

יעקב קורי בעת חגיגת יום הולדתו השבעים בחודש יוני 2014

מסות, זכרונות ומאמרים
על נושאים כלליים ואישיים

מאת יעקב קורי

תוכן העניינים

	עמוד
תודות	7
הקדמה	16
על תיאטרון וההצגה האחרונה – פרוסט/ניקסון	22
על מזרחיות, מוסיקה מזרחית ואירופוצנטריות	30
מסה - סיפור אהבה מופלאה בין הלאדינו וביני:	39
על שפת הלאדינו, תרגום הצהרת הזכויות של האו״ם ללאדינו, יהודים ממוצא ספרדי מקבלי פרס נובל, מתנה לנשיא המדינה יצחק נבון – מחשב המדפיס במקביל את הרומנסה EN EL VERGEL DE LA REINA – בגינה של המלכה בעברית ובלאדינו, שירי ערש, תפילה בכתב רש״י, אלטנוילנד של הרצל בלאדינו, כיצד גיליתי את בית הכנסת של קוריה בספרד עם תמונות, שיר אהבה של קורי לאשתו רותי בלאדינו	
איז׳יקו מטייל בג׳ונגל	57
מבט מפוכח על הסכסוך עם הפלשתינאים, יונים וניצים, פתרונות והשוואות	87
מכתב לחבר יונה ואחרית דבר על הסכסוך בארץ ישראל	92
גדעון לוי מול מבקריו, האם ישראל מדינת אפרטהייד?	100
מקבץ של מיילים הומוריסטים לחברים עם מוסר השכל	108
דיוקן של אידיאליסט כנער בוגר מאת יעקב קורי	113
כיצד גיליתי את בית הכנסת של קוריה בספרד?	138
מכתב לקרוב משפחה על מוצא השם קורי	141
אחרית דבר על בית הכנסת בקוריה	143
מכתב השגריר הספרדי ליעקב קורי על איתור בית הכנסת בקוריה	144
הביבליותרפיה ואני	145
פעילות בלאדינו ומורשת ספרד:	148
תרגום הצהרת זכויות האדם של האו״ם ללאדינו – תכתובת עם יצחק נבון, יהורים גאון, רחל בורטניק – יוזמת LADINOKOMUNITA, שיר אהבה לרותי שפורסם ב- ״אקי ירושלים״, מיהו מזרחי שפורסם ב- ״הכיוון מזרח״	

מכתבי המלצה להענקת פרס א.מ.ת. ליעקב קורי ב- 2010 155

מכתב הערכה של מנהלי חברת החשמל על הקורסים של יעקב קורי 165

מכתבי הערכה של סטודנטים על הקורסים של יעקב קורי 166

"**פיית הגשם**" - **סיפור קסום** עם איורים של יוסי קורי 171

תמצית המחזה "**בחירתה של נלי**", ביקורת של יהושע סובול, רשימת קטעי המוסיקה של המחזה 179

ה- CLOSING – סטירה על חתימת החוזה הארוך בהסטוריה 183

לבי במזרח והאזרחות שלי בסוף מערב - היהודים הספרדים שנשארו נאמנים למורשת הספרדית

ולשפת הלאדינו עומדים לקבל אזרחות ספרדית 186

צבי אביאל, המשורר העיוור שראה והבין הכל 188

שערי אהבה - אנתולוגיה לשירת צבי אביאל – משורר האהבה 192

אירוע אחריות חברתית - דירקטור באלכ"ר 197

ה ת י א ט ר ו ן ה ע י ר ו נ י ח י פ ה - היבטים לבדיקת התכנון האסטרטגי 203

תסריט מסיבת ההפתעה של רותי קורי בינואר 1992 219

תסכית אודיו על רותי קורי ב- 1989 והתכתבות הזוג ב- 1969 221

הרצאות וקליפים של יעקב קורי 224

תמצית קורות חיים של ד"ר יעקב קורי בעברית 225

CV מלא באנגלית עם רשימת הפרסומים Dr. JACQUES CORY – CURRICULUM VITAE 228

מקורות למסות ולמאמרים 246

ביבליוגרפיה 249

עיטור מופת מטעם תנועת אומ"ץ לד"ר יעקב קורי – שחיה נגד הזרם 289

זכרונות ותחומי עניין- שפות, דרמה, ספרות, ביוגרפיות, אמנות, סרטים, מוסיקה,

פילוסופיה, הסטוריה, גיאוגרפיה ומסעות, המזרח התיכון 290

פרקים נבחרים מתוך הספר האוטוביוגרפי עם נתונים ורשימות 291

CORY'S COSMOPOLITAN CULTURAL CREDO

AUTOBIOGRAPHY - A LIFETIME COMPANION FOR THE

UNIVERSAL INTELLECTUAL HUMANIST - תוכן עניינים 296

נתונים, מפות, דגלים וסטטיסטיקות על ארצות העולם 310

הצעה ללימוד חמש שפות בבית הספר מתוך 12, שירים ופולקלור 322

שפות שנלמדו על ידי יעקב קורי, מילונים, ספרים באינטרנט 325

מתודולוגיה ללימוד שפות, שליטת קורי בשפות, חומר על שפות 344

רשימת הסופרים הטובים ביותר בעת המודרנית על פי יעקב קורי 357

סופרים יהודים בספרות המודרנית ותרומת אנשי המופת שלנו 399

עברית, פטריוט וקוסמופוליטן, התנ״ך, שירה בציבור, תנועת הרפובליקה השניה, ש״י עגנון,
משה שמיר, עמוס עוז, רודפי שלום, בנימין תמוז, חיים נחמן ביאליק 426

חברה קוסמופוליטית, המבוססת על תרבות מערבית ומזרחית, הספרים הכי מתורגמים,
ספרות, תיאטרון וקולנוע קוסמופוליטיים, נסיעות ברחבי העולם, הפילוסופיה של גנדי 451

על משברים בחיים, ביבליותרפיה, פרץ יצירה, תקווה וכתיבה 460

ערבית, קוראן, נגיב מחפוז, לימוד שפות נוספות 476

רוסית, אנה קרנינה, שיר ילדים ושירי עם רוסיים באנגלית, צרפתית ועברית, ביקור בסנט פטרסבורג 481

יוונית, זורבה היווני, האודיסיאה, ברכות פוליגלוטיות 493

יידיש, שלום עליכם, הדיבוק, פולקלור יהודי, דיעות קדומות 498

גרמנית – מדוע? תת מודע, החלטות לא רציונליות, גתה – יסורי ורטר הצעיר, גץ פון ברלישינגן,
היינה, שיר עם, ביקורים, שילר 509

לטינית, וירגיליוס, קיקרו, על הזיקנה, מהיומן של קורי 521

פורטוגזית, ז׳ורז׳ה אמאדו, ביקור, קרנבל בריו, על אושר 527

איטלקית, איטליה של הורי, שירים לאומנים, אהבה וערש, ורדי, ריגולטו, אריות, ביקורים,
מעלות, דנטה, בזכות המתריעים 536

ספרדית, דון קיחוטה, מאמר, משוררים, טנגו קמבלצ׳ה, ליוסה 546

אנגלית, סופרים אהובים, שיקספיר, סקוט פיצג׳רלד, לואיס, על נון-קונפורמיזם, יוליסס,
ביקורים, גזענות ואפליה, מורשת לעתיד 559

צרפתית, בית הספר בקהיר, ביבליותרפיה עם סופרים צרפתים, אהבה לפריז,
מלון בפריז, על נקמה וסליחה, פרוסט, על הזמן 573

ביוגרפיות, רשימת ביוגרפיות כלולות בספר באנגלית, דונה גרציה 584

בנימין זאב הרצל, ביוגרפיות של שלמה אבינרי ועמוס אילון, מרצים דגולים, הרצל בראי
היונים והניצים, הדרך השלישית, סינדרום שטוקהולם ושנקין, אסלאם פונדמנטליסטי 597

לי קואן יו, מנהיג סינגפור – זכרונות, השוואות 608

ארתור מילר – בן משפחה כמעט, הזדהות עם גיבורי המחזות 617

ויקטור הוגו – מהפכן, הומניסט, מודל לחיקוי 620

מהטמה גנדי – מאבק ללא אלימות, שילוב תרבויות, הקסם ההודי 625

ליב אולמן, אינגמר ברגמן, תמונות מחיי הנישואין, סיפורי ילדים 633

ז׳אן פול סארטר – ביוגרפיה מאת אנני כהן-סולל, רשמים 639

לב טולסטוי – אחד מגדולי הסופרים וההומניסטים, רשמים 656

רמברנדט – הצייר הכי אנושי 667

רחל – השחקנית הצרפתיה היהודית, על זרים בתרבות צרפת 672

ורדי – מלחין האופרות האולטימטיבי, האם הוא נאיבי? 678

יומנה של אנה פרנק – היומן המפורסם והמרגש ביותר בעולם 683

רשמים מקריאת מחזות וצפייה בהצגות: 693

רשמים סובייקטיביים, תוכניות לימוד עם מחזות, גטו של יהושע סובול,

כולם היו בני של ארתור מילר, זיכרון ראשון L'AIGLON של אדמונד

רוסטאן, אויב העם של הנריק איבסן, מחזאות מודרנית ב- 21 שפות, קרנפים של יונסקו

על מקריות, גורל, השגחה, שבעה צירופי מקרים שארעו בחיי 709

אומנות, ציור ומוזיאונים, אימפרסיוניזם, טובי הציירים 723

סרטים, הסרטים הטובים ביותר, רשימת סרטים קוסמופוליטית של קורי, הבמאים,

התסריטאים, השחקנים הטובים ביותר 752

מסעות, ביקורים בשישים ארצות לעסקים, תיירות ולימודים, היכרות וחברות של דלפון

עם שועים ואצילים – גם הוא באצילים : 812

רשימת ארצות שביקרתי בהן, ארצות הברית – עסקים ותיירות, על שירות ודייקנות, בעיות ויזה

בקנדה ובפרו, ילדות במצרים, פליטים יהודים וערבים, עסקים באפריקה, תורכיה – ביקור,

מורשת הספרדים, אמרות שפר בתורכית, סינית – עסקים בטיוואן, אמרות שפר במנדרינית,

סינגפור – אחת הארצות האתיות ביותר בעולם, המסע האולטימטיבי לאוסטרליה וניו זילנד,

ביקור בבלקן ב- 2015, תוכניות לביקור בארצות נוספות

תיאטרון, בישראל, פריז, ניו יורק, לונדון, ברלין, היבט אישי 849

מוסיקה, המופעים הטובים ביותר, גרסיאס א לה וידה, איך התחלתי לאהוב מוסיקה

קלאסית, אופרות ויצירות שאני אוהב 871

פילוסופיה, אריסטו, אפיקוראים, הגות ביומן, על חופש, שוויון, אחווה וקונפורמיזם,

השקפת עולם, 72 בתולות או 72 ספרים? 890

895 - 7.1 ESSAY ON ARISTOTLE'S BOOK "ETHICS"

898 - 7.2 PROFESSOR SHLOMO AVINERI AND MY EPICUREAN THOUGHT

901 - 7.3 ON STOICISM

902 - 7.4 CORY'S PHILOSOPHICAL THOUGHT AT THE AGE OF 17

904 - 7.5 PREFERENCE OF FREEDOM & TRUTH AS MOST IMPORTANT TRAITS

905 - 7.6 ON CORY'S ANTIRACIST PRACTICE

906 - 7.7 CORY'S MAIN PHILOSOPHY – SECULAR HUMANISM, ETHICS, UNIVERSALITY, COSMOPOLITANISM, INTELLECTUALISM

918 - 7.8 CORY'S PHILOSOPHICAL INSIGHT ON THE WAY OF THE WORLD

919 - 7.9 JEWS AND ISRAEL ARE TODAY AS IN THE PAST THE USUAL SCAPEGOATS

921 - 7.10 DIVIDE ET IMPERA, PERSECUTION OF CHRISTIANS BY MUSLIMS, WHO MAKES ETHNIC CLEANSING – MUSLIMS OR JEWS?

923 - 7. 11 A FEW QUESTIONS TO THE CHRISTIANS WHO BLAME ISRAEL

924 - 7.12 DIVIDE ET IMPERA IN ISRAEL, RIGHT OF RETURN OF JEWS OUT OF ISRAEL, ALL SEGMENTS OF ISRAEL SHOULD JOIN FORCES

926- 7.13 FOCUS ON THE MOST IMPORTANT ISSUES IN PRIVATE/PUBLIC LIFE

927 - 7.14 ISRAEL TO ASSUME TOTAL RESPONSIBILITY FOR THE SITUATION

928 - 7.15 – THE CAUSES AND SOLUTIONS TO ISRAEL'S AND THE WORLD'S MOST ACCUTE ECONOMIC PROBLEMS

931 - 7.16 THE MUSLIM SHAHIDS' SEXUAL PHANTASY ON THE 72 VIRGINS IN PARADISE

932 - 7.17 THE CORY THEORY ON PARADISE ON EARTH FOR THE JUSTS – READING THE BOOKS OF THE 720 BEST AUTHORS, 72 BIOGRAPHIES OF THE MOST PROMINENT PERSONS, WATCHING 72 BEST PLAYS-OPERAS-MUSICALS-CLASSICAL CONCERTS, 360 BEST FILMS, 72 BEST SINGERS' PERFORMANCES, 72 BEST PAINTERS, KNOWLEDGE OF 72 LANGUAGES, 72 FIELDS OF INTERESTS, etc.

946 בלשנות, כישרון לשפות, איך להפוך לפוליגלוט

964 חדשנות, מדע וטכנולוגיה – ישראל, משפחת קורי, דני שכטמן

974 הומור, בדיחות פרטיות, עסקיות ויהודיות, הומור קוסמופוליטי, במחזות, בסרטים ובמחזות זמר

991 **חלק ההקדמה ורשימת הפרמטרים בספר "האתיקה משתלמת"**

1004 **תמונות של יעקב קורי ומשפחתו**

תודות

אני מקדיש את הספר לאדם יקר ואהוב, שהיה לי כאח ומנטור, אחד מאושיות הדמוקרטיה, הצדק החברתי והמלחמה בשחיתות – אריה אבנרי. מדינת ישראל הייתה למשיסה לטייקונים בסיועם של הפוליטיקאים ופקידי הממשל המושחתים, אך אם לא שקעה עדיין לחלוטין במצולות של השוחד, אי הצדק, הפערים והפאשיזם זה בזכות מתי מספר צדיקים בסדום ובראשם אריה אבנרי. שיתפתי פעולה עם אריה במספר מסגרות – בהנהלת שבי"ל TRANSPARENCY INTERNATIONAL, באומ"ץ שאותה הקים ובראשה הוא עומד, בפנלים, ימי עיון ועוד. הוא קרא את ספרי בהערכה ואני קראתי את ספריו ומאמריו בשקיקה ונהניתי במיוחד מ- "המפולת", "הגביר", "זעקי ארץ מושחתת" ורבים אחרים. מה שאריה גילה לפני שנים רבות וכשמו כן הוא - עמד בגבורה ובאומץ בראש האריות- השועלים והצבועים גילו רק באיחור רב כשהצטרפו ל"עליהום" על האישים שנמצאו אשמים, אך הם מדברים על צדק חברתי בעודם תלויים במנעמי בעלי ההון.

אריה כותב בספרו האחרון "אומץ לב" המסכם 25 שנות מאבק בשחיתות השלטונית: "לא קשה לזהות את מוקדי השחיתות במדינה: הון עתק שחבר לשלטון; שוחד שהפך למכת מדינה; הפרת אמונים שיטתית של נבחרי ציבור; שלטון בלתי מעורער של משפחות פשע; מכרזים תפורים בסיטונות ועובדי ציבור שצברו הון עתק ללא הסבר... עבריינות חדרה למערכת המשפטית, למשטרה, לרשות המיסים, ללשכת עורכי הדין ולגופי אכיפת חוק למיניהם. חוקרים הפכו לנחקרים. הפכנו למדינה שמקדשת אי-צדק חברתי, כלכלי, רפואי, משפטי וחינוכי. אלימות בכבישים, בבתי חולים ובתי ספר; התעמרות בניצולי שואה; התעללות בקשישים ובחוסים; עבירות מין בסיטונות; אלימות כלפי חסרי ישע ואטימות כלפי דלי אמצעים, חסרי דיור ומשפחות במצוקה; אוצרות מדינה נמסרו בנזיד עדשים לידי אילי הון שצברו חובות של מיליארדים וגילחו בתספורת מהירה את פניה של הפנסיה שלנו." אומרים על תאומים שיש ביניהם טלפתיה, שהם חשים אחד את השני, שכל אחד יכול להשלים את משפטו של האחר. קטונתי מלהיות אחיו התאום של אריה, אך אני מרגיש כאח תאום, וכל מילה שהוא אומר בספריו יכולתי להגיד בעצמי ובמקרים רבים אני אומר דברים דומים אם כי לא לגמרי זהים.

אריה הוא האמיץ באדם ואנו רואים זאת בכל שורה בספרו "אומץ לב", הוא עומד בראש מחנה עושי הצדק שלצערנו לא מובל על ידי השופטים, נבחרי הציבור ומשרתי הציבור. יחד אתו נמצאים מתי מעט ויש לי הכבוד להימנות עימהם. אבל אריה נדרש לשלם מחיר כבד על אומץ ליבו, כמו גם מתי המעט מד"ר שטוקמן ועד ג'פרי וויגנד, כמו אורי לויט, יהושע סובול וכמוני העני ממעש. כי מלחמה נגד בריוני השחיתות שוחקת, אנו משלמים

מחיר כספי בגלל ההדרה ממערכות העיתונים או הכלכלה, מחיר חרדתי בגלל התביעות המשפטיות, ההשמצות והאוסטרקיזם, מחיר בריאותי כי המלחמה מטלטלת את הגוף ומביאה למחלות לב, סרטן, נפילות והיחרשות מעוצמת זעקת העשוקים. אני רוצה לחזק את ליבו של אריה שנחלש דווקא עתה כאשר מאבקים רבים ונואשים שניהל יחיד מול רבים, חלשים מול שועים, הוכתרו בהצלחה. אריה יקירי, יש לך לב כה רחב שהכיל את כל סבלם של החלכאים והנדכאים, אך לא רק הם – הזעקה היא כיום נחלת הכלל עניים ומעמד הביניים, דתיים וחילוניים, יהודים וערבים. קשה ללב קטן ואמיץ לעמוד בפרץ אל מול צונאמי השחיתות הפוקד אותנו, העונשים המגוחכים של השופטים שלנו, הדרת כל ישרי הדרך מעמדות המפתח במדינה, במדיה ובכלכלה.

אנחנו זקוקים לך אריה, אבל לא על חשבון הבריאות שלך, כי עשית די והותר – אדם עומד נפעם אל מול העשייה הענקית שלך, פעילות של עשרות רבות לא יכולה להשתוות אל פועלך, ולכן הגיעה העת שתרגיע, שתפנה את המרץ הבלתי נלאה שלך לאפיקים אחרים פחות שוחקים. כך עשיתי כאשר פקדו אותי בעיות בריאות ונאלצתי להפסיק את ההוראה וההשתתפות בישיבות וכנסים. כתבתי ספרים בתחומים הרחוקים מהמלחמה בשחיתות – דרמה, ספרות, פילוסופיה, הסטוריה, בלשנות, גיאוגרפיה, וגם אם אני עוסק באתיקה בספרי החדשים הרי זה ברמת העל כאשר אני מוכיח כי הארצות האתיות ביותר הן גם הארצות המצליחות ביותר בכל הפרמטרים האפשריים. אריה, אני יודע שאתה אדם עם אופקים רחבים, ראיתי אותך לא פעם בפרמיירות של הצגות מופת, אתה איש ספר, אינטלקטואל בכל רמ״ח אבריו – לכן עליך לעסוק בנושאים אלה שאינם שוחקים כי אם שוחקים ☺. אל תתן לחבר המרעים לקלל אותך בפולסא דנורא דווקא עתה כאשר הם מצויים תחת סורג ובריח, אל תהיה כמו משה רבנו שנדד ארבעים שנה במדבר ולא הגיע לארץ המובטחת.

אנחנו רחוקים משמיעת פעמי משיח וכל מה שעשינו בקושי מגרד את קליפת השחיתות, לכן עלינו לעבור מהשורות הראשונות ליציע ולצפות כיצד הצעירים יותר ממשיכים את העשייה. מרנין לב לראות כל כך הרבה צעירים בהפגנות נגד מתווה הגז, בתנועות האקולוגיות, במחאה החברתית. הצעירים גם מתקוממים נגד ראשי החוגים של כלכלה, חשבונאות ומנהל עסקים המרביצים את תורת הניאו ליברליזם ואילו הם רוצים ללמוד קורסים על המשברים הכלכליים, צדק חברתי וכלכלי, תחלואי הקפיטליזם. הם אף הקימו ארגון עולמי לשם כך: INTERNATIONAL STUDENT INITIATIVE FOR PLURALISM IN ECONOMICS. אתה ואני ומתי מעט הקדמנו את דורנו. עסקת בהון ושלטון כשלא הכירו בכלל את המונח, איתרת את המושחתים כאשר הם היו עדיין חברי כנסת אלמונים, הרבה לפני שהפכו לשרים, ראשי ממשלה ונשיאים. ואני כתבתי ספרים ומאמרים ולימדתי את הקורסים על עתיד הקפיטליזם והמשברים הכלכליים, צדק חברתי ושלטוני עוד לפני המשברים האחרונים וגילוי אי הצדק החברתי והכלכלי המשווע. גם אם אנו נאלצים לפרוש אחרים ירוצו

עם הלפיד ולאו דווקא אלה הקרויים כך. צריך להיות לנו סיפוק רב כי הראינו את הדרך, וכמובן לפועלך הייתה תהודה הרבה יותר גדולה מהתהודה שלי ולאורך הרבה יותר שנים. אולי לא נזכה לראות בחיינו את מפלתה של טרויה או של סדום, של הפונדמנטליזם האיסלאמי או הניאו ליברלי, אבל יש לנו סיפוק רב שהיינו החלוצים, שייבשנו חלק מביצות השחיתות, שלחמנו נגד הצבועים, שסללנו חלק מדרכי הצדק החברתי.

ברצוני להעלות על נס את פועלו של אחד מאנשי העסקים הישראליים הראשונים שכתבו על אתיקה בעסקים ובמקרה שלו על אתיקה בבנקאות, ידידי הארי רקנטי ז"ל, שהלך לעולמו ביסורים קשים. מכיוון שזהו ספר על נושאים כלליים ואישיים לא אכנס כאן יותר מדי לנושא האתיקה בבנקאות שהוא כה דאג לה, אני עושה זאת מספיק בספרי האקדמיים. בביקוריו בישראל היה הארי נוהג להזמין אותי אל דירתו במוזיאון ראלי בקיסריה והיינו חולקים את חוויותינו על מצבה של ישראל ועולם העסקים שלה, אך גם בנושאי אמנות וספרות, ציור וארכיטקטורה, ומעל לכל על מורשת אבותינו הספרדים, כשאנו מדברים בבליל שפות של עברית, צרפתית, ספרדית, אנגלית, אך בעיקר לאדינו שפת אמנו. יחד עם זאת, ולו רק בהקדמה, אני מבקש להציג את משנתו האתית של הארי רקנאטי שהיה מחלוצי האתיקנים בישראל, ואחד הבודדים באתיקה בבנקאות. הארי רקנאטי נולד בסלוניקי ב-1919. באמצע שנות ה-30 של המאה ה-20 עלתה המשפחה לארץ ישראל והתיישבה בתל אביב. ב-1935 הקים אביו ליאון את בנק דיסקונט. בגיל צעיר מאוד הצטרף לעבודה בבנק, לצדו של אביו, וכאשר מת האב בפתאומיות התמנה הארי הבכור למנהל הבנק. הארי הודח על ידי שלושת אחיו מניהול הבנק על רקע סכסוכים משפחתיים. הסכסוך הביא לקרע משפחתי שניתק את הארי מהמשפחה, הוא עבר להתגורר בז'נבה וניהל שם את הסניף האירופי הראשון של הבנק, שנקרא "דיסקונט אוברסיז" ובמקביל החל להקים במסגרת המשפחתית רשת של בנקים פרטיים באירופה ובדרום אמריקה. ב-1960 רכש את "בנק ראלי" הבריטי, ועבר להתגורר בלונדון. ב-1970 רכש מאחיו את השליטה בשני בנקים באירופה וניתק כליל את קשריו העסקיים עם המשפחה. לדבריו "החליט לפרוש מהקבוצה לאור התעקשותם של אחיו להפוך את בנק דיסקונט לישראל לחברה ציבורית עם מניות נסחרות בבורסת תל אביב". כמו כן הוא חשש מאוד מהיקף הפעולות הפיננסיות ובמקרקעין שהתרחשו בניו יורק ושחמקו מעיניו. כאשר פרצה השערורייה של משבר מניות הבנקים בה היה מעורב גם בנק דיסקונט, הביע הארי רקנאטי בפומבי את סלידתו מהדרך בה ניהלו אחיו את הבנק.

הארי רקנאטי היה אספן אמנות נלהב, שהחל לעסוק בכך כתחביב כבר ב-1943. במשך שנים אסף יצירות אמנות רבות, ביניהן אוסף אמנות אירופאית ענק ואוסף עצום של אמנות לטינו אמריקנית (לטענתו האוסף הגדול ביותר בעולם של אמנים חיים). את היצירות אחסן במחסניו באירופה ולאחר שפרש מעסקי הבנקאות עבר לעסוק באמנות. מ-1987 ועד 2000 הקים את רשת המוזיאונים ראלי, באורוגוואי, צ'ילה, ספרד ואף

בקיסריה יש שני מוזיאונים: מוזיאון ראלי 1 הוותיק ומוזיאון ראלי 2, מוזיאון לזיכרון ספרד שנפתח ב-2007. כל המוזיאונים שהקים רקנאטי הם ללא מטרות רווח ולא מתאפשרת בהם פעילות מסחרית. הסיפור המשפחתי של הקרע במשפחת רקנאטי מוצג לציבור המבקרים במוזיאון ראלי בקיסריה בדפי הסבר המחולקים לכל מבקר, וכן בשלטים גדולים הניצבים בכניסה למוזיאון. רקנאטי מת ב- 18.12.2011 בישראל.

ספר זה דן בעיקר ביצירות שכתבתי שאינן קשורות בתחום האתיקה בעסקים כרוב הספרים שלי. יחד עם זאת אין אני יכול להתייחס לידידות שצמחה בינינו, למרות פער גילים של 25 שנה, מבלי לספר על הגילוי שגיליתי אי שם בשנות השמונים שהיה אחד המרכיבים המרכזיים שלי בהחלטה שלי לעסוק באתיקה בעסקים. בשנת 1984 פרסם הארי רקנאטי ספר דק בשם "רקנאטי, אב ובנו". כשקראתי את הספר בשקיקה הזדהיתי עם תוכנו והבנתי את הדילמות האתיות שבהן היה נתון הארי. עד אז ניתן לאמר שהייתי עובד ומנהל אתי שהתמודד בהצלחה בהרבה דילמות במהלך הקריירה שלי. אבל ההחלטה להפסיק להיות שכיר ולהיות אדון לגורלי, תוך בחירת לקוחות שהם אתיים, התקבלה כנראה לא מעט בזכות ספרו של רקנאטי. זאת הסיבה שעם פרסום הספרים הראשונים שלי שעסקו באתיקה התקשרתי להארי, נפגשנו, והייתה זאת תחילתה של ידידות מופלאה, עם הרבה קווי דמיון משותפים, פרט כמובן לחשבון הבנק... מה שמוכיח כי אתה יכול להתנהג בצורה אתית גם כשאתה איל הון, מנהל בכיר, מרצה באקדמיה, או אפילו פוליטיקאי. ברצוני לצטט פסקה מתוך ספרו של רקנאטי שצדה את עיני: "... בנק דיסקונט לישראל בע"מ של שנת 1966 שינה לחלוטין את אופיו. שוב אין בו מאומה מן הבנק המשפחתי שאבי יסד, פרט לכך ששמנו קשור בעיני הציבור עם המפעל הזה, וכי מוטלת עלינו אחריות מוסרית מוחלטת עליו, ולפי השקפתי, גם אחריות כספית. מדעתי את הלוך-נפשו של אבי, ברור לי שהוא לא היה מתיר לעולם כי הציבור יפסיד אף אגורה בגלל פעולותינו והיה מקריב את כל הונו, אם היה צורך, כדי לפצות את קרבנות התנהגותנו הנפסדת. אחי הפכו את הבנק לתעשייה, נגד רצוני. היו עוד תופעות שגרמו לי עגמת-נפש ובעיני לא היו יאות לנו: הפרסומת רבת-השבחים שחלק גדול ממנה בא בהשראתנו; מפעלי הצדקה הקרויים על שם משפחתנו בתרומות יחסיות המנוכות מן המיסים; התמיכות בכל המפלגות הפוליטיות, מימין ומשמאל כאחת, לקראת הבחירות, כדי להקנות לנו את ידידות כולן; תכסיסי הבורסה כששערי הניירות נקבעים בהסכמה משותפת של כמה בנקים. עוד פחות מכך חביבה היתה עלי ידידותם של מנהלינו השונים עם הפקידים הממשלתיים בירושלים, ואותו מאבק מתמיד למשוך עליהם הטבות מכל סוב מצד השלטונות למען מפעלינו השונים, בכסות טובת-העניין הלאומי. קבוצתנו היתה עסק פרטי ולא מוסד ציבורי, ולפיכך לא היה זה צודק אף לא מכובד להזדקק למענקי הממשלה לטובת בעלי-מניות שרובם אמידים ואף בעלי-הון. היטב ידעתי כי אורח מחשבתי אינו מאוד מקובל בישראל, שכן אנשי פיננסים ואנשי-עסקים רבים מדי נהנו מחלוקת נכסי הלאום, שניזונו ללא-הרף מן השילומים הגרמניים, ממענקי ארצות-הברית ומכספה של יהדות הגולה. האמנתי כי עלינו לחיות שלמים עם מצפוננו ואם נגזר מכך שנהיה

שונים מן האחרים, לא ראיתי בזה כל דופי. לא עבדנו למחייתנו, אלא להמשך מפעל יפה שהחל בו אבינו, אשר לא היו עוררים על רמתו המוסרית ועל רמתו המקצועית.״

למיטב ידיעתי, הארי היה הראשון שהשתמש בישראל בטרמינולוגיה שבזמנו נשמעה ״מוזרה״, אך שכיום כל אחד תולה בה את תחלואי המשק. הארי מקונן על תופעות של הון ושלטון, על הצביעות של מפעלי הצדקה (בלאדינו יש גם פתגם האומר ״גונב פיתות ומנשק מזוזות״) המכסים על התנהגות לא אתית, על התלות המוגזמת של חברות ובנקים בתמיכות ממשלתיות, על החוצפה של הדרישה שהממשלה תיקח על עצמה לנקות את הלכלוך שעושים הבנקאיים – תופעה שהגיעה לשיאה בעת המשבר העולמי של שנת 2008, אך שיסודותיה היו עוד בשנות השמונים בארצות הברית ובישראל, הארי מדבר על רמה מוסרית, להיות שלמים עם המצפון, הבנק לא עובד למען מיקסום הרווח כי אם יש לו ייעוד לאומי, אחריות כספית בפני הציבור, פיצוי הקורבנות על ידי הבנק ולא עלי ידי הממשלה – כל כך רחוק מתופעת התספורות המתפשטת כגנגרנה בישראל וההתנהגות הנלוזה של המדינה בישראל ובארצות הברית להיחלץ להצלת הבנקים כאשר הם מתמוטטים כי הם TOO BIG TO FAIL, אבי אבות הטומאה, כי בגלל זה הבנקים פטורים מאחריות כספית ויכולים להריץ מניות, לבצע השקעות מפוקפקות, להשיא את הרווח על חשבון הציבור והמדינה קרי שוב הציבור. הארי מתקומם נגד תופעות הקרטלים הקיימת לצערנו בישראל בתחומים רבים והעושקת את הציבור, הוא משתמש בנימוקים של כבוד המחייבים לפצות את הציבור אם הוא מפסיד בגלל התנהגות נלוזה של הבנק או חהברה מתוך כספים פרטיים של בעלי השליטה. אני רוצה לראות ולו איל הון אחד כיום בישראל הנוהג כך כאשר מחד הוא מרוויח מיליארדים מעסקי הגז ומאידך הוא עושה תספורות מקורקפות של עשרות אחוזים בעסקים אחרים. אך, איפה איפה הם בנקאים מסוגו של הארי רקנאטי, עיתונאים מסוגו של אריה אבנרי, מנהלי חברות מסוגו של אורי לויט, אנשי רוח מסוגו של יהושע סובול, אנשי אקדמיה כאיציק ספורטא, ואני מרשה לעצמי להסתופף בחברה מכובדת זאת כאיש עסקים, איש אקדמיה, איש רוח, שגם כותב, מרצה ועוסק בפעילות ציבורית אתית. הארי ואריה (מעניין שהשמות שלהם כה דומים) היו בין הראשונים שנתנו את הטון האתי, שכתבו על כך ספרים חלוציים, שגינו עושק אתי כשהיה עוד באיבו, אך מעט מדי הלכו בעיקבותיהם!

ברצוני לספר על מקרה המתקשר היטב לתכני הספר הזה – כיצד מורשת הלאדינו (היידיש או כל שפה שבה גדלנו) תבועה היטב בנפשנו ובעיתות משבר ומצוקה היא מהווה השראה ומזור לקשיים הפוקדים אותנו. כאשר הארי היה כמעט בן תשעים הוא קיבל אירוע מוחי ובסופו של דבר הובא לדירה שהייתה לו במוזיאון ראלי שבה נהגנו להיפגש על מנת לקבל את הטיפול הטוב ביותר שאדם בגילו ובמעמדו יכול לקבל. היו לו מטפלים שטיפלו בו יומם וליל כי הוא לא יכול היה לזוז ונאמר לי על ידי לילי צוהר, המנהלת המוכשרת של המוזיאון, שהוא גם לא מבין מה קורה בסביבתו. נעצבתי מאוד לשמוע את הבשורה המרה אך ביקשתי בכל זאת להיפגש

אתו. הארי היה עבורי לא רק ידיד, הוא היה גם מופת לאדם אתי, מנטור, אב רוחני. לא יכולתי להסכים להיפרד ממנו מבלי לנסות לאמר לו מילים אחרונות שיחדרו לליבו. הארי גם הכיר כמה בני משפחה שלי, הוא סייר במוזיאון החדש שהוא בנה על מורשת ספרד יחד עם בני יוסי שהוא דוקטור לארכיטקטורה והיה מעוניין לשמוע את חוות דעתו, וכשבאתי אליו הצטרפה אלי אשתי רותי. באנו בבוקר וראינו כיצד הוא קשור לכיסא ענק בראשו ובידיו על מנת שלא יפול ונראה שהוא אכן לא יכול לתקשר עם סביבתו. אמרתי ללילי שאני בכל זאת אנסה לחדור לתודעה שלו והתחלתי לדבר איתן בלאדינו שפת אמו שהייתה הכי קרובה לליבו. אני זוכר כיצד אביה של אשתי דוד פופליקר בימיו האחרונים אחרי שקיבל גם כן אירוע מוחי קשה כמעט ולא יכול היה לתקשר ורק רותי שהייתה מדברת אתו ביידיש שפת אמו יכלה לתקשר איתו. הימים היו הימים האחרונים לפני חג הפסח, שמש נעימה זרחה בחלון, האביב בישר על חידוש החיים, הנעורים, היופי שבטבע, ואני רואה אדם זקן בסוף דרכו, אדם שהיה אינטלקטואל מבריק, איש עסקים אתי, טוב לב, איש תרבות ואומנות.

פניתי אליו ואמרתי לו: "Kerido Harry, saves ke otrun poko avemos Pesah i vamos a meldar la Agada kon toda nuestra familia. Te akodras komo kantavas en Ladino kuando estavas chiko kon tu papa i tu mama i toda tu familia? Es pekado ke no puedes estar kon nosotros, ma vamos a pensar a ti kuando vamos a kantar (i kanti la ha lahma anya): "**Este es el pan de la afriision ke komieron muestros padres en tierra de Ayifto. Todo el ken tiene ambre venga i koma. Todo el ken tiene de menester venga i paskue. Este anyo aki, a el anyo ke viene en tierra de Yisrael. Este anyo aki, siervos, a el anyo ke viene en tierra de Yisrael ijos fo-o-o-ros…"**

ובתרגום לעברית: "הארי יקירי, אתה יודע שעוד מעט אנו חוגגים את הפסח ונקרא בהגדה עם כל המשפחה שלנו. אתה זוכר איך היית שר בלאדינו כשהיית קטן עם אמך ואביך וכל משפחתך? חבל שלא תוכל להיות איתנו, אבל נחשוב עליך כאשר נשיר (ושרתי לו את הא לחמא עניא בלאדינו): "הָא לַחְמָא עַנְיָא דִּי אֲכָלוּ אַבְהָתָנָא בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם. כָּל דִּכְפִין יֵיתֵי וְיֵיכוֹל. כָּל דְּצָרִיךְ יֵיתֵי וְיִפְסַח. הָשַׁתָּא הָכָא. לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל. הָשַׁתָּא עַבְדֵי לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי חוֹרִין."לפתע פרץ הארי בבכי קורע לב ודמעות גדולות ירדו על לחייו. כל האנשים סביבו נדהמו. בניגוד לכל הציפיות נגעתי לליבו של ידידי הארי, גרמתי לו מעט נחת וגעגועים, שייזכר בילדותו המאושרת, בהוריו, רגע אחד לפני מותו. כמה חודשים מאוחר יותר נפטר הארי ועד מותו הוא לא תקשר יותר עם סביבתו.

גם כאן עלי לציין בהרחבה ובתודה לכל אלה שהיוו השראה לכתיבת הספר – בראש וראשונה אריה אבנרי והארי רקנאטי שכתבתי עליהם דלעיל אך גם רבים וטובים, שאני מפרט בהמשך וסייעו לי ישירות או בעקיפין. ברצוני להודות לכמה חברים ובני משפחה שהיוו עבורי השראה. אורי לויט היה המנהל הכי אתי שהכרתי ושיתפתי אתו פעולה ואחד המנכ״לים המוכשרים שהיו בישראל. אורי הצליח להצעיד את ״פועלים השקעות״ מחברה קטנטונת לענק השקעות, ביושר, באמונה, בצניעות ובחוכמה רבה, והוכיח לכולנו שניתן להצליח בעסקים ולשמור על צלם אנוש. בשמיים הקודרים של עולם העסקים הישראלי, שבו המילים אתיקה, מוסר וערכים הם מוקצים, כאשר הסיסמה הרווחת היא: ״לא מתווכחים עם הצלחה״, גם כשהיא מושגת ברמיה, שוחד, האזנות סתר וגניבה; אורי האיר ככוכב הצפון את אפלת הרקיע ולאורו הולכים אלה שעוד לא הושחתו.

לצד המעטים שפעלו בישראל למען צדק כלכלי היו רבים יותר שפעלו למען צדק חברתי והייתה לי הזכות להכיר כמה מהם ולשתף איתם פעולה. ידידי יהושע סובול היה בין הראשונים שכתב מחזות על צדק חברתי כ״גיבור מעמד הפועלים״ והוא מרבה להתבטא בנושאים אלה. ידיד אחר, איציק ספורטא נמנה בין החלוצים של האקטיביזם החברתי וסובל בשל כך מאוסטרקיזם שלא מונע ממנו להמשיך להתבטא בהתלהבות רבה למען הערכים המשותפים לנו. אוסטרקיזם הוא אולי הקו המשותף לכולנו – אריה אבנרי שהורחק מכל העיתונים אשר פעל בהם כי לא היה מוכן להתפשר על ערכיו, אורי לויט שנאלץ לעזוב את משרתו בדרך שעוד יסופר עליה, הארי רקנאטי שנאלץ לעזוב את הארץ כי לא קיבל גיבוי לניהולו האתי, יהושע סובול שמחזותיו החברתיים מצליחים הרבה יותר בחו״ל, ואני שהורחקתי מעולם העסקים ומרוב האוניברסיטאות והחוגים.

תודות מגיעות גם לאילן משולם, איש עסקים מבריק ופרופסור דגול, שהיה הראשון שפתח בפני את שערי האקדמיה; יהודה כהנא ששילב אף הוא בצורה מעולה בין עשיה עיסקית יזמית לקריירה אקדמית מזהירה, הנותן לי עצות יקרות מפז בעשייה שלי; דוד גולן, מנכ״ל של חברות מצליחות, שיזם את הגשת המועמדות שלי לפרס א.מ.ת.; חי צבר, מנכ״ל הוצאת הספרים מאגנס, שסייע לי רבות להוציא לאור את הספר הראשון מסוגו בישראל על אתיקה עסקית; איתמר לוין, עורך ועיתונאי עם מודעות חברתית, שביקש ממני לכתוב טור קבוע על אתיקה עסקית; יצחק גורמזאנו גורן, סופר ומחזאי מקורי, שהוציא לאור את הרומן שלי; עדו לנדאו, ממייסדי הוראת האתיקה בישראל; יונתן אדרת, מנכ״ל אתי ללא חת שהעז להילחם על עקרונותיו, הראשון והאחרון שהעז לדבוק ביושרה שלו; חתן פרס נובל דני שכטמן וציפי שכטמן המגלים עניין רב בפועלי האתי.

תודות מקרב לב גם לקולגות שלי בחו״ל התומכים בעשייה האתית שלי מחוץ לישראל. הנרי קלוד דה בטיני, מורי באינסאד שפתח בפני את שערי אינסאד ותמך בי בדוקטורט, הנק פאן לויק ז״ל, מגדולי האתיקנים

בעולם שסייע לי רבות בעצות נבונות, איבון פקה המנחה שלי בדוקטורט, פרנסיס דפורז׳ חברי שהעמיד לרשותי ספרים ומאמרים, קולט נביל הלוחמת ללא חת למען בעלי מניות המיעוט, גיאורג היינה ז״ל חברי הטוב עם לב הזהב שעודד אותי בעשייה האתית שלי, אנתוני סיימון שהמליץ עלי לאוניברסיטאות רבות בחו״ל, קלאודיו ג׳ינו חברי היקר שתמיד ניתן לסמוך עליו, ז׳אן פייר לורן ששיתף אתי פעולה בעשייה העסקית שלי, אלן סומיה, רוברט פריס, אלקס לז׳ו, דיטמר וקרליטה פוקס, ז׳אק לוי, גרגורי בנישו, אלדו לוי, ז׳אן פייר להמן, פרנסואה לפינה, בוב בריפל, איינר דאהל, מוזס פאוה, אדריאן אש, ז׳ורז׳ קריסב, אלן פיליפ, הנרי ז׳ולס, משה פופליקר, פיליפ אורסל, יוזף פאן רנסט, איב בובייה, פול בקאר, מארק פוטוצקי ורבים אחרים. זכרו של הברון אדמונד דה רוטשילד יהיה נצור לעד בליבי על שבטוב לבו, בפילנתרופיה ובאמפתיה גדולה איפשר לי ללמוד באינסאד ובכך שינה לחלוטין את הקריירה שלי, ואף המשיך להתעניין בקורות אותי בהמשך.

רבים ממשפחתי, חברי והקולגות שלי סייעו לי בעצה ותמיכה מוסרית, ויוזכרו לטובה: אמי פולין סימון קורי שהייתה ההשראה האתית שלי ואבי אלברט אברהם קורי שהאמין ותמך בי, נירה קורי, אלה קורי, רוני גרפונקל, תומר קורי, דורון קורי, אופיר קורי, נוגה קורי, איתי קורי, נועם דוד גרפונקל, עידו גרפונקל, יעל גרפונקל, דוד פופליקר, פאני פופליקר, רחל ציילר, איתן ציילר, רוזליה כהן, חיים קורי, נחמה קורי, בטי רוזן, רינה בנזקן, זיטה אפרדו, יעקב (פאפו) קורי, סולטנה קורי, חיים סימון אברהם, שרה סימון, פנינה זייגר, גיורא זייגר, עליזה מילר, טדי וינשל, איזי לביא, מייק דורון, שאול מרין, שושה גורן, טרז דרעי, שחר חורב, דליה גולן, אמי אופק, יהודית אופק, עמליה אייל, עופר אייל, ראובן משכית, רותי מייבלום, נפתלי פריד, רונית פריד, דוד מלכוב, חניתה מלכוב, לאה אדרת, דני פורמן, שוקי שוורץ, דוד שלאכט, ויקי שלאכט, עופרה בן ארי, אודי בן ארי, נעמי ברזילי, אריה ברזילי, אביבה גבע, שלומית לבנון, גליה שגיא, מאיר תמרי, דליה זליקוביץ׳, מישל אוחיון, אירית לויט, אביגדור רימר, שמוליק פז, סמדי פז, עוזי שחם, ורה שחם, אלברטו גרפונקל, טלי גרפונקל, דב נרדימון, דוב יזרעאלי, איתמר תיאודור, לוי מורב, אהרון בן זאב, יוסי בן ארצי, און וינקלר, עתי ציטרון, רן לחמן, רותי כהן, פליצ׳ה פלד, דליה אביאל, צבי אביאל, מורן מזרחי, מיקי שרן, לאה שרן, מאיר חת, ערן ויגודה גדות, ברברה סבירסקי, שלמה אבינרי, ראובן ברון, יהודה ברלב, ענת גנץ, אייל צופן, שמואל הספרי, שמוליק זיסמן, שי אוסו, נועה אליאס, יהודה חיות, צביקה גינסברג, סטף ורטהיימר, בנצי כהנא, מקס לבנת, ישראל לביא, אריה לייבו לבנה, מירון מנור, אמנון רימון, רינה רימון, ארנון גת, חשמונאי חשמונאי, מנחם הלפרין, רותי בלוך, יותם לוריא, דוד צורי, דניאל מילוא, דרור פויר, לילי צוהר, מתי קרפ, ארנון רצ׳קובסקי, גיא רולניק, אורה רובינשטין, עמוס כרמלי, ישראל איגרא, אורן טוקטלי, נחום ביגר, כרמלה ביגר, רפאל כהן-אלמגור, מוטי פרידמן, עינת וילף, יואב יצחק, יריב יאירי, אברהם בר-אב, זהבה

ברכה, דוד ברכה, אסף סודרי, גילי פורטונה, זאב נהרי, יוסי מנצ׳יק, גלילה מנצ׳יק, גבי נגר, שוש נגר, עודד רוזנטל, חנה רוזנטל, דפנה דינרמן, אבי דינרמן, צופי לב, אורי לב, חיים שקד, ג׳רי ווינד, ורבים אחרים.

אחרי שכתבתי ח״י ספרים - אקדמיים, רומן, מחזה, גיאוגרפיה, אוטוביוגרפיה ועוד, בעברית, אנגלית וצרפתית, יש חשש שאשמע נדוש בבואי להודות לאשתי ולילדי. אך אני יכול לקבוע בודאות שלא היה סיכוי שאכתוב ולו ספר אחד אלמלי הם היוו את ההשראה שלי. עוד כשהייתי מנהל בכיר בתעשיית ההיי טק כינו אותי ״טריבון העם״, כי דאגתי קודם כל לעובדים שלי, נהגתי בהגינות לספקים, לרשויות וללקוחות ונחשבתי עוף מוזר בקרב הקולגות שלי. שילמתי על כך מחיר כבד ונשים רבות היו באות בטרוניות לבעליהן על שאינם משיאים את רווחיהם כפי שעושים הבעלים של חברותיהן. אך לא כך רותי, היא תמכה ועודדה אותי ללא סייג וחוותה את המאבקים שלי באמפתיה ופירגון. גם ילדי יוסי, אמיר ושירלי ״סבלו״ בגלל ההשלכות הכספיות של הדבקות בעקרונות שלי. עד אשר הם התחילו להרוויח לא היו להם מכוניות וחופשות מפנקות בחו״ל כמו לרבים מחבריהם שאבותיהם שרתו את האומה בעבודות שירות או עסקו בפילנתרופיה בתספורות חינם לנושיהם. יחד עם זאת, זכיתי לתמיכה נלהבת מילדי ומאשתי, ואני יכול להגיד בבטחון מלא כי הסיפוק הגדול ביותר שאדם יכול להפיק הוא לא מהצלחתו העסקית והאקדמית ובוודאי לא מהרווחה החומרית, כי אם מהאהבה והתמיכה שהוא זוכה לה מאשתו ומילדיו ובגילי המופלג גם מנכדי ונכדותי, כי זו למעשה תכלית החיים החשובה מכולן ביחוד אם היא מונעת מעקרונות מוסריים לחפצי חיים.

מכיוון שכמה מהאירועים בספר זה מבוססים על זיכרון, והזיכרון הוא לא תמיד מדוייק, כל האירועים של ספר זה ייחשבו כבדיוניים. יעקב קורי אינו אחראי לתוכן כלשהו בספר, נתון או קישור בספר. כל הזכויות שמורות ליעקב קורי ולמוציאים לאור של ספריו, לבעלי הזכויות לקישורים ולמידע המובא בספר זה.

הקדמה

כאשר הוצאתי את הספר הדיגיטלי הראשון שלי, שניתן להוריד אותו ולקרוא אותו חינם אין כסף בשנת 2012, הכללתי בו את כל המאמרים, היצירות והמחזה שטרם ראו אור עד אז. התברר לי די מהר כי לא כל הקוראים שלי מעוניינים בכל קשת העשייה שלי ועדיף לפלח את שוק היעד של הספרים לפי תחומי העניין – ספר אקדמי שהוצאתי במקביל לספרי זה ומאגד את כל המאמרים, המסות והחומר שכתבתי בשנים האחרונות בנושאים של קודים אתיים, אירועים על קודים אתיים, צדק חברתי,כלכלי ושלטוני, שפורסמו גם אחרי 2012 ; במקביל פרסמתי באופן נפרד את המחזות שלי "נלי דורון" ו"בחירתה של נלי" ; ואני מוציא עתה את הספר על נושאים כלליים ואישיים המאגד את כל המסות, הזכרונות והמאמרים בנושאים אלה גם אחרי 2012, יומן הנעורים, ספר ילדים חדש, התכתבות, עשייה רבתי בלאדינו, ומאמרים ומסות בנושאים של הסכסוך עם הפלשתינאים, תיאטרון, מזרחיות ועוד. אך עיקר הספר הוא חלק הזכרונות שבו אני מביא פרקים מתוך הספר האוטוביוגרפי שלי באנגלית עם הקדמה לכל פרק בעברית. בזכרונות שזורים כמו במסות ובמאמרים אירועים מחיי הקשורים לתחומי העניין שלי – מחזות, רומנים, ביוגרפיות, פילוסופיה, סרטים, אומנות, מוסיקה, שפות ועוד. מכיוון שכל הספרים ניתנים להורדה חינם אין כסף מהאתר שלי ומהאוניברסיטאות והארגונים שיצרפו את הספרים לספריתם כפי שעשו עם ספרי הדיגיטלי הקודם ועם הספרים שיצאו לאור במיטב הוצאות הספרים בלמעלה מאלף אוניברסיטאות ברחבי העולם, יוכל הקורא להוריד ולקרוא את הספרים והחומרים שיחפוץ. מרבית התחומים הנסקרים בספרי זה מכוסים בהרחבה יתרה באוטוביוגרפיה שלי באנגלית ביותר מאלף חמש מאות עמודים, אך מי שאינו מבין דיו אנגלית או רוצה אף לקרוא חומרים שלא נכללו באוטוביוגרפיה מוזמן לקרוא ספר זה המכסה אם לא את סיפור חיי לפחות את סקירת כמה נושאים הקשורים לתחומי העניין שלי. בספר זה מצויות רשימות רבות של מיטב הסופרים בספרות המודרנית, מיטב המחזות, מיטב הסרטים, מיטב היצירות המוסיקלות, כך שגם מי שאינו שולט באנגלית יוכל להפיק תועלת מהחומרים המובאים בספר. לטובת אלה מהקוראים השולטים באנגלית צירפתי בחלק השני לספר זה חומרים רבים מתוך ספרי האוטוביוגרפי עם הקדמה בעברית של כמה עמודים בכל אחד מהנושאים ותחומי העניין הכלולים בספר זה.

עם סיום כתיבת ספריי אלה בעברית ובאנגלית אני מרגיש רגש של ענווה. חשבתי שאני יודע המון, בספרות, דרמה, סרטים, שפות, אבל כאשר ביצעתי את המחקרים הרבים המהווים בסיס לספרים שלי הגעתי למסקנה שאני כמעט ולא יודע דבר. לפני מספר שנים הרגשתי שאני לא קורא מספיק את אלפי הספרים בעשרות השפות שבספרייתי. לפיכך החלטתי להתחיל לקרוא כ- 500 ספרים שעניינו אותי במיוחד בכ- 50 שפות וקראתי כ- 50 עמודים בכל אחד מהספרים, רק בשביל לקבל מושג, לטעום טעימה, קמצוץ מהספרים, שייתן לי מושג על

האוצרות החבויים בו. ידעתי שייקח לי שנים לקרוא חלק ניכר מהספרים על רקע העיסוקים הרבים שהיו לי בהוראה, כתיבת ספרים, התחייבויות חברתיות והתנדבותיות, צפיה בעשרות הצגות, קונצרטים, הרצאות, ובמאות סרטים מדי שנה בישראל ובחו״ל, בסינמטק, תיאטרונים, בתי קולנוע, בטלוויזיה, אולמות קונצרטים, בצפיה בסרטים בביתי ב- DVD, ומעל לכל – בילוי זמן איכות עם אשתי, ילדי, נכדי וחברי. ולכן גם קריאת חלק מהספרים נראתה לי מספקת. במסעדות יוקרה מגישים אוכל במשורה, מרק בכוסיות, בשר שדרוש מיקרוספקופ בשביל לראות אותו, קישוט וירטואלי עם רבע גזר ושמינית אספרגוס כתוספות. זאת, לעומת מסעדות הסטייקים בהן אתה אוכל סטייק של חצי קילו ומקבל הביתה את השאריות בשביל הכלב שאין לך. או מסעדות אכול כפי יכולתך, או מלונות הכל כלול, או קלאב מד שבהם שמנתי בחמישה קילו בשבוע. לפיכך, סברתי שבהיותי אנין טעם, אם לא באוכל אז לפחות בתרבות, קריאת המדגם המייצג של 500 ספרים תיתן לי מושג מכל האוצרות שיש לי תחת ידי ולעולם לא אספיק לקרוא את כולן גם תוך 20 שנה.

לא ברור לי מה תוחלת החיים שלי – עוד 8 שנים על פי התוחלת הממוצעת לגברים בישראל, עוד 15 שנים על פי התוחלת לגברים שהגיעו לגילי המופלג וזה גם הגיל בו הלכו לעולמם אבי, אמי והחותנת שלי. או שמא 25 שנים כפי שחיה דודתי והיא עדיין בריאה ובמלוא חושיה, או אולי 32 שנים לפי הגיל שבו הלך דודי לעולמו. או אולי יום אחד אם מאן דהוא מקוראי יוציא עלי פתווה בגלל הדיעות שלי נגד הטייקונים, הניאו ליברלים, האיסלאם הקיצוני, הטרור של דאע״ש, היונים הקיצוניים, הניצים הקיצוניים, הנהגת הפלשתינאים מכחישי השואה, מלבי הטרור והקוראים להחרמה ולהשמדת ישראל. קראתי אם כן את מרבית הספרים שחפצתי ביקרם, לא את כולם, אבל מעט על מנת לקבל מושג מה כתוב בהם. מבחינת המחזות, הקונצרטים והסרטים – אני די שבע כי המאות שראיתי או האלפים אם מדובר בסרטים נותנים לי מושג לא רע על הדרמה, המוסיקה והקולנוע האיכותי. קראתי את כל או רוב המחזות של המחזאים האהובים עלי וראיתי את רובם על הבמה. כמובן שארצה לבקר בעשרות הפסטיבלים לתיאטרון, לראות ב- THEATRE DU NORD-OUEST בפריז את ההצגות האינטגרליות של כל המחזות של רסין, קורניי, מולייר, צ׳כוב, מילר, מריבו, הוגו וכדומה. קשה לי לראות את כל ההצגות החדשות בקאמרי, הבימה, בית לסין וגשר בתל אביב כי אני חיפאי ובחיפה אני רואה רק את ההצגות הכי פופולריות, כאשר ההצגות לאניני הטעם לא יוצאות מתחום המושב של תל אביב. באופרות אני מפגר בהרבה בהשוואה למה שהייתי רוצה לראות ומעולם לא ביקרתי בפסטיבלי אופרה, המחירים בשמיים והרמה בארץ לא משהו, אבל לנוכח ההתפתחויות האחרונות בשמיעה שלי, כאשר אני שומע מוסיקה חד-טונלית דו דו דו וביטלתי את המנוי שלי לקונצרטים כי זה הפך עבורי להתעללות, אני כבר יכול לסמן איקס בתחום האופרות והקונצרטים, בתקווה שעם אוזניות תיאטרון בעודי יושב בשורה הראשונה

אמשיך לשמוע חלק ממה שהשחקנים אומרים, ולהבין מחצית מההצגה. למזלי, את ההרצאות בכל הנושאים המעניינים אותי, הסטוריה, מוסיקה, אומנות... אני עדיין מסוגל לשמוע ברהיטות בגלל פלאי הטכנולוגיה.

בגילי המופלג אתה מצוי במירוץ נגד הזמן ולפיכך עליך לעשות סדר קדימויות. לימוד שפות חדשות הוא PASSE, ממילא חמישים שפות זה די והותר, וללמוד סינית או הונגרית בגילי זאת משימה בלתי אפשרית. ביקור באופרות וקונצרטים זו התעללות, התיאטרון זה לחץ פיזי מתון, אך ההרצאות זו הנאה צרופה מה עוד שזה נותן לי סיבה לצאת מהבית לפחות אחת לשבוע. אז מה נשאר – סרטי איכות תודה לאל אני רואה, שומע ומבין הכל, אבל בפסטיבל הסרטים איני יכול כבר לראות למעלה מחמישים סרטים ברצף כמו עד לפני שנתיים שלוש, אבל 30+ זה גם משהו, ועדיין יותר מאשר כל מאן דהוא רואה במסגרת הפסטיבל. להמשיך לקרוא את חמש מאות הספרים זה יהיה קצת קשה, כי הזיכרון כבר לא מה שהיה פעם ואני צריך לרדת לקריאה של כמה עשרות ספרים במקביל בעשרת השפות הקשות, בעשרים השפות הקלות, לוותר על כל השפות האחרות, לקרוא ביוגרפיות – לא עשרות במקביל כמו קודם אלא אחת אחת, וכך נתמקד בקריאת הביוגרפיה המונומנטלית של אמיל זולא של מיטראן בת כמה אלפי העמודים. ואם בביוגרפיות עסקינן – קדימות ראשונה לכתיבת כל הספרים שאני רוצה לכתוב ובראשם האוטוביוגרפיות שלי באנגלית ובעברית, שחופפות ומשלימות זו את זו. אך מה זה משנה, כל עוד אני נהנה ממה שאני עושה בזמני הפנוי, ומרגע שהפסקתי לעבוד ונאלצתי לפרוש - כל זמני פנוי, דיינו, וזה באמת לא משנה אם בזמני הפנוי אני כותב ספרים, קורא ביוגרפיות, רואה הצגות, טלוויזיה וסרטים או שומע הרצאות. מה שחשוב זה לשמור על הרמה האיכותית הגבוהה של כל העיסוקים, כפי שעשיתי במשך כל חיי. בתוכנית שלי גם לצאת למסעות לשלושים יעדים ברחבי העולם – מסעות לדרום אמריקה, שייט נהרות באירופה ובארצות הברית, באמזונס ולאורך חופי אלסקה (סנוב – בקישון כבר היית?), שייט של 180 יום מסביב לעולם, ביקור במיטב הפסטיבלים לקולנוע ולתיאטרון, ביקורי תרבות כדרכי בקודש בפריז, לונדון, ניו יורק, ולהרחיב אותם לעוד ערים מרכזיות כברלין, מדריד, רומא, ליסבון, בואנוס איירס, וינה, מוסקבה, ביקור באותן ארצות (מועטות) שטרם ביקרתי בהן וברצוני לראות – פולין, רוסיה, מכסיקו...

רוב האקדמאים שאני מכיר אינם מאוד אינטלקטואלים (טוב, מי יכול לקרוא ספרים אם הוא צריך לטרוח שנה שלמה על כתיבת מאמר אקדמי עבש), גם לא רוב אנשי העסקים שהצליחו להרוויח מיליונים ולנהל חברות גדולות. אך אלה שיותר אינטלקטואלים ממני, והם רבים מאוד בייחוד בתחומי הספרות, לא הצליחו לעשות לביתם מספיק ובמקרים מסוימים בקושי גומרים את החודש. שלא לדבר על מצליחנים שלא היו להם חיי משפחה מאושרים. נראה לי שהצלחתי למזג בצורה האופטימלית כמה קריירות, חיי משפחה, ובקיאות בכמה תחומי עניין – הייתה לי הצלחה די טובה בעולם העסקים ועשיתי לביתי בדיוק כפי שאני זקוק, כי מה

יכולתי לעשות אם היו לי עשרות מיליוני דולאר. תודה לאל שהקמתי משפחה לתפארת עם אישה אוהבת החיה לצידי כמעט חצי מאה וילדים ונכדים מוצלחים. הייתי בעולם האקדמי מגיל 60 עד גיל 70 – מספיק בשביל להקנות ערכים לאלפי סטודנטים ולכתוב ספרים במיטב הוצאות הספרים, עם דוקטורט בהצטיינות אבל בלי להתקדם בקריירה אקדמית בגלל גילי המופלג. באשר לתחומי העניין הגעתי לבקיאות טובה בספרות, דרמה, קולנוע, ביוגרפיות ולימוד חייהם של אנשי מופת, ומעל לכל – בתחום האתיקה שאני אחד מפורצי הדרך בתחום חדש-ישן זה. האם יש עוד מישהו עם רקורד כזה – בוודאי, ויש רבים עם רקורד עוד יותר עשיר שהצליחו גם כאקדמאים ופרופסורים, גם כאנשי עסקים כמנכ״לים ומולטי מיליונרים, גם הקימו משפחות לתפארת וגם אינטלקטואלים הנוסעים לכל רחבי תבל בשביל לשמוע קונצרט עם פסנתרן אהוב, אופרה עם זמרת ידועה, ובין לבין לצאת לטיולי אפניים באירופה. אחדים מהם אף כתבו ספרים מעולים, מאמרים מצוטטים, ואחד אף קיבל פרס נובל. כלומר הענווה ממש מתבקשת, מה עוד שהם אנשים צנועים וטובי לב.

אז מה היה לנו? עם האלמנט או בלעדיו. הישגים נאים בכל התחומים, הצלחות רבות וכשלונות מועטים, מוניטין ללא רבב – לא עשקתי אף אחד, לא קינאתי באף אחד, לא גנבתי בצורה חוקית או לא חוקית, עם ובלי תספורות, עם שיחוד ישיר ועקיף. אני אהוב ואהוד בקרב המשפחה, החברים, מכרים, הסטודנטים והקוראים. אני אמנם לא עושה תספורות כמו הטייקונים המושחתים המתגלחים על חשבוננו, המקרקפים אותנו כמו אינדיאנים צמאי דם, אך אני מוכן לאמץ ברצון את האריה של [פיגרו, הספר מסביליה,](#) כמייצגת את חיי:

Largo al factotum della città.
Presto a bottega che l'alba è già.
Ah, che bel vivere, che bel piacere
per un barbiere di qualità! di qualità!

Ah, bravo Figaro!
Bravo, bravissimo!
Fortunatissimo per verità!

Pronto a far tutto,
la notte e il giorno
sempre d'intorno in giro sta.
Miglior cuccagna per un barbiere,
vita più nobile, no, non si da.

Rasoi e pettini
lancette e forbici,
al mio comando
tutto qui sta.
V'è la risorsa,
poi, del mestiere
colla donnetta... col cavaliere...

Tutti mi chiedono, tutti mi vogliono,
donne, ragazzi, vecchi, fanciulle:

פנו דרך לעושה כול, החשוב בעירו!
ספר מצטיין, אחד בדורו!
אץ-רץ וטורח, לילות כימים.
אה, מה טובים החיים ומה נעימים.

הידד לספר, הידד פיגארו!
אין כמוהו מוכשר, זורח אורו!
איש מאושר, מה שפר מזלו!

הכול יעשה, לכול הוא מוכן,
ביום ובלילה הוא שם והוא כאן.
תמיד מתרוצץ, כולו יעילות,
ספר שחייו שוקקי פעילות,
איש כבוד וכולו אצילות.

תערים ומסרקים,
אזמלים ומספריים,
ערוכים ומחכים.
רק אושיט את הידיים
ואתחיל במכשירים
עם הנשים ... עם הגברים

כולם לי קוראים, כולם בי רוצים,
גבירות, עלמות-חן, זקנים, צעירים,

Qua la parrucca... Presto la barba...	לסרק הפאה, לגלח זקן,
Qua la sanguigna...	מהר מהר, הכול כבר מוכן,
Presto il biglietto...	הנה עלוקות להקיז את הדם.
Qua la parrucca, presto la barba,	הרי לך הגברת, הרי האדון!
Presto il biglietto, ehi!	ועכשיו חיש מהר, הנה החשבון!
Figaro! Figaro! Figaro!, ecc.	פיגארו! פיגארו! פיגארו!, איזה המון.
Ahimè, che furia!	אה, איזה טירוף, איזה שיגעון!!
Ahimè, che folla!	אה, איזו צפיפות, המולה ושאון!
Uno alla volta, per carità!	אחד אחד, בבקשה!
Ehi, Figaro! Son qua.	"פיגארו" היי! כן, אני כאן.
Figaro qua, Figaro là,	פיגארו פה, פיגארו שם,
Figaro su, Figaro giù,	פיגארו מעלה, פיגארו מטה,
Pronto prontissimo son come il fulmine:	חיש חיש כברק זריז ומהיר,
sono il factotum della città.	בכול אתעסק, אין כמוני בעיר.
Ah, bravo Figaro! Bravo, bravissimo;	הידד, פיגארו! הידד לספר,!
a te fortuna non mancherà.	יאיר מזלך, לעד לא יחסר!

אני לא שחצן כפיגרו ובטח אינני חושב שאני החשוב בעירי, אפילו לא בשכונה שלי. כפי שציינתי לעיל אני גם לא יחיד בדורי, יש רבים וטובים ממני בתחומי העשייה שלי ובתחומים אחרים. אך אני חולק עם פיגרו את אהבת החיים ומקווה שבבוא יומי יריעו לי משפחתי, חברי ומכרי, עם או בלי STANDING OVATION, ויגידו לי ברוו ברוויסימו, איש מאושר, מה שפר מזלו! ובאמת עשיתי הכל, עם כמה קריירות בנושאים שונים ומגוונים בעולם העסקים בישראל, באירופה ובארצות הברית, בעולם האקדמי, בספרות האקדמית, עם טעימות בעשייה וארוחות שחיתות בעניין הפסיבי בספרות יפה, בדרמה, בביוגרפיות, בסרטים, מסעות, פילוסופיה, הסטוריה, חדשנות, מוסיקה וציור. הכול עשיתי, לכול הייתי מוכן, ביום ובלילה הייתי נוכח בהרבה תחומים, תמיד מתרוצץ, כולו ביעילות אחרת לא הייתי מספיק כה הרבה, חיים שוקקי פעילות, איש כבוד וכולו אצילות – בלי תואר אצילות, בלי המיליונים המקנים מעמד של אצילות, אך עם אצילות נפש. הייתי עסוק עם תערים, אזמלים ומספריים – לקרוע את המסכה מהצביעות בעולם העסקים, מהשקר והעלילה בעולם המדיני, מהדיכוי של הניאו ליברלים. הייתי עסוק עם מסרקים לעשות סדר ולמצוא הרמוניה הוליסטית להשקפת העולם האוניברסלית-אתית- קוסמפוליטית שלי. אך להבדיל מפיגרו כולם לא קראו לי, מעטים רצו אותי, כי מי זה רוצה שיגלחו את זקנו ומתחת לזקן יתגלה הפרצוף האמיתי של הנוכל, מתחת לפאה תתגלה הסכין המוחבאת של מקי סכינאי, מבעד לרעמת השיער יתגלה הכיעור של השקרן, האנטישמי, מכחיש השואה והתומך בטרור. האירועים שלי, המשנה האתית שלי, הנאומים והקורסים שלי היו העלוקות שהקיזו את הדם של הנוכלים, וכמו ז׳אן בקרנפים שאינו רוצה ברופא שירפא אותו מההתקרנפות, כך גם הנוכלים אינם מוכנים לקבל את התרופה שלי מפני הצביעות ותאוות הבצע, טוב להם בהתבהמות הקרנפית. לא הגשתי חשבון בצורה פיזית, אבל בהחלט הגשתי חשבון וירטואלי, מוסרי, אתי, קראתי לעשיית חשבון,

למציאת דרך שתוביל למנוחה ולנחלה. היו מלעיזים שקראו ליצירה שלי מעשה טירוף, שיגעון, גם בתוכן וגם בסגנון. זנחתי את הקורקטיות או התקינות הפוליטית, את השפה האקדמית שלא אומרת דבר מרוב הסתייגויות וציטוטים, זעקתי את האמת שלי, שהיא גם האמת של מיליונים של עשוקים, של 99% מהעם בישראל, בארצות הברית, וברבות ממדינות העולם. והספקתי די הרבה, כמו פיגרו הייתי כאן, הייתי פה, הייתי שם. לימדתי במשך עשר שנים בשבעה מוסדות אקדמיים אלפי סטודנטים, כתבתי עשרה ספרים באנגלית, צרפתית ועברית שהשפיעו על אלפי קוראים ונמצאים ביותר מאלף אוניברסיטאות. פעם הייתי מעלה, פעם הייתי מטה, אחרי המשבר העולמי של 2008 הייתי ממש בפיסגה, כי התחוור שכל מה שחזיתי אכן קרה, כתבו עלי במיטב העיתונים הכלכליים, הזמינו אותי להרצות באוניברסיטאות שקודם לא הייתה לי בהן דריסת רגל, פירסמו את הספרים שלי במיטב הוצאות הספרים. אך עם שוך הסערה, כאשר התחוור שמאום לא קרה ולא למדו דבר, שהאשמים לא נתנו את הדין, שדרך רשעים צלחה בארץ ובעולם, הייתי מטה ואט אט הפסיקו להזמין אותי לתת קורסים, לפרסם ספרים וחזרתי למצב שבו הייתי מטה לפני 20 שנה כאשר התחלתי לעסוק באתיקה. אך כמו הפניקס אני קם מעפרי, ממשיך ליצור ולכתוב, גם אם נמנע ממני להרצות. ושוב, חיש כברק זריז ומהיר, בכול אתעסק, ואני מקווה שייאמר עלי הידד פיגארו/ג'אקומו, יאיר מזלך, לעד לא יחסר.

כי אכן התמזל מזלי להטיל את רישומי בעולם ולהשאיר מורשת בכתב ובעל פה, בתחומים רבים, באתיקה, בחברה, בכלכלה, בתרבות. שוחר התרבות יכול למצוא בספרי מורה נבוכים – מדריך לקריאת ספרות מופת, מחזאות מופת, הביוגרפיות הטובות ביותר, לראות את הסרטים הטובים ביותר, יצירות האומנות הטובות ביותר, לשמוע את המוסיקה הטובה ביותר – מוסיקה קלאסית, מוסיקה אתנית, את השירים הטובים ביותר – ברשימות, בקישורים, בסקרים, בניתוחים, במסות, במאמרים. מי שרוצה להיות אינטלקטואל, מי שרוצה להיות אתי, מי שמחפש משמעות בחייו, ולא מוכן ללכת בדרכי אוכלי הלוטוס המחפשים מזור בדת, בתוכניות ריאליטי, בחברות הוירטואלית בפייסבוק, יכול לשנות את המודעות שלו, את תפישת העולם שלו, באמצעות ספר זה וספרי האחרים. כי כיום הכל בהישג יד – באינטרנט בחינם, באמזון בחצי חינם, כל הידע נגיש, כל הספרות ניתנת לקריאה, כל הסרטים ניתנים לצפיה, זה אולי מעט יותר קשה מאשר מקסמי השווא המוצעים לנו על מנת שלא נחשוב ולא נתמרד בפלוטוקרטים ובפוליטיקאים המושחתים השולטים בנו. איני פוחד לשטוח את משנתי קבל עם ועדה, כפי שהוגו, עמוס, נתן וזולא לא פחדו אף הם, למרות הקשיים, למרות הרדיפות. איני מחכה לנצח על מנת שיוכרע מי צדק ומי לא – אני יודע היטב שדרכי היא הדרך הנכונה ואני מוכן לעשות הכל על מנת לקצר את הזמן לעשיית הצדק, להשגת האמת, להשלטת הנאורות. יש לנו מלחמה של בני אור בבני חושך שהם במרכז התודעה העולמית – הטייקונים חסרי המצפון, הטרוריסטים חסרי האנושיות, הפוליטקאים ופקידי הממשל המושחתים, לעומת האקטיביסטים רודפי הצדק, שינהיגו את הרוב חפץ החיים.

על תיאטרון וההצגה האחרונה – פרוסט/ניקסון

במאבק בין הצגות המופת להצגות הבידור, בין הקלאסיקה לריאליטי, הכף נוטה יותר ויותר לכיוון הקליל, כאשר הצגת מופת כמו פרוסט/ניקסון בכיכוב אחרון הנפילים עודד תאומי עומדת לרדת מהבמה השבוע למרות הצלחתה.

ב- 21 במרץ תוצג הצגת התיאטרון האחרונה "פרוסט/ניקסון" באולם קאמרי 4 וירד המסך על אחת ההצלחות הגדולות ביותר של התיאטרון בשנים האחרונות בביצועו המצמרר של עודד תאומי. הביקורות גמרו את ההלל על ההצגה. הארץ כתב ב- 14.10.2013 "תיאטרון מרתק. משחק נפלא של עודד תאומי בתפקיד ניקסון... ההצגה בתיאטרון הקאמרי, בבימויו המוקפד של עודד קוטלר היא תשעים דקות מרתקות של תיאטרון..." הבמה כותב באותו יום: "המחזה, הבימוי והמשחק – מרתקים... הצגת תיאטרון מהוקצעת ומהנה..." בחודשים הספורים שההצגה רצה היה אולם 4 מלא כל הזמן, אך באולם ישנם 175 מקומות בלבד, וכנראה שגם אם הצגה מעולה מוצגת בו התיאטרון מפסיד עליה, אחרת קשה להבין כיצד הצגה כל כך מוצלחת לא מחזיקה מעמד יותר זמן.

הצגת "פרוסט/ניקסון" זכתה להצלחה אדירה מעל במות העולם ואף הפכה לסרט מצליח. אתר הקאמרי כותב על ההצגה: "מה שלא עשה המימשל, עשה המראיין הנודע דיוויד פרוסט: אחרי שורה של ראיונות לחוצים בטלויזיה הצליח להוציא מניקסון הודאה בה הוא לוקח על עצמו את האשמה בפרשת ווטרגייט, שהביאה להתפטרותו מנשיאות ארצות הברית. דיוויד פרוסט השקיע מיליונים מכספו בהפקת הראיונות האלה ועמד להפסיד את כל הונו בגלל סירובו של ניקסון הערמומי להודות בחטאו הגדול. כשהוא כמעט מיואש ועומד לוותר על פרוייקט חייו, מגלה פרוסט בראיון האחרון פרט מכריע שמביס את ניקסון במכת נוקאאוט מוחצת. זהו סיפורה של הפקה מרתקת: הצוות של ריצ'רד ניקסון מול הצוות של דיוויד פרוסט, ראש בראש, תחכום מול ערמומיות, שקרים לבנים מול עובדות נסתרות. הקרב, המאבק הקשה ותבוסתו של האחד שהביאה לניצחונו של האחר. מחזהו של פיטר מורגן ("המלכה" עם הלן מירן), שזכה להצלחה עולמית על במות התיאטרון ועל מסך הקולנוע, מספר את קורותיו של האיש החזק בעולם בשיא חולשתו - מחזה מותח ומרתק על פוליטיקה ותקשורת, נשיאות ורמייה, חטא ועונשו."

תיאטרון הקאמרי הצליח בשנים האחרונות להעלות הפקות קלסיות מאוד מוצלחות: ריצ'רד השני, ריצ'רד השלישי, סירנו דה ברז'רק, מקבת, אבל גם קומדיות ומחזות זמר קלילים כקזבלן, קברט, שיגעון באופרה, דבר מצחיק קרה. הקאמרי מנסה אם כן לאזן בין הנשגב לקליל, אבל לאחרונה נראה שהקליל צובר תאוצה על

חשבון הנשגב. מנסים לרדת למכנה המשותף הנמוך ביותר, בעקבות תוכניות הריאליטי, וכך לאזן את הגרעונות. הטעם של הקהל הולך ומידרדר, החינוך והתרבות בשפל, ונותרו רק הצגות רדודות של שעה וחצי בלי הפסקה ובלי שזוכרים כעבור שעה נוספת על מה הייתה ההצגה. ומה לגבי אותו קומץ של נאמני התרבות ההולך ומדלדל שרוצה לראות רק הצגות מופת ודורש הצגות כפרוסט/ניקסון? מה לגבי שחקני מופת, כאחרון הנפילים עודד תאומי הנותן בה את תפקיד חייו.

לזכותו של הקאמרי ייאמר שלאורך השנים הוא ממשיך להעלות הצגות מופת וקלאסיקות בביתו ובכל רחבי הארץ במחירים השווים לכל נפש. כך הוא העלה לפני מספר שנים את המחזה החברתי הטוב ביותר שנכתב בישראל "גיבור מעמד הפועלים" של יהושע סובול, גדול המחזאים שלנו. אני מלמד את הסטודנטים צדק חברתי על פי מחזה זה עם הקלטת של הקאמרי. רק חבל שבאי התיאטרון הם ברובם המכריע בני יותר משישים, כי דווקא הצעירים צריכים הרבה יותר לספוג את התובנות האתיות של הצגות המופת שיהוו מצפן בחייהם. תלמידי תיכון וסטודנטים הלומדים הסטוריה וספרות הם קהל אידיאלי להצגות אם מוריהם עושים עבודת הכנה מתאימה. תפקיד התיאטרון מיוון הקדומה ועד ימינו הוא לגרום לקטרזיס, להזדככות של הצופים הצעירים והמבוגרים וגם של השחקנים. הסוד של הקאמרי שהוא מצליח למצוא את האיזון המתאים בין שחקנים דגולים - ותיקים כעודד תאומי וצעירים כאיתי טיראן ואולה שור סלקטר. נוצרת סימביוזיה מעצם השתייכותם לאותו אנסמבל כאשר הותיקים תורמים מניסיונם הרב ולא "נזרקים לכלבים" כמו בעולם העסקים שבו מנהל בן חמישים הוא דינוזאור. הותיקים ממשיכים בתחושה של שליחות כי הקריירה והאגו כבר לא בראש מעייניהם, והם רק מעוניינים לעבוד ולתרום כל עוד הם יכולים.

ראיתי השבוע את אחת ההצגות האחרונות של פרוסט/ניקסון. האולם היה מלא מפה לפה, וגם תיירים יכולים לצפות בהצגה בגלל הכתוביות באנגלית באדיבותה של דיים פורטר. עודד תאומי מחזיק את ההצגה על כתפיו יחד עם אקי אבני המצויין. תאומי מצליח לגלם את ניקסון כאדם מורכב אמביוולנטי, אנושי, עם הרבה הומור ציני והופך את הדמות לסימפתית. הבימוי של עודד קוטלר מעולה והוא נעזר בצילום חזיתי על מסך ענק של ניקסון ופרוסט כי בזמן הראיון רואים אותם רק בפרופיל ואילו על המסך רואים כל הבעה בפניו של תאומי העובר מטמורפוזה לנגד עינינו. תאומי נכנס כל כך חזק לדמות עד שהוא גרם לי לחשוב שברטרוספקטיבה ניקסון לא היה ה"מפלצת" שהתקשורת והציבור אהבו לשנוא. פועלו בראי ההסטוריה היה בעיקרו חיובי במיוחד לעומת הנשיאים הרפובליקאים שבאו בעקבותיו רונלד רייגן הניאו ליברל וג'ורג' ובוש הבן שיש הטוענים שהיה הנשיא הגרוע בכל הזמנים. ושלא יובן שיש בדברי משום זלזול בארה"ב שהיא המדינה המוצלחת בעולם (אחרי ישראל וצרפת כמובן). התיאטרון אוהב מאוד לתאר דילמות של מלכים ושליטים –

במחזות המלכים ב"סדרת ההנרי", אותלו, יוליוס קיסר, ריצ'רד ה- II וה- III של שיקספיר, ניקסון והמלכה אליזבת במחזותיו של פיטר מורגן, במחזות של קורניי ורסין, הוגו ושילר, באופרות של ורדי – אאידה, ריגולטו, נבוקו. אני אישית מעדיף מחזות על פשוטי עם, כי הדילמות שלהם הרבה יותר מרגשות אותי במחזותיהם של ברכט, איבסן, ארתור מילר, דירנמט, יונסקו, גוגול ופירנדלו.

זה מעט יומרני להגיד שריצ'רד ניקסון, או כפי שיעקב אחימאיר מכנה אותו ריצ'רד ה- IV אולי בהמשך לריצ'רד ה- II וה- III של שיקספיר המוצגים בקאמרי, הוא תפקיד חייו של עודד תאומי. בכל פעם שרואים את תאומי אנו משוכנעים שזה תפקיד חייו. עודד תאומי, בן 77, כיכב בכמאה תפקידים מרכזיים משנת 1958, עת החל בקאמרי, ועד היום. הוא היה ריצ'רד ה- III, יאגו באותלו, שיילוק בסוחר מונציה, אך רבים זוכרים כיצד היה גם פרופסור היגינס הנפלא במחזמר גבירתי הנאווה (לצד ריטה), המבוסס על מחזהו הקלאסי של ג'ורג' ברנרד שו פיגמליון. תאומי מככב במחזות רבים שאני מלמד בקורסים שלי באתיקה עסקית וכך הסטודנטים שלי נחשפים לעיתים לראשונה בחייהם לתיאטרון, לדילמות אתיות, ובוודאי להצגות מופת ולשחקנים הגדולים מהחיים. כך היה עודד תאומי איל בביקור הגברת הזקנה של דירנמט בהצגה משנת 1994, תומס שטוקמן באויב העם של איבסן בהצגה משנת 1999, ווילי לומן במותו של סוכן של ארתור מילר בהצגה משנת 2007. הסטודנטים שלי רואים כמה ביצועים לאותן הצגות, בביקור הגברת הזקנה הם רואים גם סרט אפריקאי מצמרר "צבועים", באויב העם סרט הודי פיטורסקי "גנשטרו", ובמותו של סוכן הם רואים גם את דסטין הופמן בסרט הקלאסי המבוסס על ההצגה.

זכיתי לראות את ההצגה האחרונה בברודווי של מותו של סוכן כאשר הקהל קם על רגליו והריע להופמן במשך דקות ארוכות והוא סיפר באריכות ועם דמעות בעיניים על חוויות ההפקה. ישבתי בשורה הראשונה, כמטחווי יריקה מהופמן וזו הייתה חוויה שלא אשכח במשך כל חיי, אך עודד תאומי הוא לא פחות טוב מהופמן. וכמו שבברודווי כבר לא ניתן לראות הפקות מופת מעין אלה אלא מחזות זמר דלוחים במחיר של 250 דולר לכרטיס, כך יש פחות ופחות הצגות מופת בתיאטרון הישראלי ויותר ויותר מחזות זמר במחירי שיא, הפקות ראווה של האופרה במצדה, קונצרטים של הפילהרמונית במחירים של ברודווי, מדונה, סטריסנד, ריהאנה ומי לא, באלפי שקלים לכרטיס.

רבים וטובים משווים את תל אביב ללונדון וניו יורק. מבחינת המחירים וההוויה הניאו ליברלית - אין ספק (מחאת האוהלים הייתה רק בגדר חלום ליל קיץ), אבל הייתי מעדיף שתל אביב תהיה יותר כמו פריז וברלין, בהן ניתן לראות הצגות מופת במחירים השווים לכל נפש. כך ראיתי בשבוע אחד בפריז בקומדי פרנסיז את

האשליה הקומית של קורניי, את בית הבובות של איבסן עם אודריי טוטו האגדית בתיאטרון מדלין, את הספר מסביליה באופרה מרסולן, קונצרט של "הכינורות של פריז" בכנסיית המדלין עם ארבע העונות של ויולדי, אווה מריה של שוברט וגונו, קנון של פכלבל, אדג'יו של אלבינוני, אפילו את המחזמר הידוע זורו בפולי ברז'ר עם מוסיקה של הג'יפסי קינגס, ולבסוף את קולומב של אנוי בקומדי דה שנז אליזה. לאחרונה, לא זכיתי לראות את ההצגה אנטיגונה של אותו אנוי בתיאטרון גשר כי היא בוטלה, אולי בגלל מחאתה של תלמידת התיכון שזה מיותר ללמוד את אנטיגונה שזכתה לגיבוי של שר החינוך היקר שלנו... כל ההצגות שראיתי בפריז היו ברמה גבוהה מאוד ובמחירים סבירים.

אבל בברלין חיי התרבות עוד יותר תוססים ומחירי ההצגות עוד יותר זולים. כך ראיתי בכשבוע אחד בתיאטרון מקסים גורקי את ביקור הגברת הזקנה של דירנמט (אך עודד תאומי בקאמרי היה טוב בהרבה), את אופרה בגרוש של ברכט ווייל בתיאטרון ברלינר אנסמבל בו הוצגה ההפקה המקורית, את פאוסט של גתה בדויטשס תיאטר, בלט מודרני בביצוע של שטאטסבלט ברלין בקומישה אופר, תוכנית יצירות שומאן בביצוע שטאטסקאפלה ברלין בשטאטסאופר אונטר דן לינדן בניצוחו של דניאל ברנבוים (הקונצרט הטוב ביותר שראיתי בחיי), אמא קוראז' של ברכט בברלינר אנסמבל, מחזה של צ'כוב, מחזה על וילהם בוש ולקינוח - באופרה של דרסדן את מקבת של ורדי.

ישראל מתנדנדת בין שני קטבים – הקוטב האירופאי התרבותי, הומאני, חברתי, עם מדינות הרווחה נוסח סקנדינביה, גרמניה וצרפת, והקוטב האמריקאי-אנגלי המטריאליסט, ניאו ליברלי, רדוד ודורסני. בשנים האחרונות, בוודאי מאז תחילת כהונתו של נתניהו בשנת 1996 אך גם בימיהם של ראשי הממשלה והמפלגות האחרים מאז ועד היום, אנו נוטים יותר ויותר לכיוון המודל האמריקאי כשאנחנו מאמצים רק את הצדדים השליליים שלו, מתוכניות הריאליטי, התרבות הממוסחרת, ועד אי השוויון הכי גבוה במדינות המערב. רוב הצעירים כבר לא פוקדים את אולמות התיאטרון והקונצרטים, לא קוראים ספרות מופת ובוודאי לא מחזות, קשה להם להתרכז בדבר אחד, כמו קריאת דון קיחוטה של סרבנטס למשל שלמדתי לבגרות ואחר כך קראתי במקור הספרדי, כאשר כל כמה שניות הם מקבלים עדכונים מדף הפייסבוק שהחבר הוירטואלי ה- 999 שלהם שם תמונה חדשה שלו באתר או שהחברה ה- 1001 שלהן ממליצה על מסעדה טובה. הם גם ישנים עם האייפון צמוד לאוזנם שלא יפספסו מסרון רחמנא ליצלן.

אין איפוא להתפלא אם מיכל זולר חושבת כאמור שאנטיגונה של סופוקלס מלפני יותר מאלפיים שנה עבר זמנה. אינני מכיר את המורים שלה אך זה מצביע על קצר בתקשורת בינם לבין התלמידים שלהם, כי

סופוקלס רלבנטי כיום הרבה יותר מתוכניות הריאליטי של נולד לרקוד/לשיר/לבשל/לשרוד/להיות חנון/להשתדך, של האח הגדול והראש הקטן. מי שזכה לראות את אנטיגונה כמוני עם מיטב השחקנים והבמאים מעל בימות העולם, או בקאמרי עם אולה שור שקיבלה את פרס שחקנית השנה ב- 2006 (ניתן לראות אותה בדיסק של ההצגה בקאמרי כמו את ההצגות של עודד תאומי והרבה הצגות מופת שברשותי), לעולם לא ישכח את הדילמות האתיות התקפות היום עוד יותר מאשר אז - של נאמנות לערכים לעומת נאמנות לשלטון, הקרבת החיים למען האמת הפנימית, האהבה לעומת החובה, העדפת קרובים או ייקוב הדין את ההר מצד השליט. יש במחזה עשרות דילמות התקפות היום, כמו גם במחזות שיקספיר, קורניי, צ׳כוב, יונסקו, ברכט, סרטר, סובול, לוין, אנוי, גתה, שילר, גוגול, אריסטופנס ולורקה.

זולר כותבת במכתבה ״אין לי ולא יהיה לי מה לעשות עם המידע שאני לומדת בספרות, אלא אם אגריל שאלה על ׳חפץ׳ ב׳אחד נגד מאה׳. כל תלמיד הוא בן אדם ולכל בן אדם יש תחומי העניין שלו.״ דברים אלה יותר משהם מצביעים על הלך הרוח של התלמידה מצביעים על הכישלון של מוריה, מערכת החינוך ובוודאי של שר החינוך על פי תגובתו הנלהבת למכתב. ספרות ותיאטרון לא נלמדים למען המידע, אם כי כל אדם משכיל המסיים תיכון שומה עליו שיהיה לו מטען רוחני הכולל לא רק את אנטיגונה אלא עשרות מחזות וספרי מופת אחרים. מקצועות אלה נלמדים כי התלמיד צריך לספוג ערכים וחינוך, אם לא מהבית לפחות מבית הספר. מי שרואה את בית הספר כמוסד להקניית מידע בשביל לזכות בחידון ׳אחד נגד מאה׳ (שוב הריאליטי המנוון...) הוא במקרה הטוב לא אינטלקטואל וגם אם הוא זכאי לתעודת בגרות הוא פספס את כל התכלית של התיכון. הוא כנראה ימשיך לאוניברסיטה בשביל לזכות בתואר במינימום מאמץ, בלי לבוא לשיעורים – החברים כבר יחתמו בשמו, בלי לספוג ערכים. למה שלא יקנה ישר את התואר מאחת האוניברסיטאות באינטרנט? ובלי הקנית ערכים האתיקה הולכת ומדרדרת בישראל...

כשאני הגעתי לאוניברסיטה למדתי כבדרך אגב את שני החוגים שלי כלכלה ומדע המדינה והקדשתי את רוב זמני לקריאת מאות ספרים ומחזות מופת, לקחתי שיעורים בחוג לאנגלית בהם למדתי את ריצ׳רד השני של שקספיר ושירה אנגלית. למדתי תיאטרון, אומנות, פילוסופיה, ספרדית, גרמנית ומאוחר יותר גם איטלקית ואף התחלתי לקרוא ספרות בשפת אמי לאדינו במכון בן צבי. זה מה שאני זוכר מהאוניברסיטה אחרי ששכחתי מזמן את תורת המחירים ומינהל ציבורי. בה עוצבה האישיות האינטלקטואלית שלי ואני אומר זאת לסטודנטים שלי שאם הם באים לאוניברסיטה רק לשם קבלת תואר הם מפספסים את המטרה העיקרית של הלימודים. כל תלמיד וסטודנט הופך לאינטלקטואל רק אחרי שקיבל חינוך וערכים, המשותפים לכל בן

תרבות, ורק אחר כך הוא רשאי ללמוד את תחומי העניין שלו. אנטיגונה משותפת לכל אינטלקטואל ברחבי העולם, לטייסים ולשחקנים, לפיזיקאים ולרופאים.

אם שר החינוך, מיכל זולר או כל תלמיד או סטודנט היה טורח לחפש בגוגל באנגלית את הערך אנטיגונה עם יפן, היה מוצא ידיעות, כתבות וספרים אין ספור בנושא הרלבנטיות של המחזה כיום ובכל העולם. הספר Antigone on the Contemporary World Stage מתאר את ההסטוריה המופלאה של המחזה של סופוקלס שהוצג בכל העולם בהקשרים שונים בתכלית, אך הם רלבנטים בכל מקום בעולם, בארגנטינה, קונגו, פינלנד, האיטי, הודו, ארצות הברית ויפן. בהפקת אנטיגונה במוזיאון הלאומי בטוקיו בשנת 2004, הציף מיאגי סטושי את הדילמות של אנטיגונה ביפן המודרנית כשהשווה בין הטרגדיה היוונית למורשת היפנית במלחמת העולם השניה, כשיפן ניצבה בדיוק כמו אנטיגונה בפני אותן דילמות. האם המורים של מיכל זולר ערכו את החיפוש האלמנטרי בגוגל בשביל למצוא את ההקשרים העכשוויים והבינלאומיים? מדוע זולר וחבריה לא עשו זאת וכתבו על כך בבחינת הבגרות והיו מקבלים ללא ספק ציון מעולה? למה משרד החינוך לא מוצא בעצמו את ההקשרים ומכניס אותם לתוכנית הלימודים?

זכיתי ללמוד לבגרות מחזה לא פחות רלבנטי מאנטיגונה – יוליוס קיסר של שיקספיר. המחזה מתאר דילמות אתיות רבות הדומות בצורה מפתיעה לאנטיגונה – נאמנות לערכים או לשליט? חברות לעומת התחייבות לטובת הכלל, דמגוגיה לעומת דברי אמת. ראיתי כמו כולם את הסרט הנפלא עם מרלון ברנדו וג׳ימס מייסון שגם הוא כמו הסוחר מונציה של שיקספיר בתוכנית הלימודים שלי בגלל הדילמות האתיות הרבות שלו. משום מה לא הזדמן לי לראות את יוליוס קיסר בלונדון, אולם באחת הפעמים שהייתי בפריז (היו שנים בהן נסעתי מדי חודש לפריז בענייני עבודה ובה גם עשיתי את הדוקטורט שלי) ראיתי שההצגה מועלית באולם ענק בפאתי פריז בבימויו של אחד מגדולי הבימאים – רובר הוסיין. האולם הענק היה מלא בקהל שוחר תרבות וחלק גדול ממנו היו צעירים. אני מרגיש עצמי בן בית עם הקהל בכל אולמות התיאטרון והקונצרטים ברחבי העולם. אלה לא אליטות, בוודאי לא אריסטוקרטיה, הקהל הוא פשוט אינטלקטואלי ודומה להפליא בפריז, חיפה, תל אביב, לונדון, ניו יורק, בוסטון, ברלין או סינגפור.

נותר באולם מקום אחרון בשורה האחרונה. אני כאמור מעדיף לשבת כמטחווי יריקה מהשחקנים, אך מה לא עושים בשביל לראות על הבמה את גיבורי ילדותי – ברוטוס, יוליוס קיסר וקסיוס. והנה, ההצגה מתחילה ומי יושב לצידי, אם לא רובר הוסיין בכבודו ובעצמו. הייתה זו הצגת הרצה, טרום בכורה, והוא לחש הוראות במיקרופון זעיר שהיה צמוד לפיו לשחקנים שעל הבמה. וכך זכיתי לראות בהופעה חיה איך הבמאי מפעיל את

השחקנים בשידור חי. לימים, נזדמן לי לחוות חוויה דומה כשהייתי חבר דירקטוריון תיאטרון חיפה כאשר זכיתי לראות את החזרה הגנרלית של אחת מהפקות המופת שלו בשיתוף עם הבימה "ציד המכשפות" של ארתור מילר, שגם הוא מעלה דילמות אתיות רבות כמו כל מחזותיו של מילר. למען הגילוי הנאות, אני לא בא ממשפחה של שחקנים, במאים או מחזאים. אבל רצה הגורל וזיכרון הילדות הראשון שלי הוא של הצגה של הקומדי פרנסז - מחזה של אדמונד רוסטאן (המחבר של סירנו דה ברז'רק הנפלא של הקאמרי) בתיאטרון של קהיר. הורי שלקחו אותי לארבעה סרטים בשבוע מגיל אפס הרגישו צורך לחנך את ילדיהם גם בקלאסיקה תיאטרלית בעת ביקור התיאטרון הלאומי של צרפת בפזורה הפרנקופונית. ההצגה נראתה לי כה נפלאה שמאז אני מוקסם מהצגות, ואני רואה הצגת סטודנטים תחת גשם סוחף בחצר של הסורבון כמו גם הופעות בחינם באודיאון של ז'אן לואי בארו, גדול השחקנים והבמאים הצרפתים, שפתח את התיאטרון לסטודנטים ופועלים בזמן מהפכת מאי 1968 שבה השתתפתי (מבלי לזרוק אבנים על השוטרים כי אני לא דוגל באלימות) ובתום ההצגה התקיים דיון סוער האם התיאטרון הוא אליטיסט או עממי.

המחזות שבהן מככב עודד תאומי ואני מלמד אותם רלבנטיים כיום כמו בתקופתם של איבסן, מילר ודירנמט. לאחרונה כתבתי מסה על ההקשרים האקטואליים של מחזהו של דירנמט "ביקור הגברת הזקנה" שהוצג בזמנו על ידי הקאמרי ולאחרונה על ידי הבימה. את המסה באורך של עשרים עמודים, שהתפרסמה לראשונה באתר מחלקה ראשונה וזכתה לתגובות נלהבות, הכנסתי בספר המקוון שלי שכל אחד יכול להורידו בחינם "צדק חברתי, כלכלי ושלטוני", ותיאטרון הבימה השתמש בה בפעילותו החינוכית. את המחזה שלי "בחירתה של נלי" על פי הרומן "הישמרו מדורון יווני", על דילמות אתיות בישראל המודרנית המבוסס על האודיסאה של הומרוס (סופר עוד יותר קדום מסופוקלס...), לימדתי באוניברסיטת חיפה בקורסים של אתיקה עסקית שזכו למשובים מעולים.

זכיתי ללמד אלפי סטודנטים בשישה מוסדות אקדמיים בישראל ובחו"ל, צעירים בני 20, 30 ו- 40, מכל השכבות הסוציו אקונומיות, חרדים דתיים וחילוניים, עובדי מדינה, עיריה וחברת חשמל, 17 מחזורים של חובלים, פלשתינאים וישראלים, עולים מרוסיה, אתיופיה ודרום אמריקה, סטודנטים למנהל עסקים, מדע המדינה, לימודים רב תחומיים, מהנדסים, רואי חשבון וכלכלנים, מזרחים ספרדים ואשכנזים, יהודים מוסלמים ונוצרים, שזיכו אותי באוניברסיטת חיפה בתואר המרצה המצטיין עם המשובים הגבוהים ביותר שהושגו אי פעם. רובם למדו אצלי את אותם המחזות ה- "משעממים ולא רלבנטים" שעליהם יצא קצפה של מאור הנוער מיכל זולר. תרבות גבוהה היא תמיד בהתחלה משעממת עד אשר אתה לומד להעריך אותה. מרצים נאורים יכולים להפוך כל לימוד לחוויה, כמו שלמה אבינרי, יהושע סובול ואילן משולם, אשר הצליחו

להשפיע על חייהם של אלפי סטודנטים ולשנות תפישות עולם עם חומר לימוד "משעמם" כמו אריסטו והרקליטוס. כששר החינוך נותן את ידו לאיבוד הערכים אין פלא שלא באים יותר לתיאטרון, שהצגות מופת יורדות במהרה, ושמי שכבר בא לתיאטרון רואה את שיגעון באופרה...

אך התהליך קורה גם בארצות הברית. מבין מאות ההצגות בברודווי ניתן לספור על אצבעות יד אחת את ההצגות האיכותיות, שהן באוף ברודווי או באוף אוף ברודווי. רמת החינוך בבתי הספר הציבוריים שם הולכת ומידרדרת כי כל הכספים הולכים להצלת אנשי העסקים והבנקים המושחתים של וול סטריט. אם תנסה לדבר בארוחה עסקית עם בנקאי מוול סטריט על המחזה של ארתור מילר "כולם היו בני" הוא יחשוב אותך למופרע או מוזר. דבר אתו על מסעדות, על נגזרים מתוחכמים שניתן להרוויח עליהם מיליונים על חשבון המשקיע התמים, או מקסימום על הסרט "הזאב מוול סטריט". לעומת זאת, אם תדבר עם איש עסקים צרפתי על ההצגה האחרונה של מולייר בקומדי פרנסז ועל התערוכה במוזיאון אורסיי, הוא יבין שאתה איש תרבות ואינטלקטואל שניתן לסמוך עליו ולעשות עמו עסקים.

על פי הספרות הענפה שנכתבה אחרי המשבר של 2008 ושקראתי את רובה, הצלת וול סטריט הרבה יותר חשובה מהצלת החינוך עבור נשיא ארצות הברית, הקונגרס ונגיד הבנק המרכזי הניאו ליברלים שנבחרו ישירות או בעקיפין מתרומות של הבנקים בוול סטריט. לכן, בל נתפלא על ההדרדרות החינוכית, התרבותית והערכית בארצות הברית. ובנושא שלנו תיאטרון - אדם עם משכורת סבירה לא יכול להרשות לעצמו יותר ללכת להצגה בברודווי, כי התיאטרון הפך לנחלתם הבלעדית של המאון העליון, להבדיל מפריז וברלין שם הוא עדיין עממי ונחלת הכלל. לסיכום, נשאלת השאלה בישראל האם גם אחרון המוהיקנים - הקאמרי יאמץ את מודל ברודווי, יציג רק מחזות זמר במאות שקלים, ולא יאפשר להצגות מופת כמו פרוסט/ניקסון ולשחקנים נפילים כעודד תאומי למשול בכיפה. זוהי אם כן הדילמה האתית של הקאמרי ושל שאר התיאטרונים הרפרטואריים המנסים לשרוד – איך נוכל למצוא את האיזון המתאים בין הקליל לנשגב, בין הקלאסיקה לבידור, בין האינטלקטואליות לריאליטי, אם אנו חפצי חיים.

על מזרחיות, מוסיקה מזרחית ואירופוצנטריות

אם נבחן ביסודיות את טעמו של הקהל הישראלי נמצא שכמעט כולנו אוהבים מוסיקה מזרחית במובנה הרחב של המילה – מוסיקה אתנית, יוונית, ספרדית, לאדינו, קאנטרי, ושל זמרים דגולים כפוליקר, ברוזה, הבנאים ומדינה.

החלטתי לכתוב על נושא המזרחיות והמוסיקה המזרחית בעקבות קבלת חוברת הכיוון מזרח של ידיד וקומפטריוט יצחק גורמזאנו גורן, שהוא כמוני אביר המטרות האבודות – הוא עסוק בזהות המזרחית ואני באתיקה עסקית. גורן ממשיך לפעול למען טיפוח הרוח המזרחית בניגוד לכל הרוחות והאופנות, כותב אנתולוגיה עבת כרס של הספרות והשירה המזרחית (שקראתי עד תומה) המוכיחה יותר מכל שהיא אינה נופלת מהסופרים והמשוררים שאנו לומדים בבית הספר - ביאליק, טשרניחובסקי, ברנר, שלום עליכם או אחד העם. גורן כותב 25 חוברות מרתקות של הכיוון מזרח על כל פן של התרבות המזרחית - הקולנוע, המוסיקה, הספרות, האומנות והשירה. הוא מגדיל לעשות בחוברת האחרונה שלו, כאשר הוא מוכיח ברצינות תהומית את חשיבותה של המוסיקה המזרחית כנגד כל מי שמשתלח או מקנא בה. הרעיון שלו לתאר כיצד בזו בהתחלה לפלמנקו, לבלוז, לג׳אז ולדיסקו, הוא רעיון גאוני. וניתן להוסיף כמובן את הרמבטיקו שכולם בזו לו ועכשיו היא המיינסטרים במוסיקה היוונית וגם העברית. אך בזו גם לשירת הלאדינו שנחשבה תת תרבות עד לבוסתן ספרדי, ולמה לא - גם לשירת היידיש ולמחזות הנפלאים שנחשבו למוקצים ועכשיו הם נחלת הכל. כי לישראלים רבים יש יחס מתנשא למוסיקה אתנית שהיא הכי אותנטית.

אני אוהב מוסיקה לכל סוגיה, אך מה לעשות אני אירופוצנטריסט גאה, שלא כל כך קרוב למוסיקה הערבית, אבל קרוב למוסיקה האתנית, שירת העם הפשוט והיצירה האתנית במובנה הרחב - ספרדית, צוענית, לאדינו, יוונית, ג׳אז, פלמנקו, שאנסונים, מוסיקת קאנטרי... צמחתי מהעם, אני לא מתכחש למורשתי והטעם שלי נשאר ביסודו טעם עממי ופשוט. יחד עם זאת, אני האחרון שאזרוק את האבן על אום כולת׳ום. ניסיתי לאחרונה לשמוע את השיר ״אינתה עומרי״ (אתה החיים שלי) עם עוכרת ישראל הידועה שקראה להשמדתנו. השיר נמשך שעה ושמונה עשרה דקות, בדיוק כמו יצירת המופת - הסרט ״טופז״ המבוסס על מחזהו של מרסל פניול שאני מלמד בקורסים שלי על אתיקה עסקית. אחרי עשר דקות תפשתי את הפרינציפ וקפצתי כל עשר דקות הלאה. הזמרת הדגולה לא זזה, עם המטפחת הענקית שלה, ושרה בטון מונוטוני על אותו מנעד אותן מילים ללא הפסקה, מין בולרו של רוול אבל בלי הקרשצ׳נדו, רק בשניות האחרונות של השיר אחרי שעה ושבע

עשרה דקות היא עושה פיניש בטון קצת יותר גבוה. אבל היא כנראה אחת הזמרות הגדולות ובוודאי שזו אומנות, אם כי אני לא מבין אותה, כמו גם אומנות מודרנית...

אם היו מבקשים ממני לאמר במילה אחת אם אני אוהב מוסיקה מזרחית הייתי אומר "לא", בשתי מילים "כן ולא" ורק באלף מילים אוכל להסביר מה יחסי לנושא ובהקשר יותר רחב למזרחיות ולאירופוצנטריות. נולדתי בארץ ערבית בן להורים ספרדים שאבות אבותיהם חיו כנראה בעיר קוריה שבספרד ומשפחתנו עברה דרך פורטוגל, איטליה, יוון ותורכיה עד אשר הגיעה למצרים בראשית המאה העשרים. התרבות של היהודים במצרים היתה פרנקופונית, כולם דיברו צרפתית ביניהם, הספרדים שדיברו בבית לאדינו, יוונית, טורקית או איטלקית, האשכנזים שבאו באותה תקופה מרוסיה, גרמניה, פולין ואוסטריה ודיברו בבית יידיש, רוסית, פולנית או גרמנית, והמזרחים שישבו מדורי דורות במצרים ודיברו בבית ערבית. מרכזי הערים קהיר ואלכסנדריה היו אירופאים לכל דבר וישבו בהם כמיליון אירופאים, בעיקר יוונים, איטלקים, יהודים, ארמנים ומעט צרפתים ואנגלים. רוב הילדים למדו בצרפתית בבתי ספר צרפתיים שהייתה שפת התרבות, בעוד אנגלית היתה שפת העסקים. הערבים חיו על פי רוב בפאתי הערים כי לא יכלו להרשות לעצמם לגור במרכז, למעט משכילים, אמידים וקופטים, הלא הם הנוצרים המצרים. אני בא מארץ שלא קיימת יותר כדברי השיר של שרל אזנבור, כי הלאומנים המצרים והשבאב שרצו להשתחרר מעול הקולוניאליזם, שרפו את מרכז קהיר בינואר 1952 כשהייתי בן שבע, הרגו ופצעו מאות אירופאים שלא נראו בעינם מזרחים מספיק וכמעט שרפו גם את ביתנו אלמלי הציל אותנו בעל המכולת היווני שנחשב למזרחי. עלינו ארצה בשנת 1953, שאר היהודים עזבו את מצרים אחרי מלחמת סיני לישראל, ברזיל ואירופה, והאירופאים הגרו לארצות מוצאם באירופה. כיום אין כמעט אף אירופאי שגר במצרים, שהיא "נקיה" מאירופאים.

משפחתי היתה אם כן אירופוצנטרית לפחות שני דורות, אך גם קודם לכן התרבות והמנהגים היו ספרדים, הלאדינו היא שפה אירופית והמוצא היה אירופי. אין בכך לקבוע עמדה כלשהי מה עדיף תרבות מזרחית או אירופית. יש ששמים ללעג את התרבות הפרנקופונית של יהודי המזרח (גם בתורכיה, לבנון, סוריה וצפון אפריקה) הנקראים "פרענקים" מלשון צרפתים, אם כי ראינו כמה עזרה ליהודים הגרמנים התערותם הטוטלית בתרבות הגרמנית בתקופת הנאצים שראו בהם יהודים מזרחים לכל דבר. למותר לציין שיהודי מזרח אירופה נחשבו גם הם מזרחים (OSTJUDEN) בעיני היקים ובעיני היהודים ממערב אירופה. כלומר, אליבא דגויים כולנו מזרחים ולא משנה עד כמה נדבר בלשונות מערביות כגרמנית, ספרדית וצרפתית הם תמיד יראו בנו יהודים שבאו מהמזרח, זרים ושונים. רוב רובם של יהודי מצרים לא רצו מעולם להתערות בתרבות המצרית, למדו ערבית אם בכלל כשפה רביעית אחרי צרפתית, אנגלית ולאדינו או יידיש, לא אהבו ולא שמעו

מוסיקה מזרחית מאום כולת׳ום ועד פריד אל אטרש. כל השירים ששמענו היו שירים צרפתים, איטלקים, אנגלים, אמריקאים, יוונים וספרדים, ממש קוסמופוליטים.

היו מעט יהודים שבכל זאת התערו בתרבות המצרית, בעיקר היהודים שחיו בה מדורי דורות ולימים איישו את התוכניות הערביות בקול ישראל, זוזו מוסא, לילית נגר, ז׳אק כהן, את קהילת המודיעין או את ברקליס בנק. כולנו זוכרים את הזמר המקסים פלפל אל מסרי בשירו ״בתשלומים״ שהקדים את דורו ותיאר את תחלואי הקפיטליזם החזירי, האשראי המוגזם, המינוף הגבוה ויוקר המחיה הכבד מנשוא (כל המשכורת הולך בלמכולת). הזמר המזרחי בישראל התחיל כזמר מחאה ושיר המחאה החריף ביותר מאז ועד היום הוא ללא ספק ״איזו מדינה״ של אלי לוזון: ״יש לנו שרים, רק כסא רוצים. לא עושים דבר ורק מבטיחים. איפה השוויון, איפה החזון, איפה המוסר, איזה בזיון.׳ כל הנאומים חוצבי הלהבות של תנועת המחאה לא שקולים כנגד שורה כל כך מוחצת. אך גם אשכנזים התייחסו למחאת המזרחים כידידי יהושע סובול, גדול המחזאים הישראלים, בשירו ״ילדים זה שמחה״ שנכתב להצגתו החברתית ״קריזה״, עם לחן של שלמה בר ובביצוע הבריה הטבעית. סובול כותב בציניות שלא הובנה לאחרונה לבנט שקרא את הדברים כפשוטם וחשב שהשיר תומך בריבוי הילודה: ״אלוהים הוא גדול, קשה לו לסבול, שאחד יקבל את הכל. לאחד הוא דוחף כסף, כוח וכיף ולכם הוא נותן ילדים.״ אני אישית, בעוד שהתחברתי לשירי המחאה המזרחים לא הייתי שרוף על הזמר המזרחי האחר, אם כי קרובי אהבו אותו מאוד. אבי מאוד אהב את אנריקו מסיאס האלג׳יראי, שיש לו לב ענק ונתן ביטוי מצמרר למועקות ילידי ארצות ערב שנעקרו מבתיהם. בתי העריצה את שריד חדד המקסימה וגררה את אשתי להופעה שלה בקיסריה כשבנס הן לא נפגעו מבקבוקי המים הקפואים שעפו לכל עבר, והחותנת שלי ילידת רומניה אהבה את אייל גולן (היא נפטרה לפני הסקנדל, שרק ׳ביטון׳ יכול לחטוא בו). לבורותי עד לאחרונה לא שמעתי אף פעם על משה פרץ והתוודעתי אליו רק כשקיבלתי במתנה את הדיסק שלו בעת חידוש המנוי בסטימצקי. שמעתי מעט מהדיסק ולא התחברתי במיוחד, אבל פרץ לא צריך להתרגש שדינוזאור כמוני אינו גרופי שלו, די לו במאות אלפי המעריצים, והוא נראה סימפטי וחביב למרות אישומי המס.

וזה מביא אותנו להבחנה שעושים רבים בין מוסיקה מזרחית למוסיקה ים תיכונית. כשמישהו אומר שהוא לא אוהב מוסיקה מזרחית הוא מתכוון על פי רוב למוסיקה הקרויה אצלנו ים תיכונית. הזמר הבולט ביותר בקטגוריה זאת הוא דווקא חוליו איגלסיאס הספרדי, השר שירים מתקתקים המנוגנים בדרך כלל במעליות. אני לא מבין למה אף אחד לא משתלח בסגנון השירה של חוליו וכולם מתנפלים על הזמרים הים תיכוניים שלנו. גם בסין הרחוקה יש זימרת מעליות מתקתקה הרחוקה שנות אור מהמוסיקה הסינית האתנית

ומהאופרה הסינית. מכיוון שאני לא רוצה שמרגלית צנעני תאמר עלי שיצאה לי לטאה מהמחשב לא אציין שמות מזרחיים, אם כי אני מסתכן בכך שמחצית המדינה תשנא אותי כאשר אומר ששלמה ארצי הוא הזמר הים תיכוני הבולט ביותר ולאו דווקא בגלל מילות השיר המדהימות – 'תחת שמי ים התיכון, עושה ירח הפוגה, ומתקפל. "דאגות" אומר לי איש עם מכחול, ומצייר אותך דומה, או לא, או כן, עכשיו יש את הזמן לשכב פרקדן, חצי עולם לוקח סם.' I REST MY CASE. אין כל פסול להיות שכנו של חוליו, כל אחד והסגנון שלו. ארצי זמר חביב מאוד, הייתי פעם שכן שלו ולפני כן שכן של מילכה ואין לו אפילו עבירות מס. ארצי אף קיבל דוקטורט לשם כבוד של אוניברסיטת חיפה בה לימדתי משנת 2004.

לכן, אני לא מבין למה מתנפלים על יהורם גאון ועל אחרים המעזים להגיד שהם לא חובבי זמר ים תיכוני. אני לא אוהב במיוחד זמר ים תיכוני, הכולל את חוליו וארצי, אך בהחלט אוהב זמר מזרחי כפי שהתחלתי להסביר. כי מוסיקה מזרחית היא עבורי מוסיקה אתנית, מוסיקת עולם, ובמיוחד של אביהו מדינה (אל תשליכני לעת זקנה) ועופרה חזה. פיוטים של ג'ו עמאר ושל יצחק אלגזי. פולק מיוזיק ובמיוחד את ג'ואן באז, פיט סיגר ובוב דילן, ננה מוסקורי, הארי בלפונטה. מוסיקת קאנטרי ובמיוחד את פטסי קליין ולורטה לין. מחזות זמר על העם כאוקלהומה, קזבלן וכנר על הגג. מוסיקה יוונית ובמיוחד את תיאודורקיס, חריס אלקסיו, דאלאראס, פוליקר, רמבטיקו וגליקריה. ספרדית ובמיוחד את ברוזה, פלמנקו וצוענית. פרואנית עם היסודות האינדיאנים. מכסיקאית ובמיוחד את לינדה רונשטדט ומאריאצ'י. לוס פרגואיוס. ארגנטינאית ובמיוחד את קרלוס גרדל ומרסדס סוסה. פורטוגזית עם הפאדו ועמליה רודריגז. איטלקית עם השירים הנפוליטנים. ברזילאית עם היסודות האפריקאים. אך מעל לכל, אני אוהב את זמרי העם והשנסונים הצרפתיים שמוצאם לעיתים מהפזורה, הבאים מהעם ושרים לעם – אדית פיאף, איב מונטן האיטלקי, ג'י בהאר היהודי מצרי, ז'אק ברל הבלגי, ז'ורז' ברסנס, ז'ילבר בקו, שרל אזנבור הארמני, מוסטקי.

יהורם גאון עשה למען הזמר המזרחי יותר מכל זמר אחר ואני כמובן כולל את הלאדינו כזמר מזרחי כי ספרד הושפעה מהמוסיקה והתרבות הערבית והרומנסות המשיכו לספוג יסודות אתניים יווניים, תורכיים ויהודיים. זמר הלאדינו קיבל תנופה אדירה מאז רומנסרו ספרדי עם יהורם גאון ויוסי בנאי, ובוסתן ספרדי של יצחק נבון, מאז יצחק לוי, יסמין לוי, פררה, האחים זוארץ, יהודה פוליקר ועשרות אומנים אחרים. גאון שר פיוטים מזרחיים כמו צור משלו אכלנו, יגדל אלוהים חי, אדון הסליחות, שירי שמחת תורה, שירי שבת. אם זה לא זמר מזרחי מה זה מזרחי? אני אוהב מאוד מוסיקה זאת. וכמוני, אני מעריך, רוב רובה של האוכלוסיה בישראל. למעט כמובן חרדי אגודה המוכנים למות על קידוש השם ולא להכניס נערות ספרדיות למדרשות שלהם, אם כי השכלתי מהחוברת של גורן כי לאחרונה יש זמרים מזרחיים גם בקרב החסידים כאברהם

אבוטבול, אחיו של אלון. זו בודאי לא "מוסיקה ים תיכונית" אבל זאת מוסיקה שנוצרה מסביב לים התיכון ואולי דווקא לה צריך לקרוא ים תיכונית. להגיד שגאון לא אוהב מוסיקה מזרחית זה כמו להגיד שחווה אלברשטיין לא אוהבת שירים ביידיש. ואני בטוח שחווה, הזמרת האהובה עלי ביותר, תקבל את זה ששירי עם ביידיש הם זמר מזרחי לכל דבר, ממזרח אירופה, שצמחו מהעם עצמו. בכלל מוזר שכולם מתעסקים בשאלת הזמר המזרחי ואף אחד לא מדבר על הזמר האשכנזי, כי כבר מזמן אין הבדל.

אני אריסטוטליאני, חסיד דרך הביניים, נטול גזענות, שאינו פוסל דבר ועושה אבחנה ברורה בין מוסיקה רצינית למוסיקה קלילה. לכן, אני נגד הכללות ולא מסכים לשאלה האם אתה אוהב או לא מוסקיה מזרחית. הסוגיה מורכבת הרבה יותר. ברקע לנושא, יהודים מזרחים רבים סובלים מהכללות כפי שכל אחד שנולד בארץ ערבית ועלה ארצה יכול להעיד. במקרה שלי ההכללות הלכו לכיוונים מוזרים כאשר ישראלים גזענים מחמיאים לי שאני "לא נראה מזרחי" (גנבו לי את כל הגורמטים כשפרצו לדירתי) ובחו"ל ידידי האנטישמים מחמיאים לי שאני "לא נראה יהודי" (אפי לא מספיק ארוך). לא אכנס פה לפרטים, הפעם היחידה שכתבתי על כך זה היה בחוברת של ידידי יצחק גורמזאנו גורן שביקש מהסופרים שפרסמו ספרים בהוצאת הספרים שלו "בימת קדם" להגדיר מיהו יהודי מזרחי וכתבתי זאת בחוברת ובאתר שלי. רבים דובקים במזרחיות שלהם בעת מצוקה ונוטים לייחס את כל צרותיהם במוצאם. ש"ס כולה קמה על רקע זה. אפילו ורדי שכתב את נבוקו עם שירת העבדים העבריים ייחס לאיטלקים מוצא מזרחי והזדהות עם היהודים. צחוק הגורל שצאצאי הרומאים שהם עצמם צאצאי אנאס מטרויה שבתורכיה הגלו את היהודים מהמזרח למערב ובצוק העיתים הזדהו דווקא עם היהודים שהם עצמם הגלו, כי האיטלקים נאנקו תחת המגף האוסטרי ורצו בעצמאות כמו היהודים. בכלל, אני נגד התעסקות מתמדת בשאלה של הזהות המזרחית והגזענות בישראל. זה קיים אך זה לא חזות הכל, כי בעיות הגזענות בישראל הן רק חלק מעשרות הבעיות שמעיקות עלינו. יש בעיות לא פחות קשות, כמו השחיתות, ההידרדרות האינטלקטואלית, אובדן הערכים, הסכסוך עם הפלשתינאים, אי השוויון המשווע, התספורות של הטייקונים, הכלכלה הניאו ליברלית, הפערים בין החרדים לחילונים, הפרדת הדת מהמדינה, גיוס לכל, פקידי הממשל שמזמן שכחו שהם צריכים לשרת את האזרח וחלקם רק רואים בשירות הציבורי מקפצה בדרך לשירות אצל הטייקונים, שהפריטו להם את אוצרות המדינה בנזיד עדשים...

האם אפשר לאהוב מוסיקה קלאסית ומזרחית? זה אוקסימורון? אם לא – מה עם כרמן הספרדיה/צועניה ודולי הפנינים מציילון של ביזה, היהודיה של הלוי, טורנדוט הסינית ומאדאם בטרפליי היפנית של פוצ'יני, לאקמה ההודית של דליב, שמשון ודלילה "הפלשתינאים" של סן סנס, אאידה המצרית/אתיופית ונבוקו הבבלי של ורדי, מה עם מרש טורקי והחטיפה מן ההרמון של מוצרט, שחרזדה המבוססת על אלף לילה ולילה

של רימסקי קורסקוב, מחול החרבות של חצ׳טוריאן, הלנה היפה של אופנבאך וכל האופרות והיצירות המבוססות על המיתולוגיה והאודיסיאה המתרחשות ביוון וטורקיה? מה עם ״מה יפים הלילות בכנען״ שהמזרחי הידוע יצחק קצנלסון כתב מילים לזמר עממי ערבי? מה עם השיר ״רועה ורועה״ של המזרחי מתתיהו שלם? העיבודים המזרחיים לשיריו המעולים של צבי אביאל, שיר השיירה – של עלי מוהר עם לחן רמבטיקו, אותה מוסיקה מזרחית של היוונים שחיו בתורכיה המערבית וגורשו במסגרת הטיהור האתני של שנות העשרים. והרי ידוע שאריק אינשטיין היה זמר מזרחי גדול ששר הרבה שירים מזרחיים, יווניים ואתניים ושיתף פעולה עם מזרחים כמיקי גבריאלוב, שם טוב לוי, גיא בוקאטי. לפסול זמר מזרחי וזמרים מזרחיים זה לפסול את שושנה דמארי, עופרה חזה, אביהו מדינה, שלומי שבת, יהודה פוליקר, דיויד ברוזה, זהר ארגוב, גלי עטרי, יונה עטרי, יזהר כהן ומשפחתו המופלאה, בועז שרעבי, יהורם גאון וכל זמרי הלאדינו, הפרברים, הגשש החיוור (ופולי הוא ללא ספק המזרחי מכולם), אחינועם ניני, קורין אלאל, ריטה (עם השירים הפרסיים), האחים ד׳אור וזוארץ, משפחת בנאי על כל זמריה הדגולים, יפה ירקוני, מקהלת צדיקוב, יהודית רביץ (עם ״אפריקה״ על אימה המצריה), מירי מסיקה וניאו מזרחים וזמרי עם כעוזי חיטמן, נחמה הנדל, שולי נתן וחווה אלברשטיין. זה אם כן אבסורד מושלם, הזמר והמוסיקה הישראליים כל כך ספוגים בזמר מזרחי וזמרים מזרחיים אותנטיים (להבדיל מזמר מתקתק בסגנון חוליו וארצי) שאין כמעט אחד שיתכחש להם. בלי זמרים מזרחיים לא היינו זוכים גם שלוש פעמים באירוויזיון עם דנה אינטרנשונל, גלי עטרי ויזהר כהן ה״תימנים״.

הכיוון מזרח, כמו גם סדרת הספרים של גורן, הספרים שלו, המחזות של אשתו שושה גורן והשירה של בתו בת שחר הם יצירות מופת. כמה חבל שהם מגיעים רק לכמה מאות אנשים ולא למאות אלפים כפי שהם ראויים. גם אני עם האתיקה העסקית מגיע למאות, אולי במצטבר לאלפים. הספרים שלי נמצאים ביותר מאלף ספריות של האוניברסיטאות המובילות בעולם, נמצאים בערך אתיקה עסקית בויקיפדיה, אך עדיין ההשפעה שלי היא כמו גרגיר חול במדבר, טיפה בים. למרות, אך לא בניגוד לאמור לעיל, אני ממשיך לדגול באירופוצנטריות. לא אחלק ציונים לתרבויות האחרות, אבל אני אוהב וספוג תרבות אירופית, ספרות, תיאטרון, מוסיקה, אומנות, פילוסופיה, שירה, קולנוע. לאחרונה, אחרי שלמדתי כמעט את כל השפות האירופיות, התפניתי ללמוד שפות מזרחיות יותר – רוסית, יוונית ו... ערבית מדוברת וספרותית. אני קורא כרגע במקביל את באב אל שאמס של אליאס חורי, את הקוראן, וסמטה בקהיר של נגיב מחפוז. לא ממהר, קורא כמה עמודים במספר שבועות עם תרגום צמוד וסופג את התרבות המזרחית טיפין טיפין. או בגרמנית langsam aber sicher , באיטלקית chi va piano va sano e va lontano, ברומנית nu fugi trenul, בצרפתית petit a petit l'oiseau fait son nid, ובערבית אלעג׳לה מן אלשיטאן – החיפזון מן השטן. נראה לי שעד גיל תשעים אסיים לקרוא את הספרים.

ולעומת זאת, מעניין איך על פי הויקיפדיה, קומפטריוטים כויקי שירן בחרו להיקרא יהודים ערבים. כמוה-סמי שלום שטרית, אלה שוחט, ששון סומך ואחרים. יסלחו לי אחי המזרחים אבל אני לא חש עצמי כלל וכלל כיהודי ערבי. אני רואה עצמי אירופאי, שחי במדינה אירופאית, שצריכה להצטרף לשוק האירופאי, למדתי באינסאד המכללה האירופית למנהל עסקים, את הדוקטורט שלי עשיתי בפריז ומעולם לא ביקרתי בארצות ערב אחרי שעזבתי את מצרים (על פי אשרת היציאה - בלי יכולת חזרה...). רוב רובם של העולים מארצות המזרח לא מתגעגעים למכורתם, הם אפילו ניצים בהשקפותיהם, לא מדברים ערבית והתערו היטב בתרבות האירופית הישראלית. סאלאח שבתי וזכריה בן עזרא נעלמו לבלי שוב.

אין לי נוסטלגיה כלל, הערבים במצרים שנאו אותנו, אנחנו פחדנו מהם, הם טבחו בנו גם בעירק, תימן וסוריה, ראו בנו אירופאים, אז מה הערגה הזאת להיקרא יהודים ערבים? אין לי כאמור בעיה עם מוסיקה מזרחית, שאני אוהב אותה במובנה המרחיב, או עם פולקלור מזרחי, מימונה וחינה. ראיתי גם אי אלה סרטים ערבים (והודים) שמצאו חן בעיני. יש לי הרבה הערכה לערבים ולתרבותם ובמיוחד לערבים הישראלים שהם אחינו לכל דבר, סטודנטים מצטיינים, רופאים אנושיים, אנשי רוח משכמם ומעלה, אנשי עסקים מעולים. אך אוי לנו אם ניראה כמו המדינות הערביות שאחי היהודים הערבים כה מתגעגעים אליהן – מצרים, סוריה, לבנון, לוב, אלז׳יריה, תוניסיה, עירק, תימן (או אירן). הבה נשמור על הציביון האירופאי שלנו – בתרבות, בדמוקרטיה, בערכים. עדיף להיות זנב לאריות ולהידמות לסקנדינביה שהיא מופת בכל פרמטר שהוא, לצרפת או הולנד ולא ראש לשועלים. לא סתם אחינו הערבים לא רוצים להסתפח למדינה הפלשתינאת אם תקום. הם אינם רוצים להיות חלק ממדינת החמאס בעזה או לקחת חלק בשחיתויות של הרשות הפלשתינאית. הם יודעים שרק בישראל הם יוכלו לחיות בחופש ובדמוקרטיה כי אין אף מדינה ערבית אחת שהיא דמוקרטית וכמעט כל האזרחים בהן חיים מתחת לקו העוני, לא בגלל השלטון הקולוניליסטי שכבר מזמן אינינו, אלא בגלל תרבות השלטון הקלוקלת ומלחמות האחים שגבו מאות אלפי קורבנות.

דבר גרוטסקי מאוד קרה לפני מספר חודשים, כאשר בפרלמנט המצרי, ששונא אותנו למרות שהחזרנו כל שעל אדמה מצרית שדודה, רצו לאפשר ליהודי מצרים לחזור למכורתם, במסגרת חובת השיבה של היהודים לארצות מוצאם וזכות השיבה של הפלשתינאים למולדתם. קמה מהומה רבתי והחליטו שלעולם לא יתנו לנו לחזור... אפילו אם אקבל את האזרחות הספרדית, באיחור של חמש מאות שנה, אין לי כמובן כל כוונה לחזור לספרד. ישראל שמה סוף לנדודינו, כאשר קמה מדינה יהודית היחידה בעולם. אבל אבו מאזן הגזען ומכחיש השואה לא מוכן להכיר ביהדותה של המדינה. הוא עדיין מקווה כאחיו המצרים שהם ישובו לפה ואנחנו נשוב לשם. מה שיצור בעיה לילדים שלנו שכבר לא יהיה להם לאן לחזור. למען האמת, הצעתי כבר מזמן שישראל

תהיה מדינה יהודית וַשל כל תושביה – יהודית כי זאת המולדת של היהודים ותכלית הציונות, אך גם של כל תושביה כי המוסלמים והנוצרים הערבים והרוסים, המהגרים האפריקאים והסינים, צריכים לראות בנו את מולדתם, לשרת בצה״ל ללא אפליה כלשהי. הצביעות של העולם ובמיוחד של יפי הנפש היא בכך שהם דורשים את זכות השיבה של הפלשתינאים, אבל לא מכירים בכך שכמות גדולה יותר של יהודים גורשה ממדינות ערב תוך החרמת רכושם מאשר כמות הפלשתינאים שעזבו מרצונם או לא את ישראל. זאת שערוריה שמנציחים את מעמד הפליטים למעלה משישים שנה והמילירדים הולכים למניהיגיהם המושחתים ולפעולות מלחמה וטרור במקום ליישב אותם במקום מושבם. מדוע לא דורשים את זכות השיבה של היוונים לתורכיה, של הגרמנים לפולין ולסודטים, של הטטרים לקרים, של היוגוסלבים למיניהם, של אותם מאות המיליונים שעברו ממדינה למדינה ונשארו שם? זכות השיבה היא המצאה אנטישמית נגד היהודים.

ועוד מחרימים אותנו. רבים וטובים – תיאודורקיס היווני, קן לואץ׳ הבריטי, אקדמאים אמריקאים ובריטים, צרכנים צרפתים וגרמנים. אני לא מסכים לחלוטין עם דעותיה של חווה אלברשטיין שנולדה מכל המקומות האפשריים דווקא בשצ׳צ׳ין בפולין, הלוא היא שטטין הגרמנית בפומרניה. היא כנראה לא מתבטאת בעד זכות השיבה של הגרמנים למולדתם אבל יש לה בהחלט מה להגיד על זכות השיבה של הפלשתינאים. יחד עם זאת, אני חושב שהיא הזמרת הטובה ביותר שלנו, קניתי קלטות רבות שלה, ראיתי הופעות שלה, וכמובן שאני לא מחרים אותה. אני גם לא מחרים את וגנר וחושב שהוא אחד המלחינים הגדולים בהסטוריה. אני אפילו מעריץ את דניאל ברנבוים. לכן, לא מובן לי כלל למה יש ישראלים המחרימים ישראלים אחרים הגרים מעבר לקו הירוק. זה חד כיווני. אוניברסיטת חיפה החליטה להחרים את חתן פרס נובל לכלכלה ישראל אומן ולא להעניק לו תואר דוקטור כבוד (זוכרים שלשלמה ארצי היא כן העניקה...). היונים מחרימים את הניצים אבל הניצים לא מחרימים את היונים, אז מי הדמוקרט ומי נוהג בגישה טוטליטרית. מאשימים את ליברמן שהוא דיקטטור כי הוא ממנה בעצמו את חברי הכנסת במפלגתו, ש״ס נחשבת בכלל לתיאוקרטית, אבל כשיאיר לפיד ממנה את כל חברי הכנסת שלו זה כשר. רק בישראל נוצרה האנומליה כאשר יונים הם גם ניאו ליברלים, תומכים בטייקונים ומקבלים מהם מימון לעצומות בעד השלום. הגענו לימים טובים אם כן, כאשר גם היונים וגם הניצים הם ניאו ליברלים ולנתניהו, ליברמן, לפיד, בנט והיונים הכי צחורות יש אותן דיעות כלכליות התומכות בהפרטות שלוחות רסן, אי שוויון מזעזע ומיקסום הרווח.

עוד כמה דורות נושא הזהות המזרחית ייעלם. כבר עכשיו הילדים של מרבית חברי נשואים בנישואי תערובת, כאשר בדור שלי זה היה חריג. עם נישואינו אשתי למדה צרפתית ולאדינו בשביל לדבר עם אמי שהייתה האשה הכי מנוכרת שהכרתי – היא חיה 86 שנה, 43 במצרים בלי לדעת ערבית ו- 43 בישראל בלי לדעת עברית. היא

כמובן ידעה על בורין צרפתית, לאדינו, איטלקית, יוונית ואנגלית. אני למדתי רומנית ויידיש ואי אפשר היה להגיד יותר סודות בחברתי. הרומנית עזרה לי גם בעולם העסקים כאשר בעת משא ומתן בטיוואן כשנודע לחברי ה״רומני״ ולי שיש בצוות סיני דובר עברית והם שומרים זאת בסוד, מסרנו דיסאינפורמציה בעברית ואת הנושאים החשובים דיסקסנו ברומנית. היידיש עוזרת לי להבין את המחזות המעולים של יידישפיל ואת טוביה החולב שבאמת ביידיש נשמע יותר טוב. אשתי שרה לילדים רומנסות בלאדינו וראתה אתי את הרומנסרו, הבוסתן ועשרות מופעים בלאדינו. כיוון שאני חובב פולקלור ופתגמים, מדהים אותי לראות כיצד הפתגמים ביידיש ובלאדינו דומים להפליא. אני בטוח שגם במרוקאית הם דומים, כי הפולקלור דומה מאוד בכל עם, במיוחד במזרח התיכון ובמזרח אירופה. זה אולי נושא למחקר אקדמי אנתרופולוגי אוניברסיטאי או לערב סיפורים של גדול המספרים שלנו יוסי אלפי.

אסתכן ואומר, שבעוד שנים לא רבות תהפוך ישראל לארץ אירופאית לכל דבר, עם תרבות ומנטליות אירופאית שתאחד את כולנו – יהודים וערבים, מזרחים ספרדים ואשכנזים. כבר עכשיו יש לנו משטר וכלכלה אירופאים. המזרחיות שלנו תתבטא רק בפולקלור, במוסיקה, בשירים, וכמובן בשפות השמיות שלנו עברית וערבית. במקום לשיר יודל נשיר את צור משלו אכלנו, הפרח בגני, מה יפים הלילות בכנען, טומבלליקה, או אפילו את אינתה עומרי בביצוע זהבה בן והדיווה אום כולת׳ום. אך ארצנו תהיה נקיה כשוויץ, אתית כנורווגיה, שוויונית כדנמרק, שלווה כשבדיה, משגשגת כהולנד, דמוקרטית כגרמניה ותרבותית כצרפת. רק כך נוכל לשרוד אם אנו חפצי חיים.

מסה - סיפור אהבה מופלאה בין הלאדינו וביני

על שפת הלאדינו, תרגום הצהרת הזכויות של האו"ם ללאדינו, יהודים ממוצא ספרדי מקבלי פרס נובל, מתנה לנשיא המדינה יצחק נבון – מחשב המדפיס במקביל את הרומנסה EN EL VERGEL DE LA REINA – בגינה של המלכה בעברית ובלאדינו, שירי ערש, תפילה בכתב רש"י, אלטנוילנד של הרצל בלאדינו, כיצד גיליתי את בית הכנסת של קוריה בספרד עם תמונות, שיר אהבה של קורי לאשתו רותי בלאדינו

הספר הראשון שקראתי בלאדינו היה כשהייתי סטודנט בן 17 באוניברסיטה העברית בירושלים: רומאו וג׳ולייטה בכתב רש״י, ספר שנכתב במאה התשע עשרה בסלוניקי, למעשה עיבוד מודרני של שקספיר המתאים לאחינו הספרדים ביוון. מצאתי אותו בספריה של מכון בן צבי, הייתי היחיד שישב שם בספריה ולכן יכולתי להתגלגל מצחוק באין מפריע כי זה אחד הספרים הכי מצחיקים שקראתי בחיי. מה שמיוחד בלאדינו זה שאתה יכול לדבר בלאדינו מוטת טורקית עם הרבה מילים טורקיות, מוטת צרפתית, מוטת עברית, מוטת ספרדית קשטיליאנית, מוטת יוונית, איטלקית, פורטוגזית, אך גם בולגרית ובוסנית, או כל שפה שבה חיו אחינו הספרדים, אפילו ערבית... הכל הולך, אתה יכול למצוא במילון הענק לשפת הלאדינו של ד״ר אבנר פרץ וגלדיס פימיינטה את אותה המילה בחמש-שש גירסאות בכל אחת מהשפות והכל כשר. ביידיש אחוז המילים העבריות הוא מאוד גבוה, אך אתה יכול לדבר בלאדינו בלי להשתמש באף מילה בעברית למעט מילים של קודש כמו שבת, קידוש, כיפור, כשר וכדומה. אמי ז״ל הייתה אומרת לי: Nosotros los povres no tenemos mazal, ma los rikos tienen shans, mazal i ventura - אנו העניים אין לנו מזל (בעברית), אבל העשירים יש להם שאנס (מזל בצרפתית ובטורקית), מזל (בעברית), וונטורה (בספרדית, איטלקית ופורטוגזית). ולמה חוזרים על אותה מילה שלוש פעמים - כי כך מחזקים את הטיעון שלנו וזה נשמע יותר אמין. לעומת זאת אבי ז״ל כשהוא כעס על מישהו, בין אם זה היה עסקן מושחת ממפא״י, עוכר ישראל כמו עבדול נאצר, או אחד הבוסים שלו שהתנכל לו, היה קורא לו: Perro, mazalbasho i gursuz - כלב בספרדית, שיהיה עם מזל נמוך בעברית ולאדינו, ובן בליעל/חסר מזל בטורקית. גם כאן יש שילוש הקללה כי להגיד עליו שהוא רק כלב זה לא מספיק.

ולאן אני חותר? לזה שכשיזמתי את תרגום הצהרת זכויות האדם של האו״ם וקיבלתי על כך את האישור של מוסדות האו״ם ניצבתי בבעיה לא פשוטה - באיזו שפה לנסח את התרגום: בלאדינו עברית, לאדינו טורקית, לאדינו צרפתית (אלה מאיתנו שלמדו צרפתית בבית הספר נטו להכניס מילה בצרפתית לכל מילה שהם לא הכירו בלאדינו), או לאדינו קשטיליאנית? אחרי מחשבה עמוקה הגעתי למסקנה שאתבסס על הספרדית הגבוהה כי היא הכי טהורה ואותה יבינו כולם - הטורקים, היוונים, הבולגרים, הצברים והמצרים שבינינו - כי אין בה מילים בשפות אלה. זה גם הסתייע בידי כי היה תרגום מצויין של ההצהרה בספרדית והוא היווה את הבסיס לתרגום שלי. אך לבד לא יכולתי לכתוב את התרגום כי יש חכמים וטובים ממני המכירים ומלמדים את הלאדינו באוניברסיטאות, כי זאת לדעת - היום ניתן ללמוד לאדינו בכמה אוניברסיטאות בארץ ובחו״ל ואפילו בתיכון. פניתי לידידתי רחל בורטניק שהיא מנהלת הבלוג לאדינוקומוניטה שבו מתכתבים מאות וקוראים אלפים בלאדינו בכל רחבי העולם. היא יושבת בטקסס, אך הבלוגרים גרים בישראל, בטורקיה, צרפת, איטליה, ברזיל, ארגנטינה, מכסיקו, ארצות הברית, ספרד, אך אפילו בגרמניה, דרום אפריקה ומרוקו. חילקנו את ההצהרה לשישה חלקים - אני תרגמתי את אחד החלקים, ומומחים ללאדינו תרגמו את חמשת החלקים האחרים. בסופו של דבר רחל ואני ערכנו את התרגום על מנת שלא ייוצרו אבסורדים שאותה המילה בחלק אחד תיכתב בספרדית ובחלק אחר בטורקית. צירפנו על פי דרישת האו״ם מאמר על שפת הלאדינו, כמה שולטים בשפה, על ההסטוריה של הספרדים, מקום מושבם בגולה, וכו׳. שלחתי את התרגום למחלקה המתאימה שאתה התכתבתי באו"ם ואחרי מספר חודשים והרבה בדיקות אישרו לנו את התרגום והוא נכנס לתפארת יהדות ספרד לאתר ההצהרה של האו״ם. היינו בערך השפה ה- 444, כי קדמו לנו כל השפות החשובות בעולם, לרבות ניבים אינדיאנים שמדברים בהם מתי מעט. כמובן שהממזרים האשכנזים הקדימו אותנו בהרבה עם תרגום ביידיש למהדרין. להלן איפוא, לתועלת אלה הרוצים ללמוד את שפת הלאדינו, השוואה של 7 הסעיפים הראשונים של ההצהרה בלאדינו תקנית ובעברית:

Artikolo 1

Todos los umanos nasen libres i iguales en dinyidad i diritos i, komo estan ekipados de razon i konsensia, deven komportarsen kon ermandad los unos kon los otros.

כל בני האדם נולדו חופשיים ושווים במעמד ובזכויותיהם. הם התברכו בהגיון ובמצפון ועליהם להתנהג אחד אל השני ברוח של אחווה.

Artikolo 2

Kada persona tiene todos los diritos i libertades proklamados en esta Deklarasion sin dinguna diferensia de rasa, kolor, sekso, lingua, relijion, opinion politika, orijin nasionala o sosiala, situasion ekonomika, nasimiento o kualkera otra kondision.

כל אחד זכאי לכל הזכויות והחרויות המפורסמות בהצהרה זו, ללא הבדל משום סוג, כמו גזע, צבע, מין, שפה, דת, דיעה פוליטית או אחרת, מקור לאומי או חברתי, רכוש, מוצא או מעמד אחר.

Endemas, no se azera dinguna diferensia bazada en la kondision politika, juridika o internasionala del paez o territorio al kual apartiene una persona, ke sea un paez independente, o un territorio basho administrasion legala, no otonomo, o sometido a kualkera otra limitasion de soverania.

יתר על כן, שום הבדל לא ייעשה על הבסיס של המעמד הפוליטי, שיפוטי או בינלאומי של הארץ או התחום שאליו משתייך אדם, באם היא עצמאית, מונופול, לא תחת ממשל עצמאי, או תחת כל הגבלה אחרת של ריבונות.

Artikolo 3

Kada persona tiene dirito a la vida, a la libertad i a la seguridad de su persona.

לכל אדם הזכות לחיים, חופש ובטחון אישי.

Artikolo 4

Dinguno estara sometido a esklavaje ni a servidumbre; el esklavaje i el komersio de esklavos estan defendidos en todas sus formas.

אף אחד לא יוחזק כעבד או כמשועבד ; עבדות והסחר בעבדים ייאסרו בכל צורה שהיא.

Artikolo 5

Dinguno sera sometido a torturas ni a penas o tratamientos krueles, inumanos o degradantes.

אף אחד לא יהיה נתון לעינויים או לטיפול או עונש לא אנושי או משפיל.

Artikolo 6

Kada uno tiene dirito, en todas partes, al rekonosimiento de su personalidad frente a la ley.

לכל אדם הזכות בפני החוק להכרה בו כאדם בכל מקום.

Artikolo 7

Todos son iguales frente a la ley i tienen dirito a la proteksion iguala de la ley. Todos tienen dirito a una proteksion iguala kontra toda diskriminasion en violasion de esta Deklarasion i kontra toda provokasion a tala diskriminasion.

כולם שווים בפני החוק וזכאים ללא כל הפליה להגנה שווה של החוק. כולם זכאים להגנה שווה בפני כל הפליה המפרה את ההצהרה הזאת ובפני כל הסתה להפליה כזאת.

וא-פרופו אחינו האשכנזים האהובים, גיליתי ערך בויקיפדיה המפרט כמה יהודים ספרדים קיבלו פרס נובל - 12 אם לדייק, זאת לעומת מאות יהודים אשכנזים, למעלה מ- 20% מסך מקבלי פרס נובל הם יהודים אשכנזים. ועוד בתוך ה- 12 נכללים ספרדים ומזרחים, מרוקאים ואחרים, אך אנו יכולים להתנחם בכך שיש לנו גם 12 אנשים מפורסמים בכל הדורות ולהלן הרשימה, הכוללת את: הרמב"ם, שלמה אבן גבירול, יהודה הלוי, הצייר קאמיל פיסארו, הפילוסוף הצרפתי ז'אק דרידה, המשוררת האמריקאית אמה לזרוס – זאת מפסל החירות, הכלכלן דוד ריקרדו, משה מונטיפיורי הנדבן הידוע, ראש ממשלת בריטניה בנימין דיזראלי, הצייר אמדאו מודיליאני והנשיא וסופר הלאדינו יצחק נבון. את 12 חתני פרס נובל אני מביא להלן עם פירוט ההישגים שבגינם הם קיבלו את הפרס. אך אבוי, איה נעלמו הספרדים הגזעיים מטורקיה, יוון, מצרים, בוסניה, ישראל ובולגריה? הרשימה כוללת למשל את הסופר בוריס פסטרנק הרוסי (1958, ספרות), איך הם הגיעו אליו לאלוהים פתרונים, ולרגע חשבתי לנכס לנו גם את ש"י עגנון כי הרי עגנון דומה לדנון – זה מהיוגורט. אבל אז נזכרתי שדנון זה שם החיבה של הבן של מקים הרשת ואילו ש"י עגנון נקרא במקור צ'אצ'קס – לא הולך. טוביה אשר ההולנדי (1911, שלום) שהקים את בית הדין לבוררות בועידת האג הראשונה, רנה קאסין הצרפתי (1968, שלום) ש... ניסח את הצהרת זכויות האדם של האו"ם, מרנה עד יעקב הולך ופוחת הדור: רנה ניסח את ההצהרה החשובה ביותר של המאה העשרים ואני העני ממעש תרגמתי חלק מההצהרה ללאדינו וערכתי אותה, אך גם זה משהו...

אמיליו סגרה האיטלקי (1959, פיסיקה) שהיה מנהל קבוצה בפרויקט מנהטן, סלבדור לוריא האיטלקי (1969, רפואה) שגילה את המבנה הגנטי של הוירוסים, ברוך בנאצראף מונצואלה/ארה"ב (1980, רפואה) שהוריו באו ממרוקו ואלג'יריה, שחקן חיזוק צפון אפריקאי, שגם הוא גילה תגליות חשובות בתחום הגנטי, אליאס קנטי הסופר הדגול (1981, ספרות) שאמנם נולד בבולגריה אך בגיל צעיר עברו הוריו לוינה והוא כתב את כל ספריו - אוי לשומע - בגרמנית... והספר שלו אוטו-דה-פה שקראתי הוא יצירת מופת. עוד מודיליאני איטלקי הפעם פרנקו (1985, כלכלה) שחקר את תחום החסכונות, עוד מודיליאני הפעם ריטה לוי מודיליאני (רפואה, 1986) שחקרה את תהליכי הגידול של העצבים, קלוד כהן-טנודג'י שחקן חיזוק נוסף מצפון אפריקה (משפחתו באה

מטנג׳יר, טוניסיה ואלג׳יריה ובעבר הרחוק מספרד) - הוא צרפתי שקיבל פרס נובל בשנת 1997 בפיסיקה על שיטות לקירור לייזר ולכידת אטומים, סרז׳ הרוש (2012, פיסיקה) שנולד במרוקו מאבא מרוקאי ואמא רוסיה וגר בצרפת, על שיטות ניסוייות המאפשרות ספירה של מערכות קוואנטום אינדיבידואליות, ולבסוף הכי טרי - פאטריק מודיאנו (2014, ספרות) צרפתי מאבא ממוצא איטלקי/יווני ואמא בלגית פלמית. אז מה היה לנו – צרפתים ממוצא צפון אפריקאי, איטלקים, הולנדי, בולגרי שחי בוינה וכתב בגרמנית, ואפילו רוסי אחד האבא של ד״ר ז׳יבאגו.

אני משאיר לסוציולוגים לחקור למה הצפון אפריקאים שבאו לישראל לא נמנים בין חתני פרס נובל הישראלים ואלה שהיגרו לצרפת כן נמנים. אין הבדל גנטי ביניהם, לפעמים הם באו מאותה משפחה. אך בבסיס הדברים רק ספרדים שחיו במערב אירופה, כולל איטליה המתקדמת, זכו לקבל פרסי נובל ואילו אלה שחיו בבלקן, צפון אפריקה ובמזרח התיכון לא זכו. אך מה שנכון נכון, כל הכבוד לאחינו האשכנזים שזכו לקבל מאות פרסי נובל בארצות הברית, צרפת ומדינות אחרות וגם לישראלים שבינינו שקיבלו יותר מעשרה פרסי נובל. אנחנו אולי לא מצטיינים בפרסי נובל, אבל אין כמונו בשירה – והשירה היפה ביותר עבורי ועבור ישראלים רבים היא הרומנסות בלאדינו. לפיכך, יזמתי להביא מתנה לנשיאנו הדגול יצחק נבון, הנשיא הספרדי הטהור הראשון, מחשב המיוצר באלביט, בה הייתי סמנכ״ל מכירות. ומה היה היחוד במחשב שלנו – שהוא יכול היה להדפיס בשתי שפות במקביל. לפיכך לקחתי מספרו של משה אטיאש רומנסירו ספרדי את הרומנסה היפה ביותר שנכתבה אי פעם EN EL VERGEL DE LA REINA – בגינה של המלכה והדגמתי בפני הנשיא כיצד המחשב פולט את הרומנסה במקביל בלאדינו ובעברית. הנשיא היה מוקסם, וראיינו אותי בתחנת השידור בלאדינו על מחשבים והיי טק – השיחה הראשונה בשפת אימי על נושאים טכנולוגיים. ברור שכל מילה שלא ידעתי בלאדינו המצאתי לה מקבילה בספרדית, עברית, צרפתית, אנגלית, כמקובל במקומותינו. ייאמר כאן שרוב דוברי הלאדינו אכן דוברים את כל השפות האלה, לרבות השפה של המדינה שבה נולדו – טורקיה, יוון, ארצות ערב, בולגריה או בוסניה – כך שזה לא משנה אם אתה משאיל מילים משפות אלה, כי ממילא כולם יבינו אותך.

יעקב קורי, המחשב, והנשיא יצחק נבון

לפני שאביא להלן את הטקסט של הרומנסה בלאדינו ובעברית שצולם מספר הרומנסות בספריה שלי, ברצוני להביא שיר ערש שאמי הייתה שרה לי, שהוא אולי שיר הערש המתוק ביותר בעולם אך עם נושא טרגי כמו רוב שירי הערש, למשל דוגית נוסעת. את השיר הזה הכנסתי לתוך הרומן שלי "הישמרו מדורון יווני" שיצא בהוצאת בימת קדם ונערך על ידי ידידי יצחק גורמזאנו גורן. שיר זה התנגן באוזני כאשר הייתי במצב דומה לגיבור השיר, כאשר קיצצו את כנפי וקולי נדם, חסכונותי אבדו ואת כל אלה ארגנו חברי הטובים ביותר. הרומן שלי שתרמתי בעותקים רבים לספריית האוניברסיטה בחיפה הפך להיות חלק מתוכנית הלימודים שלי באתיקה עסקית, כי זאת הייתה היצירה הספרותית היחידה שעסקה באתיקה בעסקים בעברית. וכך התוודעו אלפי הסטודנטים שלי לשיר הערש בלאדינו והשיר אף הופיע במוסיקה למחזה שלי, שהיה המקור לספר, שהועלה בערב קריאה על ידי הסטודנטים לדרמה באוניברסיטה העברית בירושלים בשנת 2008.

Durme, Durme mi angelico,	שן, שן, מלאך שלי,
Hijico chico de tu nacion,	ילד קטן של האומה שלך,
Criatura de Sion.	ילד של ציון.
Por que nombre, ah me demandas,	באיזה שם אתה קורא לי,

Por que no canto yo?	מדוע אינני שר?
Ah, cortaron las mis alas y mi boz amudicio.	קיצצו את כנפי וקולי נדם.
Ah, el mundo de dolor.	אה, איזה עולם של כאב.

ועל מנת להמחיש את כתב הרש״י נביא להלן תפילה בשם: אדם בן תמותה מדוע הנך ישן?

אדם בן תמותה מדוע הנך ישן? הגיע הזמן שתתפלל ותתאונן. תן תפילה, תתחנן על מנת שהאל אדון האדונים יסלח לך. לפני בוא יומך תקן את מעשיך הנלוזים. אלוהים בשמים יבוא לעזרך. רוץ אל האלוהים במהירות, ברח מעבירות ומעשים רעים. חשוב שיש עונש וכאבים. אלוהים! דאג נא לעמך ישראל הנאמן לך והמשרת אותך. (תרגום מלאדינו בכתב רש״י – יעקב קורי המתחזק)

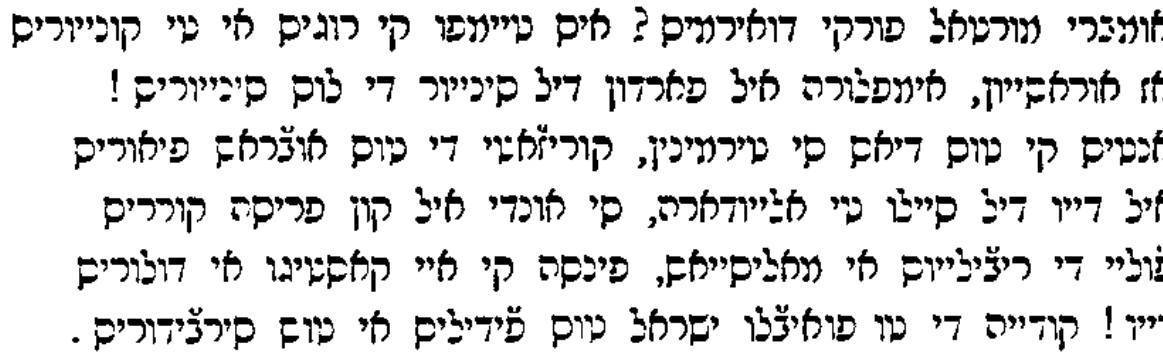

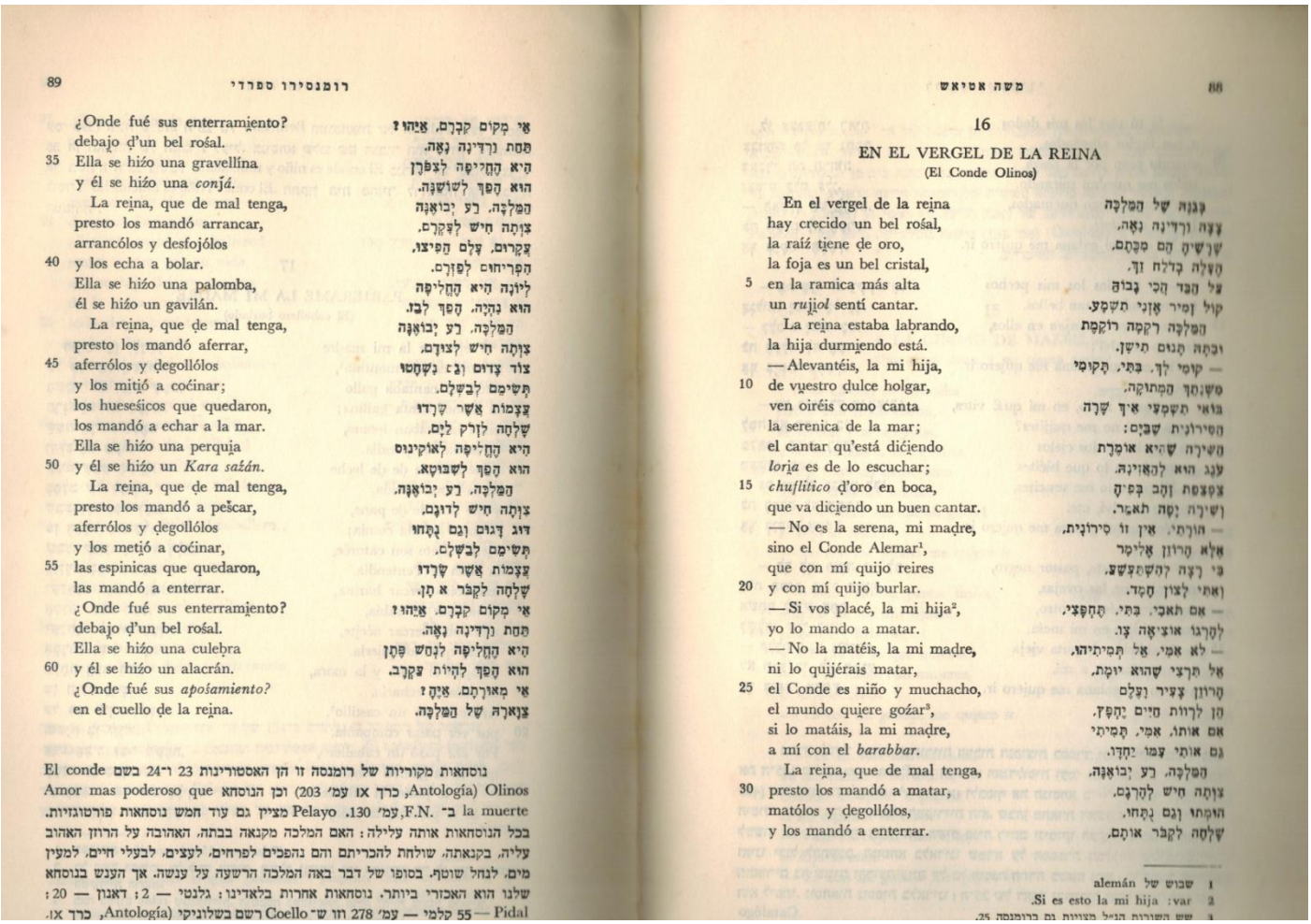

משה אטיאס 88

16

EN EL VERGEL DE LA REINA
(El Conde Olinos)

En el vergel de la reina
hay crecido un bel rośal,
la raíź tiene de oro,
la foja es un bel cristal,
en la ramica más alta
un *ruǰiol* sentí cantar.
La reina estaba laḇrando,
la hija durmiendo está.
— Alevantéis, la mi hija,
de vuestro dulce holgar,
ven oiréis como canta
la serenica de la mar;
el cantar qu'está dićiendo
lorja es de lo escuchar;
chuflitico d'oro en boca,
que va diciendo un buen cantar.
— No es la serena, mi maḍre,
sino el Conde Alemar[1],
que con mí quijo reires
y con mí quijo burlar.
— Si vos placé, la mi hija[2],
yo lo mando a matar.
— No la matéis, la mi maḍre,
ni lo quijérais matar,
el Conde es niño y muchacho,
el mundo quiere goźar[3],
si lo matáis, la mi maḍre,
a mí con el *barabbar*.
La reina, que de mal tenga,
presto los mandó a matar,
matólos y degollólos,
y los mandó a enterrar.

1 שבוש של alemán
2 var .Si es esto la mi hija

89 רומנסירו ספרדי

¿Onde fué sus enterramiento?
debajo d'un bel rośal.
Ella se hiźo una gravellína
y él se hiźo una *conjá*.
La reina, que de mal tenga,
presto los mandó arrancar,
arrancólos y desfojólos
y los echa a bolar.
Ella se hiźo una palomba,
él se hiźo un gavilán.
La reina, que de mal tenga,
presto los mandó aferrar,
aferrólos y degollólos
y los mitió a coćinar;
los hueseśicos que quedaron,
los mandó a echar a la mar.
Ella se hiźo una perquja
y él se hiźo un *Kara saźán*.
La reina, que de mal tenga,
presto los mandó a peścar,
aferrólos y degollólos
y los metió a coćinar,
las espinicas que quedaron,
las mandó a enterrar.
¿Onde fué sus enterramiento?
debajo d'un bel rośal.
Ella se hiźo una culeḇra
y él se hiźo un alacrán.
¿Onde fué sus *apośamiento?*
en el cuello de la reina.

נוסחאות מקוריות של רומנסה זו הן האסטורינות 23 ו־24 בשם El conde Olinos (Antología, כרך IX עמ׳ 203) וכן הנוסחא Amor mas poderoso que la muerte ב־F.N., עמ׳ 130. Pelayo מציין גם עוד חמש נוסחאות פורטוגזיות. בכל הנוסחאות אותה עלילה: האם המלכה מקנאה בבתה, האהובה על הרוזן האהוב עליה, בקנאתה, שולחת להכריחם והם נהפכים לפרחים, לעצים, לבעלי חיים, למעין מים, לנחל שוטף. בסופו של דבר באה המלכה הרשעה על ענשה. אך הענש בנוסחא שלנו הוא האכזרי ביותר. נוסחאות אחרות בלאדינו: גלנטי — 2; דאנון — 20; Pidal — 55 קלמי — עמ׳ 278 וזו ש־Coello רשם בשלוניקי (Antología, כרך IX,

אני נמנה בין המעריצים של הרצל, קראתי את ספריו, ביוגרפיות שלו, אני חסיד הדרך השלישית שלו בין הסוציאליזם לקפיטליזם ולוואי והיו מאמצים אותה בישראל במקום המשטר הניאו ליברלי הקיים. לפיכך כשהחלטתי לקרוא מחדש את אלטנוילנד של הרצל לצורך בנית אחד הקורסים שלי לא קראתי אותו במקור בגרמנית שאני יודע בצורה בינונית, לא בעברית, צרפתית ואנגלית שאני שולט בהן מצויין, אלא העדפתי לקרוא את הספר בלאדינו בתרגום שנעשה בסלוניקי לפני מאה שנה כי זאת לדעת שיהדות ספרד הייתה תמיד מאוד ציונית (גם אבי היה ציוני במצרים, כתב מאמרים, קרא ספרים ואף הבריח אותם דרך המכס במצרים תוך סכנה שיעצרו אותו), מאז ימי דונה גרציה שחידשה את היישוב היהודי בטבריה ועד ימינו אלה כשספרדים ישבו בכל ערי ישראל הרבה לפני שהבילויים באו להתיישב בארץ. לפיכך, מובא להלן סופו של הספר בלאדינו:

אין איסטי איסטאדו די אלמה, פרידיריק ליב׳ינבירג סוליב׳אנטו אונה קיסטיון אלה קואלה טודוס לוס אסיסטיינטיס ריספונדיירון אונו דיספואיס די אוטרו קאדה אונו אסו מאנירה.

En este estado de alma, Friedrich Loewenberg solevanto una kuestion ala kuela todos los asistientes respondieron uno despues de otro kada uno asu manera.

אז ערך פרידריך לאֶוועגנברג את השאלה, שהנאספים השיבו עליה, זה אחר זה לפי רוחו.

לה קואסטייון אדריסאדה אירה לה סיגואינטי:

La kuestion adresada era la siguiente:

וזאת היתה השאלה:

- נוזוטרוס ב׳ימוס אקי אונה פ׳ורמה נואיב׳ה, מאס ב׳ינטורוזה, די לה ב׳ידה אין קומון די לוס אומבריס, קיין קריאו איסטו?

- Nosotros vimos aki una forma nueva, mas venturosa, de la vida en komun de los ombres, ken kreo esto?

הננו רואים משטר חדש וטוב מאלה אשר היו לפניו בחיי בני האדם – בזכות מה היתה זאת?

איל ב׳ייז׳ו ליטב׳אק ריספונדייו: איל אפריטו.

El viejo Littwak respondio: El apreto.

הזקן ליטוואק אמר: בזכות הצרות!

איל ארשיטיקטה שטאייניק ריספונדייו: איל פואיב׳לו אאונאדו!

El arshitekta Steineck respondio: El puevlo aunado!

הארדיכל שטיינעק אמר: בזכות העם ששב ויתחבר!

קינגסקורט דישו: לוס נואיב׳וס מיזוס די קומוניקאסייון!

Kingscourt disho: Los nuevos mezos de komunikasion!

קינגסקורט אמר: בזכות חבור הארצות ע״י תקון הדרכים!

איל דוקטור מארקוס דישו: איל סאב׳יר!

El doktor Marcus disho: El saver!

ד״ר מארקוס אמר: בזכות הדעת!

יוסף לוי דישו : לה ב׳ולונטאד!

Joseph Levy disho: La voluntad!

יוסף לוי אמר : בזכות הרצון!

איל פרופ׳סור שאטייניק דישו : לאס פ׳ואירסאס די לה נאטורה.

El Profesor Steineck disho: Las fuersas de la natura.

פרופיסור שטיינעק אמר : בזכות כחות הטבע!

איל פרידיקאדור אינגלס אופ׳קינס דישו : לה טולירנסייה מוטואלה!

El Predikador ingles disho: La toleransia mutuala!

המטיף האנגלי הופקינס אמר : בזכות הסבלנות!

ראשיד ביי דישו : לה קונפ׳יאינסה אין סי!

Reshid Bey disho: La konfiensa en si!

רשיד-בי אמר : בזכות בטחון האדם בכחו!

דוד ליטב׳אק דישו : איל אמור אי לה סופ׳ריאינסה!

David Littwak disho: El amor i la sufriensa!

דוד ליטוואק אמר : האהבה והכאב!

מה איל ב׳׳יז׳ו רבי שמואל סי ליב׳אנטו סולאנילמינטי אי דישו : איל דייו!

Ma el viejo Rabbi Shmuel se levanto solanelmente i disho: El Dio!

והזקן רב שמואל קם בהוד, ויאמר : האל.

והעיתון אל טימפו שבו התפרסם אלטנוילנד מזמין את קוראיו לקרוא ביום א׳ הבא את הרומן החדש LA MUJER KE MATA לה מוז׳יר קה מאטה – האשה ההורגת, הרומן הכי סנסציוני.

אך האהבה שלי למורשת ספרד לא הצטמצמה בתרגום הצהרת זכויות האדם של האו״ם ללאדינו, בכתיבת רומנסות בלאדינו בו זמנית בעברית ולאדינו במחשב של אלביט שניתן במתנה לנשיא המדינה, בשירי ערש

ובתפילות בכתב רש״י. גם קריאת אלטנוילנד בלאדינו, קריאת מחזות, נובלות, את התנ״ך ומעם לא עז בלאדינו, לא היו גולת הכותרת של פועלי. גולת הכותרת הייתה גילוי בית הכנסת העתיק בעיר שממנה באה משפחתי – העיר קוריה בספרד על גבול פורטוגל. על כך כתבתי מאמר לבקשת רחל בורטניק מלאדינוקומוניטה בלאדינו. במהרה פנו אלי עשרות עיתונים ובטאונים של יהדות ספרד בלאדינו, ספרדית, צרפתית, אנגלית לכתוב עבורם את המאמר וכך עשיתי. כתבתי אותו בעצמי בחמש שפות שבהן אני שולט היטב, לרבות בעברית שבה פרסמתי עם תמונות את המאמר ב- NEWS 1 שבו אני בדרך כלל מפרסם מאמרים בנושאים אתיים. להלן קישורים לרשימת העיתונים והבטאונים בחמש שפות שבהן התפרסם המאמר שלי עם תמונות. המאמר יצר הדים גדולים ופנו אלי בעקבותיו גורמים רבים בשאלות ובבקשות להרצאות, לרבות הרצאות בלאדינו על נושא זה בפורום הלאדינו שבעירי חיפה. אך זה עוד לא הכל – הבית שבו היה בית הכנסת עד גירוש ספרד נהרס ואני מביא להלן תמונות מההרס. את הפרטים מסרו לי גורמים הגרים בעיר שביקשו שלא להיחשף. רק אזכיר שבעיר קוריה נמצאת הקתדרלה הכי גדולה באיזור, דבר די תמוה לגבי עיירה בה חיים בסך הכל שנים עשר אלף איש. גם שגריר ספרד גילה עניין במעשה כפי שמובא להלן. אין בכוחי לשפץ את בית הכנסת אך אולי בעקבות המאמר יימצא הגורם שירצה לחדש כקדם את בית הכנסת וביקורי יהודים במקום, למרות ועל אף התנגדות מקומית.

How I discovered the synagogue of Coria: in Tarbut Sefarad Spain Spanish... Aurora Israel Sp... Anajnu Chile Sp.. Shelanu Argentina Sp.. CCIU Uruguay Sp eSefarad Ladino & Sp.. Ladinokomunita.. Forojudio Mexico Lad.. Los Muestros Belgium Lad.. Aki Yerushalaim Lad.. Sephardic Horizons Lad... News1 Hebrew.. Sharsheret Hadorot English.. Heb.. Halapid US En.. Nahar Misraim France French TOC.. Text.. Letter Spanish Ambassador.. Afterword

כיצד גיליתי את בית הכנסת של קוריה בספרד? מאת ד״ר יעקב קורי

ניתן לקרוא סיפור זה במישור המציאותי או הסוריאליסטי. אחדים יאמרו ״אם זה לא אמיתי זו בוודאי מעשיה מוצלחת״, אחרים יקראו אותו בספקנות, בהשתאות או בחוסר אמון. אינני ארכיאולוג, היסטוריון או מדיום. אני איש עסקים, עם דוקטורט באתיקה עסקית. אני מלמד קורסים בכמה אוניברסיטאות, כתבתי ספרים אקדמיים, מאמרים, אתר אינטרנט, אך גם רומן, מחזה ומעט שירה. איש איש כאשר ידוונו ליבו...

בעשרה באוגוסט 1998 כתבתי מכתב לראש העיר של קוריה בספרד והודעתי לו שבכוונתי לבקר בעירו, כי על פי המסורת מקור השם שלי קורי הוא מקוריה. סיפרתי לו ששפת אמי היא לדינו אך למדתי גם ספרדית, אני חי בישראל, נולדתי במצרים, מהורים וסבים ממוצא יווני ותורכי, וביקרתי פעמים רבות בספרד בענייני עסקים.

בעשרים באוגוסט 1998 כתב לי ראש העיר של קוריה: "אני מברך את דון חקובו קורי, ובהכירי את העניין שיש לו בביקור בעירנו אני מתכבד להזמינו ולארחו, בהביאי בחשבון את החשיבות של המטרה שהביאה אותו לרצות לבקר בארצנו. חוזה מריה אלברז מנצל את ההזדמנות על מנת להביע בפניו את העניין האישי שלו." באותו היום קיבלתי דוא"ל מחואן פדרו מורנו, הארכיאולוג האחראי למחלקת ההסטוריה והתרבות של עיריית קוריה, שכתב לי: "המטרה של הביקור שלו נראית לי מאוד מעניינת ומרתקת. כבוד ראש העיר מסר לי על רצונו לבקר אותנו. קוריה, שומרת בזכרונה ההסטורי את השם של רחוב בית הכנסת, ויש שני מקומות אפשריים למיקומו. אנו מקווים לראותו בקרוב בעירנו/עירו. נקבל אותו היטב." בעשרים וארבעה באוגוסט 1998 כתבתי למורנו: "בחפץ רב אבקר עימו בעירו ואראה את האתרים של בית הכנסת והרובע היהודי. אולי, יאתפשר לי עם ה- DNA שלי לאחר 500 שנה, לסייע לו למצוא את המיקום המדוייק של בית הכנסת בו ביקרו אבות אבותי. זה מאוד חשוב למען התיירות של עירו... רואה אתה אדוני, שאני כבר לוקלפטריוט ואני חפץ לעשות דבר מה על מנת לסייע בכלכלת עירנו..."

בשמונה באוקטובר ביקרתי בבית הכנסת העתיק של קסטלו דה וידה מהצד האחר של הגבול, בפורטוגל. שמתי לב איך נבנה בית הכנסת ובתשעה באוקטובר נסענו רעייתי רותי ואנוכי לקוריה שם התקבלנו על ידי חואן פדרו מורנו. מורנו הראה לי שלושה אתרים אפשריים לבית הכנסת, אבל פסלתי את שני הראשונים (DNA, אינטואיציה או מזל?). כאשר הגענו לאתר השלישי, אמר לנו מורנו שפה ישנה בעיה כי הגברת הזקנה שגרה בבית לא מוכנה לפתוח את ביתה בפני אף אחד. לפתע, הגברת הזקנה (שמה היה קסטנירה), שדמתה בצורה מדויקת לאמי, יצאה מביתה. אמרתי לה שאני בא מישראל, שמי הוא קורי, ומקור המשפחה שלנו מקוריה. אנחנו רוצים למצוא היכן היה בית הכנסת ואנו מבקשים את רשותה להיכנס לביתה. היא חייכה, והזמינה אותנו להיכנס. מורנו היה המום. כאשר נכנסנו, שמתי לב שהבית היה בנוי בדיוק כמו בית הכנסת של קסטלו דה וידה. אבל השער היה מרובע ולא בצורת קשת כמו בבית הכנסת בוידה. כאשר שאלתי אותה מדוע, היא אמרה לי שהיא שמעה ממשפחתה, החיה באותו הבית מזה מאות בשנים, שהשער המקורי היה קשתי אבל הוא נהרס ברעידת האדמה של 1755. ירדנו למרתף והיא הראתה לנו ספרים עתיקים, אך העתיק ביותר היה משנת 1500, לאחר שהיהודים גורשו מספרד בשנת 1492. היא אמרה למורנו שהיא מסכימה שייערכו חפירות בביתה על מנת למצוא את שרידי בית הכנסת.

בתום הביקור, נתן לי מורנו במתנה ספר "קוריה וסיירה גאטה" וכתב הקדשה: "לידידינו היהודים, שספר זה יניח צעד נוסף למפגש של תרבויות שלעולם לא היו צריכות להיפרד."

בשנת 1999 נמכר ביתה של גברת קסטנירה לאדם פרטי ועד שנת 2011 לא בוצעו החפירות, אבל מורנו אמר לי בשנת 2011 שבחפשו בארכיבים של קוריה הוכח לפני מספר שנים שבית זה אכן היה האתר של בית הכנסת. לא ניתן לבקר בבית הכנסת כי גרים בו אנשים פרטיים. באינטרנט קראתי שהקהילה היהודית בקוריה הייתה קיימת כבר במאה השתים עשרה. ברובע היהודי חיו בערך 46 משפחות שעסקו במקצועות של חרטים, חייטים, צורפים, גובי מס וכדומה. עם הגירוש מספרד, כמה מהיהודים השתקעו בפורטוגל, שם הם התנצרו, כמו יהודה מאלבה. אלה אם כן העובדות.

אני משער שהיהודים של קוריה (עם אבות אבותי כנראה) ברחו לפורטוגל בשנת 1492, כי קוריה הייתה על גבול פורטוגל שקיבלה יהודים עד שנת 1497. הם חשבו שיחזרו בקרוב לספרד והשאירו את בית הכנסת במשמרת של אחת המשפחות, ששינתה את שמה, כמו אנוסים רבים, לשם של עץ – קסנירה, עץ הערמון, אבות אבותיה של הגברת הזקנה שחיה עדיין באותו הבית בשנת 1998. הם לקחו עמם את כל הספרים בעברית ולכן לא היו בבית ספרים כלשהם מלפני שנת 1500. היהודים של פורטוגל נאנסו להתנצר, כי לא אפשרו להם להגר כמו בספרד, אבל רבים מהם ברחו מאוחר יותר עם עזרתם של דונה גרציה מנדס ואחרים לתורכיה, יוון ואיטליה, שם גרה משפחתי עד אשר היגרו שוב למצרים, ישראל, צרפת או ברזיל. הגברת קסטנירה, שכנראה ידעה שביתה היה בית הכנסת בהיותה אנוסה, החליטה בזקנתה לאפשר שיתבצעו חפירות ולהחזיר את ביתה ליעודו המקורי של בית כנסת. הדמיון שלה עם אמי הוא לא תעתוע אופטי כי יש לנו תמונות עמה, אבל יהודיות ספרדיות רבות דומות עד היום לספרדיות כי הן התחתנו עם ספרדים במשך 500 שנה. הסימפתיה שהיא חשה כלפינו, בפותחה את ביתה בפני ישראלי יהודי כאשר לא רצתה לפתחו לבני עירה, מוכיחה כנראה שהיא ידעה על אבות אבותיה היהודים.

אך מי יודע איך מתרחשים הדברים: מדוע החלטתי לבקר בקוריה, מדוע הארכיאולוג ביקש ממני שאסייע לו למקם את בית הכנסת, מדוע האישה הזקנה החליטה לפתוח לנו את ביתה, כיצד צאצא של קוריה שבא מישראל מצא את בית הכנסת אחרי 500 שנה? האם זה מעשה קסם, דבר של מה בכך, סיפור הגיוני? מי יודע?

איכה ילווני בטור אינסופי כל אלה אשר הייתי אנוכי!

איכה נפתח אשר הייתי בטור אינסופי עבור כל אלה אשר אהיה!

וכה מעט, כה כלום אנוכי אנוכי של היום

שהוא כמעט של אמש, שיהיה הכל של המחר!

(חואן רמון חימנז, האמת הבלתי נראית, ההווה)

שער הכניסה של בית הכנסת של קוריה שהוא ביתה של גברת קסטנירה

חואן פדרו מורנו, הארכיאולוג של קוריה, ויעקב קורי בוחנים ספר עתיק בספריה בביתה של גב׳ קסטנירה

הפטיו של בית הכנסת של קוריה

בספריה העתיקה בביתה של גב׳ קסטנירה. יעקב קורי וחואן פדרו מורנו, הארכיאולוג של קוריה.

אם איני יכול להנחיל לילדי ונכדי את המורשת הספרדית ואת שפת הלאדינו, אני לפחות מספר להם סיפורים כשלגיבורים שלהם יש שמות מצחיקים בלאדינו כמו האריה חאסטראפולה (שלומפר בלאדינו), הג׳ירפה

סיסקרינה (חתיכת לכלוך), הצבה דוררה (עצירות), הקוף שולובולו (משוגע), הקרנפה חאפטונה (מכה חזקה) וכו׳. ניתן למצוא באתר שלי את הסיפור שגורם הנאה רבה לילדי ונכדי מזה עשרות שנים והוא אולי ייצא לאור עם איורים.

ואסיים בשיר – שיר שכתבתי לאשתי האהובה רותי ליום הולדתה בלאדינו עם תרגום עברי. השיר גם הוא זכה לעדנה ופורסם בבטאון העיקרי בעולם בלאדינו – אקי ירושלים בעריכה של משה שאול שגם ריאיין אותי בזמנו בקול ישראל בלאדינו והוא הדמות הכי ידועה בעולם הספרדי האינטלקטואלי, יחד כמובן עם הנשיא יצחק נבון. השיר גם פורסם בבלוג של לאדינוקומוניטה ובעוד אתרים וכמובן שהוא מופיע כמו כל החומר לעיל באתר שלי.

Onde estas mujer kerida? איפה את אשתי היקרה

Onde estas mujer kerida? איפה את אשתי היקרה

Andjel, amor, onde estas? מלאכי, אהובתי, אייך

Un momento esto kon mi padre רגע אחד אני עם אבי

Ke esta hazino en el eshpital, הגוסס בבית החולים

Lo ayudo, le do a komer, מסייעת לו, מאכילה אותו

Le ago karizias, lo konsolo. מלטפת אותו, מנחמת אותו

En el otro vijito a mi madre ברגע הבא מבקרת אני את אמי

Ke esta sola en kaza, שנותרה לבדה בביתה

Para konfortarla על מנת לחזק אותה

I darle koraje. ולנסוך בה אומץ רוח

Despues me vo a mi nuera אחר כך אני הולכת לכלתי

Ke pario ayer un ijo tempranero, שילדה אמש פג בטרם עת

I la embezo ke deve azer ואני מלמדת אותה מה עליה לעשות

En este tiempo difisil. בעתות קשות אלה

Me vo tambien a mi ijo אני הולכת גם כן לבני

Traerle a komer מביאה לו אוכל

Lavarle la ropa מכבסת את בגדיו

Limpiarle la kaza. מנקה את ביתו

Ma tengo tambien ke lavorar אך עלי גם לעבוד

Y ensenyar a los elevos ולחנך את תלמידי

Amarles komo mis ijos לאהוב אותם כמו את ילדי

Darles mi alma. לתת להם את נשמתי

No ulvido vijitar איני שוכחת לבקר

La tomba de mi nona את קברה של סבתי

Meterle flores מביאה לה פרחים

Insindiendo kandelas de neshama. מדליקה לה נרות נשמה

Aziendo munchas mitsvot עושה מצוות רבות

En una semana בשבוע אחד

Ke otras azen שאחרות עושות

En una vida entera… במשך חיים שלמים

Ma por ti marido kerido אבל עבורך בעלי היקר

Tengo la mas grande mitsva : אני עושה את המצווה הגדולה מכולן

Amarte sin fin לאהוב אותך ללא קץ

En siendo siempre fiel. ולהישאר תמיד נאמנה לך

I si no tengo muncho tiempo para ti ואם אין לי זמן רב להקדיש לך

Ke sepas que sos todo mi mundo עליך לדעת שאתה כל עולמי

I si ago tantas mitsvot para todos ואם עושה אני כה הרבה מצוות עבור כולם

Es para rengrasiar a Dios ke me regalo a ti ! זה בשביל להודות לאל על שהעניק לי אותך במתנה

יעקב קורי עם משפחתו: אשתו רותי, ילדיו: אמיר, שירלי ויוסף. נכדיו: איתי, אופיר, דורון, נוגה, יעל, נועם, עידו ותומר.

איז׳יקו מטייל בג׳ונגל

מאת: יעקב קורי

איירה: הלנה גת

ערכה: שירלי גרפונקל

הספר מוקדש באהבה עזה לנכדים המקסימים שלי,
עידו שתרם לעלילה, תומר, דורון, אופיר, נגה, איתי, נועם ויעל.

מבוא

כבר עשרות שנים מספר יעקב קורי סיפורים מופלאים לילדיו שירלי, אמיר ויוסי, לנכדיו עידו, נועם, יעל, נגה, איתי, תומר, דורון, אופיר – סיפורים מתוך האודיסיאה על יוליסס הגיבור, פוסידון הרשע המתנכל לו, הקיקלופ שרוצה לאכול את יוליסס וכמובן קליפסו וקירקה שפיתו אותו להישאר אצלן ולשכוח מאשתו האהובה פנלופה ומבנו הקטן טלמקוס.

סיפורים על מקס ומוריץ, כספיון, עליסה בארץ הפלאות, והרבה סיפורי ילדים מתוך ספריה גדולה של ספרי ילדים.

אך הסיפור היפה מכולם היה סיפור על הג'ונגל שבו שוטטו ילד או ילדה קטנים ופגשו אינדיאנים נחמדים – ראש השבט הזקן גאגאראגה, הנכדים שלו החמודים גיגימושו וצ'יצ'יבאמבה, חיות הג'ונגל עם השמות המצחיקים שרובם נלקחו משפת הלאדינו – חאסטראפולה (שלומפר) האריה, סיסקרינה (לכלוכית) הג'ירפה, שולובולו (משוגע) הקוף...

הפליאו לעשות שירלי הקטנה ועידו הקטן שצירפו תכנים לעלילה כיד דמיונם הטובה. הסיפור מתבסס על טיול שערך יעקב באיקיטוס שבפרו על גדות נהר האמזונס ברגל בג'ונגל ובשיט סירות בנהר.

יעקב, שהיה במשא ומתן מתיש בלימה יצא באחד מסופי השבוע להתאוורר בטיסה לאיקיטוס.

על בסיס עובדתי זה המציא הוא סיפורים שמתרחשים עם ילדיו ונכדיו במעמקי הג'ונגל. שירלי המציאה שהיא מצטרפת לטיול כי היא מתחבאה מאחורי הכיסא של אביה בטיסה לאיקיטוס, היא דרשה מאביה שהחיות המפחידות האריה והנמר עם השיניים החדות ילכו לרופא השיניים על מנת שיעקור להם את השיניים ולא יאיימו יותר על הילדים הקטנים.

עידו המציא עוד ילד אינדיאני גוגומושו שהוא ילד סנדוויץ' בדיוק כמוהו. גם לא נראה לו שכל החיות טובות (עם או בלי שיניים) ועמד על כך שיתווסף עוד אריה רשע ששמו חאסטראפולאק. סבא קורי בדיוק שבר את כתפו השמאלית בדרכו לסינמטק אבל הוא החליט שזה לא הרואי מספיק ולכן סיפר לעידו שהוא שבר את הכתף במאבק יחד עם גאגאראגה נגד חאסטראפולאק שרצה לטרוף את עידו. אבל כשהלך לרופא אליל ששמו מליזינה (תרופה) והוא מרח לו משחת פלאים על הכתף, דרש עידו שמליזינה ימרח את המשחה גם על שיני גאגאראגה שנשברו בזמן המאבק נגד האריה הרשע. ובסוף הסיפור, חייב את סבו שתיערך סולחה והאריה הרע חאסטאפולאק והנחש הרשע ביסליחיסטי יחזרו למוטב ויהיו טובים.

בדמיונו הפורה הוסיף עידו עלילות וסיפורים גם בספרים אחרים, כמו כאשר סיפר לו סבא קורי את הסיפור על כספיון מתוך הספר של פאול קור, סיפור שהוא סיפר לכל נכדיו שמאוד אהבו אותו.

אבל עידו בן השלוש כל כך התלהב מהספר שכשהפך את אחד העמודים הוא נקרע.

סבא קורי כעס מעט (הוא עדיין משתייך לאסכולה הישנה שכועס על מעשי שובבות ולא מחבק את הילד הקטן חזק חזק ואומר לו שזה בסדר) ושאל אותו למה הוא קרע את הדף. עידו ענה לו באופן ספונטאני שלא הוא קרע את הדף. הסבא שאל אותו: "אז מי קרע את הדף סבתא שלי?" ועבר לסדר היום.

כעבור מספר דקות שאל עידו את סבו כבדרך אגב: "סבא, איך קראו לסבתא שלך?", הסבא שלא חשד בכלום ענה לו "שרה". "ואיפה שרה גרה?" שאל עידו. "היא לא גרה, היא מתה ועלתה לשמיים". "אבל איפה היא גרה בשמיים?" המשיך עידו. "על הענן" ענה הסבא, שהמשיך לספר לו עוד ועוד את כספיון.

כאשר הגיעו שוב לדף הקרוע, שאל סבא קורי את עידו: "מי קרע את הדף?" ועידו ענה לו בו במקום בבטחון רב: "סבתא שלך שרה, שגרה על הענן, כי היא לא אוהבת לקרוא ספרים אלא לקרוע אותם!" אפשר היה להמשיך ולהפליג בשבחי אמרות השפר של הילדים והנכדים המקסימים שסבתא רותי רושמת באדיקות בתוך מחברת עבת כרס והיא חושבת להוציא אותן לאור בבוא היום.

בשלב זה נודה לכולם, ליוסי ואמיר הבנים של יעקב ורותי קורי והאח של שירלי קורי (גרפונקל) שדמיונם הפורה הביא את יוסי להיות ארכיטקט "ירוק" ולתכנן בניינים מרהיבים ביופיים ובקיימות שלהם, ואת אמיר לחשוב מחוץ לקופסה ולהמציא כעשרה פטנטים בחברות היי טק בעמק הסיליקון.

נודה גם לנכדים המקסימים: תומר הבכור בן ה- 16 הלומד בכיתה טכניונית, דורון הגיטריסט המוכשר הלומד בבית הספר רעות לאומנויות, אופיר הקטן עם האינטיליגנציה הרגשית הגבוהה, כולם בניהם של יוסי ונירה קורי. נגה קורי המפליאה בנגינה בכינור ובאילתורים בפסנתר, איתי ששר ורוקד כמו מקצוען, ילדיהם של אמיר ואלה קורי. נועם דויד הספורטאי המושלם שלא מפסיד אף משחק כדורגל, עידו שפרט לכישוריו הספרותיים הוא גם שחקן, ויעלי הקטנה – חריפה מאין כמותה שעליה ניתן לאמר - זאת הקטנה גדולה תהיה, כולם ילדיהם של שירלי ורוני גרפונקל.

תודה גם להלנה גת הציירת המדהימה שאיירה את הספר, לעורכת הספר שירלי קורי גרפונקל שעיסוקה בספרי ילדים הוא בזמן הפנוי שאין לה מעבודה מאומצת ומצליחה בחברת היי טק.

תודה מיוחדת לאמא/סבתא רותי קורי שהוותה את ההשראה לכתיבת הספר.

אבא/סבא יעקב קורי - פרט לסיפורי הילדים שסיפר עבד במשרות בכירות בחברות היי טק, עשה דוקטורט באתיקה עסקית, כתב 10 ספרים אקדמיים, רומן ומחזה, ושיתף אלפי סטודנטים באירועים/סיפורים על דילמות אתיות מהחיים.

***** הסיפור הוא בדיוני לחלוטין ונועד רק לשעשוע.**

אין למצוא בו אמת הסטורית, גיאוגרפית או אפילו מוסר השכל.

איז׳יקו קם בבוקר גשום וחשוך וממש לא התחשק לו ללכת לגן הילדים.

הוא קפץ לסבא שלו פאפו שגר בדירה הסמוכה וביקש ממנו שייקח אותו לטיול.

פאפו אמר לאיז׳יקו שהם נוסעים לג׳ונגל לבקר את החבר שלו גאגאראגה, מנהיג האינדיאנים בחבל האמאזונאס, כי יש לו שני נכדים מקסימים גיגימושו הבכור וצ׳יצ׳יבאמבה הקטנה.

איז׳יקו מאוד שמח על הטיול המקסים אבל ביקש שיהיה לגאגאראגה עוד נכד בשם גוגומושו, ילד סנדוויץ׳ כמוהו.

איז׳יקו ופאפו טסו במטוס ענק לפרו בדרום אמריקה והמשיכו במטוס קטן לאיקיטוס, לחוף האמאזונאס.

כל הדרך הם לא שמו לב שסבתא נונה התחבאה מאחורי הכסא במטוס, כי היא לא רצתה שבעלה ונכדה יטיילו לבד באמאזונאס בלי שתשמור עליהם.

רק כשהגיעו לאיקיטוס היא יצאה מהמחבוא ואמרה להם שגם היא באה לטיול.

בג׳ונגל ירד גשם זלעפות והשלושה נרטבו עד לשד עצמותיהם. אחרי שעה של הליכה בתוך הבוץ, הגיעו עייפים מאוד לבקתה של גאגאראגה. גאגאראגה היה זקן מאוד, והוא מאוד שמח על האורחים החשובים. אחרי שעשה להם הכרה עם שלושת הנכדים שלו, הוא הזמין אותם לארוחת מלכים עם פירות אקזוטיים. לארוחה הצטרפו בהמשך טרונצ׳ו, המורה האינדיאני, ובוצ׳וקצ׳ולוקה המורה האינדיאנית. הם אף התחילו ללמד את האורחים מילים שימושיות באינדיאנית קצ׳ואה: דיאה/יד, דיבה/גשם, דיואו/כלב, דיוקסו/תולעת, דיואו/שורש ולבסוף הנזה/שמיים. אך האורחים העייפים נרדמו תוך כדי ההרצאה המלומדה.

למחרת, העיר אותם גאגאראגה עם הזריחה ואמר להם שזו השעה היפה ביותר לטייל בג׳ונגל.

התחנה הראשונה הייתה אצל הפיל הענק גריליסאמבה.

הפיל שאג כמה שאגות שמחה כי תמיד אהב להכיר חברים חדשים. הוא העלה עם החדק שלו את נונה שצרחה בכל כוחה שהיא מפחדת, אבל כשפאפו ואיז׳יקו הצטרפו והחזיקו בה היא נרגעה.

לגריליסאמבה היו תוכניות משלו להנעים את הטיול לחבריו החדשים.

הוא פתח בדהרה ורץ לנחל וכשהמים הגיעו עד המותניים, הצטרפו אליהם בשחיה גוגומושו, גיגימושו וצ׳יצ׳יבאמבה.

גאגאראגה נשאר על החוף כי היה זקן מדי בשביל להשתעשע יחד עם הפיל. הוא קרא לפיל לחזור מהר ליבשה כי חשש לשלומם של האורחים שלו.

הילדים האינדיאנים הדליקו מדורה גדולה בשביל להתייבש ורקדו ריקודים עליזים מסביב לאש.

בחוסר רצון חזר הפיל והוריד את החברים החדשים שלו שראשם היה עדיין סחרחר.

לפתע שמעו שאגה אדירה, היה זה חאסטראפולה האריה הטוב שהתעורר מהרעש שעשה גריליסאמבה בדהרה שלו ובא לראות מי מחולל את המהומה.

גאגאראגה עשה לו הכרה עם שלושת האורחים שבהתחלה קצת חששו אבל מהר מאוד התחברו לאריה.

איז׳יקו היה בעננים, כל חייו חלם להיות חבר של אריה ולהיות גיבור כמוהו, והוא התחפש כל שנה לאריה שהפחיד את כל החברים שלו לגן ובמיוחד את הבנות.

אבל הוא לא ניחש מה עומד לקרות. מהעצים העבותים קפץ לקראתם חאסטראפולאק האריה הרע שרצה לטרוף אותו.

מייד קפצו פאפו וגאגאראגה לעזרתו ונאבקו עם האריה הרע, ששבר כמה שיניים למנהיג האינדיאנים ואת הכתף השמאלית של הסבא הגיבור של איז׳יקו הקטן.

כשחזרו לבקתה של גאגאראגה, הוא מרח משחת פלאים, העשויה מקוקוס ואננס, על כתפו השבורה של פאפו, ולמרבה הפלא הכתף נרפאה ופאפו חיבק בחום את נונה שמאוד דאגה לשלומו.

גאגאראגה מרח את המשחה גם על שיניו שצמחו מחדש והתנצל בפני פאפו. הוא אמר לו שכל החיות בג׳ונגל חברות שלו, למעט חאסטארפולאק האריה הרע והנחש ביסליחיסטי, שצריך מאוד להיזהר מההכשה שלו.

למחרת יצאו גוגומושו ואיז׳יקו לטייל לבדם, מבלי ליידע את האחרים וכשטיפסו על העצים הם פגשו את כל משפחת הקופים – שולובולו הקוף הענק, שאלאבאלה הקופה ושיליבילי הקופיף.

הילדים הקטנים שיחקו עד הערב עם הקופים וקפצו מעץ לעץ ולא שמו לב שירד הלילה על הג׳ונגל.

בינתיים המבוגרים חיפשו אחריהם ללא הצלחה.

גוגומושו אמר לאיז׳יקו שלא יפחד כי הוא מכיר היטב את הדרך הביתה.

אך הם שמעו רעש חשוד בין העצים ושני אורות נצצו בחושך העבות. כשהתקרבו, ראו שהיה זה איבו הינשוף שזיהה מיד את גוגומושו ואמר לו שהוא יוביל אותם חזרה הביתה.

בתום שעה ארוכה הגיעו עייפים מאוד לבקתה האינדיאנית וננזפו קשות על ידי הגדולים.

איז׳יקו הלך לישון ושקע מיד בשינה עמוקה, אך הוא התעורר בבהלה כשהרגיש שחיה זוחלת על הבטן שלו.

היה זה ביסליחיסטי הנחש שרצה להפריע את השמחה של אויביו האינדיאנים ואורחיהם.

כשהוא עמד להכיש את איז׳יקו תפשה אותו בגרונו נונה וכך הצילה את חיי נכדה האהוב. איזה מזל שהיא באה אתם, אחרת היה קורה אסון.

כולם התעוררו למשמע הצעקות וכבר לא יכלו להירדם מרוב התרגשות.

גאגאראגה אמר להם שאם כך הם ילכו לבקר את החבר שלהם טיטיטאטה הנמר.

איבו הצטרף להולכים כשהוא יושב על ראשו של איז׳יקו, על ראשו של גוגומושו השתכן תוכילורו, התוכי בעל אלף הצבעים, שכל הזמן דיבר אתם בשפת האינדיאנים ובספרדית.

אך טיטיטאטה לא היה במאורה שלו כי היה רעב ויצא לצוד.

הוא חיפש את סיסקרינה הג׳ירפה וזה לא היה קשה כי ראשה הזדקר גבוה גבוה. הוא החל לרוץ אחריה, אך לשמע הצעקות מיהר גאגאראגה להציל את סיסקרינה ונזף בטיטיטאטה.

גם אל תאכל את שושולרו החילזון ושושולרה החילזונה החמודים, אמר לו, תאכל רק את מוחולו העכביש, ואוי לך אם תאיים על החברות שלי.

האינדיאנים וחיות הג׳ונגל מאוד נהנו לאכול עכבישים, שגיוונו את ארוחות הפירות שגדלו בשפע ביערות.

לפתע, החלה האדמה לרעוד וכולם פחדו שזאת רעידת אדמה, אך היה זה רק משהשאול הדינוזאור שיצא להתאוורר קצת בלילה הקריר.

איז׳יקו השובב ניצל את ההזדמנות לקפוץ על הגב של משהשאול, ששיחק אתו כי הוא אהב אנשים ולא היה מסוכן, באוכלו רק עשבים.

עד מהרה הצטרפו למשחק גם גוגומושו, גיגימושו וצ׳יצ׳יבאמבה.

הם נשארו כל הלילה לשחק עם החברים החדשים והישנים שלהם, עם הדינוזאור משהשאול, הינשוף איבו והתוכי תוכילורו, שלימד אותם משפטים שימושיים בשפת האינדיאנים.

עם בוקר התקרב אליהם זורזובי הטווס שהתגנדר בעשרות צבעי הנוצות שלו.

הוא אמר להם שמסוכן להתרחץ בנחל כי ראה שם את קוקורוקו התנין, קאקאראקה התנינה וקיקיריקי התנינון.

גוגומושו צחק בפה מלא ואמר לזורזובי כי התנינים גם הם חברים שלהם.

גאגאראגה מאוד אהב את קאקאראקה כי היו להם שמות דומים ולא פעם עלה על גבה לטייל בנחל האמזונס.

הוא הזמין את פאפו ונונה לעלות על הגב של קוקוקורו ואת הילדים הקטנים לעלות על הגב של קיקיריקי.

הם בילו על גב התנינים כל הבוקר וכשחזרו ליבשה הם פגשו עוד חברות - את מוקוס הלטאה ואת דוררה הצבה.

איז׳יקו הציע לחברות החדשות שלו לעשות תחרות ריצה ומי שיזכה יקבל במתנה קוקוס.

מוקוס פתחה בזחילה מהירה ואחריה צעדה בצעדים קטנים דוררה. איז׳יקו נתן להן להתקדם הרבה ואז פתח בריצה מהירה. ברגע האחרון הוא השיג אותן וזכה בקוקוס.

דוררה אמרה לו שבכל מאה השנים שהיא חיה בג׳וגנגל היא לא פגשה כזה ילד חמוד.

אבל איז׳יקו הרגיש רע, הוא לא היה רגיל למאכלים החריפים של האינדיאנים והיו לו כאבי בטן חזקים.

גאגאראגה לקח אותו לרופא האליל מלזינה שהיה צבוע בעשרות צבעים זוהרים ועל ראשו נוצות בכל צבעי הקשת.

מלזינה מרח על בטנו של איז׳יקו את משחת הפלאים המרפאה כל מחלה וגם הוא נרפא כמו פאפו כששבר את הכתף שלו.

ביום האחרון שלהם בג׳ונגל הלכו גוגומושו ואיז׳יקו לבקר עוד חברים, את חאפטונה הקרנפה ואת שאמארס סוס היאור ושיחקו אתם שעות רבות.

לפתע התנפלו עליהם להקה של צבועים ובראשם המנהיג צ׳ומבוסלומבוס. חאפטונה הסתערה עליהם וקאראראקה התנינה חשה לעזרתה, אבל הם כמעט הכריעו אותן.

רק היריות באויר של השוטרת באשיבוזוקה הפסיקו את המהומה, אשר לא הפריעה את שלוותו של שאמארס, שישן לו שנת ישרים אחרי שהשתעשע עם הילדים.

בלילה עשה גאגאראגה מדורה גדולה בחצר וכל החיות באו ליהפרד מהאורחים.

אפילו ביסליחיסטי וחאסטראפולאק היו בין האורחים והבטיחו בצורה חגיגית שמעכשיו הם יהיו חיות טובות כמו כולם.

מסביב למדורה רקדו האינדיאנים שהיו צבועים בצבעים זוהרים על גופם יחד עם החיות של הג׳ונגל, אך הרקדנית הכי טובה הייתה באשיבוזוקה השוטרת.

שאמאתאדג׳יה, המתופפת, עשתה רעש אימים שלווה בקריאות קרב של האינדיאנים, בנהמת החיות ובצעקות השמחה של הילדים הקטנים.

לפני שחזרו הביתה, גאגאראגה לקח את האורחים שלו לטיסה מעל הג׳ונגל בכדור פורח. אחרי הטיסה הם עלו על מטוס קטן שהביא אותם ללימה. איז׳יקו שמאוד אהב לטוס נהנה שבאותו יום הספיק לטוס בכדור פורח, מטוס קטן ומטוס גדול שהחזיר אותם הביתה. במטוס הודה איז׳יקו לפאפו ולנונה על הטיול המופלא בג׳ונגל והבטיח להם שכשהוא יהיה גדול ייקח גם אותם לטיול מסביב לעולם.

כשהם אמרו לו שהם כבר יהיו מאוד זקנים, קרץ להם איז׳יקו ואמר שהוא לקח ממלזינה שתי קופסאות של משחת הפלאים שיוכלו למרוח בהן את גופם ולהישאר צעירים לנצח.

מפתח השמות:

איז׳יקו, הילד IJIKO

פאפו, הסבא של איז׳יקו PAPU

גאגאראגה, מנהיג האינדיאנים GAGARAGA

אמאזונאס, הנחל AMAZONAS

גיגימושו, הנכד האינדיאני הבכור GIGIMUSHU

צ׳יצ׳יבאמבה, הנכדה האינדיאנית הקטנה CHICHIBAMBA

גוגומושו, הנכד האינדיאני הסנדוויץ׳ GUGUMUSHU

פרו, המדינה PERU

איקיטוס, העיר IQUITOS

נונה, הסבתא של איז׳יקו NONA

טרונצ׳ו, המורה האינדיאני TRONCHO

בוצ׳וקצ׳ולוקה, המורה האינדיאנית

BUCHUKCHULUKA

קצ׳ואה, שפת האינדיאנים בפרו QUECHUA

דיאה, יד DYE'E

דיבה, גשם DYEB'E

דיואו, כלב DYO'O

דיוקסו, תולעת DYOXU

דיואו, שורש DYU'U

HENSE הנזה, שמיים

GRILISAMBA גריליסאמבה, הפיל

HASTRAPULA חאסטראפולה, האריה הטוב

HASTRAPULAK חאסטראפולאק, האריה הרע

BISLIHISTI ביסליחיסטי, הנחש

SHOLOBOLO שולובולו, הקוף הענק

SHALABALA שאלאבאלה, הקופה

SHILIBILI שיליבילי, הקופיף

IBU איבו, הינשוף

TITITATA טיטיטאטה, הנמר

TUKILORO תוכילורו, התוכי

סיסקרינה, הג׳ירפה SISKERINA

שושולרו, החילזון SHUSHULERO

שושולרה, החילזון SHUSHULERA

מוחולו, העכביש MUHULU

משהשאול, הדינוזאור MOSHESHAUL

זורזובי, הטווס ZURZUVI

קוקורוקו, התנין KOKOROKO

קאקאראקה, התנינה KAKARAKA

קיקיריקי, התנינון KIKIRIKI

מוקוס, הלטאה MOKOS

דוררה, הצבה DURERA

מליזינה, רופא האליל MELIZINA

חאפטונה, הקרנפה HAFTONA

שאמארס, סוס היאור SHAMARES

צ׳ומבוסלומבוס, מנהיג הצבועים

CHOMBOSLOMBOS

באשיבוזוקה, השוטרת BASHIBUZUKA

שאמאתאדג׳יה, המתופפת SHAMATADJIA

מבט מפוכח על הסכסוך עם הפלשתינאים, יונים וניצים, פתרונות והשוואות

מכתב שכתבתי לחבר ב- 28.1.2016 (עם שינויים לשמירת הפרטיות) ובו אני סוקר את הסוגיות בכותרת

הזדעזעתי לראות את התמונה שלך ושל סופרים ושחקנים שאני מוקיר ברשימת השתולים. אני מבקש להביע בצורה חד משמעית את התמיכה המלאה שלי בך, למרות שאני לחלוטין לא מסכים עם משנתך בקשר לפתרון הסכסוך עם הפלשתינים. הבעיה היא מאוד מורכבת ואני מתייחס אליה בהרחבה בספר החדש שלי ובוודאי שלא ניתן לקבוע שהיונים או הניצים צודקים. כשהועלו מחזות פרו פלשתינאים בתיאטרון חיפה הוא היה מסובסד ולא זכור לי שמישהו כפר בזכות התיאטרון להעלות את המחזות. הקהל יכול להצביע ברגליים וכך באמת עשיתי כאשר הפסקתי את המנוי שלי בתיאטרון חיפה כי סברתי שהוא לא אובייקטיבי דיו ומראה שישראל תמיד טועה והפלשתינאים תמיד צודקים. רק בסוף שנות התשעים חזרתי להיות מנוי בתיאטרון ואף הסכמתי לכהן כחבר הדירקטוריון של התיאטרון. גם המלצתי שישלחו את "חצוצרה בואדי" לייצג את התיאטרון בפסטיבלים בחו"ל כי הוא מייצג לדעתי במינון הנכון ביותר את הדילמות שבין יהודים וערבים, אבל ההנהלה העדיפה לשלוח את המלט... אני תמיד חושב על אמיל זולא ברגעים אלה, איך הוא העז לכתוב את המאמר שלו J'ACCUSE ויצא בגלוי נגד הנשיא, הממשלה והצבא, כאשר הוא שם את נפשו בכפו בהגנה על דרייפוס החף מפשע, הוא ברח לאנגליה על מנת לא לשבת במאסר אך לא חזר בו, והוא גם שילם על כך בחייו כאשר מתנגדיו סתמו את הארובה בביתו והוא נחנק למוות.

לגבי הסוגיה אם צריך לממן תיאטרון שקורא להשמדת ישראל, שמבזה את הדגל וההמנון, שתומך בטרור, שמציג אותנו כמפלצות ואת אויבינו כקדושים, אני מציע שיבדקו (ואתה כאיש העולם הגדול בוודאי יודע זאת יותר טוב ממני) מה המדיניות בארצות דמוקרטיות כצרפת, בריטניה וארצות הברית. מקובל עלי לאמץ את דפוס הפעולה שלהם - אם ה- BBC מעלה תסכיתים שבהם תומכים בטרור, אם הקומדי פרנסז מעלה מחזות שבהם מבזים את דגל צרפת, ואם ה- PBS האמריקאי תומך בדאע"ש, אנו יכולים לנהוג כמוהם, אך אם לא - נוכל להיתלות באילנות גבוהים מבלי שיאשימו אותנו בסתימת פיות. אנו מאשימים את אבו מאזן והחמאס שמציגים את היהודים כחיות אדם ומסיתים את הילדים לרצוח יהודים בלי אבחנה - ואנו רואים כיצד נערים ונערות רוצחים נשים וילדים יהודים, אך מאידך אנו מספקים להם חשמל, שיירות של מזון, תעסוקה לעשרות אלפים בישראל. ואם אנחנו כה ליברלים לגבי אויבינו מדוע שנאסור על אומנים וסופרים להביע ביקורת ולקרוא לחרם נגד המדינה? אם הם חושבים שישראל היא מדינת אפרטהייד ויש לאפשר את זכות השיבה

(חווה אלברשטיין אף עלתה על אוניה של פליטים פלשתינאים) - זאת זכותם, הם כמובן טועים לדעתי, אבל הם יהיו הראשונים שייפגעו, כי לדעתי ההנהגה הפלשתינאית שונאת יהודים ומכחישה את השואה ללא קשר ליוניות או ניציות, הם דוגלים בדיעות נאציות מימיו של המופתי חאג' אמין אל חוסייני ועד ימינו. ולא צריך להזכיר לך מה היה גורלו של ג'וליאנו מר שעבר לג'נין בשביל להקים תיאטרון פלשתינאי ושל פעילים יוניים שנטבחו כיהודים כמו הניצים.

מעולם לא באתי בטענות לאוניברסיטאות ניאו ליברליות בישראל שלא נתנו לי דריסת רגל בגלל דעותי נגד הטייקונים, כאשר הטייקונים מממנים אותם ואת החוגים שלהם ומשלמים משכורות עתק לפרופסורים שהם חברי דירקטוריון בחברותיהם. זכותם המלאה של מוסדות אלה שאומנם מסובסדים על ידי המדינה לאסור עלי כניסה לתחומן, למרות שיכולתי לטעון כי יש לחשוף את הסטודנטים לדיעות "דיסדנטיות", כמו שהם בעצמם מבקשים ואף הקימו תנועה עולמית (ראה קישור) הרוצה לאפשר להם ללמוד קורסים על עתיד הקפיטליזם, הסיבות למשבר הכלכלי, צדק חברתי וכלכלי, תנועות המחאה בישראל, יוון, ספרד וארצות הברית, ונושאים עכשוויים שרק אני לימדתי באוניברסיטאות שקולות יותר כאוניברסיטת חיפה ומרכז אקדמי כרמל, עם המשובים הגבוהים ביותר.

אני שומע שתיאטראות המנוהלים על ידי גורמים יוניים (ברור לך שאני לא קורא להם שמאלנים כי אני יותר שמאלני מהם ואני לא מקבל תמיכות מטייקונים כמוהם) לא מאפשרים למחזאים ניציים להעלות את מחזותיהם בבית ספרם, כנ"ל לגבי אוניברסיטאות שאף אוסרות לתת דוקטורת כבוד לחתני פרס נובל ניציים, אז למה הם יכולים לעשות צנזורה ולממשלת הימין אסור? האם זאת לא צביעות? ולמה כל אחד שלא חושב כמוהם ישר מתוייג כפאשיסט ואנטי דמוקרט? אם כבר צדק - אז צדק אבסולוטי לבעלי כל הדיעות, כך אני דוגל כדמוקרט ובעל השקפות של קפיטליזם הומאני, נץ מתון, ומעל לכל בעל סקרנות אינטלקטואלית נרחבת שהביאה אותי לקרוא את כל המחזות היוניים והרומנים היוניים של סופרים דגולים, שמביאה אותי לראות בפסטיבל הסרטים בחיפה סרטים ישראליים כסרטה של דנה אילון (ישבתי קרוב לגדעון לוי...) וסרטים פלשתינאים שהם יותר שקולים מהרבה סרטים ישראלים. לפי אותו הגיון אני מצפה מאומנים יוניים לא להחרים התנחלויות ולהציג בכל רחבי הארץ וה"שטחים", בלי לשנוא מתנחלים יותר מאשר הם שונאים טרוריסטים שהם מוצאים צידוקים למעשיהם. אנחנו באותה סירה עם המתנחלים, עם הימין, עם הבית היהודי, עם שלום עכשיו, עם הארגונים נגד הכיבוש, עם החרדים, וגם עם הערבים הישראליים, שלמרות כל מה שהם אומרים על הנכבה נחשבים בעיני הפלשתינאים כבוגדים, מלחכי הפנכא של היהודים.

אני יודע שאתה לא קיצוני עד כדי כך, כמו רבים מחבריך, ואתה מוקיע בחו״ל ובארץ את גל האנטישמיות, אתה גם לא נטשת את המערכה כמו גם שלמה אבינרי, שהיה הראשון שלימד אותי את האתיקה של אריסטו, ואתם נלחמים פה על דיעותיכם, אם כי אתה היונה היחידה שגם נלחמת בחירוף נפש בעד צדק חברתי וכלכלי, את האחרים זה פשוט לא מעניין - רק עצי הזיתים העקורים, הרג של ילד פלשתינאי אחד או ארבעה בעזה בירי תגובה על אלפי טילים נגד ערי המרכז ישר משווה אותנו לנאציזם של היטלר, אך דממת אלחוט על טבח ביהודה ושומרון. למדתי מפרשת ווטרגייט FOLLOW THE MONEY , אמור לי מי מממן אותך ואומר לך מי אתה. לכן אני בהחלט בעד אימוץ המודל האמריקאי שכל אחד שמקבל מימון ממדינות, ארגונים ופרטים יצהיר על כך, משמאל ומימין, כי אין כל הבדל בין תנועת יונים המקבלת תמיכה משונאינו לבין תנועת ניצים המקבלת תמיכה מאיל הון יהודי הרוצה להתנחל תחת כל עץ רענן ובכל כפר ערבי בשטחים.

אבל אני חושב שמסוכן מאוד להצטרף לתנועת ה- BDS, לקריאה להחרים את ישראל, להטפה לקראת פיתרון כפוי (כמו בסרביה?, איפה הם יהיו בזמן ההפצצות?). אני הייתי בדרום אפריקה וראיתי מה זה אפרטהייד, הייתי בסרביה, קרואטיה ובוסניה וראיתי מה זה טיהור אתני, ואני טוען בספרי ובפניך שאין כל דמיון בין סרביה, דרום אפריקה וישראל. וכמובן שאני גם מתנגד לכיבוש, אבל אני לא חושב שנסיגה מיהודה ושומרון תשפר את המצב, אדרבה זה יגרום להרס המדינה כאשר דאע״ש ישתלט על השטח כמו החמאס על עזה וישלח את הטילים לנתב״ג, כפר סבא ונתניה, יחפור מנהרות לטבוח בילדי גן ובנשים הרות, בזקנות ובכל יהודי בתוך גבולות ישראל. הם עשו זאת כשנסוגונו מלבנון (וכל מה שאמר ברק על מה שהוא יעשה ללבנון אם הם יתקפו אותנו הוכחו כעורבא פרח), כשנסוגונו מעזה (עם אלפי טילים על מרכז הארץ ועם המשטים נגד מצור שמונע מהם להתחמש עוד יותר), כשנסוגונו מרוב יהודה ושומרון (כשערפאת חתן פרס נובל, זה מה- CADUC , פתח באינתיפאדה השניה שטבחה למעלה מאלף אזרחים יונים, ניצים וערבים). הגיע הזמן לראות שאנו חיים במזרח תיכון מטורף לחלוטין, שהבעיה הפלשתינאית לא קשורה כהוא זה לכל המשברים בסוריה, עיראק, לוב, מצרים ומדינות ערב האחרות. עלינו לשמוע דיעות שקולות מברי סמכא כגיא בכור ועוזי רבי, ולא חלומות באיספמיא של מרצ, אובמה, ושרת החוץ השוודית.

הפתרון שאני מתווה הוא הרבה יותר מורכב, בלי כיבוש ובלי סכנה לאזרחי המדינה, אך גם בלי האבסורד של מדינה מפורזת (כמו עזה? כמו לבנון?), של מדינה פלשתינאית שעשויה מכמה חלזונות ללא יכולת קיום עצמאית ותוך ניתוק כל חלקיה, של שלום שלא יכול להיות בין שני עמים הרוצים אותה חלקת מולדת. הפתרון למשוואה עם כל כך הרבה נעלמים יימצא תוך שיתוף פעולה עם ירדן (ומצרים?) כשהפלשתינאים יהיו אזרחים שווי זכויות בממלכה הירדנית-פלשתינאית, עם זכות שיבה לגדה המזרחית בלבד - עוד אבסורד הוא זכות

השיבה לפלשתין המפורזת שגם ככה היא המדינה הכי צפופה בעולם, שלא לדבר לישראל, שיעשה אותנו מדינה עם שלום כסוריה, לוב, לבנון, עירק, אפגניסטאן, מדינה עניה כמצרים וירדן, מדינה דמוקרטית כערב הסעודית ומדינות המפרץ. אנחנו גם נשבור את השיא העולמי בהחזרת חמישה מיליון פליטים כשרק 50,000 מהם חיו אי פעם בישראל, כאשר אין זכות שיבה להודים ופקיסטנטים, גרמנים, פולנים, יוונים ותורכים.

ירדן תסכים לכך כי אחרת היא תהיה הקורבן הבא של דאע״ש, והיא תקבל שגשוג ושלום יחד עם ישראל במסגרת חברות באיחוד האירופי ותמיכות של עשרות מיליארדים מארצות הברית ושאר המדינות הנאורות. או אז, יהיה שלום, עם גבולות פתוחים, שגשוג כלכלי, בלי כיבוש, ועם דמוקרטיה לפלשתינאים יותר נרחבת מאשר יש להם כיום בחמאסטאן בעזה ובדיקטטורה של אבו מאזן שלא מקיים בחירות מזה עידן ועידנים. רמת הגולן חייבת להישאר חלק ממדינת ישראל במסגרת חלוקת סוריה למחוזותיה אם אנחנו לא רוצים את דאע״ש בכינרת, ירושלים צריכה להיות מאוחדת אם אנחנו לא רוצים לחזור לסיוט שהיה עד 1967- גרתי שלוש שנים בירושלים של אז וסיירתי לאורך הגבול, למדתי בברלין ב- 1967, ראיתי את החומה ואף ביקרתי בברלין המזרחית, וגם סיירתי לאורך ניקוסיה המחולקת - ולעולם לא ניתן יהיה להסכים לעיר מחולקת שאין לה אח ורע בכל העולם, או למדינה פלשתינאית מחולקת שאין בעולם כדוגמתה ופקיסטן נפרדה מבנגלדש במלחמת אזרחים עקובה מדם. אומנם יש את קלינינגרד - קניגסברג למי שדוגל בזכות השיבה של הגרמנים, אך מי יעז להתגרות ברוסיה של פוטין? למה להגיד כל הזמן שתי מדינות לשני עמים, כאשר הפלשתינאים מעולם לא יסכימו שישראל תהיה מדינה יהודית (אני גורס שאנו מדינה יהודית ושל כל אזרחיה), כאשר יש כיום שתי מדינות פלשתינאיות - עזה והרשות, וכאשר יש כבר מדינה פלשתינאית נוספת ששלושה רבעים מאזרחיה הם פלשתינאים, והיא ירדן. וגם כאשר אחרי זכות השיבה ישראל תהפוך למדינה פלשתינאית רביעית בלי אף מדינה יהודית אחת בעולם.

אין כל הבדל בינינו לבין הפלשתינאים, לא בגנים, לא באינטליגנציה, ושנינו מאותו גזע שמי. אני מוקיע כל גילוי של גזענות כנגד הערבים והוכחתי זאת לעיתים קרובות לאורך כל חיי המקצועיים. אין כל סיבה שנחיה במלחמה מתמדת שרק הורסת אותם ואותנו. אבל הפיתרון הוא לא בסיסמאות נבובות כפי שתיארתי לעיל, אלא בפיתרון מורכב בהרבה, שימנע משני הצדדים כל רצון להילחם, כפי שהיה לגבי צרפת וגרמניה, ורצוי בלי שתהיה מלחמת עולם עם מיליונים של קורבנות. הם צריכים להפסיק להסית, לדגול במות קדושים במקום חיים בכבוד, אנחנו צריכים להעריך ולהוקיר את שכנינו, ללמוד את שפתם ותרבותם, אך בשום פנים ואופן לא להשתלב במזרח התיכון, ולאמץ את המודל הסורי, הסעודי, הסודני או הסאלאפי. העתיד שלנו הוא באירופה, לא בגזע (אם כי אני אישית חושב גם בתרבות לרבות צ׳כוב, שיקספיר, זולא, סרבנטס, הומרוס, גתה, איבסן,

דנטה ודירנמט), אבל באורח המחשבה הדמוקרטי (אין דמוקרטיה חוץ מאתנו במזרח התיכון), ביצירתיות האמריקאית/אירופאית שהביאה לעולם את השגשוג הגדול ביותר שידע מעודו, במדע, בחקלאות, בתעשייה, בארכיטקטורה, בשאיפה לשלום שבאה אחרי מאות שנים של טבח הדדי. ישראל היא מדינה אירופאית לא פחות מיוון וספרד, וזה כולל אשכנזים, ספרדים ומזרחים, ערבים ויהודים ישראלים. ולצורך זה גם סינגפור, יפן, בוטסוואנה, דרום קוריאה, טיוואן, ומדינות אחרות באסיה, אפריקה ואמריקה הן אירופאיות באורח המחשבה שלהן, אם כי לכל אחת מהן, כמו לנו ולפלשתינאים יש שפה ותרבות משלו. וכל השאר הרי הוא כתוב בספרי הבא באנגלית, שיפורסם בקרוב.

כל טוב,

קורי

מכתב לחבר יונה ואחרית דבר על הסכסוך בארץ ישראל

תודה לך על המייל, איש באמונתו יחיה, צריך להיות פתוח בפני דיעות הפוכות... אני תמיד מקפיד לשמור על לשון מאופקת בדברי בעל פה, במיילים ועוד יותר במאמרים ובספרים. מעולם לא סיפרתי בדיחות גזעניות, לא על מרוקאים ולא על פולניות, וגיניתי את השימוש בביטויים פוגעניים כמו יודו-נאצים, אספסוף, צ׳חצ׳חים, נאנדרטלים, פושעי אוסלו וגיס חמישי. יש לי הערכה רבה לשלום עכשיו ולמנתחלים, לחרדים ולאוכלי שרצים, לערבים וליהודים, ואם תקרא מחדש את המצע בן דף אחד על הרפובליקה השניה תראה כבר בראשיתו שהוא נועד לאחד את כל האזרחים ולא לפלג.

אי לכך לקחתי ברצינות את מה שאמרת לגבי השימוש שלי בסמולן. זאת למיטב ידיעתי הפעם הראשונה שבה השתמשתי בביטוי ולכן הלכתי לויקיפדיה להיווכח אם זה ביטוי מעליב או לא (קישור) ; ומה גיליתי? אמנם סמולן נכלל במסגרת כינויי גנאי, אבל עשו פה משמש בין ביטויים שלדעתי הם לגיטימיים אפילו אם הם לועגים לקבוצה מסויימת, כמו נערי האוצר, יפי נפש, טייקונים, קפיטליזם חזירי, טפלון, לוזר, חתרן בלתי נלאה וכדומה. כולם נכללים בכינויי הגנאי ולכן רבין, פרס, ואינספור פוליטיקאים וסתם אנשים מהישוב חוטאים בהם מדי יום, אולי גם אתה, תבדוק ותיווכח.

לעומת זאת יש ביטויים גזעניים ואסורים כמו יודו-נאצים, ניאנדרטלים, פושעי אוסלו, גיס חמישי וכדומה, שבהם כמובן אני לא משתמש כי נוסף לזה שהם לא נכונים הם משסים ומזכירים תקופות שחורות בתולדות העם היהודי. מעולם לא כיניתי את הערבים גיס חמישי, אדרבא, בכל הפרסומים היללתי ושיבחתי אותם ואת תרומתם לחברה הישראלית - בחינוך, בבריאות, באומנות ועוד. מעולם לא כיניתי בכינויי גנאי את שלום עכשיו למרות שאני חושב שהסכמי אוסלו היו טעות חמורה, אבל אני מבין את הרצון הטוב של פרס ורבין, שהאמינו לערפאת ונפלו קורבן לשקריו.

תיכף אסור יהיה לקרוא גם לפרופסור ... גזען, לסופרת ... גזענית, למנהלי קמפיין ... גזענים. לצערי, שמתי לב שיש הרבה יותר גזענות אצל היונים (זה הביטוי הנכון, כי שמאל הוא ביטוי כלכלי חברתי, ולכן גם אני שמאלן) מאשר אצל הניצים. כמה מחברי הטובים ביותר הם יונים, אבל כאשר היה ערבי אחד שרצה להתגורר בדניה הם פתחו בקמפיין לאסור על כך, הם מתבטאים הרבה יותר נגד המזרחים שהליכוד זקף את קומתם ומכנים

אותם מנשקי קמעות (ומה עם החרדים האשכנזים שמנשקים את התורה...), ניאנדרטלים, מבחן בוזגלו (גם בית המשפט חוטא).

עצם הרצון להנתנק מהערבים ולשמור על רוב יהודי גם הוא גזענות, כי הסאבטקסט שלו הוא שהערבים לא ראויים לחיות עם יהודים, אולי בגלל שהם חושבים אותם ל"ניאנדרטלים" יחד עם המזרחים, הניצים וכל מי שלא חושב כמוהם (כי רק הם, למרות היותם מיעוט של כמה פרומילים יודעים מה טוב לאומה וכל השאר בורים). איך אפשר להיות "יפה נפש" כלפי הערבים וגזען כלפי המזרחים, למרות שהמנהיגים הפלשתינאים רוצים לחסל את ישראל כמדינה יהודית ואולי גם פיזית ואילו מנשקי המזוזות מהווים שבעים אחוז מהעם, להיות יונה זה טוב, אבל דמוקרט זה לא טוב...

אני יודע שאתה מודע לעוול שעושים הטייקונים לרוב רובו של העם, זה התחיל בפרשיות שאנו היינו מעורבים בהם, ובדיוק כפי שציפיתי והתרעתי על כך בספרי ובמאמרי זה הורס כל חלקה טובה בעם, מגביר את השחיתות, ומביא לשליטה אוליגרכית במדינה. אבל ראה זה פלא גדולי התורמים ליונים הם דווקא הטייקונים (פרט לשלדון אדלסון), ובהכירי הרבה יונים אני יודע שהם תומכים בגדולי המושחתים כאולמרט, ומעולם לא יצאו כנגד העוול שעושים הטייקונים, אולי בגלל זה שהם תורמים להם בצורה כל כך נדיבה ... וכל המוסיף גורע...

יקירי, לא נצליח ללבן את הסוגיות של האיזור, אתה טועה ואני טועה ורק ההסטוריה תוכיח מי צודק, כל ניסיון של נסיגות רק המיט אסון על ישראל: לבנון - מלחמת לבנון השניה, גוש קטיף - אלפי הטילים על ישראל, הסכם אוסלו שהביא להשתלטות ערפאת על הגדה ולאינתיפדה השניה בה נהרגן למעלה מאלף אזרחים, ובמזל גדול נמנעה מאיתנו חזית נוספת אם מורסי היה נשאר בשלטון במצרים. כל ניסיון של אף שעל גם המיט אסון על ישראל: כיבוש עם זר שמשחית את האומה, הוצאה מוגזמת על התנחלויות שלא מאפשרת נסיגה ולו רק מסיבות כלכליות, החרמת ישראל בעולם. גם ללכת בין הטיפות כפי שגורסות תנועות המרכז לא מוביל לשום מקום. אנחנו חיים באיזור "קשה" (לא אשתמש במונח של ברק - וילה בג'ונגל), אם היינו נסוגים מהגולן למרות שאין שם כמעט תושבים ולכן אין טיעון של כיבוש עם זר - היה לנו עכשיו את דאע"ש על הכינרת, נסיגה מהגדה תביא לשיתוק המדינה בהתקפות טרור כמו בימי ערפאת וגם נפשוט את הרגל בפיצויים למתנחלים.

שים לב מה קרה בכל מקום בו השתלטו הלאומנים או האסלאם הקיצוני - הם מחקו כל נוכחות אירופית, כך היה באלג׳יריה עם המתיישבים הצרפתים, במצרים שם סילקו לא רק את היהודים כי אם למעלה ממליון אירופאים שגרמו למדינה לשגשג, בעיראק שהידרדרה לתהום... והאם המצב שלהם השתפר בעקבות סילוק האירופאים ״הקולוניאליסטים״ - לא ולא, הם נסוגו עוד כמה עשרות שנים, במצרים, בעירק, באלג׳יריה, בכולן יש מלחמות אחים, עוני מחפיר יותר מהעבר, טרור אינסופי. לא שאני נגד מתן עצמאות, אבל יש הבדל בין סינגפור שמנהיגם הנערץ לי קוואן יו שהלך היום לעולמו אימץ את המודל האירופאי והצעיד את מדינתו מהעולם השלישי לעולם הראשון, עם מקום כבוד בין 10 המדינות הראשונות באתיקה, עושר, תחרות, גלובליזציה, לבין ארצות ערב.

אני גא בהיותי ״אירופוצנטריסט״, במובן של אימוץ המודל האירופאי ובמיוחד הסקנדינבי, ואני מאמין שאם המנהיגים הערבים יאמצו גם הם את המודל במקום לקדש את הטרור ואת 77 הבתולות, נוכל לחיות בשלום בכל האיזור. כך היה בזמנו בלבנון, אבל אחר כך הקיצונים השתלטו עליה, כך יכול להיות בירדן אם תשתף איתנו פעולה ולא תיבלע על ידי פלשתינאים קיצונים תומכי דאע״ש. ושלא יספרו סיפורים שהאירופאים טבחו ביהודים עוד יותר מהמוסלמים. גרמניה האחראית לשואה היא הידידה הכי טובה של ישראל, ספרד ששרפה את אבות אבותי על המוקד היא ידידה נאמנה של ישראל, צרפת של פרשת דרייפוס היא ידידה קרובה של ישראל. לעומת זאת במדינות ערב מלבים את האנטישמיות ואת השנאה ליהודים ולישראל מגיל הגן לרבות בפלשתין הידידה שלנו...

אחרית דבר: בעקבות מכתב זה ובמיוחד באוטוביוגרפיה שלי הקפדתי לא להשתמש בביטויים פוגעניים, בוודאי שלא בסמולנים, ואפילו לא ב- PEACEMONGER – מחרחרי שלום, שעלולה להיות לו קונוטציה שלילית. העדפתי להשתמש ב- PEACELOVING כי לפי מיטב המילונים זהו ביטוי ניטרלי. בכל זאת גיליתי טעות אחת במכתבי – 77 הבתולות. מכיוון שזה נושא די מרכזי בהגיגי בנושא הסכסוך עם הפלשתינאים המשתרעים על פני למעלה ממאה עמודים בספרי החדש באנגלית, בדקתי היטב את הנושא והתברר לי שטעיתי – המחבלים השהידים לא יפגשו 77 בתולות אלא יצטרכו להסתפק ב- 72 בלבד. אני האחרון שאקרא למי שמאמין במעשיית הבתולות מנשקי קמעות, מזוזות או בתולות, כי כל העמים המונותאיסטים מאמינים בגן עדן ובגיהינום. דנטה כתב על כך את אחת היצירות הנשגבות שקראתי. המיתולוגיה הכל כך אהובה עלי מאמינה אף בהרבה אלים ואלות. אבל הצעתי כנגד המודל של הבתולות או ה- HOURI את המודל של CORY (או כפי שקראו לי בערבית KHOURI), שלפיו במקום לשאוף ל- 72 בתולות בעולם הבא על טבח

בכופרים עלינו לקדש את החיים ואת האינטלקט וליהנות בעודנו בחיים, וקל וחומר אם נגיע לגן עדן אם יש כזה, מ- 720 מיטב הסופרים המודרנים שסקרתי את יצירתם בספרי בהרחבה, מ- 360 מיטב הסרטים שגם אותם סקרתי, מ- 72 מיטב המלחינים, 72 הציירים, 36 הביוגרפיות של מיטב האישים, 72 המופעים המוצלחים ביותר, 72 ההצגות הטובות ביותר, וכך הלאה.

הכל בכפולות של 18 הלא היא ח״י, כי קידוש החיים גובר על קידוש המת, פי 2 - 36, פי 4 - 72, פי 20 – 360, ופי 40 – 720. סקרתי אם כן בהרחבה את כל התחומים המעניינים אותי, שמשום מה גם הם הגיעו ל- 72 (אני גם בן 72 כך שהמעגל נסגר), ואת כל המרכיבים של היצירה האנושית הנשגבה. אני כבר רואה את הגזענים למיניהם הבזים למנשקי קמעות מכנים אותי נומרולוג, עובד כוכבים ומזלות, מאמין באסטרולוגיה ועוד כינויי גנאי למיניהם. לכן אני רוצה להבהיר כאן שאני לא מאמין בכל אלה, וההתעסקות עם הכפולות של 18 ו- 72 היא רק שעשוע מספרי שבא לתקוף את אמונות ההבל של 72 הבתולות. המסר הוא לא במספר שבא רק לסבר את האוזן אלא במהות – טיפוח האינטלקט, הידע, האומנות, המדע, החדשנות, כי זאת היא אם כן התשובה ההולמת לשאיפות האורגיאתיות של השהידים באותן הכפולות של 18 או 72 בכל התחומים המעניינים אותי. כך גם הגעתי ל- 18 חיבורים שכתבתי בכל התחומים מספרים אקדמיים באנגלית, צרפתית ועברית, עבור ברומן, מחזה, ספר גיאוגרפיה, שני ספרי ילדים, תיזה לדוקטורט, ועד האוטוביוגרפיה שלי המכילה 1566 עמודים (שסכומן הוא אלא מה - 18, אם כי היו חסרים לי שני עמודים שהוספתי כתמונות, ושוב זה לשם השעשוע, חמסה חמסה...). ספר זה מכיל עשרות עד מאות עמודים בכל תחומי העניין והעשייה שלי – אתיקה, פילוסופיה, דרמה, ספרות, שירה, מוסיקה, סרטים, גיאוגרפיה, הסטוריה, אומנות, בלשנות, ואיך לא – הסכסוך עם הפונדמנטליזם המוסלמי, עם הערבים הקיצוניים, עם מנהיגי הפלשתינאים מכחישי השואה, מלבי הטרור, המסיתים נגד ישראל ולא מכירים בה כמדינה יהודית, שאני מתייחס אליו בהרחבה בספר.

אני מתקומם כנגד כל אלה הרוצים להחזיר אותנו מאות שנים אחורה כניאו ליברלים יצירי כפיו של גדול נביאי השקר מילטון פרידמן שנתניהו, ריגן, תאצ׳ר ופינושה שתו בצמא את שקריו, והפונדמנטליזם האסלאמי הרוצה להחזיר אותנו אלפי שנים אחורנית עם זכות השיבה לאירופה, חדש ימינו כקדם דאע״ש, החזרת עטרה ליושנה אל-קאעידה. זה יבוא כנראה רק אחרי מימוש זכות השיבה של הפלשתינאים, שזאת אחת החוצפות המונומנטליות ביותר לבוא ולדרוש אחרי כל העוול שנגרם לנו במלחמות השמד הדתיות שעשו נגדנו. כמו שנוכלי וול סטריט ועושי דברם בממשל מעזים לבקש שיחלצו אותם מהמפולת שהם גרמו והממשל המקבל מהם שוחד עקיף נענה לכך, כך גם דורשים מאיתנו אחרי שהפסידו במלחמה להשיב את הפליטים, שדרך אגב רק עשרה אחוז מהם היו אי פעם בישראל, והמספר המקורי שלהם, שרובם עזבו בהנחיית המנהיגים שלהם,

נמוך בהרבה ממספר הפליטים היהודים מארצות ערב שאני נמנה עליהם. שלא לדבר על הרכוש שנטשו הפליטים היהודים מארצות ערב הגבוה פי כמה מהרכוש שנטשו הפליטים הפלשתינאים.

ולא רק החזרת הפליטים הם דורשים, אלא גם להחזיר את השטחים – בסגנון של מצליח. אם אצליח להשמיד אותך – טוב, ואם לא - נחזור למצב ההתחלתי בלי להפסיד כלום. החזרת שטחים מובילה לתוקפנות אין קץ, כי הערבים מקבלים חסינות לנסות עוד ועוד להשמיד אותנו כי הם לא משלמים אף פעם את המחיר ותמיד העולם הנאור דורש להחזיר להם את השטחים. כשרוסיה, ארצות הברית וכל המדינות שכבשו שטחים במאתיים השנים האחרונות יחזירו את השטחים שהם כבשו יהיה מקום לשקול את החזרת הגולן לסורים שתקפו אותנו במלחמת ששת הימים. הא ראיה, בגולן אותו לא החזרנו נשמר השקט במשך חמישים שנה, בעוד שבלבנון, עזה וחלקים גדולים מהגדה המערבית תוקפים אותנו פעם אחר פעם באלפי טילים ובמעשי טרור נוראיים.

ולבסוף, כמה מילים לאחד הסופרים שאני מעריץ ביותר, אחד מגדולי הסופרים של העת החדשה, שכבר מזמן היה צריך לקבל פרס נובל – עמוס עוז. עוז אמר בהרצאה בקנדה כי הסכסוך בין ישראל לפלשתינים אינו סכסוך דתי אלא סכסוך נדל״ן. אין אמרה שרחוקה כל כך מהמציאות מהאמרה ההזויה הזאת. כשישראל עשתה שלום עם משטרים לא פונדמנטליסטים ולא טרוריסטים כמצרים וירדן היא החזירה את כל השטחים עד המטר האחרון וייישבה את כל ההדורים, כי איתם הסכסוך היה אכן סכסוך נדל״ן והשלום איתן מחזיק מעמד למרות כל הקשיים. אבל להגיד שהסכסוך עם החמאס בעזה הוא סכסוך נדל״ן, כשהם כופרים בעצם קיומנו וגם אחרי שהחזרנו להם את כל השטחים הם יורים עלינו אלפי טילים לכל מרכזי האוכלוסין הגדולים והקטנים בתל אביב, אשדוד ובאר שבע, הם חופרים מנהרות על מנת לטבוח באזרחים חפים מפשע? להגיד שהסכסוך עם לבנון הוא סכסוך נדל״ן כשהחזרנו כל מטר והחיזבאלה הפונדמנטליסטי ממשיך לטבוח בנו באלפי טילים ובטרור שלוח רסן? שהסכסוך עם אירן הוא סכסוך נדל״ן כשאין לנו אפילו גבול משותף איתה ובכל זאת הם רוצים להשמיד אותנו ומכחישים את עצם קיומנו ואת השואה? שהסכסוך עם המנהיגים הארכי טרוריסטים אבו מאזן, ערפאת וחבר מרעיהם השוללים את השואה, משסים ילדים וילדות לטבוח ביהודים, מלעיטים ומרעילים בשקרים נתעבים לפי מיטב המסורת של הנאצים בני בריתם של ההנהגה שלהם חאג׳ אמין אל חוסייני, שזה סכסוך נדל״ן? כאשר הם מתנגדים לכל פיתרון שהוצע להם להחזיר את כל השטחים עם חילופי שטחים, כאשר הם לא מכירים בנו כמדינה יהודית – זה סכסוך נדל״ן או מלחמת דת?

גישה זאת מראה על בורות מדינית וקיבעון מחשבתי שלא נתקלנו בהם מאז הימים של צ׳אמברלין ודאלאדיה. ״אל אקצה בסכנה״ זה סכסוך דתי ולא סכסוך נדל״ן, קידוש השהידים והג׳יהאד זה סכסוך דתי ולא סכסוך נדל״ן, תמיכה בטרור נגד אזרחים - בכסף, בספרי הלימוד, בנאומים בערבית זה סכסוך דתי ולא סכסוך נדל״ן,

השקרים הנתעבים על חילול המקומות הקדושים לאסלאם בשביל להגביר את התסיסה והטבח ביהודים זה סכסוך דתי ולא סכסוך נדל״ן. זה סיפור על חושך וחושך, חושך של ימי הביניים, חושך של השלטת האיסלאם הפונדמנטליסטי על העולם הנאור, חושך שבו לא רואים את הסכין החבויה של מקי סכינאי/ערפאת/אבו מאזן. עצוב לי שסופרים, מחזאים, זמרים, מנהלי תיאטרון, שחקנים ומיטב אנשי הרוח רואים בזה סיפור של אהבה, אהבת הפלשתינאים, אהבת השלום, אהבת כל הגופים התומכים בהם כספית, כשבמקביל הם מספרים קבל עם ועולם עד כמה ישראל לא הומאנית בשטחים הכבושים, עד כמה אנו מבצעים פשעי מלחמה, עד כמה אנו טובחים בילדים חסרי ישע, עד כמה המתנחלים הם השטן והפלשתינאים העשוקים הם המלאכים. ואילו אני ורבים כמותי, רוב רובו של העם בציון רואים במצב סיפור על חושך, בעזה בה החמאס טובח בעמו ומחזיר אותו לימי הביניים – חושך, בלבנון עם מלחמת האזרחים והחיזבאלה – חושך, בסוריה – עם חצי מיליון הרוגים במלחמת אזרחים – חושך, בעירק – מלחמת אחים וחושך, באפגניסטן – חושך, במצרים – עוני וטרור, באלג׳יריה, בלוב, בתימן, בסודן – חושך, בערב הסעודית ובאיראן – שלטון תיאוקרטי חשוך.

שוחרי השלום התמימים, אובמה ומנהיגי המערב ראו באביב הערבי סיפור על אהבה, אביב העמים, ואילו אני וכמוני מתי מעט ראו בזה סיפור על חושך, כי אנו יודעים איפה אנו מצויים, כי אנו מפוכחים, אנו לא נטולי תקווה, בטח לא חסידי אף שעל, מתקוממים כנגד הכיבוש, מצטערים על מות ילדים בתגובה לגיטימית למקורות הירי, נדהמים מהשנאה של בני עשרה שהורגים ופוצעים אזרחים תמימים, סולדים מתג מחיר, שריפת כנסיות ומסגדים, הרג פלשתינאים על ידי טרור יהודי. אך, לפחות אני יודע מה צריך לעשות - פיתרון הומאני עם שתי מדינות לשני עמים ירדן וישראל, כשאף אחד לא מש ממקומו, בלי טרנספר של יהודים ושל ערבים, כשהפלשתינאים הם חלק של ירדן/פלשתין שבה ממילא 75% מהתושבים פלשתינאים, זכות השיבה לגדה המזרחית, זכויות דמוקרטיות לאוכלוסיה הפלשתינאית הרבה יותר נרחבות מאשר יש להם כיום בדיקטטורה של אבו מאזן ושל החמאס, ירדן/פלשתין וישראל חברות באיחוד האירופי ומקבלות הקצבות של מילירדים מהמערב לפתרון בעיות הפליטים, לשיפור רמת החיים ולמלחמה בפונדמנטליזם, שהוא האויב המשותף של ירדן וישראל, ועל כך כתבתי בהרחבה בספרי האחרון.

ובהקשר זה אני רוצה לספר על סופר אחר שאני מעריץ – משה שמיר - שהיה בעד ארץ ישראל השלמה וסבל בשל כך מאוסטרקיזם של הצמרת האינטלקטואלית היונית, כמו גם נעמי שמר ואפרים קישון. שמיר כתב את ספרו הנפלא מלך בשר ודם ב-1954. הספר הוא רומן היסטורי העוסק במלך אלכסנדר ינאי. הספר התקבל באהדה אצל קהל הקוראים, אולם ספג ביקורת מההיסטוריון פרופ׳ יוסף קלוזנר, שאמר: ״יש ולפעמים סופר אינו היסטוריון, אבל עד כדי כך?״. לעומתו, פרופ׳ ברוך קורצווייל שיבח את הספר. אבל דווקא הביקורת של קלוזנר רלבנטית כי קלוזנר היה גם דודו של עמוס עוז. לפיכך, אני מרשה לעצמי לצטט לעמוס עוז את דברי

דודו הדגול ולשאול את עוז כפי שדודו קלוזנר שאל את שמיר "יש ולפעמים סופר אינו הסטוריון, אבל עד כדי כך?". עד כדי כך, עמוס, שנושא את שם אחד הנביאים הנערצים עלי, עד כדי כך אתה לא מבין בתהליכים הסטוריים, עד כדי כך אתה מתעלם מהמציאות, עד כדי כך אתה הולך שבי אחרי השקרים של ההנהגה הפלשתינאית, עד כדי כך אתה מתעב את שלטון הניצים שהם רוב רובו של העם, את המתנחלים שרובם הם מלח הארץ לא פחות מאשר היו החלוצים לפני חמישים ומאה שנה, עד כדי כך קהו עיניך מראות את המציאות, כפי שרואים אותה אנשים מציאותיים כמזרחן גיא בכור, עיתונאים בכירים, פוליטיקאים ניצים, רוב רובו של העם ובראשם מנשקי קמעות, מזוזות ותהילים ספרדים ואשכנזים, מנשקי אבני הכותל, לרבות יצחק הרצוג נכד הרב הראשי.

כולם טועים ורק אתה וקומץ שוחרי שלום בכל מחיר צודקים? אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו לעשות עוד טעות כפי שעשינו בהסכם אוסלו. אין לנו עוד אלף או כמה אלפי קורבנות שנוכל להקריב כמחיר השלום. אם ניסוג מהשטחים ונמסור אותם לפלשתינאים, ובוודאי אם נסכים ולו רק להחזרה של חלק מהפליטים, זה ימיט אסון נוראי על מדינת ישראל שלא יכולה להרשות לעצמה לעשות עוד טעות. צריך ללמוד מהטעויות ולעולם לא לעשות אותה טעות פעמיים, רוב רובו של העם למד את הלקח של בוגדנותו של ערפאת, של נכלוליו של אבו מאזן, וזה כולל גם מנהיגים "מתונים" כראשי מפלגת העבודה שהצבעתי עבורם, של יאיר לפיד, של כחלון, ורוב רובם של חברי הכנסת, למעט אולי כמה חברי מרצ החיים במציאות מדומה, וכמובן כמה חברים שעומדים דום לזכר המחבלים שטובחים בנו. קול המון כקול שדי, כי בישראל קיימת עדיין דמוקרטיה. הניצים הם לא פשיסטים, הם דמוקרטים, ואני לא רוצה להדביק בתוויות את אלה שרוצים לכפות את דעתם גם כאשר הם מיעוט מזערי, כפי שעשו זאת הבולשביקים, הצ'יליאנים של פינושה, הארגנטינאים של הקולונלים, הספרדים של פרנקו, הפורטוגלים, היוונים, כל אלה שכפו את דעתם בניגוד לדעת הרוב כי הם ידעו יותר טוב מהרוב שבחר בממשלה מה טוב לעם.

איך ניתן לכנות את אלה שלא מאפשרים לזרמים אחרים להציג בתיאטרונים הנשלטים על ידי היונים, את אלה שלא מאפשרים לפרופסורים שאינם ניאו ליברלים ללמד באוניסרסיטאות הנשלטות על ידי הטייקונים? מי שדוגל בדמוקרטיה צריך לדגול כך גם במעוזיהם ולא לכנות בכינויי גנאי את כל אלה שלא חושבים כמוהם, מצ'אחצ'אחים ועד מנשקי קמעות. כי הפוסל במומו פוסל. אני אתאיסט מוחלט, אבל קרה לנו נס כאשר המנהיגות הפלשתינאית חשפה את ציפורניה רגע אחד לפני שקיבלה את כל השטחים, כאשר האחים המוסלמים במצרים הודחו רגע אחד לפני שהיו מנהיגים במצרים מדינת הלכה נוסח איראן. יחד עם זאת, האינטליגנציה במצרים מחרימה כל מצרי שאפילו מתכתב עם ישראלי, כי כנראה החזרת כל שעל לא מספיקה להם. שנאת היהודים לא קשורה כלל בשטחים ואת זה למדנו מהנאצים שלא עשינו להם כלום, לא גזלנו מהם

כלום, ורצו להשמיד אותנו כמו ממשיכי דרכם האיראנים, אבו מאזן מכחיש השואה, ערפאת שהיתל בכל היונים וטבח למעלה מאלף אזרחים אחרי שקיבל את רוב השטחים. כי צריך להיות מאוד חכם להחזיר במו ידיך את האויבים הגדולים ביותר שלך לארצך, לצייד אותם בנשק, ביודעך עד כמה הם שונאים אותך, איך הם כותבים על תיאוריית השלבים, איך פעם הם אומרים CADUC ופעם הם אומרים בוקרא פיל מישמיש, איך הם מכחישים את השואה, איך הם מלמדים את ילדיהם לבוא עם סכינים ולטבוח בנו. אבל כאמור, אני משוכנע שהיונים שחתמו אל הסכמי אוסלו עשו זאת מכוונות טובות (כך גם מגיעים לגיהינום בלי בתולות) והונו אותם כמו שהם ממשיכים להונות ולהתל ברוב מדינות המערב יפות הנפש, בהרבה פרופסורים וסופרים ואפילו בקן לואץ' ותיאודוראקיס האהובים עלי כל כך. ומי שרוצה לקרוא את כל התורה לא על רגל אחת מוזמן לקרוא את ספרי האחרון הניתן להורדה חינם אין כסף מהאתר שלי ובקרוב יהיה במיטב האוניברסיטאות בישראל ובעולם, כפי שניתן לקרוא את ספרי האחרים הנמצאים בלמעלה מאלף אוניברסיטאות מובילות בעולם. עת לחשוב בצורה יצירתית איך יוצאים מהמבוך, ועל כך אני מרחיב את הדיבור עבור כל אלה שיש להם ראש פתוח, שקוראים אנגלית, ושהם חפצי חיים.

מוצע לבקר באתר של המזרחן ד"ר גיא בכור, שלדעתי הוא רואה בצורה הכי מפוכחת את המצב באיזור:

http://www.gplanet.co.il

גדעון לוי מול מבקריו, האם ישראל מדינת אפרטהייד?

בכתיבתי נגד עוולות הניאו ליברליזם ובעד מודל קפיטליסטי הומאני אני תמיד שמח למצוא עוגנים להשקפותי בספרים של ג׳וזף שטיגליץ, נעמי קליין, ג׳ואל בקן, רוברט רייך או מאט טייבי. גם בדעותי בנושא הסכסוך הישראלי – פלשתינאי והמצב במזרח התיכון אני שמח למצוא עוגנים להשקפותי במאמרים של גיא בכור או בן-דרור ימיני. מאידך אני מתנגד בכל תוקף למאמרים של גדעון לוי, אך מצדד בזכותו להשמעת דעותיו ושל קוראי ״הארץ״ לביטול המינוי שלהם בגללו. בספרי האוטוביוגרפי באנגלית ציטטתי מתוך דעותיהם וכתביהם של רבים בנושא הסכסוך, וגם בגירסה העברית של זכרונותי, אני מביא כאן זה מול זה את דעותיו של גדעון לוי, לרבות בסוגיית היותה של ישראל מדינת אפרטהייד, ושל מבקריו על פי ויקיפדיה וכן את מאמרו של רו״ח חיים יואבי רבינוביץ׳, יו״ר מטה יהודי-לאומי ״אכן, יש אפרטהייד בישראל״. מאמרים ודברים אלה אינם משקפים כמובן את השקפותי ואני מביא אותם רק על מנת להמחיש את התהום הפעורה בין היונים לניצים, בקיצוניות שהולכת ומחריפה במקום להצטמצם. איש באמונתו יחיה בדמוקרטיה.

אני אישית גורס כפי שאני כותב בספרי שישראל אינה מדינת אפרטהייד ובוודאי לא עוסקת בטיהור אתני, אני מצדיק את עמדת ישראל ברוב מהלכיה בנושא הסכסוך, ומתנגד לחלוטין לעמדת ההנהגה הפלשתינאית. אני לא גורס כמו רבים ששני הצדדים אשמים, כי לדעתי עיקר האשמה אם לא כולה נופלת בחלקם של המנהיגים הפלשתינאים. לגבי עמדת ישראל – קשה לי לראות כיצד ניתן היה לפעול אחרת ברוב המהלכים: מהכיבוש של יהודה, שומרון ועזה, עבור ביחסה לאש״ף ולטרור, חתימת הסכמי אוסלו, הנסיגה מרצועת עזה, והתגובה לאינתיפאדות, למעורבות הרשות הפלשתינאית בטרור באינתיפאדה השניה, ולירי הטילים של החמאס על ישראל מרצועת עזה. אני מתנגד לשליטה על עם זר, על כמה מיליוני פלשתינאים כמעט חמישים שנה, אך קשה לי לחשוב מה צריכה להיות האלטרנטיבה, על סמך הניסיון המר שלנו בעקבות כל הנסיגות שלנו משטחים. אני בוודאי שלא רואה במתנחלים אויבי האומה, יש לי הערכה רבה לרובם, וגינוי חד משמעי למעשיהם של מיעוט קיקיוני מתוכם כנגד הפלשתינאים, כנסיות, מסגדים וכנגד צה״ל והיהודים. אני גם לא רואה ברודפי השלום, ביונים המתונים והקיצוניים, אויבי האומה, בוגדים, או עוכרי ישראל. לבסוף, יהיו קוראים שיראו בדבריהם של לוי ורבינוביץ׳ הסתה נגד ערבים, נגד מתנחלים, או נגד יהודים, תמיכה או הצדקה של הטרור, וכאמור לעיל הם בוודאי אינם משקפים את עמדותי.

ויקיפדיה – גדעון לוי, כתב "הארץ"

אזור הדמדומים

לוי נוהג מדי שבוע, ברציפות מאז 1988, לצאת לשטחים בליווי הצלם מיקי קרצמן ולתעד את יחסה של ישראל לאוכלוסייה הפלסטינית, כפי שהוא נראה מנקודת המבט של הפלסטינים (בדרך כלל נקודת המבט של הפלסטיני הבודד או המשפחה הפלסטינית שבה עוסקת הכתבה). בלשונו של לוי, הוא בא "לספר את הסיפור כפי שהוא מתגלה לעיניי ולצערי, לא מתגלה לעיני מרבית הישראלים, שלא יודעים או לא רוצים לדעת מה קורה בשטחים". לוי תיאר את מטרת כתיבתו:

> אני כותב בעיתון ישראלי, לישראלים, לא לפלסטינים. אני כותב לישראלים שרוצים לקרוא על מה שעובר על העם הפלסטיני שתחת הכיבוש הישראלי. אני כותב את הדברים מנקודת ראות ישראלית, שלא לומר מנקודת ראות פטריוטית בעיני עצמי. אני כותב בעיקר על מה שאנחנו מעוללים להם, לא כדי לעזור להם, לא כדי לעזור למישהו, אלא רק כדי שנדע.

בסדרת מאמריו "אזור הדמדומים" מתבונן לוי במצבים אליהם מגיעים הפלסטינים בשל המלחמה והמאבקים הפוליטיים. לוי סוקר את התוצאות האנושיות של העימות הישראלי-ערבי בצד הפלסטיני. מרבית מאמריו עוסקים באזרחים חפים מפשע לטענתו שנקלעו באקראי לזירות קרב בין כוחות הביטחון הישראלים לחמושים פלסטינים. לוי בוחן ומסקר בעין ביקורתית חלק מפעולותיה של ישראל בשטחי יהודה, שומרון, ובעבר גם ברצועת עזה - הריסת בתים, פגיעה ברכוש, פציעה במזיד ובשוגג, טיפול רפואי שנמנע, חווית העקירה והפליטות של פלסטינים.

גדעון לוי אינו דובר ערבית, שפתם של מושאי כתיבתו ועל כן מסתייע במתורגמנים מקומיים. כאשר נשאל על כך אמר: "זה המחדל הגדול שלי. היה לי מורה פרטי ובמשך שנה הצלחתי לקלוט רק מילה אחת, שהיא 'תודה' (שגם ידעתי אותה לפני כן)". מבקריו טוענים כי דיווחיו לוקים בחסר בעקבות זאת.

כלפי הטענה שהוא מאמץ את גרסת מרואייניו ללא בדיקה אמר:

> "שקרים מופצים לצערי, משני הצדדים. אבל, כשאני עומד מול מיטת תינוק פלסטיני שחייל ירה בו, או מול יולדת שאיבדה את ולדה, [משום שצה"ל] לא נתן לה לעבור, או כשאני עומד במחסום קלאנדיה, ורואה איך נוהגים החיילים בזקנים, שיכלו להיות סביהם וסבתותיהם - אין עוד שאלה מי דובר אמת ומי משקר".

בביקוריו התכופים ביהודה ושומרון, לפגישות עם מרואייניו, יש סכנת חיים, עליה אמר לוי: "הסכנה עדיין מצדיקה את מה שנראה בעיניי, כמשימה עיתונאית חשובה שלא לומר, קדושה".דוגמה לסכנה זו היא מקרה שבו ירו חיילי צה"ל לעבר מונית ממוגנת שבה נסע סמוך לטול כרם.

בשנת 2004 קיבץ לוי את סדרת מאמריו "אזור הדמדומים" בין השנים 1988 - 2003 לספר בשם "אזור הדמדומים - חיים ומות תחת הכיבוש הישראלי", בהוצאת בבל.

בדצמבר 2014 עוכב לחקירה במשך שעות אחדות, יחד עם הצלם אלכס ליבק, בחשד של הפרת צו אלוף (על כניסתם לכפר בשטח A) והעלבת חייל.

כתיבה פובליציסטית

בנוסף לטורו השבועי, "אזור הדמדומים", מפרסם לוי מאמרים בעמוד הדעות של "הארץ", וגם בהם הוא מרבה להתריע על עוולות הכיבוש. עם זאת, בטורים אלו הוא עוסק גם בסוגיות אחרות המעניינות את החברה הישראלית, לדוגמה נושאי החינוך, הקמפיינים הפוליטיים ואף טורים שהעלו על נס את האמפתיה שהפגינו הגשש החיוור לחלשים בחברה, טור שפורסם בימים שלאחר מותו של ישראל פוליאקוב.

לעתים קרובות הוא מבטא בכתיבתו עמדות נון-קונפורמיסטיות, חלקן נדירות גם בקרב השמאל, כגון הגנה על זכויות החרדים ברמת אביב, זכויות האסיר יגאל עמיר, תמיכה במעשהו של חננאל דיין שבחר שלא ללחוץ את ידו של הרמטכ"ל ועוד. בינואר 2010, כאשר "ידיעות אחרונות", "מעריב" ו"הארץ" השתלחו בשרה נתניהו, יצא לוי נגדם, וכתב "הטיפול הציבורי בה נגוע ביותר משמץ של שוביניזם גברי מאוס".

דוגמה לכתיבתו הפובליציסטית הם דבריו בפתח מאמרו העוסק במבצע גשמי קיץ:

> דגל שחור משחור מתנוסס מעל לפעולה ה"מתגלגלת" בעזה. ככל שהפעולה "מתגלגלת" יותר, הדגל משחיר והולך. "גשמי הקיץ" שאנו מנחיתים על רצועת עזה אינם רק חסרי תוחלת, אלא בראש וראשונה בלתי לגיטימיים בעליל. לא לגיטימי לנתק 750 אלף בני אדם מזרם החשמל; לא לגיטימי להרוס גשרים ותשתיות; לא לגיטימי לקרוא לכ-20 אלף תושבים לברוח מבתיהם ולהפוך את עיירתם לעיירת רפאים; לא לגיטימי לחדור לשמים הטריטוריאליים של סוריה; ולא לגיטימי לחטוף חצי ממשלה ורבע פרלמנט.
>
> מדינה שנוקטת צעדים כאלה אינה מבחינה עוד בינה לבין ארגון טרור. ככל שמחריפים הצעדים הללו ונעשים מפלצתיים (ומטופשים) יותר, כך נשמט כליל הבסיס המוסרי שלהם ומתחזק הרושם שממשלת ישראל איבדה את עשתונותיה. עכשיו צריך לקוות שהפוגת סוף השבוע, אם ביוזמת מצרים ואם ביוזמת ראש הממשלה - ובכל מקרה למורת רוחם של רוני דניאל וצה"ל, תביא לשינוי כיוון רדיקלי.

במהלך מבצע עופרת יצוקה תקף לוי בחריפות, החל מיומו הראשון של המבצע, את מדיניותה של ממשלת ישראל. מעל דפי עיתונו התווכחו אתו על כך גיורא רום וא.ב. יהושע. כך למשל כתב לוי על תחילת ההפצצה האווירית המסיבית של מבצע עופרת יצוקה:

"בכמה שעות של צהרי יום שבת זרע צה"ל בעזה הרג והרס בממדים שפגיעות הקסאמים בכל שנותיהם לא התקרבו אליהם, ומבצע "עופרת יצוקה" רק בראשיתו. שוב תגובותיה האלימות של ישראל, גם אם יש להן צידוק, חורגות מכל פרופורציה, חוצות כל קו אדום של אנושיות, מוסר, משפט בינלאומי ותבונה."

בהמשך תקף לוי את היציאה למלחמה בעזה, ואת פעולות צה"ל אותן הגדיר כפשעי מלחמה ותיאר את המבצע ככישלון של ישראל.

בהתייחסו לפיגועים שבצעו פלסטינים בישראלים, מרבה לוי לציין פעולות שבצעה ישראל כלפי הפלסטינים ולהקביל ביניהם. למשל, בעקבות הפיגוע בישיבת מרכז הרב כתב:

דבר כמובן לא יכול בשום פנים להצדיק את ההרג הנורא של נערים בספרייה, אבל מן הראוי לזכור, גם בשעה קשה זאת, מה הצמיחה הישיבה הזאת ... במרכז הרב צמחו הרבנים שהובילו את המהלך הכי נפסד בתולדות הציונות. מרבית מחוללי הימין ההזוי ומחרחרי השנאה לערבים באו מספינת הדגל הזאת.

בתגובה על פיגועי הטרקטורים בירושלים כתב לוי מאמר המאשים את ישראל בהכנסת השימוש בדחפורים כאמצעי לחימה:

ישראל יכולה אולי להמשיך ולטעון שהיא לא תהיה הראשונה להכניס נשק גרעיני למזרח התיכון, אבל היא לא יכולה לנהוג באופן דומה בנוגע לאמצעי הרס המוני אחר: הדחפור. הטענה כאילו הטרור אימץ לפתע נשק מקורי, פיגוע השופל, "אופנה חדשה" בלשון השר לביטחון פנים, שוב מעידה כמה נוח לנו להציג תמונה חד צדדית. ... אל תגידו שהדחפורים שלנו רק הורסים ולא הורגים. מה הרג את פעילת השלום רייצ'ל קורי אם לא דחפור שנהגו ראה אותה, על פי העדויות, לפני שמחץ אותה למוות? ומי מחץ למוות את בני משפחת שובי בקסבה בשכם - סבא, שתי דודות, אמא ושני ילדים - שנמעכו תחת הדחפורים? ומי הרג את ג'מאל פאיד הנכה במחנה ג'נין, שרק כיסא הגלגלים שלו נמצא תחת הריסות ביתו וגופתו מעולם לא נמצאה? לא טרור-דחפור?

הפלשתינאים גילו את הדחפור באיחור ניכר. מה שטוב לנו, טוב להם. ואיך מציעים מומחי הביטחון שלנו להילחם באופנה החדשה? הריסת בתי המחבלים. בדחפורים, כמובן.

בראיון שנתן לוי לקול ישראל בעקבות הלינץ' שנעשה בשני חיילים ישראלים אשר נכנסו בטעות לרמאללה הוא אמר כי הלינץ' היה מחריד אולם מיד לאחר מכן הזכיר כי הגופה הראשונה שצולמה כשהיא נזרקת מחלון הייתה גופת פלסטיני שנזרקה על ידי יהודים, לאחר פיגוע בבית-שאן לפני 26 שנה, ואז הוסיף:

"בל נשלה את עצמנו שאנחנו צדיקים מוחלטים... הם עם כבוש שנלחם על חירותו. אנחנו עם כובש שיושב במדינתו ברווחה ובחוזק".

ב-4 ביולי 2013 כתב בטור ב"הארץ" שהוא מחכה למרד אלים של הפלסטינים וערביי ישראל כנגד המשטר הישראלי בטענה שהוא אכזרי יותר מהמשטר של לוב וסוריה.

ב-14 ביולי 2013 קרא לוי בטורו בעיתון "הארץ" להטיל חרם על ישראל במטרה לגרום לה להפסיק את הכיבוש.

ב-15 ביוני 2014 טען שחטיפת שלושת הנערים נובעת מיחסה הנוקשה של ישראל לאסירים הפלסטינים ומהיאוש שבא עקב הפסקת התהליך המדיני.

במהלך מבצע צוק איתן מתח ביקורת חריפה על טייסי חיל האוויר הישראלי בכתבתו "הרעים לטיס". בכתבה זו כתב: "הם גיבורים על חלשים, הכי חלשים, חסרי הישע שאין להם לא חיל אוויר ולא הגנה אווירית, בקושי עפיפון", והוסיף "איך אתה ישן בלילה, הטייס? האם ראית את תמונות ההרג וההרס שזרעת — בטלוויזיה, ולא רק דרך הכוונת?". מאמר זה ספג גינויים חריפים, כולל מאנשי שמאל מתון. בעקבות איומים על חייו, הוצמדה ללוי אבטחה. תלונות למועצת העיתונות על כתיבתו במהלך המבצע נדחו על ידי היועץ המשפטי של מועצת העיתונות, אילן שדי, ועל ידי נשיאת מועצת העיתונות, דליה דורנר.

בעקבות רצח תינוקת יהודית בפיגוע דריסה בירושלים פרסם לוי מאמר שבו תיאר את האלימות הפלסטינית בירושלים כמחאה מתבקשת על "האפרטהייד הישראלי".

ב-17 בינואר 2016 הצדיק לוי את שרת החוץ השוודית מרגוט וולסטרם והאשים את ישראל בהוצאה להורג ללא משפט של פלסטינים שביצעו פיגועים נגד ישראלים.

במרץ 2011 השתתף גדעון לוי ב-"שבוע האפרטהייד הישראלי" שנערך בטריניטי קולג' באירלנד. בנאום שנתן באירוע זה ביקר לוי בחריפות את מדינת ישראל. לוי טען כי "מפעל ההתנחלויות הוא פשע" והשווה בין הכיבוש הישראלי של השטחים למשטרי העריצות בעולם הערבי. לוי אף אמר כי "המשטר הישראלי מושחת מבחינה מוסרית" וטען כי לישראלים אין נקיפות מצפון בגין הכיבוש בגלל הדה-הומניזציה והדמוניזציה שעושה התקשורת הישראלית לפלסטינים.

ויקיפדיה - הפולמוס סביב כתיבתו של גדעון לוי

כתיבתו של לוי מעוררת פולמוס נרחב, הבא לידי ביטוי בתגובות חוזרות ונשנות למאמריו במדורי המכתבים למערכת של "הארץ", כמו גם באמצעי תקשורת אחרים. מספר מבקרים האשימו את לוי בכך שלא גינה את הטרור הפלסטיני כנגד ישראל, או אף הצדיק אותו. שבועון החדשות הגרמני "דר שפיגל" כתב על לוי שהוא "הפרשן (הישראלי) הרדיקלי ביותר" וטען שהוא הסיבה העיקרית שניתנה על ידי קוראי הארץ לביטול מנויים לעיתון. לוי עצמו חיזק טענה זו כאשר אמר כי במשרדי עיתון "הארץ" קיים תיק עבה ובו הודעות מקוראים קבועים של העיתון על ביטול מנויים בעקבות קריאת הכתבות שלו. בין מבטלי המנוי לעיתון היו גם עיתונאים ואנשי ציבור דוגמת עירית לינור שטענה כי "הארץ" הפך לעיתון שמאלני רדיקלי, אנטי-ציוני ובעל אג'נדה פרו-פלסטינית. כדוגמה לדבריה היא הזכירה את לוי עליו כתבה:

> "כשגדעון לוי מאשים את ישראל בהפיכתו של מרואן ברגותי משוחר שלום לאמרגן פיגועי התאבדות, זו פרשנות הגיונית, ממש כמו הטענה שגל הפיגועים ב-11 בספטמבר הוא מזימה של המוסד. בשיחה פרטית איתו, אמר לי פעם שהוא לא היה נוסע מאה מטר כדי להציל את חייו של מתנחל, ונראה לי שאהבותיו ושנאותיו מכתימות כבר מזמן את דיווחיו הנוגעים ללב מהשטחים הפלשתינים הכבושים".

עמוס שוקן, המו"ל של "הארץ" התייחס לכתיבתו של לוי (במענה לביקורת של עירית לינור):

> "את דיווחיו של גדעון לוי צריך, לדעתי, לקרוא בעיקר כתיאור השפעת הכיבוש הישראלי בשטחים על חיי הפלשתינים. אני מקווה מאוד שהוא כן ייסע מאה מטר להציל חייו של מתנחל, אבל עד שיעמוד במבחן הזה אני מוכן להסתפק בכתבות שלו. לדעתי חובתו של כל אזרח ישראלי לדעת את הדברים האלה, ואין, לדעתי, בכתיבה הזאת או בפרסום הדברים האלה שום דבר שמאלני רדיקלי או אנטי-ציוני. יש שם אנשים, יש להם חיי יום-יום מזופתים, והכיבוש הישראלי הוא אחד הדברים המשמעותיים ביותר בחייהם".

יש שביקרו את לוי על אמינות כתבותיו. למשל, בדצמבר 2005 פרסם לוי את סיפור "נוהל חמור", ובו כתב ששוטרי מג"ב התעללו בפלסטיני למוות על ידי קשירתו לחמור. העיתונאי אמנון דנקנר כתב שמדובר בסיפור שלא היה ולא נברא. על לוי נמתחה ביקורת שלא חזר בו ולא התנצל על הפרסום המוטעה. דנקנר ציין עוד מקרה בו לוי חזר על פרסום טענה נגד צה"ל, למרות שאף היא הופרכה.

הפובליציסט בן-דרור ימיני פרסם מאמר ביקורת חריף על לוי בו הוא טוען לשקרים שאמר לוי בראיון לעיתון זר, לוי השיב על ביקורתו של ימיני במאמר תגובה בו הוא מתייחס לטענותיו של ימיני. בן-דרור ימיני השיב על תגובתו של לוי במאמר תגובה בו סיפק חיזוקים לטענותיו הקודמות. ימיני מבקר באופן שיטתי את לוי והשווה

אותו לפוליטיקאי הבריטי ג'ורג' גאלווי. ימיני קובל רבות על לוי גם בספרו "תעשיית השקרים", שבו הוא טוען כי חלק ניכר מהדה-לגיטימציה של מדינת ישראל מקורה בסילוף האמת פרי עטו של לוי.

בלוגרים רבים מקצווי הקשת הפוליטית התייחסו לספרו "אזור הדמדומים".

בנובמבר 2013 נזף בית הדין לאתיקה של מועצת העיתונות ב"הארץ" ובגדעון לוי, על מאמר של לוי שבו טען שהרצח בסניף בנק הפועלים בבאר שבע נעשה בהשפעת שירותו של הרוצח במשמר הגבול, אולם בית הדין לערעורים של המועצה הפך את ההחלטה מספר שבועות לאחר מכן בקובעו כי חופש הביטוי נועד "לאפשר גם הצגה של תזות קיצוניות, מקוממות ומרגיזות".

בעקבות מאמרו "הרעים לטיס" בזמן מבצע צוק איתן, ביטלו 1,600 קוראים את מנויים על הארץ.

באוגוסט 2015 פרסם לוי מאמר ביקורת על יו"ר האופוזיציה, יצחק הרצוג, שבעקבותיו החלה התנצחות בין השניים, שתוארה בידי עיתונאי "הארץ" בני ציפר

אכן, יש אפרטהייד בישראל !

מאת רו"ח חיים יואבי רבינוביץ', יו"ר מטה יהודי-לאומי

אין ספק, שיש בישראל הפלייה גזעית, כאשר לערבים אין חובות כלל ומאידך לזכויותיהם אין גבול.

להלן דוגמאות :

1. הערבים אינם רוכשים קרקעות, הם פשוט פולשים. מאידך היהודים נאלצים לשלם במיטב כספם, כדי לרכוש פיסת קרקע במחיר מופקע.
2. הערבים אינם משלמים מס בנייה וארנונה, ואיש לא מאלץ אותם לשלם, ומשרד האוצר מכסה את החוב.
3. היהודים נאלצים לבנות רק לאחר השגת רישיון יקר במסגרת אחוזי הבנייה המותרים. הערבים בונים ללא רישיון וללא כל מגבלה.
4. היהודים נאלצים לשרת בצבא ולסכן את חייהם על הגנת המדינה, הערבים פטורים מהכל. היהודי נאלץ לשרת 30 שנה במילואים, והערבים באותו גיל עובדים ומרוויחים כסף.
5. הערבים משלמים 2% מגביית ביטוח לאומי. ומקבלים קרוב ל 50% מהקצבאות.
6. הערבים כמעט ואינם משלמים מס הכנסה, ושום פקיד גבייה, אינו מעז להיכנס לישוב ערבי.

7. הערבים מעתיקים בבחינות הבגרות, בסיוע מוריהם. וכל מפקח יהודי שנכנס לישוב ערבי, מוצא את רכבו מנוקב ואינו חוזר יותר למוסד. התוצאה, שיאי הציונים בבחינות הבגרות הינם במגזר הערבי. תעודת בגרות מזויפת זו, מאפשרת להם להתקבל לכל מוסד אקדמי בישראל ובעולם, לפני היהודים שבקושי משפרים בגרויות, הערבים המסכנים לא יכולים להעתיק גם במבחן הפסיכומטרי, על כן יש שם פער עצום בין תעודות הבגרות לתוצאות המבחן הפסיכומטרי.
8. הערבים אחראים לרוב תאונות הדרכים, והיהודים נאלצים לשלם פרמיות בטוח מוגדלות.
9. לערבים חופש תנועה בכל ארץ ישראל ,וליהודים אסרו להיכנס לרוב יהודה ושומרון.
10. הערבים יכולים להתפלל בכל מקום על פני כדור הארץ, וליהודים אסור להתפלל במקום הקדוש ביותר להם.
11. האם היהודייה חרדה, שמא ילדיה ירצחו ברחובות. האם הערבייה שקטה ובטוחה.

המסקנה, היהודים מופלים לרעה במדינתם. אנו היהודים דורשים שוויון, שוויון זכויות ושוויון חובות. אמרנו אפרהייד, אכן אפרהייד!!!

מקבץ של מיילים הומוריסטים לחברים עם מוסר השכל

2.9.2013 - יש גם צדדים חיוביים למכות הקשות. בעקבות שבירת הכתף, הניתוח שהיה קטטוסטרפה ומחייב שני ניתוחים לתיקונו (הלך העצב, הגידים נקרעו והעצמות לא אוחו כראוי) ושאר מרעין בישין, נאלצנו לבטל נסיעה לביקור משפחת הבן שלנו בפלו אלטו ונסיעה מקצועית לפריז. אבל במקום כל זאת החלטנו לצאת לנופש ב... תל אביב. הבת שלנו נוסעת לקלאב מד בסיציליה בין הרביעי לאחד עשר בספטמבר ואנחנו נגור בדירה שלה, נבקר חברים, נטייל, נלך למוזיאונים ובערבים נראה הצגות. כך נראה בשישי את אז בפראג, בשביעי את מדריך למטייל בורשה ביידיש, בשמיני את מירלה׳ אפרת, בתשיעי את סוסים על כביש גהה, ונקנח בעשירי עם קזבלן. ואפרופו קזבלן אחרי שהעירו לי שאני נראה כמו מוכה סטרוק, הולך כפוף מכאבים עם היד השמאלית צמודה לגוף, אני הולך עכשיו כמו קזבלן בקסבה עם חזה מתוח כששתי הידיים מתנופפות קדימה ואחורה, ממש הבריון של השכונה. ואחרי שבבית החולים העירו לרותי שכל הכבוד לה איך היא מטפלת באבא שלה הזקן, עכשיו כשאני עושה פיזיותרפיה וקורא כל היום במרפסת בשמש, צוחקים על רותי שהיא קוגרית. כל ההקדמה הזאת בשביל לספר לכם שנשמח להיפגש אתכם ולצאת ביחד לטייל או להצגה.

הערת המחבר: אחת התכונות הבעיתיות אצל הישראלים (רק אחת...) היא שהם לא יודעים לצחוק על עצמם, שהם לוקחים את עצמם יותר מדי ברצינות, שהם משוכנעים שכל מה שהם אומרים ועושים זה הכי חשוב, שהעבודה שלהם היא הכי מעניינת ומתגמלת, שהם אף פעם לא טועים, שהם תמיד מרוויחים בבורסה (מעניין מי מפסיד, הרי אם מישהו מרוויח מישהו אחר חייב להפסיד ואני מכיר רק מרוויחים), שהנסיעות שלהם לחו״ל הן הכי מוצלחות, שהדילים שה עושים עם חברת הסלולר ועם ערוצי הכבלים הם הכי כדאיים (הם מקבלים הכל בחינם ורק אני האידיוט משלם הון תועפות), שהמכונית שלהם היא הכי מוצלחת (השיא הוא כשאנחנו נוסעים ממש באותו הדגם ומנסים לשכנע אותי עד כמה הוא מוצלח למרות כל המגבלות שאני חווה), שהם תמיד משלמים הכי פחות מיסים, שהניתוחים שלהם תמיד מצליחים למרות שהם עלו להם פרוטות, שהילדים שלהם הכי מוצלחים הכי מוכשרים והם אף פעם לא רבים ומציקים... מה לעשות, וכשפעם אחת כבר השקעתי בבורסה בהשקעה בטוחה לחלוטין הפסדתי כמעט את כל כספי, כשאני לומד לקח ולא משקיע כלל במניות הבורסה עולה פי שניים ואני מקבל על חסכונותי פרומיל אחד לשנה, כשאני מקבל את התקבולים שלי בדולר ולא ממיר אותם לשקלים הדולר מפוחת לעומת השקל בשליש, כשאחרי המשבר הכלכלי ב- 2008 כולם מייעצים לי להמיר לפחות מחצית מהדולרים ליורו כי אירופה יותר חזקה מארצות הברית ובינתיים היורו

הופחת בשליש לעומת הדולר, כשאני עושה ניתוח קטרקט עם 97% סיכויי הצלחה עם פרופסור מנהל מחלקה בבית חולים גדול בניתוח פרטי שעולה לי הון תועפות הוא מפשל, עושה אותי פוזל, עם עפעף נופל, עם לחץ תוך עיני נמוך עד כדי סכנה לאיבוד העין ועלי לעשות עוד שישה ניתוחים על מנת להציל את העין, וכשאני נופל ושובר את הכתף בדרך לסינמטק... הניתוח נכשל כפי שאני מתאר במייל. או שאין לי מזל בצורה קיצונית או שכל חברי משקרים. הדרך היחידה להתמודד עם כל אלה היא עם מעט חוש הומור כפי שהיה במייל. אני אף טוען שאלוהים קוצב כמות מסוימת של מזל לכל אדם ואילו אני צרכתי את כל הכמות כשהכרתי והתחתנתי עם רותי אישתי ולא נשאר לי מזל להשקעות וניתוחים. אבל אני האחרון שאקטר כי יש לי תמיד גישה פוזיטיבית לחיים, אני מביט למטה ולא למעלה ולכן אני מעולם לא מקנא באף אחד ורואה עד כמה אני בר מזל עם זוגיות מופתית של כחמישים שנה, ילדים ונכדים מוצלחים ומצליחים, קריירה די מזהירה בעולם העסקים, חסכונות שהצלחתי לקבל גם אחרי ההפסד וההונאה בכמות כזאת שלמרות כל המכשלות יבטיחו לי ולאשתי קיום בכבוד עד קץ ימינו, חיי תרבות מספקים שגם אינם עולים הרבה כי אנחנו לא נוסעים למלונות בוטיק, בביזנס, למלדיבים ולסישל, אלא מבלים בקומדי פרנסז ובהצגות אוף ברודווי, כתבתי כבר ח״י ספרים שקראו אותם אלפי קוראים (למרות שלא קיבלתי אגורה שחוקה עבורם), לימדתי אלפי סטודנטים שהצלחתי לשנות לגבי חלקם את תפישות העולם שלהם, ואף זכיתי במעט כבוד עם עיטור המופת של אומ״ץ, עם בהיבחרי כמרצה המצטיין באוניברסיטה, בהכרה ובהוקרה מהאקדמיה ומהסטודנטים, עם מוניטין ללא רבב, כשאני לא ממקסם את הרווח אלא את השלווה. ולא קרו לי ולאף אחד ממשפחתי אסונות כבדים כפי שקרו לרבים מחברי, כי אלה הצרות האמיתיות ולא כתף שבורה, עפעף נפול, אוזניים חרשות, ריבית אפסית, מטבעות מאכזבות, ירידה בתשעים אחוז בהכנסות, או פרישה מוחלטת לגימלאות.

15.12.2015 - אנחנו סופרים את הימים לקראת פגישתנו ביום שבת ובינתיים אני שולח לכם במסגרת פסוקו של יום את המעשייה הבאה:

חזרנו הערב מרופא השיניים (עשו לי שני כתרים עניין של מה בכך...). אם מתמזל מזלי אני יוצא לרופא, כי אחרת אני יכול להישאר שבועות ספון בביתי מבלי לצאת מפתח הבית. לאור זאת קבעתי לי כלל השנה - פעם בשבוע אני הולך להרצאה בטיקוטין - יש להם כל יום הרצאות מדהימות בכל הנושאים שבעולם ואני הולך ברצון להרצאות על מסעות (לפפואה גיניאה למשל, שם אני מוכן לבקר רק בהרצאות), על תנ״ך (אל תדאגו אני לא מתחזק), על הסטוריה (על פרשת לבון), אומנות (הולנד - רמברנדט וואן גוך), מוסיקה (השבוע הייתה הרצאה מדהימה על דביסי, מזלי שבהרצאה אני לא שומע צלילים מעוותים), מזרח תיכון (לרוע מזלי נפלתי עם מרצה... *שחיה במציאות מדומה*), יפן (החודש יש לנו הרצאה על קולנוע יפני) וכדומה. חוץ מזה בשבוע שעבר

ראינו שלוש הצגות - שלא תתעורר הילדה, בית מרקחת שטרן בלום, האבא; סרט - אוהבת אותך עם ג׳וליאן מור, וגם שמרנו שלושה ימים על ילדי שירלי.

טוב, זה כבר לא יהיה **פסוקו** אלא **עמודו** - מה לעשות שכשאני כותב מחזה זה יוצא מחזה בן חמש מערכות הנמשך על פני עשר שעות והספר שאני כותב CORY'S COSMOPOLITAN CULTURAL CREDO כבר הגיע ל- 1,111 עמודים. אני אמון על מחזות רסין, שיקספיר, רוסטאן, קורא את דון קישוט עם יותר מאלף עמודים ולא אוהב את האופרות של ואגנר כי הן קצרות מדי. זה לעומת הצעירים של ימינו שמוטת הריכוז שלהם היא שבע דקות - בין הודעה בטלפון החכם, לפוסט בפייסבוק הטיפש, אימייל במחשב הנייד, ותמונות בוואטסאפ. אני מתיישב לי ליד שולחן העבודה בשמונה בבוקר ולא מש ממנו עד שמונה בערב. נו, נחזור לפסוקו. אם כן, אני חוזר מרופא השיניים ורואה את החתול **השחור** שגונב את האוכל מהחתולה **הג׳ינג׳ית** שלנו. אני אומר לרותי "שוב החתול הרשע מציק לברוריה", רותי משפריצה עליו מים קרים מצינור הגן, ואז אני אומר לרותי: "כל זה כי הוא נישט פין אינזערע..."

הערת המחבר: אמנם אני הצהרתי חגיגית כי אני מעולם לא משתמש בביטויים גזעניים וחף מכל גזענות, אבל זה כנראה מחלחל בתת מודע לחתולים שחורים "שהם לא משלנו", כפי שאני שומע לא פעם את אחינו מתבטאים ביידיש נגד המזרחים ואף חיברתי על כך אירוע שלם על גזענות בעולם העסקים, שתמיד עורר ויכוחים אינסופיים עם הסטודנטים שלי, מה עוד שאני היחיד שכתב על כך אירוע, כי זה לא תקין פוליטית להתייחס לכך. וזה מזכיר לי שהיה לי פעם סטודנט אתיופי שהיה צריך לכתוב כמו כל הסטודנטים שלי אירוע על דילמה אתית שחווה במהלך הקריירה המקצועית שלו. הוא בא אלי בסוף השיעור ואומר לי שהוא מעולם לא נתקל בדילמה אתית. אמרתי לו שלא יכול להיות ולפחות הוא נתקל בביטויי גזענות על היותו אתיופי. לא, אף פעם, הוא עונה לי. אתה יודע מה, אני מציע, אתה תעשה מחקר במקום עבודת גמר על גזענות כלפי אחיך האתיופים. בסוף הסמסטר הוא מסר לי עבודה מדהימה שהוא קיבל עליה מצויין ובה הוא סקר בהרחבה גילויי גזענות כלפי אתיופים. כששאלתי אותו אם הוא עכשיו מודע למה שקורה ולא חי במציאות מדומה הוא ענה לי שכן אך הרסתי לו את התמימות. לא שמתי לב לגזענות וחייתי בבועה ואתה החזרת אותי לקרקע המציאות העגומה. זה מחיר יקר בשביל לטעום מעץ הדעת...

30.1.2016 - קראתי את לוח הבילויים שלכם בסופי שבוע בחודשיים הקרובים וצחקתי בפה מלא, בשעה שרותי בכתה בכי מר. רותי בכתה כי היא קיבלה סחרחורת והייתה צריכה לשכב לנוח כי לחץ הדם שלה עלה

רק מלקרוא את קצב הבילויים המטורף שלכם. אני צחקתי כי זה הזכיר לי את הבילויים שלי כשאני נוסע לבד לחו״ל, כאשר בכל יום (אלא אם כן יש לי פגישות) אני רואה שתי הצגות לפחות (בפריז יש כמה מאות אולמות תיאטרון כולל של עשרים מקומות), לפעמים ארבע - תשאלו את הרבי איך זה ארבע? יש תיאטראות שמציגים ברצף שלוש הצגות של שעה או שעה וחצי, ויש תיאטראות שמציגים בבוקר בעיקר בשביל תלמידי תיכון - רסין, מולייר, קורניי...

אבל לא די לי בכך, כי מהבוקר בתשע אני רואה בשאנז אליזה סרטים ברצף בין ההצגות, וכמובן מבקר בכל המוזיאונים ואירועי התרבות האחרים, משתתף בסיורים מודרכים וכדומה. טלויזיה אני לא רואה, עיתונים אני לא קורא, לאכול אני לא אוכל, בפאבים אני לא שותה, בדיסקוטקים אני לא רוקד, אני מסתובב כמו זומבי מהצגה להצגה ורושם את כולן אחרת אני שוכח מה ראיתי. בספר החדש שלי תוכלו לקבל דוגמית לכך מכמה ביקורים של שבוע שבועיים בפריז, לונדון, NY..

יש מכונים לגמילה מאלכוהול, גמילה מסמים, אפילו גמילה מסקס. אני מציע לפתוח מכונים לגמילה מאירועי תרבות עבורכם ועבורי - מין אשראם הודי כזה שבו לא מדברים שנה, אוכלים חסה, ומשננים מנטרה - אני לא רואה הצגות, אני לא קורא את שיקספיר, אני לא שומע אופרות... אבל כיוון שאני אדם מעשי אני מציע לכם להפוך את הסדר ובמקום לבוא להתארח אצלנו בסופי שבוע שבהם אתם כל כך עמוסים, תבואו אלינו לחמשת ימי השבוע לנוח בבביתנו על הכרמל - אשראם בחינם, עם חסה, טיולים רגליים בשמורות הטבע, נחים טוב טוב, וחוזרים ביום שישי לתל אביב לסוף שבוע של שיכרון חושים עם מוצארט, איבסן, ורדי, היינה ואלמודובר.

אבל אני כבר שומע אתכם מגחכים - ״נראה לך שבאמצע השבוע אנו שובתים - ביום ראשון יש לנו את הרסיטל, ביום שני שומרים על חמוטל, ביום שלישי הולכים ללוויה של ז״ל, ביום רביעי ערב שירה צנח לו זלזל, ביום חמישי הרצאה של מיקי רוזנטל כי אין יום דל, וביום שישי - אוכל, קדימה אוכל, אלא שאצלנו זה שוברט קדימה שוברט...״. ליבי ליבי עליכם שאתם צריכים לנסוע ברכבת השדים, כמו שרותי מרגישה סחרחורת ועילפון חושים, כשהיא שהולכת אתי בזמן פסטיבל הסרטים לשבעה סרטים ביום ושישים בכל הפסטיבל (נדמה לכם, היא באה איתי למקסימום שלושה וגם זה הרבה). כל טוב, הרבה בילויים, ובמקום גמילה - נעשה גמילות חסדים!

הערת המחבר: לא ברור לי מדוע חברי לא מבינים כיצד אני מסוגל לראות מופעי תרבות בקצב כה רצחני מבלי להתעייף, לזכור הכל וליהנות מכל רגע. במשך עשרות שנים עבדתי מסביב לשעון, לעיתים 24 שעות רצופות,

במיוחד בזמנים של משאים ומתנים על חוזים של עשרות מיליוני דולר, בזמן הכנת מאזנים ותקציבים, בזמן הנפקות ובדיקות נאותות... מדוע אפשר לעבוד ברצף ואי אפשר ליהנות מתרבות ברצף? אותם יסודות של ריכוז עילאי, התמקדות בעשיה, מבלי לתת לשום דבר להסיח את דעתי תקפים הן בעבודה והן בצריכת תרבות. אני עושה זאת בעיקר כשאנחנו מבלים בפריז, ניו יורק או לונדון ולעיתים גם בברלין או רומא, או כשאין לי הרבה פגישות בחו"ל. ניתן לראות דוגמאות לכך בספרי האוטוביוגרפי ובחלק השני לספרי זה. אבל גם בארץ, ובמיוחד אחרי שפרשתי וקודם לכן בעיתות "בצורת" בעבודתי כעצמאי, אנחנו הולכים מדי שנה לעשרים עד שלושים הצגות, לעשרים עד שלושים קונצרטים ומופעים, בזמן פסטיבל הסרטים לכשישים סרטים בעשרה ימים ובסינמטק לפחות שלושה סרטים בשבוע (הסרטים - בעיקר לבד כי רותי אשתי לא יכולה לעמוד בעומס הזה). ואם כבר אנחנו נשארים בבית אני רואה שני סרטי איכות מדי ערב משמונה ועד חצות. פרט לכך, רכשתי מאות DVD של הצגות מופת וסרטי מופת וראיתי והקלטתי עשרות אופרות וקונצרטים בערוצים הזרים. אני מרגיש הרגשה עילאית בצריכת תרבות ולכן אני לא זקוק לסמים מעוררים, למשקאות אלכוהוליים ואפילו לא למשקאות תוססים... מזלי שאני צורך תרבות, כי איזהו עשיר השמח בספרו, בהצגתו, בסרטו ; ולא באחוזתו, באשתו השלישית הדוגמנית, במשרתו עתירת הכוח והכסף, שאף פעם לא מספיקים, שתמיד יהיה מישהו שמרוויח יותר, דג יותר דגים,שיש לו בית ומכונית גדולים יותר, אך צרכן התרבות מסתפק תמיד במה שיש לו.

דיוקן של אידיאליסט כנער בוגר מאת יעקב קורי

כל דמיון בין הדיוקן לבין המחבר הוא מקרי בהחלט.

חלפו למעלה מחמישים שנה מאז שכתבתי יומן בין השנים 1957 ל- 1961, מגיל 13 עד גיל 17, מסוף בית הספר היסודי ועד תחילת האוניברסיטה. לאחרונה כשעיתותי בידי החלטתי לקרוא אותו מחדש, בין השאר כי הוא סיקרן את אשתי, את ילדי ואת נכדי. גיליתי את יסורי המחבר הצעיר אבל גם את הדיוקן של אידיאליסט כנער בוגר. חלק מהדברים זכרתי, אבל רובם נשכחו ממני והיו עבורי תגלית מרעישה. התרגשתי עד מאוד, צחקתי ללא גבול וגיליתי נער שעיצב במידה רבה את האישיות של המחבר, אם כי בכמה מהנושאים חלה תפנית של מאה ושמונים מעלות בין הפרגמטיזם של הנער לאידיאליזם של הקשיש. אומרים שמי שלא היה מהפכן בצעירותו ושמרן בזקנתו אין לו לב, אך מה עם זה שהיה שמרן בצעירותו ומהפכן בזיקנתו? בחרתי להביא כאן את הפרקים האחרונים של היומן, כשהנער בן ה- 17 עשה בעיר מגוריו חשבון נפש לקראת תחילת לימודיו באוניברסיטה. אך יחד עם זאת צירפתי גם קטע קצר של יומן הנער כשהיה בן 13, בכפר קטן.

יום ראשון 30 באפריל 1961

היום חל מפנה מכריע. שמעתי מצעד הפזמונים בגלי צה״ל וכאשר שמעתי שירים איומים עם צרחות וצעקות מסמרות שער, סובבתי את הכפתור אחת ולתמיד למוסיקה הקלאסית. התחלתי בספרים, שבהם חל שינוי רדיקלי בקריאתי שהפכה כולה על טהרת הסגנון המעולה: Boileau, Lamartine, Hugo, Musset, Vigny, La Bruyère, Racine, Mythologie, Don Quixote… . התחלתי לקרוא חלק שני של דון קיחוטה וגמרתי היום 50 עמודים. גמרתי סה״כ 501 עמודים של דון קישוט, יש רגעים שהוא עילאי!

כעת הפכתי גם את סגנון שמיעת המוסיקה. יותר לא אשמע שום קיץ׳ מוסיקלי כפזמונים המציפים אותנו. והפעם לא כמו בספרות שחשתי בצורך לקרוא בספרות טובה בכדי להבריק בחברה ולשפר את השכלתי הכללית, אם כי כעת אני קורא להנאתי, ובכן הפעם הכל בא מרצוני אני. אני פשוט סולד משירים אלה ועל כן, היות ואיני מחבב שום מוסיקה אחרת, אבחר במוסיקה הקלאסית. כעת אני שומע את ״החמישית״ של בטהובן, שנורא מוצאת חן בעיני, או שמא זאת אוטוסוגסטיה? אך זה עוזר לי במאמצי לשיפור עצמי ולמצות את הטוב שבי במידה המקסימלית.

כל הנוער הריקני של ימינו אמנם קורא בסט סלרים ושומע צרחות – שירים, אך לכל הפחות הוא שרוי בחברה של נערים ריקניים כמוהם. אני, שאני בודד, מין הדין שאנסה להידמות בכל למבוגרים ולטובים שבהם. וכיוון שהמעודנים בעולם (והם מעטים בימינו) אוהבים ספרים קלאסיים ומוסיקה קלאסית, אעשה כך גם אני ואקווה שבמשך הזמן אתרגל ואהנה מכל היצירות הללו. כיוון שהכל בעולם עניין של הרגל - מוטב להתרגל כעת מאשר מאוחר יותר. בחפץ לב הייתי מבקר בקונצרטים, בתיאטראות קלאסיים ובאופרות, אך כיוון שחסר לי כסף, אני מבקר בקולנוע כי הוא זול, ובפרט שאני משתדל ללכת רק לסרטים מחנכים בכדי להוסיף להשכלתי הכללית, או למבדרים כדי לתת פורקן לכל הלענה שמצטברת בי בשעתיים של האזנה וראייה נעימה בסרט.

ברטרוספקטיבה של למעלה מחמישים שנה – זאת תחילתה של ידידות מופלאה בין עולם התרבות לביני, שמגיעה מדי שנה לשיאים חדשים בצפיה בעשרות הצגות וקונצטרים, מאות סרטים וקריאה מבוקר עד ערב. לימים גם קראתי את El Ingenioso Hidalgo Don Quijote de la Mancha במקור הספרדי שלו.

יום שני 15 במאי 1961

הייתי בסרט של טנסי ווילימס. קודר אך מעמיק, מעניין ומרתק, בערך על אותו נושא כמו "עד כלות הנשימה", אך הרבה יותר מוצלח. כוונתי לסרט המצויין "המין הנמלט" עם מרלון ברנדו.

יום שישי 9 ביוני 1961

יום אחרון ללימודים בבית הספר התיכון!!!!

אני הניגוד הגמור למודרניסט או מהפכן. דווקא בגיל הנעורים – גיל ההפכפכות התגלמה בליבי ההחלטה לדגול במוסכמות ויהי מה. אולי בגלל שלי עצמי אין דמיון יוצר, אני אוהב את הציורים הקלאסיים של רמברנדט, לאונרדו דה וינצ'י, מיכאלאנג'לו, טיציאן ועוד ואיניני אוהב כלל את פיקאסו וכל משרטטי הצורות הדיפורמיות חסרות הצורה וההבעה, אם כי אני מעריך במידה לא קטנה את כשרונם של האימפרסיוניסטים שציירו עדיין ציורים אנושיים. אני אוהב ספרות קלאסית או אולי למדתי לאהוב ספרות קלאסית. כאן יש הסתייגות – בציור אני חד צדדי בהחלט, אך בספרות מודרנית עלי לציין כי רוב הסופרים המודרניים הם טובים, אך לא המודרניסטים, לא אלה המביעים את רעיונותיהם במשפטים כגון: 1. "מדוע את מדברת?" – "כי אני מדברת". 2. "החתול עבר ברחוב. מדוע את עושה זאת? הפסדתי בשח. חבל שהוא מת." או דברים דומים.

בסרטים אני אוהב סרטים קלאסיים וגם סרטים חדישים. גם פסלים מודרניים כרצועה ומשהו הדומה לראש בסופה איניני סובל. אני תומך נלהב של רודן ומיכאלנג׳לו. במוסיקה אני מעריץ ולאט לאט לומד לאהוב מוסיקה קלאסית, אני נורא אוהב שירים מלפני שלושים שנה כמו BLUE MOON, אני גם אוהב שירים מלפני עשר שנים – את כל השאנסונים הצרפתיים ומחבב את פול אנקה – השמרן שבין המחדשים, של לפני שלוש שנים. ולא סובל כלל את הצווחניים והמשוגעים של ימינו. בלבוש, אני מצפה בכליון עיניים לתקופה שבה אוכל ללבוש חליפה ועניבה. אני אוהב בגדים קונפורמיסטיים וריקודים שקטים ושונא את התלבושות החדישות המרעישות ואת ריקודי הפראים.

בכלל, אני מעריץ נלהב של הקיים ומתנגד באופן ספונטאני לכל רעיון מהפכני וחדיש. אך כמובן שאת הרדיו וכל אמצעי הנוחיות המועילים לאנושות ואם כי הם חדשים אני תומך נלהב בהם, אך אני מתנגד להפרזה במדענות ובהישגיה אשר מבטלים את ערך האנוש והפרט.

השמרן בגיל 17 הפך ל״מהפכן״ בגיל 57, לפחות בהשקפות החברתיות והכלכליות שלו. אם כי לדעתי אני רק חסיד דרך הביניים האריסטוטלינית ולא מהפכן. אך בכל זאת לא שיניתי את דעתי על הציור המודרני.

יום שני 12 ביוני 1961

בערב ראיתי את אחד הסרטים הטובים ביותר שראיתי אי פעם ״קריירה״, סרט שגרם לי כשיצאתי ממנו ללכת זקוף וגאה, בוטח ושלוו בעתידי. כי יהיה מה שיהיה – אסונות יבואו עלי ככל שיבואו, אני אשתדל כל חיי לחתור לקראת קריירה, ואם אמשיך תמיד לחתור אבוא על שכרי. אך אם אתיאש באמצע אהיה רק בוגד עלוב ברעיוני ובאידיאל שלי. טוב למות עני ללא הגשמת האידיאל, אך כאשר אתה יודע שחתרת אליו תמיד, מלמות במעמד הבינוני ועלוב כאשר נטשת את האידיאל שלך וחייך לא היו שווים לחיות. שלא לדבר על הצלחת הגשמת האידיאל, דבר שאיני מעז לחשבו. האידיאל שלי שכה אני מדבר עליו הוא להיות בעל בעמי. ראשית לרכוש לי קריירה דיפלומטית דגולה בחו״ל ובגיל 50-40 לפרוש לארץ ולהחזיק כאן במשרה חשובה במדינה, עם וילה ברמת גן, מכונית מפוארת, אשה אוהבת, בנים ובנות נחמדים ובלי קומפלקסים. זה כמובן אידיאל – כלומר דבר שלעולם לא יתגשם, אך טוב שיהיה דבר כזה. כעת הדבר החשוב ביותר בשבילי הוא צעדי הבא לקראת הגשמת האידיאל: להצליח בבגרות ולהיכנס לאוניברסיטה! ולוואי ואמלא צעד זה בהצלחה. לעולם לא אשכח כיצד אחרי עשרות שנות סבל, נשאל בסרט השחקן שלבסוף הצליח ״האם כל זה היה כדאי?״ והוא עונה שכן ועולה לבמה שם מקדמות אותו תשואות עצומות ובזה נגמר הסרט הנהדר עם שירלי מקליין, אנטוני פרנצ׳יוזה שהוא מצויין, דין מרטין וקרולין ג׳ונס.

יום שלישי 27 ביוני 1961

אף אם אלך ללמוד כלכלה אני לא אידיאליסט הומניסטי השואף להיטיב עם העולם וגם לא אידיאליסט ריאליסטי השואף לקדם את המדע, אלא ריאליסט ריאליסטי השואף להסתדר בחיים בצורה הטובה ביותר שאוכל.

יום חמישי 29 ביוני 1961

אמרתי לחבר שהולך לקיבוץ שהוא רודף אחרי אוטופיה. האדם מטבעו אינו שואף לחלוק את שלו עם אחרים ולהיות שווה להם. יש אנשים עליונים על אחרים ומגיע להם חיים יותר טובים (אם יש להם קצת שכל הם באמת גם מקבלים חיים כאלה) והוא אמר שהעולם בימינו רע. אמרתי לו שהוא לא צודק כמידת הרע כן מידת הטוב ותמיד הם מתאפסים. דרך אגב זאת תורת השווי משקל שלי. בסוף חייו של האדם סכום הטוב והרע שקרה לו הוא אפס (אם הרע נחשב כשלילי). יש כאלה שהרעות והטובות קטנות הן – העניים והבינוניים. יש כאלה שהרעות והטובות גדולות – העשירים, הלמדנים וכו׳. אך ככל שלא יהיה, תמיד הצרות משתוות לשמחות. ככל שיש לאדם יותר שפל בתקופת חייו כן הוא שגשג בתקופה שקדמה לה או הוא ישגשג בתקופה שלאחר מכן. זה מה שמנחם אותי!!

אין לתקן את העולם, כי אם נתקן אותו במשהו, הוא יתקלקל בדבר אחר. בימינו אין דבר רע באופן מיוחד בעולם – פרט לזמן מלחמות, וכעת אנו בתקופת שלום. עוד דיברתי אתו על מה שאני חושב שהאדם הרגיל צריך לעשות: כל עוד שאין לו אידיאל גדול (ולי אין שום אידיאל להקריב את עצמי למענו) עליו להשתדל לחיות חיים נוחים וטובים ככל יכולתו, כי אף אחד לא אמר שאדם חייב להסתגף ולהתענות. לדעתי האושר זה דבר תפל ומשעמם, שלא מעריכים אותו כשהוא נמצא בתוכנו. האושר זה מצב ביניים בין שמחה וצער. או אפילו אם יש רק שמחה, מה טעם לשמחה בלי צער, לא מרגישים אותה כלל! לעת עתה אין אני הולך בגדולות. החיים שלי יהיו רצופים שמחות ועצב, אך ברור לי שאני לא אגיע אף במאום אל האושר המוחלט. בעיני רבים נחשבים חיי החברה הגבוהה, שבה אהיה מוכרח להשתתף עקב היותי עובד שגרירות, לריקנים. אך אסתפק בהם (באמת ״זה לא הרבה״, יש שעובדים למען זה כל חייהם ולא מצליחים, ואני מדבר כאילו זה כבר בכיסי).

אמנם לא הלכתי לקריירה דיפלומטית אך בשנות הארבעים שלי הגעתי לרווחה כלכלית, וילה בעיר הגדולה, אשה אוהבת, ילדים נחמדים וכמעט בלי תסביכים, כל זאת מבלי לוותר על הערכים, על האושר והמצפון.

יום רביעי 12 ביולי 1961

הייתי בסרט "מעין הבתולים" של אינגמר ברגמן באוריון : 3 . הסרט הזה לדעתי הוא לא סרט כלל, כי אם גלריה של תמונות. השם האנגלי של סרט הוא MOVIE ואכן בסרט צריך לזוז הכל, לשטוף. וכאן בסרט הכל קופא, אמנם הבעות הפרצופים מושלמות אך אילו היו מפרידים את הסרט לתמונות, לא היה חל שינוי ניכר, שכן כאילו הסרט לא זז. אין אמנות בסרט (גם "איבן האיום" היה כזה). מלבד זאת תוכן הסרט עלוב והבצוע קפוא. קשה יותר לשחק משחק שוטף מאשר משחק קפוא. אך מה אני מרבה לספר על סרט כה אידיוטי...

איזה פספוס נוראי בשיפוט! תוך שנים מועטות הפך עבורי אינגמר ברגמן לבמאי הטוב ביותר בכל הזמנים, מעין הבתולים הוא ללא ספק יצירת מופת והסרט הטוב והכן ביותר שראיתי הוא "תמונות מחיי הנשואין", או בשוודית, שפה אותה למדתי בין היתר בשביל להבין טוב יותר את ברגמן: *Scener ur ett äktenskap* .

יום שבת 22 ביולי 1961

ברכה אוריה הייתה המורה לפיסיקה הטובה ביותר שהייתה לי אי פעם. בלי להרגיש כמעט היא נטעה בי ידיעות בפיסיקה, אם כי לא מעמיקות כי לא היה לה זמן. בפחות משישה חודשים היא הצליחה ללמד אותנו לא פחות ולא יותר מ: חשמל, מגנטיות, אלקטרומגנטיות, פיסיקה מודרנית, חום, אלקרטרוכימיה בפעם הראשונה בחיינו וכן לחזור מכניקה בצורה מבריקה. היא המורה שאני חב לה הכי הרבה. אין מילים בפי בכדי לשבח אותה. יש לה אופי חזק ויציב. הכיתה הכי פרועה בבית הספר לא הצליחה כמעט לשגע אותה. היא הקריבה את עצמה בשבילנו. עשתה למעננו כל מה שיכלה. לימדה אותנו בשביתה, אף על פי שהיא לא הייתה מחוייבת. לימדה אותנו עד יום אחד לפני שילדה בן במזל טוב. לימדה אותנו גם לאחר שילדה את הבן למרות שהיא לא הייתה מחוייבת. חוללה בנו ניסים וראויה לשבח הגדול ביותר שיכול להינתן לבן אדם!

ברכה היקרה, בעיקר בזכותך קיבלתי 90 בבגרות ריאלית בפיסיקה. אך יותר מכך היית עבורי מודל לחיקוי של המורה המושלם, שלאורו החלטתי בגיל 60 להיות מרצה באוניברסיטה וזכיתי בתואר המרצה המצטיין.

יום ראשון 23 ביולי 1961

הערך העליון בעולם הוא כסף. במקום שיש שם כסף כל השערים פתוחים: האהבה, האמון, החברות וכו'. על כן חייב כל אחד להשתדל להשיג כסף שהוא כה נחוץ בחברתנו המודרנית. זה מצער, אך זה ככה, כיוון שאני ריאליסט בדם וריאליסט מבחינת "להסתדר בחיים" עלי לנהוג כפי שנוהגים כולם למרות שהאידיאלים שלי מתנגדים לכך. הפתגם היהודי העתיק כבר מצביע על כך באומרו "יש ממון – יש כבוד". בימינו לא רק כבוד, כי

הכסף יכול לקנות כל דבר אחר. אנשים מוכנים לרצוח בשביל כסף, להרוס אחרים בשביל כסף, וכו׳. אני לא אהיה כה קיצוני, אך אשתדל באמצעים נקיים פחות או יותר להשיג אותו חפץ נדיר שקוראים לו כסף. קרוב לוודאי שכאשר הוא יהיה בידי אתאכזב ממנו, כך על כל פנים מצהירים בקולי קולות הספרים והסרטים, אך מוטב לחיות חיים נוחים ולא מאושרים מאשר לחיות חיים לא נוחים ולא מאושרים. ושוב, הכסף הוא לא אידיאל כי אם מטרה.

ומה הקשר בין כסף ודיפלומטיה? הדיפלומטיה הוא האמצעי היחידי בעולם להיראות כבעל כסף בה בשעה שלמעשה אין לך כסף. כל הדיפלומטים מוזמנים יחד עם אילי ההון, אך בכיסם אין פרוטה. ומניין לי כל אותם הרעיונות הפסולים והמושחתים – מהעיר! לפני בואי לעיר לא דבק בי שום רעיון כזה, אולי בגלל שהייתי צעיר יותר, אך על כל פנים בגלל שחייתי חיים פשוטים יותר, תמימים יותר ולא נתקלתי בדברים הנוצצים והזוהרים המאחזים עיני הבריות ושאחזו גם את עיני. והכי מצחיק שאני יודע כי אין זו אלא אחיזת עיניים ובכל זאת אני הולך אחריה בגלל שלא מצאתי שום דבר אחר שאוכל ללכת אחריו. בין הלא כלום ואחיזת העיניים אעדיף את אחיזת העיניים!

כאשר יהיה לי את הכסף ואמצא שהוא אינו נחוץ לי אוכל תמיד לוותר עליו (אם כי קשה לעשות זאת, כך על כל פנים שמעתי). בעוד שאם אהיה עני תמיד יכרסם בי הספק שמא הייתי מאושר יותר לו התעשרתי. כסף זה הדבר היחידי הפותח את כל השערים מלבד שערי המוות הנפתחים מאליהם. הייתי מאושר ביותר בחיי כאשר הייתי בסוף התקופה שלי בכפר. אז לא היה לי צורך בכסף. בעיר מקום בו היה לי יותר כסף לא הייתי מאושר אף רגע אחד!!! הרווחתי המון מתלמידים פרטיים ובזבזתי הרבה כסף, אך אושר לא רכשתי. בתור אידיאולוגיה של נער בן 17 יש לציין כי היא מתאימה לזו של בן 40. אך מה לעשות בגרתי בטרם זמני. האידיאלים שלי הם איפוא אידיאלים מטריליסטיים. אשתדל לא להפיץ אותם כי הם אינם לפי כבודי.

נער הייתי וגם זקנתי וממטריליסט הפכתי לאידיאליסט, מ״רודף כסף״ הפכתי לרודף של ״רודפי בצע״, אך מעניין אם הייתי הופך לאידיאליסט שרוף אלמלי הצלחתי מאוד כאיש עסקים ורכשתי לי בטחון כלכלי ניכר.

להלן קטע קצר מתחילת היומן שכתבתי בכפר בהיותי בן 13:

אחי אומר שזה לא יומן אלא דין וחשבון של המשטרה! הוא טוען כי ביומן אני לא צריך למסור בדיוק על מעשי, אלא לתאר את הרגשות שאני חש. ננסה?

מאז שאלברטין בת דודתי באה להתארח אצל דודתי בכפר השתנו חיי בצורה מפתיעה. עד כמה נחמד זה להיות יחד עם ידידה כל הזמן, לשחק, לדבר ולספר בדיחות. עד כה מעולם לא הייתי עם ילדה כל כך הרבה זמן. או שלא חשתי את הנעימות של הדבר. מזל גדול היה לי כשעלה דודי, אביה, לפני כמה זמן ובא ארצה עם שלוש בנות שמאז שעזבתי את הגולה לא ראיתי אותן. הכי נחמדה זו אלברטין, שצעירה ממני בשלוש שנים. אנחנו מחבבים מאוד האחד את השני ואוהבים כל הזמן לשחק ביחד.

אבל לפני שאמשיך אני צריך לכתוב מי אני בכלל. עלולים לקרוא את היומן שלי אנשים אחרים, אם כי אני לא רוצה בכלל שזה יקרה. יומן זה הוא פרטי בהחלט, אבל אולי ירצו לכתוב על זה פעם ספר ואני אסכים כי לא יהיה איכפת לי. עד גיל תשע ידעתי רק צרפתית, ואז עליתי ארצה והתחלתי ללמוד עברית. עכשיו אני מדבר עם כל החברים שלי בעברית, אבל בבית ועם אלברטין אנחנו מדברים רק צרפתית. אמי אומרת שמדי מאוחר ואני צריך לישון. שלום!

התבגרתי מאוד מאז שנכנסתי לתיכון ורק עכשיו אני חושב על אהבה שאינה חיבה ילדותית, כי אם רגש הרבה יותר עמוק ומחייב. דינה הפכה להיות הדמות המרכזית במחשבותי, וכל מה שאני פועל ועושה קשור אתה. אם אני מרים את הצוארון זה בכדי להיראות יותר נחמד בעיניה, אם אני מספר בדיחות בכיתה זה רק בכדי שהיא תצחק. ואם היא לא צוחקת, איניני נהנה בכלל מצחוקם של האחרים. לפעמים אני פולט שטויות, הופך לליצן, עושה הכל בכדי להתבלט וכל זאת רק בכדי להסב את תשומת לבה אלי. אם היא רק תסכים להיות החברה שלי, עד כמה אהיה מאושר! ישוב אלי הבטחון העצמי שאיבדתי אותו מאז שהכרתי אותה ואז אוכל להראות לה שאני לא כל כך טיפש כפי שאני נראה לפעמים בעיניה, וכל טפשותי נובעת רק מאהבתי.

רק יומן זה יכול להוכיח עד כמה שאני אוהב אותה וזו הסיבה לכך שהתקשרתי כל כך אליו, ושאני מוצא תענוג כה גדול בכתיבה. את כל עומס הרגשות שמציפים אותי לאחרונה, אני יכול לשפוך לתוכו וכך מתבררים לי גם הרבה דברים שלא יכולתי לתפוש כשרק חשבתי עליהם. אלו רק יכלה דינה לקרוא את כל אשר כתוב ביומן זה! יום מצוין. אחד מהמצוינים שהיו לי אי פעם. בהתעמלות קפצתי לרוחק 5 מ'! הצלחתי במבחן בהנדסה, אולי בגלל שהתכוננתי אליו יחד עם דינה. בתנועה המאוחדת ישבנו ביחד ופטפטנו כל הזמן. המדריך הוציא אותנו כי הפרענו. ירדנו למרכז הכפר והתישבנו על אחד הספסלים. כל מי שעבר חשב שאנחנו זוג, דיברנו על המורים ועל המקצועות האהובים עלינו. היא ספרה לי על חבר שהיה לה בכיתה ח' ושעבר לגור ברמת גן. היא עד היום אוהבת אותו ולא מוכנה לצאת עם אף אחד אחר. זה היה רמז ברור, אך לא התחשבתי במה שהיא אמרה והמשכתי לשוחח כאלו לא ארע דבר. עכשיו אני רק נוכח לדעת עד כמה הייתי טיפש באותו רגע. היא כנראה

ציפתה שאענה לה כי היא לא צריכה לאהוב בחור שנמצא רחוק ולא יחזור, בעוד שאני נמצא פה ומאוהב בה מעל לראש ואחרי כמה הפצרות היא הייתה נעתרת לצאת אתי. ואלו אני המשכתי לדבר על נושאים בנליים ולא ניצלתי את ההזדמנות של השיחה על האהבה בכדי לאמר לה עד כמה אני אוהב אותה.

הייתי היום כביכול ברוגז עם דינה והיא ניסתה בכל הדרכים להתקרב אלי. זה תמיד ככה אתה, כשבורחים ממנה היא רצה אחרי, אך כשאני מנסה להתקרב אליה היא אדישה תמיד. היא גם קנאה בי היום מאוד כי היא קיבלה "בלתי מספיק" בהנדסה ואני קיבלתי "מצוין". כך נאה וכך יאה לה, זה יוריד במקצת מיהירותה. בהפסקה שאלה אותי דינה אם נהניתי מההרצאה על התיאטרון, עניתי לה כי לא והיא אמרה שאני אידיוט. רדפתי אחריה בכל הבית ספר עם מקל והיא ברחה וצחקה כל הזמן. היא קראה לי אכזרי. שאלתי אותה אם היא הייתה אוהבת אותי יותר אם הייתי רכרוכי. היא שתקה, כי היא באמת נהנתה מ"אכזריותי".

אני מהרהר יותר ויותר בדמותה של דינה ואני נוכח לדעת שאני אוהב אותה מאוד. אתמול למשל, היא אמרה לעודד שיש לי פנים יפות והרבה שכל. זה כל כך שימח אותי שחשבתי לגשת אליה מיד ולהציע לה חברות. אך לא היה לי האומץ לכך, אולי היא אמרה זאת ללא כל כוונות. ואלו אני מיחס לכל הדברים שהיא אומרת כוונות. ראינו את הסרט "הענק" וישבתי מצד אחד על יד דינה ומצד שני על יד דרורה. דרורה שאלה אותי אם יש לי אחות וכשעניתי לה שלא היא אמרה חבל, כי אחרת היא הייתה נחמדה כמוני. היא נסתה כל הזמן לדבר אתי ולהתקרב אלי, אך אני דיברתי רק עם דינה. אני לא אוהב את דרורה זו וככל שהיא מתקרבת אלי, למרות שהיא יפה, אני מתרחק ממנה. אילו דינה הייתה מתנהגת כך הייתי כל כך מאושר. עמוס העיר לי אחרי הסרט שאני לא אראה לכולם שאני מאוהב בדינה, כי כולם צוחקים עלי והיא לא שווה את זה. גם הוא היה מאוהב בה לפני שנה, אך כשהיא לא נתנה לו, הוא התרחק ממנה לחלוטין ובקושי מדבר אתה. אהובה טוענת כי דינה אמרה לה בפירוש שאני "נורא חמוד" והיא די מחבבת אותי. היא רצתה להגיד לי עוד דבר מה, אך היא התחרטה ולמרות כל שידולי היא לא רצתה לגלות לי מה היא אמרה. יהיה אשר יהיה, אפילו אם יבואו ויגידו לי שדינה מתה עלי, לא אתחיל אתה כי החלטתי סופית לא לחשוב עליה אפילו.

אחרי שאתמול בקושי דיברתי עם דינה היא באה אלי היום בבוקר, היא שאלה אותי כל מיני שאלות ואחרי המבחן היא בקשה ממני ללוות אותה לקנות גרעינים. לפי החברים שלי היא רק מנצלת אותי, אך אינני יודע מדוע ובמה. היא חייכה אלי בכל הזדמנות וראו בבירור איך היא מחפשת נושאים בכדי לדבר אתי. התנהגתי בנימוס ועניתי רק כבדרך אגב, אך לא הגבתי במאום לחמימות הפתאומית שלה.

קראתי היום את המערכה הראשונה של "המלך ליר". המחזה מאוד מוצא חן בעיני, ביחוד הנפשות הטרגיות. אלה נפשות טרגיות לחלוטין ללא שום אספקט אנושי רגיל. מחזות כאלה וספרים של אמיל זולה הכותב באותו סגנון מעניינים אותי ביותר. אני חסיד גדול של קיצוניות בספרות ורק שקספיר וזולה הצליחו לקלוע עד כה לטעמי הקיצוני ולכן אני מרבה לקרוא אותם. איזה הבדל בין יצירתו האומנותית של שקספיר לבין הסרט הגרוע שראיתי "זרק חאן". כל הזמן הורגים והורגים, ומראים את אניטה אקברג בכל התנוחות האפשריות. וכשאני חושב שבגלל הסרט הזה עזבתי את ליר בגשם שוטף בכדי ללכת לקולנוע ריק ולראות סרט ריקני. דינה שהיתה צריכה לבוא לא באה, כנראה בגלל הגשם הסוחף.

יד הגורל או יד מכוונת גרמו לכך שפרט לאהבתי לתרבות, לא ארע דבר בגיל 13 או בגיל 17 עם דינה, רינה או ברברינה, על מנת לשמר את מלוא אהבתי לנפש אהובה אחת – אשתי, ההולכת אתי מגיל 25 ולעולמי עד.

להלן פרקי הסיום של היומן שלי שנכתבו בקיץ 1961, בהיותי בן 17:

השהות בעיר הייתה הכרחית לפיתוח אישיותי ולעיצוב אופיי. רק בעיר רחשתי לי את כל הרעיונות שהבעתי אותם ביומני. רק בעיר התבררה לי דרכי בעתיד. התאכזבתי מהמקצועות הריאליסטיים שהם כה לא פרקטיים. הרחבתי את אופקי במידה רבה. בכפר הייתי נשאר תמים וחסר גיבוש. העיר הכינה אותי לקראת יציאתי לחיים, ואף נתנה לי את הנסיון בצער וסבל, דבר שקשה היה להשיגו בכפר. דבר זה כלל לא רע כפי שהוא נדמה. שכן מוטב שהסבל יבוא כעת מאשר יותר מאוחר, שאז תורגש השפעתו במידה ניכרת, באם לא התנסיתי בו עוד בנערותי.

בעיר לא נכנסתי לחברה ריקנית ולא הושפעתי אם כן מהריקנות. הסרטים הם לדעתי מכשיר חינוך פנטסטי. ברוב הסרטים שאותם ראיתי למדתי המון בכל מיני שטחים שאחרת לעולם לא הייתי יכול ללמדם או שהייתי זקוק לספרים שהיה לוקח לי עשרות שנים בכדי לקוראם. ראיית הסרטים הייתה אם כן הכרחית הן מבחינת חינוך והן מבחינת בידור, שכן הסרטים היו בידורי היחידי כמעט. ראיתי הצגות תיאטרון, אופרה, בלט, קונצרטים וכו'. גם מהם למדתי הרבה. קראתי ספרים חדישים ובסט סלרים, לדעת לשוחח עליהם בחברה. וגם ספרים קלאסיים. לצערי לא שמעתי הרבה מוסיקה קלאסית בשנתיים שלי בעיר, כי אם מצעדי פזמונים, אך בזמן האחרון אני שומע מוסיקה קלאסית.

הייתי מנותק מכל חברה – נכון, אך הייתי פעיל בכל זאת בחברת הכיתה. הניתוק מהחברה אפשר לי להכיר את עצמי ואת מאוויי. לא הייתה לי בת זוג, אך ברור לי כעת שהיא הייתה מפריעה לי בלימודים ומי יודע אולי

הייתי מאבד את כל הקריירה שלי (אם תהיה כזאת) בגלל איזו חברה טפלה. בעיר פגשתי במורים פנטסטיים שהרחיבו את אופקי. אני עצמי רע יותר כעת בתוככי נפשי מאשר הייתי לפני שנתיים בכפר. אך זה תמיד כך כשמתבגרים. מלבד זאת, אם הייתי נשאר טוב, הייתי נכשל במלחמת החיים. אדם צריך להיות רע (לא יותר מדי) בכדי להצליח. זה מצער אך זה כך. ואת זאת העיר הקנתה לי – רוע לב, שנאה, קנאה, בושה, תאווה, בוז – כל אלה כמעט ולא ידעתים בכפר. לסיכום, טוב שעזבתי את הכפר ובאתי לעיר. סבלתי, אך סבל זה היה כור מצרף. אני קצת מלנכולי, למרות שהייתי צריך להיות שמח מאוד, אחרי שגמרתי את בחינות הבגרות. אני חייב להסכים עם עובדות החיים, להתפשר ולא לקבל את אשר רציתי, כי אם את אשר יכולתי.

מטרתי כעת להיות בוגר כלכלה, מטרה צנועה שרבים משיגים אותה. רק אז אוכל להיות דיפלומט, אך לא כעת שאין לי אפילו תעודת בגרות. וכי דבר פשוט הוא ללמוד שלוש שנים באוניברסיטה בתנאי דוחק גדולים ואחר כך ללכת לצבא לשנתיים וחצי. כאשר יוצאים מהצבא להבחן בחינות כניסה למשרד החוץ. ואחרי בחינות הכניסה לעבור תקופת ניסיון של שנתיים. ורק אחרי כן להישלח לאיזה חור עלוב בתור מזכיר בדרגה רביעית – חמישית. עד אשר אוכל להיקרא דיפלומט ממש, הרי חייבות לעבור לפחות חמש עשרה שנה. ואיך אוכל להצהיר על דבר כה רחוק. והמשכיל בעת ההיא יידום – אמר עמוס, עלי לשתוק.

חום הכבשן הארור של בחינות הבגרות ריכך אותי, עשה אותי נוח יותר ונכנע יותר. איניני אותו יצור גאה, כך על פנים אני מקווה. אני מדבר עם אנשים בהכנעה ובלי התרברבות. ויחד עם זאת לא איבדתי את תכונותי הדיפלומטיות. אם כי אני רודף <u>אמת</u> והאמת היא אצלי הערך העליון ביותר בתבל. בכל זאת איניני אומר את דעותי לכל אחד ואחד ולהיפך אני נותן להם להבין שאני שומע להם בקשב רב. דרך אגב, זו תכונה חדשה אצלי. לפני כן הייתי מדבר רוב השיחה והיתר היו נותנים הערות. כעת אני שותק במשך כל השיחה ואני נותן לעיתים הערות. אני מקווה ששיטה זאת תעשה אותי יותר אהוד.

מזמן ויתרתי על היותי איש גדול, ענק רוח או מעש, שיזכרו אותו לדורות. אין לי תכונות כאלה. בלימודי איניני גאון, אני רק מתמיד, וכך גם בחיים: אשתדל להסתדר! היום הלכתי לחפש עבודה במפלגה הליברלית ונדחיתי ע״י האיש שהיה שם, כאילו הייתי מקבץ נדבות שבא לבקש כסף. עד כמה איומים הם הקפיטליסטים!! (מפלגה זו היא של קפיטליסטים). במי שאין לו כסף הם מואסים ובזים לו!!! אני שונא אותם, אך אל פחד - לא לתמיד. באם אוכל בעזרת השם להגיע אי פעם לדרגתם אזי קרוב לוודאי שיחסי יהיה כשלהם. איניני רוצה בזאת ובשרי נעשה חידודים חידודים לשמע דבר זה, אך האמת מעל לכל ואני יודע כי כך יהיה. עכ״פ כעת

אינני מואס בחברים שלי לשעבר שכעת במצב פחות טוב ממני וזה יכול לתת עידוד שגם להבא לא אתיחס בזלזול אל המעמד שממנו באתי.

כמה חבל שאין לי קשרים אמיצים במעמד המעבידים, יכולתי אז להשיג עבודה בקלות. אם כי רוב הכיתה – הוריהם שייכים למעמד זה, אין הם כה חברים אתי עד כי יהיו מוכנים לומר אפילו מילה טובה למעני. והרי סוף-סוף הם לא זקוקים עוד לעזרתי בלימודים. ומה ערכי ומה טיבי מבלעדי הלימודים?

חוויתי היום את החוויה האמנותית הגדולה ביותר בחיי. יש לציין כי בעיר חייתי את הרגעים היפים ביותר בחיי, שכן האמנות היא היופי של החיים ועליונה על האושר. בהמה יכולה להיות מאושרת, אנשים נבערים יכולים להיות מאושרים. אך לרגעים אמנותיים כבירים רק מעטים זוכים. רוב הסרטים המצויינים שראיתי אי פעם היו בעיר. ובאמת סרטים מצויינים, אינני מתכוון לסרטים מושלמים. סרט יכול להיות מושלם, אך סרט מצויין הוא זה שמעניק חוויה אמנותית כבירה. כוונתי לסרט שראיתי היום Inherit the Wind עם השחקנים המצויינים פרדריק מרץ׳ וספנסר טרייסי, וכן עם ג׳ין קלי. היום גמרתי לקרוא את כל המחזות של RACINE, כאשר סיימתי לקרוא את La Thebaide ou les freres enemis וקראתי את Alexandre le grand. התחלתי לקרוא את CORNEILLE וקראתי הקדמה ליצירתו. לא אקרא את Le parfum de la dame en noir של גסטון לרו שנתן לי אחי, שכן זה ספר משעמם שלא נותן שום ערכים וקריאה בו מבזבזת זמן יקר הנחוץ לרכישת השכלה כללית.

ועל רקע הסרט הנפלא שראיתי - אני לא מאמין באלוהים, בגלל הסיבה הפשוטה שאם יש אלוהים מי יצר אותו. אני מאמין בזאת כי מה״אין״ נוצר ״יש״, כמו שממסה נוצרת אנרגיה, או להיפך באופן תיאורטי. שום הסבר אחר אינו מתקבל על דעתי. אינני מאמין אפילו בדעת הפילוסופים של ימי הביניים כי האלוהים הוא סיבת הסיבות: בזאת שאני כופר בכל השגחה אני מעמיד את עצמי נבדל מרוב בני האדם. רוב האנשים מפחדים לכפור במציאות הבורא ומאמינים אמונה עיוורת בלי חקר ופשר באלוהים. הם מפחדים שאם אין בורא הכל יחזור לתוהו ובוהו. אני אינני חושב כך! כל הנס הגדול של האבולוציה והעולם המודרני הוא בזאת כי עתה סוף סוף בדורנו אנו, יכול האדם לעזוב את האמונה העיוורת ויחד עם זאת לא לפחד מפני הבדידות. האדם המודרני יכול וצריך לכפור בדבר שהוא בניגוד לכל היגיון, מציאות בורא שלא נברא. אינני מדבר על השגחה של הבורא על כל אדם ואדם, דבר שהוא בלתי אפשרי. האדם ללא אלוהים הוא יצור בודד, המפחד מפני הבדידות. טוב לו לאדם להיות כפוף למישהו ולא להיות אדון לעצמו. לפני כמאה שנה היה האל אדון הכל

והמלך אחריו. בימינו אין כבר מלך ובדורות הבאים לא יהיה גם אל. האמונה היא עבדות. דורנו, אשר שונא עבדות נראית, עדיין אינו מסוגל לשנוא עבדות בלתי נראית שהיא נוראה מהעבדות הנראית.

האמונה באלוהים היא דבר פשוט אך יחד עם זאת מראה על מוגות לב. מוג לב הוא זה אשר אינו שם את מבטחו בו עצמו אלא באחרים. מוג לב הוא זה אשר אינו מאמין בו עצמו, שבלעדי השגחה ובלעדי פחד העונש שההשגחה תטיל עליו, הוא יוכל לחיות את חייו כמו קודם עם פחד ההשגחה. הגדלות היא עשיית הטוב ורדיפה אחרי האמת, גם בלי פחד מעונש אלא מתוך הכרה עצמית שכך צריך להיות. הצרה היא שרוב העולם יחזור אל שלב הבהמיות באם יוודע לו כי אין עליו השגחה. על כן טובה הדת, על כן טוב להאמין באלוהים, כי בלעדי זאת לא תיתכן עדיין אנושות. ההישג הגדול ביותר של האנושות יהיה כאשר בלא פחד המדינה ובלא פחד האל יחיו כל האנשים בשקט ובשלווה, ויעשו אך טוב תוך רדיפה אחרי האמת. זו היא נבואת אחרית הימים שלי, בהיותי בן 17. האם היא רגילה לבני גילי, אני חושב שכן. כאשר אזקין אשוב קרוב לודאי אל האל כיוון שאז אפחד מפני המוות ומפני האין שבא אחריו. אך עוד חזון למועד. גם בעתות צרה אני מאמין באלוהים ומתפלל אליו ודבר זה נותן לי עידוד. הכל כאן הוא אפקט פסיכולוגי ותו לא. תמיד בעתות צרה פונה הבן אל אמו ואביו, העם אל מנהיגיו, האדם אל האל.

אותי קרוב לודאי לא יזכרו לדורות. לא אתן לעולם שום דבר יוצא מהכלל. על כן לא יזכרו אותי זמן רב אחרי מותי. באם לא אתעלה ביותר בחיי או לא אשפיל את עצמי יתר על המידה ואשמור תמיד על רמה נאותה, אומר שעברתי בהצלחה את דרך חיי ואשמח למות, אף אם לא אשאיר את שמי לדורות. השארת זכר לדורות הוא הבל הבלים שאין האדם נהנה ממנו. איני רוצה שישירו שירי הלל אחרי מותי וגם לא שירי קללה. אם ישירו שירי הלל עוד בחיי מה טוב, אך זה לא סביר.

בשביל שאצא עם בחורה לתמיד דרושה לה תכונה שתמשוך אותי אליה לתמיד – כסף, יופי, ערנות, שכל, שובבות..

בעיר להורי רוב הזמן לא היה כסף, חיינו מחמישים לירות לחודש בקושי, בגלל החובות הכבדים לבית של שני חדרים שקנינו במרכז העיר. אכלנו למעשה לחם וגבינה, תפוחי אדמה ומקרונים כמעט כל יום. אך לא זה היה הנורא. הנורא היה שנקלעתי אל בין חברת עשירים, דבר כה איום עוד לא היה לי עד כה. בכפר הורי גם לא היו אמידים, אך רוב החברה׳ שם היו עניים למדי או אם היו עשירים לא התלבשו בכלל יפה. בעיר הייתי עם זוג מכנסיים מטולאות, נעליים קרועות ולא מטולאות כי לא היה לנו כסף בשביל להטליא אותן. לנעליים שלי היה

מבנה מעניין. הן היו קעורות מבפנים בגלל הרטיבות והן היו מרופטות מכל צדדיהן, חומות ודהויות נורא ומלמטה היו קרועות וכל הגשם נכנס לגרביים. לא פלא שבחורף הייתי כל הזמן מקורר. לא היו לי נעליים אחרות. הגרביים והלבנים היו קרועים או מטולאים, היו לי שלוש חולצות קרועות או ישנות. מכנסי השבת שלי היו דהויים. הבנתי את המצב האיום שבו היינו שרויים ולא דרשתי דבר. היה לי סוודר שאמי מצאה עוד מהגולה, שאחי זרק מזמן, כולו מטולא עם רוכסן שתפש את חצי הסוודר. מחמם מעט ומכוער הרבה. הייתה לי חולצת חורף, כולה משבצות, אך היא הייתה מאוד קטנה עלי ואולי אפילו קרועה. אינני מדבר על הגשם השוטף שחטפתי ללא שום מעיל גשם עלי.

בבית כזה אפשר היה רק לשכון אך לא לגור, ועם כל זאת הייתה אוירה של משפחה, של בית, במשך כל תקופת חיי עד כה. הכל היה חמים ובכפר עוד יותר מאשר בעיר. מבחינה רגשית היה בית זה פנטסטי, אך מבחינת נוחיות ותצוגה לבריות הוא היה בדרגה זוועתית. הוא טוב יותר מהמעברות המרופטות הבנויות מעץ או מבדים או מפחים. חברים טובים שלי בכפר חיו שתי משפחות בכל מעברה קטנטונת, מובדלות על יד מחיצה דלה והמעברה כולה אינה אלא חדר אחד גודל ועלוב. עד כמה שפר חלקי שלא גרתי במעברה, במקום שבו בהמות לא היו דרות. בכפר למדתי במעברה שנתיים ימים ומעולם לא אשכח את התנאים שם!!! הצרה עם רוב הצברים שהם כמעט ואינם יודעים את התנאים במעברות. גם בקיבוץ יש מעברות, אך שם כולם חיים במעברות, שם כולם אוכלים לשובע ושם לכולם יש אידיאלים. שם אין עוני!! עוני, עוני, עוני!!! מפלצת הדלות הנוראה, הקללה הגדולה ביותר הרובצת על האדם. הדבר <u>שאני שונא ביותר בעולם!!!!!</u>

אני יודע היטב כי שוכני ארמונות חיים לעיתים חיים עלובים יותר מבחינה רגשית משוכני מעברות. אך רגש היה לי תמיד. הבו לי נוחיות, כסף, תנאים של בני אדם ואז אקונן על הרגש. טוב יותר להיות אומלל בארמון משמח במעברה. זו התיאוריה שלי וכל זאת בגלל שאני סבלתי מדלות. אני יודע מה זו דלות ועל כן אני שונא אותה!!! אמי חייתה בתנאי דלות עוד יותר נוראים משלי. בגיל 16 התיתמה. אחיותיה היו קטנות ממנה, אמה בקושי התפרנסה. אביה לא הוריש להן דבר. הוא היה טוב לב לכולם. היה לו לב זהב אך הם היו עניים. אם אהיה עני בעוד עשרים שנה תהיה זו רק אשמתי, אפילו אם כל הנסיבות היו נגדי ואני נקי מכל אשמה. אמי שונאת בגלל זאת עוני אך היא לא הצליחה להשתחרר מהרגלי העוני. יחד עם זאת, הורי הגיעו לדרגה יותר גבוהה מאשר הוריהם ואפשרו לבניהם להגיע לדרגה יותר גבוהה מהם. האידיאל שלי הוא להגיע אחרי הרבה שנים כדיפלומט להיות ציר בפריס ואחר כך לחזור לישראל ולחיות חיים נוחים ואמידים עם וילה בת כעשרה חדרים ברמת גן. אני אכנס לחיים הפוליטיים ואהיה בשיא הקריירה שלי שר החינוך והתרבות. בזאת אשלם את החוב הגדול שיש לי לחינוך המושחת ולתרבות האיומה שבארץ.

עוד לא מצאתי עד כה חבר שכדברי Bacon ב- Friendship אוכל: to discharge the swellings of the hearts and to clarify the thoughts. אין חבר כזה או שמא איני יכול למצוא חבר כזה? לגבי בנות, מתי יבוא היום הנפלא בו תהיה לי אהבה משותפת שתבליע את כל הרגשות האחרים? מתי אוהב באמת ותוחזר לי אהבה, או שמא איני מסוגל לזאת?!! מחר אלך לסדר בלשכת עבודה סידורים אחרונים ואז אחכה לעבודה עד לאוניברסיטה. בינתיים כדבר הפתגם באיטלקית: aspetta cavallo che l'erba cresce.

קראתי את HORACE של קורניי ובמיוחד מצא חן בעיני הקטע התיאטרלי הטוב ביותר שקראתי אי פעם:

Rome l'unique objet de mon ressentiment… moi seul en être cause et mourir de plaisir!

אני יודע את הקטע בעל פה, גם אחי תמיד מדקלם אותו ונורא אוהב אותו. הלכתי לחפש עבודה. לא הייתה שום מודעה עבור חברה' כמוני. בבית הספר אין זכר לתלמידים פרטיים. קרוב לודאי שנגזר דיני להתבטל בבית עד האוניברסיטה ולא להרוויח פרוטה. מצער למדי!! שכן אסבול מחוסר כסף משווע באוניברסיטה, שם כלל וכלל לא מובטחת לי עבודה. הייתי בקולנוע וראיתי את SANCTUARY לפי ספרו של ווילים פוקנר. סרט טוב. האמונה היא הדבר הקדוש ביותר וכל אדם חייב להאמין במשהו. נדמה לי שגם אני חייב להאמין באלוהים למרות שזה לא הגיוני ולא שכלתני. אך האמונה עליונה מההגיון והשכל. עכ"פ לפחות יש לי להאמין באידיאל, באם אשיג אותו אי פעם ולא אמצא אידיאל אחר אאמין באלוהים. זה גורלם של כל חסרי האידיאלים בעולם – להאמין באלוהים.

באם אגיע אי פעם למסקנה שישנן בנות שבפניהן אוכל לשפוך את ליבי ובת תגרום לי נחת אינסופי בידידותה ובחיבתה אלי (אהבה סוערת אינה נחוצה לי) אתחתן אתה אפילו אם אין לה כסף. אדרוש ממנה רק דבר אחד: שהיא תהיה מסודרת ותסדר את ביתנו בסדר וניקיון. אבל אם אווכח שכל הבנות שוות ואין הן מסוגלות להטות אוזן למחשבותי (שכן עדיין אני מאמין כי הדבר הנפלא בתבל הוא אוזן קשבת ומבינה אל מחשבותיך ודבריך), אזי אשתדל להתחתן עם העשירה שבהן, או לא להתחתן כלל. קראתי את HORACE, CINNA, POLYEUCTE של קורניי וכן את L'ETRANGER של CAMUS. ספר נחמד שקל לקראו, מצטיין ברציפות העלילה ובעובדה כי כל אירוע הוא תוצאה של קודמו. לא כמו קורניי, בעל ההפתעות. ראיתי סרט טוב מאוד "הקפיטן" עם ז'אן מרה. בקולנוע ישבה לבד אחת שדמתה בדיוק למרינה ולאדי. אני מעריץ מאוד את יופיה של מרינה ולאדי, אם כי אין לי כל כוונה להתחיל עם אחד שכמותה או כבריג'יט ברדו או כמרלין מונרו אי פעם, שכן הן תבאנה לי אסון.

בעוד למעלה מחודש ימלאו ארבע שנים לכתיבת היומן. ארבע השנים המעניינות בחיי ואשר עיצבו את אישיותי. איזה מסמך פנטסטי מהווה יומן זה! איזו עדות מכרעת להגיגיו ומעשיו של נער בגיל 13-17, גיל הטיפש-עשרה. אם אפרסם יומן זה הוא יהיה רב מכר. אך זאת אעשה רק בעוד הרבה הרבה שנים.

גבירותי ורבותי, יש לי הכבוד והעונג לאמר כי BOILEAU כשלוש מאות שנים לפני חשב בדיוק מה שאני חושב והוא אומר ב- EPITRE IX :

Rien n'est beau que le vrai, le vrai seul est aimable.

Il doit régner partout, et même dans la fable.

סיימתי לקרוא את L'ART POETIQUE של BOILEAU. כמו כן גמרתי לקרוא את כל יצירות רסין, 6 יצירות מופת של קורניי, לקט של גדולי המשוררים בצרפת במאה ה- 19. קראתי את החרוזים הנפלאים והאמיתיים האלה של ALFRED DE MUSSET, אותו אני קורא כעת ושהטילו עלי רושם עז כיוון שהם מתאימים לי בדיוק :

L'homme est un apprenti, la douleur est son maitre,

Et nul ne se connait tant qu'il n'a pas souffert.

רק בעיר השתלט עלי הכאב ורק בעיר הגעתי להכרת עצמי כיוון שסבלתי! כל הרעיונות הרציניים שצצו בי – מקורם בעיר. כל רעיונותי אודות החיים, מנהגי החיים, העושר והעוני ועוד באו לי רק בעיר. בכפר סבלתי מהפושטקים בכיתה ח', אך סבל זה היה גופני יותר מאשר רוחני, הוא לא השפיע ביותר על רוחי. אך הסבל תמיד בלט בחיי. מי לא סבל כמוני כשלמדתי במעברה בכיתות ה'-ו', כבר אז הרגשתי עצמי בוגר מבני גילי למרות שהם היו מבוגרים ממני בהרבה. בגרות רוחנית תמיד הייתה לי, אפילו בגולה בה לא סבלתי הרבה. הייתי מבוגר כבר בגיל תשע כשעליתי ארצה. אפשר לומר כי במידת מה דמיתי לאבן גבירול החולה והסובל הכותב באחד משיריו :

ואני בשש עשרה שנותי

ולבי בן כבן השמונים.

אם לא הייתי סובל בעיר הייתי יוצא רכרוכי לקראת החיים בלי כל מטען רוחני ומעל לכל בלי כל מטען הסבל הדרוש לשם הצלחה בחיים. מטבעי להתנחם בכל מה שקורה אותי ולמצוא אף בצרות צדדים חיוביים. גם זו לטובה!

ובכן היום הכרתי מושג חדש - "מסחר". הלכתי היום אל חברת הקיבוצים בהסתדרות לבקש עבודה. הפקידה הסתכלה עלי בבוז ואמרה "אתה רוצה מסחר?". בהתחלה לא הבנתי מה זה וביקשתי ממנה שתסביר את עצמה. למרבה תמהוני התברר כי בארצנו עבודה תמורת שכר נקראת "מסחר". עד היכן הדרדר העם היהודי שהוא לא מוכן לשלם אפילו בעד עבודה וכשמבקשים ממנו עבודה, הוא מדמה לעצמו כי מבקשים ממנו נדבה. כבר במחנות העבודה הקודמים שהשתתפתי בהם התפלאתי מיחס ה"רחמים" שיש לחברי הקיבוצים אלינו. הם חושבים כי ברחמים גדולים ובנדבה גדולה הם מאפשרים לנו ללון ולאכול בקיבוץ. העבודה שאנו עושים וודאי אינה מספקת בכדי לשלם עבור האוכל והלינה. האוכל הוא הכי פשוט שאפשר לתאר – מתבסס בעיקר על לחם. גבינה אין והריבה היא מהסוג הגרוע ביותר. הלינה היא בצריפים עלובים במיטות רעועות ומבוקעות וכולם ביחד כמו בדיר חזירים.

לי לא איכפת לעבוד בלי כסף בקיבוץ כל עוד יש חברה' טובים והעבודה נעימה. אך כעת אני זקוק לכסף וזה היחס שמגלים כלפי. רע ומר מצב האומה היהודית אם הדרדרנו עד מצב זה! המצב הוא שכעשרים וחמישה אנשים בעיר יודעים שאני מחפש עבודה ויכולים לעזור לי אם הם יטרחו קצת לחפש. רובם מבוססים בעמדותיהם ולא יקשה עליהם למצוא לי עבודה ו**<u>אף</u>** אחד מהאנשים האלה לא מצא לי עבודה!!! אם אין אני לי מי לי? האם מכרי, דודי, חברי, מורי, כולם אדישים לגמרי כלפי?! אין זאת כי Chacun pour soi et Dieu pour tous… . כל חיי עזרתי לאנשים בעת צרה, נתתי מחברות, הסברתי תרגילים, עזרתי לפני מבחנים וזאת אף לאלה שלא היו חברי והם לא הזמינו אותי לחברה שלהם או למסיבות. ואם אני לא עוזר עוד יותר הם קוראים לי אגואיסט. הם רוצים להיות אגואיסטים ושאני אקריב את עצמי למענם.

היום קראתי את אחד הספרים הטובים ביותר בחיי: סונטת קרויצר מאת טולסטוי בצרפתית. המחבר מביע את דעתו על מוסד הנישואים. הוא ריאליסט עד מאוד וגורם לנו לקבל גועל מהנישואים, אותם הוא מתאר באור אמיתי בצורה נהדרת. במאמר של טולסטוי על הספר הוא מסביר את כוונותיו. ברור לי כי רוב רעיונותיו של טולסטוי צודקים. אבל הוא הגיע אל רעיונות אלה בגיל 59, אך אני בן 17 ולא הספקתי לחוות אותם. נשגב להתקיים מלחם ומים, אך כלום אעשה זאת? לא, על כן לא אמנע מאהבה ומכל הכרוך בכך. אם אמאס מזה בגיל 60, אכתוב גם אני ספר כזה ודי. טולסטוי מגלה יחס שלילי מכל הבחינות בנישואים. והוא צודק לגבי רוב

הזוגות הנשואים שאני מכיר. אין בנישואים דבר חיובי, הם טרדה, שעמום, רוגז, אך גם קצת הנאה, אם כי ברור שהיא לא עולה על האספקטים השליליים.

לכן אני רוצה להישאר רווק רוב ימי ורק בגיל ארבעים או חמישים להתחתן. או להתחתן נשואים עשירים וכדאיים עם כל פרצופה שלא תהיה. כל הנשים שוות. הן מנסות לצוד בעלים ומיד כשהן מתחתנות אתנו הן מגלות את פרצופן האמיתי ושונאות אותנו ועושות לנו צרות. בשביל מה להתחתן? תאוות בשרים אפשר לספק גם מחוץ לנשואים. התוודעות למישהו אפשר לעשות עם חבר, עם ידידה או עם כל אחד מבלי להתקשר קשר מחייב. אף אחד לא מחייב מישהו להתחתן. זה לא כתוב בחוק הפלילי וזה רק כתוב בתנ"ך שאיני מאמין בו בתור ספר קדוש. אז בשביל מה להתחתן אם אפשר לחיות חיים הרבה יותר מספקים מחוץ לנישואים? וגם יותר עמוקים. אפשר להכיר יותר את עצמי, לקרוא יותר,לכתוב יותר, להתקדם יותר בקריירה אם לא מתחתנים. זה הוכח!

וכעת - הילדים. אני אוהב ילדים, הם מהווים טרדה ללא ספק, אך גם תענוג גדול מאוד להורים. ובכן איפה כתוב שלא אוכל להוליד ילדים בגיל ארבעים או חמישים? אז אני מקווה להיות מבוסס ולהתחתן עם מי שארצה. ילדים בגיל צעיר זה לא כל כך מהנה, אך בגיל יותר מבוגר זאת הנאה משולשת! אמי תמיד אומרת לי בצער שהכל אינטרסים בחיים. מדוע שלא אנהג לפי זה ואתחתן עם אישה עשירה או עם אישה צעירה כשאהיה זקן? הנשואים מביאים טרדה, אי נעימות ומריבות. מדוע אפול בפח אם לא כדאי לי ליפול בפח? היופי אובד במהרה, כך שלהתחתן עם אשה יפה זה לא מביא תועלת. אך העושר נשאר והרי נאמר במשלי: "הבל החן ושקר היופי... העיקר הכסף!" ובכן רק אם תהיה לי תועלת אתחתן. יפה, זה למצוא תועלת בכל דבר. שמא תאמרו מקיאבלי חדש. ואני אומר כי מקיאבלי חשב והאמין במה שכתב ואילו יתר הפילוסופים והאנשים בעולם חושבים כמו מקיאבלי, אך כותבים דבש... עדיף להיות מקיאבליסט מצבוע.

לא עברו שמונה שנים ופעלתי בדיוק הפוך מכל מה שכתבתי. התחתנתי מאהבה עזה, בלי גרוש על הנשמה, בנישואין מאושרים המחזיקים מעמד איתן כבר 44 שנים, נולדו לנו 3 ילדים תוך 10 שנים ובא לציון גואל.

קראתי את מותו של איבן איליץ' של טולסטוי בצרפתית ואני מגיע למסקנה שהעיקר בחיים הוא הבריאות. כעת כשאני בריא פחות או יותר אין אני מדבר על נושא זה, אך אל לי לשכוח את יסורי בשעת מחלות וכאבי. יסורי הנפש הם בעלי ערך, אך ליסורי הגוף אין כל ערך. על כן תפילתי ותקוותי היא שאהיה בריא כל חיי, אפילו אם לא אתקדם כלל בחיים, כי העיקר בחיים היא הבריאות. טולסטוי מתחיל להטריד אותי, הוא יותר

מדי צודק. כזה טיפוס הוא מסוכן לחברה, מסוכן לשמוע או לקרוא אותו. על כן טוב עשתה החברה שעשתה לו צרות בעודו בחיים. האסון הגדול ביותר אתו שהוא צודק ודובר אמת. דוברי אמת מסוכנים לחברה, על כן צריך להוקיע אותם. זאת קובע ג׳ונסון במאמרו ON TOLERATION. החברה תוקיע טיפוסים כאלה מבלי שאתערב.

בסרט החיים ״אני נגד עצמי״, מוקיע אני בן ה- 17 את טולסטוי ואת כל הדוגלים בצדק חברתי ואומר שטוב עשתה החברה שהתנכלה לו. אז למה יתמה בן ה- 69 שהחברה (והוא כנער) מוקיעים אותו כמתריע?

האם ארצה לתקן את המוסר של החברה המודרנית, כפי שטולסטוי עושה, אך למה שאעשה זאת? מדוע אומר לחברה מה לא לעשות? האם אני חייב להאמין לטולסטוי? הרי אפיקוריאוס אמר הרבה לפניו שצריך להנות מהחיים ולמה שאאמין לטולסטוי ולא לאפיקוראים? אמנם החוש הפנימי שלי אומר לי כי רעים חיים אלה, אך אל לי לשכוח שחוש זה נולד מהחינוך שקיבלתי וכי מי אומר שהורי צודקים? אף אחד לא יכול לקבוע מי צודק. אחד העם מביא שתי השערות ב״בשר ורוח״ אך לא מחליט איזו מהן היא הטובה. אעשה משהו רק אם אהיה בטוח שעלי לעשות זאת, או כפי שאומר ג׳ונסון: If I have a particular delegation from heaven. הרי זה רק אם אהיה עשיר או תהיה לי עמדה חשובה, או אהיה משכיל גדול, או כל דבר דומה. בתור פקיד לא אעשה כלום. שמא אהיה נביא אך אין לי מה לנבא. חסרה לי לנבואה השליחות השמימית ועד אז עלי להשתדל לעשות קריירה. זה יעסיק את מחשבתי רוב הזמן ולא יהיה לי זמן לעשות את חשבון הנפש, וגם אם אעשה את חשבון הנפש – כל עוד אין לי ייעוד מסויים להטבת הרוח, אעשה הכל להטבת הבשר!!! אעשה הכל להטבת תנאי החומריים.

אחיה חיים חומריים שאננים בכדי להיות לבסוף פילוסוף ולהורות לאנושות מה תהיה דרכה. רק על ידי התרוממות הבשר אוכל להגיע לידי התרוממות הרוח. מוזר, לא?! אך הגיוני. לכן לא אמשיך לקרוא את טולסטוי ופילוסופים אחרים. אם אגמור במידה מספקת את השכלתי – מחזות, שירה, מוסיקה, אמנות, ספרות יפה וכו׳ – אז אתפנה מחדש לטולסטוי ויתר חבריו ואקבע אם אמשיך בדרכם. מלבד זאת זה הדבר היחידי שאוכל לעשות כיום, כי אפילו אם אני מסכים עם דרכו של טולסטוי, מה אוכל לעשות בהיותי בן 17. אני חייב להיות הרבה יותר מבוגר בכדי להשפיע ולו במקצת על החברה. וחוץ מזה כלל ידוע הוא כי צריך לטעום טעם חטא בשביל לדעת מה טוב! ואני עוד לא טעמתי טעם חטא וכבר אני יודע או מתיימר לדעת מה טוב?! הכל כמובן אם אסכים עם טולסטוי שצריך לחיות חיים של פרישות (היו לו 11 ילדים והוא הגיע להשקפתו זאת כאמור רק בגיל 59).

לא אכנס עתה לעולם הפילוסופיה, זה מוקדם מדי!! וזה גם מזיק לחשוב כעת מחשבה רצינית. אך שמא מחשבה זו עלולה להציל את חיי שאחרת יתבזבזו ריקם. באם אחשוב מחשבה רצינית בכל זאת לא אוכל לפעול דבר. אתייסר כיוון שאדע שמחשבתי נכונה ואיני יכול לעשות דבר להפצתה ולמה לי יסורים? טוב לחיות בטשטוש עד אשר אגדל ואהיה נכון לפעול, בגיל 55-60. זה גם הגיוני שמחצית חיי אחיה את חיי הבשר והמחצית הבוגרת יותר – חיי רוח. יש ויש ערך לדפים אלה לעתיד. על כן חשוב מאוד יומן זה. איני חושב שרבים הנערים החושבים כמוני, אך אל לי לקבל רגשי עליונות.

למעלה מחמישים שנה לא נגעתי ביומן ומצמרר לראות כיצד הנער בן ה- 17 קבע את התנהגותו של הגבר בן ה- 57, מבלי שהוא היה מודע לכך כלל, כאשר קודם דאג לבסס את מעמדו ובזקנתו פנה לעשיית צדק חברתי.

אלה שהיו בשנתיים האחרונות בחברות סלוניות והיו להם חברות נדפקו כי בזמן הזה הם לא למדו. כעת מה שנשאר להם זה זכרונות נעימים ולרוב כישלון בבגרות. ונוסף לכך הם רצים בגולני. ואילו אני וחברי הלא מקובלים שלטנו ברגשותינו וכעת באנו על שכרנו, אנו ממשיכים בלימודינו ולי ולאחרים יש חברות ומבלים במסיבות. במשך שנתיים היינו PARIAS וכעת אנו PACHAS. רצינו חברה וחברה למראית עין אך בתת מודע שלנו ידענו שזה לא הזמן. עוד דבר טוב עזר לנו, זה הסטנדרטים הגבוהים שלנו. לא רצינו להתפשר ולכן לא קיבלנו דבר, ברגע שגמרנו ללמוד התחלנו עם אלה שיכולנו תמיד ללכת אתן. בגללן לא היה כדאי להפסיד את הלימודים, אך בחופש אנו מוכנים לבטל את זמננו למענן.

עלי לציין כי EMILE VERHAEREN הוא משורר מצויין. אני מסכים עם השקפתו כי חקירת הלא מודע ותכלית החיים הם דברים המטישים את כוחו של האדם החזק ביותר ולעולם הוא גם לא מגיע אל הפתרון. לכן צריך ללכת לשדות, לנשום לרווחה את האויר הצח וליהנות מהחיים. שירה צריכה להיות לדעתי פשוטה, לתאר רגשות, מראות נוף, אהבה, שנאה וכל דבר אחר המשקיט או מרומם את הנפש ולא ויכוחים פילוסופיים, המובעים הרבה יותר טוב במסות מאשר בשירה – הביטוי העילאי של הרגשות.

כל חיי אני חותר לקראת ייחוד. הדבר שאני שונא הכי הרבה הוא הבנליות, להיות פקיד, NOBODY... זה תופש גם לגבי חברות ולא אהיה מסוגל לצאת עם בחורה בנלית, טיפשה או ריקנית. יותר ויותר אני מרגיש כי רגעי השלווה היחידים היו לי דווקא בלכתי לקולנוע עם אמנון. אין כמו ידידות בין בנים. אתה חופשי, אתה מדבר מה שאתה רוצה, אתה עושה מה שאתה רוצה. אתה יכול לדבר עד חצות אם אתה רוצה או אתה יכול לעזבו לאחר הסרט ולהגיד שלום. אין לך שום סיבה לחשוב שעשית רע. בעוד שלצאת עם בת, כמו שאני עושה

עכשיו, משמעו להיות תמיד מנומס עד כדי גיחוך, לקחת אותה מהבית, ללות אותה עד הבית, לדבר על מזג האויר. אתה אינך חופשי וכידוע La ou il y a de la gene, il n'y a pas de plaisir . אבל החברה כופה עלי לצאת דווקא עם בנות, כיוון שאחרת יחשבו אותי ללא יוצלח. לדעתי לא פחות נעים מאשר לצאת עם בן זה ללכת לבד לקולנוע. כאן אתה עוד יותר חופשי, אבל אינך יכול להחליף דיעות. אבל אז החברה תחשוב אותך בדרגה הנמוכה ביותר של המין האנושי. אמנם דעת החברה אינה כל כך קובעת בשבילי, אך בכל זאת צריך לשהות בחברה ומוכרחים לשים לב לדעתה. אמנון היה חבר למופת ונוסף לכך הוא היה L'ami des mauvais jours , דבר העושה אותו עוד יותר יקר אלי.

פעמים רבות אני רואה זוגות הנראים מאושרים נורא (אמנם יותר מבוגרים ממני). או שהם מעמידים פנים או שיש להם רגשות החסרים לי. במקרה האחרון חיי נועדים להיות אומללים אם כי יתכן ואצליח יותר מהם , אך זאת ללא רגשות. אני מנסה להקנות לעצמי רגשות, אך איני מצליח לרוב. להשליט חכמה על עצמו יכול מישהו ובכך להתגבר על רגשותיו. אך להשליט רגשות על עצמו ובכך להתגבר על חכמתו – זאת עוד לא שמעתי. יתכן מאוד כי איני מסוגל עדין להרגיש בגיל כה צעיר. כאשר אצא עם עשר בנות, ולא עם שתים כמו עד עכשיו, אז אוכל להתנהג בחופשיות כמו כשאני יוצא עם בנים. מכל דבר שרוצים אותו מאוד מתאכזבים בהתחלה ורק אחר כך מפיקים את התענוג שציפו להפיק ממנו. כך יהיה עם החברה, עם החברות, עם האוניברסיטה, עם הדיפלומטיה. תענוג לא מקבלים מיד כי אחרת אובד חוק שווי המשקל העולמי של צער וסבל שהמצאתי, יחד עם פילוסופיות אחרות שלי.

הטיפוס שלי לחברה הוא אחת רכילאית, עם מוח חריף, פקחית אך לא חכמה ולא מדברת על נושאים נשגבים. גבוהה, תמירה, לבושה בצורה ספורטיבית, עם שערות ארוכות (אפשר גם קצרות אך לא יותר מדי), פרצוף יפה או אפילו רק נחמד. אחת הדומה לאנטונלה לואלדי. בינתיים החלטתי שאצא בעתיד רק עם בנות הנמשכות אלי. אבל לפעמים אלה בנות עקומות נורא וכמו שאמי אומרת בלאדינו el ke tuerto nase nunka senderecha . יותר ויותר אני שם לב לכך שדרורה מהכפר שראיתי אותה היום נשארה אצלי כאידיאל – אידיאל של הבת הבסדר, היא בסדר מכל הבחינות, יפה, אדיבה, בעלת שכל, השכלה, ידיעה ממוצעת בלימודים (ידיעה יותר מדי גדולה מורידה מערכה של בת) ועוד. רדום ומשעמם בכפר , רוב החברה׳ כבר יצאו לצבא.

היום בקוראי ביומן ראיתי מתי נעשיתי כה מושחת ורע. היה זה ביום שבת 20.2.1960, שבו כתבתי לאחר שעשו לי פגיעות איומות בנפשי: Vive la mechancete! Soyons mechants et gagnons. Seulement par ce moyen on gagne et dans tous les autres on ne reussit pas. Adieu les ideaux! דברים אלה היו פטליים הם קבעו לתמיד את יחסי אל העולם. החלטתי להצליח בלי שום אידיאלים, ברוע לב ובניצול, ואשמים בזאת החברה המושחתת שבה חייתי בעיר. שעה זו שינתה את חיי מילד תמים לאדם העומד מול פגעי החיים ומחליט להתגבר על הרוע על ידי השמוש ברוע!!!

זה נשמע כמעט כמו הצהרותיו של ריצ'רד השלישי של שקספיר, אך להבדיל ממנו היו אלה רק "קלאם פאדי" (פטפוטי סרק בערבית). בפועל נשארתי ילד טוב ירושלים והצלחתי בחיים בלי לפגוע באדם ובאתיקה.

מוזר איך המוסיקה של גריג שאני שומע עכשיו מזכירה לי את "מלכת השלג" על פי גריג, ההצגה שראיתי בסיום כתה ח' של בית ספר הותיקים בכפר, בסוף תקופת האומללות שלי בכיתה ח' בבית ספר העולים, ותחילת תקופת האושר בכיתה ט' בתיכון. ואכן, נער עלוב ומדוכדך, שנוא על כל חבריו, הייתי כשראיתי את מלכת השלג, וחודשיים אחר כך הפכתי לאחד הנערים המאושרים בתבל. בעיקר בגלל הקונטרסט העצום בין שני המצבים, כמו יציאה מחושך לאור, משנאה לידידות, מבדידות לחברה, משעמום לעניין. אז לא הייתי מסוגל כל כך להעריך את אושרי, אך כעת אני מעריך אותו. כתות ט' וי' היו השנים המאושרות שבחיי. איך קיבלו אותי בזרועות פתוחות לחברתם, לא אשכח זאת לעולם לבני הכפר בישוב הותיק. הם היו אדיבים כלפי, הרימו לי את המורל שהיה כה ירוד. אך היחס לו זכיתי בעיר בחברה העשירה היה אף גרוע יותר מזה של העולים החדשים. מעולם לא חשבו להזמין אותי לחברה שלהם כפי שעשו זאת בתיכון בכפר, למרות שעשיתי כל דבר אפשרי להתקרב אליהם. היה להם רק יחס של ניצול בלימודים שנשאר חד צדדי בלי כל תמורה מצידם ועוד עם טענות שלא עזרתי להם מספיק.

גמרתי לקרוא היום את ספר מאה האופרות הגדולות בעולם. עשיתי לי חידון של ניחוש מחברי האופרות לפי שמותיהן וניחשתי בפעם הראשונה 76 ובפעם השניה 97, בפעם השלישית את כולן. קראתי היום את הקומדיה של מולייר Les femmes savantes , הקומדיה הטובה ביותר שקראתי אי פעם, ממש תענוג לקרוא אותה, פנטסטית! היום, 1 בספטמבר 1961 הוא היום הראשון לעבודה שלי כנער שליח בבנק. אני רץ ומביא דברים מהקומות העליונות לקומת הקרקע. ישנם 4 שליחים – שני מבוגרים ושני צעירים. כל העבודה יכלה להיעשות על ידי אדם אחד, אבל כיוון שפועלים על פי חוקי פרקינסון דרושים ארבעה למילוי התפקיד. העבודה לא

מעייפת ביותר. המשכורת של 145 לירות לחודש טובה למדי. נעים לעבוד במשרד. בערב הייתי במסיבה ודרכתי לבת זוגי לריקוד הסלו על הרגל. זה הוריד לי הרבה את המורל. זה מה שקורה כששניים שלא יודעים לרקוד רוקדים ביחד. מסיבות ודיפלומטיה הם המקצועות הקשים ביותר בעולם ודווקא בהם אני בוחר! במסיבות לא עושים דבר מלבד לרקוד. למי שרוקד כבר כמה שנים זה בטח משעמם נורא. באמת אין שם שום דבר, שום תוכן, שום מטרה למסיבות האלה.

בחינות הבגרות היו הכנה לבחינות קשות וחשובות יותר שאצטרך לעבור אותן בחיים. מי יודע איך הייתי עובר בחינות אלה ללא הבגרות שלי. בהכנה לבגרות למדתי להיות דחוק בזמן. לא היה לי רגע לנשום וכעת שאני עובד עבודה של מבוגר אני רואה כי אכן גם למבוגר אין זמן לנשום. מוחי עכשיו הוא ריק ממחשבות וכאשר איני עובד, אני עייף מכדי לחשוב. כעת אני מתחיל יותר ויותר להעריך את אבי. הוא לא קרא יותר ספרים כנראה כתוצאה מהעבודה הקשה. באים הביתה עייפים ולא חושבים על שום דבר. הייתי בסרט טוב מאוד "מוניקה" בבימוי אינגמר ברגמן.

הפקידות במשרד הן ממש חתיכות עולמיות, אך כולן למעלה מגיל 20, כלומר לא בשבילי. היום שוב פעם בני אמר לי שלא כדאי לבחור בכלכלה. הוא אמר שלעולם לא תהיה לי קריירה במשרד החוץ כיוון שאני "שחור". הרבה באו בגיל מבוגר לארץ ולא הספיקו להתאקלם באווירה הישראלית. אני חושב שהתאקלמתי. ביום שבו אווכח כי אכן בני ואחרים צדקו ולא אוכל להתקדם בגלל שאני "שחור" יהיה איום בשבילי. עכ"פ עלי ללמוד גרמנית באוניברסיטה. החלטתי נחושה! אני רק מפחד מדבר אחד – מהגזענות. ייתכן ובגלל שאני ספרדי ישימו לי מכשולים. זה גרוע. כל דבר אני יכול לשנות, אך את מקום היוולדי אינני יכול לשנות. סיסמתי היא: המשך בעקשנות ובהתמדה ותצליח!!

זאת כמעט הפעם הראשונה בארבע השנים של היומן ולקראת סופו שנושא המוצא שלי עולה. לא בחרתי בקריירה דיפלומטית ולכן לא ניתן לאמת את הדיעה הקדומה, אך הגרמנית עזרה לי מאוד בעבודה ובאקדמיה

הלילה שמעתי קונצרט בקולנוע ליד הבית. בתוכנית היה טריו אופוס 99 ב B flat major של פרנץ שוברט עם הכנר איזק שטרן, הצ'לן ליאונרד רוז והפסנתרן יוג'ין איסטומין. שני הפרקים הראשונים של היצירה מצאו חן בעיני, השלישי לא הטיל עלי כל רושם והרביעי חזר על עצמו יותר מדי ללא כל חן. בכלל, הייתה היצירה לא רעה. באולם היו אנשים מאוד מהודרים. הייתי עם חבר, אך לא פגשתי בקונצרט אף אדם מוכר. בשנתיים שלי

בעיר ראיתי מופעים רבים – הצגות, קונצרטים, הארי בלפונטה, מרלן דיטריך, תוכניות בידור, דן בן אמוץ, האופרה כרמן, בלטים, קרקס, תערוכות, וזאת בנוסף למאות סרטים בקצב של כמה סרטים לשבוע.

לא זכיתי להיכנס למופע של זיזי ז'נמיר, אך לימים ראיתי אותה בפריז במופע שבו ישבתי בשורות הראשונות. היא התיישבה על ברכי בשיר Je cherche un millionaire, ושאלה אם מליונר כמוני רוצה בה

אסור לי להיות ביישן ואני צריך להיות נועז יותר ביחסי עם נשים. איני צריך לתת להן לבחור ועלי לבטל את רצונן על ידי רצוני. נשים אוהבות שימשלו בהן. אני צריך להיות פחות מנומס, אך עלי להיזהר מלהיות BRUTE, למרות שבתור שכזה יכולה להיות לי הצלחה אצל נשים רבות, אך אני מוותר עליהן מראש. סוף סוף עלי להתנהג כגבר ורק זה מצליח עם נשים. היום יום כיפור וצמתי בלי בעיות, ישנתי 12 שעות ברציפות. 95% של המחלות של אדם אומלל הן פרי המצאתו, האדם סובל מהן כאילו היו קיימות. אך אם היה מאושר לא היה מרגיש אותן כלל. קראתי כל היום את NANA של אמיל זולה, ספר טוב. ראיתי בקולנוע חן סרט מצויין "הבלט המלכותי" עם הבלטים: Le lac des cygnes, The Firebird, Ondine . אגם הברבורים היה ממש נהדר. המוסיקה של צ'יקובסקי ממש עילאית. מוזר איך שבלט המתאר סיפורי בדים באמצעים מלאכותיים ולא טבעיים הצליח לעניין אותנו, אפילו כשלא היה חי כי אם מוקרן על הבד!!! אין זאת כי היצירה כולה: הבימוי, הכוריאוגרפיה, המוסיקה, המשחק והכל היו נהדרים! קיבלתי במתנה עשרה תקליטים קלאסיים ישנים משנות הארבעים עם האמנים הטובים ביותר - ישה חפץ, ארתורו טוסקניני, רודולף סרקין, יוג'ין אורמנדי – קונצ'רטו לקרן של מוצרט, סימפונית יופיטר של מוצרט, הסימפוניה הראשונה של בטהובן, סונטת האביב והסונטה הפתטית של בטהובן, מבוא ורונדו קפריצ'יוזו של סן סנס, הפתיחה 1812 של צ'יקובסקי, ועוד. שלושת המלחינים האהובים עלי הם מוצרט, בטהובן וצ'יקובסקי.

נסעתי עם שני חברים לפסטיבל עין גב. ראינו את הכינרת וישבנו בבית קפה ממש על שפת המים. שמענו בקונצרט את הפתיחה פרומתיאוס של בטהובן, קונצ'רטו לכנור של בטהובן, הפתיחה מערת פינגל של מנדלסון וקונצ'רטו לכנור של מנדלסון. נהניתי בשיא ההנאה האפשרית מהקונצרט. הביצוע של אייזק שטרן היה מרהיב, גיאורג זינגר ניצח על התזמורת הפילהרמונית הישראלית. עד עכשיו שמעתי מוסיקה קלאסית בעיקר בביצוע גרוע בהופעות חיות או עם תקליטים חורקים. היום הייתה זו הפעם הראשונה שראיתי קונצרט בביצוע כנר טוב, תזמורת טובה עם יצירות טובות. בתום הקונצרט לא היה לנו איפה ללון ולא ניתן היה לנסוע באוטובוס. בסוף נסענו יחד עם התזמורת הפילהרמונית הישראלית באוטובוס השני שלהם. אנשים לא סימפטיים ביותר, הם שיחקו קלפים כל הזמן, עישנו סיגריות וסגרו את כל החלונות. כך הגענו אתם .... לתל

אביב. לא הייתה ברירה אחרת שכן לא הייתה שום תחבורה לעיר. הגענו לתל אביב בשתיים ורבע בלילה. הנהג שהשגיח בנו רק בתום הנסיעה רצה להביא אותנו למשטרה, זה היה לא רע, שכן הם יכלו להביא אותנו לעירנו. אבל בגלל שהוא רצה להגיע הביתה מהר הוא הוריד אותנו בתחנה המרכזית. משם היה נהג שהוביל נהגים הביתה שלקח אותנו לפינת רחוב ז׳בוטינסקי, שם חיכינו לטרמפ כשעה ובסוף עלינו למשאית גדולה. חזרתי הביתה בסביבות השעה שש בבוקר. נרדמתי מיד ולא הלכתי לעבודה.

הרגשה עילאית דומה מקונצרט חוויתי רק בברלין כששמעתי בניצוח ausgezeichnet של דניאל ברנבוים סמפוניה וקונצרט של שומן עם תזמורת Staatskapelle Berlin ב- Staatsoper Unter den Linden .

איני מפחד מפני המוות. אני מפחד מהיסורים שלפני המוות. אם אמות פתאום זה לא יעשה לי כלום. כמובן שאעשה הכל בכדי שזה לא יקרה לי, כי איני פחדן ונוטש את המערכה כבר בהתחלה. אבל אם חס וחלילה זה יקרה לי לא אצטער. אני אדיש כעת, בגיל 17.5 כלפי המוות וודאי וודאי על מה שאחרי כן כי אני סבור שאין כלום. אם המוות יבוא אלי ולא אוכל לעשות דבר לסלקו, אדרבה שיבוא. אני אקבל את פניו איתן ויציב. כך אני אומר כשהמוות נראה רחוק ממני. נראה מה אומר כשיהיה קרוב אלי. אם המוות יבוא אז אלך לאין. כיוון שסכום הצער והשמחה שווה בחיים, לא אפסיד כלום אם אמות, ואז לא יהיה לי לא צער ולא שמחה. אני מפחד מפני יסורים ומחלות, זה כן. כעת אני חושב שבכל זאת עדיפים היסורים כיוון שהאושר יבוא אחריהם לפי עקרון שיווי המשקל. החיים זה + ו -, שבסיכומו של דבר נותנים 0. המוות זה 0 תמיד. אך אין המוות מטריד אותי ביותר כעת. עוד אין נפש אחת שיקרה לי בעולם עד כדי כך שאצטער על מותי ועוזבי את החיים. שום דבר לא קושר אותי אל הבית, אל העיר ואל העולם.

מי זה כותב שורות אלה – נער בן 17.5 או קשיש בן 68.5? גם כיום איני מפחד מהמוות, אם כי אני אעשה כל דבר למונעו בעיקר בגלל הצער שהוא יסב לאשתי, ילדי ונכדי, לאחדים מחברי, קוראי ותלמידי, וגם לי...

מי אני? אני משכיל מדי לגבי גילי, אני נחמד, איניני ספורטיבי, אני קצת עצבני, קצת ציני, לגלגני, שוויצר, מפחית לפעמים מערך עצמי, מנומס מדי (בישראל זו מגרעת), איניני איש שיחה מזהיר אך אני יודע לנהל שיחה יפה אם אני רוצה בכך ולא מתרגש מדי. אין לי נסיון עם בנות, איניני עשיר, משפחתי לא מיוחסת, עבור הגזענים – אני ספרדי, אני חושב עצמי עליון על אחרים, יתכן כי אני סנוב. אני אגואיסט, בעיקר בבית. אני יודע לסגל עצמי למצבים שונים, אני יכול ללמוד הרבה מאוד אך לא מהר מאוד, אני מתמצא בהרבה מאוד שטחים שונים ומשונים אבל בשום שטח איניני מתמצא באופן מעמיק. אני יכול להשפיע הרבה מאוד על סוג די

גדול של אנשים, יש לי צמאון לדעת כמה שיותר דברים, לבקר בהרבה מקומות, להכיר הרבה אנשים. יש לי הרבה אמביציות, בגלל שאני יודע עד כמה גרוע העוני ומה איומה הבנליות. אם אמצא עבודה שתאפשר לי לחיות ברווחה ותהיה מעניינת, אזי אומר שלום לכל האמביציות ולא אכפת לי להיות סתם אמיד מבין מליונים אחרים. אני יכול להיראות בעיני עשרות אנשים בעשרות דמויות אחרות. אין לי אף שונא מובהק בעולם הזה ועל כך אני מתגאה. אני לא טיפוס שלילי ואם אני חושב כך זה רק בגלל רגשי נחיתות. המוסר שלי אמנם קצת ירוד, אך הוא ירוד אצל רוב בני האדם בימינו. עמוק עמוק בלבי יש לי רגשי אהבה עמוקים בהרבה נושאים – אני מחבב תינוקות, אוהב את הטבע, אוהב את היופי, שונא את הדם ואת האכזריות. איניני יצור חסר רגישות שיש בליבו רק חישובים קרים. עברתי תקופת משבר ואני מאמין כי רגשותי יתעוררו בתקופה מאוחרת יותר. אני אדם ככל האדם שמגרעותיו שוות למעלותיו. אבל המעלות והמגרעות הן בסטנדרט גבוה יותר מרוב מכרי.

יקירי, היה נחמד לשוחח אתך אחרי למעלה מחמישים שנה שבהן לא קראתי ביומן הנעורים שלך המכיל אלפי עמודים של מחברות בכתב יד צפוץ. בכמה תחומים לא השתנית הרבה ובאחרים חל מהפך מלא, בעיקר ביסודות הרגשיים שלך אחרי שהכרת את אשתך ונולדו לך ילדים ובמודעות האתית שלך אחרי שנכווית ברותחין מהעושק. יומן זה, שהבאתי פה רק קומץ זעיר ממנו, הוא ספרי ה- 12, אך בעצם זהו ספרי הראשון וממנו יש להתחיל בספירת יצירותי, זהו אם כן אופוס 1 - A portrait of the idealist as a young man .

כיצד גיליתי את בית הכנסת של קוריה בספרד?

ניתן לקרוא סיפור זה במישור המציאותי או הסוריאליסטי. אחדים יאמרו "אם זה לא אמיתי זו בוודאי מעשיה מוצלחת", אחרים יקראו אותו בספקנות, בהשתאות או בחוסר אמון. אינני ארכיאולוג, היסטוריון או מדיום. אני איש עסקים, עם דוקטורט באתיקה עסקית. אני מלמד קורסים בכמה אוניברסיטאות, כתבתי ספרים אקדמיים, מאמרים, אתר אינטרנט, אך גם רומן, מחזה ומעט שירה. איש איש כאשר ידוונו ליבו...

בעשרה באוגוסט 1998 כתבתי מכתב לראש העיר של קוריה בספרד והודעתי לו שבכוונתי לבקר בעירו, כי על פי המסורת מקור השם שלי קורי הוא מקוריה. סיפרתי לו ששפת אמי היא לדינו אך למדתי גם ספרדית, אני חי בישראל, נולדתי במצרים, מהורים וסבים ממוצא יווני ותורכי, וביקרתי פעמים רבות בספרד בענייני עסקים.

בעשרים באוגוסט 1998 כתב לי ראש העיר של קוריה: "אני מברך את דון חקובו קורי, ובהכירי את העניין שיש לו בביקור בעירנו אני מתכבד להזמינו ולארחו, בהביאי בחשבון את החשיבות של המטרה שהביאה אותו לרצות לבקר בארצנו. חוזה מריה אלברז מנצל את ההזדמנות על מנת להביע בפניו את העניין האישי שלו." באותו היום קיבלתי דוא"ל מחואן פדרו מורנו, הארכיאולוג האחראי למחלקת ההסטוריה והתרבות של עיריית קוריה, שכתב לי: "המטרה של הביקור שלו נראית לי מאוד מעניינת ומרתקת. כבוד ראש העיר מסר לי על רצונו לבקר אותנו. קוריה, שומרת בזכרונה ההסטורי את השם של רחוב בית הכנסת, ויש שני מקומות אפשריים למיקומו. אנו מקווים לראותו בקרוב בעירנו/עירו. נקבל אותו היטב." בעשרים וארבעה באוגוסט 1998 כתבתי למורנו: "בחפץ רב אבקר עימו בעירו ואראה את האתרים של בית הכנסת והרובע היהודי. אולי, יאתפשר לי עם ה- DNA שלי לאחר 500 שנה, לסייע לו למצוא את המיקום המדוייק של בית הכנסת בו ביקרו אבות אבותי. זה מאוד חשוב למען התיירות של עירו... רואה אתה אדוני, שאני כבר לוקלפטריוט ואני חפץ לעשות דבר מה על מנת לסייע בכלכלת עירנו..."

בשמונה באוקטובר ביקרתי בבית הכנסת העתיק של קסטלו דה וידה מהצד האחר של הגבול, בפורטוגל. שמתי לב איך נבנה בית הכנסת ובתשעה באוקטובר נסענו רעייתי רותי ואנוכי לקוריה שם התקבלנו על ידי חואן פדרו מורנו. מורנו הראה לי שלושה אתרים אפשריים לבית הכנסת, אבל פסלתי את שני הראשונים (DNA,

אינטואיציה או מזל?). כאשר הגענו לאתר השלישי, אמר לנו מורנו שפה ישנה בעיה כי הגברת הזקנה שגרה בבית לא מוכנה לפתוח את ביתה בפני אף אחד. לפתע, הגברת הזקנה (שמה היה קסטנירה), שדמתה בצורה מדויקת לאמי, יצאה מביתה. אמרתי לה שאני בא מישראל, שמי הוא קורי, ומקור המשפחה שלנו מקוריה. אנחנו רוצים למצוא היכן היה בית הכנסת ואנו מבקשים את רשותה להיכנס לביתה. היא חייכה, והזמינה אותנו להיכנס. מורנו היה המום. כאשר נכנסנו, שמתי לב שהבית היה בנוי בדיוק כמו בית הכנסת של קסטלו דה וידה. אבל השער היה מרובע ולא בצורת קשת כמו בבית הכנסת בוידה. כאשר שאלתי אותה מדוע, היא אמרה לי שהיא שמעה ממשפחתה, החיה באותו הבית מזה מאות בשנים, שהשער המקורי היה קשתי אבל הוא נהרס ברעידת האדמה של 1755. ירדנו למרתף והיא הראתה לנו ספרים עתיקים, אך העתיק ביותר היה משנת 1500, לאחר שהיהודים גורשו מספרד בשנת 1492. היא אמרה למורנו שהיא מסכימה שייערכו חפירות בביתה על מנת למצוא את שרידי בית הכנסת.

בתום הביקור, נתן לי מורנו במתנה ספר "קוריה וסיירה גאטה" וכתב הקדשה: "לידידינו היהודים, שספר זה יניח צעד נוסף למפגש של תרבויות שלעולם לא היו צריכות להיפרד."

בשנת 1999 נמכר ביתה של גברת קסטנירה לאדם פרטי ועד שנת 2011 לא בוצעו החפירות, אבל מורנו אמר לי בשנת 2011 שבחפשו בארכיבים של קוריה הוכח לפני מספר שנים שבית זה אכן היה האתר של בית הכנסת. לא ניתן לבקר בבית הכנסת כי גרים בו אנשים פרטיים. באינטרנט קראתי שהקהילה היהודית בקוריה הייתה קיימת כבר במאה השתים עשרה. ברובע היהודי חיו בערך 46 משפחות שעסקו במקצועות של חרטים, חייטים, צורפים, גובי מס וכדומה. עם הגירוש מספרד, כמה מהיהודים השתקעו בפורטוגל, שם הם התנצרו, כמו יהודה מאלבה. אלה אם כן העובדות.

אני משער שהיהודים של קוריה (עם אבות אבותי כנראה) ברחו לפורטוגל בשנת 1492, כי קוריה הייתה על גבול פורטוגל שקיבלה יהודים עד שנת 1497. הם חשבו שיחזרו בקרוב לספרד והשאירו את בית הכנסת במשמרת של אחת המשפחות, ששינתה את שמה, כמו אנוסים רבים, לשם של עץ – קסנירה, עץ הערמון, אבות אבותיה של הגברת הזקנה שחיה עדיין באותו הבית בשנת 1998. הם לקחו עמם את כל הספרים בעברית ולכן לא היו בבית ספרים כלשהם מלפני שנת 1500. היהודים של פורטוגל נאנסו להתנצר, כי לא אפשרו להם להגר כמו בספרד, אבל רבים מהם ברחו מאוחר יותר עם עזרתם של דונה גרציה מנדס ואחרים לתורכיה, יוון ואיטליה, שם גרה משפחתי עד אשר היגרו שוב למצרים, ישראל, צרפת או ברזיל. הגברת קסטנירה, שכנראה ידעה שביתה היה בית הכנסת בהיותה אנוסה, החליטה בזקנתה לאפשר שיתבצעו חפירות ולהחזיר את ביתה ליעודו

המקורי של בית כנסת. הדמיון שלה עם אמי הוא לא תעתוע אופטי כי יש לנו תמונות עמה, אבל יהודיות ספרדיות רבות דומות עד היום לספרדיות כי הן התחתנו עם ספרדים במשך 500 שנה. הסימפתיה שהיא חשה כלפינו, בפותחה את ביתה בפני ישראלי יהודי כאשר לא רצתה לפתחו לבני עירה, מוכיחה כנראה שהיא ידעה על אבות אבותיה היהודים.

אך מי יודע איך מתרחשים הדברים: מדוע החלטתי לבקר בקוריה, מדוע הארכיאולוג ביקש ממני שאסייע לו למקם את בית הכנסת, מדוע האישה הזקנה החליטה לפתוח לנו את ביתה, כיצד צאצא של קוריה שבא מישראל מצא את בית הכנסת אחרי 500 שנה? האם זה מעשה קסם, דבר של מה בכך, סיפור הגיוני? מי יודע?

איכה ילוונו

בטור אינסופי

כל אלה אשר הייתי אנוכי!

איכה נפתח אשר הייתי

בטור אינסופי

עבור כל אלה אשר אהיה!

וכה מעט, כה כלום אנוכי

אנוכי של היום

שהוא כמעט של אמש,

שיהיה הכל של המחר!

(חואן רמון חימנז, האמת הבלתי נראית, ההווה)

מאמר זה נכתב ע"י יעקב קורי בשנת 2011 בחמש שפות: לדינו, ספרדית, אנגלית, צרפתית ועברית. הוא פורסם עם תמונות של מסע החיפוש בקוריה בכעשרים עיתונים ואתרי אינטרנט בשפות אלה באותה שנה בספרד, ישראל, ארגנטינה, אורוגווי, צ'ילה, ארה"ב, מכסיקו, בלגיה וצרפת. המאמר קיבל התייחסות מאוד חמה משגריר ספרד בישראל. פרטים נוספים ניתן למצוא באתר של יעקב קורי www.businessethics.co.il

מכתב לקרוב משפחה על מוצא השם קורי

שמחתי לשמוע ממך. האם אתה קרוב לבן דודי מדרגה שלישית JAK KORI שגר באיסנטבול? נדמה לי שיש גם ארכיטקט קורי, כמו הבן שלי יוסי קורי שהוא ד״ר לארכיטקטורה סביבתית. אני יודע למה השם שלנו בטורקית הוא עם K אחרת עם C הוא היה נשמע ג׳ורי כמו ג׳ורה, אבל כל הקורים האחרים בעולם כותבים את שמם עם CORI - C. כך גם הייתה כתובה התעודה של אבא שלי מבית הספר הסקוטי באיזמיר, אבל אבי החליט שהוא סקוטי ושינה את הסיומת עם Y כמוהם. אני הראשון שחקרתי מדוע השם שלנו הוא מהעיירה קוריה בספרד על גבול פורטוגל - קרא את המאמר המלא שפירסמתי בכל העולם וגם ב- NEWS1 .http://www.news1.co.il/ArticlePrintVersion.aspx?docId=57389&subjectID=3 היינו לפני הרבה שנים בבית התפוצות וניסיתי לראות מה מקור השם שלנו - קיבלתי שתי תשובות - קוריה בספרד וקורי באיטליה. עד אז הנושא מעולם לא עניין אותי כי אני חי מיום ליום ולא עבור יום האתמול שחלף. בדיוק חזרנו מאיטליה שם שדדו אותנו בעיבורה של רומא אחרי שחזרנו מביקור בבית הכנסת הגדול. לכן אשתי רותי החליטה שאין מצב שאנחנו ממוצא איטלקי ״הגנבים האלה״ וכיוון שבעל תמיד צריך להישמע לאשתו, פסלתי את הפיתרון האיטלקי. עד כאן בקשר לאיך נקבעת אמת הסטורית. לא עשינו כלום, עד שאישה מוזרה הלבושה לבן פגשה פעם את אשתי במרכז המסחרי של דניה ואמרה לה שהיא רוצה להיפגש עם בעלה (אני) ולספר לו שאני מצאצאי האנוסים מפורטוגל. האישה מעולם לא פגשה אותי וגם רותי אסרה עלי להיפגש איתה וכאמור בעל צריך להישמע לאשתו.

ביקרנו ביקור של חודש בספרד ואפילו לא חשבנו לנסוע לקוריה לתהות על מקורותינו. כמה שנים אחר כך לקחנו טיול מאורגן לפורטוגל. וכשהסתכלתי על המפה התברר שקוריה נמצאת בדיוק על גבול פורטוגל במרחק של כמה קילומטרים מקסטלו דה וידה, שם יש בית כנסת ידוע והייתה קהילה יהודית מפוארת. פניתי לראש העיר קוריה וכתבתי לו שאנו מעוניינים לבקר בעירו (תוכל לקרוא בהרחבה על כך מהמאמר, בעברית או גם בשפות אחרות בקישורים שתמצא במייל שקיבלת. רציתי לראות איך נראה בית כנסת ספרדי עתיק, כי אני אתאיסט גמור וכמעט אף פעם לא ביקרתי בבית כנסת. בכל מדינת ישראל אין שום ארגון למורשת יהדות ספרד (יש 15 ליהדות אשכנז ואחד ליהדות מרוקו, אולי בינתיים זה השתנה), לכן חיכיתי עד שנגיע לקסטלו דה וידה והמדריכה המקסימה שלנו לקחה אותנו לביקור לילי במקום כי זה לא נכלל בתוכנית הסיור. למחרת נפרדנו מהקבוצה לקחנו נהג עם מכונית (עלה לנו הון תועפות אבל מה לא עושים בשביל המורשת) וביקרנו בקוריה. שם שמעתי שיהודי קוריה עברו בזמן הגירוש כולם לפורטוגל, הפכו לאנוסים בעל כורחם (וזה סוגר

את המעגל עם האישה התמהונית, כי בחיים לא הייתי חושב שאנו מצאצאי אנוסי פורטוגל), ומכאן למדתי אחר כך על דונה גרציה (אני ממליץ לך לקרוא את שלושת הספרים בנושא של ידידי יצחק גורמזאנו גורן) ועל איך היא הבריחה את אנוסי פורטוגל לאיטליה, יוון ותורכיה.

מה שמופלא בסיפור זה שייתכן שאנחנו גם מקוריה וגם מקורי, כי יהודי קורי עלו ארצה והתיישבו בטבריה ומי שדאגה לכך היא דונה גרציה. כך שאנחנו אולי גם הציונים הראשונים. גם הייתה לנו משפחה מאוד עניפה באיטליה שגרה במילנו וכולם ניספו בשואה. אבי היה אצלם בשנת 1922 אבל משטרת ההגירה עצרה אותו וגירשה אותו חזרה לאיזמיר אבל כיוון שהוא לא רצה לשרת במלחמה נגד יוון הוא ירד מהאוניה במצרים, פגש את אמא שלי וכך נולדתי. עכשיו, למה אנחנו בכל זאת מקוריה? כי הסיפור המופלא של גילוי בית הכנסת הוא לא מקרי, אין שום דבר מקרי בחיים, ואם לא היינו מקוריה לא הייתי מבקר שם ולא הייתי מגלה את בית הכנסת. דרך אגב, יצרתי תסבוכת גדולה, כפי שהתברר לי הרבה אחר כך, ..., שהגעתי אליו דרך הפייסבוק כאשר פנו אלי ... שעדיין גרים בקוריה עם סיפור בלשי על ... - יש בעיירה של שנים עשר אלף איש את הקתדרלה הכי גדולה בכל האיזור - ... שיבקרו תיירים יהודים במקום, כי אחרי שגברת קסטניירה בעלת הבית הסכימה שיערכו חפירות לגילוי בית הכנסת, היא נפטרה ..., שני ילדיה שהם ... (כנראה בגלל שהאנוסים התחתנו בינם לבין עצמם) מכרו את הבית למישהו שהרס אותו ולא שילם להם ועכשיו הבית עומד בשיממונו. ... (אבל יש לי את כל התכתובת) ושרק אנסה למצוא תורמים לקנית בית הכנסת והפיכתו למקור תיירות של יהודים במקום. ניסיתי למצוא תורמים בארץ ובעולם אבל זה מעניין את התורמים כמו שלג דאשתקד.

בקיצור רב המופלא והנסתר על הגלוי, ואני אומר לך זאת למרות שאני האדם הכי רציונלי שבעולם ולא מאמין בשום דבר לא טבעי, אבל נגד העובדות וריבוי הממצאים המוזרים לא ניתן להתווכח. לסיכום, ייתכן שמקור השם הוא גם ספרדי וגם איטלקי (כמו הרקנאטים שגם הם מעיירה באיטליה), שיהודי קוריה התיישבו באיטליה בקורי או אפילו הקימו את קורי (צריך לבדוק את זה בקורי), שיהודי קורי הגיעו לטבריה ובכך חלק מאיתנו הפכו לציונים הראשונים, ובכלל שכל זה הוא לא נכון, אני לא הסטוריון, לא מדיום ולא רבי, אני בסך הכל איש עסקים, ד״ר לאתיקה, אך גם סופר ומחזאי. ואסיים במשהו היתולי. הבת של בן דודי יעקב קורי (כמוני כי שנינו נקראנו על שם הסבא בעודו בחיים) שגר בראשון לציון חזרה בתשובה ויש לה מיליון ילדים. היא שמעה על הסיפור של קוריה והתקשרה אלי לברר אם אנחנו גם מצאצאי הרב הגאון יוסף קארו. אמרתי לה שעד כמה שידוע לי - אנחנו לא, אבל לא רציתי שינדו אותה בקהילה החרדית - מספיק שהם חוזרים בתשובה ו״מזרחים״ וממילא בטח מנדים אותם גם ככה - ולא סיפרתי לה אך סיפרתי לבן דודי שלא רק שאנחנו לא מצאצאי קארו אלא גם אנחנו מצאצאי האנוסים, כך שרחמנא ליצלן אבותינו היו נוצרים...

אחרית דבר על בית הכנסת בקוריה

הגברת הזקנה, גברת קסטניידה, נפטרה ושני ילדיה ירשו את הבית. מי הם?

הבית נמכר, אך הרוכש נתן מקדמה, אך אחרי שקיבל את המפתחות הוא הרס את הגג ולא המשיך בתשלומים.

הסוגיה ממתינה עתה להחלטת בית המשפט.

מה היו מניעי הרוכש, ראשי העיר, תושבי קוריה, הילדים?

הבית הוא במצב מאוד קשה, הרחוב חסום כי זה מסוכן ללכת ליד בית הכנסת.

בית הכנסת הוא אולי ברחוב בית הכנסת Calle de la sinagoga מספר 2 והמיקווה הוא אולי במספר 4, שם גרה האישה. רק חפירות יוכלו להבהיר את התמונה.

הבית במספר 2 אינו למכירה, אבל ייתכן כי הבית במספר 4 יוצע למכירה אחרי שהבעיות המשפטיות ייפתרו.

האם השכנים ישמחו כאשר יפקדו יהודים את המקום מדי יום?

אלה המאמינים בתופעות על טבעיות עלולים לחשוב כי יש "קללה" על הבית, בגלל המאורעות הטרגיים שקרו אחרי ביקורי בעיר קוריה.

האם ביקורי בקוריה האיץ את המאורעות?

האם יש הסברים רציונליים לאשר אירע, ככל שהעניין נראה מוזר?

מי יפתור את הבעיות וישקם את בית הכנסת ואת המקווה?

הממשלה הספרדית, ארגונים יהודיים, העיר קוריה, אנשים פרטיים, משפחת קורי?

באתר שלי מצויות תמונות רבות שנשלחו אלי מקוריה, הבית והרחוב, בשנת 2011. כך חולפת תהילת עולם!

מכתב השגריר הספרדי ליעקב קורי על איתור בית הכנסת בקוריה

Querido Sr Cory:

Muchas gracias por sus amables palabras. Le agradezco mucho su interesante trabajo sobre Coria. En mi país hay gran interés por sacar a la luz aspectos inéditos del importante legado judeo-español. Le animo a que prosiga sus esfuerzos.

Con toda amistad,

Álvaro Iranzo

Embajador de España en Israel

Tel.: +972 3 769 79 08

מכתב מהשגריר הספרדי בישראל, אלווארו אירנזו, ליעקב קורי, ב- 23.6.2011

מר קורי היקר,

תודה רבה על דבריך האדיבים. אני מודה לך מאוד על עבודתך המעניינת על קוריה. בארצי קיים עניין רב בגילוי האספקטים הנסתרים על המורשת היהודית-ספרדית החשובה. אני מעודד אותך להמשיך במאמציך.

בכל הידידות,

אלווארו אירנזו,

שגריר ספרד בישראל

Letter dated 23/6/11, from the Spanish Ambassador in Israel, Alvaro Iranzo, to Jacques Cory:

Dear Mr. Cory:

Many thanks for your kind words. I am very grateful for your interesting work on Coria. In my country there is a lot of interest for discovering unknown aspects of the important Judeo-Spanish legacy. I encourage you to proceed with your efforts.

With all my friendship,

Alvaro Iranzo,

Spanish Ambassador in Israel

Tel.: +972 3 769 79 08

הביבליותרפיה ואני

המחותנת שלנו מתמחה בביבליותרפיה. כשהסבירה לי שזו שיטה העוסקת במציאת מזור למשברים וקונפליקטים באמצעות ספרים, נוכחתי לדעת כי כל המשברים שלי בחיים נפתרו באמצעות תרפיה של ספרים. וזה לא שהיו לי משברים רבים או קשים יותר מאשר לכל אחד אחר. אבל במקום לפתור את המשברים עם אלכוהול, סמים או אלימות, ניתבתי באופן לא מודע את הפתרון לכיוון הספרים. אני קורא הרבה, בעתות רוגע ובעתות משבר, אך דליתי מכל הרומן הארוך שלי עם עולם הספרות מספר מקרים שבהם התמודדתי עם משברים קשים באמצעות קריאת ספרים.

המשבר הראשון שלי היה בקהיר כשהייתי בן 7 וצפיתי תוך כדי קריאת אליסה בארץ הפלאות ממרפסת ביתי כיצד קהיר נשרפת על ידי השבאב הערבי ומאות אירופאים נהרגו ונפצעו. אנחנו פחדנו שההמונים יגיעו אלינו ובכל פעם כשהמלכה באליסה ציוותה "חיתכו לו את הראש" ראיתי שעוד בית נשרף. ריח הגוויות החרוכות מלווה אותי עד היום, אך גם אהבת הספרים המרפאים.

חלפו מספר שנים ואני לומד בישראל, כאשר הממשלה הגזענית שלנו ציוותה שכל העולים החדשים (רוב רובם מזרחיים) צריכים ללמוד מקצוע במקום להשלים בית ספר יסודי. הייתי בכיתה ז' ובשום פנים ואופן לא רציתי להיות מסגר. לכן נשארתי בבית במשך שנתיים (פרט לביקורים חטופים אחרי הצהריים ללימודי ליבה, בהם ספגתי מכות ועלבונות), וקראתי את זולא, הוגו ודימא. כשביקרתי בפנתיאון בפריז, נוכחתי לדעת ששלושת הסופרים האהובים עלי בילדותי שוכנים באותו החדר והודיתי להם על התמיכה שנתנו לי כתביהם כשהייתי כה זקוק לה.

בבית הספר התיכון הייתי התלמיד הכי צעיר, דלפון ומצטיין בכיתה. תכונות אלה לא קרבו אותי לשאיפתי הגדולה להתקבל לחברה הסלונית של המקובלים בכיתה. רציתי להקים מועדון לנערים אינטלקטואליים אבל זה לא כל כך תאם את המצע של ראש העיר, כך שנאלצתי להישאר בערבים בבית ולרפא את התסכול החברתי בקריאת טולסטוי, המינגווי וסארטר.

בגיל 17 הייתי הסטודנט הכי צעיר באוניברסיטה העברית, כשהמקצוע הראשי שלי כלכלה ממש לא עניין אותי. פשטתי על הספריה הלאומית, ובערבים הארוכים והבודדים קראתי את כל מחזות שקספיר, למדתי

גרמנית בשביל לקרוא את גתה במקור, ספרדית בשביל לקרוא את סרבנטס במקור, קראתי את הרומן הראשון שלי בלדינו במכון בן צבי, עשיתי לי רשימה של כל הסופרים והספרים החשובים בתרבות העולמית לפי ארצות, תקופה וחשיבות והתחלתי לקרוא לפי הסדר כל ספר חשוב שנכתב אי פעם בספרות העולמית. אני עדיין ממשיך במסע שאין לו סוף.

בתל אביב של אמצע שנות השישים אפשרויות הבילוי של אקדמאי דלפון היו מצומצמות למדי. דיסקוטקים, הצגות וקונצרטים עלו הון, לכן נרשמתי לספריות של מכוני התרבות של ארה״ב, אנגליה וצרפת, למדתי איטלקית וקראתי את מורביה, התחלתי לבנות לי ספרית תקליטים עם יצירות של באך, בטהובן ושופן (מוסיקותרפיה) ושמעתי בלי סוף את האופרה ריגולטו עם אותן עלמות חן שהעדיפו בילוי איכותי על פני אלביס והחיפושיות. בספרות הרחבתי את היריעה לקאמי, עגנון, שמיר, פלובר, בלסקו איבניז בספרדית, אריך מריה רמרק בגרמנית, קפקא ודוסטויבסקי.

חלפו עשר שנים ואני מצוי במאבק איתנים עם מנכ״ל נפוטיסט הרוצה להשתיל מעל ראשי ידיד אישי מהצבא, למרות שהוא כבר היה הבוס שלי בעבר ונכשל בתפקידו. אני מתפטר עד שיבוא מנכ״ל חדש ומתגבר על התסכולים שלי בקריאת מחזות. אני קורא את כל כתבי רסין, מוליר, קורניי, ארתור מילר, איבסן, טנסי ויליאמס, אנוי, צ׳כוב, ברכט בגרמנית, לורקה בספרדית.

אחרי שאני מאבד את מרבית חסכונותי בהונאה אתית של חברות ענק שנוהלה על ידי חברי הטובים ביותר, אני יושב לי בגינת ביתי בשנת 1997, מתוסכל בצורה קיצונית כאשר כל מאמצי להילחם באילי ההון ובמנכ״לים המושחתים עלו בתוהו. אחרים במצב זה משתגעים, מתגרשים, מהגרים, מתאבדים או מצטרפים לבכחנליה של השחיתות. אני מעדיף לקרוא את האודיסיאה של ידידי הותיק הומרוס. ולפתע באה לי הארה – מה שקרה לי מזכיר את מסעו של יוליסס הנלחם בפוסידון ובמשך 18 יום אני כותב מחזה, אודיסיאה מודרנית ההופכת מאוחר יותר לרומן (ריפוי ביצירה).

אני מתחיל לעסוק באתיקה בצורה אקטיביסטית, כותב תיזה לדוקטורט, ספרי מחקר אקדמיים, אך במקביל לפעילותי, פרנסתי מגיעה לשפל, כאשר הכנסתי בשנת 2001, שבה מתפרסמים שני ספרים אקדמיים בהוצאת קלוור בארה״ב ורומן אתי בישראל, יורדת ל- 640 יורו לשנה על הרצאה שנתתי באינסאד, אחרי שזה היה בעבר לא פעם הכנסתי היומית. אני משקיע את זמני בקריאת ספרי אתיקה מאריסטו ועד מונקס, לימוד ארבעים שפות על מנת להיחשף לתרבויות האירופיות בשפת המקור, וכך אני קורא את ״אויב העם״ בנורבגית,

אמאדו בפורטוגזית, שלום עליכם ביידיש (ביידיש זה תמיד יותר טוב...), ספרים באינטרלינגווה, רומנית, פרובנסלית, קטלנית, סטרינדברג בשבדית, וממציא תרפיה חדשה לינגוויסטית, התעמלות למוח בלימוד שפות.

בשנת 2006 פורצת מלחמת לבנון השניה, האוניברסיטה מושבתת, אנחנו מבלים במקלטים בעוד ראש הממשלה מארח את חבריו אילי ההון, הרמטכ״ל מוכר את מניותיו ביום פרוץ המלחמה ובאותו היום שר המשפטים נושק נשיקה צרפתית לוהטת את אחת העובדות בניגוד לרצונה. איך מתגברים על התסכולים? אני בוחר להשלים את לימודי שלושת השפות הקשות ביותר שאי פעם למדתי ונתקעתי בהן כל פעם מחדש – רוסית, ערבית ויוונית. וכך אני קורא מאז בקצב של עמוד לשעה (עם תרגום) את אנה קרנינה ברוסית, זורבה היווני ביוונית ונגיב מחפוז בערבית.

ובבוא יומי, כאשר נגיע למשבר האולטימיטבי והמלאך גבריאל יקרא לי לספריה דלמעלה, אשא ואתן עימו על מנת שיאפשר לי לפחות לסיים לקרוא את אלפי הספרים, המחזות, הביוגרפיות וספרי ההגות בחמישים השפות שטרם קראתי בספרייתי דלמטה. ומי יודע, אולי הוא יתרצה ויתן לי להשלים את מכסת 120 השנה הדרושה לי על מנת להשלים את הביבליותרפיה, מוקף באשתי האוהבת, ילדי, נכדי וניני, שכולם קוראים כמוני בשקיקה ספרים להנאתם. וכאשר ארפא סופית באמצעות הקריאה אהיה מוכן להצטרף לחברי האהובים – איבסן, זולא, הוגו, טולסטוי וברכט.

פעילות בלאדינו ומורשת ספרד,

תרגום הצהרת זכויות האדם של האו״ם ללאדינו

דואר אלקטרוני שנשלח לנשיא לשעבר יצחק נבון ב- 25 ביוני 2011

למר נבון שלום רב,

מאוד נהניתי מדברי הפתיחה שלך ביום העיון על האנוסים במכללת נתניה. למדתי המון, מה עוד שנכנסתי לנושא זה לאחרונה בעקבות זה שגילית את בית הכנסת בקוריה והסקתי שכנראה גם המשפחה שלנו מזרע אנוסים. אתה מוזמן לקרוא את המאמר שכתבתי בנושא זה שפרסמתי בחמש שפות, לדינו, ספרדית, צרפתית, אנגלית ועברית, ונקרא על ידי אלפי קוראים ברחבי העולם באתרים ועיתונים רבים, לרבות הלפיד, אקי ירושלים, לדינוקומוניטה, תרבות ספרד, אי-ספרד, אורורה, מחלקה ראשונה, וכדומה. תוכל לקרוא את כל המאמרים האלה באתר שלי: http://www.businessethicscory.com/Articles.html

באתר שלי תוכל למצוא פרטים על הפעילות שלי באתיקה עסקית, ספרים אקדמיים, רומן, מחזה, מאמרים, קורסים, הרצאות ומכתבי הערכה. בין התמונות תוכל למצוא ב- Lectures תמונה שלנו שבה אני מראה לך איך להפעיל את המחשב של אלביט שהבאתי לבית הנשיא במתנה לפני שנים רבות ובו יכולת לקרוא את השיר En el vergel de la reina בלדינו ובעברית במקביל. בעקבות זאת רואיינתי בקול ישראל בלדינו ולראשונה הסברתי איך מחשבים עובדים בשפת אמי. אני מלא הערכה לכל פועלך להחייאת שפת הלדינו, וכמובן שראיתי את בוסתן ספרדי מספר פעמים. אני מאחל לך הרבה בריאות ואריכות ימים, כי אנחנו זקוקים לך כדמות המפתח של כל יהדות ספרד בישראל.

בכבוד רב,

ד״ר יעקב קורי

תשובה של לשכת יצחק נבון:

שלום רב,

אני מאשרת את קבלת המסר ששלחת למר נבון, שהועבר לתעודתו.

כמו כן, מר נבון ביקש למסור לך באמצעות מייל זה שהוא מעריך את פעולותיך הרבות והמגוונות.

בברכה,

דניז בן דור לשכת יצחק נבון

תכתובת עם יהורם גאון בספטמבר 2014

יעקב יקירי, אני כל כך אוהב לקרוא את דבריך כל דבריך, ומנצל הזדמנות ראויה לברך אותך (ואת רותי) מעומק לב בשנה נפלאה ,שנה שתמתין מעט עם הקישור הישיר למח, כי גם עם אייפון אנחנו לא כל כך מסתדרים , מוקירך מאוד יהורם

Tuesday, September 23, 2014 10:45 AM

יהורם היקר,

כך חולפת תהילת עולם. מעניין מה יגידו נכדינו על הפרסומות שלנו. הם יגידו אולי שאנחנו ברברים כי אכלנו בשר והם צמחונים, שהיינו מכורים לטלויזיה סלולר ואייפאד כשהם מקבלים בקישור למוח את כל הידע העולמי ולא זקוקים לעזרים, שהיינו פרימיטיבים כמו חיות כי התנינו אהבים כאשר הם מגיעים לשיא הסיפוק מכדור יומי, שהיינו רגשנים בצורה חולנית כי אהבנו והתחתנו כאשר הם יהיו רציונלים ורווקים... אנחנו מאחלים לכם ולנו שנשמע היטב ובעיקר את קול הנפש האהובה, שנראה היטב ובעיקר את כל הטוב שבחיים, שנריח היטב את הפרחים מלמעלה ולא מלמטה, שנדבר רק דברי טעם, דברי נועם, דברי אהבה, ולא דבר ריב ומדון, שנמשש האחד את השני כמו בירח הדבש ולא בגלל הפרקינסון, שתהיה לנו שנה מדהימה עם הרבה בריאות, אושר, אהבה, רווחה כלכלית, נחת מהילדים ומהנכדים, ידידות, נסיעות לחו"ל למכביר, הגשמה עצמית ושנמצה את החיים עד תום כי בגילנו המופלג כל שנה היא בקשיש שעלינו להודות לה לבורא עולם!

Salu kumplida, todo bueno, shans mazal i ventura, anyada buena, ke te se haga kolailik, ke no devenimos pezgadikos, vejez liviana, paz, amor i amistad...

ולסיום, לוטה ספר ילדים שחיברתי המבוסס על שמות מצחיקים בלאדינו, שהילדים והנכדים שלי משוגעים עליו, וכשישלימו את האיורים שלו יתפרסם בעזרת השם בעברית ואולי גם בלאדינו...

רותי וקורי

דואר אלקטרוני שנשלח בלאדינו ע״י רחל אמאדו בורטניק, מדאלאס טקסאס, יוזמת ומרכזת האתר בלאדינו ״לאדינוקומוניטה״, ב- 27.10.2011 לנשיא לשעבר יצחק נבון, למשה שאול עורך אקי ירושלים בלאדינו ולאחרים, עם פרסום הצהרת זכויות האדם בלאדינו ע״י האו״ם, ביוזמת יעקב קורי, שהשתתף בתרגום וערך את התרגום.

חברים יקרים,

היום לבסוף ניתן למצוא את התרגום שלנו להצהרה האוניברסלית של זכויות האדם באתר של האו״ם:

http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Pages/Language.aspx?LangID=lad

בחודש אפריל השנה, ביוזמתו של חברנו ד״ר יעקב קורי מחיפה, ישראל, יצרנו קבוצה קטנה לתרגום ההצהרה בשפתנו, כי עד אז היא תורגמה ל- 379 שפות אחרות... ברצוני לברך את אלה שהשתתפו בתרגום... (מסיאטל, איסטנבול, חיפה, ירושלים, פריס, סו בצרפת) ומעל כולם – אני מודה לג׳אקו קורי, שלא רק היה הכח המניע את הפרויקט, אבל גם היה בקשר עם האחראים באו״ם על מנת להתאים את התרגום לנוסח בשפות האחרות. הוא, כמרצה לאתיקה עסקית באוניברסיטה, מלמד הצהרה זאת בקורסים שלו, ולמרות שהוא מסוגל לקרוא אותה בכשישים שפות (!!!) רצה שתהיה גם גירסה בלאדינו, שפת אמו ושפת אמנו גם כן.

תודות לו ולכל אלה שהשתתפו בתרגום, השם של לאדינוקומוניטה יהיה לעד בארגון חשוב זה... אני מקווה שכל החברים העורכים בטאונים בלאדינו... יפרסמו מסמך זה בלאדינו!

זאת תהילה לכולנו.

רחל אמאדו בורטניק

שיר שנכתב ע"י יעקב קורי בלאדינו (עם תרגום בעברית) ופורסם בבטאון בלאדינו "אקי ירושלים" ב- 4.2005

Onde estas mujer kerida? איפה את אשתי היקרה

Jacques Cory יעקב קורי

Onde estas mujer kerida? איפה את אשתי היקרה

Andjel, amor, onde estas? מלאכי, אהובתי, אייך

Un momento esto kon mi padre רגע אחד אני עם אבי

Ke esta hazino en el eshpital, הגוסס בבית החולים

Lo ayudo, le do a komer, מסייעת לו, מאכילה אותו

Le ago karizias, lo konsolo. מלטפת אותו, מנחמת אותו

En el otro vijito a mi madre ברגע הבא מבקרת אני את אמי

Ke esta sola en kaza, שנותרה לבדה בביתה

Para konfortarla על מנת לחזק אותה

I darle koraje. ולנסוך בה אומץ רוח

Despues me vo a mi nuera אחר כך אני הולכת לכלתי

Ke pario ayer un ijo tempranero, שילדה אמש פג בטרם עת

I la embezo ke deve azer ואני מלמדת אותה מה עליה לעשות

En este tiempo difisil. בעתות קשות אלה

Me vo tambien a mi ijo אני הולכת גם כן לבני

Traerle a komer מביאה לו אוכל

Lavarle la ropa מכבסת את בגדיו

Limpiarle la kaza. מנקה את ביתו

Ma tengo tambien ke lavorar אך עלי גם לעבוד

Y ensenyar a los elevos ולחנך את תלמידי

Amarles komo mis ijos לאהוב אותם כמו את ילדי

Darles mi alma. לתת להם את נשמתי

No ulvido vijitar איני שוכחת לבקר

La tomba de mi nona את קברה של סבתי

Meterle flores מביאה לה פרחים

Insindiendo kandelas de neshama. מדליקה לה נרות נשמה

Aziendo munchas mitsvot עושה מצוות רבות

En una semana בשבוע אחד

Ke otras azen שאחרות עושות

En una vida entera… במשך חיים שלמים

Ma por ti marido kerido אבל עבורך בעלי היקר

Tengo la mas grande mitsva : אני עושה את המצווה הגדולה מכולן

Amarte sin fin לאהוב אותך ללא קץ

En siendo siempre fiel. ולהישאר תמיד נאמנה לך

I si no tengo muncho tiempo para ti ואם אין לי זמן רב להקדיש לך

Ke sepas que sos todo mi mundo עליך לדעת שאתה כל עולמי

I si ago tantas mitsvot para todos ואם עושה אני כה הרבה מצוות עבור כולם

Es para rengrasiar a Dios ke me regalo a ti ! זה בשביל להודות לאל על שהעניק לי אותך במתנה

שיר שנכתב ע״י יעקב קורי ופורסם בבטאון של בימת קדם ״הכיוון מזרח״ גליון מס׳ 2

מיהו יהודי מזרחי

יהודי מזרחי הוא ילד קטן בקהיר הרואה איך מבנים רבים בעירו הועלו באש על יושביהם, כי ההרוגים לא היו מזרחים לטעמם של הפורעים אלא סתם קולוניאליסטים ובני מוות...

עם בואו לישראל הוא כבר יהודי כשר אבל מזרחי שנשלח למגמת מסגרות בביה״ס היסודי, כאשר כל רצונו להיות דיפלומט או סופר, אך זה לא מה שמצופה מילד מזרחי ׳נבער׳...

עם הגיעו, למרות הכל, לאוניברסיטה לוקח אותו אביו למצוא חדר במשפחה ׳משלנו׳, וכשאביו נשאל ׳מאיפה הילד?׳ הוא עונה: ׳הוא ממצרים, <u>אבל</u> הוא בחור טוב׳...

הילד הופך לקצין וג׳נטלמן אקדמאי ויוצא קבוע עם בחורה תל אביבית ׳צפונית׳ מקסימה, אך כל זה לא יכול לכפר על המזרחיות והדלפונות בעיני הורי הבחורה, שהם ניצולי שואה...

ובראיון עבודה באחד הקונצרנים הגדולים הוא לא נשאל אפילו שאלה אחת על השכלתו, אלא על מוצאו, מקצוע אביו, שכונת מגוריו ומפסיד את המשרה לבן של שר בכיר...

בנסיעותיו לחו״ל מחמיאים לו שהוא לא נראה יהודי, ובארץ – שהוא לא נראה מזרחי, והוא חושב עד כמה מר גורלו של זה שנראה, נשמע ואפילו יש לו שם מזרחי...

כשהוא מגיע למשרות הכי בכירות בתעשיית ההיי טק הוא ניצב בבדידות מזרחית מזהרת, ומחפש בנרות את המזרחים הבודדים שהגיעו לרשימת חמש מאות בעלי השכר הכי גבוה

הוא היה יהודי במצרים, לבנטיני בצרפת, מזרחי בישראל.
אין לזה משמעות לגבי חבריו, אשתו האשכנזיה ומשפחתה,
מקומות עבודתו, תחביביו האינטלקטואליים ואהבת המולדת.

זה אחד מעשרות המאפיינים של אישיותו ובוודאי לא העיקרי.

הוא יודע את זה... אבל האם גם החתול יודע?

<u>אפילוג</u>: במסגרת פסיפס המרכיבים את מוצאו הוא מנסה לשווא לקבל אזרחות נוספת – יוונית כמו אמו, ספרדית כמו אבות אבותיו על פי חוק חדש שהתקבל בספרד, צרפתית... עד אשר מתחוור לו בעקבות תרגום תעודת הלידה שלו בשביל להתקבל לדוקטורט בצרפת (כי הרי ערבית הוא לא יודע כמו הרבה מזרחים שנולדו במזרח אך ליבם הוא במערב) על אזרחות נוספת שלא ידע עליה – לידתו במצרים הקנתה לו אוטומטית אזרחות מצרית!

מכתבי המלצה להענקת פרס א.מ.ת. ליעקב קורי ב- 2010

לשכת רואי חשבון בישראל
Institute of Certified Public Accountants in Israel

2122/24114

ז' ניסן, תש"ע
22 מרץ, 2010

לכבוד
מינהל מועמדות לפרס א.מ.ת

שלום רב.

הנדון: <u>מועמדות ד"ר יעקב קורי לפרס א.מ.ת</u>

ד"ר יעקב קורי מפרסם מזה כשנה מדור קבוע בביטאון "רואה החשבון", שבהוצאת לשכת רואי חשבון, בנושא אתיקה עסקית. זהו מדור ייחודי, שאין כדוגמתו בשום עיתון או כתב-עת בישראל, ואשר חשיבותו רבה במיוחד למקצוע ראיית החשבון, הניצב על אדני מקצוענות, יושרה ואי-תלות.

במאמריו פורס ד"ר קורי בבהירות, בחדות ובצורה שאינה משתמעת לשתי פנים את השקפת עולמו בסוגיות שונות מתחום האתיקה העסקית. בימים שלאחר המשבר הפיננסי החמור ביותר שידע העולם מזה 80 שנה, לנושא זה חשיבות יתרה בהפקת לקחי המשבר ובפעולות הדרושות על מנת להימנע ממשברים דומים בעתיד.

המסרים שמעביר ד"ר קורי במאמריו חיוניים כיום, יותר מתמיד, לכל הפעילים בתחום העסקי בכלל ובשוקי ההון בפרט. תאוות הבצע והונאות ענק שהתגלו במשבר האחרון, מקורם בראש ובראשונה מהתעלמות מצווים אתיים בסיסיים. בלא הטמעתם של ערכים אלו, יקשה מאוד למנוע את הישנותם של אירועים חמורים כאלו.

לד"ר קורי תרומה ייחודית בהעלאת ערכי האתיקה על סדר היום הציבורי. אין המדובר במשימה קלה או נעימה, שכן דרך בני האדם היא שלא לקבל ברצון ביקורת והגבלות. אך ד"ר קורי נשאר נאמן לדרכו, והמציאות מוכיחה שוב ושוב את צדקתו.

לאור תרומה ייחודית זו לשיח העיתונאי והציבורי בישראל, אני ממליץ להעניק לד"ר קורי את פרס א.מ.ת בתחום העיתונות.

בברכה,

איתמר לוין
עורך ראשי
"רואה החשבון"

רחוב מונטפיורי 1
בית קסירר
ת.ד. 29281
תל אביב 61292
טל. 03-5116666
פקס. 03-5116665
אתר: www.icpas.org.il
E-mail: cpas@icpas.org.il

לכבוד ועדת פרס אמת

תל-אביב, 23 במרץ 2010

המלצה להענקת פרס אמת לד"ר יעקב קורי

ד"ר יעקב קורי הוא חלוץ העיון, הדיון וההוראה בישראל בתחום האתיקה בעסקים. בקיאותו בתיאוריות בתחומי הממשל התאגידי, בשוק ההון ובבנקאות, נסיונו האישי העשיר בעשייה בתחומים אלה, והשכלתו הרחבה והמעמיקה בתחומי הספרות, העיתונות, הדרמה, הקולנוע והאופרה עושות אותו לאיש-רנסאנס מזהיר, תופעה נדירה בימינו, ימי ההתמחות צרת האופקים.

הודות לעומקה ורוחבה של השכלתו ולעושר נסיונו המעשי פיתח יעקב קורי מנגנוני איבחון, ניתוח, כתיבה והוראה מקוריים ועוצמתיים המתבססים על שילוב והנכחה של תורות מוסר פילוסופיות עם תיאוריה ופראקסיס עדכניים בתחומי ניהול תאגידים ושוקי הון, ובד בבד עם זאת פיתח ויישם הלכה למעשה שיטת הוראה המבוססת על ניתוח יצירות מאוצר הספרות והדרמה הקלאסית והמודרנית המסייעות להארה ולהפנמה של סוגיות באתיקה עסקית ובאחריות חברתית.

חשיבותו המדעית, הכלכלית והחברתית של תחום המחקר וההוראה של ד"ר יעקב קורי הוכחה במלוא עוצמתה בעת המשבר האחרון שטילטל את כלכלת העולם והביאה אל סף התהום. יותר מכל התחוור עד כמה הזנחת נושא האתיקה בעסקים היתה אחד הגורמים העיקריים למשבר שכמעט מוטט את המשק העולמי ואת הכלכלה הגלובאלית. בעקבות המשבר הזה אין עוד כל ספק שמניעת המשבר הבא שעלול להיות חורבני תלויה ביישום מושכל של עקרונות בדוקים של אתיקה עסקית. לצורך זה יש לעשות כל מה שניתן על מנת לאפשר את פיתוח התחום המיוחד שבו התמחה ד"ר קורי, ולו הקדיש שנים רבות של מחקר, הגות, כתיבה והוראה.

מתוך היכרות קרובה עם ד"ר יעקב קורי ועם עבודתו בהוראת נושא האתיקה בעסקים, וכן על סמך עבודותיו, ספריו ומאמריו, שנתפרסמו עד כה והעבודה הגדולה שהוא עסוק בהכנתה אני ממליץ בכל לב להעניק לו את פרס אמת שיאפשר לו להביא לידי סיום מוצלח את מחקרו הנוכחי ואת כתיבת הספר שיתבסס על המחקר הזה, ספר שעשוי להיות אופוס מאז'ור בקנה מידה עולמי בתחום ההתמחות המיוחד של ד"ר יעקב קורי.

בכבוד רב,

יהושע סובול

מחזאי, סופר ובמאי.

GROUP OF COMPANIES - OSEM INTERNATIONAL LTD.

3 Daniel Frish St. Tel-Aviv 64731 Israel, Tel: 972-3-6951869 Fax: 972-3-6950817, e-mail: osemint@netvision.net.il

25 במרץ, 2010
מספרנו : 07806

לכבוד
מינהל מועמדות לפרס א.מ.ת
א.ג.נ.,

הנדון: מכתב המלצה לד"ר יעקב קורי

אני עוקב בעניין רב אחרי פעילותו של יעקב קורי בתחום האתיקה העסקית. לאחר היכרות של כארבעים שנה אני יכול להעיד על יעקב קורי כאיש עסקים אתי שהצליח לנווט בהצלחה רבה בין הרווחיות לאתיקה כאשר הוא רואה את שני התחומים כמשלימים ולא כמנוגדים. חברת אוסם שאני נמנה על בעליה ומנהליה הצליחה אף היא לנווט בהצלחה בין רווחיות לאתיקה ולכן אני חש אהדה רבה לאנשי עסקים אתיים שלצערנו הולכים ומתמעטים בימינו. עם התגברות פנים הלא אתיים בעולם העסקים הישראלי החל קורי לעסוק באופן פעיל בתחום האתיקה. שמעתי את הרצאותיו של קורי במספר מסגרות ואף השתתפתי כמרצה בערב ההשקה לספרו החדש של קורי בבית ציוני אמריקה בשנת 2008. ספרו של קורי "סוגיות נבחרות באתיקה עסקית ובאחריות חברתית" שפורסם בהוצאת מאגנס של האוניברסיטה העברית בירושלים זכה להדים חיוביים רבים דווקא בעולם העסקים. קראתי בעניין רב את ספרו וגיליתי נקודות השקה רבות בין תפישת עולמו לתפישת עולמי. ברור שעמדותינו אינן זהות, אבל גם אם לפעמים קורי מקצין את עמדותיו, הוא עושה זאת על מנת לעורר ויכוח ולהביא את נושא האתיקה לקדמת הבמה הציבורית. קיימים מספר אנשי אקדמיה העוסקים בנושא האתיקה, אך ראייתם הינה פילוסופית בעיקרה. קורי, לעומתם, חש את הנושא כאש הבוערת בעצמותיו והוא כותב על כך בהרחבה בעיתונות הכלכלית ובמיוחד בבטאון רואה החשבון בו יש לו מדור קבוע "אתיקה ואתה", בספרות האקדמית בארץ ובחו"ל, בקורסים ובהרצאות.

עמדותיו של קורי רלבנטיות ביותר דווקא בימי משבר אלה, כאשר חברות ובנקים שפעלו ביצירתיות פיננסית כמעט ומוטטו את המשק העולמי.

קורי מצביע במחקריו על הסיכון הרב במינופים חסרי פרופורציה, על חוסר התוחלת במיקסום הרווח לטווח הקצר תוך לקיחת סיכונים קיצוניים, על הצורך בקיום מנהיגות אתית של בעלי השליטה, הדירקטורים ומנהלי החברות. והנה, אנו לומדים שדווקא לעת הזאת, מי שהצליח הכי הרבה היו מנהיגים אתיים כוורן באפט וחברות "סולידיות". יש צורך לעודד אנשי אקדמיה ועסקים כדוגמת יעקב קורי ששילמו מחיר כבד ברמת ההכנסה שלהם כאשר החליטו להשקיע את רוב זמנם לכתיבה אתית והוראה אתית. קבלת הפרס תסייע לקורי להתפנות לכתיבת ספרו הבא על עתיד הקפיטליזם בו הוא מתכוון לסקור את המשברים העולמיים הנובעים בעיקרם מחוסר אתיקה ולהציע דרכים מעשיות למניעת משברים גדולים בהרבה. לפיכך, אני ממליץ מכל הלב לתת השנה את הפרס ליעקב קורי כאות הוקרה לפעילותו למען החברה והקהילה בישראל.

בכבוד רב,

גד פרופר
מנכ"ל

AFFLIATED COMPANIES
OSEM U.S.A. INC., 333 Sylvan Avenue, Englewood Cliffs, NJ 07632 U.S.A. Tel: (201) 871-4433 Fax: (201) 871-8726
OSEM U.K. Ltd., Osem House, 102 Brantwood Road, Tottenham, London N17 U.K. Tel: (208) 885-2999 Fax: (208) 885-2959

פרופ' א. משולם
רח' הבונים 64
קריית טבעון, 36000
טלפון: 04 9833710
Email:meshoulam.ilan@gmail.com
Fax:04 9836672

20 מרץ, 2010

לכבוד
מינהל מועמדות לפרס א.מ.ת

שלום רב,

הנדון: חוות דעת למועמד דר' יעקב קורי

להלן חוות דעתי על התאמתו של דר' יעקב קורי לקבלת פרס א.מ.ת לשנת 2010.

אני מכיר את דר' יעקב קורי מאז תחילת שנות השיבעים עם כניסתו לעבודת ניהול החוזים של חברת אלביט. בהיותי סגן נשיא של החברה באותה עת, עקבתי אחרי התפתחותו המהירה של יעקב במסגרת החברה אשר בה צמח לתפקיד סגן נשיא לכספים ומכירות. במסגרות אלו רכש דר' קורי נסיון רחב ביותר בעסקים בינלאומיים. עם יציאתו את הארגון המשיך דר' קורי להתפתח במסגרת עצמאית בפעילות בינלאומית וניהל פרויקטים חשובים עבור ארגונים בינלאומיים בשטחי ניהול, העברת מידע, מיזוגים ורכישות ויעוץ ועריכת תכניות להסבת חברות ממצב של כשלון להצלחה.

שמרתי כל השנים קשר עם יעקב ובשנת 2004 בעת היותי ראש בית הספר לניהול של אוניברסיטת חיפה קבלתי את דר' קורי כמרצה לאתיקה במסגרת תכניות ה MBA של המוסד. בית הספר לניהול בורר את מרציו בזהירות רבה ושומר על איכות גבוהה של המלמדים בו. דר' קורי עמד בכל קריטריוני בית הספר. הוא סיים את לימודי הדוקטורט שלו באוניברסיטה בעלת מעמד אקדמאי מצויין, למרות הזמן הקצר בו עסק בנושא האתיקה הוא הראה התלהבות בלתי רגילה לנושא והשקיע רבות בכתיבה וחקר הנושא. בעצם החלטתו לעזוב את תחום הניהול בעל פיתויים רבים לאלו המצליחים בו דר' קורי עשה הסבה מקצועית חדה לכיוון של נושא הקשור ללבו ולו תרומה עצומה לחברה בכללותה. זהו מעבר הראוי להערכה. גישתו להוראה הייתה ייחודית אף היא והוא חיפש תמיד את הדרכים להפוך את הלימוד לחוויה אמיתית. הוא גם הצליח בכך והיה למרצה מעולה בתחומו. הוא פרסם מאמרים רבים בעיתונות הכלכלית, לרבות מדור קבוע "אתיקה ואתה" בבטאון

רואה החשבון וספרים אקדמיים שפורסמו בהוצאות יוקרתיות כקלוור, ספרינגר ומאגנס בזמן קצר יחסית, אשר קבלו חוות דעת טובה מאד והצליח לבנות בתקופה קצרה קריירה שניה בתחום האתיקה.

דר' קורי פעיל בקידום דיסציפלינת האתיקה בארץ ובחו"ל ותרומתו למקצוע היא רבה ומרשימה. בתקופות הכרותי את יעקב הוא הוכיח לא רק את יכולתו המקצועית אלא גם את יכולתו הניהולית והאנושית. הוא היה מנהל ומרצה אשר זכה לכבוד רב ולאמון מלא מתלמידיו ומאלו העובדים עמו. אישיותו השקטה והתומכת, מלווה ברצון עז לעזור לזולתו היו לשם דבר. יכולת החשיבה הבהירה והרוגע בה נתקבלו החלטותיו היו לעזר רב.

מספר פרסומיו משנת 2001 מרשים עוד טרם עשה מהפך בקריירה שלו עם המעבר מהתעשייה לעולם האקדמי. תרומתו המדעית ופרסומיו השונים מרשימים עוד יותר כאשר לוקחים בחשבון כי זמנו חולק בין עבודה אקדמית ופרופסיונאלית ומחויבותיו בשוק העבודה.

אין כלל ספק כי תרומתו של דר' קורי לתפישת האתיקה ולהעלת קרנה בישראל היא מרשימה ובעלת משקל בהעלאת רמת הידע והחדרת המודעות לנושא בארץ באמצעות מאמריו בעיתונות, ספריו, הקורסים וההרצאות שלו במסגרות שונות.

דר' קורי הוא משקיען אמיתי. הוא מוכן להשקיע את כל מרצו בפיתוח נושאים מקצועיים חדשים אשר הוא מאמין בחשיבותם לקידום החברה בישראל.

אישיותו הנעימה, הרוח הטובה ונכונות במתן עזרה לזולתו אפשרו לו להגיע להישגים מרשימים בתחום המקצועי.

אין לי ספק כי על בסיס תרומתו המדעית, העיתונאית והמעשית בקידום נושא האתיקה בישראל, באופן ישיר ועקיף, הוא מועמד מתאים לקבלת הפרס.

בברכה,

פרופ' א. משולם

אריה אבנרי

21 במרץ 2010

לכבוד
וועדת פרס אמת
באמצעות דוד גולן
קוסטה ריקה 16
חיפה

הנדון: **המלצה להענקת פרס אמת לד"ר יעקב קורי**

אני מבקש להמליץ על ד"ר יעקב קורי מאוניברסיטת חיפה כמועמד ראוי לקבלת פרס אמת בגין כתיבה אמינה ושיטתית של ספרים ובכלי תקשורת כלכליים בנושאים אתיים שקשורים בעולם העסקים.

הכרתי לראשונה את ד"ר קורי לפני תריסר שנים כאשר כיהנתי כיו"ר איגוד עיתונאי ישראל וחבר נשיאות מועצת העיתונות ועסקתי בנושאים אתיים שקשורים בעולם התקשורת. באותה עת חיפשנו חיבור לנושאים אתיים בעלי אופי כלכלי מאחר שחששנו מהתפשטות התופעה של הון ושלטון שניצניה החלו אז.

התרשמתי מאוד מאישיותו ומנחישותו של ד"ר קורי לפעול למען החדרת התודעה האתית באמצעות הרצאותיו בעולם האקדמיה וכתיבתו המקצועית הפורה.

מתוך מעקב אחר כתיבתו העיתונאית – בעיתונות הכלכלית – שהייתה מיועדת בעיקרה לקהל הרחב יותר מאשר לאוכלוסיה מוגדרת באקדמיה ובעולם העסקי, התרשמתי מיכולת הביטוי שלו.

בין השאר כותב ד"ר קורי מדור קבוע בשם "אתיקה ואתה" בביטאון של רו"ח שזוכה להדים רחבים ומעורר עניין רב בשל נגיעתו בנושאים שגורמים מסוימים ניסו לעקפם.

זאת ועוד: ספר המחקר של ד"ר יעקב קורי "סוגיות נבחרות באתיקה עסקית ובאחריות חברתית" שיצא לאור לפני כשנתיים וחזה את המשבר הכלכלי הנוכחי בנוי כולו פרקים פרקים בסגנון עיתונאי בנושאים עיוניים ובאירועים המבוססים על מקרים אמיתיים.

אין ספק שד"ר קורי שילם מחיר כבד מאוד בגין כתיבתו החדה והבלתי פשרנית שהינה נעדרת אלמנטים מוכרים של חנופה, טיוח וגמישות. בכתיבה זו ניתן לראות יותר אותות אזהרה מוקדמים והטבעת כתובות על הקירות.

רח' ה' באייר 56 תל-אביב ת.ד. 61211, מיקוד: 61211 טל. 03-6024975, פקס: 03-6024239, נייד: 050-576234
E-MAIL: avneri-a@inter.net.il

אין ספק שהשפעתו של ד"ר קורי על אלפי סטודנטים במוסדות האקדמיים בארץ הקוראים את מאמריו וספריו הינה רבה ומשמעותית.

ללא ספק יש לו תרומה נכבדה להפיכתה של ישראל למדינה אתית יותר.

אני סבור שהגיע העת שהפרס בתחום מדעי החברה על עיתונות יינתן השנה דווקא בנושא אתיקה עסקית ושלטונית שמוצאת לה ביטוי בתקשורת הכלכלית בספרים ובביטאונים מקצועיים.

למרות שד"ר קורי אינו עיתונאי מקצועי הענקת הפרס לו עשויה לשים את הדגש על נושא ביעור השחיתות העסקית והשלטונית שהינו בנפשה של האומה.

בכל הכבוד

אריה אבנרי

יו"ר חטיבת וותיקי התקשורת

ליד אגודת העיתונאים בת"א

הנידון : המלצה לפרס אמת לד"ר יעקב קורי

הנני פונה לועדת פרס אמת בהמלצה להעניק את הפרס לד"ר יעקב קורי, עבור פעילותו למען החברה בישראל, כפי שהיא מתבטאת בעשייתו העיתונאית, במחקר ובהוראה.

ד"ר קורי מוכר לי שנים רבות. היכרותנו החלה כאשר ד"ר קורי היה בצד המבצע כמנהל בכיר בשורה של תפקידים בחברות מובילות ולאחר מכן כיועץ רחב קשרים שפעל ברחבי העולם כמסייע לחברות ואישים להשלים עסקאות בינלאומיות מסובכות.
כבר בשלב זה בקריירה שלו הפגין ד"ר קורי רמה גבוהה של יושרה והקפדה על ניהול עסקי שומר חוק וכזה המכבד את הזולת בין אם הוא לקוח או ספק. במהלך עבודתו התגבשה החשיבה שעסק צריך להפיק את רווחיו בצורה הוגנת ומבלי לעשות זאת על חשבון זכויותיהם של אחרים.
גישתו זו לעולם העסקים זכתה למשוב חיובי מצד חלק מהגורמים איתם בא במגע אולם תוך כדי עבודתו נחשפו בפניו גם הצדדים השליליים של עולם העסקים והכלכלה, כאשר ההגינות והיושרה אינם מכתיבים את כללי ההתנהגות העסקית.

לימים החליט ד"ר קורי לשנות את מרכז הכובד של פעילותו ולהתמחות בצד האקדמי של העולם העסקי והצליח בתוך זמן קצר יחסית להשלים דוקטוראט ,ולאחר מכן החל להיות כותב פורה ובלתי שגרתי של כתבים - ספרים ומאמרים - בתחום האתיקה בעסקים והדרכים להגדיל את הרווחה הכלכלית של אוכלוסיות בכלכלה המודרנית.
כמו כן החל בהוראת הנושא במסגרות אוניברסיטאיות וזכה לשבחים רבים מתלמידיו שנחשפו למורה ומקצוע מרתקים שלא הכירו לפני כן.

אין זה דבר קל להחליט להתחיל בקריירה חדשה בגיל מבוגר ואף להגיע להישגים והכרה כפי שהשיג ד"ר קורי. העובדה שעשה זאת בהצלחה היא עדות נוספת לאמונתו בצידקת עמדתו וטיעוניו לגבי הצורך בהטמעת האתיקה בכל שלבי העשייה העסקית והציבורית ואת נכונותו להקדיש את כל זמנו ומרצו כדי לעשות נפשות לדיעותיו ולחשיבה המדעית המוכחת הבאה לידי ביטוי בכתביו – מאמרים וספרים כאחד.

הערכתי לפעלו של ד"ר קורי נשענת על נסיוני העסקי המשתרע על פני מעל לארבעים שנות פעילות עסקית בשורה של תפקידי ניהול בכיר בתעשייה, בחברות אחזקה ובמוסדות פיננסיים.

לאור האמור לעיל אני ממליץ בכל לב לקבל את מועמדותו של ד"ר קורי ואף לבחור בו כמקבל פרס אמת בתחומי עשייתו הברוכה.

בכבוד רב

דוד גולן

קטעים ממכתב ההמלצה של פרופסור יהודה כהנא לתמיכה במועמדותו של יעקב קורי לפרס א.מ.ת. (20.5.2010)

פרטי הממליץ: פרופסור יהודה כהנא, אוניברסיטת תל אביב. ראש מכון אקירוב לעסקים והסביבה אוניברסיטת תל אביב. פרופסור מן המנין בפקולטה לניהול ובבית ספר פורטר ללימודי הסביבה.

התבקשתי לכתוב מכתב המלצה בתמיכה למועמדותו של דר' יעקב קורי לפרס א.מ.ת. לשנת 2010 ואני שמח לעשות זאת.

היכרותי עם דר' קורי החלה בעת שלמדנו יחד לתואר ראשון בכלכלה באוניברסיטה העברית בתחילת שנות השישים. כבר אז התרשמתי עמוקות מכישוריו האינטלקטואליים, מהשאיפה הבלתי מתפשרת למצוינות, ומהלהט לסייע בעיצוב פני החברה בישראל.... מאז שחזר לעולם האקדמי התהדק מחדש הקשר בינינו, מה גם שתחום העניין המחקרי שלי הלך והתמקד בתחום ניהול הסיכונים הסביבתיים, תחום שהקשר בינו לבין נושאי אתיקה ואחריות חברתית של ארגונים הולך וגובר....

מאז סיום לימודי הדוקטורט עבר ללמד באוניברסיטת חיפה, ב INSEAD, ובטכניון. הוא נחשב כמרצה מצטיין ומבוקש, ומרבה להופיע כמרצה אורח באוניברסיטאות ומכללות בישראל, ובפורומים מגוונים ויוקרתיים בתחומי האתיקה בארץ ובחו"ל....

במקביל החל לפרסם מאמרים בעתונות ובטאונים מדעיים בתחום האתיקה. במהלך העשור האחרון הוא פרסם ספרים חשובים בתחומי האתיקה. ספרים אלה ראו אור באנגלית ובעברית (ואחד גם בצרפתית) בהוצאות מובילות (Kluwer, Springer ,מאגנס, Edwin Mellen Press). ספרו הראשון (2001) היה דווקא רומן "הישמרו מדורון יווני" שבו תאר דילמות אתיות – שבהן נתקל במהלך פעילותו העסקית. רומן זה עובד מאוחר יותר גם למחזה. אולם באותה שנה התפרסמו גם שני ספריו בנושאי אתיקה עסקית באופן כללי, ובנושא כללי אתיקה לגבי זכויות מיעוט – בהוצאת הספרים הידועה Kluwer. הצלחת הספרים הביאה להוצאתם מחדש בשנת 2004 במהדורת Paperback על ידי הוצאת הספרים הידועה Springer.

ספריו משקפים את הידע המעמיק והמגוון שלו במגוון תחומים עצום, כאשר הם משלבים אירועי אמת מהסביבה העסקית העולמית והישראלית, ומשלבים ידע רב ודוגמאות מעניינות מעולם הקולנוע, התיאטרון והספרות הכללית. ספריו התריעו בפני התדרדרות של רמת האתיקה וחזו משברים – כמשבר אנרון, וכמשבר הפיננסי של 2008 – שאמנם התממשו, לצערנו. בעקבות כך זכה לפרסום רב.

ספרו בעברית בהוצאת מאגנס "סוגיות נבחרות באתיקה עסקית ובאחריות חברתית" (2008) נכתב הרבה לפני פרוץ המשבר, ואף פורסם בטרם פרץ המשבר של שנת 2008. ספר עב כרס זה הוא אחד הספרים המקיפים

ביותר שאני מכיר בתחום, ומכסה מגוון נושאים רב, הן ברמה העיונית והן ברמה של דוגמאות מעשיות רבות מעולם המעשה. ספר זה משמש היום גם כספר לימוד לתלמידי אתיקה בבתי ספר למינהל עסקים.

דר' קורי הוא אחד מהחלוצים, ונביא הזעם של ישראל, בנושא האתי. כתיבתו ופעילותו הספרותית והאומנותית נעשית מתוך להט ואמונה אישית שאם לא ייעשו שינויים חשובים בתחום האתי, כלכלת העולם וכלכלת ישראל תינזק בצורה משמעותית. הוא חרד להתדרדרות האתית של העולם בכלל וישראל בפרט, ומתריע בלהט על הצורך לבצע שינויים חשובים, וסבור שלקחי המשברים האחרונים טרם הופנמו לעומקם. התרעותיו נשמעות מעל במות שונות, רבות ומגוונות, בפני סטודנטים, אנשי עסקים והציבור בכלל. השפעתו על הציבור הישראלי וחשיבתו בנושאים האתיים היא משמעותית וחשובה, והופעותיו וכתביו מרבים להתפרסם וזוכים לתגובות רבות ולעידוד. שוחחנו על כוונתו לכתוב ספרים נוספים בנושאים שנמצאים כיום במוקד השיח הציבורי – כגון סוגיות הון – שלטון, וכן על הקשר בין נושא האחריות החברתית, הגלובליזציה והשיקולים הסביבתיים. יהא זה אך מן התבונה לסייע לו בפרסום נושאים אלו, שאני בטוח שיהיו ברמה גבוהה מבחינה אקדמית, תוך כדי היותם מעשיים ומאירי עיניים, כפרסומיו הקודמים....

בכבוד רב,

יהודה כהנא

חברת החשמל

חברת החשמל
חטיבת משאבים אסטרטגיים
אגף משאבי אנוש - הדרכה ארצית
מטה הדרכה ארצית
מרכז יורם, חפצי-בה
טלפון : 04-6348802, פקס' : 04-6348740

מכון התקנים הישראלי

לכבוד
ד"ר יעקב קורי
אוניברסיטת חיפה

לד"ר קורי שלום רב,

הנדון: מכתב תודה והערכה

בתום לימודינו באוניברסיטת חיפה, אנו חשים צורך להודות לך על החוויה האינטלקטואלית והערכית הראשונה במעלה ששינתה תפישות עולם שלנו על עסקים ואתיקה, ונתנה לנו את הכלים המעשיים לראות את תפקידינו הניהוליים באור שונה מהותית מאשר עד עתה. הצלחת בכישרון רב למזג חינוך ערכי, הקניית ידע מקצועי, וטיפוח כישורים ניהוליים בשיטות לימוד של דינמיקה קבוצתית ומשחקי תפקידים.

אנו, קבוצה של 35 מנהלי מחלקות ומנהלים בכירים בחברת החשמל, למדנו אצלך במסגרת התואר של אוניברסיטת חיפה בשנים 2005-2007 שלושה קורסים של כ- 160 שעות לימוד אקדמיות במקצועות הבאים: 1. קיימות – אתיקה עסקית, אחריות חברתית ואיכות הסביבה, 2. גלובליזציה ומנהיגות, 3. מבוא למנהל עסקים, מיזוגים ורכישות. תוכניות הלימוד כללו ניתוח אירועים, לימודים עיוניים ויצירות קלאסיות.

בזכות שיטות הלימוד שלך נחשפנו לחומרים ומסרים בתחום העסקים והאתיקה השונים בצורה יסודית מכל מה שלמדנו באוניברסיטה ובתוכניות ההדרכה ואשר השאירו בנו רושם בל יימחה. עשית זאת בדרכי נועם, עם אמפתיה רבה לכל אחד מאיתנו, אך עם הקפדה אקדמית מדוקדקת. בקורסים אחרים למדנו תיאוריות מושכלות אך אצלך למדנו איך מתנהלים העסקים הלכה למעשה כדבר מנהל למנהלים שכמותו.

היית שקוף אלינו ולא הסתרת שניתן להצליח בעולם העסקים הגלובלי של ימינו בדרכים לא אתיות. אך הבאת לנו אירועים ויצירות למכביר בהם הראית לנו שניתן להצליח גם אחרת ולמזג אתיקה ועסקים כי אין בהם סתירה כלשהי. הפנמנו את המסר ואנו משתדלים ליישם אותו כל אחד בתחומו. שיטות הלימוד שלך שאפשרו לנו לראות דילמות אתיות בכל זווית נתנו לנו כלים לשנות את הראייה העסקית שלנו.

אנו נזכור תמיד את האירועים הקצרים שלך שהציגו בכמה עמודים דילמות קיומיות בממשק בין העסקים והאתיקה בכל תחומי הפעילות שלנו: רכש, מכירות, כספים, תפעול, אבטחת איכות, שוק ההון, מתריעים. מאידך, נחשפנו לנושאי הגלובליזציה כאשר למדנו את מיטב הספרות בנושא: "נו לוגו" של נעמי קליין, "התאגיד" של ג'ואל בקן ו"העולם הוא שטוח" של תומס פרידמן, המצדדים והמתנגדים לגלובליזציה.

אך למדנו אצלך גם שיעור מאלף במנהיגות של פורצי הדרך בכלכלת המאה העשרים: הברונים השודדים, הנרי פורד, ביל גייטס, סטיב ג'ובס, סם וולטון ווארן באפט. כאשר במקביל נחשפנו לעולמם של העובדים הפשוטים, ועדי העובדים, "מותו של סוכן", "גלנגרי גלן רוס" וגם "זמנים מודרניים". למדנו שיווק, ניהול, כספים, מיזוגים, הבראת חברות, תוכניות עסקיות והגשנו עבודות גמר בכל הנושאים האלה.

לסיכום, בשם חברי הקבוצה ברצוני להביע את תודתנו והערכתנו לקורסים המאתגרים והמעניינים שהיו בעלי ערך מוסף, הרבה מעבר לידע הכללי הנדרש לצורך קבלת התואר.

בברכה,
צביקה גינסברג

רכז הקורס של קבוצת המנהלים
חברת חשמל

מכתבי הערכה של סטודנטים על הקורסים של יעקב קורי

להלן מכתבים של סטודנטים ל- BA בחוגים לכלכלה ולימודים רב תחומיים באוניברסיטת חיפה שלמדו אצל יעקב קורי קורסים במבוא למנהל עסקים, אתיקה עסקית וגלובליזציה. יעקב קורי, המלמד בחיפה מאז 2004, זכה לתואר המרצה המצטיין באוניברסיטת חיפה ולמשובים גבוהים במיוחד שהגיעו ל- 5.0, 4.97 ו- 4.95 מתוך 5.0.

דר' קורי שלום רב.

אני מבקש להודות לך על קורסים מדהימים שהיו מבחינתי הרבה יותר מלימוד. אני עברתי ממש מהפכה מחשבתית,אני רואה את העולם שונה מכפי שראיתי אותו לפני המפגשים איתך.

המפגש איתך ומה שלקחתי מהמפגש הזה הם המטען העיקרי והמשמעותי ביותר שישארו איתי מכלל הקורסים שלמדתי במסגרת הלימודים לתואר.

תודה על הכל

ברוך לוי

רציתי להודות לך על שני הקורסים הנפלאים שהעברת.

אלו הם שני הקורסים המעניינים שלקחתי באוניברסיטה.

במיוחד מצא חן בעיניי קורס הגלובליזציה.

אפשר רק לאחל לאוניברסיטת חיפה מרצים כמוך

(במיוחד בחוג לכלכלה).

בתודה

ובכבוד רב

ארינה

להלן שני מכתבים של סטודנטים בקורס על עתיד הכלכלה הקפיטליסטית והמשבר הכלכלי של 2008 שניתן בתוכנית MBA הבינלאומית באנגלית באוניברסיטת תל אביב בשנת 2010 וזכה למשוב עם ציון טוב מאוד. הסטודנטים הם: אמיטבה מיטרה מהודו המודה לקורי במיליון דרכים על עזרתו וההעשרה שהרעיף עליו. הוא מרגיש בר-מזל ומבורך על שהכיר אותו ואוצר את ההיכרות ביניהם. טניה קיסלף משוויץ מודה לקורי על הקורס המהנה והמעניין ביותר ומבשרת לו שהחליטה בעקבותיו לעבוד בבנק גרמין של מומחד יונוס עליו למדו בקורס.

Dear Prof Cory,

I wonder why is Thank you only an eight lettered phrase as on this joyous occasion of New Year I would like to thank you in a million ways for all your help and the enriching association which you bestowed me with. I feel fortunate and blessed to have known you and treasure my relationship with you.

I would also like to share the joy of finalizing my next step of my career as I will head the operations of an Israeli firm in India..The company is a medium scale company and specializes in barrier solutions. I am my very happy to get such an entrepreneurial chance wherein I will be able to sketch my operations on my own!!

I am thankful to you in every way.I still remember when I came up to you and asked if I can do this course as I had absolutely no idea and how you encouraged me through your answer. Thank you again for that.

Please let me know if I can be of any help anytime anywhere.

With that I once again convey my warm wishes for a joyous new year to all in the family

Hag sameach,

yours truly, Amitava

Dear professor,

Please find attached my paper. I'm honored you'd like to use it in the future. I've really enjoyed doing the research for the paper and me and my future husband (getting married in September) have been discussing doing an internship at Grameen.

I've worked in hotel management schools in Thailand and India and we'd be interested in bringing this concept to Bangladesh and instead of it being a for profit organization, make it a social business, I will discuss it with the head of the schools in Switzerland. So far it's a dream, but like Walt Disney said "if you can dream, you can make it"....

Thank you for your highly interesting course,

Tanja

מכתב שנשלח על ידי סטודנטית שנה ג' סוהיר נוויסר בקורס באנגלית של ד"ר יעקב קורי: "אתיקה עסקית ועתיד הכלכלה הקפיטליסטית" במנהל עסקים במרכז האקדמי כרמל בחיפה אל דיקן בית הספר פרופסור נחום ביגר בשלושה בנובמבר 2010. הסטודנטית מתייחסת בעיקר לשיטת ההוראה המאתגרת המתבססת על הצגת נושאים ע"י הסטודנטים בפני הכיתה ומסייעת לדעת הסטודנטית בפריצת מחסומים נפשיים והעצמת יכולת הביטוי שלה בפומבי.

פרופ' ביגר שלום רב,

ברצוני לשתף אותך בחוויה מדהימה שעברה

עלי בקורס אתיקה ניהולית שהננו לומדים בסמסטר זה.

כידוע לך נתבקשנו בקורס זה להכין מטלה של הצגת נושא מסויים באנגלית מול חברינו בכיתה.

לי אישית נשמעה משימה זו כמחרידה ביותר... הן בגלל הקושי להביע את עצמי בחופשיות באנגלית והן בגלל ההתרגשות של פחד קהל שחששתי כי תפגע בתפקודי. ניסיתי להתחמק מביצוע מטלה זו ולהחליפה

במטלה כתובה, אך למזלי התעקש ד"ר קורי שעלי לבצע מטלה זו, ועודד אותי כי הכל יהיה בסדר וכי רבים הרגישו כך

ובסוף הצליחו בגדול וקיבלתי ממנו תמיכה רגשית ומקצועית לצורך ביצוע המטלה .

האמת.... התוצאה היתה בשבילי מדהימה... מעודדת ביותר ואף היוותה עבורי פריצת דרך אמיתית ההצלחה במשימה... תחושת הניצחון על פחד השפה ופחד הקהל... ומילות העידוד וההערכה הן מהמרצה והן מהעמיתים,

העצימו את הבטחון העצמי שלי בכל הקשור ליכולת התבטאות מול קהל ועוד בשפה זרה כמו אנגלית.

משימה זו עזרה לי בהחלט לפרוץ מחסום נפשי ולהעצים את יכולת הביטוי שלי בפומבי.

ברצוני להודות לד"ר קורי על מתן הזדמנות זו עבורי ותמיכתו לאורך כל הדרך מחד,

ומאידך גיסא הנני מעוניית להדגיש בפניך את חשיבותה של שיטת לימוד זו,

כשיטה שפותחת בפנינו הזדמנויות, מקנה לנו כלים להתמודד עם אתגרים

וכמובן תתרום רבות לקידום יכולותינו.

כולי אמונה כי ההצלחה תהיה נחלת רבים מאיתנו למרות הקושי הראשוני שאנו חשים בו טרם ביצוע המטלה.

היה לי חשוב לשתף אותך בתחושותיי... מחשבותיי... ובכלל הרגשת הניצחון... הבטחון... וההצלחה שמשימה זו העניקה לי.

בכבוד רב,

סוהיר נוויסר

מנע"ס ערב

מרכז אקדמי - כרמל

ואילאה את האח בשלים רבים שיאאו את הבית הקוזב.
ילדים חילקה הפייה סביונים ובובות, עטפה אותם בבצים חאים,

שאפשיו בה שהתעוצב וצאוץ ילדים. והקימה אותה מהאיטה.
נישאה אל האימא לחשה לה אילות קסם, האאתה לה בחלום את בשלה

הילדים בוכים, בשבים ואחוכלים וכועס ובושים אקוב.
ואתה פיית הצשב נילה שהאימא שוכבת באיטה ללא כוח וחגון עקום,

אותה אסון כבד ואבי האשפחה לפשי אאחלה כשה ואוכבה.
ובוום סצהיבי בוותה הצ'שה נילה ככפי עסוב אשפחה שלובה שפקש

בוותה בכל הוקום, הפייה נילה ישלוב להם וחחלץ אותם אוכאוכע.
ואו בשאיים את אחוקת התושבים ושחו ישלימם את הפייה האקסוחה

אך בוחי הצשב והסצהיב היו אסתצהים בבתיהם באפב בוח קוזב.
תושבי הכפי הין יוצאים בוחי השאש שלובים ושובי לב עכוץ ושאות,

ובסות ובכפי הלה היה באחלית הלאן שאש ובאחלית חצ שש.
היה הוה באוץ בחוקה אאוב כפי קטן ובו שבו כאה אשפחות באחוזה

הקצוות נשכב על מצווה – מצווה. והמלוכה לשמיר במלכות הקצר. התקבה ביית הצמח על כליות הטובה על האמונה, אך לכיכה באמיה

שלישה והצבו רק ליית השמר, שביתה סוקצת את הכסף ביאי האשר. ובתלוק הימים, כאשר רווח לשפטה, שכחו הם את ביית הצמח ואת

מופיע הזא בתלום ואומה לה שא כמה הזא צאה בה ואוהב אותה. וכשהיתה מתקשרת האימא בלילות הקרים לבשלה האהוב, היה

קשרות ואומנות וקמה את הצבועות היפות ביותר שראו אי פעם. שמה הפייה קמה ביני האימא ולפתע התחילו אצבעותיה לגוע

והיצים הפכו לפתע למוצרות.

נשמה פיית הצמח על האימא ולקחה במהה הקסם ביניה האובלות

האהוב ואינו יוצאת כל מלאכה?" אמרה והיית שבועה. אך האימא השיבה לצאוק: " איך אפרנס את עוללי כשאין ליבי בשלי

כשיהם מאוסות במתנות בובות מנקיות מתקים ומשחקים ללא סוף. ובאו היה פלא. עשרות ילדים שלא אחד לא הכיר התלבטו בתוך הבית

עליזים ובאולה רבה. באו כל הילדים בריצה אל הבית לפאות מה קרה. יום אחד התעורר הכפר ובאה שמביתה על הילדה בוקרים צלולים

עסוק חולים, והילדה שכבה עריות ושקועה על מיטת חוליה. כל חבריה על הילדה החולה הפסיקו לבקר אותה, כי למי יש זמן

הפיות השיבה את פניה ליקר, כי את הרעשה אין לתשיב. אך יש צברים שעם יצה על פייה טובה וקסומה קשיה מלהושיב ומלכת

הילדה כי לכאן בחאיה עם מאוד בפאותה את הילדה הקטנה בכאביה. פיית הצעם ניסתה בכל כוחה לשכרע את מלכת הפיות לרפא את

יצה מלהושיב ולא רשאה לה עד כוח עמל בילדיה האחרים. ילדים היו כאבים שלים והאימא הייתה בוכה בכי תמידים כי קשיה

היה רופא בכפר שעמל בה, כי הכפר היה כפר ערי ומרוחק. בבית אחד באותו הכפר שכבה ילדה קטנה עם מחלת הטיפוס, אך לא

- 5 -

על ציפיה החצים והישנים ועל האתגרות הלבבות שהביאו האוהבים. הצטרפו ילדי הכפר לשאלת החוצים והילדה הרגישה אושר ללא שבוע

היתה שופה בו זמן רב ואזון אספו אותו.
ובכפר ההוא היה בית אחד עני ביותר, מלוכלך ומוזנח, שהשאה לא

"פיות שאם יש לי לאכזיב" אמרה המלכה, "אך פיית צשם החומה כאוב
יש רק אחת ואם את לא תושיט, את מי אוכל לשלוח?"

בה להפסיק את קסמה ולו רק סוג פעם אחת ולצידו לנצחים ביותר.
התצבה פיית הצשם שקיבה יצה מלהושיט, אך מלכת הפיות הפציבה

על פניה, עלתה רשאתה השמיימה ובא הקץ לסבלה.
ולשאלת כשהילדה שכבה סוב באיטה סיפה מהיום הלפלא וחיוך רחב

שהיתה בויאה והאימא היתה כה שאתה שצאלות אושר בלצו מלינה.
ולפתע לצמו כאביה על הילדה והיא הרגישה שוב כפי שהיה בימים

על ציציה החצים והישנים ועל האתגרות הלבבות שהביאו האוהבים.
הצטרפו ילדי הכפר לשאלת החוצים והילדה הרגישה אושר ללא שבוע

- 6 -

בבית ההוא גרו אב קשה יום וצעול פנים, אימא טובת לב אך חלשה,
וילד קטן וחמוד ששיחק לבדו בעצב וחלם על עתיד ורוד.

עתיד

הילד קרא עשרות ספרים ונפשו הפליגה בדמיונה אל עולמות רחוקים,
כי רק הספרים סעדו את הילד ונאלו אותו ולו רק לצמן קצר
מבדידותו.

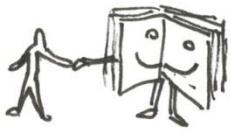

אך בכפר הקטן היה רק בית ספר יסודי, כי למה עוד צקוקים ילדים
עניים, אם לא ללימוד מלאכת הנגרות או המסגרות.

הילד חלם שכשיגדל יוכל לנסוע אל העיר הגדולה ללמוד ולהפוך
לאדם גדול, מדען, סופר או מנהל, כמו גיבורי הספרים עליהם קרא.

והפייה הטובה, פיית הגשם, נגלתה בחלומו והבטיחה לו שיבוא יום
ויגיע הקל לסבלו, כל משאלותיו יתגשמו, והוא יגיע לגדולות.

ראתה הפייה את סבלו של הילד ואהבה אותו על צניעותו, יופיו וטוב
ליבו, כי למרות עוניו היה עוצר לחבריו בלימודיהם ומעולם לא
התלונן.

לוה לוה

יום גשום אחד, כשבחול השתוללה סופה, שמע הילד נקישות בדלת. "אל
תפתח ילד, צה בטח עני מרוד שרוצה מחסה ואוכל" אמר האבא בכעס.

- 7 -

"אל תפתח ילד, זה בטח גנב שרוצה לגזול גם את המעט שיש לנו"
אמרה האימא המפוחדת. אך הילד לא שעה הפעם לקול הוריו ופתח
את הדלת.

ובפתח עמד גביר גבוה, לבוש במעיל פרווה, כשחיוך רחב על פניו.
"אני שמח לבשר לכם שבעיר הגדולה התרשמו מאוד מהישגיו של בנכם"
אמר הגביר.

"לפיכך, החלטתי לקחת את בנכם תחת חסותי, לאמן את לימודיו
ולדאוג לכל מחסורו" הוסיף בקורת רוח. אך אביו התנגד, כי ציפה
שהילד יסעד אותו בזקנותו.

רק אחרי שהבטיח הגביר לדאוג לכל צרכי המשפחה והרגיע את חששות
האם שהייתה חרדה על בנה, ניאותו הוריו של הילד לשלוח אותו ללמוד
בעיר הגדולה.

ברבות הימים גדל הילד ולמד בהצטיינות את לימודיו בבירת המדינה
ועד לאוניברסיטה ביבשת רחוקה הגיע ולא היה קל לשמחתו.

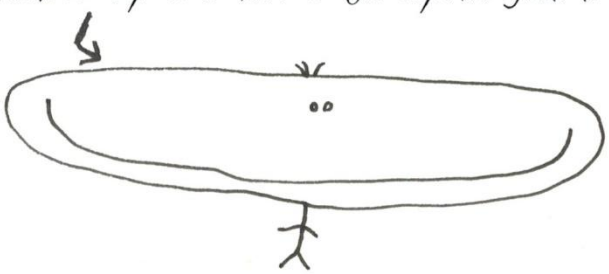

- 8 -

ראתה פיית הגשם שהצליחה במשימתה ובאה אל מלכת הפיות בבקשה.
"אנא, תני לי להפוך לבת אנוש, לעלמה יפה, כי בעלם ההוא התאהבתי
ואתו ארצה לחיות".

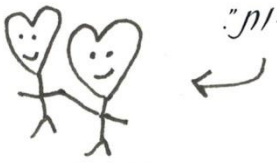

ניסתה המלכה להניא אותה ואמרה לה שהיא עוד ילקוקה לה למשימות
רבות, אך פיית הגשם הבטיחה לה כי תמשיך במצוות גם כבת אנוש.

לבסוף נעתרה המלכה להפצרותיה של הפייה ניגה והפכה אותה
לעלמת חמד ושמה רותי. ועלם החמודות התאהב ברותי מיד כשפגש
אותה.

אך רותי מעולם לא גילתה לו את סודה שהיא היא הפייה הטובה
שראה אותה בחלומו והם התאהבו ונישאו חיש והולידו שלושה ילדים
מקסימים, שני בנים ובת.

רותי עמדה בהבטחתה למלכת הפיות ולמרות דאגתה המתמדת לילדיה
ולבעלה תמיד מצאה את הזמן לעשות מצוות ולסעוד בימי סגריר את
יזידותיה במצוקה.

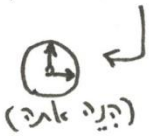

ובזכות המצוות האלה, פרסה מלכת הפיות את חסותה על המשפחה
המאושרת ומנעה מהם כל אסון ומצוקה והם חיים בשמש, באושר
ובאהבה עד עצם היום הזה.

תמצית המחזה "בחירתה של נלי",

ביקורת של יהושע סובול, רשימת קטעי המוסיקה של המחזה

תמצית המחזה:

המחזה "בחירתה של נלי" מתאר בצורה נוקבת את השחיתות בעולם העסקים הישראלי, כפי שרק איש עסקים המכיר את המציאות מידע אישי יכול לתאר. המחזה המקורי "נלי דורון" נכתב בשנת 1997 ע"י יעקב קורי שעיבד אותו לרומן בשם "הישמרו מדורון יווני" שיצא לאור בהוצאת "בימת קדם" ב- 2001 . המחזה עובד לבמה ע"י יעקב קורי ועמליה אייל בשם "בחירתה של נלי" בשנת 2005, הוקרא בערב קריאה של המחזה באוניברסיטה העברית בירושלים ביולי 2008, ויצא לאור בצרפתית בצרפת בשנת 2012 בשם Le choix de Nelly.

בימים אלה, כאשר הנורמות המוסריות והאתיות בישראל מידרדרות לשפל שלא היה כמותו והשחיתות פושה בכל, עשוי המחזה לעורר הדים נרחבים בקרב הקהל. במחזה שזורים מוטיבים רבים נוספים: אהבה ושנאה, נאמנות ובגידה, גזענות ופמיניזם, ידידות וניכור, פחד ושחרור.

גיבורי המחזה הם נלי ויולי דורון, זוג ישראלים שלא מוכן להיכנע לנורמות החדשות ומשלם את מלוא המחיר על כך, תוך בגידה של חבריהם הטובים ביותר. הסבל שהם עוברים מתואר כאודיסיאה ישראלית מודרנית, על רקע מוצאם היווני והקבלת הדמויות לגיבורי הומרוס. העלילה מתחילה במסיבת הפתעה שעורך יולי בביתו בתל אביב לאשתו נלי ובה מופיעים כל ידידיהם, ביניהם אלי פוקס ואריה סימון נטולי העכבות שהמפגש ביניהם ובין הממציא הדס שוטן מוליד מזימה להשתלט בנזיד עדשים על חברה שיולי מלווה ומושקע בה, תוך נישולו מנכסיו והונאת בעלי המניות. במהלך המחזה נשחק יולי, יוליסס המודרני, איש העסקים הקשוח ובעל התחבולות, המנסה להיאבק בשחיתות תוך שמירה על כללי אתיקה אלמנטריים, ולא יכול להתמודד עם אנשי העסקים המושחתים הנלחמים בו בגיבוי כמעט מלא של כל הסביבה.

לעומתו מתפתחת נלי, פנלופי הישראלית, בעקבות המשבר ממורה תמימה לאשת לפידות. נלי חדלה להיות אותה פנלופי הכנועה, שאינה עושה דבר פרט לטוויה בפלך ושמירת נאמנות עיוורת לבעלה, והופכת להיות אישה מודרנית הלוקחת את גורלה בידיה על מנת להציל את בעלה, את עצמה ואת הזוגיות שלהם. לבסוף נמצא הפתרון להתרת הסבך בהחדרת הסוס הטרויאני, דורון יווני, למבצר האויב. אך האם הניצחון הוא שלם, האם הדרכים שבהם משתמשים גיבורי המחזה להתרת הקשר אינן משחיתות גם אותם, מהו הגבול שאסור לחצות כשנלחמים בשחיתות, והאם הניצחון שווה את המחיר?

יעקב קורי, הוא איש עסקים שמילא תפקידים בכירים בתעשיית ההיי טק הישראלית, בישראל ובחו״ל. קורי החליט לחקור את תופעות השחיתות, פרסם ספרי מחקר בהוצאת קלוור/ספרינגר היוקרתית בארה״ב ומצא חוקיות להונאה האתית של בעלי המניות שאומתה בפרשת אנרון. הוא קיבל דוקטורט מאוניברסיטת CNAM בפריז ומלמד כיום אתיקה עסקית ומינהל עסקים באוניברסיטת חיפה, בה קיבל את תואר המרצה המצטיין לשנת 2005, ולימד ב- 2006 באינסאד, אחת האוניברסיטאות המובילות בעולם. בשנת 2008 פירסם קורי בהוצאת מאגנס ספר ראשון מסוגו על אתיקה עסקית שעורר הדים מאוד חיוביים. קורי היה דירקטור בתיאטרון חיפה, בפסטיבל הסרטים של חיפה ובארגון האתיקה הבינלאומי שבי״ל - Transparency International והוא פעיל בתנועת אומ״ץ.

עמליה אייל היתה דוברת התיאטרון העירוני של חיפה כשלושים שנה. היא מעורה היטב בעולם התיאטרון הישראלי ולקחה חלק פעיל בקידום והצלחת כמה מההצגות הטובות ביותר של התיאטרון הישראלי. עמליה עוסקת בכתיבה מזה שנים רבות אך זו היצירה הראשונה שהיא השתתפה בעיבודה לתיאטרון. עמליה היא בעלת משרד יחסי ציבור המתמחה בתרבות. העיבור לבמה הוא אותנטי, מעורר מחשבה וצפוי שילהיב את הקהל ויעורר גלי עניין והזדהות.

ביקורת של יהושע סובול על המחזה:

להלן ביקורת של המחזאי יהושע סובול על המחזה הכלולה בספר ״סוגיות נבחרות באתיקה עסקית ואחריות חברתית״ של ד״ר יעקב קורי, שיצא לאור בשנת 2008 בהוצאת מאגנס של אוניברסיטת ירושלים:

"קראתי בהנאה את המחזה שלך "בחירתה של נלי", ומצאתי בו עניין רב. הדמויות, מערכות היחסים והנושאים שעולים במחזה הם בעלי חשיבות מרובה להבנת הערכים השולטים בעולם העסקים בעשור הראשון של המאה העשרים ואחת. הניהיליזם המוסרי של הדמויות מסביר מצד אחד את החומר האנושי שממנו עשויים גיבורי הקאפיטאליזם הפראי של העידן החדש, ומצד שני דוקא הניהיליזם הזה הופך את גיבורי המחזה לדמויות מרתקות ואפקטיביות מאוד מבחינה דרמאטית. בנוסף לכך הופתעתי ושמחתי לגלות שאכן יש לנו עניין משותף בתחום האתיקה או חוסר האתיקה שמאפיינת את חיות הטרף של העולם האמיץ החדש-ישן שבו אנו חיים כיום."

"יש רוח רנסאנסית בגישתך וביוזמתך המבורכת להוציא את התיאטרון מבועת הבידור שאליה הוא נוטה להדרדר, ולחייב אותו לחדש את קשריו החיוניים עם המציאות המשמעותית ביותר של העידן שלנו, הלא היא המציאות של עולם העסקים, שוק הכספים ומאניפולאציות הבורסה. אהבתי במחזה שלך את התיאבון המיני האדיר של דמותו של אלי שמקורה באותה אנרגיה ליבידיאנית שמניעה גם את טורפנותו ודורסנותו בתחום העסקים. בסופו של דבר כמו שהוא בעצם אונס את נלי בפראות מאצ'ואיסטית - ולא בדיוק עושה איתה אהבה - כך הוא גם "מ...." את כל מי שנותן בו אמון בעסקים. אלי הוא מין יצור שמסוגל רק לקחת עוד ועוד מבלי לתת כלום בתמורה מלבד הבטחות ריקות שהוא עצמו אינו מתכוון וגם אינו יכול למלאן. והרי בתחום היחסים בין בני אדם בוגרים מתנהלות כל הזמן עיסקות שמבוססות על קח ותן, אם אלה עיסקות הגונות שנעשות בתום לב וביושר. עיסקה הגונה בתחום היחסים היא עיסקה שבה כל פארטנר מצהיר בכנות על מה שהוא רוצה לקבל ומודיע ביושר על מה שהוא מסוגל לתת בתמורה, ומכאן ואילך נמסרת לצד השני ההחלטה אם יש או אין עיסקה. עיסקה לא הגונה היא כמובן עיסקה שבה הנוכל מצהיר שהוא רוצה דבר אחד בעוד שבאמת הוא חומד משהו אחר (מצהיר למשל שהוא מחפש אהבה בעוד שהוא רוצה רק מין מזדמן ותו לא) , ובד בבד עם זאת הוא מודיע על מה שהוא מוכן ויכול לתת בתמורה בה בשעה שאין לאל ידו לתת מאומה מכל מה שהבטיח, וכמובן שאין בכוונתו לתת ולא כלום. הדברים הללו עתיקים כימי האנושות בתחום הרגשי, אבל בימינו קיבלו מישנה תוקף ומישקל דוקא בתחום שממנו שאולים כל הדימויים של נתינה וקבלה, כלומר - מתחום העסקים. הדראמה עוסקת מאז ומעולם בהפרת התחייבויות או במתן התחייבויות שלא יהיה ניתן להגשימן או שלא היתה מלכתחילה שום כוונה להגשימן כבר ברגע שניתנו."

רשימת קטעי המוסיקה של המחזה:

1. עמ' 4 : שיר יווני DROMOS

2. עמ' 4 : שיר יווני TOU VOTANIKOU O MAGAS

3. עמ' 4 : שיר יווני VARKA STO GIALO של תיאודורקיס

4. עמ' 4 : שיר יווני "ילדי ההגנה", המקור של "שיר השיירה" – TA PEDIA TIS ANINAS בביצוע דלאראס

5. עמ' 6 : שיר איטלקי DIO COME TI AMO בביצוע דומניקו מודוניו

6. עמ' 6 : מארש החתונה של מנדלסון

7. עמ' 8 : שיר ביידיש "טומבלליקה" בביצוע מייק בורשטיין

8. עמ' 10 : שיר עברי "על הדבש ועל העוקץ" של נעמי שמר בביצוע יוסי בנאי

9. עמ' 10 : שיר ספרדי GRACIAS A LA VIDA של ויולטה פרה בביצוע ננה מוסקורי

10. עמ' 11 : שיר יווני DIGA SE MAGISES בביצוע גליקריה

11. עמ' 11 : ביצוע אינסטרומנטלי של ה- SIRTAKI של תיאודורקיס מתוך הסרט "זורבה היווני"

12. עמ' 17 : דואט באיטלקית מתוך "ריגולטו" של ורדי (ריגולטו וג'ילדה) PIANGI FANCIULLA PIANGI

13. עמ' 22 : שיר באנגלית YOU ARE THE TOP מתוך המחזמר של קול פורטר ANYTHING GOES

14.עמ' 25 : שיר יווני THA SIMANOUN I KABANES של מיקיס תיאודורקיס

15. עמ' 25 : שיר יווני KALIMERA ILIE

16. עמ' 29 : שיר באנגלית NOBODY KNOWS THE TROUBLE I'VE SEEN בביצוע לואי ארמסטרונג

17. עמ' 33 : בלדה בגרמנית מתוך "אופרה בגרוש" של ברטולט ברכט וקורט ווייל – "הבלדה של מקי סכינאי"

18. עמ' 41 : שיר בלאדינו DURME DURME MI ANGELICO בביצוע יהורם גאון

19. עמ' 46 : שיר עברי "שיר הקרקס" בביצוע חווה אלברשטיין

20. עמ' 51 : אריה בצרפתית וקטע מחול מתוך האופרה "פאוסט" של גונו – LE VEAU D'OR, ET SATAN COUNDUIT LE BAL

21. עמ' 56 : אריה באיטלקית MISERERE מתוך האופרה "איל טרובטורה" של ורדי

22. עמ' 59 : קטעי תפילה בלטינית מתוך REQUIEM של ורדי

23. עמ' 67 : שיר עברי (בקצב רמבטיקו) "שיר השיירה" בביצוע אריק איינשטין

24. עמ' 68 : שיר יווני DIRLADA

25. עמ' 68 : שיר יווני NIKOLI NIKOLI

יעקב קורי
עסקים בינלאומיים
רח' קוסטה ריקה 2, דניה
חיפה, מיקוד 34981
טל' 246316, 04-256608
פקס' 04-343848

ט"ו בטבת תשנ"ג
חשמונה בינואר 1993

CLOSING-ת

ויהי חיום ותיגדש סאת הסבל ויתמשך המשא ומתן עד אין קץ וישאלו את פי חמיצר האיצטגניס: "עד מתי, עד מתי ימשיכו לסבול?".
ויאמר: "עד אשר יחל המצור על העיר, יחיה אור בבית המקדש, יוולד משיח צידקנו ויבוא בברית אברהם אבינו ויחי ח"י לפי מנינו, ביום בו ברא את האדם ואת החוזה הארוך בהסטוריה".

ויהפכו בספרי ההסטוריה, ויפשפשו בספרי המשפטים, ויחרשו את הארץ לאורכה ולרוחבה, עד אשר נמצא הפתרון הגואל – מועד החתימה על החוזה המיוחל יחיה אחרי חנוכה שבו הודלק אור בבית המקדש, אך נס החתימה לא קרה (להלן מועד א'),
אחרי הולדת משיח צדקנו, הלוא הוא חג המולד, אך סנטה קלאוס לא הביא בסל שלו את החוזה (להלן מועד ב'),
ויבוא המשיח בברית אברהם אבינו, כעבור שבעה ימים בסילבסטר, אך התנשקנו והתחבקנו, המשיח בא, אך החוזה לא בא, אפילו לא מצלצל (להלן מועד ג')
עד אשר יחל המצור על העיר, הלוא הוא העשרה בטבת, חשלישי בינואר, שבו צמנו והסתגפנו, אך החוזה לא הגיע,

וכך חלפו המועדים עד אשר הגיעו למועד ז', הלוא הוא:
יום <u>ו'</u> שבו ברא אלוקים את האדם ואת החוזה שהם פאר יצירת חיקום,
<u>"ויחי"</u> הלוא הוא פרשת ויחי החלה בט"ו בטבת,
<u>ח"י</u> לפני מנינו הלוא הוא במנין הנוצרים ה-8 בינואר או כפי שכותבים האמריקאים 1/8, שהם בגימטריה 18 או ח"י,
למרות שאנו כבר חצי מתים... ובמסע אלונקות חגענו לקו המטרה.*

<u>* הערה:</u>
עו"ד ישראלי, המפרש המלומד, מציין בתיקון מס' 1 למסמך זה, שאין הכוונה לח"י, או 18, כי אם חצי ח"י, שכן הסיכום של היום והחודש הוא 9 (1+8), שהוא כידוע חצי מ-18. ולשם כך הוא מסתייע בסיפא של המשפט, בו נאמר במפורש כי הגיעו לקו המטרה חצי מתים, או במילים אחרות חצי חיים.

יעקב קורי
עסקים בינלאומיים
רח' קוסטה ריקה 2, דניה
חיפה, מיקוד 34981
טל' 246316, 04-256608
פקס' 04-343848

ותעלה זעקת העם השמימה וידרוש החמון ועדת חקירה לבדיקת חסיבה לויח דולורוזה של המשא ומתן ולהתמשכותו עד אין קץ ויבחרו בוועדה פריטטית בלתי תלויה חמונה שלושה אישים אובייקטיביים, חלוא הם ח-Trustee, ח-Appraiser ורוברטס, ויביאו בפניהם את חנאשמים.

ראשון הביאו את ליאור, שטען להגנתו כי חוא קיבל הכשר מיוסי שבילה איתו את כל חלילות,
לאחריו חביאו את ענת שטענח כי היא משקיפה וחלוא חוסכם בחוזה שמשקיף לא רואח, לא שומע ולא מדבר,
קורי חביא בתור מצג אישור מחרופא שהוא תמיד גומר מחר
ואילו את ישראלי לא ניתן היח למצוא כי חוא בילה במכון חרזיה לגמילה מהחתמכרות שלו לבורקס ותותים.

חצד שכנגד לא חופיע כלל בפני ועדת חחקירח, כי מוגדר בחוזח שהם תמיד צודקים וכבר ב-whereas חשני נכתב ש-AG הגדרתית אשמים.

וינוכח יוסי מהחשד הנורא שחטיל בו קורי, כי חוא זח שסיבך את חמשא ומתן, ויוסף קורי Appendix Z לחוזח, שלפיו יוסי מקבל אופציה להתנצלות בתוקף עד "א נעכטיגער טוק" או "בוקרה פיל מישמיש", המוקדם מביניחם, שניתנת להמרה בזבטה איומח.
ורוח חקודש של ארנון ממשיכה לרחף מעל פני הנוכחים וינוכה מכל חשד בגלל חסבל חנוראי של חלילות הארוכים שנאלץ לבלות עם Gail המקסימה בדיונים משפטיים.

ומקץ שבועיים ימים, כשחועדה עמדה להתפזר ולמנות ועדה חדשה בחשתתפות Accountant, Arbitrator וזיסמן, שתחקור מחדש את חפרשה, חופיע חאשם וחתוודה כי מצפונו מציק לו וחוא לא רוצה שידונו חף מפשע על לא עוול בכפו.

ויאמר – כי שמו כחן ושם אישתו פנינה וחוא זה שמשך את חדיונים עד אין קץ, על כי בחודש האחרון זוגתו שתחייה הגיעה ברוב חוצפתה פעם אחת מוקדם מחרגיל, בשעה 4.00 לפנות בוקר, שחיא כידוע שעה לא נוחה, שכן חיא מאוחרת מדי לקיום מצוות, ומוקדמת מדי לחכנת סנדוויצ'ים ושליחת חילדים לבית הספר.

יעקב קורי
עסקים בינלאומיים
רח' קוסטה ריקה 2, דניה
חיפה, מיקוד 34981
טל' 246316, 04-256608
פקס' 04-343848

ויקבל את העונש הכבד מכול ויגזרו עליו ששכרו יוצמד עד קץ חימים לשכר של אישתו, לרבות החטבות, השעות הנוספות, חבונוסים, האופציות והמניות, לה היא זכאית, אך אותם היא לא מקבלת.

ותשקוט הארץ ארבעים שנה! עד תום מועד חמרת האופציה למכרית מניות AG בטימבוקטו לחברה נכדה של בנק הפועלים בזנזיבר.

ולא אוכל לסיים מבלי לחודות לכל החברים שלי בחברה להשקעות בשם בני, שיוכלו סוף סוף לזכות בחינוך גבוה, ובשם ביתי, שאמנם היא רק בת 14, אבל חיום השלמתי את רכישת חדירה לנדוניה שלה!

כה לחי ולחיי העיסקות שבדרך...

לבי במזרח והאזרחות שלי בסוף מערב

היהודים הספרדים שנשארו נאמנים למורשת הספרדית ולשפת הלאדינו עומדים לקבל אזרחות ספרדית

כל הארץ רוגשת לשמע הבשורה שהיהודים הספרדים יוכלו לקבל אזרחות ספרדית ובכך ספרד תתקן את העוול ההסטורי שנגרם לאבות אבותינו לפני למעלה מחמש מאות שנה. אבל רוב הספרדים נשארו נאמנים לתרבות ספרד ועשו הבחנה ברורה בין גזירות השלטון והדת לאהבת התרבות והמורשת. עד לדור שלי כולנו דיברנו לאדינו, שרנו את הרומנסות, קראנו את הרומנים, השירה והתפילות בשפת אמנו בכתב רש״י וכיום בכתב לטיני. רבים כמוני אף למדו ספרדית מודרנית, אך הבינו טוב יותר את השפה הספרדית העתיקה של סרבנטס בדון קישוט או לופה דה וגה.

זכורה לי היטב החוויה המשכרת כאשר בעת לימודי באוניברסיטה העברית בירושלים עליתי לספריה של מכון בן צבי וקראתי את העיבוד המרגש של ז׳וזיף קאראסו לרומיאו ויוליה. מאז ועד עתה, כאשר אני קורא כיום להנאתי את אלטנוילנד בלאדינו בכתב רש״י כפי שיצא לאור בסלוניקי לפני כמאה שנה, קראתי עשרות ספרים, מחזות, ספרי שירה, סיפורים וספרי תפילה, ביניהם גם יצירות של סופרים חדשים כיוסף אברהם פאפו ומשה העליון. המורשת חיה וקיימת והיא אף הגיעה לקונצנזוס של כל עם ישראל עם ההצגה הקלסית בוסתן ספרדי של יצחק נבון.

יש בינינו גרעין קשה המלמד וחוקר את השפה באוניברסיטאות, בחוגי בית ובקבוצות אינטרנטיות של אלפי אנשים. לאחרונה יזמתי, השתתפתי בתרגום עם לאדינוקומוניטה, וערכתי את תרגום הצהרת זכויות האדם של האו״ם ללאדינו, כאשר נוכחתי לדעת שהיא תורגמה לארבע מאות שפות, לרבות שפות אינדיאניות שכוחות אל, ורק לא בשפת אמנו. מכיוון שלאדינו היא שפה עשירה יכולתי לבחור בין לאדינו מוטת ספרדית, תורכית ועברית, וכל גירסה לגיטימית. כך אומרים בלאדינו את הביטוי - chance, mazal i ventura ומתכוונים לאותה מילה ״מזל״.

כשהייתי סמנכ״ל מכירות באלביט ופיתחנו מחשב היודע להדפיס בו זמנית בשתי שפות, יזמתי להגיש אותו במתנה לבית הנשיא שהיה אז יצחק נבון הנשיא ה״ספרדי״ הראשון. הוא התמוגג כשראה איך מודפסת לנגד עיניו הרומנסה הידועה ״בגנה של המלכה״ En el vergel de la reina בעברית ולאדינו. בטקס נכח גם משה שאול, המגיש האגדי של קול ישראל בלאדינו שלקח אותי לקול ישראל על מנת שאספר לאחינו הספרדים

בשפת אמנו מה זה מחשב, איך הוא פועל, ואולי הייתה זאת הפעם הראשונה בתולדות השפה שמישהו נתן הרצאה על היי טק עם מונחים חדישים.

לא חיכינו לקבלת האזרחות על מנת לבקר בספרד, ברחובות היהודים, בבתי הכנסת שעוד נותרו, לעשות בה עסקים, כאשר הרגשנו בבית עם המנטליות, השפה, הפתגמים, השירים והריקודים לא פחות מאשר בישראל. השיא לגבי היה כאשר גיליתי את בית הכנסת העתיק בקוריה, העיר שבה גרו כנראה אבות אבותי, המצויה בגבול פורטוגל. בתשעה באוקטובר 1998 נסענו רעייתי רותי ואנוכי לקוריה, שם התקבלנו על ידי הארכיאולוג חואן פדרו מורנו. מורנו הראה לי שלושה אתרים אפשריים לבית הכנסת, אבל פסלתי את שני הראשונים (DNA, אינטואיציה או מזל?). כאשר הגענו לאתר השלישי, אמר לנו מורנו שפה ישנה בעיה כי הגברת הזקנה שגרה בבית לא מוכנה לפתוח את ביתה בפני אף אחד. לפתע, הגברת הזקנה (שמה היה קסטנירה, שם אותו אימצו מומרים רבים), שדמתה מאוד לאמי, יצאה מביתה. אמרתי לה שאני בא מישראל, שמי הוא קורי, ומקור המשפחה שלנו מקוריה. אנחנו רוצים למצוא היכן היה בית הכנסת ואנו מבקשים את רשותה להיכנס לביתה. היא חייכה, והזמינה אותנו להיכנס. מורנו היה המום. כאשר נכנסנו, שמתי לב שהבית היה בנוי בדיוק כמו בית הכנסת של קסטלו דה וידה שראינו קודם בפורטוגל. ירדנו למרתף והיא הראתה לנו ספרים עתיקים, אך העתיק ביותר היה משנת 1500, אחרי הגירוש ב- 1492, כי היהודים שכנראה עברו את הגבול לפורטוגל לקחו אתם את הספרים העבריים והשאירו את המשפחה שתשמור על בית הכנסת עד אשר ישובו. גברת קסטנירה אמרה למורנו שהיא מסכימה שייערכו חפירות בביתה על מנת למצוא את שרידי בית הכנסת. אולם, בעקבות פטירתה, בית הכנסת עבר לבעלות אחרת שהחריבה את הבית.

ממשלת ספרד עושה את הצעד הפורמלי להחזיר לנו את האזרחות שנטלו מאתנו בשנת 1492. אך למרות השנים, המרחק והניכור ספרד הייתה תמיד בליבנו. לא תהיה הגירה המונית לספרד בנוסח "ושבו בנים לגבולם", אך אין ספק שבעקבות הענקת האזרחות תהיה תנופה ביחסי התרבות, הכלכלה והתיירות ואולי גם תחול התקרבות בין ממשלות ספרד וישראל. אנחנו ניקח על עצמנו להיות שגרירים של רצון טוב למולדת האבודה, מבלי לנטוש כמובן את האזרחות של מדינות יוצאי ספרד – הישראלית, צרפתית, יוונית, תורכית או אמריקאית, כי בהן בחרנו לחיות.

* הכותב הינו מרצה בכיר בבית הספר למנהל עסקים במרכז האקדמי כרמל בחיפה

צבי אביאל, המשורר העיוור שראה והבין הכל

צבי אביאל, אחד מובי המשוררים והמחנכים, שהלך לעולמו מיזג תכונות נדירות של מורה דרך ורגישות אין קץ

צבי אביאל, אחד מטובי המשוררים והמחנכים, שהלך לעולמו לפני מספר שבועות מיזג תכונות נדירות של מורה דרך ורגישות אין קץ. נוטים לחשוב שמשוררים מנותקים מההוויה היומית, בייחוד משוררים ליריים, אבל צבי היה בקי בכל מה שנעשה בישראל, ביכה את הדרדרותה המוסרית ועשה קריירה מיוחדת במינה כמחנך דגול שתלמידיו מוקירים ואוהבים אותו. אביאל לימד בנהלל, בנהריה, בסמינר לוינסקי ובשנות השישים ייסד וניהל את בית הספר התיכון להנדסאים שליד אוניברסיטת תל אביב. בכל המסגרות שבהן לימד הוא הקנה לתלמידיו את אהבת הספרות והשירה, הערכים ואהבת הארץ. במקביל פרסם שבעה ספרי שירה שזכו לתהודה רבה והאחרון שבהם "בשנים בטרם הכרתיך", אותו הקדיש לאשתו האהובה דליה, פורסם ב-2009. בקוראי מחדש את הספר נוכחתי לדעת כי בנוסף להיותו שיר אהבה לאשתו, מהווה הספר גם שיר פרידה מדליה ומאתנו, כפי שניתן לראות מהשורות הבאות:

אני בא על מנת ללכת,
לא אשוב עוד אל מקום בו – זרחת
רק אחת ידעתי,
כי בלכתי – אלייך אני שב.

ובבוא היום – והשומרים עלינו
ברכות כל כך, האבן יטילו –
בענוה רבה אז נאמר –
כי אכן, צדקו – אהבנו.

לאהובתי אשר חייכה כאשר גססתי,
אמרתי – אהבתיך.

בערב לזכרו שהתקיים לאחרונה בבית ידידו הטוב שחקן הקאמרי הדגול עודד תאומי, הוקראו דברים לזכרו על ידי ידידיו מכל התקופות בחייו וניתן היה להיווכח איזו אישיות מיוחדת במינה היה צבי. בפגישותינו נהג

צבי המפוכח, שלמרות היותו עיוור ראה את המציאות טוב יותר מכל אחד מאתנו, לעקוץ אותי על פעילותי בתחום האתיקה העסקית כאשר הוא טוען שהשחיתות היא דרכו של עולם ולא יעזרו המאמצים הדון קישוטיים שלי ושל אחרים. אך למרות עקיצותיו נהג בכל חייו ביושר ובמסירות שאיששו יותר מכל עד כמה הוא היה אידיאליסט למרות הכל. צבי לא רק ריפא את נפשם של אלפי תלמידיו, קוראיו ומוקיריו, אלא גם נכון בתכונה המופלאה שבאמצעות מגע ידיו יכול היה להקל כל כאב. הוא שראה עד כמה מדרדרת ישראל ברמתה המוסרית עשה יחד עם אשתו רק טוב והם הקדישו את חייהם לעזרה לסובבים אותם, צעירים ומבוגרים, אנשי רוח ואנשי עסקים, עשירים ועניים, עם ישראל.

צבי היה אדם אופטימי, בצעירותו ברח עם משפחתו מגרמניה הנאצית ועלה ארצה בשנת 1937 בגיל תשע. בתקופת מלחמת השחרור לחם בחזית הדרום והוא גם השתתף במבצע סיני. אביאל זכה בפרס החינוך של עירית תל אביב והוא היה מאוד ידוע בזכות השתתפותו בתוכניות גלי צה״ל, כאשר ראיין עשרות אנשים בכתבות מרתקות. אך, בעוד היה ידוע על פעילותו החינוכית, התקשורתית והציבורית, לא רבים הכירו את עשייתו הספרותית, למרות שספרי השירה שלו זכו להרבה ביקורות אוהדות. כמה חודשים לפני מותו הטיל עלי צבי משימה למצוא מישהו שיתרגם את ספר השירים האחרון שלו לערבית. עשיתי מאמצים רבים למצוא מתרגם אך לא צלחתי. אני מקווה שלפחות לאחר מותו יתרגמו את יצירתו לא רק לערבית, כי אם גם לאנגלית, צרפתית, ספרדית ולשפת אמו גרמנית.

על התקופה הראשונה שלו בישראל סיפר צבי סיפור נוגע ללב לכתב גרמני, יורגן ואוייט, שראיין אותו בשרונה, שכונת הטמפלרים שהפכה בתל אביב לקריה ועל החוויות שחווה צבי בשכונה זאת. תרגמתי מגרמנית את הסיפור:

״סיפור קטן. לפני הרבה שנים. הייתי ילד צעיר בן תשע. היה זה יום ראשון שטוף שמש, ועמדתי פה, מתבונן בחצר ולא יכולתי להאמין למראה עיניי. היתה זו חצר איכרים גרמנית טיפוסית עם תרנגולות קטנות, חומות, חמור קטן, שתי פרות שמנות, בדיוק כמו בכפרים שראיתי בגרמניה כשהייתי נער. הייתי בפלשתינה שבועיים. לפני שבועיים הגעתי מקלן, ועכשיו עמדתי פה ושמעתי, הרחתי כפר גרמני. הרגשתי שמישהו נגע בי בכתף, היה זה כלב רועים גרמני גדול. מאוד אהבתי כלבים, והנחתי ידי על ראשו, גירדתי אותו בין אוזניו, והוא הפסיק לנהום. ראיתי אישה העומדת על המרפסת הקטנה. יום טוב, אמרתי, והיא אמרה, יום טוב, מה שמך? ואני אמרתי, הרברט, אבל אז נזכרתי, לא, הרברט הייתי שם, פה אני צבי, קצת מסובך, שני העולמות. שמי הוא אנה, אמרה היא וחייכה. שמעתי את בעלה מתוך החדר שואל, עם מי את משוחחת, ואז אמרה היא, עם החבר

החדש של רולף, רולף היה שם הכלב. הפכנו חברים טובים מאוד. שלוש, ארבע פעמים בשבוע הייתי מגיע אחרי הצהריים. הייתה שם כורסה קטנה ושולחן, מעץ, עם לכה לבנה, וכוס מיץ ופירות. אבל הכי טובים היו הספרים, הרבה ספרים גרמניים, שחסרו לי מאוד. רולף ישב כאן על הדשא נרדם בין רגלי. כמה פעמים בשנתו יילל בקול גבוה, אני הנחתי את ידי על ראשו וגירדתי אותו בין אוזניו, והוא נרגע. היה שקט נפלא. הגעתי לפני שבועיים לפלשתינה, מאוד שמחתי על כך, אבל הארץ הייתה זרה, לא הבנתי את שפתה, לא ידעתי כלל איך לשחק עם הילדים. פה בשרונה ליד גברת אנה עם הכלב והמיץ והספרים שאבתי מה שייתן לי אומץ להמשיך לתקשר בבית הספר עם הילדים, עם המורים.

באתי מקלן. עיר יפה. מאוד אהבתי אותה. גרנו בהוהנשטאופנרינג 27, מאוד קרוב לביתנו הייתה כנסיה קתולית קטנה, והכומר היה איש חמור סבר. לא רחוק מהכנסיה היה גן עדן קטן, ספריית ההשאלה של דוד יוהאן, שהיה חברי הטוב ביותר. ספרים נהדרים. בהתחלה הוא לא האמין שאני קראתי באמת את הספרים, והוא ערך לי מבחנים, אבל אחר כך נתן לי את ספרי קרל מאי ואריך קסטנר. כך ישבתי שעות על גבי שעות במחיצתו. לא יכולתי להבין את התכנים, אבל יכולתי לחוש אותם. פעם אחת הלכתי לטייל עם אבי ורצתי לספסל שלי, ואז שמעתי את קולו של אבי, חזק וקשה: בוא מייד חזרה, אסור לשבת כאן יותר! היה זה יום קשה ביותר, באתי לדוד יוהאן וכמה אנשים היו בספריה ושאלתי אותו אם הוא קיבל את הספר החדש של קסטנר. והוא החוויר ולא אמר דבר. אחרי שהאנשים הלכו הוא אמר לי, לא, אין יותר את קסטנר. אני לא מרגיש טוב, לך הביתה. ואז אמר משהו נורא: ואל תשוב לפה לעולם!

יכולתי רק להרגיש, לא יותר. גברת אנה, השפה, הספרים, זה היה עולם שנהניתי ממנו, זה היה עולם שהכרתי. זה היה עולם שבו ידעתי איפה אני נמצא. בהדרגה הפכתי יותר ויותר לחלק ממולדתי פלשתינה. לא ניתן להסביר, אבל הייתי רוצה לאמר לך. זה בלתי אפשרי, לנו בני האדם להסביר. היה פעם רומאי זקן טרנס, בשנת 120 לספירה והוא אמר בלטינית "אני אדם...", אני אדם וכל מה שאנושי לא זר לי. הכל הוא אנושי, גם סיפורי הקטן. אבל היה זה יום נפלא, ואז הגיע החופש הגדול של יולי 1939, והתחילה המלחמה. פניה של גברת אנה הרצינו, פה ושם זלגו דמעות מעיניה, והיא סיפרה שהם נוסעים לאוסטרליה ולא יכולים לקחת עמם את רולף. אמרתי, גברת אנה, אני אקח אותו אל ביתי, אהיה חברו הטוב ביותר, אנא תני לי את רולף! היא אמרה לי, שהיא לא מאמינה, שהיא לא יכולה להאמין שבעלה יסכים לכך. ואז הגיע היום האחרון, שבו הגעתי לשרונה. וגברת אנה ישבה בחוץ והמתינה לי, בלי מיץ, בלי ספרים. ואני באתי ושאלתי אותה, איפה רולף, אני רוצה לקחות אותו אל ביתי. ואז השיבה לי, רולף מת.

אני יושב פה ומדבר בשפה שלא דיברתי בה 60 שנה. ומה למדתי בחיי, אדון חביב: עלינו להמשיך לחיות, לפני שכולנו ניעלם."

וזה אולי המסר העיקרי שהשאיר אחריו צבי, האופטימיסט הבלתי נלאה, שלמרות עוורנו וראייתו המפוכחת על ההדרדרות המוסרית של ישראל – עלינו להמשיך לחיות לפני שכולנו ניעלם, לחיות ולקוות בפרפרזה לאמרתו הידועה של אלכסנדר דיומא ברוזן ממונטה קריסטו, לקוות לעתיד טוב יותר למרות השחיתות המכלה כל חלקה טובה, האתיקה העסקית ההולכת ומדרדרת, הפוליטיקאים הדואגים רק לעצמם ומזמן הפסיקו לייצג אותנו, האזרח הקטן, מעמד הביניים. למרות הרמה התרבותית שהגיעה לשפל ללא תקדים עם תוכניות הריאליטי המנוונות שהשכיחו מהנוער ומהצעירים את קריאת ספרי המופת. צבי אביאל היה אחד האנשים האינטלקטואלים המזהירים ביותר שהכרתי. הולכים ומתמעטים אנשים בשיעור קומתו ובשיעור קומתו של ידיד אחר שלי יהושע סובול. אך המסקנה של שלושתנו היא לעסוק בחינוך על מנת לבלום ולו במעט את הניוון הערכי והתרבותי אם אנו חפצי חיים.

שערי אהבה - אנתולוגיה לשירת צבי אביאל – משורר האהבה

צבי אביאל, איש הניגודים, מחד אנציקלופדיסט, איש הרנסאנס, איש מופת, שעסק בתחומים רבים – שירה, חינוך, רדיו, סופר, עיתונאי, איש ציבור, ומעל לכל אדם נאצל שהשרה את חותמו בעולם הרוח הישראלי ההולך ומידלדל. מאידך, איש פשוט, צנוע, נעים הליכות, חבר, אבא, סבא, איש רגיש שהקדיש את חייו לאשתו דליה, אהבתו היחידה, שלה כתב את מרבית שיריו. בגלל צניעותו לא זכה צבי אביאל לפרסום שלו היה ראוי ואנתולוגיה זאת מציבה פרספקטיבה לפועלו הספרותי על מנת שניתן יהיה לאמוד את מלוא השפעתו על השירה הישראלית בימינו.

צבי, איש הניגודים, מיוסר, כואב, מאבד את ראייתו בגיל צעיר יחסית. אך מאידך, איש אופטימי וטוב לב, שהמשיך לבלוע את החיים עד יומו האחרון, ממשיך לתפקד כאילו הוא צעיר ובריא. משוררים רבים במצבו היו כותבים שירים רוויי סבל וצער, על מר גורלם, על התאכזרות גורל הפוגע דווקא באנשים הרגישים והטובים ביותר שבינינו. אך לא כך צבי, שיריו הם שירי אהבה, שירים של אדם צעיר, אופטימי, רגיש, הניצב בראשית חייו, שירים של ילד קטן וסקרן, העולה ארצה מגרמניה הנאצית, נפגש בשרונה בבבואה של המולדת, נשאר תמים כילד עד יום מותו.

אנו קוראים את שיריו של צבי אביאל בנשימה עצורה, משתאים כיצד כל שיר מיטיב לתאר במספר מילים את מה שמיטב הסופרים והמשוררים מנסים לעשות במאות עמודים. אפשר להשוות את שיריו של אביאל, אם בכלל, לשירי ז׳אק פרבר, ויולטה פארה ופול ז׳רלדי. שירי אביאל הם שירים פשוטים, ישירים, קליטים, רבים מהם גם הולחנו כי יש בהם מלודיה המתנגנת בקוראך את שיריו. צבי אביאל ניחן באומץ הראוי להערצה, הוא אינו מהסס לגעת בתחומים שמשוררים אחרים פוסחים עליהם, ומעבר לפשטות השירים מסתתר משורר בעל עמקות וידע.

במשך השנים עסק צבי בפעילות ציבורית ענפה: חבר במועצת הסתדרות המורים, במרכז הסתדרות המורים, חבר במועצת פועלי תל-אביב, במועצת בנק מסד ובוועדות רבות של חינוך ותרבות. צבי אביאל היה משורר. ספריו: כתמים בכחול (הוצאת אל״ף) 1967, שירי נהר וילדה (הוצאת אל״ף) 1968, נדן וחרב (הוצאת אל״ף) 1972, נוכח שפתי עיניך (הוצאת עקד) 1973, קו הצל (הוצאת עקד) 1976, אתך ועם הרוח (הוצאת גוונים) 2000, בשנים טרם הכרתיך (הוצאת גוונים) 2009. צבי אביאל שהלך לעולמו מוקדם מדי בגיל 85 (1928-2013),

השאיר אחריו אוצר בלום של שירים, לרבות 150 שירים חדשים, שאשתו דליה אביאל לבית אבולעפיה הוציאה לראשונה לאור באנתולוגיה של כל שירי אביאל שפורסמה בשנת 2015 וזכתה לעניין רב בעולם השירה.

אני בא על מנת ללכת,
לא אשוב עוד אל מקום בו – זרחת
רק אחת ידעתי,
כי בלכתי – אלייך אני שב.

ובבוא היום – והשומרים עלינו
ברכות כל כך, האבן יטילו –
בענוה רבה אז נאמר –
כי אכן, צדקו – אהבנו.

לאהובתי אשר חייכה כאשר גססתי,
אמרתי – אהבתיך.

השירים האלה הם שירים נבואיים ומצמררים, כאילו צבי ידע שהוא עומד ללכת בקרוב ללא שוב. אבל הוא כותב לאשתו האהובה כי גופו אולי הולך, אבל נפשו תישאר תמיד אתה והוא ישוב אליה בכל רגע מחייה בלעדיו. צבי סבור שכל חייו וחיי אשתו האהובה הייתה להם תכלית אחת – לאהוב זה את זו. כי הוא יודע מראש שכאשר יגסוס תנסה אהובתו לנסוך אמונה בליבו ותחייך אליו גם ברגעיו האחרונים, שבהם יאמר לה בפעם האלף והאחרונה – אהבתיך!

אחי בגדו כמו נחל
אמר איוב
אני אומר
חורצת בגידתם
בבשרי.

צבי נוגע בנימי נפשם של רבים מאתנו. אין שיר שאינו מתייחס לאחד מאיתנו. על שירי האהבה שלו דיברנו ונדבר, אבל יש לצבי מה לאמר גם על רעיו שבגדו בו. ואכן, השיר הזה שהוא כה פשוט לכאורה, גרם לי להתרגשות גדולה, כי הוא תיאר בדיוק את חוויותי כאשר בעבר הלא רחוק חברי הקרובים ביותר בגדו בי בעבור בצע כסף. בעולם העסקים שבו הייתי פעיל היו לי מעלות ומורדות והסתגלתי אליהם בשוויון נפש. אך הכאב הגדול ביותר היה כאשר חברי הקרובים בגדו בי ולכן אני מבין היטב את שירתו ואת קביעתו כי אין מר מכאב זה שחורץ בבשר החי.

את חדשה לי היום,
שזרחה עליך שמש
ולפתחך אני משכים
להיות ראשון
הדורך על ספך.

אהבה ונישואים אם אין בהם התחדשות שוקעים ומתנוונים. לכן, צבי מעריך את יכולת ההתחדשות של אהובתו, שבכל יום היא אדם חדש כפי שהשמש של היום היא לא זו של אמש. והוא הראשון המשכים לפתחה ודורך על ספה של אהובתו. כי גם המשורר יודע להתחדש חדשות לבקרים. ואילו שיריו העוסקים באהבה, שונים מאחד לשני, מעולם לא דומים, תמיד מסקרנים ויש בהם מה לחדש. כי זו קסמה של אהבה – ההתחדשות, למרות עשרות השנים שבהם הם יחד. וגם כאשר שניהם באים בימים ועברו את גיל השמונים רואה צבי את אהובתו צעירה וחדשה.

רמזורים בירוק, הביתה מורים,
ובין מרבד למטה,
נעלי בית ממתינות.

יופיה של השירה הוא בפשטותה. אלפרד דה ויני כתב שירים על פני עמודים רבים שבהם אתה הולך לאיבוד. לעומת זאת שירו של צבי מזכיר לי 3 משוררים – ז׳אק פרוור ופול ז׳ראלדי הצרפתיים וויולטה פארה הצ׳יליאנית. פרוור כותב: תפוז על השולחן/שמלתך על השטיח/ואת במיטתי/מתנה מתוקה של ההווה/קרירות הלילה/חום חיי.

Une orange sur la table

Ta robe sur le tapis

Et toi dans mon lit

Doux présent du présent

Fraîcheur de la nuit

Chaleur de ma vie

ואילו ויולטה פארה האחת והיחידה כותבת בשירה הידוע GRACIAS A LA VIDA – תודה לחיים – המנון אהבה לאהובה, שהוא במוקד הוויתה וכל בית של שירה מסתיים בהקשר לאהובה. ובמקביל לשירו של צבי:

תודה לחיים שנתנו לי כה הרבה/הם איפשרו לי לצעוד ברגלי העייפות/איתן הלכתי בערים ובמים/חופים, מדבריות, הרים וגאיות/עד שהגעתי לביתך, לרחובך, לחצרך.

Gracias a la vida que me ha dado tanto

Me ha dado la marcha de mis pies cansados;

Con ellos anduve ciudades y charcos,

Playas y desiertos, montañas y llanos,

Y la casa tuya, tu calle y tu patio

ואילו ז׳ראלדי כותב: את שאני נושא עימי במסעי/אני רוצה שמשאך/יהיה נפלא וקליל./נפלא בצלמך/קליל כגילך/התענוג במסעי.

Vous que j'emmène en voyage

je veux que votre bagage

soit magnifique et léger.

Magnifique à votre image

et léger comme à votre âge

le plaisir de voyager.

ונסיים בשניים מהשירים המרגשים שבאנתולוגיה:

רצועות של אור

בשתי ובערב

ובינותם פניך

כאז-

אני רואה

האהבה מחוללת פלאים ואילו צבי מייחס לאהובתו נס – בו הוא רואה, כי האהבה החזירה לו את מאור עיניו. אך הוא מסוגל לראות רק דבר אחד – את פני אהובתו, כי אולי זה הדבר היחידי השווה צפיה בעולמנו זה, פני האהובה. כפי שרק קול האהובה ראוי להישמע ואתה נשאר חרש לשאר הקולות הלא חשובים. כפי שדרכנו בחיים צריכה להוביל אותנו רק ליעד אחד - אל נפש האהובה. ובמקביל, ויולטה פארה אף היא מגיעה למסקנה שכדאי לראות רק את עיניו הזכות של אהובה, ראוי לשמוע רק את הקול הרך של אהובה, ולהיטמע רק בנפשו הטהורה של אהובה.

Cuando miro al fondo de tus ojos claros

Y la voz tan tierna de mi bien amado

La ruta del alma del que estoy amando

והשיר האחרון שבאנתולוגיה - צבי מקווה עדיין לכתוב לאהובתו את הטוב בשיריו, מגנום אופוס, ולהביאו כשי לאהובתו. אך הטוב בשיריו אינו אלא נשמתו שהוא מניח על כפות ידיו, וכדברי ויולטה פארה – כל חפצו הינו רק למזג את שתי הנשמות לישות אחת. כי כל שיריו והטוב שבהם הם רק כלי שדרכו מגיעים לנשמה גם מעבר למוות.

ביפה שבשירי

בבוא היום

אכתבנו

בכפות ידיך

נשמתי אניח.

אירוע אחריות חברתית - דירקטור באלכ״ר

(כל הדמויות והעלילה של האירוע וכן שמות של ארגונים המוזכרים בו הנם בדיוניים בהחלט)

״לא תאמין את מי פגשתי בקניון״, אמרה ענת לעמוס ברגע שנכנסה לביתם, ״את ישראל שלמד איתי בעממי ולא ראיתי אותו מאז. הוא מייד זיהה אותי ושאל מה אני עושה ואיך אני מצליחה להיראות כל כך צעירה. לא השתנית כלל מכיתה ח׳ הוא אמר. הייתי כל כך נרגשת מהמחמאה שהזמנתי אותו ואת אשתו לארוחת צהריים בשבת. הוא מנכ״ל התיאטרון וכשאמרתי לו שזה התחביב העיקרי שלך הוא הבטיח שיהיה לכם הרבה על מה לדבר״. ואכן באותה השבת החלה להירקם ידידות אמיצה בין ישראל לעמוס. עמוס הראה לו בגאווה את ספריית המחזות שלו המונה מאות ספרים בשפות רבות שאת רובם קרא, סיפר לו כיצד הוא מנצל כל נסיעה עסקית לפריס, ניו יורק, לונדון, פרנקפורט, לוס אנג׳לס, מילנו או מדריד לראות את ההצגות החדשות והוא גם מנוי בתיאטרון הצפון. ״אתה לא מתבייש?״, שאל אותו ישראל, ״כל הצרות שיש לנו זה מהתיאטרון המסחרי הזה שלא מעלה אף הפקה מקורית והוא רק אולם המביא הצגות פופוליסטיות של התיאטראות הגדולים. פיינשמעקער כמוך צריך מנוי בתיאטרון שלנו המעלה הצגות איכותיות.״ עמוס השיב לו שבעבר היה אכן מנוי לתיאטרון אך אחרי שהעלה הצגות שהציגו את הישראלים כיודונאצים האונסים ושוחטים את הערבים הוא הפסיק, כמו אלפים רבים אחרים, את המנוי ועבר לתיאטרון הצפון. ״אתה מדבר על העבר״, השיב לו ישראל, ״אנחנו ירדנו מנושאים פוליטיים ואנחנו היום מעלים רק הצגות בתחום של הקונצנזוס. חוץ מזה בוא תצטרף לדירקטוריון, אנחנו זקוקים לאנשים טובים כמוך כאוויר לנשימה. תבוא, תשפיע, תעשה משהו למען הקהילה. אני אציע למנות אותך ליו״ר אגודת הידידים ואסור לך לסרב״

עמוס הוחמא מאוד מהצעתו של ישראל לכהן כדירקטור ואחרי שפגש את יפה, יושבת ראש הדירקטוריון, שמאוד התלהבה מהרקע התרבותי והעסקי שלו, הצטרף לדירקטוריון כדירקטור מטעם הציבור. עמוס נרתם בכל מרצו ומאודו לעניין כדרכו בקודש. הוא היה טוטלי במעשיו וכשהחל לעסוק בתחום מסוים דבק במטרה והקדיש לו מאות שעות גם אם היה זה בהתנדבות. הוא החל להזמין אליו עשרות מידידיו לארוחות עם הנהלת התיאטרון והציע להם להצטרף כמנויים לתיאטרון. הוא גייס עשרות מנויים ופעל רבות בהסברה למען התיאטרון. מכיוון שהיו לו ידידים רבים בקרב אנשי העסקים בעירו הוא שכנע אותם לתת צ׳אנס להנהלה החדשה של התיאטרון המעלה רפרטואר מעולה. ואכן בעונה אחת הועלו ״ציד המכשפות״ של ארתור מילר, ״המלט״ ו״רומיאו ויוליה״ של שקספיר, ״חצוצרה בוואדי״ של סמי מיכאל, והצגות מודרניות, קלאסיות

וישראליות רבות ממיטב הרפרטואר. לאלה שהסתייגו מהתדמית "עוכרת ישראל" שדבקה בעבר בתיאטרון הסביר שדווקא "חצוצרה בוואדי" מיטיבה לגלם את מרכיבי הסכסוך היהודי-ערבי בלי התלהמות, בלי השמצות, ותוך תיאור אובייקטיבי של המצב.

בישיבת הדירקטוריון הראשונה הוצג הגרעון העצום של התיאטרון שהסתכם בכעשרה מיליון והעיק הרבה על התקציב השוטף. כמה מהדירקטורים התלוננו כיצד יש מיוחסים מהעירייה ואחרים המקבלים כרטיסי חינם להצגות. עמוס הציע שהדירקטורים יתנו דוגמא אישית ויוותרו על מנויי החינם שקיבלו לסדרה 01 שהייתה הסדרה היוקרתית והיקרה ביותר של התיאטרון. "Charity begins at home" , אמר, "ואנחנו צריכים לתת דוגמה אישית. אני ארכוש זוג מנויים לסדרה בעלות של אלף חמש מאות ₪ ואשכנע רבים מחברי בכרמל ללכת בדרכי." על כך קמה מהומה רבתי כאשר רבים מהדירקטורים טענו שזה הפיצוי היחידי שהם מקבלים על השעות הרבות שהם מקדישים לישיבות הדירקטוריון בהתנדבות ואם עמוס בא מרקע סוציו אקונומי עשיר הוא לא צריך להטיף מוסר לפקידי עירייה המקבלים משכורות רעב ולא יכולים לממן מכיסם מנויים כה יקרים. עמוס התעקש והעמיד את הצעתו להצבעה. מתוך כעשרים דירקטורים שנכחו הצביע רק עוד דירקטור אחד בעד ההצעה. אך עמוס דרש וקיים, שילם בעד המנויים והביא מנויים רבים אחרים לסדרה היקרה.

אחרי הישיבה ניגשה אליו עופרה, דוברת התיאטרון, ואמרה לו באיטלקית על מנת שאחרים לא יבינו Tu sei pazzo da catena, אתה משוגע לחלוטין, להתחיל בנושא כה רגיש דווקא בישיבה הראשונה שלך, אתה הולך בנתיב של התאבדות ואם תמשיך במסלול זה לא תוכל להעביר שום החלטה. עליך להיות מעשי ואתה צריך להתחשב במציאות אם אתה רוצה לשנות דברים. Chi va piano va sano e va lontano ורק אם תלך לאט תגיע רחוק". עמוס נהנה מאוד מחידודי הלשון של עופרה וענה לה באותה המטבע: Chi va con zoppo impara zoppicare, החובר לצולעים מתחיל אף הוא לצלוע. לא בשביל ללכת לאט או לצלוע הביאו אותי לדירקטוריון, אני באתי לעשות מהפיכות, התיאטרון קרוב לפשיטת רגל, הגרעון עצום, ההנהלה אומנם השתפרה, הרפרטואר מעולה, אך אם לא יהיה לכם כסף לשלם משכורות, אתם תפלו בעתיד הקרוב. אני מתכונן לעשות תכנון אסטרטגי לתיאטרון לראות Quo vadis, אנא פנינו מועדות, להבריא אותו מבלי לזנוח את המצוינות האמנותית. יש לי רקע עשיר בתכנונים אסטרטגיים מוצלחים, אם הגעתי לשכונת היוקרה בה אני גר זה לא בזכות הכסף שלא ירשתי מהורי, אלא בזכות הצלחה עסקית, ואני רוצה להעתיק את אותן השיטות גם אליכם." "אשרי המאמין", ענתה לו עופרה, "אני מתפללת שתצליח, אך לפניך היו התורכים,

הבריטים, מפא"י והליכוד ושום דבר לא השתנה בממלכת דנמרק." מה היא מבינה עופרה זאת, חשב עמוס, היא כבר עשרים שנה בתיאטרון ושקעה בשיגרה!

עמוס החל בסידרה של עשרות פגישות עם הנהלת התיאטרון בכל הרמות, האדמיניסטרטיבית והאמנותית, הוא נפגש עם המנכ"ל, יושבת הראש, המנהל האמנותי, הדוברת, מנהלת המכירות, מנהל הכספים, האחראים על התלבושות, התפאורה, התאורה ולמעשה עם כל מי שהייתה לו נגיעה אמנותית או עסקית לתיאטרון. עמוס נפגש על מנת להכין את התוכנית האסטרטגית עם חלק ניכר מהשחקנים הצעירים והוותיקים, עם במאים, יוצרים, עם חברי דירקטוריון אחרים, עם פקידי עירייה. הוא הקדיש מאות שעות לפגישות ולהכנת התכנון האסטרטגי. ענת התלוצצה שאם היה מקדיש את אותו המרץ שהוא מקדיש לתיאטרון פרו בונו, להקמת סטרטאפ, כבר מזמן היו מיליונרים. אך עמוס ענה לה שעד עכשיו הם לא תרמו דבר לקהילה ועתה שהם מבוססים כלכלית הגיע הזמן שיתרמו את חלקם לקהילה. ענת ענתה לו שאת כל זמנה היא מקדישה למשפחה, לילדים, לתלמידים בבית הספר, שרובם קשי יום, וזאת תרומה לא פחות חשובה לקהילה. כל אחד עוזר בתחומים שבו הוא יכול, חשב עמוס, ורץ לפגישה הבאה. בתום ישיבה ארוכה בענייני כספים אמר לו ישראל: "אני מאוד מעריך את כל מה שאתה עושה. שום דירקטור לא הכניס משב רוח רענן כפי שעשית עד כה. לא אשכח את מה שאמרת בישיבת הפתיחה של ועדת הכספים שעלינו לשנות את הגדרתנו ממלכ"ר - "מוסד ללא כוונת רווח" למלכ"ה - "מוסד ללא כוונת הפסד". אפשר להיות מוסד ציבורי ולעבוד עם תקציב מאוזן מבלי לקצץ ללא הבחנה בעובדים. הצעת כמה הצעות מאוד מועילות וחשובות ויש לי צ'ופר בשבילך. אני יודע שאתה אוהב לשלם עבור כל דבר אך גם אם תרצה לא תוכל לשלם עבור צפייה בחזרה הגנרלית של "ציד המכשפות", ההצגה של ארתור מילר האהובה עליך. היא מתחילה עוד כמה דקות, לך ותהנה."

עמוס ישב באולם החשוך כשדמעות חונקות את גרונו. לראשונה בחייו הוא צופה בחזרה גנרלית, לידו ישבו המנכ"ל של התיאטרון הלאומי, שהפיק בקופרודוקציה את ההצגה, ואשתו השחקנית האגדית. כולם עקבו בדאגה אחר תגובות הקהל להצגה היקרה שעלתה כה הרבה לתיאטרון. עמוס לא זכר כמעט דבר מההצגה, הוא ראה הכל כמו בחלום וזה התאים מאוד לאווירה הקסומה של סאלם והמכשפות. רק בהצגת הבכורה נוכח לדעת איזו הפקה מעולה הרימו שני התיאטראות ואיזה צוות שחקנים מצוין, במאי מעולה וצוות אמנותי דגול יש לתיאטרון. היה בכך פיצוי מה למאמץ העצום שהשקיע בהבראת התיאטרון ובכתיבת התכנית האסטרטגית. אך את האופוריה ניפצו מספר אירועים שבאו בזה אחר זה. התכנון האסטרטגי שלו שהוגש בשנת 1999 לא התקבל, הוא אפילו לא הועלה לדיון, למרות שזכה למחמאות של יושבת הראש. עמוס הציע שיעתיקו את פעילות התיאטרון משכונת הדר הכרמל, שהפכה להיות מקום משכנה של אוכלוסיית קשישים,

חרדים, עולים חדשים ואחרים, שלא נמנו עם באי התיאטרון. דווקא האוכלוסייה של הכרמל הדירה את רגליה מהתיאטרון כי לא רצו לרדת לשכונה בהדר, שהפכה להיות גם מקום לא בטוח להסתובב בו בלילות. עמוס הכין תוכנית להעתיק את פעילות התיאטרון למבואות הדרומיים של חיפה, ליד מת״מ, הקניונים ועסקים רבים, עם מקומות חנייה בשפע, אפשרות לפתיחת האולם בשבת כמו בתיאטרון הצפון, וחשוב מכל - עם תמיכה של אילי הון שרצו לסייע לתנועת הקונים בקניונים שבבעלותם. עשרות אלפי הקונים ועובדי ההיי טק באיזור יכלו להוות אוכלוסיית יעד הרבה יותר מתאימה לתיאטרון, מה עוד שהאיזור היה במרחק של עשר דקות נסיעה מהכרמל, ללא אלימות וסמים. הוא הגיש את התכנית יחד עם יפה, לראש העיר, אך אחרי עשר דקות הוסבר להם שאין סיכוי שהתכנית תאושר משיקולים אורבניים.

הקש ששבר את גב הגמל הייתה דרישתו של עמוס לשקיפות במאזן התיאטרון כך שיציג את ההפסדים החבויים במאזן ויגדיל את הגרעון בכמה מיליונים, וכן ביטוח חבות דירקטורים שלא ניתן כמובטח וסיכן את הדירקטורים בתביעות של ספקים שקיבלו את הכספים המגיעים להם באיחור של חודשים רבים. הספקים צרו על משרדי התיאטרון, ועמוס שמעולם לא איחר בתשלום כלשהו ומעולם לא היה חייב דבר היה כיום דירקטור בארגון שלא עמד בהתחייבויותיו, לא היה שקוף בדיווחיו, לא נתן ביטוח מפני תביעות שהיו בלתי נמנעות, לא קיבל את הצעותיו הרבות להבראה - העתקת התיאטרון, תכנון אסטרטגי ודוגמה אישית. האירוע האחרון היה פיטורי המנהל האמנותי. מנהל זה בנה רפרטואר לתפארת והגיע להישגים מרשימים. בשלב הזה הובהר לעמוס שאין לו יותר מה לעשות והוא התפטר מהדירקטוריון.

<u>נקודות למחשבה על הדילמות של הדמויות המרכזיות באירוע</u> - עמוס, עופרה, יפה וישראל. מה הביא אותם למצב אליו נקלעו ואיך הם יכולים לצאת מהסבך, תוך התייחסות בעיקר לנקודות אלה:

איך הרקע האישי של כל אחת מהדמויות השפיע על החלטותיה?

האם עמוס עזב כ״עכבר״ את הספינה הטובעת, ומדוע לא העדיף להישאר ולהשפיע מבפנים?

האם צדקה עופרה בתחזיות שלה והדרך לשינוי הייתה צריכה להיות הרבה יותר איטית?

מדוע יפה שהייתה יושבת הראש לא נתנה גיבוי גדול יותר למאמציו של עמוס?

האם יש סיכוי לעמוס להצליח בפעילות ציבורית פרו בונו, ואם לא הצליח לשנות כמעט דבר בדירקטוריון התיאטרון אולי עליו להשפיע כדירקטור בפסטיבל הסרטים או בארגון האתיקה Transparency International?

מדוע ישראל לא הצליח לשנות את התיאטרון כפי שקיווה והאם הצטער על יזמתו למנות את עמוס כדירקטור?

האם שיקולי ראש העיר היו מוצדקים, מה חשוב יותר: שיקולים אורבניים, טובת התיאטרון, גורמים אחרים?

האם עופרה תישאר בתיאטרון ותנסה להשפיע מבפנים כפי שהציעה לעמוס?

האם ניתן להעתיק את הניסיון העסקי של עמוס לתחום האלכ״רים?

מה התכונות הדרושות לדירקטור באלכ״ר באופן כללי ולדירקטור בתיאטרון באופן ספציפי?

האם צריך לפגוע בחופש האמנותי של היוצרים בגלל שיקולים מסחריים?

מה הלקחים שהפקת מהאירוע? מה לדעתך תהיה בהמשך מדיניות התיאטרון? האם ניתן לרפא את התחלואים שהצטברו במשך שנים בשנה, בחמש שנים, בעשר שנים?

פיתרון

עמוס המשיך במנוי שלו בתיאטרון עוד שנה שנתיים ואחר כך הפסיק אותו. התיאטרון חזר ל״סורו״ והמשיך להעלות הצגות קונטרוברסליות בנושא הסכסוך היהודי-ערבי כאשר הוא מבריח את המנויים. המנהל האמנותי החדש שבא לתיאטרון, לא הצליח להחזיר את הקהל, יש הטוענים שרמת התיאטרון הידרדרה לשפל ללא תקדים. מספר המנויים עומד כיום על כשליש עד חצי מהמנויים שהיו בזמן שעמוס כיהן כדירקטור. עמוס ממשיך להיות מנוי בתיאטרון הצפון אך מסכים עם ביקורתו של ישראל שההצגות שם ממוסחרות מדי וההנהלה לא מביאה תיאטרון איכותי ואמנותי כפי שקיים בתל אביב וכפי שיכולים ליהנות ממנו מנויי ארבעת התיאטראות הגדולים.

עופרה ממשיכה בתפקידה כדוברת התיאטרון, היא נשארה בידידות טובה עם עמוס, אך היא אינה מצליחה לשנות דבר. ״את כישרון מבוזבז״, חוזר ואומר לה עמוס, ״לא ניתן לשנות מבפנים. עלייך לעזוב ולפתוח בקריירה שנייה. את זאת אומר לך אחד שעשה שלוש קריירות מוצלחות בתחומים שונים זה מזה במהלך חייו.״ אקלים העבודה בתיאטרון הפך להיות בלתי נסבל, התחלפו הנהלות ודירקטורים, אך התיאטרון אינו מצליח להתרומם מקרשי הבמה בבניין המשופץ, שיפוץ שעלה פי כמה מהתכנון ולא סייע בפתרון הבעיות העיקריות שלו. הכישלון צורב עוד יותר כי בעבר היה התיאטרון אחד התיאטראות המובילים בישראל, ותיאטרון בעל מוניטין עולמי. יפה עזבה את התיאטרון ועברה לפעילות פוליטית, כך אולי תוכל להשפיע יותר. ישראל עבר לנהל תיאטרון אחר והמנהל האמנותי עושה חיל בבימוי וכתיבה. אחד הדירקטורים האחרים, שראה יחד עם עמוס את הגנרלית של ״ציד המכשפות״ קיבל פרס מדעי מאוד יוקרתי, ועושה חיל בקריירה המדעית שלו. עמוס מרצה בהצלחה באוניברסיטה לאחר שסיים בהצטיינות את לימודי הדוקטורט שלו בפאריס. יש חיים אחרי התיאטרון, לפחות לאלה שעוזבים אותו.

עמוס לא נטש את רעיונותיו לתכנון אסטרטגי לתיאטרון. כאשר התייאש סופית בשנת 2002 מהסיכויים שהתיאטרון יעלה על הפסים הציע את התכנית שלו להקמת תיאטרון במבואות הדרומיים של חיפה לראש עיריית טירת הכרמל. ראש העירייה מאוד התלהב מהתכנית והבטיח את עזרתו המלאה, אך עקב המיתון הכבד לא ניתן היה לקבל את המימון הנדרש, כפי שניתן היה בסוף שנות התשעים כאשר עמוס היה דירקטור בתיאטרון. עם חילופי השלטון בעירייה בשנת 2003, הציע עמוס לראש העיר החדש, שהוא חובב תיאטרון ותרבות מושבע, תכנון אסטרטגי עדכני לתיאטרון, אך הוא לא זכה לתגובה כלשהי. אחרי שעמוס פרש משיקולים שיכולים להוות בסיס לאירועים דומים, מכהונתו כדירקטור בפסטיבל הסרטים ובארגון האתיקה, החליט עמוס שבזאת הקיץ הקץ לפעילותו הציבורית. "יש אנשים שנולדו להיות דירקטורים", הוא אמר, "כאשר אני רואה רבים מחברי מכהנים כדירקטורים סדרתיים בחברות עסקיות ובארגונים וולונטריים. אני לא קורצתי מחומר זה, אני טוטלי מדי בהשקפות שלי, ואם אני לא יכול להשפיע אני לא נשאר בשום מסגרת."

עמוס גילה שהוא יכול להשפיע רבות על השקפותיהם האתיות של הסטודנטים באוניברסיטה והוא משנה את תפיסות העולם שלהם. זו היא פעילות הפרו בונו שלו, כי עם עזיבתו את עולם העסקים והמעבר לאקדמיה ירדו הכנסותיו בצורה דרסטית. מי יודע, אולי אחד הסטודנטים שלו עוד ייקח את הלפיד ויצליח לשכנע את התיאטרון לאמץ חלק מהתכנון האסטרטגי שהגה בחלופות השונות שלו. גם בנושאי האתיקה הוא הקדים את דורו ואחרי פרשיות אנרון, וורלדקום, הסוס הטרויאני, קניית תארים, זיופי מסמכים, שוחד בחירות, הונאת בעלי מניות, פשיטות רגל מפוברקות, פיגורים של שנים בתשלום לספקים ולעובדים, התמוטטות בנק ברינגס והבנק למסחר, רבים נוכחים לדעת שהאתיקה נחוצה לעולם העסקים, לשלטון המקומי והמרכזי ולאלכ"רים כאוויר לנשימה. כן, נראה לו שבעתיד יבואו סטודנטים שיצליחו להושיע את התיאטרון, להציע לו תכנון אסטרטגי אפקטיבי או אפילו מהפכני, כי במצבו הנוכחי רק נס יוכל להושיעו.

רגיש ביותר

ה ת י א ט ר ו ן ה ע י ר ו נ י ח י פ ה

היבטים לבדיקת התכנון האסטרטגי

אוגוסט 1999

תוכן העניינים

	עמוד
I. דיונים על ההיבטים העיקריים לתכנון אסטרטגי	3
II. תנאי רקע	4
III. יעדי התיאטרון – מצע לדיון	5
IV. שיפור תנאי השחקנים	7
V. שיווק התיאטרון	9
VI. המשאבים לפעילות התיאטרון	15

I – דיונים על ההיבטים העיקריים לתכנון אסטרטגי

BRAIN STORMING לבדיקת ההיבטים העיקריים לתכנון האסטרטגי.

משך הדיונים – כיומיים.

מיקום הדיונים – בחדר דיונים בבית מלון מחוץ לחיפה.

המשתתפים – הנהלת התיאטרון, שחקנים, במאי, מחזאי, עובדים בכירים בתיאטרון; לא יותר מעשרה איש.

הכנת הדיונים – שיחות אישיות עם המשתתפים הפוטנציאליים.

חומר רקע – מצע לדיונים שיוכן בעקבות הפגישות האישיות עם אנשי התיאטרון.

מנחה הדיונים – יעקב קורי.

מזכירת הדיונים – חנה גבעון.

II – תנאי רקע

התיאטרון העירוני חיפה קיים 38 שנה ונהנה בעבר מתקופות גאות ושפל.

המבנה שלו ממוקם בהדר הכרמל, על קרקע השייכת לעירית חיפה.

התיאטרון סובל מתחרות קשה ממבצעי המינויים של תיאטרון הצפון וממעבר מנויי התיאטרון העירוני שהם תושבי הקריות לתיאטרון הצפון.

מבנה תיאטרון חיפה ברחוב פבזנר עובר שיפוצים העשויים לפתור בצורה חלקית בלבד את התנאים הפיזיים הקשים לתפעולו התקין.

התדמית של התיאטרון לא גבוהה במיוחד.

התקציב של התיאטרון לא מאוזן.

לתיאטרון חובות רבים המעיקים על תפעולו השוטף.

התיאטרון לא נהנה בעבר מתרומות משמעותיות.

לתיאטרון לא היה בשנים האחרונות חוג ידידים.

התיאטרון זוכה בשנים האחרונות לתנופה מחודשת בזכות הנהלה נמרצת ומצליחה, צוות שחקנים ובמאים מעולה, הצגות איכותיות וקופתיות.

ההישגים טרם מצאו ביטוי הולם בהגדלה משמעותית בהכנסות, בקיצוץ הגירעון בתקציב, בכיסוי חובות העבר, בשיפור של ממש בתדמית ובפתרון הבעיות המבניות של התיאטרון.

התקבלה תרומה של נדבן אמריקאי, מאירהוף, ע"ס $1.5M, לשיפוץ מבנה התיאטרון. במקביל, יקבל התיאטרון סכום דומה מהעיריה. התחלת השיפוץ תהיה בשנת 2000.

פרויקט הרחבת מגרש החניה נמצא בעיצומו.

בתיאטרון כיום 858 מקומות ישיבה ואחרי השיפוץ יצטמצם מספר המקומות ל- 743.

יש כיום בתיאטרון רק שלושה שחקנים קבועים. כל שאר השחקנים עובדים על בסיס חוזים אישיים.

III – יעדי התיאטרון – מצע לדיון

התיאטרון האיכותי ביותר בישראל.

מספר המינויים הגדול ביותר של תיאטרון רפרטוארי בישראל או תיאטרון יחסית קטן.

תדמית של תיאטרון מתקדם.

תיאטרון מגויס / תיאטרון א – פוליטי.

תיאטרון שמחנך, מרגיז, מעורר, מביא למחשבה, מבדר, משחרר, גורם לחוויה אומנותית.

תיאטרון המעלה נושאים השנויים במחלוקת / סיוע באיחוי הקרעים בעם.

תיאטרון אבנגרדי / רפרטואר קלאסי / רפרטואר מאוזן.

תיאטרון נגיש לכל שכבות האוכלוסיה / תיאטרון אליטיסטי.

התייחסות לבעיות עליה, עדות, עוני, ערבים, גזענות, פמיניזם, שחיתות, יהדות, חרדים, ימין, שמאל, מלחמת תרבות, מלחמת מעמדות, שלום ומלחמה, צעירים, וכדומה.

תיאטרון ייחודי שאין כמותו בישראל, במתכונת של גשר, או תיאטרון אומנותי אוניברסלי נוסח הבימה וקאמרי.

תיאטרון הבנוי סביב להקה צעירה, מוכשרת ותוססת, המקבלת הזדמנויות לשחק, לכתוב ולביים שלא הייתה מקבלת בתיאטראות אחרים.

איכות ומקצוענות אומנותית ותפעולית של התיאטרון. מיטב השחקנים, הבמאים, המחזאים, מנהלי ההצגות, תפאורה, תאורה, תלבושות, שיווק, כספים וכל פעילות אחרת.

התגברות על הדילמה של הריחוק מתל אביב, מיקום התיאטרון, עזרה בדיור בחיפה, הגברת יחסי הציבור, הופעות בתל אביב, טיפוח חיי התרבות בחיפה, טלוויזיה, קולנוע.

תיאטרון הבנוי משחקנים המתקבלים על בסיס חוזים אישיים, סטארים, הפקות חד פעמיות וכדומה.

מבנה הליהוק הטוב ביותר להעלאת הרמה האומנותית של התיאטרון. האם בשנות האלפיים תיאטרון המבוסס על להקה כמו התיאטרון של ברכט או בארו הוא PASSE, ועלינו לדבוק במודל של ברודווי של הפקות חד פעמיות.

ריבוי קופרודוקציות עם תיאטראות אחרים או בנית הרפרטואר רק על הפקות מקוריות.

המינון של קניה ומכירת הצגות בכלל ההכנסות של התיאטרון.

פילוג פעילות התיאטרון לבמה אחת, שתיים או שלוש. האם לגטימי גם להעלות הצגות בידור בהפקות מקוריות, סטאנד אפ, וכדומה.

תקציב מאוזן בכל מחיר. התיאטרון הינו מוסד שלא למטרת רווח, אך אין זאת אומרת שהוא חייב להיות גרעוני.

סילוק חובות העבר תוך שלוש שנים.

במה למחזאים ישראליים חדשים / ותיקים.

במה לשחקנים / מחזאים / במאים / חיפאים חדשים / ותיקים.

רווחה מירבית לשחקנים – הגשמה עצמית, תנאי שכר, תנאי דיור, קהל אוהד, התנאים הפיזיים של המופעים.

הנאה מירבית לקהל – חוויה אומנותית, מחירים סבירים, חינוך הקהל, הנאה בידורית, שינוי ערכים, התנאים הפיזיים של המופעים.

מחירי כרטיסים / מנויים שווים לכל נפש לעומת מחירים יקרים נוסח התזמורת הפילהרמונית והאופרה הישראלית החדשה.

השתתפות ערה בחיי הקהילה בחיפה, חוגי תיאטרון לצעירים ולשכבות אוכלוסיה אחרות.

סיוע בהפיכת חיפה למרכז תרבותי ברמה שווה לתל אביב וירושלים.

שמירת עקרונות אתיים ללא רבב, הימנעות מתחרות מתחת לחגורה, הטבות למקורבים, קידום שלא על רקע מקצועי וכדומה.

IV – שיפור תנאי השחקנים – מצע לדיון

תמיכה בדיור לשחקנים: השתתפות בשכר דירה, או לחילופין - הפיכת שליש ממחיר הדירה שירכשו בחיפה למענק שינוכה בהדרגה במשך עשר שנים לעבודה בתיאטרון.

החלופה של השכרת דירות: לנוכח הפרובלמטיות של חוזים ארוכי טווח עם שחקנים, ניתן להגיע להסכם עם מספר קבלנים בחיפה שיעמידו כל אחד דירה אחת או שתיים בשכונת דירות שהם בונים בחיפה לרשות שחקני התיאטרון, כך שהעלות עבורם תהיה בשכר הדירה האלטרנטיבי של 500$ –700 $ לחודש שיכלו לקבל על השכרת הדירה.

העלות לקבלן תהיה ששת אלפים עד שמונת אלפים דולר לשנה. בהנחה שיהיו חמישה קבלנים שיממנו שכר דירה של עשר דירות, תסתכם העלות הכוללת בכשלוש מאות אלף ש"ח לשנה שתמומן ע"י קבלנים. התיאטרון יוכל לאכלס בהם עשרה עד עשרים שחקנים. הקבלנים יקבלו פרסום עבור השכרת הדירות הדומה לפרסום שהם מקבלים ממכירת דירות לשחקני כדורגל ולמפורסמים אחרים ויוזמנו לקבלות פנים של התיאטרון כידידי התיאטרון.

החלופה של מכירת דירות: אם שחקן רוכש דירה בינונית בכ – 150K$ בחיפה, הוא ממן 16% עד 33% מכספו (כ- 24 עד 49 אלף דולר), 33% עד 50% - ממשכנתא עם תנאי החזר נוחים לעשרים עד שלושים שנה (כאלף עד אלפיים ש"ח לחודש), 34% מהלוואה עומדת ללא ריבית ההופכת בהדרגה במשך עשר שנים למענק (כ- 50K$ סה"כ או 5K$ לשנה, שהם כעשרים אלף ש"ח נטו לשנה).

כמה חברות בנייה גדולות של יזמים ממוצא חיפאי (כגון אורי דורי, גד זאבי, פריצקר, אנגל, יולי עופר, משפחת דנקנר), או תורמים מהארץ או מחו"ל, יאמצו כל אחד כמה שחקנים מזוהים ויממנו שליש מערך הדירה שלהם, כך שקבלן שיאמץ ארבעה שחקנים יממן בכ- 20K$ לשנה את השליש מערך דירתם, שיהיו במרבית המקרים בקומפלקסים של דירות שהם בונים בחיפה.

יימצא מבנה המיסוי המתאים שיאפשר לממנים ולשחקנים לשלם את מינימום המיסים על ההטבה בדיור.

הסיוע בדיור יחזק את הזיקה של השחקנים לחיפה ויעשיר את חיי התרבות בעיר, וכן יסייע בניידות של שחקנים מתל אביב לחיפה ובתרומה שלהם לחינוך הנוער לתיאטרון.

השחקנים יוכלו לתרום בתמורה לסיוע לדיור בהעברת סדנאות משחק לבני נוער בבתי ספר, מתנ"סים או בתיאטרון חיפה.

העתקת מבנה התיאטרון לדרום העיר או אפילו למזרחה עם השלמת מנהרת הכרמל, אם תתרחש, תצמצם בהרבה את זמן הנסיעה מתל אביב או פרבריה הצפוניים לשחקנים שלא ירצו להעתיק את מקום מגוריהם לחיפה.

הפיכת הפעילות של התיאטרון לרווחית פותחת פתח לשותפות השחקנים ברווחי התיאטרון, תשלומי בונוסים שונים וכדומה.

השתתפות השחקנים, הבמאים ועובדי תיאטרון אחרים בחוגים לתיאטרון, במתנ"סים ובחיי התרבות בחיפה תאפשר להם להשלים את הכנסתם, תגביר את זיקתם לעיר, ותעשיר את הפעילות התרבותית בחיפה.

השחקנים יוכלו להשתתף בערבי יחיד במועדון התיאטרון, בהופעות בבתי ספר, בהרצאות והופעות בחוגי בית וכדומה ובכך יתרמו לחיים התרבותיים של העיר ויהיה להם מקור נוסף להכנסה. פעילות זאת יכולה להביא להם הכנסה של בין מאות שקלים לאלפיים ש"ח לערב.

המכשול העיקרי לסיוע ברכישת דירה לשחקן בחיפה הוא נושא הקביעות. באם שחקן יועסק למעלה ממספר שנים בתיאטרון כמתחייב מתנאי הסיוע לדיור הוא ייחשב כקבוע, בעוד שהתיאטרון כנראה מעדיף שיעבדו על בסיס חוזה אישי. מה חשוב יותר, לקשור שחקן טוב לתיאטרון לשנים או לשמור על גמישות העסקתו, היא סוגיה שמחייבת פתרון.

V - שיווק התיאטרון - מצע לדיון

לנוכח התחרות הקשה של תיאטרון הצפון יש למצוא דרך לשתף פעולה עם התיאטרון ולצרף הצגות של התיאטרון העירוני להיצע ההצגות הקבועות או לבחירה של תיאטרון הצפון. "חצוצרה בואדי" היא אולי פתח טוב לשיתוף פעולה מעין זה.

מומלץ לפתוח את דלתות התיאטרון העירוני לקהל יעד חדש מדרום לחיפה, שיוכל להגיע לתיאטרון תוך רבע שעה עד שעה, אם המבנה יועתק מהדר לדרום או מזרח העיר. הכוונה לעתלית, בנימינה, זיכרון יעקב, חדרה, נתניה, הרצליה וכל הישובים האחרים מדרום או ממזרח לעיר. עובדי מת"מ ואזור התעשייה בטירת הכרמל, המונים כיום כמה אלפי אנשים, יוכלו לבוא להצגות הישר ממקום עבודתם.

חלופה אחרת יכולה להיות להקים את מבנה התיאטרון החדש ליד האוניברסיטה בגבול הפארק הלאומי של הכרמל. מקום זה מאוד נגיש לאוכלוסיית הכרמל, אחוזה, דניה, גולדה, אלמוגי, נווה שאנן, סביוני דניה וכדומה. עם סלילת הכביש שיחבר את האוניברסיטה עם הכביש הראשי, ניתן יהיה להגיע מתל אביב לתיאטרון תוך כשעה. התיאטרון ישכון בלב היער בנוף המשקיף לים, הארכיטקטורה שלו תושפע מתנאי הסביבה, הקרקע תהיה יחסית זולה, אך המקום יהיה מרוחק מאזורי קניות ובילוי.

תושבי הקריות יעדיפו כנראה את תיאטרון הצפון ויוכלו לראות הצגות של תיאטרון חיפה במסגרת היצע ההצגות של תיאטרון זה. לא מומלץ להשקיע מאמצים נוספים להגברת השיווק לתושבים מצפון לחיפה.

קהל יעד חשוב אחר הוא תלמידי בתי ספר. התיאטרון עושה רבות בתחום הזה אך אפשר לעשות יותר. הוא פותח צוהר, אבל לא מצליח להלהיב את הצעירים. אחת הדרכים היא על ידי חוגי תיאטרון בבתי הספר והצגות שנתיות, נוסח המחזורזמר של הריאלי. על בסיס ידע אישי בנושא, ברור שקיים פוטנציאל רב שאיננו מנוצל.

קהל יעד חשוב ביותר הוא ציבור הסטודנטים באוניברסיטאות, במכללות, בסמינרים ובבתי הספר הגבוהים. יש למשל לאוניברסיטת חיפה להקת שחקנים מעולה ויש עניין רב בתיאטרון, שניתן לנתב אותו לתיאטרון העירוני ולרכוש קהל יעד אסטרטגי ממדרגה ראשונה שיצעיר את שורות השיער האפור והלבן של המנויים.

קהלי יעד נוספים הם כמובן עולים, דתיים, ערבים וקבוצות אוכלוסייה אחרות, שבוודאי קיימת לגביהם פעילות שיווקית אך אפשר לרענן אותה. כך למשל, ניתן להעביר תרגום סימולטני לכמה הצגות לרוסית או ערבית, כמו שעושים בתיאטרון היידי ובגשר לעברית.

סוגייה חשובה היא מחיר הכרטיסים. היום במסגרת המנויים המוזלים מחיר כרטיס להצגה הוא פי שניים ממחיר סרט והרבה פחות ממחיר ארוחה טובה. סוביקטיבית ניתן לטעון, שעבור קהל יעד מסוים אין מה להשוות את ההנאה התרבותית או אפילו הבידורית של הצגה טובה לסרט או ארוחה ולפיכך מחיר ההצגה נמוך בהרבה מהשווי המהותי שלו (INTRINSIC VALUE) ואפשר היה אולי לדרוש יותר עבור מחיר הצגה.

נבדקת התפלגות ההכנסות לפי סוגי הלקוחות השונים, ההכנסות מכל נתח שוק, והמחיר הממוצע לכרטיס שהם משלמים, לרבות ועדי עובדים של צה"ל, חברת חשמל, מורים, גימלאים, סטודנטים, ידידי התיאטרון, עובדי מת"ם וכדומה. צירוף אנשי מפתח בנתחי השוק השונים לחוג הידידים, כגון מנהלי מיקרוסופט, אינטל וכו' בחיפה.

יש לנטוש את העמדה המתגוננת שעלינו למכור מינויים בהנחות מפליגות בגלל חטאי העבר. לתיאטרון יש 'מוצר' טוב, הצגות מצוינות, צוות שחקנים, במאים ועובדים מעולה, ואין מקום לרגשי נחיתות הפוגעים ביכולת השיווקית. בשום פנים ואופן אסור לנו לקבל תדמית של תיאטרון זול המוכר את עצמו בכל מחיר.

מומלץ לקבוע שבשום תנאי לא יימכר כרטיס בסדרת מינויים או לפני ההצגה בפחות מחמישים או שישים ש"ח. כיוון שמדיניות תיאטרון הצפון והתיאטראות האחרים היא להוזיל עוד ועוד את מחירי הכרטיסים, עלינו כתיאטרון רפרטוארי להבטיח חבילות אטרקטיביות ויחודיות, אך גם במחירים הולמים.

המבקרים בסדרת המנויים של התזמורת הפילהרמונית משלמים לקונצרט פי שלושה יותר ממחיר הצגה, עבור סדרה של עשרה קונצרטים לעומת שבע הצגות בתיאטרון. מחיר מנוי לקונצרטים הוא לפיכך פי ארבעה ממחיר המנוי לתיאטרון. סוביקטיבית ניתן לטעון, שקהל מסוים מעריך כי רמת התזמורת נמוכה בהרבה מרמת התיאטרון. גם כאן משלמים הרבה יותר עבור דבר שהוא פחות ערך וקהל היעד היה אולי עשוי לשלם יותר עבור הצגה.

יש ללמוד ביסודיות את כל נושא המנויים ומחירי ההצגות ולמצוא את הדרך איך להעלות את מחיריהם מבלי להוריד את רמת ההכנסות, גם אם ירד מספר המנויים. עדיף לעיתים לתת מנויים בחצי חינם לסטודנטים, כפי שנעשה הדבר בקאמרי או בהבימה, מאשר לסבסד ועדי עובדים שיכולים לשלם מחירים גבוהים יותר.

קהל יעד חשוב ביותר הוא תושבי הכרמל ובעלי ההכנסות הבינוניות והגבוהות בחיפה ובערים האחרות. קהל זה יכול לשלם מחירים גבוהים בהרבה, מוציא לשימושים אחרים סכומי עתק, אך מדיר את רגליו מהתיאטרון העירוני שבמשך הזמן קיבל תדמית לא "אינית" שקשה לו להשתחרר ממנה.

קהל הכרמל מנוי לתזמורת הפילהרמונית, לתיאטרון הצפון, ואפילו מנוי במאותיו להבימה, הקאמרי, והאופרה בתל אביב. יש כמובן למצוא את הדרך לשפר את התדמית, את דרכי השיווק והשכנוע, ולקבל סיוע פעיל של חוג הידידים בטיפוח השיווק לקהל הכרמל, דניה, הטכניון, האוניברסיטה, מועדוני אח"מים, תעשיות ההיי טק וכדומה.

זה מביא אותנו לשאלה אחרת, האם עדיף חוט שידרה של מנויים שהם ועדי עובדים, פועלים, בעלי המעמד הבינוני הנמוך וכדומה, או עדיף קהל יעד שהוא במידה מסוימת "סנובי", שרואה הצגות של תיאטראות אחרות בארץ ובעולם ושקשה לשמור על נאמנותו.

יש להכריע את השאלה במסגרת קביעת היעדים של התיאטרון, אך אין ספק שמבחינה כלכלית טהורה חייבים למשוך את קהל הכרמל לתיאטרון. קהל זה כבר מוציא בפועל אלפי שקלים לשנה למנויים לפילהרמונית, לאופרה או לקאמרי.

נושא אחר לדיון הוא האם יש רוויה בצריכה התרבותית של תושבי חיפה. האם משפחה שכבר מנויה לפילהרמונית ולתיאטרון הצפון תוציא עוד אלף ש"ח למנוי לתיאטרון חיפה.

הנחת בסיס שיש לבדוק היא שגם אם הקהל לא ירכוש מנוי מלא ויסתפק במנוי פתוח, ניתן להגיע לביקור של 20 עד 30 פעם בשנה במופעי תרבות, פרט לסרטים. זה כולל 10 קונצרטים או אופרות, 10 הצגות, ו- 10 מופעי בידור/ערבי שירה. יש לבדוק את החילופיות בין סוגי המופעים השונים לגבי קהלי היעד, אך אין ספק שתוצאות הבדיקה יהיו מאלפות.

ניתן לפתוח בקמפיין שיווקי אגרסיבי, אולי אפילו בשיתוף עם תיאטרון הצפון, למעבר מנויים ממנוי ישיר להבימה והקאמרי למנויים בתיאטרון חיפה והצפון המבטיחים את ההצגות הטובות ביותר ברפרטואר הארצי. בשום פנים ואופן אין להציע עשרים אחוז הנחה לקאמרי, בית לסין והבימה, כפי שזה נעשה כיום כי זה מעודד את התחרות שלהם. ככלל, יש לבדוק את שיתופי הפעולה של תיאטרון חיפה עם הבימה, הקאמרי, והתיאטראות האחרים. האם מדיניות זאת הוכיחה את עצמה, האם יש מקום לשינויים.

הגיע הזמן גם לשיווק אגרסיבי למעבר ממנוי לפילהרמונית למנוי לתיאטרון חיפה. קהל היעד הוא מנויי הפילהרמונית או יורשיהם, בהתחשב בגילם המופלג של המנויים, וניתן להציע להם מנוי משולב של תיאטרון ותזמורת חיפה במחיר הנמוך ממנוי בפילהרמונית. אין ספק לגבי האיכות המעולה של תיאטרון חיפה אך לא ברורה האיכות של תזמורת חיפה.

המנוי הפתוח הוא רעיון מבריק אך יש לבדוק את ישימותו, לנוכח בעיות קשות באופן השיווק שלו. צריך לאפשר לכל לקוח לבחור הצגות כרצונו במועד מספיק מוקדם שיזכה לקבל מקומות טובים להצגות.

קהל יעד שהתיאטרון מתעלם ממנו הוא קהל ה"שרופים" לתיאטרון, שניתן להציע להם מנוי ל- 15 הצגות או יותר במקום לשבע הצגות. כך יוכל המנוי לראות במקום הקבוע שלו את כל ההצגות של התיאטרון והצגות בחירה ובידור מתיאטראות אחרים. ניתן לשלב גם מנויים של מועדון התיאטרון והבמות השונות של התיאטרון.

יש להעלות את המחירים להצגות במוצ"ש, כמקובל בתיאטראות אחרים.

לא ברור מה היתרון הנובע מהכללת מופע מחול יוקרתי, המייקר בשליש את עלות המנוי עם אותו מספר של שבע הצגות, רק בגלל החלפה של הצגה אחת בהצגה של לורד אוף דה דנס. האם לא עדיף להציע עוד 3 הצגות במקום המופע היוקרתי ולמכור מנוי של עשר הצגות (7 קלאסי + 3 נוספות) במחיר של 7 הצגות במנוי קלאסי פלוס (6 + מופע מחול).

סדרת מנויים חשובה היא סדרת מנוי ידיד, המוגדרת כמנוי יוקרתי הכולל הצגות בכורה במוצ"ש. צריך לבדוק קיום מספר סדרות מעין אלה עם מעורבות חיה של שחקנים, במאים ומחזאים, במוצאי שבת במחירים גבוהים, ובכך להתגבר על התחרות של תיאטראות אחרים ולהוסיף פן ייחודי ויוקרתי לסדרת המנויים.

ניתן לבדוק ביסודיות את סדרות המנויים בארץ ובעולם ולחפש ייחודיות ויתרונות יחסיים שיהיו מיוחדים לתיאטרון חיפה ויוסיפו לו הכנסות ויוקרה בהתאם. כל זאת מבלי לוותר כמובן על הצד האיכותי של התיאטרון שחייב להיות הצד הדומיננטי. אין סתירה בין איכות לרווח לא בחברה מסחרית וגם לא בתיאטרון.

התיאטרון מבצע מדי שנה פעילויות מעבר להצגות השוטפות. יש לבדוק את הרווחיות של כל פעילות, הכנסות מול הוצאות, ולשקול את המשכן. לדוגמא, פסטיבל הצגות ילדים, אירוח תיאטראות מחו"ל, נסיעת התיאטרון לחו"ל, הצגות אורחות של תיאטראות רפרטואריים של הבימה, הקאמרי ואחרים, הצגות של תיאטרון חיפה באולמות מחוץ לחיפה, פעילות קהילתית ביום השואה, הזיכרון, מתנסים, וכדומה.

מרכיב עיקרי בכל תוכנית הבראה פיננסית הוא ניתוח ממצה של פלחי השוק השונים, מבחינה שיווקית ורווחיות של כל נתח שוק. מניתוח זה ניתן להסיק בדרך כלל מסקנות מרחיקות לכת לגבי כיווני ההבראה.

יש לבדוק ביסודיות את מתן כרטיסי ההזמנה למופעי התיאטרון. ככלל, כל הכרטיסים חייבים להימכר ואף אחד לא רשאי לקבל כרטיסי חינם, למטרות שיווקיות, למקורבים, או למטרות אחרות. כולם מכירים את התיאטרון מספיק וכל אחד יכול להרשות לעצמו להוציא כמה עשרות שקלים לקנות כרטיסים. הציבור לא מעריך מתנות שהוא מקבל בחינם ולא ברור האם חלוקת כרטיסי חינם תרמה כהוא זה להגדלת מספר המנויים.

יש לעשות פעילות נמרצת להגדלת מכירת כרטיסים בקופה, המהווה רק כשני אחוזים מכלל ההכנסות. אין ספק שנתון זה מושפע ישירות מהמיקום של התיאטרון בהדר, המרוחק מאוכלוסיות היעד של המבקרים. אין כמעט אנשים הקונים כרטיסים בודדים במכירה מוקדמת או ערב ההצגה, וכמעט כל באי התיאטרון קונים את הכרטיסים במסגרת מינויים. יש לבדוק מה אחוז ההכנסות ממכירת כרטיסים בקופה של הבימה, קאמרי וכו'.

באם התיאטרון היה ממוקם במבואות הדרומיים של העיר, מספר רוכשי הכרטיסים בקופה במחירים הגבוהים בהרבה ממחירי המינוי היה עשוי לגדול פי עשרה, משני אחוזים לעשרים אחוזים, ולגרום למהפך בהרכב ההכנסות וברווחיות התיאטרון.

מיקום התיאטרון בשכנות לקניונים מאפשר מגוון של פעילויות לבאי הקניונים – ביקור במסעדות, חנויות, בתי קולנוע ותיאטרון, עם חניה בשפע ונגישות לתחבורה ציבורית.

הצעירים, שאינם מבקרים בהדר ומבקרים בקניונים, יהוו אוכלוסיית יעד מועדפת לתיאטרון. ניתן יהיה לקיים הצגות אחר הצוהריים לילדים ולקשישים המבקרים בקניונים בשעות אלה. זאת ועוד, ריחוק הקניונים משכונות חרדיות יאפשר קיום הצגות בערבי שישי ובימי שבת, שהם ימי הבילוי העיקריים בעיר ושבהם אסור לתיאטרון להופיע, ובכך להגדיל בצורה משמעותית את הכנסות התיאטרון ולהביאו לרווחיות.

גם אם משיקולים שונים לא יתאפשר לתיאטרון להופיע בימי שישי ושבת, ניתן יהיה להשכיר את אולם התיאטרון, אם ישכון בפאתי העיר, למופעי בידור ואחרים ובכך לתרום תרומה נוספת להגדלת הכנסות התיאטרון. אם יוקם אולם חדש לתיאטרון, הוא יוכל להיות מותאם להופעות של האופרה, של מחזות זמר, של מופעי מחול וכדומה, ובכך יגדלו במידה משמעותית הכנסות התיאטרון.

האלטרנטיבה המוצעת של שיפוץ התיאטרון תעלה מיליוני דולרים ולא פותרת את בעיות היסוד של התיאטרון שאינן גודל הפואיה או המרווח בין הכיסאות, אלא מיקום התיאטרון במקום שאינו מושך קהלי יעד של התיאטרון ובכך אינו מאפשר הגדלת הכנסות התיאטרון ממכירת כרטיסים ואיזון התקציב הגרעוני.

שיפוץ התיאטרון לא מאפשר הגדלת האולם, אלא הקטנתו, לא נותן פתרון הולם לבמה שתיים ומאלץ את התיאטרון לסמוך על האולם בואדי סאליב, שעלות שכר הדירה שלו מאוד גבוהה, המיקום שלו מרוחק מאזורי הבילוי של הקהל, ולא ברור אם האולם והפואיה מתאימים לתיאטרון.

מומלץ לבדוק בצורה יסודית מה התועלת שתצמח מהשקעת מיליוני דולרים של כספי ציבור ושל תרומות בשיפוץ התיאטרון והאם ההשקעה תביא לתשואה הצפויה.

יש לבדוק האם מדיניות השיווק של העסקת סטודנטים בתעריף של 15 ש"ח לשעה לקבלת הזמנות כרטיסים מהקהל היא יעילה והאם לא יוצא שכרה בהפסדה, וכנגד החיסכון של העלויות יש לבדוק את הנזק של הברחת הקהל על ידי הסטודנטים הלא מיומנים.

לחילופין יש לבדוק העסקת נציגי מכירות, שיקבלו הכשרה מוקדמת ושיענו לקהל באמצעות מערכת מיתוג מבתיהם, כשהם עובדים עם המחשב הביתי שלהם המחובר ON LINE למחשב בקופת התיאטרון.

נציגים אלה יקבלו עמלה של כמה שקלים על כל כרטיס ללא כל שכר קבוע ויבואו מתוך קהל יעד של עקרות בית, מובטלים, עובדים במשרה שניה וכדומה. כל הזמנת כרטיסים תועבר ישירות במחשב לקופה והכרטיסים ישלחו או יחכו בקופה לרוכשים. עבודת הנציגים לאורך זמן וההכשרה המוקדמת עשויים לשפר בהרבה את השירות.

אין ספק שמרכיב עיקרי בשיווק הוא בתדמית וביחסי הציבור של התיאטרון. יש לבדוק כיצד ניתן לשפר את התדמית של התיאטרון, אך זאת רק לאחר שיוחלט מה הם יעדי התיאטרון, ומה הטקטיקה והאסטרטגיה להגשמת היעדים.

השקעות יחסית צנועות בשיפור התדמית וביחסי ציבור יכולות לחסוך הוצאות עתק בשיווק ובפרסום. יש לרתום את מיטב האנשים למשימות אלה, בשכר ובהתנדבות. יש דוגמאות רבות לכך כיצד תזמורת בינונית כמו הפילהרמונית מצליחה בצורה בלתי רגילה בהגדלת הכנסותיה בגלל יחסי ציבור מעולים ותדמית הגבוהה בהרבה מהרמה האומנותית.

יש ללמוד איך משפרים את התדמית ואת יחסי הציבור ממוסדות תרבות בארץ ובחו"ל. הדוגמא הרלבנטית ביותר היא אולי תיאטרון גשר שכנגד כל הסיכויים, עם צוות שחקנים ובמאי שבקושי יודעים עברית הצליחו לקבל את התדמית של תיאטרון מעולה. עלינו להפוך את הביקור בתיאטרון חיפה לסוג של BON TON, עם מסרים קליטים, השמים את הדגש על הייחודיות של התיאטרון, האיכות, היתרונות היחסיים לחלופות התרבות/בידור האחרות, וכו'.

בניית התדמית סביב אירועים בבכורות להצגות, הזמנת עיתונות, רדיו וטלוויזיה, הצגות בתל אביב, הזמנת סלבריטאים, אירועים בהצגות החמישים, המאה, בהצגות האחרונות, הופעות בפני חוגי ידידים ובפורומים אחרים, הופעות בחו"ל ובפסטיבלים, זכייה בפרסים.

תדמית חדשנית על ידי הפקות במה שתיים, כמו בעבר, עם להקה של צעירים מעניינים, תוך חשיפה מרבית שלהם.

הדגשת הייחודיות של התיאטרון על ידי מעורבות של השחקנים עם הקהל בתום ההצגה, בפואיה, בבר, במסיבות, בדיונים, תוך תשלום נוסף לשחקנים.

מרכיב דומיננטי בשיווק התיאטרון הוא הרפרטואר שלו. אין ספק שחל שיפור משמעותי ביותר בנושא זה בשנה האחרונה, אך נשאלת השאלה האם אנו קולעים לטעמו של הקהל בשנה הבמה. האם המינון של מחזות שיקספיר, ארתור מילר, מחזמר לכל המשפחה, מחזה מקורי, מחזה של פלאוטוס ותיאטרון מחול קולע לטעמו של הקהל.

באם היו עושים עשר הפקות בשנה, יש כמובן מקום לגיוון רחב בהיצע, אבל אם עושים רק שש עד שמונה הצגות, האם ניתן להסתכן בגיוון כה רב. האם תיאטראות רפרטואריים אחרים נוהגים כך, האם תיאטרון הצפון נוהג כך.

וזה מביא אותנו לנושא שהוא קרדינלי מבחינה שיווקית ורווחית – מה הוא מספר ההפקות לשנה במסגרת הבמה הראשית ובמסגרת במה שתיים או שלוש, הצגות בחירה, קופרודוקציות וכדומה. מאוד מומלץ לפזר את הסיכון על ידי הגדלת מספר ההפקות וסגמנטציה שלהן לקהלי יעד שונים. ניתן למצוא את המקורות הכספיים לכך, אם תהיה הצדקה שיווקית שתגדיל את ההכנסות ואת הרווחיות.

VI - המשאבים לפעילות התיאטרון - מצע לדיון

התיאטרון יכול לפעול כיחידה רווחית אם הנושא יהיה בראש מעיניו, ובהנחה שלא יקריבו לשם כך שיקולים איכותיים ואומנותיים.

יש לבדוק מחדש את מדיניות קבלת התקציבים מהמדינה ומהעיריה, מה הם הקריטריונים, האם לא ניתן לשפר את חלק התיאטרון בעוגה הכוללת ולהגדיל את סך המשאבים המושקעים בתרבות.

במקביל לחברות עסקיות השמות הנותנים חשיבות עליונה להשגת תמיכות מהמדען הראשי, מרכז ההשקעות וכדומה , על התיאטרון להקצות את מיטב האנשים להשגת התמיכה הממשלתית והעירונית, המהווה 60% מההכנסות, ולקבלת תרומות לכיסוי הגירעון, מימון השקעות הוניות ומבצעים מיוחדים.

יחד עם זאת, המקור החשוב ביותר לפעילות התיאטרון הוא מהכנסות התיאטרון ומיטב האנשים ויש להקדיש לכך את מיטב תשומת הלב הניהולית. נושא זה נסקר בהרחבה בפרק השיווקי.

מומלץ שכל ההשקעות ההוניות של התיאטרון יתבצעו מתרומות של תורמים בארץ ובחו"ל. גם כאן צריך לבדוק איך מושגות התוצאות הטובות ביותר, האם על ידי כוח אדם של התיאטרון, חוג הידידים, חברי הדירקטוריון וכדומה. יש מספיק אנשים המומחים בגיוס תרומות למוסדות ההשכלה הגבוהה, למוסדות תרבות, למדינה, לעירייה, ולמוסדות אחרים. שילוב אנשים כאלה בהתנדבות/בשכר תיתן את אותותיה בצורה המהירה והיעילה ביותר.

סוגיה חשובה היא מימון הפעילות השוטפת על ידי נדבנים. יתכן ונמצא נדבן ה'משוגע' לתיאטרון, שירצה להיות הפטרון לתיאטרון גם עבור פעילותו השוטפת. אך אין לסמוך על כך ויש לעשות את כל המאמצים למימון כל הפעילות השוטפת ממענקים ממשלתיים ועירוניים ומהכנסות של קהל המבקרים.

מובן מאליו שאם נעתיק את התיאטרון למבנה אחר וכל עלויות הבנייה, לרבות סילוק חובות העבר, ימומנו מתרומות ומיותר על הקרקע של התיאטרון בהדר, יקל עלינו בהרבה לממן את הפעילות השוטפת של התיאטרון שלא תשא את החטוטרת של חובות העבר ואת ההוצאות ההוניות השוטפות.

כאמור, מקור נוסף למימון הפעילות השוטפת, בייחוד אם התיאטרון לא יהיה יותר בסמוך לשכונה חרדית, הוא בהשכרת אולמות התיאטרון או אף בהעלאת חלק מהמופעים בימי שישי ושבת. אין זה סוד שעיקר ההכנסות של התיאטראות בברודווי, לונדון או פריס בא מההכנסות בסופי השבוע. פעילות התיאטרון או לפחות האולמות שלו בשישי ובשבת עשויה לתרום תרומה מכרעת לרווחיות התיאטרון.

לסיכום, יש לחתור לכך שמרכיב התמיכה של העירייה והממשלה בתקציב התיאטרון ילך ויקטן, שהמקור העיקרי לפעילותו השוטפת יהיה מהכנסות ממכירת מינויים וכרטיסים, והמקור העיקרי להשקעות ההוניות יהיה מכספי תרומות של נדבנים.

תסריט מסיבת ההפתעה של רותי קורי בינואר 1992

FILM Surprise Party of Ruthy Cory, January 1992,1׳20״

SUMMARY OF THE SCENES, LIST OF THE CLIPS & SONGS

WRITTEN & DIRECTED BY JACQUES CORY

הסרט מורכב מצילום המסיבה, באי המסיבה, התוכנית האמנותית המורכבת מקטעי הנחיה וביניהם קליפים של שירים וסרטים, ברכות של דליה גולן, רחל ציילר ורותי קורי, ריקודים, משחקים ופרידות.

המשתתפים: רותי קורי – גיבורת הערב בוידאו משפחתי ותמונות, גלית ציילר – רותי הצעירה מקריאה את המכתב של רותי אל יעקב אחרי סוף השבוע במאי 1969 שבו החליטו להתחתן, יוסי קורי – יעקב קורי הצעיר מקריא את המכתב של יעקב אל רותי כנ״ל, חניתה מלכוב – גברת קזניצ׳ייי מנחת ההגרלה לזוגות צעירים בעיריית ת״א במונולוג בעברית וביידיש, חנה לסלאו – קלרה המנקה בברכה אישית לרותי על רקע קליפ של ההופעה שלה כקלרה, יעקב קורי – הגנב האיטלקי/רומני על רקע קטע הגניבה מתוך ברנשים וחתיכות, דוד פופליקר, רותי, יעקב, אמיר ושירלי קורי – בקטעי וידאו על רקע השיר של נעמי שמר על הדבש ועל העוקץ.

הנחיה – שלמה חרובי, עריכה והסרטה – צבי גולד, תסריט ובימוי – יעקב קורי.

1. מבוא - ליונל ריצ׳י – הלו HELLO/LIONEL RICHIE, על רקע סרט מצוייר עם חיות של וולט דיסני.

2. סרטי טבע עם נוף מהמם ושריפות – על רקע הקראת השירים של רותי ויעקב קורי ע״י גלית ציילר ויוסי קורי.

3. מרש החתונה של מנדלסון MENDELSSOHN'S WEDDING MARCH על רקע סרט מצוייר היתולי, אחרי הקראת המכתבים.

4. מייק בורשטיין – טומבלליקה ביידיש ובעברית TUMBALLAIKA IN YIDDISH, אחרי קטע הקישור על ההגרלה לזוגות צעירים בעיריית ת״א והקטע עם גברת קזניצ׳י בביצוע חניתה מלכוב.

5. מתי כספי – ספונג׳ה עושה לי טוב, קליפ של הופעה של חנה לסלאו כקלרה המנקה על רקע הברכה האישית שלה לרותי, וחווה אלברשטיין – רוקדת עם המטאטא, בתום קטע הקישור על רותי וחיבתה לנקיון.

6. בתום קטע הקישור על פחדיה של רותי מנסיעות לחו״ל, קטע הגנב האיטלקי רומני בביצוע יעקב קורי על רקע קליפ עם גנב מתוך המחזמר ברנשים וחתיכות/פרנק לסר, בסוף: TORNA A SURRIENTO/PAVAROTTI.

7. בתום קטע הקישור על בניית הוילה בדניה, סרט משפחה בבית החדש עם דוד פופליקר, רותי, אמיר, יעקב ושירלי קורי כשברקע מנוגן השיר על הדבש ועל העוקץ של נעמי שמר.

8. בתום קטע הקישור על הזוגיות של רותי ויעקב קורי ועל המשפחה רואים קליפ עם השיר תחת עץ האהבה עם נורית גלרון ויוסי בנאי.

9. בתום קטע הסיכום, מופיע קליפ המורכב מתמונות של רותי ואנשים הקרובים לה משנת 1991 אחורנית עד תמונה של רותי התינוקת עם החתול ברומניה, כשברקע שומעים את FOREVER YOUNG/JOAN BAEZ.

Screenplay/Direction of 1'20" Film by Jacques on Ruthy's 45th Birthday in 1992, *Summary, List of Clips/Songs,* Video 1, *2*

תסריט של מסיבת ההפתעה של רותי קורי ליום הולדתה ה- 45 ב- 1992, הסרט באורך שעה ועשרים דקות של מסיבת ההפתעה, רשימת השירים והקליפים, וידיאו בשני חלקים של מסיבת ההפתעה.

תסכית אודיו על רותי קורי ב- 1989 והתכתבות הזוג ב- 1969

The Cory's 20th Wedding Anniversary Audio Play – 1989, 4'38", Summary

The Cory's 20th Wedding Anniversary Audio Play, 1989, 4 hours, 38 minutes, 22 seconds, in 6 CDs (or 3 audio cassettes). Writer Jacques Cory, read by Jacques Cory, with songs, plays, classical music, opera, musicals, jazz, satire, letters of Ruthy and Jacques, and interviews.

חגיגות העשרים, יום הנישואין ה- 20 של רותי ויעקב קורי, שנת 1989 עם מכתבים של יעקב קורי ורותי (פופליקר) קורי, דברי קישור של יעקב קורי, ראיונות, הקלטות של ילדי קורי, מוסיקת עם וקלאסית, ושירים.

חלק ראשון, 46 דקות ו-38 שניות. מארש החתונה של מנדלסון, שרליה של חווה אלברשטיין (שער עליה), La donna e mobile מתוך ריגולטו של ורדי, סוכר של שאול צירלין, The girl that I'll marry/Annie get your gun , מכתב יעקב מה- 27.4.69, מכתב רותי מה- 3.5.69, Noches noches של יהורם גאון, מכתב יעקב מה- 5.5.69, They say that falling in love/Annie get your gun מכתב רותי מה- 6.5.69, מכתב יעקב מה- 6.5.69.

חלק שני, 46 דקות ו- 30 שניות. Dio come ti amo/Domenico Modunio, מכתב יעקב מה- 6.5.69 (השני), את חרותי של חווה אלברשטיין, מכתב יעקב מה- 8.5.69, מכתב רותי מה- 11.5.69, I've got the sun in the morning, מכתב יעקב מה- 11.5.69, מכתב רותי מה- 12.5.69, Forever Young/Joan Baez, מכתב יעקב מה- 12.5.69.

חלק שלישי, 46 דקות ו- 38 שניות. Sa jeunesse/Yves Montand, איזו מדינה של אלי לוזון, We shall overcome/Joan Baez, Anything you can do/Annie get your gun, Dos arbolitos/Linda Rontstadt,

יעקב קורי בקטע הומוריסטי על ראיון עבודה בקונצרן, בחינות הקבלה ללהקת הנח״ל עם הגששים, עטוף ברחמים עם ריטה, הקלטות יוסי קורי כשהוא קטן עם Takatatuka ביוונית.

חלק רביעי, 46 דקות ו- 41 שניות. איזו מין שלווה (הלהקה), האחיות Yamasukru מחוף השנהב, הקלטות אמיר כשהוא קטן שר שירי ילדים, שלום לך ארץ נהדרת של יהורם גאון, קטע ארוך מתוך ההצגה L'aiglon/Edmond Rostand, קטע ארוך של קונצרט ג׳אז של Preservation Hall, רקמה אנושית אחת של חווה אלברשטיין, הקלטות שירלי עם הסיפור על צ׳יצ׳במבה וגיגימושו האינדיאנים.

חלק חמישי, 46 דקות ו- 38 שניות. מוסיקה סינית, שיעורים ללימוד סינית, ספונג׳ה עושה לי טוב של מתי כספי, א יידישע מאמע של יפה ירקוני, Capri c'est fini/Herve Vilard, ראיון בלדינו של יעקב קורי עם משה שאול בקול ישראל בלדינו על מחשבים, הקלטות יוסי בר מצווה, הקלטות אמיר בגיל העשרה על ביקורת סרטים, הקלטות שירלי על החברות שלה, הקלטות רותי על הילדים, Salsa-Festejo , רותי שרה את השיר ״בית יעקב״ .

חלק שישי, 46 דקות ו- 37 שניות. סה״כ בשישה CD – 4 שעות, 38 דקות, 22 שניות. על הדבש ועל העוקץ עם נעמי שמר, סדר פסח עם סבא אלברט קורי והמשפחה בבית החדש בדניה, Puttin' on the Ritz/Fred Astaire, שיר הקרקס של חווה אלברשטיין, Il faut savoir/Charles Aznavour, שיר חיוכים של חווה אלברשטיין, Anything Goes/Cole Porter: You're the top, Friendship, I get a kick out of you, We've only just begun/The Carpenters, ובסוף הרמבטיקו היווני שיר השיירה עם אריק איינשטיין.

סה״כ הקלטות ב- 12 שפות, עברית (הרבה שירים של חווה אלברשטיין), ערבית (שיר של יעקב לרותי בערבית במכתב האחרון בקובץ PDF, מוסיקה מזרחית של אלי לוזון), לדינו (במכתב של יעקב, בקטע קישור של יעקב, בראיון של יעקב בקול ישראל ובשיר של יהורם גאון), יידיש (בקטע קישור של יעקב וא יידישע מאמע של יפה ירקוני), יוונית (בהקלטה של יוסי הקטן טקטוקה, מוסיקת רמבטיקו בשיר השיירה של אריק איינשטיין), ספרדית (בדברי הקישור של יעקב, בשיר של לינדה רונשטד, ובסלסה), גרמנית (במכתב של יעקב ובהקלטה), צרפתית (שירים של אזנבור, מונטן, קטע מחזה של רוסטן), אנגלית (שירי מחאה של ג׳ואן באז, בקטע הקישור של יעקב, מחזות זמר – אני אוקלי אשת לפידות של אירוין ברלין ו- Anything Goes של קול פורטר),

איטלקית (בקטע הקישור של יעקב, אופרה של ריגולטו, שיר של דומניקו מודוניו), הקלטות של כל בני משפחת קורי: יעקב, רותי, שירלי, אמיר, יוסי, אלברט, מוסיקה קלסית (חלום ליל קיץ), ג׳אז (להקת הזקנים מניו אורלינס), סינית (מוסיקה ולימוד) ושיר בוולוף מחוף השנהב, ועוד שירים של נעמי שמר, מתי כספי, פרד אסטיר, הרבה וילאר, הקרפנטרס...

Audioplay (4'38") of Program by Jacques on 20th wedding anniversary, 1989, written & read by Cory, Letters of Jacques & Ruthy in 69, prior to marriage, text, music, play & songs in 12 languages, *Summary,* Albums 1, *2,* 3, *4,* 5, *6*

תסכית אודיו באורך 4 שעות ו- 38 דקות שנערך והוקרא על ידי יעקב קורי עבור רותי קורי ליום הנישואין העשרים ב- 1989. מכתבים של יעקב ורותי בשבועות הספורים בין ההיכרות לחתונה ב- 1969. טקסט, מוסיקה, הקראת המכתבים, קטעי מחזות ושירה, ב- 12 שפות. הקלטת התסכית 1, 2, 3, 4, 5, 6.

הרצאות וקליפים של יעקב קורי

Television Interview with Amir Gilat, Israeli's Chairman of the Israeli Broadcasting Authority since 2010, on the Academic Channel of Israel on February 13, 2007, in Hebrew, on Business Ethics

ראיון טלויזיוני עם אמיר גילת (לימים יושב ראש רשות השידור מ- 2010) בערוץ האקדמי של ישראל ב- 13 בפברואר 2007 על אתיקה בעסקים

Film of 50 minutes of Lecture as Keynote Speaker at TI Israel on January 18, 2009, in Hebrew

הרצאה של 50 דקות כנואם ראשי ב- TRANSPARENCY ISRAEL ישראל באוני' תל אביב ב- 18.1.2009

Film of 2 hours of the Launching of Cory's Novel in Tel Aviv on 7. 29, 2001, with Interview, Reading, & a Panel on Business Ethics in Israel, in Hebrew

ראיון/הרצאה עם יצחק גורן, הקראת פרקים מהרומן של קורי ע"י שחקנים, פנל על אתיקה בעסקים בישראל עם אריה אבנרי, פרץ לביא, יונתן אדרת ויעקב קורי – שעתיים במרכז סוזאן דלאל בתל אביב – 29.7.2001

Film by Academic Channel of the Symposium on Social & Economic Justice, organized by Cory, Univ. of Haifa & Ometz on Sep. 25.2011, in Hebrew

יום עיון שהתקיים ביוזמת קורי על צדק חברתי וכלכלי באוניברסיטת חיפה ב- 25.9.2011 עם ערן ויגודה גדות, אריה אבנרי, יעקב קורי, מאיר חת, יהודה כהנא, גליה שגיא, איציק ספורטא, רן לחמן, דפני ליף ואחרים

Clip on Jacques Cory's 70th Birthday: Presentation, *Greetings*

קליפים, תמונות וסרטים משפחתיים ליום הולדתו השבעים של קורי

Forever Young - Ruthy Cory Clip on YouTube

קליפ השיר FOREVER YOUNG שהוכן על ידי יעקב קורי לכבודה של רותי קורי

A Felicidade - singing Vera Shaham & J. Cory

שיר ברזילאי בביצוע ורה שחם ויעקב קורי

Jacques Cory telling a story to his grandson Ido

יעקב קורי מספר סיפור לנכדו עידו

שירים באירועים חגיגיים והספדים בעיתות אבל -
http://www.businessethicscory.com/HebrewArticlesreadmore.html

תמצית קורות חיים של ד״ר יעקב קורי בעברית

ד״ר יעקב קורי הוא איש עסקים בינלאומיים המתמחה במיזוגים ורכישות בארה״ב, אירופה וישראל, מחבר של ספרים, מאמרים וקורסים חלוציים באתיקה עסקית, ומרצה: באוניברסיטת חיפה, 2004-2013 - באתיקה עסקית, צדק חברתי וכלכלי, הון ושלטון, אחריות חברתית, ממשל תאגידי, מיזוגים ורכישות, מנהל עסקים, קיימות, מנהיגות ומחזיקי עניין, אלכ״רים והמגזר הציבורי וגלובליזציה, בתוכניות MBA, MBA בינלאומי, BA, 17 מחזורים של האקדמיה הימית, באוניברסיטת תל אביב - MBA בינלאומי באנגלית, באתיקה עסקית ועתיד הקפיטליזם על רקע המשבר הכלכלי העולמי – 2010/11, הטכניון – MBA - 2009/10, INSEAD - 2006, המרכז האקדמי כרמל - 2010-2014, ועוד. קורי כתב טור קבוע ״אתיקה ואתה״ בבטאון ״רואה החשבון״ (2009/2011) וחיבר ספרים אקדמיים שיצאו לאור בארה״ב ב- Kluwer, Springer ב- 2001 ובכריכה רכה ב- 2004, Mellen ב- 2009 ובכריכה רכה ב- 2010, בישראל במאגנס ״סוגיות נבחרות באתיקה עסקית ובאחריות חברתית״ – 7/2008, שזכה לביקורות נלהבות (ראה אתר קורי): בנושאי אתיקה עסקית לבעלי מניות מיעוט, בבנקים, מיזוגים, שוק ההון, דירקטוריונים, קיימות, גלובליזציה, אחריות חברתית, אתיקה בישראל, הון ושלטון.

קורי חיבר רומן אתי שיצא לאור בישראל ״הישמרו מדורון יווני״ (2001); מחזה בעברית ״בחירתה של נלי״, עם עמליה אייל, שתורגם לצרפתית ויצא לאור בצרפת ב- 2012; תיזה לדוקטורט בצרפתית (2004) שיצאה לאור כספר בצרפת ב- 2012; ספר בעברית ״צדק חברתי, כלכלי ושלטוני: מסות, מאמרים והמחזה ״נלי דורון״״, שפורסם באתרים באינטרנט ב- 2012, וב- 2016 עודכן ופוצל לשני ספרים: מקצועי כולל קודים אתיים ואירועים, כללי ואישי כולל מסות, זכרונות ומאמרים; ב- 2016 שני ספרים באינטרנט: ETHICS PAYS המוכיח כיצד הארצות הכי אתיות הן גם הארצות הכי מצליחות בהתאם לכל הפרמטרים החשובים והארצות המושחתות ביותר הן הכי נחשלות, Cory's Cosmopolitan Cultural Credo – אוטוביוגרפיה, וכן ספר ילדים: איזיקו מטייל בג׳ונגל עם איורים של הלנה גת ועריכה של שירלי גרפונקל. ספרים בכתיבה מאז 2010, המחכים למימון מתאים: באנגלית - The Future of Capitalism in a Sustainable Society וכן המשבר הכלכלי של 2007-2010 ועוד. קורי כתב פרקים בספרים אקדמיים - בצרפתית – 2010 ובעברית ״בשם האזרחים, העסקים, או העסקנים?״, עם ערן ויגודה גדות, בספר ״אחריות ציבורית בישראל, 2012; ופירסם מאמרים בעיתונות הכלכלית (בטאון ״רואה החשבון״, גלובס), באתר וואלה, באתר News1, באתר של אומ״ץ, שבי״ל, TI ועוד. ספרו ״Activist Business Ethics״ מצוטט מספר פעמים בערך Business Ethics בויקיפדיה

באנגלית ובאתרים אחרים ונרכש על ידי למעלה מאלף ספריות של מיטב האוניברסיטאות בעולם. ספריו היו הראשונים בעולם שעסקו באתיקה לבעלי מניות מיעוט, בין הראשונים בישראל על צדק חברתי, הם התריעו על עושק המדינה והציבור ע״י הטייקונים, השרים, הכנסת ופקידי הממשל, על שערוריות הממשל התאגידי שקרו מ- 12/2001, המשבר הכלכלי העולמי שפרץ ב- 9/2008 ועוד.

קורי כתב ב- 2014 קוד אתי, עשרה אירועים וקיים הדרכה לסיב״ט, האגף ליצוא בטחוני במשרד הבטחון. בעבר כיהן בתפקידים בכירים בתעשיית ההיי-טק, היה סמנכ״ל כספים ומכירות באלביט בה עבד בין השנים 1973-1987, הוביל הנפקות בארה״ב ובישראל, כתב למעלה ממאה תוכניות עסקיות, ויזם מיזוגים, תוכניות הבראה, רכישות ומכירת ידע בארה״ב, אירופה וישראל. קורי נבחר למרצה המצטיין באוניברסיטת חיפה, והיה חבר בדירקטורינוים של חברות עסקיות בארה״ב ובישראל, שבי״ל TI, תיאטרון חיפה, פסטיבל הסרטים חיפה. לקורי אתר אינטרנט המציג את פעילותו בעסקים ובאתיקה עסקית בספרים, מאמרים, קורסים, הרצאות, בישראל ובעולם.

קורי קיבל את הפרס היוקרתי ביותר על פעילות אתית ״עיטור המופת״ מטעם תנועת אומ״ץ בשנת 2015, הרצה בפני הנהלת Transparency International בברלין, בפורום של האיחוד האירופי בסטרזה, כינוס של מנכ״לים בצרפת, ועידת ההיי טק, הנהלות בנקים, כנס הדירקטורים, כנס מבקרי הפנים, שבי״ל, מרכז יזרעאלי, משכנות שאננים, ערבי השקה לספרים שכתב בבית ציוני אמריקה ובמרכז סוזן דלאל בת״א, ארנסט & יונג, קבוצת מגדל, ברדיו, בטלביזיה, באלביט, בתע״א, BDO, מרכז האתיקה בבורסה לניירות ערך, אומ״ץ, אייפקס וארגון בוגרי אינסאד בישראל, חברת החשמל, פורומים של הטכניון, אוניברסיטת חיפה ואוניברסיטאות אחרות ובהנהלת הרשות לני״ע בישראל. קורי השתתף בפורומים של תנועת המחאה החברתית והשר מיכאל איתן והעביר להם לבקשתם מבחר מכתביו. הוא יזם יום עיון (שהוסרט) על צדק חברתי וכלכלי בישראל ב- 2011 בחיפה, בשיתוף אוניברסיטת חיפה ואומ״ץ. קורי כיהן בתפקידים ניהוליים בתנועת אומ״ץ למען מנהל תקין וצדק חברתי ומשפטי. קורי מכהן כחבר המועצה הציבורית המייעצת של פורום הדירקטורים בישראל. קורי היה בין הראשונים בישראל שהתבטאו בנושאי הון ושלטון, ריכוזיות והפערים הכלכליים משנת 2001 ואילך והתווה משנה סדורה כיצד ניתן להיחלץ מהמשבר החברתי והכלכלי בספרים, במאמרים, במצע תנועת הרפובליקה השניה, בקורסים ובהרצאות.

קורי קיבל דוקטורט בהצטיינות במנהל עסקים/אתיקה עסקית ב- Conservatoire National des Arts et Metiers - CNAM בפריס, צרפת, בשנת 2004; את ה- MBA (באנגלית, צרפתית וגרמנית) ב- INSEAD, בפונטנבלו, צרפת, בשנת 1968; את ה- BA בכלכלה ומדעי המדינה באוניברסיטה העברית בירושלים בשנת 1966; ועבר קורסים בשיווק, מימון ונושאים אחרים ב- IMD, שוויץ, ועוד. שירת בצה"ל כקצין עד דרגת רב סרן במילואים. שולט בעברית, אנגלית, צרפתית (שפת אם), ספרדית ולאדינו, שולט חלקית בגרמנית, איטלקית, פורטוגזית, רומנית ואינטרלינגווה ולמד יותר מ- 40 שפות אחרות עם יכולת קריאה חלקית. יזם את תרגום הצהרת זכויות האדם של האו"ם בלאדינו והשתתף בתרגום ובעריכה. קורי נשוי לרותי מ- 1969, ולהם שלושה ילדים, יוסף, אמיר ושירלי ונכדים. נולד בקהיר, מצרים, ב- 5.6.1944, עלה לישראל ב- 1953, אזרח ישראלי, גר בחיפה.

Dr. JACQUES CORY – CURRICULUM VITAE

PERSONAL INFORMATION

Home Address: 2, Costa Rica Street, Haifa, Israel 34981

Telephone: 972-4-8256608 or 972-4-8246316. Mobile: 972-544-589518.

Fax: 972-4-8343848

E-mail: coryj@zahav.net.il or cory@netvision.net.il

Website: http://www.businessethicscory.com or http://www.businessethics.co.il

EDUCATION

Ph.D. Business Administration (with distinction), CNAM - Conservatoire National des Arts et Metiers, Paris, France, 2004. Doctoral Dissertation in French - 'Business Ethics and the Minority Shareholders' - the first dissertation on this subject in the world.

MBA Business Administration, INSEAD, Fontainebleau, France, 1968. An International MBA in a trilingual program: English, French and German.

BA Economics and Political Sciences, Hebrew University of Jerusalem, Israel, 1966.

ACADEMIC ACTIVITIES

2004-2013 Lecturer at the MBA, International MBA, MA, BA programs, and 17 classes of the Naval Academy, at The University of Haifa, Israel, on: Corporate Governance, Business Administration, Social & Economic Justice, Business Ethics, CSR - Corporate Social Responsibility, Sustainability, Globalization, M&A - Mergers & Acquisitions, Business and Government, Leadership and Stakeholders, NGOs and the Public Sector. Elected in 2005 as the Best Lecturer of the University of Haifa and received appreciation letters from deans and students.

2010-2011 Lecturer at the International MBA program in English, at The Tel Aviv University, Israel, on: The Future of Capitalism in a Sustainable Society, a Contemporary Course in the Context of the Great Recession of 2007-2010; and a Course on Business Ethics.

2009-2010 Lecturer at the Executive MBA program, at The Technion Israel Institute of Technology, Tel Aviv, Israel, on: Business Ethics & the Future of Capitalism in a Sustainable Society.

2006 Visiting Professor, INSEAD, Singapore, on: Semestrial Course of Business Ethics - 'Individual, Business & Society: The Ethical Dilemma'.

2005 Lecturer at the Ruppin Academic Center on Business Ethics.

2010-2014 Lecturer at the Carmel Academic Center in English and in Hebrew on Business Ethics and the Future of Capitalism.

BUSINESS ACTIVITIES

2014 Writing of Ethical Code, 10 Case Studies, and Training for Sibat, the International Defense Cooperation Agency

2006 Chairman of the Advisory Board, Taditel, Israel.

2005 Business Manager CycleTec, affiliate of American Israeli Paper Mill, Israel.

2002 General Manager Corporate Recovery Management, W&S Israel.

1981 - 2000 Top-level management of large and small hi-tech companies, M&A and strategic partnerships, international business, know-how transfer with conglomerates, shares and debentures offerings in the US & Israel, subsidiaries management, international turnarounds, initiating new ventures. Business activities in France, US, Europe, Israel.

Turnaround Plans and successful implementation of Elbit (1981-1982), Elscint's subsidiaries (1987-1988), NBase (1995-1996), and other companies, in hi-tech and low-tech, in France, the US and Israel, increasing in several cases valuation by more than 1,000%.

M&A and JV Negotiations of Israeli, U.S., Canadian, French, German, and Spanish companies in the computer, Internet, data communication, telecom, imaging, semi-conductor, and aerospace industries. Due diligence, negotiations, 100 business plans, strategic planning.

Technology Transfer: conducting of negotiations and agreements, including development, manufacturing and marketing rights, between large European, American and Israeli companies, such as Nixdorf, Alcatel, Hon and Global. Management of a Satellite Communications Consortium (1991-1993) comprised of some of the largest Israeli companies: IAI, Rafael/Galram, Elisra, Gilat, Technion.

Management: **(1981-1987)** Vice President in charge of business activities, sales and finance of Elbit, one of the largest Israeli hi-tech companies. Was directly responsible for the transition from heavy losses to peak profits, M&A, and international business breakthrough. Managed U.S. and Israeli public offerings. Member of U.S. and Israeli Boards of Directors. Initiated and managed Strategic Planning.

1973-1980: Sales Manager and Head of the Defense Sales Department at Elbit, Israel.

1970-1973: Export Manager and Assistant to the Executive CEO at Electra, Israel.

1968-1970: Assistant to the Strategic Planning VP of Israel Aircraft Industries, Israel.

BOOKS

"**Business Ethics for a Sustainable Society: Conquering the Corporate Frankenstein**", The Edwin Mellen Press, US, 2009. An academic book in English, focusing on the Economic Whirl, starting in the eighties with damages of billions and culminating in the Great Economic Crisis of 2008 with damages of trillions, its origins, analysis and potential solutions. The book comprises

of theoretical issues, cases based on business experience, and works: on business ethics, sustainability, globalization, corporate governance, & social responsibility. Hard cover - 2009, soft cover - 2010, used as textbook.

"Selected Issues in Business Ethics and Social Responsibility", published by Magnes Publishers, the Hebrew University of Jerusalem, Israel, in July 2008: Analysis of theoretical issues and ethical dilemmas in original cases, films, plays & novels, forecasting the world economic crisis & presenting practical vehicles to overcome the crisis. Received an outstanding acclaim and used as textbook.

Two books - "Business Ethics: The Ethical Revolution of Minority Shareholders" and **"Activist Business Ethics"**, published by Kluwer Academic Publishers Boston, US, in 2001 (now Springer). Paperback Editions by Springer, US, 2004. Pioneer research, based on case studies of U.S., French & Israeli companies and extensive business experience, with a modern approach on activism in business ethics. The books found the rules that govern unethical conduct towards minority shareholders, which were validated by the Enron scandal. Activist Business Ethics is quoted on Wikipedia & other websites, is quoted several times in the entry "Business Ethics" of Wikipedia, is recommended in Wikipedia and Answers.com for "Further Reading", and is treated as a standard text/source book in Talk: Business Ethics in Wikipedia. The book is in about one thousand university libraries all over the world (USA – 750, Germany – 41, Canada – 36, France, UK, Netherlands, Belgium, Norway, Denmark, Poland, Italy, Switzerland, Romania, Slovenia, Spain, Mexico, Colombia, Lebanon, Israel, Saudi Arabia, United Arab Emirates, Turkey, Qatar, South Korea, South Africa, Malaysia, Singapore, China, etc.), and sells also in Russia, India, Japan, Greece, Thailand, Brazil, etc.

Doctoral Dissertation in French - '**Business Ethics & the Minority Shareholders**', 2004, at CNAM, Paris, France, in 2004 and at other locations. Book "**L'ethique des affaires et les**

actionnaires minoritaires", published by Editions Universitaires Europeennes in France in 2012. Used as textbook.

Novel in Hebrew "Beware of Greeks' Presents", Bimat Kedem, Israel, 2001, a modern Odyssey on Business Ethics, with the essay "**Business Ethics in Israel – the Dream and the Calamity**", one of the first essays on this topic. Used as textbook. **A Play in Hebrew** - "**Nelly's Choice**", Jacques Cory with Amalia Eyal, in 2005 (on Cory's website and at the library of the University of Haifa). Used as textbook. Reading of the play was performed at the Hebrew University of Jerusalem on July 30, 2008. Translated into French in 2008 by Saskia Cohen - "**Le choix de Nelly**", published in 2012 in France by Edilivre. **A Play in Hebrew** "**Nelly Doron**" by Jacques Cory, written in 1997 and published on Cory's website, University of Haifa, Transparency International Israel, Ometz, Carmel websites, etc. in 2012.

Chapters in Edited Books – "**Une maniere originale d'enseigner la RSE**" (An original method to teach CSR), in the book "La RSE – La responsabilite sociale des entreprises – Theories et pratiques", by Francois Lepineux, Jean-Jacques Rose, Carole Bonanni, Sarah Hudson, published by Dunod in France in 2010. "**In the Name of Citizens, Business or Officials? Insights on the Public Responsibility of the Government and Public Administration**" by Eran Vigoda Gadot and Jacques Cory, in the book "Public Responsibility in Israel" by Raphael Cohen-Almagor, Ori Arbel-Ganz, Asa Kasher, published by Hakibbutz Hameuchad Publishing House & The Jerusalem Center for Ethics, in Hebrew, in Israel, 2012. One of the first essays on Business & Government & Social Justice in Israel.

2012 - "Social, Economic & Governmental Justice: Essays, Articles & the Play "Nelly Doron"" free ebook in Hebrew, published on the Internet at Jacques Cory's website in HOME, BOOKS and HEBREW, at the University of Haifa's Library website - **http://lib.haifa.ac.il** (search by name of author or book), Transparency International Israel, Ometz, Carmel Academic Center websites, etc. Includes also short stories: "Baruch Ashem", "Rain Fairy", correspondence,

appreciation letters, social justice projects, satires, Ladino activities, case studies... Based on "**Essays & Articles on Social & Economic Justice, Business & Government in Israel**", published since 2010 on journals & websites. Additional essays, articles, case studies and a code of ethics appear on Cory's and other organizations' websites and might be part of a published printed version of the eBook, if a publisher would publish the book in Israel. The updated eBook is split in two eBooks: a professional book – **2016 – "Ethical Codes and Case Studies, Essays and Articles on Social, Economic and Governmental Justice"**, and a book on general and personal topics – **2016 – " Essays, Memoirs and Articles on General and Personal Topics"**.

2010 - "**The Future of Capitalism in a Sustainable Society**" in English, based on The Great Recession of 2007-2010: book in progress, along an outline on Cory's website. Bibliography of 120 books, a similar number of videos, and hundreds of articles, was read and hundreds of notes were prepared as basis for writing the book upon receipt of adequate financing. The book calls into question the conduct of corporations, leaders, executives and regulators before, during and after the Recession and shows how the invisible hand, minimal regulation and maximization of profits have a perverse impact on the world economy, society, stakeholders, business and profitability. Finally, the book suggests a new political economy of the state, new strategy for the private and public sectors, new economy of income and wealth distribution, in the context of a proper humane policy bringing sustainable development.

2016 – "Ethics Pays: A Comprehensive Atlas of Salient Parameters in the 300 Countries of the World Proving that Ethics Pays" in English. The eBook proves that the most ethical countries obtain the best results in all the parameters - GDP per capita, democracy, peace, equality, freedom, happiness, social progress, efficiency, globalization, competitiveness, etc., and the most corrupt countries obtain the worst results. The book is also a geography book describing the 18 - 55 most salient parameters of the world's countries, and comparing the

achievements of all the 300 countries of the world. The most salient parameters can be allocated to each country, or can remain in the tables of the book and in the links of the book.

2016 – "Cory's Cosmopolitan Cultural Credo: Autobiography – A Lifetime Companion for the Universal Intellectual Humanist" in English. An eBook describing Cory's experience, works and thoughts on his fields of interest, a new kind of literature, comprising of a mixture of: novels, drama, biographies, non-fiction, linguistics, geography, business, ethics, academics, economics, history, music, arts, films, philosophy, poetry, folklore, sociology, travel, and even humor. Cory blended all those ingredients in his long careers in diverse occupations and avocations, which might interest the intellectual reader of the book. The book is Cory's credo and truth, an ode to humanism, moderation and harmony, in Cory's cosmopolitan, polyglot and holistic approach. It can be read, seen, or heard during thousands of hours, everybody can find interest in parts of this book, which hopefully will arise a desire to learn languages, literature, philosophy, history, geography, ethics, and drama, and watch the best films, music, folklore, and arts. In this book Cory wants to shake the complacency of businessmen, statesmen, fundamentalists, peacelovings, academics, & intellectuals, who often don't see the whole picture, as this book does, encompassing most of the facets of culture.

2016 – "Ijiko and His Grandparents in the Jungle" – in Hebrew. The children book by Jacques Cory, illustrated by Elena Gat, edited by Shirly Garfunkel, exists in a book format with illustrations but it was not published yet, and also as an eBook (without the illustrations) at Jacques Cory's website. This book is based on the author's jungle stories to his children and grandchildren, who also contributed their inputs to the plot, with names primarily deriving from funny words in Ladino, as the lion Hastrapula, the giraffe Siskerina, the monkey Sholobolo, the peacock Zurzuvi, the witch-doctor Melizina, the rhinoceros Haftona, etc.

PROFESSIONAL ACTIVITIES

2013 – Member of the Advisory Board of I.Q.L. The Israeli Directors Forum Ltd. The Forum (Integrity, Quality & Leadership) is designed to upgrade the work of directors as well as to enrich and equip them with professional tools for performance of their duty.

2012 - Initiating a proposal for the Award of Sustainable Justice Prizes in Israel and in other countries, member of the Prize Committee with well-known ethical experts in the award fields of: Social Justice, Economic Justice, Governmental Justice, Environmental Justice, Media Justice, Educational Justice & Cultural Justice, i.a. Nobel Prize laureate Professor Dan Shechtman, famous playwright Joshua Sobol, and leading professors, journalists & activists.

2011 - Organization of Symposium on Social & Economic Justice with the University of Haifa & Ometz in Haifa, Israel**.** Lecture by Cory, Participation of Leading Professors, Businessmen, Social Activists, NGO Leaders & Daphni Leef. Symposium filmed by the Academic Channel.

Participation in the Forums of the Israeli Social Protest Movement and Others for Enhancing Social Justice in Israel, Transparency, Ethics, & Reducing Business & Government Relations.

2001 - Lectures at Conferences, Universities, Organizations, Companies and Governmental Forums, in the U.S., Europe and Israel. Transcripts, Films & Articles on Lectures – on Cory's website.

Transparency International, Berlin – Drawing Lessons from the Great 2008 Recession - 2010

Insead, Fontainebleau, France - Lectures and Workshops at Ethics Days – 2001/2003

European Union - Stresa, Italy, Lecture on Trends in M&A - 2001

Ethics & Management - Symposium of Paris' high ranking executives - 2003

In Europe – meetings for promoting Cory's books in Paris, London, Frankfurt, Amsterdam and Copenhagen, with collaboration of Kluwer – 2001

In the USA – meetings for promoting Cory's books in Washington, Boston and New York, participating at the annual meeting of Society for Business Ethics in Washington – 2001

Israel: Keynote Speaker - Top Management of Israeli Bank Leumi, Transparency International, Israeli SEC, the Israeli Electric Company, Elbit, IAI, Apax & Insead Anciens Association, Ernst & Young. Magnes Launching of Book – ZOA hall, Tel Aviv, Bimat Kedem Launching of Book – Suzan Dalal hall, Tel Aviv. Speaker at the Hi-Tech Summit (Technology & People), Directors' Convention, Ethics Center at the Israeli Stock Exchange, Internal Auditors Convention, Mishkenot Shaananim Ethics Center, Ethics & Engineering, BDO, Migdal Insurance Group, Izraeli Ethics Center, Ometz, forums of the Technion and the University of Haifa, Reali High School, and on Israeli radio & TV.

2013 – Articles in Walla Business and Ethics Center Mishkenot Shaananim Bulletin

2010 - Publicist, News First Class, NFC, News 1, a leading Israeli News Website

2009-2011 – Columnist, "Ethics and You" – The Israeli CPA Review

2008- Articles in Transparency International Israel and Ometz

2006 - Member of the Editorial Advisory Board, Society and Business Review, Emerald.

2001 - Israel: Essays and Articles on Social & Economic Justice, Business Ethics, Business & Government

PUBLIC ACTIVITIES

2015 – Award of the Israeli highest ethical prize by Ometz "Itur Hamofet".

1981 - Member of the Society for Business Ethics in the US; the France and United Kingdom Chambers of Commerce in Israel. Member of the Boards of Directors/Management of Transparency International Israel, Ometz ethical NGO, Haifa Theater, Haifa Film Festival.

LANGUAGES

Fluent in English, French (mother tongue), Spanish, Ladino, Hebrew. Fair knowledge of Italian, German, Portuguese, Romanian, Interlingua. Reading capabilities in more than 40 other languages.

AVOCATIONS

Theater, Literature, Cinema, Languages, Research, Travel.

FAMILY AND PERSONAL STATUS

Married Ruthy Popliker, August 19, 1969. Three children: Joseph, Amir, Shirly, all of them married with children. Born in Cairo, Egypt, June 5, 1944, studied in French at the Lycee Francais du Caire. Living in Israel since 1953. Israeli citizen (mother Pauline Simon Cory was a Greek citizen).

LIST OF PUBLICATIONS – Dr. JACQUES CORY

BOOKS

2012 - "Social, Economic & Governmental Justice: Essays, Articles & the Play "Nelly Doron"" free ebook in Hebrew, published on the Internet at Jacques Cory's website in HOME, BOOKS and HEBREW, at the University of Haifa's Library website - **http://lib.haifa.ac.il** (search by name of author or book), Transparency International Israel, Ometz, Carmel Academic Center websites, etc. Includes also short stories: "Baruch Ashem", "Rain Fairy", correspondence,

appreciation letters, social justice projects, satires, Ladino activities, case studies... Based on "**Essays & Articles on Social & Economic Justice, Business & Government in Israel**", published since 2010 on journals & websites. Additional essays, articles, case studies and a code of ethics appear on Cory's and other organizations' websites and might be part of a published printed version of the eBook, if a publisher would publish the book in Israel. The updated eBook is split in two eBooks: a professional book – **2016 – "Ethical Codes and Case Studies, Essays and Articles on Social, Economic and Governmental Justice"**, and a book on general and personal topics – **2016 – "Essays, Memoirs and Articles on General and Personal Topics"**.

2010 - "**The Future of Capitalism in a Sustainable Society**" in English, based on The Great Recession of 2007-2010: book in progress, along an outline on Cory's website. Bibliography of 120 books, a similar number of videos, and hundreds of articles, was read and hundreds of notes were prepared as basis for writing the book upon receipt of adequate financing. The book calls into question the conduct of corporations, leaders, executives and regulators before, during and after the Recession and shows how the invisible hand, minimal regulation and maximization of profits have a perverse impact on the world economy, society, stakeholders, business and profitability. Finally, the book suggests a new political economy of the state, new strategy for the private and public sectors, new economy of income and wealth distribution, in the context of a proper humane policy bringing sustainable development.

2016 – "Ethics Pays: A Comprehensive Atlas of Salient Parameters in the 300 Countries of the World Proving that Ethics Pays" in English. The eBook proves that the most ethical countries obtain the best results in all the parameters - GDP per capita, democracy, peace, equality, freedom, happiness, social progress, efficiency, globalization, competitiveness, etc., and the most corrupt countries obtain the worst results. The book is also a geography book describing the 18 - 55 most salient parameters of the world's countries, and comparing the

achievements of all the 300 countries of the world. The most salient parameters can be allocated to each country, or can remain in the tables of the book and in the links of the book.

2016 – "Cory's Cosmopolitan Cultural Credo: Autobiography – A Lifetime Companion for the Universal Intellectual Humanist" in English. An eBook describing Cory's experience, works and thoughts on his fields of interest, a new kind of literature, comprising of a mixture of: novels, drama, biographies, non-fiction, linguistics, geography, business, ethics, academics, economics, history, music, arts, films, philosophy, poetry, folklore, sociology, travel, and even humor. Cory blended all those ingredients in his long careers in diverse occupations and avocations, which might interest the intellectual reader of the book. The book is Cory's credo and truth, an ode to humanism, moderation and harmony, in Cory's cosmopolitan, polyglot and holistic approach. It can be read, seen, or heard during thousands of hours, everybody can find interest in parts of this book, which hopefully will arise a desire to learn languages, literature, philosophy, history, geography, ethics, and drama, and watch the best films, music, folklore, and arts. In this book Cory wants to shake the complacency of businessmen, statesmen, fundamentalists, peacelovings, academics, & intellectuals, who often don't see the whole picture, as this book does, encompassing most of the facets of culture.

2012 - "**In the Name of Citizens, Business or Officials? Insights on the Public Responsibility of the Government and Public Administration**" by Eran Vigoda Gadot and Jacques Cory, in the edited book "Public Responsibility in Israel" by Raphael Cohen-Almagor, Ori Arbel-Ganz, Asa Kasher, published by Hakibbutz Hameuchad Publishing House/The Jerusalem Center for Ethics, in Hebrew, in Israel. One of the first essays (written in 2008) on Business & Government and Social Justice in Israel.

2010 - "Une maniere originale d'enseigner la RSE" (An original method to teach CSR), in the book "La RSE – La responsabilite sociale des entreprises – Theories et pratiques", by Francois

Lepineux, Jean-Jacques Rose, Carole Bonanni, Sarah Hudson, published in French by Dunod in France. On teaching CSR with plays, novels & films on business, CSR & ethics.

2009 - "Business Ethics for a Sustainable Society: Conquering the Corporate Frankenstein", The Edwin Mellen Press, US. An academic book in English, focusing on the Economic Whirl, starting in the eighties with damages of billions and culminating in the Great Economic Crisis of 2008 with damages of trillions, its origins, analysis and potential solutions. The book comprises of theoretical issues, cases based on business experience, and works: on business ethics, sustainability, globalization, corporate governance, & social responsibility. Hard cover - 2009, soft cover - 2010, used as textbook.

7/2008 - "Selected Issues in Business Ethics and Social Responsibility", published by Magnes Publishers, the Hebrew University of Jerusalem, Israel: Analysis of theoretical issues and ethical dilemmas in original cases, films, plays & novels, forecasting the world economic crisis & presenting practical vehicles to overcome the crisis. Received an outstanding acclaim and used as textbook.

Two books - "Business Ethics: The Ethical Revolution of Minority Shareholders" and **"Activist Business Ethics"**, published by Kluwer Academic Publishers Boston, US, in 2001 (now Springer). Paperback Editions by Springer, US, 2004. Pioneer research, based on case studies of U.S., French & Israeli companies and extensive business experience, with a modern approach on activism in business ethics. The books found the rules that govern unethical conduct towards minority shareholders, which were validated by the Enron scandal. Activist Business Ethics quoted on Wikipedia & other websites, is quoted several times in the entry "Business Ethics" of Wikipedia, is recommended in Wikipedia and Answers.com for "Further Reading", and is treated as a standard text/source book in Talk: Business Ethics in Wikipedia. The book is in about one thousand university libraries all over the world (USA – 750, Germany – 41, Canada – 36, France, UK, Netherlands, Belgium, Norway, Denmark, Poland, Italy, Switzerland,

Romania, Slovenia, Spain, Mexico, Colombia, Lebanon, Israel, Saudi Arabia, United Arab Emirates, Turkey, Qatar, South Korea, South Africa, Malaysia, Singapore, China, etc.), and sells also in Russia, India, Japan, Greece, Thailand, Brazil, etc.

Doctoral Dissertation in French - '**Business Ethics & the Minority Shareholders**', 2004, at CNAM, Paris, France, in 2004 and at other locations. Book "**L'ethique des affaires et les actionnaires minoritaires**", published by Editions Universitaires Europeennes in France in 2012. Used as textbook.

Novel in Hebrew "Beware of Greeks' Presents", Bimat Kedem, Israel, 2001, a modern Odyssey on Business Ethics, with the essay "**Business Ethics in Israel – the Dream and the Calamity**", one of the first essays on this topic. Used as textbook. **A Play in Hebrew** - "**Nelly's Choice**", Jacques Cory with Amalia Eyal, in 2005 (on Cory's website and at the library of the University of Haifa). Used as textbook. Reading of the play was performed at the Hebrew University of Jerusalem on July 30, 2008. Translated into French in 2008 by Saskia Cohen - "**Le choix de Nelly**", published in 2012 in France by Edilivre. **A Play in Hebrew** "**Nelly Doron**" by Jacques Cory, written in 1997 and published on Cory's website, University of Haifa, Transparency International Israel, Ometz, Carmel websites, etc. in 2012.

2016 – "Ijiko and His Grandparents in the Jungle" – in Hebrew. The children book by Jacques Cory, illustrated by Elena Gat, edited by Shirly Garfunkel, exists in a book format with illustrations but it was not published yet, and also as an eBook (without the illustrations) at Jacques Cory's website. This book is based on the author's jungle stories to his children and grandchildren, who also contributed their inputs to the plot, with names primarily deriving from funny words in Ladino, as the lion Hastrapula, the giraffe Siskerina, the monkey Sholobolo, the peacock Zurzuvi, the witch-doctor Melizina, the rhinoceros Haftona, etc.

ARTICLES

2009 – 2011 – Columnist: "Ethics and You" at Roeh Haheshbon, Israeli CPA Review

June 2011, Holistic Ethics, "Ethics & You", Column in Roeh Haheshbon, Israeli CPA Review

March 2011 - Inside Information and Insider Trading, "Ethics and You", Israeli CPA Review

October 2010 - Lessons for the Insurance Industry, "Ethics and You", Israeli CPA Review

August 2010 - Teaching Business Ethics with Plays, "Ethics and You", Israeli CPA Review

(also in French)

June 2010, The Greatest Scheme in History, "Ethics and You", Israeli CPA Review

April 2010 - Mark to Market & the Great Recession, "Ethics and You", Israeli CPA Review

February 2010 - Sustainability - Paul Hawken, "Ethics and You", Israeli CPA Review

(also in English)

October 2009 - Drawing Lessons from the Great Recession of 2008, Israeli CPA Review

(also in English)

August 2009 - CPA's Ethical Mission, "Ethics and You" Column in Israeli CPA Review

(also in English)

June 2009 - Chinese Wall's Illusion, "Ethics and You" Column in Israeli CPA Review

April 2007 – Essay "The Twelve Commandments", 12 Rules on Reconciliation between Profitability and Ethics, in Roeh Haheshbon, the Israeli CPA Review (also in English)

2013 - Walla Business, a Leading Israeli News Website

May 2013 – Lapid, Fisher, Netanyahu, Bourgeoisie's Knights

March 2013 – Linking Economy and Society

2010 - Publicist at News First Class, NFC, News 1, a Leading Israeli News Website

March 2014 – On Theater, Cameri, Frost/Nixon

March 2014 – On Orientalism and Europocentrism

February 2014 – Eulogy for Zvi Aviel, one of the greatest Israeli's Poets, with Translation from German by Cory of one of his first stories

February 2014 – Spanish Citizenship for Sephardim

November 2013 – Ethics Starts at the Top

April 2013 - Sustainable Justice in the World's Cultures

March 2013 – Who Is the Real Aristocracy in Israel?

November 2012 – Social, Economic and Governmental Justice

August 2012 – The Nightmare of Julia, a satire

June 2012 - Absolute Responsibility for the Carmel Disaster and the Breaking of the Social Justice Movement

March 2012 - Social & Economic Justice Activists - Anarchists, Communists & Impudents?

February 2012 - Essay - The Actual Context of the Play "The Visit of the Old Lady"

November 2011 - Social & Economic Justice in Israel (Published also on Ometz's website)

August 2011 - Open Letter to the Leaders of the Social Movement

March 2011 – How I Discovered the Synagogue of Coria?

December 2010 - Brethren, Our Country is on Fire

July 2010 - Bibliotherapy and Me

2013 – Ethics Center Mishkenot Shaananim Bulletin

March 2013 – Social, Economic and Governmental Justice

2011 – Initiated and Participated with Ladinokomunita in the Translation and Editing of the UN Universal Declaration of Human Rights into Ladino, published on the UN Website, and on the website eSefarad Spain in Ladino.

2008 -2009 - Transparency International Israel's Website and Nihul Shakuf

October 2009 - The Decline of Ethics following the Great Recession of 2008

November 2008 - 36 Principles of Business and Ethics in the Economic World Towards 2020

(also in English)

2009 - Ometz's (Israeli Ethical Organization) Website

December 2009 - Article on the Great Recession

May 2009 - Futuristic Satire "Children of Winter 1973 – 2049"

April 2009 - The Basic Principles of the Political Platform of the Israeli Second Republic Movement

February 2009 - The Ethical Failures of the World Economic Crisis

(As well as articles published on other websites from 2010 onwards)

2004 - Articles published in Globes, a leading economic daily newspaper

September 2008 - (G Magazine pp. 25-30) an Interview with Cory and a Review by Dror Feuer on Cory's Book

August 2008 - Anat Cohen, On Ethical Screening for MBA Students, with Interviews of Leading Academics, including Jacques Cory

July 2004 – an Article by Jacques Cory "Stop the Rhinoceros we want to step down"

Other Articles

2014 – Spanish Citizenship for Sephardim in Ladino, Diyalog Turkey May 2014, pp. 87-89, Satire April 2014

2011 - How I discovered the synagogue of Coria? written by Cory in 5 languages, published: in Tarbut Sefarad Spain, in Spanish... Aurora Israel, in Spanish... Anajnu Chile, in Spanish... Shelanu Argentina, in Spanish... CCIU Uruguay, in Spanish… eSefarad Argentina, in Ladino & Spanish... Ladinokomunita USA, in Ladino... Forojudio Mexico, in Ladino... Los Muestros Belgium, in Ladino... Aki Yerushalaim Israel, in Ladino... Sephardic Horizons USA, in Ladino... News1 Israel, in Hebrew... Sharsheret Hadorot Israel, in English & Hebrew... Halapid US, in English... Nahar Misraim France, in French… Letter from the Spanish Ambassador in Israel in Spanish with translation into English... Afterword by Cory in English

April 2005 - Site of Ladino Poem – "Onde estas mujer kerida?" (published in Aki Yerushalayim no. 77, p. 75), Text of the Ladino Poem, with Hebrew Translation

Site of "Oriental Wind – Who is Oriental?" (Hakivun Mizrah Review no. 2, p. 12, - Bimat Kedem), Text of the poem

August 2002 - Academic Books appear in home page of Kluwer's site as "Books Relating to the Enron Scandal".

July 2002 - Review on "Business Ethics" and novel in the National Chapter Bulletin of Transparency International

6/ 2002 - Essay on "Internet and Transparency as Ethical Vehicles" in the Israeli review "Status"

2002 - Review on "Business Ethics" in the European IQ Magazine no. 2, 2002, with a circulation of 30,000 copies to the Insead Alumni and Companies' contacts

2001 - 36 Laws of Wrongdoing to Minority Shareholders in Unethical Companies

2001 - Essay on Business Ethics in Israel (with a summary of Cory's Kluwer academic books)

Ethical Strategic Planning, The International Ethical Fund, The Global Center for Business Ethics, Integrity Tests

9/10 2001: The Internet and Transparency as Ethical Vehicles (Mashavei Enosh, 165-166)

How to Implement a Turnaround Plan (published in Investment & Society Israel 1989, Seven Days Ltd., pp. 36-37)

Summer 2001 - Review on "Business Ethics" in Transparency and Management, Transparency International Journal, Shvil

Introducing new materials on Jacques Cory's website: www.businessethicscory.com Book in Hebrew "Social, Economic & Governmental Justice", Articles, Extracts of Books, Social, Economic, Cultural, Travel & Linguistic Activities, Courses, Photos, Lectures & Videos of Lectures, Correspondence, Audio Play, Screenplay, Play "Nelly Doron", Stories, Lists, Internet Links…

מקורות למסות ולמאמרים

אתר מחלקה ראשונה NEWS1

מרס 2014 - על מזרחיות, מוסיקה מזרחית ואירופוצנטריות

מרס 2014 – על תיאטרון וההצגה האחרונה – פרוסט/ניקסון

פברואר 2014 – צבי אביאל, המשורר העיוור שראה והבין הכל

פברואר 2014 – לבי במזרח והאזרחות שלי בסוף מערב

מרס 2011 – כיצד גיליתי את בית הכנסת של קוריה בספרד?

יולי 2010 – הביבליותרפיה ואני

הכיוון מזרח

דצמבר 2015 – כתב-עת לתרבות ולספרות, גיליון מספר 28, עמודים 59-62 – תרבות הלאדינו רומנסה ספרדית : סיפורה של אהבה מופלאה הלאדינו ואני, כיצד גיליתי את בית הכנסת של קוריה בספרד

2001 – גיליון מספר 2, עמוד 12 - רוח מזרחית, מי הוא מזרחי?

עיתון 77

יוני-יולי 2015, כתב עת לספרות, אמנות, חברה, ביקורת, גיליון מס׳ 383, עמ׳ 12 – ״תמים כילד״, צבי אביאל – שערי אהבה, אנתולוגיה לשירת צבי אביאל, הוצאת גוונים 2014, 437 עמ׳. ביקורת שירה של יעקב קורי

AKI YERUSHALAYIM

אפריל 2005 – גיליון מספר 77, עמוד 75 - שיר בלאדינו : איה את אשתי האהובה?

ONDE ESTAS MUJER KERIDA?

DIYALOG

מאי 2014 – איזמיר, תורכיה – עמ׳ 89-87 : מאמר בלאדינו ״ליבי במזרח והאזרחות שלי בסוף מערב״

MI KORASON ESTA EN EL ESTE I MI NASIONALIDAD ESTA EN LA FIN DEL OESTE

ESEFARAD.COM

28.10.2011 – מאמר בלאדינו של רחל בורטניק על תרגום הצהרת זכויות האדם של האו״ם שהיה ביוזמת קורי

DEKLARASION UNIVERSAL DE LOS DERECHOS UMANOS EN LADINO

מאמרים של יעקב קורי בלאדינו, ספרדית, עברית, אנגלית וצרפתית ״כיצד גיליתי את בית הכנסת של קוריה בספרד!״ בלאדינוקומוניטה אתר בינלאומי בלאדינו, אקי ירושלים ישראל, שרשרת הדורות ישראל, תרבות ספרד - ספרד, אורורה - ישראל, אנחנו – צ׳ילה, שלנו – ארגנטינה, CCIU – אורוגווי, א-ספרד – ארגנטינה, פורוחודיו – מכסיקו, לוס מואסטרוס – בלגיה, ספרדיק הורייזונס – ארה״ב, הלפיד – ארה״ב, נהר מצריים – צרפת. כמו כן פורסמו מאמרים אחרים של יעקב קורי ועליו בנושאים שונים בפורום של לאדינוקומוניטה.

How I discovered the synagogue of Coria: in Tarbut Sefarad Spain Spanish... Aurora Israel Sp... Anajnu Chile Sp.. Shelanu Argentina Sp.. CCIU Uruguay Sp eSefarad Ladino & Sp.. Ladinokomunita.. Forojudio Mexico Lad.. Los Muestros Belgium Lad.. Aki Yerushalaim Lad.. Sephardic Horizons Lad... News1 Hebrew.. Sharsheret Hadorot English.. Heb.. Halapid US En.. Nahar Misraim France French TOC.. Text.. Letter Spanish Ambassador.. Afterword

האתר של יעקב קורי: www.businessethics.co.il

קישור למאמרים דלעיל ולמכתבי הוקרה באתר של קורי:

http://www.businessethicscory.com/HebrewArticlesreadmore.html

http://www.businessethicscory.com/HebrewLinksReadMore.html

http://www.businessethicscory.com/HebrewLinks.html

Eulogy for the poet Zvi Aviel, *Article by Jurgen Voigt* , translation from German by Cory, *Article in News1 2/14,* Article in Iton77 7/15, *original text*

תכתובות: עם יהושע סובול, יצחק נבון, יהורם גאון, רחל בורטניק ואחרים.

ביבליוגרפיה

אבינרי שלמה, הרצל – ביוגרפיה, מרכז זלמן שזר לתולדות ישראל, ירושלים, 2007

אבנרי אריה, זעקי ארץ מושחתת, טפר הוצאה לאור, 2008

ארנריך ברברה, כלכלה בגרוש: איך (לא) להסתדר באמריקה, בבל, 2004

גור אל, אמת מטרידה, משבר התחממות כדור הארץ, ציבלין, 2007

הגסטרום רוברט ג', דרכו של וורן באפט, מטר הוצאה לאור, 2005

הרצל בנימין זאב, אלטנוילנד, עם הספר, משכל הוצאה לאור מיסודן של ידיעות אחרונות וספרי חמד, 2008

הרצל תיאודור, מדינת היהודים, הספריה הציונית על יד ההסתדרות הציונית העולמית, 1985

טאלב נסים ניקולס, הברבור השחור, דביר, 2009

יונוס מוחמד, עולם ללא עוני, הוצאת אחוזת בית ספרים, 2009

כהן-אלמגור רפאל, ארבל-גנץ אורי, כשר אסא, אחריות ציבורית בישראל, הוצאת הקיבוץ המאוחד - המרכז לאתיקה בירושלים/משכנות שאננים, 2012 (עמ' 290-269: ויגודה גדות ערן וקורי יעקב, בשם האזרחים, העסקים או העסקנים? הארות על האחריות הציבורית של הממשל והמנהל הציבורי)

כהנמן דניאל, רציונליות, הוגנות, אושר, מבחר מאמרים, כתר, 2005

פרידמן תומס ל., חם, שטוח וצפוף – האתגר: לשנות את העתיד, הוצאה לאור אריה ניר, 2009

פרידמן תומס ל., העולם הוא שטוח: העולם הגלובלי - החיים במציאות החדשה, הוצאת אריה ניר, 2006

קורי יעקב, הישמרו מדורון יווני, הוצאת בימת קדם, תל אביב, 2001

קורי יעקב, סוגיות נבחרות באתיקה עסקית ובאחריות חברתית, הוצאת מאגנס, האונ' העברית בירושלים, 2008

קליין נעמי, בלי לוגו : המטרה - בריוני המותגים, הוצאת בבל, 2002

קליין נעמי, דוקטרינת ההלם : עליית הקפיטליזם של האסון, הוצאת אנדלוס, 2009

רוזן אהרון, המשבר ועונשו : מה קרה ב- 2007-2009 ולמה דרך החיים האמריקנית פשטה רגל, גלובס הספרייה, 2009

שטיגליץ ג'וזף א., אי נחת בגלובליזציה, קו אדום הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2005

שטיגליץ ג'וזף י., לתקן את הגלובליזציה, הוצאת אריה ניר, 2008

שרבר אליס, כדור השלג – הביוגרפיה של וורן באפט, מטר (טריווקס), 2009

Acharya Viral V., Cooley Thomas F., Richardson Matthew P., Walter Ingo, *Regulating Wall Street The Dodd-Frank Act and the New Architecture of Global Finance*, Wiley, 2011

Akerlof George A. and Shiller Robert J., *Animal Spirits: How Human Psychology Drives the Economy, and Why it Matters for Global Capitalism*, Princeton University Press, 2009

Anand Sanjai, *Essentials of the Dodd-Frank Act*, Wiley 2011

Aristotle, *Ethics*, Penguin Classics, 1976

Articles in leading international newspapers

Artus Patrick and Pastre Olivier, *Sorties de crise: Ce qu'on ne nous dit pas, Ce qui nous attend*, Editions Perrin, 2009, in French

Arvedlund Erin, *Too Good to Be True: The Rise and Fall of Bernie Madoff*, Portfolio Hardcover, 2009

Badaracco, Jr. Joseph L., *Defining Moments, When Managers Must Choose Between Right and Right*, Harvard Business School Press, 1997

Bakan Joel, *The Corporation, The Pathological Pursuit of Profit and Power*, Free Press, Published by Simon & Schuster New York, 2004

Bamber Bill and Spencer Andrew, *Bear-Trap: The Fall of Bear Stearns and the Panic of 2008*, Brick Tower Books, 2008

Barbera Robert, *The Cost of Capitalism: Understanding Market Mayhem and Stabilizing our Economic Future*, McGraw-Hill, 2009

Bartels Larry M., *Unequal Democracy: The Political Economy of the New Gilded Age*, Princeton, 2008

Betbeze Jean-Paul, *Crise par ici la sortie: Exit*, Presses Universitaires de France, 2010, in French

Bhagwati Jagdish, *In Defense of Globalization*, Oxford University Press, 2004

Bishop Matthew & Green Michael, *The Road from Ruin: How to Revive Capitalism and Put America Back on Top*, Crown Business, 2010

Blanchard Ken, O'Connor Michael, *Managing By Values*, Berrett-Koehler Publishers, 1997

Blanchard Kenneth, Peale Norman Vincent, *The Power of Ethical Management*, William Morrow and Company, Inc., 1988

Bollier David, *Aiming Higher, 25 Stories of how Companies Prosper by Combining Sound Management and Social Vision*, Amacom, 1997

Bonder Nilton Rabbi, *The Kabbalah of Money, Insights on Livelihood, Business, and All Forms of Economic Behavior*, Shambhala, 1996

Boyer Louis, *Le livre de morale des écoles primaires (cours moyen, cours supérieur) et des cours d'adultes*, Editions des Equateurs, 2011 (édition originale 1895), in French

Briner Bob, *The Management Methods of Jesus, Ancient Wisdom for Modern Business*, Thomas Nelson, Inc., 1996

Brown Gordon, *Beyond the Crash: Overcoming the First Crisis of Globalization*, Free Press, 2010

Brown Judith M., *Gandhi: Prisoner of Hope,* Yale University Press, 1998

Burkett Larry, *Business by the Book, The Complete Guide of Biblical Principles for Business Men and Women*, Expanded Edition, Thomas Nelson Publishers, 1991

Burrough Bryan and Helyar John, *Barbarians at the Gate, The Fall of RJR Nabisco*, Harper Business Essentials, 2003

Casey Al with Seaver Dick, *Casey's Law, If Something Can Go Right, It Should*, Arcade Publishing, 1997

Cassidy John, *Dot.con: How America Lost Its Mind and Money in the Internet Era*, Harper Perennial, 2003

Cassidy John, *How Markets Fail: The Logic of Economic Calamities,* Farrar, Straus and Giroux, 2009

Chatfield Cheryl A., Ph.D., *The Trust Factor, The Art of Doing Business in the 21st Century*, Sunstone Press, 1997

Coates David, *Models of Capitalism: Growth and Stagnation in the Modern Era*, Polity, 2000

Cohan William D., *House of Cards: A Tale of Hubris and Wretched Excess on Wall Street*, Doubleday, 2009

Cohan William D., *Money and Power: How Goldman Sachs Came to Rule the World*, Doubleday, 2011

Cohen-Almagor Raphael, Arbel-Ganz Ori, Kasher Asa, *Public Responsibility in Israel*, Hakibbutz Hameuchad Publishing House/The Jerusalem Center for Ethics, 2012, in Hebrew

Cohen Ben and Greenfield Jerry, *Ben & Jerry's Double-Dip, Lead with Your Values and Make Money, Too*, Simon & Schuster, 1997

Cooke Robert Allan and Young Earl, *"The Ethical Side of Takeovers and Mergers"*, Madsen, Essentials of Business Ethics, A Meridian Book, 1990, pp. 254-269

Cory Jacques, *L'éthique des affaires et les actionnaires minoritaires*, Éditions Universitaires Européennes, 2012, in French

Cory Jacques, SOCIAL, ECONOMIC AND GOVERNMENTAL JUSTICE: ESSAYS AND ARTICLES AND THE PLAY NELLY DORON, 2012, eBook in Hebrew

Cory Jacques, *Business Ethics for a Sustainable Society: Conquering the Corporate Frankenstein*, The Edwin Mellen Press, 2009. Paperback edition in 2010

Cory Jacques, *Selected Issues in Business Ethics and Social Responsibility*, Magnes – The Hebrew University of Jerusalem, 2008, in Hebrew

Cory Jacques, *Beware of Greeks' Presents*, Bimat Kedem Publishers, 2001, in Hebrew

Cory Jacques, *Activist Business Ethics*, Kluwer Academic Publishers, Boston, 2001. Paperback Edition by Springer, 2004

Cory Jacques, *Business Ethics: The Ethical Revolution of Minority Shareholders*, Kluwer Academic Publishers, Boston, 2001. Paperback Edition by Springer, 2004

Cory Jacques, *Business Ethics and the Minority Shareholders*, PhD dissertation, CNAM, Paris, 2004, in French

Cory Jacques with Amalia Eyal, *Le choix de Nelly*, a play translated from Hebrew into French by Saskia Cohen, Edilivre, 2012. The play in Hebrew - *Nelly's Choice*, 2005 – was published as an eBook on Cory's website in 2016. The playis at the library of the University of Haifa. Reading of the play was performed at the Hebrew University of Jerusalem on July 30, 2008. The original play in Hebrew by Jacques Cory *Nelly Doron* was published on Cory's website in 2012 and in his eBook *Social, Economic and Governmental Justice and the Play Nelly Doron*, in 2012

Cory Jacques, *Entretien avec Jacques Cory, de l'Université de Haïfa (Israel): "Une manière originale d'enseigner la RSE"*, a chapter in the book by: Lepineux François, Rose Jean-Jacques,

Bonanni Carole, Hudson Sarah, *La RSE, La responsabilité sociale des entreprises, Théories et pratiques, Stratégie*, Dunod, 2010, in French

Vigoda-Gadot Eran and Cory Jacques, *"In the Name of Citizens, Business or Officials? Insights on the Public Responsibility of the Government and Public Administration"*, a chapter in the edited book *Public Responsibility in Israel* by Cohen-Almagor Raphael, Arbel-Ganz Ori, Kasher Asa, published by Hakibbutz Hameuchad Publishing House/The Jerusalem Center for Ethics, 2012, in Hebrew

Cruver Brian, *Anatomy of Greed, The Unshredded Truth from an Enron Insider*, Carroll & Graf, 2002

De George Richard T., *Competing with Integrity in International Business*, Oxford Univ. Press, 1993

DeMartino George F., *The Economist's Oath: On the Need for and Content of Professional Economic Ethics*, Oxford University Press, 2011

Dent Harry S., *The Great Depression Ahead: How to Prosper in the Crash Following the Greatest Boom in History*, Free Press, 2009

Derber Charles, *The Wilding of America, How Greed and Violence Are Eroding Our Nation's Character*, St. Martin's Press, 1996

Dodd-Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act, Enacted into Law on July 21, 2010, Enrolled Final Version (HR 4173), via the U.S. Government Printing Office, 2010

http://frwebgate.access.gpo.gov/cgi-bin/getdoc.cgi?dbname=111_cong_bills&docid=f:h4173enr.txt.pdf

Summary, Davis Polk, & Wardwell LLP, 2010

http://www.davispolk.com/files/Publication/7084f9fe-6580-413b-b870-b7c025ed2ecf/Presentation/PublicationAttachment/1d4495c7-0be0-4e9a-ba77-f786fb90464a/070910_Financial_Reform_Summary.pdf

(see also Wikipedia and Skadden, Arps)

Donaldson Thomas, *The Ethics of International Business*, The Ruffin Series in Business Ethics, Oxford University Press, 1992

Dresner Simon, *The Principles of Sustainability*, Earthscan Publications, 2002

Driscoll Dawn-Marie, Hoffman W. Michael, Petry Edward S., *The Ethical Edge, Tales of Organizations that Have Faced Moral Crises*, MasterMedia Limited, 1995

Ehrenreich Barbara, *Nickel and Dimed: On (Not) Getting By in America*, Holt Paperbacks, 2008

Edwards Andres R., *The Sustainability Revolution: Portrait of a Paradigm Shift*, New Society Publishers, 2005

Eichengreen Barry, *The European Economy since 1945: Coordinated Capitalism and Beyond*, Princeton, 2008

Einhorn Eric S. and Logue John, *Modern Welfare States: Scandinavian Politics and Policy in the Global Age*, Praeger Paperback, 2003

Ellis Charles D., *The Partnership: The Making of Goldman Sachs*, Penguin, 2009

Estes Ralph, *Tyranny of the Bottom Line, Why Corporations Make Good People Do Bad Things*, Berrett-Koehler Publishers, 1996

Ethics at Work, A Harvard Business Review Paperback, 1991

Etzioni Amitai, *The Moral Dimension, Toward a New Economics*, The Free Press, 1990

Faber Emmanuel, *Chemins de traverse, Vivre l'économie autrement*, Albin Michel, 2011, in French

FCIC – Financial Crisis Enquiry Commission, *The Financial Crisis Inquiry Report*, Public Affairs Report, 2011

Fox Justin, *The Myth of the Rational Market: A History of Risk, Reward, and Delusion on Wall Street*, HarperBusiness, 2009

Friedman Milton, *Capitalism and Freedom*, University of Chicago Press, 2002 (1962)

Friedman Milton, *"The Social Responsibility of Business Is to Increase Its Profits"*, Madsen, Essentials of Business Ethics, A Meridian Book, 1990, pp. 273-281

Friedman Thomas L., *Hot, Flat, and Crowded, Why We Need a Green Revolution and How it Can Renew America*, Farrar, Straus and Giroux, 2008

Friedman Thomas L., *The World is Flat - A Brief History of the Twenty-First Century*, First Updated and Expanded Edition, Farrar, Straus and Giroux, 2006

Fukuyama Francis, *Trust, The Social Virtues and the Creation of Prosperity*, A Free Press Paperbacks Book, 1996

Galbraith John Kenneth, *The Great Crash of 1929*, Mariner Books, 1997

Gasparino Charles, *The Sellout: How Three Decades of Wall Street Greed and Government Mismanagement Destroyed the Global Financial System*, HarperBusiness, 2009

Ginsburg Sigmund G., *Managing with Passion, Making the Most of Your Job and Your Life*, John Wiley & Sons, Inc., 1996

Girardet Herbert & Mendonca Miguel, *A Renewable World: Energy, Ecology, Equality, A Report for the World Future Council*, Green Books, 2009

Goodpaster Kenneth E., Nash Laura L., de Bettignies Henri-Claude, *Business Ethics: Policies and Perso*ns, McGraw-Hill Irwin, 2006

Gore Al, *An Inconvenient Truth: The Crisis of Global Warming*, Viking, 2007

Grover Ron, *The Disney Touch*, Richard D. Irwin, Inc., 1991

Hacker Jacob S. & Pierson Paul, *Winner-Take-All Politics: How Washington Made the Rich Richer – And Turned Its Back on the Middle Class*, Simon & Schuster, 2010

Hagstrom Robert G., *The Warren Buffett Way*, John Wiley & Sons, Inc., 2005

Hall William D., *Making the Right Decision, Ethics for Managers*, John Wiley & Sons, Inc., 1993

Handy Charles, *The Hungry Spirit, Beyond Capitalism: A Quest for Purpose in the Modern World*, Broadway Books, 1998

Hankel Wilhelm & Isaak Robert, *Brave New World Economy: Global Finance Threatens our Future*, John Wiley & Sons, 2011

Harmon Frederick G., *Playing for Keeps, How the World's Most Aggressive and Admired Companies Use Core Values to Manage, Energize and Organize Their People, and Promote, Advance and Achieve Their Corporate Missions*, John Wiley & Sons, Inc., 1996

Harr Jonathan, *A Civil Action*, Vintage, 1996

Harvey Brian, Edited by, *Business Ethics, A European Approach*, Prentice Hall, 1994

Hawken Paul, *Blessed Unrest: How the Largest Movement in the World Came into Being and Why No One Saw It Coming?*, Viking, 2007

Hawken Paul, *The Ecology of Commerce*, HarperCollins, 1994

Hawken Paul, Lovins Amory, Lovins Hunter L., *Natural Capitalism: Creating the Next Industrial Revolution*, Back Bay Books, 2000

Herrera Remy, *Un autre capitalisme n'est pas possible*, Editions Syllepse, 2010, in French

Heuvel Katrina Vanden, *Meltdown: How Greed and Corruption Shattered Our Financial System and How We Can Recover*, Nation Books, 2009

Hirsh Michael, *Capital Offense: How Washington's Wise Men Turned America's Future Over to Wall Street*, Wiley, 2010

Holliday Chad, Schmidheiny Stephan, Watts Philip, *Walking the Talk: The Business Case for Sustainable Development*, Berrett-Koehler Publishers, 2002

Hornstein Harvey A., Ph.D., *Brutal Bosses and Their Prey*, Riverhead Books, 1996

Inoue Shinichi, *Putting Buddhism to Work, A New Approach to Management and Business*, Kodansha International Ltd., 1997

Jackall Robert, *Moral Mazes, The World of Corporate Managers*, Oxford University Press, 1989

Jackson Jennifer, *An Introduction to Business Ethics*, Blackwell Publishers, 1996

Jacobs Joseph J., *The Anatomy of an Entrepreneur, Family, Culture, and Ethics*, ICS Press, 1991

Jay Antony, *Management and Machiavelli: An Inquiry into the Politics of Corporate Life*, Bantam Books, 1969

Johnson Simon, *13 Bankers: The Wall Street Takeover and the Next Financial Meltdown*, Pantheon, 2010

Johnston David Cay, *Free Lunch: How the Wealthiest Americans Enrich Themselves at Government Expense (and Stick You with the Bill)*, Portfolio Trade, 2008

Jorion Paul, *Le capitalisme a l'agonie*, Fayard, 2011, in French

Kahneman Daniel and co-authors, *Rationality, Fairness, Happiness: Selected Writings*, in Hebrew, Keter and the University of Haifa, 2005. Based on Kahneman Daniel and co-authors, *Choices, Values, and Frames*, Cambridge University Press, 2000

Kahneman Daniel, Knetsch Jack L., Thaler Richard H., *Anomalities: The Endowment Effect, Loss Aversion, and Status Quo Bias*, The Journal of Economic Perspectives, Vol. 5, No. 1 (Winter, 1991), pp. 193-206

Kansas Dave, *The Wall Street Journal Guide to the End of Wall Street as We Know It: What You Need to Know About the Greatest Financial Crisis of Our Time and How to Survive It*, Collins Business, 2009

Kaufman Allen, Zacharias Lawrence, Karson Marvin, *Managers vs. Owners, The Struggle for Corporate Control in American Democracy*, The Ruffin Series in Business Ethics, Oxford University Press, 1995

Kelley Michael, *On Stone or Sand, The Ethics of Christianity, Capitalism, & Socialism*, Pleroma Press, 1993

Keynes John Maynard, *The General Theory of Employment, Interest and Money*, Classic House Books, 2008 (1936)

Kidder Rushworth M., *How Good People Make Tough Choices, Resolving the Dilemmas of Ethical Living*, A Fireside Book published by Simon & Schuster, 1995

Klein Naomi, *Fences and Windows, Dispatches from the Front Lines of the Globalization Debate*, Picador, 2002

Klein Naomi, *No Logo: Taking Aim at the Brand Bullies*, Picador, 2000

Klein Naomi, *The Shock Doctrine: The Rise of Disaster Capitalism*, Picador, 2008

Kotlikoff Laurence J., *Jimmy Stewart is Dead: Ending the World's Ongoing Financial Plague with Limited Purpose Banking*, Wiley, 2010

Krugman Paul, *A Country is Not a Company*, Harvard Business School Press, 2009

Krugman Paul, *The Return of Depression Economics and the Crisis of 2008*, W. W. Norton, 2009 (1999)

Lee Kuan Yew, *Memoirs: From Third World to First, The Singapore Story: 1965-2000*, Singapore Press Holdings, Times Editions, 2000

Leeson Nick, *Rogue Trader, How I Brought Down Barings Bank and Shook the Financial World*, Little, Brown and Company, Boston, 1996

Lepineux François, Rose Jean-Jacques, Bonanni Carole, Hudson Sarah, *La RSE, La responsabilité sociale des entreprises, Théories et pratiques, Stratégie*, Dunod, 2010, in French

Lewis Michael, *Liar's Poker, Rising through the wreckage on Wall Street*, Penguin, 1990

Lewis Michael, *Panic: The Story of Modern Financial Insanity*, W. W. Norton, 2009

Lewis Michael, *The Big Short: Inside the Doomsday Machine*, W.W. Norton, 2010

Lordon Frédéric, *D'un retournement l'autre, Comédie sérieuse sur la crise financière en quatre actes et en alexandrins*, Editions du Seuil, 2011, in French

Lowenstein Roger, *The End of Wall Street*, Penguin, 2010

Lowenstein Roger, *When Genius Failed, The Rise and Fall of Long Term Capital Management,* Random House, 2000

Lubbers Eveline, edited by, *Battling Big Business,* Common Courage Press, 2002

Lynn Jonathan and Jay Antony, *The Complete Yes Minister, The Diaries of a Cabinet Minister by the Right Hon. James Hacker MP,* British Broadcasting Corporation, 1984

Lynn Matthew, *Bust: Greece, the Euro, and the Sovereign Debt Crisis*, John Wiley & Sons, 2011

Machiavelli Niccolo, *The Prince*, Bantan Books, 1981

Madsen Peter and Shaftritz Jay M., *Essentials of Business Ethics*, A Meridian Book, 1990

McDonald Duff, *Last Man Standing: The Ascent of Jamie Dimon and JPMorgan Chase*, Simon & Schuster, 2009

McDonald Lawrence G. and Robinson Patrick, *A Colossal Failure of Common Sense: The Inside Story of the Collapse of Lehman Brothers*, Crown Business, 2009

McGee Suzanne, *Chasing Goldman Sachs: How the Masters of the Universe Melted Wall Street Down… And Why They'll Take Us to the Brink Again*, Crown Business, 2010

McLean Bethany & Nocera Joe, *All the Devils are Here: The Hidden History of the Financial Crisis*, Portfolio Penguin, 2010

Minsky Hyman, *Stabilizing an Unstable Economy*, McGraw-Hill, 2008

Monks Robert A.G., *The Emperor's Nightingale, Restoring the Integrity of the Corporation in the Age of Shareholder Activism*, Addison-Wesley, 1998

Morita Akio, with Reingold Edwin M. and Shimomura Mitsuko, *Made in Japan: Akio Morita and Sony*, E.P. Dutton, 1996

Morris Charles R., *The Two Trillion Dollar Meltdown: Easy Money, High Rollers, and the Great Credit Crash*, Public Affairs, 2009

Mott Graham M., *How to Recognize and Avoid Scams Swindles and Rip-Offs, Personal Stories Powerful Lessons*, Golden Shadows Press, 1994

Nash Laura L., Ph.D., *Believers in Business, Resolving the Tensions between Christian Faith, Business, Ethics, Competition and our Definitions of Su*ccess, Thomas Nelson Publishers, 1994

Nash Laura L., *Good Intentions Aside, A Manager's Guide to Resolving Ethical Problems*, Harvard Business School Press, 1993

O'Neill Jessie H., *The Golden Ghetto, The Psychology of Affluence*, Hazelden, 1997

Parks Robert H., Ph.D., *The Witch Doctor of Wall Street, A Noted Financial Expert Guides You through Today's Voodoo Economics*, Prometheus Books, 1996

Paulson Henry M. Jr., *On the Brink: Inside the Race to Stop the Collapse of the Global Financial System*, Business Plus, 2010

Péguy Charles, *L'Argent, suivi de L'Argent Suite*, Gallimard, 1932, in French

Péguy Charles, *Une éthique sans compromise, textes essentiels de Charles Péguy*, Agora Pocket, 2011, in French

Peicuti Cristina, *Crédit, Déstabilisation et Crises*, L'Harmattan, 2010, in French

Peters Thomas J. and Waterman, Jr. Robert H., *In Search of Excellence, Lessons from America's Best-Run Companies*, Warner Books, 1984

Pontusson Jonas, *Inequality and Prosperity: Social Europe Vs. Liberal America*, Cornell University Press, 2005

Posner Richard A. The Honorable, *A Failure of Capitalism: The Crisis of '08 and the Descent into Depression*, Harvard University Press, 2009

Pozen Robert, *Too Big to Save?: How to Fix the U.S. Financial System*, Wiley, 2010

Pratley Peter, *The Essence of Business Ethics*, Prentice Hall, 1995

Precht Richard David, *L'art de ne pas être un égoïste: Pour une éthique responsable*, Belfond, 2012, in French, translated from German

Prins Nomi, *It Takes a Pillage: Behind the Bailouts, Bonuses, and Backroom Deals from Washington to Wall Street*, Wiley, 2009

Rae Scott B. & Wong Kenman L., *Beyond Integrity, A Judeo-Christian Approach to Business Ethics*, Zondervan Publishing House, 1996

Rajan Raghuram G., *Fault Lines: How Hidden Fractures still Threaten the World Economy*, Princeton University Press, 2010

Reid T.R., *The United States of Europe: The New Superpower and the End of American Supremacy*, Penguin, 2005

Reinhart Carmen M. & Rogoff Kenneth S., *This Time Is Different: Eight Centuries of Financial Folly*, Princeton University Press, 2009

Richardson Janice, Edited by, *World Ethics Report on Finance and Money*, Editions Eska, 1997

Rifkin Jeremy, *The European Dream: How Europe's Vision of the Future is Quietly Eclipsing the American Dream*, Tarcher, 2005

Ritholtz Barry, *Bailout Nation: How Greed and Easy Money Corrupted Wall Street and Shook the World Economy*, Wiley, 2009

Roberts Michael, *The Great Recession: Profit Cycles, Economic Crisis, A Marxist View*, Michael Roberts, 2009

Rolfe John and Troob Peter, *Monkey Business, Swinging through the Wall Street Jungle*, Warner Business Books, 2000

Roubini Nouriel and Mihm Stephen, *Crisis Economics: A Crash Course in the Future of Finance*, Penguin, 2010

Rozen Aharon, *Crisis and Punishment, What Happened to the World in 2007-2009 and Why the American Way of Life Is Bankrupt*, Globes Hasifria, 2009, in Hebrew

Sapir Jacques, *La démondialisation*, Editions du Seuil, 2011, in French

Schroeder Alice, *The Snowball: Warren Buffett and the Business of Life*, Bantam, 2009

Shelp Ron with Ehrbar Al, *Fallen Giant: The Amazing Story of Hank Greenberg and the History of AIG*, Wiley, 2009

Shiller Robert J., *Irrational Exuberance, Second Edition, Revised & Updated*, Broadway, 2009

Skadden, Arps, Slate, Meagher & Flom LLP & Affiliates, *Dodd-Frank Act, Commentary and Insights*, http://www.skadden.com/Cimages/siteFile/Skadden_Insights_Special_Edition_Dodd-Frank_Act1.pdf, 2010

Smilansky Saul, *10 Moral Paradoxes*, Haifa University Press, Yediot Ahronot – Sifrei Hemed, 2012

Solomon Robert C., *Above the Bottom Line, An Introduction to Business Ethics*, Second Edition, Harcourt Brace College Publishers, 1994

Solomon Robert C., *Ethics and Excellence, Cooperation and Integrity in Business*, The Ruffin Series in Business Ethics, Oxford University Press, 1993

Sorkin Andrew Ross, *Too Big to Fail: The Inside Story of How Wall Street and Washington Fought to Save the Financial System – and Themselves*, Viking Adult, 2009

Soros George, *The Crash of 2008 and What it Means: The New Paradigm for Financial Markets*, Public Affairs, 2008

Stern Gary H., *Too Big to Fail: The Hazards of Bank Bailouts*, Brookings Institution Press, 2009

Stewart James B., *Den of Thieves*, Simon & Schuster Paperbacks, 1991

Stiglitz Joseph E., *Freefall: America, Free Markets, and the Sinking of the World Economy*, W. W. Norton & Co., 2010

Stiglitz Joseph E., *The Stiglitz Report: Reforming the International Monetary and Financial Systems in the Wake of the Global Crisis*, New Press, 2010

Stiglitz Joseph E., *Globalization and its Discontents*, W. W. Norton & Company, 2003

Stiglitz Joseph E., *Making Globalization Work*, W. W. Norton & Company, 2007

Stiglitz Joseph E., *The Price of Inequality: How Today's Divided Society Endangers Our Future*, W. W. Norton, 2012

Stiglitz Joseph E., *The Roaring Nineties: A New History of the World's Most Prosperous Decade*, W. W. Norton, 2004

Strauss Michael, *Volition and Valuation*, University Press of America, 1999

Strober Gerald and Strober Deborah, *Catastrophe: The Story of Bernard L. Madoff, The Man Who Swindled the World*, Phoenix Books, 2009

Taibbi Matt, *The Great American Bubble Machine (Goldman Sachs)*, Rolling Stone 1082-1083, July 9-23, 2009 http://www.rollingstone.com/politics/news/12697/64796?RS_show_page=0

Taleb Nassim Nicholas, *The Black Swan: The Impact of the Highly Improbable*, Random House, 2007

Tamari Meir, *The Challenge of Wealth, A Jewish Perspective on Earning and Spending Money*, Jason Aronson Inc., 1995

Velasquez Manuel G., *"Corporate Ethics: Losing It, Having It, Getting It"*, Madsen, Essentials of Business Ethics, A Meridian Book, 1990, pp. 228-244

Wallwork Ernest, *Psychoanalysis and Ethics*, Yale University Press, 1991

Ward Gary, *Developing & Enforcing a Code of Business Ethics, A Guide to Developing, Implementing, Enforcing and Evaluating an Effective Ethics Program*, Pilot Books, 1989

Wessel David, *In Fed We Trust: Ben Bernanke's War on the Great Panic*, Crown Business, 2009

Wikipedia: Dodd-Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act, July 2010, 2010 European sovereign debt crisis (Greece, Goldman Sachs, Downgrading of debt, danger of default, role of speculators), PIGS (economics), Financial Crisis of 2007-2010 (Housing Bubble, Sub-prime Lending, Deregulation, Over-leveraging, Financial Innovation and Complexity, Incorrect Pricing of Risk, Boom and Collapse of the Shadow Banking System, Commodities Boom, Systemic Crisis, Greece, Iceland, Ireland, Spain), Late-2000s Recession/The Great Recession, References, Links, and other Articles.

Williams Oliver F., Houck John W., edited by, *A Virtuous Life in Business, Stories of Courage and Integrity in the Corporate World*, Rowman & Littlefield Publishers, Inc., 1992

Williams Oliver F., Reilly Frank K. & Houck John W., edited by, *Ethics and the Investment Industry*, Rowman & Littlefield Publishers, Inc., 1989

Wilson Rodney, *Economics, Ethics and Religion, Jewish, Christian and Muslim Economic Thought*, New York University Press, 1997

Woodstock Theological Center, Seminar in Business Ethics, *Ethical Considerations in Corporate Takeovers*, Georgetown University Press, 1990

Wright Lesley and Smye Marti, *Corporate Abuse, How "Lean and Mean" Robs People and Profits*, Macmillan, 1996

Wuthnow Robert, *Poor Richard's Principle, Recovering the American Dream through the Moral Dimension of Work, Busines, & Money*, Princeton University Press, 1996

Yunus Muhammad, *Creating a World Without Poverty: Social Business and the Future of Capitalism*, PublicAffairs, 2009

Zakaria Fareed, *The Post-American World, Release 2.0, Updated and Expanded*, Norton, 2011

Zola Emile, *Money (L'argent)*, Mondial, 2007

Zola Emile, *L'argent*, Le livre de poche, Librairie générale française, 1985 (1890)

Zuckerman Gregory, *The Greatest Trade Ever: The Behind-the-Scenes Story of How John Paulson Defied Wall Street and Made Financial History*, Broadway Business, 2009

LIST OF WORKS

All My Sons, 1948, 95 min., based on Arthur Miller's play, Director Irving Reis, with Edward G. Robinson, Burt Lancaster

All My Sons TV 1986, 122 min., Director Jack O'Brien, with Aidan Quinn, James Whitmore

Architecture to Zucchini: The people, companies and organizations pioneering sustainability, 2006, 129 min., 12 segment educational video

The Ascent of Money: Boom and Bust, 2008, 120 min., Director Adrian Pennink, with Niall Ferguson

The Ascent of Money: The Financial History of the World, 2008, 240 min., Director Adrian Pennink, with Niall Ferguson

Babbitt, 1934, 74 min., Director William Keighley, with Guy Kibbee and Aline MacMahon, based on Sinclair Lewis' book – Babbitt

Bad Seed: The Truth about our Food, 2006, 112 min., Director Adam Curry

The Bank, 2001, 106 min., Director Robert Connolly, with David Wenham, Anth. LaPaglia

Barbarians at the Gate, 1993, TV, 107 m., Director Glenn Jordan, based on the book by Bryan Burrough & John Helyar, on the RJR Nabisco takeover, with James Garner, Jonathan Price

BBC – 1929, The Great Crash, 2009, 60 min.

BBC – The Love of Money, 2009, Part I – The Bank that Bust the World (Lehman), 51 min., Part II – The Age of Risk, 51 min., Part III – Back from the Brink, 51 min.

BBC – The Madoff Hustle, 2009, 51 min.

Beyond Borders, 2003, 127 min., Director Martin Campbell, with Angelina Jolie, NGOs

Beyond the Line, Turn the Risks of Climate and Environmental Change into Compelling Business Opportunities, 2009, 55 minutes, with interviews of Anthony Simon and key management of GE, Ikea, Marks & Spencer, Marriott, and experts from the Carbon Disclosure Project, Environmental Defense Fund, Forum for the Future, World Resources Institute and other organizations partnering with companies to help them reduce their environmental impacts and increase their business performance.

The Big One, 1997, 91 min., Director Michael Moore, who tries to convince Phil Knight to open a Nike factory in Flint, Michigan instead of the sweat shops in Asia

Biography, Andrew Carnegie, 2000, 50 min., documentary on Carnegie

Biography – Ben & Jerry's, 2008, 50 min., starring: Ben Cohen, Jerry Greenfield

Biography - Bill Gates: Sultan of Software, 2004, 50 min., documentary on Microsoft

Biography, Henry Ford, 1999, 50 min., documentary on the Ford Automobile Company

Biography, J. Pierpont Morgan, 2000, 50 min., documentary on Morgan

Biography, Sam Walton: Bargain Millionaire, 2004, 50 min., documentary on WalMart

Boiler Room, 2000, 118 min., Director Ben Younger, with Giovanni Ribisi, Vin Diesel

Capitalism: A Love Story, 2009, 127 min., starring and directed by Michael Moore

Charlie Rose interviews Sheila Bair (October 17, 2008), 2008, 27 min. out of a DVD of 57 min.

Charlie Rose, Warren Buffett (October 1, 2008), 2008, 57 min.

Charlie Rose, Jamie Dimon (July 7, 2008), 2008, 57 min.

Charlie Rose, A Conversation with Author Thomas L. Friedman, about his book Hot, Flat, and Crowded: Why We Need a Green Revolution – and How it Can Renew America; September 9, 2008, 57 min.

Charlie Rose with Thomas L. Friedman (August 31, 2005), 60 min., documentary. An interview of Thomas L. Friedman, columnist for the New York Times and author of The World is Flat: A Brief History of the Twenty-First Century

Charlie Rose with Hank Paulson (May 19, 2004), 2006, 57 min.

Charlie Rose with Nassim Taleb (December 3, 2008), 2008, 21 minutes out of a DVD of 57 minutes

Charlie Rose with Muhammad Yunus (June 4, 2004), 2006, 57 min.

China Blue, 2005, 86 min., Director Micha X. Peled, documentary on globalization in China

The China Syndrome 1979, 122 m, Director James Bridges, with Jane Fonda, Jack Lemon

A Civil Action, 1998, 112 min., Director Steven Zaillian, with John Travolta, Robert Duvall, based on Jonathan Harr's book

Class Action, 1991, 110 min., Direc. Michael Apted, with Gene Hackman, M.E. Mastrantonio

The Corporation, 2003, 145 min., Directors Jennifer Abbott, Mark Achbar, based on the book by Joel Bakan "The Corporation: A Pathological Pursuit of Profit and Power", with Noam Chomsky, Peter Drucker, Milton Friedman, Ray Anderson, Naomi Klein, Michael Moore, Howard Zinn

The Crooked E, the Unshredded Truth about Enron, TV 2003, 100 min., Director Penelope Spheeris, with Christian Kane and Brian Dennehy, based on the book by Brian Cruver

Damaged Care, 2002 (TV), 114 min., Director Harry Winer, with Laura Dern

Professor Daniel Kahneman interviewed by Chrystia Freeland, Reuters, Fireside Chat Zeitgeist Europe, 2010, 27 min. http://www.youtube.com/watch?v=uUYQrLsmNMM

Dealers, 1989, 87 min., Director Colin Bucksey, with Paul McGann, Rebecca De Mornay

Death of a Salesman, TV 1985, 130 min., based on Arthur Miller's play, Director Volker Schloendorff, with Dustin Hoffman and John Malkovich

The Devil's Advocate, 1997, 144 m, Director Taylor Hackford, based on the novel by Andrew Neiderman, with Al Pacino, Keanu Reeves, Charlize Theron, Jef. Jones, Judith Ivey

Disclosure, 1994, 128 min., Director Barry Levinson, based on the novel by Michael Crichton, with Michael Douglas, Demi Moore, Donald Sutherland, Caroline Goodall

The Divine Comedy by Dante Alighieri, (1999) Kultur Video

An Enemy of the People, 1978, 90 min., Director George Schaefer, with Steve McQueen

Ganashatru 1989, 99 min., Director Satyajit Ray, Indian film based on Henrik Ibsen's play

Enron: The Smartest Guys in the Room, 2005, documentary film, Director Alex Gibney, 109 min., with Peter Coyote as Narrator, with Andrew Fastow, Ken Lay and Jeff Skilling, based on the book by Bethany McLean and Peter Elkind, who also appear in the film - The Smartest Guys in the Room: The Amazing Rise and Scandalous Fall of Enron

Erin Brockovich, 2000, 132 mi., Director Steven Soderbergh, with Julia Roberts, A. Finney

Executive Suite, 1954, 104 min., Director Robert Wise, based on the novel by Cameron Hawley, with William Holden, Frederic March, Barbara Stanwick, June Allyson, Walter Pidgeon, Shelley Winters, Nina Foch, Louis Calhern, Paul Douglas

The Firm, 1993, 154 min., based on the novel by John Grisham. Director Sydney Pollack, with Tom Cruise, Ed Harris, Gene Hackman, Jeanne Tripplehorn, Hol Holbrook

F.I.S.T., 1978, 145 min., Director Norman Jewison, with Sylvester Stallone, Rod Steiger

Ford: The Man and the Machine, 1987 (TV), 200 min., Director Allan Eastman, based on book by Robert Lacey, with Cliff Robertson, Hope Lange, Heather Thomas, R. H. Thomson

Free to Choose, Milton Friedman's TV series, 1990, 243 min., 5 Volumes, 3 DVDs: The Power of the Market, The Tyranny of Control, Freedom & Prosperity, The Failure of Socialism, Created Equal

Frontline: Black Money (2009), 2009, 60 min., starring and directed by Lowell Bergman

Frontline: Breaking the Bank (2009), 2009, 60 min.

Frontline: Inside the Meltdown, 2009, 60 min., Director Michael Kirk

Frontline: The Madoff Affair (2009), 2009, 60 min.

Frontline: Ten Trillion and Counting (2009), 2009, 60 min.

Frontline: The Warning (2009), 2010, 60 min., Director Michael Kirk, Reported by Jim Gilmore

The Future of Food, 2004, 88 min., Director Deborah Koons Garcia

Glengarry Glen Ross, 1992, 100 min., Director James Foley, based on David Mamet's play, with Jack Lemmon, Al Pacino, Ed Harris, Alan Arkin, Kevin Spacey, Alec Baldwin, Jonathan Price

Globalization & Human Rights, 1998, TV, 60 min., Writing credits: Rory O'Connor, Danny Schechter, hosted by Charlayne Hunter-Gault

The Gold Rush, 1925, 96 min. - silent or 69 min. remastered 1942 sound release. Director Charles Chaplin, with Charles Chaplin, Mark Swain

The Great Gatsby, 1974, 140 min., Director Jack Clayton, with Robert Redford, Mia Farrow, based on Frances Scott Fitzgerald's Book

Greed, 1924, 239 min., Director Erich von Stroheim, based on the novel by Frank Norris, with Zasu Pitts, Gibson Gowland

How to Save the World, 2007, 103 min., Directors Thomas and Barbara Burstyn

How to Succeed in Business Without Really Trying, 1967, 121 min., Director David Swift

Il Conformista 1970, 115 min., Director Bernardo Bertolucci, based on Alberto Moravia's book The Conformist, with Jean-Louis Trintignant, Stefania Sandrelli, Yvonne Sanson

An Inconvenient Truth, 2006, 96 min., Director Davis Guggenheim, Narrated by Al Gore

Inside Job, 2010, 109 minutes, written and directed by Charles Ferguson, narrated by Matt Damon

The Insider, 1999, 157 min., Director Michael Mann, with Al Pacino and Russel Crowe

The Inspector General 1949, 102 min., Director Henry Koster, with Danny Kaye, based on Revisor by Nikolai Gogol

It's a Wonderful Life, 1946, 130 min., Director Frank Capra, with James Stewart, Donna Reed

Jean de Florette, 1986, 122 min., Director Claude Berri, with Yves Montand, Gerard Depardieu, based on Marcel Pagnol's book

Julius Caesar 1953, 120 min., Director Joseph Mankiewicz, with Marlon Brando, James Mason, based on William Shakespeare's play

La Curee 1966, 98 min., Director Roger Vadim, with Jane Fonda and Michel Piccoli

L'Argent TV, 1988, 250 min, based on Emile Zola's book L' Argent, about the financier Aristide Saccard, Director Jacques Rouffio, with Claude Brasseur, Miou-Miou, M. Galabru

L' Argent, 1928, 195 min., Director Marcel L' Herbier, with Pierre Alcover, Alfred Abel

Les Grandes Familles 1958, 92 min., based on Maurice Druon's book, Director Denys de la Patteliere, with Jean Gabin, Bernard Blier, Pierre Brasseur, Jean Dessailly, Jean Murat

Life and Debt, 2001, 80 min., Director Stephanie Black, globalization, IMF, Jamaica

Life of Emile Zola 1937, 116 min., Director William Dieterle, with Paul Muni, Henry O'Neill

Lois Gibbs and the Love Canal, TV 1982, 100 min., Director Glenn Jordan, with Marsha Mason, based on the Love Canal scandal

Man of La Mancha 1972, 132 min., Director Arthur Hiller, with Peter O'Toole, Sophia Loren, based on Don Quijote by Miguel de Cervantes

Manon des Sources 1986, 113 min, Director Claude Berri, with Emmanuele Beart, Daniel Auteuil, based on Marcel Pagnol's book

Manufacturing Consent: Noam Chomsky and the Media, 1992, 167 min., Directors Mark Achbar and Peter Wintonick, about corporate media's role in modern propaganda

Marie: A True Story, 1985, 112 min., Director Roger Donaldson, with Sissy Spacek

McLibel, 2005, 85 min., Director Franny Armstrong, on McDonald's libel suit in the UK

The Merchant of Venice, 2004, 138 min., Director Michael Radford, with Al Pacino, Jeremy Irons, based on William Shakespeare's play

The Merchant of Venice, TV 1973, 131 min., Director John Sichel, with Laurence Olivier

The Merchant of Venice TV 1980, 157 min., Director Jack Gold, with Warren Mitchell

Milton Friedman, 2002, 73 m., Interviewed by Gary S. Becker, Intellectual Portrait Series

Modern Times, 1936, 87 min., Director Charles Chaplin, with Charles Chaplin, Paulette Goddard

Nassim Nicholas Taleb: The Future Has Always Been Crazier Than We Thought, 2008, 90 min.

Nine to Five, 1980, 110 min., Director Colin Higgins, with Jane Fonda, Dolly Parton

No Logo, 2003 V, 42 mi., Director Sut Jhally, documentary based on the book "No Logo" by Naomi Klein on globalization, hegemony of brands and democratic resistance

Nova - Trillion Dollar Bet, 2000, 50 m., documentary on Long Term Capital Management

The Odyssey TV 1997, 173 min., Director Andrei Konchalovsky, with Gretta Scacchi, Irene Papas, based on Homer's book

Other People's Money, 1991, 103 min., Director Norman Jewison, based on Jerry Sterner's play, with Danny DeVito, Gregory Peck, Penelope Ann Miller, Piper Laurie

Outsourced, 2006, 103 min., Director John Jeffcoat, with Josh Hamilton, Ayesha Dharkar, Asif Basra, Matt Smith

Patterns, 1956, 83 min., Director Fielder Cook, with Van Heflin, Ed Beg

Paul Hawken: The New Great Transformation, 2007, 71 min., Director Chris Baldwin, Speaker: Paul Hawken

Pirates of Silicon Valley, 1999, TV, 95 min., Director Martin Burke, with Anthony Michael Hall as Bill Gates of Microsoft, Noah Wyle as Steve Jobs of Apple, Joey Slotnick as Steve Wozniak of Apple, John DiMaggio as Steve Ballmer of Microsoft

Precarity, 2004, 197 min., Concept & Realization: Francesca Bria, Tora Krogh, Lize de Clercq. A compilation of 17 videos on victims of globalization, from Italy, Spain, Korea, Mexico, Japan, Netherlands, France, US, Michael Moore, Naomi Klein, The Take

Rhinoceros, 1974, 104 min., Director Tom O'Horgan, with Zero Mostel and Gene Wilder, based on Eugene Ionesco's play

Rigoletto 1982, 130 min., Verdi's opera with Piave's libretto based on Victor Hugo's play Le roi s'amuse, Director John Michael Phillips, with John Rawnsley as Rigoletto and Marie McLaughlin as Gilda. The English National Opera in an adaptation to contemporary Mafia.

Rigoletto 1982, 128 min., Director Jean-Pierre Ponnelle, with Luciano Pavarotti

Ripped Off: Madoff and the Scamming of America, and Crash: The Next Great Depression, 2009, 94 min., History, Starring Bernie Madoff

The Rise of Disaster Capitalism, 2009, with Naomi Klein, 77 minutes

The Shock Doctrine: The Rise of Disaster Capitalism, Naomi Klein, Bioneers, 2008, 33 minutes

The Shock Doctrine, 2009, Documentary by Michael Winterbottom and Mat Whitecross, with Naomi Klein, 89 minutes

RJR/Nabisco, Braces for Buyouts, The History Channel, documentary, 2002, 50 min.

Roger & Me, 1989, 91 min., Director Michael Moore, on GM plant shutdowm and downsizing

Rogue Trader 1999, 101 min., based on Nick Leeson's autobiography about the disastrous collapse of UK's Barings Bank, Director James Dearden, with Ewan McGregor, Anna Friel

Runaway Jury, 2003, 127 m., Director Gary Fleder, based on the novel by John Grisham, with John Cusack, Gene Hackman, Dustin Hoffman, Rachel Weisz, Bruce McGill

Seven Samurai 1954, 190 min., Director Akira Kurosawa, with Toshira Mifune

Shaping the Future: 2008 Global Conference: A Discussion with Nobel Laureates in Economics, 2008, 75 min., Milken Institute

Sicko, 2007, 123 min., Director Michael Moore, a documentary on the American healthcare system

Silkwood, 1983, 131 min., Director Mike Nichols, with Meryl Streep, Cher, Kurt Russell

Startup.com, 2001, 107 min., Director Chris Hegedus, Jehane Noujaim, documentary with Kaleil Tuzman and Tom Herman, on the rise and fall of the Internet company govWorks.com

Super Size Me, 2004, 100 min., Director and Actor - Morgan Spurlock. McDonalds, fast food unhealthy effects, the first ever reality-based movie, beginning and ending in 30 days

Syriana, 2005, 126 min., Director Stephen Gaghan, with George Clooney, C. Plummer, Matt Damon

The Take, 2004, 87 min., documentary directed by Avi Lewis, written by Naomi Klein, Argentina

The Threepenny Opera: Die Dreigroschenoper, 1931, music Kurt Weill, 112 min., Director Georg Pabst, with Lotte Lenya, based on Bertolt Brecht's play
The Beggar’s Opera 1953, 94 min., Director Peter Brook, with Laurence Olivier, Hugh Griffith

Too Big to Fail, 2011, 100 min., Director Curtis Hanson, with James Woods, William Hurt, Paul Giamatti, writers Peter Gould, Andrew Ross Sorkin

Topaze 1951, 136 min, Director Marcel Pagnol, with Fernandel, based on Marcel Pagnol's play
Topaze, 1933, 78 min., Director Harry d'Abbadie d'Arrast, with John Barrymore, Mirnay Loy
Topaze, 1935, 103 min., Director Louis J. Gasnier, with Louis Jouvet, Edwige Feuillere.

Triumph of the Nerds: The Rise of Accidental Empires, 1996, 165 min., TV, Director Robert Cringely, documentary on the origins of the personal computer with Paul Allen (co-founder Microsoft), Steve Ballmer, Bill Gates, Steve Jobs, Steve Wozniak, Gordon Moore

The Visit 1964, 100 min., Director Bernhard Wicki, with Ingrid Bergman

Hyenas, 1992, 113 m., Director Djibril Diop Mambety, African film based on the play The Visit of the Old Lady by Friedrich Durrenmatt

Wall Street, 1987, 120 min., Director Oliver Stone, with Michael Douglas, Martin Sheen

Wall Street 2: Money Never Sleeps, 2010, 127 min., Director Oliver Stone, with Michael Douglas

Wal-Mart: The High Cost of Low Price, 2005, 95 min., Director Robert Greenwald

Warren Buffett - Oracle of Omaha, 2000, 60 min., about the story of Berkshire Hathaway

Where is the World Going to, Mr. Stiglitz?, 2007, 380 min., starring Joseph Stiglitz

Who Killed the Electric Car?, 93 min., Director Chris Paine, Narrated by Martin Sheen

Working Girl, 1988, 115 min., Director Mike Nichols, with Harrison Ford, Sigourney Weaver, Melanie Griffith, Alec Baldwin

The Yes Men, 2003, 2003, 83 min., Directors Dan Ollman and Sarah Price, WTO satire

Yes, Prime Minister, UK 1992, 461 min., Director Sidney Lotterby, with Paul Edington, Nigel Hawthorne, TV series and books by Jonathan Lynn and Anthony Jay (Yes, Minister)

עיטור מופת

ד"ר יעקב קורי
שחיה נגד הזרם

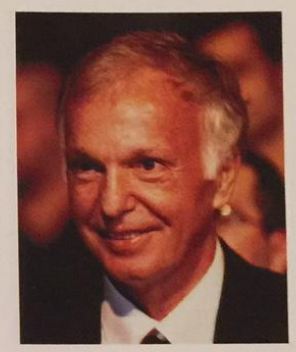

ד"ר יעקב קורי הוא איש עסקים, חוקר ומרצה לשעבר באוניברסיטת חיפה ובאוניברסיטאות בחו"ל בנושאים: אתיקה עסקית, אחריות חברתית, קיימות, גלובליזציה, הון ושלטון, מיזוגים ומנהל עסקים. כמו-כן היה חבר בדירקטוריונים של חברות עסקיות בארה"ב ובישראל, תיאטרון חיפה ופסטיבל הסרטים חיפה.
לא בכדי נבחר ד"ר קורי למרצה המצטיין באוניברסיטת חיפה.

ד"ר קורי הוא מחברם של מאמרים רבים וחמישה ספרים בנושאי אתיקה ושקיפות. ספריו שתורגמו לשפות רבות היו הראשונים בעולם שעסקו באתיקה לבעלי מניות מיעוט.
במקביל כתב ד"ר קורי עשרות תכניות עסקיות ויזם מיזוגים, תכניות הבראה, רכישות ומכירת ידע בארצות הברית, אירופה וישראל שזכו להוקרה מקצועית ואישית.
הידע המקיף של ד"ר קורי בשפות רבות הביא לגיוסו ע"י האו"ם לתרגום הצהרת זכויות האדם של האו"ם בשפת הלדינו.

מסתבר שיש נביא בארצו. ד"ר קורי הוזמן בשעתו לכתוב קוד אתי מלווה בשעורי הדרכה ובאירועים עבור סיב"ט, האגף ליצוא בטחוני במשרד הביטחון, שעוסק בתחומים מגוונים ורגישים רווי פיתויים.
בתקופת חברותו כחבר הנהלת הסניף הישראלי של שבי"ל (שקיפות בינלאומית לישראל) תרם את חלקו בנושא שקיפות ואתיקה בגופים ציבוריים וכלכליים.
במקביל קורי מכהן כחבר המועצה הציבורית המייעצת של פורום הדירקטורים בישראל. קורי היה בין הראשונים בישראל שהתבטאו בנושאי הון ושלטון, ריכוזיות והפערים הכלכליים משנת 2001 ואילך והתווה משנה סדורה כיצד ניתן להיחלץ מהמשבר החברתי והכלכלי בספרים ובמאמרים.

ד"ר קורי נימנה על ראשוני הפעילים בתנועת אומ"ץ, מילא תפקידים ניהוליים שונים אך התמקד בתחום החברתי הן במישור הארצי והן בסניף מחוז הצפון שהוא נימנה על מייסדיו.
הוא היה בין הראשונים בישראל שהתריעו על צדק חברתי, על עושק המדינה והציבור ע"י הטייקונים, השרים, הכנסת ופקידי הממשל, על שערוריות הממשל התאגידי שקרו בתקופת המשבר הכלכלי העולמי שזעזע גם את הכלכלה הישראלית.

ד"ר קורי השתתף בפורומים של תנועת המחאה החברתית והשר מיכאל איתן והעביר להם בקשתם, מבחר מכתביו.

גולת הכותרת של פעילותו באומ"ץ היה יום עיון על צדק חברתי וכלכלי בישראל ב־2011 בחיפה בשיתוף אוניברסיטת חיפה אומ"ץ ואירגוני המחאה, שזכה להדים רבים.

על פעילותו רבת השנים נגד השחיתות הציבורית ולמען מנהל תקין, טוהר מידות, שקיפות ואתיקה בכל תחומי הממשל, החברה והכלכלה, מוענק לד"ר יעקב קורי עיטור מופת מטעם יו"ר הנהלת אומ"ץ.

זכרונות ותחומי עניין- שפות, דרמה, ספרות, ביוגרפיות, אמנות, סרטים, מוסיקה, פילוסופיה, הסטוריה, גיאוגרפיה ומסעות, המזרח התיכון

פרקים נבחרים מתוך הספר האוטוביוגרפי עם נתונים ורשימות

כשהחלטתי לכתוב ספר אוטוביוגרפי הייתה לי התחבטות באיזו מתכונות הוא ייכתב ובאיזו שפה. יכולתי לכתוב אותו באחת מארבע או חמש שפות בהן אני שולט היטב. פסלתי כבר בהתחלה לכתוב אותו בלאדינו, למרות החיבה הגדולה שיש לי לשפה כי בעוד דור אחד או שניים לא יהיה אף אחד שיוכל לקרוא בשפה זאת פרט לכמה חוקרים ומשוגעים לדבר. צרפתית שפת אמי נראתה לי בחירה ראויה ובוודאי עברית שהיא השפה בה אני שולט הכי טוב למרות שאינה שפת אמי, אבל מכיוון שאנגלית הפכה זה מכבר לשפה האוניברסלית בעולם, שיותר ממילירד איש קוראים בה, ומכיוון שרוב הטקסטים שהכנסתי לספר היו באנגלית החלטתי לכתוב את הספר באנגלית. מהר מאוד התברר לי שלא אכתוב את האוטוביוגרפיה במתכונת המקובלת – לידה, הורים, מולדת, נעורים, בחרות, אהבה, ילדים, נכדים, קריירה, תחביבים, הגשמה עצמית, זקנה ומוות. דווקא בגלל שקראתי מאות ביוגרפיות שהן אחת מצורות הספרות האהובות עלי, ראיתי עד כמה הן לא מצליחות לתאר את האדם שהוא לא היישות הפיזית כי אם היישות הרוחנית – מה הוא אהב, מה הוא קרא, מה הוא כתב, מה עניין אותו, באילו תחומים הוא התעסק, כי האדם עצמו הוא בוודאי לא מה שמעניין, ואם זה נכון לגבי אמיל זולא או דוד בן גוריון זה נכון קל וחומר לגביי העני ממעש. אם יש עניין בקורות החיים שלי זה דווקא בגיוון הרב שלהן, בראיה ההוליסטית, הקוסמופוליטית, האוניברסלית, האינטלקטואלית שלי. הצלחתי ליצור הרמוניה בין כל תחומי העניין וזה מה שמהווה את האישיות שלי וכנראה שזה מה שמייחד ומעניין בחיים שלי, כי אני מכיר מעט מאוד אנשים אם בכלל שעסקו והתעניינו בכל כך הרבה נושאים. כנראה המצאתי סוג חדש של ספרות, בוודאי של ביוגרפיה, תיאור חיים שאינו קורה על פי סדר כרונולוגי, אפילו לא בסגנון פוסט מודרני מהסוף להתחלה, תוך קפיצות לאמצע, כך שאתה כבר מתבלבל לחלוטין. הביוגרפיה שלי היא על פי תחומי העניין שלי – השפות ואיך אני מתקשר לכל אחת מהן, האתיקה, הארצות והעמים ואיך הם השפיעו עלי, הספרות – הסופרים והספרים ומה דעתי עליהם, איך הם עיצבו את אישיותי, האומנות, מוסיקה – שירים, קלאסית, אתנית, הסכסוך הישראלי פלשתינאי והמצב במזרח התיכון, פילוסופיה, תיאטרון ומחזות, ביוגרפיות של אנשים המהווים עבורי אנשי מופת וגם של אישים אחרים, חדשנות, הומור, ועוד. מכאן גם עברתי לנושאי משנה, כמו משברים, דייקנות, מקריות, וסקרתי מקרים שקרו לי בכל אחד מהנושאים.

לפיכך, נקרא ספרי משנת 2016 בשם הארוך במקצת, אך המתאר בצורה קולעת מה מהות הספר: "אני מאמין" -

'הקרדו התרבותי קוסמופוליטי של קורי: אוטוביוגרפיה – חבר לחיים של ההומניסט האינטלקטואל האוניברסלי'

"Cory's Cosmopolitan Cultural Credo: Autobiography – A Lifetime Companion for the Universal Intellectual Humanist"

כאמור, הספר מוקדש בראש וראשונה לתחומי העניין שלי – תרכובת של תחומי עניין שרובם יכלו להופיע בספר נפרד או לפחות במסה של: ספרות ומרכיבים אחרים של עשר שפות בהן אני שולט בדרגות שונות (עמודים 396-565, פירוט מלא של תוכן העניינים באנגלית מובא בהמשך), מחזות ותיאטרון (עמ' 829-940, 1144-1170), ביוגרפיות (עמ' 583-828), ספרי עיון, בלשנות/טקסטים במאות שפות (עמ' 240-18, 1316- 1337), אתיקה בעסקים, חומר אקדמי, כלכלה, הסטוריה – התמקדות בסכסוך הישראלי פלשתיני ובמזרח התיכון (עמ' 1186-1264, 1289-1301, ולכל אורך הספר, בהיות הספר דיגיטלי ניתן למצוא כל חומר על ידי חיפוש המילים המאפיינות כמו במקרה זה – ערבי, פלשתיני, מוסלמי, פונדמנטליסטי), מוסיקה, מופעים וקונצרטים (עמ' 1171-1185), אומנות בעיקר ציירים (עמ' 941-968), סרטים וקולנוע (עמ' 941-968), פילוסופיה (עמ' 1265-1288, 1302-1315), שירה, פולקלור, סוציולוגיה, גיאוגרפיה ומסעות (עמ' 1071-1143), סקירה על הספרות המודרנית העולמית (עמ' 241-395), משברים וביבליותרפיה (עמ' 566-582), חדשנות (עמ' 1338-1350), ואפילו הומור (עמ' 1351-1364). הרכבתי מרכיבים אלה לתרכובת הרמונית בקריירות הארוכות שלי בעיסוקים ותחומי עניין רבים, העשויים לעניין את הקורא האינטלקטואלי של הספר שהוא מיועד לו. ספר זה הוא הקרדו שלי, ה- "אני מאמין", האמת שלי, שיר הלל להומניזם, למתינות, להרמוניה, בדרך הקוסמופוליטית, פוליגלוטית והוליסטית שלי. חלק לא פחות חשוב בספר הוא אלפי הקישורים בכל אחד מהנושאים. רוב הספר בנוי מפרקים מקוריים, אם כי הספר מכיל גם מאות עמודים של מובאות – מאנציקלופדיות וויקפדיה, מרומנים ומחזות, קטעים במאות שפות, חומר על ציירים ותמונותיהם, מוסיקה – יוצרים ויצירות, סרטים... אני לא מתיימר להמציא את הגלגל מחדש וכאשר רציתי להביא חומר על תרבות אירופה – הבאתי חומר קיים לא לפני שביררתי מה החומר שהכי מתאים לנושא, חומר על סופרים, חומר על ארצות ואישים, הגדרות של נושאים שונים, מאמרים וביקורות על סרטים וספרים, חומר על שפות, על יצירות קוסמופוליטיות, ועוד.

ניתן לקרוא בספר, לצפות בקישורים ובחומר החזותי שלו, או לשמוע את השירים, היצירות והנאומים בקישורים, במשך אלפי שעות. כל אחד יכול למצוע עניין לפחות בחלקים של הספר, שאני מקווה יעוררו עניין בלימוד שפות, קריאת וחקר ספרות, בפילוסופיה, הסטוריה, גיאוגרפיה, אתיקה, דרמה. הקורא יכול לראות את מיטב הסרטים עם מאות הקישורים, מיטב המוסיקה הקלאסית, האופרות, הפולקלור, שירים, האומנות. בספר זה ברצוני לנער את שבעות הרצון של אנשי עסקים, מדינאים, פונדמנליסטים, שוחרי שלום, אנשי אקדמיה ואינטלקטואלים, שלעיתים קרובות אינם רואים את התמונה הכוללת, כפי שספר זה מציג, בהקיפו את מירב המרכיבים של התרבות. אין צורך לקרוא את כל 1566 עמודי הספר ולהתקשר לאלפי הקישורים

שבספר לספרים בשפות שונות, סרטים, שירים, מחזות, ויקיפדיה ואתרים אחרים, אבל הקורא יוכל לפחות להקדיש מספר דקות לקריאת תוכן העניינים המכיל כשלוש מאות פרקים (עמ' 2-14 וכן להלן בספר זה), ולהחליט מה מעניין אותו. הקורא יכול לקרוא מאות ספרים ומאמרים של ספרות מקצועית של ספרי אתיקה בעסקים, אתיקה, עסקים שקראתי (עמ' 1365-1382), פרטים על ספרי ופעילותי וכמובן הוא מוזמן לקרוא את ספרי הדיגיטליים והמודפסים (עמ' 1383-1399), פרקי הסיכום, קורות החיים, התמונות, רשימות הקישורים (עמ' 1520-1566), וכמובן הנספח לאוטוביוגרפיה המכיל אירועים, מאמרים, סקירות ספרים, מחזות וסרטים על אתיקה בעסקים (עמ' 1400-1519). אז איפה אם כן מצויה האוטוביוגרפיה? כאמור, אין זאת ביוגרפיה סנטדרטית. סיפור חיי נמצא לכל אורך הספר בהקשר לתחומי העניין שלי. כי היישות שלי זה לא הגובה או המשקל שלי, או אפילו לא מה עבדתי ומה למדתי. היישות שלי זו הספרות, השפות, המחזות, הסרטים, השירים, הקונצרטים, הציורים. ובהקשר לכל אחד ממרכיבים אלה אני מביא סיפורים מתוך החיים שלי, המרכיבים מוזאיקה קוהרנטית והוליסטית. יחד עם זאת צירפתי קורות חיים המתארים את פועלי המלא.

הספר גמור ולא גמור. אין לי בעיה לכתוב עוד אלף חמש מאות עמודים, אבל הייתי חייב להפסיק את פרץ היצירה במקום כלשהו. גם כך יקשה על הקורא לקרוא את כולו או אף את חלקו. או שמא כתבתי את הספר רק לקורא אחד – אני, כי אותי הוא בוודאי מעניין ואני יכול לקרוא בו עוד ועוד, וקל וחומר לקרוא את כל הספרים, לראות את כל הסרטים, ולשמוע את כל השירים שבקישורים במשך שנים רבות. ניתן כמובן לשפר את האנגלית שלו שאינה מושלמת כמובן בהיות האנגלית רק השפה הרביעית שלמדתי, אבל בכל זאת היא הייתה לכל אורך הקריירה שלי שפת העבודה, לרוב גם שפת הלימוד ושפת התרבות. יש בספר מן הסתם גם מאות טעויות המחייבות תיקון, דרוש לבנות לו אינדקס, להשלים את רשימת הקישורים. ולכן אני מתנצל מראש בפני אותם הקוראים שלא יהיו שבעי רצון מרמת הגימור שלו. להגנתי אני יכול לטעון שהוא לפחות מוצע לקריאה ללא כל תמורה, שגם עם הטעויות הוא מספיק מעניין לקריאה, ושהוא או כל אחד אחר מוזמן לתקן את כל הליקויים ואני מוכן לתת לו את כל הקרדיט ואף לציין אותו כ- CO-AUTHOR. מכיוון שהספר הוא דיגיטלי לא יקשה להכניס את התיקונים, אלא אם כן תימצא הוצאת ספרים שתרצה לפרסם אותו במהדורה מודפסת עם קשר לאינטרנט ודיסק על מנת לנצל את אלפי הקישורים של הספר שהם מרכיב עיקרי.

בתוך עמי אני יושב, וברור לי שיהיו רבים שהספר ירגיז או לא ימצא חן בעיניו. קודם כל, הם מוזמנים לא לקרוא אותו. איני יכול להחזיר להם את הוצאות הרכישה שלו כי הוא מוצע בחינם. אך הישמרו מדורון יווני, כשמו של הרומן שלי – TIMEO DANAOS ET DONA FERENTES. דווקא בגלל שהוא מוצע בחינם אולי יש למחבר שלו כוונה נסתרת, מה עוד שגם הוא ממוצא יווני. אני אכן מתוודה שברצוני להגיע לכמה שיותר

קוראים ולהשפיע עליהם שיהיו יותר הומניסטים, אינטלקטואלים, קוסמופוליטים, רב-תרבותיים, שיקראו יותר ספרות יפה, ילכו יותר להצגות וסרטי מופת, ישמעו יותר מוסיקה טובה – קלאסית, אתנית, או פופ, ילמדו לפחות חמש שפות, יהיו אזרחי העולם הגדול, לא יהיו פונדמנטליסטים וקיצוניים. אבל זה לא ימצא חן בעיני ניאו ליברלים, טייקונים או מלחכי הפנכא שלהם, פוליטיקאים ועובדי ציבור מושחתים, לאומנים החושבים שאני ואפסי עוד, חרדים הרוצים להחזיר בתשובה את הכבשים הטועות, רודפי שלום עד אובדן החושים, ההגיון ומימד המציאות. כבר קרה לי שבהעדר נימוקים אחרים האשימו אותי שאני קומוניטט, אנטי-ביזנס, והגדילו לעשות כמה סטודנטים ניאו ליברלים שהתקיפו את ספר הלימוד שלי בגלל טעויות האנגלית שלו כי הם לא יכלו לתקוף את המשנה הערכית שלו. שלא לדבר על פרופסורים שהתלוננו כי אין לספריי אינדקס מספק, ואנשי עסקים שייבשו את מקורות ההכנסה שלי ודאגו שמוסדות אקדמיים שהם תורמים להם לא יזמינו אותי להרצות בהם. לכולם אני סולח, אין לי זמן להיכנס למלחמות וויכוחים, מה עוד שבעקבות התחרשותי איני יכול גם להשתתף בכנסים, ראיונות ועימותים. האויב הגדול ביותר של הטוב מאוד הוא המושלם, עד אשר אהפוך את ספרי למושלמים אם בכלל, אני מתפנה לעיסוקים אחרים המעניינים אותי הרבה יותר, מרחיב את האופקים שלי, קורא ספרים בעשרות שפות, רואה עשרות הצגות, מבקר בארצות חדשות, לצערי איני יכול יותר לשמוע קונצרטים אך אני שומע עשרות הרצאות מעניינות בנושאים מרתקים.

הרוצה לקרוא בספר האוטוביוגרפי שלי מוזמן להוריד אותו ללא תמורה מהאתר שלי ב- BOOKS בכתובת :

http://www.businessethicscory.com/Books.html , או באופן ישיר בכתובת הספר באתר שלי –

Cory's Cosmopolitan Cultural Credo – eBook Autobiography

לא נכלל בחלק זה הפרק על ההסטוריה והסכסוך הישראלי פלשתינאי וניתן להוריד אותו מהספר האוטוביוגרפי דלעיל בעמודים 1186-1264. ניתן לראות את החלוקה לפרקי משנה בתוכן העניינים שבחלק זה.

ניתן גם לקרוא או לרכוש את הספרים האחרים שלי, 18 ח״י במספר, באתר שלי בכתובת BOOKS דלעיל, רובם ללא תמורה וגם אלה שעולים כסף – אני מצהיר בזאת כי מעולם לא קיבלתי אגורה אחת תמלוגים עבורם. כך שכל כתיבת הספרים והמאמרים שלי נעשתה לשם שמים, כתרומה לקהילה, או כפירמידה שלי, בגלל מוצאי המצרי, אם כי להבדיל מהפרעונים לא אקח אתי תכשיטים וקמעות אלא ספרים וסרטים. אולי בשביל לא לקלקל את הדיעות הקדומות של הגזענים הטוענים שכל המזרחים והניצים, לרבות אלה שנולדו במצרים, הם ״פרימיטיבים״ ניאנדרטליים ומנשקי קמעות, אקח אתי גם את אוסף הגורמטים והקמעות שלי.

להלן הקישור ב- BOOKS לספר החינמי ETHICS PAYS שאני כותב עליו בהמשך בפרק על גיאוגרפיה ובסוף הספר אני סוקר את כל הפרמטרים של הארצות שבהן הארצות הכי אתיות תופשות מקומות ראשונים:

Ethics Pays - eBook on Geography, Economics and Ethics

כמו כן הקורא מוזמן לקרוא ב- BOOKS ספר אחר שלי בעברית, שגם הוא חינמי ודיגיטלי על קודים אתיים, אירועים על קודים אתיים, מסות ומאמרים על צדק חברתי, כלכלי ושלטוני, שפורסם ב- 2016 כספרי דלעיל:

Ethical Codes & Cases; Articles & Essays: Social Justice, He

CORY'S COSMOPOLITAN CULTURAL CREDO
AUTOBIOGRAPHY - A LIFETIME COMPANION FOR THE UNIVERSAL INTELLECTUAL HUMANIST

ACADEMICS, ACTIVISM, ARTS, BREAKTHROUGHS, BROTHERHOOD, BUSINESS, CONFLICT IN THE MIDDLE EAST, COSMOPOLITANISM, CREDO, CULTURE, DRAMA, ETHICS, ENCLYCLOPAEDIAS' LINKS, ENLIGHTMENT, EQUALITY, FILMS, GEOGRAPHY, GLOBALIZATION, HERITAGE, HISTORY, HOPE, HUMANISM, HUMOR, INNOVATION, INTELLECTUALISM, INTERDISCIPLINARITY, INTERNET LINKS, JUDAISM, JUSTICE, KNOWLEDGE, LIBERTY, LIFE, LINGUISTICS, LISTS, LITERATURE, MEMOIRS, MEMORIES, MODERNISM, MULTICULTURALISM, MULTIDISCIPLINARITY, MUSIC, NON-FICTION, OPINIONS, PERSONALITIES, PHILOSOPHY, PHOTOS LINKS, POETRY, POLICIES, POLYMATHS, PROGRESS, QUERIES, REASON, RELIGION, RENAISSANCE MEN, RESPONSIBILITY, SATIRES, SAYINGS, SECULARISM, SOCIETY, SONGS, SUSTAINABILITY, TOLERANCE, THEATER, TRANSPARENCY, TRANSDISCIPLINARITY, TRAVEL, UNIVERSALITY, VERSATILITY, WELFARE STATE, WESTERN CULTURE, WIKILINKS, WIKIPEDIA, WISDOM, XENOPHILIA, YOUTUBE LINKS, ZEITGEIST, ZIONISM, ZOLA'S WORKS

JACQUES CORY

TABLE OF CONTENTS

PAGE

ACKNOWLEDGEMENTS 15

I. INTRODUCTION 17

LINGUISTICS ACTIVITIES 18

II. LEARNING OF 50+ LANGUAGES, METHODOLOGY, TEXTS IN ARAMAIC, LATIN, DUTCH, YIDDISH, JEWISH FOLKLORE, HAITIAN, ARABIC, RUSSIAN, GREEK, PROVENCAL, LEARNING 5 LANGUAGES AT SCHOOL, COMPARISON OF 120+ LANGUAGES - THE LITTLE PRINCE, PATER NOSTER, LANGUAGES LEARNED, LINKS TO TEXTS IN 2000 LANGUAGES:PRAYERS,BIBLE,UNDECLARATION OF HUMAN RIGHTS18

1. THE METHODOLOGY OF LEARNING LANGUAGES 18
NOVELS AND POETRY IN LANGUAGES WITH LIMITED READING CAPABILITIES 28

2. ARAMAIC, HAGGADAH, BOOK OF DANIEL, TALMUD, LANGUAGE OF JESUS 31

3. LATIN, VIRGIL – THE AENEID, CICERO, ON OLD AGE 34

4. DUTCH, PROFESSOR VAN LUIJK, ANNE FRANK 37

5. YIDDISH, SHOLEM ALEICHEM'S NOVEL - TEVYE THE DAIRYMAN, THE MUSICAL - A FIDDLER ON THE ROOF, ANSKY'S PLAY – DYBBUK, GOLDIN'S MIRELE EFROS40

6. JEWISH FOLKLORE, FOLK SONGS IN YIDDISH, YEMENITE AND LADINO – CHAVA ALBERSTEIN, OFRA HAZA, YITZHAK NAVON'S BUSTAN SEPHARDI, YEHORAM GAON'S - FROM TOLEDO TO JERUSALEM 46

7. HAITIAN, POETRY 50

8. ARABIC, QURAN, NAGUIB MAHFOUZ, LEARNING MORE LANGUAGES 53

9. RUSSIAN, ANNA KARENINA, CHILDREN SONG AND FOLK SONGS ADAPTED FROM RUSSIAN IN ENGLISH, FRENCH AND HEBREW, VISIT OF ST. PETERSBURG 57

10. GREEK, ZORBA THE GREEK, THE ODYSSEY, POLYGLOT GREETINGS 66

11. PROVENCAL, PROVENCE'S AUTHORS: PAGNOL, ZOLA, MISTRAL, SAYINGS 70

12. PROPOSAL - LEARNING FIVE LANGUAGES AT SCHOOL – MOTHER TONGUE, ENGLISH, SPANISH, FRENCH, ONE OF NINE ADDITIONAL LANGUAGES, WITH LINKS TO POPULAR SONGS, DANCE, AND MUSIC IN THOSE 12 LANGUAGES. MULTINATION POLYGLOT? COUNTRIES. LISTS OF COUNTRIES WHERE ENGLISH, FRENCH, SPANISH, RUSSIAN, PORTUGUESE, ARABIC.. HAVE OFFICIAL STATUS 82

OFFICIAL LANGUAGES IN FORMER COLONIES & IN MULTINATION COUNTRIES 84

LISTS OF OFFICIAL LANGUAGES IN FORMER COLONIAL/COLONIES – ENGLISH, FRENCH, SPANISH, DUTCH, RUSSIAN, PORTUGUESE, GERMAN, ITALIAN,ARABIC88

13. COMPARISON OF 120+ LANGUAGES, LITTLE PRINCE, HOLISTIC APPROACH 102

14. LANGUAGES LEARNED BY JACQUES CORY WITH AT LEAST SOME READING CAPABILITIES, DICTIONARIES, GUTENBERG, BOOKS ONLINE 118

15. LISTS/LINKS OF THE LITTLE PRINCE IN 250+ LANGUAGES, TEXTS/EXTRACTS IN ENGLISH, TURKISH, CHINESE MANDARIN, ROMANI/GYPSY, ANCIENT EGYPT HIEROGLYPHS, REFLECTIONS ON THE INTELLECTUAL DAMAGE OF THE NEW CONSTRUCTED LANGUAGES: FACEBOOK AND TWITTER 137

16. LISTS AND LINKS OF THE BIBLE IN 400+ LANGUAGES, BIBLES ON THE INTERNET, TEXTS OF GENESIS AND LUCAS IN ENGLISH, RUMANTSCH, HAITIAN, AZERI, MALAGASI, UZBEC, GEORGIAN, UMA, CEBUANO, ARMENIAN, CHAMORRO, FULA, KABYLE, MANX 163

17. LISTS, LINKS OF PRAYERS ON INTERNET: 1817 LANGUAGES, PATER NOSTER'S EXTRACTS: 120 LANGUAGES, HAIL MARY, LANGUAGES IN THIS BOOK: 36 IN CHAPTERS, 200+ IN EXTRACTS, ~ 2000 IN LINKS, ANTI-CLERICALISM, GEORGES BRASSENS SONGS: PATER NOSTER, HAIL MARY 171

18. UN'S UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS, DOCUMENT MOST TRANSLATED IN THE WORLD ~ 444 LANGUAGES, LINKS, LISTS, LADINO, FORRO, NIGERIAN PIDGIN, SOLOMONS PIDGIN, OCCITAN AUVERGNAT, SAMMARINESE221

III. SURVEY ON MODERN WORLD LITERATURE 241

1. LE MONDE'S LIST OF THE BEST 100 BOOKS OF 20TH CENTURY WITH LINKS AND CORY'S COMMENTS, AND LINKS TO OTHER LISTS OF BEST BOOKS, ETC. 241

2. THE 100 BEST NOVELS IN ENGLISH BY THE MODERN LIBRARY 250

3. LIST OF THE 100 BEST AUTHORS OF THE 20TH CENTURY BY JACQUES CORY WITH COMMENTS 254

4. NOBEL PRIZE FOR LITERATURE WINNERS, LINKS TO ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA'S ENTRIES 274

5. THE JERUSALEM PRIZE FOR THE FREEDOM OF THE INDIVIDUAL IN SOCIETY 282

6. CORY'S LIST OF THE 20TH CENTURY BEST OF THE BEST AUTHORS BY LANGUAGES 284

7. CORY'S LIST OF THE BEST AUTHORS IN THE WORLD IN 1860-1899 (AND IN 2000-2015) WITH COMMENTS AND LISTS OF BOOKS 289

CORY'S LIST OF THE BEST BOOKS IN WORLD LITERATURE IN 1860-1899 306

8. WIKIPEDIA'S LIST OF AUTHORS AND BOOKS FOR THE WHOLE PERIOD OF 1860-2015 (AND ALSO IN 1800-1859) 340

9. MODERNIST LITERATURE – WIKIPEDIA'S ARTICLE, LIST AND LINKS 356

10. THE LIST OF THE BEST SELLING BOOKS OF ALL TIMES 359

11. LIST OF LITERARY WORKS BY NUMBER OF TRANSLATIONS 368

12. JEWISH AUTHORS IN MODERN LITERATURE, AND JEWISH PERSONALITIES – AND THEIR CONTRIBUTION TO THE WORLD'S WELFARE IN CONTEXT OF THE RESURGENT ANTI-SEMITISM IN EUROPE, IN ARAB & MOSLEM COUNTRIES 373

CULTURAL ACTIVITIES 396

IV. CLASSIC LITERATURE IN 50+ LANGUAGES, FOCUSING ON MOST FLUENT, TEXTS IN GERMAN, ROMANIAN, LADINO, INTERLINGUA, ITALIAN, PORTUGUESE, SPANISH, ENGLISH, FRENCH, HEBREW… 396

1. GERMAN, WHY GERMAN? – CONSCIOUS AND SUBCOUNSCIOUS, GOETHE – GOETZ VON BERLICHINGEN AND THE SORROWS OF YOUNG WERTHER, HEINE, FOLK SONG, VISITS TO GERMANY, SWITZERLAND, VIENNA, SCHILLER – HOPE 397

2. ROMANIAN, GREETING TO MOTHER-IN-LAW, THE POET EMINESCU 410

3. INTERLINGUA, CHEKHOV/MI VITA,ANDERSEN/ LITTLE MATCH GIRL/DANISH412

4. LADINO, TRANSLATION OF UN'S UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS INTO LADINO, PRESENT TO ISRAELI PRESIDENT NAVON, EN EL VERGEL DE LA REINA, PRAYER, DURME DURME, SEPHARDI JEWS, ODYSSEY, 3 ROMANCES, THEODOR HERZL, SEPHARDIC ZIONISM, HERZL'S ALTNEULAND IN LADINO, SINGING AGADA IN LADINO TO HARRY RECANATI WHO BURST OUT CRYING 415

5. PORTUGUESE, JORGE AMADO, ANTECEDENTS, VISIT, UMA CASA PORTUGUESA, SAMUEL USQUE, RIO CARNIVAL, A FELICIDADE – ON HAPPINESS INDEX 431

6. ITALIAN, ITALY OF MY PARENTS ALBERT & PAULINE, GIOVINEZZA, BANDIERA ROSSA, VERDI, RIGOLETTO ARIAS, BATTI LE MANINE, VISITS, AFFINITIES, ITALY'S MERITS, CORTIGIANI, VINCERO, DIO COME TI AMO, DANTE'S INFERNO, PARADISO, ON BEHALF OFWHISTLEBLOWERS,FRIULIAN:LANUOVA GIOVENTU438

7. SPANISH, DON QUIJOTE, ARTICLE – HOW I DISCOVERED THE SYNAGOGUE OF CORIA IN SPAIN, JUAN RAMON JIMENEZ, FEDERICO GARCIA LORCA – A LAS 5 DE LA TARDE, TANGO CAMBALACHE, VISITS OF SPAIN, MARIO VARGAS LLOSA – LA TIA JULIA Y EL ESCRIBIDOR, GALEGO, POETRY, ROSALIA DE CASTRO 451

8. ENGLISH, FAVORITE AUTHORS, SHAKESPEARE, THE MERCHANT OF VENICE, SCOTT FITZGERALD, SINCLAIR LEWIS, ON NONCONFORMISM, DICKENS, D. H. LAWRENCE, HENRY JAMES, JAMES JOYCE, ULYSSES, BECKETT, GEORGE B. SHAW, SEAN O'CASEY, IRISH GAELIC, IRISH POETRY, WELSH, SCOTS, VISITS, WILLIAM WORDSWORTH, OSCAR WILDE, BALLAD OF READING GAOL IN ESPERANTO 462

9. FRENCH, LANGUAGES IN FRANCE, FRENCH SCHOOL IN CAIRO, BIBLIOTHERAPY WITH FRENCH AUTHORS, CHILDREN SONGS, FRENCH LINGUA FRANCA, LOVE TO PARIS, BOUTIQUE HOTEL, DETAILS ON PAGNOL, ZOLA, HUGO, LES MISERABLES,

DUMAS, LE COMTE DE MONTE CRISTO, ON REVENGE AND FORGIVENESS, BALZAC, LE PERE GORIOT, SARTRE, LE SURSIS, PROUST, LE TEMPS RETROUVE490

10. HEBREW, PATRIOT & COSMOPOLITAN, BIBLE, COMMUNITY SINGING, ISRAELI SONGS, MOVEMENT OF THE 2ND REPUBLIC OF ISRAEL, SHAI AGNON, MOSHE SHAMIR, AMOS OZ, PEACELOVINGS, BENJAMIN TAMMUZ, HAIM N. BIALIK 524

11. COSMOPOLITAN SOCIETY, BASED ON WESTERN & EASTERN CULTURES, MOST TRANSLATED BOOKS, COSMOPOLITAN LITERATURE, PLAYS AND FILMS, TV AND PROPAGANDA, TRAVEL ALL OVER THE WORLD, GANDHI'S PHILOSOPHY 547

12. COSMOPOLITAN COMMUNISM, THE INTERNATIONALE IN 100+ LANGUAGES: FRENCH, RUSSIAN, ENGLISH, CHINESE, SPANISH, SWEDISH, ITALIAN, YIDDISH, DUTCH, PORTUGUESE, GERMAN, HEBREW, ARABIC, KURDISH,LAPPISH,WELSH 554

V. METHODOLOGY OF READING, BIOGRAPHIES, PLAYS 566

1. THE METHODOLOGY OF READING, ON HOPE, CRISES AND BIBLIOTHERAPY 566

2. BIOGRAPHIES 583

Dona Gracia - 587, Honore de Balzac - 593, David Ben-Gurion - 596, Brutus - 600, Charles Chaplin - 604, Felix Mendelssohn - 607, Arthur Rubinstein - 610, Charles de Gaulle - 615, Theodor Herzl - 618, Henrik Ibsen - 625, Lee Kuan Yew and Singapore - 629, Alma Mahler - 637, Karl Marx - 640, Arthur Miller - 643, Victor Hugo - 652, Mahatma Gandhi – 657, Federico Garcia Lorca - 664, Liv Ullmann - 670, George Sand - 676, Emile Zola - 681, Jean-Paul Sartre - 687, Lev Tolstoi - 701, Rembrandt - 713, Rachel - 717, Verdi - 724, Warren Buffett -729, Renoir - 740, Paul Hawken - 746, Disraeli - 751, Marcel Dassault (see below) - 755, Don Isaac Abravanel - 765, Coco Chanel - 774, Sarah Bernhardt - 783, Shelley - 790, Alberto Moravia - 799, Anne Frank - 806.

MARCEL DASSAULT – BIOGRAPHY BY CLAUDE CARLIER, VISION AND ETHICAL CODES OF DASSAULT AVIATION AND OF ISRAELI SIBAT – MOD INTERNATIONAL DEFENSE COOPERATION DIRECTORATE(SIBAT'S WRITTEN BY JACQUES CORY)755

36 OTHER BIOGRAPHIES – READ THEM OR PURSUING 36 MORE ACTIVITES? 816

JACQUES CORY, AN ALTERNATIVE BIOGRAPHY, FRENCH CULTURE & SCIENCE817

3. PLAYS, FAVORITE PLAYWRIGHTS, 30+ LANGUAGES OF PLAYS READ BY ME 829

4. CORY'S SUBJECTIVE IMPRESSIONS ON READING PLAYS/WATCHING DRAMA 830

5. THE THREEPENNY OPERA (GERMAN) IN BERLIN, TI'S LECTURE BASED ON IT 831

6.CORY'S ACADEMIC COURSES BASED ON PLAYS, NEW ETHICAL COLLEAGUES836

7. JOSHUA SOBOL'S GHETTO (HEBREW) 844

8.ANALYSIS:A. MILLER'S ALL MY SONS (ENGLISH) IN CORY'S BOOKS/COURSES 849

9. CORY'S FIRST MEMORY – EDMOND ROSTAND'S PLAY L'AIGLON (FRENCH) 852

10. BEST BUSINESS ETHICS NOTION: AN ENEMY OF THE PEOPLE (NORWEGIAN)854

11. MODERN PLAYS IN OTHER LANGUAGES: PIRANDELLO, LORCA, STRINDBERG, CHEKHOV, PLAYS/TRANSLATIONS IN LADINO, CATALAN, PORTUGUESE, LATIN, HAITIAN,ROMANIAN,ICELANDIC,ESPERANTO,ASTURIAN, ROMANSH, GASCON 857

11.1 INTRODUCTION TO MODERN PLAYS & TRANSLATIONS IN 21 LANGUAGES 857

11.2 SEI PERSONAGGI IN CERCA D'AUTORE/SIX CHARACTERS IN SEARCH OF AN AUTHOR BY LUIGI PIRANDELLO IN ITALIAN AND ENGLISH 858

11.3 LA CASA DE BERNARDA ALBA/THE HOUSE OF BERNARDA ALBA BY FEDERICO GARCIA LORCA IN SPANISH AND ENGLISH 862

11.4 FROEKEN JULIE/MISS JULIE BY AUGUST STRINDBERG IN SWEDISH AND ENGLISH 866

11.5 ТРИ СЕСТРЫ/TRI SESTRY/THREE SISTERS BY ANTON CHEKHOV IN RUSSIAN AND ENGLISH 869

11.6 DRAMA IN LADINO – TRANSLATION INTO ENGLISH, YOSEF AVRAAAM PAPO – TRANSLATION OF ATHALIE BY RACINE– FRENCH & LADINO, THE ORIGINAL PLAY LA VINYA DE NAVOT/THE VINEYARD OF NAVOT IN LADINO, POEM TO RUTHY 873

11.7 ON THE LANGUAGE CATALAN, TERRA BAIXA BY ANGEL GUIMERA IN CATALAN AND SPANISH 878

11.8 FREI LUIS DE SOUSA BY ALMEIDA GARRETT IN PORTUGUESE 882

11.9 MEDEA BY SENECA IN LATIN AND ENGLISH 884

11.10 MOUCHE DEFAS – A TRANSLATION/ADAPTATION OF TARTUFFE BY MOLIERE IN HAITIAN AND ENGLISH 886

11.11 TARTUFFE BY MOLIERE IN ROMANIAN AND FRENCH 888

11.12 ON THE LANGUAGE ESPERANTO, THE TEMPEST BY WILLIAM SHAKESPEARE IN ESPERANTO AND ENGLISH 890

11.13 ROMEO & JULIET BY WILLIAM SHAKESPEARE IN ICELANDIC & ENGLISH 893

11.14 ON THE LANGUAGE ASTURIAN, XUACU BUSCA CRIAU I Y NA MAS! XUACU LOOKS FOR A SERVANT- NOTHING MORE! BY PACHIN DE MELAS IN ASTURIAN898

11.15 ON THE LANGUAGE ROMANSH, FRANCESCA DA RIMINI BY SILVIO PELLICO IN ITALIAN AND ROMANSH 901

11.16 ON THE LANGUAGE GASCON, LA PASTORALA DEU PAISAN, CALVINISME DE BEARN DIVISAT EN SEIS EGLOGAS IN GASCON/FRENCH, BY J. H. FONDEVILLE 904

12. EXTRACTS AND ANALYSIS OF THE OPERA RIGOLETTO, PLAYS BY IONESCO, MAMET, ARTHUR MILLER, CORY'S PLAY/NOVEL BEWARE OF GREEKS' PRESENTS/

NELLY DORON/NELLY'S CHOICE, SYNOPSIS, TABLE OF CONTENTS, ON COINCIDENCE IN MY LIFE,THE WORLD IS A STAGE,WE ARE MERELY PLAYERS 906

12.1 THE ODYSSEY OF THE PLAY/NOVEL BEWARE OF GREEKS' PRESENTS/NELLY DORON/NELLY'S CHOICE 906

12.2 SYNOPSIS OF THE NOVEL "BEWARE OF GREEKS' PRESENTS" BY J. CORY 907

12.3 TABLE OF CONTENTS OF THE NOVEL "BEWARE OF GREEKS' PRESENTS" 909

12.4 MUSIC FOR THE PLAY "NELLY'S CHOICE" BY JACQUES CORY & AMALIA EYAL – 1'30" (IN 10 LANGUAGES, FROM FIRST TO LAST SCENE) 910

12.5 REVIEW OF THE GREAT ISRAELI PLAYWRIGHT JOSHUA SOBOL ON THE PLAY "NELLY'S CHOICE", SENT TO JACQUES CORY ON 10/06 911

12.6 EXTRACTS - BEWARE OF GREEKS' PRESENTS BY J. CORY 912

12.7 RIGOLETTO, VERDI'S OPERA WITH PIAVE'S LIBRETTO BASED ON VICTOR HUGO'S PLAY LE ROI S'AMUSE 917

12.8 ARTHUR MILLER – THE CRUCIBLE – JOHN PROCTOR 919

12.9 ARTHUR MILLER - DEATH OF A SALESMAN 920

12.10 GLENNGARRY GLEN ROSS BY DAVID MAMET 921

12.11 RHINOCEROS BY EUGENE IONESCO 923

12.12 ON COINCIDENCE IN LIFE, ALL THE WORLD'S A STAGE, WE ARE PLAYERS933

VI. NON-FICTION BOOKS AND ACTIVITIES 941

1. ARTS AND MUSEUMS 941

1.1 MY BEST MUSEUMS IN PARIS, LONDON AND NEW YORK 941

1.2 MY SON Dr. JOSEPH CORY'S ACTIVITIES IN ARCHITECTURE 942

1.3 ORSAY MUSEUM IN PARIS – IMPRESSIONISM, PAINTERS, BEST PAINTINGS 943

1.4 BEST EUROPEAN PAINTERS AND PAINTINGS (& CORY'S 72 BEST ARTISTS) 950

1.5 ON IMPRESSIONISM – ART MOVEMENT, PAINTERS, PAINTINGS 954

2. CINEMA & FILMS: GENERAL & BUSINESS ETHICS IN CORY'S BOOKS & COURSES, FESTIVAL FILMS, FRENCH NEW WAVE, US NEW HOLLYWOOD, BEST FILMS EVER, DIRECTORS/SCRIPTWRITERS,ACTORS/ACTRESSES, CORY'S LIST OF BEST FILMS969

2.1 LISTS OF FESTIVAL FILMS SEEN IN 2011 – 2013 969

2.2 THE BEST FILMS SEEN IN MY YOUTH IN 1956 – 1961 971

2.3 LISTS OF FILMS IN CORY'S BUSINESS ETHICS COURSES AND BOOKS 973

2.4 LA NOUVELLE VAGUE/THE NEW WAVE FRENCH FILMS 974

2.5 LISTS OF THE BEST FILMS, BEST DIRECTORS, SCREENWRITERS, ACTORS 978

2.6 CORY'S LISTS OF THE BEST & THE BEST OF THE BEST FILMS EVER MADE 1005

2.7 CINEMA OF ISRAEL, THE HAIFA FILM FESTIVAL, LISTS OF ISRAELI FILMS 1023

2.8 CORY LECTURES' FILMS, LIST OF FILMS ON SUSTAINABLE JUSTICE 1025

2.9 WALL STREET AND ETHICS – THE FILM "WALL STREET' – SUMMARY AND ANALYSIS 1038

2.10 ETHICS OF HOSTILE TAKEOVERS – THE FILM "OTHER PEOPLE'S MONEY" – SUMMARY AND ANALYSIS 1042

2.11 CORRUPTION IN MEDICARE – THE FILM "DAMAGED CARE" – SUMMARY AND ANALYSIS 1045

2.12 GREED UNLIMITED – THE ENRON CASE – THE FILM "THE CROOKED E" – SUMMARY AND ANALYSIS 1050

2.13 TRANSPARENCY, ETHICS AND THE MEDIA – DR. JEFFREY WIGAND AND THE TOBACCO INDUSTRY – THE FILM "THE INSIDER" – SUMMARY AND ANALYSIS 1054

2.14 ETHICAL ACTIVISM, ERIN BROCKOVITCH VERSUS KAREN SILKWOOD – THE FILMS "ERIN BROCKOVITCH" AND "SILKWOOD" – SUMMARY AND ANALYSIS 1056

2.15 ECOLOGY AND ETHICS – THE FILM AND THE BOOK "A CIVIL ACTION", THE WOBURN CONTAMINATION CASE – SUMMARY AND ANALYSIS 1060

2.16 ETHICAL DILEMMAS OF MULTINATIONALS AND STAKEHOLDERS – McDONALD'S AND THE FILM "McLIBEL" – SUMMARY AND ANALYSIS 1064

2.17 GLOBALIZATION MODELS OF NIKE AND OTHER MULTINATIONALS – THE DOCUMENTARY FILM "THE BIG ONE" – SUMMARY AND ANALYSIS 1068

3. GEOGRAPHY & TRAVEL, COMMENTS ON COUNTRIES I'VE VISITED, EUROPE 1071

3.1 COUNTRIES VISITED BY JACQUES CORY 1072

3.2 UNITED STATES – BUSINESS, TRAVEL, ABOUT SERVICE & PUNCTUALITY 1075

3.3 VISA PROBLEMS IN CANADA AND PERU 1083

3.4 CHILDHOOD IN EGYPT, JEWISH & ARAB REFUGEES, BUSINESS IN AFRICA 1084

3.5 TURKEY: TRAVEL, SEPHARDIC HERITAGE, SAYINGS: IN TURKISH/ENGLISH 1089

3.6 CHINESE – BUSINESS IN TAIWAN, SAYINGS: IN MANDARIN AND ENGLISH 1091

3.7 SINGAPORE – ONE OF THE MOST ETHICAL COUNTRIES IN THE WORLD 1094

3.8 THE ULTIMATE TRIP TO AUSTRALIA AND NEW ZEALAND 1095

3.9 A VISIT TO THE BALKANS IN 2015 1097

3.10 PLANS TO VISIT ADDITIONAL COUNTRIES 1100

3.11 EUROPE: GEOGRAPHY, POPULATION, CULTURE, LANGUAGES, RELIGIONS1102

4. THEATER - IN ISRAEL, PARIS, NEW YORK, LONDON, BERLIN, LISTS OF PLAYS SEEN IN THOSE CITIES, VIDEOS OF PLAYS, MUSICALS, OPERAS SEEN, HISTORY OF EUROPEAN THEATER, CORY'S FAMILY PERSONAL EXPERIENCE IN PLAYING 1144

4.1 COMMENTS ON PLAYS SEEN IN ISRAEL, LONDON, PARIS, NY, AND BERLIN 1144

4.2 PLAYS SEEEN IN ISRAEL AND IN NEW YORK IN 2011-2013 1147

4.3 A SAMPLE OF PLAYS SEEN IN LONDON, PARIS, BERLIN, NY… RECENTLY 1150

4.4 VIDEOS OF PLAYS SEEN, MAINLY SINCE 2009 1153

4.5 THE UNBEARABLE LIGHTNESS OF SLANDERING ISRAEL IN THE THEATER 1159

4.6 HISTORY OF EUROPEAN THEATER 1160

4.7 CORY'S FAMILY ON STAGE 1169

5. MUSIC - BEST PERFORMANCES, GRACIAS A LA VIDA (SPANISH), LIST OF SHOWS & CONCERTS 2011/13, FROM CORY'S DIARY: HOW I STARTED TO LOVE CLASSICS, BEST OPERAS & CONCERTS THAT I LIKE, LOVE OF MUSIC BY MY CHILDREN 1171

5.1 BEST SHOWS AND CONCERTS THAT I'VE EVER SEEN, GRACIAS A LA VIDA 1171

5.2 CLASSICAL MUSIC – THE BEGINNING OF A BEAUTIFUL FRIENDSHIP 1175

5.3 THE 60+ CONCERTS AND SHOWS THAT I'VE SEEN IN 2011-2013 1176

5.4 BEST CLASSICAL MUSICE/OPERA THAT I HAVE WATCHED, HEARD, READ 1178

5.5 CORY'S FAMILY LOVE OF MUSIC, RELATED COSMOPOLITAN ANECDOTES 1184

6. HISTORY, EUROPOCENTRISM, PALESTINIAN & MIDDLE EAST CONFLICTS 1186
ON EUROPOCENTRISM AND WESTERN CULTURE 1186
AGAINST RACIST REMARKS ON JEWS AND MUSLIMS 1187
ON DELEGITIMIZATION OF ISRAEL AND THE JEWS 1188
A HISTORY OF THE PALESTINIAN HATRED TO THE JEWS AND ISRAEL 1189
AN ANALYSIS OF THE ISRAELI-PALESTINIAN CONFLICT 1191
THE DANGER OF ISIS EXPANSIONISM - RIGHT OF RETURN TO EUROPE 1192
A SOBER POINT OF VIEW ON THE MIDDLE EAST CRISIS 1195
A SOLUTION TO THE ISRAELI-PALESTINIAN CONFLICT 1198
ON BDS AND DEFAMATORY ORGANIZATIONS 1199
ISRAELI BOYCOTT BY OUR IRISH FRIENDS 1200
THE MONSTRUOUS ANALOGY BETWEEN THE HOLOCAUST AND THE NAKBA 1201
THE PALESTINIAN AND ISRAELI IMPASS PREVENTING THEM TO MAKE PEACE1202

THE MUSLIM SOCIETY'S BLAME ON NOT CONDEMNING FUNDAMENTALISTS 1204
MUSLIM NOBEL PRIZE LAUREATES 1206
ISRAELI NOBEL PRIZE LAUREATES 1208
ON MUSLIMS CALLED JIHAD AND SHAHID 1209
DOUBLE MEANING STATEMENTS OF PALESTINIANS 1210
THE DANGER OF MUSLIM EXTREMISM TO THE WESTERN WORLD 1213
ARE FUNDAMENTALIST MUSLIMS THE ONLY TERRORISTS NOWADAYS? 1215
FIRST THEY CAME FOR THE OTHERS AND WE DID NOT SPEAK OUT 1219
IS ISRAEL AN APARTHEID COUNTRY AND SHARIA A DEMOCRATIC LAW? 1221
IS JEWISH, ISRAELIS, SWEDISH, et al. CRITICISM AGAINST ISRAEL JUSTIFIED? 1227
A SATIRE ON THE MIDDLE EAST CONFLICT BASED ON MOLIERE'S TARTUFFE 1248
PALESTINIAN RIGHT OF RETURN – MYTH AND REALITY 1252
FUNDAMENTAL MUSLIM ANTI-SEMITISM AND NAZISM, BURNING OF BOOKS 1253
WHAT WOULD HAPPEN IF FUNDAMENTALIST ISLAM WOULD WIN 1263

7. PHILOSOPHY, ESSAY: ARISTOTLE'S ETHICS, REFLECTIONS FROM CORY'S DIARY, ON FREEDOM, EQUALITY, BROTHERHOOD, RACISM AND CONFORMISM, MY WAY OF THE WORLD, FOCUSING ON MOST IMPORTANT ISSUES, DIVIDE ET IMPERA, 72 VIRGINS IN HEAVEN OR 72 BOOKS, 72 PLAYS, 72 FILMS..ON EARTH1265

7.1 ESSAY ON ARISTOTLE'S BOOK "ETHICS" 1265

7.2 PROFESSOR SHLOMO AVINERI AND MY EPICUREAN THOUGHT 1268

7.3 ON STOICISM 1271

7.4 CORY'S PHILOSOPHICAL THOUGHT AT THE AGE OF 17 1272

7.5CORY'S PREFERENCE OF FREEDOM & TRUTH AS MOST IMPORTANT TRAITS1274

7.6 ON CORY'S ANTIRACIST PRACTICE 1275

7.7 CORY'S MAIN PHILOSOPHY – SECULAR, HUMANISM, ETHICS, UNIVERSALITY, INTELLECTUALISM, POLYMATHS, MULTICULTURALISM 1276

7.8 CORY'S PHILOSOPHICAL INSIGHT ON THE WAY OF THE WORLD 1288

7.9 JEWS AND ISRAEL ARE TODAY AS IN THE PAST THE USUAL SCAPEGOATS 1289

7.10 DIVIDE ET IMPERA, PERSECUTION OF CHRISTIANS BY MUSLIMS, WHO MAKES ETHNIC CLEANSING – MUSLIMS OR JEWS? 1291

7.11 A FEW QUESTIONS TO THE CHRISTIANS WHO BLAME ISRAEL 1293

7.12 DIVIDE ET IMPERA IN ISRAEL, RIGHT OF RETURN OF JEWS OUT OF ISRAEL, ALL SEGMENTS OF ISRAEL SHOULD JOIN FORCES 1294

7.13 FOCUS ON THE MOST IMPORTANT ISSUES IN PRIVATE/PUBLIC LIFE 1296

7.14 ISRAEL SHOULD ASSUME TOTAL RESPONSIBILITY FOR THE SITUATION 1297

7.15 THE CAUSES AND SOLUTIONS TO ISRAEL'S AND THE WORLD'S MOST ACCUTE ECONOMIC PROBLEMS 1298

7.16 MUSLIM SHAHID'S SEXUAL PHANTASY ON THE 72 VIRGINS IN PARADISE 1301

7.17 THE CORY THEORY ON PARADISE ON EARTH FOR THE JUSTS – READING THE BOOKS OF THE 720 BEST AUTHORS, 72 BIOGRAPHIES OF THE MOST PROMINENT PERSONS, WATCHING 72 BEST PLAYS/OPERAS/MUSICALS/CLASSICAL CONCERTS, 360 BEST FILMS, 72 BEST SINGERS' PERFORMANCES, 72 BEST PAINTERS, KNOWLEDGE OF 72 LANGUAGES, 72 FIELDS OF INTERESTS, ETC. 1302

8. LINGUISTICS – APTITUDE – ROMANCE, BULGARIAN, POLISH, MOZARABIC 1316

8.1 HOW TO BECOME A POLYGLOT? 1316

8.2 ON BULGARIAN, BULGARIA AND BULGARIAN AUTHORS 1318

8.3 TRIFLES ABOUT NEW LANGUAGES 1320

8.4 ON POLISH, CHILDREN SONGS, PAN TADEUSZ 1321

8.5COSMOPOLITAN SONGS FROM ALL OVER THE WORLD THAT I'VE LEARNED1322

8.6 DECIPHERING IKEA'S INSTRUCTIONS IN 30 LANGUAGES 1324

8.7 ON ROMANCE LANGUAGES – MAINLY FRENCH, SPANISH AND DIALECTS 1325

8.8 ON THE MOZARABIC LANGUAGE 1332

8.9 OTHER ROMANCE LANGUAGES – MAINLY LADINO, PORTUGUESE, ITALIAN, ROMANIAN, OCCITAN 1333

9. INNOVATION, SCIENCE & FUTUROLOGY, ISRAEL – START-UP NATION 1338

9.1 ON THE HIGH TECH COMPANY ELBIT SYSTEMS WHERE CORY WORKED AS VICE PRESIDENT SALES AND FINANCE 1338

9.2 ACTIVITIES IN INNOVATION OF CORY'S CHILDREN JOSEPH, AMIR & SHIRLY, CORY'S IN-LAW DAN SCHECHTMAN, NOBEL PRIZE IN CHEMISTRY – ARTICLE 1339

9.3 ISRAEL – START-UPS, INVENTIONS, SILICON WADI 1346

9.4 THE BOOK START-UP NATION BY SENOR/SINGER, GOVERNMENT WEBSITE1349

10. HUMOR, COSMOPOLITAN PRIVATE JOKES AND SAYINGS, HUMOROUS SCENES IN PLAYS, FILMS & MUSICALS, CROSS CULTURAL & BUSINESS JOKES 1351

10.1 AMERICAN AND BRITISH SITCOMS I LIKE BEST 1351

10.2 FAMILY PRIVATE JOKES 1352

10.3 COMIC MUSICALS, FILMS AND PLAYS 1354

10.4 TOPAZE AND LES MARCHANDS DE GLOIRE BY PAGNOL, YES MINISTER 1357

10.5 BUSINESS HUMOR AND JOKES 1359

10.6 JEWISH HUMOR 1362

10.7 ROSSINI'S LARGO AL FACTOTUM FROM IL BARBIERE DI SIVIGLIA 1363

VII. PROFESSIONAL LITERATURE 1365

LIST OF PROFESSIONAL BOOKS 1366

VIII. PUBLICATION OF BOOKS 1383

1. ACADEMIC BOOKS IN ENGLISH 1383

2. ACADEMIC BOOK IN HEBREW 1384

3. ACADEMIC BOOKS IN FRENCH 1384

4. NOVEL IN HEBREW 1385

5. PLAY IN FRENCH AND IN HEBREW 1386

6. ESSAY IN FRENCH ACADEMIC BOOK 1386

7. ESSAY IN HEBREW ACADEMIC BOOK 1387

IX. ACADEMIC, CULTURAL, GEOGRAPHY EBOOKS & BOOKS, CHILDREN BOOKS, DIARY, POETRY, SATIRES, LINGUISTICS, BUSINESS PLANS, BUSINESS WORKS, PLAY, SCREENPLAY AND AUDIO PLAY, COLLECTION OF ESSAYS AND ARTICLES, STORIES, CASE STUDIES, ETHICAL CODE, PERSONAL AND ACADEMIC CORRESPONDENCE, ACADEMIC COURSES AND LECTURES, PUBLISHED ON ACADEMIC, ORGANIZATIONS, JACQUES CORY'S AND OTHER WEBSITES, OR REVIEWED BY EXPERTS, YET UNPUBLISHED,BOOKS IN PROGRESS1388

1. ACADEMIC EBOOK IN HEBREW 1388

2. PLAY EBOOK IN HEBREW 1388

3. CHILDREN EBOOKS IN HEBREW 1389

4. ACADEMIC EBOOK IN ENGLISH IN PROGRESS 1390

5. ACADEMIC BOOK IN ENGLISH IN PROGRESS 1391

6. ETHICAL CODE, CASE STUDIES, ADDIT'L ESSAYS & ARTICLES, WEBSITE 1392

7. 2004 - COURSES IN ENGLISH AND FRENCH ON BUSINESS ETHICS, ETC. 1394

8. 2004 - COURSES IN HEBREW ON BUSINESS ETHICS, ETC. 1395

9. DIARY AND CORRESPONDENCE IN HEBREW AND ENGLISH 1395

10. AUDIOPLAY AND SCREENPLAY ON RUTHY CORY'S ANNIVERSARIES, PHOTO CLIP AND VIDEO GREETINGS ON JACQUES CORY'S 70th ANNIVERSARY, NELLY'S CHOICE MUSIC OF THE PLAY 1396

11. MAIN BUSINESS ACTIVITIES 1396

12. LECTURES, PROFESSIONAL AND PUBLIC ACTIVITIES 1397

13. POETRY, SATIRES, EULOGIES, HUMOR, TRAVEL, LADINO ACTIVITIES 1399

X. APPENDIX – INTERNATIONAL CASE STUDIES, ANALYSES OF NOVELS, PLAYS, FILMS & DOCUMENTARIES - IN EUROPE, NORTH & SOUTH AMERICA, AFRICA, ASIA– US, UK, RUSSIA, SWITZERLAND, NORWAY, ARGENTINA, FRANCE, SINGAPORE, ISRAEL; PAUL HAWKEN ON SUSTAINABILITY, WARREN BUFFETT ON ETHICS AND SOCIAL RESPONSIBILITY, JOSEPH STIGLITZ ON GLOBALIZATION AND SOCIAL JUSTICE, TEN COMPONENTS IN TEN LANGUAGES ON SUSTAINABLE JUSTICE, UN UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS 1400

1. FRANCE - ETHICS FOR MINORITY SHAREHOLDERS IN BANKING & THE STOCK EXCHANGE - THE BOOK & FILM "L'ARGENT" BY EMILE ZOLA 1400

2. ISRAEL – BRIBE CASE – ETHICS IN GOVERNMENT TENDERS 1409

3. NORTH AMERICA – TRUST AND FAIRNESS CASE – BRIDGING IN MERGERS 1415

4. ARGENTINA – LABOR RIGHTS IN THE GLOBAL CONTEXT – THE DOCUMENTARY FILM "THE TAKE" – SUMMARY AND ANALYSIS 1426

5. UK AND SINGAPORE – ETHICS IN BANKING – BARINGS BANK – THE FILM "ROGUE TRADER" – SUMMARY AND ANALYSIS 1430

6. SOUTH AMERICA – CORRUPTION CASE – ETHICS IN SALES 1432

7. US – SOCIAL RESPONSIBILITY, BUSINESS AND COMMUNITY – THE FILM "IT'S A WONDERFUL LIFE" – SUMMARY AND ANALYSIS 1437

8. ISRAEL – THE WORTHWHILENESS OF TRUST CASE – THE ETHICS OF VALUATION 1439

9. RUSSIA – CORRUPTION IN THE LOCAL GOVERNMENT – THE PLAY "REVIZOR" BY NIKOLAI GOGOL – SUMMARY AND ANALYSIS 1445

10. AFRICA AND SWITZERLAND – UNIVERSALITY OF ETHICS – THE PLAY "THE VISIT OF THE OLD LADY" BY FRIEDRICH DUERRENMATT AND THE AFRICAN FILM "HYENAS" – SUMMARY AND ANALYSIS 1447

11. NORWAY & INDIA – A WHISTLEBLOWER WITH SOCIAL RESPONSIBILITY - THE PLAY "AN ENEMY OF THE PEOPLE" BY HENRIK IBSEN AND THE INDIAN FILM "GANASHATRU" – SUMMARY AND ANALYSIS 1450

12. FRANCE & ISRAEL – CULTURAL, ETHICAL & MENTALITY GAPS IN INTERN'L BUSINESS CASE – THE IMPORTANCE OF BEING A POLYGLOT 1455

13. FRANCE/PROVENCE – THE VICTIMS OF CORRUPTION, THE NOVEL

"JEAN DE FLORETTE" BY MARCEL PAGNOL, SUMMARY AND ANALYSIS 1463

14. SUSTAINABILITY – PAUL HAWKEN – THE BOOK "THE ECOLOGY OF COMMERCE" – SUMMARY AND ANALYSIS 1468

15. SOCIAL RESPONSIBILITY OF MODERN BUSINESS TYCOONS – WARREN BUFFETT (BERKSHIRE HATHAWAY) – SUMMARY AND ANALYSIS 1472

16. JOSEPH STIGLITZ – A THIRD WAY ALTERNATIVE FOR CAPITALISM, GLOBALIZATION, AND SOCIAL AND ECONOMIC JUSTICE 1476

17. TEN COMPONENTS IN TEN LANGUAGES ON SUSTAINABLE JUSTICE 1479

18. COSMOPOLITAN QUOTES ON BUSINESS ETHICS 1481

19. THE UNITED NATIONS' UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS 1489

20. ANALYSIS OF CORRUPTION PERCEPTIONS INDICES IN 2012-2014, 2005, 1996, 1995: TRANSPARENCY INTERNATIONAL'S RANKING OF ETHICS/CORRUPTION 1494

21. GLOBAL CORRUPTION BAROMETER - % OF PEOPLE WHO PAID BRIBES - TRANSPARENCY INTERNATIONAL - 2013 1499

22. THE RISE AND FALL OF BUSINESS ETHICS FOLLOWING THE 2007-2010'S GREAT RECESSION 1500

23. THE MAIN PRINCIPLES FOR THE FUTURE OF CAPITALISM IN THE NEW SUSTAINABLE SOCIETY 1502

24. PRINCIPLES OF BUSINESS & ETHICS IN ECONOMIC WORLD TOWARDS 2020 1504

25. PROFITABILITY AND BUSINESS ETHICS 1507

26. LIST OF CORRUPTION PERCEPTION INDEX TRANSPARENCY INTERNATIONAL - RANK IN 2014, SCORES IN 2012, 2013, 2014 1513

XI. CONCLUSION 1520

XII. CV, FILMS, PHOTOS, LIST OF LINKS 1523

JACQUES CORY – CV AND LIST OF PUBLICATIONS 1523

FILMS AND PHOTOS OF JACQUES CORY, HIS FAMILY, HIS CAREER AND HIS TRAVELS 1534

LIST OF THE LINKS TO THE TEXTS OF THE BOOK 1551

נתונים, מפות, דגלים וסטטיסטיקות על ארצות העולם

גיאוגרפיה היה התחביב הראשון שלי ובגיל צעיר מאוד ידעתי כבר מי הן כל ארצות העולם, לרבות המושבות, מה ערי הבירה שלהן, איזו שפה מדברים בהן, מה הדת שלהן, דירוג הארצות לפי שטח ואוכלוסיה, ועוד. טוב, זה לא היה כל כך קשה כי רוב ארצות העולם היו שייכות לבריטניה וצרפת, והמושבות היו מאוגדות ביחידות ענק כאפריקה המשוונית הצרפתית, אפריקה המערבית הצרפתית, הודו-סין, קניה/אוגנדה/טנגניקה וכדומה. גם לא ידעתי בדיוק את הדירוג של הארצות לפי שטח ואוכלוסיה אלא סדרי גודל, בעוד הנכד שלי עידו יודע בדיוק מה הדירוג של עשרים המדינות הכי גדולות והכי מאוכלסות ויודע להראות זאת על המפה, מגיל חמש. לא נבחנתי בגיאוגרפיה לתעודת בגרות כי למדתי במגמה הריאלית אבל יש לי ציון מצוין 10 בגיאוגרפיה, הציון הכי גבוה בתעודה, וגם יש לי 9 בערבית... לפיכך, כשפרשתי בגיל שבעים נראה לי טבעי שהספר הראשון שאכתוב יהיה על גיאוגרפיה והתחלתי לכתוב ספר על 300 הארצות של העולם (כמאתיים עצמאיות ועוד כמאה עצמאיות דה פקטו אבל לא מוכרות על ידי רוב מדינות העולם, מושבות בעיקר איים, וארצות לא מיושבות). תכננתי לכתוב על כל אחת כעשרים פרמטרים במתכונת שהייתי רגיל לה עוד בהיותי ילד. אך מהר מאוד התברר לי שיש עשרות אתרים בהם ניתן למצוא נתונים אלה בחתכים שונים ואני לא ממציא את הגלגל.

לפיכך שילבתי עם הגיאוגרפיה גם את המקצועות שלמדתי – כלכלה, מדע המדינה ומנהל עסקים וכמובן אתיקה, והגעתי בספרי ETHICS PAYS – האתיקה משתלמת - ל- 55 פרמטרים הנותנים מושג כמעט מלא על מצבה של כל מדינה בעולם, פרט לאוכלוסיה, שטח, ערי בירה, שפות, דתות, עמים, דגלים, חברות בארגונים, מפות וכדומה, גם תמ״ג, תמ״ג לנפש, מדדי דמוקרטיה, אי שוויון ופערים בהכנסות, קיימות ואיכות הסביבה, אבטלה ותעסוקה, שלום ובטחון, גלובליזציה, תחרותיות, חובות וחיסכון, אושר, איכות חיים, וכדומה. והנה, מתברר לי מה שניחשתי אבל לא יכולתי להוכיח עד כה כי כל המדינות הכי אתיות תופשות מקומות ראשונים בכל הפרמטרים (דנמרק, ניו זילנד, פינלנד, שוודיה, נורווגיה, שווייץ, סינגפור, הולנד, לוקסמבורג, קנדה, אוסטרליה, גרמניה, איסלנד, בריטניה, בלגיה, יפן, ברבדוס, הונג קונג, אירלנד, ארצות הברית, צ׳ילה, אורוגוואי, אוסטריה, בהאמאס), וכל המדינות הכי מושחתות תופשות את המקומות האחרונים בכל הפרמטרים (קונגו ברזוויל, טג׳יקטסן, צ׳אד, קונגו קינשאסה, קמבודיה, מיאנמר, זימבאבווה, בורונדי, סוריה, אנגולה, גיניאה ביסאו, האיטי, ונצואלה, תימן, אריתריאה, לוב, אוזבקיסטן, טורקמניסטן, עיראק, דרום סודן, אפגניסטן, סודן, צפון קוריאה וסומליה). בדירוג הביניים החוק הזה אינו כה מובהק, אבל תופש במרבית המקרים, עם כמה שינויים הנובעים מגורמים אחרים כמו זה שרבות ממדינות דרום אמריקה

הן די מאושרות למרות שעל פי מדדי האתיקה הן מאוד מושחתות – מקסיקו, פנמה, ונצואלה, ארגנטינה וברזיל הן בין 30 המדינות הכי מאושרות בעולם, אך זאת מסיבות אחרות שאולי תלויות במזג ובמנטליות.

בספרי החדשים באנגלית (האוטוביוגרפיה והספר "האתיקה משתלמת") אני סוקר בהרחבה מדדים שונים וניסיון חיים שהיה לי ברבות מהמדינות, תוך סקירה על חלק ניכר מהמדינות בהן ביקרתי (יותר משישים). מתוך הספרים האלה אני מביא קישורים לנתונים, מפות, סטטיסטיקות, המוצגים להלן באנגלית:

I have read dozens of geography books and atlases, have written a geography book Ethics Pays on the 300 countries of the world with essential data on those countries – population, capitals, languages, religions, ethnics, maps, flags, membership in organizations, GDP per capita, democracy, inequality, peace, unemployment, enviroment, globalization, debt and savings, etc. The book focuses on proving that Ethics Pays and the most ethical countries score the best results in all the performance parameters, and vice versa, the most corrupt countries are lowest. I have traveled to more than 60 countries and have documented most of it in writing, pictures, films, etc. Some of the pictures are on Cory's website and the others are in 120+ albums. To see details on those countries, as well as on other countries, see Cory's book "Ethics Pays", and also:

CIA- The World Factbook: Flags, Maps & Data on Independent and Dependent Countries

Encyclopaedia Britannica – Independent States - Populated Dependent States

Wikipedia: Countries - Independent (UN) – Dependent – De Facto Independent

Nations Online – Independent and Dependent Countries

UN Data – Countries – Independent and Dependent, World Statistics Pocketbook

UN Statistical Yearbook – Independent and Dependent Countries

BBC – Countries Profiles – Independent, Dependent, and De Facto Independent

World Atlas – Independent and Dependent States

Maps of World, Basic Data on Independent and Dependent Countries

Countries of the World – Independent and Dependent

List of Independent and Dependent Countries of the World

Index Mundi – Independent and Dependent States

Operation World – Independent and Dependent States

Internet World Stats, Basic data on Independent and Dependent Countries

Larousse Encyclopaedia in French

Flags: Of Sovereign States: http://en.wikipedia.org/wiki/Gallery_of_sovereign_state_flags

Dependent territories: http://en.wikipedia.org/wiki/Gallery_of_flags_of_dependent_territories

Of Unrecognized States: http://commons.wikimedia.org/wiki/Flags_of_unrecognized_states

Of Country Subdivisions: http://en.wikipedia.org/wiki/Flags_of_country_subdivisions

Of Formerly Independent States: http://commons.wikimedia.org/wiki/Flags_of_extinct_states

Videos and Trips of National Geographic to Most Countries of the World:

http://www.nationalgeographicexpeditions.com/destinations/africa

http://video.nationalgeographic.com/video/player/places/countries-places

Videos on the Countries of the World – View from Space, the 10 Most Populated Countries, 10 Largest, 10 Smallest, 10 Poorest, 10 Greenest, 10 Most Polluted, 10 Most Dangerous, 10 Most Corrupt, 10 Strongest, 10 Most Beautiful, 10 Fattest, We Are Happy in 157 Countries… https://www.youtube.com/results?search_query=videos+on+the+countries+of+the+world

The Top 10 World's Safest Countries in the World: 10. Finland, 9. Austria, 8. Sweden, 7. Australia, 6. Ireland, 6. Netherlands, 5. Denmark, 5. Switzerland, 4. Norway, 3. Japan, 3. Iceland, 2. Singapore, 2. Tuvalu, 1. New Zealand. 9 of them are among the 11 most ethical countries in the world, according to Transparency International's Index, Austria is no. 23 in TI's index, Ireland – 17, Japan – 15, Iceland – 12. So, here again Ethics Pays in safety also. https://www.youtube.com/watch?v=vE6lIYB0wl8

Video Clip – Top 15 Best Countries in the World:

https://www.youtube.com/watch?v=uT41RPzfX1E&list=RDuT41RPzfX1E%20-%20t=407

https://www.youtube.com/watch?v=ezsOGHgCOXY

COUNTRIES OF THE WORLD'S DATA - BIBLIOGRAPHY AND INTERNET LINKS

Basic Data on the Countries of the World

1. CIA, The World Factbook (below): Flags, Maps, Data on Independent & Dependent States:

https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/docs/flagsoftheworld.html

2. Encyclopaedia Britannica: Independent States:
http://www.britannica.com/EBchecked/topic/1993160/list-of-countries

Populated Dependencies: http://www.britannica.com/EBchecked/topic/1966886/Dependent-States-in-2013/314324/Pacific-Ocean#toc314365

3. Wikipedia (see below Internet Websites)

Independent States (UN) http://en.wikipedia.org/wiki/Member_states_of_the_United_Nations

Populated & Unpopulated Dependent States: http://en.wikipedia.org/wiki/Dependent_territory

De Facto Independent: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_states_with_limited_recognition

4. Nations Online: Independent and Dependent Countries
http://www.nationsonline.org/oneworld/countries_of_the_world.htm

5. UN Data - Countries, World Statistics Pocketbook – Independent and Dependent States: http://data.un.org/CountryProfile.aspx

6. UN Statistical Yearbook – Independent and Dependent States: http://unstats.un.org/unsd/syb/syb56/SYB56.pdf

7. BBC – Countries Profiles – Independent, Dependent and De Facto Independent States: http://news.bbc.co.uk/2/hi/country_profiles/default.stm

8. World Atlas – Independent and Dependent: http://www.worldatlas.com/aatlas/ctycodes.htm

9. Maps of World, Basic Data on Countries – Independent and Dependent States: http://www.mapsofworld.com/thematic-maps

10. Countries of the World – Independent & Dependent States: http://www.theodora.com/wfb

11. List of Countries of the World – Independent and Dependent States: http://www.listofcountriesoftheworld.com

12. Index Mundi, Independent & Dependent: http://www.indexmundi.com/factbook/countries

13. Operation World – Independent and Dependent States: http://www.operationworld.org/countries-alphabetically

14. Internet World Stats, Basic data on countries – Independent and Dependent: http://www.internetworldstats.com/list2.htm

15. Larousse (fr) Enc: http://www.larousse.fr/encyclopedie/rechercher?q=drapeaux&t=medias

16. Geographica, The Complete Illustrated Atlas of the World, in English

17. Atlas Haolam, Atlas of the World, Edited by Oren Nahari, in Hebrew

18. Ha - Encyclopedia Ha –Ivrit, in Hebrew

19. National Geographic – Countries: http://travel.nationalgeographic.com/travel/countries

Internet Websites

The Wikipedia: Articles on the countries and other data, Member States of the United Nations, Dependent Territories, States with Limited Recognition, Outlying Territories, Exclusive Economic Zones, List of Enclaves and Exclaves, Members States of the European Union, the Commonwealth of Nations, Articles on Antarctica, Territorial Claims in Antarctica, Demographics of Antarctica, Research Stations in Antarctica, etc.

http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_sovereign_states - Independent, Dependent and De Facto

http://en.wikipedia.org/wiki/Member_states_of_the_United_Nations

http://en.wikipedia.org/wiki/Dependent_territory

http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_states_with_limited_recognition

http://en.wikipedia.org/wiki/Member_state_of_the_European_Union

http://en.wikipedia.org/wiki/Member_states_of_the_Commonwealth_of_Nations

http://en.wikipedia.org/wiki/Antarctica

http://en.wikipedia.org/wiki/Territorial_claims_in_Antarctica

http://en.wikipedia.org/wiki/Demographics_of_Antarctica

http://en.wikipedia.org/wiki/Research_stations_in_Antarctica

http://en.wikipedia.org/wiki/Outlying_territory - An Outlying Territory is a state territory geographically separated from its parent territory and lying beyond Exclusive Economic Zone of its parent territory: in the same continent, outside the continent, outlying uninhabited dependent territories, outlying dependent territories and areas of special sovereignty.

http://en.wikipedia.org/wiki/Exclusive_economic_zone - Exclusive Economic Zone

http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_enclaves_and_exclaves - List of Enclaves and Exclaves

US – CIA – The World Factbook

US - CIA - The World Factbook: Data on most of the countries in the world (except most of the disputed de facto independent states, such as Transnistria, South Ossetia, Somaliland…), with the following chapters: Introduction, Geography, People and Society, Government, Economy, Energy, Communications, Transportation, Military, Transnational Issues.

https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/index.html

US – CIA – The World Factbook: Regional and World Maps.

https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/docs/refmaps.html

US - CIA – The World Factbook: Flags, Maps and Data on Each Country of the World.

https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/docs/flagsoftheworld.html

US – CIA – The World Factbook: Country Comparisons (some of the total):

Geography: Area.

People and Society: Population, Population Growth Rate, Birth Rate, Death Rate, Net Migration Rate, Life Expectancy at Birth, Total Fertility Rate.

Economy: GDP (PPP), GDP – Real Growth Rate, GDP – Per Capita (PPP), Labor Force, Unemployment Rate, Industrial Production Growth Rate, Taxes and Other Revenues (% of GDP), Distribution of Family Income – Gini Index, Budget Surplus or Deficit, Gross National Saving, Public Debt (% of GDP), Inflation Rate, Central Bank Discount Rate, Current Account Balance, Exports, Imports, Reserves of Foreign Exchange and Gold.

Energy – Electricity Production and Consumption, Electricity from Fossil Fuels,...From Other Renewable Sources, Crude Oil/Natural Gas – Production, Exports, Imports, Proved Reserves.

Communications: Telephones - Main Lines in Use, Mobile Cellular, Internet Users.

Transportation: Airports, Railways, Roadways, Waterways, Merchant Marine.

Military Expenditure: % of GDP.

https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/rankorderguide.html

US – CIA – The World Factbook: International Organizations and Groups

https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/appendix/appendix-b.html

US – CIA – The World Factbook: Exchange Rates of World Currencies to the US $

https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2076.html

Lists of Sovereign and Dependent Countries

List of Sovereign States: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_sovereign_states

List of Dependent Territories: http://en.wikipedia.org/wiki/Dependent_territory

List of States with Limited Recognition:
http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_states_with_limited_recognition

List of World's Countries in Alphabetical Order: http://www.listofcountriesoftheworld.com

BBC News – Country Profiles: http://news.bbc.co.uk/2/hi/country_profiles/default.stm

Countries and Regions: http://www.nationsonline.org/oneworld/countries_of_the_world.htm

Countries Listed by Continent and Other Data: http://www.worldatlas.com/cntycont.htm

List of Countries, Name of Inhabitants and Name's Adjective:

http://en.wiktionary.org/wiki/Appendix:Countries_of_the_world

Regional and World Maps

Regional and World Maps and links to maps of every country – CIA's World Factbook:

https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/docs/refmaps.html

Maps of the countries of Africa: http://www.nationsonline.org/oneworld/africa_map.htm

http://www.nationsonline.org/oneworld/map/google_map_africa.htm

http://www.nationsonline.org/oneworld/africa.htm

http://www.nationsonline.org/oneworld/map/africa-political-map.htm

http://www.mapsofworld.com/africa

Maps of the countries of Asia: http://www.nationsonline.org/oneworld/asia.htm

http://www.nationsonline.org/oneworld/google_maps_index_asia.htm

http://www.mapsofworld.com/asia

Central and Eastern Asia: http://www.nationsonline.org/oneworld/asia_map.htm

Western Asia: http://www.nationsonline.org/oneworld/western_asia_map.htm

Maps of the countries of Europe: http://www.nationsonline.org/oneworld/europe_map.htm

http://www.nationsonline.org/oneworld/europe.htm

http://www.lib.utexas.edu/maps/europe/europe_ref_2012.pdf

http://www.lib.utexas.edu/maps/europe.html

http://www.mapsofworld.com/europe

Maps of the countries of America: http://www.nationsonline.org/oneworld/america.htm

North America: http://www.nationsonline.org/oneworld/map/north_america_map2.htm

http://www.mapsofworld.com/north-america (including Central America and the Caribbean)

Central America: http://www.nationsonline.org/oneworld/map/central_america_map2.htm

South America: http://www.nationsonline.org/oneworld/map/south_america_map2.htm

http://www.mapsofworld.com/south-america

Maps of the countries of Australia, Oceania and Antarctica:

http://www.nationsonline.org/oneworld/map/oceania_map.htm

http://www.nationsonline.org/oneworld/oceania.htm

http://www.nationsonline.org/oneworld/map/antarctica_map.htm

http://www.mapsofworld.com/australia

World Maps: http://www.nationsonline.org/oneworld/countries_of_the_world.htm

http://www.nationsonline.org/oneworld/map/google_map_earth.htm

https://www.google.co.il/maps/ http://www.nationsonline.org/oneworld/earth.htm

http://www.mapsofworld.com/world-map-in-world-languages.html (in different languages)

Lists of Capitals, Languages, Religions, Ethnics, Government, Population, Area, Density

List of States, capitals, largest city, population, area, etc., and Territories of the United States:

http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_states_and_territories_of_the_United_States

List of Sovereign Nations & Their Capitals http://www.nationsonline.org/oneworld/states.htm

List of Capitals: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_national_capitals_in_alphabetical_order

List of World Capitals: http://www.english-for-students.com/World-Capitals.html

List of Countries and National Languages: http://en.wikipedia.org/wiki/National_language

Official Languages by State: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_official_languages_by_state

List of Countries and Dependencies, Their Capitals and Official Languages: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_and_dependencies_and_their_capitals_in_native_languages

List of Countries and Religions, etc.: http://www.operationworld.org/countries-alphabetically

Religions by Countries, Population, % of Christians, Moslems, etc.: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_and_dependencies_and_their_capitals_in_native_languages

Ethnic Groups by Countries: https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2075.html

Ethnic Groups by Countries (Europe): http://en.wikipedia.org/wiki/Ethnic_groups_in_Europe

World Ethnic Groups: http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Ethnic_groups_by_country

List of Countries by System of Government, Constitutional Form, Head of State: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_system_of_government

List of Countries and Territories by various definitions:

http://en.wikipedia.org/wiki/Lists_of_countries_and_territories

List of Current Population: http://www.nationsonline.org/oneworld/world_population.htm

Countries' List by Population: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_population

Population Country Ranks by Alphabetical Order and by Ranks: http://www.photius.com/rankings/population/population_2012_1.html

http://www.photius.com/rankings/population/population_2012_0.html

List of Countries and Dependencies by Population (including de facto states): http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_and_dependencies_by_population

List of Countries and Dependencies by Area km2, mi2 – Land and Water, % of Water: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_and_dependencies_by_area

List of Sovereign States & Dependent Territories by Population Density, Area & Population: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_sovereign_states_and_dependent_territories_by_population_density

List of Population Density, Alphabetical: http://www.photius.com/rankings/geography/population_density_persons_per_sq_km_2014_1.html

List of State Leaders in 2015: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_state_leaders_in_2015

List of Current Heads of State and Government:
http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_current_heads_of_state_and_government

List of Current Longest Ruling Non-Royal National Leaders:
http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_current_longest_ruling_non-royal_national_leaders

List of Current State Leaders by Date of Assumption of Office:
http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_current_state_leaders_by_date_of_assumption_of_office

Current Reigning Monarchs by Length of Reign:
http://en.wikipedia.org/wiki/Current_reigning_monarchs_by_length_of_reign

List of Current Dependent Territory Leaders:
http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_current_dependent_territory_leaders

List of Colonial Governors in 2015:
http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_colonial_governors_in_2015

List of Current United States Governors:
http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_current_United_States_governors

List of Elected or Appointed Female Heads of States:
http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_elected_and_appointed_female_heads_of_state

List of Elected or Appointed Female Heads of Governments:
http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_elected_or_appointed_female_heads_of_government

Countries Lists by GDP, HDI, Poverty, Inequality, Internet, Happiness, Currency, etc.

Countries' List by GDP (PPP) http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_(PPP)

GDP per capita: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_(PPP)_per_capita

List by HDI: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_Human_Development_Index

List of Countries by Percentage of Population Living in Poverty Index:
http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_percentage_of_population_living_in_poverty
http://www.indexmundi.com/g/r.aspx?v=69

http://www.photius.com/rankings/economy/population_below_poverty_line_2013_0.html

List of Countries by Income Equality, World Bank Gini, etc.:

http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_income_equality

https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2172rank.html

List of Countries, Broadband Speed, Population, Internet Users, Internet Penetration:

http://www.internetworldstats.com/list2.htm

Countries by World Happiness Report: http://en.wikipedia.org/wiki/World_Happiness_Report

http://unsdsn.org/wp-content/uploads/2014/02/WorldHappinessReport2013_online.pdf

Currency List by Country and Currency: http://www.exchange-rate.com/currency-list.html

The XE Currency Encyclopaedia: http://www.xe.com/currency

Comparison between The Economist Intelligence Unit's Index 'Quality of Life – Where to Be Born' in 25 years – 1988-2013, and Where to Be Born entry on Wikipedia:

http://www.businessinsider.com/wond-economist-where-to-be-born-index-2013-1

http://en.wikipedia.org/wiki/Where-to-be-born_Index

Wikipedia List of Freedom Indices: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_freedom_indices

Wikipedia Democracy Index – The Economist Intelligence Unit Index
http://en.wikipedia.org/wiki/Democracy_Index

Wikipedia Social Progress Index -
http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_Social_Progress_Index

Wikipedia – GDP (PPP) Per Hour Worked -
http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_(PPP)_per_hour_worked

Gross National Income Per Capita -
http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GNI_(nominal,_Atlas_method)_per_capita

Global Peace Index - http://en.wikipedia.org/wiki/Global_Peace_Index

Transparency International - Corruption Perceptions Index – 2014, Former Years
http://www.transparency.org/cpi2014/results http://www.transparency.org/research/cpi/overview

Global Competitiveness Index – World Economic Forum
http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2014-15.pdf

The Financial Development Index – World Economic Forum
http://www3.weforum.org/docs/WEF_FinancialDevelopmentReport_2012.pdf

List of Countries by Distribution of Wealth Published by the National Bureau of Economic Research http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_distribution_of_wealth

List of Countries by Total Health Expenditure Published by the World Health Organization
http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_total_health_expenditure_(PPP)_per_capita

Environmental Performance Index http://www.yale.edu/epi/files/2008EPI_Text.pdf
http://epi.yale.edu/epi/country-rankings

Ecological Footprint Atlas 2010
http://www.footprintnetwork.org/images/uploads/Ecological_Footprint_Atlas_2010.pdf

Education Index Published by United Nations http://en.wikipedia.org/wiki/Education_Index

List of Countries by Credit Rating – Standard & Poors, etc.
http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_credit_rating

KOF Index of Globalization http://en.wikipedia.org/wiki/Globalization_Index
http://globalization.kof.ethz.ch/media/filer_public/2014/04/15/rankings_2014.pdf

List of Countries by Average Wage – Sources: OECD, International Labor Organisation-ILO http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_average_wage

Median Household Income – Gallup – 2006-2012 http://www.gallup.com/poll/166211/worldwide-median-household-income-000.aspx?version=print

WIKIPEDIA – Developed Country, Newsweek's World's Best Countries and other Lists of Best Countries and Quality of Life http://en.wikipedia.org/wiki/Developed_country http://en.wikipedia.org/wiki/Where-to-be-born_Index

List of Countries by Incarceration Rate– 2014 – Wikipedia –World Prison Brief- International Centre for Prison Studies http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_incarceration_rate

World Top 20 Education Systems – Source: World Top 20 Education Poll – 2014, 2013 http://usent.org/World_Top_20.html http://eblogfa.com/tech/top-20-best-education-systems-countries-in-the-world

World Top 20 Best Education Systems – MBC Times - 2014 http://www.mbctimes.com/english/20-best-education-systems-world

Best Education Systems – The Learning Curve – Pearson – 2014, 2012 http://thelearningcurve.pearson.com/2014-report-summary http://thelearningcurve.pearson.com/reports/the-learning-curve-report-2014

U21 Ranking of National Higher Education Systems 2014, Universitas 21, University of Melbourne http://www.universitas21.com/article/projects/details/153/executive-summary-and-full-2014-report

Shadow Economies all over the World – New Estimates for 162 Countries from 1999 to 2007 Friedrich Schneider, Andreas Buehn, Claudio E. Montenegro– The World Bank Development Research Group Poverty and Inequality Team, Human Development Economics Unit 7/2010 https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/3928/WPS5356.pdf?sequence=1

Trading Economics: 300,000 indicators for 196 countries http://www.tradingeconomics.com/indicators http://www.tradingeconomics.com/analytics/indicators.aspx

Economics Lists by Countries http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Economics_lists_by_country

Lists of Countries with Various Parameters http://en.wikipedia.org/wiki/Lists_of_countries_and_territories

Lists of International Rankings http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_international_rankings

The Economist: Economic and Financial Indicators http://www.tradingeconomics.com/indicators

FLAGS

Flags: Of Sovereign States: http://en.wikipedia.org/wiki/Gallery_of_sovereign_state_flags

Dependent territories: http://en.wikipedia.org/wiki/Gallery_of_flags_of_dependent_territories

Of Unrecognized States: http://commons.wikimedia.org/wiki/Flags_of_unrecognized_states

Of Country Subdivisions: http://en.wikipedia.org/wiki/Flags_of_country_subdivisions

Of Formerly Independent States: http://commons.wikimedia.org/wiki/Flags_of_extinct_states

VIDEOS

Videos and Trips of National Geographic to Most Countries of the World: http://www.nationalgeographicexpeditions.com/destinations/africa
http://video.nationalgeographic.com/video/player/places/countries-places

Videos on the Countries of the World – View from Space, the 10 Most Populated Countries, 10 Largest, 10 Smallest, 10 Poorest, 10 Greenest, 10 Most Polluted, 10 Most Dangerous, 10 Most Corrupt, 10 Strongest, 10 Most Beautiful, 10 Fattest, We Are Happy in 157 Countries… https://www.youtube.com/results?search_query=videos+on+the+countries+of+the+world

The Top 10 World's Safest Countries in the World: 10. Finland, 9. Austria, 8. Sweden, 7. Australia, 6. Ireland, 6. Netherlands, 5. Denmark, 5. Switzerland, 4. Norway, 3. Japan, 3. Iceland, 2. Singapore, 2. Tuvalu, 1. New Zealand. 9 of them are among the 11 most ethical countries in the world, according to Transparency International's Index, Austria is no. 23 in TI's index, Ireland – 17, Japan – 15, Iceland – 12. So, here again Ethics Pays in safety also. https://www.youtube.com/watch?v=vE6lIYB0wl8

Video Clip – Top 15 Best Countries in the World: 15. South Korea, 14. United Kingdom, 13. New Zealand, 12. Germany, 11. USA, 10. Denmark, 9. Japan, 8. Netherlands, 7. Canada, 6. Norway, 5. Luxembourg, 4. Australia, 3. Sweden, 2. Switzerland, 1. Finland. These countries were ranked according to education, health, quality of life, economic dynamism and political environment. All the first 8 countries as well as Denmark (no. 10) are among the 11 most ethical countries in the world by Transparency International Index. New Zealand (TI – 2) is ranked no. 13. Only Singapore (no. 7 in TI's index) is not part of the best 15, but Japan (TI – 15), United States (TI – 17), Germany (TI – 12), United Kingdom (TI – 14) are also part of the best 15. Only South Korea ranks much lower in TI's index – no. 43. Ethics Pays! https://www.youtube.com/watch?v=uT41RPzfX1E&list=RDuT41RPzfX1E#t=407

הצעה ללימוד חמש שפות בבית הספר מתוך 12, שירים ופולקלור

הספר האוטוביוגרפי שלי מכיל בחלק על בלשנות הצעה מפורטת ללימוד 5 שפות ברמת שפת אם בכל בית ספר: שפת האם במידה והיא אינה אחת מהשפות האחרות, אנגלית, ספרדית, צרפתית, ואחת מתוך 9 שפות נוספות המדוברות במדינות מרובות אוכלוסין עם חשיבות עסקית ותרבותית העשויה לעניין גם סטודנטים שאינם גרים בארצות אלה: מנדרינית/סין, הינדית/הודו, ערבית/ארצות ערב, פורטוגזית/ברזיל ופורטוגל, רוסית/בעיקר רוסיה, גרמנית/בעיקר גרמניה, איטלקית/בעיקר איטליה, סווהילית/מדינות מזרח אפריקה, יפנית/יפן. אם שפת האם של הסטודנט היא אחת מהשפות הנ"ל עליו ללמוד שפה אחרת מהנ"ל, כך שבכל מקרה יידע ארבע שפות בנוסף לשפת האם שלו. ארצות רבות כבר כוללות בתוכנית הלימודים שלהן 3-4 שפות כמו שווייץ, בלגיה, סינגפור, ישראל ועוד. ואני לא מדבר על הימים "הטובים" בהם למדו ב- LYCEE בקהיר לפחות 6 שפות: צרפתית – שפה עיקרית, אנגלית – שפת משנה, ערבית – שפת המקום, יוונית עתיקה – שפת התרבות דאז, לטינית – שפת התרבות דאז, ושפה נוספת על פי מוצא התלמיד – עברית ליהודים, איטלקית... לצערנו או לא לטינית ויוונית עתיקה אינן נלמדות ברוב בתי הספר ומזמן אינן עוד שפות התרבות שכל אינטלקטואל לפחות באירופה ואמריקה חייב לשלוט בהן. אני אמנם למדתי אותן אבל מאוחר מאוד בחיי ובוודאי לא בבית הספר כפי שאחי חיים עוד הספיק ללמוד עד הבגרות. בפרק הבא אני סוקר את הסיבות מדוע יש ללמוד את כל אחת מהשפות. אך הסיבה העיקרית שהכנסתי את הפרק לספר זה היא שהוא מכיל מאות קישורים וקישורי משנה למיטב השירים והפולקלור בכל אחת מהשפות. כל זאת על פי טעמי האישי, למעט בשפות שבהן אני לא שולט מספיק ועשיתי מחקר קצר מה השירים והמוסיקה הטובה ביותר במדינות אלה.

12. PROPOSAL - LEARNING FIVE LANGUAGES AT SCHOOL – MOTHER TONGUE, ENGLISH, SPANISH, FRENCH, ONE OF NINE ADDITIONAL LANGUAGES, WITH LINKS TO POPULAR SONGS, DANCE, AND MUSIC IN THOSE 12 LANGUAGES. MULTINATION POLYGLOT? COUNTRIES. LISTS OF COUNTRIES WHERE ENGLISH, FRENCH, SPANISH, RUSSIAN, PORTUGUESE, ARABIC... HAVE OFFICIAL STATUS

What languages do we have to learn at school, even if we live in the US or England and our mother tongue is English? I believe that an intellectual man has to know well at least 5 languages: his mother tongue, English, Spanish, French, and one of the languages: Mandarin, Hindi, Arabic, Portuguese, Russian, German, Italian, Swahili, and Japanese. If his mother tongue is English or one of those languages he should learn another of those languages. Many countries have already in their curriculum 3-4 languages as Switzerland, Belgium, Singapore, Israel, etc. And we don't speak of the times where at the Lycee in Cairo you had to learn at least 6 languages – French, English, Arabic, Greek, Latin, and one more language: Hebrew (for the Jews), Italian..

I learned some of the languages also by learning their songs, and I enjoy not only reading the literature, mostly novels, of the countries – English, American, French, Italian, German, Russian,

Arabic, Portuguese, Brazilian, Spanish, Latin American, but also plays and poetry in those languages, music and songs, learning about their art, philosophy, ethics, religion, history, geography, traveling to those countries, meeting people, doing business with them. In this book, we'll refer to all those parameters, beyond learning the languages, and **in this chapter we chose links (direct and indirect) to hundreds of songs from those countries**, that I like most of them, from Yves Montand to Joan Baez, from Domenico Modugno to Raj Kapoor, from Schubert to Verdi, from Anything Goes to My Fair Lady, from Argentinian to Arabic film songs, from children songs to folk songs, from patriotic songs to icon pop songs, from Brazilian to African songs, from Russian to Chinese, from mariachis to yodeling. In order to remain politically correct, we bring herebelow in Arabic – the classic song Enta Omri – you are my life, sung by the greatest Arab singer Umm Kulthum during 1 hour and 18 minutes, exactly the same duration of the masterpiece Topaze by Marcel Pagnol, 1933, 78 minutes, Director Harry d'Abbadie d'Arrast, with John Barrymore, Myrna Loy. Umm Kulthum called for the annihilation of Israel, and as a counterpart - a song in an Arab film by another well-known Arab singer – Leila Mourad – who was born Jewish, converted to Islam, and was a personal friend of my aunt.

Herebelow, we give the rationale for chosing the languages that should be learned – 5 out of 12.

Why English is obvious – it has become the international language of the world, the first global lingua franca, it has an important cultural heritage, and it is the mother tongue of many G20 countries as the US, UK, Australia, South Africa, Canada…, it is widely spoken in India, African countries, Singapore…, altogether it is spoken by 1.2 billion people. English is the world's most widely used language in newspaper publishing, book publishing, international telecommunications, scientific publishing, international trade, mass entertainment, and diplomacy. English has replaced German as the dominant language of scientific research.

Why Spanish is also obvious – it is spoken by 460 million people, and the mother tongue in Spain, Latin America, etc., and is spoken or can be understood in many other countries such as Brazil, Portugal, Italy, Philippines… It has an important cultural heritage, and is very important in business. Spanish is the primary language of 20 countries worldwide, making it the second most widely spoken language in terms of native speakers, and the third most spoken language by total number of speakers, after Mandarin and English. Spanish is the third most commonly used language on the Internet, after English and Mandarin. Spanish is also very easy to learn, and if you master the language you can understand quite well also Portuguese, Italian and even French.

Why French is less obvious, unless you are French, of course. A century ago it was an international language of commerce, literature, scientific standards, and the diplomatic language. Today it is spoken by 274 million people, and the mother tongue in France, Belgium, Switzerland, Canada, African former colonies, etc., it is spoken or can be understood in many other countries. French is the official language in 45 countries and dependencies. It has an important cultural heritage and is very important in Business. French is the second-most widespread language worldwide after English. French is the third-most widely understood language in the EU. French is one of the top three most useful languages for business, after English and Chinese. So, taking all those consideratons in mind those three languages, English, Spanish and French, should be learned at school, receiving as a bonus fluency in their cultural heritage. They are also official languages of the UN, with Arabic, Russian and Mandarin.

Russian is spoken by 260 million people, the mother tongue in Russia, and is understood in all the Slavic countries – Belarus, Poland, Ukraine, Czech Republic, Croatia, Bulgaria, etc., and in many former Soviet Union countries as Kazakhstan and Kirghizstan. It has an important cultural heritage, but is needed for business only in Russia and some of the Slavic countries. The international business language in most of the Slavic countries is now English, especially in

Poland, Czech Republic, Slovakia, the former countries of Yugoslavia, etc. Mandarin is the language spoken by the largest number of people in the world - 1.35 billion people. Almost all of them are in one country – China, and a small number of them are in Taiwan, Singapore and Chinese people in Malaysia, Indonesia, etc. In all those countries, except China, the business language is English. The native speakers in China, Arab countries, India, Kenya, Portugal, Japan, etc. are of course aware of the very important cultural heritage of those countries, that is not however widely known all over the world as the English, French or Spanish cultural heritage. Arabic is spoken by 390 million people – all Arab countries and many countries in Africa. The language is important for business only in those countries, and even in those countries English has become a very important business language. Many Arab countries are very rich with their oil reserves and Saudi Arabia is part of the G20, although in many Arab countries there is civil war.

Hindi is a very important language, spoken by 540 million people, however most of them are in India, and even there, other languages are widely spoken as Bengali (also in Bangladesh), Tamil, Panjabi, etc.. It goes without saying that English is widely spoken in India and it is a very important business language there. Urdu, which is mutually intelligible to Hindi but uses the Arabic script, is spoken by 376 million people, most of them Moslems in Pakistan and India. English is widely spoken in those countries and is an official language in both countries. Portuguese is a very important language with 336 million speakers, most of them as a mother tongue in Brazil, Portugal, Angola, Mozambique, etc. In those countries English is also a very important business language. Malay is an important language with 270 million speakers, but almost all of them are in two countries Malaysia and Indonesia, and some of the speakers are in Singapore and Brunei. In the Malay speaking countries, former British/Dutch colonies, English is a most important business language. Japanese is spoken by 123 million people, almost all of them in Japan, and a few in the Japanese diaspora. Swahili is widely spoken in Africa, spoken by 150 million people in Africa in Kenya, Tanzania, Uganda, Ruanda, Burundi, the Democratic Republic of the Congo, Comoros. It is used as a lingua franca in much of Southeast Africa.

German was and still is a very important language with 145 million speakers, 95 million in Germany, Austria and Switzerland, but tens of millions in other European countries that were part of the German and Austro-Hungarian Empires. In all those countries English is a very important business language. German is the second most commonly used scientific language and the third largest contributor to research and development. It is also a dominant language in business, culture, history, literature, philosophy and theology. Worldwide, Germany is ranked number 5 in terms of annual publication of new books. One tenth of all books (including e-books) in the world are published in German. German is also the third most used language used by websites. Italian is spoken by 64 million people, most of them in Italy and the others in the rather large Italian diaspora in the US, Australia and over Europe. In Italy also English is a very important business language, as in other European countries, such as the Netherlands, Belgium, Scandinavia, Baltic countries, Greece, etc. Italian is an important language in art, music, opera, design and fashion, and within the Catholic church Italian is known by a large part of the ecclesiastical hierarchy and is used in substitution for Latin in some official documents. Those who are interested in the cultural heritages of Germany or Italy would opt to study those languages, which otherwise are not as important or widely spoken, as Chinese, Japanese, or Arabic, although Germany & Italy are economic superpowers, being an important part of the EU.

שפות שנלמדו על ידי יעקב קורי, מילונים, ספרים באינטרנט

בספרי האוטוביוגרפי אני מקדיש מאות עמודים לבלשנות, עם דוגמאות למכביר למאות שפות. אני גם כותב בפירוט רב כיצד למדתי את השפות השונות, באיזו רמה אני שולט בהן, ספרים, שירים וחומר אחר בשפות. להלן רשימת השפות שלמדתי, מספר הדוברים בהן, ופרטים על ספרים אוניברסליים ובספריה של יעקב קורי.

14. LANGUAGES LEARNED BY JACQUES CORY WITH AT LEAST SOME READING CAPABILITIES, DICTIONARIES, GUTENBERG, BOOKS ONLINE

D – Dictionaries at Cory's library, T – Taught at courses or by self teaching.

B – Books at Cory's library, if not - Extracts at Cory's library or on the Internet.

S – Speakers of the language. U – UN Universal Declaration of Human Rights at Cory's library, with Reading Capabilities. P – "The Little Prince" at Cory's library, or P' - on the Internet, with Reading Capabilities. H – Bible (or H' – partial, H" - prayers) at Cory's library, (Internet: H* - Bible, H** - prayers), with Reading Capabilities. Languages' List sorted by Cory's proficiency.

The reader can find details on the 280+ languages on Wikipedia, Language Books websites, Encyclopaedias websites, on Cory's and languages websites

1.HEBREW (ANCIENT/MODERN)- D/T, B- 300+, S– 6 Millions(M), U, P, H

2. FRENCH - D/T, B - 200+, S - 124M, U, P, H

3. ENGLISH (ENGLAND & US) - D/T, B - 200+, S - 470M, U, P, H

4. LADINO - D/T, B - 20+, S – 120,000, U (Cory's Initiative), P', H', H*

5. SPANISH (CASTELLANO) - D/T, B - 50+, S - 392M, U, P, H

6. INTERLINGUA - D/T, B - 10+, S – 1, 000 (1K), U, P, H*

7. ITALIAN (FLORENTINE) - D/T, B - 30+, S - 64M, U, P', H', H*

8. GERMAN (HOCHDEUTSCH) - D/T, B - 40+, S - 121M, U, P', H

9.PORTUGUESE (IBERIAN & BRAZILIAN)- D/T, B- 20+, S- 182M, U, P', H

10.ROMANIAN(DACO-ROMAN, MOLDAVIAN)-D/T, B-10+, S-26M, U, P', H

11. CATALAN - D/T, B - 10+, S - 10M, U, P', H", H*

12. GALEGO - D/T, B - 5+, S - 4M, U, P', H", H*

13. ASTURIAN (BABLE) - D/T, B - 5+, S - 550K, U, P', H*
14. PROVENCAL - D/T, B - 10+, S - 750K, U, P', H'', H*
15. OCCITAN (LANGUEDOCIEN) - D/T, B - 10+, S - 10M, U, P', H*
16. AUVERGNAT - D/T, B - 3+, S - 500K, U, H**
17. GASCON - D/T, B - 20+, S - 250K, P', H**
18. CORSICAN - D/T, B - 3+, S - 341K, U, P', H*
19. PICARD - D/T, B - 3+, S - 200K, U, P', H*
20. WALLOON - D/T, B - 3+, S - 500K, U, P', H''
21. ALSATIAN - D/T, B - 3+, S - 1M, P, H''
22. ANTILLES CREOLE - D/T, B - 5+, S - 650K, P', H**
23. HAITIAN CREOLE - D/T, B - 5+, S - 7.4M, U, P', H
24. RUMANTSCH - D/T, B - 10+, S - 50K, U, P', H', H*
25. FRIULIAN - D/T, B - 5+, S - 450K, U, P', H*
26. YIDDISH - D/T, B - 10+, S - 3M, U, P', H
27. ARAMAIC - D/T, B - 5+, S - 167K, H', H*
28. PAPIAMENTO - D/T, B - 5+, S - 262K, P', H'', H*
29. PLATTDEUTSCH (LOW GERMAN) - D/T, B - 5+, S - 2M, P', H', H*
30. LUXEMBOURGISH - D/T, B - 10+, S - 410K, U, P', H*
31. LATIN - D/T, B - 5+, S - 1K, U, P', H', H*
32. ESPERANTO - D/T, B - 20+, S - 2M, U, P, H'', H*
33. IDO - D/T, B - 5+, S - 1K, U, P, H**
34. DUTCH - D/T, B - 20+, S – 14M, U, P', H
35. FLEMISH - D/T, B - 10+, S – 6M, H''
36. AFRIKAANS - D/T, B - 10+, S – 6M, U, P', H', H*
37. FRISIAN - D, B - 5+, S – 700K, U, P', H'', H*
38. SRANAN(SURINAME)-D, S–500K, H'', H*, & OTHER DUTCH CREOLES
39. SWEDISH - D/T, B - 10+, S – 9M, U, P', H

40. NORWEGIAN - D/T, B - 10+, S – 5M, U, P', H', H*
41. DANISH - D/T, B - 10+, S – 5M, U, P', H', H*
42. ICELANDIC - D/T, B -5+, S – 300K, U, P', H', H*
43. FAROESE - D/T, B - 1+, S – 47K, U, P', H'', H*
44. NORWEGIAN NYNORSK - D/T, B – 1+, S – 726K, U, H', H*
45. ARABIC - D/T, B – 10+, S – 280M, U, P, H' AND KORAN, H*
46. GREEK - D/T, B – 10+, S – 12M, U, P', H
47. ANCIENT GREEK - B – 3+, P', H*
48. RUSSIAN - D/T, B – 10+, S – 288M, U, P, H
49. POLISH – D/T, B – 5+, S – 44M, U, P, H', H*
50. UKRAINIAN – D/T, B – 5+, S – 41M, U, P', H
51. CZECH – B – 3+, S – 12M, U, P, H', H*
52. KASHUBIAN, B – 1+, S – 50K, P', H*
53. SLOVAK – B – 1+, S – 6M, U, P', H', H*
54. SLOVENE – B – 1+, S – 2M, U, P', H'', H*
55. MACEDONIAN – B – 1+, S – 2M, U, P', H*
56. CROATIAN – B – 3+, S – 6M, U, P, H'', H* (AND BURGENLAND – P')
57. BOSNIAN – B – 1+, S – 2M, U, P', H*
58. BELORUS – B – 1+, S – 10M, U, P', H'', H*
59. BULGARIAN – B – 3+, S – 9M, U, P, H
60. SERBIAN – B – 1+, S – 9M, U, P', H'', H*
61. MONTENEGRIN – S – 140K, H**
62. SORBIAN – 70K, B – 1+, U, P', H'', H*
63. PALITYAN – 1K, H**
64. WENDISCH (NIEDER SORBISCH) – B – 1+, P', H*
65. MOLISE SLAVIC (NA – NASU) – B – 1+, P', H**
66. OLD CHURCH SLAVONIC – H*, AND OTHER SLAVIC LANGUAGES

67. LADIN - D/T, B - 3+, S - 30K, P', H*
68. LADINIAN GHERDEINA – B – 1+, P', H**
69. LOMBARD (MILAN) – D/T, B - 3+, S - 9M, P', H*
70. VENETIAN (VENICE) – D/T, B - 5+, S - 2.2M, P', H*
71. SARDINIAN (LOGUDORESE)– B– 1+, S- 1.5M(ALL SARDINIA), P', H*
72. SARDINIAN (NUORESE) – H**
73. SARDINIAN (CAMPIDANESE) - H*
74. SARDINIAN (SARDU DE MESANIA) – H**
75. SARDINIAN (GALLURESE) - H*
76. SARDINIAN (SASSARESE) – H**
77. CALABRESE (COSENZA) - B – 1+, S - 700K, H**
78. NEAPOLITAN/CAMPANIA (NAPOLI) – B – 1+, S - 1M, P', H*
79. PIEMONTESE (TORINO) – B – 1+, S - 3M, P', H*
80. ROMAN/LAZIO (ROMA) – B – 1+, S - 3M, P', H**
81. SICILIAN (PALERMO) – B – 1+, S - 4.6M, P', H*
82. LIGURIAN (GENOVA), B – 1+, S - 1.8M, P', H*
83. TRENTINO ALTO ADIGE (TRENTO) – H**
84. FRIULI VENEZIA GIULIA (TRIESTE) – H**
85. EMILIA ROMAGNA (BOLOGNA) – B – 1+, P', H*
86. TOSCANA (FIRENZE) – H**
87. SAMMARINESE – S - 20K, U, H**
88. MARCHE (ANCONA) – H**
89. UMBRIAN (PERUGIA) – H**
90. ABRUZZO-MOLISE (PESCARA) – H**
91. PUGLIA (BARI) – H**
92. VALDOTEN – B – 1+, P', H**
93. BERGAMASCO – B – 1+, P', H**

94. PARMIGIANO – B – 1+, P', H**

95. TICINESE – B – 1+, P', H**

96. BASILICATA (TARANTO) – H**, AND OTHER ITALIAN DIALECTS

97. ZARPHATIC (JUDEO-FRENCH) – H**

98. SHUADIT (JUDEO-PROVENCAL) – H**

99. ITALKIAN (JUDEO-ITALIAN)- H**

100. SURSILVAN – B – 1+, P', H**

101. SURMIRAN - B – 1+, P', H**

102. SUTSILVAN – B - 1+, P', H** (ALSO VALLADER – P' & PUTER – P')

103. NIGERIAN PIDGIN – U, H*

104. BAHAMAS CREOLE ENGLISH – S - 225K, H*

105. BELIZE CREOLE ENGLISH – S - 114K, H*

106. HAWAI CREOLE ENGLISH – S - 500K, H*

107. LESSER ANTILLES CREOLE ENGLISH – S - 192K, H*

108. WEST CARIBBEAN CREOLE ENGLISH – S - 2.2M, P', H*

109. NEW PAPUA ENGLISH CREOLE – D/T, H**

110. PIJIN, SOLOMON – U, H*, OTHER ENGLISH CREOLES & PIDGINS

111. INDO-PORTUGUESE (CEYLONESE) – H**

112. CRIOULO GUINEA BISSAU (PORTUGUESE) – S - 400K, U, H*

113. CRIOULO CABO VERDE (PORTUGUESE), U, H*

114. LINGUA FRANCA NOVA - D/T, B – 1+, P, H**

115. TUNDRIAN – D/T, B – 1+, P, H**

116. VIETNAM FRENCH PIDGIN - H**

117. MAURITIUS CREOLE – B – 1+, S - 600K, P', H"

118. MARTINIQUE CREOLE – B – 1+, P', H**

119. REUNION CREOLE – B – 1+, S - 600K, P', H*

120. CAJUN CREOLE – S - 1M, H*

121. TRINIDADIAN FRENCH CREOLE - H**
122. DOMINICAN FRENCH CREOLE – H**
123. ST LUCIEN FRENCH CREOLE - H*
124. SEYCHELLES CREOLE, SESELWA – B – 1+, U, P', H*
125. GUYANE FRENCH CREOLE – B – 1+, P', H*
126. HUE FRENCH PIDGIN – H**, OTHER FRENCH CREOLE & PIDGINS
127. MODERN VAUDOIS – H"
128. LIMOUSIN – B – 1+, P', H**
129. PROVENCAL ALPIN – B – 1+, P', H**
130. PICARD BORAIN – B – 1+, P', H**
131. PICARD CH'TI – B – 1+, P', H**
132. JOUAL (VULGAR QUEBECOIS) – H**
133. LORRAIN – H**
134. NORMAND – H**
135. JERSIAIS - H*
136. BOURGUIGNON – H**
137. BERRICHON – H**
138. BOURBONNAIS – H**
139. ORLEANAIS – H**
140. GALLAIS – H**
141. FRANCO – PROVENCAL – P', H*
142. SAVOYARD – H**
143. SUISSE ROMAND – H**
144. DAUPHINOIS – H**
145. JURASSIEN – H**
146. LYONNAIS – H**
147. FOREZIEN – H**

148. NICOIS – B – 1+, P', H**

149. VIVAROIS – H**

150. POITEVIN SAINTOGEAIS – H**

151. GRASSE PROVENCAL – H"

152. TOULOUSE PROVENCAL – H"

153. CENTRAL WALLOON – H"

154. EASTERN WALLOON – H"

155. WESTERN WALLOON – H"

156. ARANESE (GASCON) – B – 1+, S - 4K, P', H**

157. QUEBECOIS – P', H**, AND OTHER FRENCH DIALECTS

158.PENNSYLVANIA DUTCH(PENSILFAANISCH/AMISH US)– B- 1+, P', H"

159. FERING (FRISIAN) – B – 1+, P', H**

160. MOORINGER FRASCH (FRISIAN) – B – 1+, P', H*

161. SATERFRISIAN – B – 1+, P', H*

162. SYLTER FRIESISCH (FRISIAN) – B – 1+, P', H**

163. DRENTS (DUTCH) – B – 1+, P', H*

164. LIMBURGS (DUTCH) – B – 1+, P', H**

165. SUID-LIMBURGS (DUTCH) – B – 1+, P', H**

166. ELFDALIAN (SWEDISH) – B – 1+, P', H**

167. KARNTNARISCH – B – 1+, P', H**

168. PLAUTDIETSCH (MENNONITES) – B – 1+, S – 300K, P', H*

169. ALTHOCHDEUTSCH – B – 1+, P', H**

170. MITTLEHOCHDEUTSCH – B – 1+, P', H**

171. LOTHRINGER PLATT – B – 1+, P', H**

172. BURGGRAFLER – B – 1+, P', H**

173. PALZISCH – B – 1+, P', H**

174. PLAETTDUTSK (HUMMLING) – B – 1+, P', H**

175. ALLEMANISCH – B – 1+, P', H**

176. BAVARIAN – B – 1+, P', H'', H*

177. KOLSCH – B – 1+, P', H*

178. HESSISCH – B – 1+, P', H**

179. SCHWABISCH – B – 1+, P', H**

180. BERLINERISCH – B – 1+, P', H**

181. SACHSISCH – B – 1+, H**

182. WIENERISCH – B – 1+, P', H**

183. SCHWYZERDUTSCH – B – 1+, P', H*

184. FRANKISCH – B – 1+, P', H**

185. OSTERREICHISCH – B – 1+, P', H**

186. ERZGEBIRGE – H**

187. HOF – H**

188. LECHTAL – H**

189. RHEINLAND-PFALZ – P', H**

190. RUHRPOTT – B – 1+, P', H**

191. SAARLAND – B – 1+, P', H**

192. TIROLESE – B – 1+, P', H** (AND SOUTH TYROLEAN – P')

193. CIMBRIAN – H**

194. MOCHENO – H**

195. WALSER – H**

196. NEDERSAKSISCH - H*

197. WESTFAELISCH – H**

198. HUTTERITE GERMAN (CANADA) – H**

199. THURINGISCH – H**, AND OTHER GERMAN DIALECTS

200. ARAGONESE – B – 1+, S - 33K, P', H**

201. VALENCIAN – B – 1+, P', H*

202. ANDALUSIAN – H**

203. EXTREMADURAN – B – 1+, S - 700K, P', H**

204. MURCIAN – H**

205. LEONESE – B – 1+, P', H**

206. MOZARABIC (OLD SPANISH) – U, H**

207. EONAVIEGO – B – 1+, P', H**

208. ALTOARAGONES – H**

209. BENASQUESE – H**

210. CHAVACANO (PHILIPPINES) – H**

211. DOMINICAN SPANISH (CREOLE) – H**

212. COCOLICHE (ARGENTINIAN PIDGIN) – H**

213. LLANITO (GIBRALTAR) – H**

214. PORTUNHOL (BRAZIL) – H**

215. FALA (GALEGO) – H**, AND OTHER SPANISH DIALECTS

216. VLACH (SERBIA) – S - 1.5M, U, H*

217. ARUMENIAN OR MACEDOROMANIAN – S - 110K, P', H*

218. ISTROROMANIAN (CROATIA) – S - 147K, H**

219. MIGLENOROMANIAN (GREECE) – S - 12K, H**

220. DALMATIAN (ROMANIAN) – H**, & OTHER ROMANIAN DIALECTS

221. NEWFOUNDLAND ENGLISH – H**

222. ULSTER ENGLISH – H**

223. WELSH ENGLISH – H**

224. EAST MIDLANDS ENGLISH – H**

225. BRAID SCOTS – U, H'', H*, AND OTHER ENGLISH DIALECTS

226. MIRANDES – S - 10K, P', H**

227. JUDAEO-PORTUGUESE – H**

228. BARRANQUENHO – H**

229. MICAELENSE (ACORIANO) – H**

230. GOAN – H**

231. MOZAMBICAN – H**

232. ANGOLAN – H**

233. MACANESE (MACAO) – H**

234. EAST TIMORESE – H**

235. FORRO (SAO TOME & PRINCIPE) – H**, PORTUGUESE DIALECTS...

236. OTHER ROMANCE & GERMANIC DIALECTS – H**

237. OLD ENGLISH – B – 1+, P', H"

238. MIDDLE ENGLISH – B – 1+, P', H**

239. OLD SAXON – H"

240. GOTHIC – H", H*

241. ANGLO-SAXON – H"

242. OLD NORSE – H"

243. OLD FRANKISH – H*

244. OLD LOMBARDO

245. VISIGOTH – H**

246. VANDALIC – H**

247. DALMATIAN – H**

248. OSCAN

249. FALISCAN – H**

250. SABINE

251. OLD UMBRIAN

252. OLD PROVENCAL – H"

253. OLD VAUDOIS – H"

254. OTHER EXTINCT ROMANCE AND GERMAN DIALECTS

255. DORIC

256. IONIC

257. KATHAREVOUSA – B – 1+, P', H**

258. TSAKONIAN – H**

259. GRIKO (ITALY) – H**

260. PONTIC (UKRAINE) – H**

261. OTHER GREEK DIALECTS – H**

EXPOSURE TO LANGUAGES WITHOUT BASIC KNOWLEDGE

1. MALTESE – S – 330K, U, P', H'', H*

2. TURKISH - D/T, B – 3+, S – 59M, U, P', H'', H*

3. GAGAUZ – U, H*, OTHER ARABIC AND TURKISH LANGUAGES

4. CHINESE MANDARIN - D/T, B – 3+, S – 835M, U, P', H'', H*

5. JAPANESE (NIHONGO) – S – 125M, U, P', H*

6. HINDI – S – 182M, U, P', H*

7. FARSI (PERSIAN) – S – 33M, U, P', H*

8. MALAY – S – 17M, U, H'', H*

9. INDONESIA BAHASA – S – 140M, U, P', H'', H*

10. HAUSA (NIGERIA) – S - 22M, U, H'', H*

11. SWAHILI (KENYA) – S – 30M, U, P', H'', H*

12. LATVIAN – S – 1.5M, U, P', H'', H*

13. LITHUANIAN – S – 4M, U, P', H'', H*

14. IRISH GAELIC – B – 1+, S – 260K, U, P', H'', H*

15. FINNISH – S – 6M, U, P', H'', H*

16. ESTONIAN – S – 1.1M, U, P', H'', H*

17. HUNGARIAN – S – 14.5M, U, P', H'', H*

18. ROMANI (GYPSY) – S – 1M, U, P', H*

LINGUISTICS – B - 10+

AT CORY'S LIBRARY: THOUSANDS OF NOVELS, PLAYS, BIOGRAPHIES, NON FICTION, EXTRACTS & OTHER BOOKS IN 50+ LANGUAGES

TOTAL LANGUAGES & DIALECTS WITH READING CAPABILITIES: 260+

DICTIONARIES IN MOST LANGUAGES

wordgumbo

home search contact

lo-European
o-European
anian
ltic
atvian
thuanian
mparative
ltic
reton
ish Gaelic
cottish Gaelic
elsh
rmanic
frikaans
anish
utch
isian
d English
odern English
erman
elandic
orwegian
wedish
eek
do-Iranian
urdish
omany
anskrit
mance
atalan
rench
alian
atin
ombard
ortuguese
umanian
panish
avic
zech
ussian
olish
ovak
erbo-Croatian
n-Indo-European
o-Asiatic
cient Egyptian
brew
ltese
aic
panese
rkish
stronesian
waiian
donesian
ori
hitian
galog
vdian
ahui
imo-Aleut
nadian Inuit
lates
sque
utian
yan
gins and Creoles
piamento
anen
er-Kordofanian
vahili

A 'gumbo' is a spicy okra-based stew, it also means a particular kind of mud; it is one of the few Bantu (African) words that has become part of the English language, itself a gumbo of a language.

The site is primarily an archive of public domain and redistributable language learning resources. We are also developing special content for the site which will be of interest to language learners, travelers, linguists, and other language aficionados.

There are many sites on the Internet with interactive dictionaries and language learning aids; there are also several freeware dictionary/flashcard programs with extensive vocabulary sets. However, in most cases, these sites shroud their data sets in binary or database formats. At Wordgumbo we've done the hard work of converting these data sets into flat files and posting them in one convenient archive, organized by language family.

Files here are either HTML or extended (8-bit) ASCII. Where possible, text files are tab delimited. Some files have been converted into standard HTML encoding (ISO-8859-1) from Unicode. The closest equivalent character in ISO-8859-1 was selected, and any diacritics simulated using <SUB> and <SUP> and the closest equivalent punctuation mark. In the case of Cyrillic, Greek and Hebrew, a consistent transliteration scheme was used. The source for each file contains hidden tags which specify the Unicode value for each character which has no ISO-8859-1 equivalent. To obtain these values, you can download the file or view its source in your browser. The tags have the form <!u XXXX>*character*</!u>, where XXXX is the four digit hexadecimal value of the Unicode character.

Some of the material on this site may be copyrighted; we ask that you respect these copyrights by only using it for academic 'fair use'. This includes files labled as 'freeware data'. Files which are copyrighted will be clearly indicated as such. Commercial use of the copyrighted material at this site may be restricted. Other files are clearly in the public domain and can be used for any purpose. These files will be identified as such.

We encourage you to visit our sister site The Internet Sacred Text Archive (www.sacred-texts.com), which has a comprehensive collection of public domain religious texts. We have provided cross-links to related content at sacred-texts where relevant.

wana
ruba
lu
o-Tibetan
inese
lic
tonian
nish
ngarian
ficial
peranto

GUTENBURG BOOKS ON THE INTERNET

All Books (sorted alphabetically)

- Displaying results 126–150 | First | Previous | Next

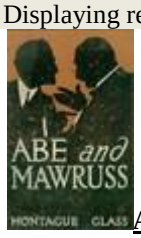

- **Abe and Mawruss: Being Further Adventures of Potash and Perlmutter**Montague Glass
- **abeilles (צרפתית)**Jean M. Pérez
- **Abélard, Tome I (צרפתית)**Charles de Rémusat
- **Abélard, Tome II (צרפתית)**Charles de Rémusat
- **Abe Lincoln Gets His Chance**Frances Cavanah

- **'Abe' Lincoln's Anecdotes and Stories**Abraham Lincoln

- **Abel Sánchez (ספרדית)**Miguel de Unamuno
- **abel spel van Lanseloet van Denemerken (הולנדית)**Anonymous
- **Abenaki Indians**Frederic Kidder
- **Abend: Ein kleines Gespräch (גרמנית)**Ferdinand Hardekopf

- **Abendmahl im Zusammenhang mit dem Leben Jesu und der Geschichte des Urchristentums (גרמנית)**Albert Schweitzer
- **Abenteuer Gawains Ywains und Le Morholts mit den drei Jungfrauen (גרמנית)**
- **Abenteuer Tom Sawyers (גרמנית)**Mark Twain
- **Abessinien, das Alpenland unter den Tropen und seine Grenzländer (גרמנית)**Richard Andree
- **Abhandlungen über die Fabel (גרמנית)**Gotthold Ephraim Lessing
- **Abiding Presence of the Holy Ghost in the Soul**Bede Jarrett

- **Abigail Adams and Her Times**Laura Elizabeth Howe Richards
- **Abijah's Bubble**Francis Hopkinson Smith
- **abîme (צרפתית)**Charles Dickens and Wilkie Collins
- **Abington Abbey: A Novel**Archibald Marshall

- **A-Birding on a Bronco**Florence Merriam Bailey
- **Abissinia: Giornale di un viaggio (איטלקית)**Giuseppe Vigoni

- **Abolition a Sedition**Geo. W. Donohue
- **Abolition Crusade and Its Consequences**Hilary Abner Herbert

- **Abolition Fanaticism in New York**Frederick Douglass
- Displaying results 126–25 | First | Previous | Next

BOOKS ON THE INTERNET – ENCYCLOPEDIA OF THE SELF

Portraits, biographies and pictures of 460 classic authors. 1258 online books of classical literature extensively enhanced with 2,510,227 annotations from the *Encyclopedia of the Self*.

A | **B** | **C** | **D** | **E** | **F** | **G** | **H** | **I** | **J** | **K** | **L** | **M** | **N** | **O** | **P** | **R** | **S** | **T** | **U** | **V** | **W** | **X** | **Y** | **Z**

Edwin A. Abbott
John Quincy Adams
Jane Addams
Aesop
Conrad Aiken
Louisa May Alcott
Thomas Bailey Aldrich
Horatio Alger, Jr.
Joseph A. Altsheler
The American Tract Society

Rudyard Kipling
Charles and Mary Lamb
Andrew Lang
Sidney Lanier
D. H. Lawrence
Henry Lawson
Gustave le Bon
Joseph Sheridan Le Fanu
Richard le Gallienne
Edouard le Roy

Sherwood Anderson
Victor Appleton
Ludovico Ariosto
Edwin L. Arnold
Gertrude Atherton
Jane Austen
Mary Austin
Mariano Azuela
Charles Babbage
Francis Bacon
Joseph E. Badger, Jr.
R. M. Ballantyne
Margt Barber (Michael Fairless)
Nettie Garmer Barker
Amelia E. Barr
James M. Barrie
L. Frank Baum
"Elizabeth" - Marie Annette Beauchamp
Max Beerbohm
Edward Bellamy
Stephen Vincent Benet
Joel Benton
Thomas Hart Benton
Ambrose Bierce
Isabella L. Bird
N. H. Bishop
R. D. Blackmore
William Blake
Rolf Boldrewood [T. A. Browne]
General Booth
George Borrow
James Boswell
B.M. Bower (B. M. Sinclair)
Hjalmar Hjorth Boysen
Ernest Bramah
Anne Bronte
Charlotte Bronte
Charlotte, Emily and Anne Bronte
Emily Bronte
Rupert Brooke
E. S. Brooks
Elbridge S. Brooks
Noah Brooks
Charles Brockden Brown
Thomas Browne
Sara Cone Bryant
John Buchan
Edward George Bulwer-Lytton
Edward Lear
Maurice LeBlanc
Charles G. Leland
M. Y. Lermontov
Gaston Leroux
Matthew Lewis
Sinclair Lewis
Abraham Lincoln
Frank B. Linderman
Adam Lindsay
David Lindsay
Vachel Lindsay
Dr. David Livingstone
Father Jerome Lobo
Hugh Lofting
Jack London
Henry Wadsworth Longfellow
Richard Lovelace
Amy Lowell
James Russell Lowell
Percival Lowell
Marcus Annaeus Lucanus
Lucretius
Edna Lyall
Edward Bulwer Lytton
Thomas Babbington Macaulay
Victor MacClure
George MacDonald
Arthur Machen
Nicolo Machiavelli
Charles Mackay
Thomas Malory
Katherine Mansfield
Logal Marhsall
Christopher Marlowe
Don Marquis
Captain Marryat
Dyer and Martin
John Masefield
Edgar Lee Masters
W. Somerset Maugham
Margaret Mayo
Joseph McCabe
Margaret Hill McCarter
John McCrae
W. H. McGuffey (compiler)
McLaughlin
J. Walker McSpadden
H. L. Mencken

Marthy Cannary Burk
Frances Hodgson Burnett
Robert Burns
Edgar Rice Burroughs
Ellis Parker Butler
James Branch Cabell
Hall Caine
John C. Calhoun
Geraldus Cambrensis
Benjamin Cardozo
Thomas Carlyle
John Carpenter
Lewis Carroll (C. L. Dodgson)
Willa Cather
Cervantes
Geoffrey Chaucer
Charles W. Chesnutt
G. K. Chesterton
Kate Chopin
Agatha Christie
Winston Churchill
Henry Clay
Arthur Hugh Clough
Irvin S. Cobb
Henry J. Coke
Samuel Taylor Coleridge
Wilkie Collins
Carlo Collodi (Lorenzini)
William Congreve
Joseph Conrad
Russell H. Conwell
James Fenimore Cooper
Hiram Corson
The Crafts
Stephen Crane
L. Cranmer-Byng
George W. Crile
R. B. Cunninghame Graham
Marvin Dana
Dante
Charles Darwin
James J. Davis
Rebecca Harding Davis
Richard Harding Davis
Honore de Balzac
Richard de Bury
Louise de la Ramee
Madame de Lafayette
Guy De Maupassant
George Meredith
A. Merritt
Alice Meynell
Mirriam Michelson
Edna St. Vincent Millay
Gustavus Hindman Miller
John Murray and Mills Miller
John Milton
Edwin Mims
S. Weir Mitchell
Moncrief
Lucy Maud Montgomery
Christopher Morley
Charles Morris (editor)
William Morris
John Muir
Miss Mulock
Joseph A. Munk
Saki (H.H. Munro)
R.F. Murray
Abraham Myerson
Sarojini Naidu
James Nasmyth
Carrie A. Nation
E. Nesbit
Frank Norris
Frances J. Olcott
E. Phillips Oppenheim
Oliver Optic
Baroness Emmuska Orczy
Mrs. Orr
William Osler
Wilfred Owen
Frank L. Packard
Thomas Nelson Page
Thomas Paine
Francis Parkman, Jr.
Ralph Parlette
A. B. Paterson
Banjo Paterson
Thomas Love Peacock
David Graham Phillips
Eden Phillpotts
Plato
Plutarch
Edgar Allan Poe
Eleanor H. Porter
Gene Stratton Porter
Beatrix Potter

Louis de Rougemont
Benedict de Spinoza
Alexis de Toqueville
Constantin Francois de Volney
Daniel Defoe
Princess Der Ling
Rene Descartes
Chretien DeTroyes
John Dewey
Charles Dickens
Charles Dickens and Wilkie Collins
Mary Mapes Dodge
Fyodor Dostoyevsky
Frederick Douglass
Rene Doumic
Arthur Conan Doyle
Joseph Rodman Drake
Theodore Dreiser
W. E. B. Du Bois
Alexandre Dumas (Pere)
Alice Dunbar
Sara Jeannette Duncan
Lord Dunsany (Edward John Plunkett)
Charles A. Eastman
Maria Edgeworth
George Eliot (Mary Anne Evans)
T. S. Eliot
Edward S. Ellis
Epictetus
Michael Fairless
Edna Ferber
Enrico Ferri
Eugene Field
Henry Fielding
John Filson
John Fiske
Edward Fitzgerald
F. Scott Fitzgerald
Gustave Flaubert
John Fox, Jr.
Benjamin Franklin
Harold Frederic
E. A. Freeman
Adelaide L. Fries
Emile Gaboriau
John Galt
Eliza Burt Gamble
Elizabeth Cleghorn Gaskell
William Hickling Prescott
The Abbe Prevost
Ernie Howard Pyle
Howard Pyle
Francis Rabelais
Walter Raleigh
Arthur Ransome
Charles Reade
H. Stanley Redgrove
Myrtle Reed
John N. Reynolds
Apollonius Rhodius
J. C. Ridpath
James Whitcomb Riley
Mary Roberts Rinehart
Edwin Arlington Robinson
Sax Rohmer
Franklin Delano Roosevelt
Edmond Rostand
Mary Rowlandson
Susanna Rowson
Benjamin Rumford
John Ruskin
Bertrand Russell
Abram J. Ryan
Rafael Sabatini
Schiller
Olive Schreiner
Walter Scott
Alan Seeger
Robert W. Service
Ernest Thompson Seton
Anna Sewell
William Shakespeare
William Sharp
Anna Howard Shaw
George Bernard Shaw
Mary Shelley
W. Gilmore Simms
Upton Sinclair
Samuel Smiles
F. Hopkinson Smith
Quintus Smyrnaeus
Sophocles
John Philip Sousa
Robert Southey
Johanna Spyri
H. de Vere Stacpoole
Amy Steedman

Theophile Gautier
Edward Gibbon
W. S. Gilbert
Charlotte P. Gilman
George Gissing
William Godwin
Goethe
Nikolai Gogol
Oliver Goldsmith
Irwin L. Gordon
Lady Duff Gordon
Maxim Gorky
Kenneth Grahame
Saxo Grammaticus
Ulysses S. Grant
Robert Graves
Anna Katharine Green
Eliot Gregory
Zane Grey
Hans Gross
George and Weedon Grossmith
Edgar A. Guest
H. Rider Haggard
Mr. and Mrs. Haldeman-Julius
Edward Everett Hale
Alexander Hamilton, John Jay,
James Madison
Thomas Hardy
Frances E. W. Harper
Bret Harte
Julian Hawthorne (editor)
Nathaniel Hawthorne
Isaac Taylor Headland
William and Mary Healy
Lafcadio Hearn
William Ernest Henley
O. Henry
Patrick Henry
Herrick
Thomas Wentworth Higginson
Oliver Wendell Holmes
Homer
Anthony Hope
Laura Lee Hope
E. W. Hornung
Harry Houdini
William Dean Howells
Margret Howth
Elbert Hubbard
Chester K. Steele
Laurence Sterne
Bertram Stevens (ed.)
RL and Fanny V. D. G. Stevenson
Robert Louis Stevenson
Robert Louis Stevenson and Lloyd
Osbourne
Cal Stewart
David Ogden Stewart
Frank R. Stockton
Elizabeth Drew Stoddard
Bram Stoker
Rex Stout
Harriet Beecher Stowe
Lytton Strachey
Snorri Sturlson
Martha Summerhayes
Jonathan Swift
J. M. Synge
Booth Tarkington
Torquato Tasso
Bayard Taylor
Rev. W. Tcikwell
Sara Teasdale
Alfred Tennyson
William Makepeace Thackeray
Francis Thompson
James Thomson
Henry David Thoreau
Henry Timrod
Tingfang
Ilya Tolstoy
Leo Tolstoy
Anthony Trollope
Thomas Troward
Howard Trueman
Mark Twain (Samuel Clemens)
Royall Tyler
John Tyndall
Lao Tzu
Sun Tzu
Unknown
Eros Urides
Henry van Dyke
Hendrik van Loon
Thorstein Veblen
Edmund Venables
Jules Verne
Virgil

W. H. Hudson
Thomas Hughes
Victor Hugo
Thomas Henry Huxley
C. J. Cutcliffe Hyne
Vicente Blasco Ibanez
H. B. Irving
Washington Irving
Henry James
A. H. Japp
Richard Jefferies
Thomas Jefferson
Edward Jenkins
Jerome K. Jerome
Sarah Orne Jewett
Samuel Johnson
Ross Kay
H. G. Keene
Henry Kendall
John F. Kennedy
Ellen Key
Joyce Kilmer
Martin Luther King
A. W. Kinglake
Charles Kingsley
Donald Mackenzie Wallace
Horace Walpole
Izaak Walton
Sydney Waterlow
Jean Webster
M. L. Weems
H. G. Wells
Helen Cody Wetmore
Edith Wharton
Henry B. Wheatley
Phillis Wheatley
Andrew Dickson White
Stewart Edward White
Walt Whitman
John Greenleaf Whittier
Kate Douglas Wiggin
Oscar Wilde
Mary E. Wilkins Freeman
Harriet E. Wilson
Owen Wister
Mary Wollstonecraft
Virginia Woolf
Xenophon
Dornford Yates
Martha Young
Zitkala-Sa
Emile Zola

GOODREADS BOOKS

- fiction (3661) romance (3636) young-adult (2477) fantasy (2321) ya (2258) best (1355) covers (1270) teen (1207) science-fiction (1154) children (1087) non-fiction (994)
- history (977) paranormal (963) mystery (957) love (890) novels (828) horror (800) sci-fi (779) historical-fiction (709) historical (666) books (649) nonfiction (617) novel (570) literature (569) contemporary (553) series (534) women (517) thriller (516) author (501) kids (494) classics (491) adventure (483) historical-romance (482) christian (472) graphic-novels (459) paranormal-romance (450) suspense (437) middle-grade (406) 2014 (361)
- teens (357) urban-fantasy (348) setting (344) poetry (344) childrens (336) magic (332) science (330) 2013 (329) 2015 (329) contemporary-romance (328) humor (322) travel (321) manga (316) favorite (312) crime (304) biography (300) comics (299art (289) book (275) picture-books (272) supernatural (268) title (261) 2012 (260)
- dystopian (260) religion (256) mg (255) food (249) movies (244) titles (243) war (242) memoir (240 book-covers (236) animals (232) short-stories (232) female (231) philosophy (229) authors (224) politics (222) book-cover (221)
- ← Previous 1 *2* 3 4 5 6 7 8 9 … 33 34 Next →

GOOGLE TRANSLATION

TRANSLATION - BABYLON TRANSLATION - QUICKTIONARY

מתודולוגיה ללימוד שפות, שליטת קורי בשפות, חומר על שפות

להלן פרטים על המתודולוגיה ללימוד שפות, כיצד יעקב קורי רכש את השליטה המלאה או החלקית בשפות השונות, היתרונות בלימוד שפות, איך אומרים כסף ב- 50 שפות, אמרי שפר על כסף, ספרים בשפות שונות.

1. THE METHODOLOGY OF LEARNING LANGUAGES, MASTERING LANGUAGES, MONEY IN 50 LANGUAGES, PROVERBS ABOUT MONEY, RICH AND POOR, ETHICS

At the age of 10 I spoke fluently 4 languages: my two mother tongues: French (learned also at the Lycee in Cairo, Egypt) and Ladino (learned only at home), Hebrew (after immigrating to Israel at the age of 9, I was first of my class at 10), and English (learned at school). I also had basic knowledge of Arabic, learned at school in Cairo, and could understand Spanish and Italian.

At the age of 20 I had learned for two years Spanish and German at the university and one year Italian at the Dante Alighieri School. I read fluently those 7 languages, and especially the classics – Shakespeare, Racine, Agnon, Cervantes, Goethe, Pirandello and Romances in Ladino. But I received also the final grade of 9 in Arabic at high school, I learned and could read the Talmud in Aramaic, and read quite well Portuguese although I never learned the language, altogether – 10 languages that I have learned or could understand, most of them fluently.

At the age of 30 I had learned intensively Russian for a few months, when I was unemployed (although I had a very partial knowledge of Russian and Arabic which were not as easy to learn as the Romance languages). I succeeded much more in Romanian and Yiddish that I learned when I married Ruthy and wanted to understand her mother tongues, while Ruthy learned French and Ladino wanting to understand my mother tongues. I could read Shalom Aleikhem in Yiddish and a Romanian newspaper. Altogether, about 13 languages learned, most of them fluently…

The knowledge of languages was a tremendous benefit in several aspects: 1. It enriched my multicultural approach in literature, poetry, films, media, and plays, specializing in the classics that I was delighted to read in the original language. But, also in my meetings with French, English or Italians, I could befriend them and communicate easily, understanding their mentality, culture and literature. 2. I was received at Insead, the European Institute of Business Administration at Fontainebleau, France, although I didn't have good enough grades in my BA, but I was the only Israeli student who knew well enough the three languages in which business was taught at Insead – English, French and German. I received a full scholarship from the Baron Edmond de Rothschild, which enabled me to learn there, as I didn't have any funds to finance my very expensive studies. I was very popular among the European students, speaking to them in their mother tongue, although I noticed that the Dutch and Scandinavians spoke the three Insead languages much better than me, on top of their mother tongues, while the French preferred to speak only in French. I befriended the Lebanese, although I didn't speak Arabic, but they were of course fluent in French and English, and prepared with them and the Israelis a Middle Eastern evening. Briefly, I was at last in my element, being a cosmopolitan as other polyglot students.

3. In business, as an export manager making business trips to Europe and Africa, and later on as a VP Sales and Finance at a high tech company, or a free lance consultant, making business trips also the Americas and Asia, I had a fantastic advantage, as the knowledge of languages added a lot to my credibility with no language and mentality barriers. Doing business in France and French speaking countries was of course the easiest, and I even wrote a case study on the advantages of being a polyglot and how I overcame the Anti-Semitic prejudices of a devout

Catholic, speaking with him during a week about theater and literature before I started talking business. I understood excellently the American mentality that was very similar to the Israeli one, starting at once talking business and not talking about Arthur Miller or Gershwin, if I didn't want that my counterpart would think that I am a freak. In Spain, I took it easy, arriving at ten to work, going to lunches and dinners of three hours each with my customers, speaking to them in Spanish and assimilating in the environment, sensing every time that I came to Madrid that I was at home, because of my Spanish origins. I also discovered the synagogue of Coria, after 500 years of absence, and wrote a marvelous story about that in five languages – Spanish, Ladino, English, French, Hebrew - on more than twenty newspapers and websites all over the world.

I even succeeded in conducting business in Germany, although my German was far from perfect. There, I shared the mentality of exactitude, the seriousness at work, the politeness, setting the meetings a year in advance and finishing the negotiations on time no matter what. I maybe shared with the Spanish their culture and conducted there as they did, but I preferred personally the German way of doing business, which was much more efficient, without any jokes, friendships, or small talk. Well, as a matter of fact, I didn't mind to conduct business in any of the countries I visited, as I found commonalities with each people, in Singapore I was a Singaporean, in Peru I was a Peruvian, and in Ticino I was a Ticinese. I felt at home also in Toronto, London, Brussels or Athens, but felt quite estranged in Africa. Even when I made business in Taiwan, I started learning Chinese, going to local opera, impressing my clients with Confucius sayings. Finally, I signed with them a very lucrative contract, although I couldn't drink "Campe" like the others. **I noticed everywhere commonalities instead of differences.**

When I decided to write a PhD dissertation on business ethics and no Israeli university was interested, and I couldn't afford to learn full time at an American university, I wrote my dissertation in French and received my PhD with distinction after answering satisfactorily in French all the questions of the CNAM jury in Paris. I taught in English at the International MBA programs and at Insead in Singapore, gave lectures in French to top level businessmen in Paris, taught of course in Hebrew, and even allowed my foreign students in Israel to write their final papers in Spanish, French, English, Italian, German and Portuguese. No one ever gave me a final paper in Ladino, but I wrote poems to my wife in this language (and to her mother in Romanian), and even initiated the translation of the UN Declaration of Human Rights into Ladino. My linguistic activities in Ladino consist of several facets, including participation in Ladino forums, writing in Ladino, and contributing substantially to the preservation of the Sephardic heritage.

When I speak of knowing a language I mean primarily that I have learned the language, mostly by myself with Teach Yourself books, sometimes with audio books, with dictionaries, and I know the language in different levels. I put Hebrew, the language I know most, as a yardstick giving it 100% (of course nobody knows a language 100%, but it is only a relative measure to assess my knowledge of languages), as I studied in Hebrew at the elementary and high schools, the Hebrew University of Jerusalem (Economics and Political Sciences), I worked all my life in Israel. I am fluent in writing, speaking and reading, and I wrote academic books, articles, case studies, business plans, a novel and a play in Hebrew. I taught at several Israeli universities, gave lectures to many forums, and was also interviewed. I would say that I know almost perfectly the language with a slight deficiency in vocabulary and grammar, as it is not my mother tongue.

I know Ladino – 95%, it is my mother tongue although spoken only occasionally by my parents between themselves. I am fluent in speaking, reading and writing the language in Latin alphabet, but only reading in Rashi alphabet. I initiated, edited and participated in the translation of the UN Universal Declaration of Human Rights into Ladino, wrote and published articles and poems,

gave lectures, was interviewed on the radio. I have some deficiency in writing and speaking, in vocabulary and grammar, as I have never learned the language at school or by myself.

I know French – 90%, it is my mother tongue, and the main language that we spoke at home, I speak with my brother, my French speaking relatives, I spoke and learned during 4 years at the Lycee elementary school in Cairo, Egypt, and I speak with my French speaking friends. I learned at Insead, Fontainebleau, France, in French, English and German Business Administration. I wrote my PhD dissertation in French with all the process of the PhD held in French at CNAM, Paris, France. I worked over the years in French in France, Belgium, Switzerland, and African countries, and during a few years I traveled every month to Paris on business. I held an extensive correspondence over the years with friends & family in French, I gave lectures in French. I didn't write my play in French and preferred to give it to translation, as I do not master slang, but edited it. I am fluent in reading, speaking and writing, but I have problems in spelling, style, and rather archaic vocabulary, as I read the classics Racine and Hugo, but lived in France only one year in 1967-1968. Bearing in mind that I studied at a French school only 4 years and that friends who studied more cannot write in French, it is a miracle how I master the language, while living in Israel since 1953 and speaking with my wife, kids, Israeli friends, at work, etc. only in Hebrew, and rarely in French. It is probably because I persevered during the years in reading most of the time in French, learning time and again French vocabulary, and visiting France/Paris very often.

I would say that I know French, Ladino and Hebrew at the level of mother tongues minus, as probably those who learned those languages exclusively as mother tongue master them better. The following languages I master at a good level, but not at the same level for all of them.

I know English – 85%. This was my second language in elementary and high schools and at the Hebrew University, the main language in which I learned at Insead Business Administration. Most of my work outside Israel and some of my work in Israel was held in English. The correspondence in many multinational companies is held in English. I worked mostly in the US, Canada and the UK, and often in other English speaking countries, but work with most of the other countries was also held in English – Taiwan, Africa, Singapore, Netherlands, Portugal… I published many academic books and articles in English, taught in English at Insead Singapore, at International MBAs in Israel, gave lectures at Insead France, and in many forums worldwide. I am fluent in reading, writing and speaking, but I have problems in vocabulary, grammar and accent. As a matter of fact, I do not excel in grammar in amy of my languages, as I find the grammar rules rather tedious and superfluous, and I think that all languages should have only a very basic vocabulary like in Interlingua. Most of my correspondence is in English on business, with friends, my academic correspondence, and I would say that I excel most in reading, understanding almost everything (but much less Shakespeare), writing with minor mistakes but my books needed editing, and speaking quite well but with an Israeli/French/Egyptian accent.

I know Spanish – 80%. I learned Spanish for two years at the Hebrew University of Jerusalem, and it was quite easy for me as I master Ladino which is very close to Spanish Castellano, much closer than Yiddish to German Hochdeutsch. Yet, because of that I may have mistakes in speaking Spanish using Ladino or French words, but people understand me quite well. I held Business negotiations in Spain and Latin America mostly in Spanish, visited those countries as a tourist, and wrote articles and correspondence with my Spanish speaking friends in Spanish. I was astonished how from the start I could understand almost perfectly books that I read in Spanish (best – Cervantes who is closer to ancient Spanish/Ladino as Jews were expelled from Spain in 1492 and since then had no contacts with Spain, and least – Latin American books which have local idioms). I am fluent in reading, speaking and writing, but have problems in vocabulary, grammar and accent, although I speak Spanish with a better accent than English.

I know Interlingua – 75%. Interlingua was a pleasant surprise. After starting my teach yourself linguistics I found out that I understand almost perfectly Interlingua which is an artificial language based on Romance languages. I read it fluently and have read already many books and articles in Interlingua, however I have never spoken or written in Interlingua, but I figure that if I go to a one week course held often in this language I could master that and the only reason that I don't do it is that I don't see the use to communicate with one thousand Interlingua speakers… What I admire in Interlingua is the one page grammar which is the easiest in the world. For me the language is very easy because I master most of the Romance languages. I hope that Interlingua would become the international language, but know that there is no chance, as English has won the battle & has become the language in which most of humanity communicate.

I know Italian – 70%. I have studied one year at the Dante Alighieri Institute in Israel 50 years ago, and I was probably the only young man at the course. So, those who are interested in meeting women should study Italian without delay. Italian is a beautiful language, probably the most beautiful language in the world. I found out that it has an excellent literature, and as a bonus you can at last understand all the libretti of the operas you love. If you learn English, French and Spanish because of practical considerations (I personally learned them because of their literature), you learn Italian because of your soul. However, I used Italian in my business and tourist trips to Italy. I read almost fluently Italian, speak with many mistakes (with French and Spanish words) but with good colloquial understanding, and have practically no sufficient experience in writing. I have of course problems in vocabulary and grammar as always.

I have good knowledge in 4 languages – English, Spanish, Interlingua, Italian, and with the three languages that I speak at a level of mother tongue – Hebrew, Ladino and French – I can say that I am quite fluent in 7 languages that are widely spoken in Europe, America and over the world (except Ladino, Hebrew and Interlingua, and not counting Chinese, Indian, Japanese & Arabic).

The languages in which I have sufficient knowledge are first of all German – 65%. German is a very difficult language, especially for me who specializes in Romance languages. I have studied the language for two years at the Hebrew University of Jerusalem with an excellent teacher. Before starting my studies at Insead I had a 5 weeks seminar at the Goethe Institute in Berlin. I can read books at two different levels: for difficult books like the books by Thomas Mann I need to read them with a translation, as it would be too difficult to read them with a dictionary, which I need once in a while for reading in Italian or Spanish, or for writing in English or French. However easier books as books by Remarque or Feuchtwanger I can read without a translation. But I remember that 50 years ago I could read even Goethe without a translation so my knowledge of German has deteriorated over the years. I conducted business in Germany, but mostly in English, however sometimes also in German, for conversations, reading letters and documents, and understanding the news. Today, I have an average knowledge in reading, speaking and writing with many mistakes, with deficient grammar and vocabulary.

I know Portuguese – 65%. I have studied the language in a teach yourself audio course and passed at 100% the examination. As the language is very close to Spanish I can read it almost fluently, but sometimes I need a dictionary. I have never used the language for writing but I believe that with a bit of practice I could write it and understand it quite well. Even now, I understand Portuguese if it is spoken slowly, and if I spend a few months in Brazil or Portugal I believe that I could speak and understand the language quite well. After I have "dicovered" my Portuguese ancestry I have a special interest to master the language but I need to read more and visit more frequently Portugal (I toured it for a fortnight) and Brazil, where I have also cousins.

I know Romanian/Moldavian – 60%. I have learned the language mostly by hearing it for more than 40 years at my wife's family, until I was able to understand and speak it averagely. I also

studied the language from a teach yourself book, and I can read it quite well – difficult texts with a translation and easier texts with a dicitionary. I have a very limited experience in writing although once in a while I wrote texts for family use, as greetings for my mother-in-law birthdays. When I visited at last Romania in 2015 I saw that I can communicate quite well, but as my in-laws passed away the knowledge of the language is deteriorating, with strong deficiency in vocabulary and grammar. Howver, I notice that I can understand also words originating from Russian and Turkish, and so the loop is closed between my wife's Romanian and my Ladino.

I know Catalan – 60%. I have studied the language in a teach yourself course, as I have studied most of the following languages. I made several trips to Barcelona and Catalunya, and understood there quite well Catalan if spoken to me slowly, although I have no experience in speaking or writing the language. I can read difficult texts with a translation and easier texts with a dictionary, however with a bit of practice I could probably master Catalan as Spanish, as it is based on Spanish and French which I master well. But there is no urge to do it soon.

I know the France Dialects/Languages averagely – 60%: Provencal, Gascon, Occitan auvergnat, Occitan Languedocien, Picard, Wallon, reading almost fluently, but with no experience in speaking and writing. The same goes with England Dialects/Languages: Old English, Scots Braid, and so on. The same goes with Spain Dialects/Languages: Asturian (Bable), Galician (Galego), Aragonese… Finally, the same applies with Aramaic, which I can read quite well but understand better with a translation into Hebrew. I do not and cannot have any experience in writing or speaking, as the language is a dead language, although some people still speak it,

I know the Italy Dialects/Languages averagely – 55%: Corsican, Sardinian, Friulian (northern Italy), Rumantsch (Switzerland), Sanmarinese (San Marino), Venetian, Sicilian, Ladin, Sardinian, Calabrese, Neapolitan, Piemontese, Lombard, etc. – reading quite well texts, better with translation, with no experience in speaking and writing. I have studied all the new languages beyond the ten first ones in order to be able to read them, with no aspirations to write or speak them, and without wanting of course to master their grammar. The same applies also to Creole and Pidgin – Kreyol (Haiti), French (Mauritius, Guadeloupe, Martinique, Guyane, Cajun…), English (Nigerian, Sranan…), Spanish, Portuguese (Papiamentu…), and others.

I know Yiddish – 50%. The language is based mainly on German and Hebrew, and has much more Hebraic words than Ladino, so it is quite easy for me to understand. Besides, I live in a Yiddish environment in Israel for more than 60 years, my wife's mother tongue is also Yiddish, and I had a strong urge to learn the language (with a teach yourself audio book) in order to read Sholom Aleichem and other prominent authors in Yiddish and undertand the Yiddish plays at the theatre. It is also highly recommended when you marry to learn each others' mother tongues as Ruthy and me did, so no in-laws can talk behind your back… When I see Israelis who are married to Russians, Moroccans, Frenchs, and have not learned the language, I really cannot understand it as it is almost a prerequisite to learn your mate's culture and language in order to understand him/her better. So, I read, speak and understand Yiddish averagely, and even try once and then to write in Yiddish. Of course my vocabulary and grammar are defficient, but you are not expected to speak fluently Yiddish, especailly when you are a Sephardi Jew. Which brings me to a final remark – in the past and now much less there was a discrimination by the Ashkenazis against the Sephardis, so if you speak their language you become almost one of ours!

I knowArtificial Languages – 50%. There are dozens of Artificial languages. We have written about Interlingua, and we give in this book a list of many other artificial languages. I have learned Esperanto and Ido but can understand averagely many other artificial languages. However, I understand better Ido, as Esperanto is not only based on Romance and even Germanic languages, trying to introduce words from many more languages, which make it much

difficult for me to understand it. I can read the languages with a translation but with easy texts even without translations. I have no experience in writing and speaking those languages.

I know below average Germanic Dialects/Languages: 45%: Plattdeutsch (Low German), Bavarian, Kolnisch, Luxembourgish, Gothic, Old Saxon, Alsatian, Hessisch, Schwabisch, Sachsisch, Schwitzerdeutsch, Vienese, Berlinerisch – reading mostly with translation, with no experience in speaking and writing, but who can find somebody to speak with him in Old Saxon? It is easier to find a Luxmembourgian or Alsatian, but I would probably speak to them in French and they would understand me perfectly well, as those languages as most of the other regional Italian and French languages tend to disappear, while some of the Spanish regional languages – Catalan, Galego, Basque - are now widely spoken in their regions.

I know below average Dutch (Nederlands) and Flemish: 45%. I learned the languages as usual with Teach Yourself audio books, and understand below average texts, requiring me to use a translation. But I read the texts quite fast using now and then the translation, not like Russian or Greek where it is much more difficult for me to read texts even with a translation. I have made business and tourists trips to the Netherlands and Belgium, and I even worked for half a year with a Dutch firm. But I have no experience in writing or speaking the languages, although with some effort I can understand colloquial Dutch if it is spoken to me very slowly.

I know Latin – 40%. This is the basis of all the Romance languages, but it is very difficult to learn, especially the grammar. The vocabulary is easier as it resembles much Italian, Spanish and French and the analogies are the same. I cannot read Latin without a translation but I believe that if I tried very hard I could do it, but as I don't intend to visit the Vatican soon I see no urgent need to speak and write Latin, and it is enough for me to read Plautus or Seneca, Cicero or Vergil, with a translation at an average speed of 4 pages an hours. If I would be assured that in Hades I would meet all of them I would invest much more in learning Latin and Ancient Greek...

I know Afrikans (South Africa, based on Dutch), Vlach (Romania), Pennsylvania Dutch, Anglo-Saxon, Frisian (in the Netherlands), etc. much below average – 35%. Reading only with a translation but not very slowly, and with no experience in speaking and writing. Here again, the main reason for learning those languages were not a sudden urge to read their excellent authors or planning to visit those countries soon, not even a need to become an Amish, but just because they were there, very close to the other languages that I have learned, like Rumantsch or Friulian with Italian. I believe that it would be much more interesting to learn Chinese or Hungarian but as those are very difficult languages (I started to learn Chinese to no avail), I did not find the time and the abalities to do that and I found more rewarding to learn quite easily Afrikans.

I know Arabic – 30%. Here is a case that with a very little effort I could double my knowledge of Arabic from 30% to 60% and know it at least as Catalan. I have studied three times Arabic, the first one in Egypt at the Lycee (after the Shabab almost burned us alive during the riots of January 1952), the second time at high school (I have a final grade of 90, when the Arab countries did not want to recognize Israel although there were no occupied territories and they started wars and terror attacks time and again), and the third time in the summer of the Second Lebanese War when all the citizens of Northern Israel stayed at home in their shelters and suffered from thousands of rockets launched by the Hizballah in thanking us that we have withdrawn totally from Lebanon, as their friends from the Hamas launched later thousands of rockets thanking us that we have withdrawn from Gaza, and as Arafat, the Nobel Peace Prize laureate, sent suicide bombers killing more than a thousand civilians after we have withdrawn from most of the West Bank following the Oslo agreeements. Well, from this "Introduction" we can understand that the subject is quite "loaded", and I suggest to leave the subject right away, as I deal with those issues at length in my book. Factually, Arabic is very similar to Hebrew, I have

excellent foundations to know Arabic quite well, but at present it is enough for me to study occasionally the language enabling me to read one page an hour with a translation, with no experience in writing, almost no experience in speaking, and understanding about a third of a conversation. Hopefully, when there will be peace, when the Arabic schools would not teach Nazi-like propaganda against the Jews, when we'll be welcomed as tourists, and the Egyptian intelligentsia will not ban not only Jews but also Nobel Prize Winners as Naguib Mahfouz who advocated warm relations with Israel after we have withdrawn from every inch of Sinai, when the Arabs will not promote a boycott against Israelis, their leaders would not encourage suicide bombing, their tycoons will not finance terror, and their streets will not be named after Shahids killing dozens of innocent civilians before going to heaven to meet 72 virgins…, personally I believe that this wishful thinking will happen only at Bukra fil Mishmish/A nehtiger tug/The Messianic Age, not because I don't want it but because they don't want us, but I'll try nevertheless to learn Arabic, and my motivation will grow at the same pace of our mutual love. I hope that I'll master Arabic quite well, as I have nothing against the language or the Quran which I appreciate much, as I have also nothing against the peoples who are misled by extremist leaders and motivated by lies and anti-Semitic propaganda, often with the assistance of European and American anti-Semitic organizations who hate so much the Jews as they do not see the danger of fundamentalist Islam aimed primarily against the West and nurtured in some of the Madrasahs.

I know Swedish, Norwegian Bokmal, Norwegian Nynorsk, Danish – 30%. This is much below average, and even this is due to the similarities with German and the strong urge to study those languages with teach yourself audiobooks, as I appreciate much their people, ethics, democracy, economies, and their regimes, the Scandinavian model, as opposed to the Middle East model with mass murders and wars, corruption, terrorism, women segregation, in Syria, Iraq, Afghanistan, Yemen, Algeria, Lebanon, Palestine, Sudan… I have made Business and tourist trips to Scandinavia, and I can read much below average and only with a translation, at a pace of a few pages an hour, yet with exhilaration when I read the masterpieces by Ibsen, Strindberg and Andersen in their original languages. It goes without saying that I have no experience in speaking and writing, but my main exposure to those languages, besides reading their literature is by watching films by my favorite director Ingmar Bergman and by other excellent cineasts.

I know Icelandic, Faroese, Old Norse – 25%. It is much difficult for me to read those languages, which are even harder than the other Scandinavian languages. I studied them only because of their similarities to the others, mainly Icelandic with learning books and dictionaries.

I know Greek – 25%. It is very important for me to study Greek and I started several times to learn it, as my mother was Greek and spoke it perfectly well and my grandfather was born and lived in Larisa before emigrating to Egypt. But most of all because I exhilerate when I can read at a pace of one page an hour the Odyssey by Homer or tragedies by Sophocles. I wish to read them faster but as I am so occupied by writing books, learning new languages or reading masterpieces, going to the theater, film festivals or visiting new countries, I don't believe that I'll ever be able to read Greek faster or even at this pace as first of all I write the new books. I studied a basic course of Greek with less than satisfactory results. I enjoyed very much business and tourist trips to Greece. I have a very slight colloquial understanding, cannot write at all, and have no experience in speaking Greek. Greek is the basis of European languages, has a very dificult grammar, but part of the vocabulary can be found in French, English and German.

I know Russian – 20%. I started many times to learn Russian but I have problems to understand it as it is a very difficult language, totally different from the Romance languages and the Germanic languages. Sometimes I wish that we would live in the times of Tolstoy as about half of War and Peace is written in French, the leading language of Russian aristocracy. But with my

luck I would be probably born to a serf and barely speak rudimentary Russian without knowing how to read and write. This time I finished two audio books and even learned some patriotic and children songs that I bring in this book, so I am supposed to know the language well. But nevertheless I read Anna Karenina at a pace of one page an hour and the alphabet is very difficult (this is also true for Greek and Arabic). So, I can barely read, I understand about a quarter of what I hear, actually I think that even less, I have no experience in writing, and I cannot speak at all. But I'll not give up as I have a lot of admiration to the literature and culture.

I know Slavonic languages – 15%. I have studied Polish and Ukrainian but can understand them even less than Russian, reading at a very low pace, without any ability to write and speak. I have noticed in my trips to the Balkans that I can understand some words of the Slavonic languages because of the Russian that I have learned – it applies to Macedonian, Czech, Croatian, Bulgarian, Bosnian, Serbian, Montenegrin, Slovene. And as far as I can read it applies also to Belorussian, Slovak, Palityan (Bulgaria), Sorbian (Germany), Old Church Slavonic, etc. It is not much but I don't feel estranged when I can read the Cyrillic alphabet and understand a few words. I have read texts in those languages – the UN Declaration of Human Rights, extracts from The Little Prince, prayers and the Bible – and I believe that I understand about 15%, however with a translation I can follow the text, and I like it very much. It goes without saying that I have no experience in writing and speaking those languages and don't think that I'll ever do it.

I know Turkish – 10%. This is the country where my father was born and lived until the age of 16. He taught me many proverbs, words and sayings, and when I read a text I can understand about 10% of the text, mainly the European and International words and the words that are similar to Arabic and Hebrew. I have not learned Turkish, barely a conversation manual, I have visited Turkey twice as a tourist. I can understand about ten percent of a conversation, and cannot even follow a text with a translation – I've tried it with the UN Declaration to no avail. Of course I cannot write or speak the language. Many words in Ladino come from Turkish and even words in Romanian come from Turkish, but black coffee is either Greek or Turkish.

I have started to learn Chinese/Mandarin and I know several proverbs and words. I have no knowledge of reading and writing. Which is more than my knowledge in Hindi or Swahili, yet in those two languages, as in some of the other African languages, there are many words originating from English (right choice), French (monsieur le maire), Spanish or Portuguese. Even in Albanian that I visited in 2015 I could understand about 5% of the words, because of their international origin. So, I would say that in all the European languages that I haven't learned but visited, including Hungarian, Finnish, Romani, or Estonian, I can understand about five percent of the language, because of the international words. The same applies also probably from what I can gather from texts to countries that I have not visited in Europe, as Latvian, Irish Gaelic, Lithuanian, Basque, I would say that also in African and Asian languages with Arab influence as Hausa in Nigeria, Malay in Malaysia, Indonesia Bahasa, Urdu in Pakistan, I can understand some words originating from Arabic (but also from English), maybe also about 5%.

As far as I can know there are languages that I cannot understand at all even a few words, such as Japanese, Amharic, Korean, Thai, Tibetan, Vietnamese, Armenian, Azeri, Blackfoot (North American Indian), BoBangi (Zaire), Bororo (Brazilian Indian), Burmese, Cherokee, Eskimo, Georgian, Greenlandic, Guarani (Indian Paraguay), Hawaian, Javanese, Kashmiri, Lapp, Lao, Luganda (Uganda), Malagasi, Maori, Mohawk, Navajo, Nepali, Nsenga (Zambia), Quechua (Bolivia Indian), Samoan, Sioux, Tahitian, Tamil, Toaripi (New Guines), Zapoteco (Mexico, Indian), Zulu, Uzbek, Houailou (New Caledonian), Habbe/Dogon (Mali), Fijian, Awabakal.

After all this dissertation, showing here and subsequently that I can read and follow at least with a translation more than 250 languages and dialects, if somebody asks me how do you say money

in all those languages I probably woud fail in the examination. I remember how I saw on TV a scholar who wrote a huge Chinese dictionary and when he was asked how you say money in Chinese he didn't know. So, I decided to examine myself and find in how many languages I know how to say money right away or even if I find it in the dictionary – if I knew the word and just forgot it. So, three levels of knowledge: immediate, knew but forgot, don't know. I think it should be easy, a piece of cake, so wait and see, as said our placid British CEO at the business game of Insead, until at the middle of the play we fired him and started to play when we saw that we were last. I should know money as I am an economist, a businessman (and an ethicist…). Money in English, as in Cabaret: "money makes the world go around". Kesef in Hebrew, does it come from the word Kisouf – yearning or Kishouf – sorcery? Actually, it comes from Silver – kesef. In French – argent, also comes from silver. In Ladino – paras, comes from Turkish para. Or like my father used to say "bu kadar para, bu kadar boya" – according to the amount of money you get the amount of shoeshine. In Romanian – bani, it does not come from silver – argint like in French, maybe from baie – bath, a bath of money, that is swell. In Spanish dinero (if you don't have money you don't dine), but in Argentine you say plata like silver, they should know as the name of their country comes from silver – argent. In Portuguese you say dinheiro for money and prata for silver, like in Spanish. In German you say Geld – has it any connection to Guilt, as very often you earn your money with a sensation of guilt, but silver is Silber. In Yiddish it is gelt like in German. In Italian soldi, it reminds me of solde/sale, as you need money to buy in the sales all what you want (not what you need, as you need much less than you want and you want much less than you buy). Silver is Argento like in French. In Latin it is pecunia (I know it from pecuniary) and silver is argentum, the root of all the other Romance languages. In Arabic I remember that money is flus/filus/fulus, but it is in colloquial Arabic, in literary Arabic you say naqd/nuqud, but I never heard of it. In Aramaic you say Kaspa, like in Hebrew. So, those are the languages that I knew the word without needing to look in a dictionary, not bad for a start. But to my surprise when I looked at the dictionaries of all the other languages that I learned I knew all the words in most of the cases, and I understand the word in texts that I read.

Let's start with Interlingua – it is moneta, like money, like monnaie in French used for change, currency and monetary. In Auvergnat it is argent like in French, and so it is in Occitan, Gascon and Provencal (however in Provencal you pronounce it arje-ent and not arge' like in French). In Creole – most of the French Creoles – you say monne, like in English and in French in similar meanings, but you say also lajan. The Creoles make it simpler, as you don't pronounce in French in L'argent/the money the ending of the word, you pronounce it phonetically lajan. In Picard you say argint, almost like in French. We go south to Spain – in Asturianu it is dineru like in Spanish, in Catalan it is diners like in Spanish, but the metal is argent like in French and plata like in Spanish, no wonder as Catalunya borders with both countries. In Galego it is moeda also like in Spanish, as in Spanish you can either say dinero or moneda, but moneda is more used as currency or coin. In Corsican you say soldi like in Italian and dinari like in Spanish, but silver is like in French argentu. The word dinero comes from Latin denarii – Roman silver coin originally worth 10 asses, as denarius means containing ten (den-ten). The Arabic currency Dinar derives from denarius in Latin. In Romansch you say also daners. In Esperanto you say mono like in Interlingua, English, Spanish and French. The Germanic languages offer no surprise as you say in Alsatian Gald like in German Geld, in Plattdeutsch and Luxembourgish – Geld, and also in Dutch you say Geld (the metal is zilver like in German and English). In Afrikans you say geld or munt (like moneta) and silver is silwer. But the Scandinavian languages use a different word that I remembered only after looking in the dictionary. Swedish – pengar, Norwegian – penge, Danish – penge, Icelandic – peningar. It goes without saying that it is hopeless to remember all the minor changes of Geld, money, argent or pengar from language to language and what is important is to remember the root words, as anyhow I learned most of the new languages only in order to read them and if I read Gald or diners I know of course that they mean money. What I

don't understand is how there are Norwegians who don't understand Swedish with such minor changes. In Russian we say dengui, and I needed the dictionary to remember the word, in Polish pieniadze – I didn't know the word, which shows my poor knowledge of Polish. But in Ukrainian which I learned with Polish and is much easier and much closer to Russian money is Groshi and Valiouta, words that I know as groush is a penny in Hebrew and valeur in French is securities – from value, and anyhow there are many in Wall Street whose sole values are money. Finally, in Modern Greek it is hrimata or lefta, lefta I remember, hrimata not. But in ancient Greek the word for money is nomisma, which is derived from nomos – custom, law, because money exists not by nature but by law-nomos, according to the famous book of Aristotle – Nicomachean Ethics, which I learned for my PhD and taught in my classes, and also is dealt at length in this book. In modern Greek the word nomisma means currency. Well, to sum up, my achievements were quite good and I knew almost all of the words for money in the different languages that I have learnt.

Finally, we'll bring a list of proverbs about money and wealth, rich and poor, business and ethics:

A bird in the hand is worth two in the bush.
A fool and his money are soon parted.
A full cup must be carried steadily.
A golden key can open any door.
A king's chaff is worth more than other men's corn.
A moneyless man goes fast through the market.
A penny saved is a penny earned.
A rich man is either a scoundrel or the heir of a scoundrel.
A rising tide lifts all boats.
A wise man's day is worth a fool's life.
As the person who has health is young, so the person who owes nothing is rich.
Bad money drives out good.
Beggars can't be choosers.
Better be safe than sorry.
Big mouthfuls often choke.
Cut your coat according to your cloth.
Don't put all your eggs in one basket.
Easy come, easy go.
Fools build houses and wise men live in them.
Forgetting a debt does not pay it.
Full cup, steady hand.
Give a thing and take a thing.
Gold may be bought too dear.
He who pays the piper calls the tune.
If wishes were horses, beggars would ride.
If you don't speculate, you can't accumulate.
If you look after the pennies, the dollars will look after themselves.
If you won't work you shan't eat.
It is best to be on the safe side.
It is better to be born lucky than rich.
It is better to give than receive.
Keep a thing seven years...
Lend your money and lose your friend.
Let the buyer beware.
Money doesn't grow on trees.

Money has no smell.
Money is power.
Money is the root of all evil.
Money isn't everything.
Money makes a man.
Money makes money.
Money makes the mare to go.
Money talks.
Much would have more.
Never look a gift horse in the mouth.
Never marry for money but marry where money is.
No penny, no paternoster.
Nothing ventured, nothing gained.
Of the wealth of the world each has as much as they take.
One law for the rich and another for the poor.
One man's loss is another man's gain.
Out of debt, out of danger.
Penny wise and pound foolish.
Spare well and have to spend.
Take the goods the gods provide.
The best things in life are free.
The more you get, the more you want.
The worth of a thing is what it will bring.
There's no such thing as a free lunch.
Thrift is a great revenue.
Time is money.
Waste not, want not.
What you have, hold.
What you've never had you never miss.
When poverty comes in at the door, love flies out of the window.
Whose bread I eat, his song I sing.
You can have too much of a good thing.
You can't take it with you when you go.
You cannot lose what you never had.
You cannot serve God and Mammon.

The reader can find details on the books in the following languages on Wikipedia & Encyclopaedias, on Amazon/Local Books websites, on Cory/books/authors websites

NOVELS & POETRY IN LANGUAGES WITH LIMITED READING CAPABILITIES
(Reading of 100+ simultaneously)

1. Russian (with translation) – Anna Karenina by Leo Tolstoy, Russian Stories by Pushkin, Gogol, Turgenev, Dostoevsky, Chekhov… Le petit prince: Antoine de Saint Exupery, Bible

2. Greek (with translation) – Zorba the Greek by Nikos Kazantzakis, Carmen by Prosper Merimee, Nana by Emile Zola, Greek Verse by Homer, Sappho, Seferis, Kavafis… The Bible

3. Arabic (with translation) – Bab al-Shams by Elias Khoury, Midaq alley by Naguib Mahfouz, Season of migration to the north by Tayeb Salih, The woman in black by Susan Hill, The Little Prince by Antoine de Saint-Exupery, The Bible, The Coran

4-5. Dutch and Flemish (with translation) – Het Achterhuis by Anne Frank, Het verdriet van Belgie, Ik schrijf je neer by Hugo Claus, De koperen tuin by Simon Vestdijk, Als er een Morgen is by Sidney Sheldon, the Bible. **Read recently** – Het testament by John Grisham

6. Norwegian (with translation) – Salme ved reisens slutt by Erik Fosnes Hansen, Sult by Knut Hamsun, Det farvede slot by William Somerset Maugham, The Bible

7. Swedish (with translation) – Liljecronas hem by Selma Lagerlof, Innan du somnar by Linn Ullmann, Vad gut forenat… by Stephen Greenleaf, The Bible

8. Danish (with translation) – Fru Marie Grubbe by J.P. Jacobsen, Stories by Hans Christian Andersen, Et by Richard Bach, The Bible

9. Icelandic (with translation) – Tiunda innsynin by James Redfield, The Bible, Stories by Hans Christian Andersen. Eirik the red and other Icelandic sagas (in English)

10. Latin (with translation) – Amphitryo by Plautus, Latin selections by Cicero, Caesar, Vergil, Ovid, Livy, Sallust, Seneca, Tacitus, St. Augustine, Apuleius, Pliny… The Bible

11. Esperanto (with translation) – La firmao de la kato kiu pilkludas by Honore de Balzac, Le petit prince by Antoine de Saint-Exupery, The Ballad of Reading Gaol by Oscar Wilde

12. Ukrainian (with translation) – Treasury of Ukrainian Love, poems, quotations & proverbs, Ukrainian Poetry (Taras Shevchenko) and Play (Olexander Irvanets), The Bible

13. Polish (with translation) – Pan Tadeusz by Adam Mickievicz, The Bible, The Little Prince by Antoine de Saint-Exupery

14. Afrikans (with translation) – Triomf by Marlene van Niekerk

15. Luxembourgish (with translation) – Mass mat drai Haren by Guy Rewenig

16. Frisian (with translation) – Alice yn Wunderlan by Lewis Carroll

17. Plattdeutsch (with translation) – Stories by Hans Christian Andersen, Max und Moritz by Wilhelm Busch, The Bible. (without translation) – Dat Oole Siminor, een schoone Tiet by Otto Beuck, Anne Luud sund ok Luud by Johanna Kastendieck

18. Galego – O lapis do carpinteiro by Manuel Rivas, Harry Potter e a pedra filosofal by J.K. Rowling, Follas novas by Rosalia de Castro

19. Asturianu – Obra Completa by Pachin de Melas, Falanxista!!! by Nel Amaro, Zanahoriu by Jules Renard

20. Catalan (with translation) – Germinal by Emile Zola, Modern Catalan Poetry – J.V. Foix, Pere Quart... (without translation) – Purgatori by Joan Mira, Canigo by Jacint Verdaguer.

21. Yiddish (with translation) – Stempeniu by Sholom-Aleichem, Poetry (Itzik Manger…), The Bible. (without translation) – Regenboygen by Wanda Wassilevska. Motel ben Peissi Hahazan by Sholom-Aleichem (in Hebrew).
Read recently – Tevie der milchiger by Sholom-Aleichem

22-26. Rumantsch, Ladin, Surmirans, Sutsilvans, Sursilvans – (without translation) - Prosa by Luisa Famos, Gion Mani, Peter Cadotsch, Ludivic Hendry… (with translation) - Sherlock Holmes – Peder Nair, La Lia dals chaus cotschens by Arthur Conan Doyle, The Bible.
Read recently - Poesias by Luisa Famos

27. Ido – (without translation) - Arthur Rimbaud, biografio by Rene Zwaap. (with translation) - Le petit prince by Antoine de Saint-Exupery

28. Papiamentu – (without translation) - Machu by Guillermo Rosario, Dolo di amor by Hubert Wanga. (with translation) - Sept manifestoj Dada by Tristan Tzara, The Bible

29-32. Occitan, Provencal, Gascon, Auvergnat (with translation) – Per ma fe! by Jacques Mallouet, Petites oeuvres povencales by Charles Dupont, La festa by Robert Lafont, Mireille by Frederic Mistral. (without translation) - Pirena by Joan-Claudi Pertuze, Margalida by Jan Gastellu-Sabalot, Poetry by Xavier Navarrot, Las Malineiras by Emilien Barreyre.
Read recently - Lo hiu tibat by Peire Bec, Dama Carcas by Joan-Claudi Pertuze.

33-34. Creole Antilles, Haitian (with translation): Vyolonis-la, Chouval bwa, by Isabelle et Henri Cadore, Ora lavi by Terez Leotin, The Bible, Fab Lafonten by Mont-Rosier Dejean**.**
Read recently - Open Gate, anthology of Haitian Creole Poetry: poems by Jan Mapou, Kapten Koukouwouj, Pye Banbou, Nounous, Denize Lotu, Gari Danyel, Boadiba…

35-36. Picard, Wallon – Chl'autocar du Bourq-ed-eut by Jean Leclercq. (with translation) - Proverbes et dictons (wallons) de Belgique francophone by Francoise Pirart & Pierre Maury

37. Corsican (with translation) – Prighjuneri by Marcu Biancarelli

38. Aramaic (with translation) – The Torah

39. Alsatian (with translation) – Le petit prince by Antoine de Saint-Exupery, E Struss us d'r Heimer by Georges Zink

40. Friulian (with translation) – La nuova gioventu by Pier Paolo Pasolini

41-70+. Reading Texts in Other Languages – Kolsch, Hessisch, Schwabisch, Bairisch, Berlinerisch, Sachsisch, Wienerisch, Schwyzerdutsch, Lombard, Veneto, Calabrese, Neapolitan, Piemontese, Roman, Sardinian, Sicilian, Nynorsk, Faroese, Lingua Franca Nova, Bulgarian, Czech, Croatian, Aragonese, Valencian, Pidgins & Creoles of French, English…

רשימת הסופרים הטובים ביותר בעת המודרנית על פי יעקב קורי

מתוך הסקירה הארוכה על מיטב הסופרים והספרים של הזמן המודרני, קרי לדעתי מ- 1860 ועד 2015, אני מביא להלן את רשימת הסופרים הטובים ביותר במאה העשרים על פי השיקולים שהנחו אותי. אני חורג במידה משמעותית מכל הרשימות שמצאתי באינטרנט שהן מוטות מדינות מסוימות על פי מי שהכין את הרשימה – ארצות הברית, בריטניה, או צרפת. אני מודע לתרומה העצומה של שלושת המדינות האלה ושתי השפות לספרות בזמן המודרני. אני גם מודע לתרומה החשובה ביותר של מדינות אירופה ואמריקה ושפות אירופאיות אחרות לספרות הזמן המודרני – גרמנית, ספרדית, איטלקית, רוסית. אך השתדלתי להכניס ברשימות שלי ייצוג הרבה יותר גדול מאשר בכל הרשימות האחרות, בהיותי ובהיות ספרי זה קוסמופוליטי, לספרות במנדרינית/סין, יפנית, ערבית, הינדית/הודו, אפריקה, עברית/ישראל, ושפות אירופאיות אחרות – שוודית, הולנדית, יוונית, דנית, נורווגית, פינית, צ'כית, פורטוגזית, פולנית, יידיש, לאדינו, ועוד. הגעתי בסופו של דבר לרשימה לא של 100 אלא של 240 סופרים טובים ואף 400, ומתוכם בחרתי את 120 הסופרים הטובים ביותר. אני גם מתייחס למקבלי פרס נובל מתוכם ובספר באנגלית ניתן למצוא את כל מקבלי פרס נובל בספרות, כמה מרשימות הספרים והסופרים הטובים ביותר במאה העשרים, רשימת רבי המכר, המתורגמים ביותר וכדומה. בהמשך, אני מביא את רשימת 300 הסופרים הטובים ביותר בסוף המאה התשע עשרה מ- 1860 עד 1899 ואינדיקציה – 20 - לרשימת הסופרים הטובים ביותר בשנים הראשונות של המאה ה- 21 : 2000-2015. אני מגיע אם כן לרשימה של 720 הסופרים הטובים ביותר בעת המודרנית ואני סוקר אותם על פי פרמטרים שונים. למותר לציין שקראתי ספרים של מרבית הסופרים האלה, למעט הסופרים שאינם אירופאיים שקראתי מעט מאוד מספריהם. במספר מקרים קראתי גם את רוב או כל הספרים של הסופרים הטובים ביותר על דעתי. סקירות על הספרים הטובים ביותר נמצאות בספרי באנגלית עם קישורים לסקירות נוספות לספרים הטובים ביותר. אני מודה שגם אני "חטאתי" בסוביקטיביות, כאשר כללתי ברשימות שלי ספרים בעברית, לאדינו, יידיש וציונות במספרים שאולי חורגים מאלה שרשימות יותר אוביקטיביות היו כוללות, אך מכיוון שאין שום רשימה שהיא מספיק אוביקטיבית, הרשימה שלי כסוקר קוסמופוליטי היא עדיין האובייקטיבית ביותר, גם בהתחשב במספר יחסית נמוך של סופרים עברים, יידישאים, ציונים ובלאדינו שהכנסתי לרשימות. לבסוף, ההוכחה שהרשימה היא אכן קוסמופוליטית היא שהיא כוללת עבור כל התקופה סופרים מיותר משבעים ארצות שכתבו ביותר משישים שפות, כאשר 25% מהסופרים כתבו בשפות לא אירופאיות/אמריקאיות, בעיקר מנדרינית, יפנית, שפות הודיות, ערבית, עברית, שפות אפריקאיות. נראה לי שרק קוסמופוליט כמוני הבקי בתרבות של ארצות רבות ושפות רבות יכול היה לבסס רשימות כה מגוונות.

3. LIST OF THE 100 BEST AUTHORS OF THE 20TH CENTURY BY JACQUES CORY WITH COMMENTS

I chose my own list of the best authors of the 20th century, which I hope is more balanced than Le Monde's list, although it is biased to French and English authors. I think that those authors are the best, but I reckon that my list is subjective as all the others, including also primarily European languages, as well as Israeli authors and even Yiddish & Ladino authors. Yet, I reckon that about 20% of the list should be international. I include in the list books in the different languages but I don't rate the books within every language and of course I don't rate the languages. In case that an author from a different nationality writes a book in a different language I mention the nationality, for example Nabokov is a Russian author writing in English and he'll be in the list of English (the language) authors, unless in the case of Indian, Nigerian or Kenyan authors who write in English but primarily on local subjects – in this case those authors are comprised in the category of Nigerian, Indian or Kenyan. The authors are excellent and I don't think that it is possible to rate them within the category of 100 or 200 best authors – who is best Kafka or Sartre, both are excellent. Nevertheless, I put in Bold the best of the best, the crème de la crème, without rating the authors within the category of the best of the best. I put in Italics the authors who were awarded a Nobel Prize in Literature. Some of them are included in my lists, but some of them are not. Nevertheless, I mention also the Nobel Prize laureates who are not in my lists, as I try to be as objective as possible, and if I don't know them or have not read any of their books, it doesn't mean that they are not excellent, therefore I mention them without including them in my lists. I have also added another category for the three leading literatures – French, English and German – books in excess of the list of the best authors, as otherwise the proportion of those languages would be too great. I have read books by almost all those authors and of course I don't rate the books of every author as most of them are excellent – what is better Topaze or Marius by Marcel Pagnol? – so I include only the authors but not the books. The list of the books can be found in the list of "20th century in Literature" on Wikipedia.

THE LEADING LITERATURES – FRENCH, ENGLISH, GERMAN

1. **French/Belgian** – **Marcel Proust**, **Marcel Pagnol**, ***Jean-Paul Sartre*** (1964 – declined), **Jacques Prevert**, **Jean Anouilh**, ***Albert Camus*** (1957), **Andre Malraux**, ***Andre Gide*** (1947), ***Francois Mauriac*** (1952), **Eugene Ionesco** (Romanian), ***Samuel Beckett*** (1969, Irish), **Albert Cohen** (Swiss, born in Greece), Louis Aragon, Louis-Ferdinand Celine, Antoine de Saint-Exupery, Simone de Beauvoir, Jean Giraudoux, Jean Giono, Georges Duhamel, Paul Claudel, Colette, Paul Eluard, Jules Romains, Jean Genet, Andre Maurois. 25 authors, a quarter of the original list, among them 12 are the best authors of the list. My best authors, whom I read with pleasure most of their books, of course in French, are first of all Pagnol, Sartre (novels, plays, and an excellent biography), Prevert (his unique poetry), Anouilh (his excellent and modern plays), and Cohen (one of the best novelists of 20th century, his Jewish characters are unforgettable). But I enjoy reading also Gide, Camus, Maurois, Anouilh, Malraux, Mauriac, Ionesco, Duhamel and Colette. I have written at length in my book about Pagnol's plays and novels, Ionesco's Rhinoceros, etc. I could write long articles about every author in this list, on some of them I have written indeed in Hebrew, but this book is long enough anyway…

If we include other outsanding authors and authors of best sellers we add: Francoise Sagan, Jules Renard, Alain-Fournier, Guillaume Apollinaire, Herge (Belgian), Rene Goscinny and Albert Uderzo, Raymond Queneau, Vercors, Andre Breton, Marguerite Duras, Nathalie Sarraute, Blaise Cendrars, Georges Simenon (Belgian), Georges Perec, Marguerite Yourcenar (Belgian), Jean

Cocteau, whom I like very much, Marcel Ayme, Francois-Regis Bastide, Pierre Daninos, Maurice Barres, Georges Bernanos, Maurice Druon whom I like very much, Joseph Kessel…

I differ from the anti-Semitic writings of Maurice Barres and Georges Bernanos, still they are good writers worth to be included at least in the list of the authors on top of the 25. In the opposite spectrum we find two of my favorite authors – Maurice Druon, author of Les grandes familles that I read and saw the film, and his uncle Joseph Kessel, author of L'armee des ombres and many other books that were adapted to excellent films that I saw). In 1943 Joseph Kessel and his nephew Maurice Druon translated Anna Marly's song *Chant des Partisans* into French from its original Russian. The song became one of the anthems of the Free French Forces during the Second World War. The Chant des Partisans is one of the best songs ever written, with poignant lyrics (that can be watched in the link) and music. This is probably the ultimate answer to the anti-Semitic writers that two of the best French authors who wrote the most patriotic French song were Jewish, born. But this should not surprise us as the author (lyrics and music) of the most patriotic American song God Bless America – Irving Berlin – was Jewish too, born in Russia, named Israel, who changed his name from Ballin to Berlin… This is ironic as the three authors of the most patriotic songs were Jews from Russian origin and not French or American from many generations, but their songs symboled the spirit of World War II for the allied French and American people, and were sung by millions then and today, after 9/11 by Celine Dion.

Back to the list - *Roger Martin du Gard* (1937), Romain Gary/Emile Ajar/Roman Kacew (Russian), Jacques Lanzmann, Pierre Loti, Raymond Radiguet (died at the age of 20), Christiane Rochefort, *Romain Rolland* (1915), Elsa Triolet (Russian), Michel Zevaco, Marek Halter (Pole) – I have read with pleasure many of his books, Charles Peguy, Francis Jammes, Emile Verhaeren (Belgian), Anna de Noailles, Max Jacob, Sacha Guitry (I have seen many of his plays), Paul Valery, *Henri Bergson* (1927), Tristan Tzara (Romanian), Marcel Achard, Henri Troyat, who has written many excellent biographies. On top of the 25 authors we can find 45 more authors who were not included because I have decided to restrict arbitrarily the list of any literature in a language to 25 authors, or a quarter of the total list. So, we have three layers – 12 are the best of the best, 25 are in the list, 45 are in excess of the list, or 70 in total. We'll include those authors in the configurations of the list. Almost all the authors are French, some of them have a foreign origin. There are 4 Belgians, 2 Russians, 2 Romanians, 1 Pole, 1 Swiss and 1 Irish. I do not include Nobel Laureates in the lists beyond the 8 in the list of the 25 and the excess authors. However, there are more laureates who are not included at all in my lists but should be mentioned here: 1. *Patrick Modiano* (2014), 2. *J. M. G. Le Clezio* (2008), 3. *Claude Simon* (1985), 4. *Saint-John Perse* (1960), 5. *Anatole France* (1921) – an outsanding author whose main activities were in the 19th century. 6. *Frederic Mistral* (1904) – who wrote in Provencal, and is mentioned and quoted in the Provencal chapter of this book. 7. *Sully Prudhomme* – 1901. In total 15 (8+7) French authors were Nobel Prize Laureates in Literature. To those authors we have to add a Belgian Nobel Prize winner author - 8. *Maurice Maeterlink* (1911), so in total there are 16 (8+8) Nobel Prize laureates in French. If we add the 8 Nobel laureates not in my lists, we arrive to a total of 78 authors in French. To this number we have to add the French author who is in my cosmopolitan list (1), as well as the African authors who write in French, but write mainly about African subjects (4) amounting to 83, but we'll restrict to the original list of 70 authors, as we don't want to duplicate my lists with authors appearing in Cosmopolitan and African lists.

2. **English/American/Irish** – ***Ernest Hemingway*** (1954, US), **D. H. Lawrence**, **Arthur Miller** (US), **Tennessee Williams** (US), ***Sinclair Lewis*** (1930, US), **F. Scott Fitzgerald** (US), ***John Steinbeck*** (1962, US), **James Joyce** (Irish), ***William Faulkner*** (1949, US), ***George Bernard Shaw*** (1925, Irish), **Virginia Woolfe**, **John Dos Passos** (US), ***Eugene O'Neill*** (1936, US), *T. S. Eliot* (1948, US/UK), Graham Greene, Aldous Huxley, George Orwell, Vladimir Nabokov

(Russian), Arthur Conan Doyle, H. G Wells, J. R. R. Tolkien, Jack London (US), J. D. Salinger (US), Henry Miller (US), Salman Rushdie (Indian). 25 authors, a quarter of the original list, among them 13 are the best authors of the list. If we include also other outstanding authors and authors of best sellers we could add James Hadley Chase, Raymond Chandler (US), Leon Uris (US), James Clavell (Australia), Margaret Mitchell (US), Agatha Christie, Ayn Rand (born in Russia, US), Jack Kerouac (French Canadian), Joseph Conrad (Pole), William Styron (US), Theodor Dreiser (US), *Saul Bellow* (1976, US/Canada), Norman Mailer (US), Philip Roth (US), W. Somerset Maugham, Nelle Harper Lee (US), Richard Bach (US), Truman Capote (US), John Irving (US), Sean O'Casey (Irish), Clifford Odets (US), Robert Frost (US), Dylan Thomas, Noel Coward, Arthur Koestler (Hungarian), Alan Paton (South Africa), Bernard Malamud (US), Isaac Asimov (US), Iris Murdoch, Allen Ginsberg (US), *Harold Pinter* (2005), John Osborne, Anthony Burgess, Tom Stoppard, John Le Carre, Mario Puzo (US), *William Butler Yeats* (1923, Irish), William Saroyan (US), *Pearl S. Buck* (1938, US), A. J. Cronin, Ezra Pound (US), *Winston Churchill* (1953), *Bertrand Russell* (1950), *John Galsworthy* (1932), *Rudyard Kipling* (1907).

I like most French literature, it is my mother tongue, and I understand the language almost perfectly. However, trying to be objective, I have to admit that at least in the twentieth century the literature in English is probably much better and prolific, mainly the US literature, possibly because so many authors from all over the world wrote in English and resided in the US. I enjoy to read most, of course in English, the excellent books by Hemigway, Lewis, Lawrence. Plays by Arthur Miller and Tennessee Williams – I have read and seen most of their plays, Shaw, O'Neill and Pinter – who have written some of the best plays of the 20th century. I read less but enjoy nevertheless reading Woolfe, Faulkner, Steinbeck, Dos Passos, and Joyce. But I have read at least some of the books by the other authors of this glorious list, so varied, so good, so moving. I have written and quoted at length in this book about the books by Scott Fitzgerald, Sinclair Lewis, D. H. Lawrence, James Joyce, the plays by Arthur Miller, George Bernard Shaw, etc. I have read biographies of Arthur Miller, Tennessee Williams, Hemingway, G. B. Shaw, etc.

We have three layers: 13 are the best of the best, 25 are the best authors because I have decided arbitrarily that no more than a quarter of authors in the original list can come from any language. Authors in excess to the 25 amount here to 45, so if the list was larger it would have included 70 authors in English compared to 70 in French. In the original list of 25 we can find that half are from the US – 13, 2 are Irish, 1 Russian and 1 Indian. Thus only 8 authors are from the UK. The same proportions can be found in the list of the 45 authors in excess to the list of the 25 – 22 are from the US, 2 are Irish, 1 is Australian, 1 is Canadian, 1 South African, 1 Pole, 1 Hungarian, in total 29, and 16 are from the UK. Probably, the 70 authors writing in English have sold the largest numbers of books, which is not surprising as there are much more English speakers.

There is another category – Nobel Prize laureates who are not included in my lists (on top of the 15 who are included in my lists), but should be mentioned nevertheless, as their choice was quite objective: 1. *Patrick White* (1973) – Australian. 2. *Alice Munro* (2013) – Canadian. 3. *V. S. Naipaul* (2001) – UK/Trinidad and Tobago. 4. *Derek Walcott* – (1992) – Saint Lucia. 5. *Seamus Heaney* (1995) – Ireland. 6. *Doris Lessing* (2007) – UK. 7. *William Golding* (1983) – UK, 8. *Toni Morrison* (1993) – US. This list is much more cosmopolitan than my list, including authors that were completely unknown to me, such as Walcott, White, Naipaul, coming from Saint Lucia, Australia and Trinidad. We should mention also 3 other African writers who were awarded the Nobel Prize but are not listed in the English lists, as most of their writings is about African topics: *Nadine Gordimer* (1991) – South Africa, *J. M. Coetzee* (2003) – South Africa. and *Wole Soyinka* (1986) – Nigeria. In total there are 23 Nobel Prize laureates authors who wrote in English (15 + 8, without the Africans), 77% more compared to the Nobel Prize laureates authors who wrote in German, and 44% more than the Nobelists in French. If we add the 8

additional Nobelist authors to our lists we arrive to 78 authors in English. To this number we have to add the English author who is in my cosmopolitan list (1), as well as the African authors who write in English, but live, operate and write mainly about African subjects (6, 3 of them are Nobelists), and we reach a total number of 85 writers (78+1+6) writing worldwide in English. The total number of Nobelists writing in English amounts to 26 (23+3 Africans). But we'll restrict to the 70 authors of my original lists, in order not to duplicate the Cory's lists.

French and English authors comprise exactly half (50) of the total authors of the 20th century, and half of them (25) – a quarter of the 100 best authors – are the best of the best authors. My list is less biased than Le Monde's list, but is possibly biased as well, as it reckons that the French and English (mainly American) authors are the best in the world. However, I do believe that the 20th century was mainly the century of authors in English and French who influenced most the literature and the intelligentsia of the world with giants as Sartre, Proust, Camus, Pagnol, Ioneseco, Prevert, Gide, Beckett, Arthur Miller, Tennessee Williams, Hemingway, Scott Fitzgerald, James Joyce, G. B. Shaw, Faulkner, Steinbeck, Virginia Woolfe, O'Neill, and others.

3. **German/Austrian/Swiss** – **Franz Kafk**a (Czech), ***Thomas Mann*** (1929), **Bertolt Brecht**, **Heinrich Mann**, **Sigmund Freud** (Austria), **Hans Fallada**, **Stefan Zweig** (Austria), **Friedrich Duerennmatt** (Swiss), ***Heinrich Boell*** (1972), **Hannah Arendt**, **Franz Werfel** (Austrian), **Arthur Schnitzler** (Austrian), Robert Musil (Austrian), Rainer Maria Rilke (Austrian), Erich Maria Remarque, Erich Kaestner, Lion Feuchtwanger, Ephraim Kishon (born in Hungary, lived in Israel and Switzerland, wrote in Hebrew and German), *Herman Hesse* (Swiss 1946), Vicky Baum (Austrian), *Guenter Grass* (1999), Peter Weiss (German, Swedish), Hans Habe (lived in Hungary, Austria, France, Switzerland and the US), Max Frisch (Swiss), Johannes Mario Simmel (Austria). 25 authors, 12 of which are the best of the best. Out of the 25 – Germans – 11, Austrians – 9, Czech – 1, Hungarian – 1, Swiss – 3. I like very much German literature, and I try to read as much as possible in German, with dictionaries or translations. However, I read most of the German books in translation – Kafka, Freud, Fallada, Duerennmatt, Arendt, Werfel, Grass, Rilke, but I read also Thomas Mann, Heinrich Mann, Bertolt Brecht, Heinrich Boell, Lion Feuchtwanger in German with a translation, and I manage to read fluently without translations books in German by Remarque, Kishon, Stephan Zweig, and Arthur Schnitzler. The German literature in the 20th century is undoubtedly one of the best ever, including the unique Kafka, Brecht, Duerennmatt, Thomas Mann, Heinrich Mann, Fallada, and the excellent Stefan Zweig, Werfel, Schnitzler (I even saw La Ronde in Paris with the couple Emmanuelle Beart and Daniel Auteuil), Feuchtwanger, Werfel, my favorite novel writer Remarque and the best humorist writer in the 20th century Ephraim Kishon whom I read in Hebrew and German, saw his plays & films. I have quoted and written at length in this book about the plays by Bertolt Brecht, that I teach at my business ethics courses, and I have analyzed in my books the Freudian concepts of Business Ethics. I have read biographies on Thomas and Heinrich Mann, Brecht, Kishon, Freud, etc.

I tried to be objective, but it is amazing that in a century with the fiercest anti-Semitism in history instigated by the German and Austrian Nazi party, more than half of the best authors who wrote in German were Jewish, the highest percentage of Jewish authors in any of the languages, except Hebrew… Some of the wives of the Christian authors were Jewish as well (as Thomas Mann and Heinrich Mann's wives) and most of the German and Austrian authors had to flee their country when the Nazis took power. We bring hereafter an article on the Exile Literature.

German Exilliteratur (exile literature) is the name for a category of books in the German language written by writers of anti-nazi attitude who fled from Nazi Germany and its occupied territories between 1933 and 1945. These dissident authors, many of whom were of Jewish origin or with communist sympathies, fled abroad in 1933 after the Nazi Party came to power in

Germany and after Nazi Germany annexed Austria by the *Anschluss* in 1938, abolished the freedom of press and started to prosecute the authors whose books were banned. Many of the European countries where they found refuge were later occupied by Nazi Germany as well, which caused them again to look for safety elsewhere, by emigrating to the United States or taking cover in the *"underground"*. Between 1933 and 1939, prolific centers of German exile writers and publishers emerged in several European cities, like Paris, Amsterdam, Stockholm, Zürich, London, Prague, Moscow as well as across the Atlantic in New York, Los Angeles, and Mexico. Well known for their publications were the publishers Querido Verlag and Verlag Allert de Lange in Amsterdam and Oprecht in Zürich. They served the German community outside Germany with critical literature, and their books were also smuggled into Nazi Germany.

The best known exile writers include Theodor Adorno, Hannah Arendt, Bertolt Brecht, Hermann Broch (Austrian), Ernst Bloch, Alfred Döblin, Lion Feuchtwanger, Bruno Frank, Oskar Maria Graf, Hermann Hesse, Max Horkheimer, Heinrich Eduard Jacob, Hermann Kesten, Annette Kolb, Siegfried Kracauer, Else Lasker-Schüler, Emil Ludwig, Heinrich Mann, Klaus Mann, Erika Mann, Thomas Mann, Ludwig Marcuse, Robert Musil, Robert Neumann, Erich Maria Remarque, Ludwig Renn, Joseph Roth (Austrian), Alice Rühle-Gerstel and Otto Rühle, *Nelly Sachs* (1966), Felix Salten (Austrian), Anna Seghers, Franz Werfel, Bodo Uhse, Max Brod (Czech), and Arnold Zweig. The authors Walter Benjamin, Walter Hasenclever, Ernst Toller, Kurt Tucholsky, Ernst Weiss (Austrian), and Stefan Zweig committed suicide in exile. I have read books by many of those authors, and those who were not included in the list of the 25 best authors, could be added as well to the list, as Kurt Tucholsky, whose book Castle Gripsholm I have read in Interlingua… **Max Brod** was a German-speaking Czech Jewish, later Israeli, author, composer, and journalist. Although he was a prolific writer in his own right, he is most famous as the friend and biographer of Franz Kafka. As Kafka's literary executor, Brod refused to follow the writer's instructions to burn his life's work, and had them published instead. So, we owe him the publication of Kafka's books! Without him world literature would be quite different than what it is as Kafka had a major contribution to world literature. We could live well if Stefan Zweig would not have existed, but the world literature would be much poorer without Kafka!

Most of the exile writers cited above were probably the best German writers of their epoch, and if we have to draw up a list in excess of the 25 authors, we would include most of them if not all of them. I have not found any of them that does not deserve to be included in the list of the best German authors of the twentieth century. Some of the authors appear in the list of the 25 best authors, such as Thomas Mann, Heinrich Mann, Franz Werfel, Stefan Zweig and Lion Feuchtwanger. There are 32 authors in excess of those who were included in the list of 25 (4 of them are Austrians and 1 is Czech). What is amazing is that I have tried to find good authors who colaborated with the Nazis and I have not found any. Maybe I am biased or the researchers are biased. Anyhow, what I have found is that there is an additional category of Inner Emigration – German authors who did not emigrate but remained in Germany during the war without being Nazis, sometimes retiring from their occupations in order not to clash with the government. In this category we find German authors as Hans Fallada and Erich Kaestner included in the list of 25 and other authors who can be added to the authors in excess of the 25 – Frank Thiess, Gottfried Benn, Walter von Molo (Austrian) and Werner Finck, 4 in total, 1 of them is Austrian. Another category comprises German authors who wrote mainly after the war, some of them as Guenter Grass and Heinrich Boell were included in the list of the 25. Additional authors in this category are: Paul Celan (Romanian), Sarah Kirsch (worked in DDR), Johannes Becher (DDR), Guenter Kunert (DDR and West Germany), Ingeborg Bachmann (Austrian), Rainald Goetz (postmodern), Christoph Ransmayr (Austrian), and Hans Wollschlaeger (postmodern). Bertolt Brecht (worked before and after the war, after the war in DDR, is included in the list of 25), and

the Swiss Friedrich Duerrenmatt and Max Frisch, both of them included in the list of 25. In excess of the 25 – 8 in this category, 2 of them Austrians, 1 Romanian, but so are many others...

A category of his own is the Austrian/British/Jewish/Catholic Ludwig Wittgenstein (1889-1951), a philosopher who worked primarily in logic, the philosophy of mathematics, the philosophy of mind, and the philosophy of language. From 1929 to 1947, Wittgenstein taught at the University of Cambridge. During his lifetime he published just one slim book, the 75-page *Tractatus Logico-Philosophicus* (1921), one article, one book review and a children's dictionary. His voluminous manuscripts were edited and published posthumously. *Philosophical Investigations* appeared as a book in 1953, and by the end of the century it was considered an important modern classic. His teacher Bertrand Russell described Wittgenstein as "the most perfect example I have ever known of genius as traditionally conceived; passionate, profound, intense, and dominating". Wittgenstein, born in Vienna into one of Europe's richest Jewish families, and Hitler were born just six days apart, though Hitler had been held back a year, while Wittgenstein was moved forward by one, so they ended up two grades apart at the *Realschule*. Monk estimates they were both at the school during the 1904–1905 school year, but says there is no evidence they had anything to do with each other. So, in all those categories we can find 45 additional authors on top of the 25 (32+4+8+1), 70 in total – Germans – 46, Austrians – 17, Swiss – 3, Czech – 2, Hungarian – 1, Romanian – 1. The amount of authors writing in German in excess of the 25 in my lists is 45, as in French and English, and the total number of authors in each of the three languages is 70. I want to reiterate that if I've limited the lists to 70 (as the Sanhedrin sages).

Nobel Prize laureates in my lists are mentioned in Italics. However, there are many laureates who are not included in my lists and are mentioned here: 1. *Elfride Jelinek* (2004) – Austrian. 2. *Herta Mueller* (2009) – Romanian. 3. *Gerhart Hauptmann* (1912). 4. *Paul Johann Ludwig Heise* (1910). 5. *Rudolph Christoff Eucken* (1908). 6. *Theodor Mommsen* (1902). And the 7. Swiss *Carl Spitteler* (1919). And ***Elias Canetti*** (1981), a Sephardic Jew, born in Bulgaria, who lived in England, Austria, Germany and Switzerland, and wrote in German. In my list he is categorized as Cosmopolitan. In total 13 Nobel Laureates who wrote in German (12 in my German lists) – 5 in the lists of the 25 and excess (1 of them is Swiss), 7 are not in any list (1 Austrian, 1 Romanian, 1 Swiss), and 1 in the Cosmopolitan list. All the others 4 Nobel laureates in the lists and 4 not in the lists or 8 are Germans. The three layers of German writers are 12 best of the best, 25 best authors in the list, 70 best authors if we include the 45 additional authors in the list of the exile writers and the other lists. If we add the other 7 Nobel Prize laureates who are not included in my German lists, we reach in total 77 authors in German, similar to the number of authors in English and French. Nevertheless, we'll restrict to 70 authors who wrote in German. With the cosmopolitan Canetti who wrote in German we arrive to a total of 78 German authors.

List of the Nobel Literature Prize authors who are not in my lists of the best authors:

French: France: 1. *Patrick Modiano* (2014), 2. *J. M. G. Le Clezio* (2008), 3. *Claude Simon* (1985), 4. *Saint-John Perse* (1960), 5. *Anatole France* (1921) – an outsanding author whose main activities were in the 19th century. 6. *Frederic Mistral* (1904) – who wrote in Provencal, and is mentioned and quoted in the Provencal chapter of this book. 7. *Sully Prudhomme* – 1901. To those authors we add a Belgian Nobel Prize winner author - 8. *Maurice Maeterlink* (1911). In total 8 authors in French – 7 from France and 1 from Belgium, all of them excellent authors.

English: 1. *Patrick White* (1973) – Australian. 2. *Alice Munro* (2013) – Canadian. 3. *V. S. Naipaul* (2001) – UK/Trinidad and Tobago. 4. *Derek Walcott* – (1992) – Saint Lucia. 5. *Seamus Heaney* (1995) – Ireland. 6. *Doris Lessing* (2007) – UK. 7. *William Golding* (1983) – UK, 8.

Toni Morrison (1993) – US. In total 8 authors in English – 2 from the UK, 1 from the US, 1 Australian, 1 Canadian, 1 Ireland, 1 from Trinidad & Tobago (and also UK), 1 from Saint Lucia.

German: 1. *Elfride Jelinek* (2004) – Austrian. 2. *Herta Mueller* (2009) – Romanian. 3. *Gerhart Hauptmann* (1912). 4. *Paul Johann Ludwig Heise* (1910). 5. *Rudolph Christoff Eucken* (1908). 6. *Theodor Mommsen* (1902). 7. Swiss *Carl Spitteler* (1919). 7 authors in German: 4 Germans, 1 Austrian, 1 Romanian, 1 Swiss. All of them, as the French and English authors, are excellent.

In total 23 authors (8+8+7) who wrote in French (and Provencal), English and German and won the Nobel Literature prize are not included in my lists. To those we add two excellent authors who won the Nobel Peace Prize: 1. Muhammad Yunus from Bangladesh (2006), a social entrepreneur, banker, economist, civil society leader and author, who wrote in English books on his Grameen Bank, microcredit, social business… I taught social and economic justice with his books and videos, as well as books and videos from Naomi Klein, Joel Bakan and Joseph Stiglitz. The Norwegian Nobel Committee noted that "lasting peace cannot be achieved unless large population groups find ways in which to break out of poverty" and that "across cultures and civilizations, Yunus and Grameen Bank have shown that even the poorest of the poor can work to bring about their own development". 2. Elie Wiesel, a US citizen, born in Romania and lived also in France. He is a writer, professor, political activist, and Nobel Peace Prize Laureate (1986). Wiesel is the author of 57 books in English, French and Yiddish, mainly on the Holocaust/Shoah, including *Night*, a work based on his experiences as a Jewish prisoner in the Auschwitz, Buna, and Buchenwald concentration camps. The Norwegian Nobel Committee called him a "messenger to mankind," stating that through his struggle to come to terms with "his own personal experience of total humiliation and of the utter contempt for humanity shown in Hitler's death camps", as well as his "practical work in the cause of peace", Wiesel had delivered a powerful message "of peace, atonement and human dignity" to humanity. The total number of Nobel prize laureates who are not included in my lists amount therefore to 25 (23+2), and should be counted as a special important category contributing to the 20th century literature.

The twentieth century had many outstanding authors and we arrive in the three main literature languages of Europe to 75 authors, half of them – 37 are the best of the best. This leaves room to only 25 more authors if we want to restrict the list of the best authors to 100, as 75% of the authors come from the main language literatures in Europe (and in the world?) – English, French and German. Of course, this is not feasible and we would have to find a creative solution. We can divide the best authors of the twentieth century in 4 categories: 1. The Leading Literatures in French, English and German, divided almost equally between the three languages – 75 authors, 37 of them best of the best. If we add to them the 45 authors in excess of the 25 – 70 authors each, or 210 authors in total. The Nobelists in those languages wrote in: English – 23, French – 16, and German – 12. In total 51. If we add to the 210 - authors the Nobel Prize laureates who are not in my leading literature lists (8F+8E+7G = 23), the 2 Nobel Peace Prize laureates who wrote in English and French, and the Cosmopolitan authors who wrote in those languages (3, 1 of them Nobelist in German), and the African authors who wrote in English and French, but almost exclusively on African topics (4F+6E=10), we reach a total figure of about 250 (248) authors. But in order not to duplicate the findings, we'll restrict ourselves to the number of 70 authors for each of the languages, and deal separately with Cosmopolitan and African authors, without adding the 25 Nobelists who are not in my lists of the 70x3=210.

2. The Outstanding Literatures in Spanish, Italian, and Russian. 3. The Prominent Literatures – Dutch (Netherlands, Belgium Flemish), Czech, Portuguese, Greek, Polish, Scandinavian (Norwegian, Swedish, Danish, Finnish, Icelandic), Other European Literatures (Albanian,

Bosnia/Serbian, Hungarian, Turkish, Icelandish), Cosmopolitan, Yiddish, Ladino. 4. The Non-European/American Literatures – Hebrew, Indian, Arabic, Japanese, Chinese, African, Other Asian/World Literatures. In the list of authors in the literatures that I am not an expert of, I have based my research on Nobel Prize winners (Greek, Finnish, Danish, Japanese, Chinese, etc.), articles, etc., and on my partial knowledge of those literatures – by reading one book or a few books in Chinese, Japanese, Arabic, etc. literatures. I have not added additional Nobel Prize winners on top of those that are in my lists in the main literatures as the lists are saturated enough with dozens of books that I have read most of them, but I have mentioned all the winners.

THE OUTSANDING LITERATURES – SPANISH, ITALIAN, RUSSIAN

4. **Spanish/Latin American** – **Federico Garcia Lorca** (Spain), **Jorge Luis Borges** (Argentina), ***Gabriel Garcia Marquez*** (1982, Colombia), ***Mario Vargas Llosa*** (2010, Peru), **Carlos Fuentes Macias** (Mexico), ***Camilo Jose Cela*** (1989, Spain), ***Juan Ramon Jimenez*** (1956, Spain), ***Pablo Neruda*** (Chile 1971), **Salvador de Madariaga** (Spain), **Romulo Gallegos** (Venezuela),Vicente Blasco Ibanez (Spain), Isabel Allende (Chile), *Gabriela Mistral* (Chile 1945), *Vicente Aleixandre* (1977, Spain), *Jacinto Benavente* (1922, Spain), *Jose Echegaray* (1904, Spain), Jose Ortega Y Gasset (Spain), Antonio Machado (Spain), *Octavio Paz Lozano* (1990, Mexico), *Miguel Angel Asturias* (1967, Guatemala). 20 authors, 10 of which are the best of the best, 11 of which are Nobel Prize laureates. Spanish literature is one of the best literatures in the world, especially because of its variety. In the list above we find excellent authors from Spain, Argentina, Colombia, Peru, Mexico, Chile, Venezuela, Guatemala – 8 countries from Latin America and Spain. The Nobel Prize laureates are also double than the Nobelists of Italian and Russian, and almost equal as the Nobelists of German. I have books of all the Spanish best of the best which I have read, and of course my favorite novelist – Vicente Blasco Ibanez. Lorca is one of my favorite playwrights and poets and I have written and quoted at length from his work in this book, as well as from Vargas Llosa and Jimenez, whom I like very much. The other authors whom I have read are good, but not as good as the best authors of French, English and German languages in the 20th century. Lorca wrote masterpieces, but it is hard to say that about the other authors of this list. Yet, I enjoy to read their books, I read them in Spanish fluently, but I have longings to Cervantes. Sartre, Pagnol, Prevert, and Proust are as good as the best French authors, poets, and playwrights of the past, except the 19th century. Arthur Miller, Eugene O'Neill, George Bernard Shaw, and Tennessee Williams are as good as Shakespeare. D. H. Lawerence, Sinclair Lewis, Scott Fitzgerald, James Joyce, and Hemingway, are as good as the best novelists of the past. Bertolt Brecht, Thomas and Heinrich Mann are as good as Goethe, and Kafka is far better than all the previous German authors. It is good to see that the twentieth century was the best century in literature, at least in the English and German literature. Only in French literature the 19th century surpassed the 20th with the best authors in world literature – Balzac, Hugo, Zola, Flaubert, Baudelaire, Vigny, Musset, Lamartine, and to a lesser extent George Sand, Alexandre Dumas pere and Jules Verne, the heroes of my youth. Yet, they are all My Sons (or My Fathers) and I like to read Isabel Allende, Pablo Neruda and Blasco Ibanez not less than Proust, Brecht or Hemingway. Everyone in his context, his language, and his readers. At those levels of excellence it is presumptuous to compare between authors, it is like comparing between sons, so I retract what I wrote before, all the authors in my lists are excellent, should be read, and if I understand less Spanish or Russian authors, it is probably because I don't have the necessary affinities to appreciate them. Anyway, Spanish authors received almost the same number of Nobel Prizes than the Germans, and the Nobel Prize committees are probably more objective than me.

5. **Italian** – **Alberto Moravia**, ***Luigi Pirandello*** (1934), **Umberto Eco**, **Primo Levi**, **Italo Svevo**, **Elsa Morante**, **Curzio Malaparte**, **Pier Paolo Pasolini**, Hugo Pratt, Eduardo de

Filippo, *Dario Fo* (1997), *Eugenio Montale* (1975), *Salvatore Quasimodo* (1959), *Gracia Deledda* (1926), *Giosue Carducci* (1906), Giuseppe Ungaretti. 16 authors, 8 of which are the best of the best, 6 of which are Nobel Prize laureates. Italian literature in the twentieth century is less known than the other five leading and outstanding literatures, but I like to read in Italian Pirandello, Moravia – one of the most modern and best authors of the 20th century, I also enjoyed reading his biography, Eco – a brilliant author, Levi – his moving novels, Svevo, Morante, Malaparte, Pasolini (films, poetry), and see plays by Pirandello, Dario Fo, Eduardo de Filippo.

6. **Russian** – **Maxim Gorky**, ***Alexander Solzhenitsyn*** (1970), ***Boris Pasternak*** (1958), **Vladimir Mayakovsky**, **Isaac Babel**, **Mikhail Bulgakov**, ***Mikhail Sholokhov*** (1965), **Yevgeny Yevtushenko**, Mikhail Kuzmin, *Ivan Bunin* (1933, France), Nikolai Ostrovsky, Anna Akhmatova, *Joseph Brodsky* (1987, US), Nikolai Bukharin, Osip Mandelstam, Svetlana Alexievich (2015, Belarus). Vladimir Nabokov wrote mainly in English – see writers in English. 16 authors, 8 of which are the best of the best. 6 authors in Russian are Nobel Prize laureates. The 20th century was incomparable to the 19th century of Russian literature. With all due respect to Gorky, Solzhenitsyn and Pasternak, they cannot compare to Tolstoy, Dostoievsky and Chekhov, Turgenev, Pushkin and Gogol. Maybe it was due to the Soviet regime, but the Tzars were not liberals either. I read a few books by contemporary Russian authors, in translations as it was not worth the effort to try to read in Russian, I have tried to read in Russian only the authors whom I like most - Tolstoy, Pushkin and Gogol. The contemporary Russian authors are good, but could not be compared not only to the 19th century Russian literature but also to 20th Century French, English, German literature and some of the others literature. My remark stated before applies also here, and probably if I could read the modern Russian authors in Russian and read more of them (actually, I read only a few books by those authors and my knowledge of Russian literature is mainly of the 19th century literature) I would probably appreciate them more.

Anyhow, there is an objective indicator of excellence – the Nobelists in Russian, Spanish and Italian amount to 23 as compared to the 51 Nobelists in French, English and German. So, if the Nobelists of the Outstanding Literatures are only 45% of the Nobelists of the Leading Literatures, it probably indicates that it is worthwhile to read them but after reading the Leading Literatures authors. In my lists, the Outstanding Literatures authors amount to 52, and the best of the best amount to 26, compared to 75 and 37 respectively in the lists of the Leading Literatures authors. But if we add the authors in excess to the 25 the proportions are far more significant – 210 authors of the Leading Literatures compared to 52 of the Outsanding – 4 times as much.

THE PROMINENT LITERATURES – DUTCH/FLEMISH, CZECH, GREEK, PORTUGUESE, POLISH, SCANDINAVIAN, OTHER EUROPEAN, COSMOPOLITAN, YIDDISH, LADINO

7. **Dutch/Flemish** – **Hugo Claus**, **Simon Vestdijk**, Anne Frank. 3 authors, 2 best of the best. It is amazing how the most cultivated people – the Dutch people – have not won even one Nobel Prize in Literature in more than a century. Furthermore, if someone (who is not Dutch) has ever heard about Dutch authors the first one that comes in mind is a small girl Anne Frank who wrote a diary like millions of other girls, but because of her tragic fate and good style she managed to be one of the best known authors of the world, of course after she died in 1944 in a concentration camp, as a result of a denunciation that has remained unknown until now. The first book that I read in Dutch was therefore Anne Frank (Het Achterhuis), I read also John Grisham's Het Testament, and only after I was more fluent in the language I have read some of the best authors in Dutch/Flemish – Hugo Claus and Simon Vestdijk. I have bought other books in Dutch, but it would take me years until I'll be able to read them. Nevertheless, I have great admiration to the Dutch culture (in spite of the rather mediocre film industry), its painters, its quality of life, ethics, economy, social and economic justice, ecology, and most of all its excellent people.

8. **Czech** – **Milan Kundera, Jaroslav Hasek**, Karel Capek, *Jaroslav Seifert* (1984). 4 authors, 2 best of the best, 1 Nobel Prize laureate. I have read and seen the film The Good Soldier Swejk by Hasek, which is one of the best humoristic books of the century. The Unbearable Lightness of Being by Kundera is a masterpiece, I have read it and saw the film. The Czech films are among the best in the world, in spite of the fact that Czech Republic is a rather small state, but the Swedish film industry, and recently the Danish one, have contributed also very much to the film industry. I have great admiration for the Czech people, and as a citizen of another small country, we compare in our literature achievements – only one Nobel Prize in literature. We could be in a worse situation, and after all literature is not the prism of everything. Small nations can excel in other fields (Israel in techonology), be happy in what you have as You Can't Win Them All!

9. **Greek** – **Nikos Kazantzakis,** *Odyseeas Elytis* (1979), *Giorgos Seferis* (1963). 3 authors, 1 best of the best, 2 Nobel Prize laureates. My favorite book is the Odyssey by Homer, I try very hard to read in Ancient Greek Homer and Sophocles, and I have more success with Nikos Kazantzakis' Zorba the Greek, and with the poems by Elytis and Seferis, which I have in my library. So, in spite of the thousands of years that have elapsed since Homer, I try to keep in touch with my Greek ancestors, I have learned the language and read modern novels and poetry.

10. **Portuguese/Brazilian** – ***Jose Saramago*** (1998, Portugal), **Jorge Amado** (Brazil), Paulo Coelho (Brazil). 3 authors, 2 best of the best, 1 Nobel Prize laureate. My roots are in Portugal and Spain, Greece and Turkey, Israel and Egypt. All those countries do not excel nowadays in their literature, although I think that we have excellent literatures maybe unknown internationally. Yet, in the past the literature of those nations and their cultures were the best in the world – the Jews gave to the world the Bible and the Talmud, the Greeks gave Homer and Euripides, all of them in ancient times. The Arabs gave much more than the Quran, they gave poetry, philosophy, mathematics, and their contribution to the world literature was very high in the Middle Ages. Portugal and Spain contributed very much throughout the centuries to world literature with the novels, poetry and plays which I have read from: Camoes, Usque, Eca de Queiros, Machado de Assis, Cervantes, Lope de Vega, Calderon de la Barca, Jose Maria de Pereda, Alarcon, etc. But I kept in touch with modern Portuguese, Spanish, Arab and Greek literature, reading extensively Spanish literature in Spanish, but also my beloved Portuguese and Brazilian authors – Jose Saramago (I've seen him at my hotel), Jorge Amado and Paulo Ceoelho.

11. **Polish** – **Witold Gombrowicz**, ***Henrik Sienkiewicz*** (1905) ***Wislawa Szymborska*** (1996), Stanislaw Lem, *Czeslaw Milosz* (1980), *Wladyslaw Reymont* (1924). 6 authors, 3 best of the best, 4 Nobel Prize laureates. My knowledge of Polish literature is quite restrained. Polish is the last language that I have learned, and practically I can't read it. I try to read Pan Tadeusz by Adam Mickiewicz but I go stucked at page 15 although I read it with Polish and English text side by side. He is the neighbor in my library with Arthur Miller, whom I have read almost all his plays and writings, and I perceive him as one of the best authors in all times. Nevertheless, I read Quo Vadis (and of course saw the film) by Sienkiewicz, read a few poems by Szymborska, and saw plays by Polish authors. So, my knowledge of Polish literature is quite restrained and I have to rely mainly on the Nobel Prize committee, who has given 4 Nobel prizes to Polish authors, to make it a prominent literature. Nevertheless, I have seen dozens of Polish films and I am a great admirer of Polish films and of course their screenplays, which are among the best in the world.

12. **Swedish** – **Ingmar Bergman**, ***Selma Lagerlof*** (1909), ***Par Lagerkvist*** (1951), ***Verner von Heidenstam*** (1916), *Tomas Transtromer* (2011), *Eyvind Johnson* (1974), *Harry Martinson* (1974), *Erik Axel Karlfeldt* (1931). 8 authors, 4 best of the best, 7 Nobel Prize laureates. Swedish literature is known all over the world mainly because of August Strindberg, whose plays were written mostly in the 19th century. I write and quote Strindberg in Swedish, and I have learned

Swedish in order to read his plays in Swedish, as well as other books with translation. I am also reading Lagerlof's books, but the best Swedish author in the 20th century is undoubtedly Ingmar Bergman. Bergman is my favorite director and script writer, and among his books one can find: The Magic Lantern (a masterpiece), Scenes from a Marriage (which I have read, seen on stage, watched the TV series, and seen the film several times – the best film ever produced, the most authentic story about mariage, the best script, best director, and best actress – my favorite Liv Ullmann). Bergmann also wrote the scripts of the following films which I have seen: The Seventh Seal, Fanny and Alexander (which I have read), The Best Intentions (which I have read), Wild Strawberries, Persona, Shame, Autumn Sonata, Through a Glass Darkly, Saraband… Today, Sweden is one of the most advanced countries in the world, most ethical, one of the richest, an example for us all, obtaining the best ratings in most parameters of quality of life.

13. **Norwegian** – ***Knut Hamsun*** (1920), *Sigrid Undset* (1928), *Bjornstjerne Bjornson* (1903). 3 authors, 1 best of the best, 3 Nobel Prize laureates. I have read several books and plays in Norwegian (with a translation), and I think that Knut Hamsun is a great author. What I admire less is his collaboration with Hitler and Goebbels. During World War II, Hamsun put his support behind the German war-effort. He courted and met with high-ranking Nazi officers, including Hitler. Nazi Minister of Propaganda Joseph Goebbels wrote a long and enthusiastic diary entry concerning a private meeting with Hamsun; according to Goebbels Hamsun's "faith in German victory is unshakable". In 1940 Hamsun wrote that "the Germans are fighting for us". After Hitler's death, he published a short obituary in which he described him as "a preacher of the gospel of justice for all nations." But, Norwegian literature has given us also one of the best playwrights of all times Henrik Ibsen (died in 1906), whose play En folkefiende – An Enemy of the People – is the cornerstone of my courses on business ethics, and I learned Norwegian only to be able to read it. I always wonder how my students, who have seldom read or seen plays, catch the gist of the play in its stage or films versions (a film with Steve McQueen as Dr. Thomas Stockmann and the Indian film Ganashatru – probably the only word that I know in Hindi meaning An Enemy of the People). The play relates most of the dilemmas of modern business and society ethics in a captivating way, although it tells the story of a small Norwegian town 150 years ago. This is the true test of a masterpiece – his relevance beyond the limits of time and geography. It applies to Ibsen, as well as to Shakespeare, Moliere, Sophocles, Homer, Cervantes, Zola, Hugo, Balzac, Dickens, Tennessee Williams, Dante, Brecht, and the Bible…

Ibsen is the father of modern theater, he is the most humane of playwrights, but unfortunately he had to live most of his life in exile, as he was ostracized in his own country. I have read quite all of Ibsen's plays, an excellent biography on Ibsen, and I write at length and quote in this book Ibsen and his plays. I have also seen most of his plays on the stage and in films. One should not judge of course Norwegian literature by the political ideology of one of its authors. In the 20th century Norwegian has dozens of excellent authors, one of them is Erik Fosnes Hansen, whose book published in1990 : Salme ved reisens slutt (Psalm at Journey's End) that I am reading in Norwegian (I read also Hunger by Hamsun) with a translation. The book describes in separate but steadily interwoven stories how the individual musicians end their careers and lives on the *Titanic*. The book has been translated into more than twenty languages. Fosnes Hansen has also published poetry, and is a frequent contributor to contemporary public cultural debate. He is a member of the Norwegian Academy for Language and Literature. Fosnes Hansen was awarded the Riksmål Society Literature Prize in 1990. Another Norwegian author whom I admire is the actress Liv Ullmann, my favorite actress in the best film ever made Ingmar Bergman's Scenes from a Mariage. She wrote an excellent biography Changing that I have read, which recalls light-hearted moments from her life with Bergman, as also darker memories of life in Faro island. And most striking – showing us not to judge countries by individual conducts – Ullmann's

grandfather was sent to the Dachau concentration camp during the Second World War for helping Jewish people escape from the town where he lived in Norway; he died in the camp. Today, Norway is one of the most advanced countries in the world, most ethical, one of the richest, an example for us all, obtaining the best ratings in most parameters of quality of life.

14. **Danish** – ***Johannes Vilhelm Jensen*** (1944), *Karl Adolph Gjellerup* (1917), *Henrik Pontoppidan* (1917). 3 authors, 1 best of the best, 3 Noble Prize laureates. The best Danish author Hans Christian Andersen lived in the 19th century. I manage to read him in Danish with translation, and I have read him in many more languages – French, English, Hebrew, Plattdeutsch, Icelandic… I am reading a historic book Fru Marie Grubbe by J. P. Jacobsen, but he lived a short life (38 years) in the 19th century. When I study a language as I did with Danish I start reading the writers in this language, but it was far easier for me to read Andersen in Danish than Jacobsen. Today, Denmark is one of the most advanced countries in the world, most ethical, one of the richest, an example for us all, with best ratings in most parameters of quality of life.

15. **Finnish** – ***Frans Eemil Sillanpaa*** (1939), **Eino Leino**, **Pavo Haavikko**, Penti Saarikoski, Mika Waltari. 5 authors, 3 best of the best, 1 Nobel Prize winner. I have not learned Finnish, it is too difficult for me, yet I admire the country and have visited it shortly. I am sure that there are excellent Finnish authors, but as the language is so difficult, the authors were not translated often. From my enquiries I have found a list of excellent authors whom I have never heard of, maybe because of the problem of the language barrier. I think that the 5 authors in this list can compare to many of the authors in German or Swedish literature, but I must confess that I have not read any of their writings, and my judgement is based unically on articles on those writers. Furthermore, only the best of the best of the authors are translated while all the others are read only in Finnish. Hebrew suffers from the same problem, and if the Israeli authors would have written in English or French, German or Spanish, they would probably be exposed much more to the world, but even so some of the best Israeli authors were translated into dozens of languages. I can write about this because I have read many books in translations, and after I have learned the language I have read them in the original language, sometimes with a translation.

Most of the flavor of the books is lost in translation – in German, Spanish, French, Hebrew, Yiddish, Ladino, Russian, Italian, Portuguese, etc. With one caveat, there are some translators who are excellent authors, who have translated difficult poetry or plays even in rhyme. But it makes months if not years to make a good translation and most of the translators have not the time, the talent, or the reward to make excellent translations. If you pay well to have a good translation of a best seller novel the translation can be good, but who would pay you to make a good translation of a poems book that would be sold in 200 copies… I refer to this problem at length in this book that describes languages and literatures and their interaction. This problem of exposure applies specially to difficult languages as Hungarian, Turkish, Arabic, Chinese, Albanian, Czech, Bulgarian, Greek, Hindi, Japanese, Finnish, etc. that have been translated.

If an author as Shai Agnon has a very special style it is almost impossible to translate it, the same applies to Sholom Aleichem whom I have read in Hebrew (boring) and Yiddish (extremely funny). It applies to Don Quijote that I have read in Hebrew and Spanish, but only in Spanish you can grasp Cervantes' peculiar style. It applies of course to German – you can translate Mack the knife's ballad to whatever language, but nothing compares to the acerbity of German (Und der Haifisch, der hat Zähne Und die trägt er im Gesicht Und Macheath, der hat ein Messer Doch das Messer sieht man nicht). I don't know if this problem affects also the Nobel Prize committee and explains why the difficult languages have got only one or two prizes, but also in Norwegian and Danish there were not many laureates. Is it because of the language, of the exposure, or because Hungarian authors (1 prize) are not as good as Swedish authors who received 7 prizes.

Today, Finland is one of the most advanced countries in the world, most ethical, one of the richest, an example for us all, with best ratings in most parameters of quality of life. I have made this remark to all the Scandinavian countries to emphasize that beyond literature you must appreciate a country by its quality of life. What is better to live in New York and be exposed to the best literature, plays, operas, concerts, or live in Helsinki or Oslo, with a much less known literature, far from the financial center, the cultural center, the academic center. We must therefore introduce the factor of the quality of life, ethics, ecology, peace, with much less crime, bribes, and polution, and appreciate the country by the intergral of all the parameters. I have dealt at length with this problem of excellence in all the parameters in my other book "Ethics Pays", but in that book I have almost not dealt with the cultural implications. Is it a coincidence that the 11 most ethical countries in the world: Denmark, New Zealand, Finland, Sweden, Norway, Switzerland, Singapore, Netherlands, Luxembourg, Canada and Australia, who have the best quality of life, least polution, peaceful life with minimal crime and no wars, but that have also "less outsanding" literature, composers, playwrights, film industry (except Bergman who made his films in the tiny Swedish island of Faro), who have won barely one or two Nobel Prizes in literature (here again except Sweden), New Zealand, Singapore, Netherlands and Luxembourg have not won even one Nobel Prize in literature. It is obvious that the most corrupt countries have all the drawbacks and no one would want to live there. But maybe it is better to live in the second tier of ethical countries, who are not as ethical as the first 11, who have more polution, less social and economic justice, but still have a reasonable quality of life and an excellent intellectual output in literature, films, music, theater, etc. I refer to Germany (no. 12 in the list of the most ethical countries), UK (no. 14), Japan (no. 15), US (no. 17), Austria (no. 23), France (no. 26), etc. If I was a European I would prefer to live in France rather than in Switzerland and Scandinavia, although those countries are the "perfect" countries, and France has many drawbacks. But France has also the best literature, film industry, music and theater. Those who opt for Germany, the UK, or the US, would prefer those countries. So, what is best?

16. **Other European: Albanian** – Ismail Kadare, 1 author. **Bosnia and Herzegovina/Serbian** – *Ivo Andric* (1961), 1 author, 1 Nobel Prize laureate. **Turkish** – ***Orhan Pamuk*** (2006), 1 author, 1 best of the best, 1 Nobel Prize laureate. **Icelandish** – *Halldor Laxness* (1955), 1 author, 1 Nobel Prize laureate. **Hungarian** – ***Imre Kertesz*** (2002), 1 author, 1 best of the best, 1 Nobel Prize laureate. In total – 5 authors, 5 countries with one author only, 2 best of the best authors, 4 Nobel Prize laureates. Possibly those countries have an excellent literature that remains unknown because of the difficult languages that are very hard to translate. I have books and dictionaries, texts and sagas in those languages, which I don't quite understand, in spite of my roots (I know many proverbs in Turkish), attempts to learn the language (it is very difficult for me to read books in Icelandic even with a translation), when I was in the Balkans I tried to understand Serbian/Croatian/Bosniak with my Russian background (which is also very poor), while Hungarian and Albanian are completely hopeless for me, as they don't resemble to anything.

17. **Cosmopolitan** – 3 authors, 2 best of the best, 1 Nobel Prize laureate: 1. ***Elias Canetti*** (1981), the ultimate cosmpolitan writer, was born in Bulgaria, from Sephardi (Spanish) Jewish ancestors, his mother tongue was Ladino. He lived most of his youth in Austria, England, Switzerland and Germany, and after the Anschluss in 1938 he left for the UK, and lived there (a citizen since 1952) and in Switzerland for the rest of his life. He wrote all his books in German, but he spoke also Bulgarian, English and French. His brother settled in France. Canetti's most famous book is Auto-da-Fe. He won the Nobel Price in Literature in 1981. 2. **Lawrence Durrell** preferred to be considered cosmopolitan, as he lived in India (where he was born from English parents), in England, Corfu - Greece, Alexandria – Egypt, France, Rhodes, Argentina, Yugoslavia, Cyprus. His most famous books are The Alexandria Quartet, written in English. 2 out of his 4 wives were Alexandrian Jewish women. 3. Maurice Dekobra, was a French writer and wrote in French. His

real name was Maurice Tessier. His books have been translated into 77 languages. At the age of 19, he started his career as a trilingual journalist – French, English, German. During the 1914–18 War he was attached as liaison officer/interpreter first to the Indian army, and later to the United States army. The contacts he made at this time ignited his passion for travel. He attributed the origin of his pen name to an episode in North Africa when he saw a snake charmer with two cobras. Allegedly he began thinking of the "deux cobras", which led him to De-kobra, then Dekobra. The term 'dekobrisme' was coined from his fiction, which used journalistic features in his novels. Dekobra traveled all over the world, he lived in England, Germany, China, and he chose to live in the United States from 1939 to 1946. He traveled also to India, Egypt, Italy, Balkans, Turkey, Ceylon/Sri Lanka, Nepal, Japan, Pakistan… Some of his novels were made into films. His books published between the two World Wars were immensely successful, with a true enterprise of literary marketing - with launching events, posters campaigns, bookshops open at midnight. He is known as the father of the cosmopolitan literature, and was the mostly read French author between the two world wars. He sold more than 90 million books and was an international star. Dekobra wrote as a rule two books about his travels – one a voyage book and one novel. He wrote his novels with a precise geographic location, finally my father Albert Cory admired Dekobra very much, maybe because in all his life he lived only in three countries of the Middle East – Turkey, Egypt and Israel, and travelled only for a few months to Italy and a week in France. With Dekobra he could discover exotic countries where he would never stay. It goes without saying that I have books by all the three cosmopolitan authors, and I visited or lived in most of the sites (except the Indian peninsula) where those three authors lived, and admire their cosmopolitan way of life, that is probably the most cosmopolitan of all the authors in this list.

18. **Yiddish** – 1. ***Isaac Bashevis Singer*** (1978), was a Polish-born Jewish-American author. He was a leading figure in the Yiddish literary movement, writing and publishing only in Yiddish, and was awarded the Nobel Prize in Literature in 1978. 2. S. Ansky was a Russian Jewish author, playwright, researcher of Jewish folklore, polemicist, and cultural and political activist. He is best known for his play *The Dybbuk* or *Between Two Worlds*, written in 1914. 3. Jacob Gordin was a Russian-born American playwright active in the early years of Yiddish theater. He is known for introducing realism and naturalism into Yiddish theater. 3 authors, 1 best of the best, 1 Nobel Prize laureate. Sholem Aleichem is the best Yiddish author ever, and I enjoyed reading his books in Yiddish. But he is also one of the best world authors, and I have not introduced his name in this list only because most of his novels and plays were written in the 19th century. Yet, this book refers extensively on Yiddish authors and quote them, in particular Sholom Aleichem.

19. **Ladino** – 1. **Yitzhak Levy** was an Israeli composer and hazzan (cantor), as well as a pioneer researcher into the long and rich history of the Ladino music and culture of Spanish Jewry and its diaspora, being the editor of the Ladino language magazine *Aki Yerushalayim*. He devoted his *life* to the collection and preservation of Sephardic *Jewish songs*, which had been passed orally from generation to generation for more than five hundred years. He *published* four *books* of Sephardic romances and ten volumes of *liturgical* songs, *recording* many of them for the national radio. Two other prominent writers on the Sephardic heritage are: 2. the former Israeli President and Minister for Education **Yitzhak Navon** (author of two musicals based on Sephardic folklore: Bustan Sephardi/Sephardic Garden – 1970, and Sephardic Romoncero - 1968), author of stories, a TV series on Jerusalem, articles on Ben Gurion, and 3. the Israeli actor and singer Yehoram Gaon (author of From Toledo to Jerusalem, where he traces his Sephardic roots in Ladino with songs and narration). 3 authors (2 best of the best), who have contributed most to the revival of the Ladino folklore. I have humbly contributed with the translation of the UN Universal Declaration of Human Rights with Ladinokomunita into Ladino - in this book.

The best authors of the lists of the Prominent Literatures amount to 52, with 26 as best of the best, exactly the same numbers of the Outstanding Literatures, but the there are 16 additional languages in this category compared to only 3 in the outstanding literatures. The Nobelists of the prominent literatures amount to 28 (including 7 Swedes), compared to 23 of the outstanding.

THE NON-EUROPEAN/AMERICAN LITERATURES – HEBREW, INDIAN, ARABIC, JAPANESE, CHINESE, AFRICAN, OTHER ASIAN/WORLD LITERATURES

20. **Hebrew** – 1. ***Shai Agnon***, Shmuel Yosef Agnon, S. Y. Agnon, was a Nobel Prize laureate (1966) writer and was one of the central figures of modern Hebrew fiction. Agnon was born in Galicia, Austro-Hungarian Empire (today Ukraine). He later immigrated to Mandatory Palestine, and died in Jerusalem, Israel. His works deal with the conflict between the traditional Jewish life and language and the modern world. They also attempt to recapture the fading traditions of the European *shtetl* (village). 2. Moshe Shamir, was an Israeli author, playwright, opinion writer, and public figure. He was a prolific author, publishing in the course of his life more than 25 books. Thus he is best recognized as a novelist and a playwright. He was elected to the Knesset in the legislative elections of 1977. He supported the settling of the West Bank after its capture. 3. Benjamin Tammuz was born in Soviet Russia. When he was five years old, he emigrated with his parents to Palestine. He was an Israeli writer and artist who contributed to Israeli culture in many disciplines, as a novelist, journalist, critic, painter, and sculptor. While growing up, he became a member of the Communist underground. As a youth he was a member of the Canaanite movement. 4. **Amos Oz** is an Israeli writer, novelist, journalist and intellectual. He is also a professor of literature at Ben-Gurion University in Beersheba. He is regarded as Israel's most famous living author. Oz's work has been published in 42 languages, including Arabic, in 43 countries. He has received many honours and awards, among them the Legion of Honour of France, the Goethe Prize, the Prince of Asturias Award in Literature, the Heinrich Heine Prize and the Israel Prize. In 2007, a selection from the Chinese translation of *A Tale of Love and Darkness* was the first work of modern Hebrew literature to appear in an official Chinese textbook. Since 1967, Oz has been a prominent advocate of a two-state solution to the Israeli–Palestinian conflict. 5. **Joshua Sobol** is an Israeli playwright, writer, and director. Joshua Sobol was born in Tel Mond, Israel, then Palestine. His mother's family fled the pogroms in Europe in 1922 and his father's family immigrated from Poland in 1934 to escape the Nazis. Sobol's first play was performed in 1971 by the Municipal Theatre in Haifa, where Sobol worked from 1984 to 1988 as a playwright and later assistant artistic director. The performance of his play *The Jerusalem Syndrome*, in January 1988, led to widespread protests, whereupon Sobol resigned from his post as artistic director. In 1983, after the Haifa production of his play *Weininger's Night* (The Soul of a Jew), he was invited to participate in the official part of the Edinburgh Festival. Between 1983 and 1989 Sobol wrote three related plays: *Ghetto*, *Adam* and *Underground*, which constitute together *The Ghetto* triptich.*Ghetto* became world famous shortly after its premiere in Haifa in May 1984. I was a member of the Board of Directors of the Haifa theater 15 years later. The play won the Israeli David's Harp award for best play. The Israeli opening was followed by Peter Zadek's much acclaimed German premiere of the play in July of the same year. The play and the production were chosen by *Theater Heute* as best production and best foreign play of the year. The play has been translated into more than 20 languages and performed by leading theatres in more than 25 countries throughout the world. Joshua Sobol wrote a very favorable review of my play "Nelly Doron/Nelly's Choice" (that can be read in this book), and he is a friend of mine. 6. Abraham B. Yehoshua - is an Israeli novelist, essayist, and playwright, published as A. B. Yehoshua. The *New York Times* called him the "Israeli Faulkner." Avraham ("Boolie") Yehoshua was born to a fifth-generation Jerusalem family of Sephardi origin. His father, Yaakov Yehoshua, was a scholar and author specializing in

the history of Jerusalem. His mother, Malka Rosilio, immigrated from Morocco in 1932. Since 1972, he has taught Comparative and Hebrew Literature at the University of Haifa, where he holds the rank of Full Professor. In 1975 he was a writer-in-residence at St. Cross College, Oxford. He has also been a visiting professor at Harvard (1977) the University of Chicago (1988, 1997, 2000) and Princeton (1992). Yehoshua is the author of eleven novels, three books of short stories, four plays, and four collections of essays, most recently *Ahizat Moledet* (Homeland Lesson), a book of reflections on identity and literature. His most acclaimed novel, *Mr Mani*, is a multigenerational look at Jewish identity and Israel through five conversations that go backwards in time to cover over 200 years of Jewish life in Jerusalem and around the Mediterranean basin. It was adapted for television as a five-part multilingual series by director Ram Loevy. As do many of his works, his eighth novel, *Friendly Fire*, explores the nature of dysfunctional family relationships in a drama that here moves back and forth between Israel and Tanzania. His works have been published in translation in 28 countries, and many have been adapted for film, television, theatre, and opera. Yehoshua is an Israeli Peace Movement activist. He attended the signing of the Geneva Accord and freely airs his political views in essays and interviews. He is a long-standing critic of Israeli occupation but also of the Palestinians. He and other intellectuals mobilized on behalf of the dovish New Movement before 2009 elections in Israel. 6 Israeli authors, 3 best of the best, one of them is Sobol, my friend, so my judgement is subjective, 1 Nobelist. And with some sense of humor – I didn't have a dilemma whether to include me in the list, as my first book (out of 12 that I have written) was published in the 21st century, in 2001…

21. **Indian** – 11 authors, 6 best of the best, 1 Nobelist, writing in 5 languages - Bengali (1), Urdu (1), Hindi (5), English (3), Gujarati (1): ***Rabindranath Tagore*** (1913), wrote in Bengali, he was awarded the Nobel Prize in literature in 1913. **Rajinder Singh Bedi** wrote in Urdu. The authors in Hindi – **Munshi Premchand**, **Maithili Sharan Gupt**, Vishnu Prabhakar, Sarveshwar Dayal Saxena, Harivansh Rai Bachchan. Finally, **R. K. Narayan**, Mulk Raj Anand, Raja Rao – all three of them wrote in English, lived in India and wrote about India. A category of his own is **Mahatma Gandhi** who wrote extensively in Gujarati, as well as in Hindi and English. I have not read enough books by Indian authors, basically only Rabindranath Tagore and Mahatma Gandhi, so the list of the best authors could be different and longer, and could extend to dozens of excellent authors. The Indian/UK citizen Salman Rushdie is included in the English section.

22. **Arabic** – I have tried to remain politically correct, and although I differ strongly from the writings of some authors, I have included them in the list of the best authors. I have kept a balance between the authors in Hebrew, Yiddish and Ladino – 12, 6 best of the best, and the Arabic authors – 12, 6 best of the best. However, the Hebrew/Yiddish authors have 2 Nobelists and the Arabs only one, but I am not responsible for the Nobel Prize committee's judgement. The authors are from 5 countries: Egypt (3), Palestinians (3), Iraq (3), Lebanon (2), Sudan (1): ***Naguib Mahfouz*** (1988, Egyptian), **Tawfik Al-Hakim** (Egyptian), **Elias Khoury** (Lebanese), **Mahmoud Darwish** (Palestinian), **Tayeb Salih** (Sudanese), **Khalil Gibran** (Lebanese**)**, Ibrahim Muhawi (Palestinian), Abd Al-Wahhab Al-Bayati (Iraqi), Badr Shakir Al-Sayyab (Iraqi), Muhammad Husayn Haykal (Egyptian), Nazik Al-Malaika (Iraqi), Fadwa Tuqan (Palestinian). I have not read enough books by authors in Arabic, basically only Naguib Mahfouz, Elias Khoury and Tayeb Salah, as well as a few poems in Arabic, watched a few movies, and read translated texts into Arabic, so the list of the best authors could be different and longer, as it is based now primarily on reading articles on the topic of Arab literature in the twentieth century.

I do not quote texts of authors to whom I object, as I don't want that my book should be a platform to their writings that sometimes are causing hate and defamation. But just to illustrate the level of hate of their writings I give here a few lines from Mahmoud Darwish's poem who has a special predilection for Israelis' flesh that will be his food: *Therefore ! Record on the*

top of the first page: I do not hate people Nor do I encroach But if I become hungry The usurper's flesh will be my food Beware.. Beware.. Of my hunger And my anger! (Fadwa Tuqan strongly advocates terror and prefers to eat the Israelis' liver). I do not recall such level of hate from any Israeli or Jewish author against Arabs or even against Nazis. Darwish continues with the same false mantra that Israelis have stolen Palestinian land and left for them nothing, that the country was theirs and Israelis are usurpers. While the truth is that there never was a Palestinian state before but Israel was always the Jewish homeland and was recognized by most of the nations in the 20th century.The lands that were Palestinian were bought at full price by the Jews, most of the Palestinians refugees left because they were asked to do so by their leaders who promised them to receive the lands of the Jews after they will be exterminated, and anyhow many more Jewish refugees left their homes in Iraq, Yemen, Libya, Lebanon, Egypt and Syria, and left much more assets there than the Palestinians refugees. They don't ask for a right of return to the countries were they were born, as all of the Jews were integrated in Israel and the other states where they emigrated within a few years, while the Palestinians are kept on purpose in the status of refugees, the only ones from all the refugees of the same epoch – Germans, Poles, Turks and Greeks, while billions of Arab dollars are spent on extravagant palaces in the sand, and for financing terror and wars against Israel instead of settling the refugees' problems once and for all. Israelis have settled in a land that was mostly a desert and transformed it to one of the richest, greenest, and most democratic states of the world, a high tech empire, with the combined effort of Jews and Arabs, who are in the best conditions from all their brothers in Arab states.

23. **Japanese** – 10 authors, 5 best of the best, 2 Noble Prize winners: **Haruki Murakami**, ***Yasunari Kawabata*** (1968), **Junichiro Tanizaki**, **Takaaki Yoshimoto**, **Kobo Abe**, Yukio Mishima, Ryunosuke Akutagawa, *Kenzaburo Oe* (1994), Takiji Kobayashi**,** Banana Yohsimoto. I have not read enough books by Japanese authors, basically only Haruki Murakami, so the list of the best authors could be different or longer. I based the lists of Asian and African authors on reading articles on literature, and I have included the two Japanese Nobel Prize Winners.

24. **Chinese** – ***Mo Yan*** (2012), **Lin Yutang** (wrote in Chinese and English), **Mu Dan**, ***Gao Xingjian*** (2000), **Lu Xun**, Han Shaogong, Yang Mo, Bei Dao, Wang Meng, Zhu Wen. 10 authors, 5 best of the best, 2 Nobel Prize winners. I have not read enough books by Chinese authors, basically only Mo Yan, so the list of the best authors could be different and longer. I based the lists of Asian and African authors on reading articles on literature, and I have included the two Chinese Nobel Prize Winners. I don't know also if all of them wrote in Mandarin or not.

25. **African Writers** – 12 authors from 9 countries – Nigeria – 2, Kenya – 1, Senegal – 1, South Africa – 3, Cote d'Ivoire – 1, Chad – 1, D. R. Congo – 1, Ethiopia – 1, Madagascar – 1. 6 best of the best – Nigeria – 1, Senegal – 1, South Africa – 3, D. R. Congo – 1. 3 Nobelists – 1 Nigeria, 2 South Africa. The best of the best authors are 6 as follows: Nigeria: 1 - Chinua Achebe. Senegal: 1 - Leopold Senghor. South Africa: 3 - Lewis Nkosi, J. M. Coetzee, Nadine Gordimer. The Democratic Republic of the Congo (former Kinshasa): 1 - Valentin-Yves Mudimbe.Most of the authors write in English (6 in Nigeria, Kenya, South Africa) and French (4 in Senegal, Cote d'Ivoire, Chad, D. R. Congo), the official languages in their countries. However, the Ethiopian writer writes in Amhari and the Madagascar writer writes in Malagasi. **Nigeria** – 1. **Chinua Achebe**, who wrote in English, but lived, operated and wrote about Nigeria. 2. *"Wole" Soyinka* (1986) is a Nigerian playwright and poet. He writes in English and was awarded the 1986 Nobel Prize in Literature, the first African to be honored in that category. 2 authors, 1 best of the best, 1 Nobelist. **Kenya** – 3. Ngũgĩ wa Thiong'o is a Kenyan writer, formerly working in English and now working in Gikuyu. 1 author. **Senegal** – 4. **Leopold Senghor**, president of Senegal, member of the Academie Francaise, renown poet who wrote in French. 1 author, 1 best of the best. **South Africa** – 5. **Lewis Nkosi** was a South African writer and essayist, who wrote in English. He was

a multifaceted personality, and attempted every literary genre, literary criticism, poetry, drama, and novels. 6. ***J. M. Coetzee*** (2003) – South Africa. A novelist, essayist, linguist, translator and recipient of the 2003 Nobel Prize in Literature. He relocated to Australia in 2002 and lives in Adelaide. He became an Australian citizen in 2006. In 2013, Richard Poplak of the *Daily Maverick* described Coetzee as "inarguably the most celebrated and decorated living English-language author". 7. ***Nadine Gordimer*** (1991) was a South African writer, political activist and recipient of the 1991 Nobel Prize in Literature. She was recognized as a woman "who through her magnificent epic writing has – in the words of Alfred Nobel – been of very great benefit to humanity". Gordimer's writing dealt with moral and racial issues, particularly apartheid in South Africa. Under that regime, works such as *Burger's Daughter* and *July's People* were banned. She was active in the anti-apartheid movement, joining the African National Congress during the days when the organization was banned. She was also active in HIV/AIDS causes. She wrote in English. 3 authors, 3 best of the best, 2 Nobelists. **Cote d'Ivoire** – 8. Ahmadou Kourouma was an Ivorian novelist who wrote in French. 1 author. **Chad** – 9. Koulsy Lamko is a Chadian-born playwright, poet, novelist and university lecturer, who writes in French. Born in Dadouar, Lamko left his country for Burkina Faso in 1979 due to the beginning of the civil war. 1 author. **The Democratic Republic of the Congo** (former Kinshasa) – 10. **Valentin-Yves Mudimbe** is a philosopher, professor, and author of poems, novels, as well as books and articles on African culture and intellectual history, who writes in French. 1 author, 1 best of the best. **Ethiopia** – 11. Haddis Alemayehu was a Foreign Minister and novelist from Ethiopia. His Amharic novel *Fəqər əskä Mäqabər* (*Love to the Grave*, 1968) is considered a classic of modern Ethiopian literature. 1 author. **Madagascar** – 12. Elie Rajaonarison was a poet, artist, professor and civil servant from Madagascar. Considered the standard-bearer for modern Malagasy poetry, Rajaonarison's published poetry anthologies earned him international recognition and have been translated into French and English. I have not read enough books by African authors, basically only a book from the Nigerian Chinua Achebe and poems by Leopold Senghor, so the list of the best authors could be different or longer, as I have based this entry primarily on articles that I have read about African literature and poetry. I have seen several African films, many on South Africa, and a unique film Hyenas from Senegal in French, the African version of The Visit of the Old Lady by Duerrenmatt, which is the best version of all, far better and authentic than the Hollywood version, to the delight of my business ethics students.

26. **Other Asian/World Literature** – It would be presumptuous by me to write about modern Korean literature, Persian literature, Philippine literature, Native American literature, Oceanic literature, Indonesian literature, Singaporean literature, Malaysian literature, Vietnamese literature, Thai literature, Burmese literature, Kazakh literature, etc. The reader who wants to read about those twelve literatures and many more literatures can find many entries on these subjects on Wikipedia, encyclopediaes, Internet, etc. But as I have never read a book from those literatures (at least I have read some books from the Chinese, Japanese, African, Arabic, Indian literatures), some of them in the original language – Arabic, English, French - I will not include authors from those countries, and I am aware that I am biased, as there might be excellent authors who deserve to be included in the world literature of the 20th century, but the least that I can do is to give links to all those literatures and let the reader find for himself what suits him.

The best authors of the lists of the 18 Non European/American Countries/Literatures in 12 languages amount to 61, 31 of whom are the best of the best, compared to more than 300 European languages authors, 89 of them best of the best. There are only 10 Nobel Prize laureates (3 of them wrote in English), compared to more than a hundred European languages Nobelists. Does it mean anything? That those literatures are not as good as the European/American literatures? First of all we have to bear in mind that I have not included in my lists authors from

at least 12 more countries/languages – Korean, Persian, Philippine, Native American, Oceanic, Indonesia, Singaporean, Malaysian, Vietnamese, Thai, Burmese, Kazakh. If we follow the links and try to find more about those languages, and if we study more about the countries/languages that have contributed their authors to my lists – Chinese, Japanese, Arabic, Indian, Hebrew, etc. we could possibly find hundreds of excellent authors. I can estimate from the language that I know most Hebrew that we could enlarge the list of 6 authors to at least 30 excellent authors who are as good as many of the European authors in my lists. Still, probably they wouldn't receive Nobel Prizes as we have the language barrier and the fact that non-European/American authors are always less known than European authors. The total number of authors in my lists amount to 240 (75+52+52+61), 120 (37+26+26+31) of them are the best of the best. If we add to them the authors in excess from the French, English and German languages (45 each) we would reach 375 authors, and if we add to them the additional 23 (8+8+7) Nobel Literature Prize laureates and 2 Nobel Peace Prize laureates who are not in my lists, we would reach 400 authors who are the best 20th century's authors, at least in my opinion, which is less biased than others.

However, as we have decided to limit the list of authors to about 100, and as the lists include also many authors who wrote masterpieces at the end of the 19th century and others who continued to write masterpieces in the first 15 years of the 21th century, we have found that the best of the best authors in this period amount to 120, so we have decided to limit our basic list to 120, thus Cory's list includes all the 120 best of the best authors of the 20th century. And those of us who believe in symbolism – the number 120 is a very important number in the Bible – this was the age of Moses when he died (Dt 34,7), it is the limit of age fixed by God for the man (Gn 6,3), and Jesus-Christ would have had 120 disciples, including the apostles. So, the number 120 marks a full lifetime, and when you want to wish somebody longevity you wish him to live until 120, as this is the ultimate blessing (well, to be healthy also). And what is curious/coincidence – I processed the writing of this survey on the best authors without knowing what will be the number of authors, I hoped it will be 100, but I noticed soon enough that if you want to include authors from all over the world and not only French and English only you have to enlarge the scope of this survey, and indeed I reached up to 400 authors. But when I tried to limit the scope to the best of the best, not only in French and English or the main European/American languages, but also in Chinese, Hindi, Japanese, Arabic and Hebrew, I thought that I would arrive to a number close to 100 and indeed I have reached exactly the number of 120…

In this list about 30% of the authors – 37 - write in the leading literature languages French, English and German, about 20% of the authors – 26 – write in the outstanding literature languages Spanish, Italian and Russian. So, about 50% of the authors come from the main 6 European languages, as compared to the list of Le Monde where 50% of the authors were French, thus making my list much less biased than Le Monde and other comparable lists. Furthermore, no country has more than 10% of the total list, not even the US (9 authors - 7.5%), and no language has more than 20% of the list, even English (17 authors – 14%). I was inspired by the regulations of the university where I learned Business Administration – Insead in France, which was a European Union, now International university with students from all over the world, and none of the countries could have more than 10% of the students. It was meant primarily for French students, as they wanted to differ from other French business schools. It may be unfair to excellent French students who got penalized by this numerus clausus, but it helped me to get a scholarship at Insead, coming from Israel, and having average grades, but if you are looking for diversity, this is the prize that you have to pay. In fact, it was a fantastic booster for Insead, as we studied in groups case studies with 7 students from 7 countries and the classes had students from dozens of countries, which was a unique experience which enhanced my cosmopolitan approach. I should say that this rule may apply to literature, but not for Physics or Medicine, as there what counts is primarily the excellence of the discoveries, and if most of the researchers are from the

US, because they are the best, the US gets all the credit. But in literature and at business schools and even at business diversity counts a lot and is equivalent at least to excellence.

About 20% of the lists or 26 authors come from the 17 prominent European languages, so three quarters of the authors in the list come from the European languages in Europe and America, as compared to about 100% in Le Monde's list, less biased, although possibly biased because I am not familiar with non-European languages except Hebrew of course. My list has 31 authors or about 25% of the list coming from non-European/American languages and countries, which is to the best of my knowledge the highest percentage of non-European authors in any comparable list. The Nobel Prize laureates from 1901 to 2015 amount to 112, a similar number to the 120 of my list, however it differs in many respects – 23 of them are not included in my list, 31 of them in my list come from non-European/American languages as opposed to 10 in the Nobel list, 21 less. And of course the Nobel Prize laureates in my lists are not confined to the list of the best of the best amounting to 120, but are comprised also in the lists of the best authors and of the excess. The Nobel Prize laureates include 51 authors from the leading languages, 23 authors from the outstanding languages, 28 authors from the prominent languages, and 10 authors from the non-European/American languages, in total 112 laureates. In the following list we can find the 111 Nobel Prize laureates by country and language. In 2015 a Belarus winner received a Nobel Prize, she writes in Russian, and she is included in my lists, so the exact figure is 112.

One more word about diversity. Diversity has become nowadays a positive term, for me it was always positive, and me, my family, my friends, my town, and my country apply diversity. Diversity is multiculturalism, biodiversity, cosmopolitanism, cultural diversity, diversity politics. I am a strong supporter of all those terms in theory and in practice. I may be accused of Europocentrism, though the reader can assess that this book, my indexes, my Ethics Pays book, all my other books, show my endeavors to be as cosmpolitan as possible. Even if I like most European culture – I am not confined to French, English or Spanish culture, as most Europeans do, and I read the literature, write about the cultures, learn the languages, visit the countries, watch films, art and plays, and appreciate most of the European cultures – French, English, Spanish, Italian, Portuguese, German, Austrian, Irish, Dutch, Czech, Belgian, Swedish, Norwegian, Danish, Russian, Polish, Greek, Balkans, Catalan, Provencal, Galician, Frisian, Friulian, Hebrew (it is a European culture, basis of European religion, literature– the Bible), etc... If we examine the diversity considerations in the judgement of the Nobel Prize Literature committee, we find that out of the 112 laureates almost all of them were Europeans/Americans or from European cultures (including the Israeli Shai Agnon born in Ukraine, Nadine Gordimer's parents came from Lithuania and England, and the Afrikaner J. M. Coetzee). Actually the non-Europeans/Americans winners are: 1 Arab, 2 Chinese, 2 Japanese, 2 Indians, 2 Africans, 2 Afro-Americans, 11 – less than 10%, half of them writing in English, while in my list they are more than 20%. And I am not an expert in non-European/American literatures as the diversity minded Nobel Prize committee should be. But I cannot complain, as my in-law Dan Shechtman was awarded the Nobel Prize in Chemistry in 2011, and 22% of the Nobel Prize laureates over the years were Jews, many of them in Literature, too few of them in Peace, while Jews are only 0.2% of the world's population. So once thing is for sure, they are not anti-Semitic, bearing in mind that probably there are no Jews in the Swedish committee and almost no Jews in Sweden.

6. CORY'S LIST OF 20TH CENTURY BEST OF THE BEST AUTHORS BY LANGUAGES

(in Italic - Nobel Prize laureates, in parentheses - Nobel year. There is no rating among authors.)

THE 3 LEADING LITERATURES – FRENCH, ENGLISH, GERMAN

1. **French/Belgian** – **Marcel Proust**, **Marcel Pagnol**, ***Jean-Paul Sartre*** (1964 – declined), **Jacques Prevert**, **Jean Anouilh**, ***Albert Camus*** (1957), **Andre Malraux**, ***Andre Gide*** (1947), ***Francois Mauriac*** (1952), **Eugene Ionesco** (Romanian), ***Samuel Beckett*** (1969, Irish), **Albert Cohen** (Swiss, born in Greece)– in total 12 authors: 9 French, 1 Romanian, 1 Irish, 1 Swiss, 5 Nobelists**.** Most of the authors who wrote in French are French, and only a few are not French.

2. **English/American/Irish** – ***Ernest Hemingway*** (1954, US), **D. H. Lawrence** (UK), **Arthur Miller** (US), **Tennessee Williams** (US), ***Sinclair Lewis*** (1930, US), **F. Scott Fitzgerald** (US), ***John Steinbeck*** (1962, US), **James Joyce** (Irish), ***William Faulkner*** (1949, US), ***George Bernard Shaw*** (1925, Irish), **Virginia Woolfe** (UK), **John Dos Passos** (US), ***Eugene O'Neill*** (1936, US) – in total 13 authors: 9 US, 2 UK, 2 Irish, 6 Nobelists. The main authors who influenced English literatures came from the UK, the US and Ireland, more than other nations.

3. **German/Austrian/Swiss** – **Franz Kafk**a (Czech), ***Thomas Mann*** (1929), **Bertolt Brecht**, **Heinrich Mann**, **Sigmund Freud** (Austria), **Hans Fallada**, **Stefan Zweig** (Austria), **Friedrich Duerennmatt** (Swiss), ***Heinrich Boell*** (1972), **Hannah Arendt**, **Franz Werfel** (Austrian), **Arthur Schnitzler** (Austrian) – in total 12 authors: 6 Germans, 4 Austrians, 1 Czech, 1 Swiss, 2 Nobelists. Authors who influenced most German literature are Germans, Austrians and Swiss.

Total – 37 authors from 9 countries, 13 of them Nobelists, writing in 3 languages.

THE 3 OUTSANDING LITERATURES – SPANISH, ITALIAN, RUSSIAN

4. **Spanish/Latin American** – **Federico Garcia Lorca** (Spain), **Jorge Luis Borges** (Argentina), ***Gabriel Garcia Marquez*** (1982, Colombia), ***Mario Vargas Llosa*** (2010, Peru), **Carlos Fuentes Macias** (Mexico), ***Camilo Jose Cela*** (1989, Spain), ***Juan Ramon Jimenez*** (1956, Spain), ***Pablo Neruda*** (Chile 1971), **Salvador de Madariaga** (Spain), **Romulo Gallegos** (Venezuela) – in total 10 authors from 7 countries: 4 Spanish, 1 Argentinian, 1 Colombian, 1 Peruvian, 1 Mexican, 1 Chilean, 1 Venezuelan, 5 Nobelists.

5. **Italian** – **Alberto Moravia**, ***Luigi Pirandello*** (1934), **Umberto Eco**, **Primo Levi**, **Italo Svevo**, **Elsa Morante**, **Curzio Malaparte**, **Pier Paolo Pasolini** – 8 Italian authors, 1 Nobelist.

6. **Russian** – **Maxim Gorky**, ***Alexander Solzhenitsyn*** (1970), ***Boris Pasternak*** (1958), **Vladimir Mayakovsky**, **Isaac Babel**, **Mikhail Bulgakov**, ***Mikhail Sholokhov*** (1965), **Yevgeny Yevtushenko** – 8 authors: all of them Russians, 3 Nobelists.

Total – 26 authors from 9 countries, 9 Nobelists, writing in 3 languages.

THE PROMINENT LITERATURES – DUTCH/FLEMISH, CZECH, GREEK, PORTUGUESE, POLISH, SCANDINAVIAN, OTHER EUROPEAN, COSMOPOLITAN, YIDDISH, LADINO

7. **Dutch/Flemish** – **Hugo Claus**, **Simon Vestdijk** – 2 authors: 1 Belgian, 1 Dutch**.**

8. **Czech – Milan Kundera, Jaroslav Hasek** – 2 authors, all of them Czechs.

9. **Greek – Nikos Kazantzakis** – 1 author, Greek.

10. **Portuguese/Brazilian –** ***Jose Saramago*** (1998, Portugal), **Jorge Amado** (Brazil) – 2 authors, 1 Portuguese, 1 Brazilian, 1 Nobel laureate.

11. **Polish – Witold Gombrowicz*, Henryk Sienkiewicz*** (1905), ***Wislawa Szymborska*** (1996) – 3 authors, all of them Poles, 2 Nobelists.

12. **Swedish – Ingmar Bergman, *Selma Lagerlof*** (1909), ***Per Lagerkvist*** (1951), ***Verner von Heidenstam*** (1916) – 4 authors, all of them Swedes, 3 Nobelists.

13. **Norwegian – *Knut Hamsun*** (1920) – 1 Norwegian author, Nobel laureate.

14. **Danish – *Johannes Vilhelm Jensen*** (1944) – 1 Danish author, Nobel laureate.

15. **Finnish** – ***Frans Emil Sillanpaa*** (1939)**, Eino Leino, Pavo Haavikko** – 3 authors, all of them Finnish, 1 Nobelist.

16. **Other European** – **Turkish – *Orhan Pamuk*** (2006)**, Hungarian** – ***Imre Kertesz*** (2002) – 2 authors, one Turkish, one Hungarian, 2 Nobelists. In the other lists there are also authors from other European countries.

17. **Cosmopolitan – *Elias Canetti*** (1981) wrote in German, born in Bulgaria, his ancestors were Sephardi Jews, he lived in Austria, Germany, Switzerland, UK, & was a UK citizen. **Lawrence Durrell** lived in India (where he was born from English parents), in England, Corfu - Greece, Alexandria – Egypt, France, Rhodes, Argentina, Yugoslavia, Cyprus. 2 authors, 1 Nobelist.

18. **Yiddish – *Isaac Bashevis Singer*** (1978)– wrote in Yiddish and was a US citizen, 1 Nobelist.

19. **Ladino – Yitzhak Levy, Yitzhak Navon** – 2 Israeli citizens who wrote in Ladino.

Total – 26 authors from 17 countries, 13 Nobelists, writing in additional 13 languages.

THE NON-EUROPEAN/AMERICAN LITERATURES – HEBREW, INDIAN, ARABIC, JAPANESE, CHINESE, AFRICAN, OTHER ASIAN/WORLD LITERATURES

20. **Hebrew** – ***Shai Agnon*** (1966), **Amos Oz**, **Joshua Sobol**. 3 Israeli authors. 1 Nobelist.

21. **Indian** – ***Rabindranath Tagore*** (1913) wrote in Bengali. **Rajinder Singh Bedi** wrote in Urdu. **Munshi Premchand and Maithili Sharan Gupt**, both wrote in Hindi. **R. K. Narayan**, wrote in English. **Mahatma Gandhi** wrote in Gujarati, Hindi and English. 6 authors writing in Bengali (1), Urdu (1), Hindi (2), English (1), & Gujarati (1), all of them Indians, 1 Nobelist.

22. **Arabic** - although I differ strongly from the writings of some authors, I have included them in the list of the authors. ***Naguib Mahfouz*** (1988, Egyptian), **Tawfik Al-Hakim** (Egyptian), **Elias Khoury** (Lebanese), **Mahmound Darwish** (Palestinian), **Tayeb Salih** (Sudanese), **Khalil Gibran** (Lebanese) – 6 authors – 2 Egyptians, 2 Lebanese, 1 Palestinian, 1 Sudanese, 1 Nobelist.

23. **Japanese** – **Haruki Murakami, *Yasunari Kawabata*** (1968), **Junichiro Tanizaki, Takaaki Yoshimoto, Kobo Abe**. 5 authors, all of them Japanese, 1 Nobelist.

24. **Chinese – *Mo Yan*** (2012), **Lin Yutang** (wrote in Chinese and English), **Mu Dan, *Gao Xingjian*** (2000), **Lu Xun**. 5 authors, all of them Chinese, 2 Nobelists.

25. **African Writers – Chinua Achebe** (Nigeria, wrote in English), **Leopold Senghor** (Senegal, wrote in French), **Lewis Nkosi** (South African, wrote in English), ***J. M. Coetzee*** (2003, South

Africa, wrote in English), ***Nadine Gordimer*** (1991, South Africa, wrote in English), **Valentin-Yves Mudimbe** (Democratic Republic of the Congo – Kinshasa, wrote in French). 6 authors – 3 South Africans, 1 Nigerian, 1 Senegalese, 1 from the Democratic Republic of the Congo - Kinshasa, 2 Nobelists, 4 wrote in English, 2 wrote in French.

Total – 31 authors from 12 countries, 8 Nobelists, writing in additional 8 languages.

Statistics of the Lists of the Best Authors in the 20th Century

Language	**120 Best of the Best** (included in Best authors)	**240 Best Authors**	**Best Authors with Authors in Excess**	**Nobelists** (112 total)
Leading Literatures				
1. French/Belgian	12	25	70	16
2. English/US/Irish	13	25	70	23
3. German/Austrian	12	25	70	12
Total 3 Leading Liter.	37	75	210	51
+ Additional Nobelists not in Cory's List (F:8+E:8+G:7)			23	
+ Africans writing in French (4) and English (6)			10	3
+ Cosmopolitan (languages: 1 French, 1 English, 1 German)			3	1

Total number of leading authors who write in French, English and German: 246 (210+23+10+3): 83 authors in French (70+8N+1C+4A), 85 in English (70+8N+1C+6A), 78 German (70+7N+1C)

Authors in the 3 languages of French, English and German come from 11 additional countries (not counting countries in other categories of the lists): France, Belgium, Switzerland, Ireland, Romania, US, UK, Australia, Canada, Germany, Austria.

Total no. of Nobelists – 51 in French, English, German lists, 3 Africans in English, 1 in German Cosmopolitan, in total 55 Nobelists in French (16), English (23+3A=26), German (12+1C=13)

Oustanding Literatures				
4. Spanish/Latin Amer.	10	20	from 8 countries	11
5. Italian	8	16		6
6. Russian	8	16		6
Total 3 Outsanding L.	26	52		23

Authors in the 3 languages - Spanish, Italian, Russian, come from 11 additional countries: Spain, Argentina, Colombia, Peru, Mexico, Chile, Venezuela, Guatemala, Italy, Russia and Belarus.

Prominent Literatures

7. Dutch/Flemish	2	3		-
8. Czech	2	4		1
9. Greek	1	3		2
10. Portuguese/Brazil	2	3		1
11. Polish	3	6		4
12. Swedish	4	8		7
13. Norwegian	1	3		3
14. Danish	1	3		3
15. Finnish	3	5		1
16. Other Europeans:				
Albanian	-	1		-
Bosnia Herz./Serbian	-	1		1
Turkish	1	1		1
Icelandish	-	1		1
Hungarian	1	1		1
Total 5 Other Europeans	2	5		4

5 languages of Total Other Europeans: Albanian, Serbian, Turkish, Icelandic, Hungarian

17. Cosmopolitan	2	3	writing in German, English, French	1
18. Yiddish	1	3		1
19. Ladino	2	3		-
Total 17 Prominent L.	26	52	Writing in 16 additional languages	28

They come from 14 additional countries: Netherlands, Czech Republic, Greece, Portugal, Brazil, Poland, Sweden, Norway, Denmark, Finland, Albania, Bosnia and Herzegovina, Turkey, Iceland, Hungary. They write in 16 additional languages: Dutch/Flemish, Czech, Greek, Portuguese, Polish, Swedish, Norwegian, Danish, Finnish, Albanian, Serbian, Turkish,

Icelandish, Hungarian, Yiddish, Ladino. And I added one more prominent literature (17 in total) – Cosmopolitan, although the three authors wrote in German, English and French, but because of their cosmopolitan environment I do not perceive them as national language authors.

Non-European/American Literatures

20. Hebrew	3	6	1
21. Indian	6	11 Writing in 5 languages: Bengali, Hindi, English, Gujarati, Urdu	1
22. Arabic	6	12 from 5 countries as follows:	1
Egyptian	2	3	1
Lebanese	2	2	-
Palestinian	1	3	-
Iraqi	-	3	-
Sudanese	1	1	-
23. Japanese	5	10	2
24. Chinese	5	10	2
25. African Writers	6	12 from Countries/Languages as follows:	3
from 9 Countries, Writing in 5 Languages: English (6, 1 of them also in Gikuyu), French (4), Amhari and Malagasi			
Nigeria	1	2	1
Kenya	-	1	-
Senegal	1	1	-
South Africa	3	3	2
Cote d'Ivoire	-	1	-
Chad	-	1	-
D. R. Congo Kinshasa	1	1	-
Ethiopia	-	1	-
Madagascar	-	1	-
Total Non-European/	31	61	10

American Literatures, in additional 11 Languages – Hebrew, Bengali, Hindi, Urdu, Gujarati, Arabic, Japanese, Chinese, Gikuyu, Amhari, Malagasi, come from 18 additional Countries – Israel, India, Egypt, Lebanon, Palestinians, Iraq, Sudan, Japan, China, Nigeria, Kenya, Senegal, South Africa, Cote d'Ivoire, Chad, Democratic Republic of the Congo, Ethiopia, Madagascar.

Total Best of the Best Literatures – 120 authors (Leading – 37, Outstanding – 26, Prominent – 26, Non-European/American – 31). Total Best Literatures – 240 authors (Leading – 75, Outstanding – 52, Prominent – 52, Non-European/American – 61) . With the authors in excess of the lists of the 240 Best authors – 135 (45 each in French, English and German) – there are 375 authors, and if we add to them the authors who are Nobelists and are not in my lists – 23, and the 2 authors who received the Nobel Peace Prize we arrive to 400 authors. There are in total 112 Nobelists (Leading – 51, Outstanding – 23, Prominent – 28, Non-European/American – 10) – 89 in my lists, and 23 who are not in my lists. The authors in my lists come from 54 countries (11 – Leading Literatures, 11 Outstanding Literatures, 14 Prominent Literatures, 18 Non-European and American Literatures), and wrote in 33 languages (3 – Leading Literatures, 3 – Outstanding Literatures, 16 Prominent Literatures, 11 Non-European/American Literatures). So, unlike the other lists that are on the Internet and the Le Monde lists my lists have much more diversity with more than 50 countries, more than 30 languages, and much less European/American centered. The lists are flexible, as they comprise 3 layers of excellence and also a Nobelists yardstick, so we can analize all the literatures on the most concise format – the Best of the Best, the larger format – the Best, and the largest format, 120 authors, 240 authors, 400 authors, including all the Nobel Prize laureates of the 20th century and also 2 Nobel Peace Prize laureates.

7. CORY'S LIST OF THE BEST AUTHORS IN THE WORLD IN 1860-1899 (AND IN 2000-2015) WITH COMMENTS AND LISTS OF BOOKS

The list of the best authors in the 20th century is not the optimal list of the best modern authors. First of all, most of the best authors wrote their masterpieces in the first half of the century or latest in the 50's, only about 20% of the authors wrote most of their works in the second half of the century – Marguerite Duras, Alexander Solzhenitsyn, Mario Vargas Llosa, Saul Bellow, Primo Levi, Peter Weiss, Chinua Achebe, Truman Capote, Gabriel Garcia Marquez, Philip Roth, Milan Kundera, Nadine Gordimer, Heinrich Boell, Anthony Burgess, Georges Perec, Umberto Eco, Paulo Coelho… All of them are good authors, but in the first half of the century there were much better authors on the average, and in the second half of the 19th century we find the best authors of all times, on the average of course. Therefore, the best literature century is in my opinion the century of 1860-1959, where we can find on top of the authors that I mentioned in my lists, such gigantic authors as Victor Hugo, Emile Zola, Mark Twain, Lev Tolstoy, Fyodor Dostoyevsky, Henrik Ibsen, Anton Chekhov, Gustave Flaubert, August Strindberg, Guy de Maupassant, Oscar Wilde, Henry James, Gabriele d'Annunzio, Charles Dickens, George Eliot, Arthur Rimbaud, Emily Dickinson, Charles Baudelaire, Alexandre Dumas, Jules Verne, etc. However, there were also excellent authors in the first half of the 19th century, so we could of course chose 19th century as the best literature century ever: Balzac, Lord Byron, Jane Austen, the sisters Bronte, Chateaubriand, Johan Wolfgang von Goethe, Heinrich Heine, Nikolai Gogol, Washington Irving, John Keats, Percy Bysshe Shelley, Mikhail Lermontov, Alexander Pushkin...

Anyhow, I prefer the century of 1860-1959 as it gathers the authors whom I love and appreciate most, the most modern authors, in a century that was a breakthrough in all fields, in science, technology, democracy, independence of national entities, art – the impressionism, surrealism,

expressionism, cubism, abstract – painting, sculpture, architecture, and the painters that I like most: Renoir, Monet, Manet, Degas, Cezanne, Van Gogh, Pissarro, Sisley, Morisot, Guillaumin, Caillebotte, Cassatt, Seurat, Gauguin, Toulouse-Lautrec, in the 19th century, and in the 20th – Dali, Chagall, Modigliani, Klimt, Magritte, Max Ernst, de Chirico, Munch, Tanguy, Soutine… and of course modern literature – poetry, novels, plays, biographies, philosophy. Finally, the music that I love most - Pyotr Ilyich Tchaikovsky, Antonín Dvořák, Gustav Mahler, Max Bruch, Igor Stravinsky, Georges Bizet, Hector Berlioz, Charles Gounod, Giuseppe Verdi, Giacomo Puccini, Jacques Offenbach, Claude Debussy, Maurice Ravel, Franz Liszt, Johan Strauss the son, Johannes Brahms, Anton Bruckner, Camille Saint-Saens, Nicolai Rimsky-Korsakov, Bedrich Smetana, Edvard Grieg Jan Sibelius, Aaron Copland, and composers that I love less but were nevertheless great: Richard Wagner, Bela Bartok, Alban Berg, Sergei Prokofiev, Dmitri Shostakovich. On top of that the best music that I love is the popular and folk music, jazz, and most of all Musicals by Rodgers and Hammerstein, Lorenz Hart, Kurt Weill, Irving Berlin, Cole Porter, George Gershwin, My Fair Lady, West Side Story by Leonard Bernstein, all of them composed prior to 1959… One more personal remark – I was born in this 'century' and when it ended I was already 15, an intellectual person (as proved by my diary), reading fluently in French, English, Hebrew and Ladino, the best authors of this century in the libraries of my father Albert, my brother Haiim and the local libraries – Zola, Hugo, Tolstoy, Dostoyevsky, Dumas, Verne, Dickens, writing in 1860-1899, as well as Sartre, Gide, Maurois, Arthur Miller, Pagnol, D. H. Lawrence, Remarque, Blasco Ibanez, Aragon, Colette, writing in the 20th century.

But this was also the century of the worst tragedies in humankind – the wars between Prussia with Austria and France, wars of independence, colonial wars, First World War, Second World War, the Holocaust, Hiroshima, Nagasaki, Korean war, the Great Depression, Imperialism, Colonialism, deaths of millions in Communist Soviet Union and China, Civil wars in the US, Russia, Germany, France, Spain, China, Nazism, Fascism, Communism, neoliberal Capitalism, famine, racism, anti-Semitism, epidemics, earthquakes, unbridled crime… So, what is preferable to live in the most intellectual century which was also the most tragic, or to live in our century – the post-modern century of 1960-2059, in a democratic and educated world, with the highest standard of living ever, but with a rather tedious and boring literature, music and art, yet a century that makes them accessible to most of mankind free of charge in state museums, subsidized concert halls, online books accessible at no cost in Gutenberg Project, communications and Internet practically free of charge, the best healthcare, the highest longevity, the most ethical century in spite of all the scandals and Recessions. A century with almost no wars - except of course the Israeli-Arab and Palestinians wars with thousands of casualties on both sides military and civilians, the Arab/Muslim fratricide civil wars between fundamentalists, seculars, Shiites, Sunnis, Christians, Daesh/ISIS, Hamas, Hizballah, Muslim Brothers, with hundreds of thousands of casualties in Algeria, Syria, Libya, Iraq, Afghanistan, Yemen, Sudan, Lebanon…(and yet all the hypocrites in the West, the UN, and the Muslim nations blame Israel only), the fratricide wars in Yugoslavia, the civil wars in Africa, the dictatorships in most of the developing countries, but not in such order of magnitude as the World Wars. Well, I fear that I am mistaken here, as it suffices that a terrorist organization, or a genocide regime takes hold of nuclear weapons thus killing in one war millions of people. A fundamentalist suicide bomber would prefer of course to kill hundreds of thousands than to kill only one person with a knife, ten persons with his gun, a hundred persons with his explosives…

In the 40 years that I am adding to my list (1860-1899) there were the most significant breakthroughs in human history: 1861-1865 – The American Civil War, a tragedy that changed the face of history and enabled the US to become the strongest nation in the world. 1863 – Formation of the International Red Cross, and also London Underground opens. 1866 –

Successful transatlantic telegraph cable, and also Alfred Nobel invents dynamite. 1869 – First transcontinental railroad in the US, and also Dmitri Mendeleev created the Periodic Table. Finally, the Suez Canal opens. 1870-1871 – The Franco-Prussian War results in the unifications of Germany and Italy, the collapse of the Second French Empire, and the emergence of a New Imperialism. 1871-1914 – Second Industrial Revolution. 1872 – Yellowstone, the first National Park is created. 1873 – Maxwell's A Treatise of Electricity and Magnetism is published. 1876 – 1879 – 13 million Chinese die of famine in Northern China. 1876-1914 – The massive expansion in population, territory, industry and wealth in the US is referred to as the Gilded Age. 1877 – Great Railroad Strike in the US – the world's first nationwide labour strike. 1877 – Thomas Edison invents the phonograph. 1878 – First commercial telephone exchange in New Haven, Connecticut. 1879 – Thomas Edison tests his first light bulb. 1881 – Wave of pogroms begins in the Russian Empire. 1881 – First electrical power plant and grid in Godalming Britain. 1881-1882 – France establishes free secular education. 1885 – Louis Pasteur creates the first successful vaccine against rabies. 1885 – Singer begins production of the most popular model of sewing machine. 1886 – Karl Benz sells the first commercial automobile. 188 – Louis le Prince records the Roudhey Garden Scene, the earliest surviving film. 1889 – Eifell Tower is inaugurated in Paris, and also – Aspirin patented. 1890 – Clement Ader attempted a flight of the Eole, that took off, reaching a height of 20 cm and flew uncontrolled for 50 m. 1892 – John Froelich develops and constructs the first gasoline-petrol-powered tractor. 1893 – New Zealand becomes the first country to enact women's suffrage. 1894 – Frist commercial film released by Jean Aime Le Roy. 1894 – First gramophone record. 1894-1906 – Dreyfus Affair in France. 1895 – Wilhelm Roentgen identifies x-rays. 1896 – Olympic Games rewind in Athens. 1896 – Henri Becquerel discovers radioactivity, and also – J. J. Thomson identifies the electron. 1899-1900 – Indian famine kills over one million people. Those are therefore the most salient events.

The list of the authors in the last 40 years of the 19th century 1860-1899, comprises first of all the authors who wrote most of their works in this period, but also a few authors who wrote only some of their works in this period, a few authors who were born in this period and finally very exceptional cases of authors who were born in the 20th century but that for various reasons are included in this list and not in the list of the authors of the 20th century. We include also at the end of this list 20 authors who wrote mainly in the years 2000-2015, but many authors in my list of the 20th century wrote also in 2000-2015. The list of 20 authors is not indicative, as in this period hundreds of authors from all over the world wrote excellent books, but it is too early to judge their achievements, so I just mentioned the 20 authors in order to complement the list of the authors who wrote in the best epoch of world literature 1860-2015, a period of 156 years, not a century, not two centuries, not even 1.5 century, but this period encompasses in my opinion the best, most versatile & cosmopolitan literature that mankind has ever produced in human history.

CORY'S LIST OF THE BEST AUTHORS IN THE WORLD IN 1860-1899

The order in the lists of the authors in the last 40 years of the 19th century 1860-1899, in the following languages is not according to importance.

1. **FRENCH**: Emile Zola, Victor Hugo, Guy de Maupassant, Gustave Flaubert, Alexandre Dumas pere, Theophile Gautier, Stephane Mallarme, George Sand, Edmond Rostand, Alexandre Dumas fils, Arthur Rimbaud, Georges Courteline, Georges Feydeau, Paul Verlaine, Charles Baudelaire, Jules Verne, Eugene Labiche, Emile Augier, Henri Meilhac, Ludovic Halevy, Theodore de Banville, Leconte de Lisle, Henri de Reigner, Alfred Jarry, Joris-Karl Huysmans, Anatole France (Nobel), Alphonse Daudet, La comtesse de Segur (children books), Paul Feval, Jules Valles, Prosper Merimee, Jules Barbey d'Aurevilly, Les Freres de Goncourt (Edmond et

Jules), Sully Prudhomme (Nobel), Maurice Maeterlink (Nobel, Belgium), Frederic Mistral (Nobel, wrote in Provencal), Victor Cherbuliez (Switzerland), Louis-Honore Frechette (French Canada), Oswald Durand (Haiti, wrote in Haitian), Edouard David (wrote in Picard).

In total 40 authors who wrote in 4 languages: French (37), Provencal (1), Haitian (1), Picard (1), the last three are in the French languages family. They come from 5 countries: France (36), Belgium (1), Switzerland (1), Canada (1), Haiti (1). As I know much more French literature from France and in French, the literature in the other languages and countries is merely indicative, and does not encompass the whole literature of Canada, Haiti or Belgium. However, I have studied the other languages of the French family, I read books in those languages, and in other French family languages, as Gascon, and I try at least to mention the literature in those languages and in other French speaking countries. The 40 last years of the 19th century was maybe the best period ever of the French literature with Giant Novelists as Emile Zola, Victor Hugo, Gustave Flaubert, Alexandre Dumas, Guy de Maupassant, George Sand, Anatole France, Alphonse Daudet, Jules Verne, Giant Poets as Victor Hugo, Arthur Rimbaud, Paul Verlaine, Charles Baudelaire, Stephane Mallarme, Theophile Gautier, Frederic Mistral, and Giant Playwrights as Victor Hugo, Edmond Rostand, Georges Courteline, Georges Feydeau, Eugene Labiche, Maurice Maeterlink. I prefer this epoch in French literature, painting & music over the whole period of the 20th century.

The 4 authors who received the Nobel Literature Prize were not included in the lists of the 20th century authors, as most of their works was written in the 19th century. However, when we compare the enlarged lists of the 20th century authors with all the categories including the Nobel Literature Prize laureates who were not included in my lists (400 in total), we'll substract the 19th century authors from the list. Finally, I have limited the list of the authors in French and English – the two main languages of the literature in the 19th century (German was less prominent in the 19th century than in the 20th century) – to 40 authors in 40 years of activity: 1860-1899.

2. **ENGLISH**: Henry James (US), Charles Dickens, Oscar Wilde (Irish), Mark Twain (US), Alfred Lord Tennyson, Emily Dickinson (US), George Eliot, Samuel Butler, Thomas Hardy, Elizabeth Gaskell, Walt Whitman (US), Robert Browning, W.S. Gilbert, Robert Louis Stevenson, Howard Pyle (US), Henry Rider Haggard, Lew Wallace (US), Frances Hodgson Burnett (US), Jerome K. Jerome, Louisa May Alcott (US), Anthony Trollope, Israel Zangwill, Anthony Hope, Nathaniel Hawthorne (US), Harriet Beecher Stowe (US), Henry David Thoreau (US), Lewis Carroll, George Meredith, Herman Melville (US), William Dean Howells (US), Sheridan Le Fanu (Irish), Dante Gabriel Rossetti, B. C. Stephenson, Elizabeth Barrett Browning, John Millington Synge (Irish), Augusta Lady Gregory (Irish), Charles G. D. Roberts (Canada), Miles Franklin (Australia), Katherine Mansfield (New Zealand), Samuel Selvon (in Creolized English, Trinidad). In total 40 authors, 4 of them: James, Dickens, Wilde and Twain, were among the best authors of the English literature, and among the best world authors in all times.

The 40 authors wrote in 2 languages: English (39), Creolized English (1). They come from 6 countries: UK (19), US (13), Irish (4), Canada (1), Australia (1), New Zealand (1), Trinidad (1). As I know much more English, Irish, and American literature the literature from the other countries is merely indicative, and does not encompass the whole literature of Canada, Australia, New Zealand and the Caribbeans. I try at least to mention the literature in other English speaking countries. In the last 40 years of the 19th century the authors from England were better and more numerous, but in the 20th century the American authors took the lead. Some would say that the 20th century authors (English, Irish and American) are much better than the whole 19th century authors, but this is arguable as authors in English excel in modern style. I personally prefer by far the 20th century literature in English, and especially from the US. Finally, I have limited the list

of the authors in French and English – the two main languages of the literature in the 19th century, (German was less prominent in the 19th century), to 40 authors in 40 years of activity.

3. **GERMAN**: Gerhard Hauptmann (Nobel), Theodor Mommsen (Nobel), Friedrich Nietzsche, Theodor Storm, Theodor Fontane, Gottfried Keller (Switzerland), Conrad Ferdinand Meyer (Switzerland), Detlev von Liliencron, Gustav Freitag, Wilhelm Raabe, Wilhelm Busch, Adalbert Stifter (Austria), Carl Spitteler (Nobel, Switzerland), Paul Johann Ludwig Heise (Nobel), Rudolf Christoff Eucken (Nobel), Leopold von Sacher-Masoch (Austrian), Bertha von Suttner (Nobel Peace Prize, Austrian), Marie von Ebner-Eschenbach (Austrian), Ferdinand von Saar (Austria), Peter Rosegger (Austria), Klaus Groth (in Plattdeutsch, Germany), Michel Rodange (in Luxembourgish, Luxembourg), Auguste Lustig (in Alsatian, France), Auguste Corrodi (in Schwyzerdutsch, Switzerland). The German authors in the 20th century were by far more numerous and better than the authors in the last 40 years of the 19th century, however, if we compare the whole 19th century to the 20th century, some would say that 19th century was better.

In total 24 authors who wrote in 5 languages: German (20), Plattdeutsch (1), Luxembourgish (1), Alsatian (1), Schwyzerdutsch (1). They come from 5 countries: Germany (12), Austria (6), Switzerland (4), France (1), Luxembourg (1). As I know more German and Austrian literature in German, the literature in the other languages and countries is merely indicative, and does not encompass the whole literature in Plattdeutsch/Alsatian/Luxembourgish/Schwyzerdutsch in Switzerland, France, Germany, and Luxembourg. However, I have studied the other languages of the German family, I read books in those languages and in other Germanic languages, as Bavarian, and I try at least to mention the literature in those languages and in other Germanic languages countries. The 5 authors who received the Nobel Literature Prize were not in the lists of the 20th century authors, as most of their works was written in the 19th century. However, when we compare the enlarged lists of the 20th century authors with all the categories including the Nobel Literature Prize laureates who were not included in my lists (400 in total), we'll substract the 19th century authors from the list (9 authors overall – 4 in French and 5 in German).

4. **SPANISH**: Jose Maria de Pereda, Jose Zorilla, Miguel de Unamuno, Gustavo Adolfo Becquer, Ramon de Campoamor, Gaspar Nunez de Arce, Juan Valera, Benito Perez Galdos, Leopoldo Alas "Clarin", Armando Palacio Valdes, Marcelino Menendez Y Pelayo, Jose Marti (Cuba), Ruben Dario (Nicaragua), Manuel Gonzalez Prada (Peru), Rosalia de Castro (Galego), Angel Guimera (Catalan), Pachin de Melas (Asturianu), Nikolas Ormaetxea/Orixe (Basque). In total 18 authors in 5 languages: Spanish (14), Galego (1), Catalan (1), Asturianu (1), Basque (1) and in 4 countries: Spain (15), Nicaragua (1), Cuba (1), Peru (1). As I know more Spanish literature, the literature in the other languages is merely indicative, and does not encompass the whole literature in Catalan/Galego/Asturianu/Basque. However, I have studied the other languages of the Spanish family (except Basque which is not in the Spanish family), I read books in those languages and in other Spanish languages, as Aragonese, and I try at least to mention the literature in those languages. I prefer by far the Spanish and Latin American literature of the 20th century compared to the 19th. I know also much less Latin American literature in the 19th century (and much more in the 20th century), although all of us have heard about the famous Jose Marti. A Cuban/Latin American hero, who was killed in battle against the Spaniards, wrote: "No me entierren en lo oscuro/ A morir como un traidor/ Yo soy bueno y como bueno/ Moriré de cara al sol." ("Do not bury me in darkness / to die like a traitor / I am good, and as a good man / I will die facing the sun.") His belief in the inseparability of Cuban and Latin American sovereignty and the expression thereof in his writings have contributed to the shape of the modern Latin American Identity. His works are a cornerstone of Latin American and political literature and his prolific contributions to the fields of journalism, poetry, and prose are highly acclaimed.

5. **ITALIAN**: Gabriele d'Annunzio, Giovanni Verga, Antonio Fogazzaro, Edmondo de Amicis, Carlo Collodi, Luigi Capuana, Giovanni Pascoli, Matilde Serao, Giuseppe Giacosa, Salvatore Farina, Carlo Favetti (Friulian, Italy), Peider Lansel (Rumantsch, Switzerland), Rinatu Coti (Corsican, France), Gavino Contini (Sardinian, Italy), Nino Martoglio (Sicilian, Italy). In total 15 authors in 6 languages: Italian (10), Friulian (1), Rumantsch (1), Corsican (1), Sardinian (1), Sicilian (1). From 3 countries: Italy (13), Switzerland (1), France (1). I prefer by far the Italian literature of the 20th century, and I know it better, as compared to the 19th century. As I know more Italian literature, the literature in the other languages is merely indicative, and does not encompass the whole literature in Friulian/Rumantsch/Corsican/Sardinian/Sicilian. However, I have studied the other languages of the Italian family, I read books in those languages and in other Italian languages, as Veneto, and I try at least to mention the literature in those languages.

6. **RUSSIAN**: Lev Tolstoy, Fyodor Dostoyevsky, Anton Chekhov, Ivan Turgenev, Nikolay Leskov, Nikolay Nekrasov, Alexei Konstantinovich Tolstoy, Alexander Ostrovsky, Valery Bryusov, Konstantin Balmont. In total 10 authors, 4 of them: Tolstoy, Dostoyevsky, Chekhov and Turgenev, were the best authors ever of the Russian literature, and among the best world authors in all times. It goes without saying that I prefer by far this period with its leading authors.

7. **DUTCH**: Piet Paaltjens, Marcellus Emants, Willem Kloos, Louis Couperus, Frederik van Eeden, Hendrik Conscience (in Flemish, Belgium), Jan van Beers (in Flemish, Belgium), Fedde Schurer (in Frisian, Netherlands), N. P. van Wyk Louw (in Afrikaans, South Africa), Guillermo Rosario (in Papiamentu, Curacao). In total 10 authors in 5 languages: Dutch – 5, Flemish – 2, Frisian – 1, Afrikaans – 1, Papiamentu – 1. From 4 countries: Netherlands – 6, Belgium – 2, South Africa – 1, Curacao – 1. I must confess that I have not read any of those authors except trying to read Guillermo Rosario in Papiamentu. The authors whom I read in those languages are from the 20th century, but I have arrived to this list from researching the subject and finding that the Dutch/Flemish/Afrikaans/Frisian literature in the 19th century was very good indeed. However, I have not picked the names of the authors whom I have not read at random. I have read material on all of them from the Wikipedia and other sources, sometimes reading extracts.

8. **CZECH**: Otokar Brezina, Alois Jirasek, Karel Vaclav Rais. 3 authors writing in Czech, apparently good as I have not read them, but a worthy survey of the world literature in the 19th and 20th centuries cannot overlook the Czech literature, and we must not forget that one of the best authors in history was a Czech - Franz Kafka who wrote in German in the 20th century.

9. **GREEK**: Kostis Palamas, Aristotelis Valaoritis, Emmanuel Rhoides. In total 3 authors. I heard of those two poets and novelist from articles on Greek literature, biographies on the Wikipedia, and poems of Palamas and Valaoritis in my book The Penguin Book of Greek Verse in Greek and English. This book brings Homer's poetry from the Iliad and the Odyssey, Hesiod, Archilochus, Alcaeus, Sappho, Ibycus, Simonides, and many other ancient poets, as well as extracts from the works of the playwrights Aeschylus, Sophocles and Euripides, and the philosophers Plato and Aristotle. This excellent anthology encompasses also poets from the Hellenistic World, the Byzantine Empire, Turkish rule, Modern Greece - 19th and 20th centuries,

10. **PORTUGUESE**: Jose Maria de Eca de Queiroz, Fernando Pessoa, Joao de Deus, Antero de Quental, Teofilo Braga, Guerra Junqueiro, Machado de Assis (Brazil), Jose de Alencar (Brazil), Euclides da Cunha (Brazil), Aluisio Azevedo (Brazil), Raul Pompeia (Brazil), Joaquim Manuel de Macedo (Brazil). 12 authors – 6 from Portugal, 6 from Brazil. I have read some of those authors from both countries, who wrote excellent novels and poetry. It is quite sad that the

excellent works by Portuguese and Brazilian authors is unknown to the world readers, and only in the 2nd half of 20th century two authors have become famous – Jorge Amado and Saramago.

11. **POLISH**: Jozef Ignacy Kraszewski, Michal Balucki, Eliza Orzeszkowa, Maria Konopnicka, Boleslaw Prus, Gabriela Zapolska. In total 6 authors, whom I have not read but researched.

12. **SWEDISH**: August Strindberg, Gustaf Froeding, Johan Ludwig Runeberg, who was a Finn writing in Swedish, but also the national poet of Finland. In total 3 authors, with a giant author August Strindberg, one of the world's (and mine) greatest playwrights of all times.

13. **NORWEGIAN**: Henrik Ibsen, Alexander Kielland, Jonas Lie. In total 3 authors, with the giant Henrik Ibsen, the best playwright ever (in my opinion), and perceived as the best modern playwright. I taught Ibsen in my courses, especially An Enemy of the People & A Doll's House.

14. **DANISH**: Hans Christian Andersen, Georg Brandes, Jens Peter Jacobsen. In total 3 authors, with the giant Hans Christian Andersen. I read Andersen and Jacobsen, and the stories by Andersen are perceived as the best children stories ever. However I enjoyed reading them as an adult and read them in many languages, as Andersen is one of the most translated authors.

15. **FINNISH**: Aleksis Kivi, Minna Canth, Elias Loennrot - who compiled Kalevala, the national epic of Finland. 3 authors whom I have not read but made research on their works and activities.

16. **CROATIAN**: Eugen Kumicic, Ksaver Sandor Gjalski, Vjenceslav Novak. 3 authors whom I have not read but made research on their works and activities. In the literature of the 20th century I wrote about an Albanian author and a Bosniak author who wrote in Serbian, and here I write about Croatian authors. But I am aware that there are excellent Balkans/Slavic authors in the 19th and 20th centuries from Croatia, Serbia, Bosnia, Montenegro, Slovenia, Slovakia, Macedonia, Belarus, Moldova, and Albania whom I have not researched for lack of knowledge and space. Nevertheless, I wrote about authors from Russia, Poland, Ukraine, Bulgaria, Romania and Greece in the 19th century, and authors from some of those countries also in the 20th century.

17. **HUNGARIAN**: Geza Gardonyi, Mor Jokai, Imre Madach. 3 authors whom I have not read but made research on their works and activities. In the 20th century I wrote about one author.

18. **YIDDISH**: Sholem Aleichem (Russian and American), Isaac Mayer Dick (Russian), Abraham Goldfaden (Russian born, Romanian), Mendele Mocher Sforim (Russian), I. L. Peretz (Poland). In total 5 authors from Russia (3), Romania (1), Poland (1). One of them Sholem Aleichem is a giant author, one of the best authors of modern times, whom I like very much to read him in Yiddish. I have read in Yiddish, English and Hebrew some of the works by these authors and seen plays by some of them. **Solomon Naumovich Rabinovich**, better known under his pen name **Sholem Aleichem** was a leading Yiddish author and playwright. The musical *Fiddler on the Roof*, based on his stories about Tevye the Dairyman, was the first commercially successful English-language stage production about Jewish life in Eastern Europe. Isaac Mayer Dick's fame rests on his Yiddish novels, a field in which he was the first professional and the founder of a school. As he himself asserted many times, he wrote only for the purpose of spreading knowledge and morality among his readers, and in many cases he permitted this purpose to overshadow the story. Abraham Golfaden was a Russian-born Jewish poet, playwright, stage director and actor in the languages Yiddish and Hebrew, author of some 40 plays. Goldfaden is considered the father of the Jewish modern theatre. In 1876 he founded in Romania what is generally credited as the world's first professional Yiddish-language theater

troupe. He was also responsible for the first Hebrew-language play performed in the United States. **Mendele Mocher Sforim**, originally **Sholem Yankev Abramovich**, was a Jewish author and one of the founders of modern Yiddish and Hebrew literature. The Little Man" and the unstaged drama *Di Takse* ("The Tax") both condemned the corruption by which religious taxes This satiric tendency continued in *Die Klatshe* (*The nag*). His later work became more humane and less satiric, starting with *Fishke* and continuing with the unfinished *Masoes Beniamin Hashlishi* (*The Travels of Benjamin III*,), something of a Jewish *Don Quixote*. **Isaac Leib,** best known as **I. L. Peretz**, was a Yiddish language author and playwright from Poland. He is perceived together with Mendele Mokher Seforim and Sholem Aleichem as one of the three great classical Yiddish writers. Peretz rejected cultural universalism, seeing the world as composed of different nations, each with its own character. He greatly respected the Hasidic Jews for their mode of being in the world; at the same time, he understood that there was a need to make allowances for human frailty. His short stories such as "If Not Higher", "The Treasure", and "Beside the Dying" emphasize the importance of sincere piety rather than empty religiosity.

19. **LADINO**: Elia Carmona (Turkey), David Fresco (Turkey), Alexander Ben Guiat (Turkey), Moshe David Gaon (Bosnia, Israel), Moshe Attias (Greece, Israel). 5 authors, 3 of them from Turkey, 1 from Israel, and 1 from Greece. **Elia Carmona**, native of Constantinople, was the most prolific known author of original Judeo-Spanish novels (romansos). Carmona also founded and edited, El Gugeton, longest surviving of the satirical Judeo-Spanish newspapers inaugurated after the 1908 Young Turks' revolution. Carmona was one of the greatest Ladino authors and journalists in Ladino. He wrote dozens of novels that were very popular among the Sephardis. His works are perceived as one of the highlights in the Golden Age of Ladino in modern times. **David Fresco** is known mostly as the editor for almost fifty years of the Ladino newspaper in Turkey El Tiempo. David Fresco aligned with prominent anti-Zionist Rabbi Chaim Nahum. Fresco argued in favour of assimilation of the Ottoman Jews into Turkish society and the promotion of the use of Turkish language. He wrote many novels and books in Ladino – El bezero de oro, La ermoza Judia de Espania… & in French - Le Sionisme. **Alexander Ben Guiat** was a Ladino journalist, author, translator, poet, playwright and publisher in Turkey and he is perceived as one of the most prominent authors in Ladino in modern times. He wrote many novels – Los suvenires del meldar, Mis tres kaveyos blankos, El jurnal de un resien kasado, La istoria de mi senior padre, Salvado por su ija, La ermosa viuda, El muerto ke esta vivo, Banios de sangre, La maldision del djidio, La kavesa del brigante, Fuego! **Moshe David Gaon** was an historian, researcher of the history of the Oriental Jews, a Bibliograph, educator, journalist and poet. He was born in Bosnia and settled in Israel/Palestine as a young man. He is the father of the Israeli actor and singer Yehoram Gaon. Gaon published many research books on the Sephardi and Oriental Jews, including the well-known "Oriental Jews in Eretz Israel in the Past and Present". He wrote in many newspapers in Ladino and other languages. He wrote poetry "Poesias" in Ladino, and the largest bibliography of newspapers in Ladino. **Moshe Attias** was born in Greece and came as a young man to Israel/Palestine. He wrote articles in many newspapers in Ladino and other languages. His most well-known books are Romansero Sephardi and Cansoniero Sephardi, giving a rich and vivid picture of songs and poems of the Sephardis. I have read novels, plays and poetry in Ladino (Rashi and Latin) from the 19th and 20th century.

20. **ROMANIAN**: Mihai Eminescu, Vasile Alecsandri, Ion Luca Caragiale, Ion Creanga, Barbu Stefanescu Delavrancea. In total 5 authors from Romania, some of them I read in Romanian and enjoyed. Mihai Eminescu was born in Botosan, hometown of my wife Ruthy and her mother.

21. **TURKISH**: Namik Kemal, Tevfik Fikret, Halid Ziya Usakligil, Ahmet Hasim, Yakup Kadri Karaosmanoglu. In total 5 authors from Turkey, that I have not read but researched them.

22. **IRISH GAELIC**: Peadar Ua Laoghaire, Patrick Padraic Pearse, Mairtin O Cadhain. In total 3 authors from Ireland writing in Irish Gaelic. Padraic Pearse I have read in English and enjoyed.

23. **UKRAINIAN**: Ivan Franko, Mikhailo Kotsiubynsky, Lesya Ukrainka, Mykhailo Starytsky, Nikolay Kostomarov (Russian who wrote in Ukrainian and Russian). In total 5 authors from Ukraine (4) and Russia (1), writing in Ukrainian. Some of them I read in Ukrainian and enjoyed.

24. **BULGARIAN**: Ivan Vazov, Pencho Slaveykov, Aleko Konstantinov, Dimcho Debelyanov, Peyo Yavorov. In total 5 authors from Bulgaria, whom I have not read but researched.

25. **HEBREW**: Yehuda Burla (Israel), Hayim Nahman Bialik (Ukraine/Palestine), Shaul Tchernichovsky (Russia/Palestine), Abraham Mapu (Lithuania), Judah Leib Gordon (Lithuania/Palestine), Eliezer Ben Yehuda (Lithuania/Palestine), Rachel Bluwstein Sela/Rachel (Russia/Palestine), Avraham Shlonsky (Russia/Israel), Samuel David Luzzatto/Shadal (Italy), Moshe Smilansky (Ukraine/Israel). In total 10 authors who wrote in Hebrew, from 5 countries, but only one of them was born in Palestine (after 1948 – Israel) and lived there all his life – Yehuda Burla. Some of them never lived in Palestine (Mapu and Luzzatto), all the others were born outside Palestine and emigrated to Palestine, only two of them lived long enough to live in Israel after 1948 (Shlonsky and Smilansky). 3 of the authors were born in Lithuania, 3 in Russia, 2 in Ukraine, 1 was born in Italy and only 1 - a Sabra born in Israel. 8 of them were Ashkenazi Jews and 2 were Sephardi Jews. All of them were born in the 19th century, some of them lived only in the 19th century and some of them lived part or most of their lives in the 20th century. I studied about all of them, and read for pleasure only some of them, as I prefer by far the 20th century Israeli authors, and the 19th century authors sound archaic. I love very much literature, also Hebrew literature of course, and I am a fervent Zionist (see next paragraph on the Zionist authors), and that's why I lived in Tel Aviv (named after the book Altneuland by Herzl) near streets named after most of the Hebrew/Zionist/Yiddish authors in the 19th and 20th centuries mentioned in this book. I lived in Gordon (J. L.) street corner of Ben Yehuda street, 1 minute walk from Mapu street, 2 minutes walk from Frischman, Ben Gurion, A. D. Gordon, Sholom Aleichem, Mendelei streets, 5 minutes walk from Tchernichovsky, Bialik, Jabotinsky and Usishkin streets, 10 minutes walk from Herzl, I. L. Peretz streets, and not far away from Dick, Ansky, Shlonsky, Rachel, Alterman, Shadal, Ehad Haam, Klausner, Bashevis Singer, Shai Agnon (twice one Shay and one Agnon), Shamir, Burla, Goldfaden, Begin, Rothschild, Montefiore, Grinberg streets (and parks…), and of course those are streets named after authors who died as you don't name streets after authors who are still alive. Furthermore, I lived just around the corner from the street named after the author I like most – the French Emile Zola!

26. **ZIONISM/HISTORY/POLITICAL LITERATURE**: Theodor Herzl (Austria, in German), all the others wrote in Hebrew – Ahad Haam/Asher Ginsberg (Ukraine/UK/Palestine), Nathan Alterman (Israel), Yosef Haim Brenner (Russia/Palestine), David Frischmann (Poland), Aharon David Gordon (Ukraine/Palestine), Joseph Klausner (Lithunania/Israel), Uri Zvi Greenberg (Ukraine/Israel), Menahem Begin (Belarus/Israel), Amnon Shamosh (Syria/Israel), Yaakov Yehoshua (Israel), Yitzhaq Shami (Israel), Zeev Jabotinsky (Russia, Palestine), Menachem Usishkin (Russia/Palestine), David Ben Gurion (Poland/Israel). In total 15 authors, but if we could add also philanthropists who contributed to Education, Science and Literature in Palestine, we would add Sir Moses Montefiore (Italy/UK), Baron Edmond Benjamin James de Rothschild (France), and many oriental Jews originating from Iraq and other countries, such as Sir Ellis Kadoorie (Iraq/China), but we stick to the 15 authors. The authors originate from 8 countries: Israel (3), Ukraine (3), Russia (3), Poland (2), Austria (1), Belarus (1), Lithuania (1), Syria (1).

12 are Ashkenazis, 3 are Sephardis. Most of them were born in the 19th century and operated in Palestine prior to the establishment of Israel. Herzl founded Zionism, Ben Gurion and Begin were prime ministers of Israel, some of them wrote poetry, novels, academic researches. I have learned about all of those leaders/authors, read biographies on Herzl and Ben Gurion, read books by Herzl and anthologies on Shami, Yehoshua and Shamosh, poetry by Grinberg, Alterman, and Jabotinsky, I was exposed to the works/speeches by Ben Gurion & Begin, but I am not an expert in Zionist literature. However, I hope that youngsters know at least what I and others from my generation know about Zionism and that those founders of the state and ethos of Israel are not for them just names of streets, parks and schools in Tel Aviv, Jerusalem, and other cities of Israel… Finally, I can understand if some readers would object to include Zionist authors in a survey of world literature, but the only reason I did it is because of the wave of anti-Semitism, anti-Zionism and anti-Israeli in the world, and before someone attacks us they are invited to read the Zionist literature, read the Bible, read Hebrew literature, Yiddish and Ladino literature, and also read the large number of Jewish authors who are part of the world literature in the US, France, UK, Germany, Italy…, who won the Nobel Literature Prize, and then decide what to believe.

27. **ARABIC**: Rifaa al-Tahtawi (Egypt), Francis Marrash (Syria), Taha Hussein (Egypt), Ahmed Shawqi (Egypt), Hafez Ibrahim (Egypt), Khalil Mutran (born in Lebanon, from Palestinian parents, lived in Egypt), Jurji Zaydan (Lebanon), Zaynab Fawwaz (Lebanon/Egypt), Mikhail Naima (Lebanon/US), May Ziade (Lebanon/Palestine/Egypt). In total – 10 authors: 5 Egyptians, 3 Lebanese, I Syrian and 1 Palestinian. I have not read any of those authors, unlike the Arab authors of the 20th century, but I've researched this topic, like I did for the Hungarian literature.

28. **INDIAN**: Assamese: Lakshminath Bezbaroa, Bengali: Sarat Chandra Chattopadhyay, Hindi: Jaishankar Prasad and Suryakant Tripathi 'Nirala', Gujarati: Kanaiyalal Maneklal Munshi and Govardhanram Tripathi, Kannada: D. R. Bendre, Marathi: Krushnaji Prabhakar Khadilkar, Urdu: Qurratulain Hyder, Bengali/English: Michael Madhusudan Dutt, Nissim Ezekiel – a Jewish poet from Mumbai writing in English, English: Jawaharlal Nehru, the first prime minister of Indian. In total: 12 authors who wrote in 8 languages: 2 wrote in Hindi, 2 in Gujarati, 1 in Assamese, 1 in Bengali, 1 in Kannada, 1 in Marathi, 1 in Urdu and 3 in English. I was exposed only to the works/speeches by Nehru, but researched about all the other Indian authors in this list.

29. **CHINESE**: Wu Jianren/Wu Woyao, Li Baojia/Li Boyuan/ Nanting Tingzhang, Liu E/Liu O/Tieyun, Zeng Pu, Hu Shi, Chen Duxiu, Chen Sanli, Dai Wangshu, Wen Yiduo, Yan Fu. I was not exposed to any of those authors, and I decided on the list after researching this topic.

30. **JAPANESE**: Natsume Soseki, Naoya Shiga, Mori Ogai, Ozaki Koyo, Kyoka Izumi, Ichiyo Higuchi, Fukuzawa Yukichi, Tsubouchi Shoyo, Futabatei Shimei, Koda Rohan. I was not exposed to any of those authors, and I decided on the list after researching this topic.

31. **AFRICAN LITERATURE**: Ghana – Joseph Ephraim Casely Hayford, wrote in English. South Africa – Herbert Isaac Ernest Dhlomo, wrote in English. Nigeria - Christopher Okigbo, wrote in English. Kenya – Ali Mazrui, wrote in English. Senegal – Mariama Ba, wrote in French. Cameroon – Mongo Beti, wrote in French. Cote d'Ivoire – Veronique Tadjo, wrote in French. Cape Verde - Germano Almeida, wrote in Portuguese. Ethiopia - Birhanu Zerihun, wrote in Amhari. Madagascar – Dox/Jean Verdi Salomon Razakandrainy, wrote in Malagasi. In total – 10 authors who wrote in 5 languages: English (4), French (3), 1 in Portuguese, 1 in Malagasi, 1 in Amhari. From 10 countries: Ghana, South Africa, Nigeria, Kenya, Senegal, Cameroon, Cote d'Ivoire, Cape Verde, Ethiopia, Madagascar. I made research on all those African authors.

THE LIST OF THE BEST AUTHORS OF THE TWENTY FIRST CENTURY (2000-2015)

As indicated above, the list of the 20 best authors in the years 2000-2015 of the 21st century is just indicative as there are already hundreds of good authors in this century and it is quite early to decide who are the best authors. We must bear in mind that a large number of the 20th century best authors continue to write and have published masterpieces also in the first years of the 21st century. My list of the best authors of the 20th century includes also all the Nobel Literature Prize laureates in the years 2000-2015. Anyhow, I have chosen 20 authors, some of them I've read.

ENGLISH

1. UK – J. K. Rowling.

2. US – Jonathan Franzen.

3. US – Laura Hillenbrand.

4. Canada – Yann Martel.

5. US/Afghanistan – Khaled Hosseini.

6. UK – Hilary Mantel.

7. US – John Grisham.

8. US – Cormac Mc Carthy.

9. US – Thomas Pynchon.

10. UK – Philip Pullman.

FRENCH

11. France – Valerie Toranian.

12. France – Claude Vigee.

GERMAN

13. Germany/UK – Charlotte Roche.

SPANISH

14. Chile – Roberto Bolano.

CHINESE

15. China – Liu Xiabo.

HEBREW

16. MEIR SHALEV

17. DAVID GROSSMAN

18. SAMI MICHAEL

19. EREZ BITON

COSMOPOLITAN

20. JACQUES CORY

To conclude my list of the best authors of modern times, I have taken the liberty to add 4 Israeli authors, who can compare with the other international authors, disregarding the proportion to the population and popularity. This addition is purely subjective, as it includes Israeli authors whom I like – Meir Shalev, David Grossman, Sami Michael and Erez Biton. Finally I have added my name as a cosmopolitan author, not because I can compare in any way to the other authors, but because it is my way to be part, if only the least and last, of the honorable list of the best authors in modern times. As I have written books (academic/novel/play/dissertation/autobiography) in three languages – Hebrew, English, French, articles/essays/poetry in those languages, as well as in Ladino and Spanish, correspondence/translations in those languages as well as in German and Italian, and various materials/translations in Romanian, Yiddish, and other languages as well, I would say that I have a contribution, even if very small, to the variety of modern cosmopolitan literature in forms of writing/languages, that was appreciated by thousands of students/readers.

In total – 20 authors, who wrote in 6 languages: English (10), French (2), German (1), Spanish (1), Chinese (1), Hebrew (5). From 8 countries: US (6), UK (3), France (2), Canada (1), Germany (1), Chile (1), China (1), Israel (5). This list is quite diversified, although most of the authors wrote in English. I have not made of course a research as on the literatures in all the languages from all the countries that I have brought up in my lists of the 19th and 20th centuries, but rather from general knowledge on the 21st century I know only about such well known authors whom I have read as Rowling, Grisham and Franzen. I have read Hebrew contemporary authors as Meir Shalev, Zeruya Shalev. Aharon Appelfeld, David Grossman, Sami Michael, Erez Biton, Ronny Someck, and of course authors whom I've mentioned in my 20th century list as A. B. Yehoshua, Amos Oz, and Yehoshua Sobol. I have read Ladino contemporary authors who continue to publish in the 21st century: Matilda Koen-Sarano, Margalit Matitiahu, Avner Perez, Moshe Ha-Elion, Yosef Avraam Papo, Pilar Romeu Ferre, Tamar Alexander, Rachel Amado Bortnick, and Jacques Cory. I can bring here also my humble contribution to Ladino publishing in the 21st century, including the initiation, translation (with Ladinokomunita), and editing (with Bortnick) of the UN Universal Declaration of Human Rights, article that I wrote in Ladino, Spanish, French, English, and Hebrew, on How I discovered the Synagogue of Coria (origin of our name Cory) in Spain, poems, satires, articles about my Ladino activities, correspondence including on Ladinokomunita, lectures and speeches, and other literary activities stated above.

Statistics of the Lists of the Best Authors in the years 1860-1899 (and also in 2000-2015)

Language	**Countries**	**Amount**
1. **French Languages** **4** - French (37), Provencal (1), Haitian (1), Picard (1)	**5** - France (36), Belgium (1), Canada (1),Switzerland (1), Haiti (1)	**40**, 4 of them are included in the Nobel Prize lists and not in my lists of the 20th century
2. **English Languages** **2** – English (39), Creolized	**7** – UK (19), US (13), Irish (4),	**40**

English (1)	Canada (1), Australia (1), New Zealand (1), Trinidad (1)	
3. **Germanic Languages** **5** – German (20), Plattdeutsch (1), Luxembourgish (1), Alsatian (1), Swiss German (1)	**5** – Germany (12), Austria (6), Switzerland (4), France (1), Luxembourgh (1)	**24**, 5 of them are included in the Nobel Prize lists and not in my lists of the 20th century
4. **Spanish Languages** **5** – Spanish (14), Catalan (1), Galego (1), Asturian (1), Basque (1)	**4** – Spain (15), Cuba (1), Nicaragua (1), Peru (1)	**18**
5. **Italian Languages** **6** – Italian (10), Friulian (1), Corsican (1), Sardinian (1), Sicilian (1), Rumantsch (1)	**3** – Italy (13), France (1), Switzerland (1)	**15**
6. **Russian**	Russia	**10**
7. **Dutch Languages** **5** – Dutch (5), Flemish (2), Frisian (1), Afrikaans (1), Papiamentu (1)	**4** – Netherlands (6), Belgium (2), South Africa (1), Curacao (1)	**10**
8. **Czech**	Czech Republic	**3**
9. **Greek**	Greece	**3**
10. **Portuguese**	**2** – P**o**rtugal (6), Brazil (6)	**12**
11. **Polish**	Poland	**6**
12. **Swedish**	**2** – Sweden (2), Finland (1)	**3**
13. **Norwegian**	Norway	**3**
14. **Danish**	Denmark	**3**
15. **Finnish**	Finland	**3**
16. **Croatian**	Croatia	**3**
17. **Hungarian**	Hungary	**3**
18. **Yiddish**	**3** – Russia (3), Romania (1), Poland (1)	**5**
19. **Ladino**	**3** – Turkey (3), Israel (1), Greece (1)	**5**
20. **Romanian**	Romania	**5**
21. **Turkish**	Turkey	**5**

22. **Irish Gaelic**	Ireland	**3**
23. **Ukrainian**	**2** – Ukraine (4), Russia (1)	**5**
24. **Bulgarian**	Bulgaria	**5**
25. **Hebrew**	**5** – Russia (3), Lithuania (3), Ukraine (2), Italy (1), Israel (1), but all of them (except 2) operated in Palestine/Israel	**10**
26. **Zionist/Historic/Political** **2** – Hebrew (14), German (1)	**8** – Israel (3), Ukraine (3), Russia (3), Poland (2), Austria (1), Belarus (1), Syria (1), Lithuania (1), but all of them (except 2) operated in Palestine/Israel	**15**
27. **Arabic**	**4** – Egypt (5), Lebanon (3), Syria (1), Palestine (1)	**10**
28. **Indian** **8** – English (3), Hindi (2), Gujarati (2), Urdu (1), Asamese (1), Bengali (1), Kannada (1), Marathi (1)	India	**12**
29. **Chinese**	China	**10**
30. **Japanese**	Japan	**10**
31. **Africa** **5** – English (5), French (3), Portuguese (1), Amhari (1), Malagasi (1)	**10** – Ghana, South Africa, Nigeria, Kenya, Senegal, Cameroon, Cote d'Ivoire, Cape Verde, Ethiopia, Madagascar	**10**
21st Century (2000-2015) **6** – English (10), French (2), Hebrew (5) German (1), Spanish (1), Chinese (1)	**8** – US (6), UK (3), Canada (1), France (2), Germany (1), Chile (1), China (1), Israel (5)	**20**

Different Languages	**Different Countries**	**Different Authors**
19th century (1860-1899) – 58	**57**	**300 (309-9)**
20th century – 33	**54**	**400**
21st century – 6	**8**	**20**
In the period 1860-2015 – 60+	**70+**	**720 (300+400+20)**

In the 40 last years of the 19th century – 1860-1899 – we have in our lists 300 authors. Actually, it is 309 but we deduct the 9 authors (4 French and 5 Germans) who are also in the enlarged list of the 20th century (400) with the Nobel Prize laureates who were not part of our basic lists there but 9 of them are part of our lists in the 19th century. In the 20th century we have in the enlarged lists with all the Nobel Prize laureates 400 authors. In the 21st century we have an indicative amount of 20 authors, thus amounting to a total of 720 authors, perceived in Hebrew as a lucky number, being י"ח 18 – alive, multiplied by 40, as it could be of course just a coincidence. This number could increase to 77, 80 or 100 if we would have applied all the methodology that we have done for the lists of the 40 last years of the 19th century and all the 20th century. So, if we would add all the authors in the link to the literature of the first years of the 21st century (above),

we would arrive to a total amount of authors for the period of 1860-2015 – 156 years, which I perceive as modern literature in the world, of about 780 (300+400+80) or 800 (300+400+100) authors for all this period, or about 5 authors for every year of this period. Actualy, we have in this survey links and details, on any number of authors, between 700-720-777-800-888-900-999-1000-1001-even more, depending on which number you want to reach, all of them are relevant.

Actually, if we add the number of authors for each year in the Wikipedia link of the 21st century literature we would arrive to about a thousand authors, but many of them appear also in the 20th century lists or have published several books in this period. Anyhow, to be on the safe side, we should stick to our methodology and deal with the 700+ authors of the modern literature, while bearing in mind that some of them are still active in the 21st century and it is too early to judge the merits of the new authors of the 21st century. I would add with a sense of humor - including me who started to publish my books in 2001, have published until now in different formats, languages and styles 10 books in English, French and Hebrew, and have published/will publish in the near future 10 more ebooks, as specified in this book, and including of course this book – in ethics social and economic justice, geography, literature criticism, linguistics, children books, plays, philosophy, history, travel, music criticism, political sciences, economics, statistics, drama, business administration, films, innovation, and humor. Another remark, there is quite a confusion if 2000 belongs to the 20th century or the 21st century. I have decided that in this book we'll refer to 1900 as the first year of the 20th century and 2000 as the first year of the 21st century. It doesn't matter so much, as we analyze in this survey the whole period of 1860-2015.

I have made a list of all the important books of the authors who appear in my lists of 1860-1899, but as we deal with 309 of them, it is quite bulky and it would add too many pages to this book which is bulky anyway. This would compel me to do the same for the 20th century as well. I will give in the next part of this survey a sample of the best books of leading authors in my lists of the last 40 years of the 19th century. Anyhow, almost all the authors and most of their books can be found on entries of the Wikipedia, like I have made links in this survey to some of the authors. It goes without saying that we can find plenty of material on those authors also in Encyclopaedia Britannica and other encyclopaedias and of course in hundreds of entries on the Internet about most of the authors and their books. The reader is invited to read more about the authors and their work on Wikipedia in the language of their choice. It has helped me a lot to know many languages as I could gather information on the authors in my lists from the Wikipedia and other sources in English, French, Hebrew, German, Spanish, Italian, Romanian, Portuguese, Yiddish, Ladino, Dutch, Swedish, Russian, Catalan, Haitian, Provencal, and many other languages. Links to the best authors and best books in 20th century, 19th century, and the first years of 21st century can be found in this chapter in the lists from Wikipedia, the lists from Encyclopaedia Britannica, Le Monde's list of best books and authors, 100 best novels in English by the Modern Library – the Board's list and the Reader's list, links in Cory's lists, links to the Jerusalem Prize – the authors' laureates, the list of the best selling books – authors and books, Books and Authors by the number of translations, Nobel Prize for Literature lists with links to authors and books.

One should not be confused by the fact that there are 58 different languages in my lists of the 40 last years of the 19th century and 33 different languages in my lists of the 20th century, and overall there are only 60+ different languages for the whole period of 1860-2015. The reason is that I have surveyed different languages especially in the 19th century, regional languages of regions as Galego, Picard, Sicilian, Creoles, or Frisian, and literatures in the languages of less known countries as Croatian, Irish Gaelic or Bulgarian. I have decided to add at least one author for those languages and in some cases a few authors. I write at length in my book on those languages and I thought that I have to include them in my survey at least for the period of the

19th century. As most of the languages of the 20th century appear also in the 19th century where my survey was much more wide, there are only a few languages that appear in the lists of the 20th century and do not appear in the lists of the 19th century, and so the total number of different languages is 60+. The number of countries in the 19th century is 57 and in the 20th century is 54, quite similar, as all the regional languages do not add new countries but are part of the country, as Galego, Basque, Catalan and Asturian are part of Spain, there are many languages but fewer countries. On the other side, there are many countries that speak the same language but have distinct literature, thus I have tried to include in the 19th century many such countries: Canada, Australia, New Zealand and Trinidad for English, but also in the 20th century there were many countries with Spanish literature in South America, much more than in the 19th century, where the literature in South America was less developed. Anyhow, in the case of countries the total number of countries in the whole period is therefore 70+, as there are more countries in the 20th century that are not in my lists of the 19th century (from South America, etc.).

Overall, the lists in my survey include 700+ authors for the period of modern literature (novels, dramas, non-fiction, and poetry), from more than 70 countries in more than 60 languages, while about 25% of the authors write in non-European/American languages – mainly Chinese, Japanese, Arabic, Hebrew, Indian languages, and African languages. Those lists are probably still biased as I am not an expert of non-European/American languages literatures, except Hebrew of course, but I have made research and included in my lists the best authors in those languages. My lists are to the best of my knowledge the most balanced and diversified, and even if there are excessive numbers of European/American authors (75% is still very much, although they write excellent books), I have chosen many authors from less known languages, as Ukrainian, Hungarian, Croatian, Rumantsch, Galego, Picard, Greek, Frisian, Danish & Creoles. Readers who are broad minded and want to enjoy authors who are not the most popular and known, including many authors with a social and humanitarian message, are invided to read my lists and find details on the authors on Wikipedia, Encyclopaedias, and on the Internet. The lists are based on authors that I know and books that I have read in most of the cases, and in most of the languages, but I have managed to include also authors and languages whom I don't know. The lists and the chapters of this book include a survey on the best authors of modern times as Tolstoy, Hugo, Zola, Chekhov, Pirandello, Shaw, Arthur Miller, Sartre, Ibsen, Camus, D. H. Lawrence, Hemingway, Vargas Llosa, Kafka, Thomas and Heinrich Mann, Saramago, Shai Agnon, Joshua Sobol, Mahfouz and Murakami, but also less known authors/literature but still excellent such as Pachin de Melas, Mistral, Haitian poets, Ladino romances, Eminescu, Jarry.

סופרים יהודים בספרות המודרנית ותרומת אנשי המופת שלנו

האימרה הידועה "יהללך זר ולא פיך" ידועה היטב ולוואי והיו כולם נוהגים לפיה. אלא מה? הצדיקים שלא "משוויצים" בכישוריהם ובעשייתם נשארים בדרך כלל מאחור בעוד "חמור קופץ בראש" – כל הפוליטיקאים/פוליטרוקים/מנהלים סוג ד'/אקדמאים סוג ת', שכישוריהם ועשייתם שואפים לאפס, אך בזכות פיהם הגדול, קשריהם, ליקוקיהם, השקרים שהם מפיצים, ההשמצות שלהם על האנשים המוכשרים, איסתרא בלגינא קיש קיש קריא, האפסים - בדרך כלל זוכים בכל הקופה ואילו המוכשרים נשארים מאחור. לצערי נתקלתי פעמים רבות בתופעות מבישות אלה בעולם העסקים, באקדמיה, במישור העירוני והמדיני, במישור התרבותי והחברתי. פעם אחר פעם מוכח שאלה שלא מגיע להם זוכים לקידום, לעושר, להצלחה, ואילו אלה שמגיע להם נשארים עם הפירורים. נהגתי אם כן לפי אמרת הכזב של יהללך זר עד אשר הגעתי למעבדה ליחסי אנוש. וכאן השתנו חיי. התברר לי שבחברה של אנשים שכלל לא הכירו אותי הייתי כוכב ובמרכז הקבוצה ולמרות שהתחלתי את המעבדה של שבוע, בתנאים של ניתוק מוחלט בבית מלון, כאשר הדימוי העצמי שלי שואף לאפס, ואפסים תפשו את המקום הראשון ביום הראשון, התהפכו היוצרות והפכתי למנהיג ולנשוא ההערכה המירבית בתום השבוע כשאני מגיע למקום הראשון. עברתי תהליך דומה בחיי האישיים הרבה לפני כן בהשפעתו של חבר שנתן לי את החיזוקים שחסרו לי ופתאום התחלתי להצליח בחברה, רכשתי חברים איכותיים, הוזמנתי למסיבות, ובסופו של יום גם הכרתי את אשתי האהובה שאהבה במיוחד את הביטחון העצמי שלי שלא הגיע לשחצנות אבל היה רחוק שנות אור מהבישנות והדימוי העצמי הנמוך שהיה לי עד גיל עשרים. אך בעולם העסקים ובחברות בהן עבדתי נשארתי עם דימוי עצמי נמוך, כאשר אנשי ה"קיש קיש" ניצלו את העשיה וההישגים שלי וייחסו את זה לעצמם גם כבוסים וגם כקולגות.

כאשר נמאס לי המצב שבו עשיתי את כל העבודה, הבאתי עם כל ההישגים ואחרים נהנו מהפירות הלכתי אם כן למעבדה ליחסי אנוש וקיבלתי את החיזוקים שהיו חסרים לי. לא היה פשוט לחזור למקום העבודה כ"קורי החדש" ורבים המשיכו להתייחס אלי כאנדרדוג באופן מובן מאליו. אך לא היססתי להיכנס לעימותים ולסכן אפילו את העבודה שלי כשעמדתי על שלי וככל שעשיתי זאת העריכו אותי יותר העובדים שלי ובמשך הזמן גם הבוסים שלי, אך זה לא הלך חלק. עד אז התקדמתי בעיקר בגלל החלל שהיה מסביבי. הייתי בוגר הכלכלה ומנהל עסקים היחידי בכל החברה ובאמת תרמתי תרומה נכבדה לרווחיות החברה והעריכו אותי כי האחרים היו פשוט הרבה יותר גרועים ממני, לפחות בתחום הכלכלי. ניהלתי קבוצה קטנה של כעשרה עובדים עם הישגים נאים ולא חשבתי שאגיע אי פעם ליותר מזה. ביום בהיר אחד (או חשוך) קורא לי אליו הנשיא של

החברה ומבשר לי שמנהל מסוים שכבר היה הבוס שלי בעבר והודח, לא בגלל האינטריגות שלי אלא כי הוא פישל בגדול, יהפוך לאלתר מחדש לבוס שלי. הרמתי קול זעקה, הייתי כבר אחרי המעבדה ליחסי אנוש, ואמרתי שזה לא יקרה לעולם. הנשיא שלא היה רגיל שאומרים לו "לא" כי בא לחברה עטור תהילה של מפקד דגול (אם כי הבנתו בעסקים היתה דומה להבנתו ביחסי אנוש) קפץ כנחוש נחש ואמר שהוא יערוף לי את הראש ועוד מונחים של "הטרדה מילולית", אך אני בשלי. אם אתה רוצה, אמרתי לו, אתה יכול לפטר אותי, אבל החבר שלך (כי הנ"ל היה אכן חבר שלו ופקוד שלו בעבר) לא יצליח להסתדר כי הוא כבר נכשל וגם העובדים שלי לא ישתפו אתו פעולה. ראיתי כיצד חמתו בוערת בו אבל הישרתי מבט אליו ולא נסוגותי.

לפתע, צץ במוחו הרעיון הגאוני לעמת אותי עם הבוס החדש ועם העובדים שלי בנוכחותו. רבים לא היו שורדים מהעימות החזיתי הזה, אבל כאמור המעבדה..., וכששאל אותי מדוע אני מתנגד למינויו של החבר עניתי לו בנוכחות החבר והעובדים כי זה מינוי נפוטיסטי של חבר, שמקומו לא יכירנו בחברה שלנו (הנשיא היה חדש בתפקיד), החבר שלו כבר נכשל בעבר באותו התפקיד ואני לא מוכן לעשות עבורו את העבודה כאשר הוא יקצור את התהילה. העובדים שלי היו המומים אבל הם אהבו אותי כי לא היו מחיצות בינינו, היינו גם חברים במישור המשפחתי, דאגתי להם לשכר הוגן ולרכבים שעד אז לא היה להם, והם גם ידעו שאני צודק. כשראה הנשיא שהוא לא יצליח להביך אותי, שהעובדים שלי גם הם לא נבהלים, ושהחבר שלו מילא פיו מים, הוא סיים את הישיבה, קרא לי לחדרו ואמר לי שעומדות בפני רק שתי ברירות: או להתפטר או להיכנע.

למחרת באתי אליו עם מכתב התפטרות, אבל למזלי הוא כבר נסע לחו"ל. מילא את מקומו חבר שלי שהיה סמנכ"ל, אדם נעים הליכות ואתי, שידע מה התרומה שלי לחברה וניסה לשכנע אותי לקחת חזרה את מכתב ההתפטרות שלי. לבסוף בא לו גם כן רעיון גאוני, שלו אני חייב את הוילה שלי בדניה, את מניויי מאוחר יותר כסמנכ"ל מכירות וכספים, ואת כל ההצלחה שלי בקריירה. לעיתים רגע אחד קובע את גורלך וזה היה הרגע. הרקע אמנם היה קיים, המעבדה..., אך צריך לא רק אומץ, אלא גם מזל בשביל להצליח. ממלא המקום אמר לי פתאום: שמע, עוד כמה חודשים יבוא לחברה מנכ"ל חדש שאמנם ידווח לנשיא אך הוא יוכל לעשות כל מה שירצה בחברה, העיקר שיצליח להוציא אותה מהמיצר ולהפוך אותה לרווחית. את המנכ"ל החדש אתה מכיר היטב עבדת אתו שנים כשהוא היה הלקוח שלך ואתה היית איש המכירות ואם אני לא טועה הוא מאוד מעריך אותך. תתאזר בסבלנות כמה חודשים, מסרת לי את מכתב ההתפטרות אני שומר אותו במגירה שלי ולא עושה אתו דבר. אל תשתף פעולה עם הבוס החדש, תמשיך לנהל את העובדים שלך ולהצליח במה שאתה עושה ותדאג שכולם יידעו שאתה מביא לכל ההישגים. אתה מנהל מצוין, עובד מצטיין, אך יש לך מגרעת גדולה אחת, אתה צנוע מדי, תהיה איש יחסי הציבור שלך, אם אין זר שיהלל אותך תהיה אתה זה שמהלל את

עבודתך. אל תפחד שיגידו שאתה שוויצר, כי בחברה הישראלית מעריכים את אלה שדואגים לאינטרסים שלהם, בייחוד אם זה מגיע להם והם לא "קיש קיש" כמו הבוס הוירטואלי שלך. כשיבוא המנכ"ל החדש הוא ייתן לך את התפקיד ואולי תפקיד יותר בכיר. הנשיא לא יעשה כלום בינתיים, הוא מעוניין שהחברה תצליח ותן לו רק TO SAVE FACE. הוא אמר מה שאמר, כבודו נשמר, ומעבר לכך הוא לא יתערב יותר בענייניך.

וכך היה! תוך כמה חודשים בא הבוס החדש שלא רק נתן לי לנהל את המכירות אלא גם את הכספים של החטיבה. הצלחתי בתפקיד החדש מעל ומעבר למצופה, בלי אינטריגות, אך עם מכתבים ודו"חות תכופים שמבהירים בדיוק מי עושה את העבודה ומי מצליח בה. גם דרשתי את התמורה הכספית והעלאות משכורת, מניות ובונוסים, מה שקודם לא העזתי לבקש כי לא היה נעים לי. גם זה לא הלך בקלות, אבל אם לא קיבלתי - איימתי לחכימא ברמיזא ולשטיא בכורמיזא. מאוד הצלחתי בתפקיד, כולם ידעו - כי פרסמתי זאת והעריכו היטב את עבודתי. אך היו שיקולים אחרים מעבר להצלחה, לכסף ולמניות. על כך דנתי בהרחבה עם השינויים המתחייבים ברומן, במחזה, בספרים האקדמיים ובתיזה שלי לדוקטורט. אני גם חב את הקריירה האקדמית שלי, את הדוקטורט שלי, את כל ח"י הספרים שלי, את השינוי המשמעותי ביותר בחיי שהפך אותי לאדם טוב בהרבה, להתמודדות שלי בדילמות אתיות. גם כאן חברו יחדיו המעבדה שנתנה לי בטחון עצמי, הגיבוי המלא שקיבלתי מהבית מאשתי וילדי, המצפון שלי אותו קיבלתי בעיקר מאמי, והעובדה שאין לי עיניים גדולות ואני לא מוכן לעשות כל דבר בעד בצע כסף, על רקע המטען התרבותי העשיר שלי בספרות, תיאטרון וקולנוע.

הביטחון העצמי שלי נתן לי את האומץ לעזוב הכל ולפתוח בקריירה עצמאית ומי נתן לי את העבודה הגדולה הראשונה שלי – להבריא פעילויות מפסידות בחברה החדשה שלו – הנשיא שבינתיים עזב את החברה ועבר לנהל חברה אחרת. הוא לא שמר לי טינה, מה עוד שהוא נוכח לדעת שהחבר שלו לא היה מנהל דגול, שהוא חזר לעבוד איתי, אך בשני דרגים מתחתי, באחד מהשינויים הארגוניים התכופים, אך לא שמרתי גם לו טינה ונשארנו בידידות. בעולם הזה מעריכים בטחון עצמי, אומץ, אך זה לא מספיק אתה גם צריך מזל, מצפון, גיבוי מהבית, ומעל לכל – להתנהג כבן אדם כלפי כולם מבלי להתנשא, ורצוי שיהיה לך חוט שדרה ולא תישבר.

ומדוע הארכתי כה הרבה בסיפור אישי? כי סיפורי הוא אלגוריה להתחבטות עתיקת היומים של היהודים – יהללך זר ולא פיך. היהודים בגלות מקדמת דנא היו נחבאים אל הכלים עסקו במלאכות הקטנות שהרשו להם לעסוק בהם, לא התבלטו, לא ניסו להתרועע עם הגויים, גרו להם בשקט בגיטאות וניסו לקיים אורח חיים שגרתי, כשכל מאוויהם הם ללמוד תורה, להרוויח לפרנסתם הפשוטה ולעבוד את השם בבית הכנסת הצנוע. אבל הגויים התנכלו להם גם ככה, רדפו אותם, טבחו בהם, שרפו את בתי הכנסת ואת ספרי התורה, דחקו

אותם עוד ועוד עד אשר הגיעו לתנאי עוני מחפירים. אבל הם לא היו מוכנים לוותר על אמונתם ולהמיר את דתם. בצר להם ובצוק העיתים, החליטו חלקם לצאת ממעגל הקסמים הנוראי ולהצטרף למהפכנים בצרפת, ברוסיה, בגרמניה. אחרים חברו לתנועת ההשכלה וקראו לעצמם גרמנים בני דת משה. אחרים עלו לישראל, הצטרפו לתנועה הציונית, והקימו פה את הישוב. הם כבר לא הסתפקו במועט, הם רצו להגיע לפסגה בכל מה שעשו – בספרות, בציור, במוסיקה, בדרמה, בשירה, בקולנוע, במסחר, בבנקאות, בעסקים, במשפטים, בחשבונאות, ואפילו בפוליטיקה. אבל רבים עוד חששו מעינא בישא, מקנאת הגויים, אז הם שינו את שמותיהם בשביל לא להבליט את יהדותם. בעולם הסרטים גולדפיש הפך לגולדווין ודנילוביץ׳ הפך לדאגלס, בספרות רומן קאצ׳ב/קצב הפך לרומן גארי, אמיל הרצוג הפך לאנדרה מורואה, הזמר צימרמן הפך לדילן בעסקים – בלוך הפך לדאסו, רק בבנקאות רוטשיליד נשאר רוטשילד, גולדמן הוא גולדמן, וזאקס הוא זאקס.

זה לא עזר להם באירופה בזמן השואה – טבחו בהם עם או בלי שמות של גויים, גם אם הם היו חצי יהודים, גם אם הם המירו את דתם. ובישראל – היו הרבה שחשבו שלא נשרוד אם נקים את המדינה ואמרו שיש להמתין, בשביל לא להרגיז את העולם, בשביל לא לעצבן את הערבים. אמרו שלא צריך למרוד במלכות בתנועות מחתרת גם אם הבריטים אסרו על עליה וצידדו בערבים בפרהסיה. חיה בפרישות, התרחק מהזרקורים, אל תתבלט – הו, כמה יהודים כאלה אני עדיין מכיר, בישראל אך במיוחד בעולם הגדול ובצרפת. למזלנו הרע היה דרוש אסון בסדר גודל של השואה בשביל להוציא אותנו מחוסר הבטחון העצמי ולא לשים לב יותר למה יגידו הגויים, כי נוכחנו לדעת שאם תתבלט או לא - תמיד ישנאו אותך על היותך יהודי ושונה, אלא אם כן תיקח את גורלך בידיים ותהפוך לעם ככל העמים, עם בטחון עצמי, עם צבא, עם חקלאות, עם תעשיה.

וכיום, אנו מצויים על עוד פרשת דרכים – שנאת היהודים הפכה לגנגרנה בקרב האינטלקטואלים כביכול, יפי הנפש, החוברים בשנאתם ליהודים ולישראל לאסלמיסטים קיצונים, להתנהגה הפלשתינאית בגדה, בעזה, לאיראן בקצווי ארץ, אל קאעידה, חמאס, חיזבאלה, דאע״ש ושאר מרעין בישין. מקן לואץ׳ ועד תיאודוראקיס, מהפרלמנט המצרי ועד אחרון הנערים עם הסכינים, שונאים אותנו בתירוצים שונים – אם זה כבר לא בגלל עלילת הדם בדמשק, ברוסיה או בכל מקום אחר, זה בגלל כל השקרים שאנו טובחים בילדים מבלי לציין שהילדים התמימים כביכול באים עם סכינים ושוחטים נשים בהריון וילדים, שהילדים נמצאים באיזור שממנו יורה החמאס אלפי טילים לעבר ערי ישראל וצה״ל מגיב למקורות הירי. ישראל היא כביכול עם כובש, כאשר החזרנו כמעט את כל השטחים – את כל סיני, את כל עזה, את כל לבנון, ברמת הגולן אין כמעט אוכלוסיה מקורית, ביהודה ושומרון השלטנו במו ידינו את הפתח הרצחני ששחט למעלה מאלף אזרחים. טובחים ביהודים – מוסלמים המוסתים על ידי אימאמים או על ידי דאע״ש, גם אם אין ליהודים שום קשר עם

ישראל, רק כי רצו לקנות אוכל כשר, רק כי הלכו לבית ספר יהודי, לבית כנסת יהודי, או שסתם צעדו ברחוב עם כיפה. ולכן רבים וטובים החליטו כי יש לפתוח במערכה רבתי נגד התעוררות המפלצת הגזענית, ואני תורם את תרומתי הצנועה בהבלטת התרומה החיובית ביותר של היהודים לעולם – בתרבות, בכלכלה, במשפט, בעסקים, בפילוסופיה, במוסיקה, בסרטים, בתיאטרון. זהו אם כן הרקע לכך שלאורך כל הספר שלי ובמיוחד בפרק הבא הבאתי דוגמאות לתרומת העם היהודי בכל המישורים ובראשם בפרסי הנובל, שהיהודים המהווים רק 0.2% מאוכלוסית העולם קיבלו למעלה מ- 22% מכלל פרסי הנובל, וביניהם גם המחותן שלי דני שכטמן...

12. JEWISH AUTHORS IN MODERN LITERATURE, AND JEWISH PERSONALITIES – AND THEIR CONTRIBUTION TO THE WORLD'S WELFARE IN CONTEXT OF THE RESURGENT ANTI-SEMITISM IN EUROPE, IN ARAB AND MUSLIM COUNTRIES

INTRODUCTION

King Solomon, the wisest man in history, said "Don't be right often". And indeed, I hesitated to introduce this chapter in my book. Many wise men have argued that a main reason of anti-Semitism is Jewish boast. Don't speak too much about Judaism, God forbid that the "gentiles" would think that the Jews excel in all what they do, they believe anyhow that the world is run by Jewish money, and that Jews are everywhere – in law, in economics, in literature, in arts, in music, in business, they are at the forefront of capitalism and communism, they own the press, the theaters, the film industry, and they prevent the Christians and Muslims to thrive. Jews have won 22% of Nobel Prizes (see link). Nobel Prizes have been awarded to over 850 individuals, of whom at least 22%, almost 200, (without peace prize over 24%) were Jews, although Jews comprise less than 0.2% of the world's population (or 1 in every 500 people). Overall, Jews have won a total of 41% of all the Nobel Prizes in economics, 28% in medicine, 26% in Physics, 19% in Chemistry (including my in-law Dan Shecthman in 2011), 13% in Literature and 9% of all peace awards. This book comprises many chapters on literary criticism, and if we examine the contribution of Jews to world literature, we find that they have won 13% of Nobel Prizes in Literature and are only 0.2% of the world population, or 1% of the Western world. The West has won 90% of the prizes, which is also out of proportions in comparison to the world population. The Jews should have won out of the 112 laureates 1 prize and not 14, which is 1 of 8, or 12.5% of all the laureates: Paul Heyse (Germany, 1910), Henri Bergson (France, 1927), Boris Pasternak (USSR, 1958), Shai Agnon (Israel, 1966), Nelly Sachs (Sweden, 1966, wrote in German), Saul Bellow (US, 1976), Isaac Bashevis Singer (US, 1978, wrote in Yiddish), Elias Canetti (UK/born in Bulgaria, 1981, lived also in Germany, Austria and Switzerland, wrote in German), Joseph Brodsky (US, 1987, wrote in Russian), Nadine Gordimer (South Africa, 1991, wrote in English), Imre Kertesz (Hungary, 2002), Elfriede Jelinek (Austria, 2004), Harold Pinter (UK, 2005), Patrick Modiano (France, 2014), about one quarter of the laureates in the last years. In this survey I showed how about half of the most prominent German language authors in the 20th century were Jewish, and they operated mainly in the first half of the century, as they left Germany when Hitler came into power. We'll see in this chapter the important contribution of American, British, French, and Russian Jewish authors to the literature of their countries. And this is only literature, but Jews contribute also in Economics with more than 40% of the prizes won by Jews, or Sciences with more than 25%, these achievements may cause envy.

So, why brag? Why speak about topics that are taboos? Why not be politically correct and play down/conceal the origin of the authors/economists/scientists, like the French Jews excel so well? This book is open-hearted, breaking taboos, and is not politically correct if it means to be hypocrite. I would not write about those topics if there was not now all over the Muslim and Western world a tsunami of anti-Semtism that we have not encoutered since the first half of the 20th century. Palestinians and Arab leaders, and some Muslim leaders in the world and in Europe, have lost all inhibitions and have launched in the press and schools an anti-Semitic campaign demonizing the Jews like in the worst days of Nazi's propaganda. Right wing and left wing intelectuals, academics, and just common people old-school anti-Semites, have joined the plunder, the "Alayhum", reviving the Hep-Hep Riots of the 19th and 20th centuries, reminding us of the worst times of the Middle Ages and the hatred of Jews in Spain, Portugal and other European countries from this epoch until "yesterday". Their aim is to kill Jews, boycott them, deligitimize Israel and the Jews, and large segments of the public sympathize the agressors, the terrorists, the killers and not the victims. In this extreme situation, it is of the utmost importance to emphasize the huge contribution of the Jews and Israel to the world, to the economy, business, to the culture in literature, music, philosophy, psychology, economics, social sciences, art, etc.

Europe has to decide with whom they ally, with the progressive forces of Israel and the Jews, with the moderate Arabs and Muslims, or with the retrograde forces of ISIS, nuclear Iran, and the extreme Muslim fundamentalism. As anti-Semitism stems from two main reasons in the Middle Ages, in the time of the Inquisition, in the riots in Germany, Syria, Russia and Iraq, in Nazi Germany and in the boycott/kill the Jews campaign of today: envy from the huge achievements of the Jews and Israel in comparison to the poor achievements of the anti-Semites, but also chosing a scapegoat in order to rally the "believers" to the fundamentalist/Nazi cause. Hitler wanted to plunder the riches of the Jews and to rally the masses with the hatred of the Jews who caused World War I/hiper inflation/all the troubles of the defeated Germany, he rallied all the Germans who envied the tremendous achievements of the German Jews in business and culture, and who had the opportunity to steal all their business, their works of art, their houses.

The Arabs/Palestinian/Muslim fundamentalist leaders envy the success of Israel as compared to the economic situation in their states, the civil wars, the poverty, and rally the masses with the new Hep-Hep – al-Aqsa is in danger. It worked in the riots of 1921, it worked with the Nazi propaganda of Haj Amin Al Huseini, and it works with the defamatory propaganda of the Palestinian leaders in Israel, the leaders in some of the Arab countries, in Iran, and in fundamentalist Muslim states. Never mind that there are no more Jews and Europeans in the Arab world as they were all expulsed without their properties, they are still guilty of our situation, not us, not our corruption, not our wars, not our laws that descriminate women, not our breaches of human rights. If there are no more Jews in Arab countries there are too much in Israel - half of the Jewish population in the world, and they have to return to their homeland – to Poland (that has now only a few thousand Jews), to Russia, to France and to England, but Auzu billahi/God forbids not to the Arab lands that are now Judenrein like in Nazi Germany. And one of the Palestinian leaders who was asked by Yehoram Gaon on TV where will the Sabras born here return he said to Gehenom – to Hell, which means that my sons and grandchildren will go to hell as they were born in Israel, my wife will return to Romania, that has not found yet her birth certificate, and I will not return to Egypt as the Egyptian parliament has declined to give the right of return to the Jews who would want to return to Egypt when Israel will break up (a few thousands who are still alive in comparison to a population 80 million Muslims and Copts). But the French Jews will return to France and would have to suffer the harrassment by the Muslim extremists who kill them, beat them, and make huge demonstrations in Paris and Marseille against the Jews and the Israelis, although the French Jews have not done any harm to Muslims..

Palestinian leaders would never agree to recognize Israel as a Jewish homeland, as they believe that the Jews have no rights to Israel (listen to their Arabic speeches not to their interviews on BBC), the Holocaust is an exageration of the Jews, and the Jews have no rights to the holy places, as probably we never lived there in the past, when actually there never was a Palestinian state and throughout a thousand years there was a Jewish state and a majority presence in Israel. In this extremely pervasive, perverse, and defamatory situation we have to compare what is the contribution of the Jews and Israel to humanity and to their homelands in all the fields of culture and economy and the contribution of all the anti-Semites who want to boycott us and exterminate the Jews or the Jewish state, either directly or by allowing the Palestinians the right of return. We have to compare one by one the achievements of the anti-Semites individuals and nations and the achievements of the Jews and Israel – in literature, economy, business, art, theater, films, music, philosophy, psychology, technology, sciences, innovation, high tech, agriculture, even sports…, peace…, as opposed to the contribution of our defamators in terror, breaches of human rights, gender inequality, GDP, ethics, corruption, participation of the population in the riches of the countries – oil…, household income, income inequality, poverty, civil wars, external debt. Who contributed more: Jews/Christians/Japanese – the Western World, including third world countries that became first world without immense oil riches used to finance wars, terrorism and golden palaces, the 40 more ethical countries, as opposed to retrograde and corrupt countries: in human development, sustainability, health, education, social welfare, quality of life, economic dynamism, political environment, democracy, freedom, press freedom, economic freedom, social progress, productivity, competitiveness, financial development, credit rating, universities rating, distribution of wealth, globalization. When we compare those parameters we would get the answer on what are the causes of anti-Semitism/Europe – most of all envy and complexes.

I am aware that Israel is far from perfect, and I deal with it at length in this book and in my other books. The Jews are not perfect either, but in comparison to most of the other countries and people we are among the best, and I let the reader find what ranks have those who blame us. The highest level of hypocrisy is at the UN when Israel is the only country to be blamed on breaches of human rights and it is voted by countries that infringe human rights ten times more than Israel. We have to compare the achievements of the demonstrators against the Jews and Israel in Europe with those of the Jews and Israel in order to understansd why they demonstrate, but they are brainwashed by their leaders and by a monstruous propaganda similar to the Nazi propaganda. But when there is one journal who writes satires and caricatures against Islam, but also against Judaism and Christianity, they are executed by terrorists, as the anti-Semites can make caricatures against Jews and Israel worse than those of Der Stuermer (and no one will murder them for that as we live in democracies), but God forbids/Auzu billahi if someone makes a caricature against Islam. The tragic side of it is that I personally, and most of the Jews and leaders of Israel have a profound respect for Islam, Muslims, Arabs, and to most of the intelectuals who defamate Israel. Jews and Arabs are both Semites, we look alike, share a very similar language, and indeed without the interference of the extremists Jews can live in peace with Arabs, and also as was the vision of Herzl in Altneuland. Jews and Arabs can prosper together, making the Middle East an exemplary region, joining the European Union, we complement each other, there is no genetic difference between us, just a question of attitude and brainwash by the leaders. But as long as we live in a jungle of civil wars and exterme fundamentalism, we believe that we are the stronghold of Europe, America and progress against ISIS and the Middle Ages, as what happens today in the Middle East will happen tomorrow in Europe/America if they let the fundamentalists brainwash the millions of Muslims living there.

But instead of rallying forces with the moderate Europeans and Americans, the extremists are winning in the battle on propaganda, and Israel is losing ground. This book shall deal at length with those issues, but of course those who don't agree with what I write are invited to skip to the other segments of the book. But those who are curious to read the opinion of an Israeli intelectual are invited to read those chapters and to decide who is right and who is wrong. Therefore, in order to refute all the allegations against the Jews and Israel by anti-Semites and by other critics, I have decided to emphasize in some chapters of this book the contribution of the Jews and Israel and I am sure that it will diminish at least somewhat the pathological hate of the Jews, as I am not trying to brag, just to show the facts on our contribution, and the next time that my readers see a demonstration in Unter den Linden or the Champs Elysees, in London or in Scandinavia, or at the universities, they would remember that the Jews and Israelis are not the monsters depicted by the Palestinian/Arab/Muslim Fundamentalist propaganda, but they are the 22% of the Nobel Prize winners who have contributed a tremendous contribution to medicine, physics, chemistry, economics, literature, and also peace (our defamators have never won any prize, except the arch-terrorist Yasser Arafat…), but not only Nobel laureates, throughout the history of the Jewish people they have contributed a tremendous contribution to humanity.

How would the world look like without (link to List of Jews) the German scientist Einstein, the Austrian psychiatrist Freud, the authors: French Andre Maurois, Marcel Proust, Joseph Kessel, American Arthur Miller, David Mamet, Clifford Odets, Russian Boris Pasternak, British Pinter, Czech Kafka, German Heine, Israeli Agnon, the Italian painter Modigliani and Russian painter Marc Chagall, the composers Mendelssohn, Offenbach, Mahler, Meyerbeer, Kreisler, Darius Milhaud, Gershwin, Irving Berlin, Kurt Weill, Schoenberg, Leonard Bernstein, Elmer Bernstein, Aaron Copland, Stephen Sondheim, Jerome Kern, Bob Dylan, Oscar Hammerstein, Serge Gainsbourg, Joseph Kosma, Marvin Hamlisch, Francis Lemarque, the jazz musicians Burt Bacharach, Benny Goodman, Artie Shaw, the singers Joe Dassin, Sacha Distel, Georges Moustaki, Enrico Macias, Billy Joel, Simon & Garfunkel, Neil Diamond, Barbra Streisand, Carole King, the Barry Sisters, Neil Sedaka, Paula Abdul, Dinah Shore, Eddie Fisher, Dario Moreno, Barbara, Theodore Bikel, Mike Brant, Leonard Cohen, Al Jolson, Jan Peerce, Mireille.

The actors Sarah Bernhardt, Rachel, Danny Kaye, Groucho Marx, Jake Gyllenhaal, Scarlet Johansson, Barbra Streisand, Natalie Portman, Adrien Brody, Gwyneth Paltrow, Joaquin Phoenix, Rachel Weisz, Mathieu Amalric, Lisa Bonet, Helena Bonham Carter, Sean Penn, Live Schreiber, Kyra Sedgwick, Ayelet Zurer, Jamie Lee Curtis, Jeff Goldblum, Jane Seymour, Debra Winger, James Caan, Peter Coyote, Neil Diamond, Michael Douglas, Richard Dreyfuss, Harrison Ford, Goldie Hawn, Barbara Hershey, Miriam Margolyes, Rob Reiner, Anouk Aimee, Alan Arkin, Richard Benjamin, Steven Berkoff, Claire Bloom, May Britt, Dyan Cannon, Sammi Frey, Elliott Gould, Judd Hirsch, Dustin Hoffman, Harvey Keitel, Martin Landau, Piper Laurie, Jackie Mason, George Segal, Susan Strasberg, Chaim Topol, Gene Wilder, Lauren Bacall, Shelley Winters, Theodor Bikel, Mel Brooks, Tony Curtis, Peter Falk, Eddie Fisher, Laurence Harvey, Judy Holliday, Jack Klugman, Jerry Lewis, Walther Matthau, Paul Newman, Tony Randell, Simone Signoret, Mel Torme, Jean-Pierre Aumont, Matin Balsam, Jeff Chandler, Lee J. Cobb, Harry Baur, Pierre Arditi, Yvan Attal, Jean-Pierre Bacri, Patrick Bruel, Gad Elmaleh, Roger Hanin, Agnes Jaoui, Regine, Elsa Zylberstein, Emmanuelle Beart, Charlotte Gainsbourg, Kirk Douglas, Zsa Zsa Gabor, John Garfield, Hedy Lamarr, Zero Mostel, Dinah Shore, Eli Wallach, Melvyn Douglas, Peter Lorre, Fanny Brice, Eddie Cantor, Leslie Howard, Sam Jaffe, Paul Muni, Edward G. Robinson, Theda Bara, Al Jolson, Sophie Tucker, Eric von Stroheim.

The filmmakers Steven Spilberg, Woody Allen, Paul Mazursky, Carl Reiner, Billy Wilder, Peter Brook, Roland Joffe, Alexander Korda, Mike Leigh, Sam Mendes, Sidney Lumet, Stanley

Kubrick, Michael Curtiz, Milos Furman, Ernst Lubitsch, Fritz Lang, Joseph Mankiewicz, Joel and Ethan Coen, Jules Dassin, Roman Polanski, David Cronenberg, Otto Preminger, Arthur Penn, George Cukor, William Wyler, Michael Mann, Rob Reiner, Josef von Sternberg, Eric von Stroheim, Oliver Stone, Stanley Donen, Don Siegel, Jean-Pierre Melville, Fred Zinnemann, Mike Nichols, Barry Levinson, Istvan Szabo, John Frankenheimer, William Friedkin, Stanley Kramer, Marcel Ophuls, Claude Berri, Gerard Oury, Alan J. Pakula, Anatole Litvak, John Schlesinger, Joel Schumacher, Michel Hazanavicius, Ralph Bakshi, Philip Kaufman, Peter Bogdanovich, Richard Brooks, Sydney Pollack, Cedric Kahn, Claude Lanzmann, Moshe Mizrahi, Ephraim Kishon, Irvin Kershner, Claude Lelouch, Francois Truffaut, Robert Hossein.

How would the world of medicine look like without Jonas Salk who developed the polio vaccine – thus saving the lives of millions, Karl Landsteiner who discovered the human blood groups, the polio virus, and is the father of transfusion of blood – thus saving the lives of millions, Ernst Boris Chain who discovered penicillin's therapeutic action – thus saving the lives of millions, Selman Waksman who discovered Streptomycin and several other antibiotics – thus saving the lives of millions, Waldemar Haffkine who developed vaccines against cholera and bubonic plague – thus saving the lives of millions, Bernard Kouchner founder of Doctors Without Border, and so many others. A world without Rene Cassin – president of the European Court for Human Rights, the most famous economists – David Ricardo, Paul Samuelson, Simon Kuznets, Kenneth Arrow, Milton Friedman, Lawrence Klein, Franco Modigliani, Robert Solow, Joseph Stiglitz, Paul Krugman. How would history be without the contribution of King David, King Solomon, Moses, Jesus (who was a social activist Jew crucified by "neoliberal" Romans), Rambam/Maimonides, Rashi, Spinoza, Disraeli, Rabin, & many researchers say that even Cervantes & Colombus were Jewish. Jews were among the most prominent entrepreneurs and business moguls in France – Andre Citroen, founder of Citroen car factories, Marcel Dassault, founder of the Dassault Aircraft factories, Daniel Carasso, founder of the Danone food factories, Pierre Wertheimer, co-founder (investing in the late 1920s) of the couture and parfumerie company Chanel, and the financiers – the Rothschild family, the Dreyfus family, and the Lazard family. Some well-known French politicians were also Jewish: Leon Blum, Adolphe Cremieux, Pierre Mendes-France, Michel Debre, Laurent Fabius, Jack Lang, Simone Veil, and others. We can of course cite here the names of the prominent Jewish businessmen and politicians in the US, UK, Germany, Italy, Russia, etc., but they can be found in the politicians List of Jews, including Lenin (with a Jewish grandfather), the well known businessmen in the UK – including my Egyptian born compatriot Sir Ronald Cohen, known as the father of British venture-capital/founder of Apax Partners and of social investment – founder of Bridges Ventures.

The list of the Jewish American businessmen List of Jews, is really impressive. We find there the financiers who founded Warburg, Goldman Sachs, Blackstone, Soros, the founders of Starbucks, Levi Straus, Calvin Klein, Home Depot, Mattel, Max Factor, Estee Lauder, The Gap, the owners of The New York Times (that maybe explains the pro-Israeli articles of the newspaper… I'm just kidding), New England Patriots, Las Vegas Venetian and Sands Casinos, real estate, hotels, Hyatt, Carnival, and the founders/CEOs in the film/TV industry: Miramax, Paramount, Columbia, 20th Century Fox, Fox Film, Warner, Time Warner, Disney, Dreamworks, ABC, Universal, MGM, CBS, Viacom, NBC, RCA. Jews and Israelis are among the most famous technology wizards who innovated so much at Intel, Google, Facebook, cellular phones, Waze, computers, space, irrigation, agriculture, physics, chemistry, and some of the most important breakthoughs in medicine & biotechonology. The most renowned are: Sergey Brin and Larry Page founders of Google, Mark Zuckerberg founder of Facebook, Andrew Grove founder of Intel, Michael Dell founder of Dell, Steve Ballmer who was CEO of Microsoft and had 8% of its shares, Lawrence Ellison founder of Oracle, Sandy Lerner founder of Cisco, Irwin Jacobs

founder of Qualcomm, Benjamin Rosen Chairman of Compaq, Beny Alagem founder and CEO of Packard Bell, Rob Glaser CEO of Real Networks, Jerry Greenberg founder of Sapient. Theodor Maiman successfully fired the first working laser in 1960, there were other important inventions in genetic engineering, Materials, pacemakers and defibrillators… More than half of Jewish adults (55%) in the US received college degree and 25% earned a graduate degree. More than 60% of all employed Jews in the US are in one of the three highest status job categories: business/finance, professional/technical, management/executives. Israeli talent invented Intel's Pentium, Checkpoint's FireWall Internet Security, the cell phone developed at Motorola Israel, the voice mail techonology, the Disk on Key, the highest level of scientific papers per capita, startups per capita, the world's second highest supply of new books per capita, technology protecting airlines from missile attacks, Drip Irrigation causing a revolution in agriculture, Quicktionary, the sun-heated water tank, etc., while Jews were not involved in terror. I must restrict this statement – there were individual Jews who murdered Arabs – tens of victims in some cases, but they were always condemned by the authorities and almost all the Israeli population, they were caught and sent to prison, and at Israeli schools Jewish kids are not taught defamatory allegations against the Arabs and the Muslims. The situation is completely opposite with the Palestinian Authority which glorifies terrorists, finances their families, defamates Jews inciting young kids of 13 to kill Jewish children, women to stab civilians, rich Arab countries finance terror and wars, while their religion promises the Shahids 72 virgins in heaven.

Danny Lewin founder of Akamai, was killed in the 9/11 attacks in American Flight 11, proving that 9/11 was not a Jewish/Zionist conspiracy, although the anti-Semites accuse the Jews to have planned and executed the 9/11 attacks. In 2003, the Anti-Defamation League (ADL) published a report attacking "hateful conspiracy theories" that the 9/11 attacks were carried about by Israelis and Jews, saying they had the potential to "rationalize and fuel global anti-Semitism." It found that such theories were widely accepted in the Arab and Muslim world, as well as in Europe and the United States. Many Muslims live in a virtual reality, including notorious Egyptians which defamate Israel and the Jews, after Israel has made peace with Egypt and withdrawn from all its territories. The Anti-Defamation League lists Zionist conspiracies including spreading poisons (Jan 1995, *Al-Ahram*), spreading AIDS (*Al-Shaab*), blood rituals (June 1995, *Al-Ahram*), leading an international conspiracy against Islam (March 1995, *Al-Ahram*), and creating the myth of the Holocaust (Dec 1995 – Feb 1996, *Egyptian Gazette*). But the Palestinian president Abu Mazen excels in that as well after writing his PhD dissertation on this subject. Again, virtual reality. Conspiracy theories holds the Jews responsible for killing American Presidents Abraham Lincoln and John F. Kennedy, and causing the French and Russian revolutions. Zionists are seen as a threat to the world. A widespread conspiracy theory after the September 11 attacks blamed Israel and Mossad for the attacks. *Protocols of the Elders of Zion*, an infamous hoax document purporting to be a Jewish plan for world domination, is commonly read and promoted in the Muslim world. Conspiracy theorists in the Arab world have claimed that ISIL leader Abu Bakr al-Baghdadi is in fact an Israeli Mossad agent and actor called Simon Elliot. Just a moment, this is fantastic, at last the anti-Semites have a strong evidence of the evils of the Jews and Israelis. There is a huge conspiracty of the Jews/Israelis to conquer the world with ISIL/ISIS/Daesh, and after the world will be conquered al-Baghdadi, alias Simon Elliot, will force all the Christians and Muslims to convert to Judaism, in the Jewish Caliphate, building the Temple in Oxford. I contribute here another evidence to the conspiration theory – Gamal Abdel Nasser, the President of Egypt, was a Mossad agent called Gamliel Oved Netzer, otherwise how can you explain the huge defeats of the Egyptian army in 1956 and 1967. He did it on purpose to let the Israelis win!

The rumors claim that NSA documents leaked by Edward Snowden reveal this connection. Snowden's lawyer has called the story "a hoax." The ADL's report found that "The Big Lie has

united American far-right extremists and white supremacists and elements within the Arab and Muslim world". It asserted that many of the theories were modern manifestation of the 19th century Protocols of the Elders of Zion, which purported to map out a Jewish conspiracy for world domination. The ADL has characterized the Jeff Rense website as carrying anti-Semitic materials, such as "American Jews staged the 9/11 terrorist attacks for their own financial gain and to induce the American people to endorse wars of aggression and genocide on the nations of the Middle East and the theft of their resources for the benefit of Israel". Pedro A. Sanjuan, a former United Nations diplomat, alleged that antisemitic 9/11 conspiracy theories were common at high levels of the UN following 9/11. There are therefore some Muslim/Arab people and organizations who live in a virtual reality and spread false anti-Semitic lies against the Jews and Israel that unfortunately thousands Europeans and millions Muslims believe, one of the worst is the allegation that the CIA and the Mossad have planned and executed the 9/11 attacks. They are so worried that the world will think that Arabs and Muslims did it that like lunatics who live in a virtual reality they have invented a story that Muslims and Arabs did not do it, but Jews, Israelis and Americans. You have to read the stories that they invent in order to understand in what state of illusion they live, and it is a sheer tragedy that millions believe them including important people as seen in those articles. Roger Cohen theorizes that the popularity of conspiracy theories in the Arab world is "the ultimate refuge of the powerless", and Al-Mumin Said noted the danger of such theories in that they "keep us not only from the truth but also from confronting our faults and problems..." But they are not alone, important Europeans and Americans have found a link between the Palestinian conflict and the mass murder of Parisians in Black Friday 13/11 attacks.

And if we started with poor Danny Lewin who was killed by Muslim Arab terrorists in the 9/11 attacks, we bring here the hallucinatory accusation that he was responsible for the attack and he still lives, and that is what those anti-Semites write: "**Daniel Lewin:** Lewin, an Israeli Jew, was confirmed to be a member of the special Israeli commando unit, the Sayeret Matkal, which specializes in "anti-hijack" takeovers and assassinations. The official narrative has it that Lewin got involved in a struggle with one of the alleged hijackers and ended up getting shot, which was later revised to being stabbed. The suggestion here is not that Lewin was on a suicide mission and flew into the towers; rather that he landed the plane at Stewart Airport where it was swapped for a remote control drone. Stewart Airport was the "privatized" airport where the flight-paths of the alleged planes that hit the twin towers, oddly converged." We, the fundamentalist Muslims and Arabs are OK, we are not responsible for the 9/11 New York/Washington attacks, the Black Friday 13/11 Paris attacks, all the attacks against innocent civilians in London, Madrid, Brussels, Buenos Aires, Iraq, Syria, Afghanistan. The Jews and the Israelis are responsible for all the attacks and the evil in the world, and the peacelovings at the British, Swedish, French, Irish, and American universities will believe us and justify the Hamas, the Hizballah, ISIS, Iranian attacks, as they were either executed by Arab/Muslim victims oppressed by the Jews and the Israelis in a justified war of independence (where hundreds of thousands of Syrian, Iraqis, Algerians, Yemenites and Sudanese were murdered by the Jews or because of the Jews), or by a Jewish conspiracy. And if you don't believe us ask Herr Hitler, Herr Goebbels, Herr Himmler, Sayyid bin Laden, Sayyid Haj Amin al-Husseini, Sayyid Arafat… Lie again and again, until all the fools will believe you! And anyhow, the British academic peacelovings boycotting Israelis are probably the grandsons of those who worshiped the defeatist policy of Mr. (he refused any title) Neville Chamberlain, or the pro-Nazzi attitude of king Edward VIII, who worshiped Lawrence of Arabia, or were the blind admirers of the arch-butcher tovarish Stalin, together with other foolish admirers in France, Italy, Spain, Greece, Germany, Poland, and Moscow.

FRENCH AUTHORS, SOCIAL SCIENTISTS (WIKIPEDIA - LIST OF FRENCH JEWS)

- Tristan Bernard (1866–1947) playwright & novelist, father of Raymond Bernard and Jean-Jacques Bernard[178]
- Jean-Jacques Bernard (1888–1974) playwright, Son of Tristan Bernard & brother of Raymond Bernard[179]
- Henri Bernstein (1876–1953) playwright[180]
- Henri Blowitz (1825-1903) Bohemian-born journalist[181]
- Paul Celan (1920–1970) Romanian-born poet[182]
- Romain Gary (1914–1980) Russian Empire-born novelist[183]
- René Goscinny (1926–1977) comic book author and editor, co-creator of Asterix.[184][185]
- Élie Halévy (1760-1826) Bavarian-born French Hebrew poet, author and secretary of the Jewish community of Paris. Father of Fromental Halévy and Léon Halévy.[7]
- Max Jacob (1876–1944) poet[186]
- Edmond Jabès (1912–1991) Egyptian-born poet[187]
- Joseph Joffo (1931–) writer[188]
- Gabriel Josipovici (1940–) novelist[189]
- Gustave Kahn (1859–1936) poet & art critic[190]
- Joseph Kessel (1898–1979) Argentinian-born novelist & journalist[191]
- Justine Lévy (1974–) novelist, daughter of Bernard-Henri Lévy[192]
- André Maurois (1885–1967) author[193]
- Alain Mamou-Mani, born 26 December 1949 in Nabeul, Tunisia is a French film producer and writer.
- Albert Memmi (1921–) Tunisian-born novelist & sociologist[194]
- Catulle Mendès (1841-1909) poet and man of letters (half Jewish)[195]
- Patrick Modiano (1945–) writer (half Jewish), Nobel Prize for Literature Winnner (2014)
- Nine Moati (1938–) Tunisian-born novelist *Les Belles de Tunis* & screenwriter. Sister of Serge Moati.[197]
- Irène Némirovsky (1903–1942) writer[198]
- Georges Perec (1936–1982) novelist[199]
- Marcel Proust (1871–1922) writer (half Jewish) [200]
- Yasmina Reza (1959–) playwright[201]
- Nathalie Sarraute (1900–1999) Russian-born writer[202]
- Jean-Jacques Schuhl (1941–) writer[203]
- Anne Sinclair (1948–) political journalist; wife of Dominique Strauss-Kahn[204]
- André Suarès (1868–1948) poet[205]
- Elsa Triolet (1896-1970) Russian-born novelist[206]
- Tristan Tzara (1896–1963) Romanian-born poet[207]
- Ilarie Voronca (1903–1946) Romanian-born poet & essayist[208]
- Bernard Werber (1961–) best-selling author[209]

Social scientists

- Albert Aftalion, Bulgarian-born French economist[51]
- Raymond Aron (1905–1983) sociologist[52]
- Julien Benda (1867–1956) philosopher & novelist[53]
- Henri Bergson (1859–1941) philosopher, Nobel Prize (1927)[37]
- Marc Bloch (1886–1944) historian & Resistance leader[55]
- Hélène Cixous (1937 –) Algerian-born feminist critic[56]
- Jacques Derrida (1930–2004) Algerian-born philosopher[57]
- Émile Durkheim (1858–1917) sociologist[58]
- Josy Eisenberg (1933 –) author, TV host, rabbi, screenwriter[59]

- Alain Finkielkraut (1949 –) essayist[60]
- Pierre Goldman (1944–1977) philosopher, author, thief who mysteriously assassinated (half Jewish). Son of Alter Mojze Goldman, half-brother to Robert Goldman and Jean-Jacques Goldman.[62]
- Jean Gottmann (1915–1994) Russian Empire-born geographer[63]
- Daniel Halévy (1872-1962) historian. Son of Ludovic Halévy, brother to Élie Halévy, grandson of Élie Halévy, half brother to Lucien-Anatole Prévost-Paradol[32]
- Emmanuel Lévinas (1906–1995) Russian Empire-born philosopher[64]
- Claude Lévi-Strauss (1908-2009) cultural anthropologist ans ethnologist
- Bernard-Henri Lévy (1948 –) Algerian-born philosopher[65]
- Serge Moscovici (1925 –) Romanian-born social psychologist, current the director of the Laboratoire Européen de Psychologie Sociale. Father of Pierre Moscovici[39]
- Salomon Reinach (1858–1932) historian & archaeologist[66]
- Maxime Rodinson (1915–2004) historian[67]
- Jacob Rodrigues Pereira (1715–1780) first to teach the deaf[68]
- Ignacy Sachs (1927 –) Polish-born economist[69]
- George Steiner (1929 –) literary critic[70]
- Simone Weil (1909–1943) philosopher & mystic[71]

US AUTHORS, PLAYWRIGHTS, POETS, ECONOMISTS (LIST OF AMERICAN JEWS)

AUTHORS

- Warren Adler, novelist and short story writer, known for *The War of the Roses*,[1] *Random Hearts*, and *The Sunset Gang* [2]
- Molly Antopol, short story writer, 2014 National Book Award nominee [3]
- Max Apple, novelist and short story writer, known for memoirs about his grandparents and his collection *The Oranging of America*, in which he fantastically reimagines the burgeoning commercial monoculture of the 1970s
- Isaac Asimov, novelist, short story writer and prolific author of nonfiction, known for his science fiction works about robots and for writing books in 9 of the 10 categories of the Dewey Decimal Classification[4]
- Saul Bellow, novelist and winner of the Pulitzer Prize, the Nobel Prize for Literature, and the National Medal of Arts[5]
- Aimee Bender, novelist and short story writer, known for her often fantastic and surreal plots and characters[6]
- Harold Bloom, literary critic
- Michael Chabon, novelist and short story writer, winner of the Pulitzer Prize in 2001 for *The Amazing Adventures of Kavalier & Clay* [7]
- Bernard Cooper, novelist, short story writer[8]
- E.L. Doctorow, novelist[9]
- Richard Ellmann, literary critic, won National Book Award for Nonfiction
- Nathan Englander, short story writer and novelist, finalist for the Pulitzer Prize[10]
- Barthold Fles,[11] literary agent and non-fiction writer
- Jonathan Safran Foer, novelist and non-fiction writer, best known for novels *Everything Is Illuminated* (2002) and *Extremely Loud and Incredibly Close* (2005)
- Emma Goldman, anarchist writer[12]
- Rebecca Goldstein, novelist and philosopher
- Allegra Goodman, novelist and short story writer
- Joseph Heller, author of *Catch-22*[13]

- Joshua Henkin, novelist
- Christopher Hitchens, literary critic and political activist[14][15]
- Dara Horn, novelist
- Irving Howe, literary critic[16]
- Erica Jong, novelist and poet, best known for second-wave feminist work *Fear of Flying* (1973)
- Roger Kahn, author of *The Boys of Summer* (1972)
- Jerzy Kosinski, author of *The Painted Bird*
- Nicole Krauss, best known for her three novels, *Man Walks Into a Room* (2002), *The History of Love* (2005) and *Great House* (2010)
- Ewa Kuryluk, author of *Veil of Veronica*
- Emma Lazarus, poet and novelist[17]
- Fran Lebowitz, author, known for her sardonic social commentary on American life through her New York sensibilities[18]
- Harry Levin, literary critic and Joyce scholar
- Norman Mailer, novelist, journalist, essayist, playwright, film maker, actor and political candidate
- Bernard Malamud, novelist, won National Book Award and Pulitzer Prize
- Cindy Margolis, author of *Having a Baby... when the Old-fashioned Way Isn't Working, Hope and Help for Everyone Facing Infertility*
- Seymour Martin Lipset, political sociologist [19]
- Leonard Michaels, writer of short stories, novels, and essays
- Reggie Nadelson, novelist known particularly for her mystery works[20]
- Mark Obama Ndesandjo, author, half-brother of President Barack Obama[21]
- Tillie Olsen, first-wave feminist writer, best known for her novella *Tell Me a Riddle*, title story in a collection of four short stories and winner of the O. Henry Prize in 1961
- Cynthia Ozick, short story writer, novelist, and essayist[22][23]
- Grace Paley, short story writer and poet; finalist for both National Book Award and Pulitzer Prize
- S. J. Perelman, humorist, essayist, screenwriter
- Joan Peters, author of *From Time Immemorial*
- Jodi Picoult, novelist[24]
- Daniel Pinkwater, children's and young adult author
- Chaim Potok, author and rabbi
- Ayn Rand, novelist and founder of Objectivism[25]
- Lea Bayers Rapp,[26] non-fiction and children's fiction writer
- Henry Roth, novelist and short story writer
- Philip Roth, known for autobiographical fiction that explored Jewish and American identity[27]
- Norman Rosten, novelist[28]
- J.D. Salinger, author of *The Catcher in the Rye*[29]
- Gary Shteyngart (born 1972), Russian-born writer[30]
- Isaac Bashevis Singer, leading figure in Yiddish literature, won Nobel Prize[31]
- George Steiner (born 1929), literary critic[32]
- Daniel Stern, novelist[33]
- Louise Stern, novelist and playwright[34]
- Jonathan Tropper, novelist[35]
- Leopold Tyrmand, writer[36]
- Leon Uris (1924-2009), historical novelist
- Judith Viorst (born 1932), known for her children's literature[37]

- Sadie Rose Weilerstein (1894-1993), author of children's books, including the K'tonton stories about the adventures of a thumb-sized boy[38]
- Nathanael West, novelist
- Elie Wiesel, Holocaust survivor and author of 57 books[39]

PLAYWRIGHTS

- David Adjmi[1]
- Lynn Ahrens[2]
- Sholom Aleichem[3]
- Woody Allen (born 1935) Academy Award-winning film director, writer, actor, and comedian[4]
- George Axelrod[5]
- Jeff Baron
- S. N. Behrman[6]
- David Belasco[7]
- Saul Bellow[8]
- Leo Birinski
- Mel Brooks[9]
- Paddy Chayefsky[10]
- Betty Comden & Adolph Green[2]
- Norman Corwin[11]
- Howard Dietz[12]
- Edward Einhorn[13]
- Eve Ensler[14]
- Harvey Fierstein[15]
- Edna Ferber[16]
- Herb Gardner[10]
- Larry Gelbart[17]
- Joel Gersmann[18]
- Josh Greenfeld[19]
- Oscar Hammerstein II[20]
- Otto Harbach[2]
- Yip Harburg[21]
- Moss Hart[22]
- Ben Hecht[23]
- Lillian Hellman[24]
- Peretz Hirshbein[25]
- Israel Horovitz[26]
- Sidney Howard[27]
- George Jessel[28]
- George S. Kaufman[22]
- Sidney Kingsley[29]
- Tony Kushner[30]
- James Lapine[31]
- Arthur Laurents[32]
- H. Leivick[33]
- Alan Jay Lerner[34]
- Ira Levin[35]
- Craig Lucas[36]

- David Mamet[37]
- Donald Margulies[38]
- Arthur Miller[39]
- Becky Mode[40]
- Itamar Moses
- Clifford Odets[41]
- Jonathan Rand[42]
- Carl Reiner[43]
- Elmer Rice[44]
- Morrie Ryskind[45]
- Rod Serling[46]
- Irwin Shaw[47]
- Wallace Shawn[48]
- Sidney Sheldon[49]
- Martin Sherman[50]
- Neil Simon[51]
- Isaac Bashevis Singer[52]
- Jill Soloway — playwright, television writer[53]
- Aaron Sorkin (born 1961) screenwriter, producer and playwright[54]
- Gertrude Stein
- Joseph Stein[55]
- Louise Stern[56]
- Jeffrey Sweet[57]
- Alfred Uhry[58]
- Wendy Wasserstein (1950–2006) playwright and an Andrew Dickson White Professor-at-Large at Cornell University, also the recipient of the Tony Award for Best Play and the Pulitzer Prize for Drama[59]
- Jerome Weidman[60]
- Franz Werfel[61]
- Norman Wexler screenwriter of "Saturday Night Fever","Joe", "Serrpic", "Mandingo"
- Rory Winston Playwright, poet, comedy writer, reviewer[62]

POETS - (**) are winners of the Pulitzer Prize for Poetry.

- Seth Abramson, poet
- David Berman, poet, rock musician and cartoonist
- Charles Bernstein, poet
- David Biespiel, poet
- Joseph Brodsky, poet, U.S. Poet Laureate, Nobel Prize (1987)
- Richard Chess, poet, professor of Jewish Studies at UNCA
- Carl Dennis, poet **
- Alter Esselin, carpenter, poet
- Norman Finkelstein, poet,
- Allen Ginsberg, beat poet
- Louise Glück, poet **
- Jorie Graham, poet **
- Allen Grossman, poet
- Marilyn Hacker, poet
- Anthony Hecht, poet **
- John Hollander, poet, critic

- Richard Howard, poet, translator **
- Chester Kallman, poet, librettist
- Rodger Kamenetz,poet
- Burt Kimmelman, poet
- Kenneth Koch, poet
- Wayne Koestenbaum, poet
- Maxine Kumin, poet **
- Stanley Kunitz, poet **
- Emma Lazarus, poet
- Denise Levertov, poet (born UK)
- Philip Levine, poet **
- Samuel Menashe, poet
- Adah Isaacs Menken (1835?-1868), actress and poet[2]
- Abel Meeropol, poet
- Richard Michelson, Poet, Children's Book Author.
- Howard Nemerov, poet **
- George Oppen, Objectivist poet **
- Alicia Ostriker, poet
- Rochelle Owens, poet
- Paul Pines, poet,writer
- Robert Pinsky, Poet Laureate of the United States (1997–2000)
- Hyam Plutzik, poet
- Felix Pollak, poet, translator, librarian
- Gabriel Preil, Hebrew Poet
- Carl Rakosi, Objectivist poet
- Abraham Regelson, poet, translator
- Charles Reznikoff, Objectivist poet
- Adrienne Rich, poet
- Jerome Rothenberg, poet
- Raphael Rudnik, poet
- Muriel Rukeyser, poet
- Benjamin Saltman, poet
- Delmore Schwartz, poet
- Frederick Seidel, poet
- Karl Shapiro, poet **
- Carl Solomon, beat poet
- Gertrude Stein, Modernist poet/writer
- Gerald Stern, poet
- Samuel Ullman, poet [3]
- Louis Untermeyer, poet and anthologist [1]
- Zvi Yair, poet
- Louis Zukofsky, Objectivist poet

ECONOMISTS

- George Akerlof, Nobel Prize (2001)
- Kenneth Arrow, Nobel Prize (1972)
- Robert Aumann, Nobel Prize (2005)
- Yoram Barzel
- Gary Becker, Nobel Prize (1992)[1]

- Ben Bernanke
- Walter Block, Harold E. Wirth Endowed Chair in Economics at Loyola University in New Orleans [2]
- Arthur F. Burns
- Peter Diamond, Nobel Prize (2010)
- Barry Eichengreen, professor at University of California, Berkeley
- Robert Fogel, Nobel Prize (1993)
- David D. Friedman, son of Milton Friedman
- Milton Friedman, Nobel Prize (1976)
- Alan Greenspan
- John Harsanyi, Nobel Prize (1994)
- Leonid Hurwicz, Nobel Prize (2007)
- Daniel Kahneman, Nobel Prize (2002)
- Israel Meir Kirzner
- Lawrence Klein[3]
- Paul Krugman, Nobel Prize (2008)
- Simon Kuznets, Nobel Prize (1971)
- Emil Lederer, economist[4]
- Wassily Leontief, Nobel Prize (1973)
- Harry Markowitz, Nobel Prize (1990)
- Eric Maskin, Nobel Prize (2007)
- Merton Miller, Nobel Prize (1990)
- Hyman Minsky
- Franco Modigliani
- Toby Moskowitz, financial economist[5]
- Roger Myerson, Nobel Prize (2007)
- Alvin E. Roth, Nobel Prize (2012)
- Russ Roberts, host of *EconTalk*
- Murray Rothbard
- Nouriel Roubini, Iranian-American macroeconomist [6]
- Jeffrey Sachs, director of the Earth Institute at Columbia University
- Paul Samuelson, Nobel Prize (1970)
- Myron Scholes, Nobel Prize (1997)[7]
- Henry Schultz
- Anna Schwartz
- Herbert A. Simon, Nobel Prize (1978)
- Robert Solow, Nobel Prize (1987)
- Herbert Stein
- Joseph Stiglitz, Nobel Prize (2001)

UK AUTHORS, POETS, PLAYWRIGHTS, HISTORIANS (LIST OF BRITISH JEWS)

Authors, A-J

- Grace Aguilar [1], novelist & poet
- Naomi Alderman [2], novelist, winner of the Orange Award for new writers 2006
- Lisa Appignanesi [3], novelist
- Jillian Becker [1]
- Alain de Botton [4], writer

- Caryl Brahms,[2] writer
- David Bret biographer, broadcaster & chansonnier (French-born, Jewish father)
- Anita Brookner [5], novelist
- Ian Buruma [6], Dutch-born journalist and writer
- Elias Canetti [7], novelist, man of letters, Nobel Prize (1981) (Bulgarian-born)
- Chapman Cohen,[3] writer on secularism
- Jackie Collins [8], novelist
- Alan Coren,[4] humorous writer

  His children, Giles and Victoria, are also writers

- Charlotte Dacre [9], novelist and poet
- Isaac D'Israeli [10], writer
- Jenny Diski [11] writer
- Richard Ellmann,[5] literary scholar and biographer
- Moris Farhi, writer (Turkish born): TimesAd
- Benjamin Farjeon [6]
- Eleanor Farjeon, daughter of Benjamin Farjeon
- Gilbert Frankau,[7] writer
- Gillian Freeman [12], novelist & screenwriter
- Stephen Fry [13], actor & writer
- Neil Gaiman [14], fantasy writer
- Ralph Glasser (Growing up in the Gorbals)
- Louis Golding [15], novelist
- Lewis Goldsmith, journalist and political writer [8]
- Linda Grant [16], novelist
- Charlotte Haldane [17], feminist writer
- Basil Henriques [18]
- Muriel Gray [19], Author, 'The Tube' presenter.
- Zoë Heller [20], author (Jewish father)
- Noreena Hertz [21], great granddaughter of Joseph Hertz (Chief Rabbi of the British Empire)
- Anthony Horowitz, famous works include the *Alex Rider* series.
- Eva Ibbotson, known for her award-winning children's books and for her romance novels.
- Joseph Jacobs [22], folklorist
- Howard Jacobson [23], writer & broadcaster
- Ruth Prawer Jhabvala[9] novelist and screenwriter
- Gabriel Josipovici, novelist and short story writer (JYB 2005 p215)

Authors, K-Z

- Judith Kerr [24], children's writer
- Gerald Kersh [25], novelist.
- Matthew Kneale [26], writer (Jewish mother)
- Arthur Koestler [27], novelist & critic
- Bernard Kops [28], poet
- Marghanita Laski [29], writer
- Stephen Laughton, playwright
- Sir Sidney Lee (1859–1926) [30], biographer and literary scholar
- Joseph Leftwich [31], writer, one of the Whitechapel Boys

- David Levi,[10] writer on Jewish subjects
- Amy Levy, 1861–1889, poet, novelist, short story writer, essayist.
- Paul Levy, food writer, biographer. Long rabbinical pedigree, vide "Finger Lickin' Good: A Kentucky Childhood," (London 1986)
- Emanuel Litvinoff [32], novelist.
- Leo Marks [33], cryptographer & screenwriter
- Anna Maxted, writer, journalist
- George Mikes, Encyclopaedia Judaica vol 6, column 789, Hungarian-born comic writer
- Santa Montefiore,[11] author (convert)
- Simon Sebag Montefiore [34], writer
- Joseph Pardo (c. 1624 – 1677), hazzan and writer
- Alexander Piatigorsky [35] writer, philosopher, culture theorist Winner of the Russian Bely Prize (2002)for literature
- Harold Pinter [36], writer, playwright
- Frederic Raphael [37], screenwriter, novelist & critic
- Michael Rosen [38], novelist, poet & broadcaster
- Bernice Rubens [39], novelist
- Will Self [40], novelist (Jewish mother)
- J. David Simons, novelist
- Clive Sinclair novelist
- Muriel Spark, [41], novelist (Jewish father, possible Jewish mother; converted to Catholicism later in life)

  Jewish Chronicle 13/3/1998 p1: "Dame Muriel Spark, the author of "The Prime of Miss Jean Brodie" and several other celebrated works, is halachically Jewish." (Says her mother was Jewish too.)

- William Sutcliffe, Novelist - New Boy(1986); Are You Experienced? (1997); Whatever Makes You Happy (2008); The Wall (2013), set in an Israel colony.
- Adam Thirlwell, novelist
- Fredric Warburg, author and publisher
- Stephen Winsten Jewish Quarterly article on the Whitechapel Boys, writer
- Leonard Woolf [42], writer & activist
- Israel Zangwill [43], novelist :"Israel Zangwill, Anglo-Jewish writer and political activist, was probably the best known Jew in the English-speaking world at the start of the twentieth century."
- Theodore Zeldin, writer

Poets

- Dannie Abse [44], poet, brother of Leo Abse and psychoanalyst Wilfred Abse
- Al Alvarez [45], poet
- Ivor Cutler [46], poet, humorist, musician
- Elaine Feinstein [47], poet, writer, biographer
- Rose Fyleman,[12] children's writer
- Karen Gershon [48], German-born poet
- Philip Hobsbaum [49], poet
- Jenny Joseph, poet (The Times (London); 23/11/02; Amanda Craig; p. 6)
- Laurence Lerner [50], poet (born South Africa)
- Amy Levy [51], poet & novelist

- Vivian de Sola Pinto [52], poet
- John Rodker, poet and publisher[13]
- Isaac Rosenberg [53], war poet
- Jon Silkin [54], poet
- Arthur Waley, poet and prose writer
- Humbert Wolfe,[14] poet and civil servant

Playwrights

- Peter Barnes [55], playwright
- Steven Berkoff [56], playwright, actor, author, and theatre director
- Ronald Harwood [57], playwright & screenwriter
- Tom Kempinski [58], playwright & screenwriter
- Stephen Laughton [59], playwright
- Patrick Marber [60], playwright & comedian
- Harold Pinter [61], playwright
- Jack Rosenthal [62], TV playwright
- Peter & Anthony Shaffer [63], playwrights
- Tom Stoppard [64], playwright
- Alfred Sutro [65], playwright
- Arnold Wesker [66], playwright

Historians

- David Abulafia, Professor of history, University of Cambridge (JYB 2005 p218)
- Geoffrey Alderman,[1] historian
- Richard David Barnett, museum curator and archaeologist (JYB 1985 p187)
- Max Beloff, Lord Beloff, historian (Encyclopaedia Judaica, art. *Historians*)
- David Cesarani, Historian
- Norman Cohn, historian (JYB 2005 p215)
- Isaac Deutscher [7], historian
- Geoffrey Rudolph Elton [8], historian
- Samuel Finer[2]
- Sir Moses I. Finley,[3] historian and sociologist
- Sir Martin Gilbert, historian, biographer of Winston Churchill
- Martin Goodman (historian) (JYB 2005 p215)
- Philip Guedalla,[4] biographer
- Eric Hobsbawm,[5] historian & communist theoretician
- Albert Montefiore Hyamson, zionist and historian
- Jonathan Israel, historian (JYB 2005 p215)
- Joseph Jacobs [9], editor of the Jewish Encyclopedia
- Lisa Jardine, historian[6]
- Tony Judt [10] Director of the Erich Maria Remarque Institute at New York University.
- Elie Kedourie,[7] historian and political scientist
- Otto Kurz, historian (JYB 1975 p214)
- Bernard Lewis [11], historian
- David Malcolm Lewis, professor of history, University of Oxford (JYB 1995 p. 193)
- Hyam Maccoby, professor of history [12]
- Sir Philip Magnus, 1st Baronet, educationalist and politician
- Sir Philip Magnus-Allcroft, 2nd Baronet,[8] biographer

- Shula Marks, expert on African history (JYB 2005 p. 215)
- Arnaldo Momigliano, professor of history, University College London (JYB 1985 p188)
- Lewis Bernstein Namier [13], historian (converted to Anglicanism)
- Sir Francis Palgrave (born *Cohen*) (1768–1861) [14], UK historian
- Sir Michael Postan, historian (JYB 1985 p188)
- Cecil Roth [15], historian and editor of the Encyclopaedia Judaica
- Simon Schama [16], historian
- Leonard Schapiro,[9] historian
- Simon Sebag Montefiore [17], historian
- Charles Singer,[10] historian of science
- Sir Aurel Stein [18], archeologist
- Barry Supple, British economic historian (Jewish Year Book, 2005, p. 215)
- Geza Vermes [19]

GERMAN AUTHORS, SOCIAL SCIENTISTS (WIKIPEDIA – GERMAN JEWS)

- Erich Auerbach, literature critic[368]
- Julius Bab, dramatist and theater critic[369]
- Jurek Becker, writer[370]
- Maxim Biller, writer[371]
- Ludwig Börne, satirist[372]
- Otto Brahm, literary critic[373]
- Henryk Broder, journalist[374]
- Walter Benjamin (1892-1940), literary critic & philosopher[375]
- Emil Carlebach, writer, dissident[376]
- Joseph Derenbourg, orientalist, father of Hartwig Derenbourg[377]
- Hilde Domin, poet[378]
- Lion Feuchtwanger, novelist[379]
- Hubert Fichte, author (Jewish father)[380]
- Anne Frank, diarist[381]
- Karen Gershon, poet (1923–1993) [128]
- Friedrich Gundolf, literary man[382]
- Maximilian Harden, journalists[384]
- Heinrich Heine, poet[385] (converted to Protestantism for job prospects)
- Stefan Heym, novelist, politician[386]
- Wolfgang Hildesheimer[387]
- Edgar Hilsenrath, novelist[388]
- Barbara Honigmann, writer[389]
- Heinrich Eduard Jacob, writer and journalist[390]
- Siegfried Jacobsohn, journalist and theater critic[391]
- Ruth Prawer Jhabvala, novelist and screenwriter[392]
- Wladimir Kaminer, short story writer[393]
- Judith Kerr, children's writer[394]
- Victor Klemperer, writer[395]
- Else Lasker-Schüler, writer, poet & artist[396] (converted to Protestantism for job prospects)
- Claire Loewenfeld, writer and herbalist.[397]
- Gila Lustiger, author[398]
- Erika Mann, writer, actress (Jewish mother)[317]
- Klaus Mann, writer (Jewish mother)[317]

- Monika Mann, writer (Jewish mother)[317]
- Julius Mosen, born *Moses* [399]
- Erich Mühsam, anarchist poet[400]
- Henning Pawel, child-book author, writer.[401]
- Solomon Perel, author[402]
- Marcel Reich-Ranicki, literary critic[403]
- H. A. Rey & Margret Rey, creators of Curious George[404]
- Renate Rubinstein (Jewish father)[405]
- Nelly Sachs, poet, Nobel Prize (1966)[406]
- Anna Seghers, novelist[407]
- Oskar Seidlin, writer [408]
- Rafael Seligmann, writer[409]
- Kurt Tucholsky, writer (converted to Protestantism)[411]
- Samuel Ullman, poet [412]
- Rahel Varnhagen, writer and saloniste (converted to Christianity)[413]
- Moritz Callmann Wahl[22]
- Jakob Wassermann, novelist[414]
- Trude Weiss-Rosmarin[415]
- Jeanette Wohl[416]
- Friedrich Wolf, writer, physician[417]
- Carl Zuckmayer, playwright (Jewish mother)[418]
- Arnold Zweig, writer[419]
- Stefan Zweig, novelist, playwright and journalist, best known for his autobiographies

Social Scientists

- Reinhard Bendix, sociologist[191]
- Eduard Bernstein, founder of evolutionary socialism[192]
- Franz Boas, cultural anthropologist[193]
- Lewis A. Coser, sociologist[194]
- Norbert Elias, sociologist[195]
- Amitai Etzioni, sociologist[196]
- Shelomo Dov Goitein, Arabist[197]
- Moses Hess, socialist[198]
- Eugene Kamenka, sociologist[199]
- Siegfried Kracauer, sociologist & film critic[200]
- Ferdinand Lassalle, founder of first German worker's party[201]
- Karl Mannheim, sociologist[202]
- Herbert Marcuse, sociologist, New Left figurehead[203]
- Karl Marx, founder of communism (parents converted to Protestantism)[204]
- Franz Oppenheimer, sociologist & economist[205]
- Leo Loewenthal, sociologist[206]
- Georg Simmel, sociologist[207]
- Georg Steindorff, egyptologist (Jewish father)[208]
- Jacob Taubes, theologist[209]
- Louis Wirth, sociologist[210]

AUSTRIAN AUTHORS, PSYCHIATRISTS, PSYCHOLOGISTS (LIST - AUSTRIAN JEWS)

- Peter Altenberg, writer and poet

- Raphael Basch (1813-?), journalist & politician[28]
- Abraham Benisch (1814–1878) Hebraist and journalist; born Bohemia[29]
- Henri Blowitz, journalist[30]
- Boris Brainin (Sepp Österreicher), poet and translator[31]
- Fritz Brainin, poet[32]
- Bernard Friedberg, Hebraist, scholar and bibliographer[33]
- Elfriede Jelinek (b. 1946), Nobel prize-winning (2004) novelist (Jewish father).
- Franz Kafka, writer
- Paul Kornfeld (1889–1942) writer, author of many expressionist plays[34]
- Karl Kraus, author[35]
- Heinrich Landesmann, poet [22]
- Robert Lucas, writer who emigrated to Britain in 1934
- Joseph Roth, novelist and journalist
- Felix Salten, Hungarian-born Austrian writer[36][37][38][39]
- Arthur Schnitzler, writer and physician
- Alice Schwarz-Gardos (1915-2007), writer, journalist and editor-in-chief of Israel Nachrichten 1975-2007 de:Alice Schwarz-Gardos Israel-Nachrichten
- Hugo Sonnenschein, Bohemian-born writer [23]
- Franz Werfel, novelist and playwright
- Stefan Zweig, writer

Psychologists, psychotherapists and psychiatrists

- Alfred Adler, founding member of the Vienna Psychoanalytic Society and founder of the school of individual psychology
- Anna Freud, Vienna-born child psychologist and daughter of Sigmund Freud
- Sigmund Freud, Moravian-born founder of psychoanalysis and neurologist[7]
- Marie Jahoda, psychologist [16]
- Melanie Klein, psychotherapy[8]
- Wilhelm Reich, psychiatry and psychoanalysis[9]
- Viktor Frankl, Psychiatrist and psychologist

RUSSIAN AUTHORS, SOCIAL SCIENTISTS, PHILOSOPHERS (LIST OF RUSSIAN JEWS)

- Grigory Adamov, writer
- M. Ageyev, novelist
- David Aizman, writer and playwright
- Vasily Aksyonov, writer (Jewish mother)
- Sholom Aleichem, Yiddish-language writer[15]
- Isaac Asimov, science fiction writer
- Isaac Babel, writer[24]
- Eduard Bagritsky, poet[24]
- Grigory Baklanov, novelist
- Agniya Barto, novelist
- Eliezer Ben-Yehuda, Hebrew-language writer
- Isaac Dov Berkowitz, writer[24]
- Hayyim Nahman Bialik, poet[24]
- Rachel Bluwstein, poet
- Yosef Haim Brenner, Hebrew-language writer[24]
- Osip Brik, author[24]

- Joseph Brodsky, Russian-language poet, Nobel Prize (1987)[24]
- Sasha Cherny, poet[149]
- Vladimir Galperin, journalist and writer, literature professor[150]
- Aleksandr Gelman, playwright
- Yuli Daniel, writer
- Michael Dorfman, journalist and essayist
- David Edelstadt, Yiddish-language anarchist poet
- Ilya Ehrenburg, writer[28]
- Natan Eidelman, writer
- Alter Esselin, poet, carpenter
- Alexander Galich, playwright poet[151]
- Asher Hirsch Ginsberg (Ahad Ha'Am), Hebrew-language writer
- Lydia Ginzburg, writer[151]
- Yevgenia Ginzburg, writer[151]
- Jacob Gordin, American playwright[151]
- Leon Gordon, writer[151]
- Grigori Gorin, playwright and writer
- Vasily Grossman, writer[151]
- Igor Guberman, writer[151]
- Peretz Hirshbein, playwright[151]
- Ilya Ilf, writer[92]
- Vera Inber, poet[92]
- Lev Kassil, writer
- Veniamin Kaverin, writer (Jewish father)[*citation needed*]
- Arkady Khait, satirist and playwright (ru:Хайт, Аркадий Иосифович)
- A.M. Klein, poet
- Pavel Kogan, poet
- Lev Kopelev, author and dissident
- Arkady Kotz, poet
- Lazar Lagin, writer
- Vladimir Lantsberg, writer
- H. Leivick, dramatist
- Benedikt Livshits, writer
- Nadezhda Mandelstam, writer
- Osip Mandelstam, poet
- Samuil Marshak, poet
- Yunna Morits, poet
- Semen Nadson, poet (Jewish father)
- Yeremey Parnov, writer
- Boris Pasternak, writer, Nobel Prize (1958)
- Yakov Perelman, writer
- Elizaveta Polonskaya, translator, poet
- Vladimir Posner, writer
- David Pinski, writer
- Lev Razgon, writer, gulag inmate for 17 years
- Yevgeny Rein, poet
- Ayn Rand, writer (born Alisa Rosenbaum)
- Anatoli Rybakov, writer[152]
- David Samoylov, poet
- Genrikh Sapgir, poet

- Natalya Sats, playwright (Jewish father)
- Mendele Mocher Sforim, founder of modern Yiddish and modern Hebrew literature
- Viktor Shklovsky, writer and critic (Jewish father)
- Ilia Shtemler, writer
- Gary Shteyngart (Steinhart), writer
- Yulian Semyonov, writer
- Boris Slutsky, war-time poet
- Mikhail Slonimsky, writer (Jewish father)
- Boris and Arkady Strugatsky, science fiction writers (Jewish father)
- Mikhail Svetlov, poet
- Shaul Tchernichovsky, poet and translator[153]
- Yuri Tynyanov, writer
- Semon Yushkevich
- Zinovy Zinik, writer
- Mikhail Zhvanetsky, writer and comedian

Social scientists and philosophers

- Urie Bronfenbrenner, developmental psychologist
- Solomon Buber, Hebraist[109]
- Ariel Durant, historian,
- Boris Eichenbaum, historian
- Mikhail Epstein, literary theorist
- Moshe Feldenkrais, inventor of the Feldenkrais method
- Alexander Gerschenkron, economic historian
- Jean Gottmann, geographer[110]
- Lazar Gulkowitsch, Jewish Studies scholar
- Abraham Harkavy, historian
- Zellig Harris, linguist
- Roman Jakobson, Russian/American linguist
- Naum Krasner, economist
- Leonid Hurwicz, economist, Nobel Prize (2007)
- Simon Kuznets, economist, Nobel Prize (1971)[111]
- Yuri Lotman, prominent linguist and historian of culture
- Seymour Lubetzky, cataloging theorist
- Jacob Marschak, economist[112]
- Alexander Luria, neuropsychologist
- Alexander Nove, economist[113]
- Jacob Rabinow, inventor
- Ayn Rand, philosopher
- Anatol Rapoport, game theorist
- Dietmar Rosenthal, linguist
- Leonid Roshal, pediatrician, negotiator
- Isaak Russman, historian
- Max Seligsohn, Orientalist
- Lev Shestov, philosopher

The Best 452 Books by Jewish Authors

The 50 Most Essential Works of Jewish Fiction of the Last 100 Years

Jewish Authors

The 100 Greatest Works of Modern Jewish Literature

Best 100 Contemporary Jewish Books

Best 190 Jewish Poets

274 Most Popular Jewish Non-Fiction Books

100 Best Jewish Authors, Poets and Screenwriters

53% Recipients of the Pulitzer Prize for General Non-Fiction

Best Sellers in Jewish Literature and Fiction

Most Famous 339 Israeli Authors

Wikipedia – List of Israeli Writers

Reading Lists of Jewish Authors

IMDb 123 Greatest Jewish Directors

List of Famous Jewish Producers, Screenwriters and Creators

List of Jewish Screenwriters and TV and Radio Scriptwriters

List of Jewish American Entertainers List of Jewish American Authors

List of Jewish American Playwrights List of Jewish American Poets

List of Hebrew Language Authors List of Hebrew Language Poets - Playwrights

עברית, פטריוט וקוסמופוליטן, התנ"ך, שירה בציבור, תנועת הרפובליקה השניה, ש"י עגנון, משה שמיר, עמוס עוז, רודפי שלום, בנימין תמוז, חיים נחמן ביאליק

קצת משונה לכתוב בעברית על פרק העברית בספר האוטוביוגרפי שלי באנגלית. יחד עם זאת, אני מתאר לעצמי שכל קוראי שולטים באנגלית, כך שיוכלו להבין את התוכן גם מבלי שאיאלץ לתרגם אותו. בפרק זה אני מביא רשימה של ספרים בעברית שהתחלתי לקרוא כחלק ממאות הספרים שהתחלתי לקרוא על מנת ליהנות ולו רק מכמה פרקים מספרים שעומדים בספריה שלי בת אלפי הספרים. כשאני קורא בשיטה הישנה של קרא ספר ואחר כך עוד אחד, זה יכול לקחת ימים עד שבועות עד שאני גומר כל ספר במיוחד אם זה ספר עב כרס כמו רבים מהספרים האהובים עלי. בשיטה ש"המצאתי" אני מקבל מתאבן מכל אחד מהספרים ואם אני מאוד רוצה אני ממשיך לקרוא את הספר עד הסוף או חוזר אליו אם נחה עלי הרוח ובדרך כלל אני זוכר את העלילה למרות שאני קורא במקביל מאות ספרים. מאז נפלתי ב- 30.5.2013 חזרתי לקריאת ספרים מראשיתם עד סופם, אך אחרי מספר חודשים עברתי כבר לכתיבת ספרים ובראשם הספר האוטוביוגרפי על 1566 עמודיו והספר הגיאוגרפי אתי שלי "האתיקה משתלמת" של כ - 700 עמוד.

בפרק על העברית אני גם מתייחס בהרחבה ליישוב הסתירה כביכול כין פטריוטיות/אהבת המולדת לבין קוסמופוליטיות. אני לא רואה בכך סתירה ומסביר איך נולדה והתגברה אהבת המולדת שלי בעקבות משברים שונים ומה היו נקודות המפנה במספר אירועים ובמיוחד לפני מלחמת ששת הימים, כאשר הייתי אמור להפליג ב- 5.6.1967 לעבודה בשוויץ ובגלל המתיחות טרום המלחמה ולמרות שיכולתי לעזוב כי לא גייסו אותי וראיתי את האוניה מפליגה מביתי בחיפה נשארתי בארץ. אמנם סוקרטס אמר שהוא קודם כל איש העולם הגדול, אבל אני מאמין שאני קודם כל ישראלי ורק אחר כך קוסמופוליטי והא ראיה – מעולם לא עזבתי את ישראל מאז שעליתי ארצה בגיל 9 למעט לפחות משנה שבה למדתי גרמנית בברלין המערבית, סיימתי בהצלחה לימודי תואר שני במינהל עסקים בפונטנבלו ליד פריז בצרפת, וטיילנו חודש ימים ברחבי ארצות הברית. שבתי ארצה הרבה יותר ציוני מאז שעזבתי. מאז ועד היום נעדרתי מישראל לתקופות שונות למטרות עבודה, לימודים וטיולים, אך אף פעם לא מעבר לחודש וחצי כל פעם, אם כי במצטבר אני מתאר לעצמי שחייתי מספר שנים בחו"ל בעיקר בארצות הברית ובצרפת ובמדינות אירופה.

אני אתאיסט גמור אך יש לי כבוד גדול ואהבה גדולה לתנ"ך שמדי פעם אני קורא פרקים ממנו, בעיקר מספר תהילים. אני סוקר בפרק את אהבתי לפרק צ"ב בתהילים הפרק האהוב עלי ביותר בתנ"ך. אני גם מספר על שירה בציבור, אין דבר יותר ישראלי מזה, ששרנו במשך 14 שנה רותי ואני במועדון החברים של אפי נצר, עם עוד הרבה זוגות חברים. אפי נצר, שהכרנו אישית אותו ואת אשתו המנוחה אילנה, ניגן באקורדיאון ושרנו על פי כתוביות על המסך שירים ישראלים. אפי גם הביא לכל תוכנית מספר אומנים ישראלים ששרו שירים ישראלים, שירי עמים, שירי פופ, שירים מדרום אמריקה, ארצות הברית, צרפת, הבלקן ובמיוחד רומניה ויוון, אנגליה, רוסיה הרבה רוסיה, איטליה, שירים בלאדינו וביידיש. אני סוקר בפרק את עיקרי מצע תנועת הרפובליקה השניה שכתבתי ופרסמתי, אך הוא מהווה נדבך עיקרי לספר אחר שלי על מסות ומאמרים על צדק חברתי, כלכלי ושלטוני. בפרק אני גם סוקר את כתביהם של ש"י עגנון, משה שמיר, עמוס עוז, בנימין תמוז וחיים נחמן ביאליק, הסופרים האהובים עלי, אם כי אני סוקר גם את כתביהם של יהושע סובול בפרק על התיאטרון, א. ב. יהושע וסופרים רבים אחרים בסקירת הספרות המודרנית. אני מתייחס בפרק גם לסוגיית שוחרי השלום והסכסוך עם הפלשתינאים, כמו במרבית הפרקים בספר האוטוביוגרפי שלי.

10. HEBREW, PATRIOT & COSMOPOLITAN, BIBLE, COMMUNITY SINGING, ISRAELI SONGS, MOVEMENT OF THE 2ND REPUBLIC OF ISRAEL, SHAI AGNON, MOSHE SHAMIR, AMOS OZ, PEACELOVINGS, BENJAMIN TAMMUZ,HAIM NAHMAN BIALIK

Reading in Hebrew – Books by Aharon Appelfeld, Yitzhak Gormezano-Goren, David Grossman, Abraham B. Yehoshua, Moshe Shamir, Yoram Kaniuk, Haim Beer, Yehudit Handel, Aharon Megged, Sami Michael, Shai Agnon, Amos Oz, Nathan Shaham, Meir Shalev, Benjamin Tammuz, Hayim Nahman Bialik, Eshkol Nevo, Shifra Horn, Shoshana Shababo, Orly Castel-Bloom, Joshua Sobol, Yehudit Katzir, Zeruya Shalev, Yohi Brandes, Dov Nardimon, Avraham Bar-Av, Naomi Frankel, Stef Wertheimer, Theodor Herzl, Sahra Blau, Mendeley Moher Sfarim, Rachel, Hanoch Levin, Shaul Tchernichovsky, Yehuda Halevi, Dina Heimann, Itzhak Philosoph, Zvi Aviel, Ronit Matalon, Shari Arison, Maimonides, Yehuda Halevy, The Zohar, The Talmud, The Mishna, The Bible, Judith Rotem, Miri Rozovsky, Yohanan Ron, Mishka Ben-David, Amnon Rubinstein, Amnon Dankner.

אל ארץ הגומא מאת אהרון אפלפלד, הקוורטט של דונה גרציה מאת יצחק גורמזאנו-גורן, מישהו לרוץ אתו, נוכחים נפקדים, אישה בורחת מבשורה מאת דוד גרוסמן, רחוב המדרגות מאת יהודית הנדל, השיבה מהודו, חסד ספרדי, מר מאני מאת אברהם ב. יהושע, אל מקום שהרוח הולך מאת חיים באר, היהודי האחרון מאת יורם קניוק, במו ידיו (פרקי אליק), ילדי השעשועים, יונה מחצר זרה מאת משה שמיר, הדודאים מהארץ הקדושה מאת אהרון מגד, ויקטוריה מאת סמי מיכאל, בימים ההם מאת מנדלי מוכר ספרים, תמול שלשום, שירה, סיפורים מאת ש"י עגנון, המצב השלישי, לדעת אישה, מנוחה נכונה מאת עמוס עוז, שתפרוץ מלחמה... וננוח מאת יצחק פילוסוף, עצם אל עצמו מאת נתן שחם, הדבר היה ככה, יונה ונער, כימים ההם מאת מאיר שלו, חיי אהבה מאת צרויה שלו, יעקב, הפרדס, משלי בקבוקים, פונדקו של ירמיהו, סיפורים מאת בנימין תמוז, נוי לנד מאת אשכול נבו, סיפורים מאת חיים נחמן ביאליק, צברים על דרך המשי מאת דינה היימן, חוויה יפנית, ארבע אמהות מאת שפרה הורן, אהבה בצפת מאת שושנה שבבו, שירת רחל, השירים מאת ח"נ ביאליק, מה איכפת לציפור: חנוך לוין, שירים: שאול טשרניחובסקי, שירים מאת יהודה הלוי, זה עם הפנים אלינו מאת רונית מטלון, מורה נבוכים מאת הרמב"ם, ספר הכוזרי מאת רבי יהודה הלוי, ספר הזוהר, התלמוד הבבלי, המשנה, התנ"ך, קריעה מאת יהודית רותם, אותה האהבה כמעט מאת מירי רוזובסקי, ימיו ולילותיו של הדודה

אווה מאת אמנון דנקנר, ביקור אחרון במוסקבה מאת מישקה בן-דוד, השמש השחורה מאת אמנון רובינשטיין, תנ"ך עכשיו מאת מאיר שלו.

נקראו לאחרונה – שליחותו של הממונה על משאבי אנוש, הכלה המשחררת מאת אברהם ב. יהושע, קירוב לבבות מאת עדה אהרוני, סיפורים חיים מאת אהרון אפלפלד, מים נושקים למים, חצוצרה בואדי מאת סמי מיכאל, כל הרומנים ורוב הסיפורים של ש"י עגנון, סיפור על אהבה וחושך מאת עמוס עוז, רומן רוסי, פונטנלה, עשו מאת מאיר שלו, הוא הלך בשדות, מלך בשר ודם מאת משה שמיר, כל הרומנים מאת בנימין תמוז, ויסקי זה בסדר, שתיקה מאת יהושע סובול, תש"ח מאת יורם קניוק, דולי סיטי מאת אורלי קסטל-בלום, סוגרים את הים מאת יהודית קציר, בעל ואישה מאת צרויה שלו, וידוי מאת יוכי ברנדס, מלאך מסוכן מאת דב נרדימן, רחוב שייח' חמזה 17, קהיר מאת אברהם בר-אב, הטרילוגיה של שאול ויוהנה מאת נעמי פרנקל, איש ליד מכונה מאת סטף ורטהיימר, מדינת היהודים מאת תיאודור הרצל, אנתולוגיה של סופרים מזרחיים – סיפורת ושירה - בעריכת יצחק גורמזאנו גורן, יצר לב האדמה מאת שהרה בלאו, בשנים טרם הכרתיך וספרי שירה אחרים מאת צבי אביאל, קול צעדינו מאת רונית מטלון, לידה מאת שרי אריסון, השועל מאת יוחנן רון, נפש הומיה מאת רם אורן, מלכה עירומה: שירת מחאה חברתית נשית בעריכת דורית ויסמן.

Reading Translated books into Hebrew, by Falcones, Williams, Toltz, Adichie, Bolgakov, Bundrick, Bashevis Singer, Gordimer, Gorky, Jerome, Werfel, Turgenev, Jakobsen, Murakami, Malamud, Zafon, Saramago, Solzhenitsyn, Fontane, Tchekhov, Achebe, The Bhagavad Gita, Ginzburg, Heinrich Mann, Fallada, Boll, Buck, Haddon, Wouk, White, Roth, Heym, Ragen, Berger, Deforges, Blair, Uys, Le Carre, Jonasson, Goodman, Marias, Herbert & Ransom, Lee, Brown, Abish, O'Connor, Coelho, Stedman, Simons, Boo, Ende.

ספרים מתורגמים לעברית – שבריר מאת סטיב טולץ, חמניות מאת שראמי בונדריק, היד של פאטימה מאת אלפונסו פלקונס, סטונר מאת ג'ון ויליאמס, חצי שמש צהובה מאת צ'יממנדה נגוזי אדיצ'יה, השטן ממוסקבה מאת מיכאל בולגקוב, הקוסם מלובלין, המפתח מאת יצחק בשביס זינגר, אורח כבוד, בתו של בורגר מאת נדין גורדימר, ילדות מאת מקסים גורקי, שלושה בבומל מאת ג'רום ק. ג'רום, ארבעים הימים של מוסה דאג מאת פרנץ ורפל, קן אצילים מאת א.ס. טורגניב, נילס לינה מאת ינס פטר יעקבסן, קפקא על החוף מאת הרוקי מורקמי, פרקי חיים של דובין מאת ברנרד מלמוד, צלה של הרוח מאת קרלוס רואיס סאפון, על העיוורון מאת ז'וזה סאראמאגו, אוגוסט 1914 מאת אלכסנדר סולז'ניצין, אפי בריסט מאת תיאודור פונטנה, פריחה שנתאחרה מאת אנטון צ'כוב, ביליארד בתשע וחצי מאת היינריך בל, פומפיי מאת רוברט האריס, ביתן הנשים מאת פרל בק, המקרה המוזר של הכלב בשעת לילה מאת מארק האדון, רוחות מלחמה מאת הרמן ווק, גדילי עצים מאת פטריק וויט, מארש ראדצקי מאת יוזף רוט, עלילות הברון מינכהויזן מאת גוטפריד אבגוסט ברגר, דוח המלך דוד מאת שטפן היים, שדרות הנרי מארטן 101 מאת רז'ין דפורז', יחוס מאת ליאונה בליר, ואל אשך תשוקתך מאת נעמי רגן, המתופפת הקטנה מאת ג'ון לה-קארה, בראזיל מאת ארול לינקולן אייס, הזקן בן המאה שיצא מהחלון ונעלם מאת יונס יונסון, אינטואיציה מאת אלגרה גודמן, לב לבן כל כך מאת חוויאר מריאס, תחיית המתים מאת פרנק הרברט וביל רנסום, אל תגע בזמיר מאת הרפר לי, צופן דה וינצ'י מאת דן בראון, עד כמה זה גרמני מאת וולבר אביש, אור בין האוקינוסים מאת מ.ל. סטדמן, ילדי החירות מאת פאולינה סיימונס, 1Q84 ספר ראשון ושני מאת הרוקי מורקמי, מאחורי היפים לנצח מאת קתרין בו, הסיפור שאינו נגמר מאת מיכאל אנדה. **נקראו לאחרונה** – איש העם מאת צ'ינואה אצ'בה, הבהגווד גיטא, ולנטינו מאת נטליה גינצבורג, פרופסור אונרט מאת היינריך מאן, האישה בזהב: סיפורה יוצא הדופן של יצירת המופת של גוסטב קלימט "דיוקן של אדלה בלוך-באואר" מאת אן-מארי אוקונור, המגילה מעכו מאת פאולו קואליו, לבד בברלין מאת האנס פאלאדה.

One could get the false impression that I, Jacques Cory, Yaakov Cory in Hebrew, am a citizen of the world, a cosmopolitan, with no roots in Israel, loving France, being a Europocentrist, wanting to assimilate in Europe and to forget my Jewish roots. But, I fell in love with Israel, when I settled there, if not at the age of 9, surely at the age of 13, when at last I was among Sabra friends born in Israel, who admired my intellect and were not jealous of my scholar achievements as during my primary school education, in an environment that despised culture, when Cowboys books were the most sophisticated intellectual achievements of the kids. I went at the age of 13 to a youth movement (socialist, of learning and working kids…) and felt there an integral part of society. The army was also a very important melting pot, but the most important decision of my life was taken on June 5, 1967, on my 23rd birthday. I terminated my BA studies in Economics

and Political Sciences in 1964/5 at the age of 20, when I started to work as an Economist officer at the Israeli army until February 1967. By then, Israel was in the middle of a recession, and having found no work, although I earned a lot in temporary works, I applied for work to Omega in Bienne, Switzerland, where I was received (Israel didn't offer me work but Swietzerland did…). I was frustrated that after my military service and BA, I had no work in Israel.

I had to start my work in mid June and had purchased a ticket for a ship sailing from Haifa on June 5, 1967, my birthday. A few days before this date, started the tension between Egypt and Israel, after the Egyptian broke all the agreements, leading to the Six-Day War, starting on June 5, 1967. I phoned my reserve unit and they told me that I can leave Israel, as I am not needed. So, I had to decide, am I going to leave Israel, maybe forever, when the country is being attacked by the Egyptians, Syrians and Jordans, or am I staying in my homeland, although I was not needed and could leave. If I would have leaved, I could have become a Swiss citizen, as I had many affinities with French Swiss. But I decided to remain in my country that maybe didn't need me right away but they would need me in the near future.

And, indeed, I was called to duty, right after the war for a month, and in the meantime I received a notification that I was admitted to the MBA studies at Insead with a full scholarship. In August I left for Berlin and later for Paris, visiting for the first time Paris. In France, I encountered for the first time anti-Semitism, which shocked me, as I had the impression that the French had all the qualities and no drawbacks. At a Rotary meeting right after I came to France, I was asked how the Jews dared to conquer East Jerusalem, which is holy to the Christians and Muslims (they forgot to mention that the Jews were there first, and built the Temple, but who remembers David and Salomon?). I answered them that the Arabs started the war as they did also in 1948, but when they lose they call the Israelis aggressors, and the situation now is far better for the Christians than it was before. Ultimately, they befriended me, as they were not accustomed to receive blunt answers by the French Jews who were too "apologetic"…

I dated at Fontainebleau a young woman aged 18 who studied at a Catholic school in her last year of high school. One evening when we were in my room she said that she has to return home to prepare a composition on the superiority of Christianity over Judaism. I told her that I will write for her the composition as I am an expert on the matter. I dictated her all the "usual" lies about the Jews, we killed Jesus, we refuse to recognise the Messiah, we like too much money, we are presumptuous, misers, we have a double allegiance to France and Israel, in short all the lies that I have heard in the past few months. I didn't go too far as to say that we drink the blood of young Christian boys in Passover, as I wanted the compostion to sound genuine. My girlfriend was hilarious, she laughed a lot, as she of course was pro-Semite, otherwise she wouldn't have dated me. Well, she received the first prize! It became the joke of all her class to whom she told the truth that the composition was written by her Jewish boyfriend. The nuns of course didn't know about that and praised her for the excellent "balanced and objective" composition. Her composition was submitted to the Paris contest where all the religious schools contested. The first prize was a scholarship and the second prize was a week of a religious seminar in a convent. Guess what? She received the second prize, the Catholic management found that the composition was too old-school Catholic and didn't match the new doctrines of the Pope. She wanted to kill me, as because of me she had to attend the religious seminar, and told me that this was the problem with the Jews – they excel too much even when they write an anti-Semitic composition!

After encountering many more revelations of anti-Semitism, I came to the conclusion that I had only one homeland and I decided to return to Israel right after graduation and not find a lucrative job there, as others did. But, once again, fate intervened at the crossroads between cosmopolitanism and nationalism. Cosmopolitan is derived from the Greek κοσμοπολίτης, or

kosmopolitês, formed from "κόσμος", *kosmos*, i.e. "world", "universe", or "cosmos", and πολίτης, "*politês*", i.e. "citizen" or "[one] of a city". Contemporary usage defines the term as "citizen of the world". In April 1969, I worked at IAI, Israel Aircraft Industries, when the company decided to purchase two aerospace companies in Belgium - Sabca and Cobelda. As I worked for the VP who was responsible of the purchasing it was decided that I will relocate to Belgium and supervise the merger. Afterall, this is what I learned at Insead, Belgium was part of the Common Market, French was my mother tongue, I was the perfect canditate for the job. The departure was imminent, I said goodbye to my parents and friends (I didn't have at the moment a girlfriend), I wrote to my Belgian friends that I was coming; the suitcases were ready, the flight ticket, the passport… But, at the last moment, a couple of days before my departure, the deal was cancelled because of the embargo, and I remained in Israel. A week later I met at a party a young woman Ruthy, we fell in love immediately, le coup de foudre, and three months later we were married. Only then, I felt at last fully assimilated in the Israeli culture, Ruthy was the opposite of a cosmopolitan, she was not a Sabra, but having come to Israel at the age of three, she was 100% Israeli, she had never left Israel (only in 1978 she travelled abroad for the first time), and I at last felt completely Israeli. Ruthy was convinced that Israel is the only answer for the Jews who want to avoid anti-Semitism, her Romanian parents were almost murdered in the holocaust, as most of her family were, and I came to the same conclusion. I started to read, for my pleasure (not for my literature courses), Israeli literature, liking most Agnon, Shamir and Tammuz, going to the theater to see Israeli plays, still feeling a bit cosmopolitan but with Israeli roots, as there is no contradiction between the two, that complement each other in harmony.

And of course, there is the Bible. I have studied the Bible in Ancient Hebrew and understand it almost perfectly. I am an atheist but have a great respect and admiration for religion, much less for ultra-orthodox religious people of all faiths. I read many books, wrote and taught extensively, on business ethics in Christianity, Judaism, Islam, Buddhism, and other religions, based on the Golden Rule: Do unto others as you would have them do unto you. In the Hebrew original in the Bible – (ויקרא י"ט:י"ח) **וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ** – love your friend as yourself. Or in Chinese/Mandarin: chi so pu yu wu shih yu jen 己所不欲，勿施于人. Alternatively, One should not treat others in ways that one would not like to be treated. In the original, in Aramaic: dealeikha sani lehaverha lo taavid (שבת לא א – הלל) דעליך סני לחברך לא תעביד . As I am Aristotelian in my belief – advocate of the middle way, the mean between extremes, the "golden mean", nothing in excess, harmony, in short – I believe in moderation and not on extreme conduct. If you substitute Ethics/Justice/Middle Way/Harmony/Humanism instead of God, you found the gist of the Bible, happiness and peace. Actually, God was probably invented by the prophets in order to convince men and women to conduct righteously, as most of the people have to fear the wrath of God in order to be ethical, and even so, they "buy" forgiveness by donating to the church, mosque or synagogue, in order to be forgiven by God. Today, the unethical tycoons, even if they are not religious, donate to charity, to universities, hospitals, public buildings, culture, or sports activities, and society forgives them that they got rich by unethical means. Well, not all of them donate, and not all of those who donate are unethical, like Warren Buffett, one of the most ethical businessmen, who donates back to society almost all what he has.

I like to read from time to time the Bible, and the chapter I like the most is Psalm 92, that summarizes my belief that people should live with a clean conscience, based on a humanistic approach to life, faith in Ethics, harmonious and holistic conduct, admiration of a moderate and wise existence, justice for the righteous and the wicked – the righteous flourish like the palm tree, they still bear fruit in old age, and though the wicked sprout like grass, evildoers shall be scattered. To declare that Lord/ethics/justice is upright, he is my rock, with no unrighteousness. Those who want to hear this psalm in Hebrew can hear it on this Hebrew link: האזנה לפרק זה

◄ Psalm 92 ►

English Standard Version - How Great Are Your Works

A Psalm. A Song for the Sabbath.

1It is good to give thanks to the Lord,
to sing praises to your name, O Most High;
2to declare your steadfast love in the morning,
and your faithfulness by night,
3to the music of the lute and the harp,
to the melody of the lyre.
4For you, O Lord, have made me glad by your work;
at the works of your hands I sing for joy.

5How great are your works, O Lord!
Your thoughts are very deep!
6The stupid man cannot know;
the fool cannot understand this:
7that though the wicked sprout like grass
and all evildoers flourish,
they are doomed to destruction forever;
8 but you, O Lord, are on high forever.
9For behold, your enemies, O Lord,
for behold, your enemies shall perish;
all evildoers shall be scattered.

10But you have exalted my horn like that of the wild ox;
you have poured over me fresh oil.
11My eyes have seen the downfall of my enemies;
my ears have heard the doom of my evil assailants.

12The righteous flourish like the palm tree
and grow like a cedar in Lebanon.
13They are planted in the house of the Lord;
they flourish in the courts of our God.
14They still bear fruit in old age;
they are ever full of sap and green,
15to declare that the Lord is upright;
he is my rock, and there is no unrighteousness in him.

תהילים פרק צב

א מִזְמוֹר שִׁיר, לְיוֹם הַשַּׁבָּת.
ב טוֹב, לְהֹדוֹת לַיהוָה; וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן.
ג לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ; וֶאֱמוּנָתְךָ, בַּלֵּילוֹת.
ד עֲלֵי-עָשׂוֹר, וַעֲלֵי-נָבֶל; עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר.
ה כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְהוָה בְּפָעָלֶךָ; בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן.
ו מַה-גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה; מְאֹד, עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ.
ז אִישׁ-בַּעַר, לֹא יֵדָע; וּכְסִיל, לֹא-יָבִין אֶת-זֹאת.

ח בְּפֹרַח רְשָׁעִים, כְּמוֹ עֵשֶׂב, וַיָּצִיצוּ, כָּל-פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי-עַד.
ט וְאַתָּה מָרוֹם-- לְעֹלָם יְהוָה.
י כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ, יְהוָה-- כִּי-הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ׃
יִתְפָּרְדוּ, כָּל-פֹּעֲלֵי אָוֶן.
יא וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי; בַּלֹּתִי, בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן.
יב וַתַּבֵּט עֵינִי, בְּשׁוּרָי׃
בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים-- תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי.
יג צַדִּיק, כַּתָּמָר יִפְרָח; כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה.
יד שְׁתוּלִים, בְּבֵית יְהוָה; בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ.
טו עוֹד, יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה; דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ.
טז לְהַגִּיד, כִּי-יָשָׁר יְהוָה; צוּרִי, וְלֹא-עַלְתָה (עַוְלָתָה) בּוֹ.

I visited most of Israel – I studied for three years at the Hebrew University of Jerusalem, I worked for nine years in Tel Aviv, but most of the time I lived in Haifa, where I prefer to live, with my family, my parents lived there, and Ruthy's parents lived in the nearby town of Nahariya. I live on Mount Carmel in a cottage with a fantastic view of Mount Carmel, the woods and the sea. I stayed several times at Eilat, visiting a few times Beer Sheba, Nazareth, Tiberias, Safed, the Golan Heights, and only once the touristic sites of the West Bank. Some people say that I visit more foreign countries than my own country, but this is common to many of my friends, who are cosmopolitan as I am. When you study so many languages, read so many literatures, visit so many countries, you are bound to read less Hebrew books and tour less your own country. When walking on the walls of Carcassonne I was critized that I have not walked yet on the walls of Jerusalem, and I really don't want to divulge if I have ever visited the Knesset, Israeli parliament, while I visited the American Congress, the British Parliament, the French Assemblee Nationale, the Romanian Parliament, and the German Reichstag, where I dined with the group of INSEAD alumnis. Yet, I feel a 100% Israeli, as can be seen in this book, I support the Israeli government attitude in the Palestinian conflict although I differ sometimes with the tactics, but I never criticize Israel when visiting abroad. I feel that I have found the right balance and harmony between my cosmopolitan and Israeli identities, as the Golden Rule and Aristotelian middle way were always and still are the motto of my life.

One of the criteriae of the essence of being an Israeli is probably the community singing, or the folklore dances. I participated every month during 14 years in a community singing organized by Effi Netzer who sang accompanied with his accordion, with me, my wife and friends, and with 400 more people, Israeli songs, and in the second part of the evening we heard Israeli singers singing Israeli songs and cosmopolitan songs – French chansons of Edith Piaff, Yves Montand, Gilbert Becaud, Jacques Brel, Beatle songs, South American – Peruvian Indian, Brazilian sambas, Mexican mariachis, Argentinian tangos, Cuban salsa, American Country songs, Spirituals, Italian songs – Napolitan, San Remo, Eurovision songs, Irish songs (Israelis don't boycott Irish music…), Abba songs, Frank Sinatra and oldies songs, Greek songs, Musical songs, and even Opera arias and Oriental songs. The Israeli songs were songs of the repertoires of the best Israeli singers, poets, and composers: Chava Alberstein, Naomi Shemer, Nurit Hirsh, Ehud Manor, Yehudit Ravitz, Arik Einstein, Nathan Alterman, Ofra Haza, Uzi Hitman, Effi Netzer, Ilanit, Rita, and links to more Israeli singers and performers in other parts of this book.

So, am I a good citizen? Should a good citizen support all what the government does, or should he criticize what he thinks is wrong, while strictly obeying the law even if he differs to many of the laws? I have remained in Israel throughout all my life, except for ten years – 9 when I was a kid in Cairo, but even then my allegiance as my father's was to Israel and not to Egypt, and one at Fontainebleau, France, where I studied for my MBA, and although I could have settled before and after Insead outside Israel I remained in the country and gave my children an uninterrupted

Israeli education of 12 years at the Reali School of Haifa, one of the best schools in Israel. I also served as an economist at the Army in the reserves (as a Major) until I was 50.

Who is a true Israeli? A citizen who lives all his life in Israel, without traveling abroad and speaks only Hebrew? Or a citizen who comes to live in Israel at the age of 80 only because it is one of the few countries in the world who don't have inheritance taxes? A settler who settles in Judea and Samaria returning to the sites where his forefathers lived? Or a human rights watch member who denounces every move where the army and settlers oppress the Arab population? A high tech engineer who lives in Los Angeles, receives the American nationality, but all his friends are also from the Israeli diaspora? Or an army officer who was wounded by the Palestinians in one of the retaliations campaigns against the launching of thousands of rockets from mosques and schools aimed to kill thousands of innocent civilians in synagogues and kindergartens? The answer is very ambiguous and much more complex than defining who is a true Frenchman, Italian or German. Israel is a unique country where the main common denominator of the population is the ethnic/religious roots, and even that applies only to less than 80% of the population. There are wide gaps between religious/ultraorthodox/secular, Jews and Arabs, Sephardic/Orientals/Ashkenazis, left/center/right/religious/Arab parties, rich/middle class/poor, doves/hawks, Sabras (born in Israel)/immigrants, new immigrants from Russia/Ethiopia/western countries, and the gaps in many cases are increasing (especially in social classes). My activities focus in narrowing the gaps and reaching an harmonious balance.

Israel is the land of the Jewish people, the Israeli Declaration of Independence identifies Israel as a "Jewish State". Paragraph 13 of the Declaration provides that the State of Israel would *be based on freedom, justice and peace as envisaged by the prophets of Israel; it will ensure complete equality of social and political rights to all its inhabitants irrespective of religion, race or sex.* I believe that the right definition of the state should be: the land of the Jewish people **and** of all its citizens. "Jewish people" as opposed to only all its citizens (like the US or Australia), because the purpose of the foundation of the state was and is to give a homeland to all the Jews. "and of all its citizens" because we have in Israel minorities of Arabs, Druzes, Russian Christians, African refugees, etc., who are not Jewish yet Israel is their land also. According to the law, Israel is also a democracy, with equal rights to all. But the definition of a democracy according to me is a system that achieves the maximum welfare to all the population.

I fully adhere to the Israeli Declaration of Independence, and to most of the ensuing laws although I differ but obey to some of the laws, especially on religious matters - I think that the country should be secular and should not finance religious schools, economic matters - the taxation laws which are antisocial and neoliberal, and welfare laws that have privatized most of the government responsibilities to society. I criticize in my books and articles, on my website and in my courses and lectures, many of the social and economic, political and ethical foundations of Israel and I have issued a platform of a Movement of the Second Republic of Israel, aimed to restart most of the Israeli foundations based on the Declaration of Independence.

The movement operates outside the political system focusing on social, economic and governmental justice, integrity, equality, sustainability, and the quality of life of all the citizens. The movement unites all the segments of the population – hawks and doves, settlers/pioneers and "peace now" adherents, Jews and Arabs, religious and seculars, men and women, rich/middle class/poor, Israelis living in the periphery and the center, businessmen, academics, intelligentsia/workers. Israel should increase the percentage of the middle class from 27% to 50% like in Sweden, should reduce the percentage of poors by more than half to less than 10% like in Canada, Norway and Switzerland, should eliminate the gaps between the segments of the population and especially Jews and Arabs, Ultraorthodox and seculars, focusing on ethics and

integrity, eradication of corruption and bribes, abolishing the neoliberal system, with a humane capitalist system operating for the welfare of all the stakeholders of society, with a presidential government system and a government of experts, abolishing the illicit ties between business and government and banning the employment of government officials in the private sector and in parallel increasing substantially (like in Singapore) the salaries of the public sector employees, separation of religion and government (like in France), free education at all levels, decreasing substantially crime (including white collar crime), returning to basics – an equal society condemning wrongdoing and advocating modesty, cooperation instead of cut-throat competition, involvement in the community, finding the Middle Way in all activities including the economic regime, with adequate regulation, striving to increase the intellectual level of the youth as opposed to decadent reality programs. In short, through this holistic approach Israel and all societies would find the adequate budgets to implement all these reforms, returning the power to the people as opposed to the tycoons and oligarchy who rule de facto the economy, with a progressive taxing system, strong penalties to haircuts and ethical wrongdoing, heavy sentences to all those who ruin the environment, and strong incentives to an ethical conduct of the people.

And now, we bring a short survey on Hebrew literature of the authors I like most – Shai Agnon, Moshe Shamir, Amos Oz, Benjamin Tammuz and Haim Nahman Bialik. First – Shai Agnon. **Shmuel Yosef Agnon** (Hebrew: שמואל יוסף עגנון) (July 17, 1888 – February 17, 1970) was a Nobel Prize laureate writer and was one of the central figures of modern Hebrew fiction. In Hebrew, he is known by the acronym **Shai Agnon** (ש"י עגנון). In English, his works are published under the name **S. Y. Agnon**. Agnon was born in Galicia, Austro-Hungarian Empire (today Ukraine). He later immigrated to Mandatory Palestine, and died in Jerusalem, Israel.

His works deal with the conflict between the traditional Jewish life and language and the modern world. They also attempt to recapture the fading traditions of the European *shtetl* (village). In a wider context, he also contributed to broadening the characteristic conception of the narrator's role in literature. Agnon shared the Nobel Prize with the poet Nelly Sachs in 1966. The communities he passed through in his life are reflected in his works:

- Galicia: in the books *The Bridal Canopy*, *A City and the Fullness Thereof* and *A Guest for the Night*.
- Germany: in the stories "Fernheim", "Thus Far" and "Between Two Cities".
- Jaffa: in the stories "Oath of Allegiance", "Tmol Shilshom" and "The Dune".
- Jerusalem: "Tehilla", "Tmol Shilshom", "Ido ve-Inam" and "Shira".

Nitza Ben-Dov writes about Agnon's use of allusiveness, free-association and imaginative dream-sequences, and discusses how seemingly inconsequential events and thoughts determine the lives of his characters. Some of Agnon's works, such as *The Bridal Canopy*, *And the Crooked Shall Be Made Straight*, and *The Doctor's Divorce*, have been adapted for theatre. A play based on Agnon's letters to his wife, "Esterlein Yakirati", was performed at the Khan Theater in Jerusalem. Agnon wrote many short stories, but I like most his novels and novellas:

- *The Bridal Canopy* (1931), translated from *Hakhnāsat kallāh*. An epic describing Galician Judaism at the start of the 19th century. The story of a poor but devout Galician Jew, Reb Yudel, who wanders the countryside with his companion, Nuta, during the early 19th century, in search of bridegrooms for his three daughters.
- *In the Heart of the Seas*, *a story of a journey to the land of Israel* (1933), translated from *Bi-levav yamim*. A short novel about a group of ten men who travel from Eastern Europe to Jerusalem.

- *A Simple Story* (1935), translated from *Sipur pashut*. A short novel about a young man, his search for a bride, and the lessons of marriage.
- *A Guest for the Night* (1938), translated from *Ore'ah Noteh Lalun*. A novel about the decline of eastern European Jewry. The narrator visits his old hometown and discovers that great changes have occurred since World War I.
- *Betrothed* (1943), translated from *Shevuat Emunim*. A short novel.
- *Only Yesterday* (1945), translated from *Temol shilshom*. An epic novel set in the Second Aliyah period. It follows the story of the narrator from Galicia to Jaffa to Jerusalem.
- *Edo and Enam* (1950). A short novel.
- *To This Day* (1952), translated from *ʿAd henah*. A tale of a young writer stranded in Berlin during World War I.
- *Shira* (1971). A novel set in Jerusalem in the 1930s and 1940s. Manfred Herbst, a middle-aged professor suffering from boredom, spends his days prowling the streets searching for Shira, the beguiling nurse he met when his wife was giving birth to their third child. Against the background of 1930s Jerusalem, Herbst wages war against the encroachment of age.

ONLY YESTERDAY: Seduced by Zionist slogans, young Isaac Kumer imagines the Land of Israel filled with the financial, social, and erotic opportunities that were denied him, the son of an impoverished shopkeeper, in Poland. Once there, he cannot find the agricultural work he anticipated. Instead Isaac happens upon house-painting jobs as he moves from secular, Zionist Jaffa, where the ideological fervor and sexual freedom are alien to him, to ultra-orthodox, anti-Zionist Jerusalem. While some of his Zionist friends turn capitalist, becoming successful merchants, his own life remains adrift and impoverished in a land torn between idealism and practicality, a place that is at once homeland and diaspora. Eventually he marries a religious woman in Jerusalem, after his worldly girlfriend in Jaffa rejects him. Led astray by circumstances, Isaac always ends up in the place opposite of where he wants to be, but why? The text soars to Surrealist-Kafkaesque dimensions when, in a playful mode, Isaac drips paint on a stray dog, writing "Crazy Dog" on his back. Causing panic wherever he roams, the dog takes over the story, until, after enduring persecution for so long without "understanding" why, he really does go mad and bites Isaac. The dog has been interpreted as everything from the embodiment of Exile to a daemonic force, and becomes an unforgettable character in a book about the death of God, the deception of discourse, the power of suppressed eroticism, and the destiny of a people depicted in all its darkness and promise.

AND FROM SHIRA: When Henrietta realized she was alone with her husband, she took his hand and said, "Don't be annoyed that I'm troubling you to take Shira to dinner. You don't know what a wonderful woman she is. . . . Now, my darling, get ready for the nurse. Don't you want to see Sarah?" "Sarah? Who's Sarah?" Henrietta said, "Didn't we agree to call our new daughter Sarah?" . . . The nurse Shira was back. . . . She wore a midlength gray dress and a silver filigree necklace, which set off her face. . . . One more striking thing: on her lovely, small feet she wore shoes made by a skilled craftsman, which lent special elegance to her bearing. . . . When they were outside, Shira said, "Actually, I would rather not go to a restaurant. . . . Let's walk a little, so I can clear my head." . . . Herbst lowered his eyes. . . . He saw her small feet in the slippers she had waved at him the night before. He remembered the night's events, how he had slipped them off and exposed her feet, how she had put the slippers back on and he had slipped them off again, how her feet had wriggled, stockingless, bare, lovelier than any feet in the world.

Another quote from Shira, where Agnon explains as Herbst what he thinks about politicians:

"...החכמים מושכים ידיהם מהנהגת העולם, מפני שהם יודעים שיש חכמים מהם ורוצים שיתנהג העולם על ידי חכמים גמורים, בתוך כך קופצים הטפשים והרשעים ובאים ונוטלים את העולם לידיהם ומנהגים את העולם לפי זדונם וכפי טפשותם. מעתה היאך נותנים החכמים לעולם שיאבד על ידי השוטים והרשעים, אלא שמתוך שהחכמים חכמים ומוסיפים חכמה, כל שנראה להם אתמול כחכמה שלמה רואים אותו היום שאינו חכמה ואינם עומדים על דעתם ואינם תוקעים עצמם לשום דבר מפני החכמה שמוליכה את החכמים ממעלה למעלה. לא כן הטפשים. כל דבר שנתנו בו עינהם הרי הם מחזיקים בו ואינם מניחים ממנו, שאם יניחו ידיהם ממנו אין להם מה יעשו בעולם. לפיכך כל ימיהם תחבולות ובלבד שיחזיקו את העולם בידיהם."

I'll try to translate this quote from Agnon's Shira: "The wise people are not inclined to rule the world as they know that there are people who are wiser and they want that the world bill be ruled by totally wise people. In this gap jump the fools and the wicked who come and grasp the world in their hands and rule the world wickedly and foolishly. Now how can the wise people allow the world to be lost by the fools and wicked, because the wise become wiser, and what they thought yesterday was a complete wisdom they see today that it is not wisdom and they do not insist on their opinions and they don't push themselves into anything as the wisdom leads the wise people higher and higher. Not so the foolish. Everything that they want they hold it and do not let it go, because if they do so they'll not know what to do in this world. Therefore, all their lives are ruse enabling them to hold the world in their hands."

Moshe Shamir is from another generation, born in Israel, fighting in 1948, and writing many masterpieces of the young nation Israel. **Moshe Shamir** (Hebrew: משה שמיר; September 15, 1921 – August 20, 2004) was an Israeli author, playwright, opinion writer, and public figure. Shamir was born in Safed. He went to the Tel Nordau School and graduated from the Herzliya Hebrew High School in Tel Aviv. In the Israeli War of Independence he served in Palmach. He began his political career as a member of the movement Hashomer Hatzair, in which he filled a leadership role. He was one of the editors of their official newspaper *Al Ha-Homa* from 1939 to 1941. From 1944 to 1946 he was a member of kibbutz Mishmar HaEmek. He was founder and editor of the Israel Defense Forces official newspaper *Bamahane* ("In the Camp") from 1947 to 1950. During the 1950s he was a member of the editorial board of the newspaper *Maariv* and the editor of its literature section. Shamir began writing stories at a young age. They immediately attracted attention, and not only for his literary ability. He was always engaged with political problems, always arousing opposition. The first opposition came from Meir Yairi, leader of the left-wing movement to which Shamir belonged, concerning what was perceived as "ideological aberration" in his stories. In hindsight it is difficult to understand what the fuss was about. The stories seem completely innocent and certainly are not hostile or injurious to the kibbutz movement. However, the anger that was aroused against Shamir was so strong that he decided to leave his kibbutz in 1947 for ideological reasons. Shamir's first story, in 1940, dealt with Abraham and the binding of Isaac. The story was published in the youth movement newspaper *Al Ha-Homa*.

In his 1947 novel *He Walked Through the Fields*, which became the first play performed in the established State of Israel, the hero is a native-born Israeli, a "Sabra". The book won the Ussishkin Prize. It was adapted as a movie directed by Yosef Milo, who also directed its theatrical debut. In 1947, he became the chief editor of the Haganah (later Israel Defense Forces) newspaper *Bamahane*. He edited it until he was dismissed at the request of David Ben-Gurion for publishing an article about a celebration of the disbanding of Palmach. Thereafter he continually aroused scandals, more than any other Hebrew author of our time. The hero of *With His Own Hands: Elik's Story* (1951) is his brother Elik who fell in the War of Independence. The book became an icon of that war. *Alik's Story* was translated into English, adapted into radio plays, and even merited an adaptation for television. It is one of the greatest Israeli bestsellers of all time, selling to date over 150,000 copies. It became part of the program of study in schools.

Under the Sun (1950) and *That You Are Naked* (1959) are autobiographical pieces based on his life in the thirties and forties. Shamir wrote additional books about the members of his family: *With His Own Heart* about his father, and *Not Far From the Tree* about his family history. Besides *The King of Flesh and Blood*, his most translated book was a children's book, *The Fifth Wheel* (1961). It is about the adventures of a kibbutznik, dispatched to bring a tractor from the port, who at every step meets various and sundry obstacles and adventures.

Joseph Klausner was critical of *The King of Flesh and Blood*, whose central character is the Hasmonean king Alexander Jannæus. Menachem Begin recalled Klausner's words in a later day when Moshe Shamir, as a member of the Knesset, crossed the political lines from left to right to oppose the Israel-Egypt Peace Treaty. As the prime minister at the time, Begin spoke out against Shamir in the Knesset, indicating that Shamir's objections showed a lack of awareness of the historic moves taking place. He said to Shamir (in Hebrew): Certainly you recall that, in his day, the late Prof. Joseph Klausner wrote, when you published your book *The King of Flesh and Blood*, these words: "There may sometimes be a writer who is not a historian, but to such an extent?" And now I say: "There may sometimes be a politician who does not recognize the rustling wings of history, but to such an extent?" Moshe Shamir also wrote poetry. However, most of his trade was in prose. He was a prolific author, publishing in the course of his life more than 25 books. Thus he is best recognized as a novelist and playwright. He died at the age of 83.

We bring here an extract in Hebrew from the book: The king of flesh and blood:

משבא ינאי להוליך את שלומית לסעודה עטוי היה בסדין של בוץ לבן, ואין עליו דבר זולת חרב החבויה בין קפליו. לעומתו היתה שלומית מפוארת בשיראים של מלכות ומעוטרת בחפצי חן. הוליכה ואמר לה:
"כיון ששמעו שמעה של סעודה טובה – נתלקטו גרגרניה של ירושלים ובאו, ברוב עם הדרת מלך."
נכנסה לטרקלין וראתה שדחה סעודתה מפני סעודתו. שולחנות היו ערוכים, ועליהם כנוסים בני אדם רבים. הללו נתרוממו עכשיו באחת וקמו על רגליהם, לתת כבוד למלך וכוהן גדול. עמדו ולא זזו כל אימת שהוליך את שלומית על פניהם, והוסיפו לעמוד בשעה שבא עמה למקומה והושיבה. כיון שישב ישבו, ונשתררה דממה כבדה בחללו של טרקלין. אף על פי שהיו עיניה תקועות לפנים בלא ניע, ואף על פי שקצת הקשיבה לברכתו של כוהן גדול, נתונה היתה דעתה למנות מי בבאים. חידה הוא לה אותו מלך שאין כוחו לבני אדם וסופו כונס עם רב. אפשר שלא כנס את הרבים אלא בשביל להימלט מן המעטים. הנה ישב אבשלום אחיו לשמאלו. כמדומה לא נתראו פנים זה ג' ירחים, ואף על פי כן אין הוא מפנה עליו את מבטו, אבשלום ציפיתו אמורה בפניו. ביקשה בעיניה את בן שטח אחיה ומצאתהו שהוא דחוק ליד אחד השולחנות, אף כי נראה מרווח ביו דוחקיו.

ינאי, כמדומה, ביקש לעשות פומבי ליומו החדש, וכנגד תפארת בני אדם שעשויה ירושלים לכנוס למקום אחד העמיד תפארת כליו ומשמשיו ומזונותיו שהוא עשוי לכנוס לשעה אחת. ניכר שלא גמר בלבו על דבר כל אותה תכונה אלא בשעה שיצא מעליה. בני אדם עוד היו מתכנסים ובאים, והעבדים היו חוזרים ומשפיעים על כל שולחן מטוב בי מבשלו של מלך. ככל שרבו הבאים מעטו בתוכם שהיו ידועים לשלומית. כמה וכמה מהם ניכרו בקלסתר עכו"ם שלהם, וכמסתבר: משרי צבאו החדשים של ינאי. כשם שמיהר לאבד כן מיהר לקנות. בריות שארמון החשמונאים לא היה מורגל בשכמותם סבבו על השולחנות – סוחרים, מוכסנים וסתם בני נכר, בעלי שיירות ובעלי שליחויות.

נכנסו ובאו עבדים שנשאו את אדונם, והיה זה אלעזר בן פתורה, שהבהילו ינאי ממשכבו. שלח כנגדם ינאי את העומד עליו, והלה מיהר וזימנם למושב של כבוד. ראתה שלומית כן ומיד שלחה אף היא את העומד עליה, והלה מיהר וזימן את שמעון בן שטח למושב של כבוד. התבוננה כיצד מקשיב שמעון לנאמר לו, כיצד הוא מתרומם ממקומו, נפטר מעל שכניו ופוסע בשופי אל מקומו בראש. רק משקרב מאוד ראהו ינאי והטיל מבטו החריף בשלומית, אך שוב לא היתה תקנה לדבר. שמעון ניגש אליו ובירכו במאור פנים, והשיבו ינאי ברכה וזימנו שישב בינו ולמלכה. ישב שמעון ונתן ברכתו לשלומית. אותה שעה הקיש המקיש בחניתו וההמולה הפכה דממה של קשב. קם ינאי ואמר:
"בשעה זו של שמחות," פתח ינאי והתבונן לעבריו, אחת הנה ואחת הנה, "בשעה זו של בשורות טובות, ראוי לנו שנצרף שמחה לשמחה."

נתן מבטו בשלומית, וידעה כי אליה הוא מכוון. ביקשה לכבוש פניה ולא נשמעו לה. באה לה גאוותה ונשאה סנטרה כנגדו. ראתהו מלוא עמידתו, שעה שהוסיף ואמר בה שאר דבריו:
"על דבר בני יוחנן אשר ילדה לי, תינתן למלכה לשלומית בית שאן העיר, והכפרים, וכל נחלאות המלך אשר בגבולה, וכל המסים והמכסים הבאים ממנה – מתנת המלך לנחלת עולם, לה לנפשה, להנאתה ולשמחת לבה."
קסם על שפתי מלך, וראתה שלומית שהיא נקסמת ונכבשת שוב לשגיונותיו של זה, כאילו אפשר לו ללבה שמתנות יקנוהו. אכן, לא מתנתו קנתה אלא שכרון רוחו להפליא. בדומה לה נכבשו כל האחרים. ניכרה חכמתו של מלך, שהניח לעמו שימתין לו; בשביל שלא יבוא לפניו ניצוח אלא יבוא לפניו נוצח. היתה מנענעת ראשה לכאן ולכאן ואינה רואה מי הם שמשלחים בה ברכותיהם ושאונם. פתאום נדמו ושוב היה ינאי מדבר.

I think that The King of Flesh and Blood is the best book of Moshe Shamir, whose central character is the Hasmonean king Alexander Jannæus. The historic accuracy of the book may be disputed by our best historian Joseph Klausner, but it really does not matter as Shamir has succeeded in transposing us to the times of the Hashmonean Dinasty. **Alexander Jannai/Yannai**; Hebrew: אלכסנדר ינאי) was king of Judea from 103 BC to 76 BC. The son of John Hyrcanus, he inherited the throne from his brother Aristobulus I, and appears to have married his brother's widow, *Shlomtzion* or "Shelomit", also known as Salome Alexandra, according to the Biblical law of Yibbum ("levirate marriage"), although Josephus is inexplicit on that point. Since Alexander Jannaeus was a high priest, he was technically breaking Jewish law according to the laws in Leviticus. The laws in Leviticus state that a Jewish high priest is forbidden to marry a widow. I'll translate the last page of the extract from Shamir's book:

"Yannai stood up and said: "In this time of joys," he started looking around once and again, "In this time of good news, it is becoming to add a happy occasion to another one". He looked at Shlomit, and she knew that he meant her. She tried to look aside but her face did not obey her. She looked at him with pride, noticed his stature, while he continued saying to her: "As a tribute for my son Yohanan that she gave me, the queen Shlomit will receive the town of Beit Shean, the villages, and all the lands belonging to the king in the vicinity, and all the taxes and duties received will be a present of the king forever, to her, to her pleasure and joyful heart." Charm was on the king's lips, and Shlomit noticed that she was charmed and captivated once again by his follies, as if her heart could be won by presents. Indeed, not his present captivated her but his wonderful spirit. In the same token all the others were captivated. The king's wisdom was blatant, while he let his people wait for him; not coming to them vanquished but coming to them victorious. She moved her head here and there and she did not noticed who were those who conveyed to her their blessings and noises. Suddenly there was quiet and Yannai spoke again."

Amos Oz is from the third generation. **Amos Oz** (Hebrew: עמוס עוז; born May 4, 1939, birth name **Amos Klausner**) is an Israeli writer, novelist, journalist and intellectual. He is also a professor of literature at Ben-Gurion University in Beersheba. He is regarded as Israel's most famous living author. Oz's work has been published in 42 languages, including Arabic, in 43 countries. He has received many honours and awards, among them the Legion of Honour of France, the Goethe Prize, the Prince of Asturias Award in Literature, the Heinrich Heine Prize and the Israel Prize. In 2007, a selection from the Chinese translation of *A Tale of Love and Darkness* was the first work of modern Hebrew literature to appear in an official Chinese textbook. Since 1967, Oz has been a prominent advocate of a two-state solution to the Israeli–Palestinian conflict. In his political views on the Palestinian conflict he was completely opposite to Moshe Shamir, who wanted to keep Judea, Samaria, Gaza, the Golan heights, and Sinai. Many of Oz's family members were right-wing Revisionist Zionists. His great uncle Joseph Klausner (of whom we write extensively in this book) was the Herut party candidate for the presidency against Chaim Weizmann and was chair of the Hebrew literature department at the Hebrew University of Jerusalem. Oz and his family were not religious, considering it irrational. Oz,

however, attended the community religious school Tachkemoni since the only alternative was a socialist school affiliated with the labour movement, to which his family was even more opposed. The noted poet Zelda was one of his teachers. After Tachkemoni he attended Gymnasia Rehavia. His mother, who suffered from depression, committed suicide when he was 12. He would later explore the repercussions of this event in his memoir *A Tale of Love and Darkness*.

Oz has published 38 books, among them 13 novels, four collections of stories and novellas, children's books, and nine books of articles and essays (as well as six selections of essays that appeared in various languages), and about 450 articles and essays. His works have been translated into some 42 languages, including Arabic. Oz's political commentary and literary criticism have been published in the Histradrut newspaper *Davar* and *Yedioth Ahronoth*. Translations of his essays have appeared in the *New York Review of Books*. The Ben-Gurion University of the Negev maintains an archive of his work. Oz tends to present protagonists in a realistic light with an ironic touch while his treatment of the life in the kibbutz is accompanied by a somewhat critical tone. Oz credits a 1959 translation of American writer Sherwood Anderson's short story collection *Winesburg, Ohio* with his decision to "write about what was around me." In *A Tale of Love and Darkness*, his memoir of coming of age in the midst of Israel's violent birth pangs, Oz credits Anderson's "modest book" with his own realization that "the written world … always revolves around the hand that is writing, wherever it happens to be writing: where you are is the center of the universe." In his 2004 essay "How to Cure a Fanatic" (later the title essay of a 2006 collection), Oz argues that the Israeli-Palestinian conflict is not a war of religion or cultures or traditions, but rather a real estate dispute — one that will be resolved not by greater understanding, but by painful compromise. I often wonder how mistaken can a genius be, and quoting what his great uncle Joseph Klausner said on Shamir's historical novel, I say: "There may sometimes be a writer who is not a historian, but to such an extent?"

How marvelous it could be if the Israeli-Palestinian conflict was a real estate dispute like our conflict with Egypt, where we evacuated all the territories to the last meter for a peace treaty. Unfortunately the conflict with the Palestinians leaders is **only** a conflict of religion (al-Aqsa is in danger), culture and traditions. A tradition that glorifies death as a Shahid, where children are called Jihad by the hundreds, where mothers are proud to send their children to be shahids as long as they kill as many Jews as they can, a culture that is based on insurmountable hate to the Jews, with a propaganda of incitement, allies in World War II with the Nazis and wanting to adopt their mass murders of Jews when the Germans would have conquered Palestine (Haj Amin al-Huseini was Hitler's ally). The Palestinian leaders are completely opposed to the Western culture of Israel, maintaining a culture which is undemocratic (there is no democracy in Gaza and the West Bank), fundamentalist (Hamas), with oppression of women, minorities, Christians, with no respect to foreigners and their beliefs (Jews have no rights in Jerusalem and the Wailing Wall/Western Wall/Kotel), teaching their children at school monstrous lies on the Jews, etc. Furthermore, even when Israel withdrew from all the Gaza strip, the Gaza/Hamas launched thousands of rockets into Israel, killing civilians, When we withdrew from most of the West Bank, Arafat's terrorists killed more than a thousand civilians. When we withdrew completely from Lebanon, the Lebanon/Hizballah launched thousands of rockets into Israel, killing civilians, and proving once more that the conflict with the Palestinians and Fundamentalist Islam is not a real estate dispute, but only a conflict of religion, culture, norms, and traditions.

But unfortunately, the peacelovings in Israel, Europe and all over the world, continue to believe in this false mantra. I do not use in my book disparagingly terms unless I think that the terms are justified (actually, all those who use such terms think them justified). When I call Islamic fundamentalist regimes and organizations backing terrorism and hating Jews and Israelis –

Nazis, retrograde, Middle Ages, I do it because they use Nazi tactics and terminology, they want to annihilate Israel and the Jews like the Nazis, and really intend to bring us back to the Middle Ages. I never use those terms for those who back them, and occasionally call them anti-Semites or anti-Israelis, because I believe that those are their motivations, and today anti-Semite has become in many places an honorable term and not a pejorative one. Yet, I use the term of peacelovings for all those who are seeking peace unrealistically, although they think that they are realistic. I don't use the pejorative term peacemonger, although quite often they back terrorist and retrograde regimes and organizations such as the Hamas or Hezbollah, seeking to bring us back to the Middle Ages, when they advocate a "Free" Palestine, oppose the "blockade" of Gaza, condemn Israel for using too much force, accusing us of indiscriminate children killing, when they are in favor of the right of return to five million Palestinians to Israel, when they are boycotting Israel in the sake of justice, they are seeking peace unrealistically as a "Free" Palestine cannot exist as it does not exist in Gaza nor in the West Bank, in fact none of the Arab states are democratic and their population is far from being free. The "blockade" of Gaza has only one purpose – to prevent the Hamas for receiving thousands of rockets from our enemies, and Israel is not preventing food, electricity nor any basic necessities to the people in Gaza.

Israel uses the least excessive force and kill civilians only in cases where rockets are launched from populated neighborhoods or to prevent terrorism. So, if this is peace seeking for them – I believe that it is not realistic. Otherwise, I would call them "peacemakers" who are according to Webster: "one that makes or seeks to make peace esp. by reconciling parties or persons at variance". We have in history thousands of examples of peacemakers as Sadat, Begin, and all those who assisted them. We have also in history thousands of examples of peacelovings as Chamberlain and Daladier and all those who tried to prevent World War II at all cost, bringing a much worse outcome than if the German aggression would have been prevented from the start. The danger with peacelovings is that they are living in an unrealistic world (I would not call it hallucinatory in order not to be pejorative) and are willing to back the worst regimes on earth – the Nazis in the past and the Muslim fundamentalist and terrorists nowadays, including the Palestinian leaders and Iran. This is dangerous as the outcome of their ideology would be disastrous for the world peace. They do not perceive that Israel is the bastion of democracy and Western norms in the Middle East and they back Israelis enemies - dictatures, without human rights, hating Europeans, Jews, Americans. I oppose them but I do not oppose their right to express themselves, as I am a democrat, in favor of free speech for my opponent as for myself.

But what if they back terrorism? Well, we have a judicial system who will discern free speech from incitement, verbal opposition from terrorism. But what if they do it "at the expense of honor" – this is touchy, because it is exactly what the French government and army accused Zola when he backed Dreyfus and accused them. Were Chamberlain and Daladier traitors who acted at the expense of honor of France and the UK? I don't believe so, as I don't believe that Rabin and Peres were acting at the expense of honor when they signed the Oslo agreements. I also don't call Rabin and Peres peacelovings as they really thought that they are bringing peace to Israel, while the outcome of the agreements was war and terror by the terrorists whom we allowed to come back to Palestine. They took a calculated risk, as Begin and Sadat, but history proved that the peace with Egypt persisted, while the peace with the Palestinians collapsed because of the Palestinian (Hamas, Arafat, Abu Mazen) advocacy of war, terrorism, Nazi incitement, and not recognizing Israel's right to exist as a Jewish state. And what about the Israelis organizations and personalities who are today peacelovings, who even advocate boycott to Israel and an imposed solution to the conflict, are they doing it at the expense of honor? When they receive contributions from foreign countries and organizations who oppose Israel and back our enemies, are they honorable? When they call Israelis who oppose them fascists, warmongers, Nazis, are

they honorable? I let the reader decide if they are honorable or not, if Brutus and Cassius are all honorable men, and if backing the enemies of Israel is honorable or not. So, is peaceloving a pejorative term or not? I'll say that when I write peaceloving I do not mean to use the term disparagingly but just descriptively for the lack of another neutral term defining them. I don't despise peacelovings nor advocate a ban on them, and I refrain from calling them peacemongers.

Yet, I love very much Amos Oz, his writings, his humanity, I respect his views, and he is entitled to his views no less than Theodorakis or Ken Loach. The book that I like most is a Tale of Love and Darkness which captivated me and made me cry, something that almost never happens to me in reading books, watching films, or in life in general. ***A Tale of Love and Darkness*** (Hebrew: סיפור על אהבה וחושך) is an autobiographical novel by Israeli author Amos Oz, first published in Hebrew in 2002. The book has been translated into 28 languages and over a million copies have been sold worldwide. In 2011, a bootleg Kurdish translation was found in a bookstore in northern Iraq. Oz was reportedly delighted. Probably Oz is less delighted by the fact that Kurdistan is almost fully conquered in a Jihad war by ISIS, the same ISIS, allies of the Palestinian's Hamas and heroes of many West Bank's leaders and population, ISIS that would conquer the West Bank a couple of months after the state of Palestine will be established, as Hamas conquered Gaza and killed thousands of Fatah's activists. There is no difference between Hamas (Gaza), Fatah/PLO (West Bank) and ISIS leadership, as far as religion, culture and tradition are concerned, terror is terror is terror, and today in the West and Israel terror is only Muslim fundamentalist - sorry, American and European peacelovings, I have learned from Victor Hugo to tell the truth only, even if it is not convenient to some politically correct people, and many anti-Semites pro-boycott fanatics, and I respect Islam, Palestinians, Arabs and Muslims, acknowledging that most of their population is against terror and not fundamentalists as their leaders. But as they don't oppose and condemn their fundamentalist leaders in the Middle East, Europe, Asia, and America, they should not be surprised of the anti-Muslim feelings of many extreme right leaders and their followers in those countries. Muslims in this fundamentalist war, as Germans in the Nazi area, are the first victims of fundamentalism and most of their casualties. And in their case, they keep them poor, ignorant, with terror, war, without progress…

In March 2011, Oz sent imprisoned former Tanzim leader Marwan Barghouti a copy of his book *A Tale of Love and Darkness* in Arabic translation with his personal dedication in Hebrew: "This story is our story, I hope you read it and understand us as we understand you, hoping to see you outside and in peace, yours, Amos Oz". The gesture was criticized by members of rightist political parties, among them Likud MK Tzipi Hotovely. Assaf Harofeh Hospital canceled Oz's invitation to give the keynote speech at an awards ceremony for outstanding physicians in the wake of this incident. Oz chronicles his childhood in Jerusalem at the end of the British Mandate for Palestine and the early years of the State of Israel, and his teenage years on Kibbutz Hulda. As a child, he crossed paths with prominent figures in Israeli society, among them Shmuel Yosef Agnon, Shaul Tchernichovsky, and David Ben-Gurion. One of his teachers was the Israeli poet Zelda. Joseph Klausner was his great-uncle. Told in a non-linear fashion, Oz's story is interwoven with tales of his family's Eastern European roots. The family's name was Klausner. By changing the name to a Hebrew one, Oz rebelled against that European background while affirming loyalty to the land of his birth. The epic tragedy of the book is in the suicide of the boy's mother, while the anguish builds in crescendo throughout the book until we read the last page when the mother kills herself. It is read like a detective story where you find only at the end who was the murderer – here we find only at the end how he young boy's mother committed suicide, mudering his youth, murdering his father's hopes, making you cry as you feel that you are the little boy, forcing you to read five times this chapter in order to understand it as you cried in the first time, were so emotioned in the second time, remembed tragic events that you

encountered in your life in the third time, starting to grasp the horror of the situation but not yet all its scope in the fourth time. The novel is one of the best books that I have ever read and the best book in Hebrew literature to my opinion. When I decided to write my book, I hesitated between a standard or non standard autobiography, like Charlie Chaplin's, Lee Kuan Yew's, Charles de Gaulle's, or Amos Oz's autobiography – all of them excellent autobiographies written in different styles and formats. But then I understood that I have not the stature of any of them, and have not achieved even 1% of what they have achieved. I knew that I could not interest and move my readers as the other biographers, and in no way arrive even to a fraction of the emotions of Oz's book, the admiration of Chaplin's book, the historical scope of De Gaulle's book, and the personal story of Lee Kuan Yew. So, I opted for an authobiography that would bring small stories from my life appearing in the relevant chapters of linguistics, literature, history, plays, business ethics, and so on. So, it is not a standard biography in a chronological order but rather on the basis of stream of consciousness in the relevant context, as my life is not so interesting as Charlie Chaplin's, not so tragic as les gens heureux n'ont pas d'histoire, or as in the first sentence of Tolstoy's Anna Karenina – Happy people don't have a history, which is all alike, while unhappy people's history is very interesting and differs from each other. But what I have to say on all the topics of my autobiography can interest very much the reader or at least the intellectual reader, as it deals with universal subjects as literature, drama, linguistics, with thousands of links to books, plays, classical music, songs, paintings, biographies, conflicts, etc.

When Amos Oz starts his autobiography I thought that he was writing mine. "I was born and bred in a tiny, low-ceilinged ground-floor apartment. My parents slept on a sofa bed that filled their room almost from wall to wall when it was opened up each evening. Early every morning they used to shut away this bed into itself, hide the bedclothes in the chest underneath, turn the mattress over, then scatter a few embroided oriental cushions on top, so that all evidence of their night's sleep disappeared. In this way their bedroom also served as a study, library, dining room, and living room. Opposite this room was my little green room, half taken up with a big-bellied wardrobe. A narrow, low passage, dark and slightly curved, like an escape tunnel from a prison, linked the little kitchenette and toilet to these two small rooms. A lightbulb imprisoned in an iron cage cast a gloomy half-light on this passage even during the daytime." Well, this is almost exactly our apartment, which I described in my diary almost word by word. The same tiny apartment but not on a ground-floor, on the fourth floor without elevator. My parents slept on a small sofa, with a few oriental cushions on top. Their bedroom served also as a study, library (my father had a huge library, much larger than their tiny sofa), dining room, and living room. I made my homeworks on the table which served of course also as a dining table, and the study table. I describe in my diary in a couple of pages the shabby tablecloth of the unstable table. The same narrow, dark, and low passage. The same room where I could only sleep (with my brother) as it was half taken up with a big-bellied wardrobe, and on top of it – the huge suitcases, that were useless as we never travelled anywhere. Books filled his home – books filled our home, but also a collection of thousands bounded newspapers on shelves all over the tiny two-room apartment, rendering the rooms and passage even narrower. His parents spoke many languages, my parents also. Oz writes: "On my parents' scale of values, the more Western something was, the more cultural it was considered. Europe for them was a forbidden promise land." This sentnece applies also to my parents, but what is worse – my parents worshipped European culture and values while they almost never lived or even visited them, living all their lives in Turkey (my father, although at the age of 16 he sold for six months newspapers in Milano, Italy), in Egypt (except for a week stopover in Marseilles in our trip from Egypt to Israel), and in Israel.

נולדתי וגדלתי בדירת־קרקע קטנה מאוד, נמוכת תקרה, כשלושים מטרים רבועים: הורי ישנו על ספת־מגירה שהיתה ממלאת את חדרם כמעט מקיר לקיר כאשר נפתחה מדי ערב. השכם בבוקר היו מדחיקים את הספה הזאת עמוק אל תוך

עצמה, מעלימים את כלי המיטה בחשכת הארגז התחתון, הופכים את המזרן, סוגרים, מהדקים, פורשים על הכול כיסוי אפור בהיר, מפזרים כמה כריות מזרחיות רקומות, מעלימים כל ראיה לשנת הלילה שלהם. כך שימש חדרם גם חדר שינה גם חדר עבודה גם ספרייה גם חדר אוכל וגם חדר אורחים.

מול החדר הזה היה החדרון שלי, הירקרק, שאת חצי שטחו מילא ארון בגדים עב־כרס. פרוזדור אפל צר ונמוך, מפותל קצת, דומה למנהרת בורחי כלא, חיבר את המטבחון ואת כוך השירותים אל שני החדרים הקטנים. נורה קלושה שנכלאה בתוך כלוב ברזל שפכה על הפרוזדור הזה גם בשעות היום אור־לא־אור עכרורי. מלפנים היה רק חלון אחד לחדר הורי וחלון אחד לחדרי, שניהם מוגנים בתריסי ברזל, שניהם מתאמצים במצמוץ תריסים להשקיף מזרחה אך רואים רק ברוש מאובק וגדר של אבנים לא מסותתות. דרך אשנב מסורג הציצו המטבח והשירותים שלנו אל חצר אסירים קטנה מוקפת קירות גבוהים ומרוצפת בטון, חצר שבה הלך וגסס באין אף קרן שמש גרניום חיוור שנשתל בתוך פח זיתים חלוד. על אדני האשנבים עמדו אצלנו תמיד צנצנות חתומות ובהן מלפפונים נכבשים וכן קקטוס קשה־יום מחופר לו באדמת אגרטל שנסדק והוסב לשרת בתפקיד עציץ.

היתה זו דירה מרתפית: קומת־הקרקע של הבניין נחצבה אל תוך צלע הר. ההר הזה היה השכן שלנו שמעבר לקיר - שכן כבד, מופנם וחרישי, הר קשיש ומלנכולי בעל הרגלי רווק קבועים, תמיד הקפיד על שקט גמור, הר מנומנם כזה, חורפי, אף פעם לא גרר רהיטים לא קיבל אורחים לא הרעיש ולא הטריד, אבל דרך שני הקירות המשותפים לו ולנו היו מחלחלים אלינו תמיד, כמו ריח־עובש קל ועקשן, הקור החושך הדומייה והלחות של השכן העגמומי הזה.
כך יצא שלכל אורך הקיץ היה נשמר אצלנו קצת חורף.
אורחים היו אומרים: כל־כך נעים אצלכם ביום שרב, כל־כך קריר ורוגע, ממש צונן, אבל איך אתם מסתדרים כאן בחורף? מה, הקירות לא מעבירים טחב? לא קצת מדכא כאן בחורף? *

שני החדרים, כוך המטבחון, השירותים ובייחוד הפרוזדור שביניהם היו חשוכים. הספרים מילאו אצלנו את כל הבית: אבי ידע לקרוא בשש-עשרה או בשבע־עשרה לשונות ולדבר באחת־עשרה (כולן במבטא רוסי). אמי דיברה בארבע או חמש שפות וקראה בשבע או שמונה. הם היו משוחחים ביניהם ברוסית ובפולנית כשרצו שלא אבין (רוב הזמן רצו שלא אבין. כשאמא טעתה פעם ואמרה בנוכחותי סוס הרבעה בעברית במקום בלועזית, גער בה אבא ברוסית זועפת: שְׁטוֹ סְ טַבּוֹי?! וידֶשׁ מַלצ'יק ריאדוֹם סְ נאמי!). מתוך שיקולי תרבות הם קראו ספרים בעיקר בגרמנית ובאנגלית, את חלומותיהם בלילה ודאי חלמו ביידיש. אבל אותי לימדו אך ורק עברית: אולי חששו שידיעת שפות תחשוף גם אותי לפיתוייה של אירופה הנהדרת והקטלנית.

בסולם־הערך של הורי, כל מה שהיה מערבי יותר נחשב לתרבותי יותר: טולסטוי ודוסטויבסקי היו קרובים לנפשם הרוסית, ובכל זאת נדמה לי שגרמניה - למרות היטלר - נראתה להם תרבותית יותר מאשר רוסיה ופולין! צרפת - יותר מאשר גרמניה. אנגליה עמדה בעיניהם אף למעלה מצרפת. אשר לאמריקה - שוב לא היו כה בטוחים: שם הלוא יורים באינדיאנים, שודדים רכבות דואר, גורפים זהב וצדים בחורות.

אירופה היתה להם ארץ מובטחת אסורה, מחוז־כיסופים של מגדלי פעמונים ושל כיכרות מרוצפות באריחי אבן עתיקים, של חשמליות רחוב ושל גשרים וצריחי כנסיות, כפרים נידחים, מעיינות מרפא, יערות, שלגים ואחו. המילים "בקתה", "אחו", "רועת אווזים", פיתו וריגשו אותי כל ימי ילדותי. היה בהן ניחוח חושני של עולם אמיתי, שאנן, רחוק מגגות הפח המאובקים, ממגרשי הגרוטאות והקוצים ומן המדרונות הצחיחים של ירושלים הנחנקת תחת עול הקיץ המלובן. די היה ללחוש לעצמי "אחו" - וכבר הייתי שומע את געיית הפרות שפעמונים קטנים קשורים לצווארין ואת פכפוך הפלגים. בעיניים עצומות הייתי מביט ברועת האווזים היחפה, שהיתה לי סקסית עד דמעות עוד לפני שידעתי כלום.

And a few excellent quotes from the book, that I concur with them fully, as if I've written them:

"Once, when I was seven or eight, my mother said to me, as we sat on the last seat but one on the bus to the clinic, or the shoe shop, that while it was true that books could change with the years just as much as people could, the difference was that whereas people would always drop you when they could no longer get any advantage or pleasure or interest or at least a good feeling

from you, a book would never abandon you. Naturally you sometimes dropped them, maybe for several years, or even forever. But they, even if you betrayed them, would never turn their backs on you: they would go on waiting for you silently and humbly on their shelf. They would wait for ten years. They wouldn't complain. One night, when you suddenly needed a bookeven at three in the morning, even if it was a book you had abandoned and erased from your heart for years and years, it would never disappoint you, it would come down from its shelf and keep you company in your moment of need. It would not try to get its own back or make excuses or ask itself if it was worth its while or if you deserved it or if you still suited each other, it would come at once as soon as you asked. A book would never let you down." How true, All My Friends…

"There are lots of women who are attracted to tyrannical men. Like moths to a flame. And there are some women who do not need a hero or even a stormy lover but a friend. Just remember that when you grow up. Steer clear of the tryant lovers, and try to locate the ones who are looking for a man as a friend, not because they are feeling empty themselves but because they enjoy making you full too. And remember that friendship between a woman and a man is something much more precious and rare than love: love is actually something quite gross and even clumsy compared to friendship. Friendship includes a measure of sensitivity, attentiveness, generosity, and a finely tuned sense of moderation." And what happens if you are lucky enough to find in a wife or a husband – love, affection, friendship, kindness, common grounds, chemistry…

"If you steal from one book you are condemned as a plagiarist, but if you steal from ten books you are considered a scholar, and if you steal from thirty or forty books, a distinguished scholar." When I read the academcic tedious articles quoting from 30 or 40 books, he is so right…

Benjamin Tammuz (Hebrew: בנימין תמוז) (July 11, 1919 – July 19, 1989) was an Israeli writer and artist who contributed to Israeli culture in many disciplines, as a novelist, journalist, critic, painter, and sculptor. Benjamin Tammuz was born in Soviet Russia. When he was five years old, he emigrated with his parents to Palestine, where he subsequently attended the Tachkemoni school and the Herzliya Hebrew High School in Tel Aviv. From an early age, he engaged in writing, sculpture, and painting. He also took an avid interest in art history, going on to study that subject at the Sorbonne in Paris. While growing up, he became a member of the Communist underground. As a youth he was a member of the Canaanite movement. More than his teachers and friends, the artist Yitzhak Danziger was an influence on him. In 1948, Tammuz joined the editorial board of *Haaretz*. At first he wrote the popular column "Uzi & Co." Later he edited the children's newspaper *Haaretz Shelanu*. From 1965, he edited *Haaretz*'s literary and cultural supplement, serving as the art critic there. From 1971 to 1975, he served as cultural attaché at the Israeli embassy in London. From 1979 to 1984, he was invited as a writer-in-residence at Oxford University. Benjamin Tammuz died in 1989 in Tel Aviv. I like Tammuz so much because he is a most modern author, I have read and reread all his books, and each time I enjoy them more.

- *A Castle in Spain* (1973), translation of *Be-Sof Ma'arav* (1966)
- *A Rare Cure* (stories, 1981), translation of *Angioxyl, Terufah Nedirah* (1973)
- *Minotaur* (1981), translation of the Hebrew-language novel of the same title (1980)
- *Requiem for Na'aman* (1982), translation of *Requiem Le-Na'aman* (1978)
- *The Orchard* (novella, 1984), translation of *Ha-Pardes* (1972)
- ***Minotaur*** was a novel by Benjamin Tammuz first published in English translation in 1981. The novel is a story of love and obsession with tragic consequences. Graham Greene declared that it was the "novel of the year" following its publication. The novel was made into a film of the same name in 1997 with director Jonathan Tammuz.

We bring here a review on "Minotaur" by Dan Coxon. I am really astonished how Israeli authors have become so popular all over the world and were translated in dozens of languages. How people who know nothing about Israel can identify themselves with the Israeli content of the books. The Israeli books and films have become the best ambassadors of Israel in the world.

Given its reissue as part of Europa's World Noir series, you'd be forgiven for dismissing *Minotaur* as a genre mystery story, or an overworked Police procedural. Even its cover blurb, with its talk of secret agents and John le Carré, encourages us to see it as a mainstream thriller. Nothing could be further from the truth. In his second novel, originally published in Hebrew in 1980, Tammuz instead attempts to map out a fragmentary love story. Along the way it also asks how much we truly know about the people we meet, and questions the false narratives that we build around them. The novel opens with an unnamed protagonist – "A man, who was a secret agent" – watching two girls on a bus. They are seventeen, he is forty-one. In an instant he falls in love with one of the girls, Thea. So begins one of the most unlikely wooings in modern fiction. Our protagonist cannot reveal himself, so he writes to Thea and sends her records to play in the privacy of her room. He manipulates her even as he overwhelms her with his expressions of love. There are undertones of obsession, of sexual predation. His love seems too unreasonable to be genuine. Then something strange happens. Tammuz races abruptly through Thea's story, ending with what appears to be the secret agent's death – and then he rewinds. The story resets to the beginning. This time it's told from the point of view of another of Thea's suitors, a privileged fellow student known as G.R. And just when you're getting to grips with that, he does it again, pulling the rug from beneath us as he switches to yet another of her lovers, the Greek lecturer Nikos. With each telling of the story more of the details are revealed. The narrative peels back layer after layer, revealing a complex tangle of motives and actions. As we come to understand each character more fully, so we review and decode earlier scenes. With repeat readings comes an appreciation of the multi-dimensional nature of *Minotaur*'s labyrinth.

If this seems a lot to achieve in a mere 192 pages, then Tammuz's ongoing themes will also come as a surprise. He attaches the narrative to the history of Israel itself, making his secret agent a cipher for all the troubles the Middle East has endured over the last seventy years. The character acknowledges this: "Who am I? …What was once my private experience has now become collective experience. Formerly I was the only one out of all the children of Israel to wrestle with the Arab at his own private ford Jabok and emerge a sort of Pyrrhic victor. Now all the children of Israel are partners in this folly". The question of identity, and how it is formed, recurs through each of the narratives. The secret agent repeatedly asks "Who am I?" or "Do I really love her?". His questions and uncertainty make James Bond look like a Nietzschean superman. In many ways *Minotaur* reads as a collection of interconnected stories. Each occupies a world of international intrigue and sudden, explosive violence. To read it in this way is to miss the overarching narrative, however, and its uniquely fractured view of one girl's life and loves. Tammuz does more than simply tell a story. He questions the very nature of storytelling, exposing the lies we tell ourselves as we imagine narratives for the people who surround us. Rather than le Carré, his debt is to Kafka, and Fowles, and Faulkner. He makes us rethink the way we view literature, and compels us to read and re-read his work in an attempt to navigate the complex maze he has created. Ignore the secret agent at its core, and the sequence of car crashes and gunshots that punctuate it – this is no genre thriller. *Minotaur* is a minor modern classic, and a bold exploration of what it means to be a storyteller. Maybe that's the greatest mystery of all.

We bring here the first chapter of Minotaur in English and in Hebrew. One of the main problems of an author is how to start his book, how to captivate the reader, convincing him to read more of the book – all the book. I deal on this issue at length in my book, when I bring in many instances

the first chapter, page, or sentence of a book. I imagine that this subject preoccupies every author, Benjamin Tammuz does it perfectly in his book Minotaur, as we'll see right away. Tolstoy does it perfectly in his novel Anna Karenina – his first sentence has become a classic, and I write about it in my Russian chapter. Jorge Amado kills his protagonist in the first sentence of the book, breaking one implicit law that you can't do that, but don't worry he remains alive at least in the mind of Dona Flor, as I explain in my Portuguese chapter. Emile Zola is a professional, captivating you in each one of his books with the first chapter. With me, it came in a stream of consciousness, when the protagonists of my play/novel dictated to me what do write – and I did in a synopsis of 60 pages written in 24 hours, when developing it to a five acts play was very easy – typing it in 18 days without changing almost anything from the synopsis. So, let us see how Tammuz does it, in a short chapter, when all the plot is brought forward in a nutshell.

"A man, who was a secret agent, parked his hired car in a rain-drenched square and took a bus into town. That day he had turned forty-one, and as he dropped into the first seat he came across, he closed his eyes and fell into bleak contemplation of his birthday. The bus pulled up at the next stop, jerking him back to consciousness, and he watched as two girls sat down on the empty seat in front of him. The girl on the left had hair the color of copper – dark copper with a glint of gold. It was sleek and gathered at the nape of her neck with a black velvet ribbon, tied in a cross-shaped bow. This ribbon, like her hair, radiated a crisp freshness, a pristine freshness to be found in things as yet untouched by a fingering hand. Whoever tied that ribbon with such meticulous care? Wondered the man of forty-one. Then he waited for the moment when she would turn her profile to her friend, and when she turned to her friend and he saw her features, his mouth fell open in a stifled cry. Or did it perhaps escape from his mouth? Anyway, the passengers did not react."

"איש אחד, שהיה סוכן חשאי, החנה את מכוניתו השכורה בכיכר רטובה מגשם ונכנס לאוטובוס הנוסע אל העיר.

באותו יום מלאו לו ארבעים ואחת שנים, ובצנחו אל המושב הראשון שנזדמן לו עצם את עיניו ושקע בהרהורים שוממים על טיבו של יום ההולדת שלו. עצירת האוטובוס בתחנה הבאה העירה אותו מנמנומו והוא ראה שתי נערות מתיישבות בספסל הפנוי שלפניו. לנערה שמשמאל היו שערות שצבען כעין הנחושת: נחושת כהה, נוצצת בברק זהב. שערותיה היו חלקות ואסופות על עורפה בתוך סרט-קטיפה שחור, שנקשר בעניבה מצולבת. הסרט, כמו השערות, התנכר בנקיון רענן, אותו סוג נקיון ראשוני המצוי בדברים שהיד הממששת עדיין לא נגעה בהם. מי קשר את הסרט בקפידה כזאת לעורפה, חשב האיש בן הארבעים ואחת. אחר כך חיכה לרגע שבו תפנה אל חברתה את צדודית פניה; וכשפנתה אל חברתה והוא ראה את תווי הפנים, נפער פיו לצעקה, שהוחנקה באבה. ואולי אפילו נמלטה מפיו. הנוסעים, מכ מקום, לא הגיבו."

And what have literary agents to say about the opening chapter of a novel, let us see it also:

"I don't like it when the main character dies at the end of Chapter One. Why did I just spend all this time with this character? I feel cheated."
– **Cricket Freeman**, The August Agency

"I dislike opening scenes that you think are real, then the protagonist wakes up. It makes me feel cheated."
– **Laurie McLean**, Foreword Literary

"I'm not a fan of prologues, preferring to find myself in the midst of a moving plot on page one rather than being kept outside of it, or eased into it."
– **Michelle Andelman**, Regal Literary

"Prologues are usually a lazy way to give back-story chunks to the reader and can be handled with more finesse throughout the story. Damn the prologue, full speed ahead!"
– **Laurie McLean**, Foreword Literary

"Perhaps my biggest pet peeve with an opening chapter is when an author features too much exposition – when they go beyond what is necessary for simply 'setting the scene.' I want to feel as if I'm in the hands of a master storyteller, and starting a story with long, flowery, overly-descriptive sentences (kind of like this one) makes the writer seem amateurish and the story contrived. Of course, an equally jarring beginning can be nearly as off-putting, and I hesitate to read on if I'm feeling disoriented by the fifth page. I enjoy when writers can find a good balance between exposition and mystery. Too much accounting always ruins the mystery of a novel, and the unknown is what propels us to read further."
– **Peter Miller**, PMA Literary and Film Management

"I dislike endless 'laundry list' character descriptions. For example: 'She had eyes the color of a summer sky and long blonde hair that fell in ringlets past her shoulders. Her petite nose was the perfect size for her heart-shaped face. Her azure dress — with the empire waist and long, tight sleeves — sported tiny pearl buttons down the bodice. Ivory lace peeked out of the hem in front, blah, blah.' Who cares! Work it into the story."
– **Laurie McLean**, Foreword Literary

"Characters that are moving around doing little things, but essentially nothing. Washing dishes & thinking, staring out the window & thinking, tying shoes, thinking."
– **Dan Lazar**, Writers House

"I don't really like 'first day of school' beginnings, 'from the beginning of time,' or 'once upon a time.' Specifically, I dislike a Chapter One in which nothing happens."
– **Jessica Regel**, Foundry Literary + Media

"Someone squinting into the sunlight with a hangover in a crime novel. Good grief — been done a million times."
– **Chip MacGregor**, MacGregor Literary

"Cliché openings in fantasy can include an opening scene set in a battle (and my peeve is that I don't know any of the characters yet so why should I care about this battle) or with a pastoral scene where the protagonist is gathering herbs (I didn't realize how common this is)."
– **Kristin Nelson**, Nelson Literary

"I know this may sound obvious, but too much 'telling' vs. 'showing' in the first chapter is a definite warning sign for me. The first chapter should present a compelling scene, not a road map for the rest of the book. The goal is to make the reader curious about your characters, fill their heads with questions that must be answered, not fill them in on exactly where, when, who and how."
– **Emily Sylvan Kim**, Prospect Agency

"I hate reading purple prose – describing something so beautifully that has nothing to do with the actual story."
– **Cherry Weiner**, Cherry Weiner Literary

“A cheesy hook drives me nuts. They say ‘Open with a hook!’ to grab the reader. That’s true, but there’s a fine line between an intriguing hook and one that’s just silly. An example of a silly hook would be opening with a line of overtly sexual dialogue.”
– **Daniel Lazar**, Writers House

“I don’t like an opening line that’s ‘My name is…,’ introducing the narrator to the reader so blatantly. There are far better ways in Chapter One to establish an instant connection between narrator and reader.”
– **Michelle Andelman**, Regal Literary

“Sometimes a reasonably good writer will create an interesting character and describe him in a compelling way, but then he’ll turn out to be some unimportant bit player.”
– **Ellen Pepus**, Signature Literary Agency

“In romance, I can’t stand this scenario: A woman is awakened to find a strange man in her bedroom — and then automatically finds him attractive. I’m sorry, but if I awoke to a strange man in my bedroom, I’d be reaching for a weapon — not admiring the view.”
– **Kristin Nelson**, Nelson Literary Agency

Hayim Nahman Bialik (Hebrew: חיים נחמן ביאליק; January 9, 1873 – July 4, 1934), also **Chaim** or **Haim**, was a Jewish poet who wrote primarily in Hebrew but also in Yiddish. Bialik was one of the pioneers of modern Hebrew poetry. He was part of the vanguard of Jewish thinkers who gave voice to the breath of new life in Jewish life. Bialik ultimately came to be recognized as Israel's national poet. In 1903 Bialik was sent by the Jewish Historical Commission in Odessa to interview survivors of the Kishinev pogroms and prepare a report. In response to his findings Bialik wrote his epic poem *In the City of Slaughter*, a powerful statement of anguish at the situation of the Jews. Bialik's condemnation of passivity against anti-Semitic violence is said to have influenced the founding Jewish self-defense groups in the Russian Empire, and eventually the Haganah in Palestine. Bialik visited Palestine in 1909. In the early 20th century, Bialik founded with Ravnitzky, Simcha Ben Zion and Elhanan Levinsky, a Hebrew publishing house, *Moriah*, which issued Hebrew classics and school texts. He translated into Hebrew various European works, such as Shakespeare's *Julius Caesar*, Schiller's *Wilhelm Tell*, Cervantes' *Don Quixote*, and Heine's poems; and from Yiddish S. Ansky's *The Dybbuk*.

Bialik wrote several different modes of poetry. He is perhaps most famous for his long, nationalistic poems, which call for a reawakening of the Jewish people. However no less effective are his passionate love poems, his personal verse or his nature poems. Last but not least, Bialik's songs for children are a staple of Israeli nursery life. From 1908 onwards, he wrote mostly prose. By writing his works in Hebrew, Bialik contributed significantly to the revival of the Hebrew language, which before his days existed primarily as an ancient, scholarly tongue. His influence is felt deeply in all modern Hebrew literature. The generation of Hebrew language poets who followed in Bialik's footsteps, including Jacob Steinberg and Jacob Fichman, are called "the Bialik generation". To this day, Bialik is recognized as Israel's national poet. Bialik's poems have been translated into at least 30 languages, and set to music as popular songs. These poems, and the songs based on them, have become an essential part of the education and culture of modern Israel. Bialik wrote most of his poems using "Ashkenazi" pronunciation, while modern Israeli Hebrew uses the Sephardi pronunciation. Consequently, Bialik's poems are rarely recited in the meter in which they were written. In many poems Bialik depicted the suffering of his people, but he also could ridicule the weakness and passivity of his fellow intellectuals.

You have not changed, you're antic old,
There's nothing new I think;
Friends, let me join your club, well rot
Together till we stink.
(from 'On My Return')

With his call for a reawakening and modernization of language Bialik deeply influenced the Renaissance period of Hebrew literature on its way from Europe to Palestine. We bring here the first part of H.N. Bialik, "The City of Slaughter" in *Complete Poetic Works of Hayyim Nahman Bialik*, Israel Efros, ed. (New York, 1948): 129-43 (Vol. I)

ARISE and go now to the city of slaughter;
Into its courtyard wind thy way;
There with thine own hand touch, and with the eyes of thine head,
Behold on tree, on stone, on fence, on mural clay,
The spattered blood and dried brains of the dead.
Proceed thence to the ruins, the split walls reach,
Where wider grows the hollow, and greater grows the breach;
Pass over the shattered hearth, attain the broken wall
Whose burnt and barren brick, whose charred stones reveal
The open mouths of such wounds, that no mending
Shall ever mend, nor healing ever heal.
There will thy feet in feathers sink, and stumble
On wreckage doubly wrecked, scroll heaped on manuscript,
Fragments again fragmented—
Pause not upon this havoc; go thy way.
The perfumes will be wafted from the acacia bud
And half its blossoms will be feathers,
Whose smell is the smell of blood!
And, spiting thee, strange incense they will bring—
Banish thy loathing—all the beauty of the spring,
The thousand golden arrows of the sun,
Will flash upon thy malison;
The sevenfold rays of broken glass
Over thy sorrow joyously will pass,
For God called up the slaughter and the spring together,—
The slayer slew, the blossom burst, and it was sunny weather!

A few words on translation. I deal extensively in my book on translation issues, because it is almost impossible to find a good translator, least of all a translation of poetry. I'll give here some remarks that illustrate the complexity of the matter, distorting completely the meaning. Let us start from the end. The last line is translated by: "The slayer slew, the blossom burst, and it was sunny weather!" I understand why he did it, because of the rhyme, but I prefer that the translation would not be in rhymes and would not distort the meaning of the poet. Because the poet says here a completely different thing, that since my high school days, a long long time ago, I still remember as the summit of poetry. Bialik juxtaposes the lyrical pastoral description of the blossom burst and the sunny weather with the horror of the slayer slew, and this should be the sequence of the translation, as Bialik wrote in Hebrew: "The sun was shining, the acacia was blooming, and the slayer slew." This is poetry at its best, and the translation is only a bleak transcription. But even more, when you read the Hebrew original you are shocked, you feel the anguish, the suspense rises in crescendo, you sense the horror, you see the dead, you watch the

atrocity, you pity the victims. But when you read the English translation, it is like reading a grocery list, a Waze itinerary, all in verse, in perfect English, but with no soul, no emotion!

בְּעִיר הַהֲרֵגָה (בית ראשון)

קוּם לֵךְ לְךָ אֶל עִיר הַהֲרֵגָה וּבָאתָ אֶל-הַחֲצֵרוֹת,
וּבְעֵינֶיךָ תִּרְאֶה וּבְיָדְךָ תְּמַשֵּׁשׁ עַל-הַגְּדֵרוֹת
וְעַל הָעֵצִים וְעַל הָאֲבָנִים וְעַל-גַּבֵּי טִיחַ הַכְּתָלִים
אֶת-הַדָּם הַקָּרוּשׁ וְאֶת-הַמֹּחַ הַנִּקְשֶׁה שֶׁל-הַחֲלָלִים.
וּבָאתָ מִשָּׁם אֶל-הֶחֳרבוֹת וּפָסַחְתָּ עַל-הַפְּרָצִים
וְעָבַרְתָּ עַל-הַכְּתָלִים הַנְּקוּבִים וְעַל הַתַּנּוּרִים הַנִּתָּצִים,
בְּמָקוֹם הֶעָמִיק קְרַקַר הַמַּפָּץ, הִרְחִיב הִגְדִּיל הַחוֹרִים,
מַחֲשַׁף הָאֶבֶן הַשְּׁחֹרָה וְעָרוֹת הַלְּבֵנָה הַשְּׁרוּפָה,
וְהֵם נִרְאִים כְּפִיּוֹת פְּתוּחִים שֶׁל-פְּצָעִים אֲנוּשִׁים וּשְׁחוֹרִים
אֲשֶׁר אֵין לָהֶם תַּקָּנָה עוֹד וְלֹא-תִהְיֶה לָהֶם תְּרוּפָה,
וְטָבְעוּ רַגְלֶיךָ בְּנוֹצוֹת וְהִתְנַגְּפוּ עַל תִּלֵּי-תִלִּים
שֶׁל-שִׁבְרֵי שְׁבָרִים וּרְסִיסֵי רְסִיסִים וּתְבוּסַת סְפָרִים וּגְוִילִים,
כְּלָיוֹן עֲמַל לֹא-אֱנוֹשׁ וּפְרִי מִשְׁנָה עֲבוֹדַת פָּרֶךְ;
וְלֹא-תַעֲמֹד עַל-הַהֶרֶס וְעָבַרְתָּ מִשָּׁם הָדָרֶךְ –
וְלִבְלְבוּ הַשִּׁטִּים לְנֶגְדְּךָ וְזָלְפוּ בָאַפְךָ בָּשָׂמִים,
וְצִיצֵיהֶן חָצָיִם נוֹצוֹת וְרֵיחָן כְּרֵיחַ דָּמִים;
וְעַל-אַפְךָ וְעַל-חֲמָתְךָ תָּבִיא קְטָרְתָּן הַזָּרָה
אֶת-עֶדְנַת הָאָבִיב בְּלִבָּבְךָ – וְלֹא-תִהְיֶה לְךָ לְזָרָא;
וּבְרֻבּוֹת חִצֵּי זָהָב יְפַלַּח הַשָּׁמֶשׁ כְּבֵדְךָ
וְשָׁבַע קַרְנַיִם מִכָּל-רִסִּיס זְכוּכִית תִּשְׁמַחְנָה לְאֵידְךָ,
כִּי-קָרֵא אֲדֹנָי לָאָבִיב וְלַטָּבַח גַּם-יָחַד:
הַשָּׁמֶשׁ זָרְחָה, הַשִּׁטָּה פָּרְחָה וְהַשּׁוֹחֵט שָׁחַט.

חברה קוסמופוליטית, המבוססת על תרבות מערבית ומזרחית, הספרים הכי מתורגמים, ספרות, תיאטרון וקולנוע קוסמופוליטיים, נסיעות ברחבי העולם, הפילוסופיה של גנדי

ספרי זה הוא ספר המבוסס על תפישת עולם קוסמופוליטית, רב-תרבותית, המאמינה כי כל האנושות משתייכת לקהילה אחת אתית ומוסרית. על העולם להפוך לקוסמופוליטי, אוניברסלי, בינלאומי וגלובלי. תושבי העולם בני עמים, דתות ותרבויות שונות צריכים לחלוק את אותם האידיאלים ההומאניים. רבים מייחסים למונח קוסמופוליטי כמונח פז׳ורטיבי, אדם נטול שורשים, כינוי ליהודים הנודדים בתעמולה אנטישמית. זו הייתה תמיד הטענה של לאומנים בצרפת, גרמניה ופולין שהיהודים הם קוסמופוליטים, דרייפוס בוגד כי לא ברור אם הוא נאמן לאחיו בגרמניה או למולדת שלו בצרפת, היהודים אולי מתהדרים בגרמניותם אך קלף מהם כמה שכבות ותגלה את היהודי הנקלה של מזרח אירופה עם האף העקום, הגנב, התחמן, שגוזל מהגרמנים הטהורים את מקומות העבודה, הלימודים, את כספם ואת מרחב המחיה שלהם. אני כמובן רואה בקוסמופוליטיות ערך חיובי שייתן במהרה בימינו פיתרון לכל הסכסוכים בעולם, אם יודבר הפונדמנטליזם האיסלאמי שהוא בדיוק ההיפך מהקוסמופוליטיות, בהטפתו להסתגרות בדת האיסלאם, התנתקות מתרבויות המערב, חזרה לתפארת התקופות הראשונות של האיסלאם, והנחלת הדת האמיתית היחידה בדרך החרב על פני כל העולם, תוך האשמת היהודים כדרכם בקודש בצרות המתרגשות על העולם.

אנו בדרך לקוסמופוליטיות מכמה סיבות – קודם כל מתקצרים המרחקים, העולם הופך לכפר אחד גלובלי, שנית בגלל האינטרנט המאפשר להתקשר לכל מקום בעולם בשניות, בגלל הסרטים הנותנים בסיס תרבותי משותף לכל עמי העולם אולי חוץ מדרום קוריאה ואיראן. גם בגלל הספרים שהם כיום מתורגמים יותר מאשר אי פעם בעבר – בראש וראשונה התנ״ך, אם גם כתבי שיקספיר, הנסיך הקטן, אליסה בארץ הפלאות, סיפורי האנס כריסטיאן אנדרסן, וכמובן ספרי ויקטור הוגו, אמיל זולא, המינגווי, סרבנטס, גתה, איבסן, מרק טווין, יומנה של אנה פרנק, ז׳ול ורן, ספרי הארי פוטר, טינטין, אסתריקס, קוו ואדיס, שרלוק הולמס וטולסטוי. וישנה כמובן הצהרת זכויות האדם של האו״ם המאחדת את העולם סביב בסיס ערכי מוסרי אתי משותף ביותר מ- 444 שפות, וביניהן לאדינו – תרגום שבוצע ביוזמתי בעקבות פניה לאו״ם, בעריכתי ובחלקו על ידי ועל ידי לאדינוקומוניטה. יש מאות אלפי דוברי לאדינו, ביניהם פרופסורים וחוקרים דגולים של השפה, משוררים ומחזאים הכותבים בלאדינו, ואילו אני תרמתי את תרומתי הצנועה להנחלת הלאדינו לעולמי עד. אך קוסמופוליטיות זה לא רק תרבות גבוהה והצהרת זכויות האדם, התנ״ך ושיקספיר. זה גם סדרות טלויזיה

מטופשות, אופרות סבון, חומר ירוד מאין כמותו מבחינה תרבותית והגרוע מכל – תוכניות ריאליטי על תפישת בעלים הבוגדים בנשותיהם ולהיפך, על האח הגדול, הישרדות, נולד לשיר, לרקוד, לבשל, ומת משעמום.

אין לראות בקוסמופוליטיות השתלטות התרבות האירופית על כל ארצות העולם. מספיק שהאנגלית הפכה לשפה הגלובלית, שמיטב הספרים המתורגמים ביותר נוצרו על ידי סופרים אירופאים בשפות אירופאיות, שרוב הסרטים הקוסמופוליטים הם מאירופה ומהוליווד, רוב המחזות הם מיוצרים אירופאים או אמריקאים שגם הם מוצאם מאירופה, אפילו התנ״ך אם הוא לא נכתב ביבשת אירופה ניתן לראות בישראל מולדת הברית הישנה והחדשה מדינה בפאתי אירופה שהנחיל את ערכיו על כל אירופה ולמעשה על חלקים נרחבים בעולם. אז איזו מין קוסמופוליטיות היא זאת? אולי זאת עוד מזימה של הקולוניאליסטים האירופאים להשתלט על העולם? אם לא פיזית כמו בעבר וכלכלית כמו כיום, אז לפחות תרבותית. אני גורס בספרי שלא – זה שאני לא מכיר מספיק לצערי את תרבות המזרח: סין, יפן, הודו, ערב, את תרבות אפריקה, את תרבות הילידים באמריקה ובאוסטרליה לא אומר שהם לא צריכים להשתלב בקוסמופוליטיות העולמית. אדרבא, ככל שהעולם נעשה פתוח יותר יש יותר הזדמנות להפריה הדדית גם בכיוון ההפוך. אני כותב בספרי הרבה מאוד על סופרים יפנים, סינים, ערבים והודים ומביא קישורים לתרבויות רבות אחרות. יש אם כן לפתוח את העולם להשפעות של המזרח על המערב וההשפעה הגדולה ביותר היא כמובן ההשפעה ההודית, הפילוסופיה של גנדי, הבודהיזם, היוגה, האשראמים, הטיולים של הצעירים למזרח. אני מביא בספרי זה מאות פתגמים וקטעים, שמות של ספרים וסופרים מארצות המזרח יותר אולי מאשר בכל הרשימות המקבילות באינטרנט. אני לא מסתגר באירופוצנטריות ״סנובית״, אם כי אני מודה שאני מכיר כמעט אך ורק את תרבות המערב, אך אני גורס פתיחות לכל התרבויות והזנה הדדית לכל הכיוונים, כי זאת בהחלט תכלית הקוסמופוליטיות.

11. COSMOPOLITAN SOCIETY, BASED ON WESTERN AND EASTERN CULTURES, MOST TRANSLATED BOOKS, COSMOPOLITAN LITERATURE, PLAYS AND FILMS, TV AND PROPAGANDA, TRAVEL ALL OVER THE WORLD, GANDHI'S PHILOSOPHY

This book advocates a cosmopolitan attitude, I believe that I am cosmopolitan, a World Citizen, one who embraces a multicultural approach, believing that all humanity belongs to a single ethical and moral community. My vision is that the world should become a Cosmopolitan/International/Global Society, where people of many ethnicities, religions and cultures meet, live in close proximity, and above all share the same humane ideals. In the past this term often received a pejorative connotation, as "rootless cosmopolitan", a Soviet derogatory epithet during Joseph Stalin's anti-Semitic campaign of 1949-1953. Many times anti-Semites in France, Germany and Poland accused the Jews to be cosmopolitans, rootless, as they don't have allegiance to their country, but to humanity in general. In my case I feel 100% Israeli, and my

cosmopolitan attitude don't contradict but complements my Israeli/Jewish/humane identity. I have analyzed in this book many cosmopolitan pillars, I may be iconoclast on many world issues but I advocate most of the cosmopolitan cornerstones. First of all, the Bible, although I am not religious and am totally atheist, I believe that the Bible (old and new testament) is the most important book ever written, with the most influence in world history – good or bad, but the book is not to be blamed for the false interpretations that it has received over the years, exactly as the language is not to be blamed for the mischievious conduct of the people who speaks the language. The Bible has been translated into hundreds of languages – 469 complete and 2,527 partial – according to the United Bible Societies in October 2011. In my book I give links to more than 400 complete translations and to more than 1,800 partial translations or prayers. The bad news is that there are thousands more languages that have not any translation, the good news is that the Bible has been translated to 95% of the world's population, practically all the world.

Another important cosmopolitan pillar is the United Nations Universal Declaration of Human Rights that has been translated into 444 languages, including Ladino (initiated and executed by me with the collaboration of Ladinokomunita). I believe that this document is the cornerstone of the humanist facet of the world, all nations have agreed to it, many don't implement parts of it… Every time I learn a new language I try to read the Declaration in this language, with translation but with enough knowledge to follow the text, I have reached a record of 70 languages in which I can understand partially at least the Declaration, and more than 250 languages and dialects in which the Bible and the prayers were translated. After the Bible and the Declaration the book that was translated into most languages (not counting a multitude of Jehova's Witnesses books) is The Little Prince by Antoine de Saint Exupery – that was translated from the French into 253 languages, although some of the sources write that it is Pinocchio by Carlo Goldoni which was translated from Italian into more than 260 languages, but the figures are so close and cannot be so exact, that it doesn't matter. This book has devoted several chapters to analyze those four documents/books with links to most of their hundreds/thousands translations, giving texts in more than 120 languages of the Little Prince in the languages that I can understand, and links to at least 120 more languages that I can't understand, as Egyptian Hieroglyphs and Romani/Gypsy. I don't see how and why I should learn Romani, unless one of my grandchildren would marry a Gypsy, as I have learned Romanian – not to confuse with Romani – because I have married a Romanian. I almost studied Hieroglyphs, and could have become a world specialist in this language (there are probably no more than ten, almost like business ethics professors…).

When I started my studies at the Hebrew University of Jerusalem in 1961 I asked to receive a scholarship as I had very good grades and the means of my family were very restrained. The University answered me that for Economics with hundreds of students every year I didn't have a chance, but if I wanted to learn Egyptology I could receive a full scholarship, as there were only two students starting their studies inn 1961 and the University rules require at least 3 students to keep this "faculty" alive. I answered them that I didn't know Arabic although I was born in Egypt and lived there 9 years, and I don't see how I could learn a more ancient Egyptian language, unless I thought that the mummies would resuscitate as in the horror films. Maybe I made the mistake of my life as I didn't enjoy my Economics studies, but the Pharaos behaved so badly to my people, who built for them the Pyramids as slaves, that I had to punish at least their language for their despicable conduct. In case that some of my readers don't share my peculiar sense of humor, I won't to specify that it was meant as a joke, as on the contrary I believe that a language cannot be punished for the crimes of their speakers. Furthermore, I strongly oppose any kind of cultural boycott, as masterpieces of Wagner should not be banned because Wagner was an anti-Semite, and I deplore the despicable conduct of those who boycott Israeli films, authors and academics, just because they are Israelis, namely Jews, because of the alleged and completely false "war crimes" committed by the Israelis against Hamasland in Gaza, when the Israelis

bombard the rockets bases, from where the Hamas send thousands of rockets against innocent Israeli civilians, and because those bases are situated in residential areas innocent Arab civilians are killed. Those boycotts are applied only towards Israelis, as other nations where hundreds of thousands people are slaughtered are not boycotted or even condemned by the United Nations.

The most translated books include also: Alice's Adventures in Wonderland by the English Lewis Carroll translated into 174 languages (I read it in Frisian), Andersen's Fairy Tales by the Danish Hans Christian Andersen translated into 153 languages (I read it in Danish, French, English, Plattdeutsch, Interlingua, Icelandic, etc.), 20,000 Leagues under the Sea by the French Jules Verne – 148, Unbelievable but the comics of The Adventures of Asterix by the French Rene Goscinny and Albert Uderzo were translated into 112 languages and The Adventures of Tintin by Belgian cartoonist Herge – 96 languages, are the most translated books after Jules Verne, what an experience to have read all those books and comics when I was a boy in French. Among the other books we find Harry Potter by the English J.K. Rowling translated into 67 languages – I am not interested at all in fantasy books, but in order to learn Galego I read one of her books. The Adventures of Huckleberry Finn by Mark Twain – 65 languages, I read it in French, Hebrew and English. The Diary of the Dutch Anne Frank – 60 languages, I read it in French and Dutch. Sherlock Holmes by the English Arthur Conan Doyle – 60 languages, I read it in English, French, Hebrew, Interlingua, Rumantsch. The Good Soldier Svejk by the Czech Jaroslav Hasek – 58 languages, I read it in Hebrew (and also saw the play and the film). A Doll's House by the Norwegian Henrik Ibsen – 56 languages, I read it in Hebrew, English and Norwegian, and saw the play and films several times, also on TV and videos. I read also Quo Vadis by the Polish Henrik Sienkiewicz – 50 languages in Hebrew and saw the film several times. Heidi by the German Johanna Spyri – 50 languages, I read the book and saw many films. The Quran – I read it partially in English and Arabic – 50 complete translations, 114 partial translations. My favorite El Ingenioso Hidalgo Don Quijote de la Mancha by the Spanish Miguel de Cervantes Saavedra – 48 languages – I read it twice in Hebrew and twice in Spanish, saw many films and a musical. The stranger by the French Albert Camus – 45 languages, I read it twice in French. The Great Gatsby by the American F. Scott Fitzgerald – 42 languages, I read it several times in English, saw several film adaptations, and it is part of my main Business Ethics course. I was pleased to learn that I have read almost all the books that were translated into more than 40 languages, and read at least partially the most translated books/documents in tens to hundreds of languages.

Back to cosmopolitan – we have seen how this book refers to the most important issues of the cosmopolitan pillars – the Bible, the Prayers, the UN Universal Declaration of Human Rights, the most important books that were translated into tens to hundreds of languages – from children books as The Little Prince, Andersen's Fairy Tales, Alice, Huckleberry Finn, Heidi, Jules Verne, Harry Potter, best sellers as Quo Vadis, Sherlock Holmes, Anne Frank's Diary, to classics as Don Quijote, A Doll's House, Svejk, The Stranger, The Great Gatsby. I am amazed what excellent taste has the world that translates the most important books/documents as the Bible, Prayers, UN Declaration, the best children books with the best literary taste, and some of the best classics, including my favorite authors Cervantes, Ibsen, Scott Fitzgerald. But other world classics were also translated to tens of languages – Shakespeare's, Brecht's and Moliere's plays, Goethe's, Zola's, Hugo's, Balzac's, Dickens', Dumas' novels, not counting poems by the best poets, some philosophy, academic and non-fiction books. I have referred extensively to all those in this book. Those are the pillars of a cosmopolitan environment, as every intellectual throughout the world has read and can talk about all those books, plays, and documents, being the key for a true global/international/cosmopolitan world, speaking the same language, even if the intellectual has read a translated book, thus losing part or most of its flavor. I can say for sure that the Bible in Hebrew is far better than its translations, the same applies to Don Quijote, Goethe, or The Great Gatsby. While we can read the children masterpieces in translations and not lose most of their

flavor, we can read the best sellers in translations and enjoy almost as in the original, it is quite impossible to translate perfectly Zola, Pagnol, Proust, Sholem Aleichem, Shai Agnon, Hugo, Balzac, Dickens, and even more – Shakespeare Brecht or Moliere. Very few are the classic authors who can be translated by a good translator and transmit the gist of the original – possibly Dumas, Steinbeck, Kafka, Lawrence, Shaw, Wilde, James, Hemingway, Sartre or Moravia.

If the Bible, the prayers, the UN Declaration, classic children books, plays and novels have contributed a lot towards the cosmopolitan world, I would like to mention more pillars that are brought in this book, namely the languages learned by hundreds of millions of non-native speakers, mainly English, French and Spanish, and to a lesser extent German, Italian, Russian, and Portuguese, and in the past Latin and Greek. Not so long ago intellectuals shared a common heritage consisting not only of the Bible, Hugo, Balzac, Shakespeare, Dante, Goethe, Cervantes, or Moliere, they spoke French in Russia, England, Poland, Spain and Italy, Greece and the Levant, in all the diplomatic service, in the academy, in the literary and painters circles. The philosophers and scientists spoke German, the musicians and artists spoke Italian, all the intellectuals spoke well Latin and Greek and shared the heritage of Homer, Cicero, Sophocles and Plautus. In the business world since the nineteenth century most of businessmen spoke English, in the countries ruled by the Germans and Austrians most of the intelligentsia spoke German, in the countries ruled by the French they spoke French, and so with English, Italian, Spanish, Russian, Arabic, Turkish, and Portuguese. Therefore it was not a rarity that people – diplomats, businessmen, intellectuals, scientists, academics spoke perfectly well 5 - 7 languages. It goes without saying that in countries of immigration people also spoke many languages, as in Egypt, Lebanon, Israel, France, US, Australia, Canada, South Africa, Argentina, Brazil.

Another cosmopolitan facet that enhances the multicultural attitude is the films. In the last century we were exposed like never before to foreing cultures in films – first of all the American culture which was predominant in films, but also the English, French, Italian, Spanish, German, Russian, Chinese, Japanese, Indian, Brazilian, Argentinian, Mexican, Canadian, Australian, Czech, Romanian, Turkish, Arabic, Polish, Swedish, Korean, Israeli, Greek, Hungarian, etc. I have just mentioned the most influential countries in the film industry that every intellectual all over the Western world at least has seen some films from all those countries. And I am not speaking of lesser prominent countries as the Netherlands, Belgium, Portugal, Denmark, etc. Who has not seen at least the classic films of the Italian Vittorio De Sica, Federico Fellini, Michelangelo Antonioni, Bernardo Bertolucci, Franco Zeffirelli (and even Sergio Leone…), Swedish Ingmar Bergman, Bollywood but also Satyajit Ray's Indian films, the Poles Roman Polanski and Krzysztof Kieslowski, the Russians Sergei Eizenstein, Andrei Tarkowsky, the Germans Fritz Lang, Josef von Sternberg, F.W. Murnau, Werner Herzog, the Czech Milos Forman, the Spanish Luis Bunuel, the English Alfred Hitchcock, Charlie Chaplin, David Lean, Ken Loach, the French Jean Renoir, Francois Truffaut, Jean-Luc Godard, Max Ophuls, Louis Malle, Jacques Tati, the Japanese Akiro Kurosawa, and finally the Americans – Elia Kazan, Oliver Stone, David Lynch, Otto Premiger, Clint Eastwood, Spike Lee, Francis Coppola, Billy Wilder, Sidney Lumet, Orson Welles, John Ford, Joel Cohen, Martin Scorsese, Buster Keaton, Frank Capra, Steven Spielberg, John Huston, Ernst Lubitsch, George Cukor, Woody Allen…

The film industry, unlike the plays by worldwide known playwrights, is a popular industry with many stratas, every one sees the genre of films he likes most – westerns, comedies, classic, drama, detective, wars, crimes, horror, but all of the viewers are exposed to a cosmopolitan industry showing us the people, scenery and culture of Japan, Taiwan, China, Egypt, Israel, India, Argentina, Brazil, Romania, Turkey, Greece, Sweden, Korea, Portugal, Poland, Hungary, cultures that without seeing their films most people would never be exposed to them. Even if you read novels or poetry from Japan or Brazil, assuming that you have never visited those countries,

it cannot compare to seeing a film from those countries, hearing the specific sound of the language, learning the customs of the people, family problems, social problems, poverty, riches. You hear the music, are exposed to the folklore, the religion, the work environment, dozens of facets that seem to us selbstverstaendtlich/obvious now after watching for decades films from those countries, but without the film industry we would never be exposed to those countries.

And when you say films you say also TV, even soap operas from Brazil or Mexico, the US or France, and of course documentaries, popular series, TV films, songs, musicals, plays and classic music from dozens of countries that you can see now on TV, if you have cables and are willing to pay for foreign TV stations in Spain, Lebanon, Italy, Germany, France, Turkey, Romania, Hungary or Russia. I watch sometimes those stations, even if I don't know their languages, or can't understand them as they speak so fast, but you are flown on a magic carpet to another country, and feel yourself as if you lived there. You can also learn the languages if you watch for long hours those TV stations, I have met many Israelis who learned Spanish by watching soap operas in this language. When Israel had only one TV station, half of the country watched on Friday evening the Arab film with Hebrew subtitles, and this helped much more the comprehension between the two people, avoiding misconceptions and prejudices. Unfortunately, this does not happen in the opposite way and the Israelis and the Jews are shown on Arab stations and especially Palestinian as in the most anti-Semite Nazi films, the worst crimes are attributed to us, and when Israel occupied the West Bank and Gaza the population was astonished to see that we are not the ferocious beasts depicted in their propaganda films. It goes without saying that films are very efficient for propaganda, as was proved by the Nazis films on Jews, the Soviet films on capitalism, and so on, and only the Israeli film industry is based on white doves film makers who depict all the wrongs of the Israelis, and when people see them in the world they believe the defamatory propaganda against Israel, because it is legitimized by the Israeli film makers. But Israel is a democracy, there is a free press, no censorship, and the films sometimes even receive a generous Israeli government contribution. The absurdity has reached such extremities when the director of a Norwegian film festival rejected the film of an Israeli film maker, as it did not depict the "atrocities" of the Israeli occupation. No one of course cares about the atrocities of terrorism killing thousands of innocent Israeli civilians, as we don't have a propaganda ministry who finances such films, but in the opposite direction Anything Goes…

So, a cosmopolitan World Citizen is exposed to many languages, classic and children books translated in dozens of languages, films from dozens of countries (in every Haifa film festival I see films from twenty to thirty countries in the 50+ films which I see during the ten days of the festival), songs from many countries, and last but not least – visits to foreign countries. I am old enough to remember the times when you never visited a foreign country in your life. My mother lived until the age of 43 in Egypt and never visited another country, living in Cairo and going on vacations to Alexandria for a month every year. A generation earlier my family lived all their lives in Turkey, in Izmir, and only after the 1922 war they decided to leave Izmir and come to Egypt. We would probably never leave Egypt if there was not a revolution in 1952 that forced us to leave Egypt and immigrate to Israel. Until the age of 23 I never left Israel and so did most of my friends. I would have not travelled to France in 1967 if I was not unemployed for a few months and looked for a solution to this impasse by studying for my MBA at Insead. My wife Ruthy has never left Israel until the age of 31 and so did most of her friends. This was then – but today in Israel and in most European countries you travel at least once a year, even as a child, often you are relocated for a few years to the US, if you have a business or academic career you travel often 5 to 10 times a year abroad, sometimes for a day and sometimes for six weeks. When you retire, people go abroad often 3-5 times a year, even if you don't have much money as the "deals" are so attractive that you can go for a week to Prague, Crete, Antalia, Warsaw or Rome for $500, and to Paris, London or Amsterdam for a little bit more. Most of the Israelis travel at

least one time a year, sometimes in a short cruise to Cyprus, more often to the US or Thailand. Most of the youngsters travel for a year to Asia or South America to the exotic countries - India, Nepal, China, Vietnam, Thailand, Peru, Chile, Argentina, Brazil, Ecuador, Bolivia, as the cost of living there is so low that they can afford to live there for a year with a few thousand dollars that they have saved in the army or working just after that. Sometimes they travel for a year to more expensive countries as Japan, Australia, New Zealand, the US, Europe, Canada, but then they have to work there in order to finance their trip, not always in "legitimate" jobs as they don't have a work permit. The most adventurous travel to Africa, Indonesia, Mexico, Russia or Papua, and are exposed (more than in traditional exotic nations) to crime, accidents, illness, corruption.

What I have described above for the Israelis apply even more for the Europeans and Americans who travel more, the distances are shorter (you go for a weekend from London to Paris by train or by a short one hour flight), they have more money, and they have less problems to travel to some countries than the Israelis have. The cosmopolitan edifice is now complete – the visits to foreign countries (I have visited 60 countries but many friends have visited twice as much) do perhaps the most in order to make us cosmopolitan, as we are exposed directly and not through books, films or TV to foreign cultures, food, folklore, men and women, flesh and blood. This is real life, especially if you travel for months and not visit as many tourists in a cruise every port or country for half a day. The young people don't speak many languages as we speak, they don't read as many books as we read, but they travel much more and are exposed more to a cosmopolitan environment. However, as they don't have much money they don't visit the Western world but exotic countries in the east and south, so instead of being exposed to Paris, Rome, London or NewYork, they are exposed to Mumbai, Delhi, Bangkok, Beijing, Quito, Bahia, Bogota, Lima or Katmandu. I leave to the reader to decide if it is good or bad, what enriches them most, what is the contribution of those cultures to their intellectual life.

Many intellectual people travel to India to participate in Vipassana seminars and only there achieve peace of mind, many academics and businessmen travel to Shanghai which is one of the most advanced and beautiful cities in the world, I cannot give an opinion on that as I have never travelled to India or China. I was exposed, by choice and by necessity, more to the European and American culture and way of life, and I don't regret it. Most of the youngsters have a different opinion, they have no prejudices against the old and rich cultures of the Indians, Chinese, or Thai, so they would probably not find any interest in my book. Who is right and what is better? Anyhow as I advocate a cosmopolitan way of life, I recognize that an exposure to the Eastern and South American, African or Maoris civilizations are not less legitimate and maybe even more than an exposure to a European and American civilization. Many of those youngsters, when they come back, study at the university, start their own startups, travel to the US or Germany on business, and are exposed finally to both cultures, every one in due time. Others return confused, addicted to drugs, with exotic diseases, or are even killed in accidents which are very frequent in some of those states. I visited the "jungles" of Australia in the safest way and enjoyed it very much, although it was not so authentic as to visit the jungles of Papua, opposite to Darwin where I was, but Israelis were killed in Papua, as it is not the safest country in the world. They may be killed also in Paris or in Israel, so is it a reason to blame visits to Papua? I advocate a cosmopolitan way of life, centered in the most developed countries (including of course such Eastern countries as Japan, Korea and Singapore), as those are the countries with the "Academic, Business, Culture, Drama, Ethics" that I know, the Western civilization as defined earlier have the best academic, business and ethical results for most of their citizens. As far as culture and drama are concerned I am used, learned and enjoy more Verdi's operas than Chinese opera, European paintings and sculptures than Budha's statues and Indian painting. I appreciate Eastern culture and drama, but as I am not fluent in them, nor in their languages, I stick to the civilization I know most, to the languages that I have learned, to Rigoletto and Emile Zola.

And here I arrive to an "illumination",why do we need to chose between a cosmopolitan culture based on a western or eastern civilization? Just because my cosmopolitan attitude is based on a European culture? How can I be a true cosmopolitan, citizen of the world, international or global advocate if I adhere to only half of the cosmos? If the cosmos was only half, if planet earth had only Europe and the US it would collapse, as earth is holistic, made of all the 300 countries, rich and poor, east and west, north and south. So, if I write a book on a cosmopolitan approach it has to reach the conclusion that it includes all the cultures of the world. Probably the youngsters, including my children, who returned from India and Thailand, have seen a truth that I have not noticed until now – that the globe is one entity, that we are all part of the same humanity and share the same fate – after all this was also my conclusion in my ethical books, where I analyzed the Golden Rule which is common to all the religions, including Islam, Buddhism and the other Eastern religions. I don't understand modern painting, I don't enjoy watching Picasso's famous works, does it mean that they are uglier than the Impressionists whom I admire? And when they exposed their works in the Salon des refuses were they not the cause of contempt of all the connoisseurs who laughed at them? Who says that a cosmopolitan attitude should be based only on the Impressionists and not on the Cubists? Only on Leonardo da Vinci and not on Indian painting? In the culture which I know most – films – I appreciate very much Chinese, Japanese, Korean films, which I believe are at the forefront of the film industry and are many times much better than Hollywood or English films. So, why this should be true for films and not for novels?

I don’t know much of Japanese or Chinese literature, nor do I know much of African or Maori literature. But billions of people know and enjoy those literatures, music, opera, theater, art, as much as they enjoy their films. So, I should arrive to the conclusion that this book should advocate a holistic cosmopolitan approach, comprising of all the facets of culture throughout the world, from the Aborigins in Australia to the Quechuas in Peru. The fact that I don't know much of those cultures does not mean that they are inferior to the cultures I know most, exactly like the fact that I don't know Hindi mean that it is an inferior language as compared to English. I have stated several times in this book that I don't have any racist feelings towards anybody, and the outcome of this belief should be to embrace all the cultures of the world. It is maybe too late for me to start learning Eastern languages, read Indian novels or going to Chinese opera. But the conclusion of this book, and especially the Culture and Linguistics parts of the book, should be that a true cosmopolitan approach includes all the countries of the world. In my other book, I analyze all the 300 countries of the world, not just the West European countries, even the smallest countries, as every entity should be analyzed in the same format and seriousness as the largest and most developed entities. This approach should apply also to culture, and to tell the truth, I have started to do it during my whole career. I started to learn Chinese several times and did not continue not because of the importance of the language but because it is too difficult for me, I went several times to Chinese operas and enjoyed them quite well. In my book I quote Chinese sayings and refer many times to China, doing business there and their culture. I have chapters and references for Haitian, Arabic, Egypt, Africa, Turkey, India, Thailand cultures, I have learned Papiamentu, Haitian, Arabic, tried to learn Turkish and quote many proverbs in this beautiful language. The youngsters who visit India and Africa have found a truth that I tried to find but have only guessed it, that we are all part of the same world, entity, culture & humanity!

The main quote of my website and in many of my books is a quote of Mahatma Gandhi, one of the wisest and most intelligent man in the world, I have read his biography and he is my model:

There are seven things that will destroy us: Wealth without Work, Pleasure without Conscience, Knowledge without Character, Religion without Sacrifice, Politics without Principle,
Science without Humanity, Business without Ethics. Mahatma Gandhi

Gandhi was cosmopolitan in the same way that Nehru and Tagore were. Gandhi opposed the British Empire but was willing to keep strong ties with the British nation. Gandhi drew his moral

cosmopolitanism from Hindu universalism. He thought that one's right to freedom implied one's duty to allow the same freedom for all others. Gandhi believed as a cosmopolitan that the world should ultimately move toward a friendly non-warring federation of interdependent states. If he would live today he would probably advocate that the European Union is the best example for his theories. While he was an Indian patriot, exalting of Indian civilization, he was not against modernity and Western civilization. But wisdom should not be any culture's monopoly, as he was against the fetishizing of technology and science, the colonyzing hegemony of the West and the mindless imitation of the West by the Indians. Or in Aristotelian terms, he opted for the middle way, he was not an Indian nationalist radical, but also not a Westernized imitator.

Gandhi is known for his advocacy of nonviolence (Ahimsa), but this was the means to attain Truth (Satya). Gandhi believed in the unity of humanity based on nonviolence and truth. Truth is both absolute and pluralistic, truth and non-violence are interrelated. Gandhi says: "It is only by firm adherence to Truth that one can live non-violently in a world which is full of violence. I can therefore derive non-violence out of truth. They are like two sides of the same coin. The golden rule of conduct is mutual toleration, seeing that we will never all think alike and we shall see Truth in fragment and from different angles of vision." Gandhi puts forth a cosmopolitan moral perspective that is ontologically grounded in a shared humanity, which requires critical self-examination and the internal transformation of consciousness. To be a cosmopolitan entails an awareness of the essential unity of humanity, and that awareness requires that we undergo an internal self-transformation that moves us from egoic centricity toward unity. This Gandhian perspective is not foreign to Western philosophy and education. It was the dominant paradigm of Ancient philosophy. There is an interconnection between a universal duty of moral consideration and internal transformation. Self-transformation increases the capacity for empathy and compassion. The more self-aware I am, the more I can be aware of the subjectivity of others, and thus, the more empathetica and compassionate I can be. Self-transformation increases one's capacity for tolerance, for restraint from doing harm. It decreases fear which is born of duality, and it drives violence. Therefore, we see how cosmopolitanism is directly linked to ethics and truth, and how there is an holistic harmony between all the components of this book.

על משברים בחיים, ביבליותרפיה, פרץ יצירה, תקווה וכתיבה

נחלצתי מהמשברים הקשים ביותר בחיי, כפי שהם נסקרים בפרק זה, באמצעות ביבליותרפיה, תקווה וכתיבה. המשברים הקשים הביאו לפרץ של יצירה, לרנסנס כביר. הביבליותרפיה הייתה עבורי שם גנרי לריפוי באמצעות קריאה של ספרי מופת, צפיה בהצגות ובסרטי איכות, שמיעת מוסיקה קלסית, אתנית, אופרות ושירי מחאה, ומעל לכל ריפוי ממשברים קשים כמו היחרשות ונפילות, באמצעות כתיבה, כפי שאני עושה ברגע זה קרוב לחצות אחרי שהתיישבתי מול המחשב בשעה שמונה בבוקר ועבדתי ברציפות עם הפסקות קצרות לאוכל. אם נאלצתי להפסיק ללמד באוניברסיטאות, להשתתף בישיבות ובכנסים ולהרצות, ובמקום לשקוע ברחמים עצמיים, כתבתי מספר ספרים, אולי הטובים בספרי, בוודאי הכי אישיים, גם אם איני מתכונן לפרסם אותם בהוצאות ספרים כפי שעשיתי עם עשרת הספרים הקודמים שלי, תהליך שגרם לסרבול מיותר ומתיש, כאשר סבבי העריכה לא הוסיפו לאיכות הספרים אלא רק גרעו מהם, ולא קיבלתי כל תמורה עבור השקעת עשר שנות עבודה בכתיבת הספרים. עתה אני כותב בהנאה גמורה, יודע שלא אקבל כל תמורה, שאולי גם לא תהיה לי כמעט תפוצה לספרי, אך אני כותב את ספרי בראש וראשונה עבור עצמי, להשמיע את קולי – ואם אני כבר לא מסוגל לשמוע, שהאחרים יוכלו לשמוע אם רק ירצו, כי אין יותר חרש מזה שאינו רוצה לשמוע.

אני מתאר בפרק זה את המשברים העיקריים שלי, הכי קשים, בשלבים שונים בחיי מילדותי ועד עצם היום הזה. לשמחתי אף משבר לא הביא אותי לדיכאון, ובוודאי שלא גרם לי להתמוטטות. אדרבא, בעיתות משבר אני פורח, מלא מרץ, תושיה וחדשנות, זהו שיא היצירה שלי, הצריבה הזאת הופכת אותי לאדם טוב יותר, כי כידוע מה שלא הורג אותך מחשל אותך. לא הייתי מגיע להישגים כה גדולים אלמלי המשברים והדרכים היצירתיות להתגבר עליהם. מה שמניע אותי לשבת 12 שעות ויותר ברציפות לכתוב ח״י ספרים, לראות בשנה מאות סרטים, הצגות וקונצרטים מחוץ לבית ובבית, תוך שמירה על חיי משפחה תוססים וקשרים אמיצים עם חברים הם המשברים שלי – מקור היצירה שלי. איני משתעמם אף לרגע, איני מתעייף, פעם אחת הייתי בשייט ויכולתי לטפס על הקירות מרוב שיעמום, פעם אחת הייתי באי קוס לשבוע ולא היה שום אתר שניתן היה לביקור וסבלתי יותר מאי פעם. כשאני נוסע לחו״ל לתיירות יש לי תוכנית מלאה של 12 שעות בכל יום ואם אני נוסע לבירות התרבות בפריז, לונדון או ניו יורק אני רואה כל יום הצגות, סרטים ותערוכות, ממלא את היום בפעילויות תרבות, מבקר במקומות שטרם ביקרתי בהם, וחוטף משהו בין לבין על מנת לא לגווע מרעב. או בפרפרזה על דברי רבין – אני איש תרבות בלתי נלאה, ואם יש לי עבודה – אני איש עבודה בלתי נלאה. יש

אנשים שמתעייפים אחרי שהם מרצים שעה או אפילו חצי שעה. היו תקופות שבהן לימדתי באוניברסיטה שמונה שעות ברציפות את כיתת החובלים שלי (17 מחזורים רצופים) ובהמשך לימדתי עוד 4 שעות כיתה אחרת, כי החובלים כבר היו מותשים. לא התעייפתי כי אף פעם לא מתעייפים כאשר עושים דבר שאוהבים, כמו שאף פעם לא מתעייפים מלהיות עם אשה אהובה גם אחרי 50 שנה, או להיות עם הילדים או הנכדים. אך עלי לציין בגילוי נאות שמעולם לא חיתלתי, רחצתי או האכלתי אותם, רק סיפרתי סיפורים ושיחקתי איתם.

Three pillars assisted me in the worst moments of my life: Bibliotherapy, Love, and Hope. I have brought in this book many cases in which bibliotherapy was instrumental in overcoming difficult events. I'll deal in this chapter at length on bibliotherapy bringing the scientific foundations of this therapy, on Wikipedia and many other bases, including the researches made by my in-law Zipora Shechtman, mother of the wife of my son Amir, and wife of Dan Shecthman who won the Nobel Prize in Chemistry in 2011. I even wrote an essay on this subject published by News1. **Bibliotherapy** is an expressive therapy that involves the reading of specific texts with the purpose of healing. It uses an individual's relationship to the content of books and poetry and other written words as therapy. Bibliotherapy is often combined with writing therapy. I can state from experience that the effect of writing therapy is even much stronger than the therapeutic effect of reading. In my worst moment in life when I lost most of my savings in a huge fraud committed by my best friends, and all my attempts to fight it were to no avail, I was rescued from the abyss by writing my play Nelly Doron. Even now, after I had to resign from my teaching career because I lost my hearing, this book that I am writing, together with the other books and activities, has a fantastic therapeutic effect, assisting me not to be depressed. Actually, I was never depressed in my whole life, nor I was ever bored, as I always found what to do, mainly on an intellectual basis, I read or write, worked, and always was hopeful that the situation will improve. I never gave up hope, even on the worst moments of my life. All the three pillars were interwoven. When I was almost depressed in 1969 that I will not be able to find love, I still was hopeful that the situation will change, and indeed it changed, when I met Ruthy, my love.

Let us make some order with all the therapies and the crises that were cured through those therapies, including: Bibliotherapy – reading of novels, plays, poetry, biographies, professional books, non-fiction books. Writing therapy – writing a diary, a play, a novel, academic books, poetry, correspondence, autobiography. Linguistics therapy – learning new languages, reading and writing in those languages, discovering new cultures through the languages. Music therapy – hearing songs, classical music, operas, country, folk music, pop music. Watching films therapy, watching plays therapy, watching concerts, operas, folk music, and any kind of performance music therapy. I could add of course therapy with the family – backing of parents, love of wife and children, therapy with the friends, therapy by visiting countries, having hobbies, therapy by working, by sports, by learning at the university, by hearing lectures on different topics, etc. In short, every method that assists us to overcome a crisis without using medicines, drugs, violence, or going to a psychiatrist is a recommended therapy, and I used most of those non-intrusive methods. In this way I have managed to overcome all the crises that I have encountered in life without incurring any risk, as I have never heard of someone who suffered from bibliotherapy, but many people with depression suffered from unsuitable medicines, psychological treatment...

I bring here the major crises that I had in my life and the therapies I used with lists of books, etc.:

1. Burning of Cairo and almost burning of our own apartments building by the Egyptian Arab/Muslim Shabab, Cairo, Egypt, January 1952, when I was 7.5 years old. I was not affected

because I read Alice in the Wonderland and I imagined that I was experiencing what she experienced in the "wonderland" (Egypt was a "wonderland"). To that I could add living in a country that was at war with our people, having a very lonely and unhappy childhood.

Bibliotherapy of my childhood in Egypt with books in French or translated into French: Alice in the Wonderland by Lewis Carroll in French. Sans famille and En famille by Hector Malot. Carlo Collodi – The adventures of Pinocchio in French. Le petit prince by Antoine de Saint-Exupery. Books by la comtesse de Segur: Le general Dourakine, Un bon petit diable, Quel amour d'enfant. Le bossu by Paul Feval. Books by Alphonse Daudet: Lettres de mon moulin, Tartarin de Tarascon, Le petit chose. Books by Jules Verne – Autour du monde en 80 jours, Michel Strogoff, Vingt mille lieues sous les mers, L'ile mysterieuse, Les enfants du capitaine Grant.

Songs: Mon amant de Saint-Jean by Lucienne Delyle, 1942. I sang this immensely popular song when I was 2 years old perfectly, and as it is a very sad love song, it always accompanied me in the harsh times in Egypt and even know I cannot hear it without vivid emotions, especially the last lines of the song: C'est du passe n'en parlons plus – It is the past, let us not speak about that.

2. Young Teen Ager: 10-13. When I was in a severe crisis at the age of 11 until 13, I had to fight alone (with the backing of my parents) against the Israeli Ministry of Education, my school's headmaster and teachers, and all my "friends" (I don't wish even to my enemies such friends) that wanted to force me to become a metal worker when I wanted to be a diplomat and go to the university, I was hopeful that the situation will ameliorate and indeed it did. I did not go to school for two years from 1955 to 1957 (only for a couple of hours in the afternoon for the core studies), reading classic books in the mornings, and while going to school in the afternoon for the ordeal I knew waited for me I sang the Israeli song Habibi – a kind of music therapy.

The books in bibliotherapy were in French, English, and translations from English, German, Italian, Dutch, Danish, and Russian into Hebrew: Victor Hugo: Les Miserables, Notre-Dame de Paris, Bug-Jargal, Quatrevingt-treize. Alexandre Dumas pere: Les trois mousquetaires, Vingt ans apres, Le vicomte de Bragelone, Le comte de Monte Cristo, Le collier de la reine. Emile Zola: L'assomoir, Nana, La bete humaine, Germinal, La curee, Au bonheur des dammes, L'œuvre, Pot-Bouille, La joie de vivre. Charles Dickens: A tale of two cities, Great Expectations, Oliver Twist, Nicholas Nickelby, Dombey and Son, David Copperfield, Curiosity Shop. Mark Twain: The adventures of Tom Sawyer, Adventures of Huckleberry Finn, The prince and the pauper. Robert Louis Stevenson: Treasure Island, Dr. Jekyll and Mr. Hyde. Howard Pyles: The merry adventures of Robin Hood. Henry Rider Haggard: King Solomon's Mines, Allan Quartermain, Montezuma's Daughter. Lew Wallace: Ben Hur. Jerome K. Jerome: Three men in a boat, Three men of the Bummel. Anthony Hope: The prisoner of Zenda. Harriet Beecher Stowe: Uncle Tom's Cabin. Herman Melville: Moby Dick, Billy Budd. German Hauptmann: Till Eulenspiegel. Wilhelm Busch; Max und Moritz. Edmondo de Amicis: Cuore. Lev Tolstoy: War and Peace, Anna Karenina, The Kreutzer Sonata, Childhood. Fyodor Dostoyevsky: Crime and Punishment, The Brothers Karamazov. The diary of Anne Frank. Hans Christian Andersen: Stories. Guy de Maupassant: Bel Ami, Boule de suif, La parure, Les bijoux, Stories. Anatole France: La rotisserie de la reine Pedauque, Le crime de Sylvestre Bonnard. George Sand: La petite Fadette, Francois le champi, La mare au diable. Theophile Gautier: Le capitaine Fracasse. Gustave Flaubert: Madame Bovary, Salammbo. Karl May: Winnetou, Am Rio de la Plata.

Songs: Habibi, by Yaffa Yarkoni. One of the sadest songs in the Israeli repertoire with words that fit me extremely well. It was recorded by Yaffa Yarkoni on 26.5.1955, the same year of my metal working saga in September 1955 and onwards. Here in Hebrew and English words:

חביבי, הכל עובר חביבי, אל נא תבכה חביבי, חבל על הדמעות.
חביבי, אל תצטער חביבי, חלום עובר חביבי, חבל על חלומות.

ככה זה, ככה זה.
חביבי, גלגל חוזר חביבי, ונפגשים חביבי בשני העולמות.
Habibi/Buddy, Everything passes by buddy, Don't cry buddy, It's a pity to shed tears.
Habibi/Buddy, Don't be sorry buddy, A dream passes by buddy, It's a pity to waste dreams.
It's like that, it's like that.
Habibi/Buddy, The wheel is turning buddy, And we meet again buddy, In both worlds.

3. From 1957 to 1959 I studied at an excelent school high school with fantastic friends and attended a marvelous youth movement. But at the age of 15 in 1959 we moved to Haifa and there I was the youngest, poorest, and best pupil at school – a mix that was not so good for social life, although I had some good friends, nerds as I was, and we were not part of the "society", the rich guys and dolls who danced twist and rock'n'roll. I was quite lonely from the age of 15 to 17 until 1961, but it was a fantastic opportunity to become an intellectual reading classics, as written in details in my diary, my first writing therapy. I read plays, poetry, novels by the best authors, mainly French, and instead of having an inferiority complex (social) I had a superiority complex (intellectual). I read in French most of the works by Alfred de Vigny, Racine, Corneille, Moliere, La Bruyere, Boileau, Lamartine, the plays and poetry by Victor Hugo, Alfred de Musset. I read the integral text of Don Quixote by Cervantes in Hebrew, and after studying Spanish at the university a few years later I read it in Spanish, and it was for me a revelation. I read the Greek mythology, Homer's Iliad and Odyssey. I read George Eliot's Daniel Deronda, many biographies. I was bored by the tedious best seller Le parfum de la dame en noir by Gaston Leroux, and wondered how can one enjoy such idiotic novels when he could read La thebaide ou les freres enemis or Alexandre le grand by Racine. I read Horace, Cinna, Polyeucte by Corneille. I read L'etranger by Camus, L'art poetique by Boileau, poetry by Musset, and especially the verses:
L'homme est un apprenti, la douleur est son maitre – Man is an apprentice, pain is his master
Et nul ne se connait tant qu'il n'a pas souffert. – And none knows himself so long as he has not suffered. I knew that if I suffer from loneliness it helps me to find myself and to mould my intellectual self, making me a man. I felt as Ibn Gavirol, the illustruous Sephardi poet who wrote: I am sixteen years old but my heart is eighty years old. I read also essays by Johnson as On Toleration, Friendship by Bacon. I read Les femmes savantes by Moliere, and more classics.

Two other therapies assisted me in overcoming my loneliness, poverty, and estrangement. Music therapy - I liked very much Paul Anka and especially his songs I'm just a lonely boy, it's time to cry, my way. I liked the songs by Georges Brassens – chanson pour l'auvergnat, la mauvaise reputation, il n'y a pas d'amour heureux. Charles Aznavour – la mamma, je me voyais deja, il faut savoir, that fitted my melancholic mood. Yves Montand – les feuilles mortes, Edith Piaf – Ah, ca ira, Mouloudji – comme un petit coquelicot, Behar – plaisir d'amour, etc. But most of all music therapy came with the classical music. I tell the story from my diary in this book how I decided to hear classical music and operas at the age of 17 on April 30, 1961. I could not suffer anymore pop music which became very noisy and I decided to learn and love classical music. While the passion to novels, plays and films came naturally and evolved to classics without taking any command decision – I started to love Racine, Shakespeare, Hugo and Cervantes not because of a cold decision but as an evolution, and my taste became more and more refined in those fields. However, with classical music it came by a cool decision out of disgust from the loud rock music which didn't fit my temper. It was also like finishing the puzzle of refinement with Arts, classical music and operas, which completed my intellectual education. I came from a family which read and loved the classics in literature, good films, and refined art. But nobody in my family ever heard or played classical music, so it had to come as a logical outcome of my intellectual education. And indeed, within a few months, I started to like very much classical music and even more operas. I read books about the 100 best composers, the 100 best concerti,

the 100 best symphonies, the 100 best operas, and so on. I received old records and heard them, I listened to classical concerts on the radio, and went for the first time to concerts and to films with operas, ballets, and classical music, films on composers. I describe at length in this book what my preferred classical music works were, but as a whole it had a fantastic therapy effect on me, it soothed me, it made me forget my troubles, my loneliness, making me a better man. The composers who did it were mainly Beethoven, Mozart, Mendelssohn, Chopin, Grieg, Tchaikovsky, and the operas by Verdi, Offenbach, Bizet, Puccini, Gounod, and Rossini.

Finally, films and my diary therapies were for me instrumental, and complemented bibliotherapy, and music therapy. My diary had a very important value, as I wrote during four years from 1957 to 1961 30 thick notebooks with thousands of pages on my feelings, my ideas, my impressions on life, friends, love, films, music, books, plays, songs and so on. I have included in this book several chapters of this diary, and on my website I have published an important part of the diary. I have included also in the Films chapter of the books a list of 240+ good to excellent films that I have seen from 1956 to 1961 – 5.5 years, from the age of 12 to 17.5 including two periods of crises. Some of the films I've seen were excellent, but the therapic value of the films was beyond that, as I enjoyed also seeing musicals, comedy, Indian films, even thrillers, that made me forget the problems and loneliness. In this list, as in other lists of films in other periods with other crises, one can find the medicine to sorrow, as the films took me to enchanted worlds and made me forget the problems in this world. Some of the films were classics, but the therapeutic value of light comedies was also important, as not always serious films by Ingmar Bergman are the therapy for spleen, but rather Raj Kapoor's The Vagabond…

4. The University years, 17-20, from 1961 to 1964. It is quite sad to find out that in my first 20 years of existence, while others had a wonderful childhood and went throught their teenager years happily, I had only two happy years from the age of 13 to 15, with good friends – boys and girls, a good school, an excellent youth movement, while I continued, when I had time, to read good books and see good films. I remember of course those years, but recently when I read my diary I noticed the contrast between the years of 13-15 as opposed to the years of 15-17, and in my diary one can find also reminiscences from the earlier unhappy periods, lonely in Cairo, and as an outcast in Israel. But God or fate wanted probably to shape my character in such a way that I will succeed in most of my endeavors in my adult life, including finding love and raising a fantastic family, reaching self fulfilment, and becoming wealthy. I have noticed that many of my friends who were very popular and successful until 20 had a miserable life afterwards as they could not cope with harsh circumstances. I would even say as Musset that early sufferance is a precondition of adult happiness. But, to be honest, I know also many cases that wicked persons had a fantastic, happy and healthy life with financial success, tremendous achievements, while rendering the lives of thousands miserable, stealing "ethically", and never being caught.

At the university I finished the shaping of my intellectual character, as I had plenty of time, and luckily no money. Plenty of time, because in most of the time I didn't find work, and the academic studies were not too demanding, and were mostly uninteresting, especially economics. I was the youngest student, starting studies at the age of 17, and although I did not have any money (my father had to pay from a small salary for my tuition, boarding and lodgings), I could read whatever I wanted from the largest library in Israel – the library of the University of Jerusalem, and as I was too young to date female students I spent days and nights reading the best books in the world literature. I made a road map of all the authors and books that I wanted to read from the ancient Greeks to the most modern in all the languages that I spoke – Hebrew, English, French, Ladino, and after studying German and Spanish at the university also in those languages. But I was not a complete nerd as I took also a course at a danse school that gave special prices to young students, that's how I learned with Henzi de Brettschneider and her

daughter: Tango, Rumba, Cha Cha Cha, Samba, Slow, Passo Doble, but I didn't have enough money to take the advanced course and learn Rock'n'roll, Twist, Charleston, I don't think that they had Salsa in those times. But this course assisted me only 3 years later, after I have graduated and moved to Tel Aviv, where I was the oldest conscript officer, lieutenant and BA on top of that, when I was at last invited to parties. So, I was a nerd with a soul of a socialite...

3 years is a lot of time and I succeeded to learn besides Economics and Political Sciences (with mediocre grades, as I was bored by the studies), 2 years of German, 2 years of Spanish, English courses on Shakespeare and poetry, Arts – Renaissance in Italy, Philosophy – Logic, Drama – Comedies, and many other courses, while reading most of the classic books in 6 languages, including the first books that I read in Ladino. I focused my readings on plays, which I discovered was the form of writing that I liked most, and this was even before I started t watch dozens of plays annually all over the world, as when I studied in Jerusalem I didn't have money to go to the theater. I read most of the plays by Shakespeare, Sophocles, Euripides, Aeschylus, Goethe, Schiller, Calderon de la Barca, Lope de Vega, Christopher Marlowe, and reread/read plays by: Racine, Corneille, Moliere, Victor Hugo, Marivaux, Pierre Beaumarchais, Edmond Rostand, George Bernard Shaw, Oscar Wilde... **Moliere**: Les précieuses ridicules, L'Ecole des femmes, Tartuffe, Don Juan Le Misanthrope, L'Avare, Le Bourgeois gentilhomme, Les Fourberies de Scapin, Les Femmes savantes, Le Malade imaginaire. **Racine**: Andromaque, Les Plaideurs, Bérénice, Bajazet, Iphigénie, Phèdre, Britannicus, Esther, Athalie. **Corneille**: L'Illusion comique, Le Cid, Horace, Cinna, Polyeucte, La Mort de Pompée, Le Menteur, Rodogune, Héraclius. **Victor Hugo**: *Cromwell*, *Hernani*, *Marion Delorme*, *Le roi s'amuse*, *Lucrezia Borgia*, *Marie Tudor*, *Ruy Blas*, *Les Burgraves*. **Shakespeare**: *Hamlet*, *King Lear*, *A Midsummer Night's Dream*, *Twelfth Night*, *Henry IV, parts 1 and 2*, *Julius Caesar*, *Measure for Measure*, *Troilus and Cressida*, *A Winter's Tale*, *All's Well that Ends Well*, *Othello*, *Macbeth*, *Antony and Cleopatra*, *The Tempest*. **Oscar Wilde**: *Lady Windermere's Fan*, *A Woman of No Importance*, *An Ideal Husband*, *The Importance of Being Earnest*. **George Bernard Shaw**: *Mrs Warren's Profession*, *Arms and the Man*, *Candida*, *The Man of Destiny*, *You Never Can Tell*, *Caesar and Cleopatra*, *Man and Superman*, *Androcles and the Lion*, *Pygmalion*, *Back to Methuselah*, *Saint Joan*. **Edmond Rostand**: *Cyrano de Bergerac*, *L'Aiglon: A Play in Six Acts*, *Chantecler: A Play in Four Acts*. **Aeschylus**: *The Persians*, *Seven Against Thebes*, *The Suppliants*, *The Oresteia* - a trilogy comprising *Agamemnon*, *The Libation Bearers* and *The Eumenides*, *Prometheus Bound*. **Sophocles**: *Antigone*, *Oedipus the King*, *Oedipus at Colonus*, *Ajax*, *The Trachiniae*, *Electra*, *Philoctetes*. **Euripides**: *Medea*, *Hippolytus*, *Electra*, *Andromache*, *The Trojan Women*, *Iphigenia in Tauris*, *Helen*, *Iphigenia At Aulis* *Orestes*, *The Bacchae*. **Goethe**: : *Faust Part One*, *Faust Part Two*, *Götz von Berlichingen*, *Die Leiden des jungen Werthers* (*The Sorrows of Young Werther*), novel, *Iphigenie auf Tauris*, *Egmont*. **Schiller**: *Die Räuber*, *Kabale und Liebe*, *Don Karlos, Infant von Spanien*, *Maria Stuart*, *Die Jungfrau von Orleans* (*The Maid of Orleans*), *Turandot, Prinzessin von China*, *Wilhelm Tell*. **Calderon de la Barca**: *La dama duende* (*The Phantom Lady*), *La vida es sueño* (*Life is a Dream*), *El mayor encanto, amor* (*Love, the Greatest Enchantment*), *El mágico prodigioso* (*The Mighty Magician*). **Lope de Vega**: *El maestro de danzar* (*The Dancing Master*), *El perro del Hortelano* (*The Gardener's Dog*), *La viuda valenciana* (*The Widow from Valencia*), *Fuenteovejuna*, *Mujeres y criados* (*Women and Servants*), *El caballero de Olmedo* (*The Knight of Olmedo*), *La dama boba* (*The Stupid Lady*; *The Lady-Fool*), *El amor enamorado*, *Las bizarrías de Belisa*, and others.

I do not intend to repeat here all the authors and lists of books that I read during my studies at the University of Jerusalem. I'll just mention that I read the best books of the following authors that are also described at length in this book in my survey on modern literature and elsewhere: **French**: Marcel Proust, Marcel Pagnol, Jean-Paul Sartre, Jacques Prevert, Albert Camus, Andre

Malraux, Andre Gide, Francois Mauriac, Albert Cohen, Louis Aragon, Simone de Beauvoir, Jean Giono, Georges Duhamel, Colette, Maurice Druon, Romain Rolland, Andre Maurois. **English**: Ernest Hemingway, D. H. Lawrence, Sinclair Lewis, F. Scott Fitzgerald, John Steinbeck, James Joyce, William Faulkner, Virginia Woolfe, Charlotte and Emily Bronte, Jane Austen, George Orwell, Arthur Conan Doyle, H G Wells, Jack London, William Thackeray. **German**: Franz Kafka, Thomas & Heinrich Mann, Sigmund Freud, Stefan Zweig, Franz Werfel, Arthur Schnitzler, Erich Maria Remarque, Erich Kaestner, Lion Feuchtwanger, Vicky Baum. **Spanish**: Miguel de Cervantes, Federico Garcia Lorca, Vicente Blasco Ibanez. I read also Israeli authors, mainly Shai Agnon, Italian and Russian authors, biographies, Ladino, and best sellers.

In Jerusalem I did not watch theater, as Jerusalem had no theater, and seldom went to the cinema, as I lived far away from the city's center. I went occasionally to the YMCA to see a concert, but I can state that my intellectual life consisted first of all on the plays and novels that I read, and my studies at the University, mainly to enlarge my intellectual life with new languages and new courses as stated above. I did not write either, as I ceased to write my diary, and the only material that I wrote was the studies' material. But I was totally immersed in my cultural life and felt completely estranged from all my colleagues. I did not have friends or a social life, but I did not need it either, as books and studies occupied me fully. I went home only once a month since a trip from Jerusalem to Haifa in those times was a very long trip and expensive too. As far as folk music was concerned, I became exposed to folk songs in Spanish and in German. I did not travel also abroad, as the first time that I left Israel was in 1967 to study at Insead, France. Yet, I had in the last year a very good friend Mario Diament, who was my roommate, as in those times students lived in a family flat in a room with a roommate. Mario, coming from Argentina, taught me practical Spanish, I started to read South American Literature and even was a member of the Argentinian Film Club of Jerusalem, where we watched Argentinian films, which were as good as Israeli films. But they had a folkloric value as I became exposed to South America. Mario also taught me anti-Franco songs that I do not dare to repeat, as they contained very harsh words. I will just mention the end of one of the strophes "para que juegan los ninos de Castilla y Aragon" and let the reader imagine what is the beginning of the strophe. Mario met an Egyptian Israeli compatriot, married her, and a few years later returned to Argentina, where he became a very known Journalist. Diament is now a very famous playwright and I read two of his plays.

5. Les gens heureux n'ont pas d'histoire – happy men don't have history and don't need bibliotherapy. That is the reason that I did not need any therapy whatsoever from the age of 20 to the age of 50. It is not that everything was easy. In the years 1964-1967 I was a lieutenant at the Israeli army, living in Tel Aviv and working as an economist. I had a very dense social life, very good friends, and at last girl friends as well – thank you dear Henzi de Brettschneider as your dance courses assisted me to go to parties. I did not become a Nureyev, but I could dance quite well and this was enough. I did not think of mariage although many friends got married because I had no money and was never really and totally in love. I continued to read books which I borrowed from the libraries of the French Centre Culturel, the British Council, and I read also Spanish, Italian (which I learned at the Dante Institute), and German novels and plays from the language insitutes. I told in one of the chapters of this book how I borrowed for a few years the opera Rigoletto from the American Institute, which was the closest to my apartment, and how it assisted me to attract intellectual women to my room, just to listen to Verdi, of course. I also knew by heart this opera, which was good as I didn't have money to go to discotheques anyhow. In 1967-1968 I studied at Insead in Fontainebleau France, with a full scholarship of the Baron Edmond de Rothschild, preceded by a 6 weeks course in German in Goethe Institut in West Berlin, and as an epilogue – a one month trip to the US financed by David Rockfeller. La dolce vita in a word, and a compensation on all the hardships that I suffered in the previous 20 years.

Back from Insead I found a rewarding job at the Israel Aircraft Industries and a few months later in April 1969 I met Ruthy, we fell in love and we married within in August 1969. However, as both of us didn't have money and we couldn't buy a house, we applied for a lottery for apartments at a low price to young couples, organized by the city of Tel Aviv where we resided in 1969. But a couple of friends who came to the lottery and had already a house told us that the drawing is fixed and they were about to win one of the apartments because of their connections. The old woman who organized the drawing tried to organize community singing but the young couples, most of them from the less favored neighborhoods of Tel Aviv and Orientals did not want to sing the Russian Oldies and prefered to sing Oriental songs. There was a tumult and finally we did not win and our friends won. I wrote a cynic article about the event for Haaretz, the best newspaper in those times (some think that nowadays also although it has become ultra-dovish), and the best columnist introduced it in his column with his remarks. Following that thousands of letters from angry young couples started to write angry articles as well, and I was probably the precursor of a protest movement led by young couples. A couple of years later and still without a home my boss at one of the largest Israeli companies wanted to help me and without telling me he tried to contact his connections at the Tel Aviv municipality. They were ready to oblige him but when he told them my name – his friend said: "This Cory has made us a tremendous electoral harm and he showed him hundreds of letters that followed mine". I thanked my boss but told him that we'll manage to buy our own house without the help of anyone. And indeed a few months later we bought a small apartment and 13 years later we built our spacious home on Mount Carmel without the help of corrupt organizations and illicit connections.

Five years after the lottery, in 1974, the corrupt Labour party lost the elections in Tel Aviv and the center/right parties won for the first time, eight years later, in 1977, the Labour party lost the Israeli elections and for the first time the center/right won the elections. Those days were the happiest in my public experience, the center parties did a lot for the underpriviledged populations, for young couples, for orientals and ended the hegemony of the Labour bourgeois party that forgot the socialist credo of its founders and took care mainly for the welfare of the upper middle class Ashkenazis, disregarding the other segments of the population who were the majority – religious, Orientals, lower middle class, Arabs, new immigrants. But history has its irony – the Bible says: "And Jeshurun fattened and kicked" (Deuteronomy 32:15), Jeshurun is the people of Israel. Exactly like the Labour party fattened and forgot its mission, the center/right party Likud after Begin, who was much more socialist than all the socialists and made peace with Egypt withdrawing from all Sinai, what the Labour hawks were unwilling to do, turned to be a "normal" right-wing party – favoring the rich, increasing drastically inequality, becoming one of the fiercest neoliberal regimes adopting religiously the precepts of their Guru Milton Friedman, much more than Thatcher and Reagan, and adopting an ultra-hawkish ideology. That is how when I was poor I voted for the center/right "socialist/humane capitalism" parties, and now when I am wealthy enough I vote for the Labour party "socialist/humane capitalism". My ideology has remained the same, being poor or wealthy, only the parties shifted their positions and I changed my voting accordingly throughout the years from left to right and back to left.

Anyhow, I did not need in all those years any mental or physical therapy – I was sane in body and mind, but some songs reinforced my convictions, as for example We Shall Overcome, sung by Joan Baez, which was my favorite song, when I was low - the song & Baez were there for me.

1. We shall overcome/We shall overcome/We shall overcome some day
Chorus: Oh, deep in my heart/I do believe/That we shall overcome some day

2. We'll walk hand in hand/We'll walk hand in hand/We'll walk hand in hand someday – Chorus

3. We shall all be free/We shall all be free/We shall all be free some day - Chorus

4. We are not afraid/We are not afraid/We are not afraid today - Chorus

5. We are not alone/We are not alone/We are not alone today - Chorus

6. The whole wide world around/The whole wide world around/The whole wide world aroud some day – Chorus

7. We shall overcome/We shall overcome/We shall overcome some day - Chorus

6. At work I was very successful and attained summits that I haven't even dreamed of. Although I graduated from a business school I was very shy, with a very low self-esteem, probably a relic from my childhood. That is why I worked very hard and with excellent results, but my bosses received all the credit that I deserved. I decided to attend a Social Interaction Laboratory. I spent a whole week with ten colleagues whom I did not know in a course organized by a very competent organization with an excellent coach at an hotel. On the first day I received the lowest social grades and a macho manager received the highest. After a week I received the highest social grades and the macho broke completely. This reinforced my self-esteem, and I became an excellent manager with excellent relations with my employees and my bosses, provided that I respected my boss and thought highly of him. In business you can succeed only if you are a President or a Vice President of a large corporation, and I climbed steadily the hierarchy echelons until I reached the highest position of Vice President in charge of Finance and Sales of one of the largest high tech multinational companies of Israel. Yet, I did not forget from where I came and kept always the interests of the weaker sides, of the employees, until I was called the "Tribune of the People". But also the interests of the customers, the suppliers, the banks, the state, the community, and this attitude was rewarded by a complete trust by them, ultimately increasing the profitability of the company as I believe that ethics pays and corruption destroys.

I had of course many problems, many dilemmas, and I had to fight for my position. When the big boss wanted to bring his friend to be my boss, although I have succeeded on my own, I refused, he came to my office, called all my workers to be present (at this time I had only 10, but later 150), and asked me to say why I refuse to abide the nomination. I answered that it is because he brought his friend, that he was once in this position and failed, that I am much more fit for the job, I have excellent results and very good relations with my employees. When he saw that he could not intimidate me he left and said that I have to chose – to accept his friend as a boss or leave the company. A few days later he was abroad and I brought my letter of resignation to his stand-in. He was much older than me, liked me and appreciated what I have done for the company. When he saw that I still mean to resign, he said: "Look, I have received your letter, but will not do anything with it. I advise you not to cooperate with your new boss and tell your employees to report only to you. In a few months, the big boss will be replaced by a new one, who is a good friend of you and knows your merits. Wait and See!" And this is what I did, and a year later my former "boss" reported to a manager who reported to me. The former big boss had only one subordinate my new boss, who became effectively the CEO of the company.

The first few years were an idyll, we worked very hard as we had to make a turnaround of the company that was almost bankrupt, and I was the motor and planner of the turnaround. We received many shares at the current price of half a dollar that after the turnaround were valued $13, and with this remuneration I built a very spacious villa on Mount Carmel. But after the idyll came the intrigues, loss of ethics, power struggles, until I decided to leave my fantastic highly remunerated post. I became a free lancer, and for the first time in my life was completely free to

do what I like, work with whom I like, and not compromise on ethical issues, although even when I operated in an unethical environment I kept my ethical credo, although it was harder and harder to do so. The basis of this credo and my determination to abide it at whatever cost was undoubtedly the thousands of books, films and plays, history, psychology and philosophy, that I read and watched, mostly classics with a humane message. So, it was worthwhile to suffer in my childhood and youth because it toughened me and gave me the foundations to my moral life. Bibliotherapy/intellectual structure, wife and family, and hope for the better were and still are the pillars of my existence. When I was a free lancer I didn't have assignments all the time, and in low tides I continued to read classic books, go to the theater and movies, and enjoy from classical music. I bought a subscription for 6 at the theater – for Ruthy and me, for my three children who were very young, and even for one of their friends. That is how my children too since their early ages saw The Merchant of Venice, An Enemy of the People, All My Sons, Israeli plays, comedies, and many other classics, and when I took them with me on business trips they saw the best plays of the international repertoire in New York, London, and other cities.

7. All the former crises and problems were only a preamble to the major crisis that I encountered in 1994, when my best friends conned me and thousands of other shareholders and I lost most of my savings. I knew from Gordon Gekko's sayings in Wall Street that "if you need a friend get a dog", this is true for Wall Street, Washington and for Israeli business as well. I did not have a dog so I suffered twice as much, although later on we adopted a cat. My employees liked me very much when I was their boss and took care of their interests but when I had later on conflicts with my boss and left they did not climb on barricades for me, but this was OK as I didn't ask that from them and I could take care of my own interests without their risking their very lucrative jobs. The friends that I had after leaving my company were mostly from there, and when the chips were down they went with the strongest side because of their interests and left me to bleed in the battlefield. My mother Pauline used to say always "Tout est interets dans la vie" – All is interest in life, but I didn't listen to her and thought that friendship do prevail in harsh moments, as I and Ruthy conducted in many instances. I was left without friends, without money, without work, as my oponents – the richest men in Israel and the largest companies – took care that nobody would employ the dissident Cory who dared oppose their wrongdoings, became a whistleblower who denounced them to the authorities, to the Israeli and American SEC, went to the press and the auditor firms but was turned down by them, as they also knew where their interests were. I tried for more than two years to make a coalition with other parties who were wronged, with banks, companies, individuals, but all of them were compensated or terrorized and I was left alone. Luckily, not altogether alone, as I head my wife and children on my side.

So, two of the pillars did not leave me – love/family/wife and hope for the better. I was very frustrated, but in December 1994 in the middle of the fight I decided to take a risk and develop my own business in Paris. I had still some money and I started to travel at least once a month to Paris, where I had many friends, trying to make business and find consulting there. Paris was my hope, there I had good friends from the old days of Insead in 1967-1968, friendships that held on during decades. In the decade from 1994 to 2004 all the good news came from Paris – I developed excellent relations with the leading companies, banks, and universities, with the assistance of my good friends. And really, they did it altruistically as they did not have any interest besides friendship. I didn't earn much from these collaborations but it attracted me other businesses from the US and Israeli companies that were not connected with the wrongdoers. I earned much more than what I lost, and could have been among the 500 managers who were best paid in Israel in those years, but because I was a free lance I didn't appear in those lists. The companies with whom I worked in France were the largest, but in Israel and in the US were quite small, under the radar and beyond the malevolent influence of my wrongdoers. I received options which I didn't pay and when I could sell them (I paid all the taxes in Israel, but was I the

only one?) I earned enough money to cease completely my business career, make a doctorate in Paris in business ethics, and devote my time fully for teaching and writing of books.

And what about the third pillar – bibliotherapy and the other therapies? Here I experienced on July 6, 1997 a revelation, almost as mystic as a religious revelation. On this day, while I was reading the Odyssey by Homer in my garden, the muse came to me and urged me to write a synopsis of a modern Odyssey, the Odyssey of an ethical businessman who decides to fight all the Olympic Gods from Poseidon onwards, and keep his ethical beliefs in a fight against all the corrupt Israeli Gods or semi-Gods. I did not know what would be the end – for 24 hours I wrote a synopsis in a transcendental trance, a synopsis of 60 pages written by hand, where the heroes of my play (it took finally the form of a classic 5 acts 10 hours long play) dictated me what they want to do in my play, what would be the outcome of the play, while I was completely passive and let them write for me the story in a stream-of-consciousness that depicted the multitudinous thoughts and feelings which passed through my mind, in the same manner of James Joyce's Ulysses, but in my case the final form of the synopsis was a play, while Joyce has chosen a novel. Ulysses is the Latinised name of Odysseus, the hero of Homer's epic poem *Odyssey*, and the novel establishes a series of parallels between its characters and events and those of the poem – Joyce made the correspondence of Leopold Bloom to Odysseus, Molly Bloom to Penelope, and Stephen Dedalus to Telemachus, while I made the correspondence of Ully Doron to Ulysses/Odysseus, Nelly Doron to Penelope, Arieh Simon to Poseidon, Elie Fuchs to Dionysos/Bacchus, Sima Kalifa to Calypso, Hadas Shoten to Hades, etc. All of that in 24 hours! This was writing therapy at its best, it drained all the bitterness, all the venom which was in my blood, it enabled me to recover my peace of mind, as I was before extremely frustrated that I didn't succeed to overcome the schemes of the crooks, that justice was trampled so strongly... In the following 18 days I typed on my computer the 5 acts 10 hours long play, but did not proceed to do anything with it due to the strong opposition of my wife who was afraid that she will be identified with Nelly, while from the initial surprise party which took place Nelly evolved to a completely different personality, who decided to act in such a way that Ruthy would never do.

But this was not the only writing therapy – in the following years I wrote a PhD dissertation on ethics to minority shareholders in two versions – one of a few hundreds pages in French (that was turned down as explained at length in my book because my conclusions seemed unfounded while they were validated two years later in the corporate scandals), and one much shorter but which was presented together with my two books on ethics to minority shareholders published by one of the largest academic publishers Kluwer in 2001. Those dissertations (the last one was published as a separate book in French in 2012, as well as a version of my play Le choix de Nelly) were very pioneering and were the first ones in the world to deal academically on the issues of ethics to minority shareholders. So, like the play, here again I was visited by the muse, but in a much more rational way, I felt elation when I wrote/published my academic books and my novel... (2001, 2004, 2008, 2009, 2010, 2012, etc.), when I prepared and taught my academic courses on all the topics, when I wrote and published my articles as a columnist and publicist, and this was indeed a rewarding writing and teaching therapy, while all the time we visited new countries – expedition therapy (Australia, New Zealand, Canada, Singapore, the Balkans, Portugal, Sweden, Finland, Russia, Estonia, Hungary, Czech Republic, Turkey, Thailand, etc.). We enjoyed also hearing concerts and lectures, watching plays and films, and bibliotherapy.

Bibliotherapy was indeed very effective, almost as writing and teaching therapy, and this time as a free lancer and later as an ethicist, I had much time to read all the books, plays and non-fiction that I always wanted to read but in most of my very busy years I didn't have time to read. This time the reading (and films) was much more focused on ethics, with about 200 professional books (and more than 150 videos) on business ethics, sustainability, social and economic justice,

Corporate Social Responsibility, globalization, ethical leadership/biographies, capitalism, etc. Especially the books (details in the lists of this book) by Joseph Stiglitz, Naomi Klein, Joel Bakan, Thomas Friedman, Paul Krugman, Andrew Ross Sorkin, Erin Arvedlund, Charles Gasparino, Paul Hawken, Daniel Kahneman, Nassim Taleb, Dave Kansas, Michael Lewis, Roger Lowenstein, Muhammad Yunus, Henri-Claude de Bettignies, Al Gore, Alice Schroeder, Lee Kuan Yew, Robert Monks, Joseph Badaracco, Charles Derber, Thomas Donaldson, Amitai Etzioni, Francis Fukuyama, Meir Tamari, Manuel Velasquez, Nouriel Roubini, Noam Chomsky, Sheila Bair, Matt Taibbi, Robert Reich, Dan Ariely, Anat Admati, Thomas Piketty, and others. And the best videos on those subjects, such as The Ascent of Money with Niall Ferguson, Capitalism: a Love Story, Sicko, by Michael Moore, The Corporation by Jennifer Abbott and Mark Achbar, The Take by Naomi Klein and Avi Lewis, and Inside Job by Charles Ferguson.

I based most of my courses on plays, novels, and films, and I give in this book, in other books of mine, and on my webside, full details. I enjoyed reading plays by the modern playwrights of Russia, US, UK, Ireland, Spain, Italy, France, Germany, Sweden, Norway, Israel, Switzerland, etc. Related to them but also with no connections to ethics were the plays by **Arthur Miller** – *All My Sons*, *Death of a Salesman*, *The Crucible*, *A View from the Bridge*, *After the Fall*, *Incident at Vichy*, *The Price*, *The Last Yankee*, *Broken Glass*. **Tennessee Williams** – *The Glass Menagerie*, *A Streetcar Named Desire*, *Summer and Smoke*, *The Rose Tattoo*, *Camino Real*, *Cat on a Hot Tin Roof*, *Orpheus Descending*, *Suddenly, Last Summer*, *Sweet Bird of Youth*, *The Night of the Iguana*. **Henrik Ibsen** – *Pillars of Society*, *A Doll's House* (*Et Dukkehjem*), *Ghosts*, *An Enemy of the People* (*En Folkefiende*), *The Wild Duck*, *Hedda Gabler*, *The Master Builder*. **August Strindberg** - *Fröken Julie* (*Miss Julie*), *The Father*, *Dödsdansen* (*The Dance of Death*), *Ett drömspel* (*A Dream Play*), **Marcel Pagnol** – *Merchants of Glory*, *Jazz*, *Topaze*, *Marius*, *Fanny*, *César*, *La Femme du boulanger*, *La Gloire de mon père* and *Le Château de ma mère* (1957, autobiographies) *Le Temps des secrets* (1959, autobiography), *Le Temps des amours* (1977, autobiography), *L'Eau des collines* (*Jean de Florette* and *Manon des Sources*) (1964, novels). I want to mention here that from all the autobiographies that I have read the most delightfull were the four autobiographies by Marcel Pagnol. I wish that I had the talent of Marcel Pagnol, one of the best authors in history, to write such masterpieces as autobiographies. **Ionesco** – *Rhinoceros*, *The Bald Soprano*, *The Lesson*, *The Chairs*. **Jean Anouilh**: *Le Voyageur sans bagage*, *Le Bal de voleurs*, *Léocadia*, *Eurydice*, *Antigone*, *L'Invitation au château*, *Colombe*, *La Valse des toréadors*, *L'Alouette*, *Médée*, *Cécile, ou L'école des pères*, *Becket, ou L'Honneur de Dieu*.

Jean Giraudoux - *Siegfried*, *Amphitryon 38*, *The Trojan War Will Not Take Place*, *Electra*, *L'Impromptu de Paris*, *Ondine*, *The Apollo of Bellac*, *The Madwoman of Chaillot*. **Samuel Beckett**'s *Waiting for Godot*, *Happy Days*, **Jean Genet**'s *The Maids*, The Balcony. **Harold Pinter's** *The Room*, *The Birthday Party*, *The Homecoming*. **Edward Albee**'s *The Zoo Story*, *Who's Afraid of Virginia Woolf?*. **Bertolt Brecht**: *The Threepenny Opera* (*Die Dreigroschenoper*), *Happy End*, *The Rise and Fall of the City of Mahagonny*, *Life of Galileo*, *Mother Courage and Her Children*, *Mr Puntila and his Man Matti*, *The Good Person of Szechwan*, *The Resistible Rise of Arturo Ui*, *The Caucasian Chalk Circle*. **Federico Garcia Lorca**: *Bodas de sangre*, *Yerma*, *La casa de Bernarda Alba*. **Luigi Pirandello**: *Sei personaggi in cerca d'autore*, *Enrico IV*, *Ciascuno a suo modo*, *Questa sera si recita a soggetto*. **Anton Chekhov**: *Ivanov*, *The Seagull*, *Uncle Vanya*, *Three Sisters*, *The Cherry Orchard*. **Sean O'Casey**: *Juno and the Paycock*, *The Plough and the Stars*, *The End of the Beginning*, *Red Roses for Me*, *Cock-a-Doodle Dandy*. **Clifford Odets**: *Waiting for Lefty*, *Awake and Sing!*, *Till the Day I Die*, *Paradise Lost*, *Golden Boy*, *Rocket to the Moon*. **Eugene O'Neill**: *Anna Christie*, *The Emperor Jones*, *The Hairy Ape*, *Desire Under the Elms*, *Strange Interlude*, *Mourning Becomes Electra*, *Ah, Wilderness!*, *The Iceman Cometh*, *Long Day's Journey Into Night*, *A Moon for the*

Misbegotten, *A Touch of the Poet*. **Tom Stoppard**: *The Coast of Utopia*, *Rosencrantz and Guildenstern Are Dead*, *Night and Day*, *The Real Thing*, *Arcadia*, *Indian Ink*, *Hapgood*. **Alberto Moravia**: La mascherata, Beatrice Cenci, Il mondo e quello che e, Gli indifferenti. **Friedrich Duerrenmatt**: *The Visit*, *The Physicists: A Comedy in Two Acts*. **Joshua Sobol**: WEININGER'S NIGHT, GHETTO, PALESTINIAN GIRL, Jerusalem Syndrome, ADAM, ALMA, Honey, Village, Strangers, Soul of a Jew, Night of the Twentieh. **Hanoch Levin**: *Heffetz*, *Solomon Grip*, *Ya'akobi & Leidental*, *Schitz*, *Krum*, *The Rubber Merchants*, *Suitcase Packers*, *Job's Passion*, *The Great Whore of Babylon*, *The Lost Women of Troy*, *Everyone Wants to Live*, and others.

Besides plays, I read many non-fiction books on arts, cinema, theater, philosophy, poetry, geography, history, I studied languages (linguistic therapy), and read novels and plays with translations in the new/old languages that I learned since 1994, mainly Arabic, Russian, Greek, improving also Portuguese, Romanian, and learning completely new languages: Swedish, Norwegian, Danish, Dutch, Afrikans, Galego, Yiddish, Catalan, Asturianu, Haitian, Papiamentu, Frisian, Rumantsch, Friulian, Interlingua, Polish, Ukrainian, Ido, Esperanto, Icelandic, Luxembourgish, Alsatian, Occitan, Walloon, Flemish, Provencal, Gascon, Latin, Plattdeutsch... An example of the amplitude of watching dozens of plays annually, concerts, hundreds of films, and so on, can be found in this book for 2001-2013, the Haifa Film Festival, plays seen in Berlin, Paris, London, New York, Haifa, Tel Aviv, and other cities, in short - a very rewarding cultural life, partly for pleasure, partly for therapy, for finding the right balance between soul and flesh. I also had a very rewarding correspondence with good friends, Sobol, Goren, which comforted me a lot. The most therapeutical songs of this period, especially in the crisis years of 1994 to 2004 were: the Chilean Violetta Parra's Gracias a la vida – the song I like most. Durme Durme, Los bilbilicos cantan, Arvoles, Avraham Avinu, Adio, and many other Ladino ballads and songs. Spirituals and especially Louis Armstrong's Nobody knows the trouble I've seen, in the past it was Let my people go. Opera arias – first of all Nessun Dorma/Vincero from Puccini's Turandot:

Dilegua, o notte!	Vanish, o night!
Tramontate, stelle!	Fade, you stars!
Tramontate, stelle!	Fade, you stars!
All'alba vincerò!	At dawn, I will win!
Vincerò! Vincerò!	I will win! I will win!

(believing that I also will win/vincero at dawn after the long night). Va pensiero/Chorus of the Hebrew Slaves from Verdi's Nabucco: o t'ispiri il Signore un concento che ne infonda al patire virtù/ or may the Lord inspire you a harmony of voices which may instill virtue to suffering.

I also continued reading new novels from authors in many languages, mostly in the original languages – details can be found in the many lists of this book: Alberto Moravia, Elsa Morante, Umberto Eco, Italo Svevo, Luigi Pirandello, Manzoni, Jorge Amado, Eca de Queiros, Machado de Assis, Haitian poetry, Romanian Poetry and translated books, Interlingua translated books, Poetry, plays and novels in Ladino, Anthologies of German and Spanish poetry, Italian operas libretti, Selected verse of Federico Garcia Lorca, Jean-Paul Sartre, Marcel Proust, Jules Romains, most of the novels by Balzac, additional novels by Emile Zola, biographies, George Sand, Celine, Jean Cocteau, Aragon, Apollinaire, Abbe Prevost, Isaac Bashevis Singer, Sholom Aleichem, Malraux, Gide, Joseph Kessel, D H Lawrence, Andre Maurois, Lion Feuchtwanger, Flaubert, The Goncourts, Tolstoy, Alarcon, Isabel Allende, Camilo Jose Cela, Gabriel Garcia Marquez, Jose Maria de Pereda, Mario Vargas Llosa, Henry James, Richard Bach, Elias Canetti, Truman Capote, James Clavell, A J Cronin, John Dos Passos, George Eliot, William Faulkner, Jose Saramago, Thomas Mann, Heinrich Mann, Franz Werfel, Sinclair Lewis, Franz Kafka,

Scott Fitzgerald, James Joyce, Ernest Hemingway, Max Frisch, Jonathan Franzen, Virginia Woolf, Sommerset Maugham, Erich Segal, Stefan Zweig, Goethe, Heinrich Boll, Ephraim Kishon, A B Yehoshua, Amos Oz, Moshe Shamir, Aharon Appelfeld, David Grossman, Yitzhak Gormezano Goren, Ronit Matalon, Sami Michael, Shai Agnon, Meir Shalev, Arieh Avneri.

In the period since 1994 at the age of 50 until 2015/2016 in my 72th year, there were periods of high tide and low tide, and when there were no works, mainly in the period of low tide, but also in the other periods as I didn't have anymore a full schedule since becoming an independent consultant and later on a part-time academic, I had plenty of time to read, learn new languages, write a play, a novel, articles, academic dissertation and books, watching plays, concerts and films, visiting new countries. All the above mentioned books/bibliotherapy and writing therapy apply mainly for the periods in which I had plenty of time and felt lousy although I never was in a state of depression, because of the backing of Ruthy and the children, and the hope for a better future. Another fact worth mentioning is that my father Albert died on December 7, 1993 and my mother Pauline died on October 5, 1995 (when I was on a business trip in Los Angeles). So, the period of the worst crisis happened by coincidence or not in the years 1994-1995 (actually I had the first indications of the fraud since the end of 1993 but didn't pay attention to it). This period brought about the betrayal of friends, the loss of most of the savings, ostracizing from the main Israeli companies, but also finding business in Paris and from small companies in the US and Israel. Another period of low tide was 2000-2004 – when I had almost no work, PhD dissertation problems, but I published two academic books at the well-known Kluwer publishers and a novel in 2001 in Israel, and gave lectures all over the world. The third low tide period was in 2013-2015 – with health problems, no more teaching, but reacting by writing therapy – writing the ebook Ethics Pays and this autobiography. While the high tide were the periods of 1996-1999 – with plenty of works and very high remuneration, writing enthusiastically my PhD dissertation and most of all my play. The other high tide period was in 2004-2013 – getting at last my PhD with distinction, teaching at seven universities in Israel and abroad, receiving excellent feedbacks – as the best lecturer with a valuation of 5 out of 5, befriending the best Israeli friends which I ever had, the most intellectual, the most ethical, the most faithfull and good willing. I would say that this autobiographical book that I am writing is first and foremost for me, for achieving writing therapy, and even if nobody will ever read it, it has achieved its purpose, in assisting to overcome my health and other problems successfully. I have no more income, no pension, but I can live modestly from my savings although their value in dollars and euros is shrinking and I get no interests because of the outrageous policy of zero interest. Yet, I really don't care and I am in a very good mood, as the books that I am writing are very rewarding, and give me hope for an intellectual renaissance, and hopefully for reaching readers who would be interested to learn from my experience and get a new and better perspective for their lives.

Bibliotherapy has been shown to be effective in the treatment of depression. These results have been shown to be long-lasting In its most basic form, bibliotherapy is using books to aid people in solving the issues that they may be facing at a particular time. It consists of selecting reading material relevant to a client's life situation. Bibliotherapy has also been explained as "a process of dynamic interaction between the personality of the reader and literature-interaction which may be utilized for personal assessment, adjustment, and growth." Bibliotherapy for adults is a form of self-administered treatment in which structured materials provide a means to alleviate distress. The concept of the treatment is based on the human inclination to identify with others through their expressions in literature and art. For instance, a grieving child who reads, or is read a story about another child who has lost a parent may feel less alone in the world. As most of the children books that I read were sad books, I identified with the protagonists of the books and

thought how lucky am I that I don't suffer as much as they do "without a family", "being so sick" or experiencing ostracism, anti-Semitism, feeling lonely, while at the end all is well.

The concept of bibliotherapy has widened over time, to include self-help manuals without therapeutic intervention, or a therapist "prescribing" a movie that might provide needed catharsis to a client. Well, actually, as we'll see, the Greeks provided catharsis with their plays, and since then bilbiotherapy and watching plays and films are indeed a fantastic means of catharsis. There is not as much research on using fiction in bibliotherapy when compared to cognitive self-help books. The recent work of the Israeli Professor Zipora Shechtman (my in-law) has been important in investigating the use of affective literature for bibliotherapy. In her work on counseling with aggressive boys, Shechtman discusses the deficits these children exhibit and describe affect disorders with symptoms of emotional arousal, low levels of empathy, and difficulties in self-expression. Using integrative treatment whereby the patient explores the problem, gains insight, and commits to change, Shechtman found that using affective bibliotherapy techniques achieved therapeutic change while indicating gains in empathy and insight: Shechtman, Z., & Nir-Shfrir, R. (2008). The Effect of Affective Bibliotherapy on Clients' Functioning in Group Therapy. International Journal of Group Psychotherapy, 58(1), 103-117.

Bibliotherapy is an old concept in library science. According to the Greek historian Diodorus Siculus, in his monumental work *Bibliotheca historica*, there was a phrase above the entrance to the royal chamber where books were stored by King Ramses II of Egypt. Considered to be the oldest known library motto in the world, it read: “House of Healing for the Soul.” Well, I feel at home, with the ancient Egyptians, the country where I was born, with the Greek catharsis, the homeland of half my family, and with my in-law Zipora Shechtman finding the scientific foundation of bibliotherapy. What is funny is that I felt as Moliere's Le bourgeois gentilhomme who didn't know that he was speaking prose all his life, I didn't know until recently that what assisted me to overcome my problems was bibliotherapy, the prose of the formula that I thought I have invented but which was existant since Ancient Egypt and Greece. This should come as no surprise to bibliophiles that books were thought as salubrious even in Ancient Egypt. Galen, the extraordinary philosopher and physician to Marcus Aurelius of Rome, maintained a medical library in the first century A.D., used not only by himself but by the staff of the Sanctuary Asclepion, a Roman spa famous for its therapeutic waters and considered to be one of the first hospital centers in the world. As far back as 1272, the Koran was prescribed reading in the Al-Mansur Hospital in Cairo as medical treatment – Cairo was of course the city where I was born.

In the early nineteenth century, Dr. Benjamin Rush favored the use of literature in hospitals for both the “amusement and instruction of patients.” By the middle of the century, Dr. Minson Galt II, wrote on the uses of bibliotherapy in mental institutions, and by 1900 libraries were an important part of European psychiatric institutions. My problems were never so serious as to be treated by psychiatric institutions, as I never suffered from tragic situations – loss of parents, of family, poverty, serious illness, I never fought at wars, but I lived during all my life in a region stricken by wars and terrorism. After the term bibliotherapy was coined by Samuel Crothers in an August 1916 Atlantic Monthly article, it eventually found its way into the medical lexicon. By the 1920s there were training programs in bibliotherapy. One of the first to offer such training was the School of Library Science at Western Reserve University followed by a program at the University of Minnesota School of Medicine. Hospital librarians were at the forefront of bibliotherapy techniques. E. Kathleen Jones, the editor of the book series Hospital Libraries, was the library administrator for the McLean Hospital in Massachusetts. Actually not all books can be included in bibliotherapy, Tarzan, Stalag stories, or Tintin have not a therapeutic function, but the books which I have read by Zola, Hugo, Scott Fitzgerald, Goethe, Cervantes, Agnon, Balzac, Sartre, Remarque, as well as the plays by Shakespeare, Anouilh, Sophocles, Homer, Rostand,

Pagnol, Arthur Miller, Ionesco, Duerrenmatt, films by Bergman or It's a Wonderful Life, have indeed a fantastic therapeutic value, as you can identify with the protagonists and find solace.

But hope was not only instrumental to me. I would say that hope saved the people of Israel throughout its whole history. In Egypt when we were slaves we hoped to return to Israel and we did, in Spain when we were persecuted we hoped that we would find a way out and indeed we found it in Greece and Turkey. At the end of the 19th century when anti-Semitism was so widespread all over Europe, and even in France, Herzl had the vision to found a country in Israel and against all odds we did. In the Holocaust the Jews all over Europe thought that they will survive, and indeed a small number did (including my wife's parents in Romania), those that hoped that we'll find a way out of the abyss. But this was the worst moment of our history, as hope did not help to the six million Jews who were exterminated by the Nazis and their collaborators. When Ben Gurion declared our independence (our national anthem Hatikva is called Hope and relates our hope to return to our homeland) in 1948 most of the world thought that we were doomed, and many Israeli peacelovings as well, as we didn't have any chance to vanquish with a population of half a million the Arab Nations with a population of a hundred millions. Most of the Arabs left the country at the instigation of their leaders, who told them that they will return soon and plunder the huge achievements of the Zionists in the twenty years of the mandate in spite of the pogroms by the Palestinians. Well, they are still hoping that one day they will achieve their goal to exterminate Israel, and many peacelovings believe their saga of the Nakba equals Holocaust, the Right of Return in order to annihilate Israel and turning us into another Syria or Iraq. The people of Israel still hoped that they will overcome the agression of the Egyptians, Syrians and Jordans in the Six Day War (and I was this time one of them, when I decided to remain in Israel although I had a job in Switzerland), and against all odds we managed to win this time again, as our hope was translated into a fantastic victory. But I must confess that Hope, Love and Bibliotherapy are not effective if we don't assist them actively. The religious Jews think that God was on our side (where was he during the Holocaust?), but actually the Israelis and the Jews achieved all our endeavors, and I achieved mine, in working very hard to make our hopes come through. The Palestinian leaders also hope very hard but it does not help them as they opt only to destructive moves, war, terrorism, incitement, without doing much to ameliorate their situation in the West Bank and Gaza, without progressing, without solving their refugees problems as we did for our refugees – Look at the way how we solved the problems of one million Russian refugees who have become one of the pillars of our country in all fields within less than a decade, as compared to the Palestinian refugees in more than 60 years. French say: Aide-toi et le Ciel t'aidera – Help yourself and Heaven will help you. That is what we did, what I did, as you must work very hard to materialize hope, to feed love, to find a solace in books – while drawing the conclusions and act according to what you have learned in the books.

Sherwin Nuland – A Meditation on Hope. Elie Wiesel – On Hope, Compassion, and the Power of Youth. Dr. Paul Farmer – On Hope. Cardinal Vincent Nichols – On Hope. On Hope and Hopelessness – Murray Watts at Tedx Glasgow. Wendell Berry Reads a Poem On Hope.

ערבית, קוראן, נגיב מחפוז, לימוד שפות נוספות

שלוש שפות ניסיתי מספר פעמים ללמוד ומעולם לא השלמתי את המלאכה – ערבית, רוסית ויוונית. ערבית היא השפה שהמציאות מחייבת ללמוד אותה – אנחנו חיים בתוך המרחב הערבי, יש לנו מיעוט ערבי גדול מאוד, נולדתי במצרים, והערבית היא השפה הקרובה ביותר לעברית. בבית הספר הצרפתי שבו למדתי במצרים ארבע שנים היה חובה ללמוד ערבית שעה כל יום. בתיכון ערבית הייתה גם היא שפת חובה ואף קיבלתי ציון גמר של 9. מצאתי גם זמן באינסאד למרות העומס הבלתי רגיל ללמוד בפעם נוספת ערבית עם חבר סורי שלמד יחד אתי, אך עדיין לא ידעתי ערבית. במלחמת לבנון השניה שהיא לא בדיוק העיתוי המתאים ללמוד ערבית, או דווקא כן, כאשר הייתי ספון בביתי במקלט ונבצר ממני ללמד באוניברסיטת חיפה שנסגרה, הקדשתי את כל זמני ללימוד יסודי של ערבית, רוסית ויוונית. כאות תודה לנסיגה שלנו עד המטר האחרון מלבנון שלח לנו החיזבאלה אלפי טילים, מה ששוב מוכיח שככל שאנו נסוגים יותר הפונדמנטליסטים למיניהם ממשיכים לזרוע מוות והרס בישראל. הפעם גם למדתי ערבית מדוברת והתחלתי לקרוא את ספרו של נגיב מחפוז הקומפטריוט שלי וידיד ישראל (כנראה שהוא היה גם הידיד היחידי במצרים למרות שהחזרנו להם את כל השטחים) – "סמטה בקהיר". אחרי שקראתי חלקים נרחבים מהקוראן באנגלית בשביל הדוקטורט שלי באתיקה בעסקים, החלטתי לקרוא גם את הטקסט במקור עם תרגום, אך לא התקדמתי הרבה מעבר לפאתיחה ומעבר לעמוד 26. יחד עם זאת אני מביא קישורים ל- 13 ביצועים של הפאתיחה, מצטט את מחפוז בערבית ובאנגלית ומיצר על יחסה של האינטלגנציה המצרית המחרימה ומנדה כל אחד שאפילו מזמין לארוחה ישראלי בביתו. כאשר אלה שעוד נשארו יונים רואים התנהגות זאת של תושבי מדינה שחתמה הסכם שלום עם ישראל וקיבלה את כל השטחים חזרה – זה מוציא את הרוח מהמפרשים מאלה התומכים בהחזרת השטחים האחרונים שעוד נותרו לנו, כי ממילא שום דבר לא יעזור והשנאה ליהודים מחזיקה מעמד בכל תנאי, בכל שלום. אם כי יש עוד מיעוט קיקיוני שעוד ממשיך לחיות במציאות מדומה וצופה שיהיה שלום עם לבנון אם ניסוג ממנה ב- 2000, עם עזה אם ניסוג ממנה בשנת 2005 (האם היריקה של אלפי הטילים היא גשם ומחיר השלום?), עם הגדה אם ניסוג ממרביתה עד שנת 2000 (האם אובדן החיים של אלף אזרחים באינתיפאדה השניה הוא גם כן מחיר השלום?), וכמובן עם אסאד אם רק ניסוג מהגולן, כשהיינו מצרפים למרחץ הדמים של מאות אלפי ההרוגים של אבירי השלום אסאד ודאע"ש עוד כמה אלפים משלנו כמחיר השלום. אשרי המאמין! אבל הערבית לא אשמה בהתנהגות של עוכרי ישראל למיניהם, היא שפה מאוד יפה, עם ספרות מאוד עשירה כפי שאני סוקר בחלק על הספרות המודרנית, הקוראן הוא ספר חשוב ודת האסלאם תרמה רבות לאנושות.

8. ARABIC, QURAN, NAGUIB MAHFOUZ, LEARNING MORE LANGUAGES

After learning all those languages, which had a common ground with the languages that I already knew, this was not enough, and I decided to jump into deep water and learn languages that I always wanted to learn but I didn't have the time to do it. I started with Arabic, a language that I should have known long ago. First of all, I was born in Egypt and lived there 9 years, I learned at the Lycee French school one hour of Arabic every day, I had graduated from high school with a grade of 9 in Arabic, at Insead a Syrian friend taught me Arabic, and yet I didn't know the language, which is very similar to Hebrew, the language that I know best. So, I learned spoken and literary Arabic, and after "graduating" in my teach yourself books, I started to read Naguib Mahfouz, the Egyptian Nobel Prize writer – Midaq Alley, but I am still in page 80, the book is excellent but I have a very difficult time in understanding the language. I read large segments of the Quran in English for my PhD dissertation on Business Ethics, as I wanted to prove that all the main religions have in common the same business ethics precepts. I wrote in my book on the Muslim business ethics precepts and introduced them to my curriculum, to the delight of my Arab students who were not aware of this part of the Quran. After learning again Arabic, I bought the Quran with an English translation and started to read it in Arabic. As I read in parallel many books I succeeded to read it until page 26, not so bad, taking into consideration the difficulty of the text. Here is the Fatihah/Opening, that is quoted in all the Muslim mosques, the text and a compilation of 13 different recitors in a clip of mosques and celestial photos.

١ بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
1 In the name of God, the Gracious, the Merciful.
٢ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ
2 Praise be to God, Lord of the Worlds.
٣ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
3 The Most Gracious, the Most Merciful.
٤ مَٰلِكِ يَوْمِ ٱلدِّينِ
4 Master of the Day of Judgment.
٥ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ
5 It is You we worship, and upon You we call for help.
٦ ٱهْدِنَا ٱلصِّرَٰطَ ٱلْمُسْتَقِيمَ
6 Guide us to the straight path.
٧ صِرَٰطَ ٱلَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ ٱلْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا ٱلضَّآلِّينَ
7 The path of those You have blessed, not of those against whom there is anger, nor of those who are misguided

Surah 1

Bismillaah ar-Rahman ar-Raheem
Al hamdu lillaahi rabbil ‘alameen
Ar-Rahman ar-Raheem Maaliki yaumid Deen
Iyyaaka na’abudu wa iyyaaka nasta’een
Ihdinas siraatal mustaqeem
Siraatal ladheena an ‘amta’ alaihim
Ghairil maghduubi’ alaihim waladaaleen
Aameen

In the name of God, the infinitely Compassionate and Merciful.
Praise be to God, Lord of all the worlds.
The Compassionate, the Merciful. Ruler on the Day of Reckoning.
You alone do we worship, and You alone do we ask for help.
Guide us on the straight path,
the path of those who have received your grace;
not the path of those who have brought down wrath, nor of those who wander astray.
Amen.

Translated by Kabir Helminski

And from the Quran we quote one of the best Arabic books which I am reading – Midaq Alley by my compatriot Naguib Mahfouz, who won the Nobel Prize of Literature in 1988. Mahfouz espoused Egyptian nationalism in many of his works, and expressed sympathies for the post-World-War era Wafd Party. He was also attracted to socialist and democratic ideals early on in his youth. The influence of socialist ideals is strongly reflected in his first two novels, Al-Khalili and New Cairo, and also in many of his latter works. Parallel to his sympathy for socialism and democracy was his antipathy towards Islamic extremism as expressed by the Muslim Brotherhood in Egypt. He strongly criticized radical Islam in his works and contrasted between the merits of socialism and the demerits of Islamic extremism in his first two novels. He perceived Islamism as critically delineated and rejected it as unsuitable for all times. In his memoirs, he purportedly stated that of all the forces active in Egyptian politics during his youth, he most despised the Muslim Brotherhood. Mahfouz did not shrink from controversy outside of his work. As a consequence of his outspoken support for Sadat's Camp David peace treaty with Israel in 1978, his books were banned in many Arab countries until after he won the Nobel Prize. Like many Egyptian writers and intellectuals, Mahfouz was on an Islamic fundamentalist "death list". He defended Salman Rushdie after Ayatollah Ruhollah Khomeini condemned Rushdie to death in 1989, but also criticized his *The Satanic Verses* as "insulting" to Islam. Mahfouz believed in freedom of expression and, although he did not personally agree with Rushdie's work, he did not believe that there should be a *fatwa* condemning him to death for it. In 1989, after Ayatollah Ruhollah Khomeini's *fatwa* calling for Salman Rushdie and his publishers to be killed, Mahfouz called Khomeini a terrorist. Shortly after Mahfouz joined 80 other intellectuals in declaring that "no blasphemy harms Islam and Muslims so much as the call for murdering a writer." From this Wikipedia survey on Mahfouz we can learn that those who tend to paint all Arabs as fundamentalists and anti-democratic overlook a large segment of the population. However, it is unthinkable that most of the Egyptian intelligentsia condemned him for supporting the peace process with Israel. Out of fear from the fundamentalists or out of super nationalism the majority is often silent and the extremists have their way and this maybe the worst enemy of Arab liberal society, and only a writer of the stature of Mahfouz can dare to express his opinions. This conduct despairs the peace camp in Israel, as they see that even if there is peace and all the territories are restituted Israel does not gain anything from the peace process, and even if the Egyptian or Jordanian governments intend to maintain a cold peace, still it is at the mercy of a fundamentalist coup that may ruin peace as it almost happened in Egypt.

We bring here the first page of the book in Arabic (from the book in my library) and in English:

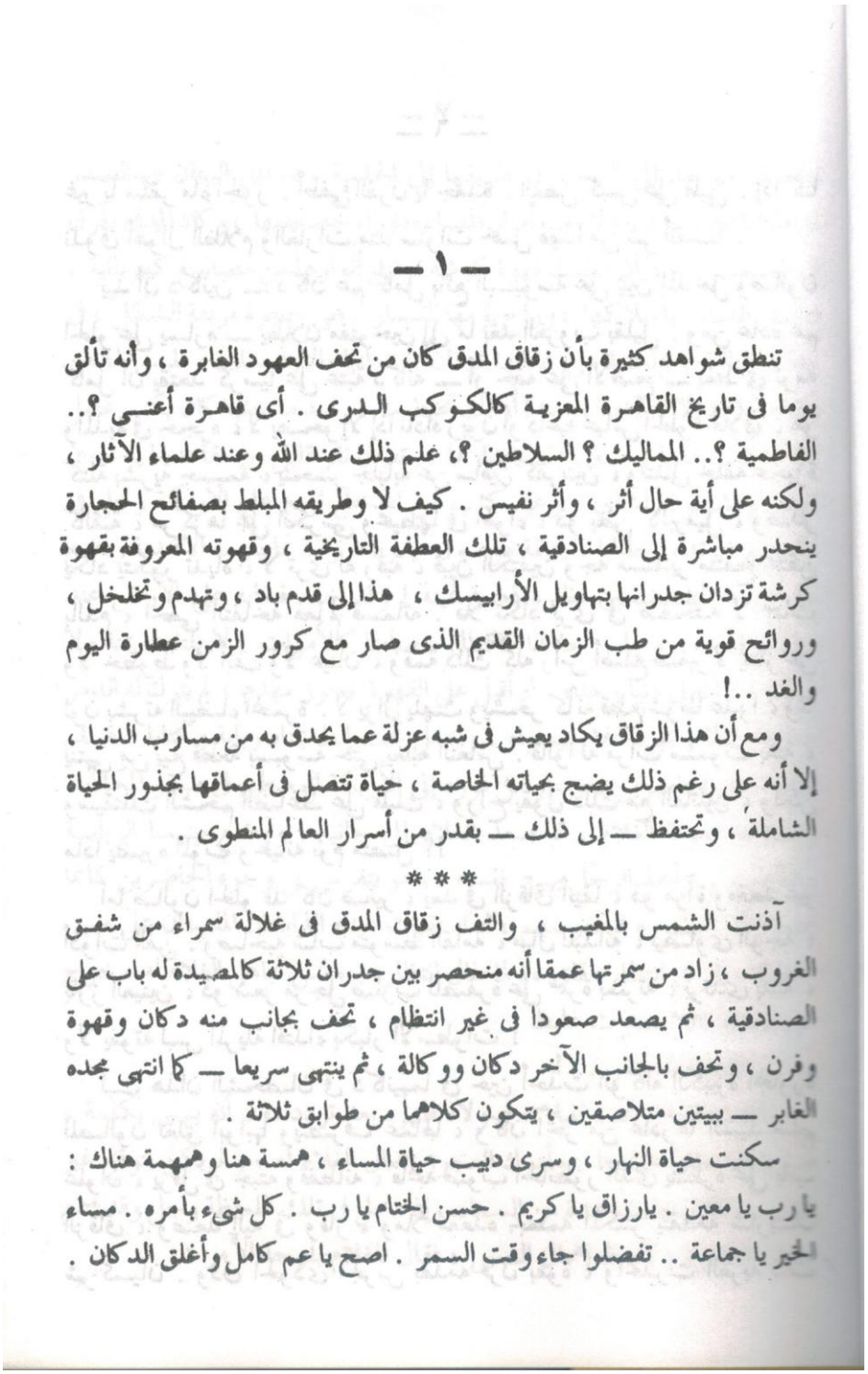

— ١ —

تنطق شواهد كثيرة بأن زقاق المدق كان من تحف العهود الغابرة ، وأنه تألق يوما فى تاريخ القاهرة المعزية كالكوكب الدرى . أى قاهرة أعنى ؟.. الفاطمية ؟.. المماليك ؟ السلاطين ؟، علم ذلك عند الله وعند علماء الآثار ، ولكنه على أية حال أثر ، وأثر نفيس . كيف لا وطريقه المبلط بصفائح الحجارة ينحدر مباشرة إلى الصنادقية ، تلك العطفة التاريخية ، وقهوته المعروفة بقهوة كرشة تزدان جدرانها بتهاويل الأرابيسك ، هذا إلى قدم باد ، وتهدم وتخلخل ، وروائح قوية من طب الزمان القديم الذى صار مع كرور الزمن عطارة اليوم والغد ..!

ومع أن هذا الزقاق يكاد يعيش فى شبه عزلة عما يحدق به من مسارب الدنيا ، إلا أنه على رغم ذلك يضج بحياته الخاصة ، حياة تتصل فى أعماقها بجذور الحياة الشاملة ، وتحتفظ — إلى ذلك — بقدر من أسرار العالم المنطوى .

* * *

آذنت الشمس بالمغيب ، والتف زقاق المدق فى غلالة سمراء من شفق الغروب ، زاد من سمرتها عمقا أنه منحصر بين جدران ثلاثة كالمصيدة له باب على الصنادقية ، ثم يصعد صعودا فى غير انتظام ، تحف بجانب منه دكان وقهوة وفرن ، وتحف بالجانب الآخر دكان ووكالة ، ثم ينتهى سريعا — كما انتهى مجده الغابر — ببيتين متلاصقين ، يتكون كلاهما من طوابق ثلاثة .

سكنت حياة النهار ، وسرى دبيب حياة المساء ، همسة هنا وهمهمة هناك : يا رب يا معين . يارزاق يا كريم . حسن الختام يا رب . كل شىء بأمره . مساء الخير يا جماعة .. تفضلوا جاء وقت السمر . اصح يا عم كامل وأغلق الدكان .

1. Many things combine to show that Midaq Alley is one of the gems of times gone by and that it once shone forth like a flashing star in the history of Cairo. Which Cairo do I mean? That of the Fatimids, the Mamlukes, or the Sultans? Only God and the archaeologists know the answer to that, but in any case, the alley is certainly an ancient relic and a precious one. How could it be otherwise with its stone-paved surface leading directly to the historic Sanadiqiya Street. And then there is its cafe known as Kirsha's. Its walls decorated with multicolored arabesques, now crumbling, give off strong odors from the medicines of olden times, smells which have now become the spices and folk cures of today and tomorrow . . .

Although Midaq Alley lives in almost complete isolation from all surrounding activity, it clamors with a distinctive and personal life of its own. Fundamentally and basically, its roots connect with life as a whole and yet, at the same time, it retains a number of the secrets of a world now past.
The sun began to set and Midaq Alley was veiled in the brown hues of the glow. The darkness was all the greater because it was enclosed like a trap between three walls. It rose unevenly from Sanadiqiya Street. One of its sides consisted of a shop, a cafe, and a bakery, the other of another shop and an office. It ends abruptly, just as its ancient glory did, with two adjoining houses, each of three stories.
The noises of daytime life had quieted now and those of the evening began to be heard, a whisper here and a whisper there: "Good evening, everyone." "Come on in; it's time for the evening get-together." "Wake up, Uncle Kamil, and close your shop!" "Change the water in the hookah, Sanker!" "Put out the oven, Jaada!" "This hashish hurts my chest." "If we've been suffering terrors of blackouts and air raids for five years it's only due to our own wickedness!"

Midaq Alley is the English Translation of Zuqāq al-Midaq by Naguib Mahfouz, released in English in 1966. The story is about Midaq Alley, a teeming back street in Cairo which is a microcosm of the world. Mahfouz plays on the cultural setting. The novel is introduced with description of the Arabic culture. It centers around the list of characters described below. The novel takes place in the 1940s and represents standing on the threshold of a modern era in Cairo and the rest of the nation as a whole. Each character is expressed like a caricature in which one quality or trait is over-emphasized. Mahfouz is not satirizing the individual character – he is satirizing the character type: Kirsha, a café owner who illegally sells and uses hashish and has a predilection for young boys. Mrs. Kirsha, infamous for her temper. Uncle Kamil, good-hearted, bachelor sweets-seller, famously bloated and sleepy. Abbas, a young, kindly barber who wants to get married. Salim Alwan, the wealthy businessman who is embittered after surviving a heart attack. Sheikh Darwish, the old poet and former English teacher, who left his former life to roam the streets. Radwan Hussainy, a landlord who beats his wife and failed his al-Azhar exams, yet is revered for his high degree of education and devotion to God. He has lost all of his children. Hussain Kirsha, son of the café owner who works for the British. He marries a woman of lower class and returns home with her and her brother. Saniya Afify, widowed landlady who desires to remarry. Umm Hamida, the neighborhood matchmaker and bath attendant; Hamida's foster mother. Hamida, a beautiful young woman who dreams of a better life and has a distinctly self-centered personality, but is easily persuaded by wealth or power.

But in order to speed up my understanding of Arabic, I tried lighter texts. So, I tried "Alamir Aszair" – the Little Prince in Arabic, and TheWoman in Black in Arabic, and it was much easier. The Little Prince is the book that after the Bible was translated into almost every language. I read it of course in French when I was a kid, and since then I have read it in English, Hebrew, Alsatian, and many other languages. Actually, I started to read it, at least parts of it, in dozens of languages, there is a website in all those languages, and even a website with a few sentences in hundreds of languages – 230 to be exact, and I could understand at least 130 languages and dialects. I also tried to understand sentences of the Bible, or the book of Ruth, as well as prayers, and I have succeeded to understand 255+ languages and dialects. The easiest way for me to check if I understand a language or not is to read the United Nations' Declaration of Human Rights, there – out of the 444 languages including Ladino, I can understand more than 70 languages. I have to clarify what I mean by understanding – if I read a text in Bulgarian or Icelandic, I wouldn't understand much, but if I read it with a translation, I can follow the text.

רוסית, אנה קרנינה, שיר ילדים ושירי עם רוסיים
באנגלית, צרפתית ועברית, ביקור בסנט פטרסבורג

אחרי שלמדתי ערבית בפעם הרביעית החלטתי ללמוד רוסית בפעם השניה בשנת 2006. הפעם הראשונה הייתה בתחילת שנת 1967. השתחררתי מצה"ל סגן ואקדמאי והייתי משוכנע שאכבוש את העולם, אלא שקנלעתי למיתון החריף ביותר שידעה ישראל ולא הייתה שום עבודה עבורי במקצוע - כלכלה. התחלתי ללמוד ביטוח כי תמיד יש צורך בסוכני ביטוח אבל מייד ראיתי שזה לא בשבילי. עסקתי בעבודות "דחק" – מורה ממלא מקום בבית ספר, מורה פרטי למספר תלמידי תיכון, ולבסוף אזרח עובד צה"ל בדיוק במשרה שהייתה לי כקצין כי היו זקוקים לי עד סוף מאי 1967. הייתי המובטל העסוק ביותר, הרווחתי מצויין, אבל האופק המקצועי שלי היה חסום והייתי מאוד ממורמר. בין לבין התחלתי ללמוד רוסית, שפה מאוד קשה, אבל ספר הלימוד היה כיפי ולמדתי בקלטות גם שירים ברוסית, שירי מולדת, שירי גבורה, שירי ילדים. אחרי שסיימתי מחצית מספר הלימוד לא יכולתי להמשיך ללמוד כי הייתי יותר מדי עסוק והייתי צריך להתכונן לנסיעה שלי לעבודה בשוויץ בחברת אומגה בביין שהייתה אמורה להתחיל במחצית יוני 1967. עמדתי להפליג באוניה מנמל חיפה ב- 5 ביוני בדיוק ביום ההולדת ה- 23 שלי. כשהתקרב המועד והמתח עם מצרים הלך וגבר עד שהיה ברור שמלחמה עומדת בפתח עקבתי מקרוב אחרי המאורעות כי עבדתי ביחידה שלי כאזרח עד סוף מאי. ביקשתי להמשיך לעבוד אבל כבר לא היו זקוקים לי ואמרו לי שאם יצטרכו יקראו לי. ואכן, לא קראו לי גם ביום פרוץ המלחמה בחמישה ביוני וכשהתקשרתי מתחנת המוניות בקומת הקרקע של בית הורי ברחוב הרצל 42 בחיפה (לא היה לנו טלפון בבית) בבוקרו של יום אמרו לי שעדיין לא צריכים אותי. מספר ימים לפני כן ביטלתי את הנסיעה שלי למרות שהיה לי אישור יציאה מהארץ בתוקף. בשעת מבחן, למרות שדי כעסתי על המדינה שהפקירה את בוגרי הצבא ללא עבודה עם שחרורם, הגעתי למסקנה שכאן מקומי בטוב וברע ונשארתי בארץ. ואכן, מיד בתום המלחמה קראו לי והתגייסתי ליותר מחודש בצו 8 –חלק מהעבודה שלי היה ליווי של עיתונאים זרים לשטחים החדשים שנוספו למדינה בגלל הידע שלי בשפות. כך ביקרתי במרבית המקומות וזכיתי לראות מכלי ראשון באילו אתגרים ישראל עמדה ועוד הייתה צריכה לעמוד. מעולם לא ראיתי פסול בכיבוש השטחים כי יצאנו למלחמה בעקבות התקפה רצחנית של מצרים, סוריה וירדן שרצו להשמיד אותנו. ועל כישלון צריך לשלם והתשלום היה באיבוד השטחים. כך היה מקדמת דנא במלחמת השחרור וגם במלחמת העולם השניה כשהמדינות שניגפו איבדו חלק ניכר משטחיהן. בספר זה ובמיוחד בספר האוטוביוגרפי אני מתייחס בהרחבה לסוגיות אלה, לשליטה בעם זר – בעיקר הפלשתינאים שאז לא נקראו כך כי אם ירדנים ומצרים, בעיה שהייתה בגדה המערבית וברצועת עזה, כי בסיני וברמת הגולן היו מעט מאוד תושבים. אבל אנו עוסקים עתה בפרק של רוסית ואסור לי להיגרר מעניין לעניין כפי שעושים סרבנטס והסופרים המודרניים של זרם התודעה.

בפרק זה אני מצטט מתוך אנה קרנינה הספר השני שהתחלתי לקרוא ברוסית, הראשון היה קובץ סיפורים של גדולי הסופרים הרוסיים עם תרגום צמוד באנגלית. גם את אנה קרנינה אני יכול לקרוא רק כשלצידי תרגום באנגלית. טולסטוי הוא אחד הסופרים האהובים עלי ביותר ולכן נראה לי טבעי שאקרא קודם כל את ספריו, גם אם הוא כותב בסגנון מאוד קשה. אני מתייחס בפרק לסוגיות שמועלות בספר ומגיע למסקנה הלא כל כך פופולרית שאין בי שום רחמים לאנה כי היא עשתה מעשה שלא ייעשה בבוגדה בבעלה ובהפקרת בנה. על התנהגותה המחפירה היא הייתה צריכה לשלם ואכן היא שילמה אם כי אני מתנגד להתאבדות בכל מקרה. לעומת זאת אני חש אמפתיה מאוד גדולה ללוין ולקיטי וחש בזוגיות שלי עם רותי כמוהם, כי גורלם של האנשים המאושרים הוא דומה ורק גורלם של האומללים שונה כל אחד על פי דרכו. את המשפט המפורסם הזה, הראשון של הספר, למדתי בעל פה ברוסית ונהגתי לשאול את הסטודנטים הרוסיים שלי, והיו לי הרבה כאלה, אם הם מכירים אותו. העליה הרוסית שהביאה ברכה רבה לישראל, עשתה מעשה גדול בשומרה על המורשת הרוסית ובהנחילה את השפה לילדיה הצברים, לפחות לאלה שהתחתנו בתוך ה״עדה״, כי זה הרבה יותר קשה בנישואים בין עדתיים ולשמחתנו יש יותר ויותר כאלה. הילדים שלי מתלוננים למה לא דיברתי איתם צרפתית בהיותם ילדים וכך היו רוכשים עוד שפה. אך זה לא נראה לי טבעי לדבר עם הילדים בשפה שרק אחד מבני הזוג שולט בה. פרט לזאת רציתי שהילדים ירגישו כצברים מושלמים, ילמדו מגיל הגן ועד הבגרות באותן מסגרות עם אותם חברים ולא כמוני שהחלפתי כל כך הרבה מסגרות, ערים, בתי ספר ומדינות. אבל אם בני הרוסים יודעים את השפה, כמה מהם רק יודעים לדבר ולא לקרוא, שזה בכלל נראה לי מוזר, מאחר ולמדתי את האלפבית הרוסי תוך שעתיים ולא היה לי שום ידע מוקדם ברוסית. לא רבים מהילדים זכו לספוג בבית גם את התרבות הרוסית, והיה לי מאוד עצוב איך דווקא מצרי דובר לאדינו צריך לשכנע אותם לדבוק בקלסיקונים שלהם ובמורשת הרוסית הנפלאה, בכלל לכל עדה יש מורשת נפלאה – בלאדינו, ביידיש, במרוקאית, ילדים ממשפחות אנלגו-סקסיות, משפחות צרפתיות ומשפחות ארגנטינאיות. יש לי הרבה מהמשותף ברמות מהמורשות של העדות בישראל ואני חש הזדהות עם כל אחד מהעולים של מורשות אלה. למותר לציין שעבורי טולסטוי הוא בן בית, כי אין כל הבדל עבור הקוסמופוליט האוניברסלי איפה חי ופעל אדם דגול כטולסטוי - הוא שייך לאנושות כולה ובוודאי לא רק לעם הרוסי, אבל הרוסים יכולים ליהנות גם מהניחוח של השפה העשירה של טולסטוי. בסופו של דבר, דווקא השומר בשער היה הכי משכיל והכיר את כתבי טולסטוי על בוריים, וגם זה יפה (אם כי עצוב) שאנשים משכילים שלא מצאו עבודה במקצועם בגלל בעיות השפה הלכו לעבוד כשומרים ומנקות, העיקר שיוכלו להתפרנס ולא יפלו כמעמסה על המדינה, על החברה ועל כלל האזרחים. לא כמו אזרחים אחרים שתורתם אמונתם על חשבון המדינה, החברה והאזרחים.

כאמור, אשה או גבר חייבים להיות אחראים עבור הבחירות שלהם, אחריות אבסולוטית כפי שאני כותב בספרי ובמאמרי ואף הקדשתי לכך מאמר שלם. כך אני נהגתי בכל חיי, גם בקריירה המקצועית שלי, ומעולם לא התלוננתי אם הפסדתי כסף כתוצאה מהונאה רבתי של החברים הטובים ביותר בשלי – אם כי לא קיבלתי את הדין, נלחמתי בכל מאודי, הפסקתי כל קשר איתם, אבל חשתי אחריות אבסולוטית למעשי. אני גם כותב על כך בהרחבה בחלקים של הספר האוטוביוגרפי ולא מוכן לקבל את התירוצים של היונים והניצים כאחד – היונים שטוענים שהפיגועים וכשלון אוסלו הם מחיר השלום ואשמת הניצים, והניצים שטוענים שהפיגועים הם באשמת החמאס, הרשות הפלשתינאית, האנטישמים ועוכרי ישראל. זה אולי נכון עובדתית אך רק ממשלת הימין אחראית לכך כי היא נבחרה (לא על ידי) בשביל להוציא אותנו מהמיצר והם אחראים ששקענו תחת הנהגתם עוד יותר אל תוך הבוץ. לאריק שרון היו אולי הרבה מגרעות אך הוא היה בולדוזר שמצא פתרונות דיור למיליון עולים תוך כמה שנים, היה שר תעשיה לתפארת כפי שגם נוכחתי באופן אישי, ופתר בהצלחה את המשבר של האינתיפאדה השניה תוך הפסקת הטבח ההמוני. נחזור לאנה - אם לאנה לא היה בן היא יכלה לעשות ככל שתחפוץ כי קרנין היה מתגבר על זה, אבל הפקרת ילד היא פשע כבד, בוודאי למען הרפתקת אהבים. ובמה אשם קרנין? הוא לא היכה אותה, הוא לא היה קמצן, הוא נתן לה חופש רב, היה לה מעמד רם, רווחה כלכלית, במה הוא חטא? אנה מאשימה אותו שהוא לא רגיש, הוא קר, אבל הוא מאוד אוהב את אנה ואת בנו, על פי דרכו. אין לו אולי הרבה זמן להקדיש להם כי הוא מאוד עסוק וגם זה יפה כי הוא לא היה בטלן כמו מרבית האריסטוקרטים ברוסיה ובמדינות אחרות. הוא שירת את המולדת שלו, היה לו תפקיד חשוב, והוא תוגמל כך שהיה להם רמת חיים מאוד גבוהה. הוא אם כן אזרח הגון, פוזיטיבי, לא פרחח כמו ורנוסקי או מופקר כאנה. גם לוין אזרח הגון, וגם עם לב חם, וגם אנושי ורגיש, אך לא כל אחד מושלם כמוהו.

אני כבר רואה את הרומנטיקנים מתקוממים נגד הקביעות שלי, אבל הם יטפסו על העץ הלא נכון. אני התחתנתי מתוך אהבה, למרות שהיו לי הרבה הזדמנויות כמו לרבים מחברי להתחתן עם בחורות עשירות, או לפחות שהייתה להם דירה... כשהתחתנו לא היה לנו כסף, לא הייתה לנו דירה, אך היינו מאושרים ולא האשמנו אף אחד בגורלנו. אדרבא, זה נתן לי מוטיבציה עצומה להצליח ורותי עמדה לצידי לאורך כל הקריירה שלי ועשתה הכל בשביל להקל עלי לעבוד מסביב לשעון כשהיא לקחה על עצמה את כל המטלות של גידול הילדים ותחזוקת הבית, פרט לעבודה במשרה מלאה בהוראה. אני לא בחרתי בפיתרון הקל כמו אנה, בין השאר כי ראיתי שכמעט כל מי שהתחתן משיקולים כספיים ולא מתוך אהבה סבל מאוד מכך בחיי הנישואין שלו. כשאוהבים ניתן להתגבר על כל הקשיים, אך כשלא אוהבים כל קושי הכי קטן גורם לך לחפש את מזלך ואת הריגושים במקומות אחרים, או לשקוע במרה שחורה, או להציק לאשתך/בעלך עד שהוא משתגע. הקורא מוזמן לקרוא על אנה קרנינה בפרק שלי באנגלית וברוסית, על שירים רוסיים שתורגמו לאנגלית, צרפתית

ועברית, ועל החוויות הטראומטיות שהיו לי בביקורי הראשון בסנט פטרסבורג – אני מגזים לא טראומטיות, לא שדדו אותי, לא היכו אותי, העיר יפהפיה, בסך הכל רימו אותי בטיול המאורגן שארגנה לנו חברת הספנות, ומי אשם בכך – רק אני, גם שילמתי הון, גם לא נהניתי, וגם לא טעמתי את טעמה הנפלא של העיר ושל מוזיאון ארמיטאז׳. בעוד שחברים שלי שלקחו סיכון ושכרו מדריך רוסי מקומי נהנו הרבה יותר, שילמו הרבה פחות, ונהנו מהעיר. רציתי להיות לגמרי בטוח כי חששתי שהרוסים יסדרו אותי, בסוף הרוסים שהדריכו את החברים שלי היו בסדר גמור, ומי שסידר אותי היו דווקא האמריקאים האמונים על מיקסום הרווח שלהם.

9. RUSSIAN, ANNA KARENINA, CHILDREN SONG AND FOLK SONGS ADAPTED FROM RUSSIAN IN ENGLISH, FRENCH AND HEBREW, VISIT OF ST. PETERSBURG

After learning Arabic for the third or fourth time, I decided to learn Russian for the second time (the first one was in 1967), I graduated from the teach yourself "university" with all the discs and accessories, and I started immediately to read Tolstoy's Anna Karenina, but there I got stuck at page 52. The problem is that with the difficult languages – Arabic, Russian and Greek, I can read a page or two in an hour, even with a translation, because the alphabet is so different and the language is so far from the languages I already know. Still, I learned by heart Anna Karenina's first sentence and I boast with it to every Russian born Israeli that I meet, but unfortunately most of the young students don't know the sentence, not because of my awful accent but because they never read the book. Finally, I discovered that the old doorman at college knew the sentence!

English: "Happy families are all alike; every unhappy family is unhappy in its own way"

Russian: "Все счастливые семьи похожи друг на друга, каждая несчастливая семья несчастлива по-своему."

vse-schastlivie-semi-pahozhi-drug-na-druga-kazhdaya-neschastlivaya-semya-neschastliva-pa-svoemu-l-n-tolstoj

Anna Karenina (Russian: «Анна Каренина»; Russian pronunciation: [ˈanːə kɐˈrʲenʲɪnə]) is a novel by the Russian writer Leo Tolstoy, published in book form in 1878. Widely regarded as a pinnacle in realist fiction, Tolstoy considered *Anna Karenina* his first true novel, when he came to consider *War and Peace* to be more than a novel. Fyodor Dostoyevsky declared it "flawless as a work of art." His opinion was shared by Vladimir Nabokov, who especially admired "the flawless magic of Tolstoy's style," and by William Faulkner, who described the novel as, "the best ever written." The novel continues to enjoy popularity, as demonstrated by a recent poll of 125 contemporary authors by J. Peder Zane, published in 2007 in "The Top Ten" in *Time*, which declared that *Anna Karenina* is the "greatest novel ever written." Anna Karenina is the tragic story of a married aristocrat/socialite and her affair with the affluent Count Vronsky. The story starts when she arrives in the midst of a family broken up by her brother's unbridled womanizing—something that prefigures her own later situation, though she would experience less tolerance by others. A bachelor, Vronsky is eager to marry her if she would agree to leave her husband Karenin, a senior government official, but she is vulnerable to the pressures of Russian social norms, the moral laws of the Russian Orthodox Church, her own insecurities, and Karenin's indecision. Although Vronsky and Anna go to Italy, where they can be together, they have trouble making friends. Back in Russia, she is shunned, becoming further isolated and anxious, while Vronsky pursues his social life. Despite Vronsky's reassurances, she grows

increasingly possessive and paranoid about his imagined infidelity, fearing loss of control. A parallel story within the novel is that of Konstantin Levin, a wealthy country landowner who wants to marry Princess Kitty, sister to Dolly and sister-in-law to Anna's brother Oblonsky. Konstantin has to propose twice before Kitty accepts. The novel details Konstantin's difficulties managing his estate, his eventual marriage, and his personal issues, until the birth of his first child. The novel explores a diverse range of topics throughout its approximately thousand pages. Some of these topics include an evaluation of the feudal system that existed in Russia at the time—politics, not only in the Russian government but also at the level of the individual characters and families, religion, morality, gender and social class. In short, a masterpiece!

I read of course Anna Karenina in its English translation long before I studied Russian and got stuck at page 52. It was quite frustrating to read such a novel at a speed of one page an hour, even if it is in the original language, so I looked at the Russian reading only as an exercise of learning the language, and counted on that that I already knew the story from reading the novel and seeing many films based on the novel. Yet, I don't share the common axiom that Anna was a victim of society, the conduct of Vronsky was based on his love for Anna, and they are positive heroes. I don't reckon any extenuating circumstances for their conduct, which I blame totally, as I see Anna Karenina as a selfish carefree woman, who is willing to abandon her boy for her lover. A woman or a man has a duty to their children and they have to put their welfare on top of any other consideration. I fully concur with Karenin's behavior, as Anna knew what he is (a cold fish) and should have waited for true love if she was so romantic in order to marry. Vronsky's conduct is despicable and he is to blame from the start, he is bad, careless, conceited, ignorant.

What happens to Anna is justified – the social ostracism, her husband's decision to take away her boy from her custody, as this is the best for the boy, and I don't feel compassion for her when she commits suicide. I feel complete sympathy with Levin and with Kitty (after she falls in love with Levin, while I condemn her of course for her love to Vronsky). I felt very moved by their love and by the ordeal that Levin had to pursue until love prevailed. It goes without saying that I believe that all marriages have to be based on love and not on pecuniary considerations. I saw many affinities between Levin and Kitty and between our marriage, as les gens heureux n'ont pas d'histoire, happy families are all alike, *vse-schastlivie-semi-pahozhi-drug-na-druga*, etc. All the marriages that I know of that were based on pecuniary considerations have failed, they have divorced or have hell in their marriage. So, how come that I blame Anna to go after her heart and leave her boy? Because I believe that you have to be responsible for your choices, and if you have a boy you should devote yourself totally to him. What is Karenin's blame – does he hit her, does he conduct badly to his boy, is he a miser? On the contrary, he may be cold hearted, but he loves very much Anna in his way, and he loves very much his boy, they live in a very high standard of living, Anna can do whatever she likes (within social norms), he works very hard. He is a very positive citizen, quite opposite to the careless Vronsky and to the libertine Anna.

We bring here the text of the first page of the book in Russian and its translation into English:

Все счастливые семьи похожи друг на друга, каждая несчастливая семья несчастлива по-своему.
Все смешалось в доме Облонских. Жена узнала, что муж был в связи с бывшею в их доме француженкою-гувернанткой, и объявила мужу, что не может жить с ним в одном доме. Положение это продолжалось уже третий день и мучительно чувствовалось и самими супругами, и всеми членами семьи, и домочадцами. Все члены семьи и домочадцы чувствовали, что нет смысла в их сожительстве и что на каждом постоялом дворе случайно сошедшиеся люди более связаны между собой, чем они, члены семьи и

домочадцы Облонских. Жена не выходила из своих комнат, мужа третий день не было дома. Дети бегали по всему дому, как потерянные; англичанка поссорилась с экономкой и написала записку приятельнице, прося приискать ей новое место; повар ушел вчера со двора, во время самого обеда; черная кухарка и кучер просили расчета.
На третий день после ссоры князь Степан Аркадьич Облонский — Стива, как его звали в свете, — в обычный час, то есть в восемь часов утра, проснулся не в спальне жены, а в своем кабинете, на сафьянном диване. Он повернул свое полное, выхоленное тело на пружинах дивана, как бы желая опять заснуть надолго, с другой стороны крепко обнял подушку и прижался к ней щекой; но вдруг вскочил, сел на диван и открыл глаза.
«Да, да, как это было? — думал он, вспоминая сон. — Да, как это было? Да! Алабин давал обед в Дармштадте; нет, не в Дармштадте, а что-то американское. Да, но там Дармштадт был в Америке. Да, Алабин давал обед на стеклянных столах, да, — и столы пели: Il mio tesoro[1] и не Il mio tesoro, а что-то лучше, и какие-то маленькие графинчики, и они же женщины», — вспоминал он

Happy families are all alike; every unhappy family is unhappy in its own way.
Everything was in confusion in the Oblonskys' house. The wife had discovered that the husband was carrying on an intrigue with a French girl, who had been a governess in their family, and she had announced to her husband that she could not go on living in the same house with him. This position of affairs had now lasted three days, and not only the husband and wife themselves, but all the members of their family and household, were painfully conscious of it. Every person in the house felt that there was so sense in their living together, and that the stray people brought together by chance in any inn had more in common with one another than they, the members of the family and household of the Oblonskys. The wife did not leave her own room, the husband had not been at home for three days. The children ran wild all over the house; the English governess quarreled with the housekeeper, and wrote to a friend asking her to look out for a new situation for her; the man-cook had walked of the day before just at dinner-time; the kitchen-maid, and the coachman had given warning.

Three days after the quarrel, Prince Stepan Arkadyevitch Oblonsky--Stiva, as he was called in the fashionable world--woke up at his usual hour, that is, at eight o'clock in the morning, not in his wife's bedroom, but on the leather-covered sofa in his study. He turned over his stout, well-cared-for person on the springy sofa, as though he would sink into a long sleep again; he vigorously embraced the pillow on the other side and buried his face in it; but all at once he jumped up, sat up on the sofa, and opened his eyes. "Yes, yes, how was it now?" he thought, going over his dream. "Now, how was it? To be sure! Alabin was giving a dinner at Darmstadt; no, not Darmstadt, but something American. Yes, but then, Darmstadt was in America. Yes, Alabin was giving a dinner on glass tables, and the tables sang, Il mio tesoro--not Il mio tesoro though, but something better, and there were some sort of little decanters on the table, and they were women, too," he remembered.

So, I read the Anthology of Russian Stories and there I was more successful because the stories are shorter and I managed to read until page 91 – Pushkin's The Stationmaster and Gogol's The Nose. Yet, when I visited Russia for the first time in a cruise to St Petersburg in 2014, the city and the language looked so familiar that I thought I am at home. Well, there are more than a million Russian Israelis and the language is heard at every street corner in Israel. Furthermore, most of the earlier Israeli folk songs have Russian melodies with Hebrew lyrics, as the first settlers were Russians and they brought with them their culture and folklore. There are many Russian words in Hebrew and of course in its slang. As a matter of fact, every Jew who came from one of the 100 countries of the Diaspora brought with him something of his culture, his

language and his mentality, from Iraq, Egypt, Yemen, Morocco, Iran, India, Ethiopia, Russia, Poland, Germany, France, England, US, Argentina, Brazil, Italy, Greece, Turkey, Hungary, Romania, Bulgaria, South Africa, Australia, Canada, etc. The hit parade of the Israeli radio when I was young had songs from England, US, Mexico, Brazil, Spain, France, Argentina, Italy, Greece, Portugal, most of the intellectual Jews spoke at least five languages, but nowadays I am very sorry that the young generation speaks only Hebrew and English. They don't read the classics anymore, of course not in their original language. They are excellent in High Tech, but have a very limited scope of interests. Where have all the cosmopolitans vanished? In Europe, I found in the young generation many intellectuals, who spoke fluently at least 3 languages, but not in other countries and not in Israel, sic transit gloria mundi… (sorry, is it Chinese?)

The Russian "teachers" in the Teach Yourself books were kind enough to teach the Russian learners also children songs, as the following "May there always be sunshine", **Пусть Всегда Будет Солнце,** (1962), which is one of the most beautiful children songs ever written.

May There Always Be Sunshine (Pust vsegda budet solntse)

Music: Arkadiy Ostrovskiy, Lyrics: Lev Oshanin / T.Botting

Bright blue the sky,
Sun up on high -
That was the little boy s picture.
He drew for you,
Wrote for you, too
Just to make clear what he drew.

Chorus (twice):
May there always be sunshine,
May there always be blue skies,
May there always be mommy,
May there always be me!

My little friend,
Listen, my friend,
Peace is the dream of the people.
Hearts old and young
Never have done
Singing the song you have sung.

Chorus

Soldier lad, stay!
Hear what we say -
War would make all of us losers.
Peace is our prize,
Millions of eyes
Anxiously gaze at the skies.

Chorus

Down with all war!

We want no more.
People stand up for you children.
Sing everyone -
Peace must be won,
Dark clouds must not hide the sun.

Chorus

****

Солнечный круг,
Небо вокруг –
Это рисунок мальчишки.
Нарисовал он на листке
И подписал в уголке:

Припев:
Пусть всегда будет солнце!
Пусть всегда будет небо!
Пусть всегда будет мама!
Пусть всегда буду я!

Милый мой друг,
Добрый мой друг,
Людям так хочется мира.
И в тридцать пять сердце опять
Не устаёт повторять:

Припев.

Тише солдат,
Слышишь, солдат!
Люди пугаются взрывов.
Тысячи глаз в небо глядят,
Губы упрямо твердят:

Припев.

Против беды,
Против войны
Встанем за наших мальчишек.
Солнце навек! Счастье навек! –
Так повелел человек.

Припев.

Many Russian songs were adapted from Russian to Hebrew, French or English. We bring here the famous song Those were the days, sung by Mary Hopkin with Lyrics in English and Russian.

The song was adapted from Russian by Eugene Raskin. The original song in Russian was composed by Boris Fomin, with Lyrics by Konstantin Podrevskii, and was called: "Dorogoi dlinnoyu" ("Дорогой длинною", lit. "By the long road"). It deals with reminiscence upon youth and romantic idealism. The song was recorded in over 20 languages, including Japanese, Spanish, German, Italian, French, Hebrew… On Christmas 1975, the President of Equatorial Guinea, Francisco Macías Nguema, had 150 alleged coup plotters executed in the national stadium while Hopkin's cover of 'Those Were the Days' was played over the PA system.

Слова К.Подревского
Ехали на тройке с бубенцами,
А вдали мелькали огоньки...
Эх, когда бы мне теперь за вами,
Душу бы развеять от тоски!

Припев:
Дорогой длинною,
Погодой лунною,
Да с песней той,
Что вдаль летит звеня,
И с той старинною,
Да с семиструнною,
Что по ночам
Так мучила меня.

Да, выходит, пели мы задаром,
Понапрасну ночь за ночью жгли.
Если мы покончили со старым,
Так и ночи эти отошли!
Припев:

В даль родную новыми путями
Нам отныне ехать суждено!
Ехали на тройке с бубенцами,
Да теперь проехали давно!
Припев:

English text by Gene Raskin
Once upon a time there was a tavern,
Where we used to raise a glass or two.
Remember how we laughed away the hours,
And dreamed of all the great things we would do.

Refrain:
Those were the days my friend,
We'd thought they'd never end,
We'd sing and dance for-ever and a day,
We'd live the life we choose,
We'd fight and never lose,
For we were young and sure to have our way.
Lalala lah lala, lalala lah lala
Those were the days, oh yes, those were the days.

Then the busy years when rushing by us.
We lost our starry notions on the way.
If by chance I'd see you in the tavern,
We'd smile at one another and we'd say:
Refrain:

Just tonight I stood before the tavern,
Nothing seemed the way it used to be.
In the glass I saw a strange reflection,
Was that lonely person really me.
Refrain:

Through the door there came familiar laughter.
I saw your face and heard you call my name.
Oh, my friend, we're older but no wiser,
For in our hearts the dreams are still the same.
Refrain:

A famous adaptation from Russian to French was the popular French song Le Galerien – the Galley Slave, wrote in 1942 by the author Maurice Druon (who was wrote also the lyrics of the French Partisans song), while Leo Poll adapted the music of an old song of Russian prisoners. We bring here the unforgettable interpretation by Les Compagnons de la Chanson, and the original song in Russian. The song tells the confession of a galley slave who regrets that he didn't here the advices of his mother and he has become as his father a galley slave. The refrain starts with those words: *J'ai pas tué, j'ai pas volé Mais j'ai pas cru ma mère* – I have not killed, I have not robbed, but I didn't believe my mother. The leitmotiv in the Russian song is as follows:

Помню, помню, помню я (*Pomniou, pomniou, pomniou ia*)I remember, I remember, I remember
Как меня мать любила, (*Kak menia mat lioubila*) As my mother loved me,
И не раз, и не два (*I ne raz, i ne dva*) And not only once, and not only twice
Она мне так говорила (*Ona mne tak govorila*) She spoke to me as this

Je m'souviens, ma mèr' m'aimait
Et je suis aux galères,
Je m'souviens ma mèr' disait
Mais je n'ai pas cru ma mère
Ne traîn' pas dans les ruisseaux
T'bats pas comme un sauvage
T'amuses pas comm' les oiseaux
Ell' me disait d'être sage

J'ai pas tué, j'ai pas volé
J'voulais courir la chance
J'ai pas tué, j'ai pas volé
J'voulais qu'chaqu' jour soit dimanche
Je m'souviens ma mèr' pleurait
Dès qu'je passais la porte
Je m'souviens comme ell'pleurait
Ell' voulait pas que je sorte

J'ai pas tué, j'ai pas volé
Mais j'ai pas cru ma mère
Et je m'souviens qu'ell' m'aimait
Pendant qu'je rame aux galères.

Toujours, toujours ell' disait
T'en vas pas chez les filles
Fais donc pas toujours c'qui t'plait
Dans les prisons y a des grilles
J'ai pas tué, j'ai pas volé
Mais j'ai cru Madeleine
J'ai pas tué, j'ai pas volé
J'voulais pas lui fair'de peine

Un jour les soldats du roi
T'emmen'ront aux galères
Tu t'en iras trois par trois
Comme ils ont emmn'nés ton père
Tu auras la têt' rasée
On te mettra des chaînes
T'en auras les reins brisés
Et moi j'en mourrai de peine

Finally, the Hebrew song Ruthy, like my wife's name, one of the loveliest Hebrew folk songs was an adaptation of the Russian folk song **Вот мчится тройка почтовая**. The Hebrew words were written by Haim Hefer and tell about the longing to a girl who waits for me in a distant shore. When I'll meet her I'll know what is the meaning of love, she will laugh and the wind will move her hair. Well, this describes exactly my longing to my girl Ruthy who waited for me at a distant shore of Naharya, she taught me what is love, with her laugh and unkempt hair. We bring here the song in Chinese, one more in Chinese, in Russian, one more in Russian, and one more, one more also, a Russian choir, another choir, with an orchestra, by a Romanian singer like my Ruthy who was born in Romania, a cartoon, in metal version, with balalaikas, and even more. With Russian subtitles, in a film 100 years old (1915), a karaoke version. In Hebrew - Nehama Hendel, Arik Lavie, Dudu Zakay, Arik Einstein – in memoriam, Lehakat Hel Hayam, etc.

לִי כָּל גַּל נוֹשֵׂא מַזְכֶּרֶת
, מִן הַבַּיִת, מִן הַחוֹף
מִנִּי עַצִּים יְפֵי-צַמֶּרֶת
.וּזְהַב שַׂלְכֶת בַּת-חֲלוֹף

הִנָּשְׂאִי, סְפִינָה, וָשׁוּטִי -
;מָה רַבִּים הַכְּסוּפִים
, לִי נַעֲרָה יֵשׁ וּשְׂמָהּ רוּתִי
.הַמְּצַפָּה בְּאֵלָּה הַחוֹפִים

תְּכוֹל עֵינֶיהָ כַּשָּׁמַיִם
מַבָּטָהּ כַּלְּהָבָה.
לוּ אַךְ נָשַׁקְתִּי הַשְּׂפָתַיִם
אָז יָדַעְתִּי מַה זֹּאת אַהֲבָה

סַעַר. הַסְּפִינָה חוֹרֶקֶת.
תְּקַפֵּץ מִגַּל אֶל גַּל .
אֵלַי עִם רַעַם הִיא צוֹחֶקֶת
וְעִם רוּחַ לִי תִּפְרַע תַּלְתַּל.

Вот мчится тройка почтовая There flies the mail coach

Вот мчится тройка почтовая Vot mchitsa troika pochtovaya There flies the mail coach
По Волге-матушке зимой. Po Volge matushke zimoy. Along Mother Volga in the snow.
Ямщик, уныло напевая, Yamshik unylo napevayet, The coachman, forlornly singing,
Качает буйной головой. Kachayet buynoy golovoy. Rocks his head wildly.

"О чём задумался, детина?- O chyom zadumalsya detina? "About what've you fallen to thinking, lad? – Седок приветливо спросил, - Sedok privetlivo sprosil, The passenger attentively asked. - Какая на сердце кручина, Kakaya na serdtse krushina, What's gotten a hold of your heart, Скажи, тебя кто огорчил?" Skazhi tebya kto ogorchil? Tell me, what's grieving you so?

"Ах, милый барин, добрый барин Ah milyi barin dobryi barin ""Akh, dear man, good man
Уж скоро год, как я люблю, Vot skoro god kak ya lyublyu, It's nearly a year since I've been in love, Да нехристь-староста-татарин Da nehrist-starosta-tatarin A pagan Tatar elder
Меня журит, а я терплю. Menya zhurit, a ya terplyu. Chides me, and I endure it.

Ах, милый барин, скоро святки, Ah, milyi barin, skoro svyatki, Akh, good man, it's Yule-tide soon, А ей не быть уже моей, And now she is not to be mine, Богатый выбрал, да постылый – Bogatyi vybral, da postylyi - A rich man chose her, a hateful man -- Ей не видать отрадных дней…"Ey ne vidat' otradnyh dney… She'll not see joyful days.."

Ямщик умолк и кнут ремённый The coachman fell silent and his leather knout С досадой за пояс заткнул. He thrust vexedly over his belt. "Родные, стой! Неугомонны!" – "Stop! You restless brothers! -- Сказал, сам горестно вздохнул. He said, sighing sorrowfully himself.

По мне лошадушки взгрустнутся, "My swift horses will grieve over me, Расставшись, борзые, со мной, On our parting. А мне уж больше не промчатся No longer will they dash По Волге-матушке зимой!" Along the Mother Volga in winter!"

I thought that I will feel myself estranged in my first visit to Russia in the Baltic Cruise. I heard such awful stories about crime, the Russian Mafia, but I liked the country and the people at first sight. Saint Pertersburg is a beautiful city, the palaces are wonderful, the people friendly, and I felt himself at home, bearing in mind that more than a million Russians reside in Israel. In Saint

Petersburg I wanted to visit at least for a few hours the Hermitage Museum. My friends who have already been in this cruise gave me the email of a local guide charging half of the price of the American Cruise Ship and adapting himself to your wishes, but I opted to go with the ship organized tour that charged a few hundred dollars for a one day tour to the city. They are experienced, safe, they will bring you back on time, they can't cheat you… But I forgot that probably the ship belonged to a corporation that had only one target: mazimize profits according to Milton Friedman's neoliberal precepts, and the hell with ethics and the customers, charging the maximum and paying to the poor "Soviet" guide the minimum, squeezing an extra dollar wherever they can. The tour left the ship early in the morning and the guide took us, the tourists, first of all to visit the underground – you walk for miles and it costs pennies, the rationale – feel yourself as a local citizen. After that the guide took us to a souvenir shop, of his friends (?), where we stayed for an hour…, because it was too early to visit the other sites. Well, the poor guide who got a few rubles for his working day had to earn some extra money… Then, we visited a couple of churches, with rudimentary explanations by the guide in a broken English, and at noon we were brought to a public garden (it was cold and raining) where we were given a lunch box comprising of a sandwitch, an apple and a bottle of water (the price of the tour for a couple was about $500)… Probably, there is no end to greed, but this time it was too much!

After that we went to visit the house were Rasputin was murdered (all the entrance fees amounted to a few dollars), and then we were taken once again to the souvenir shop, because one of the tourists wanted to buy some more souvenirs, at least that is what we were told. An hour before the scheduled return to the ship (we have to get back on time – Ordnung muss sein/there must be order, according to the Russian/German/Swiss saying), the poor tourists were taken to the Hermitage Museum au pas de course/at a run, leaving a few minutes to visit the wonderful impressionist exhibition which I loved so much. But this is not the catch! The catch was in what ensued. I decided that I will never cruise with this American company anymore and told this story to all my friends and the people that I met at the cruise. Yet, I wanted to leave them an opportunity to apologize and I complained to the CEO of the company, stating that I will never take another cruise with them. After a few days I received an answer from the special assistant of the CEO, stating very politely that they were sorry for the inconvenience and wanted to compensate me by giving me a voucher for upgrade at a ship restaurant (worth $10…) if and when I'll take another cruise with the company. To this we say in Italian – campa cavallo che l'erba cresce… wait horse until the grass will grow! And we conclude with the wisest of all, the neoliberal, friend/counsellor of Chilean dictator Pinochet - Milton Friedman, who said: "Well first of all, tell me: Is there some society you know that doesn't run on greed? You think Russia doesn't run on greed? You think China doesn't run on greed? What is greed? Of course, none of us are greedy, it's only the other fellow who's greedy. The world runs on individuals pursuing their separate interests." In this case we got a combined Russian/American excessive greed…

A Russian friend told me when we found a complaint box, called "tear box", in a former communist country of the Balkans, what an awful history those boxes had in the Stalinist Soviet Union, where at one time there were a hundred millions complaints, almost everyone complaining on the others, mostly anonimously, that they were against the regime, that they spoke against Stalin, that they were Zionists wanting to emigrate to Israel, (my forefathers in Spain and Portugal suffered probably from similar informers to the Inquisition), and every complaint was scrutinized, and were the basis for sending people to Siberia, sometimes also because they dared to complain overtly like Solzhenitsyn… Nowadays, when you complaint in a neoliberal regime like the US, you are not sent to Siberia like in the USSR, but just sent to hell…

יוונית, זורבה היווני, האודיסיאה, ברכות פוליגלוטיות

אני מאוד מאוד רוצה לדעת יוונית, אני חש זהות עמוקה עם העם היווני, התרבות היוונית, מה שקושר אותי אל היוונים זה אחדות גורל, קשרי תרבות, וכמובן שסבא שלי נולד בלאריסה, החבר הטוב ביותר שלי היה יווני, אני תמיד נהנה לבקר ביוון, והיצירה שגרמה לי לפרץ יצירה מאין כמותו הייתה האודיסיאה של הומרוס. הבעיה היחידה שלי עם היוונית היא שזו שפה מאוד קשה, לא ספגתי אותה מהבית כמו אמי שהייתה אזרחית יווניה ושלטה בשפה, וכמובן מעולם לא למדתי אותה בבית הספר כמו אחי ב- LYCEE הצרפתי בקהיר. זה בכלל קוסמופוליטי איך אחי חיים למד את השפה היוונית במצרים הערבית, בבית ספר צרפתי, בכיתה שרובה היו יהודים. אבל בזמנו בשנות הארבעים והחמישים לא היה עולה על הדעת שמישהו יקבל תעודת בגרות בלי לדעת יוונית ולטינית, בלי לשלוט בכתבי הומרוס ווירגיליוס. לכן, תמיד רציתי ללמוד את השפה, וזכיתי להשלים את הלימוד שלה בזמן מלחמת הלבנון השניה, בין הריצות למקלט להפגזות על חיפה. אמנם סיימתי ללמוד את שלושת השפות הכי קשות – ערבית, רוסית ויוונית, אבל כמובן איני שולט בהן אפילו לא במידה חלקית. על מנת לקרוא את זורבה היווני, האודיסיאה, אנטיגונה, או משוררים מודרניים, אני חייב להיעזר בתרגום צמוד אחרת אין סיכוי שאבין את רוב הכתוב. גם כך זה לוקח לי שעה לקרוא עמוד אחד או שניים עד כדי כך אני לא שולט בשפה, אבל אני לא נשבר ובכל הזדמנות, פרט כאשר אני כותב את ספרי זה וספרים אחרים המקבלים קדימות על פני לימוד שפות, אני קורא בקלסיקונים ביוונית ולטינית ונהנה מכל רגע.

אני עובר על כנפי הזמן אלפי שנה אחורנית, כמו כאשר אני קורא בתנ״ך שלנו. יש לי אם כן הרגשה של התעלות וכבונוס אני גם יכול להבין מילים של שירים עממיים ביוונית, כי אני מאוד אוהב מוסיקה יוונית ועוד יותר אם אני מצליח להבין את המילים. אני בכלל משתעשע בכתיבת חיבורים בשפות שונות, כך עשיתי במרבית ספרי שציטטתי בהם לפחות כתבים בעשר שפות, אך גם אם אני כותב ברכות לחברים שלי לימי הולדת ואני נעזר לפחות בח״י פתגמים ואמרי שפר כפי שניתן לראות בפרק זה. נשאלת השאלה מדוע איני לומד לעומק יוונית אם אני כל כך אוהב את השפה ואת תרבותה, ובמקום זה אני עובר ללימוד שפות חדשות כאוקראינית ופולנית. והרי אין לי שום דבר עם האוקראינים והפולנים שאני מאוד מעריך, אך מעולם לא ביקרתי בארצותיהם, ונחשפתי רק מעט מאוד לתרבותם. יש לי כנראה בעיה במציאת האיזון בין ההתמחות לגיוון – כשאני עובד בעסקים או בהוראה, כותב מחזה, רומן או ספר אקדמי, או קורא מאה וחמישים ספרים על אתיקה וקפיטליזם אני עושה זאת בשלמות תהומית. אך בזמני הפנוי – אני קורא במקביל מאות ספרים, לומד חמישים שפות שבאף אחת מהן איני שולט די, מבקר בשמונה ארצות הבלקן במשך 16 יום, כי הגיוון בתחביבים שלי גובר על העומק, אני מעדיף לרחף כציפור דרור על פני מרחבים עצומים במקום להתחפר כעכבר אל תוך מחילה שבה אני שולט. אני גם חושש שמא לא אספיק לקרוא או להבין את כל מה שאני רוצה,

ועדיף להבין מעט בהרבה תחומים מאשר להתמחות היטב בתחום אחד. תפשת מרובה לא תפשת – פתגם זה לא תופש אצלי בעבודה ובכתיבה שם אני תופש מעט ויודע היטב מה אני עושה (אם כי גם בנושאים אלה אני תופש יחסית הרבה כי אני יעיל), אך כאמור בזמני הפנוי אני מעדיף לתפוש כמה שיותר ולהחזיק כמה שפחות.

10. GREEK, ZORBA THE GREEK, THE ODYSSEY, POLYGLOT GREETINGS

I learned also Ukrainian and Polish, and tried to read texts in Czech, Slovak, Croatian, etc. with little success, but I could understand part of the texts, at least with the translations. One of the last languages that I learned, also for the second or third time was Greek. I have a lot in common with Greece, I like the country, the people, the mentality, my grandfather was Greek, born in Larissa, and my mother spoke fluently Greek and was a Greek citizen although born in Cairo. My most favorite book is the Odyssey, and my novel is based on Homer's classic. I like Greek tragedies and comedies very much and I even studied Aristophanes at the university. So, after learning Greek, I attacked Zorba the Greek and there I got stuck at page 52 (curiously enough, like in Anna Karenina). I tried to read Zola's Nana and Merimee's Carmen in Greek, thinking that the translation from French will make it easier to read. I tried even to read Homer's Odyssey in ancient Greek and was very glad that at least I can follow the text with the translation. It doesn't matter if I understand much or not, what is important is the process of learning new languages, making gymnastics to the brain, postponing as far as possible a potential Alzheimer disease. And as a bonus, now and then, having the exhilarating experience of understanding immortal texts in Greek, Russian, Norwegian, German, Swedish, Danish, Portuguese, Italian, Latin or Spanish.

I visited several times Greece – beautiful Athens, the islands – Rodos, Corfu, Kos, Crete, etc., Salonika… When I visited with my wife Athens, I wrote to my Insead friend Georg Heine that we shall reside at the hotel, but Georg came to fetch us from the airport and insisted that we would be their guests for Christmas' week. We stayed in Plaka in his private house and he gave us the penthouse room, we ate together with his family the Christmas dinner, he took us to visit the Acropolis, the Agora and all the interesting sites of Athens, we went to see a play in Greek where his beautiful wife who was the best actress in Greece acted, he took us to the premiere of Dalaras where we sat in the front row as they were the guests of honor, we went to see Haris Alexiou, made a cruise in the islands next to Athens, and spent with Georg the perfect host one of the best vacations ever, but alas he unfortunately died a few years later. We also visited Cyprus, where we felt at home, like in Greece and Israel. We took a tour to Nicosia and went along the wall that divides the city in two with the Turkish state, reminding me of the wall that divided Jerusalem when I was a student and the wall that divided Berlin when I studied in West Berlin German at the Goethe Institute, making visits to East Berlin – the capital of East Germany, that was so sad and boring, with people so indifferent, in a sharp contrast to the people in West Berlin, and see the "same" people in East Berlin after they were liberated from communism. East Berlin became by far the liveliest place in Berlin and we stayed there in 2010. I don't know what is the best solution for the Palestinian conflict, but those who suggest dividing once again Jerusalem don't know what they say, and should live in a divided city before making such suggestions. Nevertheless, Jews and Arabs should feel at home in a united Jerusalem.

Out of the Odyssey, we can follow in English and Greek from Ulysses' jouney to the underworld how he met the ghost of Theban Teiresias, who asks him why he had come to visit the dead:

Then came also the ghost of Theban Teiresias, with his golden sceptre in his hand. He knew me and said, 'Ulysses,

Ἦλθε δ᾽ ἐπὶ ψυχὴ Θηβαίου Τειρεσίαο, χρύσεον σκῆπτρον ἔχων, ἐμὲ δ᾽ ἔγνω καὶ προσέειπε· [διογενὲς Λαερτιάδη,

noble son of Laertes, why, poor man, have you left the light of day and come down to visit the dead in this sad place? Stand back from the trench and withdraw your sword that I may drink of the blood and answer your questions truly.'

πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,] τίπτ' αὖτ', ὦ δύστηνε, λιπὼν φάος ἠελίοιο ἤλυθες, ὄφρα ἴδῃ νέκυας καὶ ἀτερπέα χῶρον; ἀλλ' ἀποχάζεο βόθρου, ἄπισχε δὲ φάσγανον ὀξύ, αἵματος ὄφρα πίω καί τοι νημερτέα εἴπω.

So I drew back, and sheathed my sword, whereon when he had drank of the blood he began with his prophecy.

ὣς φάτ', ἐγὼ δ' ἀναχασσάμενος ξίφος ἀργυρόηλον κουλεῷ ἐγκατέπηξ'. ὁ δ' ἐπεὶ πίεν αἷμα κελαινόν, καὶ τότε δή μ' ἐπέεσσι προσηύδα μάντις ἀμύμων·

'You want to know,' said he, 'about your return home, but heaven will make this hard for you. I do not think that you will escape the eye of Neptune, who still nurses his bitter grudge against you for having blinded his son. Still, after much suffering you may get home if you can restrain yourself and your companions when your ship reaches the Thrinacian island, where you will find the sheep and cattle belonging to the sun, who sees and gives ear to everything. If you leave these flocks unharmed and think of nothing but of getting home, you may yet after much hardship reach Ithaca; but if you harm them, then I forewarn you of the destruction both of your ship and of your men. Even though you may yourself escape, you will return in bad plight after losing all your men in another man's ship, and you will find trouble in your house, which will be overrun by high-handed people, who are devouring your substance under the pretext of paying court and making presents to your wife.

νόστον δίζηαι μελιηδέα, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ· τὸν δέ τοι ἀργαλέον θήσει θεός. οὐ γὰρ ὀΐω λήσειν ἐννοσίγαιον, ὅ τοι κότον ἔνθετο θυμῷ, χωόμενος ὅτι οἱ υἱὸν φίλον ἐξαλάωσας. ἀλλ' ἔτι μέν κε καὶ ὧς, κακά περ πάσχοντες, ἵκοισθε, αἴ κ' ἐθέλῃς σὸν θυμὸν ἐρυκακέειν καὶ ἑταίρων, ὁππότε κεν πρῶτον πελάσῃς εὐεργέα νῆα Θρινακίῃ νήσῳ, προφυγὼν ἰοειδέα πόντον, βοσκομένας δ' εὕρητε βόας καὶ ἴφια μῆλα Ἠελίου, ὃς πάντ' ἐφορᾷ καὶ πάντ' ἐπακούει. τὰς εἰ μέν κ' ἀσινέας ἐάᾳς νόστου τε μέδηαι, καί κεν ἔτ' εἰς Ἰθάκην, κακά περ πάσχοντες, ἵκοισθε· εἰ δέ κε σίνηαι, τότε τοι τεκμαίρομ' ὄλεθρον νηΐ τε καὶ ἑτάροισ'. αὐτὸς δ' εἴ πέρ κεν ἀλύξῃς, ὀψὲ κακῶς νεῖαι, ὀλέσας ἄπο πάντας ἑταίρους, νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης· δήεις δ' ἐν πήματα οἴκῳ, ἄνδρας ὑπερφιάλους, οἵ τοι βίοτον κατέδουσι μνώμενοι ἀντιθέην ἄλοχον καὶ ἕδνα διδόντες.

I have a lot of fun in learning dozens of new languages, besides of course the cultural and anthropoligical challenge. I don't mind if I am not fluent in the grammar of the new languages, especially in Russian and Latin, and I am grateful if I can at least understand something with the assistance of a translation. So, I purchase dozens of books in the new languages with the translated books and read the original text with the translation. The last languages that I have learned are Polish and Ukrainian, and probably I'll not learn any more languages, as I can follow and understand partly the Slavic languages – Croatian, Serbian, Bosnian, Macedonian, Czech,

Bulgarian, etc. – with a translation, and I really don't need more. Learning Hungarian or Finnish, Swahili or Japanese, is out of question, as they are too hard to learn, and I really don't see any urge in learning them, as with Russian or Greek that I learned in order to read Chekhov or Homer in the original. I am aware that the Romansh literature is much less extensive than the Japanese, but it took me a few days to learn Romansh, while to learn Japanese it will take me years as it is so difficult and the only Japanese author that I have read so far is Haruki Murakami. So, easiness of learning is a factor, and that explains why I made so many attempts to learn Russian, Greek and Arabic, with only limited success. On aniversaries of friends I write once in a while greetings in 18, 21 or more languages, I write the greetings in Hebrew, English, or other languages, and insert words in many languages, sometimes they even rhyme in "IR" as follows:

It starts with Sechzig er und sechzig wir – he is 60 and we are 60 in German, then it continues in Hebrew with endings in different languages: in the first line it ends with lemahbir – plenty in Hebrew, followed in the second line with lehagdir – to define in Hebrew, in the third line it ends with crystal clear in English, then bir lan bir – perfect in Turkish, lehazkir – to remind in Hebrew, Oivey zmir – oh oh oh in Yiddish, c'est pour rire – it is just for kidding in French, para durmir – for going to sleep in Ladino, Nefsi kibir – a big nose, pompous in Arabic, subtsire – thin in Romanian, spier – muscle in Dutch, cucire – to knit in Italian, ir – go in Interlingua, shamir – corundum in Hebrew, Richard Gere…, tsair – young in Hebrew, ashir – rich in Hebrew, Voyna i mir – war and peace in Russian, recibir – to receive in Spanish, acudir – to assist in Portuguese, tu es ille vir – you are the man in Latin, sagrir – cold and wet in Hebrew, massir – exhilerating in Hebrew, ferir i morir – wound and death in Catalan, lashir – to sing in Hebrew, adir – huge in Hebrew, hayir – the town in Hebrew. Well, those who know Hebrew are invited to follow the link above, and those who don't are invited to write their greeting with same endings.

Ruthy also received birthday greetings and letters based on many languages, greetings based on Gracias a la vida in Spanish – a love poem of Violeta Parra – or A Yiddishe Mame in Yiddish, and transposed to our love, letters based on French and German novels, a love poem in Ladino published in Israel, even a satiric poem in Arabic. From one of the birthdays greetings to Ruthy I bring here the first strophe in Hebrew/Spanish/Italian/German and its translation into English:

ארבעים שנה היו בני ישראל במדבר/ואילו אנחנו חיים ביחד ארבעים שנה בנווה מדבר./בשנים קצרות אלה שחלפו ביעף/הפכת ממאמי למאמא ולאומאמא – /היית מאמי עד אשר נולדו הילדים,/מאז הפכת למאמא ובעשור האחרון/את כבר אומאמא, סבתא לחמישה נכדים./ולא סתם הכל מתחיל במ' כי היא בגימטריה ארבעים.

40 years our ancestors lived in the desert/And we live together 40 years in an oasis./In those short years that passed in a hurry/you've become from a Mami (honey/Spanish) to a Mamma (mother/Italian) and to an Omama (grandmother/German)/You were a Mami until the children were born/Then you became a mother and in the last 10 years/You are a grandmother of 5 grandchildren/And it is not a coincidence that all 3 names start with M/מ/40 in numerology. But, I have written such greetings also to a German friend Dietmar, with whom I studied at Insead in Fontainebleau in 1967/68 and since then we keep excellent contacts, visiting each other whenever I am in Germany or even meeting him and his lovely wife Carlita in Barcelona for a week. We speak on the phone, write emails or speak in our meetings in a pot-pourri of German, Spanish, French and English, and they also participated at the Seder in our home in Israel, and were moved by the Passover Seder which was conducted in Hebrew, Aramaic, Ladino and Yiddish with the parents of Ruthy and me, they even understood quite well the Ladino/Spanish and the Yiddish/German. We bring here a greeting at a celebration in Heidelberg, Germany, congratulating Dietmar on his sixtieth birthday, giving a speech in 18 languages, including proverbs in: English, German, French, Spanish, Catalan, Ladino, Italian, Greek, Latin, Hebrew, Arabic, Turkish, Yiddish, Romanian, Portuguese, Aramaic, Russian and Chinese, as follows:

Heidelberg, Saturday 12th of April 1997

Dear Dietmar,

***Bei uns*, in Israel, we wish to good friends to live - *עד מאה ועשרים* - *bis hundert und zwanzig!* But for you it would not be enough, as with your temperament, *smikalka,* and *joie de vivre,* you could live at least until 200!**

The secret of your longevity is first of all - *Carlita, la mujer de tu vida;* then the combination of hard work and loyalty to one company - Metalgesellschaft with long vacations in lovely Spain, Israel *und so weiter;* and last but not least - the hundreds of friends from all over the world that love, respect you, and say: *"Tomemos este homem para guia",* let you be our example!

We are friends now for thirty years, half of your life, as we met at Insead 30 years ago. Since then, you have visited us in Israel and participated at the Passover Seder, praying in Aramaic: *הא לחמא עניא* , while Carlita was singing in Ladino: *Los Bilbilicos Cantan.* We had wonderful vacations in Catalonia, and even met several times in Frankfurt on business trips.

Through all these facets of friendship, you have remained the same old buddy, young in his heart, witty, with a wonderful sense of humor, but most of all - *א גיטע נשומע* , which means in Yiddish: a dear soul, that is always ready to help everybody *cu dragoste,* in heart and soul!

Dietmar, *fratello mio,* your name may be Fuchs or Fox, but in reality you are as sweet as a lamb. Just beware from transcending in this harsh world from a Twentieth Century Fox to a Twenty First Century *Agnus Dei... Bismilla El Rahim* this will not happen, as the Lord, our Good Shepherd, is guarding us all, when we pray to him *Kyrie Eleison!*

Don't misunderstand me, I am not turning into a priest, I am just rehearsing for the inauguration of our Christian Heritage project in Nazareth, and I hereby invite you and Carlita as our guests of honor.

But I hear rabbi Confucius whispering into my ears: *"Hu Shuo Pa Tao",* in other words, that I am talking nonsense in eight directions and eighteen languages. So I will just say: *Dogum gunun kutlu olsun* - happy birthday, in my fathertongue.

I hope that *la celebracio del centenari del naixement del amic de tots* - your hundredth birthday's festivities, Dietmar - the friend of all of us, in case you don't understand Catalan, will be even merrier than this one and we will all gather once again, in excellent health and high spirits, have good laughs and hope for even lovelier events in the next century!

From your best friends, at least in Asia, Ruthy and Jacques Cory

ייִדיש, שלום עליכם, הדיבוק, פולקלור יהודי, דיעות קדומות

הדרך הטובה ביותר להתגבר על דיעות קדומות היא בחשיפה לשונה, בראיית הפן האנושי של האחר, והכי חשוב בחיים משותפים בצוותא, בשכנות טובה. על הנייר זה נראה טוב, אך חשוב להיווכח גם מהו המטען שכל אחד נושא עימו, מה היא ההסתה של חכמי הדת או השלטונות, והאם קיימים ניגודי אינטרסים מהותיים עם האחר. להלכה רב היה המשותף מהשונה בין היהודים לנוצרים בגרמניה, ונראה היה שהיהודים יזכו סוף סוף לאינטרגרציה שהם כה ייחלו לה. אבל גרמניה הפסידה במלחמה, הכישלון היה כבד מנשוא, היה צריך למצוא אשם ולא רצו לפגוע באשמים האמיתיים, לכן בחרו בפיתרון הקל – להטיל את האשמה בתבוסה על היהודים, את האשמה לפשיטת הרגל של גרמניה והאינפלציה המפלצתית ביהודים, והפליא לשסות את הגרמנים נגד היהודים היטלר, כאשר אין יותר עיוור מזה שלא רוצה לראות. העם הגרמני העדיף לא לראות נכוחה את המציאות, לא לשמוע את הסיבות האמיתיות לתבוסה, לא לדבר ולא למחות כאשר החלו לטבוח ביהודים. באותן שנים הייתה גם אנטישמיות קשה נגד היהודים בצרפת ובארצות הברית, שלא הגיעה למימדים העצומים שבגרמניה. לכל אלה שמנסים למצוא מכנה משותף בין האנטישמיות בשלושת הארצות האלה אני נוהג לענות שבצרפת הקורבן הידוע ביותר הוא דרייפוס שהורד בדרגה ונשלח לאי השדים אבל לא היו פרעות ביהודים כמו שהיו בגרמניה עד 1939. בארצות הברית לא הרשו ליהודים חברות במועדונים אקסקלוסיביים ולא אפשרו להם לעבוד בבנקים או חברות אנטישמיים, אבל אפילו הנרי פורד לא דגל בהרג של יהודים.

למרות כל הנסיבות ה״מקלות״ – העם הגרמני הוא זה שהיה אחראי להרג של שישה מיליון יהודים בשואה, לא הנאצים, לא משתפי הפעולה, שבוודאי היו היוזמים והמבצעים, אבל מי שידעו על מימדי השואה ושתקו, מי שנהנו מהחרמת הרכוש של היהודים, מי שהיו החיילים שסייעו לנאצים, מי שגם אחרי המלחמה עשו ככל יכולתם לא להביא נאצים לדין היו הגרמנים. הצרפתים מעולם לא טבחו ביהודים, לפחות לא בעת החדשה, ורק במלחמת העולם השניה סייעו לנאצים בהשמדת היהודים, כמו כמעט כל העמים הכבושים ובמיוחד הפולנים, האוקראינים והרומנים. אולי לא בהתלהבות של המזרח אירופאים, עם נכונות רבה להסתיר יהודים, עם הבחנה ״נוראה״ בין דם לדם בין יהודים משלנו צרפתים ליהודים הפליטים ששהו בצרפת. העם הבולגרי, העם הדני, אפילו חלקים גדולים של העם האיטלקי, עשו מעל ומעבר להציל יהודים, אבל העם הגרמני לא עשה כמעט דבר, העם הצרפתי או לפחות חלקו הגדול סייע לשלטונות הכיבוש. האמריקאים, הבריטים והאנגלו-סקסים באופן כללי מעולם לא ערכו פוגרומים ביהודים, לפחות לא בעת החדשה. הם גם לא ביצעו רצח שיטתי בהיספנים, בשחורים, בסינים, באינדיאנים (?), כמו שהגרמנים עשו ביהודים, בצוענים ובחיילים הרוסים.

כל גזענות היא נוראה ולכן אני מתקומם כנגד כל גילוי של גזענות נגד ערבים, נגד יהודים, נגד מזרחים, נגד נוצרים, נגד מוסלמים ונגד שחורים. במצרים חוו היהודים גזענות מצד העם המצרי ואילו היהודים והאירופאים התנשאו כלפי המצרים, אך הייתה זאת התנשאות שרקעה היה יותר תרבותי וכספי, כי למשל לא הייתה כל גזענות כלפי מצרים – קופטים ומוסלמים – ממעמד הביניים, משכילים, אנשי עסקים ותרבות. גם לא הייתי עד לגזענות בקרב היהודים במצרים. הדודים שלי היו ממוצא סורי, מרוקאי, יווני, תורכי, אוסטרי, רוסי, פולני וכדומה. הספרדים אמנם קראו בהלצה לאשכנזים "שלעכטים", אבל דודי האשכנזים דיברו לאדינו על בוריה, ומעולם לא הועלו הסתייגויות אם ספרדי רצה להתחתן עם אשכנזיה, מזרחי עם ספרדיה וכדומה. הפתעת חיי הייתה כאשר עליתי לישראל בגיל תשע וחוויתי אוירה קשה של גזענות מצד האשכנזים כלפי הספרדים ובמיוחד כלפי המזרחים. זה החל מאפליה בתחום הדיור, כאשר רוב המזרחים מצאו את עצמם במעברות ובפחונים ואילו רוב העולים האשכנזים הגיעו מהר מאוד לשיכונים. יתירה מזאת, לא איפשרו לעולים החדשים שברובם המכריע היו מזרחים ללמוד בבתי הספר של הותיקים האשכנזים. חמור עוד יותר, הכריחו את העולים החדשים, ברובם המכריע מזרחים, ללמוד מקצוע של מסגרות או נגרות במקום לימודים עיוניים כבר בכיתה ז' ובכך נחרץ גורלם להיות חוטבי עצים ושואבי מים מבלי שתהיה להם אפשרות אפילו לסיים לימודים תיכוניים. בממשלה היו תמיד שני שרים ספרדים אפילו לא מזרחים – שר הדואר ושר המשטרה. בקופת חולים תמיד המזרחים נדחפו לתחתית התור כאשר אם דיברת יידיש עם הפקידים, הרופאים והאחיות קיבלת יחס מועדף. הייתה אפליה בעסקים שגם אני נכוויתי בה, בסקטור הציבורי ועוד.

היום הגזענות הוחלפה בחלקה ביחס מפלה למיעוטי היכולת, כאשר אין חינוך חינם ושווה ואין בריאות חינם ושווה, במשטר הניאו ליברלי הנורא השולט בנו והורס כל חלקה טובה. השבוע, לא בשנת 1953 כשעליתי ארצה, הייתי צריך להיפגש עם רופא מומחה והרמתי טלפון למזכירתו על מנת לקבוע תור. אין בעיה היא אומרת לי יש לנו תור בעוד ארבעה חודשים. אבל אני רוצה להיפגש איתו בדחיפות ומוכן לבוא אליו באופן פרטי. אז בוא מחר בארבע עונה לי המזכירה וזה יעלה לך שש מאות שקל. כשיצאתי עם עלמת חן בהיותי קצין ואקדמאי חוויתי גזענות ויחס עוין מצד הוריה, ניצולי אושוויץ, רק בגלל היותי ספרדי ודלפון, אם כי לא ברור לי מה היה החטא הכבד יותר. נראה לי שדלפון, כי נתנו הנחה למשפחות ספרדיות עשירות מהישוב הותיק או מתי המעט שהתעשרו אחרי עלייתם ארצה. הגזענות לא נדבקה במשפחתה של אשתי, אולי דווקא בגלל שסבלו כל כך במלחמה וחוו אנטישמיות ברומניה, אולי בגלל שחיו במעברות עם שכנים מזרחים – עירקים, מצרים, וראו שהם בדיוק כמותם ולא פרימיטיבים, ניאנדרטלים ומנשקי קמעות כפי שגזענים מכנים מזרחים בשנת 2015 ולא בשנת 1953. ועל מה יצא קיצפם של הגזענים המודרנים? על זה שהמזרחים שחיו חלק ניכר מחייהם בקרב ערבים וחוו על בשרם פרעות ושנאה תהומית אינם מוכנים להאמין לחלומות באספמיה של היונים שהם

ברובם אשכנזים כי ההנהגה הפלשתינאית רודפת שלום ויש לאפשר להם להקים מדינה משלהם. כמו אוכלי הלוטוס באודיסיאה הם חיים במציאות מדומה ואילו המזרחים מפוכחים כי לא אכלו לוטוס אלא מרורים.

ההורים של רותי אשתי פגשו אותי ומייד קיבלו אותי בזרועות פתוחות. אך קרו מקרים שבהם למרות שאני או חברים מזרחים וספרדים היינו בזוגיות עם אהבה גדולה, ההורים התנהגו אלינו בגזענות. היו גם מקרים רבים שבהם הגזענות הייתה מנת חלקם של הדור הצעיר, בחורות ממוצא פולני שלעולם לא היו מוכנות לצאת עם מרוקאים, בחורים אשכנזים שלא היו מוכנים לצאת עם תימניות וכדומה. אם אני חוויתי גזענות, למרות היותי "מזרחי לייט", עם שם לא מזרחי (כמו בוזגלו, ההוא ממבחן בוזגלו הגזעני), עם עור בהיר, עם השכלה אקדמית, אולי דלפון אבל עם פוטנציאל גדול להתקדמות בחיים, אני מתאר לעצמי איזו גזענות חוו אחי המזרחים שנראו, נשמעו (עם מבטא של ח' וע'), והתנהגו בהתאם לסטראוטיפים על מזרחים – אהבו מוסיקה ערבית או מזרחית, הייתה להם השכלה מקצועית בלבד, והתלבשו כמזרחים עם גורמטים... גם כיום, מחקרים מוכיחים כי אם שמך אשכנזי ואתה מועמד למשרה יש סיכוי הרבה יותר טוב להתקבל לראיון מאשר למזרחי. חברות של הילדים שלי שהתחתנו עם מזרחים שמרו על שם הנעורים שלהן על מנת לא להיקרא בשם המזרחי. אך לנוכח כל מה שתיארתי הן חושבות שהתנהגו כיאות, שלא לדבר על מקרה שבו שני בני הזוג מחליפים את שמם מחמו לחרמוני, ואולי אפילו לחיימוביץ'... לא ברור לי מדוע בוגוסלבסקי הוא שם יפה יותר מבוזגלו, ומה פסול בשם ספורטא, אבוטבול, אלפנדרי, אבולעפיה, נחמיאס, בנטאטא, גורמזאנו, אבוראשיד, צנעאני, בקשי, או סלטון. אבל אני מיתמם, כל השמות האלה יש להם קונוטציה מזרחית או ספרדית, וכל עוד האליטות יהיו ברובן אשכנזיות באוניברסיטאות, בבתי המשפט, או בעולם העסקים ימשיכו להיות דיעות קדומות ומצבים אבסורדים כמו אלה שאין כמעט שופטים מזרחים בבית המשפט העליון, בצמרת האוניברסיטאות, ובין 500 מקבלי השכר הגבוה ביותר במשק. אם זה המצב לגבי המזרחים, קל וחומר חמור המצב לגבי ערבים ואתיופים. לא הפכתי את נושא הגזענות לקרדום לחפור בו, למרות שהתייחסתי לנושא ברומן, במחזה, במאמרים, ואפילו באירוע אקדמי, כי היו לי נושאים יותר בוערים לעסוק בהם, אבל רבים וטובים עושים זאת טוב ממני. מה עוד שכדברי הפתגם הרומני – החולצה קרובה לגוף אבל העור עוד יותר – נכויותי הרבה יותר מעושק הטייקונים והשחיתות בעולם העסקים ולכן בחרתי לתרום את תרומתי הייחודית בתחום האתיקה העסקית, כאשר הייתי הראשון בעולם שחקר את נושא האתיקה לבעלי מניות מיעוט.

בהיותי פוליגלוט, אני מתרגם את התחושות שלי לגבי עמים וארצות בפתיחות שלי ללמוד שפות. אני מנסה פעם אחר פעם ללמוד ערבית ללא הצלחה יתירה, וכנראה שזה קשור בתת מודע לכך שהרוצחים יהודים לאלפים במלחמות ובפעולות הטרור הם ערבים ומוסלמים, למרות שהשפה הערבית היא שפה עשירה,

למוסלמים יש תרבות גדולה, כמה מטובי הסופרים והמשוררים כתבו בערבית, ואפילו אבות אבותי הספרדים. באמת לא מגיע לשפה לסבול בגלל יחס הדוברים בה, מה עוד שרוב הערבים והמוסלמים רודפי שלום, והיו לי תמיד קשרים מצויינים עם כל הערבים שהיו קרובים לי – שותפים לעסקים, לקוחות, נותני שירותים, סטודנטים, רופאים ואחיות. אני מוכן לשכוח את טראומות העבר אם העם השתנה ואינו שונא וטובח ביהודים, אם העם מודה ומתחרט על התנהגות אבות אבותיו, אם העם הם ידידי אמת של ישראל ושל היהודים. לכן, למדתי עוד באוניברסיטה בירושלים גרמנית, כי גרמניה של אחרי המלחמה הפכה לידידה הטובה ביותר של ישראל, הם שילמו פיצויים שהצילו את המדינה וסייעו רבות לקורבנות שואה, הם מלמדים את השואה בבתי הספר וקיבלו אחריות על כל פשעי אבות אבותיהם וההנהגה הנאצית ולא טומנים את ראשם בחול כמו האוסטרים הטוענים שהיו גם הם קורבנות כאשר הם קיבלו את היטלר כמושיע האומה הגרמנית העשוקה. בכל ביקורי בגרמניה מעולם לא חוויתי אנשטישמיות, בכל הקשרים שלי עם גרמנים באינסאד, בעולם העסקים, עם חברים וקולגות גרמנים, היו הגרמנים תמיד ביחסים מצויינים אתי. כך למדתי גם ספרדית, כי ספרד היא ידידה גדולה של העם היהודי, מצטערת על הגירוש ועל הרדיפות, מאפשרת ליהודים לקבל אזרחות ספרדית, מקבלת בזרועות פתוחות תיירים יהודים, משקמת אתרי מורשת, ואפילו סייעתי לקוריה לגלות את בית הכנסת העתיק שלה. ולא רק ספרד – כמעט כל המדינות באמריקה הלטינית הן ידידות טובות של ישראל (לרבות ברזיל, כל מה שאני כותב פה לגבי ספרד ואמריקה הלטינית נכון גם לגבי פורטוגל וברזיל). מעולם לא נתקלתי באנטישמיות במדינות דוברות ספרדית ופורטוגזית. אנחנו אורחים רצויים שם.

וכל זאת תופש לגבי כל המדינות בהן דוברים את השפות שלמדתי – רוסית (רוסיה של היום לא ברית המועצות), יוונית, הולנדית, שוודית, נורווגית, דנית, איטלקית, פולנית, אוקראינית, קטלנית, פרובנסאלית... וכמובן צרפתית ואנגלית שהארצות הדוברות בהן הן החברות הטובות ביותר של ישראל, הייתי תמיד אורח רצוי בלימודים, בעסקים ובתיירות בכל המדינות הדוברות צרפתית, אנגלית, וכל השפות דלעיל. כאשר יהיה שלום עם האומה הערבית והם אכן יהיו מוכנים לקבל אותנו כאחים כמו האירופאים, כאשר נוכל לתייר בהן בבטחה, לעשות איתן עסקים, כאשר הערבים והמוסלמים הפונדמנטליסטים לא יעסקו יותר בטרור, כאשר לא ילמדו בבתי הספר שלהם שהיהודים הם קופים בדיוק כפי שעשו זאת הנאצים והרי הם היו השותפים הכי קרובים לנאצים, כאשר לא ישלחו על המדינה שלנו אלפי טילים, או אז יפלו כל המחסומים ואוכל לפתוח את ליבי באותה נכונות כפי שהם יעשו זאת כלפי, אלמד ערבית על בוריה, אקרא בספרות ערב, אלמד את הקוראן בשפת המקור ולא רק את הפאתיחה, אתייר בכל שעל של האומה הערבית ומדינות הדת המוסלמית, אעשה אתם עסקים אם עוד תהיה לי אפשרות לכך, אספוג את תרבותן, כאשר יגור זאב עם כבש, אם כי כל אחד מאתנו חושב שהשני הוא הזאב והוא הכבש. אני יודע שלו רק בגלל התייבותי זאת הפונדמנטליסטים יפסיקו

לזרוע טרור והרס, כי מאוד ייגע לליבם שאלמד את שפתם ותרבותם, כך שאני אופטימי כי בעקבות ספרי זה ייחתם הסכם שלום לנצח נצחים. אני אמנם יודע שרבים מהיהודים המזרחים, וגם מתי מספר היונים שבהם, הם בקיאים בשפה, בספרות ובתרבות הערבית לא פחות מאשר ערבים ומוסלמים אדוקים ולמרות זאת זה לא עוזר לשלום עם הערבים, למרות שרבים מהם קוראים לעצמם יהודים-ערבים ושומעים כל ערב את אנתי עומרי של אום כולת'ום במשך שעה ושמונה עשרה דקות, ובכל זאת הערבים ממשיכים לראות בהם יונים כמו ניצים בני שטן וקולוניאליסטים. אבל אני אופטימי ומה אני מסכן – מקסימום ללמוד עוד שפה על בוריה.

למרות שאני לא רואה כל פתרון לשלום עם הפלשתינאים, אני שמח להגיד שהגזענות כנגד המזרחים הולכת ונמוגה. היא נעלמה כמעט לחלוטין בשדה הזמר והמוסיקה הקלה עם או בלי הפליליסט בגלגל"צ, נעלמה כמעט לחלוטין בעולם התיאטרון, הסטנדאפ, הטלויזיה והסרטים, בפוליטיקה היא בדרך הנכונה וסוף סוף יש לנו פוליטיקאים ממוצא מזרחי שהגיעו לכנסת ולממשלה בזכות עצמם ולא בזכות או למרות מוצאם – איציק שמולי, איילת שקד (אחמיא לה כפי ש"מחמיאים" לי – שהיא לא נראית מזרחית ואפילו חצי מזרחית), אורלי לוי-אבקסיס, משה כחלון, אבי גבאי, גילה גמליאל, קארין אלהרר, מיקי לוי... אבל עוד לא היה לנו ראש ממשלה ספרדי או מזרחי. היה לנו נשיא ספרדי, אחד הטובים שבהם – יצחק נבון, ואילו על הנשיא המזרחי קצב אני מעדיף לא לכתוב. בתחום הספרות והעיתונאות אין לנו כמעט אפליה, כמעט מחצית מהצעירים שמתחתנים כיום מתחתנים בנישואי תערובת, לרבות בקרב מרבית חברי (טוב, אם הם היו גזענים הם לא היו חברי, הגדרתית...), ואילו הנכדים שלי מוצאם מיותר מעשר ארצות מהודו ועד כוש, לא בדיוק – אבל מעירק ועד רומניה, דרך רוסיה, ליטא, פולין, יוון, תורכיה, מצרים, ארגנטינה, ספרד, פורטוגל, איטליה, אוקראינה... הכל טוב ויפה – אבל איך זה מתקשר ליידיש? פרט לתירוץ של זרם התודעה שכבר השתמשתי בו בפרק קודם. יידיש היא בשבילי סיפור של אהבה מופלאה לא כמו הלאדינו אבל מייד אחר כך. אני מאוד אוהב שפות וזמר עם, פולקלור יהודי בלאדינו בלל המוצא, ביידיש בגלל אשתי, זה ברור, אך אני גם אוהב שירים של אביהו מדינה, אלי לוזון, פילפל אל מאצרי ועופרה חזה – כי הם מבטאים פולקלור מזרחי אוטנטי – תימני, מרוקאי, מצרי, לא כמו שיריהם של חלק ניכר מהזמרים המזרחיים של היום, השרים שירים מתקתקים בסגנון של מוסיקת מעליות נוסח חוליו איגלסיאס, ועל כך אני מרחיב את הדיבור בפרק על המזרחיות בספר זה.

על הלאדינו אני כותב למכביר בספר זה ובספר האוטוביוגרפי שלי ובפרק על הפולקלור להלן אני מציין במיוחד את יהורם גאון ואת יצחק נבון, אך לא רק שם כי אם גם בפרקים שלי על הספרות בזמן המודרני, כשהם נתנו תרומה חשובה ביותר לשירה, לדרמה ולספרות היהודים הספרדים. ובאשר ליידיש, אודה ולא אבוש שסוגרי השפה נפתחו אל ליבי במקביל לסוגרי אהבתי לרותי אשתי שמאוד אוהבת שירים ביידיש, תיאטרון יידי ואת

השפה, הספרות, הפולקלור, הפתגמים והבדיחות ביידיש. עד אז יידיש נראתה לי שפה משונה, ז׳ארגון של גרמנית גבוהה, לא הבנתי אותה ולא השתדלתי לעשות זאת, אחרי שרוב אלה שנתקלתי בגזענות שלהם דיברו יידיש. משום מה יידיש שויכה אצלי לקטגוריה של אפליה, דיעות קדומות ואפילו גזענות ובוודאי התנשאות. ומי אלה המתנשאים – יהודי השטעטעל שהם ברובם המכריע הרבה פחות משכילים ממני וממזרחים רבים אחרים, על מה הם מתנשאים, למה מגיעות להם יותר זכויות מאשר לספרדים, רק בגלל שהם הגיעו לפנינו לישראל ושיש להם יותר קשרים, רק בגלל שהם יכולים לפטפט ביידיש עם בעלי השררה? עם נישואינו, רותי למדה צרפתית ולאדינו, הלכה בשמחה לרומנסרו הספרדי ולבוסתן ספרדי ושמעה בשקיקה את הקלטות בלאדינו ואת תוכניות הלאדינו. יהורם גאון הפך לזמר האהוב עליה ויצחק נבון למחזאי דגול. אני למדתי רומנית ויידיש והייתי מסוגל לקרוא בשתי השפות ספרות, מאמרים ושירה. כפי שאני טוען באוטוביוגרפיה שלי – קורות החיים של אדם הם לא ה- CV שלו ואף לא תיאור כרונולוגי או פוסט מודרני של חייו – נולדתי, למדתי, אהבתי, נישאתי, ילדים, נכדים, קריירה, זקנה ומוות. החיים אליבא דקורי הם תחומי העניין של האדם – מה הוא אהב, איזו ספרות הוא קרא, אילו סרטים הוא ראה, אילו הצגות הוא ראה, אילו קונצרטים הוא שמע, איזו מוסיקה הוא אהב, אילו פילוסופים הוא אהב, מה הוא חידש, איפה פרץ דרך, איך היו היחסים שלו עם העובדים ועם הבוסים, אילו מאבקים הוא ניהל, באילו ערכים הוא דבק, איזה שינוי הוא עשה על סביבתו, על ארצו, על האנושות. איך הוא עיצב את אופיים של ילדיו ונכדיו, על מה הייתה מושתתת האהבה שלו אל אשתו, מה היה יחסו אל המולדת, אילו שפות הוא למד, אילו ציירים הוא אהב, באילו ארצות ביקר... תן לי את רשימת הספרים שאדם קרא ואהב, מי הם הזמרים האהובים עליו, מאילו סרטים הוא נהנה במיוחד, באילו ארצות הוא אוהב לבקר, מה דעתו על המדינה, על הכלכלה, על הסכסוך ואומר לך מי הוא. לכן גם קראתי לאוטוביוגרפיה שלי – CORY'S COSMOPOLITAN CULTURAL CREDO, כי היא בראש וראשונה שיר הלל למעצבי אישיותי – הקוסמופוליטיות, התרבות – ספרים, סרטים, שפות..., האני מאמין שלי באתיקה, בעסקים, במדיניות, בכלכלה, בתרבות, במוסיקה. ועל פי כותרת המשנה לספר – המאפיינים האוניברסלים, אינטלקטואלים והומניסטים שלי, ואם נרד לפירוט גדול יותר – עדיין בעמוד השער של הספר שלי – עשרות תחומי העניין שלי לאורך השנים מפילוסופיה ועד הסטוריה, עבור דרך גיאוגרפיה וההומור...

נחזור ליידיש, זרם התודעה, זרם התודעה..., כיוון שאני מאוד אוהב את רותי כך אני מאוד אוהב את כל מה שמעניין אותה (פרט לסמרטפון שכבר מזמן הפך לבן זוגה הוירטואלי) – ובתחום התרבות זאת היידיש. למדתי את כל השירים שהיא אוהבת, חווה אלברשטיין הפכה לזמרת האהובה עלי כשהיא שרה בעברית וביידיש, מה עוד שרותי היא עבורי התגלמות היידישע מאמע, קראתי בהרגשה של התעלות את טוביה החולב ביידיש וגיליתי ספר חדש שהתרגום התפל בעברית לא הגיע אפילו לקרסולי העושר הלשוני של המקור היידי.

להפתעתי הבנתי כמעט הכל גם ללא תרגום צמוד, אמנם הכרתי את העלילה בעל פה, אבל מה שמשך אותי במיוחד זה הסגנון והשפה, חוש ההומור שאין שני לו, הגאוניות הספרותית שניתן להשוות אותה רק לדון קיחוטה של סרבנטס, עוד יהודי (מומר) עם חוש הומור יהודי וזרם תודעה שנדבקתי ממנו. התחלתי ללכת עם רותי להצגות ביידיש, לראות סרטים ביידיש, לקרוא שירה ביידיש, וגיליתי עולם ומלואו עם עושר בלתי רגיל. האהבה המיסה את כל הדיעות הקדומות. לא פלא שעיתונאי "סופר יונה" הלך והקצין עם אהבתו לערבים אחרי שהתאהב בערביה. עם כל הכבוד לתרבות הלאדינו ובכל האוביקטיביות הייתי מחלק את ההצטיינות התרבותית של שלושת הזרמים המרכזיים ביהדות כך : בתחום הדרמה והספרות - הספרות והמחזאות היידית הם המובילים בעיקר בזמן המודרני, שלום עליכם, בשביס זינגר, אנסקי, גולדין, איציק מאנגר, גולדפאדן ועוד. בתחום השירה והפילוסופיה העממית, הדתית והאקדמית המובילים הם הספרדים בימי הביניים והרנסאנס שכתבו בלאדינו, עברית, ערבית, לטינית ופורטוגזית – הרומנסות, הבלדות, ברוך שפינוזה, הרמב"ם, סמואל אוסקה, יהודה הלוי, אברהם אבן עזרא, אבן גבירול, יצחק אברבנל, הרמב"ן, יוסף קארו, המעם לועז ואחרים. בתחום המוסיקה, הפולקלור, המחול, הדת, האמנות, סיפורי העם – המובילים הם המזרחים לאורך כל התקופות. להלן קישורים לאישים מזרחים ידועים בעסקים, בעולם הבידור, בתיאטרון, בקולנוע, במוסיקה, מדענים חתני פרס נובל, פוליטיקאים, אנשי צבא, רבנים דגולים, ספורטאים, ציירים, סופרים, אקדמאים, פילוסופים, עיתונאים, משוררים, ברדיו ו- TV.. – יהודים מזרחים, יהודים מזרחים וספרדים ידועים בישראל.

בישראל של ימינו – נציגים מכל שלושת הזרמים מובילים בצוותא ובאותו יחס בספרות, דרמה, שירה, מוסיקה, אמנות, פילוסופיה, מחול, דת, אם כי הגבולות הולכים ומיטשטשים בגלל נישואי התערובת הרבים.

להלן חלקים מתוך 2 פרקים – פרק על יידיש ויצירות ביידיש, פרק על פולקלור יהודי – יידיש, לאדינו, מזרחי.

5. YIDDISH, SHOLEM ALEICHEM'S NOVEL - TEVYE THE DAIRYMAN, THE MUSICAL - A FIDDLER ON THE ROOF, ANSKY'S PLAY – DYBBUK, GOLDIN'S - MIRELE EFROS

Yiddish is written in the Hebrew alphabet and is based primarily on German and Hebrew. **Yiddish** (יידיש, יידיש or אידיש, *yidish*/*idish*, literally "Jewish") is the historical language of the Ashkenazi Jews. It originated during the 9th century in Central Europe, providing the nascent Ashkenazi community with an extensive Germanic based vernacular fused with elements taken from Hebrew and Aramaic, as well as from Slavic languages and traces of Romance languages.[4][5] Yiddish is written with a fully vocalized alphabet based on the Hebrew script. The earliest surviving references date from the 12th century and call the language לשון־אַשכּנז (*loshn-ashknaz* = "language of Ashkenaz") or טײַטש (*taytsh*), a variant of *tiutsch*, the contemporary name for Middle High German. In common usage, the language is called מאַמע־לשון (*mame-loshn*, literally "mother tongue"), distinguishing it from Hebrew and Aramaic, which are collectively termed לשון־קודש (*loshn-koydesh*, "holy tongue"). The term "Yiddish" did not become the most frequently used designation in the literature until the 18th century. In the late 19th and into the 20th century the language was more commonly called "Jewish", especially in non-Jewish contexts, but "Yiddish" is again the more common designation for this language.

My mother tongue was Ladino written in the Rashi alphabet and based primarily on ancient Spanish and Hebrew. Ruthy – my wife's mother tongue was Yiddish, and I found many similarities between Ladino and Yiddish, the languages of the Sephadic and Ashkenazi Jews. After marrying Ruthy I learned her mother tongues Yiddish and Romanian and she learned mine – French and Ladino. But also we assimilated and absorbed each other's folklore, Ruthy went with me to the Ladino plays and shows that were very popular in those years and I went to see Yiddish plays and read Yiddish literature, the first book was – Tevye the Dairyman by Sholem Aleichem. I did not patronize the language as most Israelis did in those days, nor had inferiority complexes as many orientals had towards the Ashkenazis. Those complexes were so absorbed in the DNA, that I remember when I first rented a room in a family in Jerusalem on the first year at the university, 1961, I was 17, the owner wanted to see my father who had to guarantee payments. I didn't have an accent in Hebrew (I immigrated at the age of 9) but my father had an "Egyptian" accent, so the woman asks my father: "And from which country did the boy immigrate?", my father answered: "From Egypt, **but he is a good boy…**". I encountered racism in all those years, but didn't suffer from it, as "luckily" I didn't have a name, an accent, the looks and the "conduct" of an oriental. Until today research has proven that if you have an Israeli name (as Eshkol) or an Ashkenazi name (as Rosenthal), you have more chances to be called to a job interview, even if you send the same CV with an oriental name (as Buzaglo). Serious judges and lawyers speak and write about the obligation to enforce the law against a public official in the same way that it is applied to the "average Joe" known in Israel as the "Buzaglo Test." It is so much in their DNA that they don't perceive the prejudice in calling the average Joe (or Dupont in French) a Buzaglo (Moroccan name) and not a Bugoslavsky (Polish name), or rather an Eshkol (Israeli name). It goes without saying that when I mention an oriental "conduct" it has nothing to do with your origins but with the prejudice that you have on the origin, as orientals are supposed to be less educated, more hotheaded, more violent, and with no manners, which is of course completely false, as when you happen to know a person you see that those characteristics have nothing to do with origins, as to be a miser, with a big nose, exploiting gentiles have nothing to do with Jews.

So, it is no wonder that, mainly due to ignorance and prejudices, many parents were worried when their daughter dated me, although I was a student at the university, a graduate in Economics, a lieutenant at the Israel army, and one of the most intellectuals men that they have ever met. This was true even if the parents were Polish who were in the holocaust at Auschwitz. With Ruthy, my wife, and her parents Fanny and David and grandmother Rosalia/Baba, there were no such problems, they loved me at first sight as their daughter, and they were very happy when I proposed to her three weeks after we met and married her three months later, her parents facilitated the mariage instead of obstructing it. Furthermore, Romanian Jews spoke a Latin language as we did (I was "Egyptian" only de jure, but de facto I was Sephardic with European mother tongues and not Arabic), many of their habits had Turkish influence (even some words in Romanian) as we did in Ladino, and they were warm hearted "much more than the other Ashkenazis". These are of course generalities, and luckily today most of the youngsters marry regardless of the origin of their parents, a quarter to a half of the children have mixed origins (my granchildren have ten origins…), and within a generation or two this problem will disappear. Anyhow, my attitude towards Yiddish was very favorable, I had a lot of respect to their culture, read Yiddish plays and novels first in Hebrew and then in Yiddish, and admired their folklore.

When we say Yiddish, we think, or rather a non-Jew thinks primarily of Tevye, or Tevye the Dairyman, by Sholem Aleichem the most famous book written in Yiddish by the most famous Yiddish author, and the most famous musical about Jewish life, based on the book Tevye – Fiddler on the Roof. Solomon Naumovich Rabinovich, better known under his pen name Sholem Aleichem (yiddish and Hebrew: שלום־עליכם ; Russian and Ukrainian: Шолóм-Алéйхем) (1859 –

1916), was a leading Yiddish author and playwright. Sholem Aleichem's narratives were notable for the naturalness of his characters' speech and the accuracy of his descriptions of shtetl life. Early critics focused on the cheerfulness of the characters, interpreted as a way of coping with adversity. Later critics saw a tragic side in his writing. He was often referred to as the "Jewish Mark Twain" because of the two authors' similar writing styles and use of pen names. Both authors wrote for both adults and children, and lectured extensively in Europe and the US. When Twain heard of the writer called "the Jewish Mark Twain", he replied "please tell him that I am the American Sholem Aleichem." Both of them had of course a sharp sense of humor.

Tevye begins his literary life in 1894 with seven daughters. Over time, as Tevye "tells" Aleichem the tales of his family life, six of his seven daughters (Bielke, Chava, Hodel, Shprintze, Taybele, and Tzeitel) are named, and of these five play leading roles in Tevye's stories. The Tevye stories tell of his business dealings; the romantic dealings and marriages of several of his daughters; and the expulsion of the Jews from their village by the Russian government. The Tevye stories have been adapted for stage and film several times, including several Yiddish-language musicals. Most famously, it was adapted as the Broadway musical and later film *Fiddler on the Roof*. The Broadway musical was based on a play written by Arnold Perl called *Tevye and his Daughters*. *Tevye the Dairyman* had 3 film adaptations; in Yiddish (1939), English (1971), Russian (1991). Zero Mostel and Chaim Topol are the two actors most associated with the role of Tevye, although Theodore Bikel performed it many times on stage. For the film version, the part ultimately went to Topol, as producer-director Norman Jewison felt that Mostel's portrayal was too unnecessarily comic. Critic Pauline Kael warmly embraced Topol's performance, as he had appeared in many stage revivals. He was nominated for an Academy Award for his performance.

We bring here part of the first page of the chapter - Hodl, in Yiddish, and its English translation. "You've been wandering have you, Pan Sholem Aleichem, where I've been all this time? Tevye's chaged quite a bit, you say, grown suddenly gray? Ah, if only you knew the troubles, the heartache, that I've been through! It's writen that *odom yesoydoy mi'ofor vesoyfoy le'ofor*, that a man can be weaker than a fly and stronger than steel – I tell you, that's a description of me! Maybe you can tell me, though, why is it that whenever something goes wrong in this world, it's Tevye it goes wrong with. Do you think that It's because I'm a gullible fool who believes whatever he's told? If only I'd managed to remember what our rabbis said a thousand times, *kabdeyu vekhoshdeyhu* – a man mustn't trust his own dog… But what can I do, I ask you, if that's my nature? And besides, I'm a man of faith, as you know, I have no complaints against God. Not that they would do me the least bit of good if I had them! Whatever He does must be for a reason, though. It's like the prayer book says *haneshomoh lokh vehaguf shelokh* – what does a man ever know and what is he really worth? My wife and I quarrel about that. "Goldie", I'm always telling her, "it's a sin even to think such things. There's a story in the Talmud that – " "Leave me alone with your Talmud!" she says. "We have a daughter to marry off , and after her, touch wood, two others, and after them three more, if first they don't break a leg…". The full chapter and full book of Tevye in English is brought in the link in English, and the full chapter and the full book of Tevye in Yiddish is brought in the link in Yiddish.

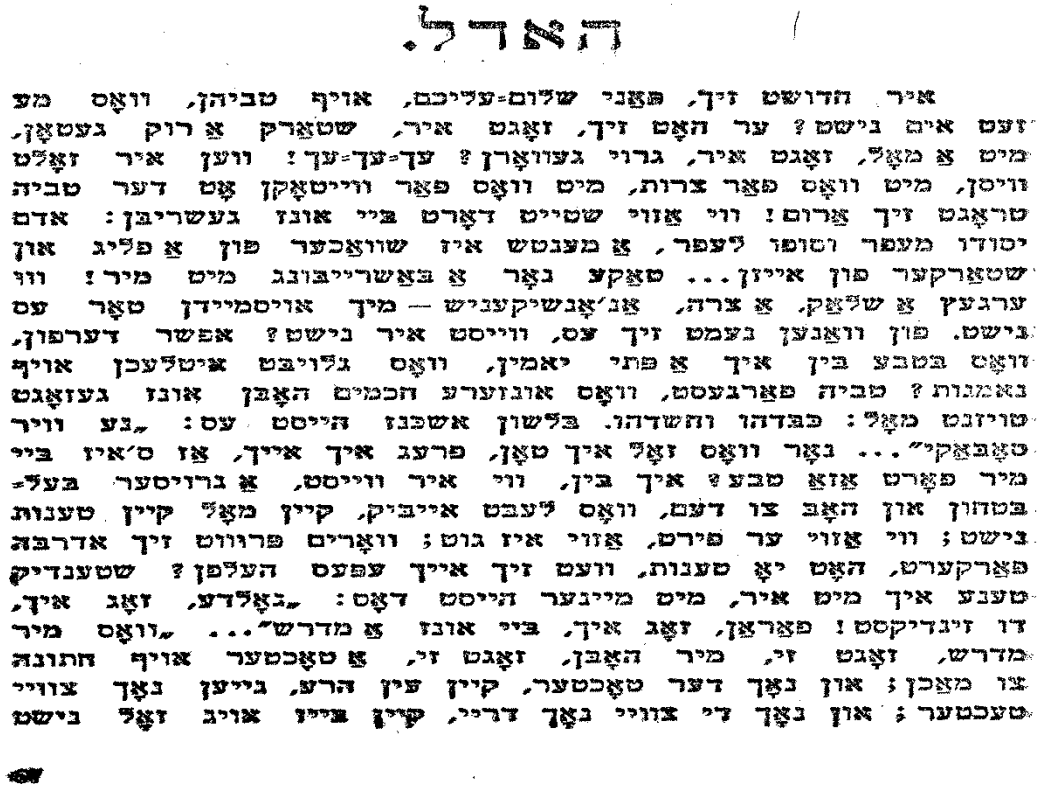

Yiddish theatre consists of plays written and performed primarily by Jews in Yiddish, the language of the Central European Ashkenazi Jewish community. The range of Yiddish theatre is broad: operetta, musical comedy, and satiric or nostalgic revues; melodrama; naturalist drama; expressionist and modernist plays. At its height, its geographical scope was comparably broad: from the late 19th century until just before World War II, professional Yiddish theatre could be found throughout the heavily Jewish areas of Eastern and East Central Europe, but also in Berlin, London, Paris, Buenos Aires and New York City. Yiddish theatre's roots include the often satiric plays traditionally performed during religious holiday of Purim (known as Purim spiels); other masquerades such as the Dance of Death; the singing of cantors in the synagogues; Jewish secular song and dramatic improvisation; exposure to the theatre traditions of various European countries, and the Jewish literary culture that had grown in the wake of the Jewish enlightenment (Haskalah). Israil Bercovici wrote that it is through Yiddish theatre that "Jewish culture entered in dialogue with the outside world," both by putting itself on display and by importing theatrical pieces from other cultures.[1]Themes such as immigration, assimilation and poverty can be found in many Yiddish theatre productions. To conclude this short presentation on the folklore of Jewish diaspora, we chose Ansky's Dybbuk, the most well-known play in Yiddish, that has become since 1916 a classic performed all over the world. The play depicts the possession of a young woman by the malicious spirit, the Dybbuk in Jewish folklore, of her dead beloved. We can also see some pictures of the Gesher performance of Dybbuk in Israel, and read below an extract of the play in Yiddish, written in Hebrew letters, with its English translation. The play by Ansky was authored between 1913 and 1916. It was originally written in Russian and later translated into Yiddish by Ansky himself. The Dybbuk had its world premiere in that language, performed by the Vilna Troupe at Warsaw in 1920. A Hebrew version was prepared by Hayim Nahman Bialik, the Jewish most renown poet, and staged at Habima Theater, Moscow in 1922.

Hanna Rovina, the First Lady of Hebrew Theater, was Leah in the first performance and has continued to play until here death in 1980, having one of the longest acting career in world history. We bring here a link to the famous film The Dybbuk, 1937, in Yiddish, with English subtitles. Dybbuk also obtained international fame.

6. JEWISH FOLKLORE, FOLK SONGS IN YIDDISH, YEMENITE AND LADINO – CHAVA ALBERSTEIN, OFRA HAZA, YITZHAK NAVON'S BUSTAN SEPHARDI, YEHORAM GAON'S FROM TOLEDO TO JERUSALEM

The best Israeli folk singers are undoubtedly Chava Alberstein in Yiddish and Hebrew, Yehoram Gaon in Ladino and Hebrew, and Ofra Haza in oriental Jewish songs, mainly Yemenite, in Hebrew and also in Ladino. Chava Alberstein's Yiddish songs, we bring here about fifty songs, are very loved by the Israeli public, but also by the Jewish diaspora, and she had the greatest influence to endear Yiddish songs to the young generations.One of the most well-known Yiddish songs is Zog Nit Kayn' Mol, Never Say This Is The End, the Jewish partisan's song during World War II, sung by Chava Alberstein, but there are also lighter songs as Tumbalalaika.

We can compare these two songs to the Ladino songs: Arvoles yoran por luvias, sung by the Jews from Saloniki when they were deported to Auschwitz, here sung by Yehoram Gaon, and the much lighter song La vida do por el raki sung by Glykeria. And there are of course the most known Yiddish song My Yiddishe Mame, sung by Charles Aznavour in French, Neil Sedaka in English, and Dudu Fisher in Yiddish, and Adio Kerida in Ladino sung by Ofra Haza, the Israeli no. 1 folk singer, and by Enrico Macias and Yasmin Levy, two of the best Sephardic singers.

Ofra Haza was known worldwide as a folk singer, very successful in Europe and the Americas; during her singing career, she earned many platinum and gold discs. Her major international breakthrough came in the wake of the album *Shirei Teiman* (Yemenite songs), which she recorded in 1984. The album consisted of songs that Haza had heard in childhood, using arrangements that combined authentic Middle Eastern percussion with classical instruments. Further recognition came with the single "Im Nin'alu", taken from the album Shaday (1988), which won the New Music Award for Best International Album of the Year. Other well known songs are: B'cherem Teiman, Tzur Menati, Galbi, Shaday, Kaddish, Ya Be Ye, and others.

We cannot speak of Ladino culture and folk songs without mentioning three masterpieces, the first two – Sephardic Romancero (1968) and Bustan Sephardi/Spanish Garden (1970), two musicals based on Sephardic folklore and wrote by Yitzhak Navon. Bustan Sephardi is the most popular play in Israel, performed more than 2000 times. It is a musical based on a musical collage telling the story of the Sephardic neighborhood of Ohel Moshe in Jerusalem in the thirties of the 20th century. The musical includes the most famous Sephardic romances from Yitzhak Levi's anthology, as well as Sephardic prayers and humorous stories on Sephardic life. Navon was one of the best Israeli presidents and is perceived as the man who did most to revive the Ladino language. Navon is the Chairman of the Autoridad Nasionala del Ladino. The third Ladino materpiece is the documentary film by Yehoram Gaon "De Toledo a Yerushalayim" – From Toledo to Jerusalem, spoken in Ladino with English subtitles, in which he relates the history of the Sephardic Jews from Spain into the Diaspora until they returned to Jerusalem. The film includes most of the well known folk songs in Ladino, Arvoles, La vida do por el raki, Irme a Yerushalayim, Si la mar era de leche, etc. Gaon is indeed a Genius (Gaon in Hebrew), as he has done a tremendous job in bringing the Jewish Sephardic heritage to the consciousness of a whole generation in Israel and throughout the world and he has revived the Ladino folk songs which were almost forgotten and now are loved by every one.

גרמנית – מדוע? תת מודע, החלטות לא רציונליות, גתה – יסורי ורטר הצעיר, גץ פון ברלישינגן, היינה, שיר עם, ביקורים, שילר

אני סבור שאני האדם הכי רציונלי בעולם. אני מקבל את החלטותי בצורה שקולה, נותן לרגש מקום מזערי בחיי, אני מתוכנן ולא ספונטאני. אך אם זה נכון, איך ניתן להסביר שמרבית ההחלטות המכריעות בחיי התקבלו בצורה ספונטאנית ולא רציונאלית, על פי רגש ואינטואיציה, בניגוד גמור לכל הגיון? איך הגורל היתל בי ובחר לחיי מסלול שונה מאשר התוויתי. האדם מתכנן ואלוהים מצחקק, אומר הפתגם. האירוע המכונן בילדותי במצרים היה שריפת קהיר על ידי השבאב, חוליגנים צמאי דם והרס, ששרפו את מרכז העיר והרבעים האירופאים, וכמעט שרפו את ביתי ואותנו חיים. אירוע זה עמד בניגוד גמור לילדות השקטה שאיפינה את שנותי הראשונות. אבי הסיק את המסקנות שאין לנו מה לחפש במדינה ערבית ומתוך ציונות עלה ארצה, גם זה בניגוד להגיון כי על פי בחירה רציונלית הוא היה צריך להגר לברזיל כפי שהגרה רוב משפחתנו, אל סיר הבשר, בלי מלחמות, טרור ואינתיפאדות. בישראל כשהייתי בכיתה ז׳ שוב התערב הגורל ובניגוד לכל הגיון נדרשתי להפסיק את לימודי העיוניים וללמוד מסגרות על מנת להפוך לחוטב עצים ושואב מים אליבא דמדיניות הגזענית של שלטון מפא״י כלפי המזרחים או מי שהם חשבו שמתאימים להיות רק מסגרים, נגרים ומשרתים. הילד בן ה- 11 נלחם בידיים חשופות נגד משרד החינוך, הנהלת בית הספר, המורים והתלמידים, ובגיבוי ההורים לא שיתף פעולה, נשאר בבית, השלים את הלימודים באופן עצמאי וכעבור שנתיים עבר לבית ספר התיכון שם היה הראשון בכיתה. ב- 5.6.1967 החלטתי בניגוד לכל הגיון ועל פי רגש הנאמנות ושותפות הגורל עם המדינה לא לנסוע לשוויץ השלווה שם הייתה לי משרה בחברת השעונים אומגה כאשר בארץ לא הצלחתי למצוא עבודה במקצוע. דווקא בעת משבר כה חריף, כאשר הילכו תסריטי אימים של חורבן המדינה, החלטתי להישאר בישראל למרות שלא היו צריכים אותי בצבא ואיפשרו לי לעזוב את הארץ. ״כמו הרצל״ שעמד על המרפסת בבזל שבשוויץ וראה בעיני רוחו את העם היהודי נוהר על ישראל, בסמוך לשטיח הקיר בספריה של אבי המתאר את המעמד עמדתי במרפסת באותו היום וראיתי כיצד הספינה שבה הייתי אמור להפליג לשוויץ בכיוון ההפוך לחזונו של הרצל לא לבזל כי אם לביין הקרובה עוזבת את נמל חיפה, האוניה האחרונה שעזבה לפני פרוץ המלחמה. וכתגמול להחלטה האמיצה והציונית קיבלתי מלגה מלאה ללימודי תואר שני באינסאד בצרפת, חזרתי ארצה, מצאתי עבודות מעולות וסוף סוף זכיתי להתערות סופית בישראל.

ומה רציונלי בהתאהבות של רותי ושלי ממבט ראשון, ההחלטה להינשא שהתקבלה תוך שלושה שבועות והנישואין תוך שלושה חודשים? אחרי שבצורה רציונלית ניתקתי את הקשרים עם כל החברות הקודמות שלי

כי הרגשתי שזה לא זה. האינטואיציה הביאה לאושר גדול כאשר השכל הישר רק הגדיל את הבדידות והתסכול. ושוב האינטואיציה התגברה על השכל הישר כשהחלטתי לחזור לחיפה אחרי שהיה לנו טוב בתל אביב, הייתה לנו דירה, עבודות טובות, אבל בדיעבד היה לנו אושר וכיף בחיפה מאז ועד עצם היום הזה. גם בעבודה קיבלתי החלטה לא רציונלית להתפטר כשהנשיא רצה למנות מעלי בוס שהיה חבר שלו וכבר נכשל קודם באותו התפקיד, החלטה שלמזלי לא התממשה ובסוף כל העניין הסתדר. ושנים אחר כך קיבלתי שוב החלטה לא רציונלית להתפטר הפעם משיקולים אתיים, כשהייתה לי משרה בכירה ביותר, משכורת גבוהה, מניות למכביר, יציאת מצרים השניה מסיר הבשר אל המדבר. וגם כאן הייתה זאת החלטה ששינתה את חיי לטובה, כי אם הייתי נשאר הייתי עלול להגיע לבית הסוהר או לעולם הבא ובכל מקרה לאיבוד המצפון האתי. וכשהצלחתי מאוד כעצמאי החלטתי להשקיע כמעט את כל חסכונותי במניות של חברה שיעצתי לה – חברה שנמכרה בהונאה אתית לחברה שבה עבדו חברי הטובים ביותר, כאשר המניות איבדו תשעים אחוז מערכן ונשארתי חסר כל. איך אדם כה רציונלי קיבל החלטה כל כך אינטואיטיבית בהאמינו שהמניות האלה יהיו שוות תוך זמן קצר פי עשרה כי לחברה היה פוטנציאל ענק, כאשר דווקא בגלל זה בוצע תרגיל העוקץ כך שמי שיהנה תהיה דווקא החברה הרוכשת ולא בעלי המניות הקטנים. ובניגוד לכל הגיון תוך כמה חודשים החלטתי לצאת מהמיצר ולבנות עסקים בפריז אליה נסעתי מדי חודש, החלטה שהוותה תפנית מכריעה שבעקבותיה התבססתי מבחינה כלכלית פי כמה. כל עכבה לטובה, ומה שלא הורג אותך מחשל אותך, אומר הפתגם.

וכאשר לא הצלחתי במאמצי להילחם כנגד פוסידון ומפלצות הים שלו וישבתי לי בגינת ביתי בקוראי את האודיסיאה נחה עלי המוזה, בצורה מאוד לא רציונלית, וציוותה עלי לכתוב ביום אחד סינופסיס בן 60 עמודים של מחזה, היצירה הראשונה שכתבתי מעודי, שבעקבותיה כתבתי עוד ח״י יצירות – תזה לדוקטורט באתיקה עסקית, ספרים אקדמיים בעברית, אנגלית וצרפתית, רומן, עיבוד לבמה, ספר גיאוגרפיה, אוטוביוגרפיה, ספרי ילדים, וספרים בנושאים עיוניים וכלליים. מעולם לא חשבתי שאכתוב אי פעם ולו ספר אחד, שאקבל דוקטורט בהצטיינות אחרי שבקושי סיימתי את לימודי התואר הראשון, שייעלם ממני באורח פלא פחד הקהל, ואהפוך לנואם מבריק ומבוקש בפורומים רבים בארץ ובחו״ל, שאלמד אלפי סטודנטים ואקבל את תואר המרצה המצטיין ביותר באוניברסיטה. וכל זה נובע מתופעה לא רציונלית של מוזה, תחושה סוריאליסטית של כוח עליון שבזרם התודעה משתלט על ידיך ומצווה לך לכתוב כאשר כל דמות בוחרת מה יהיה גורלה, לא אני כתבתי את המחזה אלא המוזה שהשתלטה עלי השתלטות ידידותית. רוב הנושאים האלה נסקרים בספר זה ובספרים ומאמרים אחרים שלי, והמוזר מכולם הוא כיצד אישה משונה הלבושה כולה לבן ביקשה מאשתי לדבר אתי כדי לאמר לי כי אני צאצא מהאנוסים בפורטוגל, למרות שלא הכירה אותי כלל ושמעולם לא שיערתי שאני צאצא של אנוסים. ובעקבות זאת ביקרתי בקוריה, גיליתי את בית הכנסת גם כן

בצורה מאוד לא רציונאלית, והתברר שהיא צדקה כי כל יהודי קוריה עברו לפורטוגל ושם הוכרחו להתנצר בלי לקבל אופציה לעזוב את המדינה. וכל ההקדמה הארוכה הזאת בשביל להגיע להחלטה שלי ללמוד גרמנית...

כל שפה שאני לומד יש מאחוריה סיפור. בפרקים קודמים סיפרתי מדוע למדתי יידיש, ערבית, רוסית או יוונית אך הסיפור המוזר ביותר הוא מדוע החלטתי ללמוד גרמנית. על פניו כפי שאני כותב באוטוביוגרפיה בחלק מהפרק על גרמנית שלהלן הלטתי ללמוד את השפה בגלל העושר התרבותי הרב של הספרות, המחזאות והשירה הגרמנית. רציתי ללמוד את השפה קודם כל בגלל הקלסיקונים, על מנת שאוכל לקרוא את גתה במקור ואכן בתום לימוד מאומץ של שנתיים באוניברסיטה העברית (ללא שום קשר ללימודים שלי בשני החוגים של כלכלה ומדע המדינה) רכשתי לי ידע די טוב בשפה, כי היה לי רצון עז, מרצה מעולה, והתמדה ראויה לציון. לימוד כל השפות האחרות הלך לי די בקלות כי הן היו שפות רומניות (צרפתית ולאדינו שפות האם, ספרדית ומאוחר יותר גם איטלקית, רומנית ופורטוגזית). אמנם ניסיתי ללמוד רוסית וערבית אבל נתקעתי באמצע הלימודים ולא השלמתי את לימוד השפות, גם לא הייתי מסוגל לקרוא טקסט אפילו לא עם תרגום, בקושי ידעתי את האלפאבית הקירילי והערבי. גרמנית היא שפה מאוד קשה אם כן כי היא לא דומה לשום שפה אחרת, מעט אולי לאנגלית, אבל הרבה יותר קשה עם דקדוק קשה, דטיב, אקוזטיב, נומינטיב, שמסבך את החיים, אבל אני מתאר לעצמי שמי שלומד צרפתית בלי בסיס קשה לו הרבה יותר. די התפלאתי על עצמי מה היה הדחף העז שלי ללמוד שפה כה קשה, האם התענוג לקרוא את גתה במקור כל כך גדול עד שהוא מצדיק לימודים כה קשים? וכדרכי - אין לי תסביכים שאני לא שולט בשפה ומדבר בה גם עם שגיאות.

כך הייתי סבור שהיו הסיבות ללימוד גרמנית במשך עשרות שנים, עד אשר לפני כמה זמן קראתי מחדש את היומן שלי שכתבתי בנעורי והנה לפתע אני קורא פיסקה אחת לקראת סוף היומן שלי בן עשרות המחברות. בהיותי בגיל 17 אני כותב ביומן על אירוע שנשתכח ממני לחלוטין או שנדחק אל תוך התת מודע שלי עמוק עמוק: "היום שוב פעם בני אמר לי שלא כדאי לבחור בכלכלה. הוא אמר שלעולם לא תהיה לי קריירה במשרד החוץ כיוון שאני "שחור". הרבה באו בגיל מבוגר לארץ ולא הספיקו להתאקלם באווירה הישראלית. אני חושב שהתאקלמתי. ביום שבו אווכח כי אכן בני ואחרים צדקו ולא אוכל להתקדם בגלל שאני "שחור" יהיה איום בשבילי. עכ"פ עלי ללמוד גרמנית באוניברסיטה. החלטתי נחושה! אני רק מפחד מדבר אחד – מהגזענות. ייתכן ובגלל שאני ספרדי ישימו לי מכשולים. זה גרוע. כל דבר אני יכול לשנות, אך את מקום היוולדי אינני יכול לשנות. סיסמתי היא: המשך בעקשנות ובהתמדה ותצליח!!" זכרתי אמנם שרציתי להיות דיפלומט אבל לא זכרתי את המקרה הזה. הו, פרויד, פרויד, כמה שאתה צודק, כמה שהתת מודע מניע אותנו, כפי שכתבתי על כל המקרים שהבאתי לעיל, אך במיוחד איך הוא שינה לחלוטין את חיי. היה זה כאילו הנער בן ה- 17 שלח

מסר אל הצעיר בן ה- 19 שעליו ללמוד גרמנית, אבל הוא לא רצה שהצעיר יידע למה כי אולי חשש שזה ירפה את ידיו. קודם כל מי זה "בני"? בני הוא כמובן שם בדוי כפי ששיניתי את כל השמות ביומן, אני גם לא אחראי על תוכן היומן ועל דיוקו, לכן דאגתי לכתוב שכולו בדיוני. למה בני טרח להגיד לי כמה פעמים שאין לי מה לחפש במשרד החוץ כי אני "שחור". האם הוא ידע זאת בודאות, האם הוא רק שמע על כך, האם קינא בי, האם אהב אותי ורצה למנוע ממני עוגמת נפש, האם רצה שאלמד מקצועות שמעניינים אותי כי ממילא כלכלה לא תעזור לי להתקבל למשרד החוץ? לכל מי שטוען שמשטר מפא"י לא היה גזעני, היומן שלי ועוד מאות או אלפי יומנים ועדויות מעידים על כך בצורה נחרצת. איפה נשמע שצעיר שהיה ראשון בכיתה, סיים אוניברסיטה בגיל עשרים, שולט בארבע, אחר כך שבע ועשר שפות לא יכול לעבוד במשרד החוץ כי הוא "שחור". שחור רק לפי מקום הולדתו, הצעיר שמעולם לא קרא לעצמו "יהודי-ערבי", לא ידע ערבית, לא הכיר כלל את התרבות הערבית, שמח בצורה בלתי רגילה לעזוב את מצרים עם השבאב הרצחני והגנרלים עוכרי ישראל ולא התכוון כלל לחזור לשם אפילו לבקר, ייקרא "שחור", ולא יוכל להתקדם בקריירה רק בשל כך?

האם השחורים טובים רק בשביל לשבת בעיירות פיתוח שכוחות אל, בשביל להיות בשר תותחים, בשביל להיות מסגרים ונגרים, אבל לא בשביל להיות בצמרת האקדמיה, בצמרת מערכת המשפט, בצמרת עולם העסקים (עד היום, ושלא יאמרו דברי הבל שהם לא מספיק טובים כי זאת גזענות...). אבל אני לא נשבר ולא לוקח ללב את נבואת איוב של בני, אני תמיד מחפש מוצא מכל מצב קשה, מכל מבוך, כפי שכתבתי בספרי זה ובספרי האחרים. אני אולי נחשב "שחור" בעיני גזענים (גם מנשק קמעות, ניאנדרטלי ופרימיטיבי בעיני כמה יונים שליבם נחמץ על גורלם של הערבים תחת הכיבוש ובזים למזרחים, לחרדים ולמתנחלים שסובלים מעוני, אפליה וטרור, ולא מוכנים ללכת מטר בשביל לסייע למתנחל בעוד הם מבלים ימים כלילות במחסומי צה"ל), אבל אני לא מאלה שלא התאקלמו בישראל. אני חושב בגיל 17 שאני התאקלמתי היטב, אבל האם החתול חושב כך, כדברי הבדיחה על המשוגע שחשב עצמו לעכבר ואחרי טיפול פסיכיאטרי של עשר שנים השתכנע שהוא לא עכבר אלא אדם. אבל ליתר ביטחון הוא שאל את הפסיכיאטר האם גם החתול יודע את זה. גם היהודים בגולה חשבו שהם גרמנים בני דת משה, הצרפתים חשבו שהם מצאצאי קרל הגדול לפחות, והיו יהודים במצרים שחשבו עצמם ללאומנים מצרים, אבל החתול לא ידע זאת ורדפו אותם, הרגו בהם, התייחסו אליהם כאל עכברים. אם אני לא אוכל להתקדם בגלל המוצא זה יהיה "איום", אבל אני לא שוקע במרה שחורה או מצטרף לפנתרים השחורים, אני גם לא מקים הוצאת ספרים ועיתון למזרחים, אני פשוט מחליט ללמוד גרמנית באוניברסיטה. כי "החלטתי נחושה! אני רק מפחד מדבר אחד – מהגזענות. ייתכן ובגלל שאני ספרדי ישימו לי מכשולים. זה גרוע. כל דבר אני יכול לשנות, אך את מקום היוולדי אינני יכול לשנות. סיסמתי היא: המשך בעקשנות ובהתמדה ותצליח!!" אני מודע לגזענות, אך לא נכנע לה וגם לא נלחם בה. יצאתי

להילחם רק עשרות שנים מאוחר יותר נגד הטייקונים, הניאו ליברלים, השחיתות בעולם העסקים, אבל לא נגד הגזענות כי אחרים עושים זאת טוב ממני. אני לא מתכחש למוצאי הספרדי, כי אני לומד ספרדית באוניברסיטה, לא "מבליטי" את מקום היוולדי, אבל לנוכח הגזענות אני לומד עוד שפה – גרמנית. אם זה המחיר שצריך לשלם בשביל להילחם בגזענות ולהתקבל למשרד החוץ אני מוכן לשלם זאת וללמוד גרמנית!

הנער ידע שחשוב לדעת גרמנית כי זה המפתח להצלחה בחיים, די מוזר בישראל של שנות השישים, כאשר עברית היא השפה השלטת, אבל בדיעבד הנער צדק כי אכן הידע שלי בגרמנית היה המנוע של ההצלחה בחיים. לא בגלל גתה שינוח על משכבו בשלום, גם לא בגלל שילר או היינה היהודי המומר. בגלל עובדה מאוד פשוטה – כאשר הגשתי את המועמדות שלי ללימודי תואר שני באינסאד שבפונטנבלו, צרפת, הנחתי שהלימודים יוציאו אותי מהמיצר של האבטלה כי לא מצאתי עבודה במקצוע ככלכלן, אם כי למען האמת גם לא אהבתי כל כך את המקצוע. למדתי כלכלה ומדע המדינה כי רציתי לעבוד במשרד החוץ. פרט לכמה מקצועות כמבוא לכלכלה, הסטוריה כלכלית, כלכלת ארץ ישראל, פילוסופיה מדינית ביוון העתיקה, יחסים בינלאומים ומשטרים, השתעממתי ברוב ההרצאות, בחלק של הקורסים לא באתי כלל, קיבלתי ציונים מאוד נמוכים פרט למקצועות שעניינו אותי ורציתי רק לסיים את הלימודים ולא לשמוע יותר מהאוניברסיטה. רציתי לעבוד במשרד החוץ בגלל התהילה, בגלל תחושת העושר וההשתייכות לשכבות האליטה, בגלל הקוסמופוליטיות, ידע השפות. אלא שבעוונותי התקבלתי לעבודה בשנה השלישית שלי באוניברסיטה לארכיון של המחלקה הקונסולרית של משרד החוץ ועבדתי שם כחצי שנה. הכרתי הרבה דיפלומטים והתברר לי שחיי דיפלומט ישראלי רחוקים מלהיות זוהרים. בהרבה מדינות הוא מוחרם על ידי הדיפלומטים האחרים, המשכורת שהוא מקבל ממשרד החוץ נמוכה ביותר ולא ניתן להתקיים ממנה בכבוד, בטח לא כמו הדיפלומטים של מדינות יותר עשירות. אתה מוצב במשך עשר או עשרים שנה במדינות אפריקאיות או אסיאניות בקצווי ארץ, בהן שורר עוני משווע, שוד ומחלות, ואין מה לעשות בעיתות הפנאי. המשרות בארצות הנחשקות כצרפת, בריטניה, או ארצות הברית, הולכות לפרוטקציונרים, וזה תענוג מאוד קטן לגדל משפחה עם משכורת רעב בחוף השנהב, עם בתי ספר לא מספיק טובים לילדים, ועם אישה מתוסכלת שלא יכולה למצוא עבודה במקצוע שלה. אי לכך החלטתי לגנוז את רצוני לעבוד במשרד החוץ, אך כיוון שלא רציתי להיות כלכלן הגשתי מועמדותי לאינסאד.

הסיכוי להתקבל לאוניברסיטה היוקרתית עם מילגה מלאה של הברון דה רוטשילד המכסה את שכר הלימוד הגבוה, המגורים והכלכלה היה קלוש כי הציונים שלי בתואר הראשון היו נמוכים למדי. אולי לא טוב עשיתי שבמקום לחרוש כמו שאר הסטודנטים למדתי גרמנית וספרדית, ספרות אנגלית, אומנות, פילוסופיה ודרמה? מתברר שדווקא כן. כי באינסאד למדו בימים ההרואים ההם בשלוש שפות – צרפתית, אנגלית וגרמנית שהיו

שפות העסקים הראשיות באירופה. אינסאד שהייתה אוניברסיטה אירופאית בהגדרתה – **INS**TITUT EUROPEEN D'**AD**MINISTRATION DES AFFAIRES – **E**המכון האירופי למנהל עסקים לימדה בשלושת השפות ומי שלא שלט בהן לא התקבל. באירופה זאת לא הייתה בעיה כי היו מאות מועמדים ששלטו בשלושת השפות, אך בישראל הייתי קרוב לודאי היחידי שידע היטב את שלושת השפות ולא רק אחת או שתיים. אמנם דרשו ממני להשתלם בגרמנית במכון גתה בברלין המערבית במשך למעלה מחודש אבל גם ההשתלמות הזאת כוסתה במלואה על ידי המילגה, מה עוד שלמדתי בכיתה הגבוהה ביותר מתוך חמש. מה שהכריע את הכף לזה שהתקבלתי היו כנראה: הידע המעולה בשפות – ריאיינו אותי בשלושת השפות, הציון היחסית גבוה בפסיכומטרי (לא בגלל שאני גאון אלא בגלל שהפסיכומטרי היה באנגלית ורוב הנבחנים ידעו אולי טוב יותר ממני לענות על השאלות אבל הייתה להם בעיה בהבנת הנקרא באנגלית), והרקע הטוב של קצין בדרגת סגן שעבד במקצוע יותר משנתיים. אחרי אינסאד, אליה נשלחתי בעיקר בגלל שידעתי גרמנית, חזרתי לישראל עם תואר שני במנהל עסקים, היה לי קל למצוא עבודה טובה ומכאן התפתחה קריירה מזהירה בעיקר בהיי טק. גם בקריירה שלי נעזרתי בגרמנית כאשר ניהלתי משא ומתן עם חברות גרמניות גם כשכיר וגם כעצמאי. לימים היה לחברה שלנו סניף בגרמניה, ניהלתי מכירות של פרויקט של עשרות מיליוני דולר עם חברת ענק שישבה בפדרבורן, והיו לי קשרי עבודה ענפים ומוצלחים עם גרמניה גם כשכיר וגם כעצמאי.

ההורים של רותי אשתי שהייתה מנהריה, עיר ייקית, ידעו היטב גרמנית (פרט לרומנית ויידיש) והייתי משוחח איתם ועם סבתה רוזליה ששלטה בגרמנית במאמע לושען, מצטט להם מגתה, שר שירים וקורא בשטרן, וזה אולי עזר לשבור את המחסומים בשלבים הראשונים של ההיכרות, כפי שידע השפות של רותי עזר לה עם הורי. אני מתאר לעצמי שהיו כאלה שסברו ש"השתכנזתי", נישאתי לאשכנזיה, למדתי גרמנית ויידיש, אבל מכיוון שאף פעם לא עשיתי עניין מנושא המוצא כפי שאני גם לומד מהיומן שלי, אם אני לא עושה מזה עניין ומקבל רגשי נחיתות או קיפוח או תסכול גם אחרים לא יעשו מזה עניין. וזה לא שלמדתי פולנית או אוקראינית, עשיתי זאת ארבעים שנה מאוחר יותר, שעם כל הערכתי לא תרמו תרומה רבתי לתרבות העולמית כמו הגרמנית ובוודאי לא חשובות בעולם העסקים כגרמנית. בלימוד השפות התקדמתי על פי מתכונת סדורה מהחשבות לפחות החשובות, אם כי כולן חשובות, אבל בכל זאת הרבה יותר חשוב לדעת אנגלית, צרפתית, ספרדית, גרמנית, איטלקית ופורטוגזית, מאשר פולנית, אוקראינית, הולנדית, שוודית, נורווגית או דנית. ואני לא אומר מילה על ערבית, רוסית ויוונית בשביל לא להעליב אותן. השפות הראשונות שלמדתי נתנו לי סיפוק אינטלקטואלי יוצא מהכלל בגלל הספרות, הדרמה והשירה שלהן, עזרו לי מאוד בעולם העסקים, באינסאד ועם חברים וקולגות בכל העולם, והיו מנוע עזר להצלחה שלי בעולם העסקים ולעושר האינטלקטואלי שלי.

1. GERMAN, WHY GERMAN? – CONSCIOUS AND SUBCOUNSCIOUS, GOETHE – GOETZ VON BERLICHINGEN AND THE SORROWS OF YOUNG WERTHER, HEINE, FOLK SONG, VISITS TO GERMANY, SWITZERLAND, VIENNA, SCHILLER - HOPE

When I started to learn German, I did it primarily in order to read the classics. But, soon enough I understood that it had also very positive implications for my business career, as I studied Economics. When I was an Israeli candidate at Insead in 1967, I had the unique advantage to be fluent in all the three languages of Insead – German, French and English. If I would not have learned German I probably would not have been admitted to Insead, surely not with a full scholarship as I received. I read Goetz, but after a 5 weeks seminar at the Goethe Institute in West Berlin (with visits to East Berlin, which made me relinquish all my socialist ideologies), I was also fluent in Business German and understood quite well the courses in German at Insead, speaking with my German friends in German. Later, in my business career, I continued to take advantage of the language, while reading from time to time the classics in German. After I left business in order to teach business ethics, I started to forget the language, as a language is not like riding a bicycle – if you don't practice it you forget it. But, nevertheless, when I was in Berlin in 2010 for 10 days, I went every night to the theater, and I enjoyed most seeing one of my favorite plays - Die Dreigroschenoper by Brecht and Weill, which I used as background for my lecture the day after at the headquarters of Transparency International (see description of the event with German Text of Mack the Knife's Ballad in Plays). Die Dreigroschenoper is an excellent example of how you can lose most of the flavor of the play by translating it, Lotte Lenya singing in German cannot be compared to any other performance, even Louis Armstrong.

Well, this is how I remember what the reasons for learning German were. But thanks to Freud we can analyze also how the subconscious works, and reading once again my diary I found the "true?" reason of why I decided to learn German, and I inserted this paragraph in my unpublished Diary: "Today Benny told me once again why I shouldn't chose to study Economics. He said that I will never have a career as a diplomat because I am "black" (oriental, born in Egypt). Many new immigrants came as grownups to Israel and couldn't assimilate in the Israeli environment. I think that I have succeeded to assimilate. The day that I'll be convinced that Benny and the others were right and I would not be able to succeed because I am "black" would be an awful day for me. Nevertheless, I have to study German at the university. I am determined! I am afraid only of one thing – from racism. It is possible that because I am Sephardic I would be exposed to obstacles. It is bad. I can change everything, but I cannot change my place of birth. My motto is: persevere with obstinacy and diligence and you will succeed!! **This is almost the only instance in the four years of the diary and towards its end that the issue of my origins comes out. I didn't choose a diplomatic career and that's why it is impossible to confirm the prejudice, but German helped me a lot in my work and studies."** So, what is true and false?

Have I decided to study German because "if you can't beat them join them"? Have I forsaken my origins in order to become or at least behave like an Ashkenazi Jew? Was that the reason why I almost never had a Sephardic or Oriental girlfriend? Was that the reason why almost all my friends are from European origin? Is that the reason why I try so hard to be called a European, with a Europocentrist orientation? That I don't like Arabic music and like only a few Israeli oriental songs? But, I never concealed the fact that I am Sephardic and proud of my origins, but to be true almost all my Sephardic activities started at the age of 50 or more, and Sephardic Jews are from Spanish or Portuguese, i.e. European origins anyhow. I do not think that I have anything in common with the Egyptians, although I was born there, but always felt there a stranger, a European, and that's why the Egyptians treated us badly as well… Yet, I support warmly the struggle for the recognition of oriental culture in Israel, I read with great interest the three books of the Oriental Prose and Poetry Anthology, I abhore racism in all its facets – against

Orientals, Ethiopians, Arabs, Sephardim, Russian new immigrants in Israel, but here again – all these happened at the age of 50 or more, as part of my ethical activities, after I had my ethical "illumination" in the late nineties. I heard many racial comments and jokes in my career but reacted to them only at an advanced age, and wrote a case study on the topic of racism in business only in my book published in 2008 at the age of 64 (when I'm 64 – the Beatles…). This book's purpose is to tell the truth – conscious or unconscious, and I try to do it at my best!

From my early childhood I read translated German novels and one of my favorite authors was Erich Maria Remarque, who wrote some of the most interesting books that I have read: All Quiet on the Western Front, Spark of Life, The Black Obelisk, Arch of Triumph… I have read other books and plays by Goethe as Faust (saw it on stage and in Gounod's Opera), Die Leiden des Yungen Werther (but I did not commit suicide subsequently), Die Wahlverwandtschaften, Poems. Books by Thomas and Heinrich Mann, Die Judin von Toledo by Lion Feuchtwanger, Schachnovelle, biographies of Balzac, Fouche, by Stephan Zweig, plays by Schiller, poetry… I am not a romantic, yet I was moved profoundly by the Sorrows of Young Werther, although I fully disaprove with suicide. But I understood very well Werther, and as I read the book in a dual language edition in German and English I understood every word and the novel's subtlety. I even discussed the book and its message with Ruthy in our correspondence before we were married.

The Sorrows of Young Werther (German: *Die Leiden des jungen Werthers*) is an epistolary and loosely autobiographical novel by Johann Wolfgang von Goethe, first published in 1774; a revised edition of the novel was published in 1787. *Werther* was an important novel of the *Sturm und Drang* period in German literature, and influenced the later Romantic literary movement. Finished in six weeks of intensive writing during January–March 1774, its publication instantly made the 24-year-old Goethe one of the first international literary celebrities. Of all his works, this book was the most known to the general public. Towards the end of Goethe's life, a personal visit to Weimar became crucial to any young man's tour of Europe. The majority of *The Sorrows of Young Werther* is presented as a collection of letters written by Werther, a young artist of highly sensitive and passionate temperament, and sent to his friend Wilhelm. In these letters, Werther gives a very intimate account of his stay in the fictional village of Wahlheim (based on the town of Garbenheim, near Wetzlar). He is enchanted by the simple ways of the peasants there. He meets Lotte, a beautiful young girl who is taking care of her siblings following the death of their mother. Despite knowing beforehand that Lotte is already engaged to a man named Albert who is 11 years her senior, Werther falls in love with her.

Out of pity for her friend and respect for her husband, Lotte comes to the decision that Werther must not visit her so frequently. He visits her one final time, and they are both overcome with emotion after Werther's recitation of a portion of "Ossian". Werther had realized even before this incident that one member of their love triangle — Lotte, Albert or Werther himself — had to die in order to resolve the situation. Unable to hurt anyone else or seriously consider committing murder, Werther sees no other choice but to take his own life. After composing a farewell letter to be found after his suicide, he writes to Albert asking for his two pistols, under a pretence that he is going "on a journey". Lotte receives the request with great emotion and sends the pistols. Werther then shoots himself in the head, but does not die until 12 hours after he has shot himself. He is buried under a linden tree, a tree he talks about frequently in his letters, and the funeral is not attended by clergymen, Albert or his beloved Lotte. I chose to quote here the final pages of the book in German and English in my autobiography, but I'll not quote them in this book.

I still remember some poems that I learned in my German courses, one of them by Heinrich Heine. I recited it by heart at a dinner in the Reichstag to the Berliner host of the Insead group

who visited Berlin for the annual reunion in 2010. This humorous poem deals with the sadness of sunset, a young woman cries, but she is told that the sun comes back from the other side.

Das Fräulein stand am Meere	A mistress stood by the sea
Und seufzte lang und bang,	sighing long and anxiously.
Es rührte sie so sehre	She was so deeply stirred
Der Sonnenuntergang.	By the setting sun
Mein Fräulein! sein Sie munter,	My Fräulein!, be gay,
Das ist ein altes Stück;	This is an old play;
Hier vorne geht sie unter	ahead of you it sets
Und kehrt von hinten zurück.	And from behind it returns.

I am fascinated by Heine's life and achievement and especially by his Jewish background that although he converted did not cease the anti-Semitic attacks on him until he had to spend the second half of his life in Paris as an expatriate. **Christian Johann Heinrich Heine** (13 December 1797 – 17 February 1856) was a German poet, journalist, essayist, and literary critic. He is best known outside Germany for his early lyric poetry, which was set to music in the form of *Lieder* (art songs) by composers such as Robert Schumann and Franz Schubert. Heine's later verse and prose are distinguished by their satirical wit and irony. He is considered part of the Young Germany movement. His radical political views led to many of his works being banned by German authorities. Heine spent the last 25 years of his life as an expatriate in Paris. Heine's writings were abhorred by the Nazis and one of its political mouthpieces, the *Völkischer Beobachter* made noteworthy efforts to attack him in their periodical. Within the pantheon of the "Jewish cultural intelligentsia" chosen for "anti-Semitic demonization," perhaps nobody was the recipient of more National Socialist vitriol than Heinrich Heine. When a memorial to Heine was completed in 1926, the paper lamented that Hamburg had erected a "Jewish Monument to Heine and Damascus...one in which *Alljuda* ruled!". Editors for the *Völkischer Beobachter* referred to Heine's writing as degenerate on multiple occasions as did the infamous Nazi Alfred Rosenberg. Correspondingly, during the rise of the Third Reich, Heine's writings were banned and burned. Among the thousands of books burned on Berlin's Opernplatz in 1933, following the Nazi raid on the Institut für Sexualwissenschaft, were works by Heinrich Heine. To commemorate the terrible event, one of the most famous lines of Heine's 1821 play *Almansor* was engraved in the ground at the site: "Das war ein Vorspiel nur, dort wo man Bücher verbrennt, verbrennt man auch am Ende Menschen." ("That was but a prelude; where they burn books, they will ultimately burn people as well."). And everybody knows what happened subsequently in the Third Reich.

In 1834, 99 years before Adolf Hitler and the Nazi Party seized power in Germany, Heine wrote in his work "The History of Religion and Philosophy in Germany": "Christianity – and that is its greatest merit – has somewhat mitigated that brutal Germanic love of war, but it could not destroy it. Should that subduing talisman, the cross, be shattered, the frenzied madness of the ancient warriors, that insane Berserk rage of which Nordic bards have spoken and sung so often, will once more burst into flame. This talisman is fragile, and the day will come when it will collapse miserably. Then the ancient stony gods will rise from the forgotten debris and rub the dust of a thousand years from their eyes, and finally Thor with his giant hammer will jump up and smash the Gothic cathedrals. (...) "Do not smile at my advice – the advice of a dreamer who warns you against Kantians, Fichteans, and philosophers of nature. Do not smile at the visionary who anticipates the same revolution in the realm of the visible as has taken place in the spiritual. Thought precedes action as lightning precedes thunder. German thunder is of true Germanic character; it is not very nimble, but rumbles along ponderously. Yet, it will come and when you

hear a crashing such as never before has been heard in the world's history, then you know that the German thunderbolt has fallen at last. At that uproar the eagles of the air will drop dead, and lions in the remotest deserts of Africa will hide in their royal dens. A play will be performed in Germany which will make the French Revolution look like an innocent idyll." Many composers have set Heine's works to music. They include Robert Schumann (especially his Lieder cycle *Dichterliebe*), Friedrich Silcher (who wrote a popular setting of "Die Lorelei", one of Heine's best known poems), Franz Schubert, Felix Mendelssohn, Fanny Mendelssohn, Johannes Brahms, Hugo Wolf, Richard Strauss, Pyotr Ilyich Tchaikovsky, Edward MacDowell, Clara Schumann and Richard Wagner; and in the 20th century Nikolai Medtner, Hans Werner Henze, Carl Orff, Lord Berners, Paul Lincke, Yehezkel Braun, Marcel Tyberg[69] and Friedrich Baumfelder (who wrote another setting of "Die Lorelei", as well as "Die blauen Frühlingsaugen" and "Wir wuchsen in demselben Thal" in his *Zwei Lieder*). We bring here Heine's famous poem Die Lorelei (on the site which I visited in Germany), translated into Latin and English.

Heinrich Heine, 1822 (1799-1856)

1. Ich weiß nicht, was soll es bedeuten,
Daß ich so traurig bin,
Ein Märchen aus uralten Zeiten,
Das kommt mir nicht aus dem Sinn.
Die Luft ist kühl und es dunkelt,
Und ruhig fließt der Rhein;
Der Gipfel des Berges funkelt,
Im Abendsonnenschein.

2. Die schönste Jungfrau sitzet
Dort oben wunderbar,
Ihr gold'nes Geschmeide blitzet,
Sie kämmt ihr goldenes Haar,
Sie kämmt es mit goldenem Kamme,
Und singt ein Lied dabei;
Das hat eine wundersame,
Gewalt'ge Melodei.

3. Den Schiffer im kleinen Schiffe,
Ergreift es mit wildem Weh;
Er schaut nicht die Felsenriffe,
Er schaut nur hinauf in die Höh'.
Ich glaube, die Wellen verschlingen
Am Ende Schiffer und Kahn,
Und das hat mit ihrem Singen,
Die Loreley getan.

Tr. Frank 1998

1. I cannot determine the meaning
Of sorrow that fills my breast:
A fable of old, through it streaming,
Allows my mind no rest.
The air is cool in the gloaming
And gently flows the Rhine.
The crest of the mountain is gleaming
In fading rays of sunshine.

2. The loveliest maiden is sitting
Up there, so wondrously fair;
Her golden jewelry is glist'ning;
She combs her golden hair.
She combs with a gilded comb, preening,
And sings a song, passing time.
It has a most wondrous, appealing
And pow'rful melodic rhyme.

3. The boatman aboard his small skiff, -
Enraptured with a wild ache,
Has no eye for the jagged cliff, -
His thoughts on the heights fear forsake.
I think that the waves will devour
Both boat and man, by and by,
And that, with her dulcet-voiced power
Was done by the Loreley.

1. Ignoro, quid id sibi velit,
Tristissimus cur sim,
Antiqui aevi fabellam
Cur saepe volverim.
Vesperascit et frigescit,
Et Rhenus leniter it,
Cacumen montis lucescit,
Dum Phoebus occidit.

2. Sedet in summo montis
Virgo pulcherrima,
Auro nitet gemma frontis,
Se pectit auricoma.
Aureolo pectine pectit,
Carmen canens procul,
Mirandum id habet modum
Nec non virilem simul.

3. In cymba navitam mille
Angores feri tenent,
Non videt scopulos ille,
Ocli non si sursum vident.
Opinor undas devorare
Nautam cum navicula,
Effecit solo canendo
Lurleia id dea.

And one of the loveliest folk songs that even Elvis Prestley sung when he was in Germany, a song of longing, the departure of the beloved, who will come back and wed his sweetheart.

Muss i denn, muss i denn zum Stadtele hinaus, Stadtele hinaus, Und du mein Schatz bleibst hier?

1. Muß i' denn, muß i' denn	1. Got to go, got to go,
Zum Städtele hinaus,	Got to leave this town,
Städtele hinaus	Leave this town
Und du mein Schatz bleibst hier	And you, my dear, stay here.
Wenn i' komm', wenn i' komm',	When I'm back, when I'm back
Wenn i' wiederum, wiederum komm',	When I'm back again, back again,
Kehr i' ei' mei' Schatz bei dir	On your doorstep I'll appear.
|: Kann i' glei' net allweil bei dir sei'	|: Tho' I can't be with you all the time
Han' i' doch mei' Freud' an dir	My thoughts are with you, my dear
Wenn i' komm', wenn i' komm',	When I'm back, when I'm back
Wenn i' wiederum, wiederum komm',	When I'm back again, back again,
Kehr' i' ei' mei' Schatz bei dir.	On your doorstep I'll appear.

I visited most of Germany, besides residing in Berlin twice in aggregate a couple of months – one of the most beautiful cities in the world, the scenery, the gardens, the architecture, the museums, the theaters. I visited several times on business Frankfurt and Munich, and visited Koeln, Schwarzwald, Baden Baden, Heidelberg, Hamburg, Dresden, Freiburg, Luebeck, etc. I visited Switzerland several times, alone for attending two excellent seminars of a fortnight each in International Finance and International Marketing at IMD, and also with my wife and my daughter, visiting Geneve, Lausanne, Zurich, Lugano, Zermatt, Mont Blanc, Bern, Basel, Lucerne... In Basel, I saw graffiti with an anti-Semite content. I went to the police and complained demanding that the graffiti should be removed instantly. The policeman probably thought that I was crazy, but he wrote down the complaint. When we hired a cottage in Grindelwald, by far the most beautiful site that I have ever seen, we went often to the supermarket, but we made once a terrible mistake and haven't returned the shopping cart to the exact location where we took it. We were almost linched, and probably that it is the sole drawback of the Swiss, that they are so perfect that they don't have any patience for people who are not so perfect as they are. When I was in Grindelwald on vacation, I received a phone call from Uri Levit, a friend and CEO of Poalim Investments, one of the largest investments companies in Israel. He asked me if I could come for a day to Paris for negotiations with a French company on a joint venture. I answered that I am with my wife and daughter on vacation, but if they would come to Bern, nearby, I could spare a day for the negotiations. So, the French managers had to travel all the way from Paris to Bern for the negotiations, don't knowing probably what the reason was for this ordeal. But, I kept my principles not to spoil my vacations with business, and Ruthy and Shirly were grateful for it as they barely saw me in Israel.

I had also business in Switzerland, and was asked by an American high tech company and owner, with whom I worked also in Italy, England, Germany, France, US, and Israel, to negotiate and sign a joint venture agreement with a Swiss company from Lugano. When I started to inquire about the company and its owner – es schmeckt nicht – I smelled a rat, and I asked a large American firm to check on this CEO. I found that he has indeed conned the previous company with whom he worked. Many businessmen in my situation wouldn't have any scruples, would not have investigated the Swiss company, as I was not asked to do so by the American company. I had a lot to lose, as I was supposed to travel every month for a week and manage the joint venture, earning a substantial amount of money for months or years. But I preferred to divulge my findings, albeit the American owner was not pleased by it as he wanted very much to

make the joint venture, but as his company was public he couldn't afford to disregard my findings that were given to him in writing with the report on the firm. So, unethical conduct happens with the best families, even with the perfect and ethical Swiss people.

Nevertheless, I bring here a story of a visit to the Rhone Glacier of Ruthy, Shirly and me. Inside the Glacier we found a couple of men who were disguised to bears, they told us that if we want to take a photo with them it would cost us a substantial amount and it will be sent by mail to our Israeli address. Ruthy asked me: "How can we be sure that they'll send the picture to Israel after we pay them now", and the bear answered her in Hebrew (he was an Israeli student): "Madam, this is Switzerland not Israel"… I made also with Ruthy a visit of ten days to Vienna, Prague and Budapest. We enjoyed visiting those beautiful cities, went to the theater in Prague and Budapest, not understanding a word, but in order to enjoy the theater you have to enjoy the ambience. 20 years later we also visited Tallinn, capital of Estonia, on a Baltic cruise, and enjoyed the visit. In Vienna we had an Insead reunion, where we had a rehearsal of Waltz dancing before the ball that was held at a sumptuous hall. It didn't improve much my dancing, as I sing and dance so well that I was asked several times to appear on Broadway… We visited Schoenbrunn, and I thought all the time about L'Aiglon, Napoleon II, who died at this palace in 1832, and of Edmond Rostand's play that was the earliest memory I had as a child. So, from Cairo where I saw the play L'Aiglon, via Insead that was located initially at Fontainebleau's Napoleon palace, to the Schoenbrunn palace in Vienna where Napoleon's son died, a loop was closed – who thought that the poor kid Cory would have made such a voyage on the footsteps of Napoleon and his son…

We end this chapter with a poem on Hope, hope of the elderly, or as my grandmother used to say in Ladino: Lo ke la vieja keria en el suenio se lo via – what the old lady wanted she saw it in her dreams. Or in the more sophisticated language of Friedrich von Schiller in his poem Hoffnung:

Es reden und träumen die Menschen viel	People speak and dream a great deal
Von bessern künftigen Tagen,	About better days in the future,
Nach einem glücklichen goldenen Ziel	You see them running and chasing
Sieht man sie rennen und jagen.	After a happy, golden goal;
Die Welt wird alt und wird wieder jung,	The world grows old and grows young again
Doch der Mensch hofft immer Verbesserung!	But man always hopes for betterment.
Die Hoffnung führt ihn ins Leben ein,	Hope introduces him to life,
Sie umflattert den fröhlichen Knaben,	It hovers around the merry boy,
Den Jüngling begeistert ihr Zauberschein,	Ist magical glow tempts the youth,
Sie wird mit dem Greis nicht begraben,	It is not burried with the old man;
Denn beschließt er im Grabe den müden Lauf,	For, if he ends his weary course in the grave,
Noch am Grabe pflanzt er - die Hoffnung auf.	Even at the grave he plants – hope.
Es ist kein leerer schmeichelnder Wahn,	This is no empty, flattering delusion
Erzeugt im Gehirne des Toren;	Generated in a fool's brain,
Im Herzen kündet es laut sich an,	It manifests itself loudly in our heart:
Zu was Besserm sind wir geboren!	We were born for something better.
Und was die innere Stimme spricht,	And what the inner voice says
Das täuscht die hoffende Seele nicht.	Does not decive the soul that hopes.

לטינית, וירגיליוס, קיקרו, על הזיקנה, מהיומן של קורי

אני מאוד אוהב שפות עתיקות, קודם כל עברית כמובן. זה נפלא לקרוא בתנ״ך ולהבין הכל באותה השפה שבה דיברו אבות אבותינו. התנ״ך מכיל טקסטים של פרוזה, הסטוריה, דת, שירה, אהבה, פילוסופיה, זהו ספר רב-תכליתי המכיל עולם ומלואו. אני קורא גם בארמית טקסטים בתלמוד, בתנ״ך וגם תרגום התורה לארמית. יש לי פרק שלם על ארמית בספר האוטוביוגרפי שלי אבל אני לא מצטט אותו בספרי זה. כתבתי בפרקים הקודמים על יוונית ובעיקר על יוונית עתיקה, על האודיסיאה והאיליאדה, על מחזות קדומים. אך אהבה מיוחדת יש לי ללטינית, למרות שלא למדתי אותה בבית הספר כמו אחי וכמו מיליונים של אירופאים ואמריקאים בזמני, כי זו הייתה שפת ההשכלה, שפת ההסטוריה, שפת הדרמה. ובלטינית אני אוהב במיוחד את כתבי קיקרו, דמות נערצת עלי, שאני מרבה לצטט אותה. בחרתי לצטט את קיקרו בפתח הרומן שלי ושלחתי רמז עבה לכל הנוכלים שרימו ועשקו את בעלי מניות המיעוט, פרשה שהיוותה השראה לכתיבת הרומן. לא שהם מבינים לטינית חס וחלילה, צירפתי לכן תרגום עברי, אבל הם גם לא מבינים ארמית ובאחד מהאירועים שיישמע להם מוכר כתבתי בסופו שרב הנוכלים מקבל בדואר מכתב עם שורה אחת: **על דאטפת אטפוך, וסוף מטייפייך יטופון** (שפירושה: ״על שהצפת הציפוך, וסופם של מציפיך לצוף״, ומשמעה: משום שרצחת אדם, וגרמת לגולגלתו לצוף בנהר – קרה לך אותו הדבר, וסופם של רוצחיך גם כן יהיה כזה), מובאת במסכת אבות בשמו של הלל. אמרה זו היא משל, שמשמעותו היא שאין דבר הקורה במקרה, ואדם העושה רע מקבל את גמולו, ״מידה כנגד מידה״. באמרה מתקיים פעמיים הכלל של מידה כנגד מידה: ראשית, רואים כעת בנהר גולגולת של אדם שנרצח, וזה משום שהוא רצח אדם אחר; ובפעם השנייה, גם מי שרצח את בעל הגולגולת יירצח. באירוע אותו נוכל חושב שזו פרסומת לטפטפות (אטפת, יטופון...) וזורק את המכתב לפח.

בחיי החלטתי החלטה קרדינלית שאני לא נוקם, כי אדם יכול לכלות את כל מרצו, לבזבז את כל זמנו, ולאבד את כל הונו בניסיונות סרק להתנקם נגד נוכלים, מה עוד שברוב המקרים הנוכלים יותר עשירים מהעשוקים. אין לי את המשאבים, הזמן, המוטיבציה והרצון להתנקם. כשעשקו אותי ואת אלפי בעלי מניות המיעוט שאיבדו עשרות מיליוני דולר ניסיתי לספור מי אחראי לנוכלות והגעתי לרשימה של יותר מעשרים איש. זה כבר עושה את ניסיון הנקמה לחסר תוחלת כי אתה לא יכול להתנקם בעשרים איש שהם הכי חזקים במשק, ששולטים על החברות הכי גדולות, שיש להם משאבים אינספור. אתה יכול גם לקפח את חייך, את בריאותך, ואתה אף יכול להיגרר לביצוע מעשים לא חוקיים. נוכלים מטבעם תמיד ינצחו בנקמות (פרט לסרטים הוליוודיים המהווים עבורי קטרזיס) כי הם יותר חזקים ממך, הם משחדים את הפוליטיקאים, את המשטרה,

את הרשויות הממשלתיות ואם יש צורך גם את השופטים. בצורה ישירה או עקיפה כפי שראינו למכביר בשנים האחרונות. אז אתה יכול להשתעשע לכתוב פתגמים בארמית באירועים עם שמות בדויים, אבל זה לא יזיז להם, כי הם יהיו תמיד יותר חזקים ממך. מה שאתה כן יכול לעשות זה להפסיק כל קשר איתם, להזהיר אחרים מפני נוכלותם, לגרום להם להפסדים אצל אנשים המאמינים בך, ולהילחם נגד השיטה עם דוקטורט באתיקה עסקית, הוראה של אלפי סטודנטים וכתיבה של למעלה מעשרה ספרים שקוראים אותם אלפים ונמצאים בלמעלה מאלף הספריות של המוסדות היוקרתיים ביותר בעולם. מעולם גם לא קיללתי אף אחד, לא נישקתי קמעות למזל רע לשונאי, לא עשיתי סקנדלים, שביתות שבת, הפגנות או פטיציות – זה חסר תוחלת. כי מה שהתחיל בקטן באירועים שהייתי עד להם הפך כבר מזמן לשיטפון המכלה כל חלקה טובה בישראל.

אם תפשו את אולמרט, דרעי, הירשזון, דנקנר ועוד כמה נוכלים בפרשיות כאלה או אחרות זה רק קצה הקרחון, כי כמעט כל עיסקות השוחד מבוצעות באפילה ומעולם לא מתגלות, כמו שהאירועים שהייתי עד להם מעולם לא פורסמו וכשרציתי לפרסמם העיתון שלח את כל החומר לנוכלים וביקש את תגובתם ובכך נגמר העניין. גם כמעט כל התביעות הייצוגיות לא מביאות את תיקון העוול. יש כמה מהנוכלים שהולכים לעולמם ממחלות, תאונות וכדומה, אבל זה בוודאי לא כתוצאה מפולסא דנורא, אלא על פי אותו יחס שלהם באוכלוסיה, כאשר רבי הנוכלים נשארים ללא פגע, עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו. דווקא לוחמים גדולים נגד השחיתות כאריה אבנרי סובלים מליבם בגלל השחיקה הנוראה של מלחמת דוד מול גוליית וייתכן גם שבעיות בריאות כאלה ואחרות שהיו לי מקורן בשחיקה שלי במלחמות נגד המושחתים, אם כי את עיקר מאמצי השקעתי במאבק גנרי כנגדם. אבל התסכול הורג ומחלה, כאשר אתה רואה את הטייקונים דשנים ורעננים, הפוליטיקאים ועובדי המדינה שסייעו להם מקבלים תמורות במיליוני דולר בצורה חוקית, והמדינה הולכת לאבדון לנגד עינינו, עם פערים הולכי וגדלים, שכר הולך ונשחק, רמת חיים ומחירי דיור הולכים ועולים, חסכונות הולכים ומידללים עם ריבית אפס, עוני משווע, מדיה משוחדת פרט לאמיצים כגיא רולניק, מיקי רוזנטל, שלי יחימוביץ׳ ואחרים שבסוף מגיעים ברובם לכנסת ושם הם ״צועקים״ והשיירה עוברת, עם יכולת השפעה אפסית לעומת הימים שבהם היו במדיה. ישראל כבר מזמן אינה דמוקרטיה, לא בגלל שאנו מאבדים את הרוב היהודי ואם בני דודינו מהגדה יקבלו זכות הצבעה הם יביאו את חמאס לכנסת כמו בעזה, אם לא את דאע״ש ואת אל-קאעידה, וזו תהיה הפעם האחרונה שהכנסת תפתח את שעריה ליהודים וערבים. ישראל אינה דמוקרטיה כי היא נשלטת על ידי הטייקונים ואנו הפכנו כמו ארצות הברית לפלוטוקרטיה, כאילו שיש הבדל בין הדמוקרטים לרפובליקנים, בין המדיניות הניאו ליברלית של מפלגת העבודה בימים של ברק, של אולמרט, שרון או נתניהו. כל המפלגות הן היינו הך כיום ולכן אני לא הולך לכנסת אפילו לא לביקור. מה שאני חושב על הכנסת כתבתי בברכתי למחותני דני שכטמן שניסה להיבחר לנשיא, וצורפה לספרי זה.

לפיכך גם הפסקתי אחרי עשרים שנה של ניפוח בועות סבון שהתמוגגו באויר לעסוק באתיקה עסקית ומאז אני מרגיש הרבה יותר טוב. מאז שהתחרשתי הפסקתי כל פעילות של הוראה או הרצאה, השתתפות בישיבות ובכנסים. לא פרסמתי משנת 2014 שום מאמר באינטרנט או בעיתון, וכל הספרים שאני כותב לאחרונה עורכים בצורה טובה את כל פועלי עד אז, לרבות מה שלא פורסם כמו הקוד האתי של סיב״ט, אירועים ומאמרים שנכתבו אחרי שנת 2012 שבה פרסמתי את הספר האחרון שלי. גם הספר ההוא היה דיגיטלי והתפרסם באתרי אוניברסיטאות, ארגונים ובאתר שלי, כי הוצאות לאור לא מפרסמות יותר ספרים על אתיקה נשכנית, צדק חברתי וכלכלי, לפחות לא בארץ. הרבה יותר מספק לכתוב ספרי גיאוגרפיה, אוטוביוגרפיה, מסות על תיאטרון, מזרחיות, ביקורת שירה וספרות, סקירת הספרות המודרנית, הסרטים הטובים ביותר, הביוגרפיות הטובות ביותר, אפילו ספרי ילדים, וכמובן חומר בגודל של ספר על הסכסוך הישראלי פלשתינאי, כי גם זה נושא המאיים לחסל אותנו ברמת המדינה, החברה והפרט. או שמא יהיה זה פיצוץ במיכל האמוניה בחיפה, גם כן שערוריה שאין כדוגמתה, שבגלל הקשר של הון ושלטון לא עושים דבר לפתרון הבעיה ומסכנים את חיינו.

ברוח זאת הרשיתי לעצמי לרמוז לנוכלים בלטינית בפתח הרומן שלי בשנת 2001 כשציטטתי את קיקרו: ״אינך עושה דבר, אינך מתכנן דבר, אינך חושב דבר, מבלי שלא רק אשמע, אלא אף אראה ואבין זאת במלואו.״

Nihil agis, nihil moliris, nihil cogitas, quod non ego non modo audiam, sed etiam videam planeque sentiam.

אני אולי רואה ומבין במלואו, אבל בצוק העיתים כבר לא שומע, את כל מה שהם עושים, מתכננים וחושבים. לזכותי ולזכות מתי מספר כמותי אני יכול להגיד שיש כבר אלפים שרואים, שומעים ומבינים מה שקורה במדינה, אבל השיירה עוברת, המושחתים מתעשרים, מרחמים על מתי המספר שנתפשים והולכים לבית הסוהר לכמה חודשים, חלקם אף חוזר לפוליטיקה, ואני מאוד מקווה שלא ייתפשו בפרשיות שחיתות הרבה יותר חמורות מאלה שביצעו בעבר. תנועות המחאה נמוגו כחלום ליל קיץ, סתיו שפיר עושה עבודה מצויינת אבל לא מצליחה לשנות דבר, דפני ליף מדי פעם מתראיינת, חברי איציק ספורטא מופיע באופן קבוע בטלוויזיה, שולח חיצים לעבר כל המושחתים אבל כולם עוברים לסדר היום, לרבות הקולגות של איציק שמנדים אותו. בטחון אין, צדק אין, פשע יש, שחיתות יש, אז מה נשאר לעשות – לסיים את כתיבת ספרי זה שהוא קרוב לוודאי ספרי האחרון ולפרוש סופית לפנסיה בקריאה של אנה קרנינה ברוסית, סמטה בקהיר בערבית, זורבה היווני ביוונית, הביוגרפיה הענקית של אמיל זולא של מיטראן, יומנה של אנה פרנק בהולנדית, ספרים של סרטר, פרוסט, הוגו, בלזק, זולא, סקוט פיצג׳רלד, לורנס, תומס מאן, רמרק, סרבנטס, ורגאס ליוסה, אמאדו, מורנטה, מורביה, גתה, מחזות של שקספיר, אנוי, סובול, ברכט, פירנדלו, לורקה, שו, שירה של

משוררים מהאיטי, תרגומים של יצירות מופת בפפימנטו ובאספרנטו, הצהרת זכויות האדם בעוד כמה שפות...
וכמובן עוד כתבים בלטינית של קיקרו, בתקווה שגורלי לא יהיה מר כגורלו, של וירגיליוס, סנקה, טאקיטוס.
ובינתיים הקורא מוזמן לקרוא את הגיגיו של קיקרו על הזיקנה ושל יעקב קורי הצעיר בן ה- 17 שכותב
ברצינות תהומית על הזיקנה כאילו שאותותו הוא כבר הולך להיות זקן, בן 71 או 72 כפי שאני כיום. למה
דווקא לטינית גורמת לי לחשוב על הזיקנה? אולי בגלל שזאת שפה עתיקה? אולי בגלל שבעוד 50 שנה נזכה
להחליף רשמים על הבלי העולם עם קיקרו או וירגיליוס, שייקח אותי כמו בספרו של דנטה למסע בתופת,
ובכור המצרף. מה שבטוח הוא שלא אבקש מביאטריצ׳ה שתסייר אתי בגן העדן, כי גן העדן היה לי פה עלי
אדמות עם פיית הגשם שלי, באטריצ׳ה מישראל, רותי אשתי שלקחה עלם מתוסכל והפכה אותו לגבר מאושר.

3. LATIN, VIRGIL – THE AENEID, CICERO, ON OLD AGE

I enjoyed very much learning Latin, as it gave me the impression of being there, in Rome, two thousands year ago, sitting near Cicero in the Senate, hearing his first oration against Catiline, which I quoted in my novel and case studies, as it expressed exactly my current mood on how nothing the wrongdoers do, undertake and plan is a secret to me who not only hear, but also see and observe all their schemes. This is what I have done in my academic books, my novel, play, articles and satire, to unveil the scams of the unethical tycoons, executives and businessmen. I was the first one in the world to write a dissertation and academic books on the rules of the wrongdoing to minority shareholders, I have foreseen the corporate scandals of December 2001 and onwards, the causes to the Great Recession of 2007-2010, I have denounced their conduct when no one dared to do so in Israel, the US and France, exactly like Cicero did in the past.

[1.8] Quid? cum te Praeneste Kalendis ipsis Novembribus occupaturum nocturno impetu esse[13] confideres, sensistin illam coloniam meo iussu meis praesidiis, custodiis, vigiliis esse munitam? Nihil agis, nihil moliris, nihil cogitas, quod non ego non modo audiam, sed etiam videam planeque sentiam. IV. Recognosce tandem mecum noctem illam superiorem; iam intelleges multo me vigilare acrius ad salutem quam te ad perniciem rei publicae. Dico te priore nocte venisse inter falcarios--non agam obscure--in M. Laecae domum; convenisse eodem complures eiusdem amentiae scelerisque socios. Num negare audes? quid taces? Convincam, si negas. Video enim esse hic in senatu quosdam, qui tecum una fuerunt.

[1.8] What? When you were confident that by night assault Praeneste would be occupied by you on the 1st of November; you began to realize that upon my orders that colony was fortified by my guards and sentinels. Nothing you do, nothing you undertake, nothing you plan that I would not only hear but would indeed plainly see and observe. Recall with me please the night before last, you should realize my vigilance for the safety of the Republic was more keen that yours for its ruin. I say you, on that earlier night, entered among the Scythemakers; I should not be so vague, into the home of Marcus Laeca, met in this criminal folly with the same and, of his accomplices, several. Now do you dare deny it? Why are you silent? If you deny I shall refute. I see in fact, here in the Senate, certain men who were together with you.

I hope that my end will not be similar to Cicero's end. Cicero championed a return to the traditional republican government. Following Julius Caesar's death Cicero became an enemy of Mark Antony in the ensuing power struggle, attacking him in a series of speeches. He was proscribed as an enemy of the state by the Second Triumvirate and consequently executed by

soldiers operating on their behalf in 43 BC after having been intercepted during attempted flight from the Italian peninsula. His severed hands and head were then, as a final revenge of Mark Antony, displayed in the Roman Forum. "Luckily", my works, lectures and teaching don't have the impact of Cicero's speeches, and no one bothers too much to contradict me, as I am preaching to the desert. However, I have influenced thousands of readers of my books and thousands of students, and maybe I have sowed some seeds for a future reform. My approach to old age is similar to Cicero's who writes: "quo propius ad mortem accedam, quasi terram videre videar aliquandoque in portum ex longa navigatione esse venturus." As I approach nearer to death I feel like a voyager at last in sight of land and on the point of reaching harbor after a long journey. And Cicero continues – "When that end comes, all that is left is what you have achieved by virtue and good deeds. Whatever span is alloted to a man he should be content. Intelligence and reason and prudence inhere in the aged; if there were no elders there could be no communities at all. That is why old age can transcend youth in courage and fortitude. I was informed also of the discourse on the immortality of the sould delivered on the last day of his life by Socrates, whom the oracle of Apollo has pronounced the wisest of men. Or do you suppose, to take an old man's privilege of boasting, that I would have undertaken such vast labors, day and night, at home and abroad, if I were going to limit my glory by the bounds of my life? But my soul somehow always strained to look forward to posterity, as if it would really live only when it departed from life. I do not regret having lived, for I have so lived that I cannot think I was born in vain. If I err in believing men's souls to be immortal, I err willingly. Old age is the closing act of life, as of drama, & we ought to leave when the plays grow wearisome, especially if we have had our fill."

And what do I think about death, at the age of 71? I prefer to bring here the quote on what I thought about death at the age of 17 (as opposed to 71), and wrote in my Diary, which I read recently after more than 50 years… It is not quite Cicero, nor is it written in Latin, but rather in Hebrew, another ancient language. At the end of the quote, I wrote a contemporary remark: "I am not afraid of dying. I am afraid of the torments before dying. If I die suddenly – it will do me nothing. I will of course do anything that this will not happen to me, as I am not a coward and do not leave the campaign from the beginning. But if, God forbids, it will happen I will not feel sorry. I am indifferent now, at the age of 17.5 towards death and of course to what happens after dying as I think that there is nothing. If death will come to me and I could do nothing to prevent it, all the more so – let it come. I will encounter it strong and steady. That is what I say when death is far away from me. We'll see what I'll say when death will be close. If death comes, I'll go to the nothingness. Because sorrow and joy are equal in life, I'll lose nothing if I die, and then there will be no joy nor sorrow. I am afraid from agony and sickness, this yes. Now I think that torments are preferable because of the happiness that will ensue after them according to the rule of equilibrium. Life is + and -, that ultimately amount to 0. Death is always 0. But death does not disturb me too much now. There is not even one soul in the world who is so dear to me that I'll feel sorry if I leave her and die. Nothing ties me up to home, city or the word. **Who writes those lines – a boy of 17.5 or an old man of 68.5? Even today I am not afraid of death, nevertheless I'll do everything to prevent it because of the sorrow that it will bring to my wife, children and grandchildren, to some of my friends, readers, students, & to me also…"**

Latin is also the Aeneid by Virgil, as Greek is the Odyssey by Homer. The ***Aeneid*** is a Latin epic poem, written by Virgil between 29 and 19 BC, that tells the legendary story of Aeneas, a Trojan who travelled to Italy, where he became the ancestor of the Romans. It comprises 9,896 lines in dactylic hexameter. The first six of the poem's twelve books tell the story of Aeneas's wanderings from Troy to Italy, and the poem's second half tells of the Trojans' ultimately victorious war upon the Latins, under whose name Aeneas and his Trojan followers are destined to be subsumed. The hero Aeneas was already known to Greco-Roman legend and myth, having

been a character in the *Iliad*, composed in the 8th century BC. Virgil took the disconnected tales of Aeneas's wanderings, his vague association with the foundation of Rome and a personage of no fixed characteristics other than a scrupulous *pietas*, and fashioned this into a compelling founding myth or national epic that at once tied Rome to the legends of Troy, explained the Punic wars, glorified traditional Roman virtues and legitimized the Julio-Claudian dynasty as descendants of the founders, heroes and gods of Rome and Troy. We bring here an extract and a link to the Latin text in full and English translation in full:

Primus ibi ante omnis magna comitante caterva
Laocoon ardens summa decurrit ab arce,
et procul 'o miseri, quae tanta insania, cives?
creditis avectos hostis? aut ulla putatis
dona carere dolis Danaum? sic notus Ulixes?
aut hoc inclusi ligno occultantur Achivi,
aut haec in nostros fabricata est machina muros,
inspectura domos venturaque desuper urbi,
aut aliquis latet error; equo ne credite, Teucri.
quidquid id est, **timeo Danaos et dona ferentis**.'
sic fatus ualidis ingentem viribus hastam
in latus inque feri curvam compagibus alvum
contorsit. stetit illa tremens, uteroque recusso
insonuere cavae gemitumque dedere cavernae.
et, si fata deum, si mens non laeva fuisset,
impulerat ferro Argolicas foedare latebras,
Troiaque nunc staret, Priamique arx alta maneres

Urge diverse counsels, and in parts divide,
Lo, from the citadel, foremost of a rout,
Breathless Laocoon runs, and from afar cries out;
"'Ah! wretched townsmen! do ye think the foe
Gone, or that guileless are their gifts? O blind
With madness! *Thus* Ulysses do ye know?
Or Grecians in these timbers lurk confined,
Or 'tis some engine of assault, designed
To breach the walls, and lay our houses bare,
And storm the town. Some mischief lies behind.
Trust not the horse, ye Teucrians. Whatso'er
This means, **I fear the Greeks, for all the gifts they bear**.'
"So saying, his mighty spear, with all his force,
Full at the flank against the ribs he drave,
And pierced the bellying framework of the horse.
Quivering, it stood; the hollow chambers gave
A groan, that echoed from the womb's dark cave,
Then, but for folly or Fate's adverse power,
His word had made us with our trusty glaive
Lay bare the Argive ambush, and this hour
Should Ilion stand, and thou, O Priam's lofty tower!

We can hear not only Cicero's texts in Latin, but listen also to Carmina Burana with a translation from Latin to English, Miserere Mei Deus with a translation into Spanish, and Mozart's Requiem with an English translation. So, Latin that was once, not so long ago, a language taught at high schools in England and France, lives not only in the Vatican, but also in the concert halls.

פורטוגזית, ז׳ורז׳ה אמאדו, ביקור, קרנבל בריו, על אושר

הקשר שלי לפורטוגל וברזיל התפתח בהדרגה והוא לא היה כה חזק כמו הקשר שלי לספרד ולאמריקה הלטינית. הדודים שלי היגרו ממצרים לברזיל והיה לנו איתם קשר מכתבים. אחרי מלחמת ששת הימים הם באו מספר פעמים לבקר אותנו בישראל ודודה אחת אף ניסתה להשתקע בישראל במשך כמה שנים וחזרה לברזיל. בסופו של דבר בת דודה אחת השתקעה בישראל עם בעלה והילדים. דיברנו איתם כמובן בצרפתית, ופה ושם הבנתי את דבריהם בפורטוגזית כאשר הם דיברו ביניהם. באחד ממסעותי לדרום אמריקה בענייני עסקים קפצתי לביקור לסאו פאולו לבקר את הסניף שלנו בברזיל ובאותה הזדמנות אף ביקרתי את כל הדודים לראשונה ולאחרונה בחיי עד כה. פרט לכמה ימים ששהיתי בריו ובסאו פאולו לא ביקרתי ביקור תיירותי בברזיל ואני מקווה שעוד אזכה לבקר בארץ הנפלאה הזאת ולתור אותה לאורכה ולרוחבה מהאמוזנס ועד מפלי איגואסו, מסלבדור ועד הקרנבל של ריו. אני מאוד אוהב סרטים ברזילאים ובמיוחד אני אוהב מוסיקה ברזילאית, ריקודים ברזילאים, ומכיר מספר שירים בעל פה. בפורטוגל טיילנו בטיול מאורגן נפלא לאורכה ולרוחבה של הארץ, עם מדריכה מעולה שהייתה עוד יותר פוליגלוטית ממני, ולהבדיל ממני שלטה על בוריין בכעשר שפות. מכיוון שבקבוצה שלנו בחברת התיירות האמריקאית היו תיירים מארצות הברית, ברזיל, צרפת, איטליה, ספרד וישראל (לא, היא לא דיברה עברית), היא תיארה כל מקום ודיברה בכל נושא בחמש שפות: אנגלית, צרפתית, ספרדית, איטלקית ובסוף פורטוגזית בשביל הברזילאים. בתום שבועיים יכולתי להבין בצורה כמעט מושלמת פורטוגזית כי המעבד בראש שלי מצא את ההקשרים בין כל חמש השפות.

חזרה בישראל רכשתי ספר עם קלטת ולמדתי פורטוגזית בצורה מזורזת כאשר עברתי בהצטיינות את כל המבחנים שבספר, פתרתי את כל התרגילים, ואני מסוגל לקרוא בצורה שוטפת ספרים של מיטב הסופרים של פורטוגל וברזיל. אני חש קירבה יתירה לפורטוגל בעקבות מה שהתחוור לי בעת ביקורי בפורטוגל, כאשר קפצנו לביקור באופן פרטי בקוריה הסמוכה לגבול וגיליתי את בית הכנסת, שכנראה משפחתנו היגרה מקוריה לפורטוגל הסמוכה, הפכנו בצוק העיתים לאנוסים, ורק אחרי הרפתקאות וסבל רב, הצלחנו כנראה לברוח בעזרת דונה גרציה לאיטליה, יוון ותורכיה שם שכנה משפחתנו במשך מאות שנים עד אשר היגרנו שוב למצרים, ברזיל, צרפת וישראל. כמובן שאלה השערות בלבד שלא מסתמכות על נתונים מדעיים. מעניין לציין כיצד אותו עם הוא מחד עצוב ומלנכולי בדרך כלל בפורטוגל ושמח ותוסס בברזיל. אבל זה לא בדיוק אותו עם, בפורטוגל הם כמעט כולם פורטוגלים, בעוד כמחצית מהאוכלוסיה בברזיל הם בני תערובת, אינדיאנים

ושחורים והמחצית הלבנה הם בעיקר פורטוגלים אך גם מהגרים רבים מאיטליה, ספרד, גרמניה, אוקראינה, רוסיה, פולין, סין, יפן, ארצות ערב ויהודים. כנראה שמיזוג גלויות זה, עם מינון גבוה של שחורים ובני תערובת גורם לכך שהאוכלוסיה מאושרת על פי מדדי האושר, למרות העוני הרב, האלימות, המצב הכלכלי הקשה, ואי היציבות הפוליטית השוררים בארץ. גם הספרות הפורטוגזית והברזילאית עד כמה שאני מתרשם מהספרים שקראתי בהן שונה בצורה מהותית בהתאם לאותה חלוקה, שלא לדבר על סאראמאגו שגם ראיתי אישית בבית המלון שהוא עוכר שמחה, פרט לזאת שהיה שונא ישראל. מה שמעניין הוא שגם בני הדודים שלי קיבלו במשך השנים את המזג הברזילאי השונה בצורה מהותית מהמזג היהודי מצרי הקר והמחושב.

בכלל, אם לדבר בסטראוטיפים, במשפחה המעורבת שלנו, אני הספרדי קר ומחושב כי כנראה המזג המצרי גובר על הספרדי, ואילו אשתי האשכנזיה שמחה ותוססת כי כנראה המזג הרומני גובר על היידישאי. מה שמוזר הוא שבין 13 הארצות הכי מאושרות בעולם אנו מוצאים את 9 הארצות הכי אתיות (דנמרק, נורוויגה, שוויץ, הולנד, שוודיה, קנדה, פינלנד, אוסטרליה, ניו זילנד) – זה לא מפליא כי האתיקה משתלמת גם במדד האושר, אבל גם את ישראל ואת קוסטה ריקה העניה. איך ישראל על כל מלחמותיה, הטרור, הניאו ליברליות המשתוללת, ההדרדרות בשוויון, העוני המשווע, הפערים והניכור עם ערבים, חרדים, מזרחים ועולים מרוסיה ואתיופיה, הבריאות השוקעת, החינוך הנסוג, השחיתות בממשל ובעולם העסקים, בעיות דת ומדינה, מלחמות היהודים בכנסת, האקולוגיה המסרטנת בייחוד בחיפה, היא אחת המדינות הכי מאושרות בעולם זה אחד מפלאי תבל. לי יש גירסה שאני כותב אותה לא פעם שישראלי תמיד ישוויץ במה שיש לו גם אם יש לו מכונית מקרטעת, אישה קסנטיפה, קבוצת כדורגל חובבנית, משכורת מינימום, שיכון בפרברים, ולעולם לא יודה שהוא לא מאושר, כי כל מה שיש לו זה הגדרתית הטוב ביותר. אני האחרון שצריך להתלונן כי באמת על פי כל הפרמטרים אני צריך להרגיש מאושר, מה עוד שאני חי בישראל, גר ברחוב קוסטה ריקה בפינת רחוב שוודיה, בשכונת דניה, לא רחוק מרחוב הולנד, רחוב פינלנד, רחוב נורווגיה, בפאתי שוויצריה הקטנה, והארצות שהכי נהניתי לבקר בהן הן ארצות אלה, אוסרטליה, ניו זילנד וקנדה, אם כי בקוסטה ריקה עוד לא ביקרתי אבל זה בתכנון. ברזיל היא בין 30 המדינות הכי מאושרות, למרות העוני הכבד, השחיתות וכל הבעיות, אבל גם מדינות דרום אמריקה אחרות כמכסיקו, פנמה, ונצואלה וארגנטינה העניות, המושחתות, עם האלימות והפערים.

5. PORTUGUESE, JORGE AMADO, ANTECEDENTS, VISIT, UMA CASA PORTUGUESA, SAMUEL USQUE, RIO CARNIVAL, A FELICIDADE – ON HAPPINESS INDEX

Reading in Portuguese – Consolacam as tribulacoens de Israel by Samuel Usque, O guarani by Jose de Alencar, Viagens na minha terra by Almeida Garrett, A reliquia by Eca de Queiroz, Dom Casmurro by Machado de Assis, Os Lusiadas by Luis de Camoes. **Read recently** - Jubiaba by

Jorge Amado, O crime do padre Amaro by Eca de Queiroz, A aventura Portuguesa by Augusto Pereira Brandao, Mensagem by Fernando Pessoa.

The first book read in Portuguese was: Dona flor e seus dois maridos by Jorge Amado. When you study a new language you are carried on the wings of the muses to a new country, and reading a book, a play or a poem, you feel submerged by the new atmosphere. With Portuguese you benefit from two atmospheres – from Brazil and Portugal. And indeed, you cannot find two greater opposites than the Brazilian and Portuguese literature. Dona Flor or Jubiaba are completely opposite to O crime do padre Amero, but we shouldn't be surprised as Samba and Fado are also opposites, as we can see from the links in the Music chapter of this book. Dona Flor is first of all extremely funny to read, but there is much more than humor, you can get in a nutshell the gist of Brazilian's ambience and carnival right away from the first page as brought here. Vadinho, Dona Flor's first husband, died (on page 1 of the book…) one Sunday of Carnival, in the morning, when dressed like a Bahian woman, he was dancing the samba, with the greatest enthusiasm, in the Dois de Julho Square, not far from his home… When Vadinho, the liveliest of the lot, saw the group coming he chose a partner a heavily rouged Romanian, a big one for she was a mass of golden sequins, and announced: "Here I come, my Russian from Tororo". The English translation is accurate but it is incomparable to the Brazilian original – as "fantasiado de baiana" is definitely not equivalent to "when dressed like a Bahian woman"…

Vadinho o primeiro marido de Dona Flor, morreu num domingo de carnaval, pela manhã, quando, fantasiado de baiana, sambava num bloco, na maior animação, no Largo Dois de Julho, não longe de sua casa. Não pertencia ao bloco, acabara de nele misturar-se, em companhia de mais quatro amigos, todos com traje de baiana, e vinham de um bar no Cabeça onde o uísque correra farto à custa de um certo Moysés Alves, fazendeiro de cacau, rico e perdulário.
O bloco conduzia uma pequena e afinada orquestra de violões e flautas; ao cavaquinho, Carlinhos Mascarenhas, magricela celebrado nos castelos, Ah! um cavaquinho divino. Vestiam-se os rapazes de ciganos e as moças de camponesas Húngaras ou romenas; jamais, porém, húngara ou romena ou mesmo búlgara ou eslovaca rebolou como rebolavam elas, cabrochas na flor da idade e da faceirice. Vadinho, o mais animado de todos, ao ver o bloco despontar na esquina e ao ouvir o ponteado do esquelético Mascarenhas no cavaquinho sublime, adiantou-se rápido, postou-se ante a romena carregada na cor, uma grandona, monumental como uma igreja - e era a Igreja de São Francisco, pois se cobria com um desparrame de lantejoula doirada -, anunciou:
- Lá vou eu, minha russa do Tororó...

I didn't know until recently that I had Portuguese ancestry. I knew that probably my family came from Coria in Spain, but only when I visited the town and assisted the town's archeologist to discover the ancient synagogue, I learned that as Coria is very near Portugal, the Jews from Coria when they were expelled from Spain in 1492 opted to go to Portugal, which received the Jews willingly. Only five years later, in 1497, the Portuguese king decided to convert by force all the Jews to Christianity, without giving them the choice to leave the country. So, probably, my ancestors were Marranos/Conversos/Anusim and left Portugal only dozens of years later, with the help of Dona Gracia Mendes who assisted them in fleeing to Italy, Greece and Turkey, where my ancestors settled. Apparently, my antecedents are Spanish (Coria), Portuguese (Marranos), Italian (uncles/part of my family), Greek (mother), Turkish (father), and Israelis (country of residence and of course of my Jewish ancestors). I was born in Egypt, my culture was primarily French, my business environment is American, my wife is Romanian, her father was born in a town now in Ukraine, my professional mentality is German, my socioeconomic ideals are Scandinavian, and my grandchildren have also antecedents from Iraq, Argentina, Lithuania, Russia, Poland, etc. In short, quite a cosmopolitan mix, making me a man of the world!

My wife and me enjoyed very much a tour of a couple of weeks in Portugal, we had a fantastic guide, a descendant of the family of Jeanne d'Arc, and we visited all Portugal from north to south. What a fantastic country, so interesting, so beautiful, the people were very nice, and I noticed for the first time that I can understand Portuguese quite well. The tourists were French, American, Italian, Argentinian and Brazilian, so – the guide who spoke perfectly all those languages started to explain about every site in English, then in French, afterwards in Italian, in Spanish, and finally… in Portuguese for the Brazilians. By the end of the explanations in the first four languages that I knew also very well I knew by heart all the descriptions of the site, and when the guide spoke at last in Portuguese I noticed that I understand perfectly what she was telling. I couldn't speak Portuguese of course, because for a Spanish/Italian speaker it is quite difficult to pronounce the words in the right accent, but I could understand. Before that, I have visited Brazil only for a few days in Rio and visited my family in Sao Paulo (my aunts, uncles, and cousins) with whom I spoke of course in French as they came from Egypt (it sounds funny, but it is true), and was not exposed to Portuguese, as the tours in Rio were in English. I enjoyed Rio, as one of the most beautiful cities that I have ever seen, the scenery looked exotic and sensual, the Brazilians seemed happy, but I didn't feel there at home as I felt in Portugal, where the only thing missing in my visit there was perhaps to find like in Coria – uma casa portuguesa - a Portuguese home, maybe the home of my ancestors in the beautiful town of Castelo de Vide, which is opposite to Coria and has a synagogue very similar to the synagogue of Coria.

Uma Casa Portuguesa

Numa casa portuguesa fica bem,
pão e vinho sobre a mesa.
E se à porta humildemente bate alguém,
senta-se à mesa co'a gente.
Fica bem esta franqueza, fica bem,
que o povo nunca desmente.
A alegria da pobreza
está nesta grande riqueza
de dar, e ficar contente.

Quatro paredes caiadas,
um cheirinho à alecrim,
um cacho de uvas doiradas,
duas rosas num jardim,
um São José de azulejo,
mais o sol da primavera...
uma promessa de beijos...
dois braços à minha espera...
É uma casa portuguesa, com certeza!
É, com certeza, uma casa portuguesa!

A Portuguese house

In a Portuguese home, it looks good
to have bread and wine on the table.
And if someone humildly knocks at the door
we invite them to sit at the table with us.
This frankness looks good, so good ,
the frankness which people never deny.
The joy of poverty
is this great richness
of being generous and feeling happy.

Four whitewashed walls,
a sweet smell of rosemary,
a bunch of golden grapes
two roses in a garden,
a statue of St. Joseph in ceramics,
and the sun of the spring in addiction ...
a promise of finding kisses...
two open arms waiting for me...
This is a Portuguese home, certaily!
This is, surely, a Portuguese home!

Samuel Usque, the author of the most well-known Portuguese book about the sorrows of the Portuguese Jews – Consolation for the Tribulations of Israel, published his book in Ferrara, in 1553, with the assistance of Dona Gracia Mendes, the richest woman in the world at this time, and he dedicated it to this Lady, who probably assisted also my ancestors to flee Portugal and settle in Italy, Greece and Turkey. Usque was born in Lisbon in 1500, was a Portuguese marrano, as my ancestors. Usque wrote in prose inspired by the Bible's text, the holy literature and the classics, in order to tell the story of the Jewish people, persecuted and tortured by the Inquisition

in Portugal and Spain, and expressed the hope to return to the Holiland, which was practically unknown. The book is perceived as a masterpiece of the Portuguese and Jewish literature.

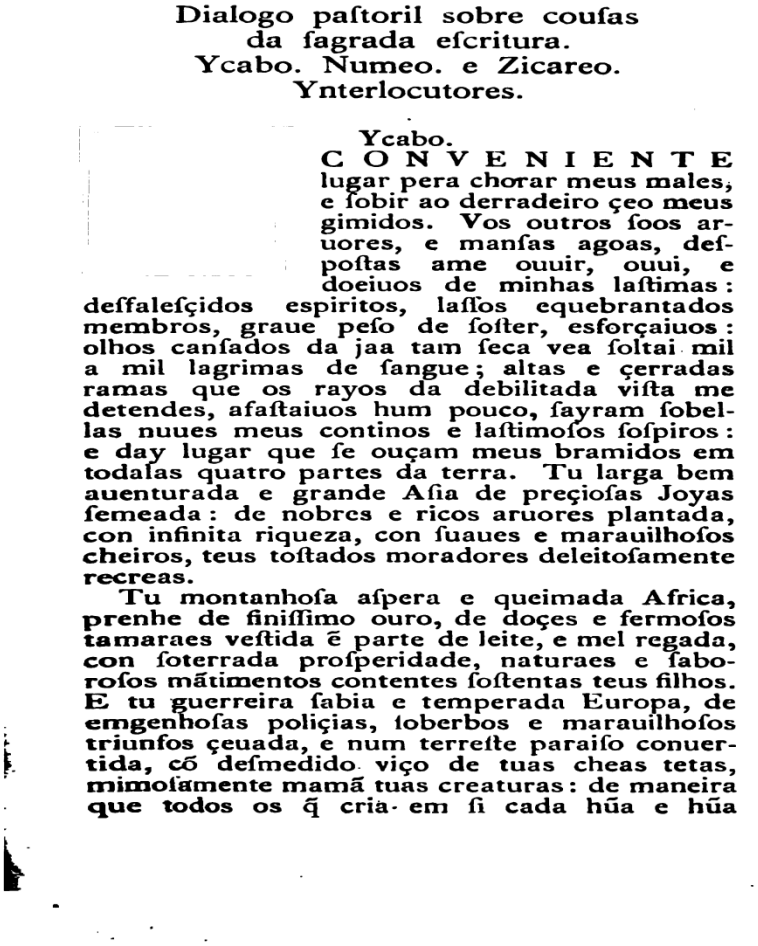

Dialogo paſtoril sobre couſas
da ſagrada eſcritura.
Ycabo. Numeo. e Zicareo.
Ynterlocutores.

Ycabo.

CONVENIENTE lugar pera chorar meus males, e ſobir ao derradeiro çeo meus gimidos. Vos outros ſoos aruores, e manſas agoas, deſpoſtas ame ouuir, ouui, e doeiuos de minhas laſtimas: deffaleſçidos espiritos, laſſos equebrantados membros, graue peſo de ſoſter, esforçaiuos: olhos canſados da jaa tam ſeca vea ſoltai mil a mil lagrimas de ſangue; altas e çerradas ramas que os rayos da debilitada viſta me detendes, afaſtaiuos hum pouco, ſayram ſobellas nuues meus continos e laſtimoſos ſoſpiros: e day lugar que ſe ouçam meus bramidos em todalas quatro partes da terra. Tu larga bem auenturada e grande Aſia de preçioſas Joyas ſemeada: de nobres e ricos aruores plantada, con infinita riqueza, con ſuaues e marauilhoſos cheiros, teus toſtados moradores deleitoſamente recreas.

Tu montanhoſa aſpera e queimada Africa, prenhe de finiſſimo ouro, de doçes e fermoſos tamaraes veſtida ẽ parte de leite, e mel regada, con ſoterrada proſperidade, naturaes e ſaboroſos mãtimentos contentes ſoſtentas teus filhos. E tu guerreira ſabia e temperada Europa, de emgenhoſas poliçias, ſoberbos e marauilhoſos triunfos çeuada, e num terreſte paraiſo conuertida, cõ deſmedido viço de tuas cheas tetas, mimoſamente mamã tuas creaturas: de maneira que todos os q̃ criã em ſi cada hũa e hũa

At my birthday, a friend who liked very much Brazilian music, sang to me in Portuguese one of the songs I like the most – A Felicidade, about the sadness of quarta-feira, the day after the Carnaval, which is probably the sadest day in Brazil. I joined her, as I knew by heart the words, this was filmed, but as I am not yet Vinicius de Moraes,Tom Jobim, or Gal Costa, I decided not to put this outstanding performance on YouTube, unless the public requests it explicitly. The Carnival in Rio de Janeiro is the most famous festival in the world, held before Lent every year, considered the biggest carnival with two million people per day on the streets. The first festivals of Rio date back to 1723. The typical Rio carnival parade is filled with revelers, floats and adornments from numerous samba schools which are located in Rio (more than 200 approximately, divided into 5 leagues/ divisions). A samba school is composed of a collaboration of local neighbours that want to attend carnival together, with some kind of regional, geographical common background. There is a special order that every school has to follow with their parade entries. Each school begins with the "comissão de frente" ("Front Commission" in English), that is the group of people from the school that appear first. Made of ten to fifteen people, the "comissão de frente" introduces the school and sets the mood and style of their presentation. These people have choreographed dances in fancy costumes that usually tell a short story. Following the "comissão de frente" is the first float of the samba school, called 'abre-alas'. Incorporated into every aspect of the Rio carnival are dancing and music. The most famous

dance is carnival samba, a Brazilian dance with African influences. The samba remains a popular dance not only in carnival but in the ghettos outside of the main cities. These villages keep alive the historical aspect of the dance without the influence of the western cultures.

A Felicidade /Happiness/Vinicius de Moraes

Tristeza não tem fim	Sadness has no end
Felicidade sim	Happiness yes
A felicidade é como a gota	Happiness is like a drop
De orvalho numa pétala de flor	Of dew on a flower petal
Brilha tranquila	Shines quietly
Depois de leve oscila	After light oscillates
E cai como uma lágrima de amor	And falls like a tear of love
A felicidade do pobre parece	Happiness of the poor seems
A grande ilusão do carnaval	The great illusion of Carnival
A gente trabalha o ano inteiro	We work all year
Por um momento de sonho	For a dream moment
Pra fazer a fantasia	To make the fantasy
De rei ou de pirata ou jardineira	Of king or pirate or gardener
Pra tudo se acabar na quarta-feira	For everything was finished in Wednesday
Tristeza não tem fim	Sadness has no end
Felicidade sim	Happiness yes
A felicidade é como a pluma	Happiness is like a feather
Que o vento vai levando pelo ar	That the wind lifts into the air
Voa tão leve	Flying so light
Mas tem a vida breve	But life is short
Precisa que haja vento sem parar	It needs to have the wind without stopping
A minha felicidade está sonhando	My happiness is dreaming
Nos olhos da minha namorada	In the eyes of my lover
É como esta noite, passando, passando	It is like tonight, passing, passing
Em busca da madrugada	In search of the dawn
Falem baixo, por favor	Keep it down, please
Pra que ela acorde alegre com o dia	For her to wake up happy as the day
Oferecendo beijos de amor	Offering kisses of love
Tristeza não tem fim	Sadness has no end
Felicidade sim	Happiness yes

And happiness is a subject that I refer to it very often in my book. I knew once a woman who was Brazilian and all her life pursued happiness, enjoying life, always optimistic, never complaining. That woman, let's call her Gabriela, had plenty of friends, every night went out, played cards, went to nightclubs, danced and lived fully. She had a relative with the same name Gabriela in Israel. She admonished her often for her lavish life, as she had no friends, almost never went out, and lived a very frugal life. The Brazilian used to answer her "we live only once" and indeed she died quite young at the age of 60. Her husband married again shortly after and lived happily for another 20 years. The Israeli died at the age of 86. Well, you can ask what is better, to live in a carnival for 3 days or to live in quarta-feira much longer, but this is another

question. Happiness and joy is a question of attitude. I know a man, let's call him Naguib, who lives in Beirut and he is very happy, always telling his friends "Carpe Diem". As he comes from the Middle East he probably knows what is malocchio/mauvais oeuil/ain ara/the evil eye. I appreciate his good humor especially because he lives in Beirut, the Hell on Earth (like Syria, Yemen, Iraq and Afghanistan...) and he is still happy, while I would be afraid from the malocchio. If Naguib lives in hell we in Israel live in purgatorium (Paradise is Switzerland and New Zealand), and the funny thing is that the Israelis are no. 11 in the world in the survey on happiness. Freud would say that we are masochists, but honestly I believe that it is because an Israeli can never admit that he has made a wrong choice. If he has a car, it is the best in the world. If he works somewhere it is better than Google. His wife is Sophia Loren (today?) and his country is the best in the world. I, personally, because of my mother's upbringing, believe in malocchio and never admit that I am happy, always complaining about something: money, health, tycoons, or politics. It is called in Ladino - viven los yoradores - but the Ashkenazis have excelled in that to perfection, always complain and you'll live happily but never enjoy it. So, I would say Lacrimo/Deploro Diem. I would refer now to the Happiness Index and analyze it.

Happiness Index (rank) – 2010-2012. The World Happiness Report is a measure of happiness published by the UN Sustainable Development Solutions Network. The report outlined the state of world happiness, causes of happiness and misery, and policy implications. The index is based on economics, psychology, survey analysis, national statistics, progress, mental illness, objective benefits of happiness, the importance of ethics, policy implications, subjective well-being and the Human Development Report. Six key variables explain three-quarters of the variation in annual national average scores over time and among countries: real GDP per capita, healthy life expectancy, having someone to count on, perceived freedom to make life choices, freedom from corruption, and generosity. The scale runs from 0 to 10, while 10 is perfect happiness, and the highest ratio ranks no. 1. I don't fully agree with it, but that's what we have, so we'll stick to it.

The term "gross national happiness" was coined in 1972 by Bhutan's king who opened Bhutan to the age of modernization. He used this phrase to signal his commitment to building an economy that would serve Bhutan's unique culture based on Buddhist spiritual values. The message originally was that happiness is more important than economic development. Through the contribution of many western and eastern scholars the concept developed into a full socioeconomic development framework. Bhutan is the only country in the world that has a "GNH", Gross National Happiness. It measures people's quality of life and makes sure that material and spiritual development happen together. Bhutan has done an amazing job of finding this balance. Bhutan is ranked as the happiest country in all of Asia and the eighth happiest country in the world according to Business Week. In the following paragraphs we analyze the World Happiness Report, measuring happiness and published by the UN. The index is based on economics, psychology, national statistics, progress, ethics, subjective well-being and the Human Development Report. And who is missing from this report? Surprise, surprise - Bhutan!

But, long before the king of Bhutan, Aristotle wrote in his book "Ethics" that "man aspires to be happy in the sense of eudaimonia, happiness, as the summum bonum of his existence. Happiness is not identical to pleasure, and the ethical man will aspire to live a happy life but not necessarily a pleasurable life. Happiness is not the end of each action, but it is nevertheless the supreme goal of life." (Cory Jacques, *Activist Business Ethics*, p. 63, Springer, 2005). So, if happiness is the sense of life, one would think that the happiest countries in the world are the best countries, even if in the other parameters they don't perform so well. But, in our case, the most ethical countries manage to be the happiest, and the most democratic, and the richest, and the most peaceful, and the most equal and ethical! Quite an achievement, proving once again that Ethics Pays.

The 13 happiest countries in the world include 9 of the 11 most ethical countries – Denmark, Norway, Switzerland, Netherlands, Sweden, Canada, Finland, Australia and New Zealand. And who are the additional 4 happy countries? Austria, ranking 23 in Transparency International/TI's index and one of the richest countries, Iceland – the fifth Scandinavian country (all the 5 Scandinavian countries are comprised in the 9 most happy countries) and no. 12 in TI's index. Israel, ranking 37 in TI's index, and among the last countries in the Global Peace Index, but one of the most advanced countries in the world. Costa Rica, ranking 47 in TI's index and having an average GDP PPP per capita of $13,000. If we analyze the 30 happiest countries down to no. 30 – Singapore (TI – 7) – we find as a rule that the most ethical countries are also the happiest – 22 out of the 26 most ethical countries - are part of the 30 happiest countries of the world.

But, in addition to Israel and Costa Rica which are quite ethical, we find in the list of the 30 happiest countries - corrupt countries like Mexico (TI – 103), Panama (TI – 94), Venezuela (TI – 161!) , Argentina (TI – 107), Oman (TI – 64) and Brazil (TI – 69). All of them, except Oman, are Latin American countries, and we wonder if it has something to do with the happy mentality of those states, living in a "Carnival". Speaking of mentality, is this the reason that 3 of the most ethical countries - the Far Eastern states of Singapore, Hong Kong and Japan, rank rather low in the happiness index: no. 30, 64 and 43 respectively? Or maybe there are other reasons as well?

In this index we notice, as in most of the other indices, that the least happy countries are also the most corrupt: Togo, Central African Republic, Burundi, Tanzania, Guinea, Syria, Madagascar, Afghanistan, Yemen, Chad, Cambodia, Sri Lanka, Niger, Nepal, Liberia, Mali.., but we find also among the least happy countries states that are ethical like Botswana (TI – 31) or quite unethical as Rwanda (TI – 55), Bulgaria and Senegal (TI – 69), Georgia (TI– 50). So, in most of the cases ethics and a good conscience bring also happiness and wealth, while corruption brings misery and poverty, or as Marcel Pagnol's Topaze taught his young students: L'argent ne fait pas le bonheur – Money doesn't bring happiness. But, because of your state of mind, you can reach happiness without being rich, as we see in the Budhist Bhutan and the happy Latin American countries, and you can be quite unhappy even if you live in a rich country as Japan. In those cases ethics doesn't influence too much happiness, but as a rule - ethics causes also happiness.

It is not a sheer coincidence that the poorest countries and most corrupt Latin American countries rank very high in the happiness index. In the list of the 100 most unhappy states we find only four Latin American countries: Haiti (80% poverty), Dominican Republic (34%), Honduras (65%) and Nicaragua (46%) – one would tend to conclude that with such high rates of poverty you cannot be happy regardless of your state of mind. But if we examine the 55 happiest countries we find there most of the very poor, unequal and unethical Latin American countries – Peru (31%), Paraguay (35%), Bolivia (51%), El Salvador (36%), Ecuador (29%), Guatemala (54%), Suriname (70%, how can you be happy with such a huge level of poverty, squeezed in the happiness rank of 40 between the rich South Korea and Czech Republic?), Colombia (32%), Argentina (30%), Brazil (I can't understand how it is only 21%, but it is still perceived as one of the countries with the highest number of poor people), Venezuela (32%) and Mexico (48%).

In the same bracket of about $7,000 GDP PPP per capita we find Guatemala (TI – 115, poverty – 54%), El Salvador (TI – 80, poverty – 36%) and Bhutan (TI – 30, poverty – 23%) that are ranking among the 55 happiest countries in the world, while Swaziland (TI – 69, poverty – 69%) ranks 100, Morocco (TI – 80, poverty – 15%) ranks 99, Armenia (TI – 94, poverty – 34%) ranks 128 and Georgia (TI – 50, poverty – 10%) ranks 134, in the list of the most unhappy countries of the world. So, is it a question of mentality or of ethics after all, can we find a clear correlation?

We found in this book that at the extremes – the happiest countries are also the most ethical and the richest, while the most unhappy countries are also the most corrupt and the poorest. But

between the extremes we find cases that are not as clearcut as in the extremes. It is worthwhile to mention that China ranks 93 in the happiness index compared to 111 for India, as the poverty overcomes probably the mentality, and the theocratic state of Iran ranks 115 even below the much poorer India, as religion doesn't make the Iranians so happy after all, and I will not consider what is promised to all the Shahids when they reach paradise after killing the foes… Poverty affects very much happiness – Egypt (130), Liberia (133), Congo Brazaville (129) and Sudan (124) - most of the 40 least happy countries are very poor African states, while most of the European and Anglo-Saxon states are very happy, except Bulgaria (144), Hungary and the former Yugoslavian states, maybe because they still live in the trauma of communism or war.

We refer to Bhutan in the analysis of World Happiness, but many people should ask themselves what do they prefer – to live in a country like Bhutan, one of the happiest countries in the world, ranked by TI as no. 30 in the corruption perception index (close to France – 26), with a GDP per capita of only $7,000 (but with a GDP growth rate of 6%), and an Internet penetration rate of only 30%, or to live in a modern country like South Korea, one of the richest countries in the world, with a GDP PPP per capita of $35K, with an Internet penetration rate of 85%, ranked 41 in the world happiness report and 43 in TI's ethical report? What is better, a high degree of happiness or a high degree of development? Can we combine both of them? We saw above that the answer is absolutely – Yes! The 11 most ethical countries in the world are also the most modern and the happiest as well, especially the Scandinavian countries who win all the trophies. Like the Swedish Abba song "the winner takes it all", Sweden, Norway, Denmark and Finland – the Scandinavian countries are the best in almost all parameters: they are not only the most ethical, happiest, richest, most democratic, with the highest equality in income and gender, but they are also the most modern, most competitive and with the highest efficiency records.

And we'll finish this chapter on happiness with some proverbs I liked most on this subject:

“Happiness is when what you think, what you say, and what you do are in harmony.”
― Mahatma Gandhi

“For every minute you are angry you lose sixty seconds of happiness.”
― Ralph Waldo Emerson

“Love is that condition in which the happiness of another person is essential to your own.”
― Robert A. Heinlein, *Stranger in a Strange Land*

“Folks are usually about as happy as they make their minds up to be.”
― Abraham Lincoln

“Happiness in intelligent people is the rarest thing I know.”
― Ernest Hemingway, *The Garden of Eden*

“They say a person needs just three things to be truly happy in this world: someone to love, something to do, and something to hope for.”
― Tom Bodett

איטלקית, איטליה של הורי, שירים לאומנים, אהבה וערש, ורדי, ריגולטו, אריות, ביקורים, מעלות, דנטה, בזכות המתריעים

אני חווה תחושת משפחתיות עם היהודים, האיטלקים, היוונים, הספרדים, הפורטוגלים, הלטינו אמריקאים, הצרפתים, ועמי הבלקן. אני חש הזדהות תרבותית וחברתית עם האנגלו-סקסים, הסקנדינבים, הרוסים, ההולנדים, הגרמנים, הסינגפורים. יש לי הכרת תודה לעם התורכי על כי אירח את משפחתנו מאות בשנים, ויודע שיהיה עלינו לחיות בשלום ובכיבוד הדדי עם העם הערבי. אני סקרן להכיר את התרבויות והעמים באסיה ובאפריקה ובעיקר את הסינים, ההודים, הדרום אפריקאים והיפנים. ביקרתי בכמעט כל הארצות האלה, יותר משישים ארצות מיפן ועד פורטוגל, משוודיה ועד דרום אפריקה, מקנדה ועד ארגנטינה. לא מספיק, יש לי תחושת החמצה על כי לא ביקרתי מספיק בכל הארצות האלה ובלפחות עוד שישים ארצות אחרות שאני רוצה להכיר, על כי איני יודע מספיק את השפות והתרבויות, את המרקם החברתי והכלכלי של כל הארצות האלה. יחד עם זאת, פרט אולי לדיפלומטים, מדריכי תיירות ומגלי ארצות, נדמה לי שאני בין הבודדים בעולם שהוא קוסמופוליטי עד לשד עצמותיו ויחד עם זאת מעוגן היטב בעמו ובארצו ישראל. יש לי תחושת סיפוק שאני מסוגל להבין, גם אם זה רק עם תרגום, בצורה מקוטעת ושטחית, 50 שפות שלמדתי, 72 תרגומים של הצהרת זכויות האדם, ויותר מ- 260 שפות, ניבים ודיאלקטים כפי שתיארתי בספר זה. לא רבים טיילו, למדו ועבדו ביותר מ- 60 מדינות, ומכירים בצורה יסודית את התרבות של לפחות 10 מדינות שברובן ביקרתי הרבה ולמדתי היטב את שפתן – ישראל, צרפת, בריטניה, ארצות הברית, גרמניה, ספרד, איטליה, פורטוגל, יוון, שוויץ. יוונית אני אולי יודע מעט, אך ביקרתי בה הרבה ולמדתי בצורה יסודית את הפילוסופיה, המיתולוגיה והדרמה של יוון. בפורטוגל שהיתי אולי פחות מחודש, אבל אני מכיר היטב את הספרות, ההסטוריה והשפה שלה. ושאר הארצות הן העוגן הקוסמופוליטי והתרבותי שלי – ישראל היא המולדת שלי, צרפתית היא שפת אמי, בריטניה היא ערש החברה המודרנית, ארצות הברית היא המעצמה הכלכלית הגדולה ביותר, אני חש את ההזדהות העמוקה ביותר עם איכות החיים בגרמניה ושוויץ, יש לי את השורשים העמוקים ביותר בספרד ופורטוגל. ואת התרבות של כולם אני אוהב אהבת נפש ואני בקי בה, מוקיר ומכיר אותה מאוד.

ומה באשר לאיטליה? יש לאיטלקים תרבות אדירה מרומי ועד ימינו – הם מצטיינים בכל ענפי התרבות: בספרות, בדרמה, בציור, בפיסול, בארכיטקטורה, במוסיקה העממית והקלסית, בפולקלור, באופרה, בפילוסופיה, בקולנוע. יש להם את השפה הכי יפה, שמחת חיים כובשת, נופים מדהימים, הם ידידותיים, פתוחים, חכמים, עממיים. טוב, הם אולי לא הכי טובים בכלכלה, יש להם תופעה מדאיגה של גניבות שגם אנו

נכווינו בה, הדמוקרטיה מאז שהקימו את המדינה המודרנית שלהם לא משהו, יש להם מאפיה ופשע מאורגן, והאתיקה, נו נעבור לנושא הבא. אך מי אני שאלין? אנו טסים בכל המהירות לקראת מדד השחיתות באיטליה באוטוסטרדה ישירה, יש לנו פשע מאורגן במימדים מפלצתיים, בישראל יש שיעורי עוני הרבה יותר גדולים, והפערים באוכלוסיה הרבה יותר מדאיגים מאשר הפערים בין טוסקנה לסיציליה. לכן, עם כל הצניעות, נראה לי שיש בהחלט הצדקה להעריץ את האיטלקים, או אם אפשר היה - עם שהוא תערובת של שוודים ואיטלקים – צאצאי איזבלה רוסליני ביתם של אינגריד ברגמן השוודית ורוברטו רוסליני האיטלקי. על הלטינית כתבתי בהרחבה בספרי ואילו בפרק על איטליה שאני מביא כאן רק את חלקו אני מצטט מספריהם של גדולי סופריה ועושה קישורים לשירים ולאריות של מיטב המלחינים שלה. אני מכיר עשרות שירים ואריות בעל פה בעזרתה האדיבה של אמי פולין ששלטה באיטלקית, צרפתית, לאדינו, יוונית ואנגלית (אך כמעט ולא ידעה ערבית אחרי שחיה במצרים 43 שנה ועברית אחרי שחיה בישראל 43 שנה). היא הקפידה ללמד אותי גם הגיה נכונה ומה שהיא החסירה לימד אותי אבי, ששהה באיטליה חצי שנה אצל הקרובים שלנו במילנו, מכר עיתונים בשביל להתפרנס בגיל 16 ובסוף נתפש על ידי משטרת ההגירה ונשלח חזרה לתורכיה ממנה ברח על מנת לא להילחם במלחמה נגד היוונים בשנת 1922. הוא בוודאי סבר שחרב עליו עולמו כאשר משלחים אותו מאירופה משאת חלומותיו אל הלבנט, אבל בזכות משטרת ההגירה הוא לא נשאר עם הקרובים שכולם הושמדו בשואה. אבי חמק מהספינה באלכסנדריה על מנת לא לחזור לתורכיה, המשיך לקהיר ועשר שנים אחר כך התחתן עם אמי וכך נולדתי. אם הייתי נולד איטלקי היו לי כנראה החיים הכי קצרים בגלל השואה ולא הייתי זוכה לכתוב על מעלות איטליה. ושאר מעלותיה כתובים בהמשך בפרק הזה באנגלית כי תקצר היריעה מלספרם שוב בעברית.

6. ITALIAN, ITALY OF MY PARENTS ALBERT & PAULINE, GIOVINEZZA, BANDIERA ROSSA, VERDI, RIGOLETTO ARIAS, BATTI LE MANINE, VISITS, AFFINITIES, ITALY'S MERITS, CORTIGIANI, VINCERO, DIO COME TI AMO, DANTE'S INFERNO, PARADISO, ON BEHALF OF WHISTLEBLOWERS, FRIULIAN: LA NUOVA GIOVENTU

Reading in Italian – Piccolo mondo antico by Antonio Fogazzaro, La coscienza di Zeno by Italo Svevo, Cronache della galassia by Isaac Asimov, Menzogna e sortilegio by Elsa Morante, Se non ora, quando? by Primo Levi, Kaputt by Curzio Malaparte, L'isola del giorno prima by Umberto Eco, Famous Italian Opera Arias by Da Ponte, Boito, Giacosa, Illica, Piave... **Read recently** – Il conformista, La vita interiore by Alberto Moravia, I promessi sposi by Allessandro Manzoni, La storia by Elsa Morante.

The first book read in Italian in 1965 was Sei personaggi in cerca d'autore by Luigi Pirandello. La Forza del Destino, The Power of Fate, by Verdi, my favorite composer, could be the leitmotive of my affinities with Italy. My father, Albert, was born in Izmir, Smyrna, which was a cosmopolitan city, with most of its population non-Turkish: Greeks, Armenians and Jews. The Turks had welcomed warmly the Sephardic Jews and Marranos after 1492, and the Jews have kept their Spanish language and customs, not assimilating with the Turks. In 1922, my father,

Albert aged 16, left Smyrna for Milano, where a large part of his family resided. For six months he sold in the streets Corriere della Sera, on one night singing with his Fascist friends:

Giovinezza, giovinezza	Youth, youth
primavera di bellezza,	Spring of beauty,
nel fascismo è la salvezza	In fascism, salvation
della nostra libertà.	Of our freedom.

Freedom and fascism don't go so well together, as we know, except in the song. And, on the other night Albert joined his Communist friends (at the age of 16 all looked similar), singing:

First verse:	Literal Translation:
Avanti o popolo, alla riscossa,	Forward people, to the rescue,
Bandiera rossa, Bandiera rossa.	the Red Flag, the Red Flag.
Avanti o popolo, alla riscossa,	Forward people, to the rescue,
Bandiera rossa trionferà.	the Red Flag will triumph.
Refrain:	
Bandiera rossa la trionferà	The Red Flag will triumph,
Bandiera rossa la trionferà	the Red Flag will triumph,
Bandiera rossa la trionferà	the Red Flag will triumph,
Evviva il comunismo e la libertà.	Long live communism and freedom.

Freedom and communism don't go so well together, as we know, except in the song. Why fascists, communists, and neoliberals like Milton Friedman (in his famous book: Capitalism and Freedom), preach so much about freedom, while in practice they do exactly the opposite? (more on neoliberal totalitarian approach - read Naomi Klein's The Shock Doctrine). Anyhow, at the age of 16 Albert didn't mind so much about freedom, which did not exist in the Ottoman Empire either. Unfortunately or fortunately, after six months, the police arrested him and he was told: Ritorna a tu paese straniero… Go back to your country, stranger! He left for Cairo, where he met my mother Pauline, they married, and that is how I was born, in another cosmopolitan city - Cairo, where there were hundreds of thousands of Europeans – Italians, Greeks, Armenians, Jews, English and French. So, Jacques and Albert, could sympathize with the old gypsy in the French song of Dalida, another Egyptian/Italian/French: Je viens d'un pays qui n'existe plus, I come from a country that doesn't exist anymore, as Turkey is now 99% Moslem, and Egypt doesn't have foreigners anymore. La Forza del Destino, Albert could have been killed in Smyrna if he would have stayed there during the war between Greece and Turkey in 1922, or in Milano, staying there through World War II, like all his uncles who died in the Holocaust. Dozens of my relatives died in the Holocaust, mostly Italians, but also Greeks from Rhodes and other places.

We encounter in our life set-backs or even tragedies and we think that it is the end of the world, how unlucky we are. That is what my father probably thought when he was deported from "paradise – Italy". He wanted so much to be an European, being born in a European city Smyrna with a majority of Europeans, educated in English at the Scots Mission School, speaking at home French and Ladino – two European languages, longing for Spain the lost fatherland. If he could have stayed in the modern Milano in Italy it would have been the peak of his wishes, but he was expeled from paradise, and had to compromise in living in another Middle Eastern country. But God or fate were smiling to him, as this move changed his life, he was saved from a certain death by the German Nazis and their collaborators the Italian Fascists, and when he left the Egyptian "purgatorium" in 1953 it was almost at the last moment, emigrating at last to the country of his

dreams, bein such a fervent Zionist – Israel. So, I thank God/chance for this sequence of events as I had the luck to be born to the sweetest woman on earth – Pauline my mother, and the luck to live in Israel, which is my fatherland and which I prefer to all the other countries in the world.

So, I was born in Cairo, after my father made the right decisions or had the right intuition or luck, but my father made another cardinal decision in 1953 when he decided to leave Cairo for Israel. All the Jews who remained in Cairo were expelled a few years later. While leaving Egypt, the authorities stamped in our laissez-passer – with no right to return, and I read recently that in a debate at the Egyptian Parliament (nowadays, **after** the peace agreement) some MPs offered the Jewish born in Egypt the right of return, if and when Israel would collapse, the Palestinian refugees will return to their homeland, and the Jews would be expelled to their native countries – Ruthy to Romania, Jacques to Egypt, and their Israeli born children to "hell" as one of the Palestinian leaders has suggested in an interview in 2015. But, after a long discussion, the Egyptian Parliament has decided that even then the Jews born in Egypt, a few thousands still living as almost all the Jews were expelled in 1956, would not have the right to return…

I enjoyed most Italian opera, and especially Rigoletto by Piave and Verdi, my favorite composer. But, during my military service in Tel Aviv, I couldn't afford to go to the opera, so I borrowed the records of the opera from the library of the US Embassy, near the flat where I lived. They told me that I can keep them indefinitely as no one ever asked for them. I borrowed also books from the British Institute, the Centre Culturel Francais, etc., as I couldn't afford to buy books in foreign languages as well. So, I heard Rigoletto every free moment with the libretto until I knew the opera by heart. After that, I invited my dates to hear Rigoletto in my flat, as I couldn't afford to go to concerts, and women were delighted (not all of them, of course, but just the intellectual) to have a cultural evening hearing opera with my explanations. We'll stop here, Si non e vero e ben trovato… Anyhow, from those evenings I remembered the most famous arias – Questa o quella, Pari siamo, Caro nome, Parmi veder le lagrime, Cortigiani, and of course La donna e mobile. The last aria was especially effective, as my dates tried very hard to convince me that la donna no e mobile, the woman is not fickle. So, here it is, in Italian and English:

La donna è mobile	Woman is flighty
Qual piuma al vento,	Like a feather in the wind,
Muta d'accento	She changes her voice
E di pensiero.	And her mind.
Sempre un amabile,	Always sweet,
Leggiadro viso,	Pretty face,
In pianto o in riso,	In tears or in laughter,
È menzognero.	She is always lying.
È sempre misero	Always miserable
Chi a lei s'affida,	Is he who trusts her,
Chi le confida	He who confides in her
Mal cauto il cuore!	His unwary heart!
Pur mai non sentesi	Yet one never feels
Felice appieno	Fully happy
Chi su quel seno	Who on that bosom
Non liba amore!	Does not drink love!

And from such tragic themes, we come back to my early childhood, when my mother Pauline used to sing me nursery rhymes in Italian: clap your little hands/your father is arriving soon/he'll bring you biscuits/and you (name of the baby) will eat them. I continued the tradition, that possibly started with my grandmother singing the rhymes to my mother after learning them from their Italian neighbours in Cairo, sang it to my children and then to my grandchildren. But I taught my children also whole Arias from Rigoletto, so they were "fluent" in Italian anyhow. Anyhow, when Shirly my daughter travelled with her family to Sicily, she sang the rhymes to her baby and a young mother who sat by her side started talking to her in Italian being sure that she was an Italian (she also looks Italian). She was moved to tears when Shirly told her the story of how she learned the rhymes. After 100 years the rhymes have returned finally to Italy.

Batti, batti le manine
che adesso arriva papà
ti porta i biscottini
e (Paula/Jakito/Yossika/Amirush/Shushki/Tomeriko/Doroni/Ofifi/Nogush/Itaiush/Noam-Dudi-Budi/Idodo/Yaeli) li mangerà!

Apologies that the lullabies that I heard in Cairo were not in Arabic, but surfing on the Internet, I found a little bit late at the age of 70 a quite sad Arabic lullaby, Yalla Tnam – Let's go to sleep, sung by the famous Christian Lebanese singer Fairuz. It sounds very nice and it reminded me of the rendition by Season 2 winner of the Israeli version of "The Voice," Lina Makhoul, of a Fairuz song, in Arabic, that thrilled most of the audience as well as the judges of the TV talent show. Well, an Arab singer winning an Israeli talent show, fits quite well an Apartheid country...

I visited Italy several times – on business, tourism and lecturing. I visited and enjoyed Roma, Napoli, Sorrento, Capri, Milano, Firenze, Venezia, Vatican, Stresa and the Lakes, the paintings, sculptures, architecture, churches, cathedrals, scenery, fountains, the people and language. I bought many Italian books and read the best Italian novels and plays. I like Italian films, old and new, I gave lectures in Stresa, I have many Italian friends as we share many things in common. When I flew to Milan in 2001 to participate in an Israeli-EU symposium in Stresa, an Italian friend came to the airport specially to give me the keys to his apartment in Milano, urging me to spend a week there after the symposium. I thought whom of my good friends would do such a gesture? Well, my Greek friend invited me also for Christmas to stay a week with his family, I also enjoyed the hospitality of the Spanish in Coria and elsewhere, the trip to Portugal was the best ever due mainly to the fantastic ambience and excellent guide, so something is quite good with the Southern Europeans, although they don't obtain high scores in Transparency International's ethical ranking, that they are called pejoratively PIGS (Portugal, Italy, Greece, Spain) because of their credit deficiencies, and that the only time that we were robbed was in Rome when a motorcyclist snatched Ruthy's handbag, with all our money, passports and credit cards. Ruthy was dejected, but I insisted that we proceed with our plans as scheduled, going an hour later to the theater seeing Little Shop of Horrors in Italian, and the day after to an organized tour to the beautiful Capri, Napoli and Sorrento. There is another strong point in favor of the so-called PIGS countries – my family comes from those states: Spain (Coria), Portugal (after 1492), Italy (part of my family until the Holocaust), Greece (my grandfather from Larissa), and as much as my ethical aspirations are North European, I should not forget that my roots are from the more corrupt Southern countries and Israel. And as Jesus said in John 8:7 - "Let any one of you who is without sin be the first to throw a stone at her." Don't be too righteous, nobody is perfect…

We have to beware from succumbing to generalizations as society is much more complex than its prejudices. It is true that my friends from southern countries behaved hospitably but so did my French friends inviting me to reside in their homes in Paris, sending me plenty of articles and books that assisted me so much in writing my PhD dissertation, the friendly and generous conduct of the Frenchman Professor de Bettignies and Dutch Professor Van Luijk, assistance from my British, Scandinavian, German, Swiss and Belgian friends. So, was I lucky that I had such good friends, without any relevance to the nationality of my friends? As, ultimately, there are good people, ethical people throughout the world, and I behaved as a true friend towards my friends as well and towards most of the people with whom I was in contact – my subordinates whom I promoted and encouraged and most of them became Vice Presidents or CEOs, the hospitality that I showed to my friends inviting a German friend and his Spanish wife to the Seder with all my family, singing in Ladino/Spanish and Yiddish/German the Haggadah, assisting my students in Israel and abroad and treating them kindly as my own family…

I believe that you have to take life as a package deal – the honey and the sting, good and bad, and even when you think that the situation is desperate (when we were conned by our best Israeli and American – not Italian and Greek – friends, making us lose most of our savings), or when you fall and break your shoulder, you lose your hearing, eyes and orthopedic surgery are unseccessful, and you get on your savings interests of 0.1 percent, although you planned your pension with a rate of 5% – you should look at the bright side of things, and find a new direction – in business, in ethics, in teaching, as a self-employed businessman, in community working, or writing this book… Actually, many friends boast that they always succeeded in their surgical procedures, their investments, in their jobs, with women, they are very lucky in whatever they do. I have always apprehension about the evil eye/malocchio (everybody knows that I am not superstitious, hamsa hamsa), so I don't boast about my successes, but once when it was too much, I answered that I used 99% of my luck allotment when Ruthy and me fell in love and married, so I don't have any luck left for the other events. But, as a matter of fact, I feel myself very lucky with my family – wife, children and grandchildren. I was quite lucky as well with my career when I achieved more than I have ever planned as an executive, consultant, in academics, and also in achievements that I have not planned as writing more than ten books that were purchased by thousands of the best universities' libraries, teaching and educating thousands of students, lecturing to audiences of hundreds with a great success, writing important articles and essays, and being perceived as one of the most influential ethical persons in Israel.

I may be unlucky in my investments, but still I earned much more money than I ever dreamed of, living in a beautiful house (I don't desire a better one), and I never lacked money for any wishes that I (and Ruthy) had. I was not so successful with my friends, but after I've learned my lessons, I have now excellent friends that wish us well and share our ethical views. I received recently the highes ethical prize in Israel and I invited some friends. Almost all of them came to the ceremony (36, or the Lamed Vav – 36 in Hebrew numerology – Justs, while those who couldn't come had excellent reasons – meeting with the Israeli President, traveling abroad, etc.). Even with health problems – I may have broken my shoulder, but it was the first time, at the age of 69, that I ever broke something. And if I can't hear well and had to resign from my teaching career – I still lectured during ten years from the age of 60 (!) to 70. Many people whom I know are multi millionaires, but they are very unseccessful with their wives and children, or have very serious health problems, or don't have true friends. However, some of them are very ethical and lucky in all their endeavors – esteemed professors, successful businessmen, with fantastic families, plenty of friends, and very rich on top of that – while others are ethical crooks causing damages of hundreds of millions to shareholders, making the lives of their employees miserable, and above the law, and still are very rich, with a reasonable family life, successful in business, and

appreciated by society as benefactors, even perceived wrongly as being very ethical… You have to be content in your fate and in your life - lucky and unlucky (I live in a terror/war zone, but still I could be born in Syria, Yemen, Sudan, or remained in Egypt, and anyhow after 9/11 in New York/Washington and 13/11 in Paris – who is safe anyhow?), look at the bright side of things, think positive, be ethical with a clean conscience, and be moderate in whatever you do!

Italy has contributed to the world invaluable presents – first of all one of the happiest, most intelligent, hearty, hospitable people in the world, the best paintings and sculptures, some of the best novels, films, and plays, the best songs, operas, and music, one of the most beautiful sceneries in the world, a remarkable history – ancient and modern, a thriving economy, the most melodious language, a religion that in its finest moments was humane and contributed to society so much, a healthy attitude to life looking at the bright side of things… In my worst moments I did not resort to Zola, Beethoven, Shakespeare, Tolstoy or Brecht. I was moved to tears when hearing the aria of Rigoletto: Cortigiani, vil razza dannata,/per qual prezzo vendeste il mio benne?/A voi nulla per l'oro sconviene! – Courtiers, you damned vile race,/ for how much did you sell what is mine?/There is much you wouldn't do for gold! All the lackeys of the big bosses and tycoons that would sell their mother for a few bucks did not hesitate to take from their friend what I owned, as Gordon Gekko says in "Wall Street" – If you need a friend get a dog! But, all the time I had hope that things would sort out, and here again I was moved to tears form another aria - Vincero (Nessun Dorma) from Puccini's Turandot (also seen at the Sydney Opera House). Yes, I'll win in spite of all the hardships, in spite of all the mighty evil-minded that I fought, at dawn I'll win, as the darkest hours are just before dawn, night will vanish, "stars" will fade and indeed many of them faded, and in my terminology I've won ultimately. The best opera singers have sung this aria, one of the best is Pavarotti, but also great are the three tenors: Pavarotti, Carreras and Domingo, Aretha Franklin, Beniamino Gigli, Franco Corelli, and many others.

Dilegua, o notte!	Vanish, o night!
Tramontate, stelle!	Fade, you stars!
Tramontate, stelle!	Fade, you stars!
All'alba vincerò!	At dawn, I will win!
Vincerò! Vincerò!	I will win! I will win!

My secret weapon was the love that we shared Ruthy and me, that only got stronger when the hardships continued. Most of my "dear" (they cost me a lot) friends had a ruined family life, and I was moved by Domenico Modugno's song Dio, come ti amo, which depicted my love to Ruthy:

Dio, come ti amo	**My God, I love you so much**
Nel cielo passano le nuvole	In the sky the clouds pass by
Che vanno verso il mare	They're going towards the sea
Sembrano fazzoletti bianchi	Looking like white handkerchiefs
Che salutano il nostro amore	That greet our love
Dio, come ti amo	My God, I love you so much
Non è possibile	It's not possible
Avere tra le braccia tanta felicità	To have so much happiness between your arms
Baciare le tue labbra che odorano di vento	Kissing your lips that smell like the wind
Noi due innamorati, come nessuno al mondo	We're two lovers, like nobody in the world
Dio, come ti amo	My God, I love you so much
Mi vien da piangere	I feel like crying

In tutta la mia vita, non ho provato mai	In my whole life, I've never felt
Un bene così caro, un bene così vero	Such a valuable happiness, such a true happiness
Chi può fermare il fiume che corre verso il mare?	Who can stop the river that flows towards the sea?
Le rondini nel cielo, che vanno verso il sole?	The swallows in the sky that go towards the sun?
Chi può cambiare l'amore, l'amore mio per te?	Who can change my love, my love for you?
Dio, come ti amo	My God, I love you so much

One of the first "modern" writers (as opposed to ancient Greeks and Romans) and surely one of the best was undoubtedly Dante Alighieri (1265-1321). His Divine Comedy is considered the greatest literary work composed in the Italian language and a masterpiece of world literature. There are very few books that leave you out of breath when you read them and make you think that life with all its hardships is worthwhile to live if you read such books – Shakespeare, Pagnol, Zola, Homer, the Bible, Sobol, Agnon, Balzac, Brecht, Goethe, Moliere, Racine, and Dante… I read the Divine Comedy as you read a detective story wondering every moment what will be next. It comprises everything, it is modern as the most modern literature, yet it is so beautiful, a masterpiece. No wonder that I found in Dante analogies that fit into my business ethics books. We are educated since our childhood that it is prohibited to tell on your friends. The pejorative names for the telltales or tattletales are countless – whistle-blowers, stool pigeons, squealers, etc. Dante writes in the last verses of the Inferno, how the traitors and informers are punished in the lowest place of hell. Dante and Virgil enter Judecca, the lowest zone of Cocytus, where the souls of the traitors who betrayed their legitimate superiors and benefactors are totally immersed in the frozen waste. At the central and lowest point lies Satan, who devours Judas, Brutus and Cassius in his three mouths:

<<Quell'anima la` su` c'ha maggior pena>>,
disse 'l maestro, <<e` Giuda Scariotto,
che 'l capo ha dentro e fuor le gambe mena.

De li altri due c'hanno il capo di sotto,
quel che pende dal nero ceffo e` Bruto:
vedi come si storce, e non fa motto!;

e l'altro e` Cassio che par si` membruto.

“That soul there, which has the worst punishment,

Is Judas Iscariot, my master said,

With his head inside, and kicking his legs.

Of the two others, who hang upside-down,

The one who hangs from the black face is Brutus;

See how he twists and says not a word;

And the other is Cassius, whose body looks so heavy.”

(Dante, The Divine Comedy, Inferno XXXIV, 61-67, p.192-3)

It is incredible that out of all the criminals - those who have committed atrocious murders, genocides, rapes - the ones who receive the worst punishment are the traitors. It is not Pontius Pilate, who gave the order to crucify Jesus, it is not Julius Caesar who was an unscrupulous tyrant, it would not be Hitler if Dante would have lived in our times, but it would rather be Rommel, who 'betrayed' his fuhrer in order to save Germany. We enter here into a very problematic domain of the fidelity toward a company where we are employed, as the majority of the whistle-blowers would probably be employees of the companies concerned. Would the denunciations be anonymous like on the Internet? How could we distribute the rewards? And who will distribute them – the activist associations or another organization? Is it ethical to encourage the whistle-blowers? Would it be possible to employ this vehicle to get revenge from companies or executives who have not committed any fraud? How could we verify if the information is correct and make sure that the denunciations do not resemble precedent cases from totalitarian regimes?

The conviction that to denounce is an atrocious crime is inculcated in all peoples and religions. The Jews ostracized in the Diaspora the 'mousser', or the squealer, the person who denounced his brethren to the authorities, even if that brother was a thief or murderer. Everybody knows the awful fate of the squealers who denounce Mafia chiefs to the police. But the American and Italian police would have never succeeded in arresting Mafia leaders without the aid of the squealers of the Cosa Nostra. Is it moral to denounce a crime committed by the Mafia to the police, in spite of the law of Omerta, which advocates a complete silence? Is it ethical to denounce an immoral act committed toward a customer or shareholder of a company by one of the company's employees? If he does not denounce his chiefs, the employee knows that truth will never be disclosed, and the company will continue to sell airplanes with damaged components, endangering the lives of the pilots, as was the case in many recent cases. Is the employee a squealer? If he believes in God and the Inferno, will he find himself in hell after his death in the vicinity of Judas and Brutus? If he is an agnostic, can he risk his career, the well-being of his family, respect of his colleagues, for saving the life of a pilot he doen't know or avoid losses of a minority shareholder?

The employee will never denounce his superiors if society continues to treat him as a whistle-blower (pejorative connotation in the business world), a tattletale or sneak (pejorative connotation at school), an informer (pejorative connotation from the German Occupation), a stool pigeon (pejorative connotation in the Soviet Union), or a squealer (pejorative connotation from the criminal world). Maybe he would have the courage to denounce immoral acts, if he would be treated as a 'discloser', a neutral term meaning somebody discloses a fact, without a pejorative connotation. In this book the term whistle-blower is used, because otherwise the meaning would not be understood, but the meaning that I propose is that of a discloser, and if it does not exist in the dictionary it is high time that it should be invented. This discloser will not be ostracized but will be appreciated by the society in which he lives, as he will assist it to be cleaner and just. Many of the readers of this book will think of McCarthy who meant exactly the same thing when he urged intellectuals to denounce the 'communists' in order to have a cleaner society with no fear of the rising communism that endangered the existence of the free world. In most cases, nobody forced the people to denounce friends, but those who didn't cooperate didn't get jobs and were ostracized.

What is therefore the difference between the proposals of this book and McCarthyism? McCarthy represented the authorities, he acted against the weak. Here is a completely opposite

situation where the weak become organized against the powerful. It could be that in the future minority shareholders could become the strongest party, and activist associations would become too powerful. We have seen such inversions in the past in the Soviet Union, where the wronged proletariat became much worse and committed more atrocious crimes than the Tsarist regime that oppressed them. I believe in democracy and checks and balances, and hope that the majority and minority shareholders will have a similar power without any one of them subjugating the other, exactly like the minorities are not subjugated nowadays in the United States like they were in the past, yet they do not subjugate the majority as well. But we are aware that this argument will be raised, similarly to what the Jews in Russia called the 'wronged Kozak', meaning the Kozaks who organized pogroms against the Jews and pretended to be wronged by the persecuted Jews. Those who condemn Brutus, the rebel, the traitor, the squealer, to the pit of hell would have condemned as well the French Revolution which was against the legitimate power of the Bourbons, the American revolution which was against the legitimate power of the British, or the terrorists attacks of the Haganah, Etsel or Lehi in Palestine which were against the legitimate power of the British mandate. Those who condemn the whistle-blowers are in favor of the multitude of the immoral acts that are performed in companies against their stakeholders. The companies should be transparent ethically, without fearing anything from squealers, because when you have a clear conscience you do not need to be afraid to be discovered. Crime likes darkness, and the companies that do not conduct themselves ethically are looking for anonymity. We find it in business as we find it in Brecht's Threepenny Opera.

And finally, getting back to Dante, this time the last verses of Paradiso, here again we can find consolation to our sorrows, to our sicknesses, even at our age to approaching death by those divine words:

tal era io a quella vista nova:
veder voleva come si convenne
l'imago al cerchio e come vi s'indova;

ma non eran da cio` le proprie penne:
se non che la mia mente fu percossa
da un fulgore in che sua voglia venne.

A l'alta fantasia qui manco` possa;
ma gia` volgeva il mio disio e 'l velle,
si` come rota ch'igualmente e` mossa,

l'amor che move il sole e l'altre stelle.

So was I faced with this new vision:
I wanted to see how the image could fit the circle
And how it could be that that was where it was;

But that was not a flight for my wings:
Except that my mind was struck by a flash
In which what it desire came to it.

At this point high imagination failed;
But already my desire and my will
Were being turned like a wheel all at one speed,

By the love which moves the sun and the other stars.

ספרדית, דון קיחוטה, מאמר, משוררים, טנגו קמבלצ׳ה, ליוסה

פעמיים חוויתי את ההרגשה הנפלאה ללמוד שפה בלי שום מאמץ כאילו שתמיד ידעת אותה, ושבו בנים לגבולם, להחזיר עטרה ליושנה. פעם היה זה עם השפה המתוכננת אינטרלינגואה, המבוססת על השפות הרומניות שאני שולט כמעט בכולן ויש לה דקדוק של עמוד אחד, והפעם השניה היה זה עם הספרדית. זו אולי לא רבותא גדולה כי שפות אמי הן לאדינו שממש מקורה מספרדית וצרפתית שהיא מאוד קרובה לספרדית. אבל בכל זאת יש הבדלים די גדולים בין השפות והשתלטתי מהר מאוד על השינויים, כך שתוך זמן קצר יכולתי לדבר ספרדית קשטיליאנית בצורה שוטפת, לקרוא ספרות מופת וליהנות מהאוצר הנפלא של שירה, פרוזה ועיון בספרדית. אני אמנם לא שולט בספרדית כמו יליד ספרד או ארגנטינה, רחוק מכך, אבל אני יכול לשוחח בצורה שוטפת ולא חושש אם פה ושם יש לי שגיאות דקדוק, אני קורא ומבין כמעט הכל אפילו אם אלה הם טקסטים קלאסיים מהמאה השש עשרה או השבע עשרה. למען האמת, אני מבין טקסטים אלה אפילו טוב יותר מטקסטים מודרניים כי הם קרובים יותר ללאדינו שנפרדה מהספרדית בשנת 1492 עם גירוש ספרד ומאז לא התחברה אליה לעולם כי יהודי ספרד לא חזרו לגור בספרד פרט למתי מספר שמדברים ספרדית ולא לאדינו. אני גם כותב מכתבים, מאמרים, טקסטים, עם שגיאות אבל לא הרבה כמו בגרמנית או איטלקית שאני ממש לא יכול לכתוב בצורה סבירה, אם כי בעבר כשלמדתי בברלין ובאינסאד יכולתי לכתוב בגרמנית בצורה שוטפת עם לא הרבה שגיאות. הדקדוק הספרדי לא זר לי כמו הדקדוק הגרמני והוא בוודאי יותר קל ממנו, אין דבר יותר קל מאשר לקרוא ספרדית כי מבטאים איך שזה כתוב, חואן כתוב JUAN לא כמו בצרפתית שז׳א כתוב JEAN ובצורה פונטית היה צריך לקרוא את זה ז׳ה-אן עם היגוי הנ׳ וה- E. בצורה פונטית היה צריך לכתוב JA, אבל זה גם לא מדוייק כי זה לא ז׳א כמו בעברית אלא ז׳א כשהנ׳ חצי מושמעת. ליבי ליבי על אלה שצריכים ללמוד צרפתית מהיסוד בלי שום רקע ולאלה שרוצים ללמוד שפה נוספת אחרי אנגלית אני מייעץ בלי היסוס ללמוד ספרדית כי היא השפה שהכי קל ללמוד אותה ולשלוט בה.

את דון קיחוטה למדתי לבגרות ואולי הייתי הפרייר היחידי שקרא את התרגום המלא לעברית, בנוסף לתרגום החלקי של חיים נחמן ביאליק שבוודאי לא נעשה מספרדית, כי אני לא מתאר לעצמי שידע את השפה, לא כמו דוד בן גוריון שלמד בחריצות ספרדית מפי יצחק נבון וגם הוא קרא קודם כל את דון קיחוטה. ההרגשה לקרוא את דון קיחוטה במקור היא כמו ההרגשה לאכול לחם באגט מרוח בחמאה (לפני שנהייתי רגיש ללקטוז). זה נמס בפה, זה נשמע טרי ועדכני למרות מטען מאות השנים, זה נותן הרגשה של DEJA VU. ולמה הייתי פרייר

כי בזמן ש"בזבזתי" בקריאת שני התרגומים שהסתכמו ביותר מאלף עמודים, התלמידים החכמים למדו חוברות הכנה לבגרות. וכך, לא שאלו אף שאלה על דון קיחוטה וקיבלתי את הציון הנמוך למדי "כמעט טוב", שזה היה עבורי עלבון צורב כי ספרות היה המקצוע האהוב עלי ועד הבגרות כבר הספקתי לקרוא אינספור ספרים במספר שפות. אם הייתי מקבל ציון "טוב", מה עוד שהיה לי ציון מגן "טוב מאוד", הממוצע שלי היה כבר מספיק גבוה על מנת שאקבל מילגת לימודים לאוניברסיטה. יש מחיר לכל גחמה ורצוני לקרוא את דון קיחוטה כי זה עניין אותי גרם לי הפסד של אלפי שקלים. אבל זה לא היה ההפסד היחידי שגרם לי הרצון להיות אינטלקטואל, פרט כמובן לעשרות או מאות אלפי השקלים שעלו לי כל הספרים שרכשתי ונמצאים בספרייתי. בזמן שקראתי ספרים ומחזות, ראיתי סרטים ולמדתי שפות, אחרים עשו פעילויות הרבה יותר מניבות, אבל הסיפוק העצום שלי היה שווה כל מחיר אלטרנטיבי. וכאמור, אני מאמין שהאדם הוא לא סיכום כל מה שעשה בחייו, אם כי זה חלק לא מבוטל, האדם הוא סיכום כל הספרים, המחזות והשירה שקרא, הספרים העיוניים, השפות והחומר שלמד, הסרטים, ההצגות והקונצרטים שראה, הארצות בהן ביקר, האנשים אותם פגש והשפיעו על חייו, הרגשות אותן חווה, המחשבות אותן חשב, ויש כאלה שמוסיפים את אוכל הגורמה והיינות המשובחים שצרך, את הספורט שעשה או ראה, את הרפתקאות האהבים שהיו לו, אבל זו לא מנת חלקי, כי אני אוכל בשביל לחיות ולא חי בשביל לאכול, מעולם לא הייתי במשחק כדורגל, כדורסל או טניס וגם לא שיחקתי בעצמי (אם כי אני מקפיד על התעמלות בוקר למען הבריאות), ואת מניין האהבות שהיו לי ניתן למנות בחלק מאצבעות יד אחת. אין לי גם את הפרופיל של המחבל המתאבד הרוצה 72 בתולות.

אבל, די בקפיצות של זרם התודעה שסרבנטס היה אחד החלוצים שלה, נחזור לספרדית. אין שפה יותר מתאימה לשירה או לשירים מאשר הספרדית, אולי יחד עם האיטלקית. הלידרים של שוברט אולי יפים, אבל זה נשמע כמו לעיסה של ברגים כי גרמנית מתאימה לתכנים ציניים ומרירים כמו אלה של ברטולט ברכט וקורט ווייל אבל לא לתכנים רומנטיים. מי ששמע (וסבל) אופרות בגרמנית וברוסית התרשם אולי מהמוסיקה המעולה, אבל כשמתווספים לה מילים בגרמנית וברוסית זה נשמע כמו קונצרט של תנים צמאים. שירים ברוסית הם טובים כשירי לכת ושירי מלחמה, אבל לא נראה לי ששירי אהבה ישכנעו עלמת חן כלשהי. אלה כמובן הכללות הנובעות מבורות ובוודאי יביאו לי עוד כמה פאתוות בנוסף לאלה של הפונדמנטליסטים האיסלמים, היונים הקיצוניים, הטייקונים החמדנים, הגזענים, הפרופסורים הניאו ליברלים וקפוצי ה..., הזמרים המתקתקים, פקידי הממשל והפוליטיקאים המושחתים, ועוד כמה קבוצות של אנשים שבוודאי הרגזתי בספרי ובמאמרי שאינם תקינים פוליטית בגלל גילי המופלג. בפרק זה אני מביא את שירו הנפלא של לורקה ERAN LAS CINCO DE LA TARDE/LA COGIDA Y LA MUERTE, שהוא מצמרר בספרדית והרבה פחות בתרגום. אתה חש את האימה של המעמד, המילים, הקצב, החרוזים, ומאז שקראתי

את השיר לראשונה, עוברת בי צמרמורת כל פעם שאני רואה בשעון שהשעה חמש. שירי האהבה הספרדיים הם פשוט נפלאים, הטוב מכולם הוא ודאי GRACIAS A LA VIDA של ויולטה פארה, במיוחד בביצועים של זמרות לטיניות כמרסדס סוסה וג'ואן באאז. זהו השיר האהוב עלי ביותר בעיקר בגלל תוכנו וגם בגלל לחנו, זהו שיר האהבה האוליטמטיבי שניתן לשיר אותו רק בספרדית המלודית, אבל ניסיתי לעשות את הבלתי אפשרי והוספתי למילות השיר בספרדית ובעברית גם עיבוד שלי לאהובתי רותי – ראו קישור.

שירי האהבה הנפלאים מדרום אמריקה הם ללא ספק פיסגת הרומנטיקה, לא השירים המתקתקים של חוליו איגלסיאס וכמה זמרים ים תיכוניים אחרים מישראל וממדינות אחרות (עוד פאתווה...), אלא עם המילים היוצאות מהלב והחודרות ללב: לשם המחשה ניקח את אחד משירי האהבה היפים ביותר – RAZON DE VIVIR סיבה להמשיך, ששלמה יידוב היטיב לתרגם, הוא משורר גדול, זמר גדול, אחד הזמרים האהובים עלי.

סיבה להמשיך RAZON DE VIVIR

שלמה יידוב

מילים ולחן: ויקטור הרדיה

תרגום: שלמה יידוב

כדי להבין שצריך תמיד להביט קדימה	PARA DECIDIR SI SIGO PONIENDO
אם ההרגשה שהכל אבוד מתגנבת פנימה	ESTA SANGRE IN TIERRA
כדי להפיג את הבדידודת שבחיינו	ESTE CORAZON QUE BATE SU PARCHE
וללמוד לשמוח עם המעט שברשותנו	SOL Y TINIEBLAS.
כדי להבין כדי להביט	PARA CONTINUAR CAMINANDO AL SOL
כדי ללמוד לשמוח ולהפיג	POR ESTOS DESIERTOS
אני רק צריך את אותו מבט בהיר בעינייך	PARA RECALCAR QUE ESTOY VIVO
הו כמו אש בליבי בוערת	EN MEDIO DE TANTOS MUERTOS.
סיבה להמשיך בדרך	PARA DECIDIR
הו איתך לא אדע עוד פחד	PARA CONTINUAR
נלך עד הסוף יחד	PARA RECALCAR Y CONSIDERAR

כדי להמשיך לנדוד בחולות במדבר צחיח SOLO ME HACE FALTA QUE ESTES AQUI

כדי לעודד גם אם העתיד לא נראה מבטיח .CON TUS OJOS CLAROS

כדי לעבור את המכשולים שעומדים בדרך ¡AY! FOGATA DE AMOR Y GUIA

ולהתמודד עם כל הקשיים בלי לכרוע ברך .RAZON DE VIVIR MI VIDA

כדי להמשיך כדי לעודד כדי לעבור ולהתמודד PARA ALIGERAR ESTE DURO PESO

אני רק צריך את אותו מבט בהיר בעינייך DE NUESTRO DIAS

הו כמו אש בליבי בוערת ESTA SOLEDAD QUE LLEVAMOS TODOS

סיבה להמשיך בדרך .ISLAS PERDIDAS

הו איתך לא אדע עוד פחד

נלך עד הסוף יחד

כדי להתחזק ולא לפחד מהלא ידוע PARA DESCARTAR ESTA SENSACION

כשבערפל עוד הלב פועם עייף ופצוע DE PERDERLO TODO

כדי לשלב את הרצינות עם השעשוע PARA ANALIZAR POR DONDE SEGUIR

להיות איתך ולא לאבד את הגעגוע .Y ELEGIR EL MODO

כדי לשלב ולא לפחד להיות איתך ולהתחזק PARA ALIGERAR

אני רק צריך את אותו מבט בהיר בעינייך PARA DESCARTAR

הו כמו אש בליבי בוערת PARA ANALIZAR Y CONSIDERAR

סיבה להמשיך בדרך SOLO ME HACE FALTA QUE ESTES AQUI

הו איתך לא אדע עוד פחד .CON TUS OJOS CLAROS

נלך עד הסוף יחד

¡Ay! Fogata de amor y guía

Razón de vivir mi vida.

Para aligerar este duro peso

De nuestros días
Esta soledad que llevamos todos
Islas perdidas.
Para descartar esta sensación
De perderlo todo
Para analizar por donde seguir
Y elegir el modo.
Para aligerar
Para descartar
Para analizar y considerar
Sólo me hace falta que estés aquí
Con tus ojos claros.
¡Ay! Fogata de amor y guía
Razón de vivir mi vida.
Para combinar lo bello y la luz
Sin perder distancia
Para estar con vos sin perder el ángel
De la nostalgia.
Para descubrir que la vida va
Sin pedirnos nada
Y considerar que todo es hermoso
Y no cuesta nada.
Para combinar
Para estar con vos
Para descubrir y considerar
Sólo me hace falta que estés aquí
Con tus ojos claros.
¡Ay! Fogata de amor y guía
Razón de vivir mi vida.

נתחיל בזה ששלמה יידוב לא תירגם, הוא פשוט כתב שיר חדש שמקבל השראה מהשיר בספרדית אך כשמשווים שורה לשורה נוכחים לדעת שהן כלל לא דומות. הוא אמנם מתרגם FOGATA DE AMOR Y GUIA ל- כמו אש בליבי בוערת, אבל זה רחוק מהמקור – להבת אהבה המורה את הדרך. בספרדית זה מעורר אסוציאציה של עמוד האש המורה את הדרך לעם ישראל, אך כאן זה עמוד האש של האהבה המראה לבני הזוג את הדרך. נעבור לשורה הבאה RAZON DE VIVIR MI VIDA, הסיבה שלי לחיות. לא סיבה להמשיך בדרך כי פשוט המשורר אומר לאהובתו שהיא הסיבה לחייו. רק מי שאוהב ללא סוף יכול להתבטא בצורה כה נחרצת שבלעדי אהובתו אין לו סיבה לחיות. זה מחזיר אותנו לורטר הצעיר בפרק הגרמנית שהתאבד כשראה שאין לו סיכוי לחיות לצד אהובתו. המשורר ויקטור הרדיה הוא פעיל חברתי הנלחם למען זכויות האדם ומשטר הקולונלים החרים אותו, מה עוד שאחותו "נעלמה" ונרצחה על ידי המשטר הפשיסטי האפל. הוא כותב לאהובתו PARA CONTINUAR CAMINANDO AL SOL POR ESTOS DESIERTOS בשביל להמשיך לצעוד בשמש בנתיבי המדבר ואילו שלמה יידוב מתרגם זאת כדי להמשיך לנדוד בחולות במדבר צחיח, זה כבר הרבה יותר קרוב למקור הספרדי אם כי חסרה בתרגום השמש היוקדת. ניתן היה להמשיך בהשוואה הזאת בין שני משוררים גדולים, אבל אני אסיים במילים היפות ביותר בשיר PARA DECIDIR PARA CONTINUAR PARA RECALCAR Y CONSIDERAR SOLO ME HACE FALTA QUE ESTES AQUÍ CON TUS OJOS CLAROS – על מנת להחליט, על מנת להמשיך, על מנת להדגיש ולבחון (הכל בחרוזים הנגמרים ב- AR) רק חסר לי שתהיי לצידי עם עיניך ה"בהירות". שלמה יידוב מתרגם: "כדי להבין כדי להביט כדי ללמוד לשמוח ולהפיג אני רק צריך את אותו מבט בהיר בעינייך". שלמה יידוב מעביר את רוח השיר גם אם לא במילים המדויקות שלא ניתנות לתרגום מילולי, אבל הוא נכשל בתרגום המבט הבהיר בעיניים. מילולית הוא צודק CLAROS זה בהיר, אבל בעברית אין משמעות לעיניים בהירות – אולי כחולות, בעוד שבספרדית הכוונה לעיניים זכות, עיניים שלוות, עיניים משרות ביטחון, עיניים טובות נטולות רשע. ואיך לא – החלק היפה ביותר של רותי אשתי הוא עיניה הטובות, האוהבות, הבהירות.

ניתן להמחיש את משמעות העיניים ה- CLAROS אם נשווה אליהן את הניגוד המובהק שלהן עיניים אפלות, OCHI CHYORNYE ברוסית, עיניים בוערות, עיניים תאוות, עיניים מזהירות, איך אני אוהב אותך, איך אני פוחד ממך, ראיתיך בשעה קשה, אם לא הייתי פוגש בך לא הייתי סובל כל כך, הייתי ממשיך לחיות את חיי המחייכים, כי הרסת אותי, עיניים כהות, לקחת ממני את האושר לתמיד. ובמילים הרוסיות המאוד ידועת:

Ochi chyornye, ochi zhguchie, Ochi strastnye i prekrasnye, Kak lyublyu ya vas, kak boyus' ya vas, Znat' uvidel vas ya ne v dobryi chas... Vy zgubili menya ochi chyornye Unesli na vek moyo schast'ye.

ואילו בספרדית – זה בדיוק ההיפך, העינים לא רק שלא מפחידות אלא מפיגות את הפחדים של החיים – הן מקלות את המשא הכבד של PARA ALIGERAR ESTE DURO PESO DE NUESTRO DIAS - ימינו אלה, הן מדגישות את עובדת היותנו בחיים בקרב כל כך הרבה מתים, הן מפיגות את הבדידות שכולנו חווים כאיים אבודים (איזה דימוי נפלא!), הן מרחיקות מאיתנו את התחושה של האובדן המוחלט, הן משלבות את היפה עם האור (לכן הן CLAROS), הן המלאך השומר עלינו, לידן אנו ממשיכים את חיינו מבלי לאבד דבר, ואנו נוכחים לדעת שהכל יפה (כמו העיניים) ולא עולה דבר (כמו האהבה). את הסיבה של חיי! ישנן אהבות רבות בעולמנו זה – אהבות של עיניים זכות ואהבות של עיניים אפלות - לא אגיד שחורות בשביל לא לתת דימוי שלילי לעיניים שחורות וחומות וחיובי לעיניים כחולות וירוקות, כי ייתכנו עיניים זכות וטובות CLAROS שהן שחורות ועיניים אפלות שהן כחולות. אחרי כמעט חמישים שנה איני בטוח מה צבע העיניים של רותי שהן כהות, אבל אני יודע בבטחה שהן עיניים זכות, שלוות וטובות כמו בשיר הנפלא של הרדיה.

ונסיים מבוא זה לפרק בספרדית עם שירי האהבה הנפלאים מאמריקה הלטינית שכולנו מכירים, עם מילים הנמסות בפה כנשיקת אוהבים, בשפה שהיא הכי מלודית כי מה יכול להיות מלודי יותר, מתוק יותר מאשר זיכרון השירים ששרה לי אימי בספרדית/לאדינו בהיותי תינוק, כי אני לחלוטין לא אובייקטיבי באהבה שלי לשפה הספרדית ואני מודע לכך שעבור רוסי או גרמני או סיני או קנייתי השפות שלהם נשמעות הכי יפות, הכי מלודיות, נמסות בפה הכי טוב, שטריסטן ואיזולדה של וואגנר הוא שיא הרומנטיקה עבור גרמני ובוריס גודונוב נשמע טוב יותר עבור רוסי מאשר מיטב האופרות של ורדי. מעולם לא התיימרתי להיות אובייקטיבי, בוודאי לא באוטוביוגרפיה שלי ובספר על נושאים אישיים כמו ספרי זה. זאת ועוד, גם בספרי האקדמיים, בהרצאות ובקורסים שלי הייתי רחוק מלהיות אובייקטיבי, אני מגוייס למטרה, משאיר לאקדמאים הטהורים עם העיניים שהן כל כך בהירות עד כי אינן רואות דבר את הזכות לכתוב מאמרים שמתפרסמים במיטב העיתונים המקצועיים ואחרי שקראת בהם שוב ושוב עם עשרות הציטטות שלהן אתה נוכח לדעת שאינם אומרים דבר, שלא למדת מהם דבר, שהם לא ריגשו אותך כלל, שלא שינו שום השקפות עולם שלך. מרוב מחד ומאידך, יחד עם זאת, ואף על פי כן, אתה בסוף לא אומר כלום כי אתה משתדל כל כך להיות אובייקטיבי, אתה מתמנה לפרופסור, מאמלל את הסטודנטים שלך שלא מבינים אותך, אך לא איכפת לך מהם, כי אתה עולה בהיררכיה האקדמית בזכות המאמרים והציטוטים שלהם ולא בזכות הרייטינג של הסטודנטים. בה בשעה שאני כתבתי מספר רב של ספרים אקדמיים שהתפרסמו במיטב הוצאות הספרים האקדמיות בארצות הברית, אירופה וישראל ולא נאלצתי לוותר כהוא זה על השקפת עולמי ועל המסר שלי, לימדתי עשר שנים

באקדמיה וקיבלתי את הרייטינג הכי גבוה של הסטודנטים כי הם הרגישו שאני נותן להם את הנשמה, שאני ממחיש את דברי לא עם ציטטות מלומדות אלא עם מיטב הספרות, הדרמה והקולנוע העולמי, וזה חודר הרבה יותר לתודעה שלהם ומשנה הרבה יותר את השקפת עולמם. איך זה קשור לספרדית איני יודע, אבל זה מה שזרם התודעה ציווה אותי לכתוב, זה שיר האהבה שלי לאנושיות, לצדק החברתי, ואני הולך בזאת בדרכם של משוררים, מחזאים וסופרים דגולים שכתבו בספרדית – מיגל דה סרבנטס, פדריקו גרסיה לורקה, פבלו נרודה.

MALAGUENA, CUCURRUCUCU PALOMA, CIELITO LINDO, GUANTANAMERA, LA CUMPARSITA, BESAME MUCHO, LA PALOMA, EL DIA QUE ME QUIERAS, VOLVER

7. SPANISH, DON QUIJOTE, ARTICLE – HOW I DISCOVERED THE SYNAGOGUE OF CORIA IN SPAIN, JUAN RAMON JIMENEZ, FEDERICO GARCIA LORCA – A LAS CINCO DE LA TARDE, TANGO CAMBALACHE, VISITS OF SPAIN, MARIO VARGAS LLOSA – LA TIA JULIA Y EL ESCRIBIDOR, GALEGO, POETRY, ROSALIA DE CASTRO

Reading in Spanish – El señor presidente by Miguel Angel Asturias, La bodega by Vicente Blsco Ibanez, El Aleph by Jorge Luis Borges, La familia de Pascal Duarte by Camilo Jose Cela, Novelas ejemplares by Miguel de Cervantes, Pobre negro by Romulo Gallegos, Los años con Laura Diaz by Carlos Fuentes, Cronica de una muerte anunciada by Gabriel García Márquez, La jirafa sagrada by Salvador de Maderiaga, Sefarad by Antonio Muñoz Molina, Diario II by Anais Nin, Conversacion en la catedral by Mario Vargas Llosa, Memorias de Adriano by Marguerite Yourcenar, Introduction to Spanish Poetry: Manrique, Machado, Jimenez, Lorca.., Residencia en la tierra by Pablo Neruda, Antologia Poetica by Juan Ramon Jimenez.

Read recently – Selected Verse by Federico García Lorca, Elogio de la madrasta, La tía Julia y el escribidor, Pantaleón y las visitadoras by Mario Vargas Llosa, El sombrero de tres picos by Pedro de Alarcón, Hija de la fortuna by Isabel Allende, Cien años de soledad by Gabriel García Márquez, Novia que te vea by Rosa Nisan, Sotileza by Jose Maria de Pereda, El perro by Alberto Vazquez-Figueroa

The first book read in Spanish in 1964 was: Don Quijote de la Mancha by Miguel de Cervantes. I read the book twice in Spanish and prior to then also in Hebrew, when I was a teenager. Just for curiosity I looked at a famous book's website on 500 Great Books for Teens and I saw there books as Life of Pi by Yann Martel, Homecoming by Cynthia Voigt, The Da Vinci Code by Dan Brown, but I didn't find my favorite authors when I was a teenager – Cervantes, Hugo, Zola, Shakespeare (except Romeo and Juliet paired with West Side Story…), not even less "difficult" books by Charles Dickens, Mark Twain, Jules Verne, Alexandre Dumas. So, at least my book will honor the immortal Cervantes (and other great authors throughout the book) with one of the most brilliant extract on morals and virtue – the dialogue between Sancho Panza and Don Quijote. And this reminds me of a funny story – one of my book was edited about ten times, whatever one editor did the other undid until the final edition was much inferior than the original one, but one of the editor excelled, when she told me that the name of Sancho Panza is Sancho Poncho. Well, she found to whom to say that, I thought, and I answered her that Sancho's name was indeed Panza, but she complained that I am not cooperative, I argued on every thing, and anyhow it was her responsibility as an editor to make corrections. After a lenghty discussion I had to fax a photocopy of the Spanish original, which of course I have at home in order to convince her that I was right. But, I think that she still maintains (e pur si muove) that Cervantes

was mistaken, as Poncho is so Spanish… (actually, Indian from South America), while the truth is that Sancho was called Panza (belly in Spanish) because he was fat... Long live ignorance!

As psychology is at the basis of ethical conduct in business, we cannot understand the conduct of the businessmen without analyzing in depth their character and motives. But is it practical to base the ethical principles on philosophical, religious or literary bases? Do we not incur the risk to be treated as Don Quixote, who was completely subjugated by his ideals? Can we be practical, succeed in business and retain however the ideological and literary bases? Would the environment of the businessmen treat us with respect, commiseration, alienation or envy? This is the basic dilemma of many businessmen who try to reconcile the ideal and the reality without becoming a Don Quixote.

"Cervantes condemns the books of chivalry, as embodied in his character Don Quixote, as both fantastical and dangerous. The chivalric hero may seduce people into believing that the improbable can be achieved with ease. Cervantes' character, Don Quixote, shows that this is not the case. Here is a hero possessed of fine qualities of both character and intellect who sallies forth in the name of justice and human betterment. Nonetheless, while being inspired by high ideals, his efforts are futile because he pays little or no attention to the means necessary for achieving these ends, and he fails to gain requisite knowledge of the circumstance and conditions necessary to properly understand human actions. Cervantes seems to be saying that when idealistic theory is divorced from practice, however noble the theory and good the intentions, requisite skill, judgment, and discretion will be lacking and the human good will not be advanced. (Business Ethics Quarterly, January 1998, Klein, Don Quixote and the Problem of Idealism and Realism in Business Ethics, p. 44)

"So far our Don Quixote scenario could provide a cautionary tale for business ethics. Some businesspeople with a good deal of practical experience have looked askance at the sallies of philosophical bookish knights armed with their (e.g. deontological and/or utilitarian) moral theories which they learned 'living in the books'. They might argue that there is something comic in some philosophers' attempts to solve the morally complex problems of business by applying moral theories to overly simplified 'case studies'. (Business Ethics Quarterly, January 1998, Klein, Don Quixote and the Problem of Idealism and Realism in Business Ethics, p. 45)

The environment of the ethical businessmen or people in general can treat them as courageous, crazy or impertinent, as is maintained by Sancho Panza or as virtuous but calumniated as maintained by Don Quixote:

"En lo que toca – prosiguio Sancho – a la valentia, cortesia, hazanias y asunto de vuestra merced, hay diferentes opiniones: unos dicen: 'Loco, pero gracioso'; otros, 'Valiente, pero desgraciado'; otros, 'Cortes, pero impertinente'; y por aqui van discurriendo en tantas cosas, que ni a vuestras merced ni a mi nos dejan hueso sano.

Mira, Sancho – dijo don Quijote – donde quiera que esta la virtud en eminente grado, es perseguida. Pocos o ninguno de los famosos varones que pasaron dejo de ser calumniado de la malicia." (Cervantes, Don Quijote de la Mancha II, p. 43)

"In what pertains, continued Sancho, to courage, courtesy, exploits, and business of your grace, there are diverging opinions: the ones say: 'Crazy, but gracious'; the others, 'Courageous, but unhappy', others, 'Courteous, but impertinent' and from there they discuss so many things, that neither to your grace neither to me they leave a whole bone.

- Look there, Sancho – said don Quijote – in the place where virtue exists at a large degree, it is persecuted. A few or none of the respectable and famous men who have existed have escaped from the calumny of malice."

And Peters and Waterman reinforce the importance of the moral element in our life by affirming: "We desperately need meaning in our lives and will sacrifice a great deal to institutions that will provide meaning for us." (Peters and Waterman, In Search of Excellence, p. 56) And they continue: "an effective leader must be the master of two ends of the spectrum: ideas at the highest level of abstraction and actions at the most mundane level of details." (same, p. 287) And thus, like Don Quixote, the leader has to possess a vision: "Attention to ideas – pathfinding and soaring visions – would seem to suggest rare, imposing men writing on stone tablets." (same, p.287)

My ties with Spain – history, travel, literature, music, folklore, religion, people, heritage, transcendental…, can be summarized by (link to Calle de la sinagoga de Coria) the wonderful (link to Cory's article in Ladino) experience (link to article in Ladino & Spanish) of discovering (link to Coria) the synagogue (links to photos Coria Sinagoga) of Coria (link on the Juderia of Coria), narrated in an article written by Cory (link to Cory's article in Spanish) in 5 languages (another link to Spanish) and published all over the world (links to photos Coria Judios).

Juan Ramon Jimenez - La realidad invisible, El presente. Other works by Jimenez - Platero y yo, Estoy triste y mis ojos no lloran.

One of the poems I love most is Federico Garcia Lorca's Llanto por (Lament for) Ignacio Sanchez Mejias/La cogida y la muerte (the goring and the death)/A las cinco de la tarde – At five in the afternoon. **Federico García Lorca** (5 June 1898 – 19 August 1936) was a Spanish poet, playwright, and theatre director. García Lorca achieved international recognition as an emblematic member of the Generation of '27. He was executed by Nationalist forces at the beginning of the Spanish Civil War. His body has never been found. The affinities I have with Lorca go beyond the fact that both of us were born on the same day – 5 June. At the Residencia de Estudiantes in Madrid García Lorca befriended Luis Buñuel and Salvador Dalí, whom I like very much, and many other creative artists who were, or would become, influential across Spain. He was taken under the wing of the poet Juan Ramón Jiménez, cited earlier. Growing estrangement between García Lorca and his closest friends reached its climax when surrealists Dalí and Luis Buñuel collaborated on their 1929 film *Un Chien Andalou* (*An Andalusian Dog*). García Lorca interpreted it, perhaps erroneously, as a vicious attack upon himself. García Lorca wrote three of the best-known plays, which I like most, the *Rural Trilogy* of Bodas de Sangre (*Blood Wedding*), Yerma and La Casa de Bernarda Alba (*The House of Bernarda Alba*), which all rebelled against the norms of bourgeois Spanish society. I read Ian Gibson's The Assassination of Federico Garcia Lorca, which is one of the best biographies that I have ever read. The poem La cogida y la muerte was inspired by the death of the bullfighter Ignacio Sanchez Mejias. I appreciate poetry not by the rhymes, the sophistication or the subject, but by the emotion that it arouses in you. And by this criterion, At five in the afternoon grasps you, making you feel that you were present at the event, although I am reluctant to bullfights. To the best of my knowledge there are no precedents to images that sound so right especially in Spanish as: Lo demás era muerte y sólo muerte, Ya luchan la paloma y el leopardo, Las campanas de arsénico y el humo, la muerte puso huevos en la herida, El cuarto se irisaba de agonía, Las heridas quemaban como soles… And of course the repetition of 30 times a las cinco de la tarde!

LA COGIDA Y LA MUERTE **THE GORING AND THE DEATH**

A las cinco de la tarde.
Eran las cinco en punto de la tarde.
Un niño trajo la blanca sábana
a las cinco de la tarde.
Una espuerta de cal ya prevenida
a las cinco de la tarde.
Lo demás era muerte y sólo muerte
a las cinco de la tarde.

El viento se llevó los algodones
a las cinco de la tarde.
Y el óxido sembró cristal y níquel
a las cinco de la tarde.
Ya luchan la paloma y el leopardo
a las cinco de la tarde.
Y un muslo con un asta desolada
a las cinco de la tarde.
Comenzaron los sones de bordón
a las cinco de la tarde.
Las campanas de arsénico y el humo
a las cinco de la tarde.
En las esquinas grupos de silencio
a las cinco de la tarde.
¡Y el toro solo corazón arriba!
a las cinco de la tarde.
Cuando el sudor de nieve fue llegando
a las cinco de la tarde
cuando la plaza se cubrió de yodo
a las cinco de la tarde,
la muerte puso huevos en la herida
a las cinco de la tarde.
A las cinco de la tarde.
A las cinco en Punto de la tarde.

Un ataúd con ruedas es la cama
a las cinco de la tarde.
Huesos y flautas suenan en su oído
a las cinco de la tarde.
El toro ya mugía por su frente
a las cinco de la tarde.
El cuarto se irisaba de agonía
a las cinco de la tarde.
A lo lejos ya viene la gangrena
a las cinco de la tarde.
Trompa de lirio por las verdes ingles
a las cinco de la tarde.
Las heridas quemaban como soles
a las cinco de la tarde,
y el gentío rompía las ventanas
a las cinco de la tarde.

At five in the afternoon.
It was exactly five in the afternoon.
A boy brought the white sheet
at five in the afternoon.
A frail of lime ready prepared
at five in the afternoon.
The rest was death, and death alone.
at five in the afternoon.

The wind carried away the cottonwool
at five in the afternoon.
And the oxide scattered crystal and nickel
at five in the afternoon.
Now the dove and the leopard wrestle
at five in the afternoon.
And a thigh with a desolated horn
at five in the afternoon.
The bass-string struck up
at five in the afternoon.
Arsenic bells and smoke
at five in the afternoon.
Groups of silence in the corners
at five in the afternoon.
And the bull alone with a high heart!
at five in the afternoon.
When the sweat of snow was coming
at five in the afternoon
when the bull ring was covered with iodine
at five in the afternoon,
death laid eggs in the wound
at five in the afternoon.
At five in the afternoon.
At five o'clock in the afternoon.

A coffin on wheels is his bed
at five in the afternoon.
Bones and flutes resound in his ears
at five in the afternoon.
Now the bull was bellowing through his forehead
at five in the afternoon.
The room was iridiscent with agony
at five in the afternoon.
In the distance the gangrene now comes
at five in the afternoon.
Horn of the lily through green groins
at five in the afternoon.
The wounds were burning like suns
at five in the afternoon,
and the people smashing windows
at five in the afternoon.

A las cinco de la tarde.	At five in the afternoon.
¡Ay, qué terribles cinco de la tarde!	Ah, that fatal five in the afternoon!
¡Eran las cinco en todos los relojes!	It was five by all the clocks!
¡Eran las cinco en sombra de la tarde!	It was five in the shade of the afternoon!

You probably need a lot of Chutzpah in order to introduce in a business ethics academic book published by Kluwer and Springer – two of the largest academic publishers - a tango by the Argentinian Discepolo – Cambalache – The Junk Shop, relating to the corruption in the XXth century (I was not aware of course that in the XXIst century it will be much worse…). But, probably this made the book so popular that it is held by more than a thousand universities and national libraries all over the world, and is quoted many times in the entry Business Ethics of Wikipedia, and in many other websites. Probably, this is the only example in the academic history that a tango was introduced, but Cory's academic books were also the first ones in history to deal with business ethics to minority shareholders, who are being wronged by the billions!

"Que el mundo fue y sera una porqueria, ya lo se…
(En el quiniento seis y en el dos mil tambien.)
Que siempre ha habido chorros, maquiavelos y estafaos,
Contentos y amargaos, valores y duble…
Pero que el siglo veinte es un despliegue
De maldad insolente, ya no hay quien lo niegue.
Vivimos revolcaos en un merengue
Y en un mismos lodo todos manoseaos…

Hoy resulta que es lo mismo ser derecho que traidor…!
Ignorante, sabio o chorro, generoso o estafador!…
Todo es igual. Nada es mejor.
Lo mismo un burro que un gran profesor.
No hay aplazaos ni escalafon,
Los inmorales nos han igualao.
Si uno vive en la impostura y otro roba en su ambicion,
Da lo mismo que si es cura,
Colchonero, rey de bastos, caradura o polizon…"

(Enrique Santos Discepolo, Tango, Cambalache/The Junk Shop)

"The world was and will be a filthy place, I know it…
(It was in 506 as it will be in the year 2000.)
As there have always been diabolical villains and crooks,
The contented and the disgruntled, honorable men and swindlers…
Because the twentieth century is a display
Of insolent wickedness, nobody can deny it.
We live wallowed in debauchery
All floundering in the same mud…

Nowadays there is no difference in being honest or a traitor…!
Ignorant, wise, tramp, generous or crook.
All is the same. No-one is better.
No difference, dolts as great professors.
No putting it off, no getting on with it either;

We are on the same footing with the corrupt.
Some men may be living out a lie, others are ripping off everyone;
We are all in the same boat; the priest,
The mattress-maker, the card-shark, the cheeky, the good-for-nothing…"

Doing business in Spain is always a pleasure, and touring the country is even better. My wife and me toured Spain with a car from north to south, starting with a week in Catalonia, Barcelona, Figueres, Bessalu, the fantastic architecture, scenery, museums, paintings and sculptures, hearing for the first time Catalan, and after finding the similarities with Spanish, learning the language and reading books. Visit of Jewish and Catholic sites, palaces and museums, in Madrid, Toledo, Sevilla, Granada, Cordoba, Malaga, and other cities and towns. The tour was from Parador to Parador, and the best hotel that we resided in was Granada's Parador at the Alhambra Palace. I thought that I was already there in the past, everything seamed familiar, and the people so similar to the Sephardic people I knew. We visited Spain also after the trip to Provence, visiting the Spanish Pyrenees, Andorra, Barcelona and Montserrat, and before that – we visited Coria and Caceres, during our trip to Portugal and Spain. Spain is probably the country which is the most minded to tourism, doing their utmost to make your stay pleasant, in Spain, as in Palma de Mallorca, where we received the best service from a moderate price hotel. What a difference from other countries where they do their utmost to make an extra buck at the expense of the tourist while giving him the minimum service, the smallest room, the worst food. If you are allergic to lactose, the Spanish would find ways to offer you an excellent meal with this constraint, while in New York for example they will tell you that there is no lactose while effectively it has, not caring what will happen to your health after you leave the restaurant. Every country has its pros and cons, and I enjoy visiting all over Europe – France, England, Netherlands, Scandinavia, Greece, the Balkans, Italy, Portugal, Germany, Switzerland, but most of all I enjoy visiting Spain (but as a city nothing compares to Paris), where I feel at home.

Tango is fine, but one could get the impression from reading this chapter that this was the sole contribution of South America to humanity. Actually, this continent has a fantastic literature that I enjoy reading, not always liking the obvious. I didn't enjoy at all reading Cien anos de soledad by Gabriel Garcia Marquez. As I read fluently Spanish I enjoy also reading best sellers as Isabel Allende's Hija de la fortuna and Novia que te vea by Rosa Nisan, but most of all I enjoyed reading Elogio de la madrasta, La tía Julia y el escribidor, Pantaleón y las visitadoras by Mario Vargas Llosa. He is one of the most hilarious authors that I have ever read, now that I think about it the authors in Spanish that I like the most are masters of humor as Cervantes and Vargas Llosa. I bring here the beginning of the first chapter of La tia Julia y el escribidor in Spanish, where the author tells that he was very young, living in Miraflores with his grandparents, studying Law and dreaming of becoming an author. He worked as the manager of informations of Radio Panamericana, that consisted only of reading the interesting news in the press for the radio: "En ese tiempo remoto, yo era muy joven y vivía con mis abuelos en una quinta de paredes blancas de la calle Ocharán, en Miraflores. Estudiaba en San Marcos, Derecho, creo, resignado a ganarme más tarde la vida con una profesión liberal, aunque, en el fondo, me hubiera gustado más llegar a ser un escritor. Tenía un trabajo de título pomposo, sueldo modesto, apropiaciones ilícitas y horario elástico: director de Informaciones de Radio Panamericana. Consistía en recortar las noticias interesantes que aparecían en los diarios y maquillarlas un poco para que se leyeran en los boletines. La redacción a mis órdenes era un muchacho de pelos engomados y amante de las catástrofes llamado Pascual. Había boletines cada hora, de un minuto, salvo los de mediodía y de las nueve, que eran de quince, pero nosotros preparábamos varios a la vez, de modo que yo andaba mucho en la calle, tomando cafecitos en la Colmena, alguna vez en clases, o en las oficinas de Radio Central, más animadas que las de mi trabajo."

אנגלית, סופרים אהובים, שיקספיר, סקוט פיצג׳רלד, לואיס, על נון-קונפורמיזם, יוליסס, ביקורים, גזענות ואפליה, מורשת לעתיד

משפה לשפה מתקדמים לקראת השפות שתרבותן וספרותן הכי אהובות עלי וכך אנו מגיעים לספרות בשפה האנגלית שנכתבה בעיקר על ידי סופרים בריטים, אמריקאים ואירים. מכולם חביב עלי שיקספיר, אביר נעורי. קראתי מחזות שלו בתיכון ולמדתי את יוליוס קיסר שהוא אחד המחזות האהובים עלי, בוודאי המחזה ההסטורי הטוב ביותר שנכתב אי פעם. בגיל 18 כשלמדתי באוניברסיטה כשהבליינים רקדו בדיסקוטקים והחרשנים התעמקו ברזי הכלכלה, אני קראתי כמעט את כל מחזות שיקספיר, והם סייעו לי לגבש תפישת עולם – המלך ליר, אותלו, מקבת, רומיאו ויוליה. את הסוחר מונציה הכנסתי לתוכנית הלימודים שלי על אתיקה בעסקים וכמי שאוהב לדון בסוגיות של אנטישמיות המחזה מספק לנו נושאים אינסופיים לדיון עם הסטודנטים. יש הטוענים שתלמידי הפריפריה טובים פחות מתלמידי השכונות המבוססות. הניסיון האקדמי שלי הוכיח בדיוק את ההיפך. כי הדיעה הקדומה נכונה כמו הטענה שהשופטים המזרחים פחות טובים מהאשכנזים ולכן לא יכולים להיבחר לבית המשפט העליון והפרופסורים המזרחים פחות טובים מהאשכנזים ולכן לא יכולים לקבל משרות בכירות באקדמיה. שלושת הטענות נגועות בגזענות, ואני מזכיר לגזענים באקדמיה ובועדות לבחירת השופטים כי אמרו בדיוק את אותו הדבר לגבי הנשים שלא ראויות לבחור ובוודאי שלא ראויות להתקבל ללימודי הרפואה, המדעים ואפילו בפקולטות למנהל עסקים. אני למדתי במחזור הראשון באינסאד שבו למדו נשים – שתיים בסך הכל – וגם זו הייתה פריצת דרך. ממשלת מפא״י הגזענית בחרה בכל פעם שני שרים מזרחים/ספרדים לממשלה – שר הדואר ושר המשטרה, כי הרי הספרדים לא ראויים להיות שרים, קל וחומר ראשי ממשלה (עד היום לא...). מדהים איך יהודים אשכנזים שסבלו הכי הרבה מגזענות בארצות מוצאם ורבים מהם היו בשואה בחרו באותם התירוצים הגזעניים שהשתמשו בהם האנטישמים על מנת לפסול מזרחים. כל אוניברסיטה שבה יש נומרוס קלאוזוס למזרחים, לערבים ולנשים בסגל הבכיר שלהם נגועה באפליה ועל אחת כמה וכמה בית המשפט העליון המנציח את הסטטוס קוו.

אפשר לחשוב שבבית המשפט העליון יושבים מאורות האנושות שמטפלים במהירות הבזק בתיקים המוגשים להם ולא גורמים לעינוי דין לכל המתדיינים. כבר אמרתי שלנוכח ההערכה הנמוכה שלי לחברי הכנסת ולרמת הדיונים בה לא ביקרתי בה אף פעם ואני גם לא נמנה עם המעריצים הגדולים של בית המשפט העליון. אבל בכל זאת ביקרתי שם פעם אחת בעיקר בגלל הארכיטקטורה של המבנה החדש ונכנסתי לדיון שבו ישבו מיטב השופטים בדין של איזה סכסוך שכבר נמשך אם אני לא טועה עשר שנים ויותר. והנה כאשר רק החל הדיון

באו השופטים המכובדים, הקרם דה לה קרם, ונתנו למתדיינים את ההצעה הגאונית לצאת מהאולם ולנסות להגיע לפשרה. כנראה שבשביל לתת רעיונות כאלה הם מקבלים את המשכורות הגבוהות ביותר בסקטור הציבורי, אבל אני הייתי יכול לתת את אותו הרעיון חינם אין כסף בלי ללמוד משפטים ובלי ניסיון משפטי של עשרות בשנים. הסתכלתי על הפנים הנדהמות של המתדיינים, שאם הם היו יכולים להגיע לפשרה היו בוודאי עושים זאת אי שם במהלך עשר השנים של הסכסוך ביניהם. זאת ועוד, חלק משופטים אלה גם מרוויח תקבולי עתק כבוררים בנוסף לפנסיה התקציבית הגבוהה שלהם. אם אין בכך ניגודי אינטרסים איני יודע מה הם ניגודי אינטרסים. כשבאים אליהם פשוטי עם שתובעים חברות ענק וטייקונים הם אמורים לתת דין צדק אבל איך יוכלו לתת דין צדק אם הטייקונים והחברות הגדולות יעסיקו אותם אחרי צאתם לגימלאות וישלמו להם סכומי עתק כבוררים. יש לאסור על שופטים לעבוד בעבודה כלשהי אחרי צאתם לגימלאות, פרט אולי להוראה באוניברסיטה, כי אחרת מה טעם לתת להם פנסיה כה גבוהה. אפשר לחשוב שבגיל 70 הם יתחילו לעשות לביתם. ומה הסיכוי לתביעות ייצוגיות בתנאים אלה, שבהם הבוררים פוסקים בין טייקון לטייקון? וזה לא משנה אם זה אותם הטייקונים והחברות או אחרות – ברגע ששופטים יודעים שפרנסתם תהיה תלויה בהם עם פרישתם לגימלאות איך יוכלו לשפוט דין צדק כשהמתדיינים הם פשוטי עם שאף פעם לא יזמינו אותם לתביעות בוררות. אני רואה איך תביעות ייצוגיות על עוול משווע שאירע לפני שני עשורים מגיעים רק כיום להכרעה ואילו פירורים מקבלים אלה שהפסידו את כספם אם בכלל. זה עינוי דין משווע שאין לו כאן מקום.

אבל כנראה שהחברות במועדון האקסקלוסיבי הזה כמו במועדונים אמריקאים מלפני שישים שנה שלא הייתה בהם דריסת רגל ליהודים ולשחורים היא רק לחברי אליטות מסוימות שאינן כוללות מזרחים, ערבים או ספרדים. בעולם העסקים למדתי לשפוט מצבים על פי התוצאות ואם אין כמעט מזרחים בבית המשפט העליון או בצמרת האקדמיה זה נובע מאפליה, כי מי שבוחר את המועמדים הם אותם חברי אליטות. כל החלטה של פוליטיקאים או מאן דהוא להתערב בשיקולים שלהם תיחשב כפגיעה בבית המשפט העליון, ואני כבר לא מדבר על הרכב כזה או אחר של שופטים יונים או של שופטים אקטיביסטים. במדינות בדרום ארצות הברית היו השחורים צריכים להירשם אצל פקידי הממשל בשביל שיוכלו לבוא ולבחור. ופקידים אלה היו שואלים אותם שאלות זרות ומוזרות שגם הלבנים הגאונים ביותר לא היו יכולים לענות להם, קל וחומר השחורים שרמת ההשכלה שלהם הייתה ירודה בהרבה מאשר של הלבנים בעיקר בדרום. וכשבאו בטענות לפקידים הם היתממו ואמרו שהשחורים לא ידעו לענות לשאלות ולכן לא קיבלו זכות בחירה. האם זה מזכיר לנו משהו לגבי תנאי הסף לבחור פרופסורים ושופטים עליונים, תנאים שמזרחים וערבים ובעבר גם נשים לא עוברים אותם? במדינה מעבר להרי החושך ישנה שרת תרבות שעולה לכותרות בזכות סגנונה הבוטה, שמשום מה היא גם מזרחית, ומתנגדיה, קפוצי ה... כהגדרתה, מביאים טיעון זה בריש גלי, כי הרי המזרחים

פרימיטיבים, ניאנדטרטלים ומנשקי קמעות. אותה שרת התרבות הציעה ברוב חוצפתה שמנהלי תיאטרון שמשרתים בתפקידיהם למעלה מעשרים שנה יוחלפו, אוי לאזנים השומעות. שהאופרה שמקבלת תמיכות עתק מהממשלה בשביל שכבה מאוד מאוד מצומצמת של הציבור שגם כך משלמים מאות שקלים לכרטיס תתחלק בתקציבים שהיא מקבלת עם התזמורת "האנדלוסית". איך הגשש שלנו אמרו "זורבה מה?" – אנדלוסית!!! – לא בשביל כרמן, לא בשביל ריגולטו, בשביל התזמורת האנדלוסית. לי קל לחוות דיעה כי אני מאוד אוהב אופרה ובמיוחד את ריגולטו, לה בוהם, טורנדוט וכרמן ואף פעם לא ביקרתי בקונצרט התזמורת האנדלוסית.

אבל יואילו בטובם המבקרים הנכבדים באופרה שרובם משתייכים לאלפיון העליון וחלקם גם חברים טובים (עוד פאתווה), לוותר על הסובסידיה הממשלתית, כי מי זה יכול להרשות לעצמו לשלם מאות שקלים בשביל כרטיס במקום טוב. אפילו אני שיכול להרשות לעצמי חושב שזאת שערוריה לדרוש כל כך הרבה כסף בשביל כרטיס אופרה שצריך להיות נגיש לכל שכבות האוכלוסיה ולכן אני לא הולך לאופרה. כשאני בחו"ל אני מבקר באופרה, משלם פחות ונהנה ממופע באיכות טובה יותר. לכן, יש לי הצעה – שאותם טייקונים שעושקים את הציבור הרחב, עושים תספורות של עשרות אחוזים, מסרבים לשלם מיסים שמגיעים מהם בטיעוני סרק וגם כך חברי הממשלה נתונים בכיסם כי הם מקבלים מהם תמיכות למפלגותיהם ולכן פוטרים אותם מתשלום מיסים או תמלוגים על מחצבי המדינה, שאותם הטייקונים יממנו מימון מלא את האופרה, כי מה זה בשבילם כמה עשרות מיליוני דולר שהם רק חלק מזערי ממה שהם היו צריכים לשלם למדינה ומההוצאות שהם היו צריכים להוציא בשביל שבחיפה לא נמות מסרטן באחוזים הכי גבוהים במזרח התיכון. שהטייקונים יכסו את כל הוצאות האופרה וכרטיס כניסה יעלה כמו כרטיס בתיאטרון – חמישים עד שמונים ש"ח עם ההנחות, וכך האופרה תהיה נגישה גם לשכבות האוכלוסיה האחרות ולא רק לאלפיון העליון. אני כל כך נהנה כשאני בא לתיאטרון ורואה בו את כל שכבות האוכלוסיה, פועלים ופקידים, מזרחים ואשכנזים, דתיים וחילוניים, אבל חבל שלא חרדים כי אסור להם להיות מושפעים משיקספיר או איבסן. במטרופוליטן אופרה בניו יורק רשום בכיסאות שם הנדבן שתרם עבור הכיסא באופרה. יש גם רשימה בתוכניות הערב של כל גדולי התורמים. שיעשו אותו דבר באופרה ושחברי האלפיון העליון יוכלו לשבת ברווחה על כיסאות שמומנו על ידי הטייקונים.

יהיו בוודאי כאלה שישאלו איך כל מה שכתבתי לעיל מתייחס לתרבות האנגלו-סקסית? קודם כל כי בפרק זה סקרתי בהרחבה את כתבי ג'ימס ג'ויס ואף מצאתי בצורה היתולית קווים משותפים בין ג'ויס לביני – זרם התודעה, אודיסיאה מודרנית ביוליסס ובהישמרו מדורון יווני, כתיבה המבוססת על יומנים וחוויות אישיות, ומעל לכל פוליגלוטיות וכתיבה בעשרות שפות כמו בספרו האחרון של ג'ויס – ואני חושש שיוציאו עלי עוד פאתווה של מעריצי ג'ויס, בנוסף למעריצי בית המשפט העליון, צמרת האקדמיה, היונים הקיצוניים, דאע"ש,

הטייקונים והמושחתים. אם חס וחלילה יקרה לי משהו בעקבות פרסום הספרים תהיה למשטרה בעיה רצינית לאתר מי היה מעוניין לפגוע בי כי רבים מחכים בתור, או שהם פשוט מתעלמים ממה שאני כותב, כי אנחנו נובחים והשיירה עוברת. אחר כך אני סוקר בפרק את הספר בביט של סינקליר לואיס ומודה באשמה שאני לא קונפורמיסט. בדיון על שיקספיר בפרק אני סוקר את הגזענות בסוחר מונציה, ואני יודע כי יהיו כאלה שיטענו שאני גזעני, אך אני מבהיר לאורך כל הספרים וכל הקריירה שלי מעידה על כך כי תמיד נלחמתי נגד גזענות כלפי ערבים, מזרחים, נגד אפליה לנשים וקיפוח מכל סוג שהוא. אני גם סוקר את המרד של ברוטוס נגד העריץ יוליוס קיסר, אם כי אני חוזר וטוען במאמרי ובספרי שאני מתנגד לחלוטין לכל אלימות גם אם כלו כל הקיצין, כי אני גנדיאני בהשקפת עולמי. לבסוף, אני חוזר לנושא הפריפריה. למזלי הרע חייתי בפריפריה היחסית קרובה לעיר שש שנים בחיי וגם זה היה שש שנים יותר מדי. אני עירוני עד לשד עצמותי, זקוק לנגישות למופעי תרבות – הצגות, סרטי איכות, אופרה, הרצאות, קונצרטים, בזמנו חנויות ספרים וספריות, בתי ספר מעולים, חוגים טובים, עבודות מעניינות עם סיכויי התקדמות ומשכורות נאות, בתי חולים ומרפאות עם מיטב הרופאים. בפריפריה אין כמעט דבר מכל אלה. ברגע שאתה גר רחוק מהעיר או מהמרכז אתה נכנס ללופ שקשה לך לצאת ממנו. בתי הספר גרועים, המורים איומים (אלה הכללות ואני מודע לכך שיש יוצאים מהכלל מבורכים) – על כל פנים אני סבלתי מכך בפריפריה. אתה גם יכול למות בגלל ריחוק בתי החולים והרמה הנמוכה של הרופאים. אתה עלול לקבל סטיגמה בגלל שאתה גדלת בפריפריה, בגלל דיעות קדומות וגזענות.

אני לא יודע כמה מהקוראים מכירים את המונח הפז׳ורטיבי – ״חי-בר״. לא, זה לא החי-בר בחיפה שם ניתן למצוא חיות חמודות, הכוונה אליבא דגזענים ראשי תיבות של ״חולון, יפו, בת-ים, ראשון לציון״. מה לעשות שלא כולם יכולים לגור בתל אביב ובצוק העיתים עליך לגור בפרברים. אבל אתה מקבל סטיגמה. הייתה לי משפחה בחולון, מלח הארץ, אבל חולון נחשבת נחותה בהשוואה לתל אביב ואפילו לגבעתיים. הייתה לי גם משפחה בבת-ים שאחר כך עברו לראשון לציון וכך נשארו עדיין בהגדרה של חי-בר. כל חטאם היה בזה שלא היה להם כסף לגור בתל אביב אם כי הוריהם גרו בתל אביב. יפו היא בכלל מעבר להרי החושך, אם כי מחבל נתעב עשה את המרחק בין שתי הערים בכמה דקות בריצת אמוק כשהוא דוקר והורג את כל הבא לסכין, על הסכין, על הסכין, אטבח אל יהוד, כי למלאך המוות לא משנה את מי הוא קוצר בתוך החי-בר או מחוצה לו, כי כשיומך מגיע כולם שווים בפני המוות. כשעזבתי את הפריפריה (ולא אציין איפה זה היה כי היו לי גם רגעים יפים בה וזה יהיה לא הוגן לפסול אוכלוסיות שלמות) מעולם לא חזרתי אליה. זאת ועוד, כשהתחתנו לא היה לנו כסף כלל, רק אהבה ואמביציה גדולה. אבל אחרי שנתיים חסכנו קצת וקיבלנו קצת, ויכולנו לרכוש דירה ישנה של שלושה חדרים בגבעתיים בפאתי תל אביב, דירה חדשה של ארבעה חדרים בפתח תקווה או בית בודד ברעננה. בחרנו בדירה הישנה בגבעתיים, שיפצנו אותה קצת באהבה גדולה, ומכרנו אותה כעבור שלוש שנים

בפי שלושה (טוב, גם האינפלציה עזרה קצת). הדירה בפתח תקווה כמעט ולא עלתה ואני כבר לא זוכר מה היה המצב ברעננה, אם כי מבחינה כלכלית בוודאי שהיה הכי כדאי לקנות את הבית הבודד ברעננה. אבל היינו צריכים לחכות לשם כך עשור אחד או שניים. בזכות הקרבה לתל אביב יכולתי לעבוד במשרה בכירה, רותי ילדה בבית חולים מעולה, ונהנינו מכל מגוון התרבות של תל אביב. כשמכרנו את הדירה בגבעתיים רכשנו בשנת 1974 דירה חדשה של ארבעה חדרים באחוזה, שהיא השכונה הטובה ביותר בחיפה, שם מצאתי עבודה במשכורת גבוהה (אז חיפה עוד לא הייתה בפריפריה אלא עיר ואם בתעסוקה), שירותי בריאות מעולים, תרבות מעל ומעבר (חיפה היא לדעתי העיר הכי תרבותית בארץ, ובמחירים נגישים לכל), ושלושת הילדים למדו בבית הספר הריאלי, שהוא לדעתי בית הספר הטוב ביותר בארץ. לי זה היה חשוב כי בכפר בו גרתי למדתי בבית ספר עממי כל כך גרוע שהפכו אותו לבית ספר מקצועי וכשהמשפחה שלנו עברה לחיפה בשנת 1959 ויכולתי ללמוד בריאלי כי הייתי תלמיד מצטיין לא יכולתי לעשות זאת כי לאבי לא היו האמצעים לכך ולמדתי בבית ספר כל כך גרוע שהוא נסגר והפך למגרש חניה ולחנות בגדים. אז, שלא יספרו לנו על פריפריה.

גם כיום, מי שגר בפריפריה זוכה לנשום את האוויר המורעל של המפרץ עם שיעורי התחלואה הכי גבוהים במזרח התיכון. מי שחי בפריפריה בדרום מקבל קטיושות וטילים, חייב לעבוד רק בבית החרושת המקומי במשכורת רעב, שגם הוא נסגר לרוב. בתי הספר על פי רוב באיכות ירודה, אתה מת בדרך הארוכה לבית החולים והסיכוי שלך לצאת ממעגל העוני או במקרה הטוב ממעגל המעמד הבינוני הנמוך שואף לאפס. אני גם הראיתי לסטודנטים שלי סרטים על כך, ביניהם את הסרט הנפלא "שביתה" שלא היה סטודנט שלא התרגש ממנו וכמה אף בכו. אני מודע שלפעמים קורים ניסים ואתה מאוד מצליח למרות הסביבה והפריפריה, שאתה יכול כמוני לשלם תשלום עתק למנהל מחלקה בבית חולים בעיר הגדולה שגם הורס לך את העין, שחבר שלי קיבל טיפול כל כך גרוע בבית חולים בלב המטרופולין שהוא מת, בבתי הספר המעולים אתה יכול להידרדר לסמים ולפעמים גם לסבול מאלימות ומהתאכזרות מנטלית, אבל בגדול עדיף לחיות בעיר איכותית מאשר בפריפריה. ונסיים במה שהתחלנו – למזלי לימדתי על פי רוב ובוודאי באוניברסיטת חיפה סטודנטים שאינם שייכים לאליטות. למה למזלי? קודם כל בגלל שללמד אתיקה עסקית לבני האליטות שבחלקם הגיעו לאליטות בגלל מעשים לא הכי אתיים של ההורים זו משימה כמעט בלתי אפשרית. וגם את זה חוויתי כאשר בכל זאת לימדתי בבתי ספר שבהם למדו בני האליטות. הם הזדעזעו שכפרתי במשנה הניאו ליברלית עליה הם התחנכו, שדיברתי בגנות התנהגות הטייקונים שהעסיקו את הוריהם במשרות בכירות, ושרציתי צדק חברתי וכלכלי שמשמעותו הייתה שהם ייהנו פחות ממשמני השלטון ויצטרכו רחמנא ליצלן לשלם מיסי אמת, מיסי ירושה, מיסים פרוגרסיביים, מיסים גבוהים על רווחי הון ומיסי מעסיקים. בכיתות שלי היו הסטודנטים מחולקים פחות או יותר כך - שליש עולים חדשים מרוסיה, שליש ערבים, שליש מזרחים שגדלו בפריפריה – טירת

הכרמל, קרית-ים, נשר, קריית שפרינצק, אך כמעט ולא היו כאלה שגרו על הכרמל. אם היו לי קבוצות סגורות היו אלה עובדי חברת החשמל חסרי השכלה אקדמית שלמדו לקראת התואר הראשון, 17 מחזורים של חובלים מכל שכבות העם, שוטרים בתפקידים לא בכירים, פקידי עירייה בתפקידים לא בכירים, ולמרבית הפלא – דווקא הסטודנטים האלה היו המבריקים ביותר, משתפי הפעולה ביותר, הצלחתי לשנות את הגישה הצינית שלהם שממילא לא ניתן לשנות. איך אומר הפסוק על תלמידים עניים, הלוואי שכולם יהיו מבריקים כמותם.

רוב הסטודנטים שלי מעולם לא קראו קודם מחזה, אבל הם הבינו ונהנו בצורה בלתי רגילה מכל המחזות שלמדנו ודנו בסוגיות האתיות שלהם, כאשר הם צריכים לקרוא את המחזה ולגלם את הדילמות האתיות של גיבורי הסוחר מונציה, אויב העם, קרנפים, ביקור הגברת הזקנה, כולם היו בני, הולך על כל הקופה, ובכמה מהקורסים גם טופז, גלנגרי גלן רוס, מותו של סוכן, אופרה בגרוש, רביזור ועוד. הם גם קראו ספרות מופת כגטסבי הגדול, ז׳אן דה פלורט, ולהבדיל את הישמרו מדורון יווני שלי, וראו סרטי מופת כאלה חיים נפלאים, ארין ברוקוביץ׳, וול סטריט, המקור ועוד. הם היו ממש מבריקים, שיתפו פעולה, ירדו לכל הדקויות של המחזות והדילמות. ועל פי הקריטריונים המפלים של האוניברסיטאות היוקרתיות יותר הם לא היו מתקבלים כלל ללימודים אקדמאים, כי אין להם ציונים מספיק גבוהים, כי לא קיבלו תוצאות מעולות בבדיקות הפסיכומטריות. אין להם סיכוי א-פריורי בגלל שלמדו בפריפריה, אבל מההתרשמות שלי מה שגבר אצלם היה הצמא שלהם לידע, הראש הפתוח, החשיבה מחוץ לקופסא, הנון-קונפורמיזם, הרצון לשנות את המציאות, האמביציה להצטיין, ובזה הם עלו פי כמה על ילדי השמנת הקונפורמיסטים שלימדתי באוניברסיטאות היותר יוקרתיות. היה לי סיפוק מירבי ללמד אותם וגם הם נתנו לי את המשובים הטובים ביותר שניתנו אי פעם באוניברסיטת חיפה. אם נותנים אפשרות לתושבי הפריפריה הם יכולים להגיע לגדולות, מזרחים ועולים, ערבים וחרדים. הערבים שלמדו בקורסים שלי היו סטודנטים מצטיינים – גברים, נשים, בני חמישים ובני עשרים, מחיפה ומהכפרים, מירושלים המזרחית ומהגדה המערבית, דתיים וחילוניים, מבוססים ובני המעמד הבינוני הנמוך. הם שיתפו פעולה בשמחה, גילמו את כל התפקידים וכתבו עבודות גמר מעולות. לא נתתי להם הנחות, אם כי הם ניסו מדי פעם לקבל, ובסוף הודו לי שבזכותי הגיעו להישגים שלא חשבו שיגיעו אליהם. מעולם לא דיברנו על נושאים פוליטיים, הקפדתי על כך ולמעשה רק עכשיו כשאני כבר לא מלמד אני מרשה לעצמי להביע דיעות על הסכסוך, בד בבד עם גינוי לכל תופעה של גזענות. הייתה לנו עם הערבים אחדות אינטרסים במלחמה נגד השחיתות שהיא הרבה יותר נפוצה במגזר הערבי ובגדה המערבית, אבל אל דאגה היהודים בדרך הנכונה – לקראת ניגריה וארגנטינה. גם המזרחים, העולים והחרדים שבדרך כלל לא נמנים על האליטות ועל העשירון העליון הזדהו לחלוטין עם המסרים שלי, עם האירועים, המחזות והסרטים, בדינמיקה קבוצתית מתורבתת, לא כמו בכנסת שלנו, בבלוגים ובטלוויזיה, בהם משתמשים במונחים הכי נוראים שיש.

ולמרות הכל, למרות הקיטוב ההולך וגובר בין ה"שבטים" וליתר דיוק המגזרים השונים, אני אופטימי, כי אין לנו ברירה. אנחנו חולקים את אותו הגורל – דתיים וחילוניים, חרדים וערבים, יונים וניצים, מזרחים ואשכנזים, בעשירון העליון ובתחתון, פרט אולי לאלפיון העליון, לטייקונים, לפוליטיקאים ולפקידי הממשל המושחתים החוצים את הקווים ועוברים לשרת את הטייקונים אחרי שהקריבו להם את כל נכסי ומחצבי האומה. הם אמנם מהווים כיום את האליטות, מנהלים את המשק, יושבים בכנסת, ותופשים את העמדות הבכירות בממשל, אבל נתקלתי בתור מרצה בצעירים מופלאים שיש להם מודעות חברתית, מה שלא היה לפני עשור או שניים. ייתכן והייתה לי תרומה מסוימת לכך, כי בכל זאת השפעתי על אלפים, כמוני היו עוד אי אלו אקטיביסטים שתרמו את שלהם – איציק ספורטא, אריה אבנרי, יהושע סובול. קמו תנועות מחאה שהצליחו להוביל מאות אלפים להפגנות ולמודעות חברתית, נוצרה תשתית שממנה עשוי לצמוח השינוי, נזרעו הזרעים, אני שומע כיום בתוכניות טלוויזיה, בהרצאות, בעיתונות רעיונות וניתוח מצבים שכשאמרתי אותם לפני עשור אחד או שניים ראו בי תמהוני וכיום הם הפכו לנחלת הכלל. השחיתות חוגגת אבל לפחות כיום מודעים אליה ומתי מספר כבר נותנים את הדין. אני בעד שינוי הדרגתי בלי מהפכה ובלי אלימות, בצורה דמוקרטית אם כי לאו דווקא עם המפלגות הקיימות, בסגנון הרפובליקה השניה שאני מטיף לה, כי צריך טיפול שורש למצב. ממשלות שלא מספקות ביטחון מפני האויבים ומפני הפשע, כשאנו נהרגים ברחובות על ידי סכינאים ופושעים, שלא מספקות רווחה כלכלית והקטנת הפערים, מיגור העוני וריסון הטייקונים, לא יוכלו להחזיק מעמד עד אין קץ, השינוי בוא יבוא. אם נהיה עדים לו – מה טוב, אם לא – הספרים והמאמרים ישארו כעדות לבשורת השינוי, הקורסים וההרצאות יהיו נגישים לכל, מכלול היצירה שלי יהווה את המורשת שלי לדורות הבאים.

8. ENGLISH, FAVORITE AUTHORS, SHAKESPEARE, THE MERCHANT OF VENICE, SCOTT FITZGERALD, SINCLAIR LEWIS, ON NONCONFORMISM, DICKENS, D. H. LAWRENCE, HENRY JAMES, JAMES JOYCE, ULYSSES, BECKETT, GEORGE B. SHAW, SEAN O'CASEY, IRISH GAELIC, IRISH POETRY, WELSH, SCOTS, VISITS, WILLIAM WORDSWORTH, OSCAR WILDE, THE BALLAD OF READING GAOL IN ESPERANTO

Reading in English – Dubliners by James Joyce, North and South by Elizabeth Gaskell, The long day wanes by Anthony Burgess, Auto-da-Fe by Elias Canetti, In cold blood by Truman Capote, Nostromo by Joseph Conrad, The old curiosity shop by Charles Dickens, The 42nd parallel by John dos Passos, The Idiot by Fyodor Dostoyevsky, As I lay dying by William Faulkner, Homo Faber by Max Frisch, Fiesta: The sun also rises by Ernest Hemingway, The Castle by Franz Kafka, Sons and Lovers by D.H. Lawrence, The Eleventh Son by Gu Long, The complete Yes Minister by Jonathan Linn and Antony Lay, The beloved returns: Lotte in Weimar by Thomas Mann, Tender is the night by F. Scott Fitzgerald, To the lighthouse by Virginia Woolf, One day in the life of Ivan Denisovich by Alexandr Solzhenitsyn, Of human bondage by W. Somerset Maugham, The Grapes of Wrath by John Steinbeck, The home and the world by Rabindranath Tagore, Around the world in eighty days by Jules Verne, Selected Poems by

William Wordsworth, Noble House by James Clavell, Dance with the Devil by Kirk Douglas, The Corrections by Jonathan Franzen, The Voyage of the Blue Vega by W. Gordon Stables, Chinese Sayings, Quotations from Chairman Mao Tse Tung, Quotations from Winston Churchill, Advise and Consent by Allen Drury, A Woman of Substance by Barbara Taylor Bradford, Elijah's Violin & Other Jewish Fairy Tales selected and retold by Howard Schwartz, 21 Great Stories by John Steinbeck, Luigi Pirandello, Lord Dunsany, Kaatje Hurlbut, Ray Bradbury, Guy de Maupassant, Edgar Allan Poe, Jack London, James Joyce, Mark Twain, Arthur Conan Doyle, James Thurber, etc.

Read recently – Of mice and men by John Steinbeck, The way of all flesh by Samuel Butler, Tai-Pan by James Clavell, The mill on the floss, Daniel Deronda by George Eliot, Foucault's Pendulum by Umberto Eco, Light in August by William Faulkner, The Europeans, Daisy Miller, Washington Square, The Aspen Papers, The Turn of the Screw, The Portrait of a Lady by Henry James, Ulysses by James Joyce, Slaves of New York by Tama Janowitz, The trial, Metamorphosis and other stories, America by Franz Kafka, The unbelievable lightness of being by Milan Kundera, Babbitt, Main Street by Sinclair Lewis, The ghost of Hannah Mendes by Naomi Ragen, The catcher in the rye by J.D. Salinger, The history of the siege of Lisbon by Jose Saramago, Mrs. Dalloway by Virginia Wolf, Sense and Sensibility, Pride and Prejudice, Emma by Jane Austen, The Great Gatsby by F. Scott Fitzgerald, Freedom by Jonathan Franzen, A portrait of the artist as a young man by James Joyce.

The languages in the UK are: the national and de facto official language is English spoken by 98% of the population. The minority languages are Scots – 2.5%, Ulster Scots, Welsh (Celtic) – 1%, Cornish, Scottish Gaelic, Irish Gaelic. The main immigrant languages are Polish, Punjabi, Hindustani, Bengali, Gujarati, Arabic, French, Cantonese, Greek, Italian, Pidgins…

In 1962, one of the youngest students at the Hebrew University of Jerusalem - not yet 18, I read almost all the plays by Shakespeare bought with my meager budget, while my student friends went to parties and head fun. Other Economics students friends - the nerds - learned Economics day and night receiving the highest grades, but I preferred to attend classes in the humanities – English Poetry and Shakespeare Plays (Richard the Second), Comedies (Aristophanes, Gogol and Moliere), Art (Italian Renaissance), Philosophy (Logics), Spanish (Cervantes), German (Goethe), and reading one by one all the classics of world literature according to a detailed list.

I like all American and English literature, modern and classic, medieval and romantic: Virginia Wolf and Jane Austen, George Eliot and Henry James. Scott Fitzgerald's The Great Gatsby is probably the best modern novel, and an integral part of Cory's courses on business ethics. I enjoy most reading Lawrence (I couldn't stop reading Sons and Lovers and Women in Love, not counting Lady Chatterley's Lover that was one of the first books read as a teenager), Hemingway (A Farewell to Arms and For Whom the Bell Tolls are my favorites), Sinclair Lewis (Babbitt and Main Street were a revelation). I enjoy reading John Dos Passos (The 42nd Parallel), but also Charles Dickens, and good best sellers as Tai Pan, Exodus, Advise and Consent, etc. See also a chapter describing the ethical dilemmas of All My Sons with the English Text in Plays.

We cannot discuss English literature without refering to Shakespeare, who is one of my favorite playwrights. At the age of 18 when most of my friends dated girls I spent my nights as a true intellectual nerd reading almost all the plays by Shakespeare and attending courses on his plays and English poetry at the University of Jerusalem. We bring here from one of my favorite plays Julius Caesar, the most dramatic scene where Brutus which I like most and have read also a biography on him, explains why he, Cassius, and others made a revolution against Julius Caesar.

(Brutus) “If then that friend demand why Brutus rose against Caesar,
This is my answer: Not that I loved Caesar less, but that I loved Rome more.
Had you rather Caesar were living, and die all slaves,
Than that Caesar were dead, to live all free men?
As Caesar loved me, I weep for him;
As he was fortunate, I rejoice at it;
As he was valiant, I honour him;
But, as he was ambitious, I slew him.
There is tears for his love; joy for his fortune;
Honour for his valour; and death for his ambition.
Who is here so base that would be a bondman?
If any, speak; for him I have offended.”
(Shakespeare, Julius Caesar, Act III, Scene II, p.834)

I deal at length in this book about anti-Semitism and I chose to teach The Merchant of Venice in most of my business ethics courses. Many say that the play and Shakespeare were anti-Semitic, but I think the opposite, they relate to anti-Semitism and those who truly understand the play perceive Shylock as the true hero of the play, while most of the others are the true rascals. One of the best known cases that illustrates anti-Semitism is the controversial case of Shylock, the Jew of Venice, who insisted on preferring justice over mercy, by getting the pound of flesh that he asked for as a collateral. This is the case of an individual who feels persecuted by the community and wants to avenge himself. This is the case of a person who knows that if he is satisfied in the short term he is going to lose in the long term. This is the case of the businessman who has his own truth, which is opposed to the loyalty that he owes to the Duke of Venice. And Shylock exposes his point of view in the well-known dialogue with Salarino, that has become a 'classic':

“I am a Jew. Hath not a Jew eyes? hath not a Jew hands, organs, dimensions, senses, affections, passions? fed with the same food, hurt with the same weapons, subject to the same diseases, healed by the same means, warmed and cooled by the same winter and summer, as a Christian is? If you prick us, do we not bleed? if you tickle us do we not laugh? if you poison us, do we not die? and if you wrong us, shall we not revenge?”

(Shakespeare, The Merchant of Venice, Act III, Scene I, p. 203-4)

We have learned that one of the richest men in the world, whose company was sued for monopolistic behavior, is a fervent admirer of one of the most important books of the 20th century ‘The Great Gatsby’. His admiration is so acute that his wedding was designed in the roaring 20s-style described in the novel and his very expensive home is decorated with citations of the novel. It would be interesting to learn if the following citation, which is practically the conclusion of the novel and its main moral, appears also on his walls. Tom Buchanan, the capitalist tycoon who comes from a very rich American family, perceives Gatsby as a nouveau riche, a newcomer, who on top of this was the lover of his wife Daisy. He causes the death of Gatsby and after that washes his hands and his conscience, without any scruples, as those inferior creatures who do not belong to our clan do not matter. The author concludes: “I couldn’t forgive him or like him, but I saw that what he had done was, to him, entirely justified. It was all very careless and confused. They were careless people, Tom and Daisy – they smashed up things and creatures and then retreated into their money or their vast carelessness, or whatever it was that kept them together, and let other people clean up the mess they had made… I shook hands with him; it seemed silly not to for I felt suddenly as though I were talking to a child. Then he went

into the jewelry store to buy a pearl necklace – or perhaps only a pair of cuff buttons – rid of my provincial squeamishness forever… Gatsby believed in the green light, the orgiastic future that year by year recedes before us. It eluded us then, but that's no matter – to-morrow we will run faster, stretch out our arms farther… And one fine morning - So we beat on, boats against the current, borne back ceaselessly into the past." (Scott Fitzgerald, The Great Gatsby, p.107)

As long as the world will continue to treat the Buchanans as spoiled children who are not responsible for their actions, it will be impossible to change fundamentally the situation. But we should blame those who forgive them - usually because of cowardice. We hesitate to condemn the mighty. And we continue to shout at the donkey, as we are too afraid to confront the lion, the wolf or the fox. We cannot hope that the Buchanans of this world will all of a sudden be overcome by remorse. They will always continue to retreat in their wealth and appease their conscience by buying a pearl necklace. Therefore, it is necessary to fight and not condescend their immoral conduct, exactly as we condemn crimes performed by highway robbers. There is no difference between a bank robbery and a stakeholder or minority shareholder wrongdoing. And we have to define as theft every unethical act, even if the law cannot punish it. We could always sanction ethical crimes publicly, as this book and my other books advocate.

It is difficult for me to say what English literature I like most – American, British or Irish – it is like asking me to chose what child I like most – Joseph, Amir or Shirly. Furthermore, as I like very much most of European literature – French, Spanish, Russian, German, Italian… - and to a lesser extent world literature, the question is completely superfluous as the good authors are "All My Sons", as much as the theater fans that I encounter in New York, Paris or London are "All My Brothers". We are all members of the same family – the intellectuals, who has no boundaries as we live in the same nation, the same people, we share the same values, we don't look alike, we speak different languages, we may be white, black, or yellow, but we belong all to the same community, and above all we love each other. But, still I feel closer to Sinclair Lewis when I read Babbitt or Main Street, to Joshua Sobol when I see his plays, to Emile Zola when I read his novels. I try to find the right balance between the classics and the moderns, literature in the ten languages I read fluently, in the languages which I have learned recently. And now that I have retired finding the right balance between writing books, reading books, watching films and plays, visiting foreign countries, and of course spending precious time with my wife, children and grandchildren. I have my priorities – when I worked work was the first priority, now writing books is the first priority, but even when I don't write or work, I divide my time proportoniately between all the languages, literatures, festivals, theater, films, music and art. It was much simpler in my youth when I read one book at a time, studied one language at a time. Anyhow, I like most literature about the middle class which is my class, about non conformism which is my motto, although I live as a bourgeois with a standard family, in a wealthy neighborhood, with normal friends (almost all of them live with their same wife/husband for almost 50 years…), much like the French "communistes de salon", who had communist ideas but would never liked to live in a communist country like the Soviet Union. So, am I a "nonconformist" if I live like a conformist but think as a nonconformist? I think that the answer is affirmative, as thru all my life I acted in the important issues as a nonconformist: At the age of 11 I rebelled against my teachers, headmaster and the ministry of education when I decided not to study metalworking and for two years I didn't attend school. At the age of 15 I became an intellectual reading classical books and hearing classical music instead of going to parties, where I was not invited. At the university I read classics, learned languages, and attended courses of Shakespeare, philosophy, drama, art… instead of focusing my studies on Economics and Political Sciences, where I was a mediocre student. In my business career I worked in high tech when nobody did, raised money at a Nasdaq IPO – one of the first Israeli company to do so, having alegiance first of all to my employees and not to my management, which was completely unorthodox. I always found the right path of

success in the middle way between business and ethics, which "cost" me a lot. I chose to make an academic career when all my friends continued to make a lot of money in business, reducing my income by more than 90%, writing a dissertation on ethics to minority shareholders, the first in the world to write a dissertation, write academic books, and teach this subject at universities. Even now, when I write this book, I could be like all my friends who play golf and go to the beach, and instead I am stayin at home for months writing a book who will be read only by a few if at all. So, am I a nonconformist or not? Anyhow, I read with great pleasure the books about this issue, the middle class, and ethical values, by Sinclair Lewis, Alberto Moravia (Il conformista), and Emile Zola (Les Rougon-Macquart), Balzac, Sobol, Lawrence, Cervantes…

Ulysses by James Joyce is still an enigma for me, having read it twice, I still don't understand it, although I like very much books written with stream of consciousness, like Proust's and Sartre's books. Possibly, it is because you must be extremely fluent in the language in order to enjoy the book, and I am almost 100% fluent only in French and Hebrew. *Ulysses* chronicles the peripatetic appointments and encounters of Leopold Bloom in Dublin in the course of an ordinary day, 16 June 1904. I was born exactly 40 years later. Ulysses is the Latinised name of Odysseus, the hero of Homer's epic poem *Odyssey*, and the novel establishes a series of parallels between its characters and events and those of the poem (e.g., the correspondence of Leopold Bloom to Odysseus, Molly Bloom to Penelope, and Stephen Dedalus to Telemachus). In Finnegans Wake Joyce invented a unique polyglot-language or *idioglossia* solely for the purpose of this work. This language is composed of composite words from some sixty to seventy world languages, combined to form puns, or portmanteau words and phrases intended to convey several layers of meaning at once. This is probably the most difficult book in English literature.

We bring here a "short" description by Joyce of… water, that no one else ever wrote similarly:

"What in water did Bloom, waterlover, drawer of water, watercarrier, returning to the range, admire?

Its universality: its democratic equality and constancy to its nature in seeking its own level: its vastness in the ocean of Mercator's projection: its unplumbed profundity in the Sundam trench of the Pacific exceeding 8000 fathoms: the restlessness of its waves and surface particles visiting in turn all points of its seaboard: the independence of its units: the variability of states of sea: its hydrostatic quiescence in calm: its hydrokinetic turgidity in neap and spring tides: its subsidence after devastation: its sterility in the circumpolar icecaps, arctic and antarctic: its climatic and commercial significance: its preponderance of 3 to 1 over the dry land of the globe: its indisputable hegemony extending in square leagues over all the region below the subequatorial tropic of Capricorn: the multisecular stability of its primeval basin: its luteofulvous bed: its capacity to dissolve and hold in solution all soluble substances including millions of tons of the most precious metals: its slow erosions of peninsulas and islands, its persistent formation of homothetic islands, peninsulas and downwardtending promontories: its alluvial deposits: its weight and volume and density: its imperturbability in lagoons and highland tarns: its gradation of colours in the torrid and temperate and frigid zones: its vehicular ramifications in continental lakecontained streams and confluent oceanflowing rivers with their tributaries and transoceanic currents, gulfstream, north and south equatorial courses: its violence in seaquakes, waterspouts, Artesian wells, eruptions, torrents, eddies, freshets, spates, groundswells, watersheds, waterpartings, geysers, cataracts, whirlpools, maelstroms, inundations, deluges, cloudbursts: its vast circumterrestrial ahorizontal curve: its secrecy in springs and latent humidity, revealed by rhabdomantic or hygrometric instruments and exemplified by the well by the hole in the wall at

Ashtown gate, saturation of air, distillation of dew: the simplicity of its composition, two constituent parts of hydrogen with one constituent part of oxygen: its healing virtues: its buoyancy in the waters of the Dead Sea: its persevering penetrativeness in runnels, gullies, inadequate dams, leaks on shipboard: its properties for cleansing, quenching thirst and fire, nourishing vegetation: its infallibility as paradigm and paragon: its metamorphoses as vapour, mist, cloud, rain, sleet, snow, hail: its strength in rigid hydrants: its variety of forms in loughs and bays and gulfs and bights and guts and lagoons and atolls and archipelagos and sounds and fjords and minches and tidal estuaries and arms of sea: its solidity in glaciers, icebergs, icefloes: its docility in working hydraulic millwheels, turbines, dynamos, electric power stations, bleachworks, tanneries, scutchmills: its utility in canals, rivers, if navigable, floating and graving docks: its potentiality derivable from harnessed tides or watercourses falling from level to level: its submarine fauna and flora (anacoustic, photophobe), numerically, if not literally, the inhabitants of the globe: its ubiquity as constituting 90 percent of the human body: the noxiousness of its effluvia in lacustrine marshes, pestilential fens, faded flowerwater, stagnant pools in the waning moon." James Joyce, Ulysses, 1922, written with stream of consciousness.

After describing water, Joyce describes sand, also very "shortly" in another of his masterpieces.

“What must it be, then, to bear the manifold tortures of hell forever? Forever! For all eternity! Not for a year or an age but forever. Try to imagine the awful meaning of this. You have often seen the sand on the seashore. How fine are its tiny grains! And how many of those tiny grains go to make up the small handful which a child grasps in its play. Now imagine a mountain of that sand, a million miles high, reaching from the earth to the farthest heavens, and a million miles broad, extending to remotest space, and a million miles in thickness, and imagine such an enormous mass of countless particles of sand multiplied as often as there are leaves in the forest, drops of water in the mighty ocean, feathers on birds, scales on fish, hairs on animals, atoms in the vast expanse of air. And imagine that at the end of every million years a little bird came to that mountain and carried away in its beak a tiny grain of that sand. How many millions upon millions of centuries would pass before that bird had carried away even a square foot of that mountain, how many eons upon eons of ages before it had carried away all. Yet at the end of that immense stretch time not even one instant of eternity could be said to have ended. At the end of all those billions and trillions of years eternity would have scarcely begun. And if that mountain rose again after it had been carried all away again grain by grain, and if it so rose and sank as many times as there are stars in the sky, atoms in the air, drops of water in the sea, leaves on the trees, feathers upon birds, scales upon fish, hairs upon animals – at the end of all those innumerable risings and sinkings of that immeasurably vast mountain not even one single instant of eternity could be said to have ended; even then, at the end of such a period, after that eon of time, there mere thought of which makes our very brain reel dizzily, eternity would have scarcely begun." James Joyce, A Portrait of the Artist as a Young Man, 1916.

Finally, water again, in another masterpiece, this time almost incomprehensible, yet moving.

“Anna was, Livia is, Plurabelle's to be. Northmen's thing made southfolk's place but how multy plurators made each one in per-son? Latin me that, my trinity scholard, out of eure sanscreed into oure eryan! Hircus Civis Eblanensis! He had buckgoat paps on him, soft ones for orphans. Ho, Lord! Twins of his bosom. Lord save us! And ho! Hey? What all men. Hot? His tittering daughters of. Whawk? Can't hear with the waters of. The chittering waters of. Flitter-ing bats, fieldmice bawk talk. Ho! Are you not gone ahome? What Thom Malone? Can't hear with bawk of bats, all thim liffey-ing waters of. Ho, talk save us! My foos won't moos. I feel as old as yonder elm. A tale told of Shaun or Shem? All Livia's daughter- sons. Dark hawks hear us. Night! Night! My ho head halls. I feel as heavy as yonder stone. Tell me of John or Shaun? Who

wereShem and Shaun the living sons or daughters of? Night now! Tell me, tell me, tell me, elm! Night night! Telmetale of stem or stone. Beside the rivering waters of, hitherandthithering waters of. Night!" James Joyce, Finnegans Wake, 1939, his last book finished shortly before his death.

Sarcastically, I maintain that there are many affinities between me and James Joyce, who is perceived as the best author of the XXth Century. First of all, both books on Ulysses were written with stream of consciousness, as I have written the synopsis of my play/novel in 24 hours on 60 pages, while the protagonists dictated me what they wanted to do and what to write, in a stream of consciousness, with all the dialogues already present in the synopsis. In the next 18 days I only made final touches to my work and typed it. Both authors base their novels on the Odyssey – Ulysses – Leopold Bloom – is the modern counterpart of Ulysses, like Uly Doron (the Israeli Ulysses) is. Both are tolerant, humanistic, detest violence, and live through an Odyssey in Dublin/Tel Aviv. Furthermore, both are even Jewish. Molly Bloom is Penelope and so is the Israeli Nelly. While Penelope is eternally faithful, Molly is not, having an affair with her manager, after ten years of her celibacy within the marriage. And so is Nelly, who after being faithful to her husband for 20 years, is having an affair with Uly's former manager. Both women are also Jewish, as Molly was born in Gibraltar, the daughter of Lunita Laredo, a Gibraltarian of Spanish Jewish descent, and of course Nelly is also Sephardic, but was born in Larissa, Greece.

Finally, I chose the name of my Diary – A portrait of the idealist as a young man, after Joyce's "diary" – A portrait of the artist as a young man. And if this not enough, Joyce invented a unique polyglot-language for his final book Finnegans Wake composed of composite words from some sixty to seventy languages, in a similar way that I use in this book texts from more than 120 languages (Anything you can do I can do better… Annie Get Your Gun), as both are polyglots and use the following languages in their texts – English, French, German, Romansh, Serbian, Croatian, Spanish, Russian, Danish, Dutch, Swedish, Icelandic, Norwegian, Italian of course as Joyce lived in Italy, Greek, Latin, Hebrew. As a matter of fact, the only language that I don't use in my book and Joyce uses is Irish Gaelic, but this is because Joyce was Irish. Well, after all, it maybe incorrect to state that I read twice Ulysses and did not understand it, as subconsciously it probably affected my writing in my novel, play, diary, as well as in this book.

But, as a matter of fact you can find in my library many books, plays and dictionaries in all the languages that I have learned, but also in languages that I haven't learned. And so, I once bought a long time ago a dual language book of stories by the Irish writer Padraic Pearse. I thought that I would understand the language but was completely mistaken as it is totally different from the languages that I know or want to learn. I wish to pay tribute to Irish literature that most of it was written in English – to Padraic Pearse, William Butler Yeats, John Millington Synge, but especially to some of my preferred writers who write in English – George Bernard Shaw, Oscar Wilde, Samuel Beckett, Sean O'Casey, and of course James Joyce. My favorite plays by Samuel Beckett are Waiting for Godot, Endgame, Happy Days. Sean O'Casey: Juno and the Paycock, Within the Gates, Red Roses for Me, Cock-a-Doodle-Dandy, The Shadow of a Gunman, The Plough and the Stars, The Silver Tassie, Purple Dust, Hall of Healing. Oscar Wilde – A Woman of No Importance, Lady Windermere's Fan, An Ideal Husband, The Importance of Being Earnest, Salome. George Bernard Shaw – Man and Superman, Arms and the Man, Candida, The Man of Destiny, You Never Can Tell. All my preferred Irish playwrights wrote about social issues, siding the underprivileged, telling the truth about the rich and mighty, hypocrisy, aristocrats and working class. I have seen on stage most of Oscar Wilde's plays, some of George Bernard Shaw's plays, and as far as I recall none of Sean O'Casey's plays although those are the plays that I enjoyed most reading as they dealt with the most important issues that I care about.

Finally, a few words about the Scots, not about their language as brought out in extracts and links in this book, but about my visit to Scotland, and the excellent education that my father Albert received at the Boy School of the Church of Scotland Mission in Smyrna. On 28th June, 1921, he received at the end of Session 1920-1921 (he was 15.5 years old) a prize – the book The Voyage of the Blue Vega by W. Gordon Stables awarded to Albert Cori (all the Cori family had an i ending, like in Coria, like the Italian segment of the family and even like his brother and parents, but Albert decided to Anglicize his family name with a y ending changing his name to Cory). His grades were: 2nd in Scripture History and Geography, 1st in English, Grammar, Caligraphy, Composition, French and Hebrew, with a Perfect Attendance. And this reminds me of a story that he told me about this school: when he was a younger, the pupils were required to pray every morning with closed eyes – every one to his God, as in this school studied pupils from many religions. But, as my father had a competitor for the first grades – this pupil reported him to the headmaster that he didn't close his eyes during the prayer. The headmaster punished my father but he punished the tell-tale twice as much – first of all for informing out of spite, but even more because he kept his eyes opened during the prayer, otherwise how could he have seen the event? There were once excellent educators, fair, dedicated, wise, strict, erudite, even in the cosmopolitan Smyrna, they were Scots in the case of my father, French in the case of my mother, both of them received their education at Church schools, where have those teachers vanished?

I visited extensively England – London, Oxford, Cambridge, Windsor, Stonehenge, Windermere, but also made short visits to Wales and planned a long trip to Scotland with my family. This was the first time (1978) that my wife Ruthy and the two kids Yossi aged 7 and Amir aged 4 went abroad and after staying a week in London, we took a train to Edinburgh, well, we thought we did. I read that the train to Edinburgh departs from platform 3 at 8.30 in the morning, so we came with all the suitcases early enough to take good seats. We arrived at 8.15 and found good places, but the train left at 8.20. That is strange, I thought, we know that the English are punctual (Phileas Fogg), but how come that the train leaves ten minutes before time? I went to the conductor who told me that the train is an express train headed south. I was astonished, all my plans were shattered, what will I do with my family who traveled for the first time abroad, how will we catch the organized tour to Scotland? Man tracht und Gott lacht, l'homme propose et Dieu dispose – man plans and God laughs… Everything was planned so meticously… This was one of my worst days, but we finally got to Edinburgh and took the tour of the day after, but alas we traveled in a bus full of smoking people, the children got sick, we saw a loch and then another loch and all the lochs seemed alike, it was raining, it was cold, it was hell, so ultimately we left the tour after one day, lost the money, and traveled south to Windermere, which was one of our best decisions. So, il faut faire contre mauvaise fortune bon coeur, you should adapt to the circumstances and always have a fallback plan. Thanks to the Internet wonders, we found a Scottish folk group named "The Corries", probably from Cory's Scottish relatives, who sing for their Israeli cousins "The Corys" melodious Scottish folk songs, to compensate them for their initial bad impression on their beautiful country. My visits to other English speaking countries, Canada, US, Australia, Singapore, New Zealand, South Africa, Africa... appear also in this book.

צרפתית, בית הספר בקהיר, ביבליותרפיה עם סופרים צרפתים, אהבה לפריז, מלון בפריז, על נקמה וסליחה, פרוסט, על הזמן

ז'וזפין בייקר שרה בשירה הידוע כי יש לה שתי אהבות – המולדת ופריז, וזאת בדיוק הרגשתי. אני מרגיש בן בית בפריז לא פחות מאשר בחיפה או תל אביב, ועם כל הפטריוטיות פריז עולה עליהן עשרות מונים ביופי, בארכיטקטורה, בתרבות, בתיאטרון, בחינוך, כמעט בכל פרמטר. הסיבה היחידה שאני לא חי בפריז היא כי ישראל היא המולדת שלי וכבר קיבלתי את ההחלטות שלי מספר פעמים בעבר, בתקופת ההמתנה ערב פרוץ מלחמת ששת הימים כאשר לא היגרתי לשווייץ, כאשר סיימתי את לימודי בפריז/פונטנבלו ויכולתי להישאר בה כפי שרבים עשו, כאשר הנוכלים בישראל החברים הטובים ביותר שלי הונו אותי ועוד אלפי בעלי מניות מיעוט והייתי צריך להרחיק עד פריז על מנת להשתקם מבחינה כלכלית, לבסוף כאשר רק בפריז הסכימו שאכתוב את התיזה שלי לדוקטורט על אתיקה לבעלי מניות מיעוט ובכל העולם ממש בכל העולם סירבו לקבל את התיזה. פריז הייתה תמיד טובה אלי, הראתה לי את פניה המחייכות, העזרה הגדולה ביותר בעיתות משבר באה דווקא מחברים בפריז – הנרי קלוד דה בטיני, פרנסיס דפורז', ז'אן פייר לורן, מאנשי עסקים בפריז, מפרופסורים בפריז. בנושא התיזה פניתי כמעט לכל האוניברסיטאות החשובות בעולם – התחלתי בישראל שם השיבו את פני ריקם, בארצות הברית, בבריטניה, בגרמניה, בקנדה, באוסטרליה, בדנמרק, בשווייץ, בספרד... רק CNAM בפריז גילו התלהבות מהנושא שלי ואיבון פקה הסכים ברצון שאכתוב את התיזה שלי אצלם. הנרי קלוד דה בטיני יעץ לי לאורך כל התהליך של העבודה על התיזה, הזמין אותי להרצות באינסאד בפונטנבלו וללמד באינסאד בסינגפור. פרנסיס דפורז' שלח לי במשך שנים מאמרים וספרים בנושאי האתיקה העסקית, רבים אחרים גילו עניין רב בתיזה ועזרו לי ככל יכולתם, קולט נביל פתחה עבורי את הארכיון שלה והרשתה לי לכתוב את אחד מאבני היסוד שלי בתיזה על אירוע שהיא הובילה בהיותה חלוצת ההגנה על בעלי מניות המיעוט בצרפת.

אך לא רק בדוקטורט קיבלה אותי פריז בזרועות פתוחות, גם בלימודי התואר השני במנהל עסקים קיבלתי מילגה ללמוד בה/בפונטנבלו מפריזאי מולטי מיליונר הברון אדמונד דה רוטשילד. הברון אף התעניין בי ובחברי ובא לבקר אותנו בזמן הלימודים וגם אחרי הלימודים. ראיתי בפריז אינספור הצגות – מאות רבות וחוויתי את החוויות האינטלקטואליות הכי חזקות שלי בעיר האורות. ביקרתי עשרות פעמים במיטב המוזיאונים, כאשר הזרם האהוב עלי ביותר בציור -

האימפרסיוניזם נולד ופעל בעיקר בפריז (וגם בפרובנס שם גם אני אוהב לבקר). מיטב המוסיקאים, הסופרים והאמנים פעלו בפריז ובספרי האוטוביוגרפי אני גם כותב בהרחבה על תרומתה העצומה של צרפת למדע ולחדשנות, לתעופה ולרפואה, שלא רבים מכירים. אם לא הייתי יהודי הייתי רוצה לחיות בפריז, אך עם כל היחס הטוב ליהודים אחרי מלחמת העולם השניה, גילויי האנטישמיות הראשונים שחוויתי היו בצרפת ולא בגרמניה, ובימינו בכלל מסוכן להיות יהודי בפריז ובצרפת (לא שלא מסוכן לחיות בישראל – אבל זאת המולדת שלי). גם בעסקים הייתה לי הצלחה רבה בפריז, הייתה לי חברת בת בפריז כשהייתי סמנכ"ל מכירות באלביט, הבראתי את הסניף הפריזאי של אלסינט במשך כחצי שנה, היה לפיברוניקס משרד משגשג בפריז. כיועץ פעלתי רבות בפריז, חברי מאינסאד סייעו לי מאוד – אלן סומיה, פיליפ אורסל, ז'ורז' בקר ואחרים. חלק מחברי קיבלו אותי אל ביתם, מה שמאוד לא מקובל בפריז, חלק אחר שמח להזמין אותי למיטב המסעדות. אולי הפן היחידי שפספסתי בגדולתה של פריז היה האוכל המשובח והיינות המדהימים, כי אני בור מוחלט בכל התחום הקולינרי, וגם בור מוחלט בספורט שפריז מצטיינת גם בו. אך התגברתי על מגרעות אלה בהצטיינות בתחום התיאטרון כאשר הקומדי פרנסז ושאר התיאטראות הפכו לביתי השני בפריז.

האבסורד הגדול ביותר היה שהמחזה שלי "בחירתה של נלי" שאף הוצאת ספרים לא הייתה מוכנה להוציא לאור בישראל יצא לאור דווקא בתרגומו הצרפתי בפריז. השיא יהיה אם המחזה יועלה לראשונה בפריז ולא בישראל למרות שהעלילה שלו מתרחשת בישראל, כי צרפת הרבה יותר פתוחה לצדק חברתי מישראל והתיאטראות שלה לא משועבדים להשפעות הטייקונים כמו בישראל. אם את התואר השני והשלישי עשיתי בפריז כי בישראל לא היו מוכנים לקבל אותי, מדוע שהמחזה שלי לא יועלה גם בה. הספרות שאני הכי אוהב היא הספרות הצרפתית, המחזות שאני הכי אוהב הם המחזות בצרפתית, השירה האהובה עלי ביותר היא השירה הצרפתית, הקולנוע האהוב עלי ביותר הוא הקולנוע הצרפתי, התיאטראות האהובים עלי ביותר הם אלה של פריז, והמוזיאונים הטובים ביותר נמצאים בפריז. כשאני בפריז זו חגיגה תרבותית שאני נהנה מכל רגע שלה. כשאני לא בתיאטרון, בקולנוע או במוזיאון, אני לוקח סיורים עם מדריכים מקומיים ומגלה כל פעם פינות חמד בפריז, כי כמה שאני מכיר את פריז אחרי עשרות ביקורים, ושהות מצטברת ללימודים, עבודה ותיירות של למעלה משנתיים, אני תמיד שמח לגלות עוד מקומות יפהפיים שלא ביקרתי בהם. פריז היא גם חנויות הספרים המדהימות שלה, שם רכשתי מאות ספרים, ונהניתי לגלות בהן כל פעם ספרים מופלאים. בתי הקפה של פריז הם הכי טובים בעולם, יש בהם אווירה מיוחדת שאין בשום מקום בעולם, מה עוד שאתה עשוי לשבת על אותו כיסא שישבו בו ז'אן פול סארטר, איב מונטאן, אמיל זולא, פיקאסו, או ז'אן לואי בארו.

אך פריז היא גם המהפכנות, הצרפתים מעולם לא קיבלו כמובן מאליו שום משטר להבדיל מהבריטים או הגרמנים. פריז וצרפת הובילו בכל התחומים המהפכניים, בסוציאליזם עם ראשוני הוגי הדיעות החברתיים, בדמוקרטיה המודרנית עם המהפכה הראשונה בעולם, אך גם בציור – האימפרסיוניזם, הקוביזם, בפיסול, בארכיטקטורה, במדע, במטבח, ביינות ובגבינות, בסגנון החיים ובאיכות החיים. זכיתי להשתתף במהפכת הסטודנטים במאי 1968 וזאת הייתה אחת החוויות החזקות ביותר בחיי. לא ארחיב את הדיבור על פריז עיר האהבה, מה שהיה קרה לפני 1969, השנה בה הכרתי ונישאתי לרותי ועל כל מה שקרה לפני כן חל חוק ההתיישנות. פריז עיר השנסונים, עם אינספור השירים על פריז, שאני מביא לאורך הספר שלי בעברית ובאנגלית במאות קישורים, עם אדית פיאף, איב מונטאן, שארל אזנבור, ז'ילבר בקו, ז'ורז' מוסטקי, גי בהאר, מולודז'י, מיסטינגט... פריז היא עיר האופרטות מאופנבאך ועד המחזות המוסיקליים של ימינו. פריז היא מולדת העיתונות החופשית ואמיל זולא כתב את המאמר שלו "אני מאשים" בעיתון פריזאי ל'אורור ב- 1898. בפרק על הצרפתית אני כותב בהרחבה על הספרות הצרפתית ובפרקים אחרים בספרים שלי אני כותב על המחזות והשירה ועל סופרים דגולים אחרים. אני כמובן סובייקטיבי כאשר אני קובע כי גדולי הסופרים היו צרפתים ואני כותב על כך בהרחבה – אמיל זולא, ז'אן פול סארטר, ויקטור הוגו, הונורה דה בלזק, מרסל פרוסט, מרסל פניול, אלכסנדר דימא, ז'ול ורן, ג'ורג' סאנד, אנוי, רסין, קורניי, מולייר, יונסקו (טוב, הוא היה רומני אבל כתב בצרפתית בצרפת), פרבר, ויניי, בודלר, מיסה, רימבו, רונסאר, לאמרטין, גוטייה, מאלרמה, ורלין, לה פונטין, ויליון... בין האימפרסיוניסטים הציירים האהובים עלי ביותר הם צרפתיים – מה שמדהים הוא כי אין כמעט אימפרסיוניסטים שהם לא צרפתים – רנואר, מונה, מאנה, טולוז לוטרק, ואן גוך (הולנדי שפעל בצרפת), גוגין, דגה, מאטיס, סזאן, דרין, וגדולי הציירים במאה העשרים פעלו גם כן בעיקר בפריז ובצרפת – פיקאסו, שאגאל, מודיליאני, לז'ה, מונדריאן, מירו ועוד. בפרק על צרפתית,שאני מביא להלן רק בחלקו, אני כותב בהרחבה על הסופרים האהובים עלי זולא, הוגו, דימא, פרוסט, סארטר, פאניול, בלזק, ומתייחס לנושאים רבים המועלים בספרים שלהם – על נקמה וסליחה, זיקנה ונעורים, הזמן החולף, צדק חברתי, וכן על ביבליותרפיה עם סופרים אהובים, בית הספר הצרפתי בקהיר, הרוזן ממונטה כריסטו.

9. FRENCH, LANGUAGES IN FRANCE, FRENCH SCHOOL IN CAIRO, BIBLIOTHERAPY WITH FRENCH AUTHORS, CHILDREN SONGS, FRENCH LINGUA FRANCA, LOVE TO PARIS, BOUTIQUE HOTEL, DETAILS ON PAGNOL, ZOLA, HUGO, LES MISERABLES, DUMAS, LE COMTE DE MONTE CRISTO, ON REVENGE AND FORGIVENESS, BALZAC, LE PERE GORIOT, SARTRE, LE SURSIS, PROUST, LE TEMPS RETROUVE

Emile Zola is by far the best author in world's literature, but I am completely biased, having read all his books several times, and he wrote more than 20. Zola encompasses all fields of literature, he is of course a naturalist author, but his books are very different in style and content. Zola was primarily the most humane writer, not only defending the cause of Alfred Dreyfus, but describing all types of women and men and all strata of society with love and compassion. Victor Hugo and Alexandre Dumas are also among the most humane writers, and I was moved to tears when visiting the Pantheon in Paris I discovered that my three most favorite authors are buried in the same room. My love for French literature, art, films, plays, music, language, (but not cuisine and wine), and for the city of Paris, is physical and intellectual, emotional and rational.

My mother tongue was French, but I visited Paris only at the age of 23. I learned with my friends – Armenians, French, Jews, Copts, Greeks and Italians – at the French Lycee in Cairo, about my "ancestors" the Gauls, with exactly the same curriculum as all the French children in France, with the same children songs, books and fairy tales. I lived in the east, but my heart was in the west, in France, the beloved "motherland", although our family didn't have a French passport. As my father was a Zionist, it became very dangerous for him to remain in Egypt after the nationalist revolution in 1952 that was aimed primarily against the Europeans, the French and the British, and of course the Jews, who were perceived as a fifth column. In January 1952, most of the European Cairo was burned by the Shabab rioters who almost burned alive my family, as they killed and wounded hundreds of Europeans. The smell of burning continued to haunt me, then aged 7. I didn't play the lyre but read when Cairo was burning Alice in the Wonderland, and every time that the queen said "coupez lui la tete", another building was being burned. Well, actually, it is quite too much to ask this child to study Arabic and love his Egyptian motherland.

This book is an ode to a cosmopolitan world, the world of my childhood in Cairo, where my school friends, all of them dressed in white aprons, were: Yves Roger Machart, Gilbert Boudot (who once in a while gave me a "tape amicale"), Joseph Vidal, Edwin Nathan, Albert Ancona, Gilbert Misrahi, Benjamin Ruben, Tony Sevy, Vivian Moreno, Jojo Harari, Claude Hayat, Fayez Biktache, Willy Molho, Hamouda Osam, Roland Goldenberg, Andre Palacci, Maxie Bernard, Icham Badraoui, Andre Guigui, Andre Levy, Samy Chame, Chawki Said, Jean Somekh, Isaac Moreno, Hussein Chaaraoui. Jews, Arabs, French, Italians, and a French teacher – Mlle. Croquelois (eater of laws…). A world, that I thought is harmonious and secure, where all were friends - Jews and Arabs, but that existed only due to the English bayonets and a corrupt king.

At the age of 11, I had to fight the Israeli ministry of education, my school headmaster, teachers and pupils, who decided that the new immigrants had to cease their studies and become metalworkers. All the pupils learned for the remaining years of their primary education metalwork, but I rebelled with the backing of my parents, as I wanted to be a diplomat and not a worker. I was ostracized, hated, beaten, ridiculed, but I didn't give up, practically not going to school for two years, and studying on my own the curriculum. My consolation was in reading the French classics – Racine, Corneille, Moliere, Hugo, Dumas, Maupassant, Gide, Flaubert, Sand, Maurois, Mauriac, Aragon, Verne, Romain Rolland, Voltaire, Malraux, Balzac, Proust, Sartre, and especially Zola, at the age of 11 to 13… from the huge library of my family. I dreamed that one day I'll visit Paris and study there. This was my solace, those books gave me the moral justification to fight back the system, to feel superior to my "oppressors". This was my bibliotherapy, long before it became an academic term, those were the roots of my intellectual personality, of my love to France and French culture, and also of my cosmopolitan background. See the story of my earliest memory at a performance of L'Aiglon by the Comedie Francaise in Cairo, with a detailed description of the event, and extract of the French text of the play in Plays.

My recollections as a child are primarily of the children songs that my mother taught me, first of all Frere Jacques – Brother Jack/John (as I was myself Jacques), but also – ainsi font font font, sur le pont d'Avignon and many others. When I visited Avignon and stayed there for five days seeing every night a play at the festival in French, Spanish & German, I took my group, who was visiting with me for a couple of weeks Provence and the Pyrenees, to the Avignon bridge, and all my friends danced with me and repeated the gestures of how the men, women, etc. danced.

Frere Jacques, Frere Jacques,
Dormez-vous? Dormez-vous?
Sonnez les matines, sonnez les matines
Ding dang dong, ding dang dong.

English version
Are you sleeping, are you sleeping?
Brother John, Brother John?
Morning bells are ringing, morning bells are ringing
Ding dang dong, ding dang dong.

Ainsi font, font, font,
Les petites marionnettes,
Ainsi font, font, font,
Trois p'tits tours et puis s'en vont.

(*Refrain :*)
Sur le pont d'Avignon,
L'on y danse, l'on y danse,
Sur le pont d'Avignon
L'on y danse tous en rond.

1.
Les belles dames font comme ça
Et puis encore comme ça.
(*Au refrain*)

2.
Les messieurs font comme ça
Et puis encore comme ça.
(*Au refrain*)

It is indeed a marvelous story – how the Jews from the Balkan, Turkey and Israel had so many roots in so many cultures – they sang and spoke Ladino that they took with them from Spain in 1492, the men spoke sometimes the local language - Bulgarian, Greek, Turkish or Arabic, but French at the end of the 19th century became the lingua franca of all the Eastern Jews, children studied at French schools – secular as the Lycee or religious as Saint Vincent de Paul, where my mother Pauline studied. She received an excellent education from the nuns who didn't try to convert her, and school was free as she came from a very poor family. When I was visiting Jerusalem I saw a school of Saint Vincent de Paul, I entered the school and asked to see the Mere Superieure. She didn't understand at first what this Israeli student is looking for in a convent where Arab pupils were studying. But I told her that I came to thank the Order of Saint Vincent

de Paul personally for the excellent education that my mother received. If my mother wouldn't be educated by you, I would never have succeeded to be such a good student, I said. The nun was much moved and took me for a visit to the classes, and I imagined my mother sitting on one of the chairs learning French poetry or history. Pauline, my mother, was the most estranged woman in the world – living in her 86 years – 43 in Egypt without knowing Arabic except for a few words needed to buy groceries, and 43 years in Israel, with a very limited knowledge of Hebrew just enough to speak with her gradchildren. But she was fluent in Italian (from her friends), Greek (from her father born in Larissa), English from school, and of course French and Ladino – her mother tongues. Pauline has never visited the countries where those languages were spoken – Spain, France (except for a week on the way to Israel), Italy, Greece or England, she was the ultimate cosmopolitan and her homeland was the cosmos – more exactly the European cosmos, and even not Israel that became the homeland of her children and of her Zionist husband Albert, the country of her Jewish ancestors, whose descendants have at last come back home.

I visited Paris dozens of times: For business – working for Elbit as VP Sales where we had a subsidiary there, as a free lancer working for an American company and many other companies, promoting business of my own during a couple of years in 1994-1996, visiting Paris every month or so. For studies - I stayed a year at the nearby Fontainebleau for my MBA studies at Insead, with frequent visits to Paris, inter alia in May 1968 to participate in the Students Revolution, and I made many trips to Paris for my PhD dissertation, first at Universite de Paris and then at CNAM. For tourism - with my wife, my son, my daughter, in Paris, Bretagne, Normandie, les chateaux de la Loire, Provence, Lyon, Cote d'Azur, Monaco, Pyrenees, Grenoble, Marseille, etc. I feel in Paris and France at home, loving the city, going for long walks – guided or by myself, visiting many times most of the museums, going every night to the theater, sometimes to three plays in a row, to cinema, loving so much to walk on the Champs Elysees and the nearby, at Christmas, not going ever on shopping, almost not going to coffee shops, fancy restaurants, pubs, night clubs, discotheques (only once to Regine), not drinking wine or alcoholic beverages, fruits de mer, fish. I adhered only to the cultural France although I am aware of its other facets. And as Josephine Baker sings, I have two loves – my country and Paris: J'ai deux amours mon pays et Paris, I like to be sous le ciel de Paris – under Paris' sky like Juliette Greco, and I love Paris a sensual love – Paris je t'aime d'amour, as Maurice Chevalier does.

I was an habitue de la maison, staying frequently at the same small hotel for twenty years – on business, studies or tourism, bringing there my family, my colleagues, my friends, staying there in aggregate months – I knew the owner, manager, all the employees at the front desk, kitchen, cleaning – and paying a modest sum of a hundred dollars or euros per night for most of the years. It was very convenient for me, as the hotel was located in the 8th arrondissement, near all the places I attended by foot, metro or taxi. All of a sudden the owner decided that he is no more a small family hotel of 20 rooms, but a boutique hotel, he made some minor changes, and charged 400 euros – and the more he charged the more tourists came, until I decided that I can no more afford staying at the same hotel. This is how you can succumb to the maximization of profits, positioning yourself as a boutique hotel, and finding "suckers" who buy it and are willing to pay any price for a room that normally cost a hundred euros at most. You can be sure that the owner did not increase accordingly the salaries of the employees. But no matter which hotel I resided, I love Paris and am never tired from staying there, as it is the most beautiful, interesting, cultural city in the world, and I am content that I spent so much time there. While I had mixed feelings with most of other countries, France and Paris were always good and hospitable for me.

The Count of Monte Cristo by Alexandre Dumas is considered a literary classic today. According to Luc Sante, the book has become a fixture of Western civilization's literature, as inescapable and immediately identifiable as Mickey Mouse, Noah's flood, and the story of Little

Red Riding Hood." George Saintsbury stated: "*Monte Cristo* is said to have been at its first appearance, and for some time subsequently, the most popular book in Europe. Perhaps no novel within a given number of years had so many readers and penetrated into so many different countries." This popularity has extended into modern times as well. The book was "translated into virtually all modern languages and has never been out of print in most of them. There have been at least twenty-nine motion pictures based on it ... as well as several television series, and many movies [have] worked the name 'Monte Cristo' into their titles." The title *Monte Cristo* lives on in a "famous gold mine, a line of luxury Cuban cigars, a sandwich, and any number of bars and casinos—it even lurks in the name of the street-corner hustle three-card monte."

The issue that fascinates me most in this book is condensed in one sentence: « Et maintenant, dit l'homme inconnu, adieu bonté, humanité, reconnaissance... Adieu à tous les sentiments qui épanouissent le coeur !.. Je me suis substitué à la Providence pour récompenser les bons... que le Dieu vengeur me cède sa place pour punir les méchants ! » Monte Cristo sums up his motives by saying in the middle of this monumental book: "And now, said the unknown, farewell kindness, humanity, gratitude… Farewell to all the feelings that expand the heart!... I have been Heaven's substitute to recompense the good … now the God of vengeance yields to me his power to punish the wicked!" I think that I have recompensed by far all the good people, all those who helped me, all those who deserved to be recompensed as they were rightly motivated, my friends, my family, acquaintances, my employees, financially, praising them, showing them my gratitude. However, I was not rewarded in most of the cases for my good deeds, neither I expected any rewards, as ingratitude rules the world. But, Providence or coincidence, worked on my behalf and I was rewarded by people to whom I have never done any good actions, as the Baron Edmond de Rothschild, Henri-Claude de Bettignies, Henk Van Luijk (true noble men).

I almost never punished the wicked, not by cowardice, sometimes because it was impossible, always never prayed for vengeance. I prayed for success, to overcome the wrongdoings done to me, but I've never prayed or acted in a vengeance mode. I tried my best to disclose the wrongdoings and point the finger to the wicked, more in order to avoid the perpetuation of wickedness to others than out of vengeance. Sometimes it cost my opponents a very high price of millions (don't worry, they gained much more from their schemes), or they lost a client or did not get a job, but in general all the crooks were compensated much more than what they lost, in jobs, goodwill or money. Often, awful things occurred to them or their relatives, death, diseases, but it was not a result of my prayers as I never prayed for their destruction and I don't believe in God anyhow, and awful things occurred also to friends who were kind hearted and never wronged anybody – so, one can attribute to coincidence what happened to some of my opponents, rather than Providence, and the most wicked were not even touched and they continue to prosper rich from their schemes, healthy as ever, with longevity.

Neither have I forgiven those who wronged me – I am not Jesus and don't have an obligation or an inclination for forgiveness. I can forgive the people that I love and have wronged me and I expect them to forgive me as well. A family is an institution based on love and forgiveness. But in business, academics, or politics it is a different story. To the best of my knowledge I've never wronged substantially or deliberately anybody, I have fired employees rarely and always because they deserved so (but maybe they think otherwise), in litigation I sued or was sued very few times and here again the issues could have been not so clearcut (except in one case when I defended the company's wrongdoing to a client although my responsibility was minimal, but as all the "rats" ran away from the sinking boat, I remained alone to defend my company and we lost rightly so the case). I cannot say that I never thought of vengeance, but I declined to consider it seriously for several reasons: first of all as I saw what were the ramifications of the revenge of

Monte Cristo on those responsible for his imprisonment, as his plans had devastating consequences for the innocent as well as the guilty. The intelectual man who reads a lot draws lessons for the future from all the classics that he reads or watches – novels, plays, films, philosophy, history – and he avoids making the same mistakes as Monte Cristo, Julius Caesar, King Lear, Jean de Florette or Dr. Stockmann. But also from a deliberate choice to act only ethically and it is very difficult to get revenge ethically from unethical people backed by the richest tycoons, the most powerful politicians, with the lenience of the judges towards the rich.

And if you resort to the same methods as the crooks, as Topaz did, it ruins your character and you become a wolf in a country of wolves. Furthermore, the wicked will always win in an unethical contest as they are much more fluent in all the unethical techniques, so it is a lose lose situation anyhow. It goes without saying that it cost a lot in money, attention, efforts (even heart attacks as in Wall Street), you don't think positive and you cannot get over it, you remain embittered, unsocial, revengeful, ostracized, you have to think postive and move to your next position in life rather than getting stucked with your thoughts of revenge, whether in business, in marriage, in friendship or politics. Finally, I made once a list how many people wronged me substantially. In one of the cases – when I lost because of a scheme most of my savings I started with two, but then I thought what about the lawyers who gave them bad counsels as it is always good to collaborate with the rich and wrong than with the poor and right, the employees who participated in the plunder as they were afraid to lose their jobs or just enjoyed wronging their best friend, the government officials who backed the crooks and got rewarded, the banks, the auditors, in short I arrived to a list of 20 and this was only on one of the cases – so is it feasible to get revenge from 20 instead of 2, are they truly wrong although they did not instigate the scheme, could they not cooperate in the scheme and retain their job or their client? So, instead of seeking revenge I decided to cleanse myself by studying business ethics, writing the first dissertation and academic books on ethics to minority shareholders, and warn the others not to make the same mistakes as I did and discern schemes from their earliest stages.

So, instead of seeking revenge and ask the God of vengeance to yield to me his power, I decided to adopt the last couple of words of the book – Attendre et esperer – wait and hope, wait and hope for social and economic justice, for business ethics prevailing in business, for the just being rewarded and the wicked being ostracized instead of the other way round as it is now. That is why, we bring here the final pages of the novel in English and the last page in French too.

Alexandre Dumas had a Jewish great-grandson Alexandre Lippmann. **Alexandre Lippmann** (11 June 1881 – 23 February 1960) was a French épée fencer. He won five medals, including two gold medals, at three different Olympic Games: a team gold and an individual silver in 1908, a team bronze and individual silver in 1920, and a team gold in 1924. Lippmann was Jewish and was inducted into the International Jewish Sports Hall of Fame in 1984. Lippmann was also a genre painter. Through his mother, Marie-Alexandrine-Henriette Dumas, he was the great-grandson of French writer Alexandre Dumas. In Hebrew we write about the predilection of finding a Jewish connection to every event and celebrity. Thus, Christopher Columbus, Cervantes, and many others are of Jewish descent and if not - have a Jewish connection. My father even thought that Charlie Chaplin and Yves Montand were Jews, as well as dozens others. I didn't know about the Jewish connection of Alexandre Dumas and I was curious to learn about it, but I'll refer no more to such curiosities in this book, and try to maintain a universal approach.

Honore de Balzac is one of my favorite authors and I have read most of his novels. I have learned about life much more from Balzac's novels than from my own experience. If I am a good

person and have a humane approach on society and economics, it is due primarily to the reading of Balzac, Hugo and Zola's novels. Balzac probably understood in the most perfect way human nature which has not changed since Homer. Le pere Goriot is one of the best novels that I have ever read, I have seen it on stage, in films… and in life with two many examples of parents who loved too much their children who became monsters of ingratitude and selfishness. Baba, Rosalia Cohen, my wife Ruthy's grandmother used to say in Yiddish that too much honey stinks, and Ruthy and me raised our children with love, care, but also discipline. We saw how friends belittled themselves with their relations to their husband, wife, children, bosses and employees. I learned from Goriot that you have to love your wife, children and grandchildren more than yourself, yet you must love yourself enough as not to belittle yourself. I feel that Goriot, Jean Valjean, Monte Cristo, Aristide Saccard, Jean de Florette, Gervaise, Rastignac, Topaze, King Lear, Hamlet are real persons, not less historic and alive than most of the hisotrical personalities. Furthermore, I feel that I experience the joy of creation of Balzac, Proust, Zola, D. H. Lawrence, Agnon, Moravia, Cervantes, Tolstoy, or Sinclair Lewis, as if it was me who wrote their masterpieces. Evenmore in plays, where we can see their protagonists coming alive on stage and films – Arthur Miller's The Crucible, Death of a Salesman, All My Sons, Ionesco's Beranger and Jean, Pagnol's Marius, Cesar and Fanny, his mother, his father, and Le Papet. I am a friend of Hugo, Dumas and Balzac, of Goriot, d'Artagnan, and Esmeralda. They are All My Sons/Fathers.

My European friends are astonished how can I live with my family in a war and terror stricken country and offer me to live as a free man in Europe (well, I don't envy my Jewish friends in France or England today, and who is more afraid the Christians or the Muslims of France is another story). I have chosen my Ethical mission and before that my free-lancer career, being free from the tycoons in comparison to most of my friends who are "slave" to their organizations. I feel sometimes as an exile in my own country, living out of the world, out of the past and the present, out of myself even, as I am condemned to be free and I cannot behave differently. This is also what I teach to my students from the final lines of Ionesco's Rhinoceros, the unforgettable monologue, when Berenger declares that he will "put up a fight against the lot of them. I'm the last man left, and I'm staying that way until the end. I'm not capitulating!" Beranger decides to abide only to humanism and not becoming a rhinoceros.

The politically-correct Europeans find justifications to terrorism and condemn Israel, while receiving millions of refugees from countries where there was never freedom, refusing to assimilate into the European way of life, giving equal rights to women, letting them dress however they want, being totally loyal to their new country, and whenever there is a contradiction between the country's law and their religion they should obey the law of the country that was generous enough to receive them. As Jesus said (Matthew 22;20-21): " [20] And he saith unto them, Whose is this image and superscription? [21] They say unto him, Caesar's. Then saith he unto them, Render therefore unto Caesar the things which are Caesar's; and unto God the things that are God's." And the Jewish faith says: דינא דמלכותא דינא – the law of the land is the binding law. **Dina d'malkhuta dina** (alternative spelling: **Dina de-malkhuta dina**) (Aramaic: דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא, "the law of the land is the law"), is the halakhic rule that the law of the country is binding, and, in certain cases, is to be preferred to Jewish law. The concept of dina de-malkhuta dina is similar to the concept of conflict of laws in other legal systems. It appears in at least twenty-five places in the Shulkhan Arukh. This is what the Jews did, what the Polish, Spanish, Portuguese, and most of the African and Arab refugees did, and none of those peace-loving refugees has ever become a terrorist. And whoever disagrees may return to his homeland where he can practice his religion freely, but also being murdered as hundreds of thousands in

Syria, Algeria, Yemen, Lebanon, Iraq and Afghanistan, or living in extreme poverty without work, or living in an Islamic state as in Iran, fearing for their lives and welfare.

Marcel Proust is a completely different story and author. In this short survey of the most loved French authors, we can see how every one is completely different from the others, yet I love them all, as they are All My Friends – Hugo, Zola, Dumas, Balzac, Sartre, Proust. Proust brings us to a new reality or dream – to our subconscious, to times past, which are similar to times present. While Hugo, Zola and Balzac painted huge frescoes like Michelangelo, Proust is like Vermeer the painter of miniatures, of feelings, of sotto voce, soft tones. In this style, he was quite unique. I enjoy most the last book of A la recherche du temps perdu – Le temps retrouve.

Marcel Proust; 10 July 1871 – 18 November 1922) was a French novelist, critic, and essayist best known for his monumental novel *À la recherche du temps perdu* (*In Search of Lost Time*; earlier translated as *Remembrance of Things Past*), published in seven parts between 1913 and 1927. He is considered by many to be one of the greatest authors of all time. Begun in 1909, *À la recherche du temps perdu* consists of seven volumes totaling around 3,200 pages (about 4,300 in The Modern Library's translation) and featuring more than 2,000 characters. Graham Greene called Proust the "greatest novelist of the 20th century", and W. Somerset Maugham called the novel the "greatest fiction to date". Proust died before he was able to complete his revision of the drafts and proofs of the final volumes, the last three of which were published posthumously and edited by his brother, Robert. Proust died at the age of 51, exactly like Balzac, another giant. The novel began to take shape in 1909. Proust continued to work on it until his final illness in the autumn of 1922 forced him to break off. Proust established the structure early on, but even after volumes were initially finished he kept adding new material and edited one volume after another for publication. The last three of the seven volumes contain oversights and fragmentary or unpolished passages, as they existed only in draft form at the death of the author; the publication of these parts was overseen by his brother Robert. The work was published in France between 1913 and 1927. Proust paid for the publication of the first volume (by the Grasset publishing house) after it had been turned down by leading editors who had been offered the manuscript in longhand. Many of its ideas, motifs and scenes are foreshadowed in Proust's unfinished novel, *Jean Santeuil* (1896–99), though the perspective and treatment there are different, and in his unfinished hybrid of philosophical essay and story, *Contre Sainte-Beuve* (1908–09). The novel had great influence on twentieth-century literature; some writers have sought to emulate it, others to parody it. In the centenary year of *Du côté de chez Swann*, Edmund White pronounced *À la recherche du temps perdu* "the most respected novel of the twentieth century."

Volume 7 – Time Regained

The Narrator is staying with Gilberte at her home near Combray. They go for walks, on one of which he is stunned to learn the Méséglise way and the Guermantes way are actually linked. Gilberte also tells him she was attracted to him when young, and had made a suggestive gesture to him as he watched her. Also, it was Lea she was walking with the evening he had planned to reconcile with her. He considers Saint-Loup's nature and reads an account of the Verdurins' salon, deciding he has no talent for writing. The scene shifts to a night in 1916, during World War I, when the Narrator has returned to Paris from a stay in a sanatorium and is walking the streets during a blackout. He reflects on the changed norms of art and society, with the Verdurins now highly esteemed. He recounts a 1914 visit from Saint-Loup, who was trying to enlist secretly. He recalls descriptions of the fighting he subsequently received from Saint-Loup and Gilberte, whose home was threatened. He describes a call paid on him a few days previously by Saint-Loup; they discussed military strategy. Now on the dark street, the Narrator encounters

Charlus, who has completely surrendered to his impulses. Charlus reviews Morel's betrayals and his own temptation to seek vengeance; critiques Brichot's new fame as a writer, which has ostracized him from the Verdurins; and admits his general sympathy with Germany. The last part of the conversation draws a crowd of suspicious onlookers. After parting the Narrator seeks refuge in what appears to be hotel, where he sees someone who looks familiar leaving. Inside, he discovers it to be a male brothel, and spies Charlus using the services. The proprietor turns out to be Jupien, who expresses a perverse pride in his business. A few days later, news comes that Saint-Loup has been killed in combat. The Narrator pieces together that Saint-Loup had visited Jupien's brothel, and ponders what might have been had he lived.

Years later, again in Paris, the Narrator goes to a party at the house of the Prince de Guermantes. On the way he sees Charlus, now a mere shell of his former self, being helped by Jupien. The paving stones at the Guermantes house inspire another incident of involuntary memory for the Narrator, quickly followed by two more. Inside, while waiting in the library, he discerns their meaning: by putting him in contact with both the past and present, the impressions allow him to gain a vantage point outside time, affording a glimpse of the true nature of things. He realizes his whole life has prepared him for the mission of describing events as fully revealed, and (finally) resolves to begin writing. Entering the party, he is shocked at the disguises old age has given to the people he knew, and at the changes in society. Legrandin is now an invert, but is no longer a snob. Bloch is a respected writer and vital figure in society. Morel has reformed and become a respected citizen. Mme de Forcheville is the mistress of M. de Guermantes. Mme Verdurin has married the Prince de Guermantes after both their spouses died. Rachel is the star of the party, abetted by Mme de Guermantes, whose social position has been eroded by her affinity for theater. Gilberte introduces her daughter to the Narrator; he is struck by the way the daughter encapsulates both the Méséglise and Guermantes ways within herself. He is spurred to writing, with help from Françoise and despite signs of approaching death. He realizes that every person carries within them the accumulated baggage of their past, and concludes that to be accurate he must describe how everyone occupies an immense range "in Time". At my advanced age, I often feel as the narrator going to a party at the house of the Prince de Guermantes, shocked at the disguises old age has given to the people I knew, and at the changes in society. I no longer recognize my friends who have become so old, while I remained so young, but when I look at myself in the mirror I notice that I am as old as my friends, but I refuse to admit it, as I still feel young and what counts after all is your feeling, your stamina, your ambition to move mountains.

We brought the last pages of Le temps retrouve/Time regained in English and in French. As with most of the authors whom I love, I feel that they wrote what I intended to write. As Proust's narrator I am indifferent to criticisms of my work, those who pronounce upon my work after my death could think what they please of it. But I differ from him in his conception of death and illness – I don't hate death, I look at it as an inevitable event that will come when it will come, sooner or later, with or without disease – or death ease. Until death I intend to work at full speed, enjoying life, my family, culture – active and passive, writing, reading, watching as much as I can, even if my hearing is impaired, I have other senses that I can use, hoping that they at least will not be affected. I had a friend Zvi Aviel who was blind, yet he enjoyed life and counted on his marvelous wife Dalia, who was his eyes, his heart and his soul until he passed away. What a fantastic palette those 6 giant French authors are: Hugo, Zola, Dumas, Sartre, Pagnol, Proust – one can read them and reread them during a lifetime, they have written so many masterpieces, given so much joy, they are so interesting, so educating, they were translated to most languages of the world, and have become the pillars of the Western civilization. At the end of the French literature chapter, I just want to thank them for rendering my life much better, for being there when I felt depressed, being for me bibliotherapy, influencing my whole life– to be a better man!

ביוגרפיות, רשימת ביוגרפיות כלולות בספר באנגלית, דונה גרציה

ביוגרפיות הן תחום הספרות האהוב עלי, פרט כמובן למחזות ורומנים, ספרים עיוניים וספרי שירה... אני מביא בהרחבה פרטים על חייהם והביוגרפיות של 36 אנשים ונשים דגולים שקראתי את הביוגרפיות שלהם. אני מתייחס לסוגיה מהו הגיל המתאים לכתיבת אוטוביוגרפיה ומביא דוגמאות למכביר על אישים שמתו מייד אחרי סיום האטוביוגרפיה ואחרים שחיו עוד שנים רבות ומאושרות אחרי כתיבתה. בהמשך אני דן על סוג הביוגרפיה שאני כותב המהווה סוג חדש של ספרות, כי הוא כולל את תחומי העניין החשובים לי, מה הספרות, האמנות והמוסיקה האהובות עלי. זאת בשונה מההגדרה הקלאסית של אוטוביוגרפיה וזכרונות. להלן רשימת 36 הביוגרפיות של אישים דגולים שקראתי, רובן באנגלית וצרפתית, אך גם בעברית, הולנדית, איטלקית... Dona Gracia, Honore de Balzac, David Ben-Gurion, Brutus, Charles Chaplin, Felix Mendelssohn, Arthur Rubinstein, Charles de Gaulle, Theodor Herzl, Henrik Ibsen, Lee Kuan Yew, Alma Mahler, Karl Marx, Arthur Miller, Victor Hugo, Mahatma Gandhi, Federico Garcia Lorca, Liv Ullmann, George Sand, Emile Zola, Jean-Paul Sartre, Lev Tolstoi, Rembrandt, Rachel, Verdi, Warren Buffett, Renoir, Paul Hawken, Disraeli, Marcel Dassault, Don Isaac Abravanel, Coco Chanel, Sarah Bernhardt, Shelley, Alberto Moravia, Anne Frank.

לביוגרפיות אלה יכולתי להוסיף ביוגרפיות אחרות שקראתי: Chopin, Baron Haussmann, Pereire, Freud, אבל העדפתי לסקור את Akio Morita, Talleyrand, Camondo, Kishon, Fouche, Tommy Lapid... חייהם של אישים דגולים במיוחד– מדינאים, ציירים, מוסיקאים, שחקנים, סופרים/מחזאים/משוררים, אנשי עסקים, פילוסופים, נשים דגולות (22%), מנהיגים: ממדינות שונות – צרפת (30%), פורטוגל, ספרד, בריטניה, ארה״ב, ישראל, אוסטריה, נורווגיה, סינגפור, הודו, גרמניה, פולין, איטליה, רוסיה, הולנד. כמחציתם חיו במאה ה- 19 וכמחציתם במאה ה- 20, ומתי מספר חיו בתקופת הרנסנס ובזמן העתיק, 3 מהם עדיין חיים. כמה מהאישים יהודים (36%), הינדי אחד, בודהיסט אחד, ופאגאני אחד, כל השאר הם נוצרים. אני אמנם מאוד מעריך את Muhammad Yunus, מוסלמי מבנגלדש, קראתי את ספרו שהכנסתי לתוכנית הלימודים שלי, אבל לא קראתי את הביוגרפיה שלו, ומקרה דומה הוא זה של Marie Curie, שאני מאוד מעריך ומוקיר,

אבל רק ראיתי סרט עליה ולא קראתי ביוגרפיה שלה. בהמשך, אני מביא גם רשימה של 36 ביוגרפיות שהתחלתי לקרוא, כחלק ממאות הספרים שהתחלתי לקרוא כדי לטעום מהם: Shai Agnon, Woody Allen, Ludwig van Beethoven, Bertolt Brecht, Miguel de Cervantes, Winston Churchill, Leonardo da Vinci/Eine Kindheitserrinerung des Leonardo da Vinci by Sigmund Freud, Michelangelo Buonarroti, Alfred Dreyfus, Bob Dylan, Ernest Hemingway, Heinrich Heine, Albert Einstein, Isaac Newton, Napoleon, Moliere, Marcel Pagnol, Franklin Delano Roosevelt, Rothschild, William Shakespeare, George Bernard Shaw, August Strindberg, The Brothers Mann (Heinrich, Thomas), Tennessee Williams, Yisrael Meir Lau, Steve Jobs, Lee Iacocca, Lorenzo da Ponte, Marcel Proust, Augustus, Henri IV, Goethe, Elias Canetti, Yitzhak Navon. Ingmar Bergman.

לא כללתי ברשימות ביוגרפיות של אישים שהשפיעו רבות על ההסטוריה העולמית אך היו דמויות שליליות, Stalin, Hitler, Mussolini, Franco שהביאו להרס רב. וכמובן ישנן עוד עשרות ביוגרפיות הממתינות בסבלנות שאקרא אותן, אך קודם עלי לסיים לקרוא את 36 האחרות ועוד מאות ספרים אחרים שהתחלתי לקרוא בהם, או אולי אחליט לקוראן קודם: Lucrezia Borgia, Truman Capote, Chiang Kai-Shek, Gabriel Garcia Marquez, Arthur Koestler, Charles Lindbergh, Mao Zedong, La reine Margot, Maria Stuart, Marie Antoinette, Madame de Sevigne, Le Duc de Morny, Golda Meir, etc.

בסך הכל למעלה ממאה ביוגרפיות, לא כולל מאות ביוגרפיות קצרות יותר של פילוסופים, מדינאים, מלחינים, ציירים, אנשי עסקים, במאי קולנוע ושחקנים, שקראתי בספרים הסוקרים את פועלם של אישים דגולים אלה.

בספר שלי באנגלית שפרק ממנו מובא להלן יחד עם ציטוט מהיקיפדיה בעברית, אני סוקר בהרחבה את פועלה של דונה גרציה נשיא, אחת הדמויות הנערצות עלי, וכמה מעשרת הביוגרפיות שקראתי על פועלה. דונה גרציה אהובה עלי כי קרוב לוודאי גם סייעה לאבות אבותי לחמוק מפורטוגל, שם כל היהודים הוטבלו בעל כורחם, ולעבור להתגורר באימפריה העותומנית. **ביאטריס גרציה דה לונה נשיא** נולדה ב-1510 בליסבון פורטוגל למשפחת יהודים אנוסים שברחה מאראגון לפורטוגל עקב גירוש היהודים מספרד בשנת 1492 ואשר אולצה, יחד עם יתר היהודים שהחליטו להישאר בפורטוגל, להמיר את דתה לנצרות בשנת 1497. היא הייתה בתו של אוגושטינו מיקז, אשר לימד רפואה באוניברסיטה של ליסבון, ושמו היהודי היה שמואל נשיא. כשהייתה בת מצווה, הוריה סיפרו לה על יהדותה (עד אז החשיבה את עצמה לנוצרית). ב-1528 שודכה לפרנסיסקו מנדש

(שמו העברי: צמח בנבנשתי) בן למשפחת סוחרים שהתעשרו ממסחר באבני חן ותבלינים ובמיוחד בפלפל שחור שהמסחר בו בפורטוגל היה בפיקוח המוסד המלכותי בית הודו. חשיבות סחר התבלינים לכלכלת פורטוגל הייתה כה גדולה, עד כי לא אחת ניצלה משפחת מנדש מאימי האינקוויזיציה הפורטוגזית, הודות לתפקיד שמלאה בתחום המסחרי הזה. הם נישאו בטקס יהודי חשאי במרתף ביתה ולאחר מכן התחתנו בטקס פומבי בכנסייה. הימים ימי שגשוגה של האימפריה הפורטוגזית כמעצמה עולמית. משפחת בנבנשתי/מנדש הייתה בין המשפחות העשירות בפורטוגל. ב-1536 נפטר בעלה וגרציה נשארה עם בתם היחידה אנה - ריינה. דונה גרציה ירשה את רכוש בעלה והמשיכה לנהל אותו. עושרה של דונה גרציה היה מופלג, והיא נחשבה במאה ה-16 לגבירה העשירה בעולם. עם מות בעלה התגבר לחץ האינקוויזיציה הפורטוגזית והיא נאלצה לעזוב את פורטוגל ועברה לאנטוורפן, שם ניהל גיסה, דיוגו (מאיר בנבנשתי), את העסק המשפחתי שכלל גם עסקי בנקאות גדולים. היא עברה לאנטוורפן עם אחותה הצעירה בריאנדה דה לונה ובן אחיה שמואל מיקז - נשיא שנפטר צעיר - ז'ואאו מיקז הידוע בשמו היהודי יוסף נשיא. בריאנדה התחתנה בשנת 1539 עם דיוגו מנדש. עם מותו של דיוגו בשנת 1543 שימשה דונה גרציה כמנהלת העסק של משפחתה, ביחד עם אחיינה יוסף נשיא.

המשפחה עברה בשנת 1544 לוונציה שבאיטליה. בשנת 1547 הסתכסכו האחיות מיקז-נשיא בנוגע לירושת דיוגו בנבנשתי/מנדש ופנו לבית המשפט בעיר. השלטונות בעיר רצו לקחת מחצית הרכוש של המשפחה ולהחזיקו כפיקדון לטובת בתה הקטנה של בריאנדה. דונה גרציה פנתה לדוכס של פרארה שבאיטליה שבשנת 1549 הכיר בתוקף ירושת דיוגו ונתן מחסה למשפחה בעירו. המשפחה חזרה בגלוי ליהדות והחלו להשתמש בשם נשיא כשם משפחה. בזמן שהותה בפרארה היא השתמשה בכוחה ובהונה להגן על יהודים אנוסים ולפדות שבויים. היא כנראה תרמה רבות להוצאת התנ"ך בתרגום ללדינו (תנ"ך פרארה). בשנת 1552 חזרה דונה גרציה לונציה וסיימה את הסכסוך הכספי עם אחותה בסיוע השלטונות בעיר. באותו זמן היא קבלה את הזמנת השולטן סולימאן הראשון ובאותה שנה היא עברה לקושטא שבאימפריה העות'מאנית. שם היא חיתנה את בתה אנה - ריינה עם אחיינה, דון יוסף נשיא בשנת 1553. דונה גרציה הייתה פעילה מאד בחיים היהודיים באימפריה העות'מאנית ובאיטליה. בשנת 1555 פרסם האפיפיור פאולוס הרביעי בולה נגד "היהודים החבויים". בשנת 1556, בעיר אנקונה שבמחוז מארקֶה בצפון-מזרח איטליה, גזר האפיפיור להעלות על המוקד קבוצה של אנוסים פורטוגלים באשמת חזרה ליהדות. בתגובה ארגנה גרציה את חרם אנקונה - הטלת חרם מסחרי של יהודים על נמל אנקונה. החרם נכשל והאנוסים הוצאו להורג בשריפה. היא בנתה בקושטא בתי כנסת, ישיבות ובתי חולים. אחד מבתי הכנסת שבנתה עודנו עומד באיסטנבול ונקרא על שמה "לה סניורה". בשנת 1561 היא פנתה ביחד עם דון יוסף נשיא לסולימאן הראשון בבקשת חכירה של ערים בארץ ישראל, תחילה הם ביקשו את ירושלים, ונענו בשלילה, ולבסוף חכרו את טבריה באלף דוקטים זהב לשנה והחלו לבנות

את העיר וליישב בה יהודים מאירופה. ב-1569 נפטרה דונה גרציה נשיא לא רחוק מקושטא, טרם הגשימה את חלומה לעלות לארץ ישראל. בשנת 2010, במלאת 500 שנים להולדתה של דונה גרציה, הוקם בטבריה **מצפה דונה גרציה** ובו סלע הנצחה ופרטים על פועלה. המצפה נמצא ליד הכניסה הצפונית ליער שווייץ.

2. BIOGRAPHIES

The reader can find details on the following books, authors, and eminent personalities on Wikipedia & Encyclopaedias, on Amazon/Local books/Cory's/Eminent Personalities websites

It is fascinating to read biographies of the best politicians, businessmen, composers, musicians, painters, writers, actors, kings and emperors, heads of states and ministers, economists, etc. One can learn a lot from the good and the bad examples, from Churchill, F.D. Roosevelt, De Gaulle, Ben Gurion, Lee Kuan Yew, but also from Hitler, Mussolini, Franco, Mao Zedong, and Stalin. Biographies are probably the form of literature that I enjoy most, as they are a sinergy between documentary and fiction. I read about ten biographies/novels of Dona Gracia, finding that probably she was responsible for rescuing my forefathers who were obliged to convert to Christianism in Portugal, and enabling them to escape to the Ottoman Empire. After reading all the books by Emile Zola, my most beloved author, I read several biographies of his life, until I started reading the monumental biography of Zola by Henri Mitterand in 3 volumes of about a thousand pages each, being sure that I'll never finish it, as I read in parallel tens of other biographies, I have postponed reading literature until I finished all the 120 books about Capitalism, and I am writing presently the book Ethics Pays. But, it is very interesting to read in parallel the biographies of the leaders of the world in World War II, and notice how the conflict started and evolved from all the possible angles. I read also in parallel biographies of my most preferred authors from Shakespeare to Thomas Mann, from Cervantes to Marcel Pagnol. But, as I decided to focus on one book of each category, I intend to read once in ten days Zola's biography, and so I may finish it within a couple of years, but I would have to postpone for that reading the biographies of Churchill, Proust, Shaw, Renoir, Moliere, Verdi, Steve Jobs. I can of course read only biographies, but what about the languages that I will forget if I abandon Anna Karenina in Russian, the plays, the geography books, and the books in Spanish and English?

I have read and started reading more than 100 biographies in several languages. I have created my autobiography on my website, with texts, links, audios, pictures and videos. My wife Ruthy mocks me by saying that my website is my pyramid (being born not far from them). I have written a diary in the years 1957-1961 (Opus 1) and an essay A Portrait of the Idealist as a Young Man. The 4'38" audioplay on the wedding anniversary in 1989 and the 1'20" screenplay on Ruthy's birthday in 1992 are also part of Cory's autobiography, as well as this book and the other documents on my website/About Jacques Cory. My academic books with dozens of case studies, my novel and play, etc., are also based on my biography. On my website one can find articles, poetry, eulogies, appreciation letters, videos…, which are part of Cory's autobiography.

Can the writing of my autobiography bring me malocchio/evil eye, as too many people who have written their autobiography died shortly after? Yitzhak Navon, the fifth President of Israel and a renowned author in Ladino, wrote his authobiography at the advanced age of 94 and shortly after he died. But he also got married at the age of 87 with a much younger wife. When he was 90 he used to joke that when someone is 70 he is called Yashish (old), when he is 80 he is called Kashish (not hashish, very old), and when he gets 90 it is just Bakshish (tip). So, he had a 4 years tip, which is not so much – less than 5% tip, as my uncle who died at the age of 104 and he

received a tip of 14 years, more than 15%, while he caused Barclays Bank that gave him a pension for 44 years, more than the years he worked for them in Egypt and Israel, to be almost bankrupt. Charlie Chaplin published his autobiography at the age of 75 in 1964, 13 years before he died. Arthur Rubinstein published the second book of his autobiography in 1980 two years before his death at the age of 95, but he left his wife at the age of 90 for Annabelle Whitestone, then 33 years old. Lee Kuan Yew published his memoirs in 2000, 15 years before he died at the age of 92. So, we can not draw any conclusion on the malocchio of writing his autobiography, because you have a span between 1 to 15 years, depending also if you have married again at the age of 90 with a woman of 33 or lived happily married for 63 years as Lee Kuan Yew - his wife died at the age of 90 in 2010. I'll take the risk anyhow, as I remember that I have written my will at the age of 40, and I am almost 72, and ceased my life insurance at the age of 50.

But death of the main protagonist is an interesting issue in world literature and I refer to it in this book. Balzac gives us an advanced notice of the death of Goriot and it comes naturally at the end of the novel. Amado on the other hand kills the husband of Dona Flor Vadinho in the first line of the first sentence of the first page of the first chapter, but his ghost visits Dona Flor throughout the book. But the most surprising death that I have ever read occurred to the Tai-Pan Struan in the middle of his life, while he was making many plans, surprisingly, as no reader expects it, and especially me, who was astonished and grieved by this death. It goes like that: 'Struan and May-may held each other tightly. "Dinna give up, Tai-tai!" "Never! I love you, Husband." And the Supreme Winds fell on them.' Nobody knows when the Supreme Winds will fall on you, it can be from a wind, an earthquake, an explosion of a chemical factory near Haifa, terror, war, sickness, with or without your wife, so if you have still a message to convey for posterity you should do it now and hope for the better afterwards. As I am not afraid of death, I dealt with those issues when I was 17 in my diary, I was much impressed by Shakespeare's Julius Caesar's words on the day that Caesar died, as the valiant never taste of death but once when it comes.

Cowards die many times before their deaths.
The valiant never taste of death but once.
Of all the wonders that I yet have heard,
It seems to me most strange that men should fear,
Seeing that death, a necessary end,
Will come when it will come.

Reading Biographies in English, French, Hebrew, Italian, Spanish, German, being read by Cory in parallel: of Shai Agnon, Woody Allen, Ingmar Bergman, Ludwig van Beethoven, Bertolt Brecht, Lucrecia Borgia, Miguel de Cervantes, Chiang Kai-Shek, Winston Churchill, Leonardo da Vinci, Michelangelo Buonarroti, Alfred Dreyfus, L'annee terrible by Victor Hugo, Eine Kindheitserrinerung des Leonardo da Vinci by Sigmund Freud, Joseph Minc, Emile Zola by Henri Mitterand, The Origins of the Inquisition by Benzion Netanyahu, A History of the English Speaking People by Winston Churchill, Bob Dylan, Francisco Franco, Ernest Hemingway, Henry VIII, Heinrich Heine, Mao Zedong, La Reine Margot, Albert Einstein, A German Requiem on German Jews, Nissim Mishal – Uncensored, Zionism in Egypt, The Jews in Egypt, Isaac Newton, The years of extermination: Nazi Germany and the Jews 1939-1945 by Saul Friedlander, La Commune, histoire et souvenirs by Louise Michel, Napoleon, Moliere, Benito Mussolini, Marcel Pagnol, Pierre-Auguste Renoir, Franklin Delano Roosevelt, Rothschild, William Shakespeare, George Bernard Shaw, August Strindberg, The Brothers Mann (Heinrich and Thomas), Giuseppe Verdi, Tennessee Williams, Israel Meir Lau, The View from Nashville, Yosef Ben Matityahu – Titus Flavius Josephus – History of the Jewish War against the Romans, Hitler/Stalin, The March of Folly by Barbara Tuchman, Steve Jobs, Lee Iacocca, Lorenzo da Ponte, Marcel Proust, Augustus.

Read recently – Don Isaac Abravanel, Dona Gracia (x10), Don Joseph Nasi, Balzac, Ben-Gurion, Brutus, Charles Chaplin, Camondo, Sarah Bernhardt, Coco Chanel, Marcel Dassault, Rachel, Felix Mendelssohn, Fryderyk Chopin, Arthur Rubinstein, The Marranos of Spain, Charles de Gaulle, Le Baron Haussmann, Theodor Herzl, Henrik Ibsen, Tommy Lapid, Lee Kuan Yew, Alma Mahler, Spain and the Jews, Mireille, Karl Marx, Arthur Miller, Alberto Moravia, Ephraim Kishon, Victor Hugo, Mahatma Gandhi, Cry the Corrupt Country by Arieh Avneri, Sigmund Freud, Federico Garcia Lorca, Liv Ullmann, Les freres Pereire, George Sand, Emile Zola (x2), Jean-Paul Sartre, Talleyrand, Lev Tolstoi.

This book that I am writing is a new form of literature, as it combines an autobiography, memoirs, dissertations on the topics that I like most – linguistics (with a focus on the languages that I have learned), literature (with a focus on modern literature), drama (with a focus on the plays that I like most), music (with a focus on the composers I like most), philosophy (expanding on my views on life), geography (expanded in my other book Ethics Pays), films (with a focus on the films of my courses), biographies (especially of the personalities I admire most), ethics (summarizing my pioneering activities), business (focusing on case studies of my career), the Middle East conflict (expanding for the first time on my political agenda), history (a personal view on pages of history), innovation (contribution of peoples and Israel to innovation), humor and saying (focusing on the main topics of the book), arts and museums (the painters I like most), culture (my contribution to culture), cosmopolitanism (my cosmopolitan and multicultural experience), Judaism, Zionism, xenophilia, poetry, religion, my wife and family, links to photos, classical music, plays, operas, books, songs, films, personalities, history, geography, Wikis, etc. My book can be read in an hour – if one choses from the table of contents a few topics only, a few days – if one reads the full parts of the book that interest him, a few weeks – if one reads all the book, a few months – if one reads and watches all the links of the book, a whole life – if one expands on all the personalities, issues, topics, languages, books, music, countries mentioned.

Before expanding on the biographies I admire most, we'll examine what are the definitions of autobiography, biography, memoirs… An **autobiography** (from the Greek, αὐτός-*autos* self + βίος-*bios* life + γράφειν-*graphein* to write) is a written account of the life of a person written by that person. In other words, it is the story that a person wrote about themselves. In antiquity such works were typically entitled *apologia*, purporting to be self-justification rather than self-documentation. John Henry Newman's autobiography (first published in 1864) is entitled *Apologia Pro Vita Sua* in reference to this tradition. The Jewish historian Flavius Josephus introduces his autobiography (*Josephi Vita*, c. 99) with self-praise, which is followed by a justification of his actions as a Jewish rebel commander of Galilee. The pagan rhetor Libanius (c. 314–394) framed his life memoir (*Oration I* begun in 374) as one of his orations, not of a public kind, but of a literary kind that could not be aloud in privacy. Augustine (354–430) applied the title *Confessions* to his autobiographical work, and Jean-Jacques Rousseau used the same title in the 18th century, initiating the chain of confessional and sometimes racy and highly self-critical, autobiographies of the Romantic era and beyond. In the spirit of Augustine's *Confessions* is the 12th-century *Historia Calamitatum* of Peter Abelard, outstanding as an autobiographical document of its period. I prefer not to use the terms of apologia or confession for my autobiography because of the negative connotations of those terms nowadays.

A memoir is slightly different in character from an autobiography. While an autobiography typically focuses on the "life and times" of the writer, a memoir has a narrower, more intimate focus on his or her own memories, feelings and emotions. Memoirs have often been written by politicians or military leaders as a way to record and publish an account of their public exploits. A **memoir** (from French: *mémoire*: *memoria*, meaning *memory* or *reminiscence*) is a collection

of memories that an individual writes about moments or events, both public or private that took place in the subject's life. The assertions made in the work are understood to be factual. While memoir has historically been defined as a subcategory of biography or autobiography since the late 20th century, the genre is differentiated in form, presenting a narrowed focus. A biography or autobiography tells the story *of a life*, while a memoir often tells *a story from a life*, such as touchstone events & turning points from an author's life. The author of a memoir is a *memoirist.*

One early example is that of Julius Caesar's *Commentarii de Bello Gallico*, also known as *Commentaries on the Gallic Wars*. In the work, Caesar describes the battles that took place during the nine years that he spent fighting local armies in the Gallic Wars. His second memoir, *Commentarii de Bello Civili* (or *Commentary on the Civil War*) is an account of the events that took place between 49 and 48 BC in the civil war against Gnaeus Pompeius and the Senate. Leonor López de Córdoba (1362–1420) wrote what is supposed to be the first autobiography in Spanish. The English Civil War (1642–1651) provoked a number of examples of this genre, including works by Sir Edmund Ludlow and Sir John Reresby. French examples from the same period include the memoirs of Cardinal de Retz (1614–1679) and the Duc de Saint-Simon.

Notable 18th-century autobiographies in English include those of Edward Gibbon and Benjamin Franklin. Following the trend of Romanticism, which greatly emphasised the role and the nature of the individual, and in the footsteps of Jean-Jacques Rousseau's *Confessions*, a more intimate form of autobiography, exploring the subject's emotions, came into fashion. Stendhal's autobiographical writings of the 1830s, *The Life of Henry Brulard* and *Memoirs of an Egotist*, are both avowedly influenced by Rousseau. An English example is William Hazlitt's *Liber Amoris* (1823), a painful examination of the writer's love-life. With the rise of education, cheap newspapers and cheap printing, modern concepts of fame and celebrity began to develop, and the beneficiaries of this were not slow to cash in on this by producing autobiographies. It became the expectation—rather than the exception—that those in the public eye should write about themselves—not only writers such as Charles Dickens (who also incorporated autobiographical elements in his novels) and Anthony Trollope, but also politicians (e.g. Henry Brooks Adams), philosophers (e.g. John Stuart Mill), churchmen such as Cardinal Newman, and entertainers such as P. T. Barnum. Increasingly, in accordance with romantic taste, these accounts also began to deal, amongst other topics, with aspects of childhood and upbringing—far removed from the principles of "Cellinian" autobiography. List of autobiographies – of renowned autobiographies.

A **biography** or simply **bio** is a detailed description of a person's life. It involves more than just the basic facts like education, work, relationships, and death, but also portrays a subject's experience of these life events. Unlike a profile or curriculum vitae (résumé), a biography presents a subject's life story, highlighting various aspects of his or her life, including intimate details of experience, and may include an analysis of the subject's personality. Biographical works are usually non-fiction, but fiction can also be used to portray a person's life. One in-depth form of biographical coverage is called legacy writing. Works in diverse media, from literature to film, form the genre known as biography. An **authorized biography** is written with the permission, cooperation, and at times, participation of a subject or a subject's heirs. An **autobiography** is written by the person himself or herself, sometimes with the assistance of a collaborator or ghostwriter. Fortunately, I don't need a biographer or a ghostwriter for my book.

The list of personalities and their biographies is only a partial list of all the biographies that I have read. I have not included the dozens of biographies that I have only started to read but just the biographies which I have read and enjoyed most. Furthermore, I have not included in this list biographies of negative personalities, but biographies of persons which I admire most, although

some of them had quite many negative aspects in their life, but overall they inspired me much. I'll bring here a survey on the best biographies that I have ever read – 36 (twice י"ח or 18 – alive in Hebrew) starting with the historic figure I admire most – Dona Gracia, reading about 10 biographical books on her life, and ending with the most moving autobiography that I have ever read on another remarkable woman, or rather a child – Anne Frank. To this list we can add 36 more biographies that I have started reading, amounting to 72 biographies, in the context of the complete works of the best 72 authors (or even 720 authors in modern literature detailed in this book), works of the 72 best composers, best 72 plays, best 72 films…, as mentioned in this book.

The list of the 36 best biographies on the 36 most prominent personalities includes: Dona Gracia, Honore de Balzac, David Ben-Gurion, Brutus, Charles Chaplin, Felix Mendelssohn, Arthur Rubinstein, Charles de Gaulle, Theodor Herzl, Henrik Ibsen, Lee Kuan Yew, Alma Mahler, Karl Marx, Arthur Miller, Victor Hugo, Mahatma Gandhi, Federico Garcia Lorca, Liv Ullmann, George Sand, Emile Zola, Jean-Paul Sartre, Lev Tolstoi, Rembrandt, Rachel, Verdi, Warren Buffett, Renoir, Paul Hawken, Disraeli, Marcel Dassault, Don Isaac Abravanel, Coco Chanel, Sarah Bernhardt, Shelley, Alberto Moravia, Anne Frank. I could of course add more biographies that I have read, on Chopin, Baron Haussmann, Pereire, Talleyrand, Camondo, Kishon, Freud, Fouche, but I preferred to concentrate on the special mix of those 36 biographies chosen by the quality of the bios, excellence of personalities; their diverse professions – statesmen, painters, musicians, actors, authors/playwrights/poets, businessmen, philosophers, remarkable women (8 – 22%), leaders; from different countries – Portugal, Spain, France (11 – 30%), UK, US, Israel, Austria, Norway, Singapore, India, Germany, Poland, Italy, Russia, Netherlands; about half of them lived in the 19th century and half in the 20th, 3 during the Renaissance, and one Roman – Brutus, 3 of them are still living. Some of them were Jews (13 – 36%), 1 Hindu, 1 Buddhist, 1 Pagan, but most of them are/were Christian. I admire extremely Muhammad Yunus, a Muslim from Bangladesh, but I have not read his biography, although I've read his book, speak and write extensively on him in my courses and in this book. Another woman whom I admire most is not included – Marie Curie – as I have only seen a film on her life and not read a biography. At the end of this survey I bring the additional list of the 36 biographies on most prominent figures that I have started to read. And, as stated before, those lists do not include interesting biographies on negative personalities that I have read or started to read, as Stalin, Hitler, Mussolini, or Franco, and after I finish all the 36 biographies that I have started to read (list – at the end of this chapter) I intend to read the biographies that are in my library waiting patiently that I'll find the time to read them: Lucrezia Borgia, Truman Capote, Chiang Kai-Shek, Gabriel Garcia Marquez, Arthur Koestler, Tommy Lapid (I've read this excellent book written by his talented son Yair Lapid), Charles Lindbergh, Mao Zedong, La reine Margot, Maria Stuart, Marie Antoinette, Madame de Sevigne, Le Duc de Morny, Akio Morita (I've read this excellent autobiography by the founder of Sony), Golda Meir– this list includes Asian personalities from Japan, China, Israel. Altogether more than 100 biographies, not counting hundreds of shorter biographies of philosophers, statesmen, composers, musicians, painters, businessmen, film directors and actors, etc.

DONA GRACIA – BIOGRAPHIES: ANDREE BROOKS, CECIL ROTH, YITZHAK GOREN

We'll start with **Dona Gracia**, one of the most prominent figures in Jewish history, who was also probably responsible of enabling my forefathers to leave Portugal where they were forced to convert to Christianity and settle in Italy, Greece and Turkey. I have read about ten books/biographies of her life, and I'll bring here only three – The Woman Who Defied Kings – The Life and Times of Dona Gracia Nasi, a Jewish Leader During the Renaissance, by Andree Aelion Brooks. Cecil Roth: Dona Gracia of the House of Nasi, and the four books on Dona Gracia by Yitzhak Gormezano Goren, who is a personal friend and Egyptian/Israeli compatriot.

Dona Gracia is for me a model (being a feminist), she was proud of her heritage, she didn't have any inferiority complexes towards kings, Christians, men and businessmen, she was one of the most prominent Sephardi personalities in the last 500 years, and a precursor of Zionism. I feel a personal great empathy to Dona Gracia, and reading the excellent biographies, and especially Goren's masterpiece, I imagine that I lived at this epoch and shared with her her dilemmas.

The Woman Who Defied Kings is the first modern, comprehensive biography of Doña Gracia Nasi, an outstanding Jewish international banker during the Renaissance. A courageous leader, she used her wealth and connections to operate an underground railroad that saved hundreds of her fellow Spanish and Portuguese conversos (Jews who had been forced to convert to Catholicism) from the horrors of the Inquisition. Born in Lisbon in 1510, she later moved onto Antwerp, Venice, and Ferrara where she was constantly negotiating with kings and emperors for better conditions for her people. Doña Gracia Nasi helped lead a boycott of the Italian port of Ancona in retaliation for the burning of 23 of her people by the Inquisition - an outrageous act in an era when Jews were more accustomed to appeasement. Finally settling in Constantinople, she persuaded Sultan Suleiman the Magnificent to grant her a long-term lease on the Tiberias region of Palestine, where she spearheaded one of the earliest attempts to start an independent state for Jews in Isr'l. Doña Gracia Nasi is equally important to history because she shatters the stereotype of how women, especially Jewish women, conducted their lives during the Renaissance period. Some historians have called her the most important Jewish woman since Biblical times.

From Publishers Weekly - In an assiduously researched biography of a 16th-century Jewish woman who managed a powerful business empire, Brooks, an associate fellow at Yale, has illuminated a mostly forgotten corner of history. Famed during her lifetime both in the Sephardic Jewish community for her unstinting philanthropy and in the wider world of the Muslim Ottoman Empire, where she fled to escape the Inquisition, Beatrice de Luna Mendes, better known as Dona Gracia Nasi (1510-1569), was a woman of formidable business acumen, personal courage, outstanding altruism and devotion to the Jewish religion, which, as a Catholic converso, she practiced in secret. Widowed early, Dona Gracia managed both the complex financial affairs of her late husband's merchant empire and its secret activities. The latter included huge bribes to the Church and (never repaid) loans to several monarchs, as well as an underground escape route that rescued thousands of conversos from the Inquisition's fury in Spain, Portugal and Italy. Despite their financial power, the Mendes family were forced by the Inquisition into quick moves and narrow escapes from Lisbon to Antwerp to Venice and Ferrara, back to Venice and then to Constantinople. Brooks's research, which involved previously unavailable documents in 13 languages and seven countries, effectively details 16th-century social, religious and economic conditions, especially as they affected the Jewish community. Her overeager attempt to lionize her subject, however, sometimes results in fulsome, even strident prose. Yet even if Dona Gracia is not a feminist heroine, as Brooks suggests, this saga of her life and times is a significant contribution to Jewish history during the Renaissance. Photos. Copyright 2002 Cahners Business Information, Inc. --*This text refers to the Hardcover edition.*

Review - "An excellent read ! The story of Dona Garcia is riveting. She would be a hero in any age and a role model for women today." --Fayne Erickson, publisher, Ms. Magazine. From the Publisher *FINALIST FOR THE 2002-03 JEWISH BOOK AWARD. About the Author - ANDRÉE AELION BROOKS is a journalist, author and lecturer specializing in Jewish history topics. For nearly two decades she was a contributing columnist and news writer for the New York Times. She wrote the award-winning book Children of Fast Track Parents. She founded the Women's Campaign School at Yale University, where she is an Associate Fellow, and served as the director/editor of an important teaching series for 5-7th graders in Sephardic Jewish history and culture called "Out of Spain." Over forty years of published work including: more than 2,000

articles in the New York Times during an 18 year span; countless pieces in other newspapers and magazines including The New York Times Magazine, European Judaism (academic journal), Equity, McCalls, Glamour, Reform Judaism, Hadassah Magazine, Historic Preservation…

Esther Nebenzahl wrote on Roth's Dona Gracia biography on December 10, 2000 her comments: This is the biography of Dona Gracia, a Jewish woman who lived in the 15th century and whose personality is characterized by intelligence, shrewdness, generosity, and religious devotion. Born in Spain, she went to Portugal in 1492, following the expulsion of the Jews. In Portugal she was forcibly converted to Christianity and became one amongst many "New Christians," "Marranos," or "Conversos." At the age of 18 she married Francisco Mendes, the richest merchant in Lisbon at that time. Seven years later she became a widow and successfully took over her husband's business. Determined to reach Turkey where under the protection of the Ottoman Empire she would be able to profess her faith freely, she embarked on a long journey, which took 17 years. This journey took her to London, Antwerp, Lyon, Venice, Ferrara, Ancona, Ragusa, Salonika and finally Constantinople. Throughout her perils she proved to be highly courageous and an excellent businesswoman. She used her wealth and contacts to help Jews escape the Inquisiton, became the self-appointed protector of the conversos, built houses of prayer and teaching, devoted herself to good works, and was know as "the heart of her people." There are two importnat factors in the history of Dona Gracia: first, she represents one of the rare examples of fight against repression to the Jews by the use of commercial tactics (the Ancona Boycott), and the first to establish a Jewish colony in Paletine (Tiberias), a self-sustaining settlement for Jews and conversos from an hostile Europe. The author Cecil Roth is a well-known historian. He clearly demonstrates his admiration for Dona Gracia, his praises are many, and openly admits to the fact that he has not been able to find any historical proof to the contrary. Despite this embellishment, Dona Gracia remains a distant character, she carries an aura of mystery which contributes to her "divinity." Had the Jewish faith room for "canonization" Dona Gracia would certainly be a downright candidate. Her name stands amongst famous Jewish women, and as her contemporary the author Samuel Usque says, "she is much a heroine as Miriam, Deborah, and Judith." Cecil Roth was editor in chief of *Encyclopaedia Judaica* from 1965 until his death, and an exceptional author of more than 600 works.

Yitzhak Gormezano Goren was born in Alexandria, Egypt, in 1941 and immigrated to Israel as a child. He is a playwright and novelist. Goren studied English and French literature at the Hebrew University of Jerusalem and Tel Aviv University, and received a MFA in theater direction in the United States. In 1982, he co-founded the Bimat Kedem Theater, which promotes original Israeli productions with an emphasis on non-European Jewish culture. In 1998, the company established the Bimat Kedem Publishing House. Gormezano Goren has worked as a broadcast editor and is active in the Israeli theater and film world. He has been awarded the National Council for Culture and the Arts Prize for his play, *The Gospel According to Midorus* (1966), the Ramat Gan Prize for his novel, *An Alexandrian Summer* (1979), the Govinska-Baratz Prize for his play, *A Simple Tale*, based on Agnon's novel (1979), and the Prime Minister's Prize (2001). The four books on the biography of Dona Gracia are (the fourth one is about to be published):

The Holy Lie (biographical novel), Hakibbutz Hameuchad/ Siman Kriah, 2010 [Ha-Sheker Ha-Kadosh: Dona Gracia Be-Lisbo'a Portugal] – Dona Gracia in Lisboa, Portugal.
The Queen of Finance (biographical novel), Hakibbutz Hameuchad/ Siman Kriah, 2013 [Malkat Ha-Finansim: Dona Gracia Be-Anversa, Hi Antwerpen Flanderya] – Dona Gracia in Antwerpen.
Venician Fever : Dona Gracia Mendes in Venice (biographical novel), Hakibbutz Hameuchad/ Siman Kriah, 2015 [Kadachat Venetzianit: Dona Gracia Be-Venetzia Be-Italya] – In Venice.

Gracia Mendes Nasi (*Gracia* is Portuguese and Spanish for the Hebrew *Hannah*, which means *Grace*; also known by her Christianized name **Beatrice de Luna**, 1510–1569) was one of the wealthiest Jewish women of Renaissance Europe. She married Francisco Mendes/Benveniste. She was the aunt and business partner of Joao Micas (alias, Hebrew name Joseph Nasi), who became a prominent figure in the politics of the Ottoman Empire. She also developed an escape network that saved thousands of Conversos from the Inquisition. Beatrice de Luna was born in Portugal in 1510. The family was from Aragon in Spain and were forcibly converted Jews known as *Conversos* (also called Crypto-Jews, Marranos and Secret Jews). So that they could still practice Judaism, the family had fled to Portugal when the Catholic Monarchs, Queen Isabella I of Castile and King Ferdinand II of Aragon, expelled the Jews in 1492. Five years later, in 1497, they were forcibly converted to Catholicism along with all the other Jews in Portugal at that time. Beatrice's father, Alvaro de Luna Micas, was of a family by the name Nasi or Prince in Hebrew. (A link to Dona Gracia's hotel and museum in Tiberias, Israel).

In 1528, Beatrice de Luna married the very rich black pepper trader and new Christian in Lisbon, Francisco Mendes. Francisco also happened to belong to the same very prominent Jewish family as her mother – Benveniste from Castile and Aragon – and was also the great grandchild of Don Abraham Benveniste of Castile. The couple were believed to have been married in the great cathedral of Lisbon, in a public Catholic wedding, and then to have had a Crypto-Judaic ceremony with the signing of a ketubah,. Francisco Mendes and his brother, Diogo, were the directors of a powerful trading company and bank of world renown, with agents across Europe and around the Mediterranean. The House of Mendes/Benveniste probably began as a company trading precious objects and currency arbitrage. Following the beginning of the Age of Discovery and the finding, by the Portuguese, of a sea route to India, the Mendes brothers became particularly important spice traders. They also traded in silver – the silver was needed to pay the Asians for those spices. In January of 1538, when Beatrice was only twenty-seven years old, Francisco died. In his will Francisco divided his fortune between Beatrice and his brother and business partner, Diogo; this bold decision put Beatrice on the path to becoming the successful and renowned business woman of the sixteenth century that we know her for today.

A few years before Francisco's death in 1538, his brother, Diogo, had opened a branch office of their house in the city of Antwerp together with his relative Abraham Benveniste. Soon after Francisco's death, Beatrice Mendes moved to Antwerp to join Diogo with her infant daughter, Ana (the future wife of Don Joseph Nasi) and her younger sister, Brianda de Luna. The move from Lisbon was also timely due to the changing political landscape in Portugal, when as of May 23, 1536, the Pope ordered the establishment of a Portuguese Inquisition. Once they settled in Antwerp, Beatrice invested her family fortune in her brother-in-law's business, and started to make a name for herself not only as his business partner but as an independent business woman herself. The relationship between the de Luna and Mendes households became even stronger, with the marriage between Beatrice's sister, Brianda, and Diogo Mendes. But just five years after Beatrice Mendes settled in Antwerp, Diogo also died. It was now 1542, and in his will he left his niece and sister-in-law control of the Mendes commercial empire, making Beatrice Mendes an important businesswoman. The enormous wealth enabled her to influence kings and popes, which she did to protect her fellow Conversos. It also enabled her to finance her escape network. It is believed she was the driving force behind the publication of the *Ferrara Bible* from Sephardic source texts The second, public printing of the book was dedicated to her. All the while she had to fend off attempts by various monarchs to confiscate her fortune by trying to arrange a marriage of her only daughter to their relatives. Had this happened, a large portion of the family wealth would have been lost, by coming under the control of her daughter's husband. Beatrice Mendes resisted all these attempts, which often put her in personal peril.

Starting in Antwerp, she began to develop an escape network that helped thousands of fellow Conversos flee Spain and Portugal, where they had been constantly under threat of arrest as heretics by the Inquisition. These fleeing Conversos were first sent secretly to spice ships, owned or operated by the House of Mendes/Benveniste , that sailed regularly between Lisbon and Antwerp. In Antwerp, Beatrice Mendes and her staff gave them instructions and the money to travel by cart and foot over the Alps to the great port city of Venice, where arrangements were made to transport them by ship to the Ottoman Empire Greece and Turkey in the East. At that time the Ottoman Empire, under the Muslim Turks, welcomed Jews to their lands. The escape route was carefully planned. Even so, many died on the way as they traversed the mountain paths of the high Alps. Under Beatrice Mendes (Doña Garcia Nasi), the House of Mendes/Benveniste dealt with King Henry II of France, Holy Roman Emperor Charles V, his sister Mary, Governess of the Low Countries, Popes Paul III and Paul IV, and Sultan Suleiman the Magnificent, Sultan of the Ottoman Empire. These dealings involved commercial activities, loans, and bribes. Earlier payments to the Pope by the House of Mendes and their associates had delayed the establishment of the Inquisition in Portugal (see History of the Jews in Portugal). In 1544, she fled once again, this time to the Republic of Venice, and took up residence on the Grand Canal. The city-state offered Jews and conversos a safe base to live and conduct business, although most practicing Jews were confined in crowded ghettos; because of this situation that Jewish people were put into, the Mendes most likely practiced Judaism secretly while still putting up the Catholic charade. She continued the type of business that she did with her brother-in-law, and very successfully traded pepper, grain, and textiles. While in Venice, she had a dispute with her sister, Brianda, Diogo's wife, regarding his estate, and left yet again to the nearby city state of Ferrara to avoid the ruling the Venetian Giudici al Forestier (Tribunal for the Affairs of Foreigners) decided would end the sisters' conflict over equal control of the fortune.

The city of Ferrara was eager accept the Mendes family; Ercole II, Duke of Este (1508-1559), agreed to the terms of Diogo Mendes's will so that the wealthy family would move to his city, and received them gracefully in 1549. In Ferrara, Beatrice Mendes, for the first time in her life, was able to openly practice Judaism with in a distinguished Jewish Sephardi Community and in a city that recognized her rights. This time in her life is most likely when she started to become known as Doña Gracia Nasi. The genealogy of her family starts to get a little confusing here; this is most likely when her sister Brianda adopted the name Reyna, when Beatrice's daughter Ana, became known as Reyna as well, and also when Brianda's daughter, named after Beatrice, was given the name Gracia. The family's new proud Jewish identity brought Doña Gracia beyond the realm of commercial business, and she became a large beneficiary and organizer for resettling Jewish people using her commercial network during the Jewish diaspora. Doña Gracia became very involved with the Sephardic colony in Ferrara, and became an active supporter of the burst of literacy and printing among the Jews of Ferrara. Because of her humanitarian efforts and other successes, such books that were printed during this time, like the Ferrara Bible (published in 1553) and Consolation for the *Tribulations of Israel* (published 1553, written by Samuel Usque), were dedicated to Doña Gracia Nasi. The move to Ferrara, however, did not end the quarrel between Doña Gracia and her sister, Brianda (now Reyna de Luna), over the control of the estate. To finally end the dispute, Doña Gracia briefly went to Venice to settle with her sister in the Venetian Senate. Doña Gracia was all what Brianda was not, which caused her jealousy.

After the settlement was made, her, her daughter Ana (now Reyna Nasi), and a large entourage moved to Constantinople (now Istanbul), in the Ottoman domains, where she arranged for her daughter to marry her husband's nephew and business partner, Don Joseph Nasi. This move in 1553, just as her others, proved to be just in time as the political atmosphere in Counter-Reformation Italy started to become hostile. In Constantinople, Doña Gracia lived fashionably in

the European quarter of Galata. She was very dedicated to her Jewish lifestyle, and assumed a role of leadership in the Sephardi world of the Ottoman Empire. In 1556, soon after Doña Gracia arrived in Constantinople, the Pope sentenced a group of Conversos in Ancona to the stake, claiming they were still practicing Jewish rites. In response, Dona Gracia organized a trade embargo of the port of Ancona in the Papal States. In Istanbul, she built synagogues and yeshivas. One of the synagogues is named after her (*La Señora*). These institutions were created primarily to help the refugees to return to Judaism, their ancestral faith. In 1558, she was granted a long-term lease on the Tiberias region in Galilee (part of Ottoman Syria at the time), from Sultan Suleiman the Magnificent, in exchange for guaranteeing a substantial increase in the yearly tax revenues. The Ottoman Empire, under the Sultan, had conquered that part of the Holy Land some years earlier, but it was largely a desolate place. As a result, she obtained the ruling authority over the Tiberias area. With the help of the Sultan, she then began to rebuild the area's abandoned towns to make them available to refugees so they could settle there if they wished. Her aim was to make Tiberias into a major new centre of Jewish settlement, trade and learning. A Jewish traveler who visited Tiberias around this time mentions how she had leant support to the Jewish community there, and how that after her death they were compelled to ask for Jewish donations elsewhere. This venture has often been called one of the earliest attempts at a modern Zionist movement. Dona Gracia (Mendes) Nasi died in Istanbul in early 1569.

After reading ten biographies on her life I have become a bit expert on her life. That is why I think that we should change the usual ending of her biography. Most of the biographies mention that Dona Gracia died in Istanbul in 1569, however, we don't have historical substantiation on that. One can read on the Internet the entry "Where did Dona Gracia Die?" Posted on August 22, 2011 by Dona Gracia Admin: "We don’t know for sure where Doña Gracia died. Cecil Roth, the distinguished historian, always maintained she died in Tiberias, and that a special mansion had been built for here there. However, we could not find any evidence of this. We did, however, find a letter to the authorities in Dubrovnik, signed by her nephew and partner Don Joseph Nasi, informing them of her recent passing. Its language suggests she was still active in Istanbul right up until her death. I have always believed she died in the comfort of her family home there, rather than take the dangerous journey onwards to Tiberias. The confusion might have occurred because it’s possible Doña Gracia left instructions for her body to be taken to holy ground in Tiberias after her death. That’s one of the holiest burial places in Israel, second only to the Mt. of Olives in Jerusalem, where she had sent the bones of her late husband, who had died in Lisbon many years before." I, personally think that if Dona Gracia would have died in Istanbul we would have plenty of documentation on that as we have on other events that occurred in this city, which was the capital of the Ottoman Empire. She was one of the most prominent personalities of the capital, knew personally ambassadors and statesmen, and probably the richest person in Turkey. So, it is quite impossible that her death would not have been noticed. That is why she probably died in Tiberias, where she had a mansion, and because of that the event was not noticed in the capital. If we don't know the truth for sure, I think that one is allowed to take an artistic license, and decide that she settled in Tiberias and died there. This is too good to be overlooked, a woman, a Sephardi, a conversa, was the first modern Zionist, founded Tiberias and settled there, and only because of her early death her project of Zionist settlement in the Holy Land did not last. I cannot believe that Dona Gracia preferred to remain in Istanbul when all her life's purpose was to renew the state of Israel in her times. Why did she build a mansion in Tiberias if she did not intend to settle there? Dona Gracia always set the example to all her congregation, she dared opposing the King of Portugal, Chales V Emperor of the Holy Roman Empire, the Pope. All the time she had only one aim – to return to the faith of her ancestors and to renew the Jewish settlement in Tiberias and the Holy Land. So I cannot believe, that a moment before attaining her goal she decided to remain in Istanbul instead of settling in Tiberias.

בנימין זאב הרצל, ביוגרפיות של שלמה אבינרי ועמוס אילון, מרצים דגולים, הרצל בראי היונים והניצים, הדרך השלישית, סינדרום שטוקהולם ושנקין, אסלאם פונדמנטליסטי

בנימין זאב הרצל היה ללא ספק, יחד עם דוד בן גוריון ומנחם בגין, האדם שהשפיע בצורה הרבה ביותר על הציונות ועל תולדות האומה העברית בשנות התקומה שלה. יש לי הערכה רבה להרצל, הכנסתי את משנת הדרך השלישית שלו כחלק מתוכנית הלימודים שלי על צדק חברתי וכלכלי בישראל, ואני סוקר כאן את הביוגרפיות של הרצל שנכתבו על ידי שלמה אבינרי ועמוס אילון. שלמה אבינרי היה המרצה הטוב ביותר שהיה לי ואני מדבר עליו בהרחבה בספרים שלי. אני גם מנסה לשמור איתו על קשר מיילים ואמרתי לו לא פעם עד כמה הוא השפיע עלי עם הקורס שלו על פילוסופיה מדינית ביוון הקדומה. אבינרי נתן לי את היסודות של הראיה האתית שלי עם כתביהם של אריסטו ואחרים. בפרק זה אני כותב בהרחבה על סינדרום שטוקהולם ומקבילו הישראלי – סינדרום שנקין, על הרצל בראי היונים והניצים, על הציונות של יונים וניצים. אין טעם שאכתוב מחדש בעברית את מה שאני כותב בהרחבה באנגלית ולכן אסתפק בהבאת הפרק המלא על הרצל בספרי האוטוביוגרפי באנגלית להלן. מי שמעוניין לקרוא את הפרק האחרון של אלטנוילנד בלאדינו ובעברית יכול לקרוא אותו במאמר על הלאדינו בספר זה. קראתי בעניין רב את מדינת היהודים ואת אלטנוילנד, שאותו גם קראתי בלאדינו בכתב רש"י. בפרק על הלאדינו בספרי האוטוביוגרפי אני כותב על הרצל ומתייחס לציונות בקרב הספרדים והמזרחים. אחת השערוריות הגדולות ביותר של מדיניות ההכחשה של תרומת המזרחים והספרדים לישראל היא ההתעלמות הכמעט מוחלטת מהציונות המזרחית בסדרה "עמוד האש". רק עכשיו באיחור של עשרות שנים נזכרו לתקן את המעוות ולהוסיף עוד שלושה פרקים על תרומת המזרחים והספרדים לציונות.

אני לא הייתי זקוק לעמוד האש, היתה לי ציונות מזרחית-ספרדית בבית, כאשר אבי אלברט קורי היה פעיל ציוני בקהיר שבמצרים, כתב מאמרים בעיתונות היהודית, קרא עשרות ספרים על ציונות ואף הבריח אותם ממצרים, תוך סיכון במאסר, כי מי שעסק בציונות או קרא ספרים ציוניים היה צפוי למאסר באחד המחנות במדבר שרבים מהיהודים שנשלחו לשם לא חזרו. אבי גם החליט לעלות לישראל מציונות, כמו מרבית יהודי המזרח, כאשר הוא היה יכול להגר לברזיל אל סרי הבשר כפי שעשו זאת רוב המשפחה שלנו. אבי היה צריך לספק למכס המצרי את רשימת הספרים שהוא מוציא ממצרים (לא ברור לי למה זה היה חשוב למצרים, אך בשנה הראשונה למהפכה כל יהודי נחשב לסוכן ציוני בפוטנציה). אבי החליט להתחכם ולכתוב ברשימה שמות של ספרים בשינויים קלים. כך הספר QUAND

ISRAEL MEURT כאשר ישראל מת של ברנאר לקאש, הפך ל- QUAND IL MEURT כאשר הוא מת. היה לאבי שטיח קיר גדול שכיסה חלק גדול מהזכוכית של הספריה הגדולה שלו, שגם אותה הוא הביא ממצרים, ובשטיח ניתן היה לראות את הרצל על המרפסת בבאזל מביט בשיירה של העולים לציון. ובהקשר לבאזל, באחד מביקורי בעיר ראיתי כתובת גרפיטי נגד ישראל בשווייץ הנקיה והמצוחצחת. התפלאתי איך זה ייתכן, וניגשתי לתחנת המשטרה הסמוכה להתלונן כתייר ישראלי על העלבת המדינה ממנה אני בא. דרשתי שהמשטרה תמחק את הכתובת. השוטר התבונן בי כחוצן ואמר שהוא ירשום את התלונה. היום הייתי אולי בודק אם הכתובת לא נכתבה על ידי ארגון פוסט ציוני כזה או אחר של יהודים וישראלים הטוען שישראל היא מדינה נאצית (ההזוי הראשון שהתחיל בכך היה ישעיהו ליבוביץ') וכמו כל השמצה נאצית ואנטישמית זה נדבק, מה עוד שהיא נאמרת ונכתבת על ידי ישראלי או יהודי. BDS והפונדמנטליסטים המוסלמים לא צריכים להתאמץ עם רוח גבית של הסובלים מסינדרום שנקין בישראל הדמוקרטית.

יחד עם זאת, אני מאמין בזכות כל אדם להתבטא בישראל, בשווייץ או בכל מקום אחר (במיוחד בעזה ובאיראן...). אני האחרון שאתמוך בהצרת צעדיהם של היונים בישראל או בחו"ל, כי אם הם יוגבלו - מחר גם אני ואחרים הכותבים נגד הטייקונים והמשטר הניאו ליברלי נוגבל גם כן, מה עוד שאני כותב בהרחבה ומעלה על נס את אמיל זולא שהעיז לכתוב את המאמר שלו "אני מאשים" נגד הנשיא, ראש הממשלה והצבא הצרפתי והוטל עליו מאסר, שעל מנת לחמוק ממנו היה עליו לברוח לבריטניה. אני רק מבקש שגם בתיאטרון ובאוניברסיטה הנשלטים על ידי מנהלים יונים יאפשרו לבעלי השקפות ניציות להתבטא, יחלקו תואר דוקטור כבוד לתושב השטחים "הכבושים" שגם קיבל במקרה את פרס נובל כי לשוודים זה לא הפריע, כי מי שדורש דמוקרטיה צריך להיות דמוקרט גם אצלו, אפילו אם הוא תומך בתושבי עזה הנצורים החיים במשטרים רצחניים כמו החאמס שהוא משטר אפל תיאוקרטי שרוצה להחריב את ישראל ושולח אלפי טילים ההורגים נשים וילדים. הרשות הפלשתינאית אינה טובה בהרבה, כי גם היא מסרבת להכיר במדינה היהודית בישראל, שלחה באינתיפאדה השניה מאות מרצחים שרצחו למעלה מאלף אזרחים, מחיר השלום כידוע, מטיפה להרג יהודים בכל ספרי הלימוד שלה ובטלוויזיה שלה, דורשת את זכות השיבה שזאת אחת השערוריות החצופות ביותר, על רקע העובדה שהרבה יותר פליטים יהודים מארצות ערב היגרו מהן בלי כל רכוש, לרבות הורי שהצליחו להוציא ממצרים רק את הספרים הציוניים ואת השטיח של הרצל בבאזל, ועל רקע העובדה שבאותה תקופה שעזבו הפליטים, ברובם על פי דרישה של המנהיגים שלהם על מנת לא להפריע לצבאות הכיבוש להשמיד את העם

היהודי בציון, עברו מיליונים של פליטים באסיה בין הודו לפקיסטן, באירופה ממדינה למדינה, בפולין, בגרמניה, בצ'כיה, בבלקן, ולפני כן בתורכיה וביוון, ואף אחד אינו פוצה פה ומצפצף שהם צריכים לחזור למולדת שלהם.

אין לי כל ספק שהרצל, בן גוריון, בגין ורבין היו מזדעזעים מפועלם של אי אלו יונים קיצוניים ואי אילו ניצים קיצוניים, ומתכחשים להתנהגות של כל ממשלות ישראל מימין ומשמאל מאז רצח רבין ועד ימינו. אנו נמצאים במצב קשה, כשהיונים והניצים הקיצוניים גורמים נזק כבד למדינה בישראל ובחו"ל, והרצל היה מתהפך בקברו אם היה רואה את ההפקרות שבה נוהגים הקיצוניים למיניהם בישראל. הרצל כמובן טעה טעות קרדינלית בהבנת המנטליות הערבית הפונדמנטליסטית, אבל אני לא מאשים אותו כי מה ניתן לצפות מעיתונאי וסופר אוסטרו-הונגרי שרק עבר ביעף בישראל, איך הוא יכול היה להבין את מה שמניע את עמי האיזור. הכל היה אידילי באלטנוילנד, DOCH DAS MESSER SIEHT MAN NICHT, הרצל לא ראה את הסכין החבויה של מקי סכינאי ושל כל הסכינאים שנועצים לנו סכין בגבינו והאמין שהם יקבלו אותנו ברצון כי אנו מביאים להם את הקידמה, את ערכי הדמקורטיה, את התרבות האירופאית. הוא לא יכול היה לחשוב שכל מה שהם רוצים זה למות מות קדושים כשאהידים אחרי שרצחו יהודים, להחזיר עטרה ליושנה, את האיסלאם לאנדלוס, להונגריה, צרפת, אוסטריה, ובאותה הזדמנות גם להרחיב את המדינה האיסלאמית אל סקנדינביה, שם הם שלחו חיל חלוץ, חלק מהפליטים, שהמשטרות המקומיות מפחדות להיכנס לשכונות שלהם. אבל כבר היינו בסרט הזה שבו האשימו את הציונות בגזענות, הפוסל במומו פוסל, הגזענים הכי גדולים מאשימים אותנו בגזענות, והרוצחים הכי גדולים מאשימים אותנו ברצח מכוון של ילדים. הרצל היה אחד האנשים המבריקים בדורו, הוא עשה שירות עילאי לעם היהודי והיה חוזה מדינת ישראל. על כך מגיעה לו מלוא התודה מכולנו, יונים וניצים, חרדים וחילונים, יהודים וערבים. כן גם ערבים, כי אם לא היה הרצל הם היו נמצאים במשטר רצחני כמו בסוריה, לבנון, לוב, תימן, סודן, עירק ואפגניסטן, בעוני מחפיר כבמצרים, במשטרים תיאוקרטים כבאירן וסעודיה, וכמו שהם אכן מצויים בעזה, בדיקטטורות כבאלג'יריה, אם כי הם גם נמצאים בדיקטטורה ברשות הפלשתינאית.

אחת השערוריות הגדולות ביותר היא ההשוואה בין הנכבה והנכסה לשואה, ולו רק בגלל זה שלא נהרגו שישה מיליון פלשתינאים כפי שנרצחו יהודים בשואה, אלא רק כמה אלפים כפי שנרצחו כמה אלפים יהודים גם כן, מעט יותר כי הם בכל זאת הפסידו את המלחמה. אבל בזכות הנכבה הזו הערבים בישראל נמצאים ברמת החיים הגבוהה ביותר במזרח התיכון, נהנים מדמוקרטיה ומהזכות לעלות על ספינות שפורצות את הסגר בעזה שכידוע נועד אך ורק על מנת שלא

יקבלו עוד יותר טילים ולא על מנת להרעיב אות התושבים, מהזכות להפגין נגד החומה שהיא בדך הכל גדר שגם היא פרוצה ועוברים דרכה אלפי שוהים בלתי חוקיים ועשרות מחבלים ושנועדה אך ורק למנוע את הטרוריסטים לטבוח יותר מאלף אזרחים יהודים וערבים בזמן האינתיפאדה השניה, מהזכות להאשים את סעודיה ומדינות המפרץ על כי ברוב חוצפתן קראו לחיזבאלה ארגון טרור, והוא הרי ארגון הומניטרי שלא שלח אלפי טילים שהרגו מאות יהודים וערבים במלחמת לבנון השניה אלא אלפי פרחים על מנת לבשם לנו את החיים. כולם חיים פה בסרט, כמו בסרטים החד צדדיים שמפיקים במקומותינו ושגם מקבלים פרסים המראים את ישראל כרוצחים ואת הערבים כקורבנות, כמו בסרטים ובתוכניות הטלויזיה האנטישמים שעושים במדינות ערב וברשות הפלשתינית. הרצח והטרור הערבי הפונדמנטליסטי הצליח להדביק גם ניצים קיצוניים ששורפים מסגדים וכנסיות, שרוצחים משפחות, שרצחו את רבין ואת אמיל גרינצווייג, כאשר רבין האמין באמת ובתמים שהוא מביא את השלום עם הסכמי אוסלו ולא יכול היה לתאר לעצמו מה יקרה בעקבותיהם. כאמור, אין לי כל ספק שאם רבין היה חי הוא היה מבין את גודל הבעיה שאנו במו ידינו הבאנו את המרצחים מתוניס לגדה ולעזה ועוד ציידנו אותם בנשק. הרוצח של רבין חשב שהוא מציל את ישראל, אבל הוא הביא עלינו אסון גדול, כי אם ישראל הייתה מונהגת על ידי רבין שלא היה יונה אלא מנהיג מפוכח הוא היה מצליח להוציא אותנו מהמיצר מוקיע ומפרסם את פשעיהם של מנהיגי הפלשתינאים. ועוד היה נהנה מתדמית חיובית ביותר בעולם, כי הוא היה אדם ישר ואמין, לא כמו בימינו כאשר אנו מוקצים בעולם וכשהטרור מתפשט בראש חוצות.

אני הפכתי לנץ מתון לא בגלל אתה בחרתנו, אני אתאיסט מוחלט, לא בגלל אף שעל ובגלל המתנחלים, לא ביקרתי ביהודה ושומרון כמעט אף פעם וניתן לספור על אצבעות יד אחת מתי ביקרתי בירושלים המזרחית (למעט בכותל המערבי), לא בגלל שנאת ערבים, כל חיי נלחמתי נגד גזענות, יש לי רקורד ללא רבב בעבודה עם חברות ערביות ועם סטודנטים ערבים. המציאות הפכה אותי לנץ מתון, ניסיון החיים שלי, מגיל שמונה כאשר שרפו את קהיר וכמעט שרפו אותנו חיים, דרך מלחמות סיני, ששת הימים, ההתשה, יום כיפור, לבנון הראשונה והשניה, ההתקפות מעזה, אלפי הרציחות של הטרוריסטים, ועד היום כאשר סכנה לטייל בטיילת של תל אביב. המציאות הפכה את מרבית חברי היונים לניצים מתונים, ואת מרבית העם לתומכים של מפלגות הימין והמרכז שבנושא הסכסוך הוא לא פחות תקיף מאשר הליכוד. המציאות הפכה את גיא בכור, את יאיר לפיד, את שלי יחימוביץ' ועוד רבים וטובים (הצבעתי בשתי הבחירות האחרונות עבור מפלגת העבודה) לניצים מתונים, כי אנו ההומניסטים ביותר, בעלי ניסיון מפוכחים, כי אנו חפצי חיים!

THEODOR HERZL – BIOGRAPHIES BY AMOS ELON AND BY SHLOMO AVINERI

I had the privilege to learn Greek Political Philosophy by the best professor I have ever had – Shlomo Avineri. It was in 1961, when I was only 17 at the Hebrew University of Jerusalem. Avineri was very young but he was already an erudite. I still remember everyone of his lectures during a whole year – Plato, Aristotle, Socrates, the Epicureans, Heraclitus – Panta Rhei:
"πάντα χωρεῖ καὶ οὐδὲν μένει" καὶ "δὶς ἐς τὸν αὐτὸν ποταμὸν οὐκ ἂν ἐμβαίης"
Panta chōrei kai ouden menei kai dis es ton auton potamon ouk an embaies
"Everything changes and nothing remains still ... you cannot step twice into the same stream".
Avineri taught me the foundations of Ethics. He was responsible that throughout my whole business career I kept my ethical credo according to the precepts that he taught me and that the Ancient Greeks taught me. It is a scandal and outrage that business ethics is not taught in most or quite all the Economics departments from those days until today. I have tried very hard to convince Economics' deans to let me teach ethics but to no avail. And it is ironic that ethics are taught in Political Sciences and not in Economics where it is needed most. This absurd situation brings about such deplorable phenomenons as Milton Friedman, the supremacy of the unethical neoliberalism, and the absence of moral considerations in most regimes throughout the world. Teaching of business ethics in MBAs has become in most of the cases window dressing, and most of the students enter their business life withoug any ethical credo. Luckily, I studied both Economics and Political Sciences at the University, and had such outstanding professors as Avineri. I remember him as I had very few excellent professors in my life – Shlomo Avineri, Henri-Claude de Bettignies at Insead, Yvon Pesqueux at CNAM, Teddy Weinshall, Zimna – who taught me Julius Caesar in high school, none of my professors in Economics, and the professor who was so much devoted to her students (Avineri taught us in a huge hall of a hundred or more students) – Ora Bareket, my teacher of Physics at High School in Haifa. Ora succeeded to teach us a very difficult subject Physics (5 unities) in 1960-1961 – we came to the last year just before the matriculation exam without basic knowledge of Physics and she succeeded in six months to teach us brillantly all the subjects, with a strong, calm, and stable character. Our class was wild (not me – I was always a nerd), but she overcame this hurdle and gained the respect and attention of all the students. She sacrificed herself on our behalf when we had more than a month teachers' strike, she still came to teach us unoficially breaking the strike and while she was pregnant she taught us until one day before the birth of her baby, and also immediately after he was born. She was not obliged to do so, but she did it because she felt responsibility for our success and because she... loved us. And I got 9 the highest grade because of her and many other students got also high grades. I mentioned her in my diary & I do so here.

Well, I was a little bit carried away, as in many other instances in this book, but I allow myself to be governed by the stream of consciousness. It is much more interesting than a structured presentation. I managed to do so during ten years of teaching without any notes, any powerpoint presentation, and the students loved it, and got the essence of ethics like that. Back to Herzl!

Theodor Herzl had been a successful Viennese journalist and a less successful playwright with no political ambitions. That changed in 1896, when he published *The Jewish State*. In response to the wide resonance that the book received, Herzl convened the first Zionist Congress in Basel, Switzerland, in 1897, which founded the Zionist Organization in order to establish a national home for the Jewish people in Palestine, recognized and guaranteed by public international law. As he transformed himself in just a few years from fin-de-siècle writer and editor into the leader of an international political movement, Herzl learned politics and diplomacy on the run. And while he was not the first to call for the establishment of a Jewish nation-state, his activity was crucial in creating the institutional and organizational structure which helped to bring the idea of

a Jewish state to the attention of world leaders and international public opinion. In his efforts to gain broad support for his vision, Herzl met with the Ottoman Sultan; the German Emperor Wilhelm II; Pope Pius X; British, Russian, and German ministers; as well as an enormous number of other government and public opinion leaders of most European countries. By the time of his early death in 1904 at the age of forty-four, Herzl had transformed Jewish public discourse and made the idea of a Return to Zion into a reality, albeit still a weak one, in world politics. In this concise, illuminating biography, the renowned Israeli political scientist and public intellectual Shlomo Avineri portraits Herzl's intellectual and spiritual odyssey from a private and marginal individual into a Jewish political leader and shows how it was the political crisis of the Austro-Hungarian Habsburg Empire, torn apart by contending national movements, which convinced Herzl of the need for a Jewish polity. Drawing extensively on Herzl's diaries as well as his published works, Avineri tells the story of how Herzl became, with the Zionist movement that he founded, a player in international politics, and how he harnessed the power of the word to his goals as no other statesman before him had done. Combining a visionary idea with practical action, Herzl fashioned the policies and institutions that paved the way for the Jewish state.

And after the presentation on Avineri's book, we bring here the presentation and comments on Amos Elon's book: Born in Budapest to a well-to-do assimilated Jewish family, Theodor Herzl (1860-1904) and his family moved to Vienna when he was 18. He studied law before he began writing plays and pieces of journalism. Herzl became the Paris correspondent for Vienna's leading newspaper, the Neue Freie Presse, and covered the Dreyfus affair, which shocked and galvanized him to write The Jewish State: An Attempt at a Modern Solution of the Jewish Question, published in 1896. After the first Zionist congress of 1897, Herzl wrote in his diary: "In Basel I founded the Jewish state. If I said this aloud today, I would be answered by universal laughter. Perhaps in five years, and certainly in fifty, everyone will agree."

"A great dramatic biography." — Alfred Kazin, The New York Times
"Any reader familiar with the sources can appreciate the brilliance, restraint and fidelity of Elon's narrative... the excitement of events and the quality of their prime mover come through admirably." — The New Republic
"You could not put the book down without admiring Theodor Herzl's courage and practical achievements — his romance turned into a Congress, a bank, a diplomacy." — Bernard Avishai, The New Yorker
"A quite astonishing portrait... positively rewarding" — Kirkus Reviews
"Elon's 1975 biography of Herzl... vividly portrayed the man with all his quirks, inventiveness and shortcomings" — Lawrence Joffe, The Guardian
"considered one of the best biographies to date of Zionist founder Theodor Herzl" — Benjamin Spier, Jerusalem Post
"arguably the best biography ever written of the founding father of Zionism, Theodore Herzl" — Tom Segev, Ha'aretz
"A fascinating book ... it has the fascination of a novel on the grand scale." — Arthur Miller, Washington Post
"A skillfully written human look at the man whose life reads like a novel..." — Miami Herald

Sic transit gloria mundi. The author of the biography of Herzl Amos Elon left Israel in 2004, moving to Italy permanently, disilusioned with developments in Israel since 1967. I have related in this book how I watched his daughter's Danae Elon film at the Haifa Film Festival, with all the veterans of extreme dovish attitudes. Shlomo Avineri has dovish attitudes of the same scope as Elon, he advocated negotiations with the PLO when it was forbidden by law, but Avineri did not leave Israel, and never settled elsewhere. Of course, we live in a democracy where everyone can

express himself as he wishes and live where he chooses. But it is ironic that the two best biographers of Herzl, and I enjoyed both biographies, are very dovish, and one of them has left the country for good and died in Italy. I cited the biography of Avineri in my courses, showing how Israel has forsaken Herzl's third way socio-economic ideology. Could it be that the biographers of Herzl have found in his life indications that Israel has forsaken Herzl's message? I differ totally from their points of view, but I remember that Avineri taught me what humanism and ethics are, and I imagine that their belief is that Israel does not act in a humane way towards the Palestinians, like Herzl preconized in his books and lectures. But Herzl had many illusions that reality has shattered. I fully adhere with Herzl's credo that Israel should be the homeland of all its citizens, a Jewish state but with equal rights to all the inhabitants. Herzl envisioned that the Arabs would be grateful for the prosperity that the Jews have bestowed to Palestine, which was an under developed land before Altneuland was established, as he writes so well in his book.

But how do we have to react against the Palestinians' leadership who don't want us to exist at all, in Israel or elsewhere, who say that the Holocaust did not exist, who incite their children to kill as many Jews as possible, who fully adhere to the radical Muslim ideology, to terrorism? I believe that all the blame is to be bestowed on the Palestinian side, as the Jews did their utmost to live in peace, but were attacked in 1948, 1967, 1973, and in all the other wars and aggressions. The conflict has nothing to do with territories, as the territorial issues were resolved with Egypt that received all its territories and we signed a peace agreement. The same applies to Jordan. The problem is that the Arabs who collaborate with Jews, like Altneuland's Reshid Bey, are percieved as traitors, the Israeli Arab leaders denounce those who want to volunteer to Civil Service even within their community, not only they are not grateful of what the Jews have accomplished since Israel was established but they want the right of return for 5 million Arabs that will bring us back to what we were in 1948, that will make us like Iraq, Syria, Yemen, Algeria, Sudan, and Gaza..., poor as Egypt, or with Sharia law as Saudi Arabia and Iran!

I have a problem – I lack completely self-hatred as many of the peacelovings have or Stockholm Syndrome or trying to justify anti-Semitism as some of the peacelovings do. In my 72 years I never forgot nor forgave those who did me wrong, I did not want to take revenge, in some cases I tried to cause them economic harm (never physical harm) that in most cases was not even equivalent to the harm they have done to me (including illicit behaviour), as I never resorted to illicit behaviour as they did. If a friend was not convenient anymore with my friendship because I attacked tycoons his benefactors, I ceased our friendship. If a young woman did not respond to my advances (the Internet is such a wonderful invention – I tried to find an entry on this subject and I found too many) I did not need the Internet which did not exist in the sixties nor the advice of a "shrink", and I ceased right away my attempts. The same goes with jobs, bosses, and... peoples. If some of the Palestinians hate us so much (not all of them, nor most of them, but enough) I do not try to befriend them at all cost, bearing the "cross" of Israel's conduct as the peacelovings do, being always in an apologetic attitude. I do not hate them I just ignore them and of course I don't denounce essential violations of human rights which do occur in reaction to the terrorist attacks (as frequent checks, searches and so on) or casualties because our airforce retaliates to the thousands of rockets of the Hamas to the launching sites which are always among Palestinian population. It goes without saying that the Palestinians never deplore our civilian casualties and give the suicide bombers the title of Shahid, with streets and honor for them. So, why should I be so eager to defend their human rights if they hate us so much? In extreme and very seldom cases when extremist Israelis resort to terrorism I denounce it fully. I am against boycott but if someone or some people boycott me why should I not retaliate and boycott them only if it does not harm me. I would not boycott Wagner because he was an anti-Semite if I enjoy his operas and of course not read his allegations, I would see films by Ken

Loach even that he boycotts us as he is an excellent director, listen to the wonderful music of Theodorakis although he is against us, not boycott Israeli singers, actors, playwrights, authors who don't want to perform in the "occupied" territories, but not go to films where Mel Gibson acts, as I really don't lose anything, and visit Ireland only after I've visited 20 more countries which have a much more friendly attitude to Israel as the Balkans states, Russia or the US.

Herzl envisioned a Jewish state that combined modern Jewish culture with the best of the European heritage. Thus a "Palace of Peace" would be built in Jerusalem to arbitrate international disputes, and at the same time the Temple would be rebuilt on modern principles. Herzl did not envision the Jewish inhabitants of the state as being religious, but there was respect for religion in the public sphere. He also assumed that many languages would be spoken, and that Hebrew would not be the main tongue. Proponents of a Jewish cultural rebirth, such as *Ahad Ha'am*, were critical of *Altneuland*. In *Altneuland*, Herzl did not foresee any conflict between Jews and Arabs. One of the main characters in *Altneuland* is a Haifa engineer, Reshid Bey, who is one of the leaders of the "New Society". He is very grateful to his Jewish neighbors for improving the economic condition of Israel and sees no cause for conflict. All non-Jews have equal rights, and an attempt by a fanatical rabbi to disenfranchise the non-Jewish citizens of their rights fails in the election which is the center of the main political plot of the novel.

Herzl also envisioned the future Jewish state to be a "third way" between capitalism and socialism, with a developed welfare program and public ownership of the main natural resources. Industry, agriculture and trade were organized on a cooperative basis. Along with many other progressive Jews of the day, such as Emma Lazarus, Louis Brandeis, Albert Einstein, and Franz Oppenheimer, Herzl desired to enact the land reforms proposed by the American political economist Henry George. Specifically, they called for a land value tax. He called his mixed economic model "Mutualism", a term derived from French utopian socialist thinking. Women would have equal voting rights—as they had in the Zionist movement from the Second Zionist Congress onwards. In *Altneuland*, Herzl outlined his vision for a new Jewish state in the Land of Israel. He summed up his vision of an open society: "It is founded on the ideas which are a common product of all civilized nations. ... It would be immoral if we would exclude anyone, whatever his origin, his descent, or his religion, from participating in our achievements. For we stand on the shoulders of other civilized peoples. ... What we own we owe to the preparatory work of other peoples. Therefore, we have to repay our debt. There is only one way to do it, the highest tolerance. Our motto must therefore be, now and ever: 'Man, you are my brother.'"

In his novel, Herzl wrote about an electoral campaign in the new state. He directed his wrath against the nationalist party, which wished to make the Jews a privileged class in Israel. Herzl regarded that as a betrayal of Zion, for Zion was identical to him with humanitarianism and tolerance—and that this was true in politics as well as religion. Herzl wrote: "Matters of faith were once and for all excluded from public influence. ... Whether anyone sought religious devotion in the synagogue, in the church, in the mosque, in the art museum, or in a philharmonic concert, did not concern society. That was his [own] private affair." *Altneuland* was written both for Jews and non-Jews: Herzl wanted to win over non-Jewish opinion for Zionism. When he was still thinking of Argentina as a possible venue for massive Jewish immigration, he wrote in his diary: "When we occupy the land, we shall bring immediate benefits to the state that receives us. We must expropriate gently the private property on the estates assigned to us. We shall try to spirit the penniless population across the border by procuring employment for it in the transit countries, while denying it any employment in our country. The property owners will come over to our side. Both the process of expropriation and the removal of the poor must be carried out discretely and circumspectly ... It goes without saying that we shall respectfully tolerate persons

of other faiths and protect their property, their honor, and their freedom with the harshest means of coercion. This is another area in which we shall set the entire world a wonderful example ... Should there be many such immovable owners in individual areas [who would not sell their property to us], we shall simply leave them there and develop our commerce in the direction of other areas which belong to us". Herzl was wrong all the way because he was too humanistic, but he did not foresee how barbaric Europe will become within 30 years with Nazis and fascists. The Jews contribute to society? Half of the German authors in German language were Jews in the first half of the century? Jews were instrumental in science, phyics, economics, psychology? It didn't matter for the Nazis who killed them all, who banned Kafka, Heine and Mendelssohn. It doesn't matter to radical Muslims who want the right of return to Europe and havin the Sharia law in all the countries where they live, with stoning of women, murdering liberals/nonbelievers.

I understand the frustration of Amos Elon, Danae Elon, Shlomo Avineri, and many peace-loving Israelis, who want us to give back all the occupied territories (we did it in Gaza and Lebanon – and as a token of gratitude they send us thousands of rockets), who want no discrimination of Arabs, no walls/fence, no checkpoints. But they live in 1902 with Herzl when Altneuland was published, they think that all Arabs are like Reshid Bey, that if we withdraw from the West Bank we'll become a land of milk and honey. I like very much milk but I am alergic to lactose, I like very much honey but the bees keep stinging me. I am a realist, not an idealist, I was born in Egypt and have experienced the burning of Cairo, I come from the business world where the rights of the weak parties are trampled without pity, and I am aware that all is interests in life like my mother Pauline used to tell me. President Obama says that 99.9% of Muslims reject the radical interpretation of Islam, are looking for the same goals as the others, don't support terrorism. Raheel Raza, a Muslim author and human rights activist gives the figures of radical Islam, as many scholars and journalists, like Guy Behor do. More British Muslims fight in Syria than in the UK armed forces. 200,000 Muslims are involved in Radical Muslim terrorism in ISIS, al-Qaeda, Hamas, Hezbollah, and other Jihadists, while only 19 can instigate 9/11 and murder 3,000 people in New York and Washington, 8 can murder 130 Parisians in 13/11, and very small numbers can murder tens of thousands innocent civilians in Afghanistan, Iraq, Syria, Europe and America. In the second layer there are the Islamists who want to impose their religion on the rest of humanity, using also democracy like they did in Gaza (don't worry when they take power they forget about democracy, like the Nazis did). They use the political and cultural system to further their aims. The Muslim Brothers with Mohammed Morsi won the elections in Egypt and wanted to impose Islamic Law in Egypt, limit the rights of wome like in Iran. They back and finance terrorist organizations like Hamas, al-Qaeda, etc. They try to silence liberals, threaten them, boycott Israel, and accuse liberals of being racists and anti-Muslims if they oppose them. They have supporters in America and Europe. Dilemma – what should prevail democracy (at least initially) or human rights? But politically correct politicians let them participate in elections, let them speak and write freely, don't ban their organizations, why?

The third layer are Fundamentalists wanting to impose Sharia Law, and according to surveys they are hundreds of millions, not 0.1%, hundreds of millions from the total of 1.6 trillion Muslims, expanding at a very fast rate. They are against terrorism, they don't want to overthrow governments, but they hold beliefs and practises against women rights, homosexuals. In 2013 a comprehensive survey was conducted among thousands of Muslims in 29 countries, and a majority of them believed that those who leave the Muslim faith should be executed, honor killing of women can be justifiable for women who had extra-marital affairs. The Muslim World is increasingly out of step with the modern world. As a matter of fact we faced such a situation after the collapse of the Roman empire when the "I will not say barbaric as I want to be politically correct" conquered Europe and shortly after the Muslims conquered half of Europe.

We had for more than a thousand years the Middle Ages where human progress stood still, but in modern times we'll not have this privilege because if the Fundamentalist will get hold of Atomic weapons they will use it bringing the end of the world. 42% of the young French Muslims believe that suicide bombings against civilians can be justified (remember 13/11/2015), 35% of the British Muslims (remember 7/7/2005), 26% of American Muslims (remember 9/11/2001). The young generation is becoming more and more radical. 52% want the Sharia Law to be the law of the land in Muslim majority countries, stoning women, amputating thieves...

Many Israelis who were frustrated from the occupation of the West Bank and the alledged infrigement of human rights to the Palestinians left the country to Italy, Sweden, but no Jew has left to Muslim countries, except Juliano Mer who was murdered by Muslim extremists in Jenin. Many of them compare Israel to Nazi Germany and themselves to Thomas Mann who fled Nazi Germany. I refer extensively to the fallacy of this comparison in my book, I'll just say here that there were no terrorist Jews who killed Nazis or Germans by the thousands. The Jews who were persecuted contributed so much to Europe's culture, economy and science, while ISIS, al-Qaeda, Iran, Hamas and othere Muslim extremists have contributed mainly terrorism and murder. It is true that many Palestinian civilians were killed and harrassed in checkpoints and walls/fences but none of them was persecuted because he was an Arab (except very rare cases of Jewish terrorism who are horrible and should be punished like Arab terrorism), but because other Arabs murdered thousands of civilians and it was necessary to build walls/fences and checkpoints in order to stop these murders. I believe like Herzl, like Elon and like Avineri that Israel should be a model of human rights, peace, progress and freedom, with equal rights to all its citizens – Jews and Arabs. I am against the occupation and has devised in this book a plan how to end occupation and still keep Israel's security – not like the doves propose to withdraw from all or most of the West Bank, establishing a Palestinian demilitarized State, that will be deimilitarized like Gaza with or without blockade that has only one purpose to prevent Hamas from receiving rockets and weapons, and that will be a state like Syria and Iraq are states with ISIS, Hamas and other extremist organizations destroying in a week the Palestinian army, conquering the West Bank and launching rockets to Tel Aviv, Jerusalem and Haifa. The Palestinians have the right for a state but not in snail states that cannot survive economically and politically, but as part of a Palestinian/Jordanian Kingdom with joint forces with Israel that will preserve the Kingdom against ISIS, and with better democracy than what they have now in Gaza and the West Bank, and as a matter of fact in all Arab countries. Such a state living in peace with Israel and being members of the European Union will resemble Herzl's vision of cooperation between Arabs and Jews, no more harrassment, equal rights to all, no terrorism, and economic progress and welfare.

Amos Elon (Hebrew: עמוס אילון, July 4, 1926 – May 25, 2009) was an Israeli journalist and author. Married to Beth Elon and father of filmmaker Danae Elon. Amos Elon was born in Vienna. He immigrated to Mandate Palestine in 1933. He studied law and history in Israel and England. He was married to Beth Elon, a New York-born literary agent, with whom he had one daughter, Danae. In the 1990s, Elon began to spend much of his time in Italy. In 2004 he moved there permanently, citing disillusionment with developments in Israel since 1967. Elon died on May 25, 2009, in Tuscany, Italy, aged 82. Beginning in the 1950s, Elon served as a correspondent on European and American affairs for the newspaper *Haaretz*. He took a leave of absence from Haaretz in 1971 and resumed in 1978. Amos retired from Haaretz in 2001. Amos Elon was an early advocate for the creation of a Palestinian state and withdrawal from the territories occupied by Israel in 1967. He was a frequent contributor to the *New York Review of Books* and *The New York Times Magazine*. For many years, he was widely regarded as one of Israel's leading journalists. Elon was the author of nine books. He rose to international fame in

the early 1970s after publishing *The Israelis: Founders and Builders*, described as "an affectionate but unsparing portrait of the early Zionists".

Shlomo Avineri (Hebrew: שלמה אבינרי) (born 1933, Bielsko, Poland) is an Israeli political scientist. He is Professor of Political Science at the Hebrew University of Jerusalem and member of the Israel Academy of Sciences and Humanities. He also serves as Recurring Visiting Professor at the Central European University in Budapest and Fellow of a Munich-based academic think tank offering advice to politicians (German: *Centrum für angewandte Politikforschung*). Avineri has written extensively in the history of political philosophy, especially on the political thought of Marx, Hegel, and on the early Zionist political theories of Moses Hess and Theodor Herzl. He has also written numerous books and articles on Middle Eastern affairs and international affairs. Avineri contributed in revising Hegel's political thought and showing Hegel's pluralism. Avineri was also involved in the debate over the dissolution of the Soviet Union. He argued that it was the pre-capitalist structure of 1917 Russia, as well as the strong authoritarian traditions of the Russian state and its weak civil society, which pushed the Soviet revolution towards its repressive development. His recent intellectual biography of Herzl shows how developments in his native Austro-Hungarian Empire, rather than the Dreyfus Affair in France, convinced Herzl of the failure of Jewish emancipation in Europe and of the need to find a political solution for the Jews, based on national self-determination, outside of Europe. His work has appeared in *Dissent*, *Foreign Affairs*, and *The New York Review of Books*. He frequently contributes Op-eds to Haaretz. He is a member of the Editorial Board of the Jewish Review of Books. He served as Director of Eshkol Research Institute (1971–74); Dean of Faculty of Social Sciences (1974–76); Director-General of the Ministry of Foreign Affairs (1976–77); and Director of the Institute for European Studies at the Hebrew University (1997–2002). Avineri has had numerous visiting appointments including Yale University, Wesleyan University, Australian National University, Cornell University, University of California, The Queen's College, Oxford, Northwestern University, Cardozo School of Law, and Oxford and, most recently, the University of Toronto. He has been a visiting scholar at the Wilson Center, the Carnegie Endowment for International Peace, and Brookings Institution in Washington, DC, and at the Institute of World Economics and International Relations in Moscow. He is currently Recurring Visiting Professor at the Central European University, in Budapest.

Avineri served as Director-General of Israel's Ministry of Foreign Affairs from 1975–77. He also headed the Israeli delegation to the UNESCO General Assembly, and in 1979 he was a member of the joint Egyptian-Israeli commission that negotiated the Cultural and Scientific Agreement between the two countries. When the Rabin government appointed Avineri to the post of Director-General of the Foreign Ministry in 1975, this was harshly criticized by the Likud opposition because of Avineri's support for negotiations with the PLO (a Likud MK even compared him to "Lord Haw-Haw", the British traitor who had broadcast from Berlin during World War II and was later executed). During his time at the Foreign Ministry, Avineri followed the official line of the Rabin government preferring the "Jordanian Option" and participated in some of the meetings with King Hussein. But in his writings, and internal Foreign Ministry memoranda, he tried to present the conflict with the Palestinians within a wider context of a conflict between two national movements, beyond the narrow ideological or security-oriented conventional Israeli discourse. At that time, some of the first unofficial meetings between Israeli peace activists and PLO officials also took place. These developments were curtailed by the Likud electoral victory in 1977, which also led to Avineri's resignation from the Foreign Ministry, but were resumed in the 1990s in the second government of Rabin and led to the Oslo accords between Israel and the PLO.

לי קואן יו, מנהיג סינגפור – זכרונות, השוואות

התמזל מזלי ללמד סמסטר שלם באינסאד שבסינגפור וכך יכולתי לעקוב מקרוב אחר אחת הארצות המתקדמות ביותר בתבל, ברוב התחומים, באתיקה, בשגשוג כלכלי, בשוויון חברתי, בשלום מחוץ ומבית, אם כי המשטר אינו בדיוק דמוקרטי, למרות שהוא מכוון אך ורק להיטיב את התנאים של העם, וכך הפכה סינגפור ממדינת עולם שלישי למדינת עולם ראשון בהנהגתו של לי קואן יו. ההשוואה בין סינגפור לישראל מתבקשת, קודם כל בגלל שישראל סייעה רבות לסינגפור בעיקר בתחום הצבאי, וכך הכרתי לראשונה את המדינה בפן העיסקי. אם משווים את הפרמטרים של איכות החיים, התמ״ג, הביטחון מבית ומחוץ, הבטיחות, האתיקה, השחיתות, איכות השירות הממשלתי, השוויון, החינוך והבריאות, סינגפור שהתחילה הרבה מאחורינו עוברת אותנו בהרבה ברוב הפרמטרים. כמובן שישראל הרבה יותר דמוקרטית, יש לה חופש עיתונות וחופש אקדמי, אבל אם ישאלו את האזרח הקטן מה הוא מעדיף טרור משתולל ברחובות, משפחות פשע הורגות אזרחים באין מפריע, בריאות וחינוך בעיקר לעשירים, עוני משווע, קיטוב בין ה״שבטים״ ובין שכבות האוכלוסיה, איכות חיים ירודה, אקולוגיה של העולם השלישי, שחיתות וההטרדות מיניות מהנשיא וראש הממשלה, עבור בשרים וראשי ערים וגמור בצבא ובמשטרה, אני לא בטוח אם הוא לא היה מעדיף משטר סינגפורי עם לי קואן יו.

יש רק בעיה אחת קטנה – לי קואן יו נולד אחת לאלף שנה, ובדרך כלל מנהיג ״אוטוריטרי״ נאור הוא תופעה די נדירה כי על פי רוב המנהיגים הלא דמוקרטים הם עריצים ומושחתים ואתה אף פעם לא יודע לאן המדינה יכולה להידרדר תחת הנהגה של מנהיג מעין זה. ראינו דוגמאות אינספור של מנהיגים מושחתים באפריקה, אסיה ודרום אמריקה. זה לא אומר שדמוקרטיה פותרת את כל הבעיות, אנחנו רואים איך היא לא פותרת את עיקר הבעיות בישראל ובארצות הברית, ביוון ובאיטליה, תחת ראשי ממשלה ונשיאים מימין ומשמאל. אם בוחנים מה המשמעות של דמוקרטיה – שלטון העם – האם בישראל העם שולט? או שיש לנו אליטה אוליגרכית הנסמכת על האלפיון העליון ש״קשה להם למצוא מקום במסעדות יוקרה״, כפי שידיד שלי המרוויח כשכיר מיליוני שקלים הביא לי כהוכחה על כך שמצב האומה שפיר. אנחנו משולים למילואיניקים בזמן מלחמת יום כיפור שלא קיבלו חופשה למעלה מחודש ובא המפקד שאומר להם כי יש לו בשורה טובה ובשורה רעה – הטובה שהם יוכלו סוף סוף להחליף לבנים, הרעה שכל אחד יחליף עם החבר שלו. קשה לי לראות מה היו ההבדלים בין ראשי הממשלה שהיו לנו בשני העשורים האחרונים – נתניהו, ברק, שרון ואולמרט. אצל כל אחד מהם סבלנו מטרור ומלחמות, נסיגות וקיפאון מדיני, עוני הולך וגובר, שוויון הולך

ונסוג, קיטוב שלא היה עוד כדוגמתו בין חרדים לחילונים, יהודים וערבים, עשירים ועניים. טרור שהגיע לשיא בימיו של ברק, שחיתות שהגיעה לשיא בימיו של שרון, קיטוב שהגיע לשיא בימיו של אולמרט, בידוד מדיני שהגיע לשיא בימיו של נתניהו. ותחת כל ראשי הממשלה לא היה לעם טוב, אם כי לטייקונים ולאלפיון העליון היה מעולה ומצבם רק הולך ומשתפר. יש לעם את הזכות להחליף את שלטון השמאל בשלטון הימין ולהיפך אך הריח נשאר אותו הדבר. בכל מצב הפוליטיקאים והפקידות הבכירה מוכרת את בכורת האומה בנזיד עדשים, מקבלים עשרות אלפי דולר עבור הרצאה, מיליונים עבור ייעוץ, עשרות מיליונים עבור חציית הקווים.

על מנת לנער ממני כל אשמה של תמיכה במשטר לא דמוקרטי כתבתי באנגלית ובעברית שאני בעד חופש כערך עליון במתכונת צרפתית השמה את החופש לפני השוויון והאחווה, ובוודאי לפני הרווחה, האושר וההגשמה העצמית. לא הייתי מסוגל לחיות במשטר שאינו דמוקרטי, אני גם סובל בישראל כי ישראל היא לחלוטין לא דמוקרטית ואנחנו כאמור רשאים להחליף שלטון מפלה ועושק אחד באחר, כאשר בכל פעם עושקים את העם, גונבים ממנו במישרין ובעקיפין, מרעילים את האוויר שהוא נושם, ונותנים לו למות בהתקפות טרור ובמלחמות. איך הגאון לי קואן יו שהתחיל כל כך נמוך מוקף בשתי מדינות מוסלמיות גדולות שהיו משוכנעות שסינגפור הקיקיונית לא תחזיק מעמד, עם מיעוטים מוסלמים והודים של רבע מהאוכלוסיה, עם אחת מהכלכלות העניות בעולם, הצליח לעבור את ישראל ולהשאיר אותנו הרבה מאחוריו! וכל זאת בלי שחיתות, עם אתיקה ללא רבב, בלי סמים, בלי זיהום אוויר, ועם ביטחון ובטיחות מירביים. הם פתרו בצורה יוצאת מהכלל את בעיות הדיור, את בעיות התעסוקה, השירות הממשלתי הוא מהמעולים בעולם וגם משכורות עובדי המדינה מאוד גבוהות כמו בסקטור הפרטי על מנת שלא יהיה להם פיתוי לחצות את הקווים כמו בישראל. מלזיה ואינדונזיה לא מאיימות והן ידידותיות, כל מדינות העולם ידידותיות, למרות שלי קואן יו נלחם בחירוף נפש נגד הקומוניסטים, הוא לא בדיוק מנהיג דמוקרטי כפי שהטהרנים אוהבים (אבל אותם טהרנים שמחו שהחמאס נבחר בצורה דמוקרטית בעזה ושהאחים המוסלמים נבחרו במצרים בצורה דמוקרטית). אם אימאם מטיף נגד המדינה הוא מוצא את עצמו עוד באותו הלילה מעבר לגבול עם מלזיה ואין פוצה פה ומצפצף, אם מאן דהוא מתבטא נגד המדינה ונגד המשטר הוא מוצא את עצמו בלי עבודה ועם משפט דיבה ענקי (לאלה החוששים שישראל צועדת בכיוון הזה הם יכולים להירגע יש לנו עוד הרבה לאן ללכת, כי אצלנו "נובחים" אבל לא נושכים, בסינגפור עושים בדיוק את ההיפך...). כולם עובדים וחרוצים כי הם יודעים שאם הם לא יעבדו ואם יעשו צרות הם לא יוכלו לחיות על חשבון הרווחה כמו במרבית מדינות אירופה – בצרפת ובגרמניה, בשוודיה ובבריטניה, כי הרווחה בסינגפור נועדה אך ורק לאלה שלא מסוגלים לעבוד, לנכים ולחסרי היכולת.

כשלימדתי בסינגפור לי קואן יו שכבר היה זקן מופלג נוכח לדעת שחברות מפטרות אנשים שהגיעו לגיל חמישים כפי שמקובל במערב ובמיוחד בישראל. הוא הוציא מיד הנחיה לגייס עובדים מבוגרים ונזף באלה שמפטרים אותם, ומיד הבעיה נפתרה לשמחתם של כל המבוגרים שנקלטו מחדש בשוק העבודה. אתה יכול לקנות בשוק, בקניונים קטנים וגדולים, אתה יכול להיות סמוך ובטוח שלא יסדרו אותך ותקבל את מה שרצית במחיר הנמוך ביותר. אין כמעט תאונות דרכים, אין לכלכוך ברחובות ובמקומות ציבוריים, כאשר פקחים קונסים באלפי שקלים כל מי שזורק לכלוך ברשות הרבים. הסינים בסינגפור הם אותם הסינים שבטיוואן, אבל אוי לו למי שיירק, שלא יוריד את המים בשירותים (הם גם בודקים את זה), שיבקש נדבות ברחוב. מי שצורך סמים מוצא להורג בלי כחל וסרק וכך אין להם בעיות סמים. הטהרנים יראו בכך התערבות של האח הגדול, אבל אני לא הייתי מקנא בהם אם הבת שלהם הייתה מתה ממנת יתר של סמים. אין גם פשע, כי יש עונשים מאוד כבדים על פושעים, יש גם עונשים מאוד כבדים על מושחתים – לא כמו העונש שפסקו על אולמרט - שנה וחצי מאסר (ועוד חודש אחד לא חופף, שומו שמיים...) ובית המשפט העליון מחל לו על כל שאר האישומים כי לא הוכח שאולמרט קיבל שוחד באמצעות שולה זקן, האח שלו או עורך הדין שלו. לבית המשפט שלנו זה לא ברור, אך כנראה שלבית המשפט בסינגפור זה היה מאוד ברור והיו שולחים אותו לשלושים שנות מאסר. גם לא יעלה על הדעת שפוליטיקאי שהורשע בעוון שוחד יחזור לכהן בפרלמנט, הוא מורחק מכל פעילות ציבורית לכל חייו והחברה מנדה אותו, כי אין אוסטרקיזם יותר גדול מאשר כנגד המושחתים, לא כמו בישראל שרואים בהם דוגמא להערצה, איך הוא סידר את המערכת, איף פשט את הרגל ונשאר עם כל הכסף, איך לא שילם מיסים ויצא מזה חלק, איך כשכבר עולים עליו הוא משלם כופר או לכל היותר עבודות שירות.

אני כבר רואה את יפי הנפש מריחים הערצה למנהיג הטוטליטרי ולא נותר לי אלא לחזור שעבורי החופש הוא ערך עליון גם אם משמעותו רצח ברחובות, סרטן במפרץ, בריאות וחינוך רק לעשירים, אי שוויון מתקופת דיקנס, ושנאה תהומית בין שבטי ישראל. לא שחס וחלילה אני תומך בכל אלה, אני הרי כותב פעם אחר פעם שאני מעריץ את המודל הסקנדינבי ואם אנו צריכים לקחת דוגמא הרי זה רק מדנמרק ומשווייץ ולא מסינגפור. אבל הסינגפורים שיכלו להיות במצב יותר גרוע מהתאילנדים והמלזים, מברכים יום יום את גורלם הטוב שנזדמן להם מנהיג נאור עבורם כלי קואן יו. הם גם לא סובלים יותר מדי מהעדר דמוקרטיה נוסח שווייץ (לדעתי אין לנו ולאמריקאים משטר דמוקרטי אלא אוליגרכי, כאשר המאון העליון והטייקונים עושקים את העם בעזרת הפוליטיקאים המשוחתים מימין ומשמאל). בשום מחיר הם לא היו רוצים להיות סינים (75% מהאזרחים) בסין או בטיוואן, הודים (10%) כמו בהודו או בסרי לנקה הענויות למרות הקוואזי דמוקרטיה של הודו - דמוקרטיה למות מרעב ומלכלוך אינה דמקורטיה של ממש, או מלזים (15%) כמו במלזיה או באינדונזיה. לי קואן יו גם הפליא בטיפוח יחסים טובים בין השבטים השונים. הוא נתן כבוד גדול

לתרבות ולפולקלור של המיעוטים, יש להם שכונות מטופחות, מצעדים ססגוניים בכל חג ברחובות העיר, הם משתלבים היטב בכלכלה ובממשל, אם הם חרוצים - וחסר להם שלא - הם נהנים מרווחה כלכלית לא פחות מאשר הסינים, וכולם חייבים לציית לחוק, יש להם זכויות אך גם חובות אזרחיות, לא כמו אצלנו, כאשר יש כאלה שלא משרתים בצבא, אחרים בונים שלא כחוק יהודים וערבים, בשטחים ובישראל, ויש רבים מדי שלא משלמים מיסים בהתאם לחוק או בניגוד לחוק. מי שעובר על החוק בסינגפור יושב שלושים שנה בבית הסוהר.

קראתי את הביוגרפיה של לי קואן יו בנשימה עצורה, הבנתי כל מהלך שלו, הוא אחד האנשים החכמים ביותר במאה העשרים, והוא הקים שושלת כי הבן שלו כיום מנהיג את העם אך הוא כאביו משרתים את העם ולא רודים בו, לא לוקחים לכיסם דבר, ודואגים שלא תהיה שחיתות. זאת לעומת השושלת בסוריה של אסאד עם חצי מיליון קורבנות, במצרים של מובראק עם שחיתות ועוני מחפירים, בארגנטינה של פרון וקירשנר עם שחיתות ועוני בין הגבוהים באמריקה הלטינית. העם הסינגפורי חרוץ מאין כמותו, נהנה מתנאים סוציאליים כמו במערב, לא סובל מהעדר הדמוקרטיה נוסח המערב בין השאר כי מעולם לא היה לו משטר מעין זה. הוא מאושר בביתו שהגיע אליו מעמל כפיו ובלי הכפלת המחירים כפי שקרה בישראל בשנים האחרונות, הוא חוסך לעת צרה, נזהר שלא לכלכלך כבר לא בגלל הקנסות אלא בגלל ההרגשה הטובה כמו השווייצרים הנקיים. סינגפור פתוחה למערב, היא למעשה מדינה מערבית עם אוכלוסיה אסיאנית, כמו היפנים והקוריאנים, אבל להבדיל מהם האירופאים לא חשים בה מנוכרים כי השפה של המדינה היא אנגלית, לא סינית ולא מלזית, אנגלית. ולכן חברות רב לאומיות ואוניברסיטאות מובילות קובעות בה את המרכזים שלהם, למרות שהמדינה יושבת כמעט בדיוק על הקו המשווה והאקלים חם ולח, עם גשמי זעף. המדינה היא קניון אחד גדול ואתה נכנס מקניון לקניון בלי להרגיש, לא בדיוק כוס התה שלי ושל רותי ששונאים קניות ומולים. חיי התרבות לא מזהירים, אבל יש סרטי איכות, קונצרטים של מוסיקה קלאסית ומיטב אומני העולם מופיעים גם בה.

אין סיכוי שאוותר על ביקור בפריז בשביל לבקר עוד פעם בסינגפור, אני אוהב את אווירת החופש בפריז אם כי לא מזדהה עם אלימות מכל סוג, כפי שהיה במהפכות בפריז בעת המודרנית ב- 1789 ועד לעלייתו של נפוליאון, בשנת 1830, בשנת 1848, בזמן הקומונה הקומוניסטית הראשונה בשנת 1871, במהפכת הסטודנטים במאי 1968 שבה השתתפתי ודווקא התמרדנו בשליט הדומה בסגנון האוטוריטרי שלו ללי קואן יו – שארל דה גול (הנ״ל בטח מתהפך בקברו על ההשוואה) – אבל גם דה גול עלה לשלטון באקט שהוא לא היה בדיוק דמוקרטי בשנת 1958, הוא דיכא את מהפכת הסטודנטים אחרי שהביא את הצבא לבירה ואני ראיתי את הטנקים חולפים בחוצות פונטנבלו בדרכם מהבסיסים בגרמניה. אך דה גול היה מתנשא בעוד שלי קואן יו היה צנוע ונעים הליכות, שניהם היו בעלים למופת וחיו עם נשותיהם לאורך כל חייהם, ודה גול לא אהב את ישראל

ואת היהודים יותר מדי בשעה שלי קואן יו אהב והעריך כל חייו את ישראל ואת היהודים. ואסיים בבדיחה על ההתנשאות והאוטוריטריות של דה גול (לא ידוע לי על בדיחות על לי קואן יו...): איבון אשתו הטובה של דה גול מחליקה במטבח ביתה ונופלת בצעקה MON DIEU – אלוהים שלי! ובעלה עונה לה "כשאנו ביחידות את יכולה לקרוא לי רק MON GENERAL" – הגנרל שלי... אנחנו בישראל לא זכינו לא בדה גול עם כל מגרעותיו ולא בלי קואן יו עם כל הגבלת החופש, יש לנו את נתניהו וכשחיפשתי בדיחה עליו התברר לי שיש אתר שלהם, מה שמראה שהמצב באמת קשה, כי כשכבר לא כועסים אלא צוחקים סימן שכלו כל הקיצין: "ביבי שומע מישהו צועק 'הצילו!'. הוא בא לראות מה קרה ורואה שמישהו נפל לבור. ביבי צועק לו מלמעלה אני אציל אותך, אבל רק אם תבחר בי בבחירות. האיש עונה לו, ביבי אני נפלתי על ה... ולא על הראש!"

LEE KUAN YEW – AUTOBIOGRAPHY – MEMOIRS – FROM THIRD WORLD TO FIRST

I was much impressed from Singapore when I visited it for the first time on business and much more in 2006 when I taught there a whole semester at Insead. There are many affinities between Israel and Singapore and indeed both countries cooperated tightly on defense issues. Lee Kuan Yew is Singapore and Singapore is Lee Kuan Yew, one of the most outstanding leaders of the twentieth century, and by far the most remarkable leader of the third world who manage to bring his country from the third world to the first. Singapore is one of the most advanced countries in the world mostly because of its leader. There were so many leaders in the new independent states, former colonies, in the second half of the twentieth century, who failed so harshly in their missions and so few who succeeded but none has succeeded so much as Singapore and none had the stature of Lee Kuan Yew. I have great admiration to Ben Gurion, who has also succeeded very much in bringing Israel from third world to first, but he did not succeed, nor have the other Israeli leaders, to achieve peace with Israel's neighbors. We still have huge problems, terrorism, inequality, tense relations between the seculars, ultra-Orthodox Jews, and Israeli Arabs, many countries perceive us very negatively, we are boycotted by many intellectuals, Iran wants to annihilate us, the Palestinians incite their children to murder Jews and become Shahids. But Lee Kuan Yew was so clever that in a similar situation as Israel, a Chinese population of 75% of the country, surrounded by huge Muslim states as Malaysia and Indonesia, with a large minority of Muslims, he managed to achieve peace, admiration, and respect by all the countries of the world.

If we compare Lee Kuan Yew to other leaders who did a lot for their countries, we see that he has done much more in most fields, compared to Kenya's Jomo Kenyatta, Cote d'Ivoire's Felix Houphouet-Boigny, Taiwan's Chiang Kai-shek – another Chinese, Senegal's Leopold Senghor, Malysia's Tunku Abdul Rahman, Indonesia's Sukarno, and I am not speaking of most negative leaders like Uganda's Idi Amin, communist regimes in Vietnam, Cambodia and Laos, dictatorial regimes like Burma, Pinochet in Chile, and other Latin American, African, and Asian regimes. I will not refer in this chapter on the democratic issues of Singapore, I've done it at length in my other book Ethics Pays. I would only say that it is unfair to compare Singapore to Denmark – both are very ethical and receive the highest results in all the parameters of welfare, yet Denmark is the most democratic country in the world and Singapore under Lee's rule was criticised, particularly in the West, for curtailing civil liberties (public protests, media control) and bringing libel suits against political opponents. He argued that such disciplinary measures were necessary

for political stability, which together with rule of law, were essential for economic progress. I can cite here one example – when I taught in Singapore in 2006 I heard on the news that the government has issued directives for the country's companies to hire elder people, this move was praised as benefiting the companies with the elders' experience and assiduousness and the elders by letting them continue to be productive in spite of their old age. Chinese are very respectful for their elders and I was very moved by this humanist approach, especially coming from a country as Israel which has adopted the ultra neoliberal attitude of American companies to maximize profits without taking into consideration humanistic factors – laying off "elder" persons aged 50 and letting them be unemployed or in low salaries jobs for another 20 years until they get their pension if at all. Advocates of the free market are outraged by "directives" of the government, telling them whom to hire or fire, but as a manager whose job was to find employment for elderly people aged 50 or more who were excellent employees and managers, I was very moved by this directive, which shows how humane & in favor of the citizens is the regime in Singapore.

Few gave tiny Singapore much chance of survival when it was granted independence in 1965. How is it, then, that today the former British colonial trading post is a thriving Asian metropolis with not only the world's number one airline, best airport, and busiest port of trade, but also the world's fourth–highest per capita real income? The story of that transformation is told here by Singapore's charismatic, controversial founding father, Lee Kuan Yew. Rising from a legacy of divisive colonialism, the devastation of the Second World War, and general poverty and disorder following the withdrawal of foreign forces, Singapore now is hailed as a city of the future. This miraculous history is dramatically recounted by the man who not only lived through it all but who fearlessly forged ahead and brought about most of these changes. Delving deep into his own meticulous notes, as well as previously unpublished government papers and official records, Lee details the extraordinary efforts it took for an island city–state in Southeast Asia to survive at that time. Lee explains how he and his cabinet colleagues finished off the communist threat to the fledgling state's security and began the arduous process of nation building: forging basic infrastructural roads through a land that still consisted primarily of swamps, creating an army from a hitherto racially and ideologically divided population, stamping out the last vestiges of colonial–era corruption, providing mass public housing, and establishing a national airline and airport. In this illuminating account, Lee writes frankly about his trenchant approach to political opponents and his often unorthodox views on human rights, democracy, and inherited intelligence, aiming always "to be correct, not politically correct." Nothing in Singapore escaped his watchful eye: whether choosing shrubs for the greening of the country, restoring the romance of the historic Raffles Hotel, or openly, unabashedly persuading young men to marry women as well educated as themselves. Today's safe, tidy Singapore bears Lee's unmistakable stamp, for which he is unapologetic: "If this is a nanny state, I am proud to have fostered one."

Though Lee's domestic canvas in Singapore was small, his vigor and talent assured him a larger place in world affairs. With inimitable style, he brings history to life with cogent analyses of some of the greatest strategic issues of recent times and reveals how, over the years, he navigated the shifting tides of relations among America, China, and Taiwan, acting as confidant, sounding board, and messenger for them. He also includes candid, sometimes acerbic pen portraits of his political peers, including the indomitable Margaret Thatcher and Ronald Reagan, the poetry–spouting Jiang Zemin, and ideologues George Bush and Deng Xiaoping. Lee also lifts the veil on his family life and writes tenderly of his wife and stalwart partner, Kwa Geok Choo, and of their pride in their three children — particularly the eldest son, Hsien Loong, who is now Singapore's deputy prime minister. For more than three decades, Lee Kuan Yew has been praised and vilified in equal measure, and he has established himself as a force impossible to ignore in Asian and

international politics. *From Third World to First* offers readers a compelling glimpse into this visionary's heart, soul, and mind.

Prime Minister Lee was one of the most effective politicians of his era and a prominent global ideologist. He formulated the principle of the *"Asian century,"* that came to replace the *"century of the West."* . With an average per capita GDP of just $427.9 in 1960, Singapore surged more than a hundred times to over $55,000 in 2013, making the country one of the richest. Singapore has overtaken Hong Kong and Japan, as well as established European economies such as the UK. Prime Minister Lee Kuan Yew's policy was aimed at encouraging savings and investment, keeping inflation and taxes low and currencies stable, and emphasizing high-quality education. Lee pushed the island to develop key infrastructure, he focused on housing and jobs.

"I am often accused of interfering in the private lives of citizens. Yes, if I did not, had I not done that, we wouldn't be here today," he said in 1987. Lee Kuan Yew came to power in 1959 and led Singapore to independence from Malaysia in 1965. A tiny land with no natural resources turned into a global economic powerhouse under his guidance. *"I was trying to create, in a third world situation, a first world oasis,"* Lee said in an interview in 2008. The economy of modern Singapore is known as one of the freest, most innovative and business-friendly, according to the Asian Century Institute. It was ranked the second freest economy in the 2011 Index of Economic Freedom behind Hong Kong. The Global Competitiveness Index 2012-2013 ranks Singapore as the most competitive country in world. Prime Minister Lee underlined the role of government rather than the free hand of the market. Singapore today attracts a large amount of foreign investment as a result of its corruption-free environment, low tax rates and advanced infrastructure. Foreign direct investment in the country amounted to $534 billion in 2011; according to the 2014 Investment Climate report from Singapore's government. Singapore has a 7 percent corporate tax and 0-20 percent personal tax rate. More than 7,000 multinational corporations from the United States, Japan, and Europe are located in the country. However, Lee was criticized for his iron-fisted rule, which forced several opposition politicians into bankruptcy or exile. *"Between being loved and being feared, I have always believed Machiavelli was right. If nobody is afraid of me, I'm meaningless."* Lee Kuan Yew stepped down as Prime Minister in 1990; nevertheless he remained "minister mentor" till 2011 when his eldest son Lee Hsien Loong was elected for a second term as prime minister. *"I have spent my life, so much of it, building up this country. There's nothing more that I need to do. At the end of the day, what have I got? A successful Singapore. What have I given up? My life."*

I personally appreciate freedom as the most important factor in public life, so I cannot figure that in any circonstance I could live in a state that is not fully democratic. But I have stayed in Singapore for a whole semester and my impression is that the citizens appreciate much more the fantastic achievements of Singapore under the leadership of Lee Kuan Yew than what they would have achieved in a democracy like India. And as I wrote before, Singapore has to be compared to the other Asian countries and former colonies and not to Switzerland or Denmark, taking into consideration what was their starting point as we saw in the statistics above. My humble opinion is that it is due mainly to the brilliant leadership of Lee Kuan Yew, who served his nation faithfully without corruption. One has to read Lee's autobiography to understand what were the huge hurdles that he had to overcome, as his country could have been communist, corrupt, in a civil war, invaded by Malaysia, or just remain very poor as most countries of Africa and many Asian countries. My models are of course Scandinavia as they have everything and I am in favor of a welfare state, with a different taxation and economic policy of Singapore, I think that Machiavelli was basically wrong in The Prince, that a leader has not to be feared, that he should not be succeeded by his son, and that there should be democracy. But I don't think that

Singapore had at all those options and that probably they could achieve the first world status only with a leadership as Lee Kuan Yew's. The same applies to China, Vietnam, Taiwan, Korea and many other countries, each one according to their own road to success. So, I think that if an Indian living in Singapore had to chose between the alternative of living in India with its extreme poverty (and riches) or to live as a minority in Singapore, they would chose living in Singapore, despite the fact that it is not a democracy as India (what is the benefit of democracy if most of the population is living in extreme poverty?), and they are only a small minority in Singapore.

You have to stay in Singapore in order to understand the extreme cleverness of Lee Kuan Yew who gives the Indians and the Malays who are willing to comply with the regime full rights, full acknowledgement of their culture and religion, housing, work, ethics, and an exceptional quality of life, in a sustainable environement, speaking a common language English and hosting the largest Western corporations. As a westerner, you also feel quite at home in Singapore because of the official English language, the extremely clean city, the security and lack of crime that you have for all the citizens, for women, for elders and children. If you are a dissident Malayan and preach at the Mosque for Islam supremacy you may find yourself at the middle of the night across the border into Malaysia. This cannot happen in democratic France, UK, US or Israel, but then we suffer from terrorism while Singapore has no terrorism, and she is much weaker of course than all the democratic countries. Lee Kuan Yew knew perfectly his Malayan neighbors, he even was part of their country, and the Malayan did not want him, so in his extreme cleverness he got the respect and cooperation of almost all the Muslim Malayans living in Singapore and he gave them respect and welfare as to the other communities, while not imposing a Chinese language or supremacy. A situation where a Muslim leadership expresses itself against their country where they are only a minority and in favor of their brothers in a country which is an enemy of their country and opt for terror and hate of the majority of their country could not exist in Singapore, nor a situation where rich and strong European states are afraid to send their police to Muslim quarters where some Imams preach in favor of terrorism in their own country. And there are plenty of Mosques in Singapore but in none of them the Imams preach against the regime, and they do it willingly because they are better off than in Malaysia.

10 Lessons From Lee Kuan Yew's Singapore

Are there lessons other countries might draw from the city-state’s experiences?

By Prashanth Parameswaran

March 24, 2015

Few would disagree that Singapore has achieved remarkable success in transforming itself from a tiny third-world country into a first-world city state. As the country celebrates the 50th anniversary of its founding, prepares to hold elections within the next year or so, and mourns the passing of its founding prime minister Lee Kuan Yew (which *The Diplomat* covered here), there have been some interesting attempts to look back at the country’s experience to date. In that vein, last month, one of Singapore’s most renowned (and controversial) diplomats, Kishore Mahbubani, now dean and professor of practice at the Lee Kuan Yew School of Public Policy at the National University of Singapore, delivered a lecture in East Timor about what lessons other developing countries – including East Timor – might draw from the city-state’s success. Apart from the lessons themselves, the lecture is interesting because it reveals what Singaporean elites like Mahbubani choose to emphasize – and, equally important, not emphasize – when sieving out

what others can learn from their country's experience. Mahbubani is a big fan of lists in his remarks, so he focused his attention on ten reasons why Singapore had succeeded.

First, Mahbubani acknowledges, Singapore got lucky. By accident of fate, Singapore was blessed with good founding fathers like Lee Kuan Yew, S. Rajaratnam and Goh Keng Swee to guide the country just as it was starting out. Second, the city-state cultivated a culture of meritocracy. Singapore ensured that officers were recruited and promoted by merit and were adequately paid. Mahbubani quotes Lee himself as saying, "A strong political leadership needs a neutral, efficient, honest civil service." Third, the country's leaders used pragmatism as their guiding philosophy. Mahbubani notes that Goh Keng Swee had studied the Meiji Restoration very carefully, and that Japanese leaders had spent significant time trying to study, copy and adapt best practices into Japan from around the world. Singapore aimed to adopt a similar approach. Fourth, Singapore maximized its maneuverability in its foreign policy. Realizing that small states cannot afford to make enemies, it managed its relationships adroitly in order to preserve peace and prosperity. Mahbubani quotes S. Rajaratnam as saying in 1965 in a UN speech that: "We want to live in peace with all our neighbors simply because we have a great deal to lose by being at war with them. All we therefore ask is to be left alone to reshape and build our country the way our people want it." Fifth, Singapore's leaders focused on starting with small wins. Initially, Mahbubani says, achieving development might not mean sweeping reform, but smaller steps that have a huge impact on the everyday lives of the people such as getting a standing pipe in the village to provide water.

Sixth, Singapore relied not on foreign aid, but on trade and investment to achieve its development goals. Mahbubani argued that a large chunk of Western aid often goes back to the donor country in the form of administrative expenses, consultancy fees and contracts, such that there is actually very little actual transfer of aid to developing countries. He emphasized the success of the Economic Development Board of Singapore in helping bring in foreign direct investment. Seventh, Singapore had an inclusive policy on ethnic groups. To accommodate the ethnic groups in the country – which include Chinese, Malays and Indians – the country has four official languages: English, Mandarin, Malay and Tamil. There is also a balance struck in school between having English as a common language of instruction to enable communication and allowing groups to learn their own 'mother tongue.' Eighth, Singapore's leaders believed in thinking long-term. Here, Mahbubani uses the example of Singapore's need to secure its water supply. Even though the city-state had signed a 100-year water agreement with Malaysia in 1961, its leaders acknowledged the inherent vulnerability of relying on its neighbor for such a critical resource. Therefore, they invested in ways to get their own sources of water, including through reservoirs, desalination plants and water reclamation facilities. Ninth, Singapore avoided populist measures. For instance, Mahbubani notes the aversion of the country's leaders to the welfare state, believing that 'handouts' undermined self-reliance and fostered a dependence on the state. Nonetheless, he says, the city-state has invested in the welfare of its people in other ways, including through high-quality education and healthcare, affordable public housing and public transportation, and a compulsory saving fund for workers. Tenth, Singapore's leaders were honest and not corrupt. Mahbubani acknowledges that this might be the most challenging thing to achieve in his list. Honesty in a country makes people feel confident in their leaders and gives investors the peace of mind they need to do business. After going through his list, Mahbubani did acknowledge at the end of his lecture that some of these lessons might be difficult to replicate, that any principles need to be adapted to the local context including in East Timor. You can read the full text of his lecture, delivered at the Dili Convention Center, here.

ארתור מילר – בן משפחה כמעט, הזדהות עם גיבורי המחזות

אני בהחלט מרגיש הזדהות כה רבה עם המחזאים ועם גיבורי מחזותיהם עד כי נדמה לי שהם בני משפחה, חברים קרובים, לעיתים אף יותר קרובים מחברים. מכל המחזאים המחזאי שהכי קרוב אלי הוא ללא ספק ארתור מילר. טוב, זה היה משונה אם הייתי קרוב לסופוקלס או ללופה דה וגה, לרסין או לשיקספיר, אם כי אני חש קירבה גדולה למולייר ולהומרוס, לא ממש בני משפחה, אולי בני דודים מדרגה שניה. החברים הכי קרובים שלי, אחים בלב ונפש הם גיבורי התרבות שלי – הנריק איבסן, אנטון צ׳כוב, ארתור מילר, ג׳ורג׳ ברנרד שאו, טנסי וויליאמס, יהושע סובול, ברטולט ברכט, פדריקו גרסיה לורקה, ז׳אן פול סארטר, יונסקו ופינטר. מכולם קרובים אלי הדמויות של ארתור מילר, אני ממש חש אותם – את ג׳ו קלר ומשפחתו, את ווילי ולינדה לומן וילדיהם, את ג׳ון פרוקטור ואת ג׳ילס קורי. לא, זאת לא טעות, זאת דמות שחיה בזמן ציד המכשפות בסאלם והוא אחד מגיבורי המחזה של מילר. ולמה אני חש הזדהות עם הקרוב רחוק שלי קוריי? הוא נעצר בעוון כישוף (כמו עיסוק באתיקה בעיני המושחתים). אבל הוא סירב להודות באשמה. לחצו עליו, כלומר הניחו עליו משקלות כבדים במיוחד (כמו הלחצים שעברתי על מנת לרדת מהאישומים שלי כנגד המושחתים שעשקו אותי). וכמו ג׳ילס בן דודי במקום להישבר אמרתי ״עוד לחץ״ והוסיפו, עוד לחץ והוסיפו, אבל מכיוון שמדובר בלחץ נפשי ולא פיזי גופי לא קרס כמו זה של ג׳ילס, נפשי נשארה איתנה, ואני לא נשברתי למרות שאיימו על חיי וניקבו לי את הגלגלים, טיפלו בבלמים ועקבו אחרי, האזינו לטלפון שלי ואפילו העלימו משלוחים ששלחתי. המושחתים היו מאוד מעוניינים שאשתף איתם פעולה, שגם אני אקבל או אתן שוחד, כי ברגע שאתה מבצע פעילות לא חוקית אתה בידיים שלהם. הם פעלו בשיטות מאפיוזיות, ומה הם אם לא מאפיונרים כמקי סכינאי עם חזות מעוגנת אך עם סכין מוחבאת, עם קשרים טובים עם השלטונות שבסופו של דבר גם מקבלים חנינה או כלל לא מובאים לדין כמו באירועים שהייתי קשור בהם. ואילו אני המשכתי להגיד ״ובכל זאת נוע תנוע״, יותר משקל, ולא נשברתי. ולהבדיל, בעיקבות הלחצים הייתה לי פריחה יצירתית שלא חוויתי כמותה אי פעם. אמרתי כגתה ברגעיו האחרונים MEHR LICHT, יותר אור, ואכן שפכתי אור על מחשכי השחיתות, פירסמתי את השיטות המאפיוזיות של המושחתים, מצאתי חוקיות בהונאות שלהם שאחרי פרשיות אנרון ווורלדקום קיבלו אימות וקיבלתי על כך דוקטורט. הו, ארתור מילר, איך יכולת במרחק של אלפי קילומטרים ועשרות בשנים לחוש בדיוק את מה שחשתי ולבטא את הרגשתי בדבריהם של גיבורי המחזות שלך... רק מחזאי דגול כמוך יכול להיות אוניברסלי ולבטא רגשות של אלפי קוראים כי אתה עלית על

פצעים גנרים של החברה האמריקאית הדומה כל כך לחברה הישראלית. איך, כאשר מעולם לא עבדת בעולם העסקים היטבת לתאר את השחיתות והצביעות שלו בכולם היו בני, במותו של סוכן, ובמחזות רבים אחרים.

ARTHUR MILLER – TIMEBENDS – AN AUTOBIOGRAPHY

I am amazed sometimes at how I perceive the authors whom I like most, and especially the playwrights, but even the main protagonists in their plays as family members – mainly brothers or fathers. I feel part of Joe Keller's family in All My Sons, and share their dilemmas as if I was experiencing their ordeals with them. I have written extensively about Miller and his plays in my books, especially All My Sons, The Crucible and Death of a Salesman. It is difficult to identify with the protagonists of Shakespeare's The Merchant of Venice, Hamlet, Macbeth, Othello, or Falstaff/The Merry Wives of Windsor (but much more with Julius Caesar and King Lear), or with the protagonists of Henrik Ibsen (except An Enemy of the People) and Chekhov's plays. But Arthur Miller is family, not only All My Sons (on stage and in films), I can identify fully with John Proctor in The Crucible (especially in the films with Yves Montand and Daniel Day-Lewis), and it goes without saying with Willy Loman in Death of a Salesman. I had the privilege of seeing the final performance of Death of a Salesman on Broadway with Dustin Hoffman, I was sitting as usual in the first row, and for a couple of hours I was Loman, due to the tremendous synergy between two giants – Arthur Miller the playwright and Dustin Hoffman the actor. I was moved to tears, I saw my life crumbling, I experienced the ingratitude of Loman's young boss Howard (I just don't have a single solitary spot, 'Cause you gotta admit business is business), was shocked by the selfishness of his sons Biff and Happy blaming him for their incompetence, when Loman was burried within spitting distance I identified myself with Linda his wife: "Willy, dear, I can't cry. Why did you do it? I search and search and I search, and I can't understand it, Willy. I made the last payment on the house today. Today, dear. And there'll be nobody home. We're free and clear. *Sobbing more fully, released*: We're free. We're free…We're free…" Linda does not understand him, nor his children, nor his boss, but I understand him, and so do all the spectators, who rose and gave the actors a standing ovation of ten minutes.

Arthur Miller is family (besides the fact that both of us wrote our biography at the age of 72), he speaks our language, he speaks to our hearts, he relates our modern dilemmas, his protagonists are not kings or famous, they are you and me, they are not heroes, they are weak, they are human. Loman is my father who was ruthlessly fired when he was aged and weak, while still at the hospital after two cataract operations. Joe Keller is the crooks who wrong all their friends, neighbors, family, and partners, the country and the customers, and have a public image of society benefactors, so hypocrites that they even convince themselves of their impeccable conduct, during World War II, in 1947 when the play was published, in 1974, 1984, 1994, or 2015, in the US, Israel, France. I know them so well that when I read or watched many times the play on stage on Broadway, in Israel, and in films, I could imagine that they were the same despicable persons whom I know. But unlike Miller, in real life none of those crooks commits suicide, some of their victims even die unexpectedly, they don't have any scrupples, not for their sons, nor for their family, as society is not for them All My Sons but All My Suckers. Finally, I am Giles Corey (another Cory who is an historic figure). Corey or Cory (his name is quite often spelled Corey, but the baptismal record is Cory), after being arrested for witchcraft, refused to enter a plea of guilty or not guilty. He was subjected to pressing in an effort to force him to plead — the only example of such a sanction in American history — but instead died after two days of torture. In Arthur Miller's words: "Proctor: Then how does he die? Elizabeth: They press him, John. Proctor: Press? Elizabeth: Great stones they lay upon his chest until he plead aye or nay. They say he give them but two words. "More weight," he says. And died. Proctor "More

weight." Elizabeth: Aye. It were a fearsome man, Giles Corey." Oh, how I was pressed to collaborate with the crooks, some of them were before that my best friends before becoming Rhinoceroses, the torture was not physical but more psychological, although they threatened my life (on record), or resorted to frequent flat tyres and fixing the breaks of my car in order to convince me in Mafia ways that they were serious and I should not oppose them. But I maintained my ethical beliefs, denouncing them, e pur si muove, more weight, I did not break!

Characters

Willy Loman

In Death of a Salesman – originally entitled "The Inside of His Head" – Miller brilliantly solves the problem of revealing his main character's inner discord, rendering Willy Loman as solid as the society in which he tries to sell himself. Indeed, many critics believe that Miller has never surpassed his achievement in this play, which stands as his breakthrough work, distinguished by an extremely long Broadway run, by many revivals, and by many theater awards, including the Pulitzer Prize in 1949. Death of a Salesman seems destined to remain an American classic and a standard text in American classrooms. Willy Loman desperately wants to believe that he has succeeded, that he is "well liked" as a great salesman, a fine father, and a devoted husband. That he has not really attracted the admiration and popularity at which he has aimed is evident, however, in the weariness that belabors him from the beginning of the play. Nearing retirement he suffers a drastic decrease in sales work, a dissatisfying marriage, and a turbulent relationship with his sons which inexorably leads to his suicide with the justification that the insurance will finally provide for his family.

John Proctor

John Proctor is the protagonist of one of Miller's most controversial works, The Crucible. He is a faithful farmer who lives by a strict moral code that he violates by succumbing to an affair with a young girl, Abigail, who serves in his home. After rejecting her, Abigail spitefully accuses John's wife of witchcraft, involving him in a string of affairs that challenge his beliefs and convictions. In his attempts to save his wife, he is convicted of witchcraft as well, and will only be acquitted if he confesses to his crime and signs his name to a piece of paper. Proctor is a strong, vital man in the prime of his life both in his confession of witchcraft and the subsequent passion with which he defends his name at the cost of his life.

Joe Keller

Critics have long admired the playwright's suspenseful handling of the Keller family's burden in the play All My Sons. The critical character in this work is Joe Keller, who permitted defective parts to remain in warplanes that subsequently crash. Not only does Joe Keller fail to recognize his social responsibility, but also he allows his business partner to take the blame and serve the prison term for the crime. Gradually, events combine to strip Keller of his rationalizations. He argues that he never believed that the cracked engine heads would be installed and that he never admitted his mistake because it would have driven him out of business at the age of sixty-one, when he would not have another chance to "make something" for his family, his highest priority. Joe's irresponsibility is exposed through his son's questioning of his very humanity. Joe's suicide results from the tremendous guilt and self-awareness that arises during the play. This reversal from staunchly defensive over his honorable need to protect his family to discovering his social responsibility had some critics claiming that this was a theatrical trick.

ויקטור הוגו – מהפכן, הומניסט, מודל לחיקוי

הרבה מקורות היו לתפישת העולם האתית שלי – הפילוסופים של יוון הקדומה, מולייר, שיקספיר, איבסן, זולא, סארטר, יונסקו, אך ויקטור הוגו בולט במיוחד בהומניזם שלו, באומץ הלב. הוא גלה מצרפת במשך כל ימי כהונתו של נפוליאון השלישי אותו הוא כינה נפוליאון הקטן להבדיל מהגדול – דודו נפוליאון הראשון. הוגו ביטא את רוח צרפת החופשית, את סלידתו מאילי ההון חסרי המצפון, את אהבתו לפשוטי העם, את התיעוב שלו מהשחיתות, מתאבי הכוח שהרסו את צרפת וגרמו לתבוסה הקולוסאלית במלחמה נגד גרמניה בשנת 1870 ומאידך לקומונה של פריז בשנת 1871 שקמה כריאקציה לקיסרות הבורגנית והמושחתת של נפוליאון השלישי וממשיכי דרכה ברפובליקה השלישית, כי זאת כבר לא הייתה קיסרות אלא רפובליקה, אך הבורגנות והאליטות הישנות המשיכו לשלוט כאילו לא קרה דבר, כשההמון ממשיך לסבול מחרפת רעב ודיכוי כמקודם. אני מצטט רבות את הוגו, את השירים שלו, את הספרים שלו והמחזות שלו. LE ROI S'AMUSE היה הבסיס לאופרה ריגולטו, עלובי החיים הוא שיעור מבוא לאתיקה ולצדק חברתי, השיר שלו על הרוח המהפכנית מהווה את פרק הנעילה לאחד הספרים שלי. אני מתאר לעצמי את החיוך הלועג של האקדמאים המסורתיים כאשר קראו אם קראו בכלל את הספרים האקדמיים שלי שזכו לפרסום בהוצאות הספרים הכי יוקרתיות ולקבלת דוקטורט בהצטיינות, ובהם קראו שירים של הוגו, טנגו ארגנטינאי על השחיתות במאה העשרים, משלים, פתגמים, אמרי שפר, ציטטות מרובות של מחזות וספרי מופת. זה כל כך לא אקדמי, כל כך מהפכני, אבל גם בזכות אלה אחד הספרים שלי זכה להיות הספר המצוטט ביותר בערך של אתיקה עסקית בויקיפדיה, הוא נרכש על ידי יותר מאלף אוניברסיטאות היוקרתיות ביותר בעולם, והוזמנתי להרצות במיטב האוניברסיטאות ואף קיבלתי את תואר המרצה המצטיין שקיבל את המשוב הכי גבוה אי פעם מהסטודנטים.

VICTOR HUGO – OLYMPIO OU LA VIE DE HUGO, BIOGRAPHY BY ANDRE MAUROIS

Victor Hugo was the first great author whom I read, when I was still a boy, and he uncovered for me a wonderful world – France of the Middle Ages, France of the eighteenth century, France of the Revolution. Hugo has a style uncomparable to any other author, which is quite impossible to translated – in poetry, drama, and prose. Hugo was the first humanist writer that I read, long before Emile Zola. Dumas and Verne are excellent authors but they don't have a humanist agenda as Hugo had. The foundations of my ethical beliefs are probably in Hugo's works, as he was greater than life, he not only wrote masterpieces, but he was also an exceptional person, that France reveres even today. Zola was not the author of all France – he was the author of half of France, of the socialist and humanist half as compared to the conservatives who abhored him. But the veneration to Hugo is throughout all the classes of France – this was not so in the 19th century, as he was a republican anti-clerical, and the royalists and clericals did not like him although they respected him. But today, almost all Frenchmen love Hugo and his works. Andre

Maurois succeeds to give us the fantastic story of Hugo's life in a very vivid way, as only a great author can tell the story of another great author. I read this biography at leas twice, and I still remember it as one of the most exhilerating biographies that I have ever read when I was young.

KIRKUS REVIEW

Destined for the broad market and recognition which came to Lelia, Maurois' recent biography of George Sand, and perhaps to go beyond it, this is a monumental study of a monumental poet and statesman. Reading this in comparison with the Lelia, it is a pleasure to note again Maurois' style, his choice of detail and emphasis that makes such a study thoroughly interesting to modern readers, his fine use of source material that covers hitherto unpublished letters as well as the most familiar of Hugo's poems, and the apt integration of the man's works with the man's life. To some readers who may come to this book as an introduction to Hugo, he emerges as a creature of amazing contrasts. The events in his life alone are enough to startle, but Maurois leads us into them, unfolding them so that their cumulative effect is particularly lasting. That Hugo was a quiet, retiring boy, a demanding and priggish suitor, a bored husband, and in old age a faun becomes especially clear in the perceptive reporting of his feelings towards women through letters he wrote and received and in the light of social background and his own erratic genius. So too does his evolution as a writer and believer in liberty as the root of good. The praise Hugo received from his contemporaries- Sainte Beuve, Lamartine, Vigny- and the contrast of his poems and plays with those of his forerunners in the romantic period firmly cast him in the role of spokesman for the French language of his day & the ""voice, in the wilderness"" who in exile kept the thought of freedom alive after 1850. A complete study, for a wide variety of readers.

Victor Marie Hugo (26 February 1802 – 22 May 1885) was a French poet, novelist, and dramatist of the Romantic movement. He is considered one of the greatest and best-known French writers. In France, Hugo's literary fame comes first from his poetry and then from his novels and his dramatic achievements. Among many volumes of poetry, *Les Contemplations* and *La Légende des siècles* stand particularly high in critical esteem. Outside France, his best-known works are the novels *Les Misérables*, 1862, and *Notre-Dame de Paris*, 1831 (known in English as *The Hunchback of Notre-Dame*). He also produced more than 4,000 drawings, which have since been admired for their beauty, and earned widespread respect as a campaigner for social causes such as the abolition of capital punishment. Though a committed royalist when he was young, Hugo's views changed as the decades passed, and he became a passionate supporter of republicanism; his work touches upon most of the political and social issues and the artistic trends of his time. He is buried in the Panthéon. Victor Hugo's first mature work of fiction appeared in 1829, and reflected the acute social conscience that would infuse his later work. *Le Dernier jour d'un condamné* (*The Last Day of a Condemned Man*) would have a profound influence on later writers such as Albert Camus, Charles Dickens, and Fyodor Dostoevsky. *Claude Gueux*, a documentary short story about a real-life murderer who had been executed in France, appeared in 1834, and was later considered by Hugo himself to be a precursor to his great work on social injustice, *Les Misérables*.

Hugo became the figurehead of the romantic literary movement with the plays *Cromwell* (1827) and *Hernani* (1830). Hugo's novel *Notre-Dame de Paris* (*The Hunchback of Notre-Dame*) was published in 1831 and quickly translated into other languages across Europe. One of the effects of the novel was to shame the City of Paris into restoring the much-neglected Cathedral of Notre Dame, which was attracting thousands of tourists who had read the popular novel. The book also inspired a renewed appreciation for pre-Renaissance buildings, which thereafter began to be actively preserved. Hugo began planning a major novel about social misery and injustice as early

as the 1830s, but a full 17 years were needed for *Les Misérables* to be realised and finally published in 1862. Hugo was acutely aware of the quality of the novel and publication of the work went to the highest bidder. The Belgian publishing house Lacroix and Verboeckhoven undertook a marketing campaign unusual for the time, issuing press releases about the work a full six months before the launch. It also initially published only the first part of the novel ("Fantine"), which was launched simultaneously in major cities. Installments of the book sold out within hours, and had enormous impact on French society.

The critical establishment was generally hostile to the novel; Taine found it insincere, Barbey d'Aurevilly complained of its vulgarity, Gustave Flaubert found within it "neither truth nor greatness", the Goncourt brothers lambasted its artificiality, and Baudelaire – despite giving favourable reviews in newspapers – castigated it in private as "tasteless and inept". *Les Misérables* proved popular enough with the masses that the issues it highlighted were soon on the agenda of the National Assembly of France. Today, the novel remains his most enduringly popular work. It is popular worldwide, and has been adapted for cinema, television, and stage shows. An apocryphal tale about the shortest correspondence in history is said to have been between Hugo and his publisher Hurst and Blackett in 1862. Hugo was on vacation when *Les Misérables* was published. He queried the reaction to the work by sending a single-character telegram to his publisher, asking ?. The publisher replied with a single ! to indicate its success. Hugo turned away from social/political issues in his next novel, *Les Travailleurs de la Mer* (*Toilers of the Sea*), published in 1866. The book was well received, perhaps due to the previous success of *Les Misérables*. Dedicated to the channel island of Guernsey, where he spent 15 years of exile, Hugo tells of a man who attempts to win the approval of his beloved's father by rescuing his ship, intentionally marooned by its captain who hopes to escape with a treasure of money it is transporting, through an exhausting battle of human engineering against the force of the sea and a battle against an almost mythical beast of the sea, a giant squid. Superficially an adventure, one of Hugo's biographers calls it a "metaphor for the 19th century–technical progress, creative genius and hard work overcoming the immanent evil of the material world."

His last novel, *Quatre-vingt-treize* (*Ninety-Three*), published in 1874, dealt with a subject that Hugo had previously avoided: the Reign of Terror during the French Revolution. Though Hugo's popularity was on the decline at the time of its publication, many now consider *Ninety-Three* to be a work on par with Hugo's better-known novels. Another masterpiece is - ***L'Année terrible*** - a series of poems written by Victor Hugo and published in 1872. They deal with the Franco-Prussian War, the trauma of losing his son Charles, and with the Paris Commune. Covering the period from August 1870 to July 1871, a group of poems encapsulates each month, blending Hugo's anguish over personal tragedies with his despair at the predicament of France.

J'entreprends de conter l'année épouvantable,	I take up pen to tell of the terrible year,
Et voilà que j'hésite, accoudé sur ma table.	And suddenly I stop, elbows on my desk.
Faut-il aller plus loin ? dois-je continuer ?	Must I proceed? must I go on?
France ! ô deuil ! voir un astre aux cieux diminuer !	France! what horror! to see a star fade in the heavens!
Je sens l'ascension lugubre de la honte.	I feel the lugubrious ascent of disgrace.
Morne angoisse ! un fléau descend, un autre monte.	Dismal anguish! one curse falls, a new one rises.
N'importe. Poursuivons. L'histoire en a besoin.	No matter. Let's continue. History needs this.
Ce siècle est à la barre et je suis son témoin.	The century is in the dock and I am his witness.

My father Albert had three fields of interest: Books, Stamps, and Zionism. He wrote articles on Zionism, read many Zionist books, and risked to be imprisoned because of that by the Egyptian authorities as it was forbidden by law. He collected also thousands of stamps from all over the world, but his pride was on the 4 complete collections of Israeli stamps – mint, used, first day

covers, with tabs. When he was more than 80 and not in his prime he was conned by a crook who came to his apartment and sold him counterfiet stamps – for the most valuable and rare Israeli stamps. He invested in his collection large amounts of money, and unfortunately when he passed away at the age of almost 88 we found the deceit and the value of the collections was quite small. You need to be a ruthless crook to con old people, but unfortunately this is quite common nowadays. My father was a fervent admirer of Victor Hugo, he was born about twenty years after Hugo died, so they were almost contemporary. He read and purchased most of Hugo's books, as well as many Alexandre Dumas books, but did not like much Emile Zola. Anyhow, he had a huge library with many books, some of them quite rare books. One of the rare books that my father had in his library was Victor Hugo's L'annee terrible. It was a very fine book with illustrations by Flameng and Vierge, published by Michel Levy Freres, Editeurs, in 1874. On the first blank page of the book, I read an inscription in pencil - 15 francs (when? In 1874?) and a seal: I. M. Rofe – 30 August 92 (probably 1892) – Caire, Egypte, with the orginal signature of Isaac Rofe. Oh, that is indeed a rare book, I thought, published more than a century ago, I'll take it for evaluation to the antique dealer who was at the corner of Rue du Faubourg Saint Honore, near my hotel. At those times I travelled every month to Paris, so I brought it in my next trip. The antiquaire laughed at me and said that its value was 100 francs – $14, because the first edition was in 1872, and the 1874 was the second edition which had no value. Really, I was frustrated that I would not get rich from the stamps or rare books, and I'll have to rely solely on the business that I make in Paris, the US and Israel, and not on rare books, stamps or inheritance.

After three unsuccessful attempts, Hugo was finally elected to the Académie française in 1841, solidifying his position in the world of French arts and letters. A group of French academicians, particularly Etienne de Jouy, were fighting against the "romantic evolution" and had managed to delay Victor Hugo's election. Thereafter he became increasingly involved in French politics. He was elevated to the peerage by King Louis-Philippe in 1841 and entered the Higher Chamber as a *pair de France*, where he spoke against the death penalty and social injustice, and in favour of freedom of the press and self-government for Poland. In 1848, Hugo was elected to the Parliament as a conservative. In 1849 he broke with the conservatives when he gave a noted speech calling for the end of misery and poverty. Other progressive speeches called for universal suffrage and free education for all children. Hugo's advocacy to abolish the death penalty was renowned internationally. One should bear in mind that Hugo's convictions were an exception.

When Louis Napoleon (Napoleon III) seized complete power in 1851, establishing an anti-parliamentary constitution, Hugo openly declared him a traitor to France. He relocated to Brussels, then Jersey, from which he was expelled for supporting a Jersey newspaper that had criticised Queen Victoria and finally settled with his family at Hauteville House in Saint Peter Port, Guernsey, where he would live in exile from October 1855 until 1870. While in exile, Hugo published his famous political pamphlets against Napoleon III, *Napoléon le Petit* and *Histoire d'un crime*. The pamphlets were banned in France, but nonetheless had a strong impact there. He also composed or published some of his best work during his period in Guernsey, including *Les Misérables*, and three widely praised collections of poetry (*Les Châtiments*, 1853; *Les Contemplations*, 1856; and *La Légende des siècles*, 1859). He convinced the British government to spare the lives of six Irish people convicted of terrorist activities and his influence was credited in the removal of the death penalty from the constitutions of Geneva, Portugal and Colombia. He had also pleaded for Benito Juárez to spare the recently captured emperor Maximilian I of Mexico but to no avail. His complete archives (published by Pauvert) show also that he wrote a letter asking the USA, for the sake of their own reputation in the future, to spare John Brown's life, but the letter arrived after Brown was executed.

Although Napoleon III granted an amnesty to all political exiles in 1859, Hugo declined, as it meant he would have to curtail his criticisms of the government. It was only after Napoleon III fell from power and the Third Republic was proclaimed that Hugo finally returned to his homeland in 1870, where he was promptly elected to the National Assembly and the Senate. He was in Paris during the siege by the Prussian army in 1870, famously eating animals given to him by the Paris zoo. As the siege continued, and food became ever more scarce, he wrote in his diary that he was reduced to "eating the unknown". Because of his concern for the rights of artists and copyright, he was a founding member of the *Association Littéraire et Artistique Internationale*, which led to the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works. However, in Pauvert's published archives, he states strongly that "any work of art has two authors : the people who confusingly feel something, a creator who translates these feelings, and the people again who consecrate his vision of that feeling. When one of the authors dies, the rights should totally be granted back to the other, the people".

In another context I brought one of my most favorite poems by Victor Hugo, that summarizes my attitude towards business ethics, and towards life in general. I may be a super nerd, but deep in my soul I am a revolutionary, fighting for my ideas, like Hugo, Zola, Ibsen, and the prophets... I am no more politically correct, I would rather be approximately right than precisely wrong, and I prefer to put a red hat on the old dictionary, making a tempest at the bottom of the inkstand, leaping out of the ring and breaking the compass. I would rather establish democratically a Second Republic of Israel than try to change the situation with a political party, as it was proved inefficient throughout the years. I point the finger at the wrongdoers, the hypocrites, the crooks, and call theim by their name. My book's purpose is to blend the white swarm of ideas with the black multitude of words. In my 72nd year I know all the tricks of the trade, I found out that more activism is needed in order to make an impact in the near future. A new revolutionary wind is needed, even if it is not based on smoking-gun evidence. Most of what I preconize in this book cannot be fully proven, as the wrongdoers prefer to conduct their abuse in the dark, like Mack the knife. A fresh wind of transparency is essential, and I base most of my book inter alia on entries that I have found on the Internet, the ultimate transparency democratic vehicle…

"Je fis souffler un vent révolutionnaire.
Je mis un bonnet rouge au vieux dictionnaire.
Plus de mot sénateur! plus de mot roturier!
Je fis une tempête au fond de l'encrier,
Et je mêlai, parmi les ombres débordées,
Au peuple noir des mots l'essaim blanc des idées;
Et je dis: Pas de mot ou l'idee au vol pur
Ne puisse se poser, toute humide d'azur!…
Je bondis hors du cercle et brisai le compas.
Je nommai le cochon par son nom; pourquoi pas?"
(Victor Hugo, Reponse a un acte d'accusation, Reply to a bill of indictment)
"I have swept a revolutionary wind.
I have put a red hat on the old dictionary.
No more noble! no more common people!
I have made a tempest at the bottom of the inkstand,
And I have blended, between the overloaded shadows,
The white swarm of ideas with the black multitude of words;
And I said: No words where the pure flight of ideas
Cannot land on, all humid from the azure sky!…
I have leaped out of the ring and broken the compass.
I have pointed the finger at the pig; why not?

מהטמה גנדי – מאבק ללא אלימות, שילוב תרבויות, הקסם ההודי

קשה לפצח את האישיות שלי – מגוון תחומי ההתעניינות, קיטוב המודלים לחיקוי, תרבות אירופאית אל מול פולקלור מכל העולם, נץ מתון שמעריץ את גנדי - לא הישראלי - ההודי, דמוקרט לוחם חופש המעריך את לי קואן יו, ספרדי שנולד במצרים הנהנה מספרות ומחזות ביידיש ובלאדינו, קוסמופוליטן המעוגן היטב במולדתו ישראל, אזרח העולם שעזב את ישראל רק לשנה, לוחם בפערים החברתיים הגר בוילה מפוארת על הכרמל... אך מכל הניגודים הניגוד המעניין ביותר הוא ההערצה לגנדי, במיוחד לנוכח העובדה שמעולם לא ביקרתי בהודו ואני גם לא מתכונן לבקר בה. אני לא מסוגל לראות עוני כל כך משווע ואני מתעב אלימות – 'סריטות' שמקורן בילדות במצרים, אבל שעיצבו את השקפת עולמו של גנדי. יש הטוענים כי גנדי ניסה להיות ג'נטלמן אנגלי ורק כשהוא נדחה בגלל גזענות הוא עבר מהפך תודעתי והחליט שיהיה בדיוק ההיפך מג'נטלמן אנגלי, שיחזור למקורות ההינדים שלו. בחוכמה רבה הוא החליט לא לדבוק באלימות במאבקו לשחרור מעול השלטון הבריטי. מאבק לא אלים יותר מוסרי ואפקטיבי, אך רק אם הוא מופעל כנגד מדינה דמוקרטית כבריטניה.

לא נראה לי שאם המתנגדים למשטר בסוריה היו נוקטים במאבק לא אלים זה היה עוזר להם, אם כי גם מאבק אלים כנגד משטר שמוכן להקריב חצי מיליון קורבנות ולשלוח לגלות מיליונים של פליטים לא אפקטיבי במיוחד. אני על כל פנים נקטתי בשיטת מאבק גנדיאנית וזה לא עזר לי במיוחד, אם כי מאבק אלים של לוחמים חברתיים כנגד משטר עושק שנתמך על ידי טייקונים לא היה גם כן עוזר, כי המשטר נתמך על ידי המשטרה והצבא, בתי המשפט והעולם העסקי. כשאתה הצד החלש אסור לך לדבוק באלימות כי הצד החזק תמיד יגבר עליך, וגם אם לא תזכה במאבק לפחות המאבק שלך יהיה טהור ומוסרי ויעורר אהדה. תוכל גם להרצות ולתת קורסים, לכתוב ספרים ומאמרים, שישפיעו על אלפים ואולי בכך ייזרעו הזרעים שבעתיד יביאו למהפך המיוחל, ואם לא – לפחות יגרמו לך לקטרזיס, לביבליותרפיה, להרגשה טובה שעשית ככל יכולתך.

האם חזונו של גנדי סייע לפחות להודו? עד כמה הודו דומה כיום לחזונו? אני מתרשם שהודו היא חברה אלימה, במיוחד כלפי נשים כשאונס קבוצתי של נשים נפוץ בה מאוד, שהשחיתות נפוצה בכל שכבות הציבור, שהגזענות עדיין מושלת בכיפה ובעיות הקאסטות לא נפתרו, יש בה טרור, עוני משווע, מחלות ורעב, הבטיחות והתשתיות במצב חמור, המדינה מסוכסכת עם שכנתה פקיסטן ומדי פעם פורצות פעולות איבה, יש בה עושר אגדי בלי עבודה, למרות שיש גידול ניכר במעמד הביניים, הממשל אף הוא מושחת ברוב המפלגות. חזון ושברו!

MAHATMA GANDHI – BY JUDITH BROWN

It is quite odd that I would chose Gandhi as the personality who impressed me most, being raised in a Western culture and having never visited India. Yet, I admire Gandhi and his doctrine, and especially his non-violence attitude. An Israeli advocating non-violence – is it an oximoron? Jews have preconized non-violence throughout 2,000 years, our prophets preached against violence, and I know that the Israeli society is mostly against violence of all sorts, and if it uses violence it is only against our enemies' aggression. This is not a coincidence that most of the Israelis who travel abroad after their service in the Israeli army travel to India, and Indian philosophy and meditation. I have read several times the Bhagavad Gita, translated from Sanskrit by my friend and fellow ethicist Itamar Theodor. The setting of the *Gita* in a battlefield has been interpreted as an allegory for the ethical and moral struggles of the human life. The *Bhagavad Gita*'s call for selfless action inspired many leaders of the Indian independence movement including Bal Gangadhar Tilak and Mohandas Karamchand Gandhi. Gandhi referred to the *Gita* as his "spiritual dictionary". Yet, Gandhi never ceased trying to overturn the prejudices of Western modernity. He dressed as an Indian peasant and rejected all outward signs of being a modern intellectual or politician. True civilization, he insisted, was about moral self-knowledge and spiritual strength rather than bodily well-being, material comforts, or great art and architecture. I believe like Gandhi that true civilization is moral self-knowledge and spiritual strength, but I am not willing to overlook bodily well-being, moderate material comfort, great art, architecture, literature and music. I found the harmony between an intellectual and cultural life with a cosmopolitan perspective, but rooted in my Jewish heritage, my country, and my language, without any inferiority complexes towards the West, nor any resentment from past colonialism, anti-Semitism, and discrimination. I feel well in my country Israel, and in my visits and stays in Paris and Provence, UK, US, Spain, Germany, Greece, Latin America, Singapore, Portugal, Scandinavia, the Netherlands, Canada, Australia, New Zealand, Italy and Switzerland. I adhere spiritually with Gandhi's vision, but I think that his asceticism is unconvenient for me but I don't want also luxuries and riches, just to live a moderate/ethical life, with a rich culture.

Mohandas Karamchand Gandhi (2 October 1869 – 30 January 1948) was the preeminent leader of the Indian independence movement in British-ruled India. Employing nonviolent civil disobedience, Gandhi led India to independence and inspired movements for civil rights and freedom across the world. The honorific **Mahatma** (Sanskrit: "high-souled", "venerable") applied to him first in 1914 in South Africa, is now used worldwide. He is also called **Bapu** (Gujarati: endearment for "father", "papa") in India. In common parlance in Bharat (India) he is called Gandhiji; reference as Gandhi can be considered lacking in good form and respect. Born and raised in a Hindu merchant caste family in coastal Gujarat, western India, and trained in law at the Inner Temple, London, Gandhi first employed nonviolent civil disobedience as an expatriate lawyer in South Africa, in the resident Indian community's struggle for civil rights. After his return to India in 1915, he set about organising peasants, farmers, and urban labourers to protest against excessive land-tax and discrimination. Assuming leadership of the Indian National Congress in 1921, Gandhi led nationwide campaigns for easing poverty, expanding women's rights, building religious and ethnic amity, ending untouchability, but above all for achieving *Swaraj* or self-rule. Gandhi famously led Indians in challenging the British-imposed salt tax with the 400 km Dandi Salt March in 1930, and later in calling for the British to *Quit India* in 1942. He was imprisoned for many years, upon many occasions, in both South Africa and India. Gandhi attempted to practise nonviolence and truth in all situations, and advocated that others do the same. He lived modestly in a self-sufficient residential community and wore the traditional Indian *dhoti* and shawl, woven with yarn hand-spun on a *charkha*. He ate simple vegetarian food, undertook long fasts as a means of both self-purification and social protest.

Gandhi's vision of an independent India based on religious pluralism, however, was challenged in the early 1940s by a new Muslim nationalism which was demanding a separate Muslim homeland carved out of India. Eventually, in August 1947, Britain granted independence, but the British Indian Empire was partitioned into two dominions, a Hindu-majority India and Muslim Pakistan. As many displaced Hindus, Muslims, and Sikhs made their way to their new lands, religious violence broke out, especially in the Punjab and Bengal. Eschewing the official celebration of independence in Delhi, Gandhi visited the affected areas, attempting to provide solace. In the months following, he undertook several fasts unto death to promote religious harmony. The last of these, undertaken on 12 January 1948 at age 78, also had the indirect goal of pressuring India to pay out some cash assets owed to Pakistan. Some Indians thought Gandhi was too accommodating. Nathuram Godse, a Hindu nationalist, assassinated Gandhi on 30 January 1948 by firing three bullets into his chest at point-blank range. Indians widely describe Gandhi as the father of the nation (Hindi: राष्ट्रपिता). His birthday, 2 October, is commemorated as Gandhi Jayanti, a national holiday, and world-wide as the International Day of Nonviolence.
Review on the biography by Pavan Varma

The first volume of Mohandas Karamchand Gandhi's autobiography, *My Experiments with Truth*, was published in 1927; the second volume surfaced in 1929. Both were written in Gujarati and priced at Re 1. Since then there have been innumerable biographies' of Mahatma Gandhi, the entire trend culminating in Richard Attenborough's epochal film, *Gandhi*, in 1982. The question that arises now is: is there anything new remaining to be said about Gandhi? Reading Judith Brown's masterly biography of the great saint-politician, the answer is a categorical 'yes'. What is distinct about her work is that it is not merely a narration of the main events of the well-known life of the 'father of the Indian nation', but also a portrait of Gandhi, the man and the person; it is a portrait of not only the 'Mahatma' but also of the 'Bapu'; and it is a picture of not only the politician but also of the son, the father and the husband. It explores, through considerable new archival research, the inner dilemmas of a leader, not always victorious - as those who have put him on a pedestal tend to believe - but often in deep gloom; not always declaratory and triumphant, but often in contemplative retreat. Historians of peoples and places tend to focus on the peaks and shallows; this particular work dwells equally on the plateaus that stretch for long distances between the two. Brown begins with a succinct summary of the impact of British rule in India as a backdrop to Gandhi's birth in 1869. She then traces the evolution of Gandhi, the political agitationist - from the petty politics of Kathiawad to the national stage in India. The spiritual evolution of Gandhi, inseparable from his politics, is dexterously interwoven.

Important events are analysed to identify Gandhi's impact, his choices and options, in the context of the time, place and circumstance. Considerable space is given to Gandhi's views on matters other than politics: diet, personal hygiene, education, health and sex. For instance, Gandhi attempted a celibate life when still in his early 30s. In his autobiography he recalls that he was in bed with his wife when his ailing father died. Brown feels that Gandhi could never outlive this childhood association of sex with guilt. Many of Gandhi's views - and not only in matters of sex - would even be difficult for a modern Indian to understand, leave alone someone from the West. Brown's approach, however, is to treat Gandhi, in such matters, as a man of his time and place, with a particular philosophic and religious background. There is no derisive condescension here; even criticism is in the form of careful comment, not hasty dismissal. There is no doubt that even Gandhi's fads became elevated to the level of principles by the touch of his idealism and the force of his convictions. Each of his tools - ahimsa, satyagraha and non-cooperation - had their contradictions and limitations, and yet taken together they nurtured to victory the world's most unique anti-imperialist revolution. The problem is that Gandhi's personal morality and idealism were so absolute that they were incapable of emulation. In part, therefore, his legacy has been to

spawn the most widespread hypocrisy in Indian public life: lip service to the ideals of the father of the nation, self-service in pursuit of the very things he spent a life-time trying to eliminate.

Review on the biography by Silvester Percival

Gandhi is often remembered simplistically as the champion of non-violent resistance and the "father of independent India." There is plenty of truth to this. Like Malcolm X and Martin Luther King, he is remembered most for a few signature achievements. But behind these signature achievements there was a highly complex private life, and a career trajectory that was never as simple or smooth as it would seem. Judith Brown's biography of Gandhi tries to tell this more complex story. It is mainly a story of Gandhi's public life and the aspects that would later influence his view of Indian affairs: studying law in England as a young man, his early political activism in South Africa, his discovery of higher ideals upon return to India, and finally his influence on the movement for Indian independence. Brown depicts Gandhi as a character of both contradiction and vision, who confronted the most profound questions of the time "in the context of an active public life." She gives particular emphasis to Gandhi's personal crisis in the 1920s, which resulted from the failure of non-violence and his diminishing political influence as the leader of Congress. According to Brown, this crisis inspired Gandhi's transformation from a political activist to a spiritual leader, and ultimately characterized the remainder of his life. His new vision became the transformation of Indian society from the roots upwards in order to create a unified and harmonious India free of British rule. In contrast to the popular memory of Gandhi as the father of independent India, Brown stresses the ways in which he uneasily coexisted with the educated and westernized Indians who led the Indian National Congress. Gandhi's sympathies lay with the poor, with the masses unable to find representation within the system the British imposed – not with Congress leaders intent on expedient political solutions.

Gandhi's early struggles in convincing Indians of the importance of non-violence, in particular, set him at odds with Congress members, who wished for a more aggressive pursuit of independence. But it also cast him as an all-India public figure capable of commanding mass support, and made him recognizable to all who were politically aware. According to Brown, this charisma became Gandhi's appeal. His ideals reflected a unique combination of Indian traditionalism and Western idealism. He appealed to both Indians and Western sympathizers, who recognized him as a visionary spiritual leader, aloof from the fray of politics, and this is largely how he is remembered today. The only real weakness of this biography is that it focuses perhaps overmuch on Gandhi's public life when the reader perhaps wishes for a little more on his controversial personal life (Gandhi did not have such progressive views when it came to the treatment of women, such as his wife, for example). But this is still one of the best biographies of one of the most important figures of modern history.

Extracts from an Article: The Inner Voice/Gandhi's Real Legacy, by Pankat Misra, published on May 2, 2011 in The New Yorker

Gandhi's ideas were rooted in a wide experience of a freshly globalized world. Born in 1869 in a backwater Indian town, he came of age on a continent pathetically subject to the West, intellectually as well as materially. Europeans backed by garrisons and gunboats were free to transport millions of Asian laborers to far-off colonies (Indians to South Africa, Chinese to the Caribbean), to exact raw materials and commodities from Asian economies, and to flood local markets with their manufactured products. Europeans, convinced of their moral superiority, also sought to impose profound social and cultural reforms upon Asia. Even a liberal figure like John Stuart Mill assumed that Indians had to first grow up under British tutelage before they could absorb the good things—democracy, economic freedom, science—that the West had to offer.

The result was widespread displacement: many Asians in their immemorial villages and market towns were forced to abandon a life defined by religion, family, and tradition amid rumors of powerful white men fervently reshaping the world, by means of compact & cohesive nation-states, the profit motive, and superior weaponry. Dignity, even survival, for many uprooted Asians seemed to lie in careful imitation of their Western conquerors. Gandhi, brought out of his semirural setting and given a Western-style education, initially attempted to become more English than the English. He studied law in London and, on his return to India, in 1891, tried to set up first as a lawyer, then as a schoolteacher. But a series of racial humiliations during the following decade awakened him to his real position in the world. Moving to South Africa in 1893 to work for an Indian trading firm, he was exposed to the dramatic transformation wrought by the tools of Western modernity: printing presses, steamships, railways, and machine guns. In Africa and Asia, a large part of the world's population was being incorporated into, and made subject to the demands of, the international capitalist economy. Gandhi keenly registered the moral and psychological effects of this worldwide destruction of old ways and life styles and the ascendancy of Western cultural, political, and economic norms.

He was not alone. By the early twentieth century, modern Chinese and Muslim intellectuals were also turning away from Europe's universalist ideals of the Enlightenment, which they saw as a moral cover for unjust racial hierarchies, to seek strength and dignity in a revamped Confucianism and Islam. (These disenchanted Confucianists and Islamic modernists were later pushed aside by hard-line Communists and fundamentalists, respectively.) The terms of Gandhi's critique, however, were remarkably original. He set out his views in "Hind Swaraj or Indian Home Rule," a book written feverishly, in nine days, in November, 1909. Gandhi opposed those of his revolutionary Indian peers who—inspired by Marx, Herbert Spencer, Russian nihilists, and nationalists in Italy and Ireland—saw salvation in large-scale emulation of the West. Many of these were Hindu nationalists, intellectual ancestors of Gandhi's assassin, determined to unite India around a monolithic Hinduism. Gandhi saw that these nationalists would merely replace one set of deluded rulers in India with another: "English rule," as he termed it, "without the Englishman." Gandhi's indictment of modern civilization went further. According to him, the industrial revolution, by turning human labor into a source of power, profit, and capital, had made economic prosperity the central goal of politics, enthroning machinery over men and relegating religion and ethics to irrelevance. As Gandhi saw it, Western political philosophy obediently validated the world of industrial capitalism. If liberalism vindicated the preoccupation with economic growth at home, liberal imperialism abroad made British rule over India appear beneficial for Indians—a view many Indians themselves subscribed to. Europeans who saw civilization as their unique possession denigrated the traditional virtues of Indians—simplicity, patience, frugality, otherworldliness—as backwardness.

Gandhi never ceased trying to overturn these prejudices of Western modernity. He dressed as an Indian peasant and rejected all outward signs of being a modern intellectual or politician. True civilization, he insisted, was about moral self-knowledge and spiritual strength rather than bodily well-being, material comforts, or great art and architecture. He upheld the self-sufficient rural community over the heavily armed and centralized nation-state, cottage industries over big factories, and manual labor over machines. He also encouraged satyagrahis to feel empathy for their political opponents and to abjure violence against the British. For, whatever their claims to civilization, the British, too, were victims of the immemorial forces of human greed and violence that had received an unprecedented moral sanction in the political, scientific, and economic systems of the modern world. Satyagraha might awaken in them an awareness of the profound

evil of industrial civilization. Hostile interpretations of Gandhi's acts stalked him throughout his life. Muslims accused him of being the harbinger of Hindu "Raj"; Hindu nationalists accused him of being insufficiently dedicated to their cause. Left-wing Indians suspected that he was cunningly preëmpting class conflict on behalf of India's big businessmen. Most of Gandhi's European interlocutors regarded him with fear and distaste; Winston Churchill wanted Gandhi to be "bound hand and foot at the gates of Delhi and then trampled on by an enormous elephant with the new Viceroy seated on its back." A confidential government report on Gandhi's years in South Africa declared that "the workings of his conscience . . . his ethical and intellectual attitude . . . baffles the ordinary processes of thought." The British press as well as the government routinely took this disdainful view of India's leading anti-colonial campaigner.

Gandhi was not only the most prolific of modern thinkers—his "Collected Works" will run to a hundred volumes—but also the most globalized and ecumenical, and, a century later, it's still not easy to place him. His closest friends in South Africa were Jewish intellectuals from England and Germany. After trying vainly to turn himself into an English gentleman, he was initiated into Hindu philosophy by a Russian Theosophist. And he borrowed as much from the New Testament, Ruskin, Thoreau, G. K. Chesterton, and Tolstoy (the polemical Christian rather than the novelist) as from the Bhagavad Gita, whose affirmation of righteous war he reinterpreted as a parable of nonviolence. Though known as a devout Hindu, Gandhi rarely visited temples, and was generally repelled by the rituals and customs of organized religion. He disclaimed all responsibility for what his followers and detractors called "Gandhism," declaring that any ideological " 'ism' deserves to be destroyed." Though he drew upon the language of modern anti-imperialism, he professed no faith in constitutional democracy, Communism, industrialization, or other forms of self-strengthening embraced by Indian and Asian anti-imperialists. He preferred, as his exasperated and articulate assassin put it, such "old superstitious beliefs" as the "power of the soul, the inner voice, the fast, the prayer and the purity of the mind."

Gandhi's nonconformist ways tend to appall and alienate secular-minded observers. George Orwell confessed to an "aesthetic distaste" for his "anti-human and reactionary" aims. "Gandhi's teachings cannot be squared with the belief that Man is the measure of all things," Orwell warned, correctly. Roberts is not entirely wrong to allege that Gandhi was "a political incompetent, and a fanatical faddist." Advising European Jews to practice nonviolent resistance against Hitler, he was guilty of a grotesque misunderstanding of the Third Reich. Many of his acts were deeply selfish: he did not consult his wife before imposing his vow of celibacy on her. Yet the British historian Judith Brown exaggerates only slightly when she claims, in her introduction to "The Cambridge Companion to Gandhi," that "anyone who considers many of the fundamental issues of human life, its goals, its capacities, and the nature of men and women in public communities, issues of violence and cooperation, and of ends and means, will find that Gandhi has been there before, and struggled with them." Gandhi's name, after all, is frequently and wistfully invoked in many conflict zones today; sometimes, the widely felt yearning for a Palestinian or Israeli Gandhi seems proof of the moral superiority of his nonviolent politics. He diagnosed many maladies of our interdependent world in ways that seem prescient. His ecological world view—summed up by his homily "Earth provides enough to satisfy every man's need but not for every man's greed"—and forays into organic farming no longer seem as eccentric as they did when hardly anyone had a private car and only a fraction of the world's population regularly ate meat. Petra Kelly, a co-founder and the first leader of Germany's increasingly powerful Green Party, credited Gandhi for the now commonplace belief that having

an ecologically oriented society "reduces the risk that policies of violence will be pursued in our name."

Gandhi's greatest contribution to the arsenal of political activism, however, is his theory and practice of bringing together great masses of highly motivated and disciplined protesters in public spaces. Here his spiritual beliefs were crucial: the assumption, in particular, that, regardless of the regime people lived under—democracy or dictatorship, capitalist or socialist—they always possessed a freedom of conscience, an inner capacity to make moral choices in everyday life. As his mass campaigns often proved, and the recent Arab uprisings have affirmed, such strongly self-aware individuals acting coöperatively in the spotlight of the world media could come to wield an astonishing amount of moral authority—the "authentic, enduring power" of people that, as Hannah Arendt wrote in her analysis of the Prague Spring of 1968, a repressive regime or government could neither create nor suppress through the use of terror, and before which it must eventually surrender. Gandhi did not see his own political activism as a means to a predetermined end, and exhorted his old Congress Party to dissolve itself after India's independence instead of becoming the new ruling class. Gandhi felt politics to be too important to be left to professional politicians, or to the technocrats and journalists who shape government policy and influence public opinion. Indeed, as the philosopher Akeel Bilgrami points out in a stimulating essay in "The Cambridge Companion to Gandhi," he recoiled from such instrumentalist categories of statecraft and politicking as "populations" and "citizenry." For him, working and bonding with other flesh-and-blood men and women was the most satisfying way of being in the world. As such, political and social activism was an end in itself.

Bilgrami describes Gandhi as a greater "anti-imperialist theorist" than Lenin and Frantz Fanon. This seems right. Unlike them, Gandhi didn't just single out Western imperialists, or blame capitalism's unquenchable thirst for new markets and resources for European expansionism in Asia and Africa. In his view, organized exploitation of people and resources was a feature of all industrial civilization; and he did not spare its eager imitators in Asia, such as Japan, and their obsession with achieving national strength at the expense of the weak. He could never have advocated or endorsed something like the Great Leap Forward—Mao's attempt to catch up with the industrialized West, which consumed between thirty and forty-five million lives. India, he was convinced, would be "a curse for other nations, a menace to the world," once it became industrialized. Bilgrami shows how finely Gandhi integrated his religious beliefs and his political ones. According to him, Gandhi intuited that the triumph of a scientific world view over a religious one had "desacralized nature and made it prey without impunity to the most ruthlessly systematic extractive political economies—of mining, deforestation, plantation agriculture (what we now call agribusiness), and so on." Defining humanity in terms of "gains and utilities," the modern outlook "could not see the world itself as containing anything that made moral or normative demands on one," and led East and West alike into a "cognitive enslavement." For Gandhi, genuine anti-imperialism lay in devising a mode of politics and economy that did not lead millions of Indians into the iron cage of a "decadent and utilitarian modernity."

The audacious radicalism of Gandhi's ideas is too often lost in the blandly universal reverence his name evokes. It's true that a lot of his arguments can seem like the ravings of a Luddite: his accusation, for instance, that modern lawyers and doctors make people more irresponsible and greedy. But they are not without a kernel of truth: a century later, we are more receptive to his idea that the profit motive makes lawyers divide rather than reconcile people, or that the lucrative business of modern medicine often treats symptoms while ignoring the real causes of disease. Dwight Macdonald claimed to love Gandhi precisely because he lacked respect for

"railroads, assembly-belt production and other knick-knacks of liberalistic Progress" and did not make speeches about democracy and Fascism. "He was the last political leader in the world who was a person, not a mask," Macdonald wrote in a tribute after Gandhi's assassination, "the last leader on a human scale." But Gandhi's refusal to endorse one or another of the many secular and rational ideologies of collective redemption (liberal capitalism, socialism, nationalism) also makes it difficult for us to enter his unique world view.

As a figure, the spiritually minded, sagelike thinker long ago faded from the mainstream of modern societies, together with religious faith, which used to prescribe ethical responsibilities and duties. Such traditional forms of authority have been displaced by ideologies, laws, and institutions, and the secular world views of science and commerce. It has been left to relatively marginal religious writers and philosophers such as Simone Weil, Reinhold Niebuhr, and Czeslaw Milosz to reckon with the difficulty of being moral men and women in complex, immoral societies. Gandhi, trying to devise a way of living ethically in the midst of the most violent century in history, now seems the most distinguished figure in this countercultural tradition; and if some part of his message rings true it is because we share his anxieties about the public life of our societies, which seems possessed of an irrational momentum all its own. States grow ever more machine-like, men are transformed into statistical choruses of voters, producers, patients, tourists or soldiers. In politics, good and evil, categories of the natural world and therefore obsolete remnants of the past, lose all absolute meaning; the sole method of politics is quantifiable success. Power is a priori innocent because it does not grow from a world in which words like guilt and innocence retain their meaning.

This could be Gandhi; it is actually Václav Havel, in his early essay "Politics and Conscience," describing the political consequences of the desacralized world—the loss of the human scale in Western democracies as well as in Communist dictatorships. Reflecting on the ideological standoffs of the Cold War, Havel was convinced that "a genuine, profound and lasting change for the better . . . can no longer result from the victory of any particular traditional conception." Instead, it would have to "derive from human existence, from the fundamental reconstitution of the position of people in the world, their relationships to themselves and each other, and to the universe." This sounds like a very tall order. But it was what Gandhi set his sights on, pitting himself against every political and social trend of the past two hundred years. Defeat was ordained. Yet there were many moments of redemptive glory in his great struggle. Emerging in the early nineteen-thirties from one of Gandhi's most brilliantly choreographed campaigns, Jawaharlal Nehru confessed, "What the future will bring I know not, but . . . our prosaic existence has developed something of epic greatness in it." Many more people since then have known this exhilaration of effecting change through individual acts of courage and empathy. It is what young Egyptians and Tunisians feel today, and their Yemeni counterparts may experience tomorrow: the ever renewable power of coöperative action, which is a truer measure of Gandhi's legacy than his many failures.

ליב אולמן, אינגמר ברגמן, תמונות מחיי הנישואין, סיפורי ילדים

ליב אולמן היא השחקנית האהובה עלי ואינגמר ברגמן הוא הבמאי האהוב עלי, לכן זה מובן מאליו שתמונות מחיי הנישואין הוא הסרט האהוב עלי. למה לא סרט תורכי כמוצא אבי, סרט יווני כמוצא אימי, סרט מצרי מהארץ בה נולדתי, או סרט עברי מהמדינה אליה היגרתי בילדותי? האם יש בכך הדחקה של המוצא, סנוביות, התנשאות, אירופוצנטריזם? בשלב זה הקורא כנראה כבר השתכנע שיש לי הרבה מגרעות, אבל צביעות היא לא אחת מהן ויעידו על כך חברי, התנשאות קל וחומר לא ויעידו על כך הסטודנטים שלי. אני דובר אמת, לא זכור לי מתי שיקרתי אי פעם, אני אפילו לא מסוגל לבלף בפוקר כי מיד רואים את זה על פני ולכן למזלי אני לא משחק משחקי קלפים. לי דווקא מאוד ברור מנין הקירבה לסקנדינבים, למשטרים שלהם, לאיכות החיים שלהם. אם ארתור מילר הוא משפחה, ליב אולמן היא האחות שמעולם לא הייתה לי, אני קורא אותה כספר פתוח, בכל סרט שלה, ובמיוחד בתמונות מחיי הנישואין. מעולם לא חוויתי את מה שהיא ובן זוגה חווים בסרט, למזלנו רותי ואני חווים חיי נישואין מאושרים קרוב לחמישים שנה, אבל אתה לא צריך לחוות משהו דומה למה שקורה בספר או בסרט בשביל לאהוב אותו. אדרבא, דווקא בגלל שהעלילה והמדינה כל כך רחוקים ממני, אני חש אמפתיה מאוד קרובה והזדהות לשחקנים, לבמאי ולעלילה, ובמיוחד לליב אולמן.

אם מחפשים בתת מודע אולי זה בגלל שכשנפטרתי מהגיהינום של בית הספר העממי ראיתי את הצגת הסיום של כיתה ח׳ של הכיתה המקבילה בבית הספר של הותיקים לשם לא התקבלתי בגלל שהייתי עולה חדש ולא מהקסטה הנכונה, וההצגה – מלכת השלג עם מוסיקה של גריג הנורווגי נראתה כל כך יפה, כל כך אמיתית, כל כך קרובה, עד שנתקבע אצלי שזה האידיאל שלי. איבסן הוא המחזאי האהוב עלי (אל דאגה גם ארתור מילר, מולייר ויהושע סובול – כולם היו בני ואחיי), גריג הוא אחד המוזקיאים האהובים עלי, ברגמן הבמאי האהוב עלי וליב אולמן האהובה מכולן. כשאני מגיע לדנמרק יש לי הרגשה שהגעתי לגן העדן, לא של דנטה, עלי אדמות. אז למה איני חי בדנמרק? קודם כל אני חי בה, כי לשכונה בה אני גר קוראים דניה, אני גר בפינת רחוב שוודיה, לא רחוק מרחוב נורווגיה ורחוב דניה. אבל עם כל האהבה שלי לסקנדינביה על כל מאפייניה, אני אוהב את עמי, את ארצי, את האקלים שלה, את האוכלוסיה – יהודים וערבים, מזרחים ואשכנזים, דתיים וחילוניים, מתנחלים ויונים. יש לי ביקורת, אני רב איתם, משלים איתם, אבל אנחנו משפחה אחת. גם הם כולם בני, אבותי או בעצם אחיי. כשסיימתי את התואר השני והיו הצעות עבודה בכל רחבי אירופה ואמריקה, העדפתי לחזור לישראל, התאהבתי בישראלית וקבעתי בה את ביתי. ובכל זאת פריז היא עבורי העיר היפה ביותר בעולם והתרבות הצרפתית הכי אהובה עלי, סקנדינביה היא המקום הטוב ביותר עלי אדמות – גן העדן

בעולם הזה, אני חש ספרדי ודרום אמריקאי – זה בוער בעצמותי וכשאני שומע את השפה זה כאילו מעולם לא עזבתי את ספרד, המזג השוויצרי הוא הכי קרוב לי בשלווה שלו, בניקיון שלו, באיכות החיים שלו, ביושר שלו, ולא אחזור כאן על כל הסופרלטיבים והקרבה שאני חש כלפי האנגלו-סקסים, הפורטוגלים, האיטלקים, ההולנדים והיוונים. אני מרגיש טוב ובן בית בכל אחת מהארצות האלה ואיניני רואה סתירה בכל מה שאני כותב כאן ובספרי. זו אולי הנוסחה להיות איש העולם הגדול, קוסמופוליטי וישראלי עד לשד עצמותי.

נחזור לליב אולמן, אני אוהב אותה לא בגלל שהיא השחקנית הכי גדולה, הכי אהובה כן אך לא הכי גדולה, מריל סטריפ ובט דיוויס עולות עליה, אך כשהן משחקות אתה מודע לכך שהן משחקות, לא בגלל שהיא הכי יפה, ג׳וליה רוברטס ופנלופה קרוז יפות ממנה, אבל היא הכי אנושית, בלי מניירות, המשחק בא לה באופן טבעי, היא בעצם לא משחקת, היא חווה את התפקיד כאילו זה קרה לה בחיים, ויש אפילו הטוענים שהיא מספרת את סיפור ההיפרדות שלה מאהובה אינגמר ברגמן. זה לא יעזור לסקנדינבים ולאירים לבקר את ישראל, להפגין נגדנו, ולהעליל עלינו עלילות אנטישמיות, אני עדיין אוהב אותם אהבת נפש, אחוש קירבה אליהם, כמו שאני חש לתיאודוראקיס ולקן לואץ׳, כמו שאני חש גם קירבה לסטודנטים הערבים שלי שהם כמו בני, לחברים שלי היונים שאני חושב ההיפך מהם אך לא מפסיק לאהוב אותם בשל כך, לסטודנטיות החרדיות שהיו לי שאולי לא לחצתי את ידן אבל הזדהיתי איתן לחלוטין וחשתי את מה שהן חוות. אני לא רק קוסמפוליט, אני גם הומניסט עד לשד עצמותי ולא מסוגל לשנוא איש. יחד עם זאת אני בוודאי לא אמא תרזה, לעולם לא אסלח לשבאב על זה ששרפו את קהיר, לטרוריסטים על ההרג ההמוני שעשו בנו (ואני גם מבין את הפלשתינאים ששונאים אותנו, מבין ולא מצדיק), לאנשי העסקים, לפוליטיקאים ופקידי הממשל חוצי הקווים המושחתים, ולטייקונים שרימו אותי ואת בעלי מניות המיעוט האחרים, שמרמים בישראל, בוול סטריט בצורה חוקית ולא אתית, וגם בצורה לא חוקית כי הם כבר מזמן איבדו את הבושה ואת הפחד.

יש הבדל תהומי בין שנאה שאין לי לבין העדר סלחנות, ובוודאי לא אהבה. אני יכול לאהוב סטודנטים ערבים גם אם קרוביהם טרוריסטים כי אין לפקוד עוון אבות על בנים, סטודנטים שהם בני טייקונים ומנהלים מושחתים וגם כאלה היו לי כי הם לא אשמים במה שהסביבה שלהם עשתה. אינני צריך להרחיק עד הודו ועד גנדי בשביל ללמוד לא לשנוא ולא להתנהג בצורה אלימה. די היה לי להתבונן באבא של רותי אשתי – דוד פופליקר שסבל סבל נוראי בשואה, שראה איך נרצחים אחותו לאה ואחיו יוסי, איך אמו מתה בדרך למחנה המוות, שעבד עבודת פרך שנים, ונשאר בכל זאת אופטימי, לא שנא איש, אהב את כולם ומרגע שנישאתי לביתו אהב גם אותי כבן. דוד מעולם לא פגע בזבוב, הוא מעולם לא חזר לרומניה שם שהה בשואה, אך הוא לא שנא אותם, לא שנא גרמנים, לא שנא ערבים, למרות שנהריה בה הוא חי ספגה אינספור קטיושות והמחבלים טבחו

באזרחים ללא רחם. איך אני חש קירבה לגיבורי הסרטים השוודים הרחוקים ממני אלפי קילמוטרים? ולמה לא? אני לא חש קירבה ליוליסס, פנלופי וטלמקוס, להומרוס, סופוקלס ואריסטופנס? לשיקספיר, סרבנטס ורסין? לבודהה, משה וישו? לאיבסן, גתה וסארטר? לורדי, בטהובן ורוול? לווילי לומן ולג'ון פרוקטור? אם אני יכול לחוש קירבה ליוצרים אמיתיים או בדיוניים שגרו במרחק עצום ממני או במרחק של מאות בשנים ממני, זה גם טבעי שאחוש קירבה לליב אולמן ולאינגמר ברגמן אחיי. כי גם הם משפחה, משפחה של אינטלקואלים בקומונה המופלאה ביותר בעולם – הקומונה של בני התרבות, הדוגלים בערכים אנושיים ואוניברסליים.

LIV ULLMANN – CHANGING – AUTOBIOGRAPHY

The best film that I have ever seen is Scenes from a Marriage, written and directed by Ingmar Bergman, where Liv Ullmann plays the immortal role of Marianne. This is the absolute film as it contains all that is necessary to make a masterpiece: first of all a story that is so realistic that the film could be also a documentary, then the protagonists are acting perfectly – you think that you are present in their lives, and most of all – Liv Ullmann is so humane, so feminine, so convincing that you fall in love with her, platonically at least. Films can be Star Wars, Superman, or The Ten Commandments, they are fine and agreeable but you are not moved, impressed, or touched. I judge films and actors/actresses not by their budget but on how they made me identify with the protagonists, love them, moved by then. That is why I love so much Scenes from a Marriage, It's a Wonderful Life, or Jean de Florette, Manon des sources, and Les sorcieres de Salem. But the stories of the three French films is quite remote, although plausible, while Scenes from a Marriage can happen to you, to your friends, in Israel, Sweden, or the US, it is universal, contemporary, it is family. And Liv Ullmann is perfect in the role of Marianne as in all the other roles that she played. It made me become more feminist than I was before, as I identified fully with her and not at all with her husband, and it was instrumental (as also It's a Wonderful Life) in making our marriage overcome all its usual problems. Cinema is cosmopolitan, I can identify with protagonists in Korean, Japanese, Chinese, Latin American, Iranian, and of course European and Israeli films, as long as the subjects treated are universal, because we are all humans, we may speak different languages and dress differently, but the problems are almost identicals, as סַדָּנָא דְאַרְעָא חַד הוּא, in Aramaic and Hebrew – People are similar in every place and in every era, social phenomenons that we think are peculiar to our country and times occur also in Sweden and India, yesterday and 2000 years ago. Scenes from a Marriage occur everwhere…

Scenes from a Marriage (Swedish: ***Scener ur ett äktenskap***) is a 1973 Swedish television series written and directed by Ingmar Bergman. The story explores the disintegration of a marriage between Marianne, a lawyer, and Johan, a professor (played respectively by Liv Ullmann and Erland Josephson) over a long period, using a restricted cast, a naturalist, hyper-realistic cinematic style, claustrophobic close-ups, and strings of rapid, articulate monologues. After major success in Sweden, the series became notorious worldwide when it was condemned for allegedly inspiring a spike in Scandinavian divorce rates, which nearly doubled in the year of its release. This plot summary is for the 281-minute[1] TV miniseries version of the work (the feature film retains the episode names as chapter titles). Each episode concludes with long, quiet, comforting shots of Fårö landscapes, as a "relief" from the up-close, tense and claustrophobic episodes. Each episode is structured around one critical scene, below, with the rest of the episode dedicated to discussion and aftereffects. Some of the episodes occur months or years apart.

1	"Innocence and Panic"

The story begins around Marianne's and Johan's 10th anniversary, when a reporter for a women's magazine interviews them. Peter and Katarina visit later for dinner, and cruelly humiliate one another.

2	"The Art of Sweeping Things Under the Rug"

Marianne tries to withdraw from a Sunday dinner with her parents but fails and realizes how difficult it is for her to let down other people's expectations. Johan flirts with another woman at work.

3	"Paula"

The couple retreat to their country house. Johan informs Marianne that he wants a separation and is leaving for Paris the next day with his lover, Paula.

4	"The Vale of Tears"

Johan is disillusioned with Paula and revisits Marianne. They discuss their current lives and Johan attempts to initiate sex, but Marianne is unwilling. He attempts to spend the night but cannot sleep and leaves.

5	"The Illiterates"

Marianne and Johan meet at his office to sign divorce papers, but Johan refuses. The two fight savagely. Johan declares that they are emotional illiterates. They sign the papers.

6	"In the Middle of the Night in a Dark House Somewhere in the World"

Marianne and Johan have married other people, but are unhappy. Having met coincidentally in a theatre some time earlier, they have begun secretly seeing each other again. On the 20th anniversary of their wedding, they decide to spend time together at their country house. Finding that too strange, they go to a friend's country house instead. There they discuss how much they have changed, with Marianne more self-conscious and Johan accepting his real abilities. When Marianne awakes panicking from a nightmare, Johan comforts her.

From Simon Hattenstone's Article in the Guardian, on 3 February 2001: Liv Ullmann wrote a haunting autobiography called Changing. The great Norwegian actress had recently parted from the great Swedish film-maker Ingmar Bergman, and she could feel middle age encroaching. She wanted to embrace it, but was drowning in her fears - was she a bad mother, had she sacrificed her daughter's well-being to her own ambition, what would happen when her breasts started to sag, when she was no longer a desirable commodity? The only constant she could see in the future was Bergman. Although they had separated, although there was no prospect of reconciliation, in one way or another she knew that she and Bergman would never be apart. "I was right - we never did leave each other," she says today. "You know, soon after we met, Ingmar told me he had a dream that we would be painfully connected." In the 60s and early 70s, Ullmann and Bergman were one of the world's most celebrated couples. She was his muse, his star, his love. He was her inspiration, her director, her love. This was the golden age of European cinema. Godard and Truffaut in France, Buñuel in Spain, Fassbinder in Germany, Antonioni in Italy, Tarkovsky in the Soviet Union and, of course, Bergman in Sweden. The golden age of cinema full stop. And Bergman was at the peak of his powers with a string of angst-soaked classics to his name - Wild Strawberries, The Virgin Spring, The Seventh Seal. Those were the days when films were taken seriously. And no one's films were more serious than Bergman's. It was cinema as psychoanalysis. His movies didn't have plots, as such, let alone special effects. Yet they were gripping. They were stripped to the essence - long, brutally cropped close-ups of characters talking and talking about love and hate, guilt and God, hope and despair. Bergman showed, more powerfully than any film-maker, how people tear each other apart in the name of

love. Somehow, he showed cinema at both its most humane and at its cruellest. And Ullmann, with her complex, ever-changing face, was his ideal actress - chaste, frigid, hungry, sensual, lumpen, elegant, tormented, beatific Ullmann. She had an extraordinary knack of showing contrary emotions at any one time. In Cries And Whispers, she orgasms through tears of anguish after her husband announces that he is leaving her; in Autumn Sonata, she plays a quiet, kindly daughter whose bitterness rages behind her selfless love.

Within seconds of meeting Ullmann, you realise why she was so pivotal to Bergman. She can't do small talk. She says that her head is so full of stuff these days that she is selective with her memories, and suddenly she's talking about how images define memory, and how smell is one of the strongest images, and how she's spent a lifetime trying to recapture the smell of childhood security. "My grandmother's neck smelled of safety. She was my best friend, and I used to sit on her lap when I was a little girl, and she'd tell me all these wonderful stories, and she always said the stones and the trees talked to us. If I fell asleep I would have this wonderful smell in her neck, and I would always search for this smell." What was the smell? "Maybe just being old, but in a good way. Being old in a safe way. Being human, being understandable." (Rather than be remembered by my books, autobiography, articles, lectures or courses, by my ethical teaching and beliefs, I'd rather be remembered by my children and grandchildren by my smell of safety, by being their best friend, when they sat on my lap when they were little, when I told them all these wonderful stories about Ulysses, Alice, Max and Moritz, Kaspion, stories that I have invented as the Jungle stories, where the wild animals talked to us. That they would remember me and Ruthy by our smell, while we were old, in a good, safe way, understandable, human...)

When she first met Bergman, she was married to a psychiatrist and already an established actress in her 20s. Bergman cast her in Persona (1966), opposite Bibi Andersson, as an actress having a breakdown, tormented into silence. Andersson, who had had an affair with Bergman, warned her against the film-maker. Bergman was a serial star-fucker, who seemed to sleep with his actresses as a matter of course. He was nearing 50, had been married 4 times and had 7 children. Ullmann and Bergman duly fell in love. She left her husband, moved in with him and they had a daughter, Linn. The most revealing film Ullmann starred in is Scenes From A Marriage, made in 1973, a few years after they split up. Both of them denied that this devastating account of a break-up was autobiographical, but it's hard to believe. Ullmann is Marianne, the repressed, diffident wife of a scientist, played by Bergman regular Erland Josephson, who leaves her for another woman. At the beginning of the film, the couple, being interviewed, are asked to describe themselves. The husband says that he is successful, clever, quite brilliant actually, moral, decent, popular, responsible, considerate and an absolute wow in bed. Marianne struggles to think of anything to say. Eventually, she manages, "I am a mother." As so often with Bergman, it is an unsparing study of the neurotic loneliness of women and the savage egotism of men. In Scenes From A Marriage, we never saw Marianne's children. It was as if they didn't exist. And, for much of Bergman's life, his children haven't. He used to say, almost boast, that he didn't know the ages of his children, that he measured the years by his movies, not by his offspring.

Ullmann and Bergman lived together for five short and long years on Faro, his remote Baltic island . They never married, and when they separated in the early 70s, Bergman kept Ullmann's dog, Pett, and Ullmann kept their daughter, Linn. It was while making Cries And Whispers with Ullmann that Bergman began an affair with Ingrid von Rosen, who later became his wife and remained so until she died in 1995. Ullmann decided to escape the frozen darkness of the Scandinavian climate and Bergman's vision. She went to Hollywood, where she was sold as the new Ingrid Bergman. And she certainly gave it a go, most notably in 40 Carats, a romantic comedy somewhere between Shirley Valentine and The Graduate. But Hollywood never really

took to her - Scandinavian melancholy was no longer considered exotic in Tinseltown, just morose. For a short time, she was entranced by the sun, the heated pools and Henry Kissinger. But she also worried. She was shy, she was made to feel stupid by Kissinger, she wondered whether she should be out on the town when she had a young daughter. Ullmann says people were so generous to her that it was only when she got home that she realised what a fiasco Hollywood had been. She achieved great success on Broadway, as Nora in Ibsen's A Doll's House, but even then the roots lay in Norway. Over the years, she has made Nora, that trapped butterfly of a housewife who finally breaks free, her own. She still feels Norway in her bones. "We are surrounded by mountains, we want to come out of it, we want to explore, we are not sophisticated, but we are more natural. We celebrate the light summers and shudder in the cold, dark winters." Where does she live now? "I don't know." She has a home in Norway, lives in America with Donald, and spent two and a half years making Faithless in Sweden. She talks about Linn, who is now 35, and her 10-year-old boy, Ullmann's grandson, with such tender pride. In Changing, she wrote that when Linn grew up she wanted to be a trapeze artist. Did she succeed? "No, she didn't. Well, she did in a way. She's a writer, she's a trapeze artist. Her writing is full of fantasy and images. Incredible." She's been thinking about Changing, and changing, and the importance of optimism. "Optimism wins out in the end. If you don't seek happiness, it is going to be a really sad life and it doesn't mean you have to be Polyanna. You know Polyanna? It doesn't mean you should smile at everything."

Then there was the night with Woody Allen and Bergman."I was doing A Doll's House a long time ago on Broadway and Woody Allen was kind of courting me, probably to get to know Ingmar . Then Ingmar came to New York to see me in A Doll's House. He stayed in a hotel with Ingrid, whom he had just married. I told him Woody Allen wanted to meet him. Ingmar wanted to meet him, and he said come to my suite and we will have dinner. Then Woody Allen came to get me and he was so excited, he was shivering and talking, talking. Anyway, Ingmar opened the door and said welcome. That's all he said. And the two of them looked at each other. Two geniuses met. We sat down at the table - and this is the honest to God truth, Ingrid was sitting there, I was sitting there, Ingmar there, and Woody Allen there - and they did not talk. They just looked at each other, almost lovingly. They never talked. They never talked. They laughed to each other but never said a word. Then it was over and they said goodbye. On the way home Woody Allen said, 'Thank you. He is an incredible man.' I couldn't believe it. Then, when I came home, Ingmar called, 'Thank you, Liv, what an incredible meeting.'" Would she ever have plastic surgery? "Never. Never did. Never will." Why not? "Because I want to see what I was meant to be, what my face is meant to be." Did she think things would work out okay when she started out? "Yes, but in a different way. I thought my mother would praise me and my men would praise me, and my daughter would praise me, and they don't necessarily praise me. But I praise myself. I'm not big in my head, and I don't feel terrible about myself, and I'm not a drunk, and I've not burnt out, and I have feelings, and I feel very young inside. I think I'm a very okay person, and that's the best thing I've done in life." Ullmann tells me of the last time she saw Bergman. Yes, of course, they fought and disagreed, but they also realised that they had reached an understanding. "We have found what real love is. It's respect, trust, admiration. It's everything except sex. But, you know, even that is there, the fondness, wanting to hug, wanting to hold hands. The last time I saw him he followed me down to my hotel in Stockholm. It was very late and I really wanted to go because I'd been sitting in his flat for a long time. And he said I'll follow you home and I said no, you don't have to. Then suddenly it was a wonderful, wonderful walk. We didn't say much. We went by a church where his father had been a preacher and it wasn't so much what he said, and it wasn't sex at all, but it was the same intimacy as sex, the way we were walking that night. And he was moved and I was moved because we hadn't been walking in the street in the dark alone for 30 years since we'd been lovers."

ז׳אן פול סארטר – ביוגרפיה מאת אנני כהן-סולל, רשמים

מעטים הסופרים שהשפיעו כל כך על תקופתם – בלזק, זולא, הוגו, טולסטוי, ג׳ורג׳ ברנרד שאו, סארטר. לכן הביוגרפיות שלהם מרתקות כי אתה לומד מהן לא רק על הסופר כי אם גם על תקופתו, ואילו תקופות מרתקות יותר מאשר המאה הטובה ביותר של הספרות העולמית – 1860-1960. אנני כהן-סולל כותבת בצורה מרתקת את הביוגרפיה של סארטר, היא מעבירה אותך כבמטה קסמים לפריז, הבירה הכי אינטלקטואלית בעולם, הטבור של התרבות העולמית, המגנט של כל גדולי הציירים, הסופרים, הפילוסופים, המוסיקאים, המחזאים. היינה גלה אליה, פיקאסו, המינגווי, אופנבאך, יונסקו ורבים רבים אחרים פעלו בה, וכמובן היוצרים הצרפתים, ובמאה העשרים – זה בראש וראשונה ז׳אן פול סארטר. כל הגיג שלו מייד הביא לכותרות, הוא היה מחזאי, סופר, פילוסוף, המציא תנועה שלמה – את האקזיסטנציאליסטים, יצר מוסר משלו, היה פעיל פוליטי, חתם על עצומות, השפיע על צרפת ועל העולם השפעה אדירה. הייתה לו רק מגרעת קטנה אחת – היית צריך להיות במצב הרוח המתאים על מנת לקרוא את היצירות שלו, LA NAUSEE, LE SURSIS, HUIS-CLOS, כי אחרת היית חוטף דיכאון כבר אחרי עשרה עמודים. ואין ספק שהוא היה סופר דגול כי דיכאון או לא - אינך יכול להפסיק לקרוא. הבחילה תופשת אותך בגרון, האימה משתלטת עליך, המחנק לא נותן לך לנשום. הנסיבות בהן קראתי את הביוגרפיה המצויינת של סארטר היו גם כן מיוחדות ומתוארות להלן בהרחבה. במסגרת הרעיונות המבריקים של האחראים על המילואים בצה״ל הגיעו למסקנה שקציני המטה צריכים לרדת לשטח ולחוש מה שהקרביים חשים בכל שנה. בעבר שלחו אותי לתעלה, ספגנו כמה הפגזות במלחמת ההתשה, חפרנו ביצורים, וכנראה שהתייאשו מאיתנו כי אחרי שבוע שיחררו אותנו. אין לי בעיה שיקחו קציני מטה ויהפכו אותם לקרביים, בתנאי שיעשו זאת בצורה מסודרת, יתנו להם את מלוא ההכשרה ויפיקו מהם תועלת. אבל אתה לא יכול לקחת קצין מטה שהיחידה שלו מחכה שנה שלמה שהוא יבוא ויתרום תרומה משמעותית בגלל הידע הרב שלו ולשלוח אותו לחפור ביצורים בתעלה כאחרון הטוראים, גם אם אתה רוצה שהוא יחווה מה זאת הפגזה ויקל מעט על העומס העצום המונח על הכתפיים של הקצינים הקרביים.

הייתי עתודאי ונזדמן לי לעשות קורס קצינים בחופש שבין השנה השלישית לגיוס שלי בנובמבר 1964. מי שלא ראה קורס קצינים של עתודאים לא ראה מחזה אבסורדי מימיו. אתה לוקח אוסף של חנונים (ויסלחו לי אלה שבאמת היו פייטרים) ומנסה לעשות מהם קצינים אם לא קרביים אז לפחות קוואזי קרביים. בשנים ההן דרש החוג לכלכלה שיעברו בחינות גמר בכל המקצועות החשובים שלמדת, כי כנראה לא הספיק להם שעברת פעם

אחת את הבחינות והיה עליך לעבור אותן בפעם השניה בסוף הלימודים לראות אם חס וחלילה שכחת משהו. כל החרשנים ישבו כל הקיץ והתכוננו לבחינות ואילו אני עשיתי מסעות ניווט בציר קולה-רנטיס, מטווחים (לא אגלה גם תחת עינויים כמה כדורים נכנסו במטרה), ולימודים צבאיים שנועדו להכשיר אותי להיות קצין. היה ברור מהתחלה כי בגלל היותי עתודאי אעבוד במקצוע בכלכלה במשרד כזה או אחר ואתרום תרומה משמעותית לצה״ל כקצין מקצועי, וכך זה גם יחסוך מאות אלפי שקלים של העסקת אזרח עובד צה״ל או קצין קבע. ניחא, שיתפתי פעולה כמיטב יכולתי כי אני בחור ממושמע והתחלתי לבעוט במוסכמות ובקונפורמיזם רק בגיל חמישים. הגיע מועד בחינות הגמר, לא פתחתי ספר לימוד כי הייתי עסוק בימים באימונים ובלילות בשמירות. ביקשתי לאפשר לי ללמוד חמישה ימים לבחינות הגמר, כולל זמני הנסיעה הארוכים מחיפה בה גרתי ועד ירושלים – מרחק של חצי יום לפחות באמצעי התחבורה של אז. המפקד שלי אמר לי שעל גופתו, כי עלינו לעבור התקפה על יעד מבוצר וכמו בפסח אם לא שרת מה נשתנה זה לא נקרא שהשתתפת בסדר. לא כל כך הבנתי את ההגיון להתקיף יעד מבוצר ואחר כך ללכת לעבוד בכלכלה לאורך כל השירות שלי, והייתי זקוק לפחות לחמישה ימים על מנת ללמוד לבחינות הגמר על מה שלמדתי במשך שלוש שנים. אי לכך אמרתי למפקד הנכבד (אני הייתי רב״ט כי עד אז עברתי רק קורס מכ״ים והוא היה רב סרן) שעם כל הכבוד לצה״ל אני לא מוכן לוותר. הוא איים שאם אקח לי את חמשת ימי ה״חופש״ לא אוכל לסיים קורס קצינים ואהיה בכל השירות שלי ממ״ק – ממלא מקום קצין, דרגה בזויה למדי לטענתו. אמרתי לו שעדיף להיות ממ״ק אקדמאי מאשר קצין בוגר תיכון ואני לא מוכן לוותר על כל שלושת השנים שלי באוניברסיטה בגלל יעד מבוצר אחד.

כשהוא נואש ממני הוא העביר אותי לטיפולו של מפקד הבסיס – מאירקה׳ פעיל. זה היה לפני שחבר לקומוניסטים, קיבל דוקטורת והיה לחבר כנסת מבריק, ובטח שלא קראנו לו מאירקה׳ אלא המפקד, ואף צוער לא חלם אפילו להתקרב אליו עד כדי כך הוא היה גבוה בהיררכיה. בספר האוטוביוגרפי שלי באנגלית אני כותב רבות על COINCIDENCE – מקריות, מזל, גורל, ההשגחה, או יד אלוהים, אבל כמובן לא סיפרתי את הסיפור הזה באותו הפרק, כי יש גבול מה אני מוכן לספר לגויים ואולי זה יפגום בכוח ההרתעה של צה״ל, למרות ההתישנות. אני גם לא רוצה שיקראו לי בוגד, הפעם מהצד היוני של המפה, ומוציא דיבה על ישראל. אם כן – רצה הגורל שמאירקה׳ פעיל היה אינטלקטואל, והוא ישר ראה מי ה״תכשיט״ הניצב מולו. אחרי שניסה עלי שיטות אינטימידציה כאלה או אחרות וראה שאני עומד לפניו כ״צוק איתן״ (זה היה לפני המבצע בעזה) הוא מייד עבר לדבר איתי בנושאים שברומו של עולם, נדמה לי שדיברתי איתו על סארטר, אם כי זה שייך לסיפור הבא, ואולי מתוך אינטואיציה תיארתי לעצמי שהוא יגלה אהדה לסופר הכי דגול של השמאל, אם כי לא היה לי מושג מה היו השקפותיו הפוליטיות. בתום השיחה הוא עשה איתי קומפרומיס – פשרה, הוא שיחרר אותי לשלושה ימים בתנאי שבבוקר הבחינה אבוא לאתר של היעד המבוצר (גם תחת

עינויים לא אגלה איפה זה היה, אבל זה היה רחוק מאוד מירושלים), אכבוש אותו ומשם אסע בטרמפים או באוטובוסים מה שבא ואגש לבחינה. וכך היה – בבוקר שטוף שמש של חודש אוקטובר התייצבתי ביעד, נתנו לי רובה או עוזי (מי זוכר), אמרו לי לרדת לתעלה ולטהר את היעד, בדרך נתקלתי בעוד כמה עתודאים שהתבלבלו במבוך התעלות ובנס לא ירינו אחד על השני, רוקנתי כמה מחסניות, כבשתי את היעד, נסעתי לירושלים ו... נכשלתי בבחינת הגמר. יש גבול עד כמה אתה יכול לא להתכונן לבחינה כל כך חשובה.

התגייסתי לצבא כממ"ק, אחרי חצי שנה הלכתי להשלמה חילית וגם על זה ניתן לכתוב פרק שלם, קיבלתי את דרגת הסג"מ, בקיץ למדתי עם חבר שהוא נשמה טובה – יהודה כהנא – שהיה במחזור אחרי ולהבדיל ממני שהייתי חרגול ובזמן שאחרים למדו כלכלה אני קראתי את שיקספיר והומרוס, למדתי ספרדית וגרמנית, פילוסופיה, שירה אנגלית, דרמה ואומנות הרנסנס באיטליה, הוא למד והיה סטודנט מצטיין מה עוד שהכלכלה באה לו בקלות ואחר כך פתח בקריירה מקצועית מזהירה. יהודה אירח אותי בביתו, בית אחד ליד ש"י עגנון, למדנו ביחד לבחינות והצלחתי סוף סוף. אחרי שנה בצבא הייתי אקדמאי וסגן ולא היה גבול לאושרי, אם כי כפסע היה שהייתי נשאר ממ"ק במשך כל השירות שלי בגלל שלא סיימתי קורס קצינים, לא הייתי מסיים את לימודי הכלכלה וכל הלימודים שלי היו הולכים לאיבוד, כי לא היה לי זמן ללמוד במשך שירותי הצבאי, ומסיפור של הצלחה הייתי הופך לסיפור של כישלון. גורלו של אדם תלוי באנשים נאורים וטובים כמאירקה' פעיל, יהודה כהנא, הברון אדמונד דה רוטשילד והנרי-קלוד דה בטיני שכולם סייעו לי.

אני חב אם כן חוב גדול למאירקה' פעיל יהי זכרו ברוך (הוא נפטר לפני כמה חודשים בשיבה טובה והוא כבר לא יוכל להכחיש את כל מה שאני כותב). אמנם החופש שהוא נתן לי לא עזר לי, אבל אם לא הוא ייתכן מאוד שלא הייתי מסיים קורס קצינים. כמה מילים עליו מהויקיפדיה כי הוא היה אחת הדמויות המרתקות ביותר שידעה ישראל: "מפקד בית הספר לקצינים, ראש מחלקת תורת הלחימה במטכ"ל ועוזר מפקד אוגדת השריון, ישראל טל, במלחמת ששת הימים. פרש מצה"ל בשנת 1971 בדרגת אלוף משנה. **תבע מאנשי הפיקוד גישה אנושית וחברית לפקודיהם.** ב-1973 ייסד פעיל את "תנועת תכלת-אדום", תנועת שמאל שדגלה בנסיגה מוחלטת משטחי יהודה, שומרון ועזה ובהקמת מדינה פלסטינית לצד מדינת ישראל. הוא נמנה עם הראשונים שקראו להקמת מדינה פלסטינית. התנועה התאחדה עם מק"י וכוחות שמאל נוספים למפלגת מוקד, שקיבלה בבחירות לכנסת השמינית (1973) רק מנדט אחד. פעיל נבחר לכנסת ובשנת תשל"ג קיבל תואר דוקטור בהיסטוריה צבאית, כללית ומזרח-תיכונית." כבר כתבתי כיצד אני חב תודה לשלמה אבינרי שלימד אותי בצורה מבריקה פילוסופיה מדינית בזמן העתיק ששינתה את השפקת עולמי, והוא היה גם יונה ידוע. כתבתי גם על ידידי יהושע סובול שאני מעריץ אותו וגם הוא יונה ידוע. מאיר פעיל היה יונה צחורה ורצה להקים

מדינה פלסטינית כבר לפני עשרות שנים. מה קורה כאן? כל האנשים שאני מעריץ הם יונים? אולי הם צודקים ואני טועה? בל נשכח שבין היונים נמצאים עוד אישים ואומנים דגולים כחווה אלברשטיין הזמרת האהובה עלי, גילה אלמגור אחת השחקניות הגדולות של ישראל, הסופרים הישראלים האהובים עלי עמוס עוז, א.ב. יהושע, מאיר שלו וסמי מיכאל, חברים טובים כיונתן אדרת, יצחק ושושה גורן, עוזי שחם, עמליה אייל, ועוד רבים רבים אחרים. אני אמנם מעריץ את אפרים קישון, נעמי שמר, ספי ריבלין, בנציון נתניהו ומשה שמיר הניצים, אבל הם הלכו לעולמם ואינם פה בשביל לסייע לי בטיעוני. נותרתי כמעט לבד במערכה, אחרון הניצים שאוהבים את צ׳כוב ואופרות..., או שמא היותי נץ מיד מסווג אותי כניאנדרטל, פרימיטיב ומנשק קמעות, ולא יעזור לי שראיתי עשרות הצגות של צ׳כוב, קראתי כמעט את כל המחזות שלו אפילו ברוסית בצורה חלקית, ואני מכיר בעל פה קטעים שלמים מאופרה בגרוש בגרמנית, ריגולטו באיטלקית, פאוסט וכרמן בצרפתית ועוד.

יסלח לי סארטר על הקפנדריה, ממילא הזכרונות וההגיגים שלי לא באים לי בצורה מסודרת, ומראש הודיתי שהם יהיו מפוזרים לאורך כל הספרים שלי בעברית ובאנגלית הכוללים קטעים אוטוביוגרפיים. כאן המקום אולי לבחון האם דעותי כל כך שונות מדעותיהם של היונים. הטיעון המרכזי של היונים הוא ״הלאה הכיבוש״, הם טוענים שהכיבוש הוא לא הומאני, בניגוד לחוק הבינלאומי, גורם לנו לשלוט על עם זר, ויוביל בסופו של דבר למדינה עם רוב ערבי אם יהיו לכולם זכויות אזרח או למדינת אפרטהייד אם לא יהיו לערבים זכויות אזרח. הם גם לא כל כך אוהבים מתנחלים בלשון המעטה. נתחיל לנתח זאת אחד אחד. קודם כל לא ברור לי מדוע היונים מתנגדים למדינה עם רוב ערבי, אם הם כל כך אוהבים וחרדים לזכויות הערבים, ואם הם לא גזענים כפי שהם מצהירים, מה זה מפריע להם שיהיה פה רוב ערבי? כל עוד שזו מדינה דמוקרטית שבה לכל אחד יש זכויות שוות, הכל טוב ויפה. או שמא גם היונים חרדים שאם יהיה רוב ערבי אנו נהפוך למדינה נוסח סוריה ולבנון? אבל האם זאת גזענות? כי הם יוצאים כנראה מתוך הנחה שהערבים לא יהיו מסוגלים לחיות בדמוקרטיה שתביא לשלטון את החמאס ותגרום למלחמת אזרחים. אבל גם הניצים של אתה בחרתנו וארץ ישראל השלמה בעד זה שהערבים יישארו במדינת ישראל הגדולה עם או בלי זכויות אזרח, אוטונומיה או כל רעיון אחר. אפילו הרצל ראה בעיני רוחו מדינה עם ערבים שלא יעזבו אותה וכולם חיים בהרמוניה. גם אני גורס שהערבים צריכים להישאר כאן, אבל במסגרת הממלכה הירדנית-פלשתינאית. לגבי החוק הבינלאומי זה רק עניין של טרמינולוגיה, כי בעולם הגדול בעשרות השנים האחרונות היו כיבושים אינספור שברובם הוכרו ובחלקם לא – אבל אף אחד לא מזדעזע מגורלם המר של תושבי כעשרים מדינות שלא מוכרות על ידי האו״ם: South Ossetia, Abkhazia, Nagorno Karabakh, Transnistria, ISIL – The Islamic State of Iraq and the Levant (Syria), Iraqi Kurdistan, Syrian Kurdistan, The National Coalition for Syrian

Revolutionary and Opposition Forces, Republika Srpska, Brcko District, Kosovo, Novorossiya Confederation, Republic of Crimea/Sevastopol, Northern Cyprus, Somaliland, Western Sahara.

אני לא מומחה לחוק הבינלאומי אבל ממשלת ישראל מביאה הרבה מאוד טיעונים תקפים המצדיקים את הכיבוש של ירושלים המזרחית, רמת הגולן, ולגבי הגדה המערבית – היא בסך הכל עברה מכיבוש ירדני לכיבוש ישראלי, שהוא לא בדיוק כיבוש, כי בכל זאת יש לנו זכויות הסטוריות על ארץ ישראל ומעולם לא היתה קיימת מדינה פלשתינאית. כך שיש לנו לפחות אותה לגיטימיות להיות בגדה כמו שהייתה לירדן ולא זכור לי שהעולם יצא מגדרו וקמו כל כך הרבה תנועות מחאה נגד הכיבוש הירדני, לא קראו להם נאצים, אם כי הם היו כובש הרבה יותר אכזרי מישראל ולא צריך לשכוח את ספטמבר השחור שבו הרגו הירדנים אלפים רבים של פלשתינאים, הרבה יותר מאשר הרגו הישראלים. למה היונים לא מחו על הכיבוש הירדני ועכשיו הם מוחים על הכיבוש הישראלי? לגבי עזה נסוגונו מכל שעל וכאות תודה הם ממטירים עלינו אלפי טילים מדי שנה שנתיים. אם יש מצור על עזה זה רק בשביל למנוע מהחמאס הצטיידות בנשק, כי אנו מעוניינים לא פחות מהם שרצועת עזה תשגשג כמו סינגפור עם קשרי יבשה, ים ואוויר לעולם הרחב, רק שלא יביאו נשק. לא צריכים להיות חילוקי דיעות עם החומה או הגדר שגם היא פרוצה לכל דכפין ועוברים דרכה אלפי מבקשי עבודה ומאות מחבלים, למרות הפגנות היונים המוקרנות בכל רחבי העולם. עד האינתיפאדה השניה לא הייתה חומה או גדר והגבולות היו פתוחים לחלוטין, אבל הפלשתינאים החדירו לישראל מאות מחבלים שטבחו בנו למעלה מאלף הרוגים ורק בשביל למנוע זאת בנינו את המחיצה/חומה/גדר. מבחינת ישראל רצוי שיהיה גבול פתוח עם הגדה, שנעסיק את כל המובטלים בגדה ובעזה, רק שהם לא ישמשו בסיס לטרור ויהיו מפורזות. וכמובן קיימת הצהרת בלפור והמנדט שעל פיהם היה ליהודים זכות על שתי הגדות לירדן, ואחרי הקמת הממלכה ההאשמית – על כל השטח ממערב לירדן. נראה לי אם כן שיש לנו טיעונים די טובים בסוגיות אלה.

מי שמתנגד לכיבוש הם הפלשתינאים שהם גם נגד הכיבוש של 1948 כי מבחינתם יש אותו דין על יפו, חיפה ונצרת כמו על ירושלים המזרחית, חברון והשטחים עליהם יושבות כל ההתנחלויות. האם היונים גם נגד הכיבוש הזה או שלפחות הם בעד ישראל בגבולות 1949 ואם כן – מה לגבי ירושלים המערבית שעד היום הכיבוש שלה לא מוכר על ידי העולם ואין לנו אף שגרירות בירושלים בירת ישראל. מי שטהרן ומתנגד לכיבוש צריך לסגת גם מירושלים המערבית, כי אי אפשר להתנגד לכיבוש של 1967 ולהסכים לכיבוש של 1949. אני אישית אין לי שום דבר נגד כיבוש שנעשה במלחמת מגן כפי שקרה ב- 1948 כשהתקיפו אותנו שבע ארצות ערביות שלא קיבלו את החלטת החלוקה של האו״ם, והכיבוש שנעשה בעוד מלחמת מגן כפי שקרה ב- 1967 כשהתקיפו אותנו סוריה, מצרים וירדן. לתוקפנות יש מחיר ומי שמנסה להשמיד אותך צריך לדעת שהוא

ישלם מחיר ויאבד חלקים ממדינתו. כך קרה בכל אירופה בעשרות מלחמות, לרבות במאה העשרים ואף אחד לא פוצה פה ומצפצף כנגד הכיבוש של פרוסיה המזרחית מגרמניה, לרבות קניגסברג הלוא היא קלינינגרד שהיא כיום בידי רוסיה, שצ׳צ׳ין עיר הולדתה הפולנית של חווה אלברשטיין הייתה קודם שטטין הגרמנית וחווה לא מוחה על כך למרות שהיא מוחה על מר גורלם של הפליטים שמתוכם צמחו גדולי הטרוריסטים. שלא לדבר על הכיבוש של תסלוניקי על ידי היוונים מהתורכים לפני כמאה שנה, כיבושים לכאן ולכאן ביוגוסלביה, כיבושים בהודו ופקיסטן. ומה בדבר סמירנה שבה נולד אבי שהייתה ברובה עיר קוסמופוליטית עד ראשית המאה העשרים עם רוב של אירופאים – ארמנים, יוונים ויהודים. לאן נעלמו כולם כולנו יודעים, אבל כיום יש פחות מאחוז אחד נוצרים ויהודים בכל תורכיה. ומה קרה לפמגוסטה בקפריסין, לאן נעלמו תושביה היוונים, מה קרה בניקוסיה שחולקה בין התורכים ליוונים כשכל עם עבר לחלק שבשליטתו?

נראה לי שעיקר קצפם של היונים יצא לאו דווקא נגד הכיבוש, למשל ברמת הגולן שהייתה כמעט ריקה, אלא על השליטה בעם זר – העם הפלשתינאי. זה כבר טיעון הרבה יותר לגיטימי שאני שותף לו לחלוטין. השליטה בעם זר היא משחיתה את הפלשתינאים ואותנו, ואני מתנגד לה לחלוטין, בהיותי לא פחות יפה נפש מאשר היונים. אחרי הנסיגות מלבנון, מסיני ומעזה והעברת רוב סמכויות השלטון לרשות הפלשתינאית מצטמצמת השליטה בעם זר אך ורק בסוגיה של מניעת מעשי טרור ושילוח טילים ומרצחים כנגד ישראל. כבר דיברנו על החומה/מחיצה, על המצור כביכול על עזה, ונשאר לנו לדבר על נקודות הביקורת בגדה שכנגדן יוצא קיצפם של מרבית היונים. הם אולי חושבים ומספרים על כך בכל העולם שאנו עושים זאת משרירות לב על מנת למרר את חייהם של תושבי הגדה. כאשר הסיבה היחידה לנקודות הביקורת ולמחסומים היא מניעת פעולות טרור. היו תקופות ארוכות שבהן לא היו כלל מחסומים ולא היה גם טרור. כמעט שום פעולה של ישראל לא מבוצעת בשרירות לב, כפשע נגד האנושות, לרבות הרג ילדים בעזה בעת השבת אש למקורות הירי שמהם נורו אלפי טילים כנגד ערי ישראל, נגד נמל התעופה בן גוריון, נגד תל אביב בה גרה בתי ויונים רבות. אין שום סיבה לחמאס לירות עלינו טילים אחרי שנסוגונו מעזה, שיקחו את כספי התרומות ובמקום לזרוע הרג אצלם ואצלנו, לבנות קילומטרים על קילומטרים של מנהרות בשביל להבריח נשק ולטבוח באזרחים יהודים, לרכוש ולייצר טילים, שיוציאו את המיליארדים על חינוך, בריאות, מקורות תעסוקה ורווחה, כך שיהפכו לסינגפור, הונג קונג, מדינות משגשגות ואתיות, אבל אז יסלקו אותם מהשלטון, כי כיום הם שולטים בצורה לא דמוקרטית, עם טרור מבית ומחוץ, כמו כל תיאוקרטיה באיראן, בעזה. הם מרוצים מאלפי הקורבנות האזרחים שמסייעם להם בתעמולת הזוועה נגד ישראל – היהודים רוצחי ילדים, כמו התעמולה הנאצית ושל האינקויזיציה הנוצרים, אבל גם כמו עלילת הדם בדמשק – בה נטען שהיהודים רוצחים ילדים בשביל הפסח. וחלק מהעולם הנאור ומהיונים שלנו מגנים את ההנתנהגות של ישראל כלפי עזה ונגד הטרור וההסתה בגדה,

ונותנים רוח גבית למשטרים האפלים ביותר בעזה ובגדה. כל מי שטוען שתי מדינות לשני עמים מצדד במדינות טרור פלשתינאיות בעזה ובגדה, דיקטטורות דתיות ומושחתות, כי יש לנו קדימון למדינה הפלשתינאית מאז הסכמי אוסלו ועד היום, ואם זה הקדימון מה יקרה כאשר נגיע למערכה השלישית? אף אחד אינו רוצה לחזור לעזה, ללבנון ולסיני, וכמובן גם לא לשכם, רמאלה וג׳נין. אם אנחנו פועלים נגדם או מקימים גדר בעזה, בגדה, בלבנון ובסיני, זה רק בשביל למנוע טרור, הברחות, מהגרי עבודה, ובוודאי שלא בשביל לשלוט בעם זר.

שיגידו לנו היונים איך ניתן להיפרד מהפלשתינאים ונשמח לעשות זאת, אבל הם תלויים בנו בחשמל, בכלכלה, בתעסוקה, וקשה מאוד להיפרד מהם. בסופו של דבר, אם מנטרלים סוגיות לא רציונליות כגון אתה בחרתנו וארץ ישראל השלמה, תפילות משסות במסגד אל אקצה והקמת בית המקדש השלישי, הקמת התנחלויות בכל שעל של הגדה, וממגרים את הטרור היהודי הקיקיוני אך הזוועתי ואת הטרור הפלשתינאי, אין למעשה הבדל גדול בין טיעוני היונים לבין טיעוני הניצים המתונים כמוני שאינם בעד שלמות הארץ אלא רק רוצים למנוע טרור, מלחמה, שליטה בעם זר ולחיות בשלום ובשכנות טובה. ואני לא מדבר על אלה שרוצים לעשות טרנספר שהם מיעוט מזערי, אם כי אחת הסיבות שאין כיום מלחמה ביוגוסלביה לשעבר, ביוון ובתורכיה, ושהסכסוך הטריטוריאלי בין הודו לפקיסטן לא גולש למלחמה רבתי, היא שבכל מדינה התכנסו מרצון או מאונס האוכלוסיות ההומוגניות – ביוון היוונים ואין שם אפילו מסגד אחד, בתורכיה התורכים ויש פחות מאחוז אחד לא מוסלמים, בהודו ההינדים אם כי עדיין יש בה מאה וחמישים מליון מוסלמים שהם קצת יותר מעשרה אחוזים מהאוכלוסיה, בפקיסטן ובבנגלדש המוסלמים, בצפון קפריסין התורכים ובשאר קפריסין היוונים. בכל המדינות הלא מוכרות על ידי האו״ם יש הומוגניות אתנית, כתוצאה מטיהור אתני או חילופי אוכלוסין מרצון או מאונס, ברפובליקה סרפסקה החולשת על מחצית ממדינת בוסניה אין כמעט אף מוסלמי ואת זה מעט מאוד אנשים יודעים, ואילו שאר מדינת בוסניה היא פדרציה של קנטונים כמעט עצמיים של קרואטים קתולים ובוסנים מוסלמים. בקרואטיה יש כיום כמעט רק קרואטים, בסרביה כמעט רק סרבים, במקדוניה מקדונים, באלבניה אלבנים, בבולגריה בולגרים, בסלובניה סלובנים, בצ׳כיה צ׳כים כי הגרמנים בסודטים הוגלו לגרמניה, בסלובקיה סלובקים, ורק במדינות המבוססות כגרמניה, צרפת ובריטניה יש מיעוטים גדולים, וגם זה עלול להביא למלחמות וטרור. אני שומע קולות של יונים האומרים שישראל לא יכולה להישאר אדישה לסבלם של הפליטים מסוריה ועליה לקלוט כמה עשרות אלפים מתוכם, כי גם אותנו היהודים לא רצו לקלוט לפני ותוך כדי מלחמת העולם השניה. הם רק שוכחים שסוריה היא מדינת אויב ומי שטובח חצי מיליון אזרחים הם בני המשפחה של הפליטים, שחלק מהפליטים שנוהרים לאירופה במיליונים נופלים למעמסה על רשויות הרווחה, אונסים ורוצחים, מעורבים בפעולות טרור גם בדור השני של הפליטים, שודדים ומשליטים

את חוקי השאריעה בקרבם תוך שאיפה שהם יהיו תקפים בכל רחבי אירופה, ושבו בנים לגבולם, מוסלמים לאנדלוס הלא היא ספרד, לפאתי וינה, לכל הבלקן ולדרום צרפת ובעזרת השם גם יתפשטו על סקנדינביה.

מי שבעד זכות השיבה מבין היונים – חלק או כל הפליטים – צריך להיות מודע שבכך יבוא הקץ על ישראל, אבל על זה כתבתי בהרחבה בעשרות עמודים באנגלית ובעברית. בסופו של דבר לא נראה לי שקיים פער גדול בין היונים לביני או בינם לבין ניצים מתונים. גם היונים הם נגד חלוקת ירושלים עם גדרות וחומות, כמו שהיה לפני 1967, בברלין בעבר ובניקוסיה בהווה. לא נראה לי שיש יונים שרוצים כיום להחזיר את רמת הגולן לאסאד, לדאע״ש, או למאן דהוא מהכוחות הלוחמים הטובחים זה בזה כבר חמש שנים עם רצח של חצי מיליון תושבים והגליה של מיליונים של פליטים, שמשום מה העולם לא מזדעזע מזה כפי שהוא מזדעזע מהפליטים הפלשתינאים, שזו אחת מהשערוריות הגדולות ביותר של המאה העשרים, איך מנציחים את הפליטים כאשר הרבה יותר פליטים יהודים עזבו את מדינות ערב ונקלטו תוך מספר שנים במדינות אליהן הם היגרו, כולל אני. נותרה הסוגיה של המתנחלים, שאני רואה בהם ברובם חלוצים שהתישבו ביוזמת הממשלה בישובים על אדמת מדינה (איזו מדינה?), והם רואים בהם סרטן בלב האומה. פה זאת בעיה של היונים שמחייבת פיתרון פסיכולוגי שיסביר איך הם רואים בפלשתינאים הטובחים בנו קורבנות ובמתנחלים שהם עצם מבשרנו שורש כל הרע בעולם. דיברתי בהרחבה על סינדרום שטוקהולם ושנקין ולא ארחיב שוב את הדיבור על כך. בפיתרון שאני נותן בספרים שלי יוכלו כל המתנחלים להישאר במקומות בהם הם התנחלו, הפלשתינאים ישארו במקומות מושבם, ישראל וירדן-פלשתין ישלטו שליטה בטחונית משותפת בגדה וכל מדינה תשלוט שליטה אזרחית על אוכלוסיתה, שתי המדינות יתקבלו לאיחוד האירופי ויקבלו מענקים של עשרות מיליארדים מארצות הברית, ממדינות ערב העשירות ומדינות אירופה הנאורות לפיתרון בעית הפליטים מזרחית לירדן, לפיתרון בעיות העוני בעזה ובגדה, ולפרויקטים משותפים ישראלים/פלשתינאים/ירדנים.

ונחזור לסארטר, שוב זרם התודעה העביר אותי למחוזות רחוקים וליעדים מבוצרים. איך הוא מתקשר לכל זה? בראשית שנות התשעים של המאה שעברה, כשגילי נשק לגיל החמישים בא לצה״ל עוד רעיון מבריק לקחת קציני מטה ולשלוח אותם לשמור על בסיסים ואתרים כשומרים פשוטים. אז כבר הייתי רב סרן. שלחו אותי לדרום הרחוק נתנו לי נשק ואמרו לי לשמור על השער, רב סרן ש.ג., צריך להיות גאון בשביל להמציא את זה! לא רק זאת – הייתה באותן שנים אבטלה מאוד גדולה, אני הרווחתי שכר עתק וכמילואימניק הביטוח הלאומי פיצה אותי על שכרי בחודש המילואים. השכר שלי היה פי כמה וכמה מהשכר שניתן היה לשלם ליוצא יחידה קרבית שהיה בא לשמור על השער עם ההכשרה המתאימה, היה מודה לצה״ל על השכר שהיה מקבל, צה״ל היה חוסך את ההפרש, והכי חשוב – אם חס וחלילה היה קורה משהו המחבלים היו מחסלים אותי בגלל חוסר

ההכשרה שלי, פורצים לבסיס ועושים שמות. ואיך בכל זאת זה מתקשר לסארטר? לקחתי אתי למילואים את הביוגרפיה של סארטר ובימים הארוכים בין שמירה לשמירה קראתי את כולה. שברתי קרוב לודאי את שיא גינס בהיותי הש.ג. עם הדרגה הכי גבוהה ושקרא בעיתות הפנאי שלו את סארטר ואת הביוגרפיה שלו. ואיזו קלטת הייתה לי לנסיעות הארוכות מהדרום לחיפה וחזרה? הקלטת של חווה אלברשטין עם השירים ה"שמאלנים" המצויינים שלה – חד גדיא ולונדון. כי מה יותר מתאים ללוות את קריאת הביוגרפיה של השמאלן הכי ידוע של המאה העשרים סארטר אם לא הקלטת של חווה אלברשטין? כי אני להבדיל מאי אלו אומנים יונים שלא מופיעים בשטחים הכבושים כביכול, לא נמנע מלשמוע את שירי חווה אלברשטין, לראות את סרטי קן לואץ' ואת הסרטים של בתו של עמוס אילון, ולשמוע מוסיקה של תיאודורקיס. כי אני אוהב את כולם (פרט אולי למל גיבסון ולפעילי BDS). יש לי מקום בלב גם ליונים וגם למתנחלים, גם לחרדים וגם לחילונים, למזרחים ולאשכנזים (יש לי ברירה? אהבת חיי היא אשכנזיה וילדי ונכדי הם תערובת מופלאה של עשרה מוצאים), ליהודים ולערבים המתונים שלא משתפים פעולה עם הטרור. למותר לציין שכדרכי בקודש, התלוננתי על האבסורד, הודעתי למי שהיה צריך שלא אהיה מוכן עוד פעם לשתף פעולה ואפרסם זאת. החזירו אותי ליחידה שחיכתה לי בכיליון עינים כל השנה על מנת שאעשה כמה פרויקטים חשובים ובא לציון גואל.

JEAN-PAUL SARTRE – BIOGRAPHY BY ANNIE COHEN-SOLAL

Sartre is one of my favorite authors, I enjoyed reading most of his novels, even several times, most of his plays, which I have also seen on stage, and of course his excellent biography by Annie Cohen-Solal. I even remember when I read it (not only Proust has memories). When I was almost fifty the Israeli Army decided that the non-combatant/pencil-pusher officers should serve in reserve in combatant missions, but as it was quite dangerous to give us combat weapons I was sent to be a GG – Gate Guard (not Gordon Gekko from Wall Street…). My unit was eager to receive me for a month reserve service as I did some quite good staff, but they were compelled to agree, in the name of an equal burden for all the officers – pencil-pushers and combatants. By then I was already a Major and earned a very high salary (which has to be paid by the army for the month reserve), and so I guarded every night at the Gate of "somewhere in the desert" with an old rifle, and they explained to me what to do exactly if terrorists would attack the Gate. I was paid my salary that was ten times more than the salary of a citizen guard (there was a lot of unemployment in those days) with a combatant experience who would have fulfilled the mission much better than me. But an order is an order and I guarded at the gate for a whole month at nights and in the days I read the biography of Jean-Paul Sartre and heard the latest songs in the "London" album by Hava Alberstein my favorite singer until I knew them by heart. Well, probably there are not many Majors who guard gates (and read Sartre's biography), so I was quite "annoyed", as I don't want to use harsher words. But as I always try to find ways to improve "illogical, although very socialistic" situations, I sent a letter to a very high ranking xxx explaining to him the absurdity of the situation and suggested two possibilities – either give me a training of several months to make me a competent combat officer/Major or let me go back to my former unit that was craving for my service during the whole year. I said that I intend to complaint on the waste of the Defense budgets, paying ten times more for the same job,

reassured them that it has nothing to do with an offence that a Major does the job of a corporal, that I understand their egalitarian logic, but I find it completely absurd that I would guard a gate when if something happens I would not have the training to cope with the situation and a tragedy might occur not only for me but for all those whom I am about to guard. As expected, I was not called anymore to this mission and my unit was delighted, my wife and children were delighted, my civilian tasks were delighted, and the budget of the Ministry of Defense increased much.

Sartre had a very hectic life, he was perceived as the ultimate intellectual, free thinker, had an open relation with Simone de Beauvoir, and wrote brilliant works, so modern, so humane, so depressing… I read Sartre only when I was in a very good mood, otherwise it would have been dangerous to my peace of mind to read such pessimistic novels and plays. His works are so captivating that you truly feel that you are Garcin or Ines in Huis Clos, and by the way the first performance of this play was in May 1944, a few weeks before D Day (and the day I was born) and a few months before Paris was liberated, but the mood of the French people under Nazi occupation fitted exactly the anxiety of the play. What a huge difference between the hell that Sartre describes in Huis Clos and the hell of Shaw in Man and Superman! And this despair is nothing in comparison to the despair in Le Sursis written in a stream of consciousness style. When a reader likes an author it is in many cases because he identifies with him. I identified fully with Hugo and Zola but identified only partly with the existensialist way of thinking preconized by Sartre and certainly not by Sartre's way of life. I often refer that authors whom I admire are family – Hugo, Zola, Arthur Miller, Marcel Pagnol, Sinclair Lewis, Remarque, Vargas Llosa, Ibsen, Cervantes, Moliere, Sophocles, Homer, Tolstoy, Lawrence, Shaw, Sobol, Tammuz, but certainly not – Sartre, Kafka, Pirandello, Strindberg, Garcia Marques, Thomas Mann, Brecht, Ionesco, Williams, Mahfouz, Dostoyevsky, Wilde, Racine, Shakespeare, Agnon... I like all of them but still I feel very close to the first ones and very distant to the others.

Existentialism is a term applied to the work of certain late 19th- and 20th-century European philosophers who, despite profound doctrinal differences, shared the belief that philosophical thinking begins with the human subject—not merely the thinking subject, but the acting, feeling, living human individual. While the supreme value of existentialist thought is commonly acknowledged to be freedom, its primary virtue is authenticity. In the view of the existentialist, the individual's starting point is characterized by what has been called "the existential attitude", or a sense of disorientation and confusion in the face of an apparently meaningless or absurd world. Many existentialists have also regarded traditional systematic or academic philosophies, in both style and content, as too abstract and remote from concrete human experience. Søren Kierkegaard is generally considered to have been the first existentialist philosopher, though he did not use the term existentialism. He proposed that each individual—not society or religion—is solely responsible for giving meaning to life and living it passionately and sincerely ("authentically"). Existentialism became popular in the years following World War II, and strongly influenced many disciplines besides philosophy, including theology, drama, art, literature, and psychology. The notion of the Absurd contains the idea that there is no meaning in the world beyond what meaning we give it. This meaninglessness also encompasses the amorality or "unfairness" of the world. This contrasts with the notion that "bad things don't happen to good people"; to the world, metaphorically speaking, there is no such thing as a good person or a bad person; what happens happens, and it may just as well happen to a "good" person as to a "bad" person. Because of the world's absurdity, at any point in time, anything can happen to anyone, and a tragic event could plummet someone into direct confrontation with the Absurd. The notion of the Absurd has been prominent in literature throughout history. Many of the literary works of Søren Kierkegaard, Samuel Beckett, Franz Kafka, Fyodor Dostoyevsky,

Eugène Ionesco, Luigi Pirandello, Jean-Paul Sartre, Joseph Heller and Albert Camus contain descriptions of people who encounter the absurdity of the world.

Existentialists oppose definitions of human beings as primarily rational, and, therefore, oppose positivism and rationalism. Existentialism asserts that people actually make decisions based on subjective meaning rather than pure rationality. The rejection of reason as the source of meaning is a common theme of existentialist thought, as is the focus on the feelings of anxiety and dread that we feel in the face of our own radical freedom and our awareness of death. Kierkegaard advocated rationality as means to interact with the objective world (e.g. in the natural sciences), but when it comes to existential problems, reason is insufficient: "Human reason has boundaries". Like Kierkegaard, Sartre saw problems with rationality, calling it a form of "bad faith", an attempt by the self to impose structure on a world of phenomena—"the Other"—that is fundamentally irrational and random. According to Sartre, rationality and other forms of bad faith hinder people from finding meaning in freedom. To try to suppress their feelings of anxiety and dread, people confine themselves within everyday experience, Sartre asserts, thereby relinquishing their freedom and acquiescing to being possessed in one form or another by "the Look" of "the Other" (i.e. possessed by another person—or at least one's idea of that other person). I admire works by Beckett, Kafka, Dostoyevsky, Ionesco, Pirandello, Sartre, Camus. I admit that in our lives there is a lot of absurdity, but I strongly oppose being governed by feelings of anxiety and dread, and I am really indifferent to the awareness of death. I think that freedom is the most important quality of humans, but think that our lives are a combination of rational and irrational considerations and events, and I view life as primarily positive and rational, rather than subjective. If I would have been irrational I would not write this book and spend my time reading easy best sellers and have fun, but as I imagine that my book would make an impact (I assume it although I might be completely wrong) I write it because I am rational and ultimately I want that my readers would be rational too and draw the right conclusions from my book. This is a decision based on objective meaning rather than subjective. I strongly oppose also Sartre's way of life having an open relationship with his companion Simone de Beauvoir. It may be fun to have an open relationship, more exhilerating, even more rewarding, but what about the tremendous merits of marriage: fidelity, children, grandchildren, peace of mind, security, love, kindness, sacrifice, building a family based on care, social and financial considerations, long-term companionship (Sartre claimed that he was the best companion of de Beauvoir but I beg to differ as it is impossible to have such relations without jealousy and spite).

5/1987 - Roger Kimball - A review of Annie Cohen-Solal's Sartre biography:

Jean-Paul Sartre was born to a solidly bourgeois family in Thiviers, France, in June 1905, a little over a year after his parents were married. His father, Jean-Baptiste, was an officer in the French navy and had been educated at the École Polytechnique; his mother, Anne-Marie Schweitzer (cousin of the great doctor and humanitarian, Albert), came from an old and well-to-do Alsatian family. Jean-Baptiste died in 1906, when Jean-Paul was fifteen months old, and Anne-Marie soon took her infant son to live with her father Charles Schweitzer, whom Sartre evokes in largely affectionate terms in *The Words*, the much-admired autobiography of his early years. Though Sartre claims to have “loathed” his childhood, he remembers his time in the Schweitzer household as years of coddled freedom and happiness when he was the clever center of everyone’s world.

The center was displaced in 1917 when his mother married Joseph Mancy, a former schoolmate of the unfortunate Jean-Baptiste, and moved with him to La Rochelle. Sartre remembers his stepfather—when he bothers to recall him at all—with a mixture of contempt and

bitterness; not that Mancy was cruel or worthy of contempt, but he had committed the unpardonable sins of disrupting Sartre's world and dividing his mother's attentions.

From the beginning, Sartre enjoyed the privileged education of his class. Early on, his grandfather Schweitzer encouraged his curiosity and interest in reading. Sartre was precocious, adept at music, acting, and languages, though indifferent at best in mathematics. At the prestigious École Normale Supérieure, he studied philosophy, taking first place in his *agrégation* in 1929. (A fellow philosophy student he met that year, Simone de Beauvoir, took a close second.) But, as Annie Cohen-Solal shows in her newly translated biography,[1] if Sartre was a brilliant student, he was hardly a model one. She remarks that at school Sartre was the "fearsome instigator of all the revues, all the jokes, all the scandals"—"scandals," it seems, that were hardly confined to the harmless expression of youthful high spirits. Once, for example, Sartre took it upon himself to send a letter to the police accusing a fellow student of having murdered a woman, the wife of a diplomat, whose body had recently been found; another of his "pranks" resulted in the principal of the school resigning. As Miss Cohen-Solal notes, "this image of a provoking, disrespectful, subversive Sartre recurs again and again, like a leitmotif, throughout his life."

Indeed, reading *Sartre*, one gathers that coming to terms with the philosopher turned out to be far more difficult than Miss Cohen-Solal had reckoned. The book opens at an auction in Paris in 1984 when several manuscripts by Sartre were up for sale. Miss Cohen-Solal confesses her displeasure at the spectacle, noting that "it's not pleasant to see our most cherished symbolic values brutally priced, exhibited, sold, and bundled off by anonymous gentlemen in gray suits." But as the biography unfolds, the author of those "most cherished symbolic values" emerges as a deeply troubling—not to say downright distasteful—character.

Having already written a well-received biography of Sartre's friend, the French Communist writer Paul Nizan, Miss Cohen-Solal would seem to be well placed for the task of telling the story of Sartre's life. She is thoroughly steeped in the ethos of post-World-War-II French intellectual culture— Sartre's culture—and anyone interested in the characters and passions that determined Sartre's life and times will consult her book with profit. She candidly recounts the highlights of Sartre's long career, outlining the circumstances and reception of his chief works and pausing to detail the various intrigues and political battles that absorbed so large a part of his life.

Considered as an intellectual biography, however, *Sartre* has its share of weaknesses. For one thing, it provides scant discussion of Sartre's explicitly philosophical work. Miss Cohen-Solal is surely right that *Being and Nothingness* is "a key to Sartre's entire life and works," but her biography does little to illuminate the main themes of that central text. Then, too, Miss Cohen-Solal's narrative gifts are not large. Her book displays a formidable amount of research and an intimate acquaintance with Sartre's oeuvre, especially his literary and political writings and his correspondence, but she has not succeeded in weaving this wealth of material into a coherent narrative. What we get is a series of more or less imperfectly related episodes, not a continuous story, and this makes it sometimes difficult to follow the chronology and changing *dramatis personae* of Sartre's life.

Miss Cohen-Solal also has a penchant for overwriting of the puffy, book-blurb variety, which tends to compromise one's faith in her critical judgment. About *The Words*, for example, which won Sartre the Nobel Prize in 1964, she proclaims that "it is a powerful, seductive book that seizes the reader with contrasting strategies, excites him, ravishes him, and then, finally, abandons him, traumatized, defenseless, in a state of shock." Well, *The Words* is certainly a good book; some consider it Sartre's single most accomplished work. But really: "ravishes," "abandons," "traumatized," "shock"! Is a litany fit for the fate of the Sabine women appropriate to describe Sartre's often rather lugubrious story of his first twelve years?

Furthermore, *Sartre* is marred by some unfortunate ideological tics. Miss Cohen-Solal can be quite critical of Sartre's political and personal follies, but throughout the book she indulges in what one might call reflex feminism and a species of anti-bourgeois animus akin to Sartre's own sentiments about the class that spawned him. Describing some remarks made at Jean-Baptiste and Anne-Marie's traditional wedding ceremony, for example, she pauses to assure us that "at a time when the division of roles between man and woman—his, the mind; hers, the heart—was still quite rigid, this speech did not shock the audience." And commenting on Sartre's teaching abilities, she notes that "thanks to him, his students acquired keen critical minds, a strong sense of responsibility, clear perceptions of class struggle and of racism, and an acceptance of otherness; they had demystified madness and other taboos, as well as marriage, private property, and the other symbols of bourgeois life. In short, they had truly confronted otherness to the detriment of all fictitious hierarchies, all useless conventions."

Given such clichés, which recur throughout the book, one is not surprised that Miss Cohen-Solal should wax ecstatic over Sartre and Simone de Beauvoir's famous "open" relationship. "For several generations, this couple would become a model to emulate, a dream of lasting complicity, an extraordinary success since, apparently, it managed to reconcile the unreconcilable: the two partners remained free, equal, and honest with each other." One has to wonder, though, how happy—and, indeed, how honest—that relationship really was. Yes, Sartre told Beauvoir right off that his credo was "travel, polygamy, transparency." But what does "transparency" mean here? Is it more than an excuse for self-indulgence, a form of selfishness masquerading as ruthless honesty? And was Beauvoir pleased with her consort's "open unlimited harem"? Did she savor his letters graphically describing his sex life with other women? Was she really as free from jealousy and the bourgeois vice of "possessiveness" as she sometimes liked to pretend? Several passages in this book suggest otherwise.

But there is no doubt Miss Cohen-Solal regards Simone de Beauvoir as an ideal woman. In fact, in many ways, the real hero of these pages is not Jean-Paul Sartre but Simone de Beauvoir. Describing her as Sartre's "convinced yet autonomous disciple, a feminist" ("autonomous" and "feminist," especially when they occur together, are Miss Cohen-Solal's highest words of praise), she is at pains to portray Beauvoir as the patient mistress of every situation, generous but uncompromising, a stabilizing influence on her erratic and self-destructive partner.

Nor is there any doubt that Sartre needed such a steadying hand. *Sartre* is full of descriptions of its subject's excesses. In one typical passage, Miss Cohen-Solal tells us that

Sartre's life had been more or less equally divided between, on the one hand, intense socializing—trips, rich meals, heavy drinking, drugs, and tobacco—and, on the other, the monastic austerity of a rigid work schedule. Work till noon at Rue Bonaparte. Twelve-thirty: one hour of appointments, scheduled by his secretary. One-thirty: back at Rue Bonaparte, with Beauvoir, Michelle, or some other woman .... Two hours over a heavy meal, washed down with a quart of red wine. Punctually, at three-thirty, he would stop in mid-sentence, push away the table, get up, and run back to his desk at Rue Bonaparte .... When he felt really sick, and the doctor prescribed rest, he would opt for a compromise: less tobacco and fewer drugs for a week .... His diet, over a period of twenty-four hours included two packs of cigarettes and several pipes stuffed with black tobacco, more than a quart of alcohol—wine, beer, vodka, whisky, and so on—two hundred milligrams of amphetamines, fifteen grams of aspirin, several grams of barbiturates, plus coffee, tea, rich meals.

Such a routine is of course a prescription for disaster, and one is surprised only that it wasn't until 1954 that Sartre suffered his first collapse, the result of acute arterial hypertension. A few years later, he reportedly almost killed himself by taking ever-increasing doses of the then-fashionable stimulant corydrane to help him finish the *Critique of Dialectical Reason*. And by the time that Sartre died in 1980, at the age of seventy-five, he had already been leading something of a posthumous existence for several years. Since childhood, writing had been

Sartre's obsession, his raison d'être, his life. Yet after 1973 he was almost totally blind and could neither read nor write. In short order, a series of strokes and a battery of other ailments reduced him to the pathetic, devastated creature that Simone de Beauvoir describes in such excruciating detail in *Adieux: A Farewell to Sartre*, her memoir of the philosopher's last years.

In the spate of memoirs, interviews, and recollections about Sartre that have appeared since his death—of which Beauvoir's *Adieux* is only the best known—Sartre's friends are at pains to proclaim his generosity and kindness. There is no doubt that he could be both kind and generous, especially to the female members of what Miss Cohen-Solal calls his "family." But he was also capable of what can only be called wanton viciousness. As extraordinary as Sartre's circle of friends and acquaintances was, even more extraordinary is the catalogue of people with whom he quarreled and broke. From Raymond Aron and Alberto Giacometti to Maurice Merleau-Ponty and Albert Camus, Sartre seems to have delighted in the drama of breaking friendships. Perhaps the most notorious rift came in 1952 when Sartre ran an exceedingly hostile review of Camus's *The Rebel* in *Les Temps modernes*. Camus, understandably upset by the review, wrote his old friend a chilly letter that opened with the formal salutation: "Monsieur le Directeur." Instead of responding to Camus privately, Sartre published an open letter in the magazine, a letter that Miss Cohen-Solal is surely correct in describing as one of the "most cruel and violent texts he had ever written." "My dear Camus," Sartre began, "our friendship was not easy, but I will miss it. If you end it today, that doubtless means it had to end."

Your combination of dreary conceit and vulnerability always discouraged people from telling you unvarnished truths .... Tell me, Camus, for what mysterious reasons may your works not be discussed without taking away humanity's reasons for living?. . . How serious you are, and yet, to use one of your old words, how frivolous! And suppose you are wrong? Suppose your book simply attested to your ignorance of philosophy? Suppose it consisted of hastily assembled and secondhand knowledge? ... Are you so afraid of being challenged? . . . But 1 don't dare advise you to consult *Being and Nothingness*. Reading it would seem needlessly arduous to yon: you detest the difficulties of thought.

None of this, however, prevented Sartre from penning a fulsome eulogy when Camus died in 1960: apparently, his friends remained enemies only so long as they were capable of being rivals.

From an early age, Sartre was convinced he would become a great writer, enjoying a "great writer's life, as it appears from books." And "as for the content of that life," Sartre wrote in his notebook in 1939,

it can be easily imagined: there were solitude and despair, passions, great undertakings, a long period of painful obscurity (though I slyly shortened it in my dreams, in order not to be too old when it ended), and then glory,with its retinue of admiration and love .... In a word, I'd have liked to be sure of becoming a great man later on, so as to be able to live my youth as a great man's youth .... [T]hough I couldn't be sure, I behaved as if I must become one—and was extremely conscious of being the young Sartre, in the same way that people speak of the young Berlioz or the young Goethe.

Yet despite his conviction of potential greatness, Sartre's success was not immediate. The early Thirties proved to be a fallow and frustrating period. Sartre's ambition was boundless, but his life was very definitely bounded; except for a year spent in Berlin in 1933 to study the philosophy of Edmund Husserl, he was confined to teaching in the provinces and to suffering the rejection of his literary efforts.

His literary career began to blossom only in 1938 when *Nausea*—which many consider his best and most original novel—and *The Wall* were published by the *Nouvelle Revue Française*. As Miss Cohen-Solal informs us, it was Sartre's publisher, the legendary Gaston Gallimard, who came up with the title *Nausea*. The book was published to great critical acclaim, and had an extraordinary influence, helping to inaugurate that dour literary-philosophical amalgam that

came to be called “existentialism.” The title “Nausea” is perfect, of course, for no other word sums up so graphically the hero Roquentin’s generalized disgust at existence; and one cannot help wondering if the book’s-—and Sartre’s—career would have been different had he published it under any of the titles he adopted when working on the manuscript: *Factum on Contingency*, *Essay: On the Loneliness of the Mind*, *Melancholia*, or finally—when asked for a more descriptive title—*The Extraordinary Adventures of Antoine Roquentin*. Somehow, none has the makings of a literary vogue.

Of course, Sartre’s budding career was upset in September, 1939, when Germany invaded Poland. Sartre was mobilized and served as an army meteorologist in a succession of small towns near Strasbourg. His duties were far from arduous, however, and Sartre found that he had more time than ever for reading and writing.[2] His relative tranquility was interrupted briefly when the Germans overran the fabled Maginot Line in May, 1940. Sartre was captured in June as his company retreated in the face of the German onslaught and was a prisoner of war until the following spring. Miss Cohen-Solal titles her chapter dealing with Sartre’s experience as a prisoner of war “A Lofty Captivity,” and one needn’t read far into the chapter to discover why. Sartre apparently spent most of his time reading and talking about philosophy—he first encountered Heidegger’s major work, *Being and Time*, in prison camp, for example—and even began writing plays. No doubt there were austerities and humiliations to be borne in Stalag XII D. But Sartre seems to have regarded the very extremity of the situation as an inducement to authenticity and the exercise of freedom. Typical is his later comment that “in the Stalag I rediscovered a form of collective life I had not experienced since the École Normale—in other words, I was happy.” Indeed, Sartre’s whole reaction to his months as a prisoner says a great deal about his notions of freedom, authenticity, and the merits of the “collective life” he dreamed of. About the latter, for example, he enthusiastically touts the lack of doors on the toilets because in the face of such a lack of privacy “the notion of an elite disappears.”

Nevertheless, one cannot forbear noting that Sartre’s “happiness” at the “collective life” in prison camp did not prevent him from feigning illness in order to get into the infirmary among the privileged, from lying about his occupation to get moved to the artists’ barracks, or from escaping from the camp with false papers at the first opportunity in March, 1941. Yet it is part of the Sartrean hauteur that we should find him explaining to Beauvoir years later that he “did not really want to” leave the camp but felt he had to “just to prove a point.”

What are we to make of such comments? What do they tell us about Sartre’s character, about his understanding of freedom, of “collective life”? Miss Cohen-Solal suggests Sartre remembers his war experiences “with the tenderness of the fetishist.” Perhaps so. Certainly, his recollections say something about the depth of his anti-bourgeois sentiments. And it is perfectly in keeping with his posture as the Disaffected Writer that when he returns to Paris he should write, disappointedly, that he had “rejoined bourgeois society, where I would have to learn to live once again ‘at a respectful distance.’ This sudden agoraphobia betrayed my vague feeling of regret for the collective life from which I had been forever severed.” How much more attractive were those toilets without doors! Eventually, Sartre was able to transform his “vague feeling of regret” into open nostalgia, writing after the Liberation that “We were never as free as under the German Occupation” because the very fact of oppression made every “just thought” a “real conquest.”

There is something not only bizarre but almost obscene about Sartre’s haughty descriptions of his happy days as a prisoner of war. Yet they effectively epitomize his extreme view of freedom and authenticity as a kind of campaign by the individual against the strictures of society. As Iris Murdoch put it in her early, exceptionally lucid, book on the philosopher, for Sartre “the simple virtues of human intercourse become forms of insincerity. Only reflection and freedom are desired as ends and yet these turn out to be without content.”

Despite—or perhaps because of—the disruption of the war, the early Forties were among Sartre's most productive years, in quality if not quantity. He published *Being and Nothingness* and *The Flies* in 1943, *No Exit* in 1944, started *Les Temps modemes* in 1945, delivered his famous lecture "Existentialism is a Humanism" in 1946, and on and on. It was at this time that Sartre emerged as a world figure, becoming by the late Forties the prolific bellwether of intellectual fashion. The Forties also marked the beginning of Sartre's emergence as a radical political spokesman. As Miss Cohen-Solal observes, Sartre's political activity in the late Forties "shows us a Sartre and company intoxicated like all revolutionary leaders who read, in the increasing number of their supporters, the nearly sacred sanction of reality." Raymond Aron generously characterized Sartre's politics as a species of "revolutionary romanticism." But Sartre's hardened political confrères put it more bluntly when they speak of his "prattle." As one fellow radical remarked, "despite his lucidity, [Sartre] lived in a world that was totally isolated from reality.... He was very much involved in the play and movement of ideas, but not so much in events .... No, he was never terribly interested in the world."

Sartre is often described as a Communist. In fact, though, his politics were anything but systematic or coherent. Despite the friendly visits to Mao, to Khrushchev, to Castro, to Tito, to Ché Guevara, despite his declaration after returning from Russia in 1954 that "there is a total freedom of criticism in the USSR," despite his endless pamphleteering and proselytizing for Communist causes, Sartre was motivated primarily not by a commitment to the Party but by what Beauvoir proudly described as "anti-bourgeois anarchism." As Sartre himself assured his readers in the Fifties, "I swore to the bourgeoisie a hatred that would die only with me." Indeed, as Leszek Kolakowski observes in *Main Currents of Marxism*, Sartre oscillated
between identification with the Communists and violent hostility towards them .... At every stage, however, he endeavored to preserve his own reputation as a "Leftist," and even to represent himself and his philosophy as the embodiment of "Leftism" *par excellence*. Consequently, even when attacking the Communists and reviled by them he made a point of directing far more vehement attacks against the forces of reaction, the bourgeoisie, or the United States Government.... His whole political activity was vitiated by fear of being in the typical situation of an intellectual condemning events that he has no power to influence; in short, his was that of a politician *manqué,* cherishing unfulfilled ambitions to be on the "inside."

By the Sixties, being "inside" politically meant proclaiming solidarity with the Third World, and it was then that Sartre became widely identified with "Third World" causes from Mao's China to Latin America. But here, too, it is important to recognize that his commitment to the causes he championed was largely a matter of posturing and rhetoric. He had no trouble writing a glowing preface for Frantz Fanon's *The Wretched of the Earth*, a book that the historian Paul Johnson has called "the most influential of all terrorist handbooks," or blithely declaring "I believe in illegality" in *La Cause de peuple*, a self-described "revolutionary, proletarian, communist paper." In 1973, he even admitted his deep interest in the Baader-Meinhof Group: "a real revolutionary group," he exclaimed, though one that had "started a little too soon." But what did all Sartre's sympathy for the dispossessed amount to? As the French writer Pascal Bruckner observes in *The Tears of the White Man*, his brilliant study of Western attitudes toward the Third World, some of Sartre's political activism—most notably, his opposition to the French government during the Algerian conflict—demanded real courage; but for the most part, Sartre's "solidarity" with the Third World was hardly more than an impotent, and self-congratulatory, moralism. "Sartre's attitude toward the Third World was a strange mixture of masochism and indifference," Bruckner writes.

Sartre declared that the West was rotten, but after this beginning, was concerned only with the West. He made peace with his conscience after paying a little tithe of guilt.... He wasted a great part of his talent in the esthetics of violence and Stalinism, and with regard to the Third World, ended up showing himself to be not only dogmatic, but inconsequential. The hard-liner was in reality a deserter. Let us remember that he came close to justification of the massacre of Israeli athletes by members of the PLO in 1972. He gave way before revolutionary regimes, just as he gave way to the Maoists, giving his name to ideas and actions that went against his innermost convictions. But, deep down, he did not take them seriously. This follower of the Third World did not accept it unless it fulfilled the familiar role of the victim from whom he had nothing to learn. This preacher of universal involvement, this maniacal devotee of petitions, had no real affection for anyone but members of his own tribe.

The real key to Sartre's character—the key that Miss Cohen-Solal occasionally glimpses but fails to make adequate use of—is his intellectualizing aestheticism, his tendency to dissolve reality in a play of abstract philosophical or political categories. It is in this sense, for example, that we must understand his admission that he tended to regard words as "the quintessence of things." "The truth is," Sartre wrote in a revealing passage from *The War Diaries*, "I treat my feelings as ideas: with an idea, one pushes it till it cracks—or finally becomes 'what it really was.'" And in fact, Sartre could be quite ruthless about exposing his own failings and selfish motives. But there is pretense even here, for as he noted in *The Words*, "I am always ready to criticize myself, provided I'm not forced to." The *game* of self-examination—for it was never more than a game—is merely part of the cynical, anti-bourgeois charade. Again, *The Words* offers sterling examples of the procedure:

At the age of thirty, I executed the masterstroke of writing in *Nausea*—quite sincerely, believe me—about the bitter unjustified existence of my fellowmen and exonerating my own. I *was* Roquentin; I used him to show, without complacency, the texture of my life .... Later, I gaily demonstrated that man is impossible; I was impossible myself and differed from the others only by the mandate to give expression to that impossibility, which was thereby transfigured and became my most personal possibility, the object of my mission, the springboard of my glory. I was a prisoner of that obvious contradiction, but I did not see it, I saw the world through it. Fake to the marrow of my bones and hoodwinked, I joyfully wrote about our unhappy state. Dogmatic though I was, I doubted everything except that I was the elect of doubt. I built with one hand what I destroyed with the other, and I regarded anxiety as the guarantee of my security; I was happy.

As Miss Cohen-Solal's biography makes clear, Sartre regarded such confessional exercises as a form of exoneration, as if cleverly analyzing one's failings somehow absolved one of their consequences. There is no doubt Jean-Paul Sartre was one of the most gifted writers of his generation; Miss Cohen-Solal reminds us that he was also one of its greatest monsters.

לב טולסטוי – אחד מגדולי הסופרים וההומניסטים, רשמים

מה משותף ביני לבין טולסטוי? הרבה ולא כלום. שנינו הומניסטים, כתבנו יומן, קיבלנו תודעה חברתית בגיל יחסית מתקדם וזה בערך הכל. טולסטוי היה רוזן, רוסי, אחד הסופרים הדגולים בכל הזמנים, כתב את מלחמה ושלום, אנה קרנינה, סונטת קרויצר, מותו של איבן אילי׳. דווקא על ספר זה ברצוני להתעכב. כאשר קראתי לא מזמן (לבן 72 כמוני לא מזמן הוא לפני כמה שנים ובזמן האחרון הוא בשנות התשעים של המאה שעברה) את היומן שלי והתברר לי היחס שלי למשנתו של טולסטוי שבדיעבד השפיע על אישיותי, כאילו שהנער בן ה- 17 לא רק שתכנת את אישיותו של המבוגר בן ה- 57, אלא גם את כל הקריירה שלו. טולסטוי הטריד אותי בגיל 17 בראש וראשונה בגלל שהיה צודק. ראיתי בו אדם המסוכן לחברה – כי אדם שהוא יותר מדי צודק הוא מסוכן לחברה, אבל כבר שלמה החכם באדם אמר שלא טוב להיות צודק תמיד. קצת צניעות מתבקשת לאדם כמוני שחושב שהוא צודק תמיד ומעולם לא מוכן להודות שהוא טעה. צודק, צודק, אבל חשבתי שבגלל זה טולסטוי מסוכן לחברה, שטוב שהחברה עשתה לו צרות, שמסוכן לשמוע או לקרוא אותו, שזה אסון גדול ביותר שטולסטוי צודק ודובר אמת. לרגע חשבתי שזה לא קורי בן ה- 17 שמדבר, בוודאי לא קורי בן ה- 57 המצדד בספריו שיצאו לאור בשנת 2001 בד״ר תומס שטוקמן ב- ״אויב העם״, אלא דווקא אחיו פטר שטוקמן, ראש העיר, הוא זה המדבר מתוך גרונו של קורי ואומר: ״הציבור אינו זקוק לרעיונות חדשים. לציבור מאוד מתאימים הרעיונות הטובים והשמרנים שכבר יש לו.״ כי כאמור מסוכן לציבור לדעת את האמת, זה בדיוק מה שאומר פטר לאחיו תומס שדוברי אמת מסוכנים לחברה. על כן ״צריך להוקיע אותם״ אומר קורי הצעיר וזה בדיוק מה שעושה פטר לאחיו ומביא לכך שכל העיר מוקיעה אותו, קוראת לו אויב העם, מפטרים אותו מעבודתו, גם את בתו המלמדת בבית הספר על מנת שלא תרעיל בדברי האמת שלה את נפשם התמימה של ילדי העיר. זורקים על ביתו של ד״ר שטוקמן אבנים, מנדים אותו, כי הוא מסוכן לחברה.

יחד עם זה מנחה קורי בן ה- 17 את קורי בן ה- 55-60 להתחיל לעסוק בנושאים חברתיים רק בגיל הזה אחרי שהוא יבסס את עצמו מבחינה כלכלית. וזה בדיוק מה שקורי עושה, שבגיל 55 כותב תיזה לדוקטורט על אתיקה לבעלי מניות מיעוט, בגיל 57 מפרסם את שני הספרים האקדמיים הראשונים שלו ואת הרומן, ואילו בגיל 60 הוא זוכה לקבל את הדוקטורט שלו ומתחיל ללמד אתיקה עסקית באוניברסיטה. קורי המבוגר כאמור לא זוכר כלל את ההנחיות האלה של קורי הצעיר, אבל זה נצרב אי שם בתודעה שלו, והנבואה מתגשמת במלואה. אם כי, בכל הקריירה שלי מעולם לא עשיתי מעשים אנטי חברתיים ולא פעלתי נגד האמת כפי שעשה פטר שטוקמן וכפי שהטיף קורי הצעיר. הנער בן ה- 17 מדבר, מדבר, אבל בפועל גם קורי הצעיר בראשית

הקריירה שלו לא עושה שום מעשה לא אתי, אנטי חברתי, העושק את הציבור. הוא אולי לא יוצא להילחם למען צדק חברתי ובמקום זאת הוא עושה לביתו, אבל אינו מסתיר מחבריו את דעותיו שלא השתנו במשך עשרות שנים, כי אי שם בין גיל 17 לגיל 24 שבו קורי התחיל לעבוד קיבל הוא תודעה חברתית בזכות מאות הספרים והמחזות שקרא, בזכות הלימודים שלמד לתואר ראשון ושני, ובזכות החוויות שחווה בישראל ובצרפת, האנשים שהכיר ולמד מהם – מרצים וחברים. כנראה שבכל זאת חלחלו לתודעתו של הגבר הצעיר המסרים החברתיים של טולסטוי, זולא והוגו והוא חזר על צורת הפעולה של טולסטוי והפך לוחם חברתי בגיל קרוב לשלו. אומרים שמי שלא היה סוציאליסט בגיל צעיר הוא לא הומאני ומי שלא היה שמרן בגיל מבוגר הוא לא חכם. אצלי ואצל טולסטוי זה כנראה פעל בכיוון ההפוך, הייתי שמרן מאוד בגיל צעיר ולוחם חברתי נמרץ מאוד בגיל שיבה. והשמרן הצעיר מוקיע את הלוחם החברתי המבוגר ואומר שצריך לנדות אותו.

יחד עם זאת, התמונה היא הרבה יותר מורכבת – למדתי באינסאד שהיתה אז מעוז הקפיטליזם באירופה אבל השתתפתי במקביל במהפכת הסטודנטים בפריז במאי 1968 והייתי קרוב לקומונת מאו בברלין באוגוסט 1967 ולהפגנות ההמונים בעד הזכויות לשחורים בוושינגטון ביוני 1968. בכל הקריירה שלי מעולם לא עבדתי בחברה שעשקה מחזיקי עניין, אדרבא התעשיה האווירית ועוד יותר אלביט שבה עבדתי 14 שנה היו פורצי דרך במדיניות הרווחה לעובדיהן והמוצרים שהן ייצרו חיזקו את בטחון ישראל. מיקסום הרווח מעולם לא היה השיקול העיקרי עבורן, אדרבא – אני החדרתי את התודעה לאלביט בשנותיה הראשונות שחייבים להרוויח רווח סביר והיו לי מאבקים קשים נגד המהנדסים שרצו לייצר את המוצרים הכי טובים והכי יקרים ללא התחשבות בשיקולי הרווחיות. בשנת 1987 כשהייתי בן 43 התחלתי בקריירה עצמאית משיקולים אתיים וכעצמאי עבדתי רק עם לקוחות אתיים ומעולם לא עשיתי מעשים לא אתיים מובהקים בקריירה שלי. צחוק הגורל הוא שמחיתי כיצד החברה, עולם העסקים והממשל מוקיעים אותי על רדיפת הצדק שלי, בשעה שמי שאמר להם (בהשאלה) איך לפעול היה קורי בן ה- 17, שקבע כי עדיין חסרה לו השליחות השמיימית על מה להתנבא ועד אז עליו לעשות קריירה. ואכן, רק אחרי שעשיתי קריירה באה לי "השליחות" והגעתי למסקנה שעלי להקדיש את חיי למען זכויות בעלי המניות הקטנים העשוקים על ידי הטייקונים ובעלי מניות השליטה, ובהדרגה התחלתי לפעול גם למען אתיקה עסקית, ממשל תאגידי, אחריות חברתית, קיימות, צדק חברתי וכלכלי, עד לפרסום המסות, הספרים והמאמרים על צדק שלטוני, רפובליקה שניה עבור ישראל, קפיטליזם הומני לעולם, הפיכת העולם לטוב יותר עבורנו. ורעיונות אלה בכל זאת חלחלו ועכשיו מדברים עלהים הכל.

וביומן אני כותב בגיל 17: "קראתי את מותו של איבן איליץ' של טולסטוי בצרפתית ואני מגיע למסקנה שהעיקר בחיים הוא הבריאות. כעת כשאני בריא פחות או יותר אין אני מדבר על נושא זה, אך אל לי לשכוח

את יסורי בשעת מחלות וכאבי. יסורי הנפש הם בעלי ערך, אך ליסורי הגוף אין כל ערך. על כן תפילתי ותקוותי היא שאהיה בריא כל חיי, אפילו אם לא אתקדם כלל בחיים, כי העיקר בחיים היא הבריאות. טולסטוי מתחיל להטריד אותי, הוא יותר מדי צודק. כזה טיפוס הוא מסוכן לחברה, מסוכן לשמוע או לקרוא אותו. על כן טוב עשתה החברה שעשתה לו צרות בעודו בחיים. האסון הגדול ביותר אתו שהוא צודק ודובר אמת. דוברי אמת מסוכנים לחברה, על כן צריך להוקיע אותם. זאת קובע ג׳ונסון במאמרו ON TOLERATION. החברה תוקיע טיפוסים כאלה מבלי שאתערב.

בסרט החיים ״אני נגד עצמי״, מוקיע אני בן ה- 17 את טולסטוי ואת כל הדוגלים בצדק חברתי ואומר שטוב עשתה החברה שהתנכלה לו. אז למה יתמה בן ה- 69 שהחברה (והוא כנער) מוקיעים אותו כמתריע?

האם ארצה לתקן את המוסר של החברה המודרנית, כפי שטולסטוי עושה, אך למה שאעשה זאת? מדוע אומר לחברה מה לא לעשות? האם אני חייב להאמין לטולסטוי? הרי אפיקוריאוס אמר הרבה לפניו שצריך להנות מהחיים ולמה שאאמין לטולסטוי ולא לאפיקוראים? אמנם החוש הפנימי שלי אומר לי כי רעים חיים אלה, אך אל לי לשכוח שחוש זה נולד מהחינוך שקיבלתי וכי מי אומר שהורי צודקים? אף אחד לא יכול לקבוע מי צודק. אחד העם מביא שתי השערות ב״בשר ורוח״ אך לא מחליט איזו מהן היא הטובה. אעשה משהו רק אם אהיה בטוח שעלי לעשות זאת, או כפי שאומר ג׳ונסון: If I have a particular delegation from heaven. הרי זה רק אם אהיה עשיר או תהיה לי עמדה חשובה, או אהיה משכיל גדול, או כל דבר דומה. בתור פקיד לא אעשה כלום. שמא אהיה נביא אך אין לי מה לנבא. חסרה לי לנבואה השליחות השמימית ועד אז עלי להשתדל לעשות קריירה. זה יעסיק את מחשבתי רוב הזמן ולא יהיה לי זמן לעשות את חשבון הנפש, וגם אם אעשה את חשבון הנפש – כל עוד אין לי ייעוד מסויים להטבת הרוח, אעשה הכל להטבת הבשר!!! אעשה הכל להטבת תנאי החומריים.

אחיה חיים חומריים שאננים בכדי להיות לבסוף פילוסוף ולהורות לאנושות מה תהיה דרכה. רק על ידי התרוממות הבשר אוכל להגיע לידי התרוממות הרוח. מוזר, לא?! אך הגיוני. לכן לא אמשיך לקרוא את טולסטוי ופילוסופים אחרים. אם אגמור במידה מספקת את השכלתי – מחזות, שירה, מוסיקה, אמנות, ספרות יפה וכו׳ – אז אתפנה מחדש לטולסטוי ויתר חבריו ואקבע אם אמשיך בדרכם. מלבד זאת זה הדבר היחידי שאוכל לעשות כיום, כי אפילו אם אני מסכים עם דרכו של טולסטוי, מה אוכל לעשות בהיותי בן 17. אני חייב להיות הרבה יותר מבוגר בכדי להשפיע ולו במקצת על החברה. וחוץ מזה כלל ידוע הוא כי צריך לטעום טעם חטא בשביל לדעת מה טוב; ואני עוד לא טעמתי טעם חטא וכבר אני יודע או מתיימר לדעת מה טוב?! הכל כמובן אם אסכים עם טולסטוי שצריך לחיות חיים של פרישות (היו לו 11 ילדים והוא הגיע להשקפתו זאת כאמור רק בגיל 59).

לא אכנס עתה לעולם הפילוסופיה, זה מוקדם מדי!! וזה גם מזיק לחשוב כעת מחשבה רצינית. אך שמא מחשבה זו עלולה להציל את חיי שאחרת יתבזבזו ריקם. באם אחשוב מחשבה רצינית בכל זאת לא אוכל לפעול דבר. אתייסר כיוון שאדע שמחשבתי נכונה ואיני יכול לעשות דבר להפצתה ולמה לי יסורים? טוב לחיות בטשטוש עד אשר אגדל ואהיה נכון לפעול, בגיל 55-60. זה גם הגיוני שמחצית חיי אחיה את חיי הבשר והמחצית הבוגרת יותר – חיי רוח. יש ויש ערך לדפים אלה לעתיד. על כן חשוב מאוד יומן זה. איני חושב שרבים הנערים החושבים כמוני, אך אל לי לקבל רגשי עליונות.

למעלה מחמישים שנה לא נגעתי ביומן ומצמרר לראות כיצד הנער בן ה- 17 קבע את התנהגותו של הגבר בן ה- 57, מבלי שהוא היה מודע לכך כלל, כאשר קודם דאג לבסס את מעמדו ובזקנתו פנה לעשיית צדק חברתי."

LEV TOLSTOY – BIOGRAPHY BY HENRI TROYAT

Tolstoy is one of my favorite authors, by far the best Russian author. In my youth I read most of his novels, but in my diary I write at the age of 17: "I have read The Death of Ivan Ilyich by Tolstoy in French. Tolstoy starts to torment me, he is too much right. Those types of men are dangerous to society, it is dangerous to hear or read them. It is therefore good that society caused him troubles when he was alive. The greatest tragedy with him is that he is right and tells the truth. Truth tellers are dangerous to society, which is why they should be denounced. That is what Johnson states in his essay On Toleration. Society will condemn those types without my intervention. Would I want to reform the ethics of modern society, like Tolstoy does, but why should I do it? Why should I tell society what not to do? Should I believe in Tolstoy? Epicurus said long before him that a man should enjoy life and why should I believe Tolstoy and not Epicurus? It is true that my inner voice tells me that this life is negative, but I shouldn't forget that this inner voice stems from the education that I have received but who says that my parents are right? Nobody can state who is right." In the film "Me against Myself", I, at the age of 17, condemn/denounce Tolstoy and all those who stand for social justice and say that society is right when it persecutes him. So why should an old man like me be surprised that society (and I himself as a youngster) denounce me as a whistleblower? Tolstoy made me think when I was a teenager what is ethics, why are truth tellers "dangerous" to society, should we denounce and persecute them? Fifty years later when rereading my diary I noticed what a tremendous change has ocurred in my life's philosophy, how I was metamorphosed from a materialist hawk to an ethicist dove. And me at the age of 17 would have denounced me at the age of 57 when I published my first academic books and novel on ethics. Probably the seeds that Tolstoy, Zola and Hugo were sowing at the age of 17 and onwards fought in my inner soul my natural materialist tendency and the society norms prevailing in Israel and the Western world and finally succeeded to influence my career in business and made me choose a new ethical career. I reached the same conclusion as Tolstoy that ethics depends on a sensitivity (I would add coming from sufferance), developed over a lifetime, to particular people and specific situations.

Leo Tolstoy, Tolstoy also spelled Tolstoi, Russian in full Lev Nikolayevich, Graf (count) Tolstoy (born August 28, 1828, Yasnaya Polyana, Tula province, Russian Empire—died November 7, 1910, Astapovo, Ryazan province), Russian author, a master of realistic fiction and one of the world's greatest novelists. Tolstoy is best known for his two longest works, *War and Peace* (1865–69) and *Anna Karenina* (1875–77), which are commonly regarded as among the

finest novels ever written. *War and Peace* in particular seems virtually to define this form for many readers and critics. Among Tolstoy's shorter works, *The Death of Ivan Ilyich* (1886) is usually classed among the best examples of the novella. Especially during his last three decades Tolstoy also achieved world renown as a moral and religious teacher. His doctrine of nonresistance to evil had an important influence on Gandhi. Although Tolstoy's religious ideas no longer command the respect they once did, interest in his life and personality has, if anything, increased over the years. Most readers will agree with the assessment of the 19th-century British poet and critic Matthew Arnold that a novel by Tolstoy is not a work of art but a piece of life; the Russian author Isaak Babel commented that, if the world could write by itself, it would write like Tolstoy. Critics of diverse schools have agreed that somehow Tolstoy's works seem to elude all artifice. Most have stressed his ability to observe the smallest changes of consciousness and to record the slightest movements of the body. What another novelist would describe as a single act of consciousness, Tolstoy convincingly breaks down into a series of infinitesimally small steps. According to the English writer Virginia Woolf, who took for granted that Tolstoy was "the greatest of all novelists," these observational powers elicited a kind of fear in readers, who "wish to escape from the gaze which Tolstoy fixes on us." Those who visited Tolstoy as an old man also reported feelings of great discomfort when he appeared to understand their unspoken thoughts. It was commonplace to describe him as godlike in his powers and titanic in his struggles to escape the limitations of the human condition. Some viewed Tolstoy as the embodiment of nature and pure vitality, others saw him as the incarnation of the world's conscience, but for almost all who knew him or read his works, he was not just one of the greatest writers who ever lived but a living symbol of the search for life's meaning.

In 1847 Tolstoy began keeping a diary, which became his laboratory for experiments in self-analysis and, later, for his fiction. With some interruptions, Tolstoy kept his diaries throughout his life, and he is therefore one of the most copiously documented writers who ever lived. Reflecting the life he was leading, his first diary begins by confiding that he may have contracted a venereal disease. The early diaries record a fascination with rule-making, as Tolstoy composed rules for diverse aspects of social and moral behaviour. They also record the writer's repeated failure to honour these rules, his attempts to formulate new ones designed to ensure obedience to old ones, and his frequent acts of self-castigation. Tolstoy's later belief that life is too complex and disordered ever to conform to rules or philosophical systems perhaps derives from these futile attempts at self-regulation. Concealing his identity, Tolstoy submitted *Childhood* for publication in *Sovremennik* ("The Contemporary"), a prominent journal edited by the poet Nikolay Nekrasov. Nekrasov was enthusiastic, and the pseudonymously published work was widely praised. During the next few years Tolstoy published a number of stories based on his experiences in the Caucasus, including "Nabeg" (1853; "The Raid") and his three sketches about the Siege of Sevastopol during the Crimean War: "Sevastopol v dekabre mesyatse" ("Sevastopol in December"), "Sevastopol v maye" ("Sevastopol in May"), and "Sevastopol v avguste 1855 goda" ("Sevastopol in August"; all published 1855–56). The first sketch, which deals with the courage of simple soldiers, was praised by the tsar. Written in the second person as if it were a tour guide, this story also demonstrates Tolstoy's keen interest in formal experimentation and his lifelong concern with the morality of observing other people's suffering. The second sketch includes a lengthy passage of a soldier's stream of consciousness (one of the early uses of this device) in the instant before he is killed by a bomb. In the story's famous ending, the author, after commenting that none of his characters are truly heroic, asserts that *the hero of my story—whom I love with all the power of my soul…who was, is, and ever will be beautiful—is the truth.* Readers ever since have remarked on Tolstoy's ability to make such "absolute language," which usually ruins realistic fiction, aesthetically effective.

With the notable exception of his daughter Aleksandra, whom he made his heir, Tolstoy's family remained aloof from or hostile to his teachings. His wife especially resented the constant presence of disciples, led by the dogmatic V.G. Chertkov, at Yasnaya Polyana. Their once happy life had turned into one of the most famous bad marriages in literary history. The story of his dogmatism and her penchant for scenes has excited numerous biographers to take one side or the other. Because both kept diaries, and indeed exchanged and commented on each other's diaries, their quarrels are almost too well documented. Tormented by his domestic situation and by the contradiction between his life and his principles, in 1910 Tolstoy at last escaped incognito from Yasnaya Polyana, accompanied by Aleksandra and his doctor. In spite of his stealth and desire for privacy, the international press was soon able to report on his movements. Within a few days, he contracted pneumonia and died of heart failure at the railroad station of Astapovo. In contrast to other psychological writers, such as Dostoyevsky, who specialized in unconscious processes, Tolstoy described conscious mental life with unparalleled mastery. His name has become synonymous with an appreciation of contingency and of the value of everyday activity. Oscillating between skepticism and dogmatism, Tolstoy explored the most-diverse approaches to human experience. Above all, his greatest works, *War and Peace* and *Anna Karenina*, endure as the summit of realist fiction. *Gary Saul Morson*

Notes extracts on Tolstoy/Troyat's biography by Edmund Wilson, February 25, 1971

What M. Troyat has put together is a record of Tolstoy's life from the copious letters, diaries, and memoirs of Lyov Nikolaevich himself, his wife, his children, and his friends. Has ever an eminent writer been so documented by written evidence? The number of members of the family who kept diaries seems from our point of view incredible. One of the daughters, Tanya, started hers at twelve. The conflict between Tolstoy and his wife over Chertkov, against whom she developed, not, it would seem, without cause, a mania of jealousy, over the right to publish her husband's writings, on which she was partly dependent for the income to support the family, and over the possession of his later diaries, in which she felt she had been maligned—all this has been pieced together in a depressing but absorbing narrative. The comic aspects of Lyov Nikolaevich's life from the moment of his religious conversion are too obvious and too well-known to be described here at length. While preaching chastity, poverty, and the inescapable obligation to share the manual labor of the muzhik, he continued to give his wife pregnancies, most of them resulting in children, up through the age of seventy; to live comfortably among his family, with a secretary and a doctor in attendance; and although he did learn to make shoes and sometimes worked in the fields, to occupy himself chiefly with the production, subject to Chertkov's censorship, of his innumerable religious tracts. In all this, despite his profession of humility, there was certainly a fair amount of vanity.

Once for all [he had written at twenty-five] I must accustom myself to the idea that I am an exceptional being, one who is ahead of his period, and who is by temperament absurd, unsociable and always dissatisfied…. I have been lying to myself in imagining that I have friends, that there were people who understood me. A mistake! I have never met a single man who was morally as good as I am, who has always in every situation been drawn, as I have been, to the good. Who, like me, is always ready to sacrifice everything for this ideal. It is on this account that I find no society in which I feel at home. He was later to speak much of his imperfections, but, even discounting the stock reproaches that women make to their husbands, it is possible to sympathize with the Countess, Sofia Andreevna, when she complains of Tolstoy's "vanity, his desire for glory, the need to have himself talked about as much as possible." He unloads everything on me [she writes in her diary], everything without exception: the children, the management of the properties, his relations with people, his business affairs, the household,

the publishers. He scorns me for taking care of all that, he shuts himself up in his egoism and constantly criticizes me. And what does he do himself? He goes for walks, he rides, writes a little, does whatever he pleases, does nothing whatever for the family and enjoys the profits of everything: of his daughter's help, of his comfort, of the adulation that is squandered on him, of my submission to him and the trouble I take for him. And the glory, this insatiable thirst for glory to which he has sacrificed everything and continues to sacrifice everything!

In all this, on the part of Tolstoy, there was evidently a certain perversity. He liked to make people uncomfortable by reminding them at the dinner table that not everyone could enjoy these luxuries. "Why," he demanded in the course of one of their parlor games, "must Ustyusha, Alyona, Peter, etc. [the servants] cook, prepare things, sweep, clear away, serve, while the gentlemen eat, stuff themselves, go to the water closet and eat again?" One of the relatives he liked best and who interested him most was a cousin, Alexandrina Tolstoya, who was a maid of honor to one of the grand duchesses. When he made his discovery, by revelation, of what he regarded as the true Christianity, he harangued her insultingly for her Orthodox faith: "Whether rightly or wrongly, I consider your faith as a work of the Devil, uniquely conceived to deprive humanity of the salvation promised by Christ." He recalled this letter after sending it, but wrote another in a not very different vein: I understand that any woman can desire her salvation, but then, if she is a true Christian, she will begin by dissociating herself from the Court, from the world; she will go to matins, she will fast, she will save herself as best she can. How has a courtier's situation come to be a diploma of theology? It is comic in the highest degree! It is as if he had discovered only late in life that the church depends on the state and the state on the police and the army, and that hence all run counter to the teachings of Jesus; and as if he were reprobating other people for not having always known and acted on this.

Is it Tolstoy's notion that Alexandrina, rather remarkably intelligent though she evidently was, would be ready to give up her social position and the Orthodox ritual she had been practicing all her life for the extremely subversive doctrines of her now fanatical cousin? And how much of his gospel of asceticism and his gesture of stripping himself of his property may not have been due to the impulse to worry and exasperate his wife? When he was asked to give land to his peasants, he was able to protest that he was powerless, since everything now was in the name of the Countess. When people wrote him complaining that he was not living up to his principles, he would reply that he was sorry, that he was deeply embarrassed, but was fatally caught in the web of his family and other obligations. At the time of the terrible famine of 1891-2, not far from the Tolstoy estate, he at first took the attitude that there were plenty of people who were ready to feed the starving out of pride in the name of benefactors and in order to prevent them from revolting; whereas the fundamentally important thing, for the purpose of combatting the famine, was not to give the people bread, but "to love the hungry as well as the fed." And yet as the misery grew worse and more people were dying of hunger, he was unable to remain indifferent and, contrary to what he thought were his principles, he undertook to organize effective relief and in this he was aided by the Countess and his daughters. He fought for and financed the Doukhobors, who were then being persecuted for their refusal to serve in the army; and though he would not take part in political and social reforms, he was in general opposed to suppression by the government and insisted on the paramount importance of obeying one's individual conscience. He was perhaps a kind of Protestant at the same time that his aspirations to saintliness were quite those of a Russian holy man. It is evidence of his great vitality, of his extraordinary insight into other personalities, and of his genuine if intermittent efforts toward nobility of moral character that he should have been able to command, to the end of his long life, so much reverence as well as admiration. All this M. Troyat has got into his book compactly and without much commentary. (It should be mentioned that the Dial Press has published a

translation by Ann Dunnigan of *The Last Year of Leo Tolstoy* by V.F. Bulgakov. Bulgakov was Tolstoy's last secretary, and he shows how, up to the agonies of the final moments, the family went on performing the familiar rituals of Russian life, the celebration of days sacred to the saint after whom one had been named, the amusements such as "post office" and chess, the enjoyment of music and the discussion of literature, and the entertainment of guests on a scale which to us seems quite staggering.)

*** * ***

In college I read translations of "The Kreutzer Sonata" and "Master and Man," and although I was rather impressed by the latter, the absurdity of the former and the bleakness of both discouraged me from further reading of Tolstoy. When, however, I was studying Russian after a trip to the Soviet Union, I sat down to *War and Peace*. I came to it under favorable circumstances. I was then living alone in the country in Connecticut beside the small Mianus River. I was buried in a fairly large forest with not another house in sight. I would begin to read or write after dinner and not go to bed till four in the morning. It was winter, and the only drive was covered with snow. I could imagine myself perfectly in the country house of the Bolkonskys, when the smooth and worldly official, Prince Kuragin, is coming to present his worthless son for the hand of the Princess Maria, whom he wants to marry for her money, and her father, the laconic old Prince, whose attitude toward the Kuragins is anything but cordial, makes his servant put back on the road, in order to obstruct their arrival, the snow that has just been removed in their honor. I was surprised to find the book so amusing: the scene at the death of Pierre's father and the episode of debauchery with the bear. The atmosphere was anything but bleak. And the vitality of the characters was amazing. Tolstoy is perhaps—in a less caricatured way from those of either Dickens or Proust—the greatest mimic in fiction, and this is something that cannot be brought over in translation. Though I did not always know which syllable of a Russian word should be stressed and could not have read a page aloud correctly, the voices of the characters, in my winter solitude, seemed to come right out of the pages and to animate my little house: the dry brusquery of the old Bolkonsky, compelling his son, Prince Andrei, to acknowledge the failure of his marriage: "*Ploxo delo, a?*" "*Chto ploxo?*" "*Zhena!*" ("Bad business, eh?" "What is bad?" "Wife!"); the wheedling diplomacy of the old Kuragin, who tries to reassure the grasping elder princess by calling her "*Moya golubushka*" ("my dear little dove"); the girlish high spirits of Natasha, more or less transformed by Constance Garnett into a proper little English girl such as one finds in the drawings of Du Maurier, with her gay and rather infantile family. "*Smotrite na papà*" ("Look at papa"), cried Natasha for all the ballroom to hear …(completely forgetting that she was dancing with a grown-up), bending her curly head to her knees and filling the whole room with her ringing laugh…. "*Batyushka-to nash! Orel!*" ("Our Father! An eagle!") exclaimed the nurse loudly from a doorway. And the invidious often comic contrast between the characters when they are speaking their formal French, and when they relapse into their good old blunt Russian. The only possible objection to *War and Peace* has been made by Dmitri Mirsky: that it is something of an idealized idyl of the life of the old nobility, of the author's grandparents and parents, the mother whom he never knew, the father who died while he was still a child. The closer he comes to his own experience the more he is bound to be biased by the moral problems he is forced to confront.

*** * ***

I do not know how much the foreign reader of Tolstoy is aware, in *Anna Karenina*, of the issue that Tolstoy is raising between the life of the Karenins and Vronskys in St. Petersburg, and that of Levin and Kitty in the country outside Moscow. For young people, especially young women, the shade of contempt that the author feels toward the people of Petersburg may not be perceptible at all. The affair of Anna and Vronsky may seem simply a romantic though tragic love story. Yet it is plain that Anna's creator does not take a lenient view of Anna, so beautiful but so immoral: she is damned by the Biblical epigraph; and Vronsky is made little short of

ridiculous. Through a reckless desire to excel, he has broken the back of his mare in the races, as he is later to do with Anna; he bungles an attempt at suicide in which it seems evident that he has only half wanted to succeed; and, after Anna's effective self-destruction, he goes off in the train with nothing worse than a toothache, to the war against the Turks, of which Tolstoy did not approve. A stern moral judgment is half-hidden in this partly seductive story.

* * *

Childhood. Adolescence, and *Youth,* all written when Tolstoy was in his twenties, are in the main autobiographical, but are mixed with elements of fiction. They are remarkable and very interesting but in certain ways rather unsympathetic. Yet what is unsympathetic is due to Tolstoy's instinct for telling the truth about himself. His characteristic traits are seen to have emerged very early. His reaction to being made to speak French—bound up with his reaction against mere elegance—when he is reprimanded by his sister's governess for speaking Russian instead of French, makes him want to chatter in Russian; and he loathes a later French tutor, who disapproved of him and punished him severely. In our country, the people of a certain class [he writes in *Youth*], who love in a *beautiful* way, not only talk to other people about their love, but invariably, talk about it in French. It sounds strange and absurd to say so, but I am sure that there have been many people of a certain society, especially the women, whose love for their friends, their husbands, their children would be quite annihilated if they were forbidden to talk about them in French. This prejudice against the French was probably reinforced later as a result of the Crimean war, in which Tolstoy as a young man took part, when the Russians were beaten by the French and the English. A certain exhibitionism in Tolstoy's religious attitude is illustrated thus early in his story of his first confession, which has taken place in the narrator's home, but which he feels obliged to supplement when, after lying in bed at night and remembering a sin which he has failed to acknowledge, he gets up early and goes to the monastery in order to discharge the duty of confessing it. The priest is at morning mass and cannot attend to him at once, and while waiting in a rather bare and shabby anteroom, "which spoke to me clearly of some new and up to now unknown life, of a solitary life of prayer and quiet and peaceful happiness, 'The months pass, the years pass,' I thought, 'he is always alone, he is always at peace, he always feels that his conscience is clean before God and that his prayers are heard by Him.' " This impulse toward asceticism continues to be felt but it has always kept a certain dramatic character, a certain desire to be known as acting out these gestures of humility. One may note here also the scene in one of the uncontinued beginnings of the projected novel on the Decembrist conspirators, in which a man of fifty-two, going to church on Maundy Thursday, remembers how once, at the age of twelve, he had felt a temptation to interrupt the mass by crowing like a cock and is obliged to make an effort to dismiss such buffooneries, which even now haunt him as impulses, and recognize his sins and pray. It is this kind of impious self-assertion, later masked as apostolic vocation, that is seen to develop to immense proportions in the later years of Tolstoy's life and that makes his professions and behavior, so insulting and troublesome to his wife and which result in his excommunication, rather suspect as a demonstration of saintliness. He was obviously disappointed at never being penalized by the government, which for once in his case showed good sense. He longed to be imprisoned, a martyr.

* * *

What confronted Tolstoy now that he seemed to have disposed of all other obligations and to have attained all personal goals was the degraded position of the muzhiks. And then there was the question of salvation. The gulf between the peasants and the educated classes in Russia was so wide that it presented to the Russian intellectuals and Westernized landowners a problem that, if they tried to think seriously about it, made them reformers or revolutionaries, or filled them with despair or stunned them. From Chernyshevsky, with his novel *Chto Delat'?*, to Lenin's political program with the same title, *What To Do?,* this question was reiterated through the nineteenth century and during the later revolutionary period. Tolstoy echoed it in *Tak Chto-zhe*

Nam Delat'? in connection with his exploration of the misery of the Moscow poor. This question, as put by Tolstoy, sent a vibration through all the West from Gandhi to Jane Addams. There were poverty and degraded people everywhere, but in the West it was easier for the comfortable classes to be callous to this state of things or to contribute to occasional charities, and, except in the case of the American Negroes, the gulf was not so wide, even after the emancipation of the serfs, between the educated people and the peasants, as it continued to be in Russia.

One must always remember this appalling disproportion in connection with Russian literature and history. Among the great writers, Turgenev, abandoning his estates, left Russia, except for short visits, in order to live in the West and made fun of the Russian idealists who thought that the salvation of Russia was coming "out of the peasants' overcoat"; Chekhov, the grandson of a serf, was occupied mostly with the educated classes, but gave horrible pictures of the peasantry. Tolstoy tried to be a muzhik and denounced all art, including his own, which could not be understood by the peasant; the lower classes had to be gradually educated. Tolstoy, in his schools for his peasants, had of course tried to do this in a very small way. What a terribly long distance there was to go is shown by the slow results of education in the Soviet schools. Tolstoy's relapse into religion, in a belief, as the only hope, in the example of the virtuous and benevolent man, seems a throwing up of hands in despair at the spectacle of so much evil, of which the abasement of so many human beings constituted a large part. Tolstoy found himself now in the unusual, for a great writer perhaps the unprecedented, situation of having everything he could possibly want in a material way and having realized, in a literary way, all of his possible ambitions. He had a title and a distinguished ancestry and an extensive country estate, no adverse parental pressures, an attractive and intelligent wife, first-rate intellectual powers, and an imaginative genius which had enabled him to produce two masterpieces of fiction that were bringing in a good deal of money: when he heard of his former colleagues' receiving important official appointments, he would sometimes remark ironically that "though he had not himself earned a Generalship in the artillery, he had at any rate won a Generalship in literature."

But he had served in the war against Shamil and had nearly been killed by a shell, he had fought in the Crimean warfare, and had declined or disregarded three crosses for valor; he had had innumerable women; he had seen all he wanted to see of Western Europe. He had acted as an Arbiter of the Peace, after the liberation of the serfs, with such an impartial justice as to infuriate many of his fellow nobles; he had instituted and directed a school for the peasants' children on a system of his own creation. He was, although sensitive, physically strong. It is no wonder—though so rare a phenomenon—that, having experienced and accomplished so much at a relatively early age, he should ask himself, as he does in *A Confession*, what there was to hope for and aim at next. Life at last has confronted him with a great blank. How is this blank to be filled? There is no further way to excel save through some effort of spiritual ennoblement. The difference between Tolstoy's great early novels and his so much less satisfactory late ones is due to his having been able, in the former, to split up his own complicated personality into the several personalities of his characters—as in Pierre Bezukhov, Prince André, and Nicholas Rostov—each true to its own laws and each more or less of a piece. When he falls back on dramatizing his own mixed nature in an attempt to reduce it to something more easily acceptable, he produces such relatively implausible creations as Ivan Ilyich, Father Sergius, and Prince Nekhlyudov.

*** * ***

R*esurrection* is more impressive because it deals with actuality, a situation much less of fantasy. It seems to me an underrated book. It has become a critics' cliché to say that it is by no means equal to its more celebrated predecessors. It was begun in December, 1889, twelve years after

Anna Karenina, but not finished till 1899, when the author made it ready to be published for the purpose of raising money to finance the journey to Canada of the heretical sect of the Doukhobors, who refused to serve in the army. Tolstoy said of the novel that he did not have time to make it what it ought to be; but what he seems to have meant was not that he did not have time to polish and prune it but that he ought to have brought it closer to his conception of the kind of thing that could be easily understood by an unsophisticated audience. Prince Nekhlyudov has to sit on a jury and finds himself in the position of judging a peasant girl with whom he has had a love affair and who has since then lapsed into prostitution and is now accused wrongly of having robbed and poisoned a merchant. Nekhlyudov offers to marry her, but she cannot take this seriously; and most of the rest of the story consists of his persistent attempts to rectify the judicial error. These take us through a whole panorama of tsarist officialdom, which gives Tolstoy an excellent opportunity to exploit his inexhaustible interest in how different kinds of people behave and live. He even includes a group of young revolutionaries, of whose projects he disapproves but whose point of view he is able to understand. These judges and generals and rebels open up for Tolstoy a whole new department of contemporary life. *Resurrection* takes you closer to the machinery of the government than anything he has written before. In the end, Nekhlyudov succeeds in getting his girl's sentence commuted—hardly a possibility under the present Soviet regime—but he insists on following her to Siberia. We get a vividly imagined picture of an elderly general and his wife who have been assigned to duty there—another instance of Tolstoy's success in presenting the life of a family existing under special conditions. Nekhlyudov's former love finds an admirer better suited to her than he is; and Nekhlyudov discovers the New Testament, which he borrows from one of the prisoners. Tolstoy was contemplating a sequel which should show Nekhlyudov's subsequent struggles to lead a truly Christian life, but this sequel was never written. His own problems, one supposes, overwhelmed him. The title of this novel involves a kind of play on words that does not come out in translation. "*Voskresenia*" means both "Sunday" and "resurrection," and the satirical accounts of the Orthodox services, one of them in a prison chapel, are intended by Tolstoy to contrast with Nekhlyudov's real *voskresenia* when he is brought to it by the words of Jesus.

*** * ***

Tolstoy's moral principles come into play in his treatment of Nicholas I, who is made a detestable figure: he acquires a respectable young girl as his mistress and, while enjoying a conviction of righteousness for having abolished capital punishment, thinks nothing of virtually condemning to death by making him run a gauntlet of beatings, a student who has struck his professor. But a fragment and an omitted chapter of the manuscript, unpublished at the time of Tolstoy's death, show how his preoccupation with the lives of different kinds of families led him away from this bitter portrait. He began to become interested in the Royal Family and he seems to be trying to explain how Nicholas got to be what he was. This additional matter has also unaccountably been omitted from the selective Soviet edition. It is illuminating, by the way, to compare the texts published by Chertkov in Germany, which show in brackets what the censorship would not allow, with the recent English edition of *Babi Yar*, which shows omissions imposed by the Soviet censor. The effect is very much the same. In the one case, what is removed is everything derogatory to the Tsar; in the second, everything that unpleasantly reflects on the recent procedures of the Soviet government. In all Tolstoy's talk about love and God, it is a little hard to know what he means by either. He does not seem very much to love others; and what is his communion with God? He is more impressive when, at the time of the famine—though, as he said, in violation of his principles—he is saving the lives of the starving, or when he is compromising with his children and with Sophie Andreevna, to the last of whom he owed so much. For the rest, the cult of love and God seems often, as with Father Sergius, an arid self-directed exercise that simply raises the worshipper in his own esteem.

רמברנדט – הצייר הכי אנושי

לרמברנדט היו חיים מאוד מעניינים, זאת אולי הסיבה מדוע כה רבים כתבו ביוגרפיות על החיים שלו. הציורים והפורטרטים שלו הם הכי אנושיים ומתארים בצורה המשכנעת ביותר אירועים ואנשים, כאילו שהיית נוכח באירוע ואתה עומד מול האנשים שהלכו מאתנו לפני כמעט 400 שנה. רמברנדט צייר גם הרבה ציורים של יהודים וגם זה מקשר אותו אלינו בהרבה אהבה. אחת הביוגרפיות הראשונות שקראתי הייתה על חיי רמברנדט. הביוגרפיה הקסימה אותי, קניתי ספרים על הציורים שלו, וזה אולי נתן לי טעם לראות עוד תמונות של ציירים ולקרוא עוד על החיים שלהם. האמת היא שכל ספר ציור מכיל כמה עמודים או כמה עשרות עמודים על החיים של הצייר. מרמברנדט עברתי לאמנות הרנסנס באיטליה וממנה לאיפרסיוניסטים, אך פה נעצרתי ופרט לכמה ציירים סוריאליסטים ואחרים איני אוהב אמנות מודרנית. לצערי מעולם לא הייתי טוב בציור, אבל תמיד אהבתי לבקר במוזיאונים, לקרוא ספרי אומנות ואף לרכוש רפרודוקציות בשביל הבתים השונים ששהינו בהם. יחד עם זאת, לא הפכתי לאספן כמו רבים מחברי ועל הקירות בביתי יש תמונות מקוריות מציירים לא ידועים אך מאוד אסתטיות וכן רפרודוקציות ועותקים ממוספרים של ציורים החתומים על ידי האומן. אשתי צוחקת עלי שאני "אוסף" רק ציורים של נשים יפות, ואילו אני עונה לה שעדיף לאהוב ציורים מאשר נשים בשר ודם. רוב הציורים שלנו הם אם כן פורטרטים, אך יש גם ציורי נוף. אני משער שיש לנו בבית כמה עשרות ציורים מפוזרים בחדרים השונים ובעיקר בסלון ובחדר משפחה, אך גם בחדרי הילדים.

על שולחן העבודה שלי שהוא גדול במיוחד מונחים זה לצד זה שני טורים של ספרים שאני מתכוון לקרוא מיד עם סיום כתיבת הספרים שלי, הספרים בשפות הקשות השונות שאני קורא על פי סבב דו שבועי: אנה קרנינה של טולסטוי ברוסית ובאנגלית עם מילון, זורבה היווני של קזנצקיס ביוונית ובאנגלית וגם הספר ננה של אמיל זולא ביוונית, באב אל שאמס של אליאס חורי בערבית ובעברית עם מילון, סמטה בקהיר של נגיב מחפוז בערבית ובעברית, עונת הנדידה אל הצפון של אל-טייב צאלח בערבית ובעברית, יומנה של אנה פרנק בהולנדית ובצרפתית, SALME VED REISENS SLUTT בנורווגית ובאנגלית של אריך פוסנס האנסן, הר הקסמים של תומס מאן בגרמנית ובעברית, IMAGINI FRUMOASE של סימון דה בוואר ברומנית ובצרפתית, LE DEFUNCTE MATTIA PASCAL של לואיג'י פירנדלו באינטרלינגווה, אמפיתריו של פלאוטוס בלאטינית ובצרפתית, סטמפניו של שלום עליכם ביידיש ובעברית, וכן ערימה של הרבה פתקי אהבה שכתבה לי רותי.

רק בחדר העבודה שלי אין לי אף ציור. מסיבה מאוד פשוטה כי כל הקירות מנוצלים על ידי הספריה, למעט קיר אחד שיש לו מפה ענקית של העולם. על המפה אני מלמד את הנכדים על ארצות העולם, וגם מתוך אטלסים ומנסה לעניין אותם בתחביב הנעורים שלי גיאוגרפיה. עידו, הבן של שירלי, יכול כבר כמה שנים (הוא כיום בן 6) להצביע במפה על 20 הארצות הכי גדולות בעולם לפי הסדר ו- 20 הארצות הכי מאוכלסות, ובזה הוא עולה עלי בהרבה כי אני מאוד אוהב ארצות אבל אין לי כזה זיכרון פנומנלי. וזה לא שהוא קורא את שמות הארצות כי המפה היא באנגלית. בחדר העבודה על כמה מהמדפים בספריה ועל השולחן שלי מצויות תמונות רבות וגדולות של המשפחה ובעיקר של הנכדים, אם כי גם של הילדים ותמונות רבות של רותי. בבית יש גם תמונות של הורי, ההורים של רותי, ומעט פסלים. ממולי מוצב פסל של בודהה ואני מלטף את בטנו מדי פעם כי אמרו לי בתאינלד שזה מביא מזל. אוי! מה עשיתי, במחי קולמוס נתתי לגיטימציה לפחות ליונה גזענית אחת לקרוא לי מנשק קמעות. אם כבר חטאתי, אודה ולא אבוש, כי חבר טוב שלי שחולם להחזיר אותי בתשובה ללא הצלחה כמובן, נתן לי ספר תהילים שאני קורא בו מדי פעם ובסיום הקריאה אני מנשק אותו. אני רק לא מנשק מזוזות כי זה לא הגייני כאשר מאות אנשים מנשקים את אותן המזוזות. את אבני הכותל איני מנשק, אך אני נוגע בהן כשאני מתפלל ותוחב גם פתק בקשות, באירועים חריגים כניתוח עיניים מסובך וכדומה. בכל חיי לא ביקרתי יותר מעשר פעמים בכותל, אבל זה כבר הופך אותי למנשק סדרתי. על מדפי הספריה שומרים עלינו פסלונים שהבאתי ממסעותי באפריקה ובאסיה, לרבות כדים מיוון.

לבסוף על חצי קיר ליד החלון ניתן למצוא את "היכל התהילה" – תעודת הדוקטורט בהצטיינות המקורית של CNAM משנת 2004, מכתב הוקרה עם תמונה שלי מהרצאה שלי בועידת ההיי טק היוקרתית משנת 2001, תעודה על עיטור המופת של אומ"ץ משנת 2015, התמונה של החתימה החגיגית על הקוד האתי של סיב"ט בנוכחות ראש סיב"ט, סגנו, שחר חורב יוזמת הכנת הקוד האתי, העובדים ואני שכתבתי את הקוד האתי בשנת 2014, מכתב הזמנה של בימת קדם לערב עיון שנערך בשנת 2001 בסוזאן דלאל בתל אביב לרגל השקת הרומן והספר האקדמי הראשון שלי, תמונה שלי כשמאחורי מפת העולם לכתבה בגלובס בשנת 1987 בה ניהלתי את ההנפקה IPO של מניות אלביט בוול סטריט, תעודת הוקרה של אומ"ץ משנת 2008 על הפעילות ההתנדבותית שלי, תעודת המרצה המצטיין של אוניברסיטת חיפה בשנת 2005, תעודת הוקרה של ההנפקה IPO של אלביט שאותה ניהלתי בשנת 1987 בוול סטריט, שלט שרותי קנתה לי ביותר מעשרים שפות של המשפט "אני אוהבת אותך", ולבסוף "תעודה" דמה שנתנו לי סטודנטים שלי בזו הלשון: "במסגרת אירועי יום העצמאות ה- 57 הרינו מתכבדים להזמינך לטקס הנחת אבן פינה לקתדרה לאתיקה ומוסר בעסקים לכבוד ד"ר יעקב קורי מחלוצי מחקר האתיקה בעסקים בישראל. הטקס יתקיים ב- 15.5.2005 בנוכחות ראש הממשלה, שרים, נשיא אוניברסיטת תל אביב ודיקן פקולטה לניהול על שם רקנאטי." למותר לציין שזה יקרה בבוקרה פיל מישמיש.

כאמור איני יודע לצייר אבל נתתי דרור לכשרונות האמנותיים שלי בתוכניות עסקיות שהכנתי, כמה מהן מאוד הדורות ויפות, עם תמונות, דיאגרמות, פונטים מיוחדים, דפים עם רקע מיוחד, צבעים שונים ועובי מיוחד, דפי שער יפים וכדומה. התוכנית העסקית המרשימה ביותר שהכנתי הייתה עבור חברת תכשיטים ולהלן הקישור לכמה מהדיאגרמות: . אך אם אין לי כשרונות אמנותיים בני יוסי **Bus. Plan Graphs Designed by Cory- 1, *2*, 3, *4*, 5, *6***

קורי ירש מאיתנו כשרונות יוצאים מהכלל, כנראה מאשתי רותי. הוא ד"ר לארכיטקטורה המתמחה בארכיטקטורה בת קיימא ירוקה והוא תכנן ובנה כמה מבנים שזכו לאותות הוקרה ופרסים, וקיבלו שבחים למכביר באקדמיה ובעיתונות. להלן קישור לאתר של המשרד של יוסי קורי הנקרא גיאוטקטורה עם סקירה נרחבת על הפרויקטים שתכנן ובנה.

REMBRANDT – BIOGRAPHY/NOVEL BY GLADYS SCHMITT

Rembrandt was the first painter that I liked, read arts books on his works, and a biography on his life. When I was a teenager, long before I adored the Impressionists I admired Rembrandt, and later on the Renaissance painters, especially after I studied for a whole year, when I was 17, at the Hebrew University - The Art of Renaissance in Italy. The life of Rembrandt is fascinating, while the life of most of the Impressionists is rather boring, not the Post Impressionists of course – Van Gogh, Gauguin and Toulouse-Lautrec. If I was a painter I would paint as Rembrandt as he managed to depict life in the most vivid way in his paintings and portraits. He painted historical events, as *The Stoning of Saint Stephen* (1625) – Musée des Beaux-Arts, Lyon, *Descent from the Cross* (1634) – Oil on canvas, 158 × 117 cm, looted from the Landgrave of Hesse-Kassel (or Hesse-Cassel), Germany in 1806, currently Hermitage Museum, St. Petersburg, *Belshazzar's Feast* (1635) – National Gallery, London, *Aristotle Contemplating a Bust of Homer* (1653) – Metropolitan Museum of Art, New York, *Bathsheba at Her Bath* (1654) – The Louvre, Paris, *Ahasuerus and Haman at the Feast of Esther* (1660) – Pushkin Museum, Moscow, *The Conspiracy of Claudius Civilis* (1661) – Nationalmuseum, Stockholm (Claudius Civilis led a Dutch revolt against the Romans) (most of the cut up painting is lost, only the central part still exists). Rembrandt painted also contemporary events as *The Anatomy Lesson of Dr. Nicolaes Tulp* (1632) – Mauritshuis, The Hague, *The Night Watch*, formally *The Militia Company of Captain Frans Banning Cocq* (1642) – Rijksmuseum, Amsterdam, *Syndics of the Drapers' Guild* (Dutch *De Staalmeesters*, 1662) – Rijksmuseum, Amsterdam, *The Jewish Bride* (1665) – Rijksmuseum, Amsterdam. Rembrandt painted portraits as *Jacob de Gheyn III* (1632) – Dulwich Picture Gallery, London, *Artemisia* (1634) – Oil on canvas, 142 × 152 cm, Museo del Prado, Madrid, *Boaz and Ruth* (1643) aka *The Old Rabbi Old Man* – Woburn Abbey/Gemaldegalerie, Berlin, *Old Man with a Gold Chain* ("*Old Man with a Black Hat and Gorget*") (c. 1631) Art Institute of Chicago, *Portrait of Dirck van Os* (1662) - Joslyn Art Museum, Omaha, Nebraska. Rembrandt painted also many self-portraits, as *Self-Portrait with Beret and Turned-Up Collar* (1659), National Gallery of Art, *Self-Portrait*, 1629; Indianapolis Museum of Art, Indianapolis, *Self-portrait as a young man*, 1634, Uffizi, Florence, Self-portrait wearing a white feathered bonnet, 1635, Buckland Abbey, Devon, *Self Portrait*, oil on canvas, 1652. Kunsthistorisches Museum, Vienna, *Self Portrait*, 166, Metropolitan Museum of Art, New York City, *Self Portrait with Two Circles*, 1660. Kenwood House, London, Self Portrait at the age of 63 - Dated 1669, the year he died, though he looks much older in other portraits. National Gallery, London.

Rembrandt Harmenszoon van Rijn (15 July 1606 – 4 October 1669) was a Dutch painter and etcher. He is generally considered one of the greatest painters and printmakers in European art and the most important in Dutch history. His contributions to art came in a period of great wealth and cultural achievement that historians call the Dutch Golden Age when Dutch Golden Age painting, although in many ways antithetical to the Baroque style that dominated Europe, was extremely prolific and innovative, and gave rise to important new genres in painting. Having achieved youthful success as a portrait painter, Rembrandt's later years were marked by personal tragedy and financial hardships. Yet his etchings and paintings were popular throughout his lifetime, his reputation as an artist remained high, and for twenty years he taught many important Dutch painters. Rembrandt's greatest creative triumphs are exemplified especially in his portraits of his contemporaries, self-portraits and illustrations of scenes from the Bible. His self-portraits form a unique and intimate biography, in which the artist surveyed himself without vanity and with the utmost sincerity. In his paintings and prints he exhibited knowledge of classical iconography, which he molded to fit the requirements of his own experience; thus, the depiction of a biblical scene was informed by Rembrandt's knowledge of the specific text, his assimilation of classical composition, and his observations of Amsterdam's Jewish population. Because of his empathy for the human condition, he has been called "one of the great prophets of civilization."

In a letter to Huygens, Rembrandt offered the only surviving explanation of what he sought to achieve through his art: *the greatest and most natural movement*, translated from *de meeste en de natuurlijkste beweegelijkheid*. The word "beweechgelickhijt" is also argued to mean "emotion" or "motive." Whether this refers to objectives, material or otherwise, is open to interpretation; either way, critics have drawn particular attention to the way Rembrandt seamlessly melded the earthly and spiritual. Earlier 20th century connoisseurs claimed Rembrandt had produced over 600 paintings, nearly 400 etchings and 2,000 drawings. More recent scholarship, from the 1960s to the present day (led by the Rembrandt Research Project), often controversially, has winnowed his oeuvre to nearer 300 paintings. His prints, traditionally all called etchings, although many are produced in whole or part by engraving and sometimes drypoint, have a much more stable total of slightly under 300. It is likely Rembrandt made many more drawings in his lifetime than 2,000, but those extant are more rare than presumed. Two experts claim that the number of drawings whose autograph status can be regarded as effectively "certain" is no higher than about 75, although this is disputed. The list was to be unveiled at a scholarly meeting in February 2010. At one time about ninety paintings were counted as Rembrandt self-portraits, but it is now known that he had his students copy his own self-portraits as part of their training. Modern scholarship has reduced the autograph count to over forty paintings, as well as a few drawings and thirty-one etchings, which include many of the most remarkable images of the group. Some show him posing in quasi-historical fancy dress, or pulling faces at himself. His oil paintings trace the progress from an uncertain young man, through the dapper and very successful portrait-painter of the 1630s, to the troubled but massively powerful portraits of his old age. Together they give a remarkably clear picture of the man, his appearance and his psychological make-up, as revealed by his richly weathered face.

In his portraits and self-portraits, he angles the sitter's face in such a way that the ridge of the nose nearly always forms the line of demarcation between brightly illuminated and shadowy areas. A Rembrandt face is a face partially eclipsed; and the nose, bright and obvious, thrusting into the riddle of halftones, serves to focus the viewer's attention upon, and to dramatize, the division between a flood of light—an overwhelming clarity—and a brooding duskiness. In a number of biblical works, including *The Raising of the Cross*, *Joseph Telling His Dreams* and *The Stoning of Saint Stephen*, Rembrandt painted himself as a character in the crowd. Durham suggests that this was because the Bible was for Rembrandt "a kind of diary, an account of

moments in his own life." Among the more prominent characteristics of Rembrandt's work are his use of chiaroscuro, the theatrical employment of light and shadow derived from Caravaggio, or, more likely, from the Dutch Caravaggisti, but adapted for very personal means. Also notable are his dramatic and lively presentation of subjects, devoid of the rigid formality that his contemporaries often displayed, and a deeply felt compassion for mankind, irrespective of wealth and age. His immediate family—his wife Saskia, his son Titus and his common-law wife Hendrickje—often figured prominently in his paintings, many of which had mythical, biblical or historical themes. *See also: List of paintings by Rembrandt and List of drawings by Rembrandt*.

Rembrandt painted the large painting *The Militia Company of Captain Frans Banning Cocq* between 1640 and 1642. This picture was called *De Nachtwacht* by the Dutch and *The Night Watch* by Sir Joshua Reynolds because by the 18th century the picture was so dimmed and defaced that it was almost indistinguishable, and it looked quite like a night scene. After it was cleaned, it was discovered to represent broad day—a party of musketeers stepping from a gloomy courtyard into the blinding sunlight. The piece was commissioned for the new hall of the *Kloveniersdoelen*, the musketeer branch of the civic militia. Rembrandt departed from convention, which ordered that such genre pieces should be stately and formal, rather a line-up than an action scene. Instead he showed the militia readying themselves to embark on a mission (what kind of mission, an ordinary patrol or some special event, is a matter of debate). Contrary to what is often said, the work was hailed as a success from the beginning. Parts of the canvas were cut off (approximately 20% from the left hand side was removed) to make the painting fit its new position when it was moved to Amsterdam town hall in 1715; the Rijksmuseum has a smaller copy of what is thought to be the full original composition; the four figures in the front are at the centre of the canvas. The painting is now in the Rijksmuseum, Amsterdam.

The most notable collections of Rembrandt's work are at Amsterdam's Rijksmuseum, including *The Night Watch* and *The Jewish Bride*, the Mauritshuis in The Hague, the Hermitage Museum in St. Petersburg, the National Gallery in London, Gemäldegalerie in Berlin, Gemäldegalerie Alte Meister in Dresden, The Louvre, Nationalmuseum, Stockholm, and Schloss Wilhelmshöhe in Kassel. The Royal Castle in Warsaw displays two paintings by Rembrandt from Lanckoroński collection in a separate, dedicated room of Renaissance Courtier Lodgings. Notable collections of Rembrandt's paintings in the USA are in the Metropolitan Museum of Art and Frick Collection in New York City, and the National Gallery of Art in Washington, D.C. The Rembrandt House Museum in central Amsterdam in the house he bought at the height of his success has furnishings that are mostly not original, but period pieces comparable to those Rembrandt might have had, and paintings reflecting Rembrandt's use of the house for art dealing. His printmaking studio has been set up with a printing press, where replica prints are printed. The museum has a few Rembrandt paintings, many loaned, but an important collection of his prints, a good selection of which are on rotating display. All major print rooms have large collections of Rembrandt prints, although as some exist in only a single impression, no collection is complete. The degree to which these collections are displayed to the public, or can easily be viewed by them in the print room, varies greatly. I have visited several times most of the collections of Rembrandt's works at the leading musuems: Amsterdam's Rijksmuseum, the Metropolitan Museum of Art and Frick Collection in New York City, and the National Gallery of Art in Washington, D.C, the Hermitage Museum in St. Petersburg, the National Gallery in London, Gemäldegalerie in Berlin, The Louvre in Paris, and other museums in Europe. In my humble opinion, it is impossible to grasp the genius of Rembrandt with photos of his paintings, you have to see the paintings at the Museums, with proper light, and after restoration.

רחל – השחקנית הצרפתיה היהודית, על זרים בתרבות צרפת

צרפת היא מדינה מדהימה, מסיבות אוביקטיביות וסוביקטיביות. צרפת מצטיינת בכל תחום – החל מהגיאוגרפיה, הנוף, הגיוון, ההרים המושלגים של האלפים, חופי הים האופנתיים של הריביירה, פרובנס, נורמנדי, ברטן, עמק הלואר, הערים היפהפיות שלה ובראשן פריז, ההסטוריה שלה, הסופרים, הפילוסופים, המחזאים, המשוררים, הציירים, הפסלים, הארכיטקטים, זמרי השנסונים, המטבח, הגבינות, היינות, אך גם הספורט, המדע, הרפואה, הרווחה, הדמוקרטיה מהמהפכה של 1789 ועד דה גול, חברות הענק והעסקים הקטנים. אך החלק היפה ביותר של צרפת הוא האוכלוסיה הצרפתית ומה שיפה בה במיוחד זו הרב גוניות של מרכיביה – רב גוניות של האזורים השונים – הפרובנסלים, הגסקונים, הבסקים, תושבי ברטן ונורמנדי, תושבי בורגונדי והאלפים, ועל כולם הפריזאים שהם קטגוריה בפני עצמה. עם כל הכבוד ללונדונים ולתושבי ניו יורק אין מי שישווה לפריזאים שהיו לאורך כל ההסטוריה של צרפת את הטבור של ההסטוריה והתרבות הצרפתית. אך לא פחות נפלא מהרב גוניות של האזורים והדיאלקטים, בולטת הרב גוניות של המהגרים. ואני מתכוון למהגרים שבחרו לעבור את כור ההיתוך של הצרפתיות, השפה, הספרות והערכים. אני מתנגד נחרצות לגישה הכביכול מתקדמת של הרב תרבותיות שלפיה כל מהגר יכול לחיות בהודו הקטנה, סין הקטנה, ערב הקטנה או בשטעטעל. אני בעד צרפת הגדולה שבה אנשים בצבעים שונים, ואני בהחלט בעד נישואי תערובת בלי שמץ של גזענות, מדברים כולם צרפתית וחווים כולם את התרבות הצרפתית, תורמים לה, והופכים לנציגיה הבולטים ביותר. אין בעיה ליהודים שהתערו היטב בתרבות הצרפתית ועל כך כתבתי רבות בספרי, אין בעיה לספרדים, לפורטוגלים, לארמנים, לאיטלקים, לפולנים ולרוסים, ויותר ויותר גם לאפריקאים ולאסיאנים. יש אולי בעיה לאותם מוסלמים, חלקים ניכרים מהם אם כי לא כולם כי לדעתי רוב המוסלמים אכן מתערים בתרבות הצרפתית, שמתלבשות עם רעלות, עם מנהגי כבוד המשפחה ונישואים בשידוך כפוי, השפה העיקרית שלהם היא ערבית, הם חיים לפי חוקי השאריעה, ואחר כך מתפלאים שהם מקופחים בגלל שלא התערו בתרבות הצרפתית, כאשר נותנים במה לאיממים קיצונים ובמקרים גבוליים גם לפעולות טרור. צרפת של היום היא לא צרפת של לפני מאה או מאה וחמישים שנה עם שנאת הזרים, האנטישמיות הנוצרית (יש כיום אנטישמיות אסלאמית), צרפת של פרשת דרייפוס, צרפת של גזענות כלפי זרים, קסנופוביה, בורגנות מתנשאת, טוהר הגזע. צרפת של היום ואפילו של השנים בהן למדתי באינסאד לפני כחמישים שנה, היא חברה פתוחה שקיבלה לתוכה מיליונים של מהגרים ורובם התערו בה היטב, פרט כאמור לגרעין האסלמיסט הקשה.

לא אחזור כאן על הרשימה הארוכה של היהודים שתרמו לצרפת בכל התחומים, אציין כאן רק שתיים בגלל נושא הפרק, השחקניות הדגולות ראשל ושרה ברנהרד. אבל כאן המקום לציין את התרומה של בני לאומים שונים שתרמו תרומה מכרעת לתרבות של צרפת: אמיל זולא שאביו היה איטלקי, אלכסנדר דיומא שסבתו הייתה אפריקאית, היינריך היינה הגרמני המומר, שופין הפולני, אופנבאך הגרמני, מרי קירי הפולניה, סטרווינסקי הרוסי, דיאגילב הרוסי, איב מונטאן האיטלקי, לואיס מאריאנו הספרדי, דאלידה המצריה/איטלקיה, אדית פיאף שאמה וסביה היו איטלקים ומרוקאים, שארל אזנאבור הארמני, ז׳ורז׳ מוסטאקי וגי בהאר היהודים מצרים, וכמובן אמנואל בהאר ביתו של גי בהאר, אלברט קאמי שהיה יליד אלג׳יריה ממוצא ספרדי, יונסקו הרומני, בקט האירי, ננה מוסקורי היווניה, זינאדין זידאן ממוצא אלג׳יראי, פיקאסו הספרדי, ולאמינק הפלמי, ואן גוך ההולנדי, בראנקוסי הרומני, פיקאביה שאביו היה קובני, פיסארו היהודי מהאיים הקריביים, חיים סוטין מבלארוס, אוטרילו שאביו היה כנראה ספרדי, מארק שאגאל היהודי מבלארוס, ז׳אק ליפשיץ מליטא, מקס ארנסט מגרמניה, ג׳אקומטי משוויץ, ואסארלי מהונגריה, בלתוס מפולין, ורבים רבים אחרים. האם יש ספרות יותר צרפתית מזו של אמיל זולא שאביו היה איטלקי? האם יש מוסיקה יותר צרפתית מזו של אופנבאך עם הפרנש קאנקאן, האם יש זמרים יותר צרפתים מאיב מונטאן, שארל אזנבור ואדית פיאף? האם יש ציורים יותר צרפתים מציוריו של ואן גוך? ומה עם דיומא שאף סופר לא היטיב לתאר כמוהו את ההסטוריה הצרפתית שהיה צאצא של עבדים אפריקאים? כך גם ראשל ושרה ברנהרד היהודיות שהיו השחקניות ששיחקו הכי טוב את הקלאסיקונים הצרפתים – רסין, קורניי, רוסטן, היגו ועוד.

אין לי כל בעיה עם אלה שרוצים לשמר את מורשת אבותיהם, אדרבא שיעשו זאת בארצותיהם ושלא יהגרו למדינות זרות. סיני ויפני המהגרים לארצות הברית לא יחשבו להמשיך להתלבש בלבוש מסורתי, לדבר בעיקר את שפתם ולהמשיך במסורות אבותיהם. הסינים והיפנים בארצות הברית, בוודאי אחרי דור אחד או שניים אחרי ההגירה, הופכים לגדולי המדענים והמהנדסים, אנשי עסקים, יזמי היי טק ופרופסורים. כמוהם ההסיפאנים שהיגרו מקובה, מכסיקו או דרום אמריקה, לרבות ג׳ואן באאז המיטיבה לשיר שירי עם מארצות הברית ״למרות״ מוצאה הברזילאי, מרקו רוביו הוא פוליטיקאי רפובליקני, ליאונרדו די קפריו, רוברט דה נירו, אל פאצ׳ינו הם מגדולי השחקנים האמריקאים למרות שמותיהם ומוצאם הלטיני. אך מי יותר אמריקאי מנשיא ארצות הברית אובמה שאביו היה קניאתי ושמו אפריקאי? זה נכון לגבי ארצות הברית, צרפת ולגבי כל מדינות ההגירה, וכך צריך להיות. אני לכן לא ״קונה״ את הנטיה יפת הנפש לשמר את מורשת האבות – הפקיסטנית בלונדון, הסינית בניו יורק, האלג׳יראית בצרפת, אם כי זה טבעי שהמהגרים וצאצאיהם ישמרו את שמותיהם, את דתם ואת שפתם אבל רק כשפה שניה ולא כשפה העיקרית. כלום יעלה על הדעת שעולה חדש מרוסיה לא ילמד עברית ולא יתערה בישראל, למרות שהוא משמר את שפתו כשפה שניה ואת שמו? ומה

לגבי אמי שלא למדה עברית? אבל היא מעולם לא עבדה בישראל. ומה לגביי שחייתי במצרים ולא דיברתי ערבית? אבל הייתי ילד, בעוד אבי שהיגר למצרים למד ערבית כי היה צריך לעבוד עם לקוחות מצרים. לפיכך, אותו דין חל על עולים ממצרים, עירק, מרוקו, ארה״ב, צרפת, הודו, גרמניה, פולין, דרום אמריקה, תימן וכו׳. אני מכיר הכי הרבה את אורח החיים ואת המנטליות בישראל, בצרפת ובארצות הברית, שלושתן ארצות הגירה, שלושתן הפעילו בהצלחה את כור ההיתוך. בשלושת המדינות אין להעלות על הדעת שהדת או המוצא יגרמו לכך שהמהגר או צאצאיו לא יהיו נאמנים למולדת החדשה. צרפתי מוסלמי הוא קודם כל נאמן לצרפת ואם יש סתירה בין הדת לבין הלאום – הלאום צריך לגבור, אותו דין חל על כל אזרחי ישראל וארצות הברית. כלום יעלה על הדעת שאזרח אמריקאי לא יעמוד דום בעת השמעת ההמנון, יבזה את הדגל האמריקאי, יגיד שהוא קודם כל יפני ואחר כך אמריקאי? ואם כך לגבי ארצות הברית קל וחומר לגבי ישראלים יהודים וערבים.

הדרמה היא תחום התרבות שאני הכי אוהב, היצירה הראשונה שיצרתי הייתה מחזה בן חמש מערכות ״נלי דורון״, ועל הבמה אני אוהב לראות שחקנים המשחקים בצורה טבעית ולא פתטית כפי שעשו כמה שחקני הבימה ממוצא רוסי גם אחרי קום המדינה. קשה לי להסכים לרצון של תיאטרון גשר לשמר את השפה הרוסית בישראל העברית. לפני כמה שנים ראיתי הצגה נוראה – טרטיף של מולייר בביצוע תיאטרון גשר, כאשר השחקנים שיחקו בצורה פתטית ובמבטא רוסי כבד הצגה של מולייר הצרפתי בעברית. הם שחטו את מולייר, את השפה הצרפתית כי דיברו הרבה גם בצרפתית, ואת העברית. הם אולי דיברו עברית וצרפתית אבל אני שמעתי רק רוסית. עזבתי בשאט נפש את ההצגה בהפסקה וזה כמעט ולא קרה לי בחיי. דעתי היא שהנימוס האלמנטרי של שחקן, תנאי הסף להתקבל לתיאטרון עברי, צריך להיות שישלוט בעברית ללא מבטא כבד. הוא חב את זה לקהל שאחרת לא יוכל לעקוב אחרי העלילה, הוא חב את זה לגבי הקיירה שלו. ראיתי מאות אם לא יותר הצגות בניו יורק, לונדון ופריז, אך לא זכורה לי אפילו הצגה אחת שבה שחקן כלשהו דיבר במבטא. זו האלפבית של המקצוענות. אם שחקן זר ירצה לשחק בברודווי ידרשו ממנו קודם כל לנטוש את המבטא שלו, אותו דין חל לגבי הקומדי פרנסז או תיאטרון שיקספיר באנגליה. שחקן רוסי שגילם במוסקבה מאה פעם את המלט וירצה לשחק באנגליה ייאלץ לדבר אנגלית ללא כל מבטא על מנת לשחק בארצו של שיקספיר. אני מתאר לעצמי שאותו דין יחול גם לגבי שחקן גרוזיני שירצה לשחק את וניה במוסקבה, אחרת יגידו שהוא שחט את צ׳כוב או שפשוט לא יבוא לראות את ההצגה. לכן, שחקן ישראלי ממוצא רוסי, ייקה או עירקי, צריך לדבר בלי מבטא, ושלא יספרו לי שקשה להשתחרר ממבטא. כשאתה שחקן, אתה יכול להשתחרר בכל גיל ממבטא אם אתה מתאמן מספיק, זה הרי המקצוע שלך. אם אתה מתאמן באימוץ מבטא כמריל סטריפ, איך לא תוכל להשתחרר ממבטא? אני אומר זאת כי קשה לעקוב אחרי משחק של שחקן המדבר במבטא כבד, במיוחד כמובן אם השמיעה שלך כבר לא מה שהייתה פעם וגם בלי מבטא אתה לא שומע...

אני מדגיש במיוחד את המבטא הרוסי כדי לא לעלות על מוקשים של מבטא מזרחי. שחקנים ממוצא מזרחי התלוננו שלא נותנים להם לשחק בתפקידים רגילים בגלל המבטא המזרחי. אבל אם שחקנים ייקים והרבה שחקנים ממוצא רוסי הצליחו להתפטר מהמבטא שלהם, אני מצפה גם מהם להתפטר מהמבטא ולדבר במבטא עברי נייטרלי, לא חייב להיות מבטא צברי או שנקינאי, אבל לא צריך להיות גם מבטא עירקי כבד. איך טופול דיבר במבטא מזרחי כבד בסאלח שבתי והוא בכלל אשכנזי? הוא היה נפלא ואימץ בצורה הטובה ביותר את המבטא, ואותו דין חל גם אם אתה משתחרר ממבטא. ששון גבאי הוא כיום גדול השחקנים שלנו ואין לו מבטא עירקי, אולה שור היא השחקנית הכי דגולה שלנו ואין לה מבטא רוסי. גם לליא קניג אין מבטא רומני או פולני כבד. שלא יובן שלא כהלכה, אם בכל זאת נשאר קצת מבטא אין עם זה בעיה כל עוד מובנים דבריו של השחקן, ואין בעיה אם השחקן או הזמר מדבר ושר עם ח׳ וע׳, או שיש לו נטיה למלעיל בגלל המוצא ההונגרי. כל עוד שהדברים מובנים אין בעיה. גם אין בעיה אם איש עסקים מדבר במבטא עירקי או רוסי, אם סופר מדבר במבטא הונגרי או ספרדי, אבל קשה לקבל שפוליטיקאי בימינו ידבר במבטא יידישאי או רוסי או עירקי עד כדי כך שלא יובן מה שהוא אומר. האם הוספתי לעצמי בדברי אלה עוד כמה פאתוות איני יודע, אבל אין כאן כל נימה גזענית. ולמה דברי מכוונים, לזה שראשל ושרה ברנהרד דיברו במבטא צרפתי תקני, בלי מניירות, עם משחק טבעי, בדיוק כמו שדני קיי, אדוארד ג׳. רובינסון, קירק דאגלאס וביאטריס ארתור מבנות הזהב לא דיברו במבטא יהודי בסרטיהם. הם גם לא שמרו על שמותיהם היהודיים, אבל זאת כבר סאגה אחרת. אני אישית בעד שמירה על השמות המקוריים, אבל אם ישנה אווירה גזענית אני בהחלט מבין אם מישהו משנה את שמו על מנת לא לסבול מדיעות קדומות. גם גיבור המחזה שלי שינה את שמו לדורון והוא לא בוגד בשל כך במורשתו. ראשל ושרה ברנהרד שמרו על שמותיהן היהודיים, בתקופה שרק יהודיות קראו לעצמן שרה וראשל בצרפת לפחות - הן לא הסתירו את מוצאן היהודי. לזכותם של הצרפתים ייאמר כי הם קיבלו אותן כפי שהן, העריצו אותן, לא שנאו אותן בגלל מוצאן, והן מצידן הרגישו עצמן צרפתיות לחלוטין.

RACHEL – BIOGRAPHY BY CLAUDE DUFRESNE – LA DIVINE TRAGEDIE

I discovered Rachel after reading her biography. I heard of course of Rachel, but knew very little about her life, basically that she was born to a very poor Jewish family, had a fantastic talent as tragedienne especially in Phedre by Racine, that she had many lovers, and died very young. But in her biography I discovered an admirable person, that made a tremendous impact on the theater – as her acting style was characterized by clear diction and economy of gesture, which represented a major change from the exaggerated style of those days, as society was beginning to demand the highly emotional, realistic, instinctual acting styles of the Romantics. I hate exaggeration in theater and in life in general, unless it is for seeing 50+ films in 10 days at the Haifa Film Festival, 30+ plays, films, museums, concerts, & operas in 10 days at a visit in Paris,

or writing day and night in 18 days a 5 acts momentous play "Nelly Doron". I saw in films how actors played before Rachel and it seems really ridiculous, but I do not need films for that as the Israeli/Russian actors who founded the Israeli Theater in Habimah played like that for 50 years, and only in "Sabras" theaters as the Cameri you could enjoy "modern" acting without all the mannerism of the old school. Rachel was the first actress that experienced modern acting (as ususal "modern" for me starts somewhere in the 19th century), as Ibsen was the father of modern theater, and Antonioni, Fellini and La nouvelle vague were the precursors of modern films.

To all the xenophobian French people, the old bourgeoisie, the anti-Dreyfusards, and the Petainists (luckily enough, most of the Frenchmen at least today are open-minded and xenophiles) I would say how is it, if you hate so much strangers, that some of the most talented personalities/icons in France in the last two centuries were not born in France or their parents and grandparents were foreigners – Rachel and Sarah Bernhard were Jewish and I'll not write here once again about the immense contribution of Jews to France – I have done it at length in my survey on Modern Literature. But let us give other examples – Zola's father was Italian, Duma's grandmother was an African slave, Heinrich Heine was German, Chopin was Pole, Offenbach was German, Marie Curie was Pole, Stravinsky was Russian, Diaghilev was Russian, Yves Montand was Italian, Luis Mariano was Spanish, Dalida was Egyptian/Italian, Edith Piaf's mother and grandparents were Italian and Moroccan. Charles Aznavour is Armenian, Georges Moustaki and Guy Beart are Egyptian/Jews, Camus was a pied-noir Algerian of Spanish descent, Ionesco was Romanian, Beckett was Irish, Nana Mouskouri is Greek, Zinedine Yazid Zidane is from Algerian descent, Picasso was Spanish, Vlaminck was Flemish, Van Gogh was Dutch, Brancusi – Romanian, Picabia's father was Cuban, Utrillo's father was apparently Spanish, Marc Chagall was born in Belarus, Jacques Lipchitz was born in Lithuania, Max Ernst was born in Germany, Giacometti was Swiss, Vasarely was born in Hungary, Balthus was born in Poland. Can there be more Frenchmen than Zola and Dumas? More French than Offenbach's operas, yet he was a Jewish German. Can there be a more French singer than Yves Montand, yet he was Italian, than Aznavour, yet he is Armenian. Van Gogh is Provence par excellence, yet he was Dutch. And so Rachel the most French actress was the daughter of a Swiss Jewish pedlar.

Elisabeth "Eliza/Élisa" Rachel Félix (also *Elizabeth-Rachel Félix*), better known only as **Mademoiselle Rachel** (February 21, 1821 – January 3, 1858), was a French actress. She became a prominent figure in French society, and was the mistress of, among others, Napoleon III and Napoléon Joseph Charles Paul Bonaparte. Efforts by newspapers to publish pictures of her on her deathbed led to the introduction of privacy rights into French law. Rachel Félix was born Elisa Félix on February 28, 1821, in Mumpf, Rheinfelden, Aargau. Her father, Jacob Félix, was a peddler and her mother, Esther Hayer, was a Bohemian dealer in second-hand clothes. She had four sisters (Sarah, Rebecca, Dinah, and Leah) and one brother, Raphael. As a child, Félix earned money singing and reciting in the streets. She arrived in Paris in 1830 intending to become an actress. She took elocution and singing lessons, eventually studying under the instruction of the musician Alexandre-Étienne Choron and Saint-Aulaire. She also took dramatic arts classes at the Conservatoire. She debuted in *La Vendéenne* in January 1837, at the Théâtre du Gymnase. Delestre-Poirson, the director, gave her the stage name Rachel, which she chose to keep in her private life. Rachel was described as a very serious and committed student. She was admired for her intelligence, work ethic, diction, and ability to act. Auditioning in March, 1838, she starred in Pierre Corneille's *Horace* at the Théâtre-Français at the age of 17. During this time she also began a liaison with Louis Véron, the former director of the Paris Opera, which became the subject of much gossip. From 1838 to 1842, she lived in a third-floor apartment in Paris's Galerie Véro-Dodat. Her fame spread throughout Europe after success in London in 1841, and she was often associated with the works of Racine, Voltaire, and Corneille. She toured Brussels, Berlin,

and St. Petersburg. Though French classical tragedy was no longer popular at the time Rachel entered the stage of Comédie-Française, she remained true to her classical roots, arousing audiences with a craving for the tragic style of writers like Corneille, Racine and Molière. She created the title role in Eugène Scribe's *Adrienne Lecouvreur*. Her acting style was characterized by clear diction and economy of gesture; she evoked a high demand for classical tragedy to remain on the stage. This represented a major change from the exaggerated style of those days, as society was beginning to demand the highly emotional, realistic, instinctual acting styles of the Romantics. Félix completely rejected the Romantic Drama movement happening in nineteenth-century France. She was best known for her portrayal of the title role in *Phèdre*. Eliza Rachel, as the actress was also known, was reportedly a great tragedienne.

Félix became the mistress of Napoleon I's son, Alexandre Joseph Count Colonna-Walewski, and together they had a son, Alexandre Colonna-Walewski, in 1844. He entered the diplomatic service and died at his post in Turin in 1898. After an affair with Arthur Bertrand, Félix left for England. There she briefly had an affair with Louis Napoleon Bonaparte, later Napoleon III, as well as with Napoléon Joseph Charles Paul Bonaparte. Her second son, Gabriel-Victor Félix, was never acknowledged by Bertrand. He became a navy man and died in the Congo in 1889. Rachel never married, although she had many lovers. When Walewski upbraided her for not remaining faithful to him, she retorted, "I am as I am; I prefer renters to owners." Félix's health declined after a long tour of Russia. She died of tuberculosis in Le Cannet, Alpes-Maritimes, France. Upon her deathbed, she wrote many farewell letters to her sons, family members, lovers, colleagues and theatre connections at Comédie-Française. She is buried in a mausoleum in the Jewish part of Père Lachaise Cemetery and Avenue Rachel in Paris was named after her. The English theatre critic James Agate published a biography of her in 1928, which echoes the anti-Semitism of his day. A modern account of her life and legacy by Rachel Brownstein was published in 1995. The character Vashti in Charlotte Brontë's novel *Villette* was based on Félix, whom Brontë had seen perform in London. The raschel knitting-machine is according to the OED also named after her, and so is a face powder in light tannish colour, used in artificial light.

From the article on Rachel by Lyndon Orr: It was at the Theatre Francais that she won her final acceptance as the greatest of all tragedians of her time. This was in her appearance in Corneille’s famous play of “Horace.” She had now, in 1838, blazed forth with a power that shook her no, less than it stirred the emotions and the passions of her hearers. The princes of the royal blood came in succession to see her. King Louis Philippe himself was at last tempted by curiosity to be present. Gifts of money and jewels were showered on her, and through sheer natural genius rather than through artifice she was able to master a great audience and bend it to her will. She had no easy life, this girl of eighteen years, for other actresses carped at her, and she had had but little training. The sordid ways of her old father excited a bitterness which was vented on the daughter. She was still under age, and therefore was treated as a gold-mine by her exacting parents. At the most she could play but twice a week. Her form was frail and reed-like. She was threatened with a complaint of the lungs; yet all this served to excite rather than to diminish public interest in her. The newspapers published daily bulletins of her health, and her door was besieged by anxious callers who wished to know her condition. As for the greed of her parents, every one said she was not to blame for that. And so she passed from poverty to riches, from squalor to something like splendor, and from obscurity to fame. Much has been written about her that is quite incorrect. She has been credited with virtues which she never possessed; and, indeed, it may be said with only too much truth that she possessed no virtues whatsoever. On the stage while the inspiration lasted she was magnificent. Off the stage she was sly, treacherous, capricious, greedy, ungrateful, ignorant, and unchaste. With such an ancestry as she had, with such an early childhood as had been hers, what else could one expect from her?

ורדי – מלחין האופרות האולטימטיבי, האם הוא נאיבי?

ורדי הוא מלחין האופרות האהוב עלי ביותר. את ריגולטו אני מכיר בעל פה, אני אוהב את מרבית האופרות שלו – לה טרוויאטה, אאידה, נבוקו, אותלו, איל טרווטורה, מקבת – אך ראיתי באופרה רק את חלקן. אם ההמונים אוהבים את ורדי האם זה אומר שהוא המוני, שהוא נאיבי, שהמוסיקה שלו נחותה? הפילוסוף ישעיהו ברלין סיווג את ורדי בקטגוריה של הנאיבים. זה כנראה הגורל שלי לאהוב הכי הרבה נאיבים, אולי כי גם אני נאיבי, תם, לא חכם ולא רשע, בטח לא זה שאינו יודע לשאול. הסופר האהוב עלי ביותר הוא אמיל זולא, שנחשב בעיני רבים גם תם, באמצע הדרך בין עמך לאליטיסט. הצייר האהוב עלי ביותר הוא רנואר, שרבים רואים באמנות שלך אמנות נחותה, מתקתקה. האינטלקטואלים המתוחכמים והאליטיסטים אוהבים את הסופרים ג׳ימס ג׳ויס, וירג׳יניה וולף, ווילאם פוקנר, סארטר, קאמי, ובמיוחד את פרוסט, את הציירים פיקאסו, מונדריאן, מירו, מאטיס, בראק, ובמיוחד את ג׳קסון פולוק, בין מלחיני האופרה הם אוהבים הכי הרבה את ואגנר ואת האופרות הגדולות והארוכות שלו. גם בסיטקום - המתוחכמים אוהבים את סיינפלד ופשוטי עם כמוני מעדיפים את בנות הזהב, מישהו משרת אותך והמלון של פולטי. במוסיקת הפופ יש לי בכלל טעם נוראי כאשר אני מתרגש מפול אנקה בעוד החיפושיות משאירות אותי אדיש. שיא העליבות הוא באוכל ובשתיה – כאשר אני מעדיף שניצלים וסטייקים על פני פירות ים, מים מינרלים על פני יינות משובחים.

הטעמים שלי הם אם כן המוניים, פשוטים, וולגרים, בקיצור עמך. רק בסרטים ובהצגות יש לי טעם ״מעודן״, כאשר אני מתוחכם ומעודן מספיק לאהוב את יונסקו, דירנמט, סארטר, פינטר, סטרינדברג, שיקספיר, רסין, קורניי, לורקה, פירנדלו, צ׳כוב (מצטער מירי), איבסן, ברכט, אוניל, סופוקלס וסובול. אבל אוי לאוזנים השומעות, אני אוהב גם את פידו, רוסטן, פניול, ארתור מילר, מולייר, אודטס, קישון, שניצלר, אנסקי, טנסי ווילאמס, אריסטופנס, קורטלין, גולדוני, מאמט, ניל סיימון, אלבי. איזה מין שעטנז – קודש וחול, הנשגב עם ההמוני! זאת ועוד, אני אוהב מחזות זמר עממיים כמו גבירתי הנאווה, אוקלהומה, דרום פסיפיק, המלך ואני, שבע כלות לשבעה אחים, הלו דולי, אני אוקלי אשת לפידות, צלילי המוסיקה, ואופרטות של אופנבאך – הלנה היפה, אורפיאוס בשאול, חיי פריז. איך יכול לשרור בראש אחד שעטנז כה נוראי שכל אינטלקטואל היה בוחל אפילו להזכיר. לא יועילו טיעונים שלי שאני לא אוהב אופרות סבון, מוסיקת מעליות, סדרות טלוויזיה, עצם העובדה שאני שם על אותה רמה את פידו עם יונסקו מצביע על טעם כל כך קלוקל שפוסל אותך לתמיד מלהתהדר בתואר של אינטלקטואל. כי לא יכול להיות שתיהנה מהמתוחכם כמו מהעממי, ואם בנוסף אני אודה שאני מעריץ את הגשש החיוור המצחיקים אותי עד דמעות בעוד גב האומה לא מעלה אפילו בדל חיוך על שפתותי, נגזר גורלי עד עולם להיות מתויג כפרימיטיב וניאנדרטלי. אבל שמא אטען להגנתי שגם בתחום

הקולנוע יש לי טעם מאוד מתוחכם והבמאים האהובים עלי הם אינגמר ברגמן, אנטוניוני, פליני, הגל החדש, ז׳אן רנואר, אליה קאזאן, פריץ לאנג, דיויד לין, קן לואץ׳ (אני אוהב אותו אבל הוא לא אוהב אותנו), בילי ווילדר, וודי אלן, ריצ׳רד אטנבורו, מילוש פורמן, סטנלי קריימר, סידני לאמט, אלן פקולה, רומן פולנסקי, סרגיי איזנשטיין, לואיס בונואל, פדרו אלמודובר, תאו אנגלופולוס, מנואל דה אוליבירה – די, בסדר, שכנעת אותנו יאמרו המלעיזים, נהיה מוכנים להודות שלפחות בסרטים אתה מבין אולי בזכות השנים הרבות שבילית בסינמטקים ועשרות הסרטים שראיתי בכל פסטיבל סרטים. אבל כשחיוך של סלחנות על פיהם, אמשיך ואומר שאני גם אוהב מאוד את פרנק קפרה, קלוד ברי, צ׳רלי צ׳אפלין, קלינט איסטווד, ארנסט לוביץ׳, אוטו פרמינגר, ואפילו אוי לאוזנים השומעות כמה סרטים הודיים עם ראג׳ קאפור וסרטים מוסיקליים קלילים מתוצרת בוליווד, קומדיות ״מטופשות״ של דוריס דיי, מלודרמות כסיסי וסרטי לואי דה פינס.

איך, איך, אני יכול עד כדי כך לא קונפורמיסט, ולהגיד דברים מעין אלה המקוממים כל אינטלקטואל ומחזירים אותי לתיוג של בעל טעם עממי, שמקורו במעמד הבינוני הנמוך, כי מה אתה כבר יכול לצפות מיליד מצרים שבנוסף להיותו עממי הוא גם נץ מתון. הרי יש לנו מזרחים שאנו סולחים להם על מוצאם אם הם משתלחים בניצים במילים הכי חריפות, כמו שהאנטישמים הכי גדולים היו ממוצא יהודי. אם ננטוש קצת את הציניות, קורא יקר, האם זה לא מדהים שבראש היונים המפרישים את ... על הראשים של ניצים מזרחים מצביעי הליכוד מתייצבים שחקניות ממוצא מזרחי, בדרנים ממוצא מזרחי או שנשואים למזרחיות, סופרים ממוצא מזרחי? שמכנים את המזרחים בשמות הגנאי הכי נלוזים. מה הם רוצים להוכיח, שהם יותר אדוקים מהאפיפיור, שהם נאורים ולא פרימיטיבים, שהם לא בהמות אלא בני אדם? שהם לא מנשקים קמעות אלא...?

VERDI – BIOGRAPHIES BY PETER SOUTHWELL-SANDER – VERDI HIS LIFE & TIME AND BY CLAUDIO CASINI IN ITALIAN

The philosopher Isaiah Berlin ranked Verdi in the 'naïve' category. It is probably my destiny to like most "naïve" writers – Emile Zola, painters - Renoir, and composers - Verdi. I am probably not sophisticated enough to appreciate James Joyce, Picasso and Wagner, my tastes are more "vulgar", "commonplace", popular. In cuisine – I prefer steaks and schnitzels to escargots and crabs, I prefer water to wine, in pop music I prefer Paul Anka to the Beatles, in sitcoms I prefer the Golden Girls to Seinfeld. Only in drama I am sophisticated enough to prefer Ionesco, Duerrenmatt, Sartre, Pinter, Strindberg, Shakespeare, Racine, Corneille, Lope de Vega, Pirandello, Lorca, Chekhov, Ibsen, Goethe, Brecht, O'Neill, Sophocles, Sobol, but even then I am also "naïve" as I appreciate and love also Feydeau, Rostand, Pagnol, Arthur Miller, Moliere, Odets, Kishon, Schnitzler, Anski, Williams, Aristophanes, Courteline, Goldoni, Mamet, Niel Simon, Albee, Ziegfeld Follies-styled revue, My Fair Lady, Oklahoma, South Pacific, The King and I, Seven Brides to Seven Brothers, Hello Dolly, Hair, Annie Get Your Gun, The Sound of Music, and Offenbach's operettas *Orphée aux enfers* (1858), *La belle Hélène* (1864), *La vie parisienne* (1866), *La Grande-Duchesse de Gérolstein* (1867) and *La Périchole* (1868)… Not only in drama, in films also – my favorite cineasts are Ingmar Bergman, Antonioni, Fellini, La

nouvelle vague, Jean Renoir, Elia Kazan, Fritz Lang, David Lean, Ken Loach, Billy Wilder, Woody Allen, Richard Attenborough, Milos Forman, Stanley Kramer, Sidney Lumet, Alan Pakula, Roman Polanski, Steven Spielberg, Francis Koppola, Sergei Eisenstein, Luis Bunuel, Pedro Almodovar, the Greek Theo Angelopoulos, the Portuguese Manoel de Oliveira who made films even at the age of 104, the Indian Satyajit Ray, the Israeli excellent directors since 2000, but I am also very fond of Frank Capra, Claude Berri, Charlie Chaplin, Clint Eastwood, Ernst Lubitsch, Otto Preminger, Rouben Mamoulian, Tony Richardson, some Indian films with Raj Kapoor, some Spanish films – La violetera, Joselito…, some Greek films with Aliki, films by Menahem Golan, Vittorio de Sica, the Austrian triology of Sissi, French films with Fernandel…

Personally, I don't agree at all to categorize authors, cineasts, and composers to "naïve" and "sophisticated". Verdi is by far a better composer than Wagner, Renoir is by far a better painter than Picasso, and Zola is by far a better author than Joyce. Greatness is achieved when a composer, painter or author, a cineast, playwright or philosopher, succeeds in moving you extremely emotionally and rationalistically – if quite all the paintings by Picasso leave you indifferent he is not as good as Renoir who moves me to tears, if Joyce's Ulysses does not move you at all – he is not as good as Zola who captivates you from the first moment, if Wagner's operas irritates you to the extreme – while Verdi's operas delight you to the extreme, he is not as good as Verdi. Aristotle is by far a better philosopher than Kant, as I understand and identify with him. Bergman and Capra are both great directors as Scenes from a Marriage and It's a Wonderful Life both make you cry and move you extremely, even that quite all the experts would say that Bergman is better – but not for me. Feydeau makes you laugh "sophisticately" not less than Shakespeare's Much Ado About Nothing – and so both are for me excellent playwrights and I enjoy seeing their plays in the same way. I admire Gaudi and cannot appreciate Gothic architecture, and so for me Gaudi is a better architect. I would also say that my son's architecture – Joseph Cory/Geotectura moves me much more than the Bauhaus architecture, and therefore for me he is a much better architect than Walter Gropius, but his wife Alma Mahler would disagree.

So, am I objective or subjective in my judgements? Frankly, I couldn't care less – I am writing an autobiography on all the topics that interest me, so even if 99% of the experts would disagree with me, this book is my book, my beliefs, my tastes, my philosophy of life. I adore Verdi, and so most of the opera lovers, much more than what they love Wagner, I may be populist, naïve, I am also willing to consider that I don't like Wagner because he was an anti-Semite (but I like Ken Loach and Theodorakis although they loathe Israel), while Verdi composed Nabucco on the sorrows of the Hebrews and compared it to the sorrows of the enslaved Italians. That I like Zola because he wrote J'accuse, but here there is not even a case because Joyce also loved very much Jews and his leading protagonist in Ulysses is a Jew. I am quite sure that Picasso loved much more Jews (he hated Nazism and Fascism – Guernica…) than Renoir, who was a notorious anti-Semite and denounced Pissarro's family as part of "that Jewish race of tenacious cosmopolitans and draft-dodgers who come to France only to make money". Renoir and Degas were anti-Dreyfusards, while Monet, Signac and Pissarro were Dreyfusards (and so was the Norwegian Grieg who refused in 1899 to come to play in Paris because of France's injustice to Dreyfus, and for that he was ostracized by some of his old friends). I prefer Renoir to Pissarro although the first was anti-Semitic and the second was Jew, as cultural preferences have nothing to do with social biases. Back to Verdi from this digression (I am becoming worse than Cervantes who in Don Quijote digresses all the time, yet his book is a masterpiece, but I excuse those digressions as "stream of consciousness", which shows that Cervantes was as modern as Sartre and Joyce).

I wrote extensively in this book on Verdi, Rigoletto that I know by heart, and many of his operas. I bring herebelow extracts form Wikipedia's entry on Verdi and others, but I would like to start

with a paragraph from Casini's Verdi on Macbeth, the opera which I have seen in 2010 in Dresden and made me discover a Verdi that I did not know before, certainly a Verdi who is much more different than the Verdi of Rigoletto, La Traviata, Il Trovatore, Nabucco, Aida…: "La novita di Macbeth consiste nel fatto che Verdi adopero lo schema convenzionale del melodramma in maniera oggettiva e spregiudicata, piegandolo a rappresentare un dramma barbarico nella maniera piu realistica possibile, piu vicina, per Verdi, al modello tragico di Shakespeare. L'impegno imponeva un concetto rivoluzionario del canto, rispetto a quel che esso era nel melodramma italiano." Macbeth's novelty consists in the fact that Verdi depicts the story in an objective way, representing this barbaric drama in the most realistic way, much closer to Shakespeare's tragic model. Macbeth disclosed a revolutianory concept, which was quite new.

Giuseppe Fortunino Francesco Verdi (10 October 1813 – 27 January 1901) was an Italian composer of operas. Verdi was born near Busseto to a provincial family of moderate means, and developed a musical education with the help of a local patron. Verdi came to dominate the Italian opera scene after the era of Bellini, Donizetti and Rossini, whose works significantly influenced him, becoming one of the pre-eminent opera composers in history. In his early operas Verdi demonstrated a sympathy with the Risorgimento movement which sought the unification of Italy. He also participated briefly as an elected politician. The chorus "Va, pensiero" from his early opera *Nabucco* (1842), and similar choruses in later operas, were much in the spirit of the unification movement, and the composer himself became esteemed as a representative of these ideals. An intensely private person, Verdi however did not seek to ingratiate himself with popular movements and as he became professionally successful was able to reduce his operatic workload and sought to establish himself as a landowner in his native region. He surprised the musical world by returning, after his success with the opera *Aida* (1871), with three late masterpieces: his Requiem (1874), and the operas *Otello* (1887) and *Falstaff* (1893). His operas remain extremely popular, especially the three peaks of his 'middle period': *Rigoletto*, *Il trovatore* and *La traviata*, and the bicentenary of his birth in 2013 was widely celebrated in broadcasts and performances. Verdi was committed to the publisher Giovanni Ricordi for an opera—which became *Stiffelio*—for Trieste in the Spring of 1850; and, subsequently, following negotiations with La Fenice, developed a libretto with Piave and wrote the music for *Rigoletto* (based on Victor Hugo's *Le roi s'amuse*) for Venice in March 1851. This was the first of a sequence of three operas (followed by *Il trovatore* and *La traviata*) which were to cement his fame as a master of opera. The failure of *Stiffelio* (attributable not least to the censors of the time taking offence at the taboo subject of the supposed adultery of a clergyman's wife and interfering with the text and roles) incited Verdi to take pains to rework it, although even in the completely recycled version of *Aroldo* (1857) it still failed to please. *Rigoletto*, with its intended murder of royalty, and its sordid attributes, also upset the censors. Verdi would not compromise:

What does the sack matter to the police? Are they worried about the effect it will produce?...Do they think they know better than I?...I see the hero has been made no longer ugly and hunchbacked!! Why? A singing hunchback...why not?...I think it splendid to show this character as outwardly deformed and ridiculous, and inwardly passionate and full of love. I chose the subject for these very qualities...if they are removed I can no longer set it to music. Verdi substituted a Duke for the King, and the public response and subsequent success of the opera all over Italy and Europe fully vindicated the composer. Aware that the melody of the Duke's song "La donna è mobile" ("Woman is fickle") would become a popular hit, Verdi excluded it from orchestral rehearsals for the opera, and rehearsed the tenor separately. Verdi and his mistress Strepponi moved into Sant'Agata on 1 May 1851. May also brought an offer for a new opera from La Fenice, which Verdi eventually realised as *La traviata*. That was followed by an agreement with the Rome Opera company to present *Il trovatore* for January 1853. Verdi now

had sufficient earnings to retire, should he have wished to do so. He had reached a stage where he could develop his operas as he wished, rather than be dependent on commissions from third parties. *Il trovatore* was in fact the first opera he wrote without a specific commission (apart from *Oberto*). At around the same time he began to consider creating an opera from Shakespeare's *King Lear*. After first (1850) seeking a libretto from Cammarano (which never appeared), Verdi later (1857) commissioned one from Antonio Somma, but this proved intractable, and no music was ever written. Verdi began work on *Il trovatore* after the death of his mother in June 1851. The fact that this is "the one opera of Verdi's which focuses on a mother rather than a father" is perhaps related to her death. In the winter of 1851–52 Verdi decided to go to Paris with Strepponi where he concluded an agreement with the Opéra to write what became *Les vêpres siciliennes*, his first original work in the style of grand opera. In February 1852, the couple attended a performance of Alexander Dumas *fils*'s play, *The Lady of the Camellias*; Verdi immediately began to compose music for what would later become *La traviata*.

After his visit to Rome for *Il trovatore* in January 1853, Verdi worked on completing *La traviata*, but with little hope of its success, due to his lack of confidence in any of the singers engaged for the season. Furthermore, the management insisted that the opera be given a historical, not a contemporary setting. The premiere in March 1853 was indeed a failure: Verdi wrote: "Was the fault mine or the singers'? Time will tell." Subsequent productions (following some rewriting) throughout Europe over the following two years fully vindicated the composer; Roger Parker has written "*Il trovatore* consistently remains one of the three or four most popular operas in the Verdian repertoire: but it has never pleased the critics". Having achieved some fame and prosperity, Verdi began in 1859 to take an active interest in Italian politics. His early commitment to the Risorgimento movement is difficult to estimate accurately; in the words of the music historian Philip Gossett "myths intensifying and exaggerating [such] sentiment began circulating" during the nineteenth century. An example is the claim that when the "Va, pensiero" chorus in *Nabucco* was first sung in Milan, the audience, responding with nationalistic fervour, demanded an encore. As encores were expressly forbidden by the government at the time, such a gesture would have been extremely significant. But in fact the piece encored was not "Va, pensiero" but the hymn "Immenso Jehova". The growth of the "identification of Verdi's music with Italian nationalist politics" perhaps began in the 1840s. In 1848, the nationalist leader Giuseppe Mazzini, (whom Verdi had met in London the previous year) requested Verdi (who complied) to write a patriotic hymn. The opera historian Charles Osborne describes the 1849 *La battaglia di Legnano* as "an opera with a purpose" and maintains that "while parts of Verdi's earlier operas had frequently been taken up by the fighters of the Risorgimento...this time the composer had given the movement its own opera" It was not until 1859 in Naples, and only then spreading throughout Italy, that the slogan "Viva Verdi" was used as an acronym for ***Viva*** ***V****ittorio* ***E****manuele* ***R****e* **D'I**talia *(Viva Victor Emmanuel King of Italy)*, (who was then king of Sardinia). After Italy was unified in 1861, many of Verdi's early operas were increasingly re-interpreted as Risorgimento works with hidden Revolutionary messages that perhaps had not been originally intended by either the composer or his librettists. The first performance of *Falstaff* took place at La Scala on 9 February 1893. For the first night, official ticket prices were thirty times higher than usual. Royalty, aristocracy, critics and leading figures from the arts all over Europe were present. The performance was a huge success; numbers were encored, and at the end the applause for Verdi and the cast lasted an hour. That was followed by a tumultuous welcome when the composer, his wife and Boito arrived at the Grand Hotel de Milan. Even more hectic scenes ensued when he went to Rome in May for the opera's premiere at the Teatro Costanzi, when crowds of well-wishers at the railway station initially forced Verdi to take refuge in a tool-shed. He witnessed the performance from the Royal Box at the side of King Umberto.

יומנה של אנה פרנק – היומן המפורסם והמרגש ביותר בעולם

בחרתי לסיים את סקירות 36 הביוגרפיות הטובות ביותר שקראתי ביומנה של אנה פרנק. התחלתי בביוגרפיה של דונה גרציה על רקע חורבן הקהילות היהודיות באי האיברי וסיימתי באוטוביוגרפיה של אנה פרנק על רקע השואה וחורבן הקהילות היהודיות באירופה.שתיהן נשים דגולות, דונה גרציה האישה העשירה ביותר בעולם שסייעה רבות להברחת יהודי פורטוגל וספרד אל האימפריה העותומנית ורק בעשרות השנים האחרונות הגיעה לתודעת העם היהודי והעולם, אנה פרנק הילדה הקטנה שלא הספיקה לעשות דבר בחייה, אך יומנה - שנים לאחר מותה - הפך לסמל המוחשי ביותר של אובדן החיים של היהודים החפים מכל פשע בשואה. בשתי הביוגרפיות אין תיאורי זוועה על שריפת היהודים והאנוסים, פרעות ביהודים, השמדת היהודים בתאי הגזים. אולי בגלל זה הפכו הביוגרפיות לכה פופולריות כי מעטים הקוראים בישראל, ועוד יותר בעולם, המסוגלים לקרוא על זוועות כה נוראיות. אבל הביוגרפיות עשו יותר מכל ספר הסטוריה או סרט תיעודי שירות גדול להבנת שני האירועים הטראומטיים ביותר בעם היהודי באלף השנים האחרונות – גירוש ספרד והשואה.

ילדה קטנה אחת – אנה פרנק – אחת מיני מיליונים של ילדות, נשים, גברים וזקנים הצליחה לרגש את העולם כולו – מיפן ועד גרמניה, מארצות הברית ועד צרפת. הנאצים ניסו לתאר את היהודים כמפלצות, בדיוק כמו ממשיכי דרכם בהנהגה הפלשתינאית בגדה ובעזה ובקרב האסלמיסטים הפונדמנדליסטים, הם היו עבורם מספרים, מקור לשערות, שיני זהב ורכוש של מילירדים ששדדו מהם. הם עשו להם דמוניזציה, בקריקטורות (שלעומתן הקריקטורות על מוחמד והאסלם הן שירבוט ילדותי), בספרים, בסרטים, בהצגות ובתעמולה ארסית. והעולם בלע את הפיתיון כי חיפשו אשמים למצב הקשה שבו היה שרוי, בדיוק כפי שכיום כשחלקים גדולים מהעולם המערבי, בסקנדינביה, בהולנד של אנה פרנק, בגרמינה, צרפת, בריטניה, אירלנד ואפילו בארצות הברית בולעים את סיפורי הזוועה על ישראל והיהודים "רוצחי ילדים", "מענים חפים מפשע", הורגים בראש חוצות נערים בני 16 או נשים "תמימות" מבלי לציין שהיה זה מתוך הגנה עצמית אחרי שאותם נערים ונשים טבחו ללא רחם ביהודים. הדרך הטובה ביותר להילחם בתעמולת הזוועה של הנאצים, האנטישמים והמוסלמים הקיצונים, היא לתת שם לקורבנות, להראות שהם לא היו מפלצות אלא ילדות קטנות כאנה פרנק, עם מאוויים כמו לכל ילדה ביפן ובגרמניה, בשוודיה ובעזה (בהנחה שהפושעים של החמאס עוד לא הצליחו לעשות שטיפת מוח לכל הילדות להפוך לשהידיות). אנה פרנק היא לא מספר, היא לא שותה את הדם של ילדי הנוצרים בפסח, אין לה קרניים כמו לשטן, הוריה לא עשקו מעולם נוצרים כפי שלא עשו זאת הורי הנערות שנטבחות ללא רחם על ידי בני הבליעל המוסלמים הקיצוניים - אני נזהר לציין בכל פעם

שהכוונה שלי אך ורק לקיצונים, כי אחרת ניתן יהיה להאשים אותי בגזענות כנגד האסלאם, הרחוקה ממני כמערב ממזרח. הבעיה היא שאם העולם והמנהיגים המתונים באסלאם לא יתערבו יהפכו הקיצונים לרוב בקרב המוסלמים, כי כיום בפלשתין ובמדינות ערב ואסלאם רבות במקום להוקיע את השהידים מעלים אותם על נס במערכת החינוך בארצות האסלאם, מממנים את משפחותיהם וקוראים רחובות וכיכרות על שמם.

אנליס מארי ("אנה") פרנק - **Annelies Marie "Anne" Frank**, 12 ביוני 1929 – פברואר או תחילת מרץ 1945 - הייתה נערה יהודייה שנספתה בשואה, והיומן שכתבה התפרסם בכל העולם. ביולי 1942 נכנסה אנה עם הוריה אדית ואוטו פרנק ואחותה מרגוט, שהתגוררו באמסטרדם, למחבוא מאימת הנאצים. ב-4 באוגוסט 1944 נחשף המחבוא, ובני משפחת פרנק הועברו על ידי הנאצים למחנה המעבר המשטרתי ליהודים וֶסְטֶרְבּוֹרְק, וממנו הועברו כעבור חודש למחנה ההשמדה אושוויץ. ב-28 באוקטובר 1944 הועברו אנה ואחותה מרגוט למחנה הריכוז ברגן בלזן, שם נפטרו שתיהן מטיפוס הבהרות. בעת שהייתה במחבוא כתבה אנה יומן אישי, שהתפרסם לאחר מלחמת העולם השנייה וחשף בפני קוראים רבים בעשורים שלאחר מכן ממד אנושי מזווית אישית של קורבנות השואה. היומן שחיברה, שבו תיעדה, בין השאר, את התקופה שבה הסתתרה יחד עם משפחתה מאימת רדיפות הנאצים במחבוא בבית המשרדים של חברת אופקטה באמסטרדם, יצא לאור כספר, וזכה לפופולריות רבה ולתרגומים לעשרות שפות. הסופר היהודי איטלקי פרימו לוי כתב על היומן: "אנה פרנק אחת מרגשת אותנו יותר מאין ספור אחרים, שסבלו כמוה אך פניהם נותרו בחשכה. ייתכן שעדיף כך; אם היינו יכולים להכיל את כל הסבל של כל אותם אנשים לא היינו יכולים לחיות".

בשנת 1963 ייסד אוטו פרנק עם אשתו השנייה את קרן הצדקה של אנה פרנק. הקרן, שמקום מושבה בבזל, מגייסת כסף למטרות שנקבעות על ידי מנהליה. עם מותו הוריש אוטו פרנק את היומן לקרן בתנאי ש-80,000 הפרנק הראשונים של כל שנה יועברו ליורשיו. שאר הכספים מחולקים למטרות צדקה, שביניהן חסידי אומות העולם ופרויקטים חינוכיים המכוונים כנגד גזענות בין היתר בגרמניה, בהודו, בשווייץ, בבריטניה ובארצות הברית. עם פתיחת בית אנה פרנק הגדיר אוטו פרנק את חזונו לגבי מורשתה של אנה פרנק והמסר רחב ההיקף שהוא רואה בכתביה: "שיתוף פעולה בינלאומי, הבנה כללית, סובלנות, חינוך מודרני, פתרון בעיות בני-נוער, אמנות בת זמננו, לחימה בגזענות והנחלת אורינות". (זה כה עצוב שכל אלה מהווים אנאתמה/תועבה אצל המוסלמים הפונדמנטליסטים ומדגיש את ההבדל בינם לבינינו). דירת המגורים של משפחת פרנק נותרה כדירה פרטית עד לתחילת המאה ה-21. תחקיר של הטלוויזיה ההולנדית גילה כי המבנה נמצא במצב פיזי קשה. חברת נדל"ן גרמנית קנתה את הנכס ובעזרת תצלומים מתקופת מלחמת העולם השנייה וכתבי אנה פרנק, שוחזר המבנה למראה "המקורי" שלו כאשר התגוררה בו משפחת פרנק. המבנה נפתח מחדש ב-2005 על מנת לתת לסופרים שאינם יכולים לכתוב באופן חופשי במולדתם את האפשרות להתגורר ולכתוב במשך שנה.

ביוני 1999 פרסם המגזין טיים מהדורה מיוחדת "המאה של טיים: האנשים החשובים ביותר של המאה" ואנה פרנק נבחרה כאחת הגיבורים החשובים ביותר. הסופר והעיתונאי רוג'ר רוזנבלט כתב: "הרגש שניצת בקורא מוכיח שבכל אחד יש אנה פרנק, שהיא התרוממה מעל השואה, יהדות, נשיות ואפילו טוב-לב והפכה לטוטם של העולם המודרני, האדם המוסרי המתעמת עם מנגנון ההרס, אדם המתעקש על הזכות לחיות, לשאול שאלות, ולקוות לעתיד לבני האדם". רוזנבלט ממשיך וכותב כי אומץ ליבה והמעשיות של אופיה ברורים ונערצים אך יכולתה לנתח את עצמה ואיכות כתיבתה הם המרכיבים העיקריים של המשיכה של הקוראים הרבים. והוא ממשיך וכותב: "הסיבה לאלמותיות של אנה פרנק היא בבסיסה – ספרותית, היא הייתה כותבת טובה באופן מיוחד, ללא קשר לגילה הצעיר, איכות עבודתה נובעת באופן ישיר מכנות חסרת רחמים".

מדוע אני כולל את אנה פרנק בנשימה אחת עם בלזק, צ'פלין, גנדי, דה גול, זולא, טולסטוי, שאנל או מילר? כי בדיוק כמוהם היא שינתה את העולם, עשתה אותו טוב יותר, הומאני יותר. כאמור לא היא – היא מתה אלמונית, עוד מספר מבין שישה מיליון מספרים, אבל היומן שהיא הותירה אחריה, והחוב העצום שאנו חבים לאביה שפירסם את היומן ולכל המוציאים לאור האמיצים שהעזו לפרסם את היומן למרות שרוב המפרסמים לא ראו בו כל חשיבות ולא חשבו שהוא יימכר במיליוני עותקים, יהפוך לסרטים והצגות בכל העולם. אנה פרנק השפיעה על העולם כמו טולסטוי וכמו זולא, אולי אפילו יותר, בגלל אמצעי התקשורת ההמונית שלא היו קיימים בתקופתם. לכן, אנו לא מתפלאים שהשבועון טיים בחר באנה פרנק כאחת מתוך 100 האנשים שהשפעיו הכי הרבה על המאה העשרים, יחד עם אמא תרזה, הנסיכה הבריטית דיאנה, ו... מרלין מונרו.

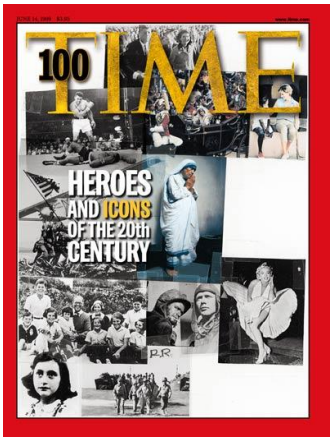

ומתוך הרשימה של Biography On Line אנו נביא להלן את רשימת הנשים שהשפיעו הכי הרבה על העולם:

Sappho, Cleopatra, Mary Magdalene, Boudicca, Hildegard of Bingen, Eleanor of Aquitaine, Joan of Arc, Mirabai, St Teresa of Avila, Catherine de Medici, Elizabeth I, Catherine the Great, Mary Wollstonecraft, Jane Austen, Margaret Fuller, Harriet Beecher Stowe, Elizabeth Cady Stanton, Queen Victoria, Florence Nightingale, Susan B. Anthony, Elizabeth Blackwell, Emily

Dickinson, Milicent Fawcett, Emmeline Pankhurst, Marie Curie, Emily Murphy, Rosa Luxemburg, Helena Rubinstein, Helen Keller, Coco Chanel, Eleanor Roosevelt, Annie Besant, Katharine Hepburn, Simone de Beauvoir, Mother Theresa, Dorothy Hodgkin, Rosa Parks, Queen Elizabeth II, Billie Holiday, Indira Gandhi, Eva Peron, Betty Friedan, Margaret Thatcher, Marilyn Monroe, Anne Frank, Audrey Hepburn, Germaine Greer, Wangari Maathai, Betty Williams, Billie Jean King, Shirin Ebadi, Benazir Bhutto, Oprah Winfrey, Madonna, Diana Princess of Wales, J. K. Rowling, & Malala Yousafzai the youngest-ever Nobel Prize laureate.

אנה פרנק מופיעה יחד עם נשים שתרמו תרומה משמעותית ביותר לאנושות כפלורנס נייטינגל, אלאנור רוזבלט וז׳אן דארק. יחד עם שחקניות מפורסמות כאודרי הפבורן, מדונה ומרלין מונרו. יחד עם מלכות ונסיכות כדיאנה, קלאופטרה ואליזבט השניה. יחד אם סופרות דגולות כג׳יין אוסטן, ג׳.ק. רולינג, והארייט ביצ׳ר סטו. יחד עם פוליטיקאיות שהטילו את רישומן על העולם כבנזיר בהוטו, אינדירה גנדי ומרגרט ת׳אצ׳ר. יחד עם קתרינה הגדולה, אופרה ווינפרי, אליזבט ה- I, בילי הולידיי, רוזה פארקס, אמילי דיקנסון, המלכה ויקטוריה, קוקו שאנל, הלנה רובינשטיין ומרי קרי. ויחד עם עוד ילדה קטנה שאף זכתה בפרס נובל – מלאלה יוספזאי.

מלאלה יוספזאי נולדה ב-12 ביולי 1997. היא תלמידת בית ספר מהעיר מינגורה ממחוז סוואט, ח׳ייבר פח׳טונח׳ווה, פקיסטן. היא ידועה בזכות פעילותה למען זכויות נשים בעמק סוואט, שם אסרו לעתים אנשי ארגון הטאליבן על נשים ללמוד בבתי ספר. ב-2013 הוענק ליוספזאי פרס סחרוב לחופש המחשבה, וב- 2014 הוכרזה ככלת פרס נובל לשלום, הצעירה ביותר שזכתה בפרס נובל. יוספזאי עוצבה במידה רבה על ידי אביה אליו היא קרובה מאוד, זיודין יוספזאי, משורר, בעל בית ספר ופעיל חינוכי בעצמו, המפעיל רשת של בתי ספר. בתחילת 2009, בהיותה בת 11, התפרסמה יוספזאי בזכות בלוג שכתבה עבור רשת השידור BBC בו היא מתארת את חייה תחת שלטון הטאליבן, נסיונותיהם להשתלט על העמק ודעותיה אודות חינוך לנערות. בקיץ שלאחר מכן ערך הניו יורק טיימס סרטון תיעודי על חייה עת השתלט הטאליבן על האזור, השתלטות שהגיעה לשיאה בקרב השני של סוואט. יוספזאי החלה להיות מוכרת ונתנה ראיונות בטלוויזיה וכתבי עת.

ב--9 באוקטובר 2012 , בהיותה בת 15 בדיוק באותו הגיל שבו נרצחה אנה פרנק, נורתה יוספזאי על ידי איש טאליבן חמוש עת חזרה לביתה באוטובוס מבית הספר כדור אחד פגע בראשה, בצווארה ובכתפה. במהלך הימים הראשונים לאחר הפגיעה היא הייתה מחוסרת הכרה ובמצב קשה. ב-15 באוקטובר הוטסה לבריטניה להמשך הטיפול. היא החלימה במהירות ושבה לפעילות. קבוצה של 50 אנשי דת מוסלמים פרסמה פתווה נגד

המתנקשים בחייה של יוספזאי, מה שמוכיח את מה שברור כי יש גם אנשי דת טובים. ב-2013 זכתה באזרחות כבוד של קנדה. ראש ממשלת בריטניה לשעבר, גורדון בראון, פתח עצומה באו"ם על שמה של יוספזאי, תחת הסלוגן "אני מלאלה", הקוראת לכך שכל ילדי העולם ילמדו בבתי ספר עד שנת 2015. בראון אמר כי ימסור את העצומה בנובמבר לנשיא פקיסטן דאז, אסיף עלי זרדרי. ב-2014 זכתה בפרס נובל לשלום בשיתוף עם קאילש סאטיארת'י. יוספזאי היא האדם הצעיר ביותר שזכה בפרס מעולם. קבלתה של יוספזאי בפקיסטן לא הייתה כה נלהבת. חומה יוסוף, בעל טור בעיתון הפקיסטני "Dawn", מנה שלוש טענות עיקריות מצד מבקריה בפקיסטן: פרסומה מדגיש את ההיבט השלילי ביותר בפקיסטן, אלימות הקיצונים. הקמפיין החינוכי שלה מושפע מעקרונות מערביים. ואחרון, הערצת המערב אליה היא צבועה שכן היא מתעלמת ממצב קורבנות אחרים לאלימות שגם הם חפים מפשע, כמו נפגעי הפצצות כלי הטיס הבלתי מאוישים האמריקאים. העיתונאי אסד באיג תיאר אותה כמי שמצדיקה את תאוריית "משא האדם הלבן" של הקולוניאליזם והאימפריאליזם המערבי. גורמים קיצוניים יותר בתקשורת הפקיסטנית אף תארו את יוספזאי כ"סוכנת של ה-CIA".

החוט המקשר בין מאלאלה יוספזאי לאנה פרנק הוא הרצון של כוחות השחור לנסות ולרצוח את בני האור. כוחות השחור במחצית הראשונה של המאה העשרים היו בעיקר הנאצים ובמחצית הראשונה של המאה העשרים ואחת הם בעיקר המוסלמים הפונדמנליסטים, הנהגת העם הפלשתינאי – החמאס ואבו מאזן וחבורתו, דאע"ש, אל-קאעידה וכל התנועות, המנהיגים והמדינות הגורמים למלחמות אזרחים בפקיסטן, אפגניסטן, אלג'יריה, לוב, תימן, עירק, סוריה, לבנון, איראן, החיזבאללה, האחים המוסלמים, במזרח התיכון, באסיה, באפריקה, שרוצים להפוך את האישה לחסרת השכלה, עבד נרצע לגברים, עטופה מכף רגל ועד ראש עם פתח לעיניים בלבד, שסוקלים אותה אם נאנסה כי היא כבר לא טהורה, שרוצחים אותה אם היא רוצה להינשא לבחיר ליבה. הנאצים רצחו את אנה פרנק אך ורק על היותה יהודיה, כוחות השחור של האסלאם הפונדמנטליסטי כמעט והצליחו לרצוח את מלאלה יוספזאי על כי רצתה ללמוד. אך תנועות אלה לא פועלות בחלל, בל נשכח שאת אנה פנרק לא הסגיר נאצי כי אם הולנדי, היו מיליונים של משתפי פעולה עם הנאצים שהסגירו יהודים, נלחמו כנגד הפרטיזנים והתנדבו לצבא הגרמני בצרפת, באיטליה, בפולין, בהולנד, בנורווגיה, ברוסיה, בארצות הבלטיות, ברומניה (הם גם רצחו בדם קר את האח והאחות של החותן שלי דוד פופליקר, יוסף שעל שמו נקרא בני הבכור, ולורה שעל שמה נקראת גיסתי). ישנם גם מיליונים המסייעם למוסלמים הקנאים – כל המורים המלמדים את מערכות הלימוד הנאציות, כל העיתונאים, אנשי הרדיו והטלוויזיה המוציאים דיבה על היהודים והישראלים ומקדשים את השהידים, כל אנשי הממשל והאזרחים מהשורה שמעלים על נס את מעשיהם של השהידים, כל אלה שלא מוכנים לקרוא לטרור בשמו, תומכים במישרין

ובעקיפין, בכסף או במחבוא לטרוריסטים, לחמאס, לחיזבאלה, לחלק מארגוני הסיוע לפליטים המעבירים את התרומות לטרור ולמשפחות הטרור. כי טרור אסלאמי ומכונת השמד הנאצית לא יכולים לפעול בחלל ריק.

הענקת פרס נובל לשלום ליוספזאי נתפשת בעיני מוסלמים רבים כמזימה של המערב להוציא דיבה על האיסלאם, להביך את פקיסטן, שכן הקמפיין החינוכי של יוספזאי מונע מעקרונות מערביים, זו תמיכה בקולוניאליזם ובאימפריאליזם המערביים, יוספזאי היא הרי סוכנת ה- CIA. טוב שהם גם לא מכנים אותה פרו-ציונית או אפילו יהודיה, הקללה האיומה מכולן. מכחישי השואה מצידם עשו ככל יכולתם להכחיש את קיומה של אנה פרנק, טענו שהיומן שלה מזויף, שאביה פיברק אותו, שהיא בכלל לא הייתה קיימת. הם גם טוענים שלא הייתה שואה, בדיוק כמו ממשיך דרכם אבו מאזן שהוא כיום "נשיא מדינת פלשתין". שתי ילדות קטנות באותו הגיל – אנה פנרק ומלאלה יוספזאי, שתי גיבורות, אם כי מלאלה סיכנה את חייה באומץ רב אל פני העולם כולו ושרדה ואילו אנה פרנק חיה במחבוא ומתה אלמונית ורק הפכה למפורסמת לאחר מותה. בספרי האוטוביוגרפי אני מתייחס בהרחבה לאיום על ועדות פרס נובל אשר זיכו עד היום בפרסי נובל רק 12 מוסלמים, בדיוק כמספר הזוכים הישראלים בפרס נובל ואפילו מספר הזוכים הספרדים/מזרחים בפרס נובל. זאת ועוד, למעלה מ- 22% מכל זוכי פרס נובל בכל הזמנים הם יהודים, וזאת בוודאי מזימה ציונית יהודית להביך את האיסלאם. זאת ועוד, רוב זוכי פרס נובל המוסלמים הם לוחמים כנגד הפונדמנטליזם האסלאמי כמו יוספזאי. אחרת איך ניתן להסביר ש"פושעי אוסלו" אלה נתנו פרס נובל לשלום לילדה קטנה – זה רק בגלל שהיא מביכה את פקיסטן ואת האסלאם. טוב שהם לא טוענים שמי שירה ביוספזאי היו סוכני המוסד, כמו שהם טוענים ש- 9.11 הייתה מזימה ציונית שנועדה להכפיש את האיסלאם, שהיהודים הם הנאצים ולא הם, כמו שהניאו נאצים טוענים שאנה פרנק הומצאה על ידי היהודים בשביל להביך את הנאצים.

לכל הניצים בישראל הטוענים שהשוודים והנורווגים הם אנטישמים, ברצוני לענות שאין דבר כל כך רחוק מהמציאות. שרת החוץ השוודית אמנם לא חובבת ציון, אבל הסקנדינבים אוהבים את ישראל ואת היהודים גם אם הם ביקורתיים למדיניות הכיבוש של ישראל. הוכחה ניצחת לכך הייתה בשואה כאשר דנמרק הבריחה את כל היהודים שלה לשוודיה על מנת שלא ייהרגו על ידי הנאצים, במשך רוב שנות קיומה של ישראל נחשבה היא למדינה לדוגמא, היו אלפי מתנדבים סקנדינבים שבאו לסייע לישראל, וועדות פרס נובל נתנו לעם היהודי המהווה רק 0.2% מאוכלוסית העולם 22% מפרסי הנובל, בה בשעה שנתנו למוסלמים המהווים 23% מאוכלוסית העולם רק 12 פרסי נובל, וגם זה ברובם ללוחמים נגד האיסלאם הקיצוני. כתבתי לכל מי שאני מכיר שעשויים לו מהלכים בועדות הפרס, שיישמרו טוב טוב מפני התקפות טרור במיוחד בעת חלוקת הפרסים בחודש דצמבר, כי אין לי ספק שארגוני הטרור ינסו להתנקש ב"עוכרי האסלאם" השוודים והנורווגים, שכן

פשעם הוא פי כמה כבד יותר חמור מאשר פשעם של הקריקטוריסטים המסכנים בשארלי הבדו שרק ציירו קריקטורות על האיסלאם ולא הביכו את האיסלאם בצורה כל כך קשה כפי שעושים זאת ועדות פרס נובל, המלכים של נורווגיה ושוודיה והמארגנים של הפרס, שדינם כדין הפושעים של שארלי הבדו ועוכרי האיסלאם.

ANNE FRANK – AUTOBIOGRAPHY: HET ACHTER HUIS

I have chosen to finish this survey on the 36 best biographies that I have read on the 36 most prominent personalities, by an autobiography of a girl, a normal girl who had a tragic death, a girl like millions of other girls, some of them had similar tragic endings in the last decades in Syria, Africa or Yugoslavia. So, why do I include her together with personalities who have changed the world as Balzac, Chaplin, Gandhi, de Gaulle, Zola, Tolstoy, Chanel, or Miller? Exactly for the same reason, as Anne Frank, the Dutch little Girl, changed the world, unfortunately not in her lifetime that was too short, but her diary did change the world and is still changing the world. Millions of children and grownups have read Anne Franks' diary in the last decades. Her story has influenced the world, at least the humane parts of the world, not less than the humanistic writings of Zola and Tolstoy, and the non-violence ideology of Gandhi. I believe in personification. In all my courses, I gave lectures, case studies, and examples from plays and films on business ethics issues of specific persons, and it was much more impressive than studying the ethical books of Kant and Aristotle. A genuine diary of a small girl had an unforgettable impact on human rights than the UN Universal Declaration of Human Rights. I know that for sure because of the story of another small girl – the Muslim Malala Yousafzai.

Anne Frank was transported to a concentration camp in August 2014, a few weeks after I was born. She was murdered with all her family (except her father) a few months later because she was Jewish. If the Nazis who killed her would have conquered Egypt I would have not been born, as my parents would have died, killed by the Nazis and their Arab collaborators. Fast forward to 2014, 70 years later, nothing has changed, at least in the Middle East. Malala Yousafzai, a Muslim girl of about the same age of Anne Frank in 1944 (she was born on July 12 1997 in Mingora, Pakistan), received the Nobel Peace Prize in 2014 for her struggle against the suppression of children and young people and for the right of all children to education. At the age of 11 Malala Yousafzai fought for girls' right to education, she wrote a blog for the BBC, and the New York Times made a documentary about her life. Yousafzai rose in prominence, giving interviews in print and on television. Because of that she has suffered an attack on her life by Taliban gunmen in 2012, the followers as the other Muslim fundamentalists of the Nazi totalitarian and murderous ideology. On the afternoon of October 9, 2012, Yousafzai boarded her school bus in the northwest Pakistani district of Swat. A gunman asked for her by name, then pointed a pistol at her and fired three shots. One bullet hit the left side of Yousafzai's forehead, travelled under her skin through the length of her face, and then went into her shoulder. In the days immediately following the attack, she remained unconscious and in critical condition, but later her condition improved enough for her to be sent to the Queen Elizabeth Hospital in Birmingham, England, for intensive rehabilitation. However, in her case, luckily she recovered from her wounds and became a leading advocate of girls' rights to education. The assassination attempt sparked a national and international outpouring of support for Yousafzai. *Deutsche Welle* wrote in January 2013 that Yousafzai may have become "the most famous teenager in the world." United Nations Special Envoy for Global Education Gordon Brown launched a UN

petition in Yousafzai's name, demanding that all children worldwide be in school by the end of 2015; it helped lead to the ratification of Pakistan's first Right to Education Bill.

Annelies Marie Frank (12 June 1929 – February 1945) was a German-born diarist and writer. She is one of the most discussed Jewish victims of the Holocaust. Her diary, *The Diary of a Young Girl*, which documents her life in hiding during the German occupation of the Netherlands in World War II, is one of the world's most widely known books and has been the basis for several plays and films. Born in the city of Frankfurt, Germany, she lived most of her life in or near Amsterdam, the Netherlands. Born a German national, Frank lost her citizenship in 1941 and thus became stateless. The Frank family moved from Germany to Amsterdam in the early 1930s when the Nazis gained control over Germany. By May 1940, they were trapped in Amsterdam by the German occupation of the Netherlands. As persecutions of the Jewish population increased in July 1942, the family went into hiding in some concealed rooms behind a bookcase in the building where Anne's father worked. In August 1944, the group was betrayed and transported to concentration camps. Anne and her sister, Margot, were eventually transferred to Bergen-Belsen concentration camp, where they died (probably of typhus) in February or March 1945, just weeks before the camp was liberated in April. Otto Frank, the only survivor of the family, returned to Amsterdam after the war to find that Anne's diary had been saved by one of the helpers, Miep Gies, and his efforts led to its publication in 1947. It was translated from its original Dutch version and first published in English in 1952 as *The Diary of a Young Girl*, and has since been translated into over 60 languages. The diary, which was given to Anne on her thirteenth birthday, chronicles her life from 12 June 1942 until 1 August 1944.

In July 1945, after the Red Cross confirmed the deaths of the Frank sisters, Miep Gies gave Otto Frank the diary and a bundle of loose notes that she had saved in the hope of returning them to Anne. Otto Frank later commented that he had not realized Anne had kept such an accurate and well-written record of their time in hiding. In his memoir, he described the painful process of reading the diary, recognizing the events described and recalling that he had already heard some of the more amusing episodes read aloud by his daughter. He saw for the first time the more private side of his daughter and those sections of the diary she had not discussed with anyone, noting, "For me it was a revelation ... I had no idea of the depth of her thoughts and feelings ... She had kept all these feelings to herself". Moved by her repeated wish to be an author, he began to consider having it published.

In her writing, Frank examined her relationships with the members of her family, and the strong differences in each of their personalities. She considered herself to be closest emotionally to her father, who later commented, "I got on better with Anne than with Margot, who was more attached to her mother. The reason for that may have been that Margot rarely showed her feelings and didn't need as much support because she didn't suffer from mood swings as much as Anne did." The Frank sisters formed a closer relationship than had existed before they went into hiding, although Anne sometimes expressed jealousy towards Margot, particularly when members of the household criticised Anne for lacking Margot's gentle and placid nature. As Anne began to mature, the sisters were able to confide in each other. In her entry of 12 January 1944, Frank wrote, "Margot's much nicer ... She's not nearly so catty these days and is becoming a real friend. She no longer thinks of me as a little baby who doesn't count." Frank frequently wrote of her difficult relationship with her mother, and of her ambivalence towards her. On 7 November 1942 she described her "contempt" for her mother and her inability to "confront her with her carelessness, her sarcasm and her hard-heartedness," before concluding, "She's not a mother to me." Later, as she revised her diary, Frank felt ashamed of her harsh attitude, writing: "Anne, is it really you who mentioned hate, oh Anne, how could you?" She came to understand

that their differences resulted from misunderstandings that were as much her fault as her mother's, and saw that she had added unnecessarily to her mother's suffering. With this realization, Frank began to treat her mother with a degree of tolerance and respect.

The Frank sisters each hoped to return to school as soon as they were able, and continued with their studies while in hiding. Margot took a shorthand course by correspondence in Bep Voskuijl's name and received high marks. Most of Anne's time was spent reading and studying, and she regularly wrote and edited her diary entries. In addition to providing a narrative of events as they occurred, she wrote about her feelings, beliefs, and ambitions, subjects she felt she could not discuss with anyone. As her confidence in her writing grew, and as she began to mature, she wrote of more abstract subjects such as her belief in God, and how she defined human nature. Frank aspired to become a journalist, writing in her diary on Wednesday, 5 April 1944:

"I finally realized that I must do my schoolwork to keep from being ignorant, to get on in life, to become a journalist, because that's what I want! I know I can write ..., but it remains to be seen whether I really have talent ... And if I don't have the talent to write books or newspaper articles, I can always write for myself. But I want to achieve more than that. I can't imagine living like Mother, Mrs. van Daan and all the women who go about their work and are then forgotten. I need to have something besides a husband and children to devote myself to! ... I want to be useful or bring enjoyment to all people, even those I've never met. I want to go on living even after my death! And that's why I'm so grateful to God for having given me this gift, which I can use to develop myself and to express all that's inside me! When I write I can shake off all my cares. My sorrow disappears, my spirits are revived! But, and that's a big question, will I ever be able to write something great, will I ever become a journalist or a writer?" She continued writing regularly until her last entry of 1/8/44.

Anne Frank's Quotes:

“How wonderful it is that nobody need wait a single moment before starting to improve the world.”

“Think of all the beauty still left around you and be happy.”

“I can shake off everything as I write; my sorrows disappear, my courage is reborn.”

“I've found that there is always some beauty left -- in nature, sunshine, freedom, in yourself; these can all help you.”

“No one has ever become poor by giving.”

“Parents can only give good advice or put them on the right paths, but the final forming of a person's character lies in their own hands.”

“I don't think of all the misery, but of the beauty that still remains.”

“Because paper has more patience than people. ”

“The best remedy for those who are afraid, lonely or unhappy is to go outside, somewhere where they can be quite alone with the heavens, nature and God. Because only then does one feel that all is as it should be and that God wishes to see people happy, amidst the simple beauty of

nature. As longs as this exists, and it certainly always will, I know that then there will always be comfort for every sorrow, whatever the circumstances may be. And I firmly believe that nature brings solace in all troubles."

"Look at how a single candle can both defy and define the darkness."

"People can tell you to keep your mouth shut, but that doesn't stop you from having your own opinion."

"Whoever is happy will make others happy."

"In the long run, the sharpest weapon of all is a kind and gentle spirit."

"Where there's hope, there's life. It fills us with fresh courage and makes us strong again."

"In spite of everything, I still believe that people are really good at heart."

"I don't want to have lived in vain like most people. I want to be useful or bring enjoyment to all people, even those I've never met. I want to go on living even after my death!"

"We all live with the objective of being happy; our lives are all different and yet the same."

"Women should be respected as well! Generally speaking, men are held in great esteem in all parts of the world, so why shouldn't women have their share? Soldiers and war heroes are honored and commemorated, explorers are granted immortal fame, martyrs are revered, but how many people look upon women too as soldiers?...Women, who struggle and suffer pain to ensure the continuation of the human race, make much tougher and more courageous soldiers than all those big-mouthed freedom-fighting heroes put together!"

"Although I'm only fourteen, I know quite well what I want, I know who is right and who is wrong. I have my opinions, my own ideas and principles, and although it may sound pretty mad from an adolescent, I feel more of a person than a child, I feel quite indepedent of anyone."

"A quiet conscience makes one strong!"

"Human greatness does not lie in wealth or power, but in character and goodness. People are just people, and all people have faults and shortcomings, but all of us are born with a basic goodness."

"I think a lot, but I don't say much."

"Memories mean more to me than dresses."

"There's only one rule you need to remember: laugh at everything and foget everybody else! It sound egotistical, but it's actually the only cure for those suffering from self-pity."

"As long as this exists, this sunshine and this cloudless sky, and as long as I can enjoy it, how can I be sad?"

רשמים מקריאת מחזות וצפייה בהצגות

מתוך מאות העמודים העוסקים בהצגות בספר האוטוביוגרפי שלי בחרתי להביא פה כמה רשמים מקריאת מחזות וצפייה בהצגות, שהטילו עלי רושם בל יימחה. הרשמים הם סובייקטיביים כי מחזה עוד יותר מרומן צריך בראש וראשונה להשפיע על הרגשות שלך. מחזה שכלתני המשפיע על ההיגיון שלך בלבד מחטיא את המטרה העיקרית של הדרמה – הקתרזיס, ההזדככות שעבורה הוא נכתב. אם נתאר את צורות הכתיבה כסולם הנע מהשכל אל הרגש, נציב במקום הכי שכלתני את ספרי העיון – פילוסופיה, הסטוריה, גיאוגרפיה, מדעים, אחר כך יבואו הביוגרפיות, הרומנים, ובסקלה של צורות הכתיבה המניעות את הרגשות – הדרמה, ספרי הדת, השירה. גם בין המחזות יש מחזות הגורמים לך לקתרזיס יותר חזק ופחות חזק. המחזות האבסורדים הם הכי רגשנים והמחזות ההסטוריים הכי שכלתנים. אבל גם כאן ישנם יוצאים מהכלל – יוליוס קיסר של שיקספיר מעורר בי רגשות מאוד עזים וגם מחזהו של אדמונד רוסטן L'AIGLON, על בנו של נפוליאון. המחזה של רוסטאן הוא המחזה הראשון שראיתי בחיי כשהייתי ילד מאוד קטן אך אני זוכר אותו כחוויה מכוננת ואולי בגללו אני אוהב כל כך הרבה מחזות. האדם הוא תבנית נוף מולדתו, מכיוון שמצרים היא לא מולדתי למרות שנולדתי בה ואין בה נוף פרט למדבר ולפירמידות, הנוף שראיתי הם הספרים בספריה של אבי ושל אחי, הנוף הם ההצגות ובמיוחד הסרטים שראיתי מגיל אפס – לפחות שלושה סרטים בשבוע, כי בזמני לא שמעו על שמרטפים ונהגו לקחת את הילדים לכל מקום אליו הלכו, וגם להצגות ולסרטים.

לאחרונה השתלחו בישראל כנגד אנטיגונה של סופוקלס כמחזה חובה שנבחנים עליו לבגרות ונגד צ׳כוב שהוא כבר לא רלבנטי. להבדיל מהאופרה שאני מאמין שלא צריך לקבל סיבסוד ממשלתי כי בגלל המחירים הגבוהים ביותר שלו הוא פונה אך ורק לאלפיון העליון, התיאטרונים חייבים לקבל סבסוד ממשלתי ומחיר כרטיס כניסה צריך להיות כעשרה דולר, נגיש לכל כיס. צריך לחנך גם את הנוער וגם את המבוגרים. צריך שלכל אזרח יהיה מטען אינטלקטואלי קוסמופוליטי מינימלי של יצירות מופת פרי עיטם של לפחות עשרים מחזאים דגולים כפי שאני מציין להלן, עשרים סופרים דגולים כפי שאני מפרט בהרחבה בספרי, עשרים משוררים, עשרים מלחינים קלאסיים, עשרים ציירי מופת, ידיעה נרחבת בפילוסופיה, הסטוריה, גיאוגרפיה, התנ״ך וספרי דתות... הילדים והנוער צריכים לצפות בזמן לימודיהם לפחות במאה סרטי מופת, ללכת לפחות למאה הצגות, לשמוע קונצרטים ויצירות פולקלור. בכלל, לכל בוגר תיכון ובוודאי גם בוגר אוניברסיטה צריך להיות מטען הומניסטי מגוון ביותר, פרט כמובן למטען הספציפי לעמו, למטען המדעי והמקצועי. בזמני כל

בוגר תיכון צרפתי למד לימודים הומניסטים וריאליסטים, לרבות לימוד חמש שפות, עד סוף כיתה י״א ורק בשנה האחרונה התפצל למגמות. לא צריך לחוס על הילדים ובני הנוער שילמדו יותר מדי, יש להם ראש פתוח ללמוד את כל אלה וגם לפחות חמש שפות ברמה של שפת אם. עליהם ללמוד לפחות עד חמש כל יום מגיל הגן עד סיום האוניברסיטה, וזה גם יגביר את פריון העבודה כי ההורים לילדים קטנים יהיו פטורים מדאגה לשמירה על ילדיהם שיהיו במסגרות חינוכיות עד השעה חמש. למותר לציין שכל הלימודים האלה יהיו חינם אין כסף, לרבות הביקורים בתיאטרון, בסרטי מופת, במוזיאונים ובקונצרטים. ומאיפה יבוא הכסף? אני מציג משנה הוליסטית/כוללת כלכלית, חברתית ותרבותית. את הכסף יקחו מהטייקונים, ממיסי חברות, ממיסי ירושה, מהגבלת שכר העתק למנהלים הגוזרים קופונים של מיליונים - אל דאגה הם לא יברחו לשום מקום, כי אף בנק בעולם לא יקח את מנכ״ל הבנק הגדול, שרק בישראל הוא יכול להנות מבוננזה כזאת. אף טייקון לא יברח לארצות נכר כי שם הוא לא יוכל לשחד כמו פה פקידי ממשל במשכורות עתק – ואם יברח לחו״ל נגיד ברוך שפטרנו, כי ניתן יהיה להפנות את המילירדים שהוא לקח/סיפר מאיתנו לחינוך, בריאות, רווחה וביטחון.

לא יקרה שום אסון אם הנוער והילדים ואפילו הצעירים יפנו את כל הזמן שהם מקדישים להתעסקות המטמטמת בפייסבוק לעיסוקים אינטלקטואליים - איך ניתן להפוך עוד מעט לאיש הכי עשיר בעולם בגלל ״המצאה״ כל כך מטמטמת זה לא אות כבוד ליזם אלא תעודת עניות למילירד החברים. אני אמנם גם רשום בפייסבוק אבל עם רישום מינימלי של CV והפניה לאתר שלי שהוא קצת יותר רציני. הם יקראו מחזות במקום הזמן שהם מקדישים לבשיטוט באינטרנט, למשחקי המחשב (מעולם לא שיחקתי בשום משחק מחשב...), להתכתבות עם אלף חברים בפייסבוק והם לא יעכבו אחרי מעשיהם של אלף סלבריטאים או ישמעו את הגיגיהם הנבובים בטוויטר עם 140 סימנים (כאמור, כל יצירה שהיא פחות מאלף עמודים לא ראויה לדפוס, אני צוחק...). אבל יהיו להם אלף חברים אחרים – ג׳ו קלר, ג׳ון פרוקטור, ווילי לומן, אנטיגונה, אדיפוס, המלט, מקבת, ברוטוס, יוליסס, ברנז׳ה, קלרה זכנסיאן, מקי סכינאי, אמא קוראז׳, בלאנש של חשמלית ושמה תשוקה ושל יצחק גורן, בדלתיים סגורות, בחיפוש אחר הזמן האבוד, ז׳רמינל, נאנה, אריסטיד סאקאר, אנה קרנינה, גץ פון ברלישינגן, דון קיחוטה, ירמה, גטו של סובול, סיפור על אהבה וחושך, חצוצרה בואדי, מר מאני, שירה, חיי אליקום, כבשת הרש, מלחמת בני אור, ביוגרפיות של אישים דגולים, שירה של ביאליק, וורדסוורת, הוגו, פרבר, צבי אביאל, בודלר, פושקין, היינה... יגידו לי שרי התרבות למיניהם מה עדיף לתת לנוער – זמן פנוי להגיד וואו על כל תמונה שמעלים באינטרנט, איזה ילד חמוד, איזו שאפה, חתיך הורס, או להקדיש את הזמן לרכוש חברים של אמת שלא יוכלו לעשות לך שיימינג, שיהיו שם כשתזדקק להם, לא כמו אלה של האינטרנט שהם כקצף על פני המים, עורבא פרח, נאדה, לא מוסיפים דבר לאישיות, לאינטלקט.

על קצה המזלג אם כן – הבאתי להלן מתוך מאות העמודים שבספר האוטוביוגרפי שלי ומתוך אלפי היצירות שקראתי והם החברים האמיתיים שלי, ניתוחים ורשמים של כמה מחזות והצגות – כולם היו בני, אויב העם, קרנפים, גטו, מותו של סוכן, יוליוס קיסר, L'AIGLON, אנטיגונה, שהיא כיום עוד יותר רלוונטית מאשר לפני אלפיים וחמש מאות שנה למרות מה שכמה "לא מודעים" - לא לא אגיד נבערים, אני לא אפול לתוך הפח של היונים הקוראים לאלה שלא חושבים כמוהם פרימיטיבים וניאנדרלים, בהמות ומנשקי קמעות. ואני מתכוון באמת ללא מודעים, כי אין נבערים, כל הנוער, כל הצעירים, כל המבוגרים, אפילו כל הזקנים יכולים עוד להיחשף, ללמוד, להרחיב אופקים, לטעום מעץ הדעת. ראיתי מה הייתי מסוגל לעשות עם אלפי סטודנטים שאינם מהאליטות, איך הם נפתחו לרזי מיטב המחזות והסרטים, מיטב הפילוסופים והסופרים, ועוד בחרו בי למרצה המצטיין של כל האוניברסיטה, כתבו לי מכתבי תודה, למרות שעבדו קשה, למרות שרבים מהם באו לאוניברסיטה או למכללה רק על מנת לקבל תעודה עם הכי פחות מאמץ וגיחכו כשאמרתי להם שהמטרה שלי היא בראש וראשונה לחנך אותם, לשנות להם תפישות עולם, להקנות להם ידע, ורק בסוף לאפשר להם לקבל תואר. כי זה מה שחשוב לדעת, כל אחד יכול להיות אינטלקטואל, כל אחד יכול להיות רחב אופקים, כל אחד יכול להיות הומניסט, לפעול בצורה אתית ולא צינית, להיות קוסמופוליט, לטעום מעץ הדעת במקום מהלוטוס, מתוכניות הריאליטי – נולד לשיר, נולד לרקוד, נולד לבשל, נולד להשתדך, נולד לשרוד, נולד תחת עינו הפתוחה של האח הגדול, והריאליטי האולטימטיבי – נולד למות, חידוש מלחמות הגלדיאטורים. ובמקום לחיות במציאות מדומה במשחקי המחשב, בהימורים, בסמים, בריאליטי, שמטרתם כי לא נהיה מודעים לעושק העם על ידי האלפיון העליון, הפוליטיקאים המושחתים והטייקונים, לא נמרוד במציאות העגומה של הרצח ברחובות, הפשע המאורגן, הטרור, התספורות, יוקר המחיה, העוני המשווע, השחיתות, ההטרדות המיניות, הפערים הענקיים, הקיטוב בעם, אנו נשאב עידוד מהידע, מהרחבת האופקים, נסמוך על החברים האמיתיים, נכונן צדק חברתי וכלכלי, בהגשמה עצמית, בווחה כלכלית, באחווה, כי כולנו נולדנו לחיות.

4. CORY'S SUBJECTIVE IMPRESSIONS ON READING PLAYS & WATCHING DRAMA

Of all the literary works, I prefer most the plays, as they are concise, can be imagined while reading them as you watch the play in the theater, appealing primarily to your emotions. Plays are relevant, even after 3,000 years, whether there are the Greek classics - Sophocles, Euripides, Aristophanes, Plautus; Comedia del Arte plays – Goldoni; Classical plays – Shakespeare, Racine, Moliere, Goethe, Schiller; Modern plays – Ibsen, Arthur Miller, Tchekhov, Stindberg, Anouilh, Sartre, Shaw, Lorca, Pagnol, Williams, Sobol; Avant-Garde plays – Ionesco, Beckett, Brecht, Pirandello, Levin, Genet, etc. Antigone, which is taught at school, is relevant (allegiance to your values or to the law, family ties or public peace), as can be found on the entry: Antigone on the Contemporary World Stage, with all the wonderful adaptations of the play in Argentina, Congo, Finland, Haiti, India, US, France (Anouilh) and Japan. When Antigona was playing at the National Museum of Tokyo in 2004, the adaptation focused on the dilemmas of modern

Japan, comparing the Greek tragedy to the heritage of Japan in World War II. I don't understand how many young people nowadays have no idea who is Tchekhov, Ibsen or Strindberg. An educated and intellectual person should have a humanistic "suitcase" of extensive knowledge of at least the main plays of twenty playwrights, as stated above, at least the best novels of twenty authors as detailed in this book, the main poems of at least twenty poets, the main works of twenty composers, twenty painters, extensive knowledge of philosophers, history, geography, the Bible, etc. They should learn about at least a hundred classic films, visit museums, go to the theater, to concerts, operas, they should learn at least five languages fluently as stipulated in this book. And all this regardless of what are their main study subjects – electronics, physics, chemistry, biology, medicine, economics, business, political sciences, sociology or Talmud. The most important study subject of an intellectual person is plays, as the plays develop the conscience, ethics, humanism, much more than any other subject learned at school or university.

I studied at high school Julius Caesar but I didn't have the opportunity to see the play for many years, until one night that I was in Paris on business I saw that the play was performed at a huge stadium on the outskirts of the city, with the direction of Robert Hossein, one of the leading French directors. The stadium was full and the only place available was on the last row. I noticed that most of the people were young theater lovers, this was very heartening, as in Israel most of the public going to the theater are people aged 50+. I like to go to the theater in all the cities I visit and to mingle with the local intelligentsia, this is the same "public" in New York, Lima, Paris, London, Rome, Geneva, Haifa, Tel Aviv, San Francisco, Budapest, Toronto, Washington, Madrid, Frankfurt, Berlin, Sydney, Singapore, Edinburgh, Avignon, etc., not the aristocracy or nouveau-riches, coming to show off as in many instances in Opera halls. They come to the theater, pay reasonable prices (not anymore in Broadway), and enjoy an intellectual evening. So, reluctantly, I bought the last ticket, as normally I prefer to sit on rows 1-6, at a "spitting" distance from the actors. I remembered that one night I saw the last performance of Death of a Salesman with Dustin Hoffman on Broadway. At the end of the play, after a standing ovation of 10 minutes, Hoffman talked for 15 minutes, with tears in his eyes, about the play and his emotional experience. I was on the first row, and this was one of the most exhilarating nights of my life, as I get my kicks out of theater, not of champagne… But, with Julius Caesar, I wanted to see at last my youth's heroes Brutus, Cassius, Marc Anthony and Caesar. This was an avant-premiere, which explains why there were so many young people as the prices were very low. I arrived to my seat, and to my great surprise I noticed that I was seating next to Robert Hossein, the director, who gave instructions to his actors with a remote control in situ, and during all the long performance, I had the unique experience to see how a play is staged and how actors are instructed and motivated in real life – a reality show, with one of the best directors in the world!

6. CORY'S ACADEMIC COURSES BASED ON PLAYS, NEW ETHICAL COLLEAGUES

I also had the unique experience to see a dress rehearsal of The Crucible at the Haifa Theater, when I was a member of its Board of Directors. I sat next to the director, and this performance alone was worth the hundreds of volunteer workhours that I did for the theater, interviewing the actors, the directors, the managers and all the others in order to prepare a strategic planning for the theater (see Cory's website), which was rejected by the mayor, but this is another story. The 4 plays mentioned above were part of Cory's Course curriculum in Business Ethics. But I taught also full courses based on plays, novels, films and documentaries, which had a longlasting influence on my students, appealing to their emotions, and giving me the best evaluation of my students at the University of Haifa, elected as the best lecturer of the whole university. My courses dealt with ethical dilemmas in works as: Wall Street and ethics with Wall Street, the CEO and ethics with All My Sons, wrongdoing to minority shareholders with L'argent – Money by Emile Zola, ethical activism with Erin Brockovich, ecological issues with A Civil Action,

human greed with The Visit, transparency and the media with The Insider, social responsibility and banking with It's a Wonderful Life, victims of corruption with Jean de Florette and Manon, and sessions analyzing ethical dilemmas in: Class Action, F.I.S.T., The China Syndrome, Glengarry Glen Ross, Other People's Money, Topaze, Executive Suite, Revizor, Don Quijote, The Great Gatsby, The Merchant of Venice, Rhinoceros, An Enemy of the People, Nelly's Choice, etc. The methodology of the course was based on group dynamics analyzing the ethical dilemmas of the films' protagonists.

I wrote a play Nelly's Choice, Le choix de Nelly, published in France, the Hebrew version is at the library of the University of Haifa, extracts from it are on Cory's website, and reading of the play was performed at the Hebrew University of Jerusalem, on July 30, 2008. The music of the play, prepared by Cory for the reading of the play can be heard on Cory's website. One can read the review of the play by Joshua Sobol, one of the leading world playwrights, and the analysis of the book on Cory's website and book: Selected Issues in Business Ethics and Social Responsibility. The original version of the play Nelly Doron was published with Cory's eBook Social, Economic and Governemental Justice: Essays and Articles, and the Play Nelly Doron.

Before focusing my interest on business ethics and writing my PhD dissertation and books on business ethics to minority shareholders, the first academic research on this subject in the whole world, my friends and acquaintances were primarily businessmen. But when I started to conduct research on those subjects, I "lost" many of my business friends and a large part of my business as well, as focusing on business ethics is not perceived so well in the business world. But, I gained better friends, outstanding people, as the world famous playwright Joshua Sobol, the Insead academic and mentor Heni-Claude de Bettignies, CNAM academic Yvon Pesqueux, and Dutch business ethics writer and professor Henk Van Luijk, the banker Harry Recanati, the writer and activist Itzhak Gormezano Goren, the Israeli academics Ilan Meshulam, Itzhak Saporta, and Ido Landau, the poet Zvi Aviel, the government official Shahar Horev, the Transparency International Israel president Galia Saguy, the professor and Chairman of companies Meir Heth, the well known journalist Arieh Avneri, Ran Lachman, Nahum Biger, etc.

7. JOSHUA SOBOL'S GHETTO (HEBREW)

Joshua Sobol has written dozens of plays that are performed all over the world, and the most known of them is Ghetto. The ethical and moral dilemmas in this play are excruciating, and I chose to focus in my courses on the business ethics dilemmas of this outstanding play. ***Ghetto*** (Hebrew: גטו) is a play by Israeli playwright Joshua Sobol about the experiences of the Jews of the Vilna Ghetto during Nazi occupation in World War II. The play focuses on the Jewish theatre in the ghetto, incorporating live music and including as characters historical figures such as Jacob Gens, the chief of the Jewish Police and later Head of the ghetto. It is part of a triptych of plays about the resistance movement, which also includes *Adam* and *Underground*. *Ghetto* premièred at the Haifa Municipal Theatre in Israel, and the Freie Volksbühne, Berlin, in 1984, with folk and jazz singer, Esther Ofarim as Hayyah. It was performed in the Olivier Theatre at the Royal National Theatre, London, in an English-language version by David Lan, based on a translation by Miriam Schlesinger. This production opened on 27 April 1989. It was directed by Nicholas Hytner and designed by Bob Crowley. Alex Jennings played Kittel, Jonathan Cullen played Srulik, and Maria Friedman played Hayyah. It won the 1989 Evening Standard Award for Best Play. A production directed by Gedalia Besser opened at the Circle in the Square Theatre in New York on 30 April 1989. The business ethics dilemmas of this multi-layers masterpiece focus mainly on the question: can you conduct business with unethical people and can you

collaborate with them, and at what cost. When having to make ethical choices how far can you go, and should you risk even your own life in order not to compromise with your principles.

Joshua Sobol gave an excellent review on Cory's play Nelly's Choice, and Cory reviewed most of Sobol's plays, both reviews are included in Cory's books – see links - Correspondence between Joshua Sobol, one of the leading playwrights in the world, and Jacques Cory, in Hebrew. *Review of Cory's play "Nelly's Choice" by Joshua Sobol (emails translated into English).*

The tragedy of the Holocaust is the closest to Sobol's heart. Ghetto is a masterpiece, and a theatrical perfection. The protagonists' ethical dilemmas are fascinating with endless ramifications. I couldn't be Gens, the Jewish head of the Ghetto, in any circumstance, as I don't agree with the Utilitarians that you can measure utility, I'm Kantian and I believe that in no way you have to make very unethical acts in order to achieve a more ethical result. Or in a popular way – to steal a bank in order to distribute the money to the poors, or according to Sophie's Choice to sacrifice your elder child in order to save your younger child, or to sacrifice Iphigenia in order to win the Trojan War. If a Nazi would order me to chose between one of my children and save him, I'd prefer to die with all my children. Anyhow, I know for sure, that in no way you have to sign a pact with the devil, the Mafia, or unethical tycoons and politicians, because in most, if not all of the cases, it is useless and he'll con you, so you lose with them in any case, as we see also in Sophie's case and in Ghetto with the hopeless attempt of Gens to save at least part of the Jews by sacrificing all the others. If a Nazi would offer me to head the Ghetto I would tell him that I know that their intention is to kill all of us and I am not going to cooperate with him, as his intention is only to make it easier for the Nazis the murder of all the Jews. Even if I knew that he is willing to free a few thousands of Hungarian Jews in return for trucks I wouldn't cooperate either as you don't make pacts with the devil in any case, and this is absolute, even if you are Faust and you are promised youth and love, or in other cases wealth and power.

My experience with unethical businessmen was that whenever I tried it I always losed, when they promised me to compensate me for my losses that were due to their wrongdoing and we reached an agreement they backed out of this agreement at the last moment and in the meanwhile they benefited from the fact that I didn't sue them while they were raising tens of millions of dollars from the public, and after they raised the money they were not afraid of the negative publicity, so they cancelled the agreement. If you are a utilitarian you might agree with the Nazis and back them as they benefited the majority of the German population by confiscating the money of the minority of Jews and employed it to build Autobahns and give work to the masses. There should be a compass that gives you an ethical direction, whether it is God and the Bible, Aristotle, your conscience, or your ethical leader. You shouldn't commit a crime in any case, this is absolute and applies also if you have to invest $11 per car in order to retrofit all the Ford Pintos, even if the result is more expensive than to give indemnities to the 300 victims that would die if you don't make the retrofit. You should always ask yourself what if among the victims were you wife, you child, your mother, or God forbids even you. This is called pesonification, and is the most efficient vehicle for ethical thought as it applies to all of us.

The world is indifferent when hundreds of thousands children are killed in the Arab civil wars but when one small child is drowned and found dead in a Turkish coast (of all places in Bodrum where we stayed a few years ago at Club Med) the world is flabbergasted from one picture of this dead child. I personally think that it is completely irrational, as I am shocked by the news in the same way than by a photo, unless the photo would be substituted in your mind by the photo of your dead child and would personify for you the tragedy of the event. Israel suffered from that dilemma as we never allowed to show the victims of the suicide bombing, the hundreds of

children killed by the Palestinians terrorists backed by Arafat and his government during the Second Intifada. But when one Palestinian child was killed inadvertently by the Israeli forces they published his picture over and over, and the world was shocked by this picture and could not grasp the tragedy of the hundreds of Israeli children killed on purpose by the Palestinians, because we didn't publish the atrocious pictures, or because they are indifferent to Jewish casualties as many of them were during World War II. But sometimes the personification works on behalf of the Jews also, as in the case of Anne Frank, that I bring in this book as well.

Anne's diary was translated into dozens of languages and moves Japanese girls as well as Israeli girls, much more than the fate of hundreds of thousands Jewish or African children killed by inhumane armies even if they were killed in a more atrocious way or suffered much more than Anne Frank. Everyone can personify the fate of Anne as she speaks in our language but very few can personify the fate of an anonimous African child, sometimes because of racism or even if not you cannot imagine plagues, rapes and beheaded victims, unless you see it of course in Daesh's films. What is the difference between a beheaded victim or a victim burned atrociously and another victim killed by disease in a concentration camp – it is more photogenic or what? Anyhow, I am shocked in the same way, because I remember and I grasped since childhood the fate of the thousands of beheaded victims of the French revolution and of my Spanish and Portuguese forefathers burned by the Inquisition. And all of them belong to the same "people" – the people who believe that they are right, who thinks that they have to burn the Conversos or behead the kings or even revolutioniaries as Danton, because God, Christian or Moslem, or The Cause asked them to do so, and they invite the masses of citizens to the Place de la Concorde in Paris to watch the beheaded king, or the heretics at the Auto-da-fes on Plaza Mayor in Madrid, or the Daesh victims that you can watch nowadays on the Internet, the new Plaza Mayor.

In short, Joshua Sobol brings forward in his immortal plays the eternal dilemmas – the Categorical Imperative/Univeral Law of Kant A categorical imperative denotes an absolute, unconditional requirement that must be obeyed in all circumstances and is justified as an end in itself. It is best known in its first formulation: Act only according to that maxim whereby you can, at the same time, will that it should become a universal law – that all human beings should be treated as if they were your sons, in an ethical way, and we shouldn't do to others what we don't want to be done to us – the Golden Rule. So, for us, the philosophers and practitioners of Business Ethics, Ghetto describes the situations that we encounter in our everyday life, in business, in society, in the family, with our friends, neighbors or enemies – but he does so in the extreme conditions of the Ghetto when the Jews know that the Germans who rule effectively the Ghetto (Kittel) with the collaboration of Gens, and the question that Sobol raises is how far you should go in compromising with the devil, is Gens a positive hero, a negative hero, or even a more negative hero than the German Kittel. But Sobol, as always, is not categoric, as he does not write soap operas, his protagonists are complex characters, with positive and negative traits, and the reader/watcher of the play should draw his own conclusion on the play's dilemmas as I did.

8. ANALYSIS- A. MILLER'S ALL MY SONS (ENGLISH) IN CORY'S BOOKS/COURSES

The best example of an analysis of ethical dilemmas of a play, a course and a book by Jacques Cory is my analysis of Arthur Miller's All My Sons, that concludes my first book: Business Ethics: The Revolution of Minority Shareholders, published by Kluwer in 2001, pp. 238-241:

"The monumental play of Arthur Miller, All My Sons, can be treated as a case study in business ethics as it summarizes the principal themes of the book. From each scene one can draw a conclusion that refers to one of the chapters of the book. This book has tried to juxtapose professional literature on ethics, classical literature with ethical subjects, and real life cases of

ethical dilemmas in American, French and Israeli companies. The conclusion of the book will be faithful to this method, which emphasizes the reality of fiction.

Joe Keller is a rich American industrial, who has sent during the war defective aircraft parts to the Air Force, causing the death of 21 pilots. His son, Larry, a pilot himself, who hears those news during the war, disappears with his aircraft. By the end of this unforgettable play, we learn that before dying, Larry has sent to his fiancee Ann a farewell letter explaining to her that he can no longer live with a guilty conscience of his father's crime. Joe is an ethics criminal, but legally he has managed to be acquitted. He returns home after the acquittal, and society exculpates him.

"Everybody knew I was getting out that day; the porches were loaded. Picture it now; none of them believed I was innocent. The story was, I pulled a fast one getting myself exonerated. So I get out of my car, and I walk down the street. But very slow. And with a smile. The beast! I was the beast, the guy who sold cracked cylinder heads to the Army Air Force; the guy who made twenty-one P-40's crash in Australia. Kid, walkin' down the street that day I was guilty as hell. Except, I wasn't, and there was a court paper in my pocket to prove I wasn't, and I walked… past… the porches. Result? Fourteen months later I had one of the best shops in the state again, a respected man again; bigger than ever." (Six Great Modern Plays, Arthur Miller, All My Sons, p. 381-2)

His environment forgives him, as he is rich, has a lot of nerve, is self-confident, he managed to outsmart the court, and who cares if he has caused the death of 21 pilots… Society is therefore an accessory to Joe Keller's crime, with its benevolence to ethics criminals. Conclusion, as long as society will let criminals get away with their ethical crimes and will not ostracize them, it will be very difficult to fight effectively ethical crimes, as the law will almost always exculpate the criminals, who are often the strongest and smartest, and have at their disposal the best lawyers and the largest funds.

Joe Keller, is worried that Ann intends to marry his son Chris, that Ann's father who was his partner and his crime accomplice is going to be released from prison, and that Ann's brother, George Deever, suspects his complicity. Joe tries to corrupt them by offering a job in his factory to George and to his father, they try to marry George with a friend, they embrace him with attention. When it does not succeed, Joe threatens George and blames his father for the crime he himself has committed. Conclusion, all is permitted to safeguard your interests - corruption, threats, deceit. You blame the others for your own crimes. The victims are the 'speculators' of Joe Keller, the lambs are treated as wolves, and the wolves are disguised as innocent grandmothers. From the moment we start to behave unethically, there are no more limits.

But one should nevertheless keep up appearances, even at the price of self deceit. Kate Keller, Joe's wife, who knows perfectly well that Joe is guilty, refuses to admit that Larry is dead, because if she admits it, it would mean that Joe had murdered his own son. She is therefore forced to oppose the wedding of Chris with Ann, as Larry has to remain alive and disappeared. It is her compromise with her conscience, but it is exactly this lie that is the basis of the denouement, as it is impossible to base your existence on lies. Her conscience allows her to admit that her husband has murdered 21 'anonymous' pilots, but does not let her admit that he murdered his own son, as if there was a difference between blood and blood. "Your brother's alive, darling, because if he's dead your father killed him. Do you understand me now? As long as you live, that boy is alive. God does not let a son be killed by his father." (Miller, All My Sons, p. 418)

Conclusion, one can always compromise with his conscience on all degrees of ethical and other crimes. Joe is convinced that he did not murdered the pilots, as he does not know them

personally, he does not personify them, exactly like in Marcel Pagnol's papet. We can commit a crime against Jean de Florette as he is a stranger, we can kill 21 pilots, we can wrong the rights of minority shareholders, as we do not know them, they are weak and cannot retaliate.

Chris, Joe's son who works with his father, suspects the culpability of his father. He is the member of the second generation of ethics criminals, a precursor of Michael, the son of Don Corleone, who has started his career with good intentions but who was ultimately corrupted by his environment. In 1947, the year Miller wrote his masterpiece, as in the year 2000, the ethical dilemma is the same. Chris appeases his conscience by saying that everything is permitted in the business world: "This is the land of the great big dogs, you don't love a man here, you eat him! That's the principle; the only one we live by – it just happened to kill a few people this time, that's all. The world's that way, how can I take it out on him? What sense does that make? This is a zoo, a zoo!" (Miller, All My Sons, p. 429) But even Chris has his scruples and he cannot solve the dilemma between his conscience and the love and respect he owes to his father.

And as Joe does not succeed in convincing his son Chris, he tries the well-known stratagem, by telling him that 'everybody does the same', therefore - vox populi vox dei, a doctrine that led to the most violent crimes in history, as you do not measure your conduct according to your conscience or ethics, but according to what you perceive or you fool yourself to believe are the norms of society: "Who worked for nothin' in that war? When they work for nothin', I'll work for nothin'. Did they ship a gun or a truck outa Detroit before they got their price? Is that clean? It's dollars and cents, nickels and dimes; war and peace, it's nickels and dimes, what's clean? Half the Goddam country is gotta go if I go!" (Miller, All My Sons, p. 430) And everybody continues to join the parade… Conclusion, everything is allowed if it is the norm of society even if it is unjust, as you cannot survive otherwise in the business world. Everything consists in dollars, francs or shekels, there is no other thing, war, peace, morals, ethics, family, friends, country. From the moment that we admit that everything is based on profits, everything is really permitted. It is therefore the complete bankruptcy of the business world, an obscure world, dangerous, merciless, without compassion, where everybody is a wolf to the other, where everything is allowed as long as you earn nickels and dimes.

At the end of the play, Joe learns that his son Larry has not disappeared but has committed suicide, without being able to forgive his father on his crime and assassination of 21 pilots, and his last words in his farewell letter to Ann are - that if he could he would have killed his own father for what he did. Joe is at last affected by his crime, which is personalized by the curse of his son. He quits his wife and his life, and before committing suicide he says: "Sure, he was my son. But I think to him they were all my sons. And I guess they were, I guess they were." (Miller, All My Sons, p. 432). Conclusion, from the moment that you admit that all are your sons and brothers, that you should not do unto the other what you would not want to be done to you, we return to the biblical, philosophical and literary precepts of love of others, which should be at the basis of the business world, and destroy the last vestiges of autocracy and cannibalism, of belligerence and corruption. In a world where 'cut throat competition' is a leit motive, where 'street fighter' is a hero, where the CEO is king, and where there are no scruples, one always murders ultimately his son and one has to commit suicide, at least virtually, by suppressing his conscience and killing it completely.

And the moral of the play and the book, is in the last words of Chris: "You can be better! Once and for all you can know there's a universe of people outside and you're responsible to it, and unless you know that, you threw away your son because that's why he died." (Miller, All My Sons, p. 432) The conclusion in our context is that beyond the company, the board of directors, the executives and the majority shareholders, there are also the stakeholders, the employees, the

suppliers, the customers, the community, the nation, and also the minority shareholders. From the moment you forget them, when you only see your own portrait in the silver mirror, when you disregard the world, the environment and others, when you are no longer responsible toward your brothers and you are looking only after you own interests, it is equivalent to the murder of your own sons. And those of us who do not want to murder their sons, their conscience, their neighbors, have to resort to ethics that will guide them to a happy life, as maintained by Aristotle, a life of moderation, psychological, spiritual, and emotional equilibrium, that maybe will not give them the maximum profitability but will ensure them a successful combination of profitability with a peace of mind. The majority, the privileged, the people who control society have already reached the conclusion that the best way to govern a country is through democracy, where every minority, the weak and the underprivileged have also a fair share of the country governance."

9. CORY'S FIRST MEMORY – EDMOND ROSTAND'S PLAY L'AIGLON (FRENCH)

My earliest memory was of a play I saw with my parents at the age of 3 or 4. La Comedie Francaise, the best French theater, has come on tour to Cairo, the French Diaspora, with Edmond Rostand's L'Aiglon. A very long play of more than 3 hours with 6 acts, yet for the young boy it was a revelation, the best childhood experience I ever had, and I remembered well the play, staying awake until the end, and hearing among the last verses of the play, those immortal lines of L'Aiglon. ***L'Aiglon*** is a play in six acts by Edmond Rostand based on the life of Napoleon II, who was the son of Emperor Napoleon I and his second wife, Empress Marie Louise. The title of the play comes from a nickname for Napoleon II, the French word for "eaglet" (a young eagle). The title role was created by Sarah Bernhardt in the play's premiere on 15 March 1900 at the Théâtre Sarah Bernhardt. In October of the same year, the play (in an English translation by Louis N. Parker) premiered at New York's Knickerbocker Theatre, with Maude Adams in the title role. Its first performance in London was at Her Majesty's Theatre in 1901, with Bernhardt again playing the leading role. Rostand had written *L'Aiglon* specifically for Bernhardt, and it became one of her signature roles. Arthur Honegger and Jacques Ibert composed an opera in five acts, also with the title *L'Aiglon*, to a libretto by Henri Cain, based on Rostand's play. It was first performed at the Opéra de Monte-Carlo in 1937.

Napoleon II, the son of the emperor, died in Vienna, sick and hopeless. He says that he lived between his cradle and his death bed, without encountering any glory. History will not remember the sick young prince, but will always recall the baby who held the globe as a ball. Before dying, L'Aiglon forgives his mother who betrayed his father, left him to return with the child to Vienna, to her father the Emperor. But then he forgives the Empress…

"*Oh! comme mon berceau touche mon lit de mort!*
(Il met la main entre le berceau et le lit en murmurant :)
Ma vie est là dans la ruelle.
[…]Et le sort,
Dans la ruelle mince - oh! trop mince et trop noire!-
N'a pu laisser tomber une épingle de gloire!"

> Alas ! how near my cradle to my death-bed !
>
> [He points to the gap between the cradle and the
>
> bed.}

And all my life lies in that narrow space !

THERESA.
Oh!

THE DUKE.

In that gap, too narrow and too dark,
Fate ne'er let fall a single pin of glory.
Lay me upon the bed.

"*Et l'Histoire, d'ailleurs, ne se souviendra pas*
Du prince que brûlaient toutes les grandes fièvres...
Mais elle reverra, dans sa voiture aux chèvres,
L'enfant au col brodé qui, rose, grave, et blond,

Tient le globe du monde ainsi qu'un gros ballon!"

" *Inspirez-moi, mon Dieu,*

La parole profonde et cependant légère

Avec laquelle on peut pardonner à sa mère!"

"*(Vivement, et posant avec une noblesse infinie la main sur les cheveux de*

Marie Louise agenouillée.)

De l'Impératrice!

(A ce mot qui pardonne et qui la recouronne, la mère éclate en sanglots.)"

I tried to find a record of this performance during many hours on the Internet, the only thing that I found was that the Comedie Francaise was on tour in Cairo in 1950 (in this case it was not my earliest memory as I was six years old), and that Jean Weber who was most of his life an actor at the Comedie Francaise acted in L'Aiglon in 1949 at the Theatre des Celestins and in 1950 at the Theatre Sarah Bernhardt, but not at the Comedie Francaise, although of course he played the role of Napoleon II L'Aiglon in a film of 1931 when he was 25. Sarah Bernhardt, the best known French actress, was the first actor of L'Aiglon in 1900 at the age of 56 and she continued to play the role until she was 70, although the role is of a young man aged 21. I saw also several times the best known play of Edmond Rostand Cyrano de Bergerac (play/film).

I saw many performances at the Comedie Francaise when I studied at Insead in 1967 and 1968, and later on when I came to Paris on business, tourism, or for my PhD dissertation, and to many other theaters as well, most of it excellent theaters, with unforgettable plays, remarkable actors and directors, performing the best classical and modern plays. I remembered most my visit at the Odeon, where Jean-Louis Barrault directed the best plays, and he acted with his wife Madeleine Renaud. In the past Barrault performed there in 1960 the premiere of Ionesco's Rhinoceros. He was Berenger and directed the play. On the same year he was Cassius in Julius Caesar, Trofimov in Tchekhov's The Cherry Orchard, and also played in a comedy by Feydeau. But in May 1968, during the Students' Revolution in Paris, where I participated, Barrault opened his theater

l'Odeon to the students who occupied it during a month. I was there, of course, and I heard Barrault trying to explain to the students that his theater was relevant in the class struggle and was not a frozen vestige of the past, irrelevant to the sufferings of French society, students and workers. What a long way for Cory, since L'Aiglon and the Lycee in Cairo…

10. BEST BUSINESS ETHICS NOTION: AN ENEMY OF THE PEOPLE (NORWEGIAN)

In order to summarize this chapter on Plays, we chose to bring the last lines of An Enemy of the People in Norwegian and English. No play has succeded to give the reader and viewer a better notion on business ethics than this play, which I have seen several times in Israel and abroad, read many times in Norwegian and other languages (Ibsen wrote it in Danish…), seen the film in an English version with Steve McQueen (!) and in an Indian version (with a happy ending…), taught it to my students, showing them extracts of the plays and films. Ibsen wrote the play in 1882, describing Norway which was extremely unethical. Yet, a hundred years later, Norway is the most ethical country in the world, due in a large part to Ibsen's play. Ibsen, who was ostracized in his country and had to work abroad in Italy and Germany, was the forefather of modern ethics, like the Jewish prophets thousands of years ago. Outside Scandinavia, in the US, Israel and neoliberal countries, teachers of business ethics continue to be ostracized or marginalized, but ethics will prevail everywhere not in 100 years, but hopefully within 10 years.

Ibsen illustrates in a dramatic way the ethical dilemma of Dr. Stockman, the officer of the municipal Baths, who has discovered that the water of the Baths is polluted, and announces it publicly at the risk of alienating himself from his whole town, which could be ruined as a result of his discovery. He is indeed called The Enemy of the Public, dismissed from his job and ostracized by his community. In a decisive confrontation with the citizens' assembly, Dr. Stockman maintains that the majority has not the monopoly over truth and morality, and he advocates with vehemence the right of the minority to embrace the truth, which can be opposed to that of the majority, but which nevertheless is the unique moral truth, over which he will fight without heeding the consequences. Stockman, the individualist, who fights alone against everybody else, has even a predestined name very relevant to this book, as he is called stock-man, the man with a stock, the individual shareholder.

"I propose to raise a revolution against the lie that the majority has the monopoly of the truth. What sort of truths are they that the majority usually supports? They are truths that are of such advanced age that they are beginning to brake up. And if a truth is as old as that, it is also in a fair way to become a lie, gentlemen. (Laughter and mocking cries.) Yes, believe me or not as you like; but truths are by no means as long-lived as Methuselah – as some folk imagine. A normally constituted truth lives, let us say, as a rule seventeen or eighteen, or at most twenty years; seldom longer. But truths as aged as that are always worn frightfully thin, and nevertheless it is only then that the majority recognizes them and recommends them to the community as wholesome moral nourishment. These 'majority truths' are like last year's cured meat – like rancid, tainted ham; and they are the origin of the moral scurvy that is rampant in our communities." (Ibsen, An Enemy of the People, p. 256-7)

If the majority of businessmen maintains that you cannot argue with success and that everything is permitted to obtain this success, there could still exist a minority that maintains that the absolute value is ethics and it is despicable to succeed by despoiling the rights of minority shareholders, stakeholders and, ultimately, everybody. The author of this book believes that this minority is probably right. They will ridicule us as they have done to Don Quixote, they will fight us as they have done to The Enemy of the People, but finally, the truth of the minority will be perceived as self-evident, as democracy, as Human Rights, as equality of mankind, black,

yellow or white, men and women, Christians, Muslims or Jews, Americans, French, British, Dutch or Israelis. The play ends with the following lines brought here in Norwegian and English.

11.1 INTRODUCTION TO MODERN PLAYS AND TRANSLATIONS IN 21 LANGUAGES

I enjoy most modern plays (which I define as written after 1850, as I am so old fashioned that modern for me starts more than 150 years ago), but seriously I enjoy most avant garde plays by authors of my generation and my parents' generation, written since 1920: Sartre, Ionesco, Miller, Williams, Billetdoux, Albee, O'Neil, O'Casey, Pagnol, Odets, Lorca, Pirandello, Anouilh, Girandoux, Brecht, Genet, Levin, Sobol, Shamir, Pinter, Beckett, Bergman, Camus, Cocteau, Durrenmatt, Kishon, Gide, Moravia, Diament. But I enjoy also very much playwrights from the two older generations, written from 1850 to 1920 – Ibsen, Strindberg, Rostand, Chekhov, Shaw, Wilde, Sholom Aleikhem. I enjoy most all those playwrights, but honestly I appreciate and admire very much all the other playwrights as well and I read and see their plays with sheer pleasure: Shakespeare, Corneille, Moliere, Hugo, Racine, Aeschylus, Sophocles, Euripides, Aristophanes, Lope de Vega, Tirso de Molina, Virgil (The Aeneid), Calderon, Dumas fils, Goethe, Seneca, Gogol, Pushkin, Schiller, Beaumarchais, Chaucer, Dante (The Divine Comedy), Homer (The Iliad and Odyssey), etc. They are all my sons (or my fathers) and I enjoy reading all of them, but especially the newborns (I mean after 1850…). I read most of those playwrights in their original language – French, English, Spanish, Italian, Hebrew, Ladino, Yiddish, German, but I read all the plays in Russian, Norwegian/Danish (Ibsen wrote in Danish), Swedish, Greek and Latin in translations, as I read them before learning their languages, but even now it takes me a lot of time to read Ibsen in Norwegian and I do it only when I have enough time and patience.

Yet, It is very easy to read plays in foreign languages as there are no long descriptions and the dialogues are colloquial, in prose and in a simple language, especially in modern plays since 1850. I brought above texts of modern plays in English - All My Sons by Arthur Miller, French - L'Aiglon by Rostand, Norwegian - An Enemy of the People by Ibsen, Yiddish - The Dybbuk by Ansky (in the Yiddish chapter of Linguistics), German - The Threepenny Opera by Brecht, Hebrew - Ghetto by Sobol. Out of the plays in my library and on the Internet in 30 languages, we'll bring now extracts from modern plays in Italian by Pirandello - Six Characters in Search of an Author, Spanish by Lorca - The House of Bernarda Alba, Swedish by Strindberg - Miss Julie, Russian by Chekhov - Three Sisters, Ladino by Avraam Papo - The Vineyard of Navot, Catalan by Guimera - Terra Baixa, Portuguese by Garrett - Frei Luis de Sousa, Latin by Seneca - Medea (well, he may be dead for a long time, but his plays are as modern as ever), and modern translations of classical plays – Athalie by Racine in Ladino, Tartuffe by Moliere in Haitian and Romanian, Shakespeare - The Tempest in Esperanto and Romeo and Juliet in Icelandic. To this list we add finally three more languages – an original play in Asturian – Juan Looks for a Servant and Nothing Else by Pachin de Melas, an original play in Gascon – La Pastorala deu Paisan by J.H.Fondeville, and a translation into Rumantsch of Francesca da Rimini by Silvio Pellico, with the Italian original. An outstanding cosmopolitan collection of a sample of the best plays and translations, altogether 21 plays in 21 languages, giving the gist of the dramas in each of those languages, modern classics staged all over the world and translated into dozens of languages, loved by millions, what can be more rewarding than to read in this book extracts of such masterpieces in their original languages and translations – All My Sons, L'Aiglon, An Enemy of the People, The Dybbuk, The Threepenny Opera, Ghetto, Six Characters in Search of an Author, The House of Bernarda Alba, Miss Julie, Three Sisters, Medea, Athalie, Tartuffe, The Tempest, Romeo & Juliet, to specific audiences masterpieces in Portuguese, Catalan, Asturian, Ladino, Gascon, and translation into Romanian, Haitian, Esperanto, Rumantsch, Icelandic…

12.11 RHINOCEROS BY EUGENE IONESCO

The play shows the futile discussions between Jean, Beranger, the logician and others if there were rhinoceroses or no and if they have one horn or two. This futility reminds the authorities dealing with minor ecological and ethical issues instead of tackling the main problems. At first the people do not want to interfere and intend only to complain to the authorities on the rhinoceroses. Jean thinks that he is powerful because he has moral power, he does not drink alcohol like Beranger, he is conservative and a good citizen. But he is one of the first to become a rhinoceros while Beranger the libertine remains the last man and refuses to adapt. Are the rhinoceroses dangerous or not? They run to all directions but Ionesco tells us that they only trampled a cat. The reason is probably that everyone becomes a rhinoceros and there is no need to trample their own kind, but they will probably trample Beranger as he is not a conformist and chooses to remain a human being. Botar is suspicious of everyone, he says that journalists are liars, that his colleagues have not seen clearly the rhinoceroses. He believes only what he sees and he believes in conspiracy. Mrs. Shore is ready to become a rhinoceros only in order to remain with her husband who has become one. Love as an additional cause of becoming a rhinoceros.

The transformation to rhinoceroses expands in a geometric progression. And what about the progression of corruption and bribery? Jean becomes a rhinoceros in front of the bewildered Beranger, but when the later wants to call a doctor, Jean loses his temper. This is similar to businessmen who do not like to hear anything about ethics and lose their temper when somebody talks about it or gives a lecture. Jean believes that he will not become a rhinoceros, as nobody in his family suffered from this "disease", but unfortunately this is not a genetic disease. The rhinoceroses are strong, ugly, breath heavily and snore, they have a coarse skin and a green color. In comparison, human beings are weak, breath regularly, but are they beautiful? Jean, who has become a rhinoceros, does not believe anymore in friendship and ceases to be the best friend of Beranger. Jean does not hate people, he is indifferent to them, they make him sick but if they will stand in his way he will trample them. We can find analogies to the different opinions on business ethics and the mission of companies as perceived by Milton Friedman and the ethicists. If Jean has an aim he tramples towards it. He is a street fighter and nothing can obstruct his way in order to obtain his goal. Jean has now a coarse skin that is not affected by changing weather. What about unethical businessmen who have also coarse skins and are not affected by ethical considerations?

Jean believes that people enjoy becoming rhinoceroses and this is the normal procedure. He is convinced that those animals are like us and they also have a right to live. Beranger thinks on the contrary that there is a gap in mentality, we have morals and they don't, but Jean despises morals, he is sick of morals and thinks that we should go beyond it. Jean proposes instead of morals returning to nature, to the laws of the jungle, the survival of the fittest, as morals contradicts nature and rhinoceroses can live only in the jungle. This is a very similar attitude to the business theories stating that business is like a jungle without any morals, where only the fittest survive, but this is not an evolution from the ape to the man but a reverse evolution from the man to the ape or the rhinoceros. Beranger states that we have a philosophy that the rhinoceroses don't have, value systems, thousands of years of civilization and culture. But Jean answers that they will destroy everything and this would be better for all of us. He does not want to hear even the words humanity, spirit, man, as those are clichés of a sentimental person, old and ridiculous. This is a way of thinking of many unethical businessmen who despise ethics and helping the weak. Jean is willing to become a rhinoceros as he doesn't have prejudices. He says that we

should experience everything without prejudices. What about drugs? It is good to experience new things but in which direction? All this shakes the self-confidence of Beranger who sees that all his friends become rhinoceroses. He does not understand why and he is afraid that it is a contagious disease.

Dodar, Beranger's friend, is also in the process of becoming a rhinoceros. But he doesn't pay any particular attention to this process, as he sees it very natural. Everyone that doesn't see in the bestialization, the decline in moral standards, a dangerous development is likely to become a rhinoceros himself very soon. Only a strong opposition can save us from this fate. Dodar suggests to Beranger to overlook the rhinoceroses, to humiliate in front of them, as they do not want to harm anybody. This happens with every totalitarian regime or corrupted economy in the beginning of their "reign" but later on they attack everybody standing on their way and all those who refuse to become rhinoceroses, communists, collaborators or corrupted. Beranger decides to fight only with ethical means, as it is forbidden to lose your temper, not knowing where anger could lead you to. Beranger is militant and activist, is solidarian to every event, as he cannot remain indifferent. Dodar brings the standard arguments: don't judge others if you do not want to be judged, do not take to heart what happens around you, do not interfere even when the situation deteriorates, remain aside of the events if you don't want to get hurt. But Jean has to interfere as this deterioration doesn't happen in another country but in his country. He cannot adapt to the situation as Dodar, he maybe stubborn like Don Quixote, but he cannot get asleep, he has nightmares. Dodar admonishes Beranger that he likes being tortured, that he is a masochist. If this situation happens, that's the way it should be and we cannot change it.

Beranger does not know what to do, he will write to the newspapers, write pamphlets, go to the mayor, in contrast to the advice of Dodar who tells him to let the authorities handle the situation. Should we let also the SEC, the legal system, the boards of directors, the analysts, the audit firms and others to handle a situation like in Enron even if they are incompetent? Dodar accuses Beranger that he sees flaws in everything and this is a characteristic of an inquisitor. Is it true? Dodar does not perceive the boundaries between right and wrong, normal and not normal, but what is normal or right anyway? Beranger thinks that tolerance is a sign of weakness, and if everyone would be conformists as Dodar is, where would we be? Dodar now thinks that becoming rhinoceros is a sign of progress. One should be modern and adapt to the new era. In Rome do as the Romans do. If you can't beat them join them. Is it true? Beranger believes that Dodar will become a decent rhinoceros just as he was a decent man. Is it possible? Beranger still believing that rhinoceroses are in minority thinks that something should be done. Maybe put them in huge internment camps and keep them in quarantine. Is it justified? Will it bring to McCarthyism, inquisition, gulags? But on the other hand tolerance would destroy morals, democracy, humanity. Weak regimes have enabled Bolshevism, Humeinism, Nazism to prevail and tolerance to corruption could destroy the economy. What is the solution?

Dodar becomes a rhinoceros out of conformism, vocation and mission, as he believes that he should follow his superiors, give an example for better and for worse. You should stick to the majority, you could always criticize from within instead of doing so from without. Is it better to stay in a corrupted society, in a fascistic regime, or should you leave those societies? All the rhinoceroses are alike, they lose their identity, like yes-men in a totalitarian company trying to please their bosses. What if you have original ideas, how do they affect society? Daisy believes in happiness, regardless of what happens. She wants to understand the rhinoceroses and their languages, she believes that everything is relative, nothing is absolute. She thinks that the snoring of rhinoceros sounds like poetry, they are beautiful, they are gods. Beranger decides that he will not succumb. He will retain his humanity, he will not follow the majority because he

believes that they are wrong and he is right. He believes in human values, he is lonely, but optimistic that ultimately his ideals will prevail.

I've taught with my classes dozens of times the play Rhinoceros, written in French by the Romanian Eugene Ionesco in 1959, seeing the film Rhinoceros, 1974, 104 minutes, Director Tom O'Horgan, with Zero Mostel and Gene Wilder. This is one of the best plays ever written and one of the best films ever filmed. When I wrote the curriculum of my first course on Business Ethics in 2004 (that became my most popular course, that my students rated as 5 out of 5, the best grade ever received for a course at the University of Haifa in Israel) it was obvious that it will comprise my cases and some of the films and plays that dealt obviously on business ethics as Wall Street, Erin Brockovitch, It's a Wonderful Life, All My Sons, An Enemy of the People, The Visit of the Old Lady. But all of a sudden I had an illumination, I remembered that Ionesco in his play Rhinoceros dealt also on ethical issues, on humanism, bestiality, conformism.

I read once again the play, watched the unforgettable movie, and introduced it with a lot of apprehension, as I was not sure that my students, who read and watched for the first time in my courses plays, would understand the meaning of this theater of the absurd. The play is often read as a response and criticism to the sudden upsurge of Communism, Fascism, and Nazism during the events preceding World War II, and explores the themes of conformity, culture, mass movements, mob mentality, philosophy and morality. But the play deals also on topics that were not existing on Ionesco's time, but as it always occur with immortal plays Ionesco has foreseen the events marvelously. The neoliberal precepts of the worst economic leaders – Milton Freedman, Margaret Thatcher, Ronald Reagan, Benjamin Nethanyahu, made most of the business world rhinoceroses, ostracised all the eonomists and businessmen who thought differently, in a pseudo democratic process that conquered all the bastions of free thought and humane captitalism in economy, politics, society, business, universities, companies... They obliged us to think that the best status of economics is the Neandertalic phase where the free market is allowed to reign with no regulation (as a reaction to the communist regimes who have failed and where everything was regulated but disregarding the winning model of Scandinavia..).

When I encountered wrongdoings to minority shareholders personally and in my research I felt that I am participating in a theater of the absurd and I wanted to share this feeling with my students. And indeed, the chemistry worked and quite all the students felt the magic of the play and understood the profound meaning of the play, the metaphors, as they had to present the ethical dilemmas of the main protagonists – Beranger, Jean, Daisy, Dodar...

Furthermore, 17 classes of the naval academy, young men and women aged 20, and about to become captains in the Navy understood the play perfectly and participated enthusiastically in the group dynamics. I told them that the unethical businessmen perceive me in my writings and lectures in the same manner that Jean perceives Beranger who wants to bring him a doctor who will cure him of wanting to become a rhinoceros. I watched the metamorphosis of my best friends and colleagues becoming rhinoceroses in front of me, one day they were ethical businessman and the other they became rhinoceros, in order to conform to the unethical behavior of the business environment. People want to conform, to become conformists, they are afraid to differ from their peers, to be perceived as an outsider, to be outsiders, only people with a very strong character who want to continue fighting even alone as Dr. Stockmann, Beranger, Erin Brockovitch or Silkwood, can remain human and keep their humanistic values in society, business and economy. I'll bring here 2 extracts of the play that moved most my students – the scene when Jean turns into a rhinoceros in front of Beranger, and the final scene when Beranger decides to continue fighting alone, when all his friends have turned into rhinoceroses.

על מקריות, גורל, השגחה, שבעה צירופי מקרים שארעו בחיי

אני מזדהה לחלוטין עם דבריו של האלטר אגו שלי JAQUES ששמו כשמי, האומר במחזהו של שיקספיר כטוב בעיניכם כי כל העולם במה, כל איש וכל אישה רק שחקנים הם, כולם כניסות ויציאות להם, וכל אדם על פי תורו מופיע בתקפקידים שונים... מכיוון שאני רואה לנגד עיני שצדיק ורע לו, הכי צדיקים מקבלים את המכות החזקות ביותר, בדוחק, בכאבים ובתסכול, והכי מנובלים חיים בעושר, אושר ובריאות, אני מגיע למסקנה ששיקספיר צדק ואם יש אלוהים הרי הוא במאי ששולח את המריונטות שלו בני האנוש, הגלדיאטורים, להילחם בזירה, ובתום המאבק לקיום הוא מכנס את השחקנים להשתחוות אחרונה, משבח את אלה ששיחקו הכי טוב, בדרך כלל הרשעים, כי תפקיד הצדיק הוא תמיד כפוי טובה, ואומר ״מלדייץ טאבאריש, סחתין יא אחי, אתה בחור כארז״ להיטלר, סטלין, אמא תרזה, פסטר, קאנט, ג׳ינג׳יס חאן, אייכמן, בקרוב גם לברני מיידוף, שחקן מצטיין יחיד בדורו, לטרוריסטים, לקורבנות, ללוחמים במאבקים לשחרור כביכול בסוריה, במצרים, בעזה, מי הצד הטוב ומי הצד הרע רק הבמאי יודע, כי הסונים טובחים בעלאווים, והעלאווים חייבים לחסל את הסונים אחרת הם יחוסלו, הכורדים נאבקים בדאע״ש, התורכים מכשילים את הכורדים, הנוצרים טובחים במוסלמים בלבנון והחיזבאלה טובח בהם, ארצות הברית תומכת באחים המוסלמים שניצחו בבחירות במצרים, בחמאס שניצחו בבחירות בעזה, כי דמוקרטיה חשובה יותר מאינטרסים, למרות שהם יודעים שכל אלה הם פאנאטים פונדמנטליסטים וטרוריסטים, אחים לאל-קאעידה שטבחו שלושת אלפים אמריקאים, ומרגע שנבחרו הם יבטלו את הדמוקרטיה כפי שעשה היטלר. וכשכבר הם התערבו בעירק ואפגניסטן הם רק גרמו להרעת המצב ולמאות אלפי הרוגים. ואני לצד ארה״ב כי הם הטובים.

זו טרגדיה מפרי עיטו של שיקספיר או קורניי שאלוהים איפשר להם לכתוב ולביים בריאליטי את קורות המאה העשרים. לא צריך לחפש צדק, בוודאי שלא צריך לחפש היגיון, כששוחרי השלום בכל מחיר מסייעים בתעמולה שלהם לחמאס ולשונאי ישראל, ולא מעניין אותם כי צה״ל משיב מלחמה שערה ולא מוכן שיטבחו בנו בלי תגובה, ליבם נחמץ אם נער פלשתיני נהרג בעזה ודואגים כי כל העולם יהיה כמרקחה, בה בשעה שכשמפחות שלמות שלנו נטבחות העולם ושוחרי השלום שותקים כדגים. האם אנחנו מתרגזים על השחקנים כשרואים הצגות כאלה בתיאטרון? ומדוע שנכעס כשאנו רואים זאת במציאות? הרי כל העולם במה, אחרת לא ניתן להבין את אשר קורה לנו. ובכל זאת אני יוצא להילחם על צדק חברתי, כלכלי, שלטוני ובטחוני, למרות

שאני יודע כי זה חסר תועלת, חסר תוחלת, שאנו רק שחקנים, וכולם מקבלים אותו STANDING OVATION כשעולים השמיימה, הרשעים והצדיקים, הרוצחים והנרצחים, היהודים והערבים, החרדים (כן חברים, חבל על כל הלימודים והתפילות שלכם אין אלוהים ואין צדק) והחילונים. האמת היא שלא זכרתי שמי שאומר את המשפטים הנפלאים האלה שמו ז׳אק בדיוק כמוני, אם הייתי יודע אולי הייתי חוסך מעצמי כמה אכזבות, כמה מאבקים מיותרים, מלחמות סרק, איבוד כספים, זמן ובריאות. ז׳אק מספר על שבעת גילי האדם, ולכן בעקבותיו בחרתי לספר על שבעה צירופי מקרים שקרו לי בשבעים שנותי, על מקריות, מזל או חוסר מזל, יד הגורל, ההשגחה, אצבע אלוהים... שבעה צירופי מקרים לא הגיוניים בעליל, לא צפויים בעליל, שבאו כהפתעה גמורה לאדם רציונלי כמוני. אין טעם שאחזור בעברית על כל מה שהיטבתי לכתוב באנגלית, כי כל קוראי שולטים באנגלית, ואם הם לא שולטים באנגלית – כדאי להם לשלוט כי אין תקומה בימים טרופים אלה למי שאינו שולט באנגלית. חוץ מזה, שאני לא שולט באנגלית, והמלעיזים בוודאי ימצאו הרבה שגיאות כתיב וסגנון וייתפשו עליהם במקום לבקר את תוכן כתבי. הם עשו זאת כבר בספרי באנגלית כמוצאי שלל רב.

האמת היא שייתכן שכל מה שאני מציין כאן כאירועים מקריים ולא צפויים הם בהחלט צפויים. הנכד שלי אופיר שהוא חכם מאין כמותו, רגיש ועם תפישה חדה כתער, אמר לי כשסיפרתי לו היום על אחד המקרים שהביא אותי לא לנסוע לבלגיה לעבוד ומייד אחר כך להכיר את רותי אשתי, להתאהב בה ולהתחתן, וכך אמרתי לאופיר אם לא הייתי מכיר את סבתא, לא היה נולד אבא שלך ואתה לא היית נולד, ולכן עליך לשמוח על יד הגורל שגרמה לי לפגוש את סבתא. ומה עונה לי אופיר? סבא, אם היית נוסע לבלגיה, היית מתחתן עם בלגית והיית אומר לנכד הבלגי שלך שיד הגורל רצתה שתעזוב את ישראל ותבוא לבלגיה, תכיר את אשתך, וכך יוולד הנכד הבלגי שלך. האמת היא שייתכן וכל זה מיותר, אבל גם אם כן, אלה פרקים בחיי ואם אני כותב אוטוביוגרפיה וזכרונות כאן המקום לכתוב עליהם ולא משנה מדוע הם קרו. כי כל העולם ממילא במה ואנחנו ממילא שחקנים אז אני כותב עוד מחזה, המשך למחזה הראשון שכתבתי לפני כעשרים שנה, אלא שהפעם זה מחזה על כל החיים שלי ולא על פרק טראומטי במיוחד מחיי, ואם המחזה הזה הוא כטוב בעיניכם, אנא קומו ומיחאו כפיים, ואם לא – לא תקבלו את כספכם חזרה כי ממילא לא שילמתם דבר על קריאת המחזה. אך, גם אתה קורא יקר אינך אלא שחקן במחזה, אולי אינך יודע זאת, אך זה יתחוור לך בבוא יומך, אולי כשהגולגולת שלך תצוף בנהר והילל הזקן יגיד על דאטפת אטפוך וסוף מטיפייף יטופון. או כאשר המלט יחזיק בגולגולת שלך ויזהה בה את יוריק ליצן החצר ויאמר: "אויה, יוריק מסכן! הכרתי אותו, הורציו. לץ עם הומור אינסופי, עם המצאות כבירות. הוא הרכיב אותי על הגב אלף פעמים. ועכשיו כמה שזה נראה מחריד בדמיוני. עולה לי בגרון בחילה מזה. פה היו תלויות השפתיים האלה שנישקתי אני לא יודע כמה פעמים. איפה עכשיו הבדיחות שלך? הדילוגים שלך, הפזמונים, ההברקות שהרימו את השולחן בשאגה? אף אחת לא נשארה כדי ללגלג על

הגיחוך שלך עכשיו... לעוס עד הלסת!״ או שמא אתה לא יוריק כי אם ריגולטו ליצן החצר של הדוכס ממנטואה וכאשר אתה אוחז בשק שבו היה אמור להיות הדוכס מעבידך שחילל את תומתה של בתך ג׳ילדה אחרי ששילמת ממיטב כספך לרוצח השכיר ספארפוצ׳ילה ולפתע בוקע מהשק קולה של ג׳ילדה ועולמך חרב עליך כי אתה נוכח לדעת שבעולם האכזרי שלנו כשהמלכים משתעשעים כשם המחזה המקורי של הוגו, כשהטייקונים עושים מאיתנו צחוק, ולוקחים את הכספים שלנו בשביל לממן את שיגיונותיהם, משתפים אותך בכישלונות ושומרים לעצמם את ההצלחות בוול סטריט, במתווה הגז, בכל המשטרים הניאו ליברלים, בעולם משוגע זה שהוא רק יכול להיות מחזה של שיקספיר או של ויקטור הוגו או ורדי, אתה הליצן ריגולטו משלם בשביל שירצחו את הבת שלך במקום את הדוכס, ועוד הבת שלך שנאנסה מתנדבת למות במקום הדוכס שאנס אותה. כולם, חוץ ממני כמובן, חולים בתסמונת שטוקהולם ומצדדים בטייקונים העושקים אותנו, מצביעים עבור הפוליטיקאים המושחתים המרמים אותנו, מצדיקים את הערבים הטובחים בנו ללא רחם.

כי בעולם משוגע זה כדברי טנגו קמבלצ׳ה/בלגן הנפלא של אנריקה דיספולו הארגנטינאי, המופיע בתזה שלי לדוקטורט ובספרי, עם התרגום המעולה של שלמה יידוב, בהצגה של החיים אין טעם לחפש אחר הצדק הוא קבור אתנו כאן בתוך הבוץ. במחזה האבסורד שאנו חווים דין אחד יש לכולם, לגבור ולבוגד, גם לבור, למדען ולשודד. כולם שווים אין טוב יותר, יהיה זה פרופסור חמור או שוטר. כי במלחמת הקיום מנצח היצר הרע.

שלמה יידוב

מילים ולחן: אנריקה דיספולו

תרגום: שלמה יידוב

בעולם היה תמיד רק בלגן אחד גדול

כן כך היה אתמול

וכך זה גם היום

מאז ומעולם היו רוצחים וגנבים

שמחים ועצובים

תמימים ומתחסדים

אבל מבט חטוף על התקופה שלנו

לא משאיר ספק כמה הדרדרנו

אין טעם לחפש אחרי הצדק

הוא קבור אתנו כאן בתוך הבוץ.

דין אחד יש לכולם, לגבור ולבוגד

גם לבור ועם הארץ, למדען ולשודד

כולם שווים אין טוב יותר

יהיה זה פרופסור חמור או שוטר

והיום-יום, כמו מלחמה

בה מנצח היצר הרע

אם אחד גונב בסתר ושני רק מתחזה

אם זה כומר אינסטלטור מתווך או גנרל

זה בכלל לא משנה.

בעולם היה תמיד רק בלגן...

כאן בתוך הבלגן של המאה העשרים

פראייר מי שלא גונב אין מקום לביישנים

אל תתייסר עמוד בצד

למי זה אכפת אם אתה איש ישר

הכל הולך ומסתאב

ולא יעזור אם תאכל את הלב

כמו שהפוליטיקאי בלגנוב הוא המומחה

גם הערס הוא מעסיק ואפילו הרוצח

הוא היום עוסק מורשה

בעולם היה תמיד רק בלגן...

Hoy resulta que es lo mismo ser derecho que traidor, ignorante, sabio, chorro, generoso, estafador. ¡Todo es igual, nada es mejor, lo mismo un burro que un gran profesor! No hay aplazaos ni escalafón, los inmorales nos han igualao... Si uno vive en la impostura y otro roba en su ambición, da lo mismo que sea cura, colchonero, rey de bastos, caradura o polizón.

והמאה העשרים ואחת אינה טובה מקודמותיה, אדרבא היא יותר גרועה. היא התחילה בהתמוטטות של הבורסה, בעקבותיה באה התקפת הטרור של 9.11, הסקנדלים של אנרון וורלד קום, המלחמות חסרות התוחלת באפגניסטן ובעירק, המשבר הגדול שהחל עוד לפני ספטמבר 2008 ונמשך עד עצם היום הזה בארצות הברית, משבר היורו, יוון וספרד באירופה, יפן שמקרטעת, סין שהפסיקה לצמוח מהר, האביב הערבי שאינו אלא החורף בגיהנום, מלחמות האזרחים בסוריה, בתימן, בעירק, באפגניסטן, בלוב, בלבנון, המהפכות במצרים, בעזה, בארצות אפריקה, דאע"ש, אל-קאעידה, מלחמת לבנון השניה, המבצעים בעזה, אלפי הטילים על ערי ישראל, האינתיפאדה השניה והשלישית עם למעלה מאלף קורבנות בישראל, הניאו ליברליזם, המשטרים האפלים באירן, בעזה, ב"פלשתין", בצפון קוריאה, באפריקה, העוני הנוראי, הבצורות והשטפונות, רעידות האדמה, ההתחממות הגולבאלית, הדיקטטורות, האוליגרכיות, הפלוטוקרטיות, האלפיון העליון שבולע את הכל יחד עם הטייקונים, פקידי הממשל חוצי הקווים והפוליטיקאים המושחתים, הפערים ההולכים וגדלים, השחיתות ההולכת ומתגברת, שנאת החינם נגד ישראל בעולם, ההתקפות האנטישמיות של המוסלמים הפונדמנטליסטים וההנהגה הפלשתינית, הכחשת השואה, טרור, משברים כלכליים, אסונות...

מי כאן מחפש היגיון, צדק, הכל מקריות, או יד מכוונת, לא של אלוהים כי אם של השטן, או סתם של במאי מטורף שיש לו הנאה סדיסטית מההידרדרות של העולם. ומה העוגן שניתן להיאחז בו בימים טרופים אלה? כפי שאני כותב בספרי ובמאמרי – הביבליותרפיה, היצירה, חיים תרבותיים, כתיבת ספרים, פעילות ציבורית, חינוכית, אבל לא פוליטית כי היא חסרת תוחלת, מה קרה לסתיו שפיר, איציק שמולי ומיקי רוזנטל – ניטרלו אותם בועדות הכנסת, הם לא מצליחים להזיז דבר באופוזיציה, נתניהו ודומיו כבר שולטים בישראל עשרים שנה ומדרדרים אותה מדחי אל דחי. הממשלה שלנו לא חיה בסרט, בהצגה, בספר, בקושי בסיטקום עייף, לא מצחיק, לא מרגיז, העם כבר אדיש, הוא במקום 11 במדד האושר הלאומי, כי הוא אוכל מצמח הלוטוס, מתוכניות הריאליטי, כי הוא משנה לשנה פחות אינטלקטואל, פחות חושב, עסוק במריבות אינסופיות בין ה"שבטים" השונים, במלחמות סיבוב ראשון, שני, שלישי, זה מה שהם עושים לנו – הפרד ומשול, כבר אלפיים שנה, משסים פלג זה נגד הפלג ההוא, במקום שהחרדים יתאחדו עם החילונים, היהודים עם הערבים, כל העשירונים העשוקים, המזרחים והאשכנזים, המתנחלים עם שלום עכשיו, נזכרים באיחור של שבעים שנה שלא כתבו מספיק על תרומת המזרחים לציונות, רבים אם בכותל יוכלו להתפלל גברים ונשים ביחד – נו, באמת האם אנחנו באירן או בישראל, עם כל האפליה של עזרת נשים, ברוך שלא עשאני אישה, הדרת נשים, קול באישה ..., ואני עוד מתלונן על מעמד האישה בסעודיה, חברי כנסת חרדים יוצאים מהאולם כשנבחר חבר

כנסת הומוסקסואל של השותפים שלהם לקואליציה, אבל הנה אני נגרר לביקורת נגד חרדים, כמו שיש לי הרבה ביקורת בספר נגד היונים והניצים הקיצונים, כמו שאני מוחה על אפליה נגד מזרחים וערבים.

אבל זה לא מדוייק, כי בכל הספרים האקדמיים שלי אני ממקד את המאבק נגד הטייקונים והניאו ליברלים, וכך גם עשיתי בהרצאות ובקורסים שלי. רק בספרים האוטוביוגרפים שלי בעברית ובאנגלית אני פורש את כל משנתי על כל תחומיה. אני קורא להקמת רפובליקה שניה שתאתחל את המדינה בכל המישורים האלה, אם כי אם תיפתר סוגיית השחיתות, מכירת המדינה בנזיד עדשים לטייקונים, וייאסר על פקידי הממשל לחצות קווים, ישתחררו מאות מילירדים לפיתרון כל הבעיות, לתיקון הקיפוח בתקציבים של הערבים, לסגירת הפערים בין כל השבטים וכל העשירונים, ייפתרו כל בעיות החינוך, הבריאות, הרווחה, התשתיות, האקולוגיה. נוכל אפילו לפתור בעצמנו את בעיית הפליטים הפלשתינאים, למגר את הפשע המאורגן, לנטרל את תופעות הטרור והמלחמה, כי המלחמות והמאבקים באים על רקע המצוקה. כשמדינה משגשגת כמו בסקנדינביה אין מאבקים, לכן הבה נמקד את המאבק בסוגיות העיקריות, הבה נשחק את התפקידים שיועדו לנו בכל הרצינות, בלי ציניות, כפי ששחקנים דגולים נוטים לעשות, עד אשר לא נבחין שאנו משחקים, אלא נחיה את התפקידים, כי בכל זאת ההצגה נמשכת 60-70-80-90-100 שנה, זה הרבה זמן, כי היא נמשכת למעשה לאורך כל החיים!

12.12 ON COINCIDENCE IN LIFE, ALL THE WORLD'S A STAGE, WE ARE PLAYERS

All the world's a stage, and all the men and women merely players; they have their exits and their entrances; and one man in his time plays many parts, his acts being seven ages. William Shakespeare

“Life is what happens to you while you're busy making other plans.” ― Allen Saunders

As You Like It, Act II, Scene VII [All the world’s a stage] - William Shakespeare, 1564 - 1616

Jaques to Duke Senior

All the world’s a stage,
And all the men and women merely players;
They have their exits and their entrances,
And one man in his time plays many parts,
His acts being seven ages. At first, the infant,
Mewling and puking in the nurse’s arms.
Then the whining schoolboy, with his satchel
And shining morning face, creeping like snail
Unwillingly to school. And then the lover,

Sighing like furnace, with a woeful ballad
Made to his mistress' eyebrow. Then a soldier,
Full of strange oaths and bearded like the pard,
Jealous in honor, sudden and quick in quarrel,
Seeking the bubble reputation
Even in the cannon's mouth. And then the justice,
In fair round belly with good capon lined,
With eyes severe and beard of formal cut,
Full of wise saws and modern instances;
And so he plays his part. The sixth age shifts
Into the lean and slippered pantaloon,
With spectacles on nose and pouch on side;
His youthful hose, well saved, a world too wide
For his shrunk shank, and his big manly voice,
Turning again toward childish treble, pipes
And whistles in his sound. Last scene of all,
That ends this strange eventful history,
Is second childishness and mere oblivion,
Sans teeth, sans eyes, sans taste, sans everything.

When I am contemplating my life I arrive to the conclusion that a substantial part of it was not a result of a planned program but rather a series of coincidences, lucky and unlucky, a play/reality, written by a masterful playwright. I couldn't have written a better one on my life as the coincidences were really extraordinary, and luckily most of them were positive. So, if I am a player in my life's play I presume that in due time I'll return to the manager of the world's stage, bow 6 times to the public, and after a standing ovation bow for a 7th and last time, one bow for each of my ages, receive a Tchapha/Kafa/High Five as we say in Hebrew/Arabic from my fellow players and from the manager and if there is a reincarnation I'll be assigned to my next job. If there is nothing after the play – this book and my website will be my memorial/pyramid, as I'll remain sans teeth, sans eyes, sans taste, feelingless, speechless, motionless, sans hearing (it has already occurred), sans writing, sans reading and watching, sans loving, sans caring for all my beloved, sans everything! But who is this Jaques, that by a strange coincidence shares my name and many similar traits.

Jaques is one of the main characters in Shakespeare's *As You Like It*. The 'Melancholy Jaques' as he's always being called is one of Duke Senior's noblemen who lives with him in the Forest of Arden. The role has long been a favorite for famous Shakespearean actors. Jaques' distinguishing characteristic is his unmitigated cynicism. He is the only purely contemplative character in Shakespeare. He thinks, and does nothing. His whole occupation is to amuse his mind, and he is totally regardless of his body and his fortunes. Hazlitt describes him as "the prince of philosophical idler; his only passion is thought; he sets no value upon anything but as it serves as food for reflection". Jaques' role in the play is more of an observer than an actor. Early in the play, Jaques remains a mystery to the audience, being discussed extensively by fellow characters. Once he appears, Jaques' thematic importance and memorable presence in *As You Like It* is quite impressive. Though much about Jaques' past is obscure, his conversations with Rosalind show that he lost his optimism while traveling the world. Whatever the root of his bitterness, Jaques always places himself outside the group of happy characters who populate Arden. His function seems to be to provide a sharp foil for the wit of other characters, but also to

create a shadow within the sunny forest. Jaques is a constant reminder that in the real world time is not suspended, and grief, sorrow and death provide a counterpoint to all human joys, a kind of embodied presentiment of Poussin's 'et in arcadia ego'. Duke Senior is particularly interested in Jaques as he finds Jaques as a moral philosopher when he's in a melancholic mood. Jaques on the other hand constantly criticizes the Duke. He humorously curses the Duke because he and the other noblemen had to lose their wealth and comfort to please the stubborn Duke and live an uncomfortable life in the Forest of Arden. Jaques leaves the Duke, as soon as he is restored to his sovereignty, to seek his brother, Duke Frederick, who has stepped down and turned hermit.

Before my marriage and before finding Ruthy my love, I was known for my unmitigated cynicism, melancholy, I contemplated life from outside, contributing very little to society and to the economy, to other people and to my friends. I was a philosophical idler, with thought as my only passion, in a word – an observer rather than an actor. I lost my optimism not by traveling the world but by traveling society, always outside the group of happy characters, creating a shadow within the sunny forest, reminding that grief, sorrow and death provide a counterpoint to all human joys. I cannot forget that, as it is all written in my Diary, where I spoke vehemently on sorrow and death at the age of 17. When my friends were dating girls, reading detective stories, and watching westerns, I read the classics, learned languages, and studied at the university. I was a moral philosopher when I was in a melancholy mood then and after the crisis, when I lost all my savings by a scheme devised by my best friends, being in a melancholy mood on society, ethics, tycoons, turning again to acute pessimism towards the future of economy and society.

So, what are the seven stages/ages/coincidences of my life? Are they set by Divine Providence, coincidence, fate, destiny, luck, willpower? I never went to an astrologer, I am an atheist, and I prefer to believe that most of what happened to me was due to my willpower and if not – to coincidence. Yet, I reckon that many events cannot be explained rationally, but even if you are unlucky you can still fight against your "fate" and not compromise. If you are unlucky in love ten or twenty times you can continue your attempts until you find the "chosen" one. If you fail in an examination 4 times you can still try for the fifth time (and in order to assist fate a little bit – study this time with a genius who masters the subject). If you fail in your driving tests six times you can still try for the seventh time and (Thanks God) not be involved in an accident for forty years, although friends tell you that when they see you driving they don't know if you drive forwards, in reverse or you are just parking. The French say "Aide toi el le Ciel t'aidera" – Help yourself and God will help you. This is probably my motto in life, as I am aware that fate can override your will (L'homme propose et Dieu dispose – Man plans and God decides), but if you try once and again – God, fate, destiny or coincidence will come your way. But what if in spite of all your attempts you fail – you were conned and after a couple of years of attempts you reach the conclusion that it is hopeless as you are fighting much stronger opponents. Even then - you can go to another direction win much more in other ventures and start a brilliant career in business ethics that otherwise you would never attempt to try. And, luckily enough, find that you have the motivation to read hundreds of academic books, write ten books, teach thirty courses to thousands of students, and be reckoned as one of the leading figures in Business Ethics. Everything in my life was planned consciously or subconsciously as can be seen from my Diary, except of course all the things that were not planned that were substantial and very important, nevertheless, and I prefer to call them coincidences rather than fate, destiny, or God Will.

The first coincidence was in 1952, when I felt an outsider in my childhood studying and speaking in French in an Arabic country, in a Zionist family loving Israel that was the worst enemy of Egypt, and on top of that experiencing at the age of 7 the burning of the European Cairo by the Shabab/mob who almost killed us as well, reading on our balcony chapter 8 of

Alice in the Wonderland, feeling that I live in a nightmare where the Queen of Cards wants to behead everybody ("Off with his head!" which she utters at the slightest dissatisfaction with a subject), and experiencing bibliotherapy, seeing Cairo burning like Nero saw Rome, but without playing the harp. The coincidence was due to the fact that on the street floor was a shop owned by a Greek grocer who convinced the rioters that his shop and the building should be spared as the Greeks are friends of the Arabs, maybe he even gave them a bakshish to enforce his arguments, and there are no English, French or Jewish families in his building. If he was not Greek but Jewish I could have become a casualty statistics. We emigrated to Israel and there also I felt most of the time as an outsider but for different reasons, mainly cultural, without true friends, true love, true meaning for life.

As a matter of fact, if I believed in astrology, I'll start the list of coincidences upon my birth date – June 5, 1944. This was of course D Day, or almost – 6.6.1944. You can draw a lot of conclusions from this occurrence – you can say that all your life you almost attained your goals but not quite, as you were born almost on D Day, you almost became a CEO, almost earned millions, almost got your play on stage, almost achieved a big success as an academic, etc. But this is of course nonsense, as I perceive that I have achieved in my life much more than I expected, much more than any of my family and friends, at least in my view, and if you examine the whole spectrum of achievement: career, culture, love, family, wealth, self fulfillment. I never intended to be a CEO, I never tried hard to become very rich, it is almost unheard of that an "anonymous" person manage to publish ten books, without being a well-known academic, novelist or playwright. On the other hand, you can draw the conclusion that being born one day before D Day is an omen that you'll be a precursor, a pioneer – and this turned to be quite true, as I was a precursor in attending Insead when it was a small business school, that very few heard about, least of all in Israel, the university of the European Union, an EU that turned to be from 1967, when I studied ati Insead, until 2000 one of the best economic successes in world history.

I was a precursor in starting to work for Elbit in 1973, one of the very few high tech companies, and a quite small company, that turned to be one of the ten leading companies in Israel selling billions of dollars, while high tech was the biggest economic success of the state of Israel. I was also a precursor at Elbit in introducing profitability criteria to an engineering company, in focusing on humane management, as a CFO, initiating and leading one of the first Israeli companies' IPO on Wall Street, leading mergers as one of the first Israeli companies to acquire a company in the US. I was a precursor in working from home as a self employed and succeeding very much in the projects and financially. I was the first in the world to write a dissertation and academic books on ethics to minority shareholders, that turned to be the "hot" item in business and investment of the last 15 years. And of course I am one of the few who has such a wide scope of activities – intellectual and professional. Last but not least, I discovered (fate, coincidence?) the synagogue of Coria in Spain, and I initiated, participated, and edited the translation into Ladino of the UN Universal Declaration of Human Rights. Well, anyhow, June 5 is also the day when the Six Day War started, on the same day the well known economists Adam Smith (1723) and John Maynard Keynes (1883) were born and this is why perhaps I chose to study economics, while I didn't know this coincidence until recently, and June 5 was chosen as the World Environment Date – a subject that I taught and wrote about extensively (unfortunately there is no Ethics Date yet). And to finish this topic with a little humor – D Day was planned to be on June 5 but due to unfavorable weather conditions it was postponed by a day, so my parents were right in their planning or the "stars" were right, but the stars are always right as all know...

The second coincidence occurred in June 1967, when I felt an Israeli who loved his country, when the same Shabab from Egypt, Syria, Jordan, with Nasser as their leader, threatened to

invade Israel, and on the date of my birthday June 5, I saw the last ship leaving Israel from my balcony, where I could have been as I had a ticket for the trip and the possibility to start a new life with a work in Switzerland, which I declined and chose to remain in Israel my country that was experiencing an extermination war that miraculously changed into the best victory ever. Another coincidence that occurred in the same month was that I was received at Insead in Fontainebleau, France, after a friend who worked on the same floor brought to my attention that I could receive a scholarship for Insead, as I was by coincidence one of the few Israelis of my age who knew the three languages of study at Insead – English, French, and German.

The third coincidence occurred in 1969, when I met Ruthy at a party and we decided to marry 3 weeks later, marrying 3 months later. I almost did not meet her as I was supposed to relocate to Belgium on behalf of Israel Aircraft Industries in a merger that was cancelled a couple of days before my departure, in the same week of the meeting with Ruthy. I could have been living in Switzerland, Belgium, France or the US, as many of my Insead friends chose to do, but because of a series of coincidences – the Six Day War, the cancellation of the merger with Sabca and Cobelda because of the Boycott (at last a boycott that benefited me...) – I chose to remain in Israel, I met Ruthy and all my future changed accordingly. The fourth coincidence occurred in 1973 when I decided to work at Elbit in Haifa leaving Tel Aviv and a rewarding job, because I sensed that I wanted to live in Haifa and educate there my children, in a way of life that suited us much more, as it was not hedonistic like in Tel Aviv. The coincidence was due to the fact that one of my interviewers at Elbit knew me from childhood as I used to return the balls that were thrown out of the basketball court, and this was good enough for a recommendation much more than my MBA as I was told by the interviewer... Elbit was a turning point in my life, when at last I worked in a company where I fitted very well and enabled me to spread out my wings, become a Vice President of a leading high tech company, contributing much to its success, and obtaining finacial rewards that enabled me to buy a house at the best neighborhood in Haifa. I took a very high risk when I chose this move, which proved very successful to my future.

The fourth coincidence (or act in a play, stage or age in life) occurred when I decided to start my own career as a consultant and a project manager, in which I succeeded even more that at Elbit, as my success was measured net to me, and I did not have to share it with many others, who deserved it rightfully or wrongfully. I worked from home from 1987 until 2000 in our new house at Denya on Mount Carmel with an inspiring scenery, reinforcing my ties with my wife and children whom I could see very often. Here the coincidence was that my wife helped much a friend after her husband died, the widow who was grateful recommended me when her brother who had a high tech US company looked for a project manager who would manage their mergers in Israel, there was a good chemistry, and I earned in salaries and options (this time I did not buy shares but only received options at no cost) from that mutual connection enough money to live well enough for my pension years, provided that I don't live as my uncle until 104. My uncle retired from a large Bank at the age of 60 and continued to receive his pension until the age of 104, during 44 years much more than the number of years in which he worked for the bank.

To this chapter in my life we can add another coincidence that was detrimental and that I couldn't influence. I devised with Israeli friends, Jews and Arabs, a startup called The Christian Heritage, a museum on the history of Christianity with miniatures of the most famous churches and cathedrals, in Nazareth, the holy city. I wrote the business plan, started to find investors and get the approvals, we had the blessing of the Arab Mayor of Nazareth (a communist) on the holy project and we met the relevant people in the Vatican, without receiving a formal blessing. The idea was that the majority of the million Christian pilgrims who visit Israel every year and in the future possibly millions would visit our museum. The startup would be very profitable,

especially for the founders and investors, but also for the town of Nazareth, Christian charitable organizations, the Arab employees and workers who would work on the project, Israel, and all the stakeholders. There was only a minor circumstance/coincidence that we did not foresee (although it was part of the Risks and Prospects) that there will be an Intifada, riots, many casualties, and no investments, especially in touristic startups. Nevertheless, I taught the business case and the business plan in my courses on Business Management at the University of Haifa, and was courageous enough to tell my students that we failed in this project, and it doesn't matter who was to blame, I assumed absolute responsibility as always, but we are in good company with 99% of the failed startups, but none of the entrepreneurs dares to teach students why, most of the curriculum have only successes as Apple and Microsoft, but no failures as of our startup.

The fifth coincidence occurred when I lost most of my savings conned in a scheme executed by my best friends that conned as well thousands of minority shareholders (and not just me, like I was told that nothing is personal...). This negative event, after three positive events, could be compared to the first coincidence when the European Cairo was burned, but in retrospect both negative coincidences proved to be positive – we left Cairo a year after the burning of Cairo and the revolution that ensued, we could bring with us all our belongings, and riskily receive our money in France and in Israel, and started a new life, not so easy at the beginning (and at the end also - for my parents) but very fruitful in the future, while those who left Cairo in 1956 could not take with them anything. The crisis of ethics changed my life totally, made me a better man, before that - I had stage fright, I never gave a lecture, never wrote books, and after the crisis I changed completely, devoted my time to society, earning less that 10% than before, but with a sense of self fulfillment, contributing to society, teaching thousands of students in Israel and abroad, lecturing before audiences of hundreds in English, French and Hebrew, writing ten books in those languages, articles as well in Spanish and Ladino. It also strengthened my family ties with my wife and children, I met excellent ethical people, as Henri-Claude de Bettignies, Joshua Sobol, Arieh Avneri, Henk Van Luijk, Harry Recanati..., far better than the unethical people with whom I severed my relations after I found that they conned me.

The coincidence in this instance was that I worked for a few years as a projects manager in a promising American/Israeli company and I was told that because of my good services I was entitled to purchase shares of the company, although it was forbidden to other Israelis unless they worked for the company. As I saw the huge potential for the company I seized this opportunity/luck/unluck and purchased with almost all my savings shares, dreaming to become a millionaire as some of my friends who seized a similar opportunity. I could not know that at the same time another company of the group that owned a substantial amount of the shares decided to takeover the promising company and allegedly caused the prices to drop by 90% forcing the other shareholders to sell their shares at this ridiculous price and lose all their investment. The Chinese say that every crisis is also an opportunity, I lost my money but gained my vocation and ultimately also won much more money in another project, as was explained before. This loss and the betrayal of my friends opened me to new worlds and vocations, made me much stronger, afraid of almost nothing, and all this happened by coincidence, unplanned, seizing the day.

The sixth coincidence enabled me to start a meaningful academic career. I prefer to refer to all those stages not as luck but as coincidence, as they could have been luck for some people and extreme unluck to others. It goes without saying that the first two coincidences - the burning of Cairo that caused hundreds of European casualties and wounded people, and the Six Day War that caused thousands of casualties, mainly to the Arab side, were very unlucky to the victims. The other three coincidences caused mainly financial losses – the boycott against Israel that brought to the cancellation of the purchasing of Sabca and Cobelda, when I gained from the

shares others who sold the shares lost and when I lost from the shares those who purchased the shares won. But the trigger for the sixth coincidence was the sudden death of a colleague who taught projects management at the International MBA of the University of Haifa, Israel. I received my PhD in 2004 at CNAM, Paris, France, in the "esoteric" subject of Business Ethics. When I applied, at the age of 60, to teach this subject at the main universities of Israel none was willing to give me the opportunity to teach – for some of them I was too old: how can you start a new career at the age of 60 without any experience in teaching?, for some of them I was anathema – I was the first academic in the world who wrote a PhD dissertation on the subject of wrongdoing to minority shareholders, and who won from that – the tycoons who financed the Chairs of the professors and gave them excellent salaries as directors much higher than what they received in parallel at the university, some professors were neoliberals totally opposed to my ideas of humane capitalism and were not eager to let their students to attend any course from a dissident lecturer, some of them were not willing to experiment my new methodology of teaching based on group dynamics and role playing with films and plays on business ethics dilemmas, and some professors as Ilan Meshulam at the University of Haifa wanted to hire me but didn't have the hours available for my courses that varried from 32-60 hours per course, as I thought that 10-15 hours was not enough for teaching such an important course as business ethics and could not change any attitude, although most of the universities, including in the Ivy League, taught if at all Business Ethics in a few hours, as they had to leave enough time for the more "important" subjects, such as marketing, finance, production, mathematics, economics, etc.

All the process of my PhD is woven with a series of coincidences to which I referred in this book – I couldn't attend the most important meeting in which I had to present the draft of my dissertation to my first directeur de these because of a strike of the public transportation in Paris, which was probably one of the main reasons of the antagonism with the professor who decided to disqualify my dissertation. And by sheer coincidence (?!) I almost couldn't attend the first meeting with my new directeur de these a few years later because of the same problems with the metro, and when they occur you can't get a taxi either. This time I was lucky enough to find a taxi an hour later and my professor decided to wait for me. Well, this may prove a few things – that the metro is more on strike than on tracks. That if I believed in fate "mektoub" as we say in Egypt – all is written in heaven, I would have lost hope and see my first failure as an omen and don't try to apply for more than a hundred publishers to publish my academic books, and more than a hundred universities to present them my dissertation on ethics to minority shareholders. Finally, when I was waiting for a decision on the date in which I had to defend my dissertation, a very difficult problem a the five members of the Jury were very busy travelling all over the world, I had a premonition that they would chose March 23, the date of the birthday of my mother Pauline who died a few years before and was "watching" me from above, and indeed this was the chosen date, and on this date I felt that she was there assisting me to answer rightly.

A few days before the start of the summer semester of the Business Management School at the University of Haifa, I received an urgent call from my friend Professor Ilan Meshulam, to whom I proposed my course, telling me the sad story of the premature and sudden death of a colleague (all three of us worked in the past at Elbit) who was about to teach his course on projects management at the International MBA in English. The International MBA was an international venture, experimenting a model of cooperation between Palestinians and Israelis based on joint ventures that would ensue from this course between the students who would study together for all the MBA program in English. This project was funded by international organizations provided that it would comprise 50% Palestinians from Gaza, the West Bank and East Jerusalem, 25% Israeli Arabs, 25% Israeli Jews. The rationale was that Israeli Jews can attend MBA programs on their own, but Arabs cannot afford to pay the high tuition fees for an MBA.

Everything was fine at the beginning, as long as the talks were only on business issues, but when the discussions started to focus on Nakba/Naksa there were arguments, shouting, passions, that luckily did not harm the friendship of all the participants of the program. Meshulam asked me at first to teach projects management, but I refused as I was not an expert on the matter.

I proposed to teach my course on Business Ethics and promised to adapt it to the 32 hours available for the course. My courses existed in Hebrew and English anyhow, my films were all in English, so also most of my cases and it was no problem for me to be ready for the tight dead...line of the course. The course was a success, I got very good reviews, I taught the course to the other classes of Palestinians/Israelis until the program ceased. To those who accuse us of Apartheid we can show the success of the course, that could have continued if they would restrict discussions only on business issues and joint ventures and not on the insolvable questions of the Palestinian conflict. I never talked in the classes or outside of them on political issues, and the Palestinians were very cooperative in the group dynamics, in role personification on All My Sons, Wall Street, Erin Brockovitch, but however I didn't include The Merchant of Venice in my course (not also when I taught at Insead), as I didn't want to reinforce prejudices in case there were some. The Jews and Arabs spoke openly on the problems of corruption in Israel and Palestine, which were much more acute in the Arab territories.

From this course and the opportunity that arose from the coincidence of the death of my colleague, I started to give courses also in other programs of the MBA school and other courses at the International MBA, courses to the Political Sciences MA, BA courses, 17 classes of the Naval Academy, BA courses designed for the management of large organizations as the Electric Company, Government and Municipal organizations, Police Officers, but I gave also courses on sustainability, business administration, globalization, leadership, business plans, social responsibility, social and economic justice, and others. All that at the University of Haifa, but after the crisis of 2008 and the publication of my book, the first of its kind, on Business Ethics by the University of Jerusalem, I gave also courses at the MBA programs of the Technion, the International MBA programs of the Tel Aviv University, Israeli colleges, and in 2006 also at Insead in Singapore. The courses were received well by the students, I received the highest grades at the University of Haifa and very good grades at other universities as well. I taught successfully for 10 years at the universities and colleges until 2014. If I didn't have this opportunity I could have failed in my attempts to teach, or maybe it would have taken longer.

And this brings us to the seventh coincidence, which could compare to the seventh and last age of Shakespeare, but in my case could be also a new beginning. In 2014 I lost almost all my hearing, this was an unfortunate coincidence, but which corresponded to my heredity. I had to resign from teaching, as all my courses were based on group dynamics that cannot work if your hearing is not well, even with the best hearing aids. I cannot participate also in meetings, especially if there is a lot of noise, and in Israel in the meetings and sometimes in the classes also there is a lot of noise. So, what can you do if such an unlucky event occurs. You have to bite the bullet - faire contre mauvaise fortune bon coeur. I wrote two books, this book and another book "Ethics Pays" proving that the most ethical countries receive the best grades on all the parameters, and vice versa. I have ceased to write articles and particpate in forums on ethics, to deal on current ethical issues, on social and economic justice issues, and focus my activities in more generic issues, most of them not related uniquely on business ethics, but on more general, cultural, linguistic, drama, films, literature issues. It works well and maybe out of this coincidence we would find new ways of expression, as you have to keep busy whatever the circumstances are!

Well, I don't admit that I am in the last scene of the play, in my second childishness and mere oblivion, sans teeth, sans eyes, sans taste, sans everything. Shakespeare, who wrote it died at the age of 52, and wrote, staged and played as if he died at the age of 104. I am almost 20 years older and feel in the prime of my life, and Shimon Peres and Itzhak Navon our former presidents who are 20 years older than me are very active as well. You decide when to quit the stage and you should act as if today is your last day on earth – working very hard day and night in order to finish another book, see another play, visit another country. On the other hand you should act as if you'll live forever – starting to write new books, conveying to future generations your insights, as you don't know when you'll be left sans everything, when the final coincidence will occur!

A **coincidence** is a remarkable concurrence of events or circumstances which have no apparent causal connection with each other. The perception of remarkable coincidences may lead to supernatural, occult, or paranormal claims. Or it may lead to belief in fatalism, which is a doctrine that events will happen in the exact manner of a predetermined plan. From a statistical perspective, coincidences are inevitable and often less remarkable than they may appear intuitively. An example is the birthday problem, which shows that the probability of two persons having the same birthday already exceeds 50% in a group of only 23 persons. Measuring the probability of a series of coincidences is the most common method of distinguishing a coincidence from causally connected events. "The mathematically naive person seems to have a more acute awareness than the specialist of the basic paradox of probability theory, over which philosophers have puzzled ever since Pascal initiated that branch of science [in 1654] .... The paradox consists, loosely speaking, in the fact that probability theory is able to predict with uncanny precision the overall outcome of processes made up out of a large number of individual happenings, each of which in itself is unpredictable. In other words, we observe a large number of uncertainties producing a certainty, a large number of chance events creating a lawful total outcome." *Arthur Koestler, The Roots of Coincidence*

To establish cause and effect (i.e., causality) is notoriously difficult, as is expressed by the commonly heard statement that "correlation does not imply causation." In statistics, it is generally accepted that observational studies can give hints but can never establish cause and effect. But, considering the probability paradox (see Koestler's quote above), it appears that the larger the set of coincidences, the more certainty increases and the more it appears that there is some cause behind a remarkable coincidence.

... it is only the manipulation of uncertainty that interests us. We are not concerned with the matter that is uncertain. Thus we do not study the mechanism of rain; only whether it will rain.

Dennis Lindley, "The Philosophy of Statistics," *The Statistician* (Series D, 2000)

It is no great wonder if in long process of time, while fortune takes her course hither and thither, numerous coincidences should spontaneously occur.

Plutarch, *Parallel Lives*, vol. II, "Sertorius"

אומנות, ציור ומוזיאונים, אימפרסיוניזם, טובי הציירים

האם ניתן להיות בקי בתחום מסוים מבלי לעסוק בו? לאהוב כדורגל, ללכת למשחקים בארץ ובחו״ל, אבל בלי לשחק כדורגל אפילו לא בצורה חובבנית? אני סבור שכן והא ראיה אהבתי הגדולה לאומנות ובמיוחד לציור ללא כל כישרון בציור, למוסיקה ובמיוחד למוסיקה קלאסית מבלי לדעת אפילו לקרוא תווים. באשר למוסיקה הסיבה היחידה שלא עסקתי במוסיקה היא כי להורים שלי היה בקושי כסף בשביל לשלוח אותי ללימודים עיוניים ולא היה להם אפשרות לתת לי שיעורי פסנתר ומוסיקה, אם כי הייתה לי אוזן מוסיקלית. כשכבר היו לי את המשאבים הכספיים לעשות זאת העדפתי להקדיש את זמני הפנוי לנושאים שעניינו אותי יותר כתיאטרון, ספרות וסרטים ושלחתי את ילדי לחוגים בתחומים שהם היו מעוניינים בהם. בספר האוטוביוגרפי אני סוקר בצורה נרחבת שני תחומים אלה שההיכרות שלי איתם היא רק פאסיבית. אני אמנם מביא להלן דוגמא לתוכנית עיסקית עם דיאגרמות אומנותיות, כי זה הדבר היחידי הקרוב לאומנות שהייתי פעיל בו ונהניתי מאוד לעסוק בו. אני גם מתהדר בידע הרב של בני יוסי באומנות, בציור ובארכיטקטורה, הוא קיבל דוקטורט בארכיטקטורה המבוסס על תיזה של יצירות קיזלר ודאלי, והבתים שהוא תכנן, הפרויקטים אשר השתתף בהם נחשבים לדעתי כמיטב האומנות. במוסיקה הדבר הקרוב ביותר לעשיה שביצעתי הוא בחירת השירים והיצירות למחזה שלי ״בחירתה של נלי״, אם לא הלחנתי מוסיקה לפחות עשיתי קולאז׳ גם זה משהו. המוסיקאים שאני מתהדר בהם הם בני אמיר המיטיב לנגן בפסנתר, בתי שירלי המיטיבה לרקוד ובעלה רוני המיטיב לשיר ולנגן בגיטרה. הנכדים הם ללא ספק הכי מוסיקלים ואחד מהם דורון ממש לומד בבית ספר לאומנות גיטרה ושירה. נוגה מוכשרת מאין כמותה בנגינה בכינור ובפסנתר, אופיר עוסק בברייקדנס, נועם מנגן בגיטרה, יעלי לומדת בלט והולכת בעקבות אימה שירלי שלמדה בלט, ריקודי ג׳אז, וגם בכוריאוגרפיה.

יחד עם זאת, נראה לי שאני די מומחה ובעל הבנה רחבה באומנות ומוסיקה ואני סבור שיש לי טעם לא רע בשני תחומי עניין אלה. אמנם יהיו מי שיגידו שאין לי טעם מתוחכם, מעודן, ואני לא בר-סמכא, שהבחירה שלי ברנואר ובאימפרסיוניסטים כאמנים האהובים עלי מראה על דילטנטיות וטעם עממי, אבל מעולם לא ניסיתי לקבל הכרה כמומחה לכן אני דובק בטעמי ה״קלוקל״. כאן המקום להזכיר כי גם בתחומים שבהם אני מומחה ופורץ דרך כתחום האתיקה העסקית יש רבים, ובמיוחד פרופסורים ניאו ליברלים, המדביקים לי גם כן תווית של דילטנט, מסיבות שלא לעניין כי אין להם סיבות לעניין, כגון בגלל האנגלית בספריי שלי שהיא לא מושלמת, האינדקס שהוא לא מלא, ואוי לאוזניים השומעות ואוי אוי לאוזניים החרשות – העובדה שמעולם לא פרסמתי מאמר אקדמי בביטאון חשוב. לא שלא ניסיתי, אבל אחרי כמה ניסיונות לא מוצלחים, הבנתי

שאני לא נמנה על זן האקדמאי המצוי ואני לא מוכן להקדיש שנה בשביל לכתוב מאמר תפל כמו רוב המאמרים שקראתי באתיקה עסקית, והייתי מנוי במשך שנים על מיטב הבטאונים כאשר בקושי עשרה אחוז מהמאמרים היו רלבנטים וגילו משהו חדש. כל השאר ציטטו וציטטו ולא כתבו שום דבר חדש. לא יעזור לי אם אטען שאני הראשון בעולם שכתב תיזה וספרים אקדמיים בנושא אתיקה לבעלי מניות מיעוט – אחד הנושאים החשובים ביותר למען הרווחה של המוני האזרחים המושקעים במניות ובאגרות חוב בקרנות הפנסיה ובחסכונותיהם בבורסה. קיבלתי דוקטורט בהצטיינות מאחת האוניברסיטאות החשובות בצרפת, באירופה ובעולם – CNAM, הקיימת כבר יותר מ- 220 שנה והיא אחת המובילות בעולם בתחום האתיקה העסקית. הספרים האקדמיים שלי התפרסמו בהוצאות הספרים האקדמיות הכי גדולות והכי יוקרתיות – ספרינגר, קלוור, ובישראל בהוצאה האקדמית הכי יוקרתית- מאגנס, וכך גם בהוצאות יוקרתיות אחרות בצרפת וארצות הברית. אני אולי לא מצוטט הרבה, וזה מדד להצטיינות אקדמית, אבל איך אוכל להיות מצוטט אם רוב רובם של הפרופסורים למנהל עסקים הם ניאו ליברלים, בראש קתדרות על שם טייקון זה או אחר או חברת ענק זאת או אחרת, מכהנים כדירקטורים בחברות של הטייקונים, מועסקים על ידי אוניברסיטאות הממומנות על ידי ניאו ליברלים. ואני הרי אנאתמה לכל מה שהם דוגלים, יוצא בשצף קצף נגד הנביא שלהם מילטון פרידמן ונגד הפאתיחה של הקוראן שלהם – מיקסום הרווח הוא אל עליון ואין נביא אלא מילטון שליח האל. אדרבא, אם הם מצטטים אותי זה בוודאי בפולסא דנורא או בטקסי וודו כשהם נועצים סיכות בבובות בדמותי. לא צריך להתרגש מהדימויים שלי, אני לא חשוב עד כדי כך שהם ינעצו בי סיכות, הם פשוט מתעלמים ממני ודואגים שלא יעסיקו אותי במוסדות שלהם ובחוגים לכלכלה וחשבונאות.

יחד עם זאת מיטב האתיקנים והמרצים לאתיקה בעסקים בצרפת, הולנד וישראל כתבו דברי הלל עלי ועל יצירתי האקדמית – הפרופסורים HENK VAN LUIJK, HENRI-CLAUDE DE BETTIGNIES, YVON PESQUEUX, ILAN MESHULAM, YEHUDA KAHANE, וגם בארצות הברית הניאו ליברלית המליצו פרופסורים רבים שיפרסמו את הספרים שלי גם אם הם לא הסכימו עם תוכנם. אני גם אורח כבוד בארגונים אתיים בארץ ובעולם – הוזמנתי לתת הרצאה להנהלת ארגון האתיקה הגדול בעולם TRANSPARENCY INTERNATIONAL שמרכזו הוא בברלין וביססתי אותה על שלושת המערכות של אופרה בגרוש, הוזמנתי להרצות בפורום בינלאומי של האיחוד האירופי בסטרזה שבאיטליה, בפורום של מנהלים בכירים בפריז באינסאד, קידמתי את מכירות הספר שלי בקלוור בסימפוזיונים ופגישות בוושינגטון, בוסטון וניו יורק, קופנהאגן, אמסטרדם, פריז, לונדון ופרנקפורט, הרציתי בישראל בכנסים של פסגת ההיי טק, ועידת הדירקטורים, מרכז האתיקה בבורסה, שבי״ל, הנהלות הרשות ניירות ערך, חברת החשמל, אלביט, תעשיה אווירית, אייפקס וארגון הבוגרים של אינסאד, השקות הספרים שלי בבית ציוני אמריקה ובאולם

סוזאן דלאל, ועידת מבקרי הפנים, מרכז האתיקה במשכנות שאננים, ב- BDO, כנסים של אוניברסיטת תל אביב, אוניברסיטת חיפה, אוניברסיטת באר שבע, הטכניון, מכללות בתל אביב, חיפה וכפר רופין, במגדל, במרכז האתיקה על שם דוב יזרעאלי, באומ״ץ, בהנהלת עיריית חיפה, אך גם בבי״ס ריאלי, ברדיו ובטלוויזיה.

לימדתי בשבע מסגרות אקדמיות, 9 שנים באוניברסיטת חיפה, 17 מחזורים באקדמיה הימית, בתוכניות לימוד מיוחדות לתואר של הנהלת חברת חשמל, עיריית חיפה, המשטרה, החוג ללימודים רב-תחומיים, מקבץ האתיקה, בית הספר למדע המדינה, בית הספר למינהל עסקים בתוכניות בעברית ובאנגלית – MBA בינלאומי. שנתיים באוניברסיטת תל אביב, שנתיים בטכניון, באינסאד בשנת 2006, במכללת רופין, במרכז האקדמי כרמל משנת 2010 ועד 2014 ועוד. נבחרתי למרצה המצטיין של כל אוניברסיטת חיפה. הספרים שלי מצוטטים הכי הרבה בויקיפדיה בערך אתיקה בעסקים, ומצויים ביותר מאלף אוניברסיטאות מובילות בעולם. יש מעט פרופסורים ותיקים שיכולים להראות רקורד כזה, למרות שהם פירסמו מאמרים אקדמיים (גם אני פרסמתי עשרות מאמרים אבל בבטאון רואה החשבון שם היה לי מדור קבוע במשך שנתיים, בעיתונים כלכליים ובאתרים באינטרנט), כאשר הקריירה האקדמית שלי נמשכה לא יותר מעשר שנים מגיל 60 עד גיל 70. אבל אני ממשיך לכתוב בתחומים שונים ומגוונים – ספרים אקדמיים על אתיקה, אירועים, קודים אתיים, צדק חברתי וקפיטליזם, ספרים בנושאים מגוונים כגיאוגרפיה, ספרות, בלשנות, דרמה, פילוסופיה, סיפורים, ספרי ילדים, זכרונות, אוטוביוגרפיה, מאמרים ומסות, הסכסוך הישראלי-פלשתיני, מסעות, מוסיקה...

וזה מחזיר אותנו לנושא האומנות – הספר האוטוביוגרפי והפרק הלוטה מביא סקירה תמציתית על המוזיאונים האהובים עלי, הציירים האהובים עלי, רשימות בנושאי אומנות. קראתי עד כה מאות ספרי אומנות על מיטב הציירים בכל התקופות והזרמים מאומנות מצרית עתיקה והודית, אומנות יוונית ורומית, אומנות ימי הביניים, הרנסנס (למדתי גם באוניברסיטה על אומנות הרנסנס באיטליה), האימפרסיוניזם, אומנות מודרנית, אומנות ישראלית, אומנות אמריקאית, צרפתית, איטלקית, הולנדית, בלגית, גרמנית, ספרדית, אנגלית, דרום אמריקאית (ידידי הארי רקנאטי הקים רשת מוזיאונים ראלי המציגים אך ורק אומנות דרום אמריקאית), קראתי גם ספרי אומנות על פיסול וארכיטקטורה, צילום ומוזיאונים בעולם. תקצר היריעה מלכלול את כל האומנים שאני אוהב, בכל זאת במסגרת סדרת 72 הטובים ביותר – צמצמתי את הרשימה ל- 72 הציירים שאני אוהב הכי הרבה והיא מובאת להלן. הרבה סיורים שעשיתי היו סביב אומן זה או אחר – ביקור בביתו של מונה בנורמנדי, ביקור באינספור כנסיות, ביקור במוזיאונים המוקדשים לצייר אחד כמו מוזיאון ואן גוך ומוזיאון רמבנרנדט באמסטרדם, מוזיאונים של ואן גוך, סזאן וטולוז לוטרק בפרובנס, האטלייה של סזאן באיכס אן פרובנס, מוזיאון מונה מרמוטן בפריז, מוזיאון דאלי, ביקרתי עשרות

פעמים במוזיאונים האהובים עלי ביותר – הלובר, האורנג׳רי, אורסיי, נשיונל גאלרי, פומפידו, המטרופוליטן, המומה, קורטו, פריק קולקשן, מוזיאונים בכל רחבי העולם כמפורט מטה, ו... מוזיאון טיקוטין בחיפה – לא בגלל שאני כזה חסיד של אומנות יפנית, אך המוזיאון הפך לצומת תרבותית בחיפה – עקב מיקומו במרכז הכרמל, ובו ניתן לשמוע כל יום בשנה הרצאה מאלפת ואני בא לפחות אחת לשבוע להרצאה, מיטב הסרטים האיכותיים החדשים מוצגים באולם הקולנוע שבמוזיאון, ויש במוזיאון גם הרצאות רבות על אומנות.

המוזיאון כנראה גם שבר שיא גינס: ביקרתי בו מאות פעמים לשמוע הרצאות, קונצרטים, סרטים, בפסטיבל הסרטים בחיפה, בפרמיירות של סרטים, בהופעות של מיטב האומנים. אך, כשעברתי דרך הקומה הראשונה שבו נמצא המוזיאון היפני בדרכי לקומה השניה שם נמצא אולם המופעים ובית קפה/מסעדה מעולה שגם בו אנו מבלים הרבה, תמיד אבל תמיד המוזיאון היה ריק בכל שעות היום שעליתי לקומה השניה. וזה דווקא יפה, כי הנהלת המוזיאון שהגיעה למסקנה שלא בתערוכות האומנות היפנית תהיה תפארתו – כי הן לא מעניינות אף אחד בחיפה (אם כי כל החברים שלי כבר ביקרו כמה שבועות ביפן, זה הפך מאוד טרנדי לאחרונה, ורק אני מבקר ביוון במקום ביפן) החליטה לעשות הסבה ומביאה את מיטב המרצים בכל התחומים – באומנות, במזרח תיכון, במוסיקה, בספרות, בתנ״ך, בהסטוריה, בגיאוגרפיה, במחול, במסעות, בפילוסופיה, בקולנוע..., את מיטב הסרטים, מיטב הקונצרטים הקאמריים, שירי ארץ ישראל, בית קפה/מסעדה לעילא ולעילא, ולכן המשכן מלא מהבוקר עד הלילה במאות אנשים, אף אחד מהם לא בקומה הראשונה, אבל העיקר שהמוזיאון חי ובועט, הוא מהווה את הטבור של חיי התרבות בחיפה, וחיפה היא אחת הערים הכי תרבותיות בעולם, עם כל הצניעות, ומשיג את מטרתו לטפח את התרבות אם לא בציור יפני בנושאים אחרים לא פחות תרבותיים.

בוודאי תשאלו אם כך הדבר למה הם לא הופכים גם את הקומה הראשונה לאולם וכך יוכלו להכפיל את מספר המופעים והסרטים וגם את ההכנסות בהתאם. אני משער שזה בגלל שהייעוד של המבנה הוא למוזיאון, הוא בוודאי מקבל תמיכות מהעירייה, מהממשלה ואולי גם מממשלת יפן עבור המוזיאון, ולכן הוא חייב להמשיך לפעול כמוזיאון. אני מראש מתנצל בפני הנהלת טיקוטין, שאני מאוד מעריך אותם בעשייה התרבותית שלהם, כי אולי בכל זאת יש הרבה מבקרים במוזיאון. אפשר לבדוק זאת לפי מכירת הכרטיסים אן שמא הכניסה היא בחינם - אף פעם לא בדקתי, כי ממילא כל מי שעולה לקומה השניה חייב לעבור דרך המוזיאון, אולי יש רבים שאוהבים אמנות יפנית שמבקרים בדיוק כשאני לא שמה. אבל במשך כמה שנים שאני מבקר במוזיאון לפחות אחת לשבוע ביום ובלילה כי ההרצאות הן בבוקר והסרטים הם בלילה ואחרי הצהריים לא ראיתי מבקרים במוזיאון. האמת היא שאחת לכמה חודשים אני כן מבקר במוזיאון כשאני מקדים את בואי להרצאה, אבל אני בכל פעם משתכנע מחדש שזה לחלוטין לא מעניין אותי. הם באמת משתדלים – אבל מה כבר יכול להיות

מעניין בעשרות ציורים של קליגרפיה יפנית או בעשרות תמונות של יפנים ברחובות. כנראה אני צריך לנסוע ליפן על מנת להתחיל לאהוב את האומנות היפנית, אבל מבין עשרות החברים שלי שביקרו ביפן אף אחד מהם לא הפך להיות חובב אומנות יפנית, כך שכנראה לא מספיקה שהות של שבועיים, צריך שהות של שנתיים על מנת להתחיל לאהוב אומנות יפנית. האם אני מרגיש שיש לי עוד פאתווה בדרך, הפעם מהשגרירות היפנית?

האם יהיו כאלה שממילא אני דורך להם על יבלות שיגידו שזאת עוד דוגמא לאירופוצנטריזם שלי, כי איך יכול להיות שמבין 72 הציירים אין אף צייר יפני או סיני או הודי, או אפילו ישראלי? אני רק יכול לטעון להגנתי כי בתחום הספרות שאני מומחה בו הרבה יותר מאשר בציור – הכנסתי ברשימת הסופרים הטובים ביותר בזמן המודרני הרבה סופרים, משוררים ומחזאים הכותבים בעברית, ביידיש, בלאדינו, וסופרים ציוניים לרבות הרצל. זאת ועוד, בסקירה על הספרות העולמית בזמן המודרני יצאתי מגדרי על מנת לכלול ברשימת הסופרים את מיטב הסופרים היפנים במאות ה- 19 וה- 20, כמו גם את מיטב הסופרים הסינים, ההודים, הערבים..., על מנת שהרשימות שלי יהיו כמה שיותר קוסמופוליטיות, לא כמו כל הרשימות האחרות שמצאתי באינטרנט המוטות על פי ארץ כתיבתן לסופרים בצרפתית או באנגלית. ואכן הרשימות שלי הן לפי מיטב ידיעתי הכי קוסמופוליטיות שהיו אי פעם, לפחות באינטרנט. הקדשתי למחקר על הסופרים היפנים, הסינים, ההודים והערבים עשרות שעות, כי לצערי הידע שלי בנושאים אלה היה מאוד מוגבל, אם כי קראתי מספר ספרים של סופרים אשר כתבו בשפות אלה, בתרגום כמובן. ניסיתי אף מספר פעמים ללמוד ערבית וסינית, עם הצלחה מאוד מוגבלת, אבל מהמעט שאני יודע ומכל מה שחקרתי הגעתי למסקנה שהסופרים מאסיה ואפריקה מעולים. בביתי כאמור, יש לא מעט פסלים וציורים שהבאתי ממסעותי באסיה ובאפריקה, כי יש לי הערכה רבה לאומנות של יבשות אלה, לפסלים של בודהה, לפסלי לוחמים מאפריקה, לציורים מתאילנד, לביגוד ואופרה מסין, ולארכיטקטורה היפנית, למוסיקה היפנית, לדתות ביפן, לכלכלה היפנית, לקולנוע היפני, אני נוסע במכוניות יפניות כמעט כל חיי – סובארו, הונדה, טויוטה, ויש לי רק שבחים להגיד עליהן. הפריוס שלי היא "יצירת אומנות", עושה למען הקיימות, וגם למען הארנק, בהיותה חסכונית ואמינה, נוחה, מרווחת ויפה.

VI. NON-FICTION BOOKS AND ACTIVITIES

I am reading part and have read part of the following non-fiction books, and was creative in:

1. ARTS AND MUSEUMS

The reader can find details on the books, on the painters/sculptors/museums on Wikipedia, Encyclopaedias, Amazon/Local Books websites, Cory's/Painters &Museums websites

Reading BOOKS - Claude Monet, The art of Egyptian Hieroglyphics, Art of India, Pierre-Auguste Renoir, Max Ernst, Edouard Manet, An history of the Italian Renaissance, Art at the turn of the millennium, History of modern art, Salvador Dali, Art of the XXth Century, Art in Society, Illustrated Encyclopedia of Western Art, The Great Collectors, A Treasury of Impressionism. (see also biographies of great painters, sculptors, artists)

I have read dozens of Art books, mainly on Impressionism, and have seen the best works of art, archeology, displays, architecture, etc., in museums, galleries, churches, mosques, synagogues, and sites in: New York, Los Angeles, San Francisco, Minneapolis, New Orleans, Boston, Seattle, Dallas, Fort Worth, Washington, San Jose, San Diego, Toronto, Lima, Rio de Janeiro, Buenos Aires, Wellington, Sydney, Bangkok, Taipei, Tokyo, Hong Kong, Singapore, Cairo, Nairobi, Abidjan, Johannesburg, Madrid, Sevilla, Barcelona, Montserrat, Cordoba, Granada, Coria, Lisbon, Edinburgh, Monte Carlo, Brussels, Amsterdam, Oslo, Copenhagen, Goteborg, Stockholm, Helsinki, Talin, Saint Petersburg, Frankfurt am Main, Munchen, Geneve, Bern, London, Paris, Berlin, Prague, Budapest, Vienna, Rome, Milano, Napoli, Athens, Corfu, Nicosia, Istanbul, Ephesus, Haifa, Jerusalem, Tel Aviv, Zagreb, Avignon, Aix en Provence, Marseille, Orange, San Diego, San Jose, Carpentras, Orange, Pont du Gard, Arles, Les Baux, Nimes, Saintes Maries de la Mer, Aigues Mortes, Montpellier, Toulouse, Carcassonne, Albi, Pau…

1.1 MY BEST MUSEUMS IN PARIS, LONDON AND NEW YORK

I have a sense of intellectual elation when I visit museums, similar to the elation I sense watching the best plays and concerts, reading the best books and poems, visiting Paris, or writing my novel or some of my case studies. my most favorite painters are the Impressionists and especially Renoir, but also Monet, Manet and Van Gogh. I sense a great sympathy to the painters and the models, as though I participate in the event. My empathy to art is not confined exclusively to the Impressionists, but also to Rembrandt, Renaissance painters and sculptors, much less romantisicism painting, like Gericault's The Raft of the Medusa. I remain indifferent in front of this gigantic painting in the Louvre, but can be moved to tears by a painting of young women or a couple by Renoir, although the subject of the raft is much more tragic than the girls. I can visit the same museum ten times and I still enjoy seeing the paintings of the masters. My favorite museums are: In Paris - Orsay, because I find there most of the finest impressionist paintings I like, I can spend there hours and hours and visit it every month, although I go there only once every few years. Orangerie is a rather small museum but with excellent impressionist paintings, Rodin's museum is excellent, so is Marmottan, at the Louvre I feel rather lost – it is an excellent museum but maybe too excellent… Although I don't like much modern art, Centre Pompidou museum is so good that you can always find there what to see. It bothers me that although I have read so many books on modern art, Picasso, Cubism, I can't enjoy, be moved and understand those painters. Is it mainly a scam, or am I too blind to understand modern art?

In London I like the National Gallery, much less the British Museum, and I like most Courtauld Gallery. It is amazing how such a small museum is so perfect, and how I remain indifferent to the huge British Museum. Other good museums are: the National Portrait Gallery, Cabinet War Rooms where I feels a deep empathy to Churchill, Tate Britain and Tate Modern, Victoria and Albert Museum, many others, as you can always find a new one. In New York, I like most the Metropolitan, but also MoMA, Guggenheim, and the excellent Frick Collection and Whitney. The 9/11 Memorial Museum – Ground Zero is probably the worst museum I have ever seen. Millions were spent in vain and instead to convey one of the worst tragedies in an emotional way – you feel completely estranged and unmoved. It is beyond the scope of this book to describe all the other museums seen all over the world – however, I enjoyed very much the Provence museums, museums in Rome, Milano, Madrid, Washington, Cairo (where I still remember the

mummies I saw with my class), Berlin, Barcelona, Amsterdam (Van Gogh and Rembrandt), Oslo, Saint Petersburg, Athens, Jerusalem, Haifa, Tel Aviv, the Balkans, Frankfurt, Brussels...

1.2 MY SON Dr JOSEPH CORY'S ACTIVITIES IN ARCHITECTURE

I do not paint, but I have designed graphs and visual displays - **Bus. Plan Graphs Designed by Cory- 1, *2*, 3, *4*, 5, *6*** in business plans, that were called by colleagues works of art, I have taken pictures in more than 120 albums, some of them are works of art (see Cory's website). My son, Dr. Joseph Cory, is a well known architect, specializing in sustainable architecture - Geotectura, whose projects have received an international acclaim as the most pioneering and beautiful buildings of their kind. My son and me cooperated in designing the cover pages of my books, while I brought the ideas of the covers and my son designed them and was in touch with the publishers. Joseph is the artist in the family, familiar with all the museums and painters, and appreciating mostly modern painting. His PhD dissertation at the Technion, Israel Institute of Technology, Haifa, Israel, was about Frederick Kiesler and Salvador Dali and was named: ‘Attempts to Transform the Surrealist Dream into an Architectural Reality', under the direction of Professor Michael Levin. The dissertation analyses the architectural activities of Kiesler and Dali and the influence surrealism had on them, while searching for the features, singled out in the outset of the study, of the surrealistic dream as opposed to reality, in works, sketches, criticism of modernism and descriptions of the difficulties in realizing structures. Emphasis was put on Kiesler's architecture and the influence surrealism had on both his theoretical and constructed work. These two personalities constitute the body of the main study, and most of the initial archive material relates to them. The study analyses the gaps between their surrealistic vision and the manner in which they actually realized their ideas. Surrealism in architecture is not a one-time phenomenon. The phenomenon has contemporary implications, it is a catalyst for creative planning and is not a school but rather a planning strategy of great potential.

Joseph's favorite painter is Salvador Dali, and he even proposed to his wife on the bridge connecting the two towers of Familia Sagrada by Gaudi in Barcelona. He is one of the most prominent architects in sustainable. His Geotectura studio is an award winning design practice that offers comprehensive services including architecture, interiors and environmental simulations. It is known for being creative and innovative while integrating sustainable design principles within each project. Its projects are based on multi-disciplinary research using an open source design approach and BIM in order to optimize the best results for each challenge. His Porter's School of Environmental Studies, one of his multiple projects, is built according to principles of green design. It is Tel Aviv University`s first green building, and the first of its kind in Israel (first LEED Platinum project in Israel with 92 points!). The project is a living lab of ecological and social values for the community and the environment. It tells the story of the complex sustainability term and simplifies it to the public by strolling along the eco-wall, the ground floor and the roof that present current research of energy, water, soil, vegetation, materials and so on that they can see, touch and learn. The building can absorb changing technology and keep being relevant and attractive for leading researches around the world. The eco-wall is an iconic ever-changing window display for the other universities and visitors and act as a constant social-educational contributor. The U.S. Green Building Council has awarded Tel Aviv University's Porter School of Environmental Studies its highest distinction, LEED (Leadership in Energy & Environmental Design) Platinum. The Porter Building is the first in Israel, and only one of a few dozen in the world, to receive this exceptionally high measure of its long-term sustainability and environmental consciousness. The building scored 92 out of 110 points, making it only one of 17 other structures in the world to have garnered more than 90 points towards a LEED designation. Platinum, the highest distinction, is achieved by earning over 80 points. Buildings at only few other universities in the world, including Harvard and

Yale, have received the coveted "Platinum" status. It is quite an achievement for the young Joseph to design/build a building which is one of the 17 most sustainable buildings in the world! I am proud that Joseph's and my fields of interests/activities are very similar, as sustainability, social responsibility and business ethics share a lot in common in concept and implementation.

1.3 THE ORSAY MUSEUM IN PARIS – IMPRESSIONISM, PAINTERS, BEST PAINTINGS

In this book we can find references to many painters as in the biographies chapter on Renoir, Rembrandt, links to many artists, painters, architects, sculptors, museums, and so on. We chose to quote in this book the Wikipedia entry on the Orsay Museum which I like best:

The **Musée d'Orsay** is a museum in Paris, France, on the left bank of the Seine. It is housed in the former Gare d'Orsay, a Beaux-Arts railway station built between 1898 and 1900. The museum holds mainly French art dating from 1848 to 1915, including paintings, sculptures, furniture, and photography. It houses the largest collection of impressionist and post-impressionist masterpieces in the world, by painters including Monet, Manet, Degas, Renoir, Cézanne, Seurat, Sisley, Gauguin and Van Gogh.

Orsay Museum, seen from the right bank of the Seine river.

Collection

Vincent van Gogh: *Starry Night Over the Rhone* Arles, September 1888

Pierre-Auguste Renoir: *Bal du moulin de la Galette*, 1876

Édouard Manet *The Luncheon on the Grass* 1862-3

Gustave Courbet: *The Artist's Studio* 1855

Paul Cézanne: *The Card Players* 1894-1895

Paul Cézanne: *Apples and Oranges*
circa 1899

Paintings: major painters and works represented

- Jean Auguste Dominique Ingres — 4 paintings (the main collection of his paintings is in the Louvre)
- Eugène Delacroix — 5 paintings (the main collection of his paintings is in the Louvre)
- Eugène Carrière — 86 paintings including *The painting family*, *The sick child*, *Intimacy*
- Théodore Chassériau — 5 paintings (the main collection of his paintings is in the Louvre)
- Gustave Courbet — 48 paintings including *The Artist's Studio*, *A Burial at Ornans*, *Young Man Sitting*, *L'Origine du monde*
- Jean-François Millet — 27 paintings including *Spring*, *The Gleaners*
- Jean-Baptiste-Camille Corot — 32 paintings (the main collection of his paintings is in the Louvre) including *A Morning. The Dance of the Nymphs*
- Johan Barthold Jongkind — 9 paintings
- Alexandre Cabanel — *The Birth of Venus*, *The Death of Francesca da Rimini and Paolo Malatesta*
- Jean-Léon Gérôme — *Portrait of the baroness Nathaniel de Rothschild*, *Reception of Condé in Versailles*, *La Comtesse de Keller*
- Pierre Puvis de Chavannes — *Young Girls by the Seaside*, *The Young Mother also known as Charity*, *View on the Château de Versailles and the Orangerie*
- Gustave Moreau — 8 paintings
- Honoré Daumier — 8 paintings
- Eugène Boudin — 33 paintings including *Trouville Beach*
- Camille Pissarro — 46 paintings including *White Frost*
- Édouard Manet — 34 paintings including *Olympia*, *The Balcony*, *Berthe Morisot With a Bouquet of Violets*, *The Luncheon on the Grass*
- Berthe Morisot — 9 paintings
- Edgar Degas — 43 paintings including *The Parade*, also known as *Race Horses in front of the Tribunes*, The *Bellelli Family*, *The Tub*, *Portrait of Édouard Manet*, *Portraits, At the Stock Exchange*, *L'Absinthe*
- Paul Cézanne — 56 paintings including *Apples and Oranges*
- Claude Monet — 86 paintings (the main collection of his paintings is in the Musée Marmottan Monet) including *The Saint-Lazare Station*, The *Rue Montorgueil in Paris. Celebration of June 30, 1878*, *Wind Effect*, *Series of The Poplars*, *Rouen Cathedral. Harmony in Blue*, *Blue Water Lilies*
- Alfred Sisley — 46 paintings including *Inondation at Port-Marly*
- Armand Guillaumin — 44 paintings
- Frédéric Bazille — 6 paintings

- Mary Cassatt — 1 painting
- Odilon Redon — 106 paintings including *Caliban*
- Pierre-Auguste Renoir — 81 paintings including *Bal au moulin de la Galette, Montmartre*
- Ferdinand Hodler — *Der Holzfäller* (The Woodcutter)
- Gustave Caillebotte — 7 paintings including *The Floor Scrapers*
- Édouard Detaille — *The Dream*
- Vincent van Gogh — 24 paintings including *Self Portrait*, portrait of his friend Eugène Boch, *The Siesta*, *The Church at Auvers*, *View from the Chevet*, *The Italian Woman*, *Starry Night Over the Rhone*, *Portrait of Dr. Gachet*, *Bedroom in Arles*
- Paul Gauguin — 24 paintings including *Tahitian Women on the Beach*
- Henri de Toulouse-Lautrec — 18 paintings
- Eugène Jansson — *Proletarian Lodgings*
- Henri-Edmond Cross — 10 paintings including *The Cypresses in Cagnes*
- Paul Signac — 16 paintings including *Women at the Well*
- Théo van Rysselberghe — 6 paintings
- Félix Vallotton — *Misia at Her Dressing Table*
- Georges-Pierre Seurat — 19 paintings including *The Circus*
- Édouard Vuillard — 70 paintings
- Henri Rousseau — 3 paintings
- Pierre Bonnard — 60 paintings including *The Chequered Blouse*
- Paul Sérusier — *The Talisman, the Aven River at the Bois d'Amo*ur
- Maurice Denis — *Portrait of the Artist Aged Eighteen*, *Princess Maleine's Minuet* or *Marthe Playing the Piano*, *The Green Trees or Beech Trees in Kerduel*, *October Night* (panel for the decoration of a girl's room)
- André Derain — *Charing Cross Bridge*, also known as *Westminster Bridge*
- Edvard Munch — 1 painting
- Gustav Klimt — 1 painting
- Piet Mondrian — 2 paintings
- James McNeill Whistler — 3 paintings including *Arrangement in Grey and Black: The Artist's Mother*, also known as *Whistler's Mother*
- William-Adolphe Bouguereau — *The Birth of Venus*
- Cecilia Beaux – *Sita and Sarita (Jeune Fille au Chat)*

Sculptures

Major sculptors includes François Rude, Jules Cavelier, Jean-Baptiste Carpeaux, Auguste Rodin, Paul Gauguin, Camille Claudel, Sarah Bernhardt and Honoré Daumier.

Selected collection highlights

-

Eugène Delacroix, *The Lion Hunt*, c. 1854

-

Gustave Courbet, *The Artist's Studio (L'Atelier du peintre): A Real Allegory of a Seven Year Phase in my Artistic and Moral Life*, 1855

-

Jean Auguste Dominique Ingres, *The Source*, 1856

-

Jean-François Millet, *The Gleaners*, 1857

-

Édouard Manet, *Olympia*, 1863

-

Claude Monet, *Le déjeuner sur l'herbe, (right section), with Gustave Courbet*, 1865-1866

- 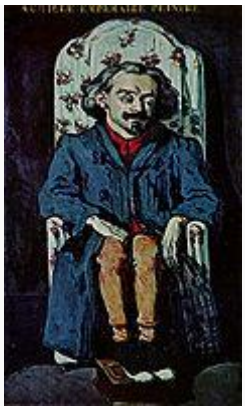

Paul Cézanne, *Portrait of Achille Emperaire*, 1868

-

Eugène Boudin, *Bathers on the Beach at Trouville*, 1869

-

James McNeill Whistler, *Whistler's Mother*, 1871

-

  Gustave Caillebotte, *Les raboteurs de parquet* *(The Floor Scrapers)*, 1875

-

  Edgar Degas, *L'Absinthe*, 1876

-

  Pierre-Auguste Renoir, *Dance in the Country* (*Aline Charigot and Paul Lhote*), 1883

-

Paul Sérusier, *The Talisman/Le Talisman*, 1888

- 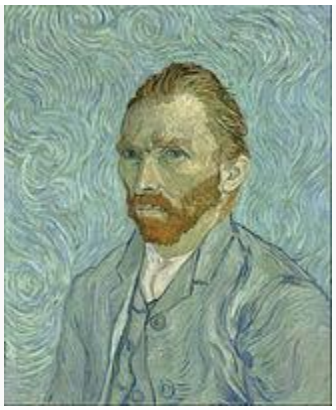

Self-portrait (1889) by Vincent van Gogh

- Vincent van Gogh, *The Church at Auvers*, 1890
-

Paul Gauguin, *Tahitian Women on the Beach*, 1891

-

Georges Seurat, *The Circus*, 1891

- Paul Gauguin, *Oviri (Sauvage)*, 1894

1.4 BEST EUROPEAN PAINTERS AND PAINTINGS (& CORY'S 72 BEST ARTISTS)

If I would have to chose who are the 100 best painters of all times, what are the best 100 paintings in the European culture, I would probably chose a similar listing as the one that I have found on the Internet. I object to the ranking, but if we look at the 100 best as a comprehensive list, and I overcome my reticence to most of modern painting, admitting that vox populi vox dei

and if all the critics chose Picasso as the best painter I may prefer Renoir but he appears here in the list in no. 75. I take therefore this list as a package deal as I am not such an expert as they are.

by G. Fernández - theartwolf.com

Although this list stems from a deep study of the painters, their contribution to Western painting, and their influence on later artists; we are aware that objectivity does not exist in Art, so we understand that most readers will not agree 100% with this list. In any case, theartwolf.com assures that this list is only intended as a tribute to painting and the painters who have made it an unforgettable Art

1. **PABLO PICASSO** (1881-1973) – Picasso is to Art History a giant earthquake with eternal aftermaths. With the possible exception of Michelangelo (who focused his greatest efforts in sculpture and architecture), no other artist had such ambitions at the time of placing his oeuvre in the history of art. Picasso created the avant-garde. Picasso destroyed the avant-garde. He looked back at the masters and surpassed them all. He faced the whole history of art and single-handedly redefined the tortuous relationship between work and spectator

2. **GIOTTO DI BONDONE** (c.1267-1337) – It has been said that Giotto was the first real painter, like Adam was the first man. We agree with the first part. Giotto continued the Byzantine style of Cimabue and other predecessors, but he earned the right to be included in gold letters in the history of painting when he added a quality unknown to date: emotion

3. **LEONARDO DA VINCI** (1452-1519) – For better or for worse, Leonardo will be forever known as the author of the most famous painting of all time, the "Gioconda" or "Mona Lisa". But he is more, much more. His humanist, almost scientific gaze, entered the art of the quattrocento and revoluted it with his sfumetto that nobody was ever able to imitate

4. **PAUL CÉZANNE** (1839-1906) – *"Cezanne is the father of us all."* This famous quote has been attributed to both Picasso and Matisse, and certainly it does not matter who actually said it, because in either case would be appropriate. While he exhibited with the Impressionist painters, Cézanne left behind the whole group and developed a style of painting never seen so far, which opened the door for the arrival of Cubism and the rest of the vanguards of the twentieth century

5. **REMBRANDT VAN RIJN** (1606-1669) – The fascinating use of the light and shadows in Rembrandt's works seem to reflect his own life, moving from fame to oblivion. Rembrandt is the great master of Dutch painting, and, along with Velázquez, the main figure of 17th century European Painting. He is, in addition, the great master of the self-portrait of all time, an artist who had never show mercy at the time of depicting himself

6. **DIEGO VELÁZQUEZ** (1599-1660) – Along with Rembrandt, one of the summits of Baroque painting. But unlike the Dutch artist, the Sevillan painter spent most of his life in the comfortable but rigid courtesan society. Nevertheless, Velázquez was an innovator, a "painter of atmospheres" two centuries before Turner and the Impressionists, which it is shown in his colossal 'royal paintings' ("Meninas", "The Forge of Vulcan"), but also in his small and memorable sketches of the Villa Medici.

7. **WASSILY KANDINSKY** (1866-1944) – Although the title of "father of abstraction" has been assigned to several artists, from Picasso to Turner, few painters could claim it with as much justice as Kandinsky. Many artists have succeeded in painting emotion, but very few have changed the way we understand art. Wassily Kandinsky is one of them.

8. **CLAUDE MONET** (1840-1926) – The importance of Monet in the history of art is sometimes "underrated", as Art lovers tend to see only the overwhelming beauty that emanates from his canvases, ignoring the complex technique and composition of the work (a "defect" somehow caused by Monet himself, when he declared that *"I*

do not understand why everyone discusses my art and pretends to understand, as if it were necessary to understand, when it is simply necessary to love"). However, Monet's experiments, including studies on the changes in an object caused by daylight at different times of the day; and the almost abstract quality of his "water lilies", are clearly a prologue to the art of the twentieth century.

9. **CARAVAGGIO** (1571-1610) – The tough and violent Caravaggio is considered the father of Baroque painting, with his spectacular use of lights and shadows. Caravaggio's chiaroscuro became so famous that many painters started to copy his paintings, creating the 'Caravaggisti' style.

10. **JOSEPH MALLORD WILLIAM TURNER** (1775-1851) – Turner is the best landscape painter of Western painting. Whereas he had been at his beginnings an academic painter, Turner was slowly but unstoppably evolving towards a free, atmospheric style, sometimes even outlining the abstraction, which was misunderstood and rejected by the same critics who had admired him for decades

11. **JAN VAN EYCK** (1390-1441) – Van Eyck is the colossal pillar on which rests the whole Flemish paintings from later centuries, the genius of accuracy, thoroughness and perspective, well above any other artist of his time, either Flemish or Italian.

12. **ALBRECHT DÜRER** (1471-1528) – The real Leonardo da Vinci of Northern European Rennaisance was Albrecht Dürer, a restless and innovative genious, master of drawing and color. He is one of the first artists to represent nature without artifice, either in his painted landscapes or in his drawings of plants and animals

13. **JACKSON POLLOCK** (1912-1956) – The major figure of American Abstract Expressionism, Pollock created his best works, his famous drips, between 1947 and 1950. After those fascinating years, comparable to Picasso's blue period or van Gogh's final months in Auvers, he abandoned the drip, and his latest works are often bold, unexciting works.

14. **MICHELANGELO BUONARROTI** (1475-1564) – Some readers will be quite surprised to see the man who is, along with Picasso, the greatest artistic genius of all time, out of the "top ten" of this list, but the fact is that even Michelangelo defined himself as "sculptor", and even his painted masterpiece (the frescoes in the Sistine Chapel) are often defined as 'painted sculptures'. Nevertheless, that unforgettable masterpiece is enough to guarantee him a place of honor in the history of painting

15. **PAUL GAUGUIN** (1848-1903) – One of the most fascinating figures in the history of painting, his works moved from Impressionism (soon abandoned) to a colorful and vigorous symbolism, as can be seen in his 'Polynesian paintings'. Matisse and Fauvism could not be understood without the works of Paul Gauguin

16. **FRANCISCO DE GOYA** (1746-1828) - Goya is an enigma. In the whole History of Art few figures are as complex as the artist born in Fuendetodos, Spain. Enterprising and indefinable, a painter with no rival in all his life, Goya was the painter of the Court and the painter of the people. He was a religious painter and a mystical painter. He was the author of the beauty and eroticism of the 'Maja desnuda' and the creator of the explicit horror of 'The Third of May, 1808'. He was an oil painter, a fresco painter, a sketcher and an engraver. And he never stopped his metamorphosis

17. **VINCENT VAN GOGH** (1853-1890) – Few names in the history of painting are now as famous as Van Gogh, despite the complete neglect he suffered in life. His works, strong and personal, are one of the greatest influences in the twentieth century painting, especially in German Expressionism

18. **ÉDOUARD MANET** (1832-1883) – Manet was the origin of Impressionism, a revolutionary in a time of great artistic revolutions. His (at the time) quite polemical "Olympia" or "Déjeuner sur l'Herbe" opened the way for the great figures of Impressionism

19. **MARK ROTHKO** (1903-1970) – The influence of Rothko in the history of painting is yet to be quantified, because the truth is that almost 40 years after his death the influence of Rothko's large, dazzling and emotional masses of color continues to increase in many painters of the 21st century

20. **HENRI MATISSE** (1869-1954) – Art critics tend to regard Matisse as the greatest exponent of twentieth century painting, only surpassed by Picasso. This is an exaggeration, although the almost pure use of color in some of his works strongly influenced many of the following avant-gardes

21. **RAPHAEL** (1483-1520) – Equally loved and hated in different eras, no one can doubt that Raphael is one of the greatest geniuses of the Renaissance, with an excellent technique in terms of drawing and color

22. **JEAN-MICHEL BASQUIAT** (1960-1988) - Basquiat is undoubtedly the most important and famous member of the "graffiti movement" that appeared in the New York scene in the early'80s, an artistic movement whose enormous influence on later painting is still to be measured

23. **EDVARD MUNCH** (1863-1944) – Modernist in his context, Munch could be also considered the first expressionist painter in history. Works like "The Scream" are vital to understanding the twentieth century painting.

24. **TITIAN** (c.1476-1576) – After the premature death of Giorgione, Titian became the leading figure of Venetian painting of his time. His use of color and his taste for mythological themes defined the main features of 16th century Venetian Art. His influence on later artists -Rubens, Velázquez...- is extremely important

25. **PIET MONDRIAN** (1872 -1944) – Along with Kandinsky and Malevich, Mondrian is the leading figure of early abstract painting. After emigrating to New York, Mondrian filled his abstract paintings with a fascinating emotional quality, as we can se in his series of *"boogie-woogies"* created in the mid-40s

26. **PIERO DELLA FRANCESCA** (1416-1492) - Despite being one of the most important figures of the quattrocento, the Art of Piero della Francesca has been described as "cold", "hieratic" or even "impersonal". But with the apparition of Berenson and the great historians of his era, like Michel Hérubel -who defended the "metaphysical dimension" of the paintings by Piero-, his precise and detailed Art finally occupied the place that it deserves in the Art history

27. **PETER PAUL RUBENS** (1577-1640) – Rubens was one of the most prolific painters of all time, thanks in part to the collaboration of his study. Very famous in life, he traveled around Europe to meet orders from very wealthy and important clients. His female nudes are still amazing in our days

28. **ANDY WARHOL** (1928-1987) – Brilliant and controversial, Warhol is the leading figure of pop-art and one of the icons of contemporary art. His silkscreen series depicting icons of the mass-media (as a reinterpretation of Monet's series of Water lilies or the Rouen Cathedral) are one of the milestones of contemporary Art, with a huge influence in the Art of our days

29. **JOAN MIRÓ** (1893-1983) – Like most geniuses, Miro is an unclassificable artist. His interest in the world of the unconscious, those hidden in the depths of the mind, link him with Surrealism, but with a personal style, sometimes closer to Fauvism and Expressionism. His most important works are those from the series of "Constellations", created in the early 40s

30. **TOMMASO MASACCIO** (1401-1428) – Masaccio was one of the first old masters to use the laws of scientific perspective in his works . One of the greatest innovative painters of the Early Renaissance

31. **MARC CHAGALL** (1887-1985) – Artist of dreams and fantasies, Chagall was for all his life an immigrant fascinated by the lights and colors of the places he visited. Few names from the School of Paris of the early twentieth century have contributed so much -and with such variety of ideas- to change modern Art as this man "impressed by the light," as he defined himself

31. **GUSTAVE COURBET** (1819-1877) – Leading figure of realism, and a clear precedent for the impressionists, Courbet was one of the greatest revolutionaries, both as an artist and as a social-activist, of the history of painting. Like Rembrandt and other predecessors, Courbet did not seek to create beauty, but believed that beauty is achieved when and artist represents the purest reality without artifice

33. **NICOLAS POUSSIN** (1594-1665) – The greatest among the great French Baroque painters, Poussin had a vital influence on French painting for many centuries. His use of color is unique among all the painters of his era

34. **WILLEM DE KOONING** (1904-1997) – After Pollock, the leading figure of abstract expressionism, though one of his greatest contributions was not to feel limited by the abstraction, often resorting to a heartbreaking figurative painting (his series of "Women" are the best example) with a major influence on later artists such as Francis Bacon or Lucian Freud

35. **PAUL KLEE** (1879-1940) – In a period of artistic revolutions and innovations, few artists were as crucial as Paul Klee. His studies of color, widely taught at the Bauhaus, are unique among all the artists of his time

36. **FRANCIS BACON** (1909-1992) - Maximum exponent, along with Lucian Freud, of the so-called "School of London", Bacon's style was totally against all canons of painting, not only in those terms related to beauty, but also against the dominance of the Abstract Expressionism of his time

37. **GUSTAV KLIMT** (1862-1918) – Half way between modernism and symbolism appears the figure of Gustav Klimt, who was also devoted to the industrial arts. His nearly abstract landscapes also make him a forerunner of geometric abstraction

38. **EUGÈNE DELACROIX** (1798-1863) – Eugène Delacroix is the French romanticism painter *"par excellence"* and one of the most important names in the European painting of the first half of the 19th century. His famous *"Liberty leading the People"* also demonstrates the capacity of Painting to become the symbol of an era.

39. **PAOLO UCCELLO** (1397-1475) – "Solitary, eccentric, melancholic and poor". Giorgio Vasari described with these four words one of the most audacious geniuses of the early Florentine Renaissance, Paolo Uccello.

40. **WILLIAM BLAKE** (1757-1827) – Revolutionary and mystic, painter and poet, Blake is one of the most fascinating artists of any era. His watercolors, prints and temperas are filled with a wild imagination (almost crazyness), unique among the artists of his era

41. **KAZIMIR MALEVICH** (1878-1935) – Creator of Suprematism, Malevich will forever be one of the most controversial figures of the history of art among the general public, divided between those who consider him an essential renewal and those who consider that his works based on polygons of pure colors do not deserve to be considered Art

42. **ANDREA MANTEGNA** (1431-1506) – One of the greatest exponents of the Quattrocento, interested in the human figure, which he often represented under extreme perspectives (*"The Dead Christ"*)

43. **JAN VERMEER** (1632-1675) – Vermeer was the leading figure of the Delft School, and for sure one of the greatest landscape painters of all time. Works such as *"View of the Delft"* are considered almost "impressionist" due to the liveliness of his brushwork. He was also a skilled portraitist

44. **EL GRECO** (1541-1614) – One of the most original and fascinating artists of his era, with a very personal technique that was admired, three centuries later, by the impressionist painters

45. **CASPAR DAVID FRIEDRICH** (1774-1840) – Leading figure of German Romantic painting, Friedrich is still identified as the painter of landscapes of loneliness and distress, with human figures facing the terrible magnificence of nature.

46. **WINSLOW HOMER** (1836-1910) – The main figure of American painting of his era, Homer was a breath of fresh air for the American artistic scene, which was "stuck" in academic painting and the more romantic Hudson River School. Homer's loose and lively brushstroke is almost impressionistic .

47. **MARCEL DUCHAMP** (1887-1968) – One of the major figures of Dadaism and a prototype of "total artist", Duchamp is one of the most important and controversial figures of his era. His contribution to painting is just a small part of his huge contribution to the art world.

48. **GIORGIONE** (1478-1510) - Like so many other painters who died at young age, Giorgione (1477-1510) makes us wonder what place would his exquisite painting occupy in the history of Art if he had enjoyed a long existence, just like his direct artistic heir - Titian.

49. **FRIDA KAHLO** (1907-1954) – In recent years, Frida's increasing fame seems to have obscured her importance in Latin American art. On September 17th, 1925, Kahlo was almost killed in a terrible bus accident. She did not died, but the violent crash had terrible sequels, breaking her spinal column, pelvis, and right leg.. After this accident, Kahlo's self-portraits can be considered as quiet but terrible moans

50. **HANS HOLBEIN THE YOUNGER** (1497-1543) – After Dürer, Holbein is the greatest of the German painters of his time. The fascinating portrait of *"The Ambassadors"* is still considered one of the most enigmatic paintings of art history

51. **EDGAR DEGAS** (1834-1917) – Though Degas was not a "pure" impressionist painter, his works shared the ideals of that artistic movement. Degas paintings of young dancers or *ballerinas* are icons of late 19th century painting

52. **FRA ANGELICO** (1387-1455) – One of the great colorists from the early Renaissance. Initially trained as an illuminator, he is the author of masterpieces such as "*The Annunciatio*n" in the Prado Museum.

53. **GEORGES SEURAT** (1859-1891) - Georges Seurat is one of the most important post-impressionist painters, and he is considered the creator of the "pointillism", a style of painting in which small distinct points of primary colors create the impression of a wide selection of secondary and intermediate colors.

54. **JEAN-ANTOINE WATTEAU** (1684-1721) – Watteau is today considered one of the pioneers of rococo. Unfortunately, he died at the height of his powers, as it is evidenced in the great portrait of "*Gilles*" painted in the year of his death

55. **SALVADOR DALÍ** (1904-1989) – "I am Surrealism!" shouted Dalí when he was expelled from the surrealist movement by André Breton. Although the quote sounds presumptuous (which was not unusual in Dalí), the fact is that Dalí's paintings are now the most famous images of all the surrealist movement.

56. **MAX ERNST** (1891-1976) – Halfway between Surrealism and Dadaism appears Max Ernst, important in both movements. Ernst was a brave artistic explorer thanks in part to the support of his wife and patron, Peggy Guggenheim

57. **TINTORETTO** (1518-1594) - Tintoretto is the most flamboyant of all Venetian masters (not the best, such honour can only be reclaimed by Titian or Giorgione) and his remarkable oeuvre not only closed the Venetian splendour till the apparition of Canaletto and his contemporaries, but also makes him the last of the Cinquecento masters.

58. **JASPER JOHNS** (born 1930) – The last living legend of the early Pop Art, although he has never considered himself a "pop artist". His most famous works are the series of "*Flags*" and "*Targets*".

59. **SANDRO BOTTICELLI** (1445-1510) – "If Botticelli were alive now he would be working for Vogue", said actor Peter Ustinov. As well as Raphael, Botticelli had been equally loved or hated in different eras, but his use of color is one of the most fascinating among all old masters.

60. **DAVID HOCKNEY** (born 1937) - David Hockney is one of the living myths of the Pop Art. Born in Great Britain, he moved to California, where he immediately felt identified with the light, the culture and the urban landscape of the 'Golden State'

61. **UMBERTO BOCCIONI** (1882-1916) – The maximum figure of Italian Futurism, fascinated by the world of the machine, and the movement as a symbol of contemporary times.

62. **JOACHIM PATINIR** (1480-1524) – Much less technically gifted than other Flemish painters like Memling or van der Weyden, his contribution to the history of art is vital for the incorporation of landscape as a major element in the painting.

63. **DUCCIO DA BUONINSEGNA** (c.1255/60 – 1318/19) – While in Florence Giotto di Bondone was changing the history of painting, Duccio of Buoninsegna provided a breath of fresh air to the important Sienese School.

64. **ROGER VAN DER WEYDEN** (1399-1464) – After Van Eyck, the leading exponent of Flemish painting in the fifteenth century; a master of perspective and composition.

65. **JOHN CONSTABLE** (1776-1837) – John Constable (1776-1837) is, along with Turner, the great figure of English romanticism. But unlike his contemporary, he never left England, and he devoted all his time to represent the life and landscapes of his beloved England.

66. **JACQUES-LOUIS DAVID** (1748-1825) – David is the summit of neoclassicism, a grandiloquent artist whose compositions seem to reflect his own hectic and revolutionary life.

67. **ARSHILLE GORKY** (1905-1948) – Armenian-born American painter, Gorky was a surrealist painter and also one of the leaders of abstract expressionism. He was called "the Ingres of the unconscious".

68. **HIERONYMUS BOSCH** (1450-1516) – An extremely religious man, all works by Bosch are basically moralizing, didactic. The artist sees in the society of his time the triumph of sin, the depravation, and all the things that have caused the fall of the human being from its angelical character; and he wants to warn his contemporaries about the terrible consequences of his impure acts.

69. **PIETER BRUEGEL THE ELDER** (1528-1569) - Many scholars and art critics claim to have found important similarities between the works by Hyeronimus Bosch and those by Brueghel, but the truth is that the differences between both of them are abysmal. Whereas Bosch's fantasies are born of a deep deception and preoccupation for the human being, with a clearly moralizing message; works by Bruegel are full of irony, and even filled with a love for the rural life, which seems to anticipate the Dutch landscape paintings from the next century.

70. **SIMONE MARTINI** (1284-1344) – One of the great painters of the *Trecento*, he was a step further and helped to expand its progress, which culminated in the "International Style".

71. **Frederic Edwin Church** (1826-1900) - Church represents the culmination of the Hudson River School: he had Cole's love for the landscape, Asher Brown Durand's romantic lyricism, and Albert Bierstadt's grandiloquence, but he was braver and technically more gifted than anyone of them. Church is without any doubt one of the greatest landscape painters of all time, perhaps only surpassed by Turner and some impressionists and postimpressionists like Monet or Cézanne.

72. **EDWARD HOPPER** (1882-1967) – Hopper is widely known as the painter of urban loneliness. His most famous work, the fabulous "Nighthawks" (1942) has become the symbol of the solitude of the contemporary metropolis, and it is one of the icons of the 20th century Art.

73. **LUCIO FONTANA** (1899-1968) – Father of the "White Manifesto", in which he stated that *"Matter, colour and sound in motion are the phenomena whose simultaneous development makes up the new art"*. His "*Concepts Spatiales*" are already icons of the art of the second half of the twentieth century.

74. **FRANZ MARC** (1880-1916) – After Kandinsky, the great figure of the Expressionist group "The Blue Rider" and one of the most important expressionist painters ever. He died at the height of his artistic powers, when his use of color was even anticipating the later abstraction.

75. **PIERRE-AUGUSTE RENOIR** (1841-1919) – One of the key figures of Impressionism, he soon left the movement to pursue a more personal, academic painting.

76. **JAMES MCNEILL WHISTLER** (1856-1921) – Along with Winslow Homer, the great figure of American painting of his time. Whistler was an excellent portraitist, which is shown in the fabulous portrait of his mother, considered one of the great masterpieces of American painting of all time.

77. **THEODORE GÉRICAULT** (1791-1824) – Key figure in romanticism, revolutionary in his life and works despite his bourgeois origins. In his masterpiece, *"The raft of the Medusa"*, Gericault creates a painting that we can define as "politically incorrect", as it depicts the miseries of a large group of castaways abandoned after the shipwreck of a French naval frigate.

78. **WILLIAM HOGARTH** (1697-1764) – A list of the great portrait painters of all time should never miss the name of William Hogarth, whose studies and sketches could even qualify as "pre-impressionist".

79. **CAMILLE COROT** (1796-1875) – One of the great figures of French realism in the 19th century and certainly one of the major influences for the impressionist painters like Monet or Renoir, thanks to his love for "plen-air" painting, emphasizing the use of light.

80. **GEORGES BRAQUE** (1882-1963) – Along with Picasso and Juan Gris, the main figure of Cubism, the most important of the avant-gardes of the 20th century Art.

81. **HANS MEMLING** (1435-1494) – Perhaps the most complete and "well-balanced" of all fifteenth century Flemish painters, although he was not as innovative as Van Eyck or van der Weyden.

82. **GERHARD RICHTER** (born 1932) – One of the most important artists of recent decades, Richter is known either for his fierce and colorful abstractions or his serene landscapes and scenes with candles.

83. **AMEDEO MODIGLIANI** (1884-1920) – One of the most original portraitists of the history of painting, considered as a "cursed" painter because of his wild life and early death.

84. **GEORGES DE LA TOUR** (1593-1652) – The influence of Caravaggio is evident in De la Tour, whose use of light and shadows is unique among the painters of the Baroque era.

85. **GENTILESCHI, ARTEMISIA** (1597-1654) – One of the most gifted artists of the early baroque era, she was the first female painter to become a member of the *Accademia di Arte del Disegno* in Florence.

86. **JEAN FRANÇOIS MILLET** (1814-1875) – One of the main figures of the Barbizon School, author of one of the most emotive paintings of the 19th century: The "*Angelus*".

87. **FRANCISCO DE ZURBARÁN** (1598-1664) – The closest to Caravaggio of all Spanish Baroque painters, his latest works show a mastery of chiaroscuro without parallel among any other painter of his time.

88. **CIMABUE** (c.1240-1302) – Although in some of his works Cimabue already represented a visible evolution of the rigid Byzantine art, his greatest contribution to painting was to discover a young talented artist named Giotto (see number 2), who changed forever the Western painting.

89. **JAMES ENSOR** (1860-1949) – Violent painter whose strong, almost "unfinished" works make him a precursor of Expressionism

90. **RENÉ MAGRITTE** (1898-1967) – One of the leading figures of surrealism, his apparently simple works are the result of a complex reflection about reality and the world of dreams

91. **EL LISSITZKY** (1890-1941) – One of the main exponents of Russian avant-garde painting. Influenced by Malevich, he also excelled in graphic design.

92. **EGON SCHIELE** (1890-1918) – Another "died too young" artist, his strong and ruthless portraits influenced the works of later artists, like Lucian freud or Francis Bacon.

93. **DANTE GABRIEL ROSSETTI** (1828-1882) – Perhaps the key figure in the pre-Raphaelite movement, Rossetti left the poetry to focus on classic painting with a style that influenced the symbolism.

94. **FRANS HALS** (c.1580-1666) – One of the most important portraitists ever, his lively brushwork influenced early impressionism.

95. **CLAUDE LORRAIN** (1600-1682) – His works were a vital influence on many landscape painters for many centuries, both in Europe (Corot, Courbet) and in America (Hudson River School).

96. **ROY LICHTENSTEIN** (1923-1977) – Along with Andy Warhol, the most famous figure of the American Pop-Art. His works are often related to the style of the comics, though Lichtenstein rejected that idea.

97. **GEORGIA O'KEEFE** (1887-1986) – A leading figure in the 20th century American Art, O'Keefe single-handedly redefined the Western American painting.

98. **GUSTAVE MOREAU** (1826-1898) – One of the key figures of symbolism, introverted and mysterious in life, but very free and colorful in his works.

99. **GIORGIO DE CHIRICO** (1888-1978) – Considered the father of metaphysical painting and a major influence on the Surrealist movement.

100. **FERNAND LÉGER** (1881-1955) – At first a cubist, Leger was increasingly attracted to the world of machinery and movement, creating works such as "The Discs" (1918).

101. **JEAN-AUGUSTE-DOMINIQUE INGRES** (1780-1867) – Ingres was the most prominent disciple of the most famous neoclassicist painter, Jacques Louis David, so he should not be considered an innovator. He was, however, a master of classic portrait.

Wikipedia gives us the list of the 220 best paintings and painters in the Western World, alphabetically with links to the painters and paintings. I concur with most of the list:

1. Josef Albers: *Homage to the Square: Against Deep Blue* (1955)[13]
2. Albrecht Altdorfer: *The Battle of Alexander at Issus* (1528–29)[14]
3. Giuseppe Arcimboldo *The Fire*
4. Hendrick Avercamp: *Winter Scene on a Canal* (c. 1630)[15]
5. Francis Bacon: *Three Studies for Figures at the Base of a Crucifixion* (1944)[16]
6. Hans Baldung Grien: *Death and the Maiden* (1517)[17]
7. Giacomo Balla: *Abstract Speed + Sound* (1913–14)[18]
8. Georg Baselitz: *Allegory of Art*
9. Georg Baselitz: *The Great Friends' (1965)*[19]
10. Max Beckmann: *Actors - Triptych* (1941–42)[13]
11. Giovanni Bellini: *Prayer of Christ in the Garden of Gethsemane* (c. 1465)[20]
12. Frits Van den Berghe: *Sunday*
13. Umberto Boccioni: *The Farewells* (1911)[21]
14. Arnold Böcklin: *Spring Awakening* (1880)[22]
15. Pierre Bonnard: *Backlit Nude* (1908)[23]
16. Hieronymus Bosch: *The Garden of Earthly Delights* (c. 1500)[20]
17. Sandro Botticelli: *The Birth of Venus* (1478–1487)[24]
18. François Boucher: *Marie-Louise O'Murphey* (1751)[25]
19. Georges Braque: *The Female Musician* (1917–1918)[26]
20. Pieter Brueghel the Elder: *Landscape with the Fall of Icarus' (c. 1550)*[27]
21. Pieter Brueghel the Elder: *The Triumph of Death*
22. Pieter Brueghel the Elder: *The Hunters in the Snow* (*Return of the Hunters*) (1565)[28]
23. Gustave Caillebotte: *Parisian Street, Rainy Day* (1877)[29]
24. Antonio Canaletto: *Return of the Bucintoro to the Molo on Ascension Day* (1734)[30]
25. Caravaggio: *Supper at Emmaus* (1596–1598)[23]

26. Caravaggio: *The Lute Player* (c. 1596)
27. Vittore Carpaccio: *Miracle of the Relic of the Cross at the Ponte di Rialto* (1494)[31]
28. Annibale Carracci: *River Landscape* (c. 1595)[26]
29. Mary Cassatt: *The Child's Bath* (c. 1891)[29]
30. Paul Cézanne: *Mont Sainte-Victoire* (1897)[32]
31. Paul Cézanne: *Bathers* (c. 1900)[33]
32. Marc Chagall: *I and the Village* (1911)[27]
33. Jean Siméon Chardin: *The Young Schoolmistress* (before 1740)[34]
34. China: *Clear Weather in the Valley* (12th century)[15]
35. John Constable: *Salisbury Cathedral* (1823)[27]
36. Lovis Corinth: *Self-portrait in Front of the Easel* (1914)[5][7]
37. Correggio: *Leda and the Swan* (c. 1530)[35]
38. Gustave Courbet: *Breakfast at the Hunt* (1858)[28]
39. Lucas Cranach the Elder: *Adam and Eve in Paradise* (1531)[36][37]
40. Salvador Dalí: *The Burning Giraffe* (1936)[17]
41. Honoré Daumier: *Ecce Homo* (c. 1849–1852)[31]
42. Jacques-Louis David: *The Lictors Bring to Brutus the Bodies of His Sons* (1789)[16]
43. Edgar Degas: *Woman in the Bath* (1886)[33]
44. Eugène Delacroix: *The Massacre at Chios* (1824)[14]
45. Robert Delaunay: *Eiffel Tower, Champs de Mars* (1911)[29]
46. Sonia Delaunay-Terk: *Electric Prisms* (1914)[38]
47. Niklaus Manuel Deutsch: *Pyramus and Thisbe* (after 1523)[17]
48. Otto Dix: *Flanders* (1934–1936)[39][40]
49. Jean Dubuffet: *Prosperous country* (1944)[38]
50. Duccio: *Christ Healing a Blind Man* (1308–1310)[41]
51. Marcel Duchamp: *Sad Young Man in a Train* (1911)[18]
52. Albrecht Dürer: *Picture of a Young Venetian Woman*
53. Albrecht Dürer: *Self-portrait* (1498)[42]
54. Anthony van Dyck: *Samson and Delilah* (c. 1628–1630)[43]
55. Thomas Eakins: *Max Schmitt in a Single Scull* (1871)[15]
56. James Ensor: *Self-portrait with Masks* (1899)[42]
57. Max Ernst: *Attirement of the Bride* (1939)[35]
58. Jan van Eyck: *The Madonna of the Chancellor Rolin (1434)*[24]
59. Lyonel Feininger: *Bird Cloud* (1926)[13]
60. Lucio Fontana: *Concetto Spaziale* (1957)[19]
61. Piero della Francesca: *Resurrection of Christ* (c. 1460)[24]
62. Piero della Francesca: *The Birth of Christ* (around 1480)[26]
63. Helen Frankenthaler: *Mountains and Sea* (1952)[44]
64. Caspar David Friedrich: *Polar Sea* (1822–1824)[45][46]
65. Henry Fuseli: *Titania Caressing Note with Donkey's Head* (1793)[22]
66. Thomas Gainsborough: *Mr and Mrs Andrews* (1748–1749)[35]
67. Paul Gauguin: *Mahana no atua (Day of God)* (1894)[47]
68. Théodore Géricault: *The Raft of the Medusa* (1819)[48]
69. Alberto Giacometti: *Portrait of Jean Genet* (1955)[38]
70. Giorgione: *Sleeping Venus* (1508)[25]
71. Giorgione or Titian: *Pastoral Concert* (c. 1510)[26]
72. Giotto: *The Mourning of Christ* (c. 1304–1306)[16]
73. Hugo van der Goes: *Adoration of the Kings* (around 1470)[36][37]
74. Vincent van Gogh: *Self-portrait* (1889)[42]
75. Vincent van Gogh: *Café Terrace at Night* (1888)[49]

76. Arshile Gorky: *One Year the Milkweed* (1944)[44]
77. Francisco Goya: *The Colossus* (attribution uncertain)
78. Francisco Goya: *The Naked Maja* (c. 1800)[25]
79. Francisco Goya: *Carnival Scene* (1793)[30]
80. Benozzo Gozzoli: *The Procession of the Magi* (c. 1460)[30]
81. Gotthard Graubner: *Black Skin* (1969)[19]
82. El Greco: *The Burial of the Count of Orgaz* (1586)[16]
83. El Greco: *View of Toledo* (1600–1610)[49]
84. Juan Gris: The Breakfast Table (1915)[38]
85. George Grosz: Untitled (1920)[8][50]
86. Matthias Grünewald: Crucifixion from the Isenheim Altarpiece (1515)[16]
87. Erich Heckel: Convalescing Woman (1912–1913)[13]
88. Hannah Höch: Cut with the Kitchen Knife (1919–1920)[39][40]
89. Ferdinand Hodler: Youth Amired by the Woman (1903)[22]
90. Hans Holbein the Younger: Portrait of Mrs. Holbein with the Children, Katharina and Philipp (1528)[17]
91. Winslow Homer: The Fox Hunt (1893)[28]
92. Edward Hopper: Nighthawks (1942)[29]
93. William Holman Hunt: The Hireling Shepherd (1851)[27]
94. Jean Auguste Dominique Ingres: The Turkish Bath (1862)[33]
95. Johannes Itten: The Encounter (1916)[22]
96. Geertgen tot Sint Jans: John the Baptist in the Wilderness (c. 1485–1490)[36][37]
97. Alexej von Jawlensky: Meditation (1918)[51][52]
98. Jasper Johns: Flag (1954–1955)[21]
99. Wassily Kandinsky: Improvisation 6 (1910)[47]
100. Kangra-School: Radha and Krishna in the Garden (c. 1780)[35]
101. Wilhelm von Kaulbach: Titus Destroying Jerusalem (1846)[5][7]
102. Fernand Khnopff: The Caress
103. Ernst Ludwig Kirchner: Five Women on the Street (1913)[53][54]
104. Konrad Klapheck: The War (1965)[8][50]
105. Paul Klee: Bird Garden (1924)[20]
106. Franz Kline: C & O (1958)[44]
107. Wilhelm von Kobell: The Siege of Kosel (1808)[5][7]
108. Oskar Kokoschka: Bride of the Wind (1914)[32]
109. Jan Kupecky: Portrait of the Miniaturist Karl Bruni (1709)
110. Fernand Léger: The Wedding (1911)[30]
111. Wilhelm Leibl: Three Women in Church (1878–1882)[45][46]
112. Franz von Lenbach: Franz von Lenbach with Wife and Daughters (1903)[51][52]
113. Roy Lichtenstein: Girl with Hair Band (1965)[44]
114. Max Liebermann: Women Mending Nets (1887–1889)[45][46]
115. Richard Lindner: The Meeting (1953)[21]
116. Stefan Lochner: Madonna in the Rose Bower (around 1448)[53][54]
117. Lorenzo Lotto: The Sleeping Child Jesus with the Madonna, St. Joseph and St. Catherine of Alexandria (c. 1533)[43]
118. Morris Louis: Beta-Kappa (1961)[44]
119. August Macke: The Hat Shop (1914)[49]
120. René Magritte: The Empire of Light (1954)[23]
121. Kazimir Malevich: An Englishman in Moskow
122. Édouard Manet: Olympia (1863)[25]
123. Andrea Mantegna: The Crucifixion of Christ (1457–1460)[48]

124. Franz Marc: Tiger (1912)[51][52]
125. Hans von Marées: Golden Age (1879–1885)[5][7]
126. Reginald Marsh: Twenty Cent Movie
127. Masaccio: The Tribute Money (c. 1425)[31]
128. Jan Matsys: Flora (1559)[45]
129. Henri Matisse: Bather at the River (1916–1917)[33]
130. Henri Matisse: Blue Nude (1907)[25]
131. William McTaggart: The Storm (1890)[55]
132. Hans Memling: St. John's Altarpiece (before 1494)[43]
133. Adolph von Menzel: The Flute Concert (1850–1852)[39][40]
134. Jean Metzinger: The Racing Cyclist (1914)[18]
135. John Everett Millais: Ophelia (1851–1852)[56]
136. Joan Miró: Dutch Interior I (1928)[21]
137. László Moholy-Nagy: LIS (1922)[22]
138. Claude Monet: Woman in a Garden (1867)[20]
139. Piet Mondrian: Apple Tree in Bloom (1912)[20]
140. Edvard Munch: Ashes
141. Edvard Munch: Four Girls on the Bridge (1905)[53][54]
142. Gabriele Münter: Village Street in Winter (1911)[51][52]
143. Bartolomé Esteban Murillo: Rest on the Flight to Egypt
144. Louis or Antoine Le Nain: Peasant Family (1640–1645)[48]
145. Paul Nash: Dream Landscape (1936–1938)[56]
146. Ernst Wilhelm Nay: Grauzug (1960)[19]
147. Mikhail Nesterov: The Great Consecration
148. Emil Nolde: St. Mary of Egypt (1912)[46]
149. Georgia O'Keeffe: White Calico Flower
150. Richard Oelze: Daily Stress (1934)[8][50]
151. Victor Pasmore: Inland Coastal Landscape (1950)[56]
152. Joachim Patinir: The Baptism of Christ (c. 1515)[43]
153. Constant Permeke: The Engaged Couple
154. Francis Picabia: Very Rare Picture of Earth (1915)[18]
155. Pablo Picasso: *Guernica* (1937)[14]
156. Pablo Picasso: La Vie (1903–1904)[41]
157. Jackson Pollock: Autumn Rhythm (1950)[47]
158. Nicolas Poussin: The Adoration of the Golden Calf (1635)[47]
159. Nicolas Poussin: Reclining Venus with Amor (1630)[35]
160. Henry Raeburn: Rev. Robert Walker Skating (1784)[55]
161. Raffael: Madonna of the Meadow (1506)[34]
162. Arnulf Rainer: Self-portrait Overpainted (1962–1963)[19]
163. Rembrandt: *The Jewish Bride* (1666)[41]
164. Rembrandt: Self-portrait as Paul (1661)[42]
165. Auguste Renoir: *Luncheon of the Boating Party* (1880)[15]
166. Ilya Repin: *Reply of the Zaporozhian Cossacks to Sultan Mehmed IV of Turkey* (1880–1891)
167. Sebastiano Ricci: Bathsheba in her Bath (c. 1720)[33]
168. Hyacinthe Rigaud: Portrait of Louis XIV. (1701)[24]
169. Hubert Robert: Design for the Arrangement of the Great Gallery of the Louvre des Louvre (1796)[48]
170. Giulio Romano: Virgin and Child and the Young John (c. 1518)[55]
171. Mark Rothko: Red, Brown and Black (1958)[23]

172. Carl Rottmann: From the Greek Cycle (1838–1850)[5][7]
173. Henri Rousseau: *The Sleeping Gypsy* (1897)[26]
174. Peter Paul Rubens: Château de Steen with Hunter (c. 1635–1637)[27]
175. Peter Paul Rubens: Mercury and Argus (1638)[31]
176. Jacob Isaakszoon van Ruisdael: The Large Forest (c. 1655–1660)[43]
177. Philipp Otto Runge: The Hülsenbeck Children (1805–1806)[45][46]
178. Pieter Saenredam: Interior of Grote Kerk in Haarlem (1648)[55]
179. Egon Schiele: Mother with Two Children (1915–1917)[34]
180. Karl Friedrich Schinkel: Medieval City on a River (1815)[39][40]
181. Oskar Schlemmer: Group on the Railings I (1931)[8][50]
182. Kurt Schwitters: Merzbild 25A, Constellation (1920)[8][50]
183. Georges Seurat: Sunday Afternoon on the Island of La Grande Jatte (1884–1886)[15]
184. Luca Signorelli: Portrait of an Older Man (c. 1500)[36][37]
185. Tawaraya Sōtatsu: Waves of Matsushima (c. 1630)[32]
186. Stanley Spencer: The Resurrection, Cookham (1924–1927)[56]
187. Carl Spitzweg: The Poor Poet (1839)[39][40]
188. George Stubbs: The Grosvenor Hunt (1762)[28]
189. Franz von Stuck: Salome (1906)[51][52]
190. Yves Tanguy: About Four O'clock in the Summer, the Hope (1929)[38]
191. Giovanni Battista Tiepolo: Virtue and Nobility Putting Ignorance to Flight (c. 1745)[24]
192. Jacopo Tintoretto: Bacchus, with Ariadne Crowned by Venus (after 1570)[41]
193. Titian: Bacchanals
194. Titian: *Diana and Callisto* (1556–1559)[28]
195. Georges de La Tour: The Dream of St. Joseph (c. 1640)[41]
196. Georges de La Tour: The Fortune Teller *(c. 1620–1621)*[31]
197. William Turner: The Burning of the Houses of Parliament (1834–1835)[32]
198. William Turner: Venice - La Dogana and Santa Maria della Salute (1843)[49]
199. Paolo Uccello: *The Battle of San Romano* (c. 1456)[14]
200. Emilio Vedova: Picture of Time — Barrier (1951)[18]
201. Diego Velázquez: *Las Meninas*
202. Diego Velázquez: Prince Balthasar Carlos (1635)[34]
203. Diego Velázquez: The Surrender of Breda (1634)[14]
204. Jan Vermeer: The Artist in his Atelier (c. 1670)[47]
205. Jan Vermeer: *View of Delft* (c. 1660)[49]
206. Paolo Veronese: The Wedding at Cana (1562–1563)[48]
207. Élisabeth Vigée-Lebrun: Self-Portrait with Daughter (1789)[42]
208. Leonardo da Vinci: The Virgin and Child with St. Anne (c. 1510)[34]
209. Wolf Vostell: Miss America (1968)[53][54]
210. Andy Warhol: Texan, Portrait of Robert Rauschenberg (1963)[53][54]
211. Antoine Watteau: Pilgrimage to Cythera (1717)[30]
212. Rogier van der Weyden: Saint Johns Altarpiece (after 1450)[36][37]
213. James McNeill Whistler: Nocturne in Black and Gold: The Falling Rocket (1877)[32]
214. David Wilkie: William Bethune with Wife and Daughter (1804)[55]
215. Fritz Winter: Composition in Blue (1953)[13]
216. Konrad Witz: The Knights Abisai, Sibbechai and Benaja Bring King David Water (c. 1435)[17]
217. Grant Wood: American Gothic (1930)[29]

218. Joseph Wright of Derby: *An Experiment on a Bird in the Air Pump* (1767–1768)[56]
219. Andrew Wyeth: *Christina's World* (1948)[21]
220. Francisco de Zurbarán: Still Life: Lemons, Oranges and a Rose (1633)[23]

If 72 paintings, 100 or 220 are not enough we have here a list of the 1000 best Western paintings of all times. They are indeed beautiful and strongly recommend to see them all. The list of the 87 main painters with links to their main works, biography, bibliography is also very interesting. List of best museums gives another angle. The 100 best paintings in New York, the 100 best paintings in London, Most famous paintings of all times, greatest paintings of all times, etc. Detailed lists of the 100 best painters, 220 best paintings, even 1000 best paintings are given with links to the Wikipedia entries of the painters, to beautiful photos of the paintings, and so on. They are indeed beautiful and strongly recommend to see them all. The 72 best artists that I have chosen are given here: Jan Van Eyck, Paolo Uccello, Rogier Van der Weyden, Filippo Lippi, Piero della Francesca, Andrea Mantegna, Giovanni Bellini, Hans Memling, Sandro Boticelli, Pietro Perugino, Domenico Ghirlandaio, Hieronymus Bosch, Leonardo da Vinci, Filippino Lippi, Vittore Carpaccio, Albrecht Durer, Lucas Cranach, Michelangelo Buonarroti, Raffaello Sanzio, Hans Holbein, Paolo Veronese, El Greco, Michelangelo Caravaggio, Pieter Paul Rubens, Frans Hals, Francisco Zurbaran, Antonie Van Dyck, Diego Velasquez, Rembrandt Van Rijn, Bartolome Murillo, Jan Steen, Jan Vermeer, Jean Watteau, Gianbattista Tiepolo, William Hogarth, Francisco Goya, Theodore Gericault, Eugene Delacroix, Jean Millet, Camille Pissarro, Edouard Manet, Edgar Degas, Paul Cezanne, Claude Monet, Auguste Renoir, Henri Rousseau, Paul Gauguin, Vincent Van Gogh, Georges Seurat, James Ensor, Gustav Klimt, Edvard Munch, Henri Toulouse-Lautrec, Wassily Kandinsky, Henri Matisse, Paul Klee, Fernand Leger, Pablo Picasso, Umberto Boccioni, Georges Braque, Amadeo Modigliani, Robert Delaunay, Oskar Kokoschka, Marc Chagall, Juan Gris, Marcel Duchamp, Giorgio de Chirico, Egon Schiele, Max Ernst, Juan Miro, Rene Magritte, Salvador Dali. We can find the lists of the 100 best sculptors and greatest sculptures ever, another list of the 250 best paintings greatest paintings by old Masters between 800 to 1800, list of the 200 greatest modern paintings 1800-1900, greatest 300 20th century paintings, greatest renaissance paintings, greatest portrait paintings, greatest genre paintings, the 100 world famous architects in history. All of them with links to Wikipedia etc.

The central figures in the development of Impressionism in France, listed alphabetically, were:

- Frédéric Bazille (posthumously participated in Impressionist exhibitions) (1841–1870)
- Gustave Caillebotte (who joined forces with them in the mid-1870s) (1848–1894)
- Mary Cassatt (American-born, she lived in Paris and participated in four Impressionist exhibitions) (1844–1926)
- Paul Cézanne (although he later broke away from the Impressionists) (1839–1906)
- Edgar Degas (who despised the term *Impressionist*) (1834–1917)
- Armand Guillaumin (1841–1927)
- Édouard Manet (who didn't participate in any Impressionist exhibitions) (1832–1883)
- Claude Monet (the most prolific of the Impressionists and the one who embodies their aesthetic most obviously) (1840–1926)
- Berthe Morisot (1841–1895)
- Camille Pissarro (1830–1903)
- Pierre-Auguste Renoir (1841–1919)
- Alfred Sisley (1839–1899)

סרטים, הסרטים הטובים ביותר, רשימת סרטים קוסמופוליטית של קורי, הבמאים, התסריטאים, השחקנים הטובים ביותר

סרטים הוא ענף התרבות הכי פופולרי, אולי גם הכי פופוליסטי. רק הטלוויזיה היא ענף תרבות יותר פופולרי ופופוליסטי. הגלובליזציה בימינו לא התחילה עם סחורות, תיירות או ניידות עובדים. היא התחילה עם סרטים שהגיעו לכל פינה בעולם מארץ האש ועד גרינלנד, מיפן ועד קנדה. הסרטים הפכו את העולם ל"שטוח" כשלראשונה הייתה קרקע אחידה לכל העולם. קדמו לסרטים כמובן התנ"ך, הקוראן, וכמה ספרים אוניברסליים, שהיו לנחלת הכלל בעולם כולו. אבל הסרטים נתפשו כבידור, לא כמו הדת, לא כמו הספרות "הכבדה" כשיקספיר, הוגו או סרבנטס. אפילו לא כמו הספרות "הקלה" כז'ול ורן, אלכסנדר דיומא או דיקנס. המזל של הקולנוע הוא שהוא התחיל את דרכו בסרטים אילמים. אם הקולנוע היה מלכתחילה מדבר היה לו הרבה יותר קשה לחדור למדינות ולשכבות אוכלוסיה שלא מבינים את השפה או שלא תופשים את העלילה המתוחכמת של הסרט. ומה יותר פשוט ועממי מסרטים של צ'רלי צ'אפלין השווים לכל נפש, סרטי ולנטינו כמו "השיד", סרטי מרדף, שוד, בהמשכים, כאשר הרכבת עוד מעט דורסת את הגיבורה המסכנה השוכבת על הפסים כפותה ופיה סתום. את צ'פלין האילם הבינו ביפן, בסין, בפיליפינים, בניגריה, באנגולה, ביערות האמזונס, במרחבים המושלגים של סיביר. הבינו אותו עמך שלא ידעו קרוא וכתוב, כורים, פועלי בניין, חקלאים קשי יום, משרתות, אך גם אדונים, אקדמאים, אצילים ועשירים. הסרט היה אוניברסלי, ומה שהכי חשוב, הוא עלה פרוטות, הוא היה נגיש לכל אחד, גם לעני ביותר. הוא הגיע כמובן גם לאיזמיר שם אבי בן השמונה היה הולך לראות את צ'פלין ב- 1914, כאשר מודעות ענק בלאדינו היו מספרות שהסרט הוא KOMIK, MUNCHO DE REIR, מצחיק, צוחקים הרבה. אני מתאר לעצמי שמודעות דומות היו דוחקות גם בתושבים היוונים, הארמנים, התורכים ובני הלאומים האחרים שחיו באיזמיר, כל אחד בשפתו, לראות את הסרט וכולם היו נפגשים באולם הקולנוע, ליתר דיוק הראינוע, החשוך. פרצי הצחוק של הקהל הקוסמופוליטי לא הבחינו בין לאום ללאום, בין דת לדת, בין עשיר לעני. מי היה יכול לנחש שאלה יהיו הרגעים האחרונים של האחווה, של שותפות הגורל, כאשר איבה תהומית, הרג חסר מעצורים עמד לפלג את תושבי העיר והמדינה, מאות אלפים נהרגו, מיליונים הוגלו, בתורכיה ובכל רחבי אירופה. אותם הסרטים הוקרנו בכל המדינות שנלחמו זו בזו – בתורכיה, באיטליה, ברוסיה, בגרמניה, באוסטריה, בצרפת, באנגליה, בארצות הברית. כי ההומור, המתח, ההרפתקאות, היו נחלת הכלל. העולם היה משוסע אך הקולנוע היה גורם מאחד.

הראינוע הפך בהדרגה גם לאומנות עם במאים מעולים, שחקני אופי, תסריטים ועזרים טכניים שפנו לשכבות יותר משכילות בציבור. זה היה רחוק מהאומנות שבתיאטרון ובאופרה, באולם הקונצרטים ובמוזיאונים, אבל זאת הייתה הפעם הראשונה שתרבות על נחשפה לעמך, לאנשים פשוטים, שאט אט החלו לאהוב ולהעריך אומנות במחירים שווים לכל נפש, תרבות להמונים. מגמה זאת עוד התגברה אחרי המצאת הסרט המדבר, אבל ניתן היה לראות סרטי איכות על מחזות שיקספירים, סרטי מופת כסרטי גריפית ואייזנשטיין, סרטי המופת כנפוליאון, L'ARGENT, GREED ואפילו הקומדיות של צ׳פלין היו ברמה אומנותית הרבה יותר גבוהה מאשר הקומדיות שנוצרו לפניהם. ואני מצטט מספר שורות על סרטי איכות אילמים מתוך הויקיפדיה -

בעשור הראשון של המאה ה-20 נותר אורכו של הסרט גלגל אחד, לרוב בין עשר לחמש עשרה דקות. הדבר נבע מהנחה מוטעית בדבר סבלנותו של הקהל. תעשיית הסרטים ההוליוודית יצרה סרטים שהיו מוצרים תעשייתיים המיועדים כבידור קל לבני מעמד הפועלים. אך בה בעת, באירופה החלו להיווצר הפקות ענק, שנמשכו מספר עשרות דקות, ודחפו את מעטפת אורכו של סרט הראינוע כלפי מעלה. יצירות כ״מלכה אליזבת״ (צרפת, 1912), ״קוו ואדיס״ (איטליה, 1913) ו״כבירייה״ (איטליה, 1914) הביאו גם את יצרני הסרטים בארצות הברית ליצור סרטים ארוכים בעלי עלילה. פורמט זה, ״סרט באורך מלא״ (feature) הפך למוצר העיקרי של תעשיית הקולנוע. מול היצרנים האירופאיים של סרטים באורך מלא, העמידה תעשיית הסרטים האמריקנית תשובה אמנותית ומסחרית בדמותו של ד. וו. גריפית׳. גריפית׳, יליד 1875 הגיע לתעשיית הקולנוע בשנת 1907, והחל בשימוש אמנותי בשיטות חדשניות של עריכה, משחק, תאורה וצילום, כמו השימוש החדשני שעשה בצילום התקריב. עד שנת 1910 יצר סרטים קצרים כמקובל אז. עלייתם של הסרטים הארוכים האירופים, הביאה למשבר בחייו וביצירתו, וניסיון שערך בשנת 1912 ליצור סרט בשם ״יהודית״ נגנז. בשנת 1915 ובשנת 1916 יצר גריפית׳ שני סרטים ארוכים, הנחשבים לשיאים באמנות הראינוע. ״הולדת אומה״ ו״אי-סובלנות״ היו יצירות אפיות היסטוריות בקנה מידה שטרם נודע עד אז, והראו סצינות קרב והמונים, אשר צילומן ועריכתן מהווים אבן פינה בקולנוע עד לימינו אלו. בד בבד עם עלייתו של גריפית׳ החל אמן נוסף את דרכו הקולנועית. צ׳ארלי צ׳פלין הגיע מאנגליה לארצות הברית בשנת 1910 על מנת לשחק בתיאטרון הוודביל. בשנת 1913 פנה אליו חלוץ הקומדיה הקנדי מאק סנט שהתמחה ביצירת קומדיות סלפסטיק בהן רודפים שוטרים אחר בתולות נאוות, המשליכות עוגות בפרצופם, ופיתה אותו להתחיל ביצירת סרטים. סרטיו של צ׳פלין בעשור השני של המאה העשרים הביאו לקפיצת מדרגה בתפיסת הקומדיה בראינוע. במקום קומדיות הסלפסטיק הירודות, יצר צ׳פלין קומדיה ריאליסטית, חברתית ומרגשת, המגיעה אף למדרגה של פיוט. צ׳פלין כבש את לבם של צופי הקולנוע בארצות הברית ואף באירופה. העלייה בכוחו של

הראינוע כיצירה אמנותית הפכה את הראינוע מאמנות המיועדת לאנשי המעמד הנמוך, לאמנות ראויה לאנשי המעמד הבינוני, והביאה להכרה בראינוע כסוג של אמנות העומד בדרגה אחת עם אמנויות מבוססות וותיקות.

עם כל הכבוד לויקיפדיה שאני מרבה לצטט בספרי זה, אני סבור שלראינוע ועוד יותר לקולנוע היה אפקט מחנך לבני המעמד הנמוך. הוא סייע להפצת תרבות לאנשים שקודם לכן מעולם לא שמעו על שיקספיר, על הוגו או על זולא, שהחלו לראות סרטי איכות כי מחיר הכרטיסים היה נמוך וכי הראינוע היה הרבה יותר קל לצפיה מאשר התיאטרון ובוודאי יותר מבדר מאשר הספר הכתוב. מכיוון שאני מעוניין בראש וראשונה להביא את התרבות והאומנות לכל בית בעולם ובמחיר שווה לכל נפש, בכל שפה ובכל מדיה, אני מעלה על נס את העובדה שלסרטים הייתה התרומה הגדולה ביותר במאה העשרים להנחלת התרבות להמונים, בכל העולם – בהתחלה בסרטים האילמים המשותפים לכל השפות, ובהמשך בסרטים המדברים - עם הכתוביות או עוד יותר עם הדיבוב עבור אלה שהיה להם קשה לקרוא את הכתוביות. גם ספריי הצנועים, למעלה מעשרה, שאני מפיץ כספרים דיגיטליים במחיר שווה לכל נפש – בחינם, נועדו להיות בני בית אצל כל אינטלקטואל, אך אם אפשר אצל כל מי שמסתקרן בנושאים הנסקרים בו – סרטים, תיאטרון, מזרחיות, מדינאות, שפות, אומנות, הומור.

התחלתי לראות סרטים מגיל אפס, כי להורי לא היתה בייביסיטר וכיוון שהיו רגילים לראות שלושה סרטים בשבוע – שניים בשבת בערב (באותו כרטיס – קומדיות, מערבונים, מתח, מוסיקליים) ואחד ביום ראשון בערב (סרט איכות) ראיתי סרטים מכל הסוגים והמינים מאז שאני מכיר את עצמי. הסרטים שהגיעו לקהיר היו אותם הסרטים שהגיעו לאירופה ולארצות הברית, אבל בגלל אופיה הקוסמופוליטי של העיר (ליתר דיוק של האירופאים שגרו בעיר) זכינו לראות סרטים אמריקאים – כמו בכל העולם, בריטים – הם שלטו במצרים, צרפתים – הרבה מאוד כי צרפתית הייתה שפת התרבות, איטלקים – הייתה מושבה איטלקית ענקית במצרים והורי גם שלטו בשפה, אבל גם לא מעט סרטים יווניים, ספרדיים, גרמנים, אוסטרים, רוסים. אני לא זוכר שראיתי אי פעם סרט שוודי, סיני או יפני וגם לא ראינו סרטים מהמזרח התיכון – תורכיים, ערביים, פרסיים. היינו אי אירופאי בתוך ים ערבי. החברים הראשונים שלי היו ג׳ימס סטיוארט, קלרק גייבל, גרי קופר, ג׳ון וויין, המפריי בוגרט, ברט לנקסטר, קירק דאגלאס, ברברה סטנוויק, בט דיוויס, גרטה גרבו (השחקנית הכי אהובה על אבי), לורן בקול, גרייס קלי, אוליביה דה הבילנד, אבל גם פרננדל, מוריס שבלייה, ז׳אן גאבן, לואיס מריאנו, דניאל דרייה, איב מונטן, סימון סיניורה, מילן דמונז׳ו, שחקנים איטלקים, בריטים, מכל העולם. וכמובן סרטים של צ׳רלי צ׳פלין, סרטים של היצ׳קוק, סרטים של מיטב הבמאים הצרפתים והאיטלקים. בישראל התפתחה האהבה שלי למחזות בהדרגה אך עד גיל מבוגר יחסית לא הייתה לי אפשרות לראות הצגות בגלל המחיר הגבוה של ההצגות בהשוואה למחיר השווה לכל נפש של סרטים. אני זוכר שהרבה שנים עלה

כרטיס קולנוע 47.5 גרוש, מה שאיפשר לי להמשיך לראות שלושה סרטים בשבוע גם כשהייתי בישראל בבית ספר עממי ותיכון ומאוחר יותר כאשר גרתי בתל אביב. מכיוון שרשמתי כל סרט שראיתי עם ציון ופרטים עליו לפחות כשכתבתי יומן בשנות החמישים אני יכול לקבל מושג בדיעבד עד כמה הטעם שלי הלך והתעדן עם השנים אך תמיד אהבתי לראות סרטים מכל הסוגים והמינים גם אם רבים מהם לא היו סרטי איכות.

אינייני פריק של קולנוע שרואה סרטים מהבוקר עד הערב ושורץ בסינמטקים. יש לי טעמים מאוד מגוונים, ומרגע שהתחלתי להרוויח כסף התחלתי ללכת גם להצגות, קונצרטים, מופעים בארץ ובחו״ל. יחד עם זאת במשך שנים הייתי מנוי לסינמטק וראיתי שלושה עד שישה סרטים בשבוע, שניים או שלושה כל פעם, ובפסטיבל הסרטים בחיפה נהגתי לראות למעלה מחמישים סרטים וכיום ״רק״ למעלה משלושים סרטים. מה שאני לא מספיק לראות שם אני רואה בבתי הקולנוע או בטלוויזיה, כי התוכניות היחידות שאני רואה בטלוויזיה הם סרטים בערוצי הסרטים. כל זה עושה אותי בר-סמכא לא קטן בנושא סרטים, ולכן בעקבות הרשימות הרבות שראיתי באינטרנט על מיטב הסרטים בעולם, עשיתי גם אני רשימה של מאות הסרטים הטובים ביותר בכל הזמנים – אך רק כאלה שראיתי, למרבית הפלא לא ראיתי את כל הסרטים ואפילו לא את כל סרטי האיכות, וסרטים מכל העולם, לא כמעט אך ורק סרטים אמריקאים, בריטים או צרפתים כמו ברשימות שראיתי. כל זאת, בגלל שראיתי סרטים קוסמופוליטים בקהיר, בכפר אתא, בחיפה ובתל אביב מכל העולם כי גם מצרים של טרום המהפכה וגם ישראל הם איים קוסמופוליטים בים של קולנוע מונוליטי.

כשאני בארצות הברית אני נדהם כל פעם מחדש שפרט לכמה בתי קולנוע קטנים בברודווי אין אף בית קולנוע שמציג סרטים שאינם אמריקאים (אולי יש אבל לי לא ידוע עליהם), בלונדון מציגים סרטים בריטיים ואמריקאיים, בפריז סרטים צרפתים וכדומה. אין זה אומר שאם יש סרט זר שזכה באוסקר או שקיבל ביקורות מעולות הוא גם מוקרן בארצות אחרות, אבל גם אם הוא מוקרן הוא מוקרן בדיבוב, מה שפוגע בצורה אנושה באיכות הסרט ורק בכמה בתי קולנוע איכותיים בשאנז אליזה ניתן לראות סרטים זרים עם כתוביות, אבל לא ברובעים האחרים של פריז ואני מתאר לעצמי שגם לא ברוב הערים בצרפת. בישראל אנו זוכים לראות סרטים ובעבר גם לשמוע שירים מכל העולם – מארצות הברית בעיקר, אבל מיד אחר כך הרבה מאוד סרטים צרפתים, די הרבה סרטים ישראלים, בריטים, איטלקים, ספרדים, ולא מעט סרטים לטינו אמריקאים, בעיקר מארגנטינה, ברזיל ומכסיקו, סרטים רוסים, פולנים, סרבים, יוונים, גרמנים, רומנים, שוודים, דנים, יפנים, סינים, קוריאנים, ולאחרונה גם סרטי איכות תורכים, אוסטרלים, קנדים, אוסטרים, אירנים, אבל כמעט ולא סרטים ערבים. לנוכח הרב גוניות והרב תרבותיות של הסרטים אני יכולתי לעשות רשימה של מאות סרטים איכותים ואם מצרפים אליהם גם את הסרטים האיכותים ברשימות השונות שלי,

סרטים איכותים שראיתי בנעורי, סרטים על עולם העסקים ועל אתיקה עסקים, סרטים דוקומנטרים, סרטים של הצגות ואופרות, אני מציג ברשימות הסרטים השונות למעלה מאלף סרטי איכות מכל העולם, ברשימות שלעניות דעתי הן הכי קוסמופוליטיות מכל הרשימות שבאינטרנט, רשימות שמהוות המלצה מבר-סמכא לא קטן לכל אינטלקטואל ולכל מי שמעוניין בסרטי איכות, אבל גם בסרטים מבדרים אם כי ברמה טובה. כי כאמור יש לי טעם מגוון, הרשימות שלי כוללות סרטים מעשרות ארצות, וכיוון שלא ניתן לראות כל הזמן סרטי אינגמר ברגמן, הן כוללות גם מחזות זמר, סרטים מוסיקליים, סרטי מתח, קומדיות קלילות ומערבונים.

2. CINEMA & FILMS: GENERAL & BUSINESS ETHICS IN CORY'S BOOKS & COURSES, FESTIVAL FILMS, FRENCH NEW WAVE, US NEW HOLLYWOOD, BEST FILMS EVER, DIRECTORS, SCRIPTWRITERS, ACTORS, ACTRESSES, CORY'S LIST OF BEST FILMS

The reader can find details on the books, actors, directors, scriptwriters, films and festicals on Wikipedia, Encyclopaedias, Amazon, Local Videos & Cory's websites, Films/Festivals/Actors/Directors/Scriptwriters websites

Reading BOOKS - The Jews in American Cinema, The Chronicle of the Movies, Dictionnaire du cinema, The international Encyclopedia of Film, Movie Directors' Story, Hollywood Musicals, Ginger Rogers, Greta Garbo, Marlon Brando, Meryl Streep, James Dean, Great Lovers of the Movies, 500 Great Films, The Illustrated Who's Who of the Cinema, An Anthology of the Cinema edited by Helga Keller. (see also biograhies of great actors, directors, scenarists, and Internet Websites as IMDb, the Haifa Film Festival, Rotten Tomatoes, etc.)

I have read dozens of books on cinema, have filmed hundreds of hours on travel around the globe and of our family in Israel, some of the films have an artistic value. Many videos were filmed on Cory's lectures and family, and are on Cory's website, including Cory's films and audios on the anniversaries. I attend every year the Haifa Film Festival, seeing there 30 to 50+ films in the ten days of the festival, and after seeing some of the other films after the festivals, it amounts to about 70 festival films every year. I give reviews on the films to my friends and grades them. On top of that, I see every year at least 150 more films from film rental, on the Internet if it is free as I don't want to be charged on the Internet, at cinemas in Haifa, until a year ago also on the Haifa cinematheque, and on television, if I stay at home – a film or two. The most important characteristic of the films at the Haifa Film Festival, besides being very artistic in most of the cases, is the cosmopolitan approach of the films from about 25 countries at each festival, for example in 2012: 23 Countries: France – 8, US – 6, UK – 4, Italy – 4, Germany – 3, Russia – 3, Israel – 3, Australia – 2, South Korea – 2, Belgium – 2, Hungary – 2, Uruguay - 2, Argentina, Romania, Iran, Netherlands, Indonesia, UK (India), Brazil, Japan, China, Greece, Austria – 1 each. It is true that I like most European/American movies, but I see and am enthralled also from films coming from South Korea, Argentina, Australia, Indonesia, India, Brazil, Japan, China, etc. The criterion for appreciating the films is excellence, although from time to time, I enjoy seeing kitsch films and light comedies, coming from Europe, India, US, Italy, or elsewhere. I read and see film reviews, and I was also for a few years a director on the Board of Directors of the Haifa Film Festival. I watch videos of films and documentaries and have a collection of hundreds of films.

2.1 LISTS OF FESTIVAL FILMS SEEN IN 2011/2013

September 2013 – Haifa Film Festival, 72 films from 25 countries, seen at the Festival and subsequently – see Cory's website.
October 2012 – Haifa Film Festival, 52 films from 23 countries – see following list.
October 2011 - Haifa Film Festival, 55 films from 21 countries
(55 films from 27 countries in 2010, 50 films from 22 countries in 2009 – see Cory's website)
Haifa Cinematheque and other Cinemas (not including festival films) – about 80 films in 2011, about 70 films in 2012, about 50 films in 2013.

28th Haifa Film Festival – October 2012: (Dir.: Director, C – Cast, ( ) – Festival Award)

1. 38 temoins, Belgium, Dir.: Lucas Belvaux, C: Ivan Attal, Sophie Quinton, Nicole Garcia, 9
2. A.C.A.B.: All Cops Are Bastards, Italy, Dir.: Stefano Sollima, C: Pierfrancesco Favino, 9
3. Aliyah, France, Dir.: Elie Wajeman, C: Pio Marmai, Cedric Kahn, Adele Haenel, 7
4. Baloney and Cheese, Israel, Dir.: Assaf Sagi Gafni, 48 min., Documentary, 8
5. Barbara, Germany, Dir.: Christian Petzold (Silver Bear Berlin), C: Nina Hoss, 9
6. Beyond the Hills, Dupa dealuri, (Haifa), Romania, Dir. & Scr. Cristian Mungiu (Cannes), 8
7. Les bien-aimes, France, Dir.: Christophe Honore, C: Catherine Deneuve, Milos Forman, 8
8. Broken, UK, Dir.: Rufus Norris, C: Tim Roth, Cillian Murphy, Eloise Laurence, 9
9. California Solo, US, Dir.: Marshall Lewy, C: Robert Carlyle, Alexia Rasmussen, 8
10. The Conductor, Dirizhyor, Russian, Dir.: Pavel Lungin, Music: Hilarion Alfeyev, 9
11. La Demora, Uruguay, Dir.: Rodrigo Pla, C: Carlos Vallarino, Roxana Blanco, 9
12. Elefante Blanco, Argentina, Dir.: Pablo Trapero, C: Ricardo Darin, Martina Gusman, 8
13. Ende der Schonzeit, Germany, Dir.: Franziska Schlotterer, C: Brigitte Hobmeier, 8
14. L'enfant d'en haut, (Silver Bear, Berlin), France, Dir.: Ursula Meier, C: Lea Seydoux, 7
15. The Exam, A vizsga, Hungary, Dir.: Peter Bergendy, C: Janos Kulka, Zsolt Nagy, 7
16. The Eye of the Storm, Australia, Dir: Fred Schepisi, C: Charlotte Rampling, Judy Davis, 8
17. Goodbye, Be Omid E Didar, Iran, Dir.: Mohammad Rasoulof, C: Leyla Zareh, 7
18. L'hiver dernier, Belgium, Dir.: John Shank, new director, worst film, boring, unfocused, 2
19. The Hunter, Australia, Dir.: Daniel Nettheim, C: Willem Dafoe, Frances O'Connor, 8
20. I, Anna, UK, Dir.: Barnaby Southcombe, C: Charlotte Rampling, Gabriel Byrne, 7
21. The Iceman, US, Dir.: Ariel Vromen, C: Michael Shannon, Winona Ryder, Ray Liotta, 9
22. Io e te, Italy, Dir.: Bernardo Bertolucci, C: Jacopo Olmo Antinori, Tea Falco, 8
23. Io sono Li, Italy, Dir.: Andrea Segre, C: Zhao Tao, Rade Serbedzija, Marco Paolini, 8
24. J'enrage de son absence, France, D: Sandrine Bonnaire, C: William Hurt, Lamy, BEST, 10
25. Just the Wind, Csak a szel, Hungary, Dir. & Scenario: Bence Fliegauf, insincere, boring, 4
26. The Master, US, Dir.: Paul Thomas Anderson (Venice), C: J. Phoenix, Ph.S. Hoffman, 8
27. Meet the Fokkens, Netherland, Dir.: Rob Schroeder, Gabrielle Provaas, Documentary, 8
28. The Mirror Never Lies, Laut bercermin, Indonesia, Dir: Kamila Andini, C: G. Novalista, 6
29. Mom, Dad, I'm Muslim, Israel, Dir.: Anat Tel Mendelovich, 58 min., Documentary, 9
30. Der Mondmann, Germany, Dir.: Stephan Schesch, Animation, based on Ungerer's book, 7
31. My Kosher Shifts, UK, Dir.: Iris Zaki, Documentary, 21 min., 7
32. Les neiges du Kilimandjaro, France, Dir.: Robert Guediguian, C: Ariane Ascaride, 8
33. Once Upon A Time Was I, Veronica, Brazil, Dir.: Marcelo Gomes C: Hermila Guedes, 8
34. Pieta, South Korea, Dir.: Kim Ki-Duk, C: Lee Jung-Jin, Jo Min-Su, 8
35. Postcard, Japan, Dir.: Kaneto Shindo, C: Etsushi Toyokawa, Shinobu Otake, 9
36. Renoir, France, Dir.: Gilles Bourdos, C: Michel Bouquet, Christa Theret, Vinc. Rottiers, 8
37. Robot & Frank, US, Dir.: Jake Schreier, C: Frank Langella, Susan Sarandon, Liv Tyler, 7
38. Romanzo di una strage (Piazza Fontana), Italy, Dir.: Marco Tullio Giordana, 9

39. Ruby Sparks, US, Dir: Jonathan Dayton, Valerie Faris, C: Annette Bening, A. Banderas, 8
40. Sacrifice, Bilder Zu, China, Dir.: Chen Kaige, C: Ge You, Wang Xueqi, Fan Bingbing, 9
41. The Sun, Russia, Dir.: Aleksandr Sokurov, Hirohito surrenders to the Americans, 9
42. Trilogy: The Weeping Meadow, Greece, Dir: Theo Angelopoulos, Music: E Karaindrou, 9
43. Trishna, UK (India), Dir.: Michael Winterbottom, C: Frieda Pinto, Riz Ahmed, 9
44. Twilight Portrait (Thessaloniki), Russia, Di: Angelina Nikonova, C: Olga Dihovichnaya, 8
45. Tyrannosaur, UK, Dir.: Paddy Considine (Sundance), C: Peter Mullan, Olivia Colman, 9
46. Des vents contraires, France, Dir.: Jalil Lespert, C: Benoit Magimel, A. Tatou, I. Carre. 9
47. Vous n'avez encore rien vu, France, Dir.: Alain Resnais, C: Lambert Wilson, Mathieu Amalric, Michel Piccoli, Sabine Azema, Pierre Arditi, based - Anouilh's Eurydice, BEST, 10
48. Die Wand, Austria, Dir.: Julian Roman Poelsler, C: Martina Gedeck, 6
49. Won't Back Down, US, Dir.: Daniel Barnz, C: Viola Davis, Maggie Gyllenhaal, BEST, 10
50. The Yellow Sea, South Korea, Dir.: Na Hong-jin, C: Ha Jung-woo, Kim Yoon-suk, 7
51. 3, Uruguay, D.: Pablo Stoll Ward, C: Humberto de Vargas, Sara Bessio, Nestor Guzzini, 7
52. Fill the Void, Israel, Dir., Script: Rama Burshtein, C.: Hadas Yaron, I. Klein, I. Sheleg, 8

23 Countries: France – 8, US – 6, UK – 4, Italy – 4, Germany – 3, Russia – 3, Israel – 3, Australia – 2, South Korea – 2, Belgium – 2, Hungary – 2, Uruguay - 2, Argentina, Romania, Iran, Netherland, Indonesia, UK (India), Brazil, Japan, China, Greece, Austria – 1 each.
Grades: 10 x 3 = 30, 9 x 16 = 144, 8 x 19 = 152, 7 x 10 = 70, 6 x 2 = 12, 4 x 1 = 4, 2 x 1 = 2
Total – 414, Average of 52 films – 7.96.

It is impossible to mention all the films that I have seen as they amout to a few thousands. I have mentioned above a list of 52 films seen at the Haifa Film Festival in 2012, but similar lists of films seen at the Haifa Film Festival in other years can be seen on my website, amouting to a few hundreds films. A few hundreds films with Business Ethics and Social Justice content in my library are detailed in this chapter. On top of that I have in my video library hundreds of films, plays, TV, most of them excellent films that I have recorded from the TV or bought. Finally, I have chosen to bring here a list of 240+ films that I have seen in my youth, when I was 12-17.5 in 1956-1961 and that have received the highest grades (8-10) in my diary, but the full list in my diary comprises more than a thousand films seen during those years, with details on the films. Altogether, I have lists of more than a thousand films, most of them classic movies. Before bringing the list of the best films that I have seen in 1956-1961 I'll mention the bungles, my goofy judgements from those days that later on when my taste and judgement of films became more refined, I have changed completely my perspective and thought that they are the best films. So, which films received average of very low grades while they deserved the highest grades in retrospective? Modern Times, 7 brides to 7 brothers, To catch a thief, The court jester, Daddy long legs, Three men in a boat, Richard III, A farewell to arms, Les sorcieres de Salem, Julius Caesar, La violetera, Ivan the Terrible, Vertigo, Orfeu Negro, Hiroshima mon amour, Le joueur, La dolce vita, Napoleon, A bout de souffle, A lesson in love, The Virgin Spring, Les 400 coups. I have seen the film "I'll cry tomorrow" mentioned in this book in context of remembrance on Monday 17/3/1958 and I thought it was under average, as stated in my diary. The worst film that I saw in this period (with a grade of 0) was The Millionairess with Vittorio de Sica, Sophia Loren, and Peter Sellers. In general I was vey critical in my judgements and less than a quarter of the total films were good, very good and excellent. Today, when I see films at the Film Festivals, most of them are good to excellent, which proves that either my taste has improved, or that in my old age I've become less critical, or that films participating in festivals are by definition better.

2.2 THE BEST FILMS SEEN IN MY YOUTH IN 1956-1961

I saw most of the films in 1956-1961 with friends, but many on my own as I used to see 3-4 films a week and nobody went to so many films. The films that I saw were from Israel (very few as the Israeli film industry was not developed a few years after independence and most of the Israeli films that I have seen were very bad and at best average), US, UK, France, Spain, Austria, Germany, Italy, Russia (USSR), India, Sweden, Yugoslavia, etc., and those I liked most are: Affaire Mauricius, Le rouge et le noir, Si tous les gars du monde, L'age de l'amour, Vera Cruz, To hell and back, The rains of Ranchipur, The Egyptian, King Richard and the Crusaders, There is no business like show business, The dam busters, The man who never was, Bridges at Toko-Ri, The war of worlds, Les grandes manoeuvres, War and Peace, The kidnappers, Alexander the Great, Le comte de Monte Cristo (with Jean Marais), Quentin Durward, Carmen Jones, Lady Hamilton, The kid from Brooklin, Never wave at a war, The man in the grey flannel suit, Une histoire d'amour (with Louis Jouvet), Anchors away, Vagabond (Indian, with Raj Kapoor), The Kid (with Charlie Chaplin), The ambassador's daughter, The King and I, Due Orfanelle, Shree 420 (Indian, with Raj Kapoor), Giant, Moby Dick, Island in the sun, Viva Las Vegas, Oklahoma, Gaby, Mam'zelle Nitouche, Three for the show, Anastasia, Love in the afternoon, Jubal, La sorciere, Gunfight at OK Corral, Artists and their models, Serenade, Anna Karenina (with Greta Garbo), You're never too young, The man who knew too much, High Society, Battle Hymn, The Vagabond King, Thunder in the east, April love, Notre-Dame de Paris, Barsaat (Indian, with Raj Kapoor), Le ballon rouge, Michel Strogoff, Hannerl, A king in New York, The rainmaker, Pajama Games, The long hot summer, The young lions, Bitter victory, Witness for the prosecution– 10, Between heaven and hell, Now and forever, The tea house of the August moon.

L'homme et l'enfant – a thriller with Eddie Constantine (I mentioned in my diary that I saw this film restricted to adults aged 16 and more, when I was 14. I remember well the film and truly I cannot understand why it was restricted…). Giuseppe Verdi (with famous Opera Arias – this was also restricted - but to intellectuals…), Julie, Sissi, The bridges on the river Kwai, Tanganika, Sergeant York, The vintage, Around the world in eighty days, Trial, On the Riviera, The designing woman, The stranger's hand – 10, Du rififi chez les hommes, The Great Dictator, Peyton Place, The enemy below, Madame Curie, Flying Tigers, The inn of the sixth happiness, The North Frederic, A night to remember – 10 (on the Titanic), The inspector general, Raintree Country, The silver lode, The baby and the battleship, Les nuits blanches, I was Monty's double, Les aventures d'Arsene Lupin, The Brothers Karamazov, The Rack, Compulsion, Seven hills of Rome, In love and war, Till l'espiegle, La grande illusion – 10, The true story of Ellen Stuart, Ewiger Walze, La Loi, Joselito, Sayonara, The Diary of Anne Frank – 10 (with Millie Perkins), Shake hands with the devil, Me and the Colonel, Time Lock, The naked and the dead, The restless years, Mogli Pericolose – 10 (immensely funny), The valley of decision, The world without end, Alias Jessie James, Lost, Une manche et la belle – 10 (thriller), The seventh veil, Vergiss mein nicht – 10 (very funny, excellent songs), These thousands hills, The lives of a Bengal lancer, Anna di Brooklin, Imitation of life, Some like it hot, Carve her name with pride – 10 (espionage film), Anatomy of a murder, Cat on a hot tin roof, Bien joue… Mesdammes!, The story of Dr. Wassel, Tempest, The Blue Angel (with Curt Jurgens), Room at the top, Le chanteur de Mexico, The Mysterious, Les dragueurs, Sois belle et tais toi, The hanging tree, Club des femmes – 10 (a hilarious comedy), The nun's story, A private's affair, Le long des trottoirs, The best years of our lives, Destiny of a man (Russian – Sholokhov's novel), Brute force, The best of everything, Retour de manivelle, Pot Bouille, La chatte sort ses griffes, Faibles femmes, Some came running – 10 (with Shirley MacLaine), Carry on Sergeant, Ice cold in Alex, Five gates to hell, Night of the quarter moon, The reluctant debutante, Voyage to the center of the earth – 10.

For the first time, The story on page one, Resurrection (based on Tolstoy's book), Yesterday's army, On the waterfront, For whom the bell tolls, Serie noire, The big country, The mate game,

This earth is mine, The seven year itch, The young Philadelphians, Suddenly last summer, Honeymoon (ballets), The Volga boatmen, From here to eternity, Toi… le venin – 10 (thriller), Look back in anger, Libel, Tiger Bay – 10, Pillow Talk, Les cousins, Les enfants du paradis– 10, The defiant ones, Rally round the flag boys, Danger within, Crack in the mirror, North by Northwest, Viva Zapata, Our man in Havana, Five Fingers – 10 (with Danielle Darrieux and James Mason), Ask my girl, All About Eve – 10, Carry on teacher, The last voyage, The Apartment – 10, Wild River, The Gazebo, Voulez-vous danser avec moi?, The ten commandments, Strangers when we met, Le Bossu, La grande guerra, Home from the hill, Le Fric – 10 (thriller), From the terrace, The day they robbed the Bank of England, Pepe le Moko, Il Generalle della Rovere, Operation Amsterdam – 10, The Savage Innocents – 10, Sons and Lovers – 10, South Pacific – 10 (in my diary – "best musical ever seen"), La chatte, The Misfits, Chaplin's Revue, Please don't eat the daisies – 10, La verite, Women of the orient, World by night, Les loups dans la bergerie, The Caine Mutiny, The fujitive kind – 10, Les chaleurs d'ete, Career – 10 (with Dean Martin and Shirley MacLaine), Elmer Gantry, Inherit the Wind – 10, Sanctuary, Les vieux de la vielle, Le Capitan, Happy is the bride, The magnificient seven, Ni vu ni connu, Summer with Monika (directed by Ingmar Bergman), No love for Johnie – 10, Butterfield, The Royal Ballet – 10 (Le lac des cygnes, The firebird, Ondine), The last sunset, Plein Soleil, Adua et ses compagnes – 10, Carry on regardless – 10.

2.3 LISTS OF FILMS IN CORY'S BUSINESS ETHICS COURSES AND BOOKS

I have probably the best and largest collection of films and plays on business ethics, social responsibility, social and economic justice (see herebelow list of films and in Theater – list of plays). I bought and collected the videos for my pleasure and later on for my courses, which were based mainly on discussing the dilemmas of the protagonists of the films and plays, by the students who personified the film's play's heroes, and ensuing group dynamics of the class. This was the best way with the best results for teaching business ethics, and I was chosen the Best Lecturer of the University of Haifa in Israel, scoring the highest grade – 5 out of 5. The films are international and comprise ethical dilemmas in the US, Scandinavia, France, India, Africa, the Far East, Israel, Latin America, Switzerland, etc. Some of us prefer to ignore unethical conduct, others prefer to join the wrongdoers in the plunder, but I have preferred to teach and write books on business ethics, in an unorthodox way which may be the most orthodox after all, as it is based on religion and philosophy but is translated to modern methods with cases, films and plays.

The students were enthusiastic, personifying the roles of the protagonists - classical and modern heroes of masterpieces - such as: All My Sons, The Merchant of Venice, Rhinoceros, The Visit, The Great Gatsby, Jean de Florette, An Enemy of the People, as well as documentaries or films based on true events such as: Wall Street, Erin Brockovich, The Insider, Rogue Trader, Enron - The Crooked E, Barbarians at the Gate, Damaged Care, and so on. Furthermore, the students understood far better ethical dilemmas while personifying Gordon Gekko, Erin Brockovich, Dr. Jeffrey Wigand, Dr. Thomas Stockman, Shylock, Karla Zachanassian, Beranger, Ken Lay, Cesar Soubeyran, Gatsby, Nick Leeson, Ross Johnson or Linda Peeno, than by studying the classical theories on Ethics by Aristotle, Bentham & Kant, as most of the business ethics professors teach.

Cory's book "Business Ethics for a Sustainable Society" comprises an analysis of 50 films, documentaries, novels and plays, more than half of them based on famous cases, such as the Ford Pinto, Barings Bank, RJR Nabisco, Dr. Jeffrey Wigand and the Tobacco Industry, Ben & Jerry's, McLibel, Linda Peeno and Medicare, Enron, Woburn contamination case, Erin Brockovich, Karen Silkwood, models of multinationals, documentaries on sustainability, etc.

The first part "Leadership, Integrity and Whistleblowers" comprises cases on ethical leadership, management and whistleblowers in the various departments of the organization and professional integrity, and the analysis of plays as "All My Sons", "Death of a Salesman", "An Enemy of the People", "Glengarry Glen Ross" and films as "Executive Suite", "F.I.S.T." and Ben & Jerry's model of leadership. The second part "Ethics in Corporate Governance, the Stock Exchange and Banking" comprises an analysis of films - Wall Street on the scandals of the eighties, Rogue Trader on the collapse of Barings Bank, Barbarians at the Gate on leverage buyouts and RJR Nabisco, hostile takeovers, wrongdoing to minority shareholders, etc. The third part "Ethics, Corruption, Wrongdoing and Stakeholders" examines the motives of ethical and unethical conduct, of corruption and wrongdoing, with an analysis of films on the victims of corruption - Jean de Florette, corruption in Medicare - Damaged Care, corruption in State administration - Marie: a True Story, wrongdoing of stakeholders in mega corporations - Class Action and the Ford Pinto case, corruption and bribery in government – Revizor, and The Threepenny Opera on business, government & crime. All of that with an excellent mix of classical and modern works.

The fourth part "Trust, Transparency and Fairness" comprises cases analyses of films on Enron, transparency in the media - The Insider - about Dr. Jeffrey Wigand and the tobacco industry, law, fairness and ethics - The Merchant of Venice, The Great Gatsby on wealth, fairness and ethics, Emile Zola (L'Argent) the ultimate ethicist, and others. The fifth part "Sustainability, Social Responsibility and Activism" comprises an analysis of films on ethical activism - Erin Brockovich, conformism in society - Rhinoceros, CSR in community - It's a Wonderful Life, Ecology - A Civil Action, education and society - Topaze, sustainability documentaries such as Al Gore's An Inconvenient Truth, Who Killed the Electric Car?, biodynamic farming, genetically engineered food, Paul Hawken, and social responsibility of modern tycoons - Warren Buffett. The sixth part "International Business Ethics and Globalization" comprises an analysis of films such as The Visit in its European and African versions, labor rights in the global context - The Take, ethical dilemmas of multinationals and stakeholders – McDonald's and McLibel, globalization models of Nike and other multinationals and Michael Moore's film The Big One.

2.4 LA NOUVELLE VAGUE/THE NEW WAVE FRENCH FILMS

La nouvelle vague/The New Wave is my youth, it is a group of French filmmakers of the late 1950s and 1960s, when I started to be quite an expert in films and developed my artistic taste in films. In my early teens I developed my taste in literature, in my mid teens when I moved to Haifa I developed my taste in films seeing excellent films three or four times a week. But actually this was the number of films I saw since age 0 in Cairo, Egypt, as my parents took me in the weekends (there were no baby sitters in those times) to see two films on one ticket on Saturday (westerns/comedies/thrillers) and one on Sunday (romance, musicals, masterpieces). When I came at the age of 9 to Israel I continued to see 3 or 4 films a week until the age of 15 (1959) when I moved to Haifa, and my taste evolved accordingly. When I came at the age of 17 to Jerusalem to study at the Hebrew University of Jerusalem, I couldn't see so many films but after I started to hear classical music in Haifa and I read at he Univesity's library hundreds of plays my taste evolved in those two fields, although I did not have money to see many plays and concerts, unless there were reduced tickets for students. I started to see much more plays and concerts (even operas) at reduced price tickets to officers when I moved to Tel Aviv at the age of 20, I could also see many films as well. In the years 1967-1968 when I studied at Insead I saw in Fontainebleau and Paris many plays and films, espccially at the Comedie Francaise – the best theater group in the world, where there were tickets at reduced prices. After I started to work at the age of 24 and married at the age of 25 I continued to see films, plays and concerts, first in Tel Aviv and Haifa where I lived and then all over the world when I started to travel on business and

pleasure abroad. So, the New Wave is the story of my youth, I enjoyed most their filmmakers, as well as other European filmmakers – Bergman, Antonioni, Fellini, and British filmmakers.

The **New Wave** (French: *La Nouvelle Vague*) is a blanket term coined by critics for a group of French filmmakers of the late 1950s and 1960s. Although never a formally organized movement, the New Wave filmmakers were linked by their self-conscious rejection of the literary period pieces being made in France and written by novelists, along with their spirit of youthful iconoclasm, the desire to shoot more current social issues on location, and their intention of experimenting with the film form. "New Wave" is an example of European art cinema. Many also engaged in their work with the social and political upheavals of the era, making their radical experiments with editing, visual style and narrative part of a general break with the conservative paradigm. Using portable equipment and requiring little or no set up time, the New Wave way of filmmaking presented a documentary style. The films exhibited direct sounds on film stock that required less light. Filming techniques included fragmented, discontinuous editing, and long takes. The combination of objective realism, subjective realism, and authorial commentary created a narrative ambiguity in the sense that questions that arise in a film are not answered in the end. This is exactly what I expected from films – as opposed to the Hollywood routine where the bad ones lose, the good ones win, everything is expected, no surprises, no ambiguity, no objective and subjective realismm actually no realism at all, as if it happened in another planet.

The auteur theory holds that the director is the "author" of his movies, with a personal signature visible from film to film. They praised movies by Jean Renoir and Jean Vigo, and made then-radical cases for the artistic distinction and greatness of Hollywood studio directors such as Orson Welles, John Ford, Alfred Hitchcock and Nicholas Ray. The beginning of the New Wave was to some extent an exercise by the *Cahiers* writers in applying this philosophy to the world by directing movies themselves. Apart from the role that films by Jean Rouch have played in the movement, Chabrol's *Le Beau Serge* (1958) is traditionally (but debatably) credited as the first New Wave feature. Truffaut, with *The 400 Blows* (1959) and Godard, with *Breathless* (1960) had unexpected international successes, both critical and financial, that turned the world's attention to the activities of the New Wave and enabled the movement to flourish. Part of their technique was to portray characters not readily labeled as protagonists in the classic sense of audience identification. We can say that today most of the good directors are New Wave directors as the French nouvelle vague showed us the path to a new kind of filmmaking, which was adopted by the Spanish, the Italians (who were also precursors of this trend with the French) the British and the Americans. Three new waves converged – the French with the New Wave, the Italians with Fellini and Antonioni, and Ingmar Bergman who was a category of his own.

New Wave critics and directors studied the work of western classics and applied new avant garde stylistic direction. The low-budget approach helped filmmakers get at the essential art form and find what was, to them, a much more comfortable and contemporary form of production. Charlie Chaplin, Alfred Hitchcock, Orson Welles, Howard Hawks, John Ford, and many other forward-thinking film directors were held up in admiration while standard Hollywood films bound by traditional narrative flow were strongly criticized. French New Wave might be influenced by Italian Neorealism[1] and classical Hollywood cinema. In a 1961 interview, Truffaut said that "the 'New Wave' is neither a movement, nor a school, nor a group, it's a *quality*" and in December 1962 published a list of 162 film directors who had made their feature film debut since 1959. Many of these directors, such as Edmond Agabra and Henri Zaphiratos, were not as successful or enduring at the well-known members of the New Wave and today would not be considered part of it. Shortly after Truffaut's published list appeared, Godard publicly declared that the New Wave was more exclusive and included only Truffaut, Chabrol, Rivette, Rohmer and himself,

stating that "*Cahiers* was the nucleus" of the movement. Godard also acknowledged filmmakers such as Resnais, Astruc, Varda and Demy as esteemed contemporaries, but said that they represented "their own fund of culture" and were separate from the New Wave. Many of the directors associated with the New Wave continued and continue to make films into the 21st century. It is amazing how despite their age they continued to be as modern as in the sixties.

The movies featured unprecedented methods of expression, such as long tracking shots (like the famous traffic jam sequence in Godard's 1967 film *Week End*). These movies featured existential themes, such as stressing the individual and the acceptance of the absurdity of human existence. Filled with irony and sarcasm, the films also tend to reference other films. Many of the French New Wave films were produced on tight budgets; often shot in a friend's apartment or yard, using the director's friends as the cast and crew. Directors were also forced to improvise with equipment (for example, using a shopping cart for tracking shots). The cost of film was also a major concern; thus, efforts to save film turned into stylistic innovations. For example, in Jean-Luc Godard's *Breathless* (*À bout de souffle*), after being told the film was too long and he must cut it down to one hour and a half he decided (on the suggestion of Jean-Pierre Melville) to remove several scenes from the feature using jump cuts, as they were filmed in one long take. Parts that did not work were simply cut from the middle of the take, a practical decision and also a purposeful stylistic one. Those jump cuts made the whole flavor of the film, made it modern.

The cinematic stylings of French New Wave brought a fresh look to cinema with improvised dialogue, rapid changes of scene, and shots that broke the common 180° axis of camera movement. In many films of the French New Wave, the camera was used not to mesmerize the audience with elaborate narrative and illusory images, but rather to play with audience expectations. Godard was arguably the movement's most influential figure; his method of film-making, often used to shock and awe audiences out of passivity, was abnormally bold and direct. As a result of his techniques, he is an early example of a director who was accused of having contempt for his audience (something experimental filmmakers in the decades ahead, like Stanley Kubrick and David Lynch, would also be charged with). His stylistic approach can be seen as a desperate struggle against the mainstream cinema of the time, or a degrading attack on the viewer's supposed naivety. Either way, the challenging awareness represented by this movement remains in cinema today. Effects that now seem either trite or commonplace, such as a character stepping out of their role in order to address the audience directly, were radically innovative at the time. Woody Allen adopted this style, and so many other important directors.

Classic French cinema adhered to the principles of strong narrative, creating what Godard described as an oppressive and deterministic aesthetic of plot. In contrast, New Wave filmmakers made no attempts to suspend the viewer's disbelief; in fact, they took steps to constantly remind the viewer that a film is just a sequence of moving images, no matter how clever the use of light and shadow. The result is a set of oddly disjointed scenes without attempt at unity; or an actor whose character changes from one scene to the next; or sets in which onlookers accidentally make their way onto camera along with extras, who in fact were hired to do just the same. At the heart of New Wave technique is the issue of money and production value. In the context of social and economic troubles of a post-World War II France, filmmakers sought low-budget alternatives to the usual production methods, and were inspired by the generation of Italian Neorealists before them. Half necessity and half vision, New Wave directors used all that they had available to channel their artistic visions directly to the theatre. Finally, the French New Wave, as the European modern Cinema, is focused on the technique as style itself. A French New Wave film-maker is first of all an author who shows in its film his own eye on the world. On the other hand the film as the object of knowledge challenges the usual transitivity on which

all the other cinema was based, "undoing its cornerstones: space and time continuity, narrative and grammatical logics, the self-evidence of the represented worlds." In this way the film-maker passes "the essay attitude, thinking – in a novelist way – on his own way to do essays."

The Left Bank, or *Rive Gauche*, group is a contingent of filmmakers associated with the French New Wave, first identified as such by Richard Roud. The corresponding "right bank" group is constituted of the more famous and financially successful New Wave directors associated with *Cahiers du cinéma* (Claude Chabrol, François Truffaut, and Jean-Luc Godard). Unlike the *Cahiers* these directors were older and less movie-crazed. They tended to see cinema akin to other arts, such as literature. However they were similar to the New Wave directors in that they practiced cinematic modernism. Their emergence also came in the 1950s and they also benefited from the youthful audience. The two groups, however, were not in opposition; *Cahiers du cinéma* advocated Left Bank cinema. Left Bank directors include Chris Marker, Alain Resnais, and Agnès Varda. Roud described a distinctive "fondness for a kind of Bohemian life and an impatience with the conformity of the Right Bank, a high degree of involvement in literature and the plastic arts, and a consequent interest in experimental filmmaking", as well as an identification with the political left. The filmmakers tended to collaborate with one another. Jean-Pierre Melville, Alain Robbe-Grillet, and Marguerite Duras are also associated with the group. The nouveau roman movement in literature was also a strong element of the Left Bank style, with authors contributing to many of the films. Left Bank films include *La Pointe Courte*, *Hiroshima mon amour*, *La jetée*, *Last Year at Marienbad*, and *Trans-Europ-Express*.

Influential names in the New Wave - *Cahiers du cinéma* directors:

Claude Chabrol, Jean-Luc Godard, Jacques Rivette, Éric Rohmer, François Truffaut

Left Bank directors: Henri Colpi, Jacques Demy, Chris Marker, Alain Resnais, Agnès Varda

Other directors associated with the movement:

- Alexandre Astruc
- Jacques Doniol-Valcroze
- Jean Douchet
- Marguerite Duras
- Jean Eustache
- Georges Franju
- Philippe Garrel
- Pierre Kast
- Claude Lelouch
- Louis Malle
- Jean-Pierre Melville
- Luc Moullet
- Alain Robbe-Grillet
- Jean Rouch
- Jacques Rozier
- Straub-Huillet
- Roger Vadim

Actors and actresses

- Alain Delon
- Anna Karina
- Anouk Aimée
- Brigitte Bardot
- Fanny Ardant
- Charles Aznavour
- Jean-Paul Belmondo
- Gerard Blain
- Jean-Claude Brialy
- Jacques Charrier
- Françoise Dorléac
- Stéphane Audran
- Claude Jade
- Bernadette Lafont
- Jean-Pierre Léaud
- Jeanne Moreau
- Maurice Ronet
- Jean Seberg
- Delphine Seyrig
- Jean-Louis Trintignant

- Catherine Deneuve
- Sami Frey

The New Wave were influenced by Italian Neorealism, Film noir, classical Hollywood cinema (not so much), poetic realism, Auteur theory, Parisian cinephile culture, existentialism, Alfred Hitchcock. They influenced L.A. Rebellion, New Hollywood, New German Cinema, Cinema Novo. The most important influence was on New Hollywood: **New Hollywood**, sometimes referred to as the "**American New Wave**", refers to a periodization in American film history from the mid 1960s (*Bonnie and Clyde*, *The Graduate*) to the early 1980s (*Heaven's Gate*, *One from the Heart*) when a new generation of young filmmakers came to prominence in United States, influencing the types of films produced, their production and marketing, and the way major studios approached film-making. In **New Hollywood** films, the film director, rather than the studio, took on a key authorial role. "New Hollywood" usually refers to a period of film-making rather than a style of film-making, though it can be referred to as a movement. The films made in this era are stylistically characterized in that their narrative often strongly deviated from classical norms. After the demise of the studio system and the rise of television, the artistic quality of films and their commercial success was diminished. The "New Hollywood" period, spanning the mid-60s and early 80s, was a period of artistic and commercial revival. Though they largely continued to follow classical norms, the films made in this period are characterized in that their narrative logic and subject matter were often unconventional. The major figures of the New Hollywood are: Woody Allen, Robert Altman, Hal Ashby, Carroll Ballard, Warren Beatty, Robert Benton, Peter Bogdanovich, John Boorman, John Carpenter, Michael Cimino, Francis Ford Coppola, Brian De Palma, Clint Eastwood, Miloš Forman, Bob Fosse, William Friedkin, George Roy Hill, Dennis Hopper, John Huston, Norman Jewison, Philip Kaufman, Stanley Kubrick, Richard Lester, George Lucas, Sidney Lumet, Terrence Malick, John Milius, Paul Newman, Mike Nichols, Alan J. Pakula, Sam Peckinpah, Arthur Penn, Roman Polanski, Sydney Pollack, Bob Rafelson, John Schlesinger, Paul Schrader, Martin Scorsese, Ridley Scott, Don Siegel, Steven Spielberg, Robert Towne. In fact the best of the best American directors.

2.5 LISTS OF BEST FILMS, DIRECTORS, SCREENWRITERS, ACTORS & ACTRESSES

We bring here several lists of the best films ever made, the best directors, screnwriters, actors, actresses, and at the end– Cory's list of the best films ever made, and also in bold the best of best:

- List of Academy Award-winning films
- List of highest-grossing films
- List of film-related topics
- List of films with a 100% rating on Rotten Tomatoes
- List of films considered the worst
- National Film Registry
- Time's All-Time 100 Movies
- List of songs considered the best
- BFI The Top 50 Greatest Films of All Time
- AFI 100 Years... series – American Film Institute
- 1998: AFI's 100 Years...100 Movies
- 1999: AFI's 100 Years...100 Stars
- 2000: AFI's 100 Years...100 Laughs
- 2001: AFI's 100 Years...100 Thrills
- 2002: AFI's 100 Years...100 Passions
- 2003: AFI's 100 Years...100 Heroes & Villains

- 2004: AFI's 100 Years...100 Songs
- 2005: AFI's 100 Years...100 Movie Quotes
- 2005: AFI's 100 Years of Film Scores (special event at the Hollywood Bowl)
- 2006: AFI's 100 Years...100 Cheers
- 2006: AFI's Greatest Movie Musicals (special event at the Hollywood Bowl)
- 2007: AFI's 100 Years...100 Movies (10th Anniversary Edition)
- 2008: AFI's 10 Top 10

675 Films Registered in the US National Film Registry
Empire – The 500 Greatest Movies of All Time
TimeOut – 100 Best Movies of All Time (Ranked and Reviewed by Actors)
IMDb – Top 250 Movies of All Time (2015 Update)
IMDb - Top 100 Greatest Movies of All Time (The Ultimate List)
IMDb – 100 Greatest Movies of All Time
American Film Institute – 100 Years/100 Movies – AFI's Greatest American Movies of All Time
The Hollywood Reporter – The 100 Greatest Films of All Time
TimeOut Paris – Les 100 meilleurs films francais (Best 100 French Movies of All Time)
SensCritique – Les 100 meilleurs Films Francais de 1930 a 2002 (Best 100 French Movies)
SensCritique – 343 World Best Film Masterpieces
VodKaster – Les 100 meilleurs films de tous les temps (Best 100 World Movies)
VodKaster – Les 100 meilleurs films francais
CineTrafic – Les 361 Meilleurs films de tous les temps (Best 361 World Movies)
CineTrafic – Le top 100 des meilleurs films francais
Cahiers du Cinema – 100 films pour une cinematheque ideale (100 Most Important World Films)
Best Movies by Countries
List of Films Considered the Best - Wikipedia
The Sight and Sound Poll of the Greatest Films of All Time
IMDb – 100 Greatest Actors and Actresses of All Time
IMDb – 100 Greatest Male Movie Actors of All Time
IMDb – Top 100 Greatest Actors of All Time (The Ultimate List)
IMDb – Top 50 Greatest Actresses of All Time (The Ultimate List)
IMDb – 100 Greatest Female Actresses of All Time
IMDb – Best 205 Movie Directors of All Time
AMC filmsite - 50 Greatest Film Directors and Their Best Films
AMC Movie Guide – The 50 Greatest Directors of All Time
Entertainment – The 50 Greatest Directors and Their 100 Best Movies
The Guardian – The 40 Best Directors
Ranker – The 450 Greatest Directors in Movie History
IMDb – 100 Greatest Screenwriters
IMDb – 20 Greatest Screenwriters of All Time
The Recording Industry Association of America – Top 365 Songs of the Twentieth Century
IMDb – 609 Greatest Musical Artists
Best Musicians by Country
Midi Populaire et Citoyen– Les 100 plus grands Francais de tous les temps (100 Greatest French)
Film Society Lincoln Center
Film Comment Selects – Film Comment Magazine – Film Society Lincoln Center - US
BFI – British Film Institute – Sight and Sound Magazine - UK

Cahiers du Cinema – Lists of the Top Ten Films chosen annually by the critics of Cahiers du Cinema from 1951 to 2015, Top 10 Films of All Time – France – Official Site of the Magazine
Lists of Films – Alphabetically by Title, By Year, By Award, By Language, By Revenue, By Location, By Country of Production, By Production Company, By Genre, By Source, By Technology, By Topic, By Actor, By Writer, By Director, By Availability, By Budget, By Copyright Status, By Critical or Popular Judgment, By Depictions of Historical People or Events, By Era, By Type of Character, Banned or Condemned Film Lists, Series and Spin-Offs, Short/Longest Films, Bollywood Films, Third Reich Films, Films Shot Over Several Years, etc.

Rotten Tomatoes – Top 100 Movies of All Times

Rank	Rating	Title (Sorted by Adjusted Score)	No. of Reviews
1.	99%	The Wizard of Oz (1939)	108
2.	100%	The Third Man (1949)	76
3.	100%	Citizen Kane (1941)	70
4.	100%	All About Eve (1950)	63
5.	100%	Modern Times (1936)	53
6.	100%	Das Cabinet des Dr. Caligari. (The Cabinet of Dr. Caligari) (1920)	48
7.	99%	The Godfather (1972)	84
8.	98%	E.T. The Extra-Terrestrial (1982)	112
9.	99%	A Hard Day's Night (1964)	101
10.	99%	Metropolis (1927)	115
11.	98%	It Happened One Night (1934)	50
12.	100%	Singin' in the Rain (1952)	48
13.	98%	Inside Out (2015)	301
14.	100%	Laura (1944)	58
15.	100%	The Adventures of Robin Hood (1938)	44
16.	100%	Repulsion (1965)	60
17.	98%	Boyhood (2014)	267
18.	100%	North by Northwest (1959)	62
19.	98%	King Kong (1933)	54
20.	98%	Snow White and the Seven Dwarfs (1937)	44
21.	100%	The Maltese Falcon (1941)	48
22.	99%	La Battaglia di Algeri (The Battle of Algiers) (1967)	76
23.	100%	Rear Window (1954)	63
24.	100%	The Philadelphia Story (1940)	54
25.	100%	Toy Story 2 (1999)	163
26.	98%	Sunset Boulevard (1950)	59
27.	100%	Rashômon (Rashomon) (In the Woods) (1951)	49

Rank	Rating	Title (Sorted by Adjusted Score)	No. of Reviews
28.	100%	The Bride of Frankenstein (1935)	41
29.	99%	Toy Story 3 (2010)	287
30.	98%	The Bicycle Thief (1949)	54
31.	100%	The 400 Blows (Les Quatre cents coups) (1959)	54
32.	99%	Lawrence of Arabia (1962)	71
33.	98%	Up (2009)	281
34.	100%	M (1931)	49
35.	100%	The Treasure of the Sierra Madre (1948)	44
36.	100%	Seven Samurai (Shichinin no Samurai) (1954)	57
37.	99%	Selma (2015)	219
38.	100%	12 Angry Men (Twelve Angry Men) (1957)	47
39.	98%	The Night of the Hunter (1955)	62
40.	100%	Rebecca (1940)	47
41.	99%	Finding Nemo (2003)	253
42.	100%	The Conformist (1970)	49
43.	98%	A Streetcar Named Desire (1951)	53
44.	99%	Rosemary's Baby (1968)	68
45.	99%	L.A. Confidential (1997)	108
46.	100%	Frankenstein (1931)	44
47.	98%	The Wrestler (2008)	219
48.	98%	The 39 Steps (1935)	44
49.	99%	Dr. Strangelove Or How I Learned to Stop Worrying and Love the Bomb (1964)	68
50.	100%	The Grapes of Wrath (1940)	43
51.	98%	The Hurt Locker (2009)	251
52.	100%	The Last Picture Show (1971)	51
53.	100%	Tokyo Story (Tôkyô monogatari) (1953)	41
54.	100%	Pinocchio (1940)	41
55.	100%	The Wages of Fear (1953)	40
56.	100%	Toy Story (1995)	78
57.	100%	Man on Wire (2008)	154
58.	98%	Taxi Driver (1976)	65
59.	100%	Anatomy of a Murder (1959)	42
60.	98%	Roman Holiday (1953)	51
61.	98%	The Best Years of Our Lives (1946)	46
62.	98%	Annie Hall (1977)	65

Rank	Rating	Title (Sorted by Adjusted Score)	No. of Reviews
63.	100%	The Leopard (1963)	45
64.	98%	Chinatown (1974)	61
65.	100%	Battleship Potemkin (1925)	45
66.	100%	Cool Hand Luke (1967)	47
67.	100%	The Searchers (1956)	41
68.	98%	On the Waterfront (1954)	58
69.	98%	The Rules of the Game (1950)	44
70.	98%	Mr. Turner (2014)	180
71.	100%	The Gold Rush (1925)	42
72.	98%	Before Midnight (2013)	180
73.	98%	Sweet Smell of Success (1957)	47
74.	100%	The Terminator (1984)	55
75.	98%	The Babadook (2014)	175
76.	99%	Short Term 12 (2013)	151
77.	98%	Brooklyn (2015)	184
78.	98%	Let the Right One In (2008)	176
79.	100%	Playtime (Play Time) (1967)	41
80.	100%	Mary Poppins (1964)	44
81.	98%	The Wild Bunch (1969)	48
82.	98%	Mud (2013)	169
83.	98%	The French Connection (1971)	54
84.	98%	Invasion of the Body Snatchers (1956)	49
85.	98%	City Lights (1931)	43
86.	99%	Shaun the Sheep (2015)	144
87.	98%	Badlands (1974)	50
88.	98%	Aliens (1986)	61
89.	98%	The Discreet Charm Of The Bourgeoisie (Le Charme Discret de la Bourgeoisie) (1972)	46
90.	98%	How to Train Your Dragon (2010)	200
91.	98%	Eyes Without a Face (1962)	52
92.	98%	Once Upon a Time in the West (1968)	54
93.	98%	The Manchurian Candidate (1962)	51
94.	98%	Mean Streets (1973)	50
95.	99%	Gloria (2014)	124
96.	99%	Leviathan (2014)	123
97.	98%	Aguirre, der Zorn Gottes (Aguirre, the Wrath of God) (1972)	43

Rank	Rating	Title (Sorted by Adjusted Score)	No. of Reviews
98.	100%	The Sweet Hereafter (1997)	55
99.	98%	The Conversation (1974)	46
100.	98%	8 1/2 (1963)	45

American Film Institute 100 Years – 100 Movies, AFI's Greatest American Movies of All Time

#	MOVIE	YEAR
1	CITIZEN KANE	1941
2	CASABLANCA	1942
3	THE GODFATHER	1972
4	GONE WITH THE WIND	1939
5	LAWRENCE OF ARABIA	1962
6	THE WIZARD OF OZ	1939
7	THE GRADUATE	1967
8	ON THE WATERFRONT	1954
9	SCHINDLER'S LIST	1993
10	SINGIN' IN THE RAIN	1952
11	IT'S A WONDERFUL LIFE	1946
12	SUNSET BLVD.	1950
13	THE BRIDGE ON THE RIVER KWAI	1957
14	SOME LIKE IT HOT	1959
15	STAR WARS	1977
16	ALL ABOUT EVE	1950
17	THE AFRICAN QUEEN	1951
18	PSYCHO	1960
19	CHINATOWN	1974
20	ONE FLEW OVER THE CUCKOO'S NEST	1975
21	THE GRAPES OF WRATH	1940
22	2001: A SPACE ODYSSEY	1968
23	THE MALTESE FALCON	1941
24	RAGING BULL	1980
25	E.T. THE EXTRA-TERRESTRIAL	1982
26	DR. STRANGELOVE	1964
27	BONNIE AND CLYDE	1967
28	APOCALYPSE NOW	1979
29	MR. SMITH GOES TO WASHINGTON	1939
30	THE TREASURE OF THE SIERRA MADRE	1948
31	ANNIE HALL	1977

32	THE GODFATHER PART II	1974
33	HIGH NOON	1952
34	TO KILL A MOCKINGBIRD	1962
35	IT HAPPENED ONE NIGHT	1934
36	MIDNIGHT COWBOY	1969
37	THE BEST YEARS OF OUR LIVES	1946
38	DOUBLE INDEMNITY	1944
39	DOCTOR ZHIVAGO	1965
40	NORTH BY NORTHWEST	1959
41	WEST SIDE STORY	1961
42	REAR WINDOW	1954
43	KING KONG	1933
44	THE BIRTH OF A NATION	1915
45	A STREETCAR NAMED DESIRE	1951
46	A CLOCKWORK ORANGE	1971
47	TAXI DRIVER	1976
48	JAWS	1975
49	SNOW WHITE AND THE SEVEN DWARFS	1937
50	BUTCH CASSIDY AND THE SUNDANCE KID	1969
51	THE PHILADELPHIA STORY	1940
52	FROM HERE TO ETERNITY	1953
53	AMADEUS	1984
54	ALL QUIET ON THE WESTERN FRONT	1930
55	THE SOUND OF MUSIC	1965
56	M*A*S*H	1970
57	THE THIRD MAN	1949
58	FANTASIA	1940
59	REBEL WITHOUT A CAUSE	1955
60	RAIDERS OF THE LOST ARK	1981
61	VERTIGO	1958
62	TOOTSIE	1982
63	STAGECOACH	1939
64	CLOSE ENCOUNTERS OF THE THIRD KIND	1977
65	THE SILENCE OF THE LAMBS	1991
66	NETWORK	1976
67	THE MANCHURIAN CANDIDATE	1962
68	AN AMERICAN IN PARIS	1951
69	SHANE	1953
70	THE FRENCH CONNECTION	1971
71	FORREST GUMP	1994
72	BEN-HUR	1959

73	WUTHERING HEIGHTS	1939
74	THE GOLD RUSH	1925
75	DANCES WITH WOLVES	1990
76	CITY LIGHTS	1931
77	AMERICAN GRAFFITI	1973
78	ROCKY	1976
79	THE DEER HUNTER	1978
80	THE WILD BUNCH	1969
81	MODERN TIMES	1936
82	GIANT	1956
83	PLATOON	1986
84	FARGO	1996
85	DUCK SOUP	1933
86	MUTINY ON THE BOUNTY	1935
87	FRANKENSTEIN	1931
88	EASY RIDER	1969
89	PATTON	1970
90	THE JAZZ SINGER	1927
91	MY FAIR LADY	1964
92	A PLACE IN THE SUN	1951
93	THE APARTMENT	1960
94	GOODFELLAS	1990
95	PULP FICTION	1994
96	THE SEARCHERS	1956
97	BRINGING UP BABY	1938
98	UNFORGIVEN	1992
99	GUESS WHO'S COMING TO DINNER	1967
100	YANKEE DOODLE DANDY	1942

25 Most Influential Directors of All-Time (ranked) - *MovieMaker Magazine*	
1. Alfred Hitchcock	14. John Cassavetes
2. D.W. Griffith	15. Billy Wilder
3. Orson Welles	16. Jean Renoir
4. Jean-Luc Godard	17. Francis Ford Coppola
5. John Ford	18. Howard Hawks
6. Stanley Kubrick	19. Francois Truffaut

7. Sergei Eisenstein	20. Buster Keaton
8. Charlie Chaplin	21. Fritz Lang
9. Federico Fellini	22. John Huston
10. Steven Spielberg	23. Woody Allen
11. Martin Scorsese	24. Luis Bunuel
12. Akira Kurosawa	25. Ernst Lubitsch
13. Ingmar Bergman	

IMDb – 205 Best Movie Directors of All Time

#	Name	Known For	Birth Date	Date
1.	Steven Spielberg	Producer, Saving Private Ryan	18 December 1946	20 Sep 2013
2.	Martin Scorsese	Producer, The Wolf of Wall Street	17 November 1942	20 Sep 2013
3.	Alfred Hitchcock	Director, Psycho	13 August 1899	20 Sep 2013
4.	Stanley Kubrick	Director, The Shining	26 July 1928	20 Sep 2013
5.	Quentin Tarantino	Writer, Pulp Fiction	27 March 1963	20 Sep 2013
6.	Orson Welles	Actor, Citizen Kane	6 May 1915	20 Sep 2013
7.	Francis Ford Coppola	Producer, The Godfather: Part II	7 April 1939	20 Sep 2013
8.	Ridley Scott	Producer, Blade Runner	30 November 1937	20 Sep 2013
9.	Akira Kurosawa	Writer, Yôjinbô	23 March 1910	04 Nov 2014
10.	Joel Coen	Producer, No Country for Old Men	29 November 1954	20 Sep 2013
11.	John Ford	Director, The Searchers	1 February 1894	20 Sep 2013
12.	Sergio Leone	Writer, Il buono, il brutto, il cattivo	3 January 1929	20 Sep 2013
13.	Woody Allen	Writer, Annie Hall	1 December 1935	20 Sep 2013
14.	Billy Wilder	Writer, Some Like It Hot	22 June 1906	20 Sep 2013
15.	Clint Eastwood	Actor, Million Dollar Baby	31 May 1930	20 Sep 2013
16.	Frank Capra	Director, It's a Wonderful Life	18 May 1897	20 Sep 2013
17.	David Lynch	Writer, Mulholland Dr.	20 January 1946	20 Sep 2013
18.	Charles Chaplin	Writer, Modern Times	16 April 1889	04 Nov 2014
19.	Christopher Nolan	Writer, The Dark Knight	30 July 1970	20 Sep 2013
20.	Roman Polanski	Director, The Pianist	18 August 1933	20 Sep 2013

21.	Ingmar Bergman	Writer, Det sjunde inseglet	14 July 1918	20 Sep 2013
22.	Fritz Lang	Director, M	5 December 1890	04 Nov 2014
23.	Peter Jackson	Producer, The Lord of the Rings: The Fellowship of the Ring	31 October 1961	20 Sep 2013
24.	Federico Fellini	Writer, 8½	20 January 1920	04 Nov 2014
25.	David Fincher	Director, Fight Club	28 August 1962	20 Sep 2013
26.	Tim Burton	Producer, Edward Scissorhands	25 August 1958	20 Sep 2013
27.	James Cameron	Writer, Aliens	16 August 1954	20 Sep 2013
28.	Sidney Lumet	Director, 12 Angry Men	25 June 1924	20 Sep 2013
29.	Brian De Palma	Director, Scarface	11 September 1940	20 Sep 2013
30.	François Truffaut	Writer, Les quatre cents coups	6 February 1932	04 Nov 2014
31.	Terrence Malick	Writer, The Thin Red Line	30 November 1943	20 Sep 2013
32.	David Cronenberg	Director, The Fly	15 March 1943	20 Sep 2013
33.	William Wyler	Director, Ben-Hur	1 July 1902	20 Sep 2013
34.	Robert Zemeckis	Writer, Back to the Future Part II	14 May 1951	20 Sep 2013
35.	Ang Lee	Director, Life of Pi	23 October 1954	20 Sep 2013
36.	Howard Hawks	Director, The Big Sleep	30 May 1896	20 Sep 2013
37.	George Lucas	Writer, Star Wars: Episode VI - Return of the Jedi	14 May 1944	20 Sep 2013
38.	Mel Brooks	Actor, The Producers	28 June 1926	04 Nov 2014
39.	Terry Gilliam	Writer, Monty Python and the Holy Grail	22 November 1940	20 Sep 2013
40.	Steven Soderbergh	Director, Ocean's Eleven	14 January 1963	20 Sep 2013
41.	Milos Forman	Director, One Flew Over the Cuckoo's Nest	18 February 1932	20 Sep 2013
42.	John Huston	Director, The Maltese Falcon	5 August 1906	04 Nov 2014
43.	Werner Herzog	Self, Grizzly Man	5 September 1942	04 Nov 2014
44.	Oliver Stone	Director, Platoon	15 September 1946	20 Sep 2013
45.	David Lean	Director, Lawrence of Arabia	25 March 1908	20 Sep 2013
46.	Danny Boyle	Director, Slumdog Millionaire	20 October 1956	20 Sep 2013
47.	Rob Reiner	Actor, The Wolf of Wall Street	6 March 1947	20 Sep 2013
48.	Buster Keaton	Actor, The General	4 October 1895	04 Nov 2014
49.	Michael Curtiz	Director, Casablanca	24 December 1886	20 Sep 2013
50.	Sam Raimi	Writer, Spider-Man 3	23 October 1959	20 Sep 2013
51.	Michael Mann	Producer, Heat	5 February 1943	20 Sep 2013
52.	Robert Altman	Director, Gosford Park	20 February 1925	20 Sep 2013
53.	Sam Peckinpah	Writer, The Wild Bunch	21 February 1925	20 Sep 2013

54.	Peter Weir	Director, The Truman Show	21 August 1944	20 Sep 2013
55.	Spike Lee	Director, Malcolm X	20 March 1957	20 Sep 2013
56.	Jean Renoir	Writer, La grande illusion	15 September 1894	04 Nov 2014
57.	Andrei Tarkovsky	Writer, Solyaris	4 April 1932	04 Nov 2014
58.	Elia Kazan	Director, On the Waterfront	7 September 1909	20 Sep 2013
59.	John Cassavetes	Actor, Rosemary's Baby	9 December 1929	04 Nov 2014
60.	Vincente Minnelli	Director, Gigi	28 February 1903	20 Sep 2013
61.	Hayao Miyazaki	Director, Sen to Chihiro no kamikakushi	5 January 1941	04 Nov 2014
62.	Frank Darabont	Writer, The Shawshank Redemption	28 January 1959	20 Sep 2013
63.	Kathryn Bigelow	Director, The Hurt Locker	27 November 1951	20 Sep 2013
64.	George Cukor	Director, My Fair Lady	7 July 1899	20 Sep 2013
65.	Ron Howard	Actor, American Graffiti	1 March 1954	20 Sep 2013
66.	John Carpenter	Soundtrack, Halloween	16 January 1948	20 Sep 2013
67.	Guy Ritchie	Director, Snatch.	10 September 1968	20 Sep 2013
68.	Tony Scott	Producer, Man on Fire	21 June 1944	20 Sep 2013
69.	Gus Van Sant	Director, Good Will Hunting	24 July 1952	04 Nov 2014
70.	Preston Sturges	Writer, Sullivan's Travels	29 August 1898	20 Sep 2013
71.	Sergei M. Eisenstein	Director, Bronenosets Potemkin	22 January 1898	06 Nov 2014
72.	David O. Russell	Director, Silver Linings Playbook	20 August 1958	04 Nov 2014
73.	John Frankenheimer	Director, Ronin	19 February 1930	04 Nov 2014
74.	Blake Edwards	Writer, The Party	26 July 1922	04 Nov 2014
75.	Ernst Lubitsch	Director, To Be or Not to Be	29 January 1892	20 Sep 2013
76.	Jonathan Demme	Director, The Silence of the Lambs	22 February 1944	20 Sep 2013
77.	Sam Mendes	Producer, Road to Perdition	1 August 1965	20 Sep 2013
78.	Guillermo del Toro	Writer, El laberinto del fauno	9 October 1964	06 Nov 2014
79.	Joseph L. Mankiewicz	Writer, All About Eve	11 February 1909	20 Sep 2013
80.	Satyajit Ray	Writer, Agantuk	2 May 1921	1 day ago
81.	Paul Thomas Anderson	Director, There Will Be Blood	26 June 1970	20 Sep 2013
82.	Wes Anderson	Director, The Grand Budapest Hotel	1 May 1969	20 Sep 2013
83.	Alfonso Cuarón	Writer, Gravity	28 November 1961	06 Nov 2014
84.	Paul Verhoeven	Director, Total Recall	18 July 1938	06 Nov 2014
85.	Alejandro González Iñárritu	Producer, Birdman or (The Unexpected Virtue of Ignorance)	15 August 1963	4 months ago
86.	F.W. Murnau	Director, Nosferatu, eine Symphonie des Grauens	28 December 1888	04 Nov 2014

87.	Robert Wise	Director, The Sound of Music	10 September 1914	04 Nov 2014
88.	Franco Zeffirelli	Director, Romeo and Juliet	12 February 1923	04 Nov 2014
89.	Paul Greengrass	Director, The Bourne Ultimatum	13 August 1955	20 Sep 2013
90.	F.W. Murnau	Director, Nosferatu, eine Symphonie des Grauens	28 December 1888	06 Nov 2014
91.	Don Siegel	Director, Dirty Harry	26 October 1912	06 Nov 2014
92.	Vittorio De Sica	Director, Ladri di biciclette	7 July 1901	06 Nov 2014
93.	John Hughes	Writer, Home Alone 2: Lost in New York	18 February 1950	06 Nov 2014
94.	Robert Rodriguez	Producer, Grindhouse	20 June 1968	20 Sep 2013
95.	Mel Gibson	Actor, Braveheart	3 January 1956	20 Sep 2013
96.	Luis Buñuel	Writer, Le charme discret de la bourgeoisie	22 February 1900	04 Nov 2014
97.	Krzysztof Kieslowski	Writer, Trois couleurs: Rouge	27 June 1941	04 Nov 2014
98.	Jean-Luc Godard	Director, Vivre sa vie: Film en douze tableaux	3 December 1930	06 Nov 2014
99.	Tom Hooper	Director, The King's Speech	1 October 1972	20 Sep 2013
100.	William Friedkin	Director, The Exorcist	29 August 1935	20 Sep 2013
101.	Antoine Fuqua	Director, Training Day	19 January 1966	1 day ago
102.	Sydney Pollack	Director, Tootsie	1 July 1934	20 Sep 2013
103.	Bernardo Bertolucci	Writer, Ultimo tango a Parigi	16 March 1941	20 Sep 2013
104.	John Lasseter	Director, Toy Story	12 January 1957	20 Sep 2013
105.	David Ayer	Writer, Fury		4 months ago
106.	J.J. Abrams	Producer, Star Wars: The Force Awakens	27 June 1966	17 Nov 2014
107.	Mike Nichols	Director, Closer	6 November 1931	20 Sep 2013
108.	Lars von Trier	Writer, Melancholia	30 April 1956	20 Sep 2013
109.	John Milius	Writer, Apocalypse Now	11 April 1944	17 Nov 2014
110.	John McTiernan	Director, Die Hard	8 January 1951	20 Sep 2013
111.	Costa-Gavras	Director, Missing	12 February 1933	04 Nov 2014
112.	Cecil B. DeMille	Producer, The Ten Commandments	12 August 1881	04 Nov 2014
113.	Darren Aronofsky	Director, Requiem for a Dream	12 February 1969	20 Sep 2013
114.	Luc Besson	Writer, The Fifth Element	18 March 1959	20 Sep 2013
115.	Doug Liman	Producer, Edge of Tomorrow	24 July 1965	20 Sep 2013
116.	Bryan Singer	Producer, The Usual Suspects	17 September 1965	20 Sep 2013
117.	Richard Linklater	Director, Before Sunset	30 July 1960	20 Sep 2013
118.	Anthony Minghella	Writer, The English Patient	6 January 1954	20 Sep 2013
119.	Curtis Hanson	Director, L.A. Confidential	24 March 1945	20 Sep 2013

120.	Michael Haneke	Writer, Das weiße Band - Eine deutsche Kindergeschichte	23 March 1942	04 Nov 2014
121.	D.W. Griffith	Director, The Birth of a Nation	22 January 1875	04 Nov 2014
122.	Alan Parker	Director, Evita	14 February 1944	20 Sep 2013
123.	Edgar Wright	Director, Shaun of the Dead	18 April 1974	20 Sep 2013
124.	Pedro Almodóvar	Writer, Hable con ella	25 September 1949	04 Nov 2014
125.	Barry Levinson	Producer, Sleepers	6 April 1942	20 Sep 2013
126.	Michelangelo Antonioni	Writer, Blowup	29 September 1912	04 Nov 2014
127.	Cameron Crowe	Writer, Almost Famous	13 July 1957	20 Sep 2013
128.	Jim Jarmusch	Director, Ghost Dog: The Way of the Samurai	22 January 1953	06 Nov 2014
129.	Vittorio De Sica	Director, Ladri di biciclette	7 July 1901	04 Nov 2014
130.	Spike Jonze	Director, Her	22 October 1969	20 Sep 2013
131.	Harold Ramis	Writer, Groundhog Day	21 November 1944	06 Nov 2014
132.	Michael Moore	Self, Bowling for Columbine	23 April 1954	20 Sep 2013
133.	Shane Meadows	Director, This Is England	26 December 1972	20 Sep 2013
134.	Ken Loach	Director, The Wind That Shakes the Barley	17 June 1936	20 Sep 2013
135.	Bobby Farrelly	Producer, There's Something About Mary	17 June 1958	20 Sep 2013
136.	Jacques Audiard	Writer, Un prophète	30 April 1952	20 Sep 2013
137.	Gore Verbinski	Director, Pirates of the Caribbean: The Curse of the Black Pearl	16 March 1964	20 Sep 2013
138.	Jay Roach	Producer, Meet the Parents	14 June 1957	20 Sep 2013
139.	Jim Sheridan	Director, In the Name of the Father	6 February 1949	20 Sep 2013
140.	John Landis	Director, The Blues Brothers	3 August 1950	20 Sep 2013
141.	Richard Donner	Director, Lethal Weapon	24 April 1930	20 Sep 2013
142.	Jason Reitman	Director, Up in the Air	19 October 1977	20 Sep 2013
143.	Robert Redford	Actor, Butch Cassidy and the Sundance Kid	18 August 1936	06 Nov 2014
144.	Andrew Dominik	Director, The Assassination of Jesse James by the Coward Robert Ford		20 Sep 2013
145.	Joss Whedon	Writer, The Avengers	23 June 1964	1 day ago
146.	George Miller	Producer, Mad Max: Fury Road	3 March 1945	1 day ago
147.	David Zucker	Writer, The Naked Gun: From the Files of Police Squad!	16 October 1947	20 Sep 2013
148.	George A. Romero	Writer, Night of the Living Dead	4 February 1940	20 Sep 2013
149.	Mike Leigh	Director, Secrets & Lies	20 February 1943	20 Sep 2013
150.	David O. Russell	Director, Silver Linings Playbook	20 August 1958	20 Sep 2013
151.	Neil Jordan	Writer, The Crying Game	25 February 1950	20 Sep 2013
152.	Wilfred Jackson	Director, Snow White and the Seven Dwarfs	24 January 1906	20 Sep 2013

153.	Alan J. Pakula	Producer, The Pelican Brief	7 April 1928	06 Nov 2014
154.	George Roy Hill	Director, Butch Cassidy and the Sundance Kid	20 December 1921	20 Sep 2013
155.	Michael Powell	Director, The Red Shoes	30 September 1905	20 Sep 2013
156.	Richard Donner	Director, Lethal Weapon	24 April 1930	20 Sep 2013
157.	John Woo	Director, Face/Off	23 September 1946	20 Sep 2013
158.	Sofia Coppola	Writer, Somewhere	14 May 1971	17 Nov 2014
159.	Takashi Miike	Director, Jûsan-nin no shikaku	24 August 1960	20 Sep 2013
160.	Brad Bird	Writer, Ratatouille	24 September 1957	20 Sep 2013
161.	Alex Gibney	Producer, Going Clear: Scientology and the Prison of Belief	23 October 1953	20 Sep 2013
162.	Bob Foss	Writer, Haakon Haakonsen		20 Sep 2013
163.	Carol Reed	Director, The Third Man	30 December 1906	20 Sep 2013
164.	Christopher Guest	Actor, This Is Spinal Tap	5 February 1948	06 Nov 2014
165.	Otto Preminger	Director, Anatomy of a Murder	5 December 1905	04 Nov 2014
166.	Peter Bogdanovich	Actor, The Last Picture Show	30 July 1939	17 Nov 2014
167.	David Yates	Director, Harry Potter and the Deathly Hallows: Part 2	30 November 1963	1 day ago
168.	Wes Craven	Director, Scream	2 August 1939	20 Sep 2013
169.	Kevin Smith	Writer, Jay and Silent Bob Strike Back	2 August 1970	20 Sep 2013
170.	Fred Zinnemann	Director, High Noon	29 April 1907	20 Sep 2013
171.	Ava DuVernay	Miscellaneous Crew, Spider-Man 2	24 August 1972	1 day ago
172.	Jean-Pierre Jeunet	Director, Le fabuleux destin d'Amélie Poulain	3 September 1953	17 Nov 2014
173.	George Stevens	Director, Giant	18 December 1904	20 Sep 2013
174.	Frank Lloyd	Director, Mutiny on the Bounty	2 February 1886	20 Sep 2013
175.	Wim Wenders	Director, Der Himmel über Berlin	14 August 1945	17 Nov 2014
176.	Georges Méliès	Director, Le voyage à travers l'impossible	8 December 1861	06 Nov 2014
177.	Wolfgang Petersen	Director, Troy	14 March 1941	17 Nov 2014
178.	Leo McCarey	Director, An Affair to Remember	3 October 1896	20 Sep 2013
179.	Lewis Milestone	Director, All Quiet on the Western Front	30 September 1895	20 Sep 2013
180.	Eric Rohmer	Director, Ma nuit chez Maud	4 April 1920	17 Nov 2014
181.	Andy Wachowski	Writer, The Matrix	29 December 1967	17 Nov 2014
182.	Neill Blomkamp	Director, District 9	17 September 1979	1 day ago
183.	Warren Beatty	Actor, Bonnie and Clyde	30 March 1937	20 Sep 2013
184.	Pier Paolo Pasolini	Writer, Accattone	5 March 1922	17 Nov 2014
185.	Kar-wai Wong	Writer, Fa yeung nin wa	17 July 1956	17 Nov 2014

186.	Robert Bresson	Writer, Un condamné à mort s'est échappé ou Le vent souffle où il veut	25 September 1901	06 Nov 2014
187.	Emir Kusturica	Director, Underground	24 November 1954	06 Nov 2014
188.	Yasujirô Ozu	Director, Tôkyô monogatari	12 December 1903	17 Nov 2014
189.	John Lasseter	Director, Toy Story	12 January 1957	17 Nov 2014
190.	Michael Haneke	Writer, Das weiße Band - Eine deutsche Kindergeschichte	23 March 1942	5 months ago
191.	Takeshi Kitano	Actor, Zatôichi	18 January 1947	17 Nov 2014
192.	Theodoros Angelopoulos	Director, Topio stin omichli	27 April 1935	17 Nov 2014
193.	James Whale	Director, Frankenstein	22 July 1889	17 Nov 2014
194.	Terence Fisher	Director, Dracula	23 February 1904	17 Nov 2014
195.	Chuck Jones	Director, How the Grinch Stole Christmas!	21 September 1912	17 Nov 2014
196.	Luchino Visconti	Director, Rocco e i suoi fratelli	2 November 1906	17 Nov 2014
197.	Alexander Payne	Producer, The Descendants	10 February 1961	17 Nov 2014
198.	Carl Theodor Dreyer	Writer, La passion de Jeanne d'Arc	3 February 1889	17 Nov 2014
199.	Robert Schwentke	Director, RED		1 day ago
200.	Michael Cimino	Writer, The Deer Hunter	3 February 1939	17 Nov 2014
201.	Chan-wook Park	Director, Oldeuboi	23 August 1963	17 Nov 2014
202.	Stephen Frears	Director, High Fidelity	20 June 1941	17 Nov 2014
203.	Hal Ashby	Director, Being There	2 September 1929	17 Nov 2014
204.	Kevin Costner	Actor, Dances with Wolves	18 January 1955	20 Sep 2013
205.	John Boorman	Producer, Excalibur	18 January 1933	17 Nov 2014

IMDb – 100 Greatest Male Movie Actors of All Time:

#	Name	Known For	Birth Date	Date
1.	Spencer Tracy	Actor, Judgment at Nuremberg	5 April 1900	01 Feb 2013
2.	Daniel Day-Lewis	Actor, There Will Be Blood	29 April 1957	01 Feb 2013
3.	Marlon Brando	Actor, The Godfather	3 April 1924	01 Feb 2013
4.	Robert De Niro	Actor, Goodfellas	17 August 1943	01 Feb 2013
5.	Jack Nicholson	Actor, The Shining	22 April 1937	01 Feb 2013
6.	Laurence Olivier	Actor, Rebecca	22 May 1907	01 Feb 2013
7.	Richard Burton	Actor, Who's Afraid of Virginia Woolf?	10 November 1925	01 Feb 2013
8.	Al Pacino	Actor, The Godfather	25 April 1940	01 Feb 2013
9.	Fredric March	Actor, The Best Years of Our Lives	31 August 1897	01 Feb 2013

10.	Paul Muni	Actor, Scarface	22 September 1895	01 Feb 2013
11.	Clark Gable	Actor, It Happened One Night	1 February 1901	01 Feb 2013
12.	James Stewart	Actor, Rear Window	20 May 1908	01 Feb 2013
13.	Gary Oldman	Actor, The Dark Knight Rises	21 March 1958	01 Feb 2013
14.	Alec Guinness	Actor, Star Wars	2 April 1914	01 Feb 2013
15.	Robert Duvall	Actor, The Godfather: Part II	5 January 1931	01 Feb 2013
16.	Paul Newman	Actor, Butch Cassidy and the Sundance Kid	26 January 1925	01 Feb 2013
17.	Sidney Poitier	Actor, In the Heat of the Night	20 February 1927	01 Feb 2013
18.	Clint Eastwood	Actor, Million Dollar Baby	31 May 1930	01 Feb 2013
19.	Charlton Heston	Actor, Ben-Hur	4 October 1923	01 Feb 2013
20.	Morgan Freeman	Actor, The Shawshank Redemption	1 June 1937	01 Feb 2013
21.	James Mason	Actor, North by Northwest	15 May 1909	01 Feb 2013
22.	Cary Grant	Actor, North by Northwest	18 January 1904	01 Feb 2013
23.	Anthony Hopkins	Actor, Hannibal	31 December 1937	01 Feb 2013
24.	Peter O'Toole	Actor, Lawrence of Arabia	2 August 1932	01 Feb 2013
25.	Errol Flynn	Actor, The Adventures of Robin Hood	20 June 1909	01 Feb 2013
26.	Jack Lemmon	Actor, The Apartment	8 February 1925	01 Feb 2013
27.	Kirk Douglas	Actor, Spartacus	9 December 1916	01 Feb 2013
28.	Tom Hanks	Actor, The Da Vinci Code	9 July 1956	01 Feb 2013
29.	Dustin Hoffman	Actor, Kramer vs. Kramer	8 August 1937	01 Feb 2013
30.	Rod Steiger	Actor, On the Waterfront	14 April 1925	01 Feb 2013
31.	John Wayne	Actor, The Searchers	26 May 1907	01 Feb 2013
32.	Gene Hackman	Actor, Unforgiven	30 January 1930	01 Feb 2013
33.	Henry Fonda	Actor, C'era una volta il West	16 May 1905	01 Feb 2013
34.	Michael Caine	Actor, The Dark Knight	14 March 1933	01 Feb 2013
35.	Denzel Washington	Actor, Training Day	28 December 1954	01 Feb 2013
36.	Charles Chaplin	Writer, Modern Times	16 April 1889	01 Feb 2013
37.	Steve McQueen	Actor, The Great Escape	24 March 1930	01 Feb 2013
38.	William Holden	Actor, The Bridge on the River Kwai	17 April 1918	01 Feb 2013
39.	James Cagney	Actor, White Heat	17 July 1899	01 Feb 2013
40.	Jason Robards	Actor, C'era una volta il West	26 July 1922	01 Feb 2013
41.	Charles Laughton	Actor, Spartacus	1 July 1899	01 Feb 2013
42.	Humphrey Bogart	Actor, Casablanca	25 December 1899	01 Feb 2013

43.	Cedric Hardwicke	Actor, Rope	19 February 1893	01 Feb 2013
44.	Jon Voight	Actor, Mission: Impossible	29 December 1938	01 Feb 2013
45.	Claude Rains	Actor, Casablanca	10 November 1889	01 Feb 2013
46.	Ben Kingsley	Actor, Schindler's List	31 December 1943	01 Feb 2013
47.	Peter Ustinov	Actor, Robin Hood	16 April 1921	01 Feb 2013
48.	John Gielgud	Actor, Gandhi	14 April 1904	01 Feb 2013
49.	Gregory Peck	Actor, To Kill a Mockingbird	5 April 1916	01 Feb 2013
50.	Richard Harris	Actor, Harry Potter and the Sorcerer's Stone	1 October 1930	01 Feb 2013
51.	Albert Finney	Actor, Big Fish	9 May 1936	01 Feb 2013
52.	Liam Neeson	Actor, Schindler's List	7 June 1952	01 Feb 2013
53.	Lionel Barrymore	Actor, It's a Wonderful Life	28 April 1878	01 Feb 2013
54.	Rex Harrison	Actor, My Fair Lady	5 March 1908	01 Feb 2013
55.	Walter Huston	Actor, The Treasure of the Sierra Madre	5 April 1883	01 Feb 2013
56.	Gary Cooper	Actor, High Noon	7 May 1901	01 Feb 2013
57.	Anthony Quinn	Actor, Lawrence of Arabia	21 April 1915	01 Feb 2013
58.	Edward G. Robinson	Actor, Double Indemnity	12 December 1893	01 Feb 2013
59.	Burt Lancaster	Actor, From Here to Eternity	2 November 1913	01 Feb 2013
60.	John Garfield	Actor, Gentleman's Agreement	4 March 1913	01 Feb 2013
61.	Orson Welles	Actor, Citizen Kane	6 May 1915	01 Feb 2013
62.	Karl Malden	Actor, Patton	22 March 1912	01 Feb 2013
63.	Glenn Ford	Actor, Superman	1 May 1916	01 Feb 2013
64.	George C. Scott	Actor, Dr. Strangelove or: How I Learned to Stop Worrying and Love the Bomb	18 October 1927	01 Feb 2013
65.	Peter Sellers	Actor, Dr. Strangelove or: How I Learned to Stop Worrying and Love the Bomb	8 September 1925	01 Feb 2013
66.	Montgomery Clift	Actor, From Here to Eternity	17 October 1920	01 Feb 2013
67.	Burgess Meredith	Actor, Rocky	16 November 1907	01 Feb 2013
68.	George Sanders	Actor, All About Eve	3 July 1906	01 Feb 2013
69.	Lee J. Cobb	Actor, 12 Angry Men	8 December 1911	01 Feb 2013
70.	Omar Sharif	Actor, Doctor Zhivago	10 April 1932	01 Feb 2013
71.	Dana Andrews	Actor, The Best Years of Our Lives	1 January 1909	01 Feb 2013
72.	James Garner	Actor, The Notebook	7 April 1928	01 Feb 2013
73.	Harvey Keitel	Actor, Reservoir Dogs	13 May 1939	01 Feb 2013
74.	Roy Scheider	Actor, Jaws	10 November 1932	01 Feb 2013
75.	Ed Begley	Actor, 12 Angry Men	25 March 1901	01 Feb 2013

76.	Leonardo DiCaprio	Actor, Inception	11 November 1974	01 Feb 2013
77.	Tommy Lee Jones	Actor, No Country for Old Men	15 September 1946	01 Feb 2013
78.	James Earl Jones	Actor, The Lion King	17 January 1931	01 Feb 2013
79.	Jack Palance	Actor, Batman	18 February 1919	01 Feb 2013
80.	Russell Crowe	Actor, Gladiator	7 April 1964	01 Feb 2013
81.	Robert Mitchum	Actor, The Night of the Hunter	6 August 1917	01 Feb 2013
82.	Alan Ladd	Actor, Shane	3 September 1913	01 Feb 2013
83.	Mel Gibson	Actor, Braveheart	3 January 1956	01 Feb 2013
84.	Mickey Rooney	Actor, The Fox and the Hound	23 September 1920	01 Feb 2013
85.	Raymond Massey	Actor, Arsenic and Old Lace	30 August 1896	01 Feb 2013
86.	Rod Taylor	Actor, One Hundred and One Dalmatians	11 January 1930	01 Feb 2013
87.	Willem Dafoe	Actor, Spider-Man	22 July 1955	01 Feb 2013
88.	Tom Cruise	Actor, Top Gun	3 July 1962	01 Feb 2013
89.	Dennis Hopper	Actor, Speed	17 May 1936	01 Feb 2013
90.	Johnny Depp	Actor, Edward Scissorhands	9 June 1963	01 Feb 2013
91.	Christian Bale	Actor, The Dark Knight	30 January 1974	01 Feb 2013
92.	Robert Redford	Actor, Butch Cassidy and the Sundance Kid	18 August 1936	01 Feb 2013
93.	Joaquin Phoenix	Actor, Gladiator	28 October 1974	01 Feb 2013
94.	Jeff Bridges	Actor, The Big Lebowski	4 December 1949	01 Feb 2013
95.	James Dean	Actor, Rebel Without a Cause	8 February 1931	01 Feb 2013
96.	Nick Nolte	Actor, The Thin Red Line	8 February 1941	01 Feb 2013
97.	Harrison Ford	Actor, Star Wars	13 July 1942	01 Feb 2013
98.	Sean Connery	Actor, Dr. No	25 August 1930	01 Feb 2013
99.	Michael Douglas	Actor, The Game	25 September 1944	01 Feb 2013
100.	Don Cheadle	Actor, Crash	29 November 1964	01 Feb 2013

IMDb – 100 Greatest Female Actresses of All Time:

#	Name	Known For	Birth Date	Date
1.	Katharine Hepburn	Actress, Bringing Up Baby	12 May 1907	12 Feb 2013
2.	Meryl Streep	Actress, The Devil Wears Prada	22 June 1949	12 Feb 2013
3.	Bette Davis	Actress, All About Eve	5 April 1908	12 Feb 2013
4.	Ingrid Bergman	Actress, Casablanca	29 August 1915	12 Feb 2013

5.	Vivien Leigh	Actress, Gone with the Wind	5 November 1913	12 Feb 2013
6.	Elizabeth Taylor	Actress, Giant	27 February 1932	12 Feb 2013
7.	Audrey Hepburn	Actress, Breakfast at Tiffany's	4 May 1929	12 Feb 2013
8.	Barbara Stanwyck	Actress, Double Indemnity	16 July 1907	12 Feb 2013
9.	Joan Crawford	Actress, Mildred Pierce	23 March 1905	12 Feb 2013
10.	Lauren Bacall	Actress, The Big Sleep	16 September 1924	12 Feb 2013
11.	Shirley MacLaine	Actress, The Apartment	24 April 1934	12 Feb 2013
12.	Jane Fonda	Actress, Nine to Five	21 December 1937	12 Feb 2013
13.	Sissy Spacek	Actress, Carrie	25 December 1949	12 Feb 2013
14.	Marlene Dietrich	Soundtrack, Witness for the Prosecution	27 December 1901	12 Feb 2013
15.	Greta Garbo	Actress, Ninotchka	18 September 1905	12 Feb 2013
16.	Sally Field	Actress, Forrest Gump	6 November 1946	12 Feb 2013
17.	Michelle Pfeiffer	Actress, Scarface	29 April 1958	12 Feb 2013
18.	Olivia de Havilland	Actress, The Adventures of Robin Hood	1 July 1916	12 Feb 2013
19.	Vanessa Redgrave	Actress, Mission: Impossible	30 January 1937	12 Feb 2013
20.	Ginger Rogers	Actress, Top Hat	16 July 1911	12 Feb 2013
21.	Julianne Moore	Actress, The Big Lebowski	3 December 1960	12 Feb 2013
22.	Maggie Smith	Actress, The Prime of Miss Jean Brodie	28 December 1934	12 Feb 2013
23.	Sophia Loren	Actress, El Cid	20 September 1934	12 Feb 2013
24.	Deborah Kerr	Actress, The King and I	30 September 1921	12 Feb 2013
25.	Judi Dench	Actress, Skyfall	9 December 1934	12 Feb 2013
26.	Helen Mirren	Actress, The Queen	26 July 1945	12 Feb 2013
27.	Hilary Swank	Actress, Million Dollar Baby	30 July 1974	12 Feb 2013
28.	Cate Blanchett	Actress, The Curious Case of Benjamin Button	14 May 1969	12 Feb 2013
29.	Kate Winslet	Actress, Titanic	5 October 1975	12 Feb 2013
30.	Jodie Foster	Actress, The Silence of the Lambs	19 November 1962	12 Feb 2013
31.	Diane Lane	Actress, Man of Steel	22 January 1965	12 Feb 2013
32.	Charlize Theron	Actress, Mad Max: Fury Road	7 August 1975	12 Feb 2013
33.	Claudette Colbert	Actress, It Happened One Night	13 September 1903	12 Feb 2013
34.	Lillian Gish	Actress, The Night of the Hunter	14 October 1893	12 Feb 2013
35.	Maureen O'Hara	Actress, Miracle on 34th Street	17 August 1920	12 Feb 2013
36.	Carole Lombard	Actress, To Be or Not to Be	6 October 1908	12 Feb 2013
37.	Judy Garland	Soundtrack, The Wizard of Oz	10 June 1922	12 Feb 2013

38.	Marilyn Monroe	Soundtrack, Some Like It Hot	1 June 1926	12 Feb 2013
39.	Grace Kelly	Actress, Rear Window	12 November 1929	12 Feb 2013
40.	Shirley Temple	Actress, The Little Princess	23 April 1928	12 Feb 2013
41.	Marie Dressler	Actress, Dinner at Eight	9 November 1868	12 Feb 2013
42.	Loretta Young	Actress, The Stranger	6 January 1913	12 Feb 2013
43.	Susan Hayward	Actress, I Want to Live!	30 June 1917	12 Feb 2013
44.	Jeanne Crain	Actress, State Fair	25 May 1925	12 Feb 2013
45.	Judy Holliday	Actress, Born Yesterday	21 June 1921	12 Feb 2013
46.	Joanne Woodward	Actress, Philadelphia	27 February 1930	12 Feb 2013
47.	Natalie Wood	Actress, West Side Story	20 July 1938	12 Feb 2013
48.	Patricia Neal	Actress, Breakfast at Tiffany's	20 January 1926	12 Feb 2013
49.	Julie Andrews	Actress, The Sound of Music	1 October 1935	12 Feb 2013
50.	Julie Christie	Actress, Doctor Zhivago	14 April 1941	12 Feb 2013
51.	Anne Bancroft	Actress, The Graduate	17 September 1931	12 Feb 2013
52.	Faye Dunaway	Actress, Chinatown	14 January 1941	12 Feb 2013
53.	Geneviève Bujold	Actress, Dead Ringers	1 July 1942	12 Feb 2013
54.	Ellen Burstyn	Actress, Interstellar	7 December 1932	12 Feb 2013
55.	Lynn Redgrave	Actress, Gods and Monsters	8 March 1943	12 Feb 2013
56.	Cicely Tyson	Actress, The Help	18 December 1924	12 Feb 2013
57.	Glenda Jackson	Actress, Sunday Bloody Sunday	9 May 1936	12 Feb 2013
58.	Sigourney Weaver	Actress, Aliens	8 October 1949	12 Feb 2013
59.	Debra Winger	Actress, Terms of Endearment	16 May 1955	12 Feb 2013
60.	Glenn Close	Actress, Guardians of the Galaxy	19 March 1947	12 Feb 2013
61.	Jessica Lange	Actress, Big Fish	20 April 1949	12 Feb 2013
62.	Helen Hunt	Actress, As Good as It Gets	15 June 1963	12 Feb 2013
63.	Joan Allen	Actress, Face/Off	20 August 1956	12 Feb 2013
64.	Annette Bening	Actress, American Beauty	29 May 1958	12 Feb 2013
65.	Natalie Portman	Actress, V for Vendetta	9 June 1981	12 Feb 2013
66.	Anne Hathaway	Actress, Les Misérables	12 November 1982	12 Feb 2013
67.	Helena Bonham Carter	Actress, Fight Club	26 May 1966	12 Feb 2013
68.	Sandra Bullock	Actress, Gravity	26 July 1964	12 Feb 2013
69.	Juliette Binoche	Actress, The English Patient	9 March 1964	12 Feb 2013
70.	Renée Zellweger	Actress, Bridget Jones's Diary	25 April 1969	12 Feb 2013

71.	Emma Thompson	Actress, Sense and Sensibility	15 April 1959	12 Feb 2013
72.	Kathy Bates	Actress, Titanic	28 June 1948	12 Feb 2013
73.	Ruby Dee	Actress, American Gangster	27 October 1922	12 Feb 2013
74.	Julia Roberts	Actress, Notting Hill	28 October 1967	12 Feb 2013
75.	Kathleen Turner	Actress, The Virgin Suicides	19 June 1954	12 Feb 2013
76.	Gena Rowlands	Actress, The Notebook	19 June 1930	12 Feb 2013
77.	Hattie McDaniel	Actress, Gone with the Wind	10 June 1895	12 Feb 2013
78.	Franka Potente	Actress, The Bourne Identity	22 July 1974	12 Feb 2013
79.	Jennifer Jason Leigh	Actress, The Machinist	5 February 1962	12 Feb 2013
80.	Irene Dunne	Actress, Penny Serenade	20 December 1898	12 Feb 2013
81.	Lee Remick	Actress, The Omen	14 December 1935	12 Feb 2013
82.	Angela Lansbury	Actress, Beauty and the Beast	16 October 1925	12 Feb 2013
83.	Debbie Reynolds	Actress, Singin' in the Rain	1 April 1932	12 Feb 2013
84.	Janet Leigh	Actress, Psycho	6 July 1927	12 Feb 2013
85.	Kristin Scott Thomas	Actress, The English Patient	24 May 1960	12 Feb 2013
86.	Diane Keaton	Actress, The Godfather: Part II	5 January 1946	12 Feb 2013
87.	Winona Ryder	Actress, Edward Scissorhands	29 October 1971	12 Feb 2013
88.	Donna Reed	Actress, It's a Wonderful Life	27 January 1921	12 Feb 2013
89.	Reese Witherspoon	Actress, Walk the Line	22 March 1976	12 Feb 2013
90.	Dorothy McGuire	Actress, Gentleman's Agreement	14 June 1916	12 Feb 2013
91.	Vera Farmiga	Actress, The Conjuring	6 August 1973	12 Feb 2013
92.	Nicole Kidman	Actress, Moulin Rouge!	20 June 1967	12 Feb 2013
93.	Angelina Jolie	Actress, Maleficent	4 June 1975	12 Feb 2013
94.	Viola Davis	Actress, The Help	11 August 1965	12 Feb 2013
95.	Emma Stone	Actress, The Help	6 November 1988	12 Feb 2013
96.	Keira Knightley	Actress, Pirates of the Caribbean: The Curse of the Black Pearl	26 March 1985	12 Feb 2013
97.	Laura Dern	Actress, Jurassic Park	10 February 1967	12 Feb 2013
98.	Jane Darwell	Actress, The Grapes of Wrath	15 October 1879	12 Feb 2013
99.	Christina Ricci	Actress, Sleepy Hollow	12 February 1980	12 Feb 2013
100.	Simone Signoret	Actress, Les diaboliques	25 March 1921	12 Feb 2013

IMDb – 100 Greatest Screenwriters:

#	Name	Known For	Birth Date	Date
1.	Preston Sturges	Writer, Sullivan's Travels	29 August 1898	06 Oct 2010
2.	Woody Allen	Writer, Midnight in Paris	1 December 1935	07 Oct 2010
3.	Akira Kurosawa	Writer, Yôjinbô	23 March 1910	06 Oct 2010
4.	Charles Chaplin	Writer, Modern Times	16 April 1889	30 Jan 2011
5.	Billy Wilder	Writer, Some Like It Hot	22 June 1906	07 Oct 2010
6.	Paul Schrader	Writer, Taxi Driver	22 July 1946	06 Oct 2010
7.	Neil Simon	Writer, The Odd Couple	4 July 1927	13 Aug 2011
8.	Francis Ford Coppola	Producer, The Godfather: Part II	7 April 1939	07 Oct 2010
9.	Federico Fellini	Writer, 8½	20 January 1920	02 Feb 2011
10.	Ingmar Bergman	Writer, Det sjunde inseglet	14 July 1918	02 Feb 2011
11.	Mel Brooks	Actor, The Producers	28 June 1926	07 Oct 2010
12.	Stanley Kubrick	Director, The Shining	26 July 1928	07 Oct 2010
13.	John Huston	Director, The Maltese Falcon	5 August 1906	30 Jan 2011
14.	William Goldman	Writer, The Princess Bride	12 August 1931	19 Dec 2010
15.	Joel Coen	Producer, No Country for Old Men	29 November 1954	26 Jan 2011
16.	Paul Thomas Anderson	Director, There Will Be Blood	26 June 1970	26 Jan 2011
17.	Quentin Tarantino	Writer, Pulp Fiction	27 March 1963	07 Oct 2010
18.	Mike Leigh	Director, Secrets & Lies	20 February 1943	26 Jan 2011
19.	Eric Roth	Writer, The Curious Case of Benjamin Button	22 March 1945	26 Jan 2011
20.	Orson Welles	Actor, Citizen Kane	6 May 1915	30 Jan 2011
21.	Christopher Nolan	Writer, The Dark Knight	30 July 1970	26 Jan 2011
22.	Michael Powell	Director, The Red Shoes	30 September 1905	30 Jan 2011
23.	Dudley Nichols	Writer, Stagecoach	6 April 1895	30 Jan 2011
24.	Ruth Gordon	Actress, Rosemary's Baby	30 October 1896	30 Jan 2011
25.	Pedro Almodóvar	Writer, Hable con ella	25 September 1949	30 Jan 2011
26.	Joseph L. Mankiewicz	Writer, All About Eve	11 February 1909	30 Jan 2011
27.	Dalton Trumbo	Writer, Spartacus	9 December 1905	02 Feb 2011
28.	Herman J. Mankiewicz	Writer, Citizen Kane	7 November 1897	30 Jan 2011
29.	Leo McCarey	Director, An Affair to Remember	3 October 1896	02 Feb 2011
30.	Michael Wilson	Writer, Planet of the Apes	1 July 1914	02 Feb 2011
31.	Ruth Prawer Jhabvala	Writer, The Remains of the Day	7 May 1927	02 Feb 2011
32.	Robert Bolt	Writer, Lawrence of Arabia	15 August 1924	02 Feb 2011

33.	Paddy Chayefsky	Writer, Network	29 January 1923	02 Feb 2011
34.	François Truffaut	Writer, Les quatre cents coups	6 February 1932	02 Feb 2011
35.	Robert Towne	Writer, Mission: Impossible	23 November 1934	02 Feb 2011
36.	Luis Buñuel	Writer, Le charme discret de la bourgeoisie	22 February 1900	02 Feb 2011
37.	Ben Hecht	Writer, His Girl Friday	28 February 1894	30 Jan 2011
38.	Mario Puzo	Writer, The Godfather	15 October 1920	02 Feb 2011
39.	Paul Haggis	Writer, Crash	10 March 1953	26 Jan 2011
40.	George Seaton	Writer, Miracle on 34th Street	17 April 1911	02 Feb 2011
41.	Alvin Sargent	Writer, Spider-Man 2	12 April 1927	02 Feb 2011
42.	Charlie Kaufman	Writer, Eternal Sunshine of the Spotless Mind	19 November 1958	02 Feb 2011
43.	Cameron Crowe	Writer, Almost Famous	13 July 1957	02 Feb 2011
44.	Warren Beatty	Actor, Bonnie and Clyde	30 March 1937	02 Feb 2011
45.	Michelangelo Antonioni	Writer, Blowup	29 September 1912	02 Feb 2011
46.	Oliver Stone	Director, Platoon	15 September 1946	02 Feb 2011
47.	Barry Levinson	Producer, Sleepers	6 April 1942	02 Feb 2011
48.	Andrew Stanton	Writer, WALL·E	3 December 1965	02 Feb 2011
49.	Brad Bird	Writer, Ratatouille	24 September 1957	02 Feb 2011
50.	Simon Beaufoy	Writer, Slumdog Millionaire		02 Feb 2011
51.	Danny Boyle	Director, Slumdog Millionaire	20 October 1956	02 Feb 2011
52.	Peter Jackson	Producer, The Lord of the Rings: The Fellowship of the Ring	31 October 1961	02 Feb 2011
53.	George Lucas	Writer, Star Wars: Episode VI - Return of the Jedi	14 May 1944	02 Feb 2011
54.	William Rose	Writer, It's a Mad, Mad, Mad, Mad World	12 December 1914	02 Feb 2011
55.	Nora Ephron	Writer, You've Got Mail	19 May 1941	02 Feb 2011
56.	Robert Benton	Writer, Kramer vs. Kramer	29 September 1932	02 Feb 2011
57.	Frederic Raphael	Writer, Eyes Wide Shut	14 August 1931	02 Feb 2011
58.	I.A.L. Diamond	Writer, Some Like It Hot	27 June 1920	02 Feb 2011
59.	Ernest Lehman	Writer, North by Northwest	8 December 1915	02 Feb 2011
60.	John Steinbeck	Writer, The Grapes of Wrath	27 February 1902	02 Feb 2011
61.	Charles Brackett	Writer, Sunset Blvd.	26 November 1892	02 Feb 2011
62.	Anthony Minghella	Writer, The English Patient	6 January 1954	02 Feb 2011
63.	Frank Darabont	Writer, The Shawshank Redemption	28 January 1959	02 Feb 2011
64.	Bill Condon	Director, Dreamgirls	22 October 1955	02 Feb 2011
65.	Jim Sheridan	Director, In the Name of the Father	6 February 1949	02 Feb 2011

66.	Lawrence Kasdan	Writer, Star Wars: Episode V - The Empire Strikes Back	14 January 1949	02 Feb 2011
67.	James Goldman	Writer, The Lion in Winter	30 June 1927	02 Feb 2011
68.	Bernardo Bertolucci	Writer, Ultimo tango a Parigi	16 March 1941	02 Feb 2011
69.	David Lean	Director, Lawrence of Arabia	25 March 1908	02 Feb 2011
70.	John Hughes	Writer, Home Alone 2: Lost in New York	18 February 1950	29 Mar 2011
71.	Todd Field	Actor, Eyes Wide Shut	24 February 1964	02 Feb 2011
72.	Steven Zaillian	Writer, Schindler's List	30 January 1953	11 Apr 2011
73.	Peter Morgan	Writer, Frost/Nixon	10 April 1963	11 Apr 2011
74.	Ronald Harwood	Writer, The Pianist	9 November 1934	11 Apr 2011
75.	Roman Polanski	Director, The Pianist	18 August 1933	11 Apr 2011
76.	Sofia Coppola	Writer, Somewhere	14 May 1971	11 Apr 2011
77.	David Hare	Writer, The Reader	5 June 1947	11 Apr 2011
78.	Christopher Hampton	Writer, Dangerous Liaisons	26 January 1946	11 Apr 2011
79.	William Monahan	Writer, The Departed	3 November 1960	11 Apr 2011
80.	Darren Aronofsky	Director, Requiem for a Dream	12 February 1969	11 Apr 2011
81.	Jay Cocks	Writer, Gangs of New York	12 January 1944	11 Apr 2011
82.	Stephen Gaghan	Writer, Syriana	6 May 1965	11 Apr 2011
83.	John Logan	Writer, The Last Samurai	24 September 1961	11 Apr 2011
84.	Aaron Sorkin	Writer, A Few Good Men	9 June 1961	28 Apr 2012
85.	Andrew Kevin Walker	Writer, Se7en	14 August 1964	11 Apr 2011
86.	Phil Alden Robinson	Writer, Field of Dreams	1 March 1950	11 Apr 2011
87.	Wes Anderson	Director, The Grand Budapest Hotel	1 May 1969	16 Jul 2012
88.	Frank Pierson	Writer, Dog Day Afternoon	12 May 1925	23 Jul 2012
89.	James Cameron	Writer, Aliens	16 August 1954	11 Apr 2011
90.	Michael Mann	Producer, Heat	5 February 1943	11 Apr 2011
91.	Martin Scorsese	Producer, The Wolf of Wall Street	17 November 1942	11 Apr 2011
92.	Michael Arndt	Writer, Toy Story 3		11 Apr 2011
93.	Mardik Martin	Writer, Raging Bull	16 September 1936	11 Apr 2011
94.	Dustin Lance Black	Writer, Milk	10 June 1974	11 Apr 2011
95.	Ben Affleck	Actor, Argo	15 August 1972	11 Apr 2011
96.	Matt Damon	Actor, The Bourne Identity	8 October 1970	11 Apr 2011
97.	Diablo Cody	Writer, Juno	14 June 1978	11 Apr 2011
98.	Shane Black	Writer, Kiss Kiss Bang Bang	16 December 1961	28 Apr 2012

99.	David S. Goyer	Writer, Batman Begins	22 December 1965	28 Apr 2012
100.	Nick Cave	Soundtrack, Lawless	22 September 1957	15 Jul 2012

Cahiers du Cinema – 100 films pour une cinematheque ideale (100 Most Important World Films)

This list includes 27 French films (see list after the main list that includes also the French films), 8 Italian films, 4 Japanese films, 3 German films, 3 Russian/USSR films, 1 Danish film, 1 Indian film, 1 Swedish film 1 Spanish film, 1 Mexican film. All the other films, 50, are US films, but some of them are co-productions with the UK. Half of the films are American, 27% are French, 8% are Italian, 4% are Japanese, 3% are German, 3% are Russian, and 1% each are Danish, Swedish, Spanish, Mexican, and Indian. But we have to bear in mind that it is a French list.

- *Citizen Kane* d'Orson Welles (48 votes) - US
- *La Nuit du chasseur* - The Night of the Hunter - de Charles Laughton (47 votes) - US
- *La Règle du jeu* de Jean Renoir (47 votes) - French
- *L'Aurore* – Sunrise - de Friedrich Wilhelm Murnau (46 votes) - US
- *L'Atalante* de Jean Vigo (43 votes) - French
- *M le maudit* - M – Eine Stadt sucht einen Mörder - de Fritz Lang (40 votes) - German
- *Chantons sous la pluie*/Singin' in the Rain/ de Stanley Donen/Gene Kelly (39 votes) - US
- *Sueurs froides* – Vertigo - d'Alfred Hitchcock (35 votes) - US
- *Les Enfants du paradis* de Marcel Carné (34 votes) - French
- *La Prisonnière du désert* – The Searchers - de John Ford (34 votes) - US
- *Les Rapaces* – Greed - d'Erich von Stroheim (34 votes) - US
- *Rio Bravo* de Howard Hawks (33 votes) - US
- *To Be or Not to Be* d'Ernst Lubitsch (33 votes) - US
- *Voyage à Tokyo* - *Tōkyō monogatari* - de Yasujiro Ozu (29 votes) - Japan
- *Le Mépris* de Jean-Luc Godard (28 votes) - French
- 27 voix - votes
  - *Les Contes de la lune vague après la pluie* - *Ugetsu Monogatari* - de Kenji Mizoguchi - Japan
  - *Les Lumières de la ville* – City Lights - de Charles Chaplin - US
  - *Le Mécano de la « General »* - The General - de Buster Keaton - US
  - *Nosferatu le vampire* - Nosferatu, eine Symphonie des Grauens - de Friedrich Wilhelm Murnau - German
  - *Le Salon de musique* – *Jalsaghar* - de Satyajit Ray - Indian
- 26 voix - votes
  - *Freaks* de Tod Browning - US
  - *Johnny Guitare* de Nicholas Ray - US
  - *La Maman et la Putain* de Jean Eustache - French
- 25 voix - votes
  - *Le Dictateur* – The Great Dictator - de Charles Chaplin - US
  - *Le Guépard* – Il Gattopardo - de Luchino Visconti - Italian
  - *Hiroshima mon amour* d'Alain Resnais - French
  - *Loulou* - *Die Büchse der Pandora* - de G.W. Pabst - German
  - *La Mort aux trousses* - *North by Northwest* - d'Alfred Hitchcock - US
  - *Pickpocket* de Robert Bresson – French
- 24 voix - votes
  - *Casque d'or* de Jacques Becker - French
  - *La Comtesse aux pieds nus* -The Barefoot Contessa - de Joseph Mankiewicz - US
  - *Les Contrebandiers de Moonfleet* – Moonfleet - de Fritz Lang - US

    - *Madame de...* de Max Ophüls - French
    - *Le Plaisir* de Max Ophüls - French
    - *Voyage au bout de l'enfer* – The Deer Hunter - de Michael Cimino - US
- 23 voix - votes
    - *L'avventura* de Michelangelo Antonioni - Italian
    - *Le Cuirassé Potemkine* - Броненосец «Потёмкин», Bronenossets « Potiomkine » - de Sergueï Eisenstein – Russian/USSR
    - *Les Enchaînés* – Notorious - d'Alfred Hitchcock - US
    - *Ivan le Terrible* - Иван Грозный – de Sergueï Eisenstein – Russian/USSR
    - *Le Parrain* – The Godfather - de Francis Ford Coppola - US
    - *La Soif du mal* – Touch of Evil - d'Orson Welles - US
    - *Le Vent* – The Wind - de Victor Sjöström - US
- 22 voix - votes
    - *2001, l'Odyssée de l'espace* - 2001: A Space Odyssey - de Stanley Kubrick - US
    - *Fanny et Alexandre* - Fanny och Alexander - d'Ingmar Bergman - Swedish
- 21 voix - votes
    - *La Foule* – The Crowd - de King Vidor - US
    - *Huit et demi* – Otto e Mezzo – 8 1/2 - de Federico Fellini - Italian
    - *La Jetée* de Chris Marker - French
    - *Pierrot le fou* de Jean-Luc Godard - French
    - *Le Roman d'un tricheur* de Sacha Guitry - French
- 20 voix - votes
    - *Amarcord* de Federico Fellini - Italian
    - *La Belle et la Bête* de Jean Cocteau - French
    - *Certains l'aiment chaud* – Some Like It Hot - de Billy Wilder - US
    - *Comme un torrent* – Some Came Running - de Vicente Minnelli - US
    - *Gertrud* de Carl Th. Dreyer - Danish
    - *King Kong* d'Ernest B. Schoedsack et Merian C. Cooper - US
    - *Laura* d'Otto Preminger - US
    - *Les Sept Samouraïs* - Shichinin no samurai - d'Akira Kurosawa - Japanese
- 19 voix - votes
    - *Les 400 coups* de François Truffaut - French
    - *La dolce vita* de Federico Fellini - Italian
    - *Gens de Dublin* – The Dead - de John Huston - US
    - *Haute Pègre* – Trouble in Paradise - d'Ernst Lubitsch - US
    - *La vie est belle* – It's a Wonderful Life - de Frank Capra - US
    - *Monsieur Verdoux* de Charles Chaplin - US
    - *La Passion de Jeanne d'Arc* de Carl Th. Dreyer - French
- 18 voix - votes
    - *À bout de souffle* de Jean-Luc Godard - French
    - *Apocalypse Now* de Francis Ford Coppola - US
    - *Barry Lyndon* de Stanley Kubrick - US
    - *La Grande Illusion* de Jean Renoir - French
    - *Intolérance* de David Wark Griffith - US
    - *Partie de campagne* de Jean Renoir - French
    - *Playtime* de Jacques Tati - French
    - *Rome, ville ouverte* - Roma città aperta - de Roberto Rossellini - Italian
    - *Senso* de Luchino Visconti - Italian
    - *Les Temps modernes* – Modern Times - de Charles Chaplin - US
    - *Van Gogh* de Maurice Pialat - French

- 17 voix - votes
  - *Elle et Lui* – An Affair to Remember - de Leo McCarey - US
  - *Andrei Roublev* - Андрей Рублёв - d'Andrei Tarkovski – Russian/USSR
  - *L'Impératrice rouge* – The Scarlet Empress - de Joseph von Sternberg - US
  - *L'Intendant Sansho* - *Sanshô dayû* - de Kenji Mizoguchi - Japanese
  - *Parle avec elle* - Hable con ella - de Pedro Almodóvar - Spanish
  - *La Party* – The Party - de Blake Edwards - US
  - *Tabou* – Tabu - de F. W. Murnau - US
  - *Tous en scène* – The Band Wagon - de Vincente Minnelli - US
  - *Une étoile est née* – A Star Is Born - de George Cukor - US
  - *Les Vacances de monsieur Hulot* de Jacques Tati - French
- 16 voix - votes
  - *America, America* d'Elia Kazan - US
  - *El* de Luis Buñuel - Mexican
  - *En quatrième vitesse* – Kiss Me Deadly - de Robert Aldrich - US
  - *Il était une fois en Amérique* – Once Upon A Time In America - de Sergio Leone - US
  - *Le jour se lève* de Marcel Carné - French
  - *Lettre d'une inconnue* - *Letter from an Unknown Woman* - de Max Ophüls – US
  - *Lola* de Jacques Demy - French
  - *Manhattan* de Woody Allen - US
  - *Mulholland Drive* de David Lynch - US
  - *Ma nuit chez Maud* de Éric Rohmer - French
  - *Nuit et Brouillard* d'Alain Resnais - French
  - *La Ruée vers l'or* – Gold Rush - de Charles Chaplin - US
  - *Scarface* de Howard Hawks - US
  - *Le Voleur de bicyclette* - Ladri di biciclette - de Vittorio De Sica - Italian
  - *Napoléon* d'Abel Gance - French

The list of the 27 French films:

- *La Règle du jeu* de Jean Renoir (47 votes)
- *L'Atalante* de Jean Vigo (43 votes)
- *Les Enfants du paradis* de Marcel Carné (34 votes)
- *Le Mépris* de Jean-Luc Godard (28 votes)
- *La Maman et la Putain* de Jean Eustache
- *Hiroshima mon amour* d'Alain Resnais
- *Pickpocket* de Robert Bresson
- *Casque d'or* de Jacques Becker
- *Madame de...* de Max Ophüls
- *Le Plaisir* de Max Ophüls
- *La Jetée* de Chris Marker
- *Pierrot le fou* de Jean-Luc Godard
- *Le Roman d'un tricheur* de Sacha Guitry
- *La Belle et la Bête* de Jean Cocteau
- *Les 400 coups* de François Truffaut
- *La Passion de Jeanne d'Arc* de Carl Th. Dreyer
- *À bout de souffle* de Jean-Luc Godard
- *La Grande Illusion* de Jean Renoir
- *Partie de campagne* de Jean Renoir

- *Playtime* de Jacques Tati
- *Van Gogh* de Maurice Pialat
- *Les Vacances de monsieur Hulot* de Jacques Tati
- *Le jour se lève* de Marcel Carné
- *Lola* de Jacques Demy
- *Ma nuit chez Maud* de Éric Rohmer
- *Nuit et Brouillard* d'Alain Resnais
- *Napoléon* d'Abel Gance

SensCritique: From the Best 100 French Films: Best Directors, Actors and Actresses:

Directors: Jean-Luc Godard (5), Jacques Tati (4), Jean-Pierre Melville (4), Jean Renoir (3), Henri-Georges Clouzot (3), Alain Resnais (3), Louis Malle (3), Luis Bunuel (3), Henri Verneuil (3), Krzysztof Kieslowski (3), Nae Caranfil (3), Julien Duvivier (2), Lucian Pintilié (2), José Giovanni (2), Jacques Demy (2), Jacques Rivette (2), Eric Rohmer (2) et Nikita Mikhalkov (2).

Actors: Lino Ventura (6), Marcel Dalio (4), Jacques Tati (4), Paul Meurisse (4), Jean-Pierre Léaud (4), Pierre Brasseur (3), Jean Gabin (3), Jean-Pierre Cassel (3), Yves Montand (3), Charles Vanel (3), Claude Rich (3), Maurice Ronet (3), Alain Delon (3), François Périer (3), Paul Frankeur (3), Fernando Rey (3), Michel Serrault (3), Julien Carette (2), Sami Frey (2), Bourvil (2), Michel Piccoli (2), Claude Piéplu (2), Claude Brasseur (2), Rufus (2), Bernard Blier (2), Marc Michel (2), Jean Bouise (2), Michael Lonsdale (2), Jean-Louis Trintignant (2), Jean-Paul Belmondo (2), Jean-Claude Brialy (2), Michel Subor (2), Michel Constantin (2).

Actresses: Jeanne Moreau (3), Anna Karina (3), Romy Schneider (3), Maria Casarès (2), Simone Signoret (2), Suzanne Flon (2), Bulle Ogier (2), Catherine Deneuve (2), Claire Maurier (2), Bernadette Lafont (2), Françoise Fabian (2), Irène Jacob (2).

2.6 CORY'S LISTS OF THE BEST AND THE BEST OF THE BEST FILMS EVER MADE

Finally, I would like to present the Cory's List of the Greatest Movies of All Time, which is based on the films above with additional films that I enjoyed most, including Israeli films. There may be many excellent films that I have omitted but as I haven't seen them I cannot include them in my list which comprises only the films I liked best. Most of the films are masterpieces, but many films are films that I have enjoyed watching although they are not so artistic, films that have influenced my life, films that have assisted me in filmotherapy when I was unhappy and lonely. The list is given in alphabetical order without ranking, as all the films are quite excellent and do not need additional ranking, but nevertheless I have put in bold the best of the best – the greatest movies, at least as far as I can judge in retrospective. My book deals on cosmopolitan culture, and as such my list of the best films is cosmopolitan – more than any other list that I have found on the Internet. My list is quite unique, as it comprises films from all over the world and is not focused primarily on American films, British films or French films in the other lists, which are however the three best and most artistic film industries in the world. The list includes also the Italian, Japanese, Spanish, German, Russian, Swedish masterpieces by the best directors, but includes also films from dozens of other countries which are not comprised in most of the other lists – Latin American films mainly from Argentina, Mexico and Brazil, other European films mainly from the Czech Republic, Poland and Denmark, Asian films mainly from China, South Korea and India, and also Israeli films, Arabic films, Australian films, Canadian films, African films, etc. I have seen in cinematheques, film festivals and on TV hundreds of films from countries which are not in any lists, some of them are not artistic, some of them are

excellent but I have forgotten their names as it is quite difficult to remember the names of Arabic films, Korean films, Serbian films, Romanian films, Hungarian films, Indian films, and so on.

A - A bout de souffle/Breathless (1960) - France, **About Schmidt** (2002) – US, **Adam's Rib** (1949) – US, with Spencer Tracy and Katharine Hepburn – two giants, The Adventures of Robin Hood (1938) - US, The African Queen (1951) - US, After the Fall (1974) – US, A. I. Artificial Intelligence (2001) – US, Aida (1953) – Italy, Ajami (2009) – Israel, an Israeli Arab drama set in the Ajami neighborhood of Jaffa, in Arabic, Alfie (1966) – UK, Alien (1979) - US**, All About Eve** (1950) - US, Bette Davis in one of her best performances ever, All About My Mother – Todo sobre mi madre (1999) – Spain, **All My Sons** (1948) – US, a classic that I showed on most of my courses on business ethics, All Quiet on the Western Front (1930) - US, **All That Jazz** (1979) – US**,** All the King's Men (1949) - US**,** All the President's Men (1976) – US**, Amadeus** (1984) – US, I saw it also on stage in London both film and play are excellent, **Amélie/Le Fabuleux Destin d'Amélie Poulain** (2001) – France, a sheer delight when I saw for the first time Audrey Tautou and subsequently I saw her on stage as Nora in A Doll's House by Ibsen, **Amen** (2002) – Germany, America America (1963) - US, American Beauty (1999) – US, American Graffiti (1973) – US, An Affair to Remember (1957) - US, An American in Paris (1951) - US, **Amour** (2012) – France, one of the most poignant films I have ever seen, Amreeka (2009) – US, the film documents the lives of a Palestinian American family in both the West Bank and Post-9/11 Suburban Chicago, **Anatomy of a Murder** (1959) - US, **Anchors Aweigh** (1945) – US, I saw it at least ten times and I still enjoy it, **Androcles and the Lion** (1952) – UK, I remember this film very well, as I came as a child with my mother from our small village to the "big" town Haifa. We were supposed to meet my father at the entrance of a cinema but he didn't show up. There were no mobile phones and we couldn't check what happened. After an hour or so we were about to return home very anxious on what had happened to my father who was very punctual and it was the first time that he didn't show up. Just at this moment my father arrived and apparently there was a mix up with the name of the cinema. It was too late to go to most of the movies and there was only one cinema where we could go and they showed Androcles and the Lion. I enjoyed so much this comedy, based on George Bernard Shaw's play, as it was in sharp contrast to the anxiety of "losing" our father. **Anna Karenina** (1935) – US, **Annie Get Your Gun** (1950) - US**,** the musical I love most – I have seen the film several times and I saw the musical on stage in New York and Los Angeles when I crossed by mistake at night a neighborhood known for its riots**, Annie Hall** (1977) – US, the best film by Woody Allen, **Anything Goes** (1956) US, one of the best musicals with famous songs by Cole Porter, in a leading role in the filom was the French dancer Zizi Jeanmaire, who sat on my knees at her performance in Paris while she was singing "Je cherche un millionaire/I am looking for a millionaire", she asked me if I was a millionaire because I was dressed like one, and she was very disappointed when I answered her "No!" I had the priviledge to see the musical also on Broadway, **The Apartment** (1960) - US, The Apprenticehip of Duddy Kravitz (1974) – Canada, **April Captains** (2000) – Portugal, **Arch of Triumph** (1948) – US, although many think of Remarque as a "lesser" author I think he is one of the best and he moved me very much, Aria (1987) – UK, Arms and the Man (1989) – UK, I saw alos the play in Seattle, one of the best plays I've ever seen and read, **Around the World in 80 Days** (1956) – US, one of my favorite authors Jules Verne in one of the best adeventure films, a sheer delight, **Arsenic and Old Lace** (1944) – US, I saw the play several times, also on Broadway in 1986 with Jean Stapleton (known better for her role in All in the Family), she was a great actress, one of the best, The Ascent of Money (2009) - UK, As Good As It Gets (1997) – US, **Ashes and Diamonds** (1958) – Poland, The Asphalt Jungle (1950) - US**,** Au bonheur des dames/Shop Girls of Paris (1943) – France, **Au revoir les enfants/Goodbye Children** (1987) – France, one of the most poignant films that I have ever seen, **Autumn Sonata** (1978) - Sweden, Aviva My Love (2006) - Israel, Aviya's

Summer (1988) – Israel, a very moving Israeli film starring Gila Almagor, won the Silver Bear Award from the 39th Berlin International Film Festival, Best Foreign Film – San Remo Festival, **Awaara** (1951) – India, with the one and only Raj Kapoor, Away From Her (2006) – Canada.

B – Babel (2006) – Mexico, Babette's Feast (1987) – Denmark, Bad Education/La mala educacion (2009) – Spain, Baisers voles (based on Le lys dans la vallee)/Stolen Kisses (1968) – France, **Ballad of a Soldier** (1959) – Ukraine, The Band's Visit (2007) – Israel, one of the best Israeli films ever made, a sheer delight, **The Band Wagon** (1953) - US, The Bank (2001) – Australia, Barbara (2012) – Germany, **Barbarians at the Gate** (1993) - US, the subject of business ethics is very serious but the film makers and actors have managed to convey the message as an outstanding satire, Barry Lyndon (1975) - US, **Becket** (1964) – UK, **Bel Ami** (2012) – US, Belle de jour (1967) – France, Belle du Seigneur (2012) – France, by one of my favorite authors Albert Cohen, Belle Toujours (2006) – Portugal, directed by Manoel de Oliveira when he was almost 100, I saw every year his films at the Haifa Film Festival, even when he was more than 100, Bellissima (1951) – Italy, Ben-Hur (1959) - US, **The Best Intentions** (1991) - Sweden, **The Best Years of Our Lives** (1946) – US, not only the best years but also one of the best films, Bethlehem (2013) – Israel, a very authentic film on the Israeli-Palestinian conflict, Betty Blue (1986) – France, Beyond Borders (2003) – US, The Big Country (1958) – US, The Big Lebowski (1998) – US, The Big One (1998) - US, The Birthday Party (1968) – UK, **Biutiful** (2010) – Mexico, **Black Book/Zwartboek** (2006) – Netherlands, **Black Cat White Cat** (1998) – Serbia, those three excellent films from Mexico, Netherlands and Serbia prove that you can produce outstanding movies even if you are not from Italy, France or the UK, Blade Runner (1982) – US, Blaumilch Canal/The Big Dig/Taalat Blaumilch (1969) – Israel, Blazing Saddles (1974) – US, **Blindness** (2008) – Canada, Blow Out (1981) – US, **Blowup** (1966) - UK**, The Blue Angel/Der Blaue Engel** (1930) – Germany with Marlene Dietrich whom I saw in her show in Israel in 1960, **Blue Velvet** (1986) – US, written and directed by David Lynch whom I saw when he came to Israel and gave a lecture at the Haifa cinematheque, Boccaccio '70 (1962) – Italy, **Bonnie and Clyde** (1967) - US, Bowling for Columbine (2002) - US, The Boy in the Striped Pyjamas (2008) – UK, Brazil (1985) – UK, Bread and Roses (2000) – UK, Breakfast at Tiffany's (1961) - US, **Breaking the Waves** (1996), Denmark, there are few excellent films as this moving film, **The Bridge on the River Kwai** (1957) – UK, once upon a time they knew how to make epic films - a brilliant performance by all the actors, **The Bridges of Madison County** (1995) – US, Brief Encounter (1945) – UK, Broken Embraces/Los abrazos rotos (2009) – Spain, **Bronenossets Potyomkine /Battleship Potemkin** (1925) – Russia, you almost forget that it is a silent film as it is really a masterpiece, Brothers (2004) – Denmark, **The Brothers Karamazov** (1958) – US, an excellent film on Dostoevsky's masterpiece with Yul Brynner, **Buena Vista Social Club** (1999) – Germany, I like very much Cuban music, and I like even more when it is performed by such outstanding musicians, Burnt by the Sun (1994) – Russia.

C - Cabaret (1972) – US, I saw the film several times and saw the musical on stage in Paris and Tel Aviv, Cache/Hidden (2005) – France, Calamity Jane (1953) – US, Camille (1936) – US, Can-Can (1960) – US, **Capitalism a Love Story** (2009) – US, a masterpiece by Michael Moore that was part of my courses on Capitalism and The Great Recession, Career (1959) - US, I once thought that it was a masterpiece, when I saw it now I think that it is just a very good movie,, Carmen (1983) – Spain, **Carmen Jones** (1954) – US**,** I rarely enjoy adaptations of operas but this one is a masterpiece, **Carne Tremula/Live Flesh** (1997) – Spain, **Casablanca** (1942) – US, the one and only, Casque d'or (1952) - France, **The Castle** (1968) – Germany, Cat Ballou (1965) – US, one of the funniest film that I have ever seen, **Cat on a Hot Tin Roof** (1958) – US, who said that Elizabeth Taylor is not a good actress? In this film she is brilliant, Cavalleria Rusticana (1982) – Italy, I saw most of the famous operas in films and on stage as well, Cesare deve

morire/Caesar Must Die (2012) – Italy, **Charade** (1963) – US, **Chariots of Fire** (1981) – UK, Child's Pose (2013) – Romania, China Blue (2005) - US, Chinatown (1974) - US, Chocolat (2000) – US, Chouans! (1988) – France, Cinema Paradiso (1988) – Italy, **Citizen Kane** (1941) – US, it is a good film but to chose him as the best film ever made is quite far-fetched, **City Lights** (1931) - US, A Civil Action (1998) – US, one of the films I used in my courses on business ethics, Class Action (1991) - US, Close Encounters of the Third Kind (1977) - US, it made me believe that possibly there are such encounters, Colonel Chabert (1994) – France, Colonel Redl (1985) – Hungary, The Color of Pomegranates (1969) – Armenia, this is really a bizarre film but very artistic, I would never have heard about this film if it was not shown at the Haifa Film Festival, The Comedy of Errors (1978) – UK, **The Conductor** (2012) – Russsia, **The Conformist** (1970) - Italy, Moravia at his best, I know so many "conformists" in Israel and around the world…, **The Constant Gardener** (2005) – UK, The Conversation (1974) - US, **The Corporation** (2003) - Canada, one of the best films on business ethics – it was part of most of my courses, Cosa voglio di piu/Come Undone (2010) – Italy, The Counterfeiters/Die Faelscher (2007) – Austria, The Court Jester (1956) – US, Cousin Bette (1998) – UK, Cover Girl (1944) – US, **Cries and Whispers** (1972) - Sweden, **Crimes and Misdemeanors** (1989) – US, American films have changed a lot since the times when the criminals were always punished, Woody Allen proves us that in most of the cases it is quite the opposite, unfortunately it is also what I have experienced in my business career, **The Crucible** (1996) - US, one of the best adaptations of plays to movies, a masterpiece, **Cyrano de Bergerac** (1990) – French, an excellent adaptation of a play, one of the best plays ever written, which I have seen thrice, into a unique movie.

D - Dahab (1953) Egypt, I remember very well seeing this musical melodrama (link to the film in Arabic – 1 hour and 56 minutes) in 1953 in an open-air cinema of Cairo just before leaving the country. Dahab means gold in Arabic and in Hebrew (zahav) and is also the name of a small touristic site in Sinai by the Gulf of Aqaba, known also for the terrorist bombings in 2006 which killed and wounded Egyptians and tourists including Israelis and Europeans. But in the film I remember a young girl of my age Fayrouz the Egyptian Shirley Temple with a touch of Chaplin's The Kid and Al Jolson's The Jazz Singer. Fayrouz was actually Armenian born as Perouz Artin Kalfayan. Egypt was a true cosmopolitan society and even well-known actresses in Arabic films as Fairouz and Leila Mourad (who was Jewish) were not Arabs. Feyrouz/Fayrouz was born in Cairo on 15 March 1943 a year before me and when she made this film she was ten years old and I was 9. The Europeans "snobs" who were not integrated in the Egyptian society (except a small minority as the actresses and even politicians) did not go to Arabic films and did not speak Arabic, as French was the cultural language of the Europeans and English was the business language, while every nationality kept also its mother tongue – Italian, Greek, Armenian, Yiddish, Ladino, etc. Only when there were exceptional films which were a sensation as Dahab the Arabic films were screened at the European cinemas, as in the case of Dahab. Fayrouz was really a fantastic child actress who made her debut at the age of 7 in 1950 and retired at the age of 16 in 1959, marrying later an Egyptian actor. She sang and danced with a rare talent, the other actors were Magda and Ismail Yassin, as well as Anwar Wagdi who was also the film director and producer. Fayrouz's biggest role was in Dahab and she was sponsored by Wagdi in her short career. So, we have in a nutshell all my Egyptian experience in this story, even the terrorist epilogue in Dahab, while I wrote also extensively about the prologue - the riots of January 1952 burning the European Cairo including hotels and cinemas, killing and wounding hundreds of Europeans and Arabs, and almost killing my family. Damaged Care (2002) - US, Dances with Wolves (1990) - US, Darling (1965) – UK, Das Boot Ist Vool/The Boat Is Full (1981) – Switzerland, it makes you think about the burning issue of immigration, you think how would you have conducted if you were a Swiss, Das Cabinet des Dr. Caligari (1920) - Germany, **Death of a Salesman** (1985) - US, it is the same terrific performance with Dustin Hoffman which I saw

on Broadway, the film was part of my courses on business ethics, **The Death of Mr. Lazarescu** (2005) – Romania, **The Decalogue** (1989) – Poland, the Poles made many outstanding masterpieces, and one of the best was Kieslowski, **The Deer Hunter** (1978) - US, Departures (2008) – Japan, De rouille et d'os/Rust and Bone (2012) – France**, Destiny of a Man**/Russian: **Судьба человека**, translit. **Sudba Cheloveka** (1959) – Russia, **The Diary of Anne Frank** (1959) – US, one of the most poignant films ever made, **Die Dreigroschenoper/The Threepenny Opera** (1931) - Germany, one of the best films and plays ever, I had the privilege to see the film, the plays in Berlin and Israel, and to include it in my courses. The students who rarely saw plays and have never seen black and white films were amazed of the quality of this "oldie – 1931", but I showed them also Chaplin's silent films and the silent film Greed, Die Hard (1988) – US, Dirty Harry (1971) – US, Divorzio all'Italiana/Divorce Italian Style (1961) – Italy, Doctor Zhivago (1965) - US, Dog Day Afternoon (1975) - US, **Dogville** (2003) – Denmark, **A Doll's House** (1973) - UK, I have seen several versions of this excellent film, some of them in Israel on stage, **Don Quixote** (2000) – US, one of the best novels ever written, here at an excellent film adaptation, Double Indemnity (1944) – US, The Double Life of Veronique (1991) - Poland, Dr. Strangelove or: How I Learned to Stop Worrying and Love the Bomb (1974) - UK, **Duck Soup** (1933) - US, what a pity that there are no more comic giants as the Marx brothers.

E - Easy Rider (1969) - US, The Edukators/Die fetten Jahre sind forbei (2004) – Austria, Elena (2011) – Russia, **Elle s'appelait Sarah/Sarah's Key** (2010) – France, Elmer Gantry (1960) – US, I am always fascinated by such topics and how the masses believe in false Messiahs time and again, En attendant Godot/Waiting for Godot (1989) – Canada, I am also waiting for Godot and the proof that business ethics is not an oximoron, as practice proves that the crooks are almost never caught and the ethicists are ostracized instead of the other way round, Enemies a Love Story (1989) – US, **An Enemy of the People** (1978) - US, in many classic films as this one you discover excellent actors, here Steve McQueen, but also Gene Wilder in Rhinoceros, Burt Lancaster in All My Sons, Al Pacino in The Merchant of Venice, Russel Crowe in The Insider, The English Patient (1996) - US, **Equinox Flower** (1958) – Japan, **Erin Brockovich** (2000) - US, one of the best films ever made – a classic, everything is perfect – actors, director, screenplay, but most of all Julia Roberts, moving, funny, poignant, I saw the film which was part of my courses dozens of times and every time I was moved by it, Escape from Sobibor (1987) – UK, **E.T. the Extra-Terrestrial** (1982) - US, Europa Europa (1990) – Germany, Executive Suite (1954) - US, Exodus (1960) – US - I saw in Haifa when I was 15 one of the stars during the filming Eva Marie Saint, an excellent film by all standarda, The Exorcist (1973) – US.

F - Face to Face (1976) - Sweden**,** Fahrenheit 9/11 (2004) - US, Fahrenheit 451 (1966) – UK, Fanfan la Tulipe (2003, 1952) – France, Fanny (1961) – US, **Fanny and Alexander** (1982) - Sweden, a masterpiece by Ingmar Bergman, I have seen the film several times and enjoyed it, **Fantasia** (1940) - US, a must film for all children, **A Farewell to Arms** (1957) – US, Far from Heaven (2002) – US, **Fargo** (1996) - US, a masterpiece, a surprise, with the one and only Frances McDormand. Fatal Attraction (1987) – US, **Fiddler on the Roof** (1971) - UK, Topol made an unforgettable performance, one of the best musicals ever made, **The Firemen's Ball** (1967) – Czech, the Czechs can teach many Hollywood film makers how to make a film, The Firm (1993) – US, 500 Days of Summer (2009) – US, **Footnote** (2011) - Israel, one of the best Israeli films ever made, For Me and My Gal (1942) – US, Forrest Gump (1994) - US, **Fort Apache** (1948) – US, **For Whom The Bell Tolls** (1943) – US, The Four Horsemen of the Apocalypse (1962) – US, **4 Months 3 Weeks and 2 Days/4 luni 3 saptamani si 2 zile** (2007) – Romania, Romanians are making in the last decade excellent films, Four Weddings and a Funeral (1994) – UK, Frankenstein (1931) - US, **Free Zone** (2005) – Israel, I know personally Amos Gitai the director of the film who is also an architect, as I met him at his Architecture

Museum in Haifa where my son Joseph Cory, PhD in Architecture, exhibited his works on Sustainable Architecture. I know very well the actress Hanna Laslo who received the best actress award at the 2005 Cannes Film Festival for her role in this film. Laslo also contributed a clip to the surprise party of Ruthy my wife in 1992. Gitai has received many prizes and divides his time today between Haifa and Paris - to this we say in Yiddish – auf mir gesugt/I wish it for myself, as I have two loves: Haifa my residence town and Paris the most beautiful and cultural city in the world, the center of the world, The French Connection (1971) - US, **Frida** (2002) – US, **From Here to Eternity** (1953) - US, Funny Face (1957) – US, Funny Girl (1968) – US.

G – The Galilee Eskimos (2006) – Israel, the scriptwriter of the film, Joshua Sobol one of the best playwrights and theater directors in the world, is a personal friend who has read my play "Nelly's Choice" and wrote a very favorable review on it. I taught my play at my Business Ethics courses and his play "Working Class Hero" as well, Sobol came also a guest lecturer to one of my courses and discussed with my students his play. Ganashatru/Enemy of the People (1990) - India, a surprise for all those who think that Indian films are merely musical kitsch, this is a serious and profound film, that was part of my courses on business ethics, **Gandhi** (1982) - UK, the leader whom I admire most, **The General** (1926) - US, Gentleman's Agreement (1947) - US, Gentlemen Prefer Blondes (1953) – US, a fantastic comedy, George Dandin (1996) – France, The German Doctor/Wakolda (2013) – Argentina, **Germinal** (1993) – France, **Gervaise** (1956) – France, both films are based on Emile Zola's books, and are excellent adaptations of his books, Gigi (1958) – US, **Gilda** (1946) – US, unforgettable, **Giulietta degli spiriti/Juliet of the Spirits** (1965) - Italy, one of the best movies by Fellini, **Gladiator** (2000) – UK, with my favorite actor Russel Crowe who can be Gladiator and Jeffrey Wigand as well, **The Glass Menagerie (1973, 1987**) US, excellent films and plays, **Glengarry Glen Ross** (1992) - US, one of the best films ever made, a masterpiece, part of my courses on business ethics, **The Godfather** (1972) - US, **The Godfather Part II** (1974) – US, Goldfinger (1964) – UK, I enjoy seeing also once in a while James Bond's films, The Gold Rush (1925) - US, **Gone with the Wind** (1939) - US, indeed a masterpiece, **The Good, the Bad and the Ugly**/Italian title: Il buono, il brutto, il cattivo, lit. "The Good, the Ugly, the Bad" (1966) – Italy, Goodbye Again/Aimez-vous Brahms? (1961) – US, Goodbye Bafana (2007) – South Africa, Good Bye Lenin! (2003) – Germany, **Goodbye Mr. Chips** (1939) – UK, the British make as usual masterpieces, Goodfellas (1990) - US, Goodmorning Vietnam (1987) – US, **Goya's Ghosts** (2006) – Spain, The Graduate (1967) - US, Grand Hotel (1932) – US**,** with the one and only Greta Garbo, whom my father Albert admired so much, **Gran Torino** (2008) – US, **The Grapes of Wrath** (1940) - US, **Grease** (1978) – US, **The Great Dictator** (1940) - US, one of Chaplin's masterpieces, a sheer delight, The Great Escape (1963) – US, Great Expectations (1946) – UK, The Great Gatsby (2013) - Australia, based on one of the best novels ever written, by Scott Fitzgerald, part of my courses on business ethics, The Great Train Robbery (1903) – US, **The Great Ziegfeld** (1936) – US, I enjoy very much musicals and this film is one of the best films of its kind, **Greed** (1924) - US, a silent masterpiece, Guess Who Is Coming To Dinner (1967) - US, **Guys and Dolls** (1955) – US.

H – Habemus Papam/We Have a Pope (2011) – Italy, **Hable con ella/Talk to Her** (2002) - Spain, Hamlet (1996) – UK, **Hannah and Her Sisters** (1986) – US, an excellent film by Woody Allen, Hannah's War (1988) – US, **Hans Christian Andersen** (1952) – US, one of the best films for kids, Danny Kaye makes it a masterpiece, I like very much Andersen and since I started to study languages I read his stories in the new languages, and of course I learned Danish (only basic) with his stories, Heat (1995) – US, Hello Dolly! (1969) – US, **Hero** (2002) – Chinese, High Heels/Tacones lejanos (1991) – Spain**, High Noon** (1952) - US, the most classic western, when we knew who was good and who was bad, High Society (1956) – US, in spite of what the critics wrote I enjoyed this musical with the excellent actors Bing Crosby, Frank Sinatra, and

Grace Kelly, and of course the music by Cole Porter played by Sachmo, and also the previous film based on the same play The Philadelphia Story (1940) with other excellent actors - Cary Grant, Katharine Hepburn, and my beloved actor James Stewart, Hiroshima mon amour/Hiroshima my love (1959) - France, His Girl Friday (1940) – US, The Homecoming (1973) – UK, Hotel Terminus: Klaus Barbie sa vie et son temps/Hotel Terminus: The Life and Times of Klaus Barbie (1988) – France, **The Hours** (2002) – UK, an excellent film with excellent actors about an excellent author Virginia Woolf, House of Flying Daggers (2004) – China, The House on Garibaldi Street (1979) – US, How Green Was My Valley (1941) – US, Huckleberry Finn (1974, 1931, 1960, **1993**) – US, Huis-Clos/No Exit (1954) – France, The Hurt Locker (2008) - US, The Hustler (1961) – US, **Hyenas/The Visit** (1992) - Senegal, this African film was far better than the American film The Visit, much more authentic and true to the Swiss play. My students also were fascinated by this extraordinary film and preferred this version.

I – Ieri Oggi Domani/Yesterday Today and Tomorrow (1963) – Italy, If I Want to Whistle I Whistle (2010) – Romania, Il capitale umano/Human Capital (2013) – Italy, Il Decameron (1971) – Italy, **Il deserto rosso/Red Desert** (1964) - Italy**,** Il gattopardo/The Leopard (1963) - Italy, **Il giardino dei Finzi-Contini/The Garden of the Finzi-Continis** (1970) – Italy, **Il Grido/The Cry** (1957) – Italy, **Il portiere di notte/The Night Porter** (1974) – Italy, Il Postino/The Postman (1994) – Italy, Il Trovatore (1978) – Austria, **Impromptu** (1991) – UK, **In America** (2002) – Ireland, An Inconvenient Truth (2006) - US, Indiana Jones and the Raiders of the Lost Arc (1981) – US, **Inherit the Wind** (1960) – US, Spencer Tracy and Fredric March – two of the best actors in the world in a confrontation that leaves you a bout de souffle/breathless, **The Insider** (1999) - US, Insomnia (1997) – Norway, The Inspector General (1949) - US, Interview (2003) – Netherlands, In the Heat of the Night (1967) – US, **In the Name of the Father** (1993) – Ireland, small countries like Ireland can make great films, but so are Irish playwrights and authors among the best in the world, Intolerance (1916) - US, **Intouchables** (2011) – France, Io e te/Me and You (2012) – Italy, I Pagliacci by Leoncavallo (1943) – Italy, Irma la douce (1963) – US, Island in the Sun (1957) – US, **I Soliti Ignoti/Big Deal on Madonna Street** (1958) – Italy, more than ten excellent Italian films in this paragraph, proving that Italian cinema is diversified – romantic, comedy, tragedy, modernist, historic, operas, and in all those categories Italian movies, directors, screenwriters, actors and actresses excel, Italian for Beginners (2000) – Denmark, It Happened One Night (1934) - US, **It's a Wonderful Life** (1946) - US, I am probably a sentimentalist, moved by films about love and marriage, as the films that I enjoyed most are Ingmar Bergman's Scenes from a marriage and Frank Capra's masterpiece It's a Wonderful Life, that was critically derided as being "simplistic" or "overly idealistic". I accept with proud to be called simplistic, idealistic, or romantic – but I believe that love, family, marital good relations, children, and their interaction with society are the most important topics for films. Anyhow, I have tears in my times every time that I watch the last scenes of It's a Wonderful Life, and I have watched them at least 30 times, as I used to conclude my courses in business ethics with this film, proving at least in an ideal world, that you can be a family man, an ethical businessman, a pilar of your town's society, altogether as I have tried to be all my life. I am maybe poorer in Milton Friedman's neoliberal terms, but I do feel and so is my family that we are, as George Bailey in this film, the richest people in town!

J - Jailhouse Rock (1957) – US, **The Jazz Singer** (1927) - US, **Jean de Florette** (1986) - France, I was moved to tears by this film based on Pagnol's novel and its sequel Manon every time that I showed it to my students in business ethics courses, when we see that ethics does not prevail in business and in life and that the Cesars and Ugolins, played materfully by Yves Montand and Daniel Auteuil, win them all – having respect and money although not always happiness, while the idealists as Jean de Florette – Gerard Depardieu, lose everything, at least

before the sequel Manon. I have often the impression that all the world is a stage and all the men and women merely players, and God if he exists receive us all the Cesars, Ugolins, Jean de Florette and Manon, at the end of our show on earth congratulating us for our performances regardless if we acted the role of the villain or the saint. That is why secular ethicists are to be praised especially if they know that most of the time they lose and are not even rewarded in "paradise". Jeux interdits/Forbidden Games (1952) – France, **Jezebel** (1938) – US, JFK (1991) – US, **Jimmy's Hall** (2014) – Ireland, Johnny Guitar (1954) - US, **Judgment at Nuremberg** (1961) – US, The Juggler (1953) – US, **Jules et Jim** (1962) – France, **Julius Caesar** (1953) - US, one of the plays I love most after studying it at high school, having the privilege to seat next to Robert Hossein who directed live his actors in the first performance of the play in Paris, quoting Brutus in my courses, and appreciating this film as one of the best films ever made.

K - Kandahar**:** The Sun Behind the Moon (2001) – Iran, **Kapo** (1960) – Italy, **Kazablan** (1974) – Israel, with the singer/actor Yehoram Gaon with whom I was interviewed and correspond, **The Kid** (1921) – US, a hundred years later my grandchildren enjoy this Chaplin's film as well as Modern Times, proving once more that masterpieces are immortal, **The King and I** (1956) – US, King Lear (1983) – UK, The King of Comedy (1983) – US, King of Jazz (1930) – US, King Richard the Second (1978) – UK, The King's Speech (2010) – UK, The Kiss (1896) – US, Kiss Me Kate (1953) – US, The Kite Runner (2007) – Afghanistan, **Knife in the Water** (1962) – Poland, **Korczak** (1990) – Poland, Kramer vs. Kramer (1979) – US, one of the best films ever made on family's crisis, with two of the best actors – Dustin Hoffman and Meryl Streep.

L - La belle et la bete/Beauty and the Beast (1946) - France, La Belle Helene by Offenbach (2000) – France, **La bete humaine/The Human Beast** (1938) – France, La Boheme by Puccini (1965) – Germany, La citta delle donne/City of Women (1980) – Italy, L.A. Confidential (1997) - US, **La Dolce Vita** (1960) - Italy, I have seen this film several times and every time I enjoy it more, more than half a century later it is as modern as it was in 1960, Ladri di biciclette/Bicycle Thieves (1948) – Italy, The Lady Eve (1941) – US, **The Lady from Shanghai** (1947) – US, **La femme du boulanger/The Baker's Wife** (1938) – France, Marcel Pagnol excelled in the plays that he wrote, the films that he wrote and directed, the novels that he wrote, his memoirs, his autobiography, his humanism, in this film Pagnol reached the peak of his humanism, his kindness, his outstanding understanding of human nature, La Forza del Destino (1950) – Italy, **La Grande Bellezza/The Great Beauty** (2013) – Italy, **La grande illusion** (1937) - France, one of the masterpieces of the cinema, La Grande Vadrouille/The Great Stroll (1966) – France, Lakme by Delibes (1976) Australia, **La lengua de las mariposas/Butterfly's Tongue** (1999) – Spain, **La mala educacion/Bad Education** (2004) – Spain, **La meglio gioventu/The Best of Youth** (2003) – Italy, I like very much sagas, films of 8 or 10 hours, I am not bored as I am delighted to see how the protagonists evolve like in life, in this Italian film lasting 400 minutes especially, L'annee derniere a Marienbad/Last Year at Marienbad (1961) – France, **La Notte/The Night** (1961) - Italy**,** La peau douce/The Soft Skin (1964) – France, La Pianiste/The Piano Teacher (2001) – France, La Piscine/The Swimming Pool (1968) – France, **La rafle/The Round Up** (2010) – France, La regle du jeu/The Rules of the Game (1939) – France, **La reine Margot** (1994) – France, **L'Argent (1928, 1988**) – France, these two films are indeed masterpieces – one of them is silent and the other one is "only" 250 minutes long, yet Emile Zola is incomparable in his novels, and their adaptations to the screen and the stage. If I have to chose one film about business ethics it is undoubtedly L'Argent – as it comprises all the facets of ethics and corruption in business. Zola wrote about corruption in banks and finance during the reign of Napoleon III, but the same problems are encountered 150 years later in the Great Recession of 2008, nothing was learned – the crooks still win, the suckers still lose, in France, Israel, and the US, **L'armee des ombres/Army of Shadows** (1969) – France, La stanza del figlio/The Son's

Room (2001) – Italy, The Last Emperor (1987) – Italy, films are not only about family or business, fortunately they deal also about distant countries and past epochs, and we can dream of being there, especially in such outstanding movies as The Last Emperor and The Last of the Mohicans (1992) – US, **The Last Picture Show** (1971) - US, **La Strada** (1954) - Italy**, Late Marriage/Hatuna Meukheret** (2001) – Israel, In the last two decades Israeli films have attained at last international standards and Late Marriage was one of the first films to be perfect in all respects, **Late Spring** (1949) – Japan, Latin Lover (2015) – Italy, **La Traviata** by Verdi (1983) – Italy, I have seen at least twenty films of operas, I like most of course Verdi and Rigoletto, but La Traviata and La vie parisienne are two of the best as well, Laura (1944) – US, La Vie Parisienne by Offenbach (1977) – France, La Violetera/The Violet Seller (1958) – Spain, **La vita e bella/Life is Beautiful** (1997) – Italy, **L'Avventura** (1960) - Italy, Lawrence of Arabia (1962) - UK, Le ballon rouge/The Red Balloon (1956) – France, **Le charme discret de la bourgeoisie**/The discreet charm of the bourgeoisie (1972) - France, **L'Eclisse/Eclipse** (1962) - Italy**, Le comte de Monte Cristo** (1998) – France, one of the best novels of all times that was dealt at length in this book was also adapted many times to the screen, **Le jour se leve/Daybreak** (1939) - France, Le journal d'une femme de chambre/The diary of a chambermaid (1964) – France, Le locataire/The Tenant (1976) – France, Le mepris/Contempt (1963) - France, Le Misanthrope (1994) – France, films on the best plays are also very frequent and what can be better than to see one of the best plays by Moliere in Paris, Israel and on screen, L'enfant/The Child (2005) – Belgium, **Le notti di Cabiria/Nights of Cabiria** (1957) - Italy, Le Nozze di Figaro by Mozart (1975) – Germany, Leon/Leon: The Professional (1994) – France, Le Pere Goriot (2004) – France, **Le proces/The Trial** (1962) – France, film is the best media to show the anguish of Kafka's books, you have nightmares for months after seeing Kafka's films, Le quai des brumes/Port of Shadows (1938) – France, **Le salaire de la peur/The Wages of Fear** (1953) - France, sometimes small budget films as this one are greater than life and I still remember every minute of the film more than 60 years after seeing it, Les contes d'Hoffmann by Offenbach (2002) – France and also The Tales of Hoffmann (1951) – UK, Les demoiselles de Rochefort/The Young Girls of Rochefort (1967) – France, **Les enfants du paradis/Children of Paradise** (1945) - France, **Les enfants du siecle/Children of the Century** (1999) – France, I have seen many films on the wonderful love story of George Sand and Alfred de Musset and I have read their correspondence, and it still interests me every time, Les Faux-monnayeurs/The Counterfeiters (2010) – France, Les grandes familles/The Possessors (1958) – France, I have a profound disrespect to most of the "grandes familles", "royal houses", aristocrats, tycoons, politicians, proving once more the truth of the Hebrew saying: what is the difference between a mountain/Har and a minister/important people/Sar – the mountain seems small when you see it in the distance and huge when you see it close, with the minister/the tycoon/the aristocrat/politician/who's who – it is the opposite…, Les invasions barbares/The Barbarian Invasions (2003) – Canada, **Les liaisons dangereuses** (1959) – France, I may be fair in my conduct in business, with friends, with my wife and family, but it does not mean that I don't enjoy reading the most unfair conduct as in this wonderful book and film, watching gangster films as The Godfather, and films about greater than life crooks as L'Argent, Les Marchands de Gloire (1998) – France, **Les Miserables (1998-UK)**, (2012-UK), (2002-France), (1935-US), (1934-France), (1982-France), (1958-France), I have seen many films on this book and I have enjoyed most of them, as I have enjoyed the novel, and all Hugo's masterpieces, **Les parapluies de Cherbourg/The Umbrellas of Cherbourg** (1964) – France, **Les 400 coups/The 400 Blows** (1959) - France, I enjoy most films of the French Nouvelle Vague and this is one of their first movies, **Les sorcieres de Salem/The Crucible** (1957) - France, very few people have seen this film which is a masterpiece, far better than all the other adaptations of Miller's play to the screen, and to think that the French succeeded to depict the atmosphere of Salem in the US three hundred years ago just proves that a good film is really cosmopolitan, **Les trois**

mousquetaires/The Three Musketeers (1921-US**), (1948-US), (**1961-France**)**, (1973-UK), this immortal book was one of the best books that I have read when I was a child - together with its sequels Vingt ans apres, Le vicomte de Bragelonne, 10 volumes in total, and I enjoyed most films on those stories from the US, UK and France, Les uns et les autres (1981) – France, Les vacances de monsieur Hulot/Mr. Hulot's Holiday (1953) - France, Letter from an Unknown Woman (1948- US) (2004-China), Leviathan (2014) - Russia, **Le voyage dans la lune/A Trip to the Moon** (1902) – France, I have seen this film only recently and showed it to my grandchildren as well, to think how more than a century ago Melies made such a masterpiece in colors, interesting, funny, it shows that masterpieces are truly immortal, L'homme et l'enfant (1956) – France, The Life of Emile Zola (1937) - US, the French people and the American people like and respect each other since the times of the American revolution until today, and Zola is known in the US almost as in France, respected, read, and seen on films, **Lili Marleen** (1981) – Germany, I saw this film in Geneva while attending a course at IMD/Imede, it was indeed an excellent film one of the first German films that I have seen, as in Israel of the pre-diplomatic relations with Germany we could not see any German film, **Limelight** (1952) – US, Little Big Man (1970) – US, Little Caesar (1931) – US, Little Miss Sunshine (2006) - US, **The Lives of Others** (2006) – Germany, The Living Desert (1953) – US, Lola Montes (1955) – France, The Loneliness of the Long Distance Runner (1962) – UK, **Long Day's Journey into Night** (1962) – US, The Longest Day (1962) – US, **Look Back in Anger** (1959) – UK, Lost in Translation (2003) – US, sometimes small unpretending films as this one are liked more than films with budgets of tens of millions as the awful Avatar, Love Story (1970) – US, maybe it is kitsch, but still it is a film about a marvelous love story, and I enjoyed it very much.

M – Macbeth (1971) – UK, **Madame Bovary** (1991) – France, Madame de…/The Earrings of Madame de… (1953) – France, The Magnificent Ambersons (1942) – US, The Magnificent Seven (1960) – US, Magnolia (1999) – US, Malena (2000) – Italy, **The Maltese Falcon** (1941) - US, Man and Superman (1982) – UK, **A Man for All Seasons** (1966) – UK, Manhattan (1979) - US, Man of La Mancha (1972) - US, a musical on Don Quixote? It sounds crazy, yet it works, it is funny, sentimental, moving, sad, due to the excellent actors – Peter O'Toole, Sophia Loren, and James Coco, **Manon des sources** (1986) - France, the sequel of Jean de Florette, good as the first part, especially when Manon accuses Cesar and Ugolin of killing her father Jean de Florette, Manufacturing Consent: Noam Chomsky and the Media (1992) – Australia, The Man Without A Past (2002) – Finland, Ma pomme/Just Me (1950) – France, I remember very well this film with Maurice Chevalier. I was 6-7 and saw it at an open-air cinema in Cario, with the famous songs: clodo serenade, ma pomme, y'a tant d'amour, **Marathon Man** (1976) – US, Marie: A True Story (1985) - US, The Marriage of Maria Braun/Die Ehe der Maria Braun (1979) – Germany, Marty (1955) – US, **Mary Poppins** (1964) - US, MASH (1970) - US, like a theatre of the absurd, Matrimonio all'italiana/Marriage Italian Style (1964) – Italy, McLibel (2005) – UK, Mediterraneo (1991) – Italy, Meet Me in St. Louis (1944) – US**,** I enjoy very much musicals on stage and on screen, oldies as this one, more modern as My Fair Lady and West Side Story, but not at all modern as almost all Lloyd Webber's musicals, and least of all Cats, Mephisto (1981) – Hungary, **The Merchant of Venice** (2004) and (1973) - UK, I saw so many times the plays and the movies, and I read also the play several times, as it was one of the pillars of my courses on business ethics, **The Merry Widow/La veuve joyeuse** (1934) – US, **Metropolis** (1927) - German, the early German films were masterpieces, than all the good directors left Germany because of the Nazis, and only in recent years we see again excellent movies, Mia Madre (2015) – Italy, **Midnight Cowboy** (1969) - US, A Midsummer Night's Dream (1999) – UK, The Mikado (1967) – UK, I like very much Gilbert and Sullivan, and comic operas in general – Offenbach, Rossini, Strauss, Mildred Pierce (1945) – US, **The Miracle Worker** (1962) – US, **Misery** (1990) - US, a masterpiece of black comedy, James Caan and Kathy Bates are terrific, it

is so scary that it is funny, we feel how those two brilliant actors enjoyed making the film and we can sense even their intimacy, **The Misfits** (1961) – US, one of the best films I have ever seen – the three leading actors died shortly or a few years after the film was released – Marylin Monroe, Clark Gable, Montgomery Clift – a cursed film undoubtedly, yet a brilliant scenario by Arthur Miller, Missing (1982) – US, Miss Julie (1999) - US, **Modern Times** (1936) – US, undoubtedly the best film by Chaplin, a masterpiece, one of a kind, and on top of that extremely funny even for my grandchildren, **Moloch** (1999) – Russia, Mon Oncle/My Uncle (1958) – France, Monsieur Klein/Mr. Klein (1976) – France, Monsieur Verdoux (1947) - US, **Monsoon Wedding** (2001) – India, I like very much Indian musicals, and this one especially, Monty Python and the Holy Grail (1945) - UK, Morocco (1930) – US, **Mrs. Dalloway** (1997) – UK, Mr. Smith Goes to Washington (1939) – US, Mrs. Miniver (1942) - US, **Much Ado About Nothing** (1993) – UK, Mujeres al borde de un ataque de nervios/Women on the Verge of a Nervous Breakdown (1988) – Spain, Mulholland Drive (2001) - US, **Music Box** (1989) – US, **Mutiny on the Bounty** (1935) - US, My Darling Clementine (1946) – US, **My Fair Lady** (1964) - US, the ultimate musical, perfect in all respects, not so funny as Annie Get Your Gun, but more profound as the genius of George Bernard Shaw permeate the musical, **My Left Foot: The Story of Christy Brown** (1989) – Ireland, Irish masterpiece, My Man Godfrey (1936) – US, **Mystic River** (2003) – US.

N – The Naked Maja (1958) – Italy, Nana (1955) – France**, Napoleon** (1927) - France, it is amazing how many excellent movies were produced during the era of the silent movies, Napoleon is one of the best movies ever made although it was silent or possibly because it was silent, Nashville (1975) – US, Naughty Marietta (1935) – US, Neigboring Sounds/O Som ao Redor (2012) – Brazil, Ne le dis a personne/Tell No One (2006) – France, Network (1976) - US, Never on Sunday (1960) – Greece, my origins are Greek and I always enjoy watching Greek films, this one is possibly one of the best, and I learned the song as well, A Night at the Opera (1935) – US, The Night of the Hunter (1955) - US, **The Night of the Iguana** (1964) – US, Tennessee Williams is probably the playwright whose plays were adapted to the screen with the most success, this film is one of the best, **A Night to Remember**/Titanic (1958) – UK, I enjoyed much more this film on the Titanic, probalby because the actors were better and the director was excellent as well. Among the many films about the *Titanic*, it has long been regarded as the high point by *Titanic* historians and survivors alike for its accuracy, despite its modest production values when compared with the 1997 Oscar-winning film *Titanic*, Nightwatching (2007) – Canada, I heard a lecture of the film's director Peter Greenaway at the Haifa Film Festival, Nine to Five/9 to 5 (1980) - US, Ninotchka (1939) – US, Greta Garbo is charming in this comedy and for the first time she does not play like a diva, **Nobody Knows** (2004) – Japan, No Country for Old Men (2007) – US, No Man's Land (2001) – Bosnia and Herzegovina, Norma Rae (1979) – US, North by Northwest (1959) - US, Notorious (1946) - US, **Notre-Dame de Paris/The Hunchback of Notre Dame** (1956) – France, **(1939) - US**, Novecento/Twentieh Century (1976) – Italy, Novia que te vea (1994) – Mexico in Ladino and Spanish about Sephardic Jews, I was thrilled to read a book and watch a film in my mother tongue Ladino, **Nowhere in Africa/Nirgendwo in Afrika** (2001) – Germany, **Nuit et brouillard/Night and Fog** (1955) - France, one of the best films on the Holocaust, I have included in my list many such films.

O – O Brother Where Art Thou? (2000) – US, The Odessa File (1974) – UK, Oklahoma! (1955) - US, one of the best musicals ever made, an outstanding music with a very tedious script, **Oldboy** (2003) – South Korea, **The Old Man and the Sea** (1958) – US, **Oliver!** (1968) – UK, Once (2006) – Ireland, Once upon a time in America (1984) - US, **Once Upon a Time in Anatolia** (2011) – Turkey, once not so far ago, we used to "denigrate" Turkish films as telenovela films, ridiculous, with an idiotic plot, and second rate acting, and many Israeli, Arabic, and Indian films were not much better, but recently Turkish films have become in many

cases masterpieces, with the best directors, scriptwriters, actors, and actresses, I am always supportive of such renaissance, that has happened also to Israeli films, **One Flew Over the Cuckoo's Nest** (1975) - US, **One Two Three** (1961) – US, On ne badine pas avec l'amour (1978) – France, **On the Town** (1949) – US, **On the Waterfront** (1954) - US, **Orfeu Negro/Black Orpheus** (1959) – Brazil, an excellent film, poetic, nostalgic, sad, and beautiful, Orpheus Descending (1990) – US, **Othello** (1952) – Italy, Other People's Money (1991) - US, The Others (2001) – Spain, **Otto e Mezzo – 8½** (1963) - Italy, modern film at its best, the modern film-makers I like most are Fellini, Antonioni, Bergman, Allen, and of course the Nouvelle Vague film-makers, Outsourced (2006) - US, it was included in one of my courses.

P – Paint Your Wagon (1969) – US, I enjoyed especailly the acting of Lee Marvin in this film and in Cat Ballou, which was a surprise for me as Marvin was perceived priorly only as a serious actor, and he proved in these musicals that he is multi-talented, **The Pajama Game** (1957) – US, Doris Day in the list of the best film? Many veinschmeckers would pity my poor taste, but I always liked Doris Day, and films like The Pajama Game were a solace and a filmotherapy when I was in a pessimistic mood, Paris Texas (1984) - Germany, **Partie de campagne** (1936) - France, A Passage to India (1984) – UK, The Passenger (1975) –Italy, Paths of Glory (1957) – US, **The Pawnbroker** (1964) – US, Pelle the Conqueror (1987) – Denmark, Pepe le Moko (1937) – France, **Persona** (1966) - Sweden, Phaedra (1962) – France, The Phantom of the Opera (1925) – US, The Philadelphia Story (1940) - US, **The Pianist** (2002) – Poland, **The Piano** (1993) – New Zealand, Pillow Talk (1959) – US, The Pirates of Penzance (1983) – UK, A Place in the Sun (1951) - US, Plein Soleil/Purple Noon (1960) – France, **The Policeman** (1971) - Israel, one of the best Israeli films ever made, as Ephraim Kishon was a humorist genius in all what he made – films, plays, satires, books. In an era where most of the Israeli films were ridiculous he wrote and directed masterpieces, Porgy and Bess (1959) – US, one of the best musicals ever made, **The Portrait of a Lady** (1996) – UK, Pot-Bouille/Lovers of Paris (1957) – France, Profumo di donna/Scent of a Woman (1974) – Italy, **Pulp Fiction** (1994) – US.

Q – Quai des Orfevres (1947) – France, The Quiet Man (1952) – US, a departure for Wayne and the director Ford, who were both known mostly for Westerns and action-oriented films.

R – Radio Days (1987) – US, I miss Woody Allen who made in the eighties such excellent films, Raiders of the Lost Ark (1981) - US, Rain (2001) – New Zealand, **Rain Man** (1988) - US, Raise the Red Lantern (1991) – China, Raising Arizona (1987) – US, **Ran** (1985) – Japan, **Rashomon** (1950) - Japan, **Rear Window** (1954) - US, one of the best Hitchcock's films with James Stewart, my favorite actor, in the leading role, Rebecca (1940) - US, Rebel Without a Cause (1955) - US, The Red Shoes (1948) – UK, **Rembetiko** (1983) – Greece, one of the music I like most is Rembetiko, the music of the refugees who were integrated in the Greek society without the assistance of billions by the UN to the never-ending saga of the Palestinian refugees, **Repulsion** (1965) - UK, Reservoir Dogs (1992) – US, The Rest Is Silence (2007) – Romania, **The Return** (2003) – Russia, Riff Raff (1991) – UK, **Rhinoceros** (1974) - US, **Richard III** (1955) – UK, one of the best plays ever made in one of the best films ever made, **Rigoletto** (1982) – Germany, and in English Modern Version (1982) - UK, two excellent versions of my favorite opera Rigoletto, **Riso Amaro/Bitter Rice** (1949) – Italy, Rocco and his Brothers/Rocco e i suoi fratelli (1960) – Italy, Roger & Me (1989) - US, Michael Moore is a genius and this is one of his best documentary films, **Roma citta aperta/Rome open city** (1945) - Italy, Roman Holiday (1953) - US, **The Roman Spring of Mrs. Stone** (2003) – US, Romeo and Juliet (1968, 1936) – UK, A Room with a View (1985) – UK, **Rosemary's Baby** (1968) - US, the first time I saw this film in spring 1969 I had mixed feelings – I was extremely scared by its content, and I was extremely pleased, as during the film my friend whispered to my ear that she intends to

invite Ruthy and me to her party soon and I'd better come as I'll surely fall in love with her, **The Rose Tattoo** (1955) – US, The Rules of the Game/La regle du jeu (1939) - France, Runaway Jury (2003) - US, Run Lola Run/Lola rennt (1998) – Germany, Russian Ark (2002) – Russia.

S – Safety Last! (1923) – US, **Sallah Shabati** (1964) – Israel, Samson et Dalila by Saint-Saens (2002) – Italy, **Saraband** (2003) – Sweden, Saturday Night and Sunday Morning (1960) – UK, Saving Private Ryan (1998) – US, Scarface (1983) - US, **The Scarlet Pimpernel** (1934) – UK, **Scenes from a Marriage** (1973) - Sweden**,** the best film I've ever seen, the best director, best script, best actress, every time I see it I enjoy it more as I discover new subtleties of the text, the directing, and the acting, **Scent of a Woman** (1974-Italy, **1992-US**), **Schindler's List** (1993) - US, one of the most accute dilemmas – how can such a humane hero as Schindler be a lousy husband, while such a monster as Eichmann was an excellent family man, **The Searchers** (1956) - US, The Secret in Their Eyes/El secreto de sus ojos (2009) – Argentina, Secrets and Lies (1996) – UK, **Sense and Sensibility** (1995) – US, A Separation (2011) – Iran, Sergeant York (1941) – US, Seven Brides for Seven Brothers (1954) - US, **The Seventh Seal** (1957) - Sweden, Sex, Lies, and Videotape (1989) – US, **Shakespeare in Love** (1998) – US, I saw this film as in a dream, as only in dreams you can reach such perfection and joy, Shall We Dance (1937) – US, **Shame** (1968) - Sweden, The Shawshank Redemption (1994) – US, The Sheik (1921) – US, Shichinin no samurai/Seven Samurai (1954) - Japan, **Shine** (1996) – Australia, The Shining (1980) – US, **Shoah** (1985) – France, one of the longest films ever made, but you remain flabbergasted and breathless in spite of the horrendous content of the Holocaust, **The Shop Around the Corner** (1940) - US, The Shop on Main Street (1965) – Slovakia, Show Boat (1936, 1951) – US, **Shree 420** (1955) – India, I enjoy very much films with Raj Kapoor, although the translation was on the side of the screen and there was no synchronization between the film and the subtitles, but who need to understand the film – it is enough that you sense it, **Sicko** (2007) - US, it is a shame that such a great nation as the US has such a lousy health insurance system, a monster of capitalism at its worse, meant primarily to enrich the healthcare corporations at the expense of the American budget and the public, Moore shows the absurdities of the system as in his other films – Roger and Me, Capitalism a Love Story, The Big One, etc., **The Silence** (1963) - Sweden, **Silkwood** (1983) - US, one of the most poignant films ever made, a greater than life heroine – Karen Silkwood acted by the greatest actress Meryl Streep, showing the ugliness of the neoliberal large corporations wanting to maximize their profits according to the false mantra of Milton Friedman the consigliere of Reagan, Thatcher, Netanyahu, and Pinochet, at the expense of the life and health of their employees and their countries' citizens, and the finale – the murder of Silkwood to the sound of the thrilling Amazing Grace, I showed it at my courses, and it made such a strong impression on my students, much more than tedious lectures about morality and ethics, **Singin' in the Rain** (1952) - US, what a lovely comedy and music, Sissi (1955) – Austria, the best kitsch that I have ever seen, **Si Versailles m'etait conte/Royal Affairs in Versailles** (1954) – France, the only time that I won something – when I was the only one in the public to answer correctly a question on this film, The Sixth Sense (1999) – US, The Skin I live in /La piel que habito (2011) – Spain, Slumdog Millionaire (2008) – UK, **Snow White and the Seven Dwarfs** (1937) - US, the best animated film I have ever seen, the best songs, the delight of my children and grandchildren, **Some Came Running** (1958) - US, **Some Like It Hot** (1959) - US, nobody is perfect? This film is perfect! A Song to Remember (1945) – US, **Son of the Bride/El hijo de la novia** (2001) – Argentina, I remember being a member of the Argentinian film club in Jerusalem in 1964 when I was 20 together with my Argentinian friend Mario Diament – the films were so rudimentary, so boring, so childish, and now – a few decades later the Argentinian films are among the best in the world, The Son of the Sheik (1926) – US, Sons and Lovers (1960) – UK, Sophie's Choice (1982) – US, **The Sound of Music** (1965) - US, one of the best musicals and films ever made, a masterpiece, great songs,

great acting, with the one and only Christopher Plummer who was Captain Von Trapp in this film, Mike Wallace in The Insider – part of my business ethics courses as it has the most salient dilemmas personified with two other excellent actors Al Pacino and Russel Crowe. Plummer at the age of almost 90 still acts and receive the highest awards, and indeed you have to be a great actor to personify two such opposites and Von Trapp and Wallace, Sous les toits de Paris/Under the Roofs of Paris (1930) – France, **South Pacific** (1958) - US, one of the best musicals and musical films ever made, Spartacus (1960) – US, **Spring Summer Autumn Winter… and Spring** (2003) – South Korea, a Korean masterpiece, Stagecoach (1939) - US, Stalag 17 (1953) – US, Stanno tutti bene/Everybody's Fine (1990) – Italy, A Star Is Born (1954) - US, Stories We Tell (2012) – Canada, The Stranger/Al Majhoul (1984) – Egypt in Arabic, part of my business ethics courses as it raises many ethical dilemmas, **A Streetcar Named Desire** (1951) - US, Stromboli (1950) – Italy, **Suddenly Last Summer** (1959) – US, **The Sun Also Rises** (1957) – US, Sunday Bloody Sunday (1971) – UK, **Sunset Boulevard** (1950) - US, I remember seeing this film at the age of 6, and surprisingly enough I did not appreciate it, I was even afraid by the scaring Gloria Swanson, only decades later I overcame my reticence and saw it once again – a masterpiece, proving that maybe it is too early to take your small children to all the films that the grownups want to see, Super Size Me (2004) - US, **Sweet Bird of Youth** (1962) – US.

T – Tai-Pan (1986) – US, **A Taste of Honey** (1961) – UK, the British and the Italian film industries had their glorious era until the seventies, and only recently they have regained their excellence, unlike the French film industry that has remained excellent during more than a century, Terms of Endearment (1983) – US, *Tevya*/Tevye/Tevye the Dairyman (1939) – US in Yiddish about Ashkenazi Jews, The Take (2004) – Canada, **Ten/10** (2002) – Iran, Ten Blocks on the Camino Real (1966) – US, **Thelma and Louise** (1991) – US, **Therese Desqueyroux** (2012) – France, Therese Raquin (1953) – France, There's No Business Like Show Business (1954) – US, There Will Be Blood (2007) – US, The Thief of Bagdad (1924) – US, **The Third Man** (1949) - UK, The 39 Steps (1935) - UK, Three Colors: Blue/Trois couleurs: bleu (1993) – France, **Three Colors: Red/Trois couleurs: rouge** (1994) – France, Three Colors: White/Trois couleurs: blanc (1994) – France, Three Mothers (2006) – Israel, about Egyptian Jews, the first Israeli film telling the story of Egyptian Jews, unlike the dozens of novels that were published on this topic, **Three Sisters** (1970) – UK, **Through A Glass Darkly** (1961) - Sweden, Time (2006) – South Korea, **Tin Men** (1987) - US, **Tirez sur le pianiste/Shoot the Piano Player** (1960) – France, Titanic (1997) – US, **To Be or Not to Be** (1942/**1983**) - US, I enjoyed most the remake in 1983 with Mel Brooks and his wife Anne Bancroft, both were perfect, and the film was one of the funniest movies that I have ever seen, **To Have and Have Not** (1944) – US, **Toi le venin** (1958), France, directed by Robert Hossein, whom I saw at one of the plays he directed in Paris when he came after the performance on stage and talked to the public, **Tokyo monogatari/Tokyo Story** (1953) - Japan, Tom Sawyer (1973) – US, **Too Big to Fail** (2011) - US, **Topaze** (1936, 1951) - France, **Top Hat** (1935) - US, the ultimate musical comedy with Ginger Rogers and Fred Astaire, singing and dancing to the tune of Irving Berlin's Cheek to Cheek, **Topsy-Turvy** (1999) - UK, Tosca (1976) – Italy, Touchez pas au grisbi (1954) – France, Touch of Evil (1958) - US, The Treasure of the Sierra Madre (1948) - US, **The Trial** (1993) – UK, Tristan und Isolde by Wagner (1995) – Germany, **Triumph of the Spirit** (1989) – US, Tune in Tomorrow…/La tia Julia y el escribidor (1990) – US, Turandot by Puccini (1987) – US, Twelfth Night (1996) – UK, **12 Angry Men** (1957) - US, **20,000 Leagues Under the Sea** (1954) – US, Twin Peaks: Fire Walk with Me (1992) – US, Tycoon (2002) – Russia.

U – Un Ballo in Maschera (1975) – UK, **The Unbearable Lightness of Being** (1988) – US, a film adaptation of the novel of the same name by Milan Kundera, published in 1984. Director Philip Kaufman and screenwriter Jean-Claude Carrière portray the effect on Czechoslovak

artistic and intellectual life during the 1968 Prague Spring of socialist liberalization preceding invasion by Soviet led Warsaw Pact and subsequent coup that ushered in hard-line communism. It portrays the moral, political, and psycho-sexual consequences for three bohemian friends: a surgeon Daniel Day-Lewis, and two female artists with whom he has a sexual relationship Juliette Binoche and Lena Olin, Un Chien Andalou/An Andalusian Dog (1929) – France, Uncle Vanya (1970) – Russia, (1963-UK), **Un condamne a mort s'est echappe!/A Man Escaped** (1956) – France, **Unforgiven** (1992) - US, **Un homme et une femme/A Man and a Woman** (1966) - France, I saw this film several times as it has impressed me so much with its new approach to film-making, directed by Claude Lelouche, with the outstanding actors Anouk Aimme and Jean-Louis Trintignant, Ulisse/Ulysses (1954) – Italy, **Un long dimanche de fiancailles**/A Very Long Engagement (2004) – France, The Unsinkable Molly Brown (1964) – US, **The Untouchables** (1987) – US, one of the best films on gangsters and policemen, truly a masterpiece, no wonder, as the director is Brian de Palma, David Mamet wrote the screenplay, and the leading actors are Kevin Costner, Robert de Niro and Sean Connery, Up (2009) – US.

V – Vanya 42e rue/Vanya on 42nd Street (1994) – France, Va, vis et deviens/Live and Become (2005) – Ethiopia, **Vicky Cristina Barcelona** (2008) – Spain, **Vincent Francois Paul et les autres** (1974) – France, this is the "classic" French film, sophisticated yet simple, warm and detached, with the best actors – Yves Montand, Gerard Depardieu, Serge Reggiani, and Michel Piccoli. Piccoli is one of my most favorite actors. He has appeared in many different roles, from seducer to cop to gangster to Pope, in more than 170 movies. Piccoli has worked with Jean Renoir, Jean-Pierre Melville, Jean-Luc Godard, Claude Lelouch, Jacques Demy, Claude Sautet, Louis Malle, Agnès Varda, Leos Carax, Luis Buñuel, Costa-Gavras, Alfred Hitchcock, Marco Ferreri, Jacques Rivette, Otar Iosseliani, Nanni Moretti, Jacques Doillon, Mario Bava, Manoel de Oliviera, Claude Faraldo, Raúl Ruiz, Theodoros Angelopoulos and Alain Resnais, Violettes Imperiales/Violetas Imperiales/Imperial Violets (1952) – France, **The Virgin Spring** (1960) - Sweden**,** Viridiana (1961) – Spain**, Vertigo** (1958) - US, The Visit (1964) - US, **Viva la liberta/Long Live Freedom** (2013) – Italy, Vivre sa vie/My Life to Live (1962) – France, **Volver** (2006) – Spain**,** one of the best films written and directed by Pedro Almodovar. With two excellent actresses – Penelope Cruz and Carmen Maura. Drawing inspiration from the Italian neorealism of the late 1940s to early 1950s and the work of pioneering directors such as Federico Fellini, Luchino Visconti, and Pier Paolo Pasolini, Volver addresses themes like sexual abuse, loneliness and death, mixing the genres of farce, tragedy, melodrama, and magic realism, **Voyage of the Damned** (1976) – UK, **Vu du pont/A View from the Bridge** (1962) – France,

W – Wadjda (2012) – Saudi Arabia in Arabic, an excellent film indeed, very interesting and moving, Walk on Water/Lalekhet al hamayim (2004) – Israel, Wall-E (2008) – US, **Wall Street** (1987) - US, one of the best films that I have ever seen first of all because the excellent actor Michael Douglas – Gordon Gekko, who has become the ultimate capitalist maximizing profits to the delight of Milton Friedman and ruinging the lives of all the others, as in the neoliberal regimes that I oppose so much. This was the backbone of my courses on business ethics as it gives in a nutshell most of the dilemmas of business, **War and Peace** (1956) – US, **War and Remembrance** (1988) – US, this film and The Winds of War are the best films that I have ever seen on the inter-world wars and the second world war, a very long saga, but interesting and thrilling from the beginning to the end, The War of the Worlds (1953) – US, Washington Square (1997) – US, Water (2005) – India, **The Weeping Meadow** (2004) – Greece, **West Side Story** (1961) - US, in the same decade I saw this excellent film and saw the musical on Broadway in June 1968, the first musical that I have seen in the US, Whale Rider (2002) – New Zealand, **When Father Was Away On Business** (1985) – Serbia, When Harry Met Sally… (1989) – US, **Who's Afraid of Virginia Woolf?** (1966) – US, a masterpiece on stage and in film, The Wild

Bunch (1969) - US, **Wild Strawberries** (1957) - Sweden, **The Winds of War** (1983) – US, **Winter Sleep** (2014) – Turkey, **Witness for the Prosecution** (1957) – US, **The Wizard of Oz** (1939) - US, **Woman of the Year** (1942) – US, The Women (1939) – US, **Women in Love** (1969) – UK, Woodstock (1970) – US, I saw Joan Baez show in New York long after her performance in this film, Working Girl (1988) - US, Wuthering Heights (1939) – US.

X– The X-Files (1998)– US. An American science fiction thriller film directed by Rob Bowman.

Y - Yankee Doodle Dandy (1942) - US, an American biographical musical film about George M. Cohan, known as "The Man Who Owned Broadway". He is considered the father of American musical comedy. James Cagney, one of my favorite actors, was a fitting choice for the role of Cohan since, like Cohan, he was an Irish-American who had been a song-and-dance man early in his career. His unique style of half-singing and half-reciting the songs, reflected the style that Cohan himself used, Y tu mama tambien/And Your Mother Too (2001) – Mexico.

Z - Z (1969) - Algeria, Costa Gavras is one of my favorite directors, and this film is one of his best, I had the privilege of hearing his lecture at the Haifa Film Festival, **Zelary** (2003) – Czech, **Zero de conduite/Zero for Conduct** (1933) – France, **Ziegfeld Follies** (1946) – US, **Zorba the Greek** (1964) – UK, one of the best films I have ever seen, directed by Cypriot Michael Cacoyannis and starring Anthony Quinn, one of my favorite actors, as the title character. It is based on the novel Zorba the Greek by Nikos Kazantzakis, which I am still reading in Greek. The supporting cast includes Alan Bates, Lila Kedrova, Irene Papas and Sotiris Moustakas. And in the "waiting list" after we closed the polls we can find excellent films as The Five Pennies…

The best films in Cory's list of films amount to 830, out of which 360 are the best of the best films, 5 times better than the 72 "virgins" offered to the terrorists, which proves that you don't have to go to heaven in order to get your rewards on a virtuous life – you can watch 360 films which are la crème de la crème of the film industry in all countries and you get paradise on earth. All the films have links to entries in Wikipedia, IMDb, and other sites, as well as the directors, scriptwriters, actors and actresses. With the other lists of films – we bring in this book links to more than a thousand films, you can chose to read the One Thousands and One Nights of Scheherazade or the 1,000+ nights for watching the best films from all over the world in my lists. If we add to that the books by the 720 best authors of modern literature in my lists you can fill in a lifetime reading the best books of those authors, watching the best films, hearing the hundreds of best classical music works by more than a hundred composers - symphonies, concerti, lieder, chamber music, the best operas, visiting the best museums with the best paintings and sculptures, in short living a true cosmopolitan cultural life, as stipulated in this book - an ode to culture.

In this book we find also references to the geniuses of cinema, as Chaplin and Bergman in the biographies, and in other chapters about other directors, scriptwriters, actors and actresses. Many chapters in this book are about films with business ethics and social justice content as well. So, what do we have in Cory's List? Silent films and talkies, black and white and color films, widescreen and 3-D films, short films and very long films, films from all over the world, but mainly from the leading countries in quality films – US, France, UK, Italy, Sweden, Japan… More than half of the films were produced more than 50 years ago or are based on books written and works composed more than 50 years ago, which shows either that the best films are the oldies until the end of the sixties (as in songs, literature, classical music…), or that I prefer the films that I have seen in my youth until the age of 25, which probably had a stronger impact on my life. My lists are the most cosmopolitan lists of films, as truly I am interested in films from a wide variety of countries, which I see in festivals and in Israel that is more open to cosmopolitan

films, literature, and music – because the Jews came from more than a hundred countries in the diaspora and we are probably the most multi-cultural country in the world. Most of the films in my lists are quality films, but there is also a high proportion of "lesser quality" films, which were chosen because of the impact they had on my life, and because I enjoyed them very much. The reader may notice an "optical" error – that the American films are much more predominant than all the other films. We have to analyze it in view of the fact that almost all the films produced in India, China, Israel, Egypt, or Russia are films about those countries only and not films about other countries, while many American films are films dealing with other countries, as the US film industry is Universal (also MGM, RKO…), and deal with other countries as The African Queen, The Life of Emile Zola, Bel Ami, Titanic, Anna Karenina, Arch of Triumph, Hans Christian Andersen, Les Miserables, Schindler's List, Rhinoceros, Exodus, To Be or Not To Be, The Diary of Anne Frank, Doctor Zhivago, Don Quixote, Gigi, The Great Dictator, Julius Caesar, Stalag 17, For Whom The Bell Tolls, An Enemy of the People, The Three Musketeers, Frida, Fanny, Irma la douce, Island in the Sun, The Sheik, The Shop Around the Corner, etc.

The films from the US amount to 379 or 46% of the total number of films in my list - 830. This percentage may seem very high but as stipulated before many of those films are truly cosmopolitan, about many other countries, as the American film industry – the largest in the world, at least in quality, is the most predominant film industry in the world. I lived most of my life in Israel, except 9 years in Egypt in my childhood, 1 year in France at Insead, and on the aggregate a few years in business, study and pleasure trips all over the world, some of the trips for one or two months. In Israel we are exposed mainly to American films, although in comparison to France, Italy or Russia, we see much more foreign films than local films in those countries, because there are many local quality films there, as compared to relatively very few Israeli films, that have become quality films only in the last decade or two. Nevertheless, in comparison to all the other lists that I have seen on the Internet, my list is the more cosmopolitan as the other lists comprise in many cases at least three quarter American films or even 100%, and in my list the American films amount to less than half. In the second place we find in my list 120 films from France, or 14% of the total number of films. This large number is objective and subjective as well – objective as I and many specialists believe that the French film industry is the best in the world, and the American percentage is much higher only because the American film industry is much larger than the French one. Subjective as I like much more French films, I was almost never disappointed by the quality of a French film, French is my mother tongue, most of the films that I have seen in my childhood in Egypt were French, and most of my business, pleasures and study trips were in Paris, where I saw many excellent French films.

The British films amount to 86 or 10% of the total number of films. The British film industry is an excellent film industry, and I think that proportionately to the total number of films produced in the country there are more excellent British films and French films than American films. The British films are also relatively more cosmopolitan and many of them deal on topics which are not British. The Italian number of films amount to 61 or 7% to the total number of films. Many Italian films are quality films, among the best in the world, and in general I can say that the best directors, scriptwriters, actors and actresses are mostly American, French, British, and Italian. This does not mean that there are not excellent film-makers in other countries as Ingmar Bergman in Sweden or Akira Kurosawa in Japan, but those are only a few in comparison to the Americans, British, French and Italians. The total percentage of those four countries in my list amounts to 77%, more than three quarters. Still, my list is more cosmopolitan than most of the other lists, as the films from the other 43 countries (in total we have 47 countries in my list), amount to almost a quarter of the total number of films. Actually, the number of countries in my list could have been much more than 50 if I had included the excellent films that I have seen at

the Haifa Film Festival and elsewhere from Georgia, Chile, Peru, Thailand, Iceland, Bulgaria, Morocco, Lebanon, etc., but I had to stop somewhere the list, otherwise I would have reached easily more than 1,000 excellent films that I have seen, and indeed there are more than a thousand if we add the list of the films with business ethics content and the list of 1955-1961.

The second tier of films in my list include 9 countries with 6 to 20 films – 1% to 2% each from the total, namely – Germany – 20 (2%), Spain – 18, Israel – 15, Sweden – 14, Russia – 11, Canada – 9 (1%), Japan – 8, Denmark – 6, Poland – 6. Altogether 13% of the total. This data is somewhat subjective, and I confess – I am not a professional critic/reviewer of films, I have not seen many excellent Japanese or Russian films that were not shown in Israel, and I also don't remember very well the names of Japanese or Russian films. I have no doubt that those film industries as well as most of the other industries in this segment (Sweden with Ingmar Bergman, Poland with Kieslowski, Germany with Wim Wenders, and Spain with Almodovar) are perceived by many critics as better than the Israeli film industry, yet I have included relatively more excellent Israeli films, because I live in Israel, and I enjoy much seeing Israeli films, even if sometimes they are not the best, as I have stated above that many films in my list are not quality films but films that I have enjoyed more than the others. In Israel we see relatively less films from those countries, I see them mainly in the Film Festivals, and I am aware that I have not seen most of the best ones, at least if I compare my list to the lists on the Internet. So, 13 countries have about 90% of the total number of films, and 34 countries have only 10%.

In the third tier of countries we find films with 3-5 films, about 0.5% of the total films each: Australia – 5, Romania – 5, India – 5, Ireland – 5, China – 4, Mexico – 4, Austria – 4, Greece – 3, Argentina – 3, New Zealand – 3, South Korea – 3, Iran – 3. I am quite sure that here also there are hundreds of excellent films that I was not exposed to, mainly from India, China, South Korea and Argentina, but as I included in my list only films that I have seen they were not included. Finally, the countries with 1-2 films: Egypt, Portugal, Czech Republic, Netherlands, Turkey, Serbia, Hungary, Brazil – 2 films each. Ukraine, Slovakia, Armenia, Saudi Arabia, Switzerland, Senegal, Belgium, Ethiopia, Norway, Finland, South Africa, Algeria, Bosnia, Afghanistan – 1 film each. And I am aware that most of the countries deserve much more, but I have not seen enough quality films from there, and even so I have much more countries in my list than others. Nevertheless, as I want to be fair to the film industries from countries other than the leading ones in my list – US, France, UK, Italy – I bring here links to Internet Lists of their best films:

1. IMDb Most Voted German-Language Feature Films (mainly from Germany and Austria)
2. IMDb Most Voted Spanish-Language Feature Films (mainly from Spain, Mexico, Argentina)
3. IMDb Most Voted Russian-Language Feature Films (mainly from USSR and Russia)
4. IMDb Most Voted Swedish-Language Feature Films
5. IMDb Most Voted Japanese-Language Feature Films
6. IMDb Most Voted Polish-Language Feature Films
7. IMDb Most Voted Feature Films with Country of Origin Canada
8. IMDb Most Voted Feature Films with Country of Origin Denmark
9. IMDb Most Voted Hebrew-Language Feature Films
10. IMDb Most Voted Feature Films with Country of Origin Australia
11. IMDb Most Voted Hindi-Language Feature Films
12. IMDb Most Voted Romanian-Language Feature Films
13. IMDb Most Voted Feature Films with Country of Origin Ireland
14. IMDb Most Voted Greek-Language Feature Films
15. IMDb Most Voted Korean-Language Feature Films
16. IMDb Most Voted Feature Films with Country of Origin New Zealand
17. IMDb Most Voted Chinese-Language Feature Films

18. IMDb Most Voted Persian-Language Feature Films
19. IMDb Most Voted Arabic-Language Feature Films (mainly from Egypt, Lebanon, Palestine)
20. IMDb Most Voted Dutch-Language Feature Films (mainly Netherlands, Belgium/Flanders)
21. IMDb Most Voted Portuguese-Language Feature Films (mainly from Portugal and Brazil)
22. IMDb Most Voted Czech-Language Feature Films
23. IMDb Most Voted Serbian-Language Feature Films
24. IMDb Most Voted Turkish-Language Feature Films
25. IMDb 100 Best Films in Africa
26. IMDb Most Voted Feature Films with Country of Origin Switzerland
27. IMDb Most Voted Feature Films with Country of Origin Belgium
28. IMDb Most Voted Hungarian-Language Feature Films
29. IMDb Most Voted Norwegian-Language Feature Films
30. IMDb Most Voted Finnish-Language Feature Films
31. IMDb Most Voted Bosnian-Language Feature Films
32. IMDb Most Voted Croatian-Language Feature Films
33. IMDb Most Voted Bulgarian-Language Feature Films
34. IMDb Most Voted Georgian-Language Feature Films
35. IMDb Most Voted Feature Films with Country of Origin Kazakhstan
36. IMDb Most Voted Thai-Language Feature Films

2.7 CINEMA OF ISRAEL, THE HAIFA FILM FESTIVAL, LISTS OF ISRAELI FILMS

Cinema of Israel (Hebrew: קולנוע ישראלי *Kolnoa Yisraeli*) refers to movie production in Israel since its founding in 1948. Most Israeli films are produced in Hebrew. Israel has been nominated for more Academy Awards for Best Foreign Language Film than any other country in the Middle East. Movies were made in Mandatory Palestine from the beginning of the silent film era although the development of the local film industry accelerated after the establishment of the state. Early films were mainly documentary or news roundups, shown in Israeli cinemas before the movie started. One of the pioneers of cinema in Israel was Baruch Agadati. Agadati purchased cinematographer Yaakov Ben Dov's film archives in 1934 when Ben Dov retired from filmmaking and together with his brother Yitzhak established the AGA Newsreel. He directed the early Zionist film entitled *This is the Land* (1935). In 1948, Yosef Navon, a soundman, and Yitzhak Agadati, producer of the first Hebrew-language film with his brother, Baruch Agadati, found an investor, businessman Mordechai Navon, who invested his own money in film and lab equipment. Agadati used his connections among Haganah comrades to acquire land for a studio. In 1949 the Geva film labs were established on the site of an abandoned woodshed in Givatayim.

In 1954, the Knesset passed the Law for the Encouragement of Israeli Films (החוק לעידוד הסרט הישראלי). Leading filmmakers in the 1960s were Menahem Golan, Ephraim Kishon, and Uri Zohar. The first Bourekas film was *Sallah Shabati*, produced by Ephraim Kishon in 1964. In 1965 Uri Zohar produced the film *Hole in the Moon*, influenced by French New Wave films. In the first decade of the 21st century, several Israeli films won awards in film festivals around the world. Prominent films of this period include *Late Marriage* (Dover Koshashvili), *Broken Wings*, *Walk on Water* and *Yossi & Jagger* (Eytan Fox), *Nina's Tragedies*, *Campfire* and *Beaufort* (Joseph Cedar), *Or (My Treasure)* (Keren Yedaya), *Turn Left at the End of the World* (Avi Nesher), *The Band's Visit* (Eran Kolirin) *Waltz With Bashir* (Ari Folman), and *Ajami*. In 2011, Strangers No More won the Oscar for best Short Documentary. In 2013 two documentaries were nominated the Oscar for the Best Feature Documentary: The Gatekeepers (Dror Moreh) and Five Broken Cameras, a Palestinian-Israeli-French co-production (Emad Burnat, Guy Davidi). Author Julie Gray notes "Israeli film is certainly not new in Israel, but it is

fast gaining attention in the U.S., which is a double-edged sword. American distributors feel that the small American audience interested in Israeli film, are squarely focused on the turbulent and troubled conflict that besets us daily." 2014 was the best year for Israeli films at the Israeli box-office. Israeli-made films sold 1.6 million tickets in Israel, the best in Israel's film history.

Filmmaking in Israel has undergone major developments since its inception in the 1950s. The first features produced and directed by Israelis, such as "Hill 24 Doesn't Answer" and "They Were Ten", tended, like Israeli literature of the period, to be cast in the heroic mold. Some recent films remain deeply rooted in the Israeli experience, dealing with such subjects as Holocaust survivors and their children (Gila Almagor's "The Summer of Aviya" and its sequel, "Under the Domim Tree") and the travails of new immigrants ("Sh'hur", directed by Hannah Azoulai and Shmuel Hasfari, "Late Marriage" directed by Dover Koshashvili). Others deal with issues of modern day Israeli life, such as the Israeli-Arab conflict (Eran Riklis's "The Lemon Tree", Scandar Copti and Yaron Shani's "Ajami") and military service (Joseph Cedar's "Beaufort", Samuel Maoz's "Lebanon", Eytan Fox's "Yossi and Jagger"). Some are set in the context of a universalist, alienated, and hedonistic society (Eytan Fox's "A Siren's Song" and "The Bubble", Ayelet Menahemi and Nirit Yaron's "Tel Aviv Stories"). The Israeli film industry continues to gain worldwide recognition through International awards nominations. For three years consecutively, Israeli films ("Beaufort" (2008), "Waltz with Bashir" (2009) and "Ajami" (2010)) were nominated for Academy Awards. The Spielberg Film Archive at the Hebrew University of Jerusalem is the world's largest repository of film material on Jewish themes as well as on Jewish and Israeli life. The main international film festivals in Israel are the Jerusalem Film Festival and Haifa Film Festival. The Haifa Film Festival is one of the best film festivals in the world.

The **Haifa International Film Festival** is an annual film festival that takes place every autumn (between late September and late October), during the week-long holiday of Sukkot, in Haifa, Israel. The festival was inaugurated in 1983 and was the first of its kind in Israel. Over the years, it has become the country's major cinematic event. The Haifa International Film Festival attracts a wide audience of film-goers and media professionals from Israel and abroad. Throughout the week, special screenings are held of c.170 new films. Apart from movies screened around the clock at seven theaters, the festival features open-air screenings. Film categories include feature films, documentaries, animation, short films, retrospectives and tributes. The Board of Directors is composed of film and culture professionals and public figures (I was an independent director in the Board). The festival is underwritten by the City of Haifa, the Ministry of Education, the Israeli Film Council, and the European Union, as well as commercial companies. For many years I used to watch 50-60 films from 20 to 30 countries, during the ten days of the festival, and I think that I broke a Guinness Record, as I was there from early morning to late night every day.

- **List of Israeli films before 1960**
- **List of Israeli films of the 1960s**
- **List of Israeli films of the 1970s**
- **List of Israeli films of the 1980s**
- **List of Israeli films of the 1990s**
- **List of Israeli films of the 2000s**
- **List of Israeli films of the 2010s**

מסעות, ביקורים בשישים ארצות לעסקים, תיירות ולימודים, היכרות וחברות של דלפון עם שועים ואצילים – גם הוא באצילים

אי אפשר לעשות הכל, גם לקרוא ספרים ממיטב הספרות העולמית, גם ללמוד חמישים שפות, גם לכתוב ספרים אקדמיים ומחזות, גם לעבוד במשרה מלאה, גם להיות בעל טוב, אבא טוב וסבא טוב, וגם לסייר בכל העולם. כשאני מתבונן בספרים שאני עכשיו כותב על כל מה שעשיתי במשך שבעים שנה, אני מלא התפעלות, כי רבים וטובים לא מספיקים לעשות זאת בכמה גלגולים. אם למדתי חמישים שפות (ואני לא יודע את רובן מספיק אני מודה) זה היה על חשבון קריאת ספרות יפה, אם אני רואה מאות סרטים בשנה זה על חשבון כתיבת ספרים, אם אני עובד במשרה מלאה זה על חשבון כל התחביבים שלי, ואם אני מבקר בעשרות ארצות זה על חשבון חיי המשפחה. אז הייתי צריך לעשות סדר, קדימויות, להחליט מה חשוב יותר או פחות למרות שהכל חשוב. בסדר הקדימויות שלי העבודה קודמת לכל. כל פעם שהייתה לי עבודה עסקתי בה לפני הכל ובמקום הכל, גם במקום המשפחה. למזלי אשתי רותי הייתה עזר כנגדי והיא לקחה על עצמה את המטלה העיקרית של גידול הילדים, דאגה לבית, עזרה עם הנכדים, ובכך היא ויתרה ויתור חשוב על המשך לימודים, בניית קריירה והגשמה עצמית. רותי היא יחידה בדורה (אני מגזים, אבל אחת מהיחידות), כי היא עשתה כל זאת ברצון, בלי טרוניות, היא תמיד קמה בלילה לטפל בילדים כי הייתי צריך לישון בשביל להצליח בעבודה כמנהל חשוב שהביא משכורות מאוד גבוהות הביתה. היא מעולם לא התלוננה שהיא לא המשיכה בלימודים מעבר לשלושת השנים שהיא למדה בסמינר כמו חברות רבות שלמדו לתואר שני ושלישי, עשו קריירה, הפכו למנהלות בבתי הספר, בעסקים, לעורכות דין מצליחות, רואות חשבון, מדעניות והתעשרו בזכות עצמן. רותי דאגה לילדים, הקפידה שהבית יהיה תמיד נקי ומסודר, שהבגדים שלי יהיו תמיד מגוהצים, בלי עוזרת עד שהגיעה לגיל חמישים וכבר גרנו בוילה גדולה, בלי אוטו עד ששירלי הילדה השלישית נולדה.

אבל לא היה יום שהיא לא עבדה בו בבתי הספר בחיפה ובמרכז, כמורה מהשורה, אך מחנכת ופדגוגית לעילא, אוהבת את התלמידים והם מעריצים אותה, בונה קריירה של הקניית חינוך וערכים לילדים משכבות מצוקה, שלמדו בבית ספר מקצועי ספרות (עיצוב שיער נשמע יותר טוב), צילום, מטפלות בגני הילדים, טכנאי שיניים. לזכותה ייאמר שהיא ממש הצילה מאות ילדים מהידרדרות, דאגה להם בצורה אישית, אם היה צורך גם נתנה להם כסף על מנת להגיע לבית הספר, להשתתף בטיולים, דאגה לבגדים ורהיטים לילדים ממשפחות מצוקה, וזאת בנוסף לעבודה במשרה מלאה כעקרת בית וכאמא לשלושה ילדים, כרעיה אוהבת ותומכת וכחברה שהייתה פיית הגשם ודאגה לכל מי שהייתה חולה או הייתה זקוקה לעזרתה. לעצמה לא היה לה הרבה זמן,

אך בהיותה יפת נפש אלוהים דאג לה שהיא גם תישאר יפת מראה, מטופחת, ונמרצת, מבלי שתעסוק בספורט, תבצע ניתוחים פלסטיים ותתאפר. איך ממסעות אני מגיע לכתוב על האיפור של רותי, השד יודע, אבל עוד נגיע למסעות בעוד אי אלו עמודים, וממילא הכל כתוב בגירסה האנגלית המובאת להלן כאשר בעברית אני מרשה לעצמי להפליג למחוזות רחוקים בתודעה אם לא לארצות רחוקות. עד גיל חמישים רותי לא נסעה הרבה לחו״ל. בפעם הראשונה שנסעה לחו״ל זה היה בשנת 1978 כאשר היא כבר הייתה בת 31, תראו לי היום אשה אחת שבגיל שלושים עדיין לא הייתה בחו״ל, אפילו אם היא באה משכבת מצוקה. כל אישה מודרנית בוודאי הייתה בטיול של אחרי הצבא להודו או לברזיל, הצטרפה להורים לפחות אחת לשנה לחופשת קיץ באירופה, בארצות הברית, ובהרבה משפחות גם לחופשת סקי בחורף ולשייט ביכטה המשפחתית לאיי יוון. למען האמת גם אני נסעתי לראשונה לחו״ל בגיל 23 כאשר נסעתי ללמוד באינסאד בשנת 1967 ובילתי חודש לפני כן בלימודי גרמנית בברלין (כאשר כשרק נחתתי בעיר הכרתי עלמת חן שהייתה בקומונת מאו, לא אלימה כמובן, אך שיתופית...), וחודש אחרי הלימודים בטיול לימודי במפעלים גדולים בארצות הברית הממומן על ידי דיויד רוקפלר. את הלימודים, הכלכלה והמגורים בפונטנבלו מימן הברון אדמונד דה רוטשילד וכך ניתן לאמר שאת השנה הראשונה שלי בחו״ל מימנו שני ברונים – הלימודים בגרמניה ובצרפת מומנו על ידי הברון רוטשילד והסיור הלימודי בארצות הברית מומן על ידי ״הברון השודד״ רוקפלר, כי כידוע משפחתו התעשרה כמו משפחות קרנגי, ונדרבילט, מורגן ואחרים בסוף המאה התשע עשרה ותחילת המאה העשרים, וכל הטייקונים האלה נקראו הברונים השודדים. זאת ועוד, בעת כתיבת שורות אלה דיויד רוקפלר עדיין חי ויהיה ביוני בן 101, כמו מונטיפיורי, אני מאחל לו אריכות ימים ובריאות טובה כי אני חב לו מסע מהסרטים ברחבי ארצות הברית. ברון אדמונד דה רוטשילד נפטר בגיל יחסית צעיר, בגיל 71 (כיוון שאני עוד מעט בן 72 כל גיל שהוא נמוך משלי הוא הגדרתית גיל צעיר), אך אין ספק שהוא ממשיך לעשות מעשים טובים ליד השכינה.

לא אכנס כאן לסוגיה האם מעשיהם של הברונים השודדים עזרו לחברה או פגעו בה, אני מתייחס לכך רבות בקורסים שלי ובספריי. אומר רק זאת, הברונים השודדים פגעו בהרבה עובדים וצרכנים, אבל הייתה להם השפעה חיובית על הכלכלה, התעשיה והפיננסים בארצות הברית, בעוד שהברונים השודדים בימינו – בארצות הברית ובישראל – מזיקים הרבה יותר מאשר הם מועילים, בוול סטריט הם הרסו את הכלכלה העולמית, בישראל הם רוקנו את המדינה מנכסיה, מה התרומה של איל נדל״ן ישראלי הבונה קניונים ובתי מלון בחו״ל ואם הפרויטקים לא מצליחים הם עושים תספורת לכולנו כי השקענו דרך קרנות הפנסיה בהרפתקנות הנלוזה שלהם. אם הפרויקטים מצליחים הם דואגים לשלם כמה שפחות מיסים אם בכלל, כמה שפחות תגמולים עבור המחצבים אם בכלל, כמה שיותר משכורות עתק לפקידי הממשל שהם משחדים אותם בצורה חוקית עם משרות בחברותיהם. התרומות של משפחות רוקפלר, קרנגי ומורגן היו עצומות ונראה לי לעניות דעתי שהייתה

להם ולצאצאיהם השפעה הרבה יותר חיובית על הכלכלה האמריקאית מאשר השפעה שלילית. כל הנסיעה המופלאה הזאת לחו״ל מראשית אוגוסט 1967 עד סוף יוני 1968, סך הכל 11 חודש, הייתה נס בפני עצמו. שכן נסעתי לחו״ל עם 500$ שהצלחתי לחסוך מהשיעורים הפרטיים, כי בצבא הרווחתי כמה עשרות שקלים לחודש שבקושי הספיקו לי למימון סרטים בכרטיסים של קצין העיר. אבי שמימן לי את הלימודים לתואר ראשון כבר לא יכול היה לעזור לי כי הוא עצמו פוטר כששכב בבית חולים לאחר ניתוח קטרקט בשתי העיניים, אחרי שעבד באותה חברה שנים רבות. הקפיטליזם החזירי לא הומצא בימינו אלה, הוא כבר היה קיים בשנות השישים בישראל, כמו שהשחיתות לא הומצאה היום כי מי שהמציא אותה היה שלטון מפא״י המושחת של שנות החמישים. כזכור, הייתי מובטל מייד כשהשתחררתי וממה שנשאר לי מהעבודות המזדמנות באותם שלושת החודשים מהשחרור ועד שגייסו אותי למילואים אחרי המלחמה ומייד אחרי השחרור נסעתי לחו״ל. מכל מה שהרווחתי נותרו לי 500$, בניכוי הוצאות המחיה בישראל וכרטיסי הטיסה לחו״ל (הגעתי לברלין ביום אחד בכמה טיסות), או דולר וחצי ליום, שיא גינס לכל הדיעות, כי זה הרבה פחות מאירופה ב- 10$ ליום.

עד היום לא ברור לי איך סכום כה נמוך הספיק לי עבור אותן הוצאות מחיה שלא היו מכוסות במלגה, עבור הנסיעות לפריז, הביקורים בהצגות ובסרטים, הביגוד - זה קל, לא קניתי שום ביגוד וכל השנה ביליתי עם שני ג׳קטים ושני זוגות מכנסיים, בחברה של גדולי העשירים באירופה שנסעו במכוניות פאר והיו להם טקסידו ועשרות פרטי לבוש. זאת ועוד, איך זה הספיק לי בברלין, לבקר למשל במזרח ברלין, ללכת להצגות וסרטים (מזל שבקומונת מאו לא דרשו דמי כניסה). הייתה לי בעיה רצינית איך אגיע מברלין לפריז ללימודים. למזלי גרתי עם צרפתי שהפך לחברי הטוב FRANCIS DESFORGES, וכשהיה צריך לחזור לפריז הוא הציע לי טרמפ במכוניתו, אמרנו עם צאתנו – NACH PARIS, ולמרות שלא היה וויז הוא בכל זאת מצא את הדרך, מה עוד שהיה די מפחיד לעבור מברלין לגרמניה המערבית דרך המסדרון עם גדרות ענקיים משני הצדדים על מנת שהאזרחים של גרמניה המזרחית לא יתפתו לערוק למערב. כשהגענו לפריז נותרו מספר שבועות עד לתחילת הלימודים בפונטנבלו והוא אירח אותי בביתו ואחר כך מצא לי מגורים בחינם במעונות הסטודנטים בפריז שהיו פנויים עד תחילת שנת הלימודים. בארצות הברית כבר כמעט ולא נשאר לי כסף וחייתי מ״אדי הדלק״ האחרונים, את הדולרים האחרונים הוצאתי על כרטיס כניסה בשורות האחרונות היציע למחזמר סיפור הפרברים, כי הייתי חייב לראות לפחות מחזמר אחד בברודווי. כך שבטקס ה- GRADUATION במבצרו של דיויד רוקפלר – בצ׳יזס מנהטן בנק, יום לפני החזרה לפריז, כשצילמו אותנו מקבלים את התואר מידי רוקפלר לא נשארו לי עשרה דולר על מנת לרכוש את התמונה וכך אבדה לעד לחיצת היד ההסטורית בין רוקפלר לביני בסוף יוני 1968. מה שנותן לי רעיון – אולי ארים טלפון לדיויד היקר ואבקש ממנו לחפש בגנזך את התמונה ההסטורית שהוא בוודאי שמר. אני אפילו מוכן לטוס לארצות הברית בפעם נוספת ולשחזר את

לחיצת היד, עוד לא מאוחר מדי כל עוד דיויד חי. באשר לברון רוטשילד, דאגתי לשמר לפחות שתי תמונות יחד אתו הנמצאות באתר שלי ובספרים שלי. הוא בא לבקר אותנו בפונטנבלו ואכל איתנו ארוחת צהריים, וכשהיינו נבוכים איך לאכול את הפרגית עם הסכו״ם, הוא הראה דוגמא אישית ואכל אותה בידיים. כל שנה הוא היה מגיע לישראל ודאג לארח אותנו בקיסריה והתעניין מה כל אחד עושה בישראל. יהי זכרו ברוך!

אך, אלה לא היו הברונים היחידים שהכרתי באותה שנה. למותר לציין שעד שנסעתי לאירופה לא הכרתי מעולם ברון, או אפילו אציל כלשהו. אבל זה לא מדוייק. בשנת 1953 זכיתי ללחוץ את היד, כתלמיד המצטיין בכיתה בבית הספר הצרפתי LYCEE בקהיר, של השגריר הצרפתי במצרים האציל MAURICE COUVE DE MURVILLE. לא יכולתי לתאר לעצמי אז איזו קריירה מזהירה תהיה לשגריר. הנה כי כן יעקב קורי הפרולטר שצעד עם הדגל האדום ברחוב החלוץ בחיפה באחד במאי והיה חניך התנועה המאוחדת, נבחר כנציג מפא״י לועד הסטודנטים באוניברסיטה העברית בירושלים וכנציג האוניברסיטה לועידת הסטודנטים מכל הארץ בחיפה, אותו קורי שנסע לשנת לימודים בברלין, פריז וארצות הברית, התחיל את הרומן שלו עם האצולה והטייקונים כבר בהיותו בן שמונה בקהיר. ואיזו קריירה מזהירה הייתה לשגריר שכיהן בקהיר בין 1950 ל- 1954 ועזב למזלו לפני הפיאסקו הצרפתי-בריטי בסואץ באוקטובר 1956! הוא היה שר החוץ של צרפת, לא פחות ולא יותר, של ממשלות דה גול בעיקר בין השנים 1958-1968 וזכה להיפגש עם בן גוריון בקיי ד׳אורסי בשנת 1960. לא יצא לי להיפגש עם בן גוריון אבל זכיתי ללחוץ את ידיהם של רבים וטובים שלחצו את ידיו – יצחק נבון, שמעון פרס, אריק שרון ו... קוב דה מרוויל. על אותו תקן זכיתי ללחוץ את ידיהם בדרגה שניה של דה גול וכל שועי עולם שקוב דה מרוויל נפגש איתם. איזו יד בת מזל! זאת ועוד, בסוף מאי 1968 על רקע מהפכת הסטודנטים בפריז שבה השתתפתי מינה דה גול את קוב (הוא בטח יסכים שנקרא לעצמנו בשמות הפרטיים מה עוד שהוא כבר הלך לעולמו) לשר הכלכלה והאוצר. אך זה לא הכל – בין 1968 ל- 1969 היה קוב ראש ממשלת צרפת... אך היו עוד אצילים – בסיפור להלן על אחת האנקדוטות של המסע המופלא לארצות הברית שבה אני מספר איך האוטובוס של הקבוצה נטש אותנו בפילדלפיה בגלל שאיחרנו בחמש דקות, אני מרשה לעצמי לגלות בעברית את אשר לא עשיתי באנגלית, שהחבר שלי שאתו נשארתי בלי כסף, בלי מזוודה ובלי לדעת לאן ממשיכים היה לא אחר מאשר הגרף פוטוצקי, שגם הוא היה בוגר אינסאד, אציל פולני גרף או רוזן, כמו חלק ניכר מהבוגרים. וזה שנטש אותנו מארגן הקבוצה היה גם הוא גרף, אם כי לא אגיד את שמו ואת מוצאו, למרות שניתן לשער זאת על רקע האיבה שלו לסטודנט פולני ויהודי ועל רקע קרבת משפחתו לאחד מ״גיבורי״ מלחמת העולם השניה. לא סתם גרף אלא גרף באותו האיזור שבו היו אדמות משפחת פוטוצקי, מה שמסביר אולי איבה בת מאות שנים. פוטוצקי ואני התחברנו מאוד בטיול, על רקע מה שאמר לי

ספק בהלצה ספק ברצינות ש"אני לא נראה יהודי", מחמאה שאני זוכה לה בחו"ל, כאשר בארץ אני זוכה למחמאה ש"אני לא נראה מזרחי". ומה עם אלה ש"נראים" יהודים, "נראים" מזרחים, איך הם מתמודדים?

אחד החברים הכי טובים שלי בלימודים באינסאד היה מרקיז איטלקי – CLAUDIO GINO. היו לי שני חברים אצילים באותה קומה באכסניית הסטודנטים בפונטנבלו. קלאודיו ואציל בלגי JOZEF VAN RANST. החברות של שניהם באו לבקר אותם בסופי השבוע, אך בעוד החברה של פאן ראנסט התאכסנה בחדרו, מה שגרם לכולנו הרווקים לתסכולים כבדים, היה קלאודיו מאכסן את החברה שלו במלון הסמוך, אצל הלטינים מתייחסים לאישה בכבוד... שניהם התגרשו אחר כך מנשותיהם. קלאודיו הבחין במצוקתי הכלכלית למרות שלא הבלטתי אותה ולא ביקשתי הלוואות או מענקים מאף חבר. עד היום איני יודע איך היו לי משאבים מתוך ה- 500$ לכל השנה לנסוע גם לחופשת סקי באלפים בגבול שווייץ בחג המולד. אמנם נסעתי במכונית של החברים, אך איך היה לי כסף למלון אני כבר לא זוכר. מה שאני כן זוכר זה שלא היה לי כסף לשכור ציוד סקי כך שכל השבוע טיילתי בשלג בהרים עם הזקנות והחברים ששברו גפיים. איך שלא יהיה, מועד הנשף השנתי התקרב ועלות הכניסה הייתה כמאה דולר שלא היו לי כמובן. ויתרתי מראש על הנשף ואמרתי לחברים שאני נשאר במלון כי עלי ללמוד. קלאודיו בא אלי בערב הנשף ואמר לי שהחברה שלו לא מרגישה טוב כך שיש לו זוג כרטיסים מיותרים. היה כבר מאוחר מדי להזמין בת זוג, מה עוד שהידידה שלי דאז שלא רצתה לוותר על הנשף הלכה לשם עם סטודנט אחר ולנוכח זאת וויתרתי לו ברצון עליה מהנשף ואילך. השתתפתי בנשף המפואר והייתי היחידי שלא בא אליו בטקסידו, אלא עם אחד משני הז'קטים הבלויים שלי ועם אחת משלשות העניבות. קלאודיו, נשמה טובה, גם בא אלי כשטסתי בשנת 2001 להרצות בסמינר של האיחוד האירופי בסטרזה, הוא נסע במיוחד עד שדה התעופה ונתן לי את המפתחות של הדירה שלו במילנו והזמין אותי לבלות שם שבוע, כי באותו השבוע הוא היה בבית הקיץ שלו. ביליתי שבוע מקסים במילנו וכשהוא הגיע בלילה האחרון הזמנתי אותו להצגה באיטלקית בתיאטרון גדול והוא התוודה בפני שזו פעם ראשונה שהוא מבקר בתיאטרון הזה, והיה צריך לבוא למילנו חבר ישראלי על מנת שהוא יראה איתו הצגה באיטלקית ליד הבית שלו. כשבא קלאודיו לישראל לקחתי אותו למסיבה עם כמה מהבנים של שועי הארץ (אז עוד היו לי חברים שהיו בני טייקונים...) וזכור לי כיצד הבת של האדם הכי עשיר בישראל מאוד התעניינה בקלאודיו (שהיה גם מרקיז, גם מיליונר, גם משכיל, גם טוב לב, גם יפה תואר, וגם... אהב יהודים).

אבל זה לא הכל – שניים מהפרופסורים שהיו ב- JURY של הדוקטורט שלי היו גם הם אצילים – המנטור שלי שעוד לימד אותי באינסאד, יצר את הקשר שלי עם CNAM והזמין אותי להרצות באינסאד, הוא -HENRI

CLAUDE DE BETTIGNIES ואילו מנטור אחר שלי שסייע לי רבות בדוקטורט ושהלך לעולמו בטרם עת (ועל כך ניתן לקרוא באתר שלי ב- BOOKS) היה ההולנדי HENK VAN LUIJK. כך שלמרות כל הדיעות הקדומות שלי נגד אצילים ומלכים – כמעט כל המגעים שלי עם אצילים היו חיוביים ביותר והם היו אנשים מדהימים. הלוואי שהייתי יכול להגיד תשבוחות דומות על אילי ההון שנפגשתי איתם בישראל (האצולה הישראלית), אך כאן המצב בדיוק הפוך ומרבית אילי ההון שהכרתי, ברובם היכרות שטחית למדי, לא השתוו בשום פנים ואופן לאצילות של האצילים האירופים שהכרתי באותה שנה מופלאה וגם בהמשך. ובסוגיה זאת של מי הוא אציל אמיתי – זה עם התואר, זה עם הכסף, או זה עם הלב והאנושיות, כתבתי מאמר וטענתי שהאצולה האמיתית היא בקרב הנשים העניות ביותר מבנגלדש שלוקחות הלוואות של עשרות דולר לפתוח "עסק" של מכירת סלים מקש מבנק גרמין של מוחמד יונוס ומחזירות ב- 98% מהמקרים את ההלוואות, בעוד הטייקונים שלנו עם הארץ ולא אצילים גוזרים קופון על חשבוננו ועושים לנו תספורות של עשרות אחוזים, כאשר הם ממשיכים להיות מילירדרים. אציל אמיתי הוא אציל נפש ולא אציל בעל תואר או ממון, גישה קצת "תמוהה" בעולם שמעריך אנשים על פי גודל הארנק שלהם ולא על פי רוחב הלב שלהם. יחד עם זאת, זכיתי להכיר באירופה אצילי תואר וכסף שהיו גם רחבי לב ובארץ (פחות מאצבעות יד אחת) אצילי ממון ישרי דרך ועם לב רחב – אך לא אגיד את שמם כי אני לא רוצה שיטילו עליהם חרם הקולגות המושחתים שלהם.

ונסיים במה שהתחלתי אחרי שהפלגתי למחוזות רחוקים, אינני זוכר איך, של מסעות לחו"ל, אצילים, וחסרון כיס. כפי שכתבתי – קדימות ראשונה הייתה תמיד לעבודה וכשלמדתי – ללימודים. ומה עם עיתות הפנאי? התחילו להיות הרבה עיתות פנאי רק אחרי שהפכתי לעצמאי ולצד תקופות גאות היו לי תקופות ארוכות של בצורת. וכפי שתיארתי זאת בפני אמי בלאדינו – KUANDO POKO POKO KUANDO MUNCHO MUNCHO לעיתים מעט מעט ולעיתים הרבה הרבה. בממוצע זה בסדר אבל תמיד כואבת הבטן. בתקופות השפל אם כן אני קודם כל כותב ספרים, וכשאני כותב ספרים, אני לא קורא ולא לומד שפות, רק כותב מהבוקר ועד הלילה. כשאני לא כותב - למדתי קודם כל שפות, וגם בזמן מלחמת לבנון השניה שבה האוניברסיטה נסגרה והייתי מובטל מאונס. בזמן הפנוי הנותר קראתי ספרים בשפות הקשות החדשות, לא נתתי לעצמי הנחות, ודאגתי לעשות התעמלות למוח בלימוד וקריאה בשפות הקשות – הולנדית, לטינית, שוודית, רוסית, ערבית, יוונית, פולנית, או אספרנטו. בזמן הפנוי הנותר קראתי בשפות שבהן אני שולט – צרפתית, עברית, אנגלית, ספרדית, לאדינו, איטלקית, פורטוגזית, גרמנית (אבל עם מילון או תרגום כי הידע נשחק עם השנים), רומנית, יידיש, קטלנית, אוקסיטן... ואילו בערבים – אנחנו הולכים ליותר מעשרים הצגות בשנה, יותר מעשרים קונצרטים ומופעים, אני שומע בבקרים לפחות אחת לשבוע ובשנה עשרות הרצאות מעולות בטיקוטין, בעבר גם הייתי הולך פעמיים בשבוע לפחות לשניים או שלושה סרטים בערב בסינמטק.

הלכתי בזמן פסטיבל הסרטים בחיפה לעשרות סרטים, פעם למעלה מ- 50 ואילו עכשיו יותר מ- 30 במשך 10 ימים – כך חולפת תהילת עולם! אנחנו גם הולכים אחת לשבוע לקולנוע, הולכים לבקר חברים, מבקרים את הילדים והנכדים והם מבקרים אותנו. קדימות כמובן לילדים, אחר כך לחברים, ובזמן שנותר לבילויים.

אבל מה – אנחנו כמעט ולא הולכים למסעדות, אני כמעט ולא רואה טלוויזיה ואם כן – שני סרטים בלילה משמונה ועד חצות ובכלל לא סדרות, חדשות וריאליטי. אני כמעט ולא קורא עיתונים, רק מדפדף בידיעות אחרונות, ובוודאי שלא קורא הארץ, אם כי גיסי היה דואג לתת לי במשך שנים רבות את דה מרקר שהוא אחד העיתונים המעולים שיש בישראל. אני לא משחק במשחקי טלוויזיה, לא משוטט באינטרנט ולא מדבר בטלפון אם כי כאשר אחי מתקשר אלי אנחנו מדברים שעה, וכשאמיר בני מתקשר אלינו כמעט כל יום בדרכו לעבודה ליד פלו אלטו בקליפורניה אנו מדברים חצי שעה, ובסופי שבוע מדברים גם כן חצי שעה בסקייפ עם הנכדים נוגה ואיתי. זהו אם כן סדר הקדימויות וכך אני מספיק ביעילות מירבית להיות עסוק משמונה בבוקר עד חצות. ואיך חו״ל מתקשר עם כל זה, והרי פרק זה עוסק במסעות לחו״ל. קדימות ראשונה לנסיעות עבודה והיו לי הרבה מאוד כאלה, לעיתים במצטבר כמה חודשים בשנה, גם כשכיר סמנכ״ל מכירות וכספים – מנהל משא ומתן על חוזים בעשרות מיליוני דולר, רוכש חברות, מנהל חברות בנות או עושה הנפקות בוול סטריט – וגם כעצמאי העוסק במכירת ידע, ברכישת חברות, בפיתוח עסקים, בהבראת חברות, בייעוץ ובניהול. בערבים בחו״ל אני משתדל לא להיות מוזמן לארוחות עסקיות והולך להצגה אחת או שתיים בערב, ובסופי שבוע למספר הצגות, מוזיאונים וטיולים. כך הייתי בעשרות ארצות בענייני עבודה והרשימה המלאה מובאת להלן. אם אפשר אני לוקח כמה ימי חופש, מבקר באמזונס ליד איקיטוס בפרו, מבקר בברזיל, ארגנטינה, ונצואלה, הונג קונג או תאילנד. אם ניתן, אני לוקח אתי את רותי ו/או את אחד הילדים. כך הייתי עם אחד הילדים מדי פעם בניו יורק, פריז, לונדון, אוסטרליה וניו זילנד. ולעיתים אני נוסע לבד עם רותי, במיוחד מאז שהתחלתי ללמד ובקיץ יש לי הרבה זמן חופשי – לפריז, לונדון, ברלין, ניו יורק, ספרד, פורטוגל, איטליה, יוון, בלקן, פרובנס, קליפורניה, מסע לקניונים – גרנד קניון, ציון ועוד, תאילנד. רותי הצטרפה אלי לסינגפור כשלימדתי שם, נסענו לטיול ארוך בגרמניה, טיול עם רותי והילדים הקטנים של כעשר ארצות באירופה במשך חודש וחצי בשנת 1978, שייט בים הבלטי, מבקרים את הילדים בפלו אלטו ועוד. בעבר גם נסעתי ללימודים בחו״ל – השנה המדהימה בפונטנבלו ליד פריז, בברלין ובארצות הברית, סמינרים מעולים ב- IMD בשווייץ, בארצות הברית ועוד. אך מה כבר ההבדל בין לימודים, עבודה או בילויים? לשלושתם אני מתייחס באותה הרצינות, היעילות, וממצה אותם עד תום. לפעמים אני גם משלב אותם. אך מעל לכל, אני סקרן – סקרן לבקר בארצות חדשות, לבלות, לעבוד, ללמוד, ובעיקר להכיר את הארצות, את העמים, את התרבויות, ההצגות והפולקלור. ארצות בכל היבשות בעולם – אירופה ב- 34 ארצות מתוך 50, אמריקה הצפונית ובעיקר בארצות הברית ביותר מ- 25

מדינות, אמריקה הדרומית – לא מספיק למרות שאני מאוד אוהב את היבשת ומתכנן לחרוש אותה לאורכה ולרוחבה, אסיה – אני חי ביבשת אבל יחסית ביקרתי במעט ארצות לזמן קצר, אפריקה – נולדתי ביבשת ולמעט מסע עסקים אחד מעולם לא חזרתי אליה, אוקיאניה – עם האנשים המדהימים ביותר בתבל אולי כי הם גרים הרחק מההמון הסוער, השחיתות ותאוות הבצע, אוסטרליה היא מדינה מדהימה וניו זילנד היא ארץ קסומה והטיול בהן במשך חודש זכור לי (ולשירלי) כטיול המוצלח ביותר שעשיתי אי פעם ושהכי נהניתי ממנו.

3.1 Countries Visited by Jacques Cory

(B – Business, A – Academic and Studies, T – Tourism and Residence)

The following links ,with written material, photos, video and audio, to the 60+ countries are to the Encyclopaedia Britannica, but there are also links to those countries in National Geographic Countries, and in BBC, Wikipedia, CIA and other websites – see above the list of links

I. AMERICA

1. U.S.A. – B, A, T
2. Canada – B, T
3. Venezuela - T
4. Peru – B, T
5. Brazil – B, T
6. Argentina - T

II. AFRICA

1. Egypt – A, T
2. Kenya – B, T
3. Mozambique – B, T
4. South Africa – B, T
5. Zaire (Congo) – B, T
6. Nigeria – B, T
7. Ghana – B, T
8. Ivory Coast/Cote d'Ivoire – B, T
9. Senegal – B, T

III. ASIA

1. Israel – B, A, T

2. Turkey - T

3. Hong Kong - T

4. Taiwan – B, T

5. Thailand - T

6. Singapore – B, A, T

7. Japan – T

8. West Bank/Judea and Samaria/Palestine - T

9. Golan Heights/Syria - T

IV. OCEANIA

1. Australia - T

2. New Zealand - T

V. EUROPE

1. Portugal – B, T

2. Spain – B, T

3. France – B, A, T

4. Monaco - T

5. Italy – B, A, T

6. Vatican - T

7. Greece – B, T

8. Cyprus - T

9. Hungary - T

10. Czech Republic - T

11. Croatia - T

12. Slovenia - T

13. Switzerland – B, A, T

14. Germany (West) – B, A, T

15. Germany (East) - T

16. Austria - T

17. United Kingdom – B, A, T

18. Belgium – B, A, T

19. Netherlands – B, A, T

20. Denmark – A, T

21. Sweden - T

22. Norway - T

23. Finland - T

24. Russia - T

25. Estonia - T

26. Andorra - T

27. Serbia – T

28. Bosnia and Herzegovina – T

29. Republika Srpska – T

30. Crna Gora/Montenegro – T

31. Albania – T

32. Macedonia – T

33. Bulgaria – T

34. Romania - T

The visits to East and West Germany were when they were separate countries, to Hong Kong when it was a British colony. There were also short stays in Iceland, Ireland, etc, visits in territories in dispute: Golan Heights – Syria, West Bank – Jordan, etc, and visits along the borders of Turkish Cyprus, Lebanon, Laos, Burma-Myanmar, China, etc.

All 60+ visits to countries were for Tourism (residence – Egypt, France, Israel), visits to 25 countries were for Business, visit to 12 countries were for – Academic, including studies at the Lycee in Egypt, studies up to BA in Israel, MBA & PhD in France, German studies in Germany, seminars in U.S.A., Switzerland, Israel, France…, Teaching and Lecturing in France, Singapore, Israel, Italy…

I am not the ultimate cosmopolitan, 60 countries may sound a lot, but I visited most of the countries for short visits of a few days and only once. I never relocated and stayed in Israel from the age of 9, more than 60 years, with a one year break when I studied at Insead, in Fontainebleau near Paris, France, in 1967/1968. The short stays of a day to a few days were in:

Venezuela, Argentina, Brazil, all the African countries stated above except Egypt, Hong Kong, Japan, Vatican, Hungary, Czech Republic, Slovenia, East Germany, Austria, Sweden, Finland, Russia, Estonia, Andorra, Serbia, Bosnia and Herzegovina, Republika Srpska, Montenegro, Albania, Macedonia, Bulgaria and Romania. I have stayed for a week, two weeks and up to a month in: Peru, Turkey, Thailand, Australia, New Zealand, Portugal, Monaco, Cyprus, Croatia, Belgium, Netherlands, Denmark, and Norway. I have stayed for more than a month up to a few months in aggregate in: Canada, Taiwan, Singapore, Spain, Italy, Greece, Switzerland, West Germany/Germany, and United Kingdom. I have stayed in Egypt for 9 years, in France in the aggregate about two years, in the US in the aggregate about a year, and in Israel – about 60 years less than the periods that I traveled abroad, and short visits to the West Bank and Golan Heights.

3.2 UNITED STATES – BUSINESS AND TRAVEL, ABOUT SERVICE & PUNCTUALITY

Visits to more than 25 states in the USA – Washington, California, Nevada, Utah, Arizona, Minnesota, Texas, Michigan, Illinois, Louisiana, New York, Vermont, Massachusetts, New Jersey, District of Columbia (Washington), Virginia, South Carolina, Pennsylvania, Florida, North Carolina, Ohio, New Mexico, Kansas, Alaska, Connecticut, Delaware, Maryland…

If I accumulated all the long periods that I stayed in the US on business and tourism, or visiting my son's family, it would amount to about a year, with long stays of 3 to 6 weeks. I worked with a group of 26 people on a contract with a large aerospace company at Fort Worth for 5 weeks, I traveled for months when my company got public and raised money on an IPO, in New York and on a road show from coast to coast, I acquired a company in Boston and spent weeks in negotiations and as a member of the Board of Directors of the subsidiary. As VP Finance and Sales and as a business consultant, I had plenty of business in the US – in sales, finance, M&A, turnarounds, selling know-how, but I also visited most of the country from the Grand Canyon, I was so amazed from the scenery that I stared at it for hours, to Las Vegas, hell on earth, as it represented all what I hated – gambling, Mafia, excessive heat, artificial kitsch architecture, miserable people losing all their money. I liked most San Diego and Boston, but I enjoyed also the intellectual experience of New York and Broadway, where I also visited my cousin Betty who lived there. I worked for a company in Los Angeles, visited my son Amir's family in Palo Alto and before that in Seattle…

I have endless memories from my visits to the US, I'll just mention some events on service and punctuality comparing them to Israel. I was astonished in my first visits in the US from the excellent service that we encountered wherever we went, in malls, restaurants, banks and hotels. When Ruthy, my wife, visited for the first time the US it was in the eighties to visit her sister who spent a couple of years with her family in Palo Alto. She visited for the first time a mall, that her sister recommended, and entered a large store with an Israeli friend. At the store she was extremely surprised from the excellent service she received (how are you today, have a good day, don't worry I've plenty of time for you). After a while she addressed the saleswoman telling her that she probably thinks that she is Rachel who comes here a lot, but she is her twin sister… Her Israeli friend, who lived already for twenty years there, laughed and told her that this is the way that customers are treated even when they come to the shop for the first time and nag them incessantly. Her friend remembered that when she was on visit to Israel she went to an exclusive boutique, dressed casual as she was used to in spite of the multimillion exit of her husband, and wanted to purchase a very expensive dress, the shop assistant looked at her casual dress and told her that she'll show her other dresses as this one was too expensive for her budget…

A few years ago, I was asked to buy a camera accessory in New York, but mind you I was told: "buy it only where I tell you as they have the best quality at the cheapest price". I noticed that the shop is open on Sunday but closed on Saturday and when I arrived to the shop I understood why

– it was a huge shop in the middle of Manhattan run by ultra-orthodox Jews who held most of the positions in the shop and managed the shop as well. I had to wait on line for a quarter of an hour as I came earlier than the opening hour and was sure that I'll spend there all morning with so many people waiting to be served. I was surprised that five minutes after the shop opened I came in and there was no queue. It took me less than ten minutes to buy the accessory who had to be brought from the warehouse and before a quarter of an hour after the shop opened I have purchased and paid. I was so astonished that I asked to speak with the manager of the shop who was also an ultra-orthodox standing nearby. I told him that I wanted to congratulate him as this was the best run shop that I have ever visited in my life, and asked him how come that the ultra-orthodox here in the US excel so much in work while in Israel they spend all day long in the Yeshivas in most/many cases not ever working. He smiled and told me that it is because the US government is not foolish enough as the Israeli one to finance idle people, that the Torah requires explicitly for everyone to work even if they learn, and that the patent of religious people studying all day long without working was exclusive to Israel, unlike what happens in the US and Europe.

But I have encountered the most salient example of an excellent service, this time too good service, when I was the CFO of an Israeli very large high tech company. In those times I was Jack of all trades, responsible for Sales, Marketing, Finance, M&A and strategic planning. As I found out that the best way to expand in the US is by acquiring a US company, I negotiated with a local US company and decided to purchase it. The time of the closing arrived and we had to transfer a very large multimillion amount to the private owners of the company who came especially to Israel in order to sign all the agreement documents. At 4PM, when the US bank where we held our substantial deposits opened I phoned the bank, introduced myself – Jacques Cory, CFO of …, and said that I have to transfer this huge amount to an American company. After a few moments I was transferred to the manager responsible for those transactions, I introduced myself, and asked him to transfer this amount from our bank account to the bank account of the sellers. He was very polite, said that he'll do it right away, and when I asked when they would see the amount in their bank account he said that it will be there within 10 minutes. After 10 minutes the bank of the sellers phoned them and told them that they have received the full amount. There were "bezos y abrazos" as we say in Spanish "hugs and kisses", well actually there were no kisses, es passt nicht with Americans, but we drank on the occasion (I drank only water), and the closing was very jovial, we congratulated each other, and hoped for the best…

In the middle of the night I had a nightmare and awoke in cold sweat. I dreamt that a swindler has phoned our American bank and transferred all our money to his private account. When I reconstructed what has happened I noticed that one of the largest US banks has transferred this huge amount without knowing me, without requesting a written confirmation, without demanding to speak to the CEO, they wanted to oblige us, to comply to our request and to speed their excellent service to us. First of all – the customer must be happy! In the morning I came sullen to my office, convened all the employees of the Finance department, rebuked the treasurer, and prepared instantly a detailed procedure how to transfer money from our US bank account, requesting prior identification, written confirmation, special codes known only to the CFO, the CEO, the US Branch manager, approval in writing and verbal from our CEO, and so on. I phoned the US bank at 4PM and asked to speak to the Branch manager, he expected congratulations but I reproached him for the careless way in which they have transferred the huge amount. What would have happened if I would have transferred the amount to my private account or if somebody else introducing himself as me would have taken all our money and transferred it to his account. The Americans were very surprised at my reaction as they thought that they had behaved correctly giving the best service to their clients, they were not also accustomed to be reprimanded as you never offend someone doing business in the US, even if he is wrong, and he made you lose money. You just fire him, wishing him a nice day…

And from service to punctuality in the US and Israel. On my first trip to the US in 1968, we travelled for almost a month in the most populated parts of this great nation, from the Nigara Falls to Washington DC, from Detroit to New York. The whole trip was financed for most of the alumnis of Insead by David Rockfeller who wanted to promote business between the US and the Common Market and I received my diploma from him personally at the Chase Manhattan headquarters in New York, but was too poor to purchase the expensive photo. It is said that L'exactitude est la politesse des rois – punctuality is the politeness of kings, and although I am not a descendant of kings, not even a baron (although I met of course several times the Baron Edmond de Rothschild, who gave me the scholarship for Insead), I was almost never late throughout all my life. But in the trip I was late once (for 5 minutes), and the story goes like that: I sat in the bus and shared a room throughout the trip with a count (at Insead "half" of the students were barons, counts or marqueses, or at least sons of tycoons, except me of course who wore the same jacket all the year round) from a country which I'll not disclose its name in order not to strenghten prejudices. We became very good friends and once in Philadelphia, after we have put our luggage on the bus, we went to a nearby coffee shop for a breakfast. In the past few days, there were some alumni who were late, and it disturbed the schedule of the trip. So, the alumnus who was in charge of the trip, decided that the bus shall leave Philadelphia at 9 sharply and the students who will not be on time in the bus will remain in Philadelphia. There was only one problem, he was also a count from a family with hundreds of years of animosity with the family of my count. It goes without saying that they were from different nationalities.

At ten minutes to nine, I reminded my friend that we have to pay and go to the bus, otherwise we'll stay in Philadelphia. My friend laughed and said: "I know those bastards, they just talk and talk but he wouldn't dare to leave us here." At five minutes to nine, I got nervous, and said that I'll leave him and go by myself to the bus, but he said: "Don't behave like a chicken, you Israelis are supposed to be very brave". It was after the Six Day War, and what he implied but didn't say that you should be brave as opposed to your Jewish compatriots whom I know from my country. Well, now it was a question of honor, and I had to prove him that all his prejudices were incorrect. So, I stayed, and at nine we paid and ran for the bus, but alas, we saw the bus leaving without us. None of the students complained, although we were very good friends with most of them, which is another issue. We remained in Philadelphia without money (it was in our luggage), without knowing where we have to stay for the night in Washington, and of course we missed all the visits of the day. But we were young and resourceful, and we went to the reception of the hotel, phoned the organization who took care of the logistics and they told us the name of the hotel in Washington and advanced us $100 for meals and bus tickets. We visited Philadelphia, and since then I didn't have the opportunity to visit the city, maybe because of the trauma, but my son Amir spent two fantastic years there as a Wharton student. In the late afternonn we took a bus to Washington with the rest of our money and when we arrived there it was late at night and we didn't have enough money for a taxi, so we had to go by foot for an hour in a dangerous neighborhood, but fortunately my count was very bulky and muscular, and we had enough mishaps for the day already, and fate was smiling for us at last, so all went well.

When we arrived at last to the hotel, the rival count laughed at us and said: "I told you that we'll leave pünktlich at nine and so we did!" I didn't disclose the nationality of the guy, as the Insead alumni spoke five languages and we used pünktlich in our English conversation as well. I'll just add that the other count was slim and strong only in words, and leave the reader to imagine what ensued, what we said to our friends who all of a sudden were against the organizer, they apologized that they didn't notice that we were missing, and when they did it was too late to return. Almost 50 years have elapsed since this event and I'm still not in speaking terms with the rival count, especially that if I disclosed the names and nationalities of the protagonists, with their family conduct in World War II, it would be clear what was the true reason that the count

decided to leave both of us in Philadelphia, but of course he maintains until today that he did it only because we disrupted the trip, as he was extremely politically correct. When we arrived to New York, my friend invited me to a party at his family penthouse near Central Park. I remember that I met there a girl named Gwendolyn who was astonished that I arrived to the party after spending the day in Harlem. It was 1968, and you had to be very courageous (or careless) to visit Harlem, but as I don't have prejudices and I was always a sympathizer of the underpriviledged, it was after the murder of Martin Luther King and Bob Kennedy, I was sure that nothing will ever happen to me. But Gwendolyn told her friends of my bravery and this was helpful to eradicate more entranched prejudices of her family and friends. It is worthwhile to mention that I received during all my life the doubtful compliments – outside Israel that I don't look or behave like a Jew, and in Israel that I don't look and behave like an oriental. Those who are prejudiced continue to cherish their prejudices, and they feel good that they are not racists as they have their "Jewish friend" or "Oriental friend". But I had also my prejudices, that however, I abandoned during this breakthrough year at Insead, the month before in Berlin and the month after in the US. I had negative prejudices against Germans whom I thought before were mostly anti-Semite, I found out that on the contrary they were extremely pro-Israelis, although some of them, but no more than the usual average were indeed against Jews. I lost also my prejudices against Arabs, as our best friends were Lebanese and Syrians, and on the contrary I found out that my positive prejudices towards French and Americans were unfounded and they were just like every other nationality, some were good and some were bad, no more and no less than the others, no more and no less than the Jews, Israelis, Italians, Poles, Arabs, Germans or English.

So, since then I don't think that I have any prejudices towards anybody, and especially not towards aristocrats and rich people. In Israel and in Egypt I never met aristocrats and rich people (I met some nouveaux riches who behaved pompously and I ridiculed them). At Insead in 1967 and 1968, most of the students and most of my friends, and I had dozens of friends, were aristocrats or rich people as the tuition and living expenses were very high and only rich people could afford to pay it. Very few had scholarships and only some of the Israelis had a scholarship for all their expenses paid by the baron Edmond de Rothschild. I felt like a fish in the water at Insead and not as an outsider as I felt at the University of Jerusalem. I received a socialist education, despising aristocrats and rich people without knowing them, brainwashed by the propaganda in my youth movement and by the literature I read. At Insead, first of all, I was at last at the same age as the other students and not the youngest student (I finished my graduate studies at the age of 20) as in Israel. Furthermore, I didn't like the faculty of Economics and I attended as few courses as possible, while I liked very much the international business studies at Insead. In Israel I was also one of the few "orientals" (less than 10% studied after high school, out of a population of more than 50% of the Israelis), and surely one of the poorest students. In a society which was quite racist and despiteful to poor people, at least at the University of Jerusalem which was then the only university in Israel with the Technion which taught only BSc courses. I felt that most of the students in Economics at the University were snobs, judging people by the size of their wallet, their origins, and on what can they benefit from the friendship.

What I say here may be completely untrue and give only my subjective feelings, but I felt during my academic studies and also during most of my primary and secondary studies (except for the first two years of high school) estranged and not belonging, which didn't prevent me to have very good friends (a few only) in spite of that. At Insead at last I felt completely at home, the aristocrats and rich people by the dozens were my good friends, didn't patronize me although they knew that I didn't have money, and behaved as equals, cordial, and as true friends. This was maybe due to the fact that all the studies were based on case studies and group dynamics in which I excelled, I had the hello as an Israeli after the glorious Six Day War, and I didn't have any inferiority complex towards anybody. I assisted also the other students whenever needed, I

was an excellent student, and a very thoughtful friend. Even, the baron as we called Edmond de Rothschild behaved equally although in his case he also paid for the tuition. I remember that he came once to have lunch with his Israelis grantees at the students' restaurant and for our bad luck they served chicken with the bones. So, we looked at each other baffled, not knowing how to behave in front of the baron, who would think that the Israelis are barbarians and don't have any manners. He noticed our confusion, and he told us that he didn't know either how to eat the chicken, so he grabbed it with his hands and, relieved, we did the same. In comparison to the nouveaux riches that I knew from Israel those aristocrats and rich people who lived in riches for generations didn't need the affected manners that they thought came with the riches. I owe at least the kick-off of my career to the baron, without him it would have taken me much longer if at all to succeed. I wrote also how David Rockfeller financed our trip to the US for a month, so in spite of my prejudices I benefited a lot from philanthropists, although many tycoons of today have a despicable conduct and I write about that a lot in my ethical books and articles.

Many socialist friends say that I have a selective memory and tycoons are OK as long as they give me scholarships or grants, because the forefathers of the Rockfellers and the Rothschilds behaved unethically towards their stakeholders, but I hope that I am objective, and if you check the history of every aristocrat or philanthropist's families you may find skeletons in their closets, but so can we find in every nation as well – Spanish with the Inquisition, German with the Hollocaust, French with Vichy and Dreyfus, Arabs with the Israeli War of Independence, Six Day War, etc., UK, Italy, Belgium, Netherlands, Spain, Portugal, Japan, etc. with colonialism, US with Vietnam, and our lovers would also add Israel and the West Bank occupation. What matters after all is what happens today – Germany is the most friendly country towards Israel, France has uprooted most of the anti-Semitic seeds that it had 70-100 years ago (now, I am not so sure, as they don't do enough to eradicate the animosity of some of their radical Muslim minorities, extreme left and right parties, and "ordinary" racists), there is no more segregation in the US, apartheid in South Africa, and Spain wants to give citizenship to all the Sephardis. Edmond de Rothschild was one of the most ethical bankers in his generation, and David Rockfeller behaved quite opposite to how the robber barons behaved. If you remember too much what has each country done in the past, or what the family of a benefactor did two generations ago, you would remain without friends and stay confined to your country – you have to judge a country upon its conduct in the present generation or a man only upon his conduct during his life time. Beware of too much purism, otherwise you'll always be spiteful and angry.

As I have chosen to speak in this chapter about punctuality, I will bring here three other stories – one when I arrived on time after all, one when I was late for the first time, and one when I did not arrive. During my years as a consultant and projects manager, I managed large projects, one of them was to get an Approved Enterprise for an American company that wanted to invest $270 million in Israel. This was by far my largest project and also the highest amount ever approved to an investment in Israel, so it brought a lot of attention. The tycoons who "didn't see from a meter" as we say in Hebrew, were all of a sudden my best friends, there were articles in the newspapers, I met personally Ariel Sharon who was the Minister of Industry and Shimon Peres who was the Minister of Finance, everybody wanted to be my friend and receive a part of the investment or finance it. The final meeting for getting the approved enterprise was to be held in Jerusalem at the headquarters of the Ministry of Industry at 9 AM. I live in Haifa, so I left home at 5 AM, four hours before the meeting, while normally it took then two to three hours to arrive by car to Jerusalem. This day all the mishaps happened, there were accidents, traffic jams, and finally when I arrived to the Ministry I couldn't find parking. At ten minutes to nine, I had to reach a decision – it was unthinkable that I would be late, becaused of the importance of the issues, the fact that the general manager of the ministry was to attend and I couldn't be late. So, I parked… on the parking lot of the general manager! This was the only one available and I

figured that even if he arrived at the last moment, his driver would take care of his car. When we finished the meeting a few hours later (I didn't disclose the "crime" that I did, possibly my worst crime ever) I saw that my car was not there. I didn't ask where my car was, as I didn't want to make a bad impression, and so I took a taxi to the tow car parking garage, I paid the fine of a few hundred Shekels willingly (I would have paid also a thousand dollars – which gives me an idea for a business – parking lot for latecommers that cost a hundred dollars for parking), took my car and returned home. For the first time in my life I parked where I was not supposed to park. Does the end justifies the means? I would in no case park on the parking lot of a handicapped, but for once, because of the extreme situation, I made something that for me was extremely unethical.

I taught for ten years at seven univesities, in Israel and abroad, in Haifa, Tel Aviv, Netanya, Singapore, etc. and was never late for my courses. When I taught at Tel Aviv, I used to arrive a couple of hours before time – as a buffer in case that the train would be late, to talk to students who knew that they can always find me before the course, and to cool off before starting to teach. If I was sick I came to teach, and I gave my conduct as an example to the students who were often late – they gave a lot of excuses, but I argued that there is no excuse for being late. However, once I was late by 40 minutes... to my course at the Tel Aviv University. I took an early train as always, I found in my waggon a student from the Carmel College, and read a novel as I always did during my travels on train. This was a novel by Balzac, so I didn't notice what was going on the train. All of a sudden I saw fire on both sides of the waggon and it was full of smoke. There was quite a panic, bearing in mind that the driver didn't notice the fire and the train continued its travel to Tel Aviv. The doors were locked as a safety measure when the train was moving. I didn't lose my temper, I am at my best in extreme situations, and together with other passengers banged on the driver waggon. His wagon is also locked because in case of a terrorist attack they would not take hold of the train. Finally, after a couple of minutes, that we thought were an eternity he heard our bangs and saw the fire, he opened his door and stopped the train. We had to evacuate the train hastily, but there was a problem as we stopped in the middle of nowhere where there were large rocks and we had to jump to the rocks that were two meters below. The young people, and my student the first one jumped and received us "the elderly', women and children in his arms, and we were not hurt. A couple of days later at my course I praised this student as a hero, as he saved us from wounds, as 120 other passengers were. The cause of the wounds was that the doors of the waggons didn't open although the train has stopped and the other passengers, especially in the wagon next to us which caught fire, had to break the windows and jump from the broken windows to the rocks, and so were wounded. The wounded were taken care by some of the passengers who were doctors, nurses, soldiers and train staff.

The first thing that I did after jumping from the burning train was to phone home and tell Ruthy that I am OK and not to worry to the news that she would hear shortly. The second thing that I did was to phone the faculty at the Tel Aviv university, explained to them that our train was on fire and there were many wounded, but I was OK, except that I have inhaled a lot of smoke. They told me to return home, but I answered that I'll come to the course and tell the students to stay in the class, but I don't know when they will evacuate the passengers who were not wounded. As we stopped in the wilderness (there are still some wild spots from Haifa to Tel Aviv) there was no way to evacuate us. The wounded finally were taken to the hospitals, including those who inhaled smoke. But although I inhaled smoke and could barely breathe, I refused to be evacuated and remained there until finally, after a couple of hours buses came to take us to Tel Aviv and from there I took a taxi to the University and started my course right away with a 40 minutes delay, the first (and only) time in my academic career. The students were amazed how I continued my routine without interruption and I told them that I'll teach them two more lessons on the first week of the vacations to compensate for the loss of the 40 minutes and those who didn't have the opportunity to present their case studies would do that next week. I

suffered very much from this event, both physically and mentally – as having inhaled a lot of smoke I had problems in giving my lectures (at those times I lectured for 20 hours every week), but the students didn't notice it, but even more mentally as I suffered from the fact that my course, which always went punctually started on time and ended on time, after having accomplished all the assignments of the lecture, were for the first time unbalanced for a couple of weeks. I nearly got killed, if the train would not have stopped all the train would got burned, and we were in the waggon just after the one that caught fire, so it was just a question of minutes that saved my life, and furthermore I was not even wounded by the rocks, but luckily the only damage was this minor one. I try to find the right proportions in my reaction to what happens to me, on the one hand events that disturb my harmonious life annoy me very much, and on the other hand loss of health and money, rejection of my books by publishers or of my candidacy to PhD programs by universites don't bother me too much. My basic attitude is that if I can't change the course of events I am not annoyed, as it is not worthwhile to lose your temper on "acts of God or devil", but if I can – I do my best to change the situation, even if the events are minor.

The third event of punctuality was an event where I didn't arrive at all to the meeting with my directeur de these in Paris. If you write a dissertation for a PhD in France, you have to be in excellent terms with your directeur de these, as he directs your thesis/dissertation and no one else gets involved in the process until the end when they appoint a jury who examines you in a session open to the public at a large hall of your univesity in Paris. I was lucky to find a good directeur de these who was interested in my subject – ethics to minority shareholders – a breakthrough dissertation, the first one ever in the world on this topic, which is one of the most accute in the business world, and after the scandals of 2001/2 and the Great Recession of 2008/9 even more. This professor worked at the University of Paris, the most prestigious university in France and one of the best in the world. I started to work on the dissertation, first of all reading more than a hundred books, and much more articles, including the professional books that she recommended me, and after that started to write my dissertation, reseraching cases of wrongdoing to minority shareholders in the US, France and Israel. Every month or two months I traveled to Paris on business, as I worked on many projects there, and also to meet my professor. All what I had to pay was a registration fee of 200 Euros, as education in France is free up to the PhD and also to foreign students. All went well for a couple of years and the directeur de these was happy with my progress (I continued to work full time, and I made my research, read the books, and afterwards wrote the 500 pages dissertation on top of that in a 25 hours day). In 2000, after having finished the writing and arriving to conclusions – finding the rules that govern wrongdoing to the minority shareholders, I sent it to my professor, and we scheduled to meet during my next visit to Paris. But, l'homme propose et Dieu dispose, man can plan but God or fate decides, on the day that I scheduled to meet her there was a general strike in Paris.

There was no metro, no buses, no taxis, and the meeting place was not in a walking distance from my hotel. I tried for a couple of hours to get a taxi, that were almost unaivable, to no avail, and finally I had to phone her and tell her that I cannot get to the meeting. I saw that she was pissed off (the directeur de these is like a God for the PhD students, less so for a student aged 55 who had accomplished a thing or two in his life), she said that it will have bad repercussions on my PhD, that she was not contented with my conclusions, and that I should try again and again to meet her as she wanted to tell me in details what were her reservations. I tried to hire a car, I told the reception of my hotel that I was willing to pay any price for a taxi or a car but to no avail. Ultimately, when I met her on the next month in my new visit to Paris she told me that if I was not willing to change my conclusions she would not approve my dissertation. I told her that my conclusions were scientifically proven and were based on a thorough research and on 30 years of experience, it was the essence of the dissertation and there was no way that I would change her. So, she said that in this case she would not approve my dissertation and that all what

I have worked would be worthless as no other university or professor would want to work with me. She thought that I would give in, but I wouldn't give up. Actually, she was almost true, as it was quite impossible to find a university or a professor who would accept my dissertation after what happened with the University of Paris. I am an expert in finding a way out of hopeless situation. After consulting many professors, applying to more than 100 universities all over the world, I decided to translate my dissertation into English, and write two books that would be based on my dissertation. I found one of the most prominent academic publishers in the world Kluwer that agreed to publish both books in 2001. The books received good reviews, but even more, I could present them as the basis for my new dissertation, especially after that the Enron scandal in December 2001 and the other corporate scandals that ensued proved that I was right in all my conclusions, and that I had foreseen the scandals in my books. This fact received the academic attention, I was approached by another directeur de these at CNAM, one of the best universities in Europe and the best one in business ethics. They were willing to meet me during my next visit to Paris. On the day of the meeting at 8.30 AM, guess what? There were no metros available, I waited for half an hour to no avail, no taxis as well. I thought that I live in a "déjà vu", that it was impossible that history would turn against me twice the same way in the same city on the same topic. I phoned the professor telling him of the problem and getting his permission to be late. Finally, I found a taxi, arrived an hour late, but luckily there was a perfect chemistry with this professor who became my directeur de these. He thought highly of me, my books and my experience, I wrote once again a new dissertation based on the corporate scandals of Enron, etc. and on my two academic books. My dissertation was received warmly by my directeur de these and by the Jury comprising of five prominent professors, I got finally my PhD at the age of 60 (it is never too late and four years after scheduled), started my academic career, wrote many other books, taught thousands of student, and invented myself newly. Thinking that all that would not have occurred because I was late to a meeting and late again to another meeting at another university a few years later… So, maybe after all the fact that I am so punctual has affected very favorably my career, and one should do his utmost never to be late!

3.3 VISA PROBLEMS IN CANADA AND PERU

I worked for a Canadian company and managed an M&A agreement that took more than a year to conclude, I sold a simulator system to Peru and went there on business several times. In those two countries I had problems with my working visas, but from opposite angles. In Canada I came for the first times on a tourist visa, as my employers didn't tell me that I needed a working visa. Only after I was asked by the Canadian official what is the purpose of my frequent visits I told him that I come on business for a Canadian company. I was held for several hours at the airport until the company paid a large amount of money to "release" me. Nevertheless, I had a fantastic experience in Canada, sensing that it is indeed a model country, like Australia and New Zealand, so beautiful, with lovely sceneries, the lakes, the Niagara Falls, Victoria, Vancouver, with such friendly people. It is indeed a pity that some Canadians have an inferiority complex towards their big brother the US, but they should be proud of their country – its political and economic model, aiming primarily to improve its citizens' welfare – in education, health, safety, clean air, equality, culture, indeed a model country. They even have overcome the linguistic problem with the French Canadians, and study (God forbids…) two languages, amazing!

In Peru, the problem was exactly opposite. I had a working visa although I came to sell and was not employed by the Peruvians. When I was about to leave Lima's airport, on Friday night with my colleague, to spend a weekend in Rio for the first time, my friend went ahead of me, and the official asked me why I didn't have a certificate that I had concluded business. I answered that the negotiations are still in process, but the official insisted that he needs a certificate. My friend, who was already on the other side, gesticulated and showed me to put money for the official. But

this was against my principles, so I had to return to the hotel, stayed in Lima for the weekend, and on Monday I got the certificate. I didn't dance samba in Rio, but my conscience remained clear. And what if I would have been arrested for bribing officials? Well, a clear conscience is something quite subjective, as the worst economic and political criminals, the most wicked gangsters, have also a clear conscience, as the skeptic Mark Twain used to say: "A clear conscience is the sure sign of a bad memory." Nevertheless, I have managed to sail on the troubled water of business with a clear conscience and a good memory…

But this visa problem was insignificant in comparison to the loveliness of the Peruvian country, the friendliness of the Peruvians, the wonderful time that I had at Iquitos, cruising the Amazon and trekking the jungle, inventing stories for my children and grandchildren about Indians named funny names as Gigimushu, Chichibamba and Gagaraga, animals named even funnier names based on Ladino words – such as the lion Hastrapula, the giraffe Siskerina, and the monkey Sholobolo. Those stories made the delight of the children and I wrote with the assistance of my daughter Shirly and grandson Ido, who were the most addicted to the stories, a children book "Ijiko and his grandparents in the jungle" illustrated by a friend painter Elena Gat. But I wrote other children books as "The Rain Fairy", dedicated to my wife Ruthy - my fairy, illustrated by my son Joseph, and told captivating stories invented or based on books such as the Odyssey and Ulysses, Alice in the wonderland, etc., to my children Joseph, Amir and Shirly, and then to my grandchildren Tomer, Doron, Ophir, Noga, Itai, Noam David, Ido and Yaeli. I made very short visits in transit from business in Venezuela – to visit my wife's family, Argentina that looked so European, and Brazil, where I extremely enjoyed Rio and visited my family in Sao Paulo. I love Latin/South America and plan to visit it for a few months, though not as a muchilero. I feel there at home (minus the bribing, in this respect I am Danish), the songs move me to tears, I like the people who are happy and friendly in spite of the poverty, but I am aware to what I hear from my Venezolan and Brazilian families, that besides the folklore there is much crime and theft, that fortunately I have not experienced.

3.4 CHILDHOOD IN EGYPT, JEWISH AND ARAB REFUGEES, BUSINESS IN AFRICA

I was born in Cairo in Africa, and lived there for 9 years. I remember visiting the Pyramids, the Museum of Cairo with all its mummies & glorious past, seeing at least 3 films per week with my parents, most of them in open-air cinemas, staying every year about a month in Alexandria and going to the beach. The desert, the Nile, the sea, my family, my friends, the poverty of the local people, the cosmopolitan environment with Arabs, Copts, Greeks, Italians, Jews, French, English, Armenians. I studied at the French school - the Lycee from the age of 5 in the second grade, as my mother Pauline taught me to read and write from the age of 3, and suffered a lot from being the smallest kid in class. I (aged 7-9) had a traumatic experience from the revolution in 1952, the burning of Cairo by the Shabab, the fear of the Jews from the Arabs… As a matter of fact, the fact that I was born in Cairo is purely incidental, as it didn't affect me in any way, as for example my life in Israel, my Sephardic origins, my European affinities, my business trips all over the world. I know many people that were born in China or Kazakhstan, as their parents fled the Nazis in Europe and relocated as far as they could from the war in Europe. They were born in China but it didn't make them Chinese or Kazaks in any way, especially if they remained there only for a few years, as I did in Cairo until the age of 9. Furthermore, the Chinese or the Kazakhs were not their enemies as the Egyptians, who were the enemies of the Jews after Israel was founded in 1948, and we had to fear them even more as my father was a Zionist, and after Cairo was burned by the Shabab and the revolution took place in 1952. This does not mean that I deprecate in any way the Egyptians, the Arabs or the Africans. There were Jews who lived for generations in Egypt and were part of the social texture of the country, but even my parents lived in Egypt for 31-43 years, as we were of Sephardic/Spanish and Portuguese origin, and my family

lived in Greece, Turkey, Italy for most of the time after 1492, and in the 20th century received an education in English (my father), in French (my mother, my brother and me), in Hebrew (me).

Many compatriots, Jews who like me left Egypt at the age of 9 or 10, have a vivid and positive memory of Egypt and have written books glorifying those days. I personally was very glad to leave Egypt as we lived there in fear, and I never returned to visit the country as many friends have done. By the way, most of them were very saddened to see that nothing remains from the sites that they left, as Alexandria and Cairo were European cities when we lived there and now have become very poor, Judenrein and Europeanrein, with huge Egyptian populations and without Jews or Europeans, as in all the Arab states except Morocco. One of the sagas that Jews in Arab countries lived peacefully with the Arabs is completely false, with pogroms in Syria and Iraq, persecutions in Egypt and Yemen, so Jews had to flee in order not to be murdered. Martin Gilbert wrote in 2010: *In Ishmael's House: A History of the Jews in Muslim Lands, New Haven, CT: Yale University Press, ISBN 978-0-300-16715-3*. This book challenges the commonly view that Jews in Muslim lands were treated well most of the time, more often they were regarded as second class citizens, dhimmi, and were subject to physical attacks and harassment. In Egypt the situation was relatively better due to the British soldiers, but after they were evacuated and even sooner the Egyptians killed, wounded and emprisoned all those that were suspect of "treason".

This precarious situation worsened extremely with the creation of the State of Israel in 1948 and after the Israeli army has vanquished all the Arab armies who tried to kill all the Jews and complete what Hitler has not succeeded to do when his army has lost the battle of El Alamein. The position of the Jews became rapidly intolerable with the only solution of mass migration, while leaving behind all of their possessions. Today, there are only a few thousands Jews left in all the Muslim lands. And one symptomatic story – after the Egyptian revolution in 1952 the new nationalistic government has forbidden the Jews to mention in the Haggadah at Passover that the Egyptian army of the Pharaohs has drowned in the sea by Jehova who rescued the Jewish slaves. This mention was pejorative against the glory and heroism of the Egyptian Army from the times of the Pharaohs until 1953. My father who was a Zionist was shocked by this and asked the Chief Rabbi how can the new regime interfere even in the prayers. The Chief Rabbi smiled and answered him: "My son, whatever they ask us to do, you and me know exactly what is the truth!"

Those of us who are interested in the story of Egyptian Jews who fled and were expelled from Egypt can read about a dozen books in English and French and much more in Hebrew, according to the following list. The first two books have succeeded very much in the US and were written by very good friends of mine – Gormezano Goren and Bar-Av who arrived with us from Egypt to a small village in Israel Kfar Ata. I have read some of those books, and according to the reviews they are all excellent and worth reading. My play takes place in Israel, but the protagonists are also Sephardic Jews - Greeks and Egyptians - who live still in the past. And read also the masterpiece by Lawrence Durrell about cosmopolian Egypt – The Alexandria Quartet.

Yitzhak Gormezano Goren - Alexandrian Summer

Avraham Bar-Av (Bentata) - 17, Sheikh Hamza Street, Cairo

Andre Aciman - Out of Egypt

Lucette Lagnado - The Man in the White Sharkskin Suit

Lucette Lagnado - The Arrogant Years

Jean Naggar - Sipping from the Nile

Liliane Dammond - The Lost World of the Egyptian Jews

Lucienne Carasso - Growing Up Jewish in Alexandria

Ada Aharoni - Not in vain

Aslan Ben Eliahou - I am a Jew from Egypt

Alain Bijio - The Journey

Jacques Cory - Le Choix de Nelly

Tobie Nathan - Ce Pays qui te ressemble

The Palestinians have succeeded in brainwashing the Western World with the refugees' problem. 500,000 to 700,000 refugees have left Palestine, most of them induced to do so by their leaders who have promised them to return within a few weeks after the Arabs would annihilate the Jews in Israel, half a million against a hundred million Arabs. From those refugees only 50,000 are still alive, 67 years after they left, while the so-called 5 million refugees wanting the right of return were not born in Palestine and the Arab states have preferred to finance with their billions petrodollars wars and terrorist attacks instead of solving once and for all the refugees problem in their countries where they are only a very small minority. The Jews from the Arab states who were expelled and fled after 1948 were 900,000, 50% more than the Palestinian refugees. Their assets that were confiscated were much more than the assets of the Palestinians. All of them were integrated in Israel, France, Brazil, US, UK, Australia, Canada, etc, in one or two years without the assistance of the UN of tens of billions dollars. They have succeeded very much in business, academics, liberal professions (the books that I've mentioned are only a small example) and none of them is a terrorist. The Palestinian refugees will return to Israel and Palestine when the German refugees will return to Koenigsberg in Russia, Stettin in Poland, the Sudetenland in Czechoslovakia. Oh, but the Germans have lost the war and must bear the consequences. Well, the Arabs who attacked Israel have also lost the war and must bear the consequences. Why nobody asks for the right of return of the Greeks from Smyrna and Asia Minor (Erdogan would be delighted) and Turks from the Balkans, Poles, Ukrainians, Africans, Americans, Asians, the Serbs, Croats, Bosnians - in Republika Sprska, Croatia, Bosnian Federation, Cyprus, Pakistan and India - where 14 millions moved to the other side and up to half a million were murdered...

Nobody has helped the Egyptian Jews and me, and some of them have written books and will continue to live again the past in books and dreams, as this is the only way to solve the problem of the refugees. What upsets me is the effective brainwashing of the Palestinians that convinces many Americans and Europeans who have adopted the anti-Semitic and racist precepts of BDS, who advocate the right of return, thus the end of Israel. When the forefathers of the Palestinians lived in Palestine it was a very poor country, as many Arab states are today. The Arab states could have kept the Jewish and Christian populations, trying to prosper jointly in a multi-cultural state, like Canada and Australia. They opted for a policy of expulsion, as in Algeria and Egypt. They had their reasons of course, as they thought that the European populations prevented the Muslims to succeed and exploited the poor Arabs. But the result was that their countries are now very poor, even poorer than when the Europeans lived there. Herzl had a vision in Altneuland that the Jews and the Arabs will build together an exemplary state. Unfortunately, this did not happen, and the Jews and Arabs blame each other for that. Most of the attempts of economic collaboration have failed (I witnessed one of them while teaching at the Palestinian-Israeli MBA in the University of Haifa). It is impossible to prosper when the Jews are depicted as Nazis by the Palestinians who launch a Nazi-like propaganda against Israel and the Jews. Herzl had many

merits – he had a vision, he was a gifted writer, he was a good politician - but he was not an orientalist and believed that the Arabs would welcome the Jews trying to build together an exemplary state. If he would have lived 20 years more (he died at the age of 44…) he would have witnessed the collapse of the multi-national Austro-Hungarian Empire, the Arab riots against the Jews in Palestine in 1921, and the independence of Ireland, as people prefer to be poorer but free in an independent entity, than richer in a two-nationalities state. Even the exemplary Scandinavians did not succeed to have a united kingdom in Norway, Sweden and Denmark. And so, the Scots want to get independence, as well as the Catalans, Basques, etc.

A two-nationalities state does not exist in most of the countries of the world – not anymore in Czechoslovakia, in Rwanda, Burundi, in India, Pakistan, in Romania, Poland, Ukraine, in Turkey, Greece, and in Yugoslavia. It still exists in Belgium, but the Flemish want independence, and anyhow they are now the majority, the same applies to Switzerland where the Swiss Germans are the majority, there is a lot of resentment from the French speaking Quebec in Canada, and Canada is now much more an emigration melting pot, as Australia and the United States are. I am very skeptic about what will happen in South Africa, it did not work in North and South Rodesia, but there are millions of Europeans in South Africa, who are the richest and hold top positions, however many of them are emigrating to other countries, as the crime rates and economic crises have become unberarable to large segments of them. I often wonder why so many African and Asian countries have not opted to take from the European/American model what is essential to succeed, and adapt it to the local heritage. Singapore, South Korea, Japan, Taiwan, Botswana, and many other countries have done it, without inferiority complexes and thrive, having grown to the forefront of progress. Why most of the Muslim states have not opted to adopt the European/American model (except Ata Turk's Turkey, at least prior to becoming more and more a fundamentalist state)? Is it a question of pride (Japan was a much prouder nation), of complexes, of fundamentalism? Nothing prevents the Muslim states to reach the forefront of progress like Japan or Taiwan, more so the petrodollars rich countries, to become democratic, with a respect to human rights, with gender equality, with a humane capitalism country. Muslim states were at the forefront of progress in the Middle Ages, Lebanon was before the civil war broke out, Iran would have become so before the Ayatollas took over, Turkey was so for a long period. But the civil wars, the totalitarian governments, corruption, gender inequality, trampling of human rights, extreme fundamentalism prevented them to become first world countries, not "genetic" problems as the Arabs and Muslims are intelligent and competent at least as the Jews and Christians, not lack of funds as with the petrodollars all the economic and social problems (including the refugees) would have been solved within a few years, if they would distribute the riches of petroleum like Norway and not kept the riches for a few families.

The Jews and Arabs in Israel, like the Chinese, Malays and Indians in Singapore have made the two underdeveloped countries to first world countries at the forefront of progress. Israel has become a High Tech country, with an ultramodern agriculture and industry, water desalination, petrochemical and pharmaceutic industries. Israel is the only democratic country in the Middle East, while in most of the neighboring countries - Syria, Yemen, Iraq, Afghanistan, Algeria, Sudan, Lebanon, there are/were civil wars with hundreds of thousands of casualties, millions in an aggregate account, while in all the Palestinian conflicts there were "only" thousands of casualties on both sides. When one or four Palestinian children are killed because rockets were launched by the Hamas and Israel retaliated against the launching sites that were set by the Hamas in populated areas - all the world is outraged, the press, humanitarian organizations, students, but when hundreds of Israeli children in Tel Aviv, Haifa and Jerusalem are killed by terrorists nobody even wince, as also is the case when hundreds of thousands of civilians are killed in civil wars. In the other Arab countries there is extreme poverty as in Egypt, or plutocracies in the oil-rich countries, where most of the wealth belongs to a few families. Most

of Israeli population has turned into hawks because of the extreme hypocrisy of the UN and many countries, that condemn all the time Israel while not condemning the most savage regimes, because of the Nazi propaganda and terrorist attacks of the Palestinians and the aggression of Hamas/Gaza and Hizballah/Lebanon after we have withdrawn. We do not believe anymore the mantra that the occupation brings about terror, as terror increases after we have withdrawn from all the territories in Gaza, Lebanon and most of the West Bank in 2000, as we saw that a Dovish behavior has only brought worse reactions, as happened with the pacifist behavior of France and UK towards Germany (militarisation, Munich, Anschluss…) before World War II.

But the sympathizers of BDS will learn the hard way with whom they are dealing, when dozens of attacks as 9/11 will occur by the soldiers of ISIS who infiltrate in Europe with the refugees and are installed among the Muslim populations in Europe and America. The politically correct attitude of Europe in the name of free speech is suicidal as they let extreme Muslim fundamentalists preach in some of the Madrasas against the countries that are hospitable to them, give them work and social benefits. The majority of the Arabs and the Muslims want to live in peace and integrate in Israel or in Europe, but their extreme fundamentalist leaders, financed by nuclear Iran and by petrodollars (and the West continues to court those countries), do whatever they can to annihilate the Christian and Jewish states in order to revive the Islamic State/Empire, as can be seen in the map of ISIS that encompasses southern Europe (but Scandinavia, Germany, France, UK, Benelux will come next…), half of Africa and a great part of Asia. Israel is not the stronghold of Apartheid, as the Arabs who live with us have the best living conditions in the Arab world and are excellent doctors, students, farmers, contractors... Israel is a European stronghold in the Middle East, it is the avant-garde of progress, democracy and freedom, that is assisting to prevent the right of return to the Middle Ages in the retrograde Islamic State.

I made only one business trip to Africa in 1972, trying to sell them Israeli air conditioners, for a few days in every country – Kenya, Mozambique, South Africa, Zaire, Nigeria, Ghana, Ivory Coast and Senegal. I remember the exotic scenery, the slow motion of living in comparison to the hectic pace in the US, the poverty. I met family (who lived before in Egypt) in Zaire and Israeli friends in Ivory Coast and Nigeria, who made me aware of much crime and theft. My friends in Nigeria traveled to visit their next door neighbor only by car as it was dangerous to go by foot even a few meters. I asked my friends what were the automotive carcasses by the dozens that were lying by the highway between Lagos and Ibadan and was told that these were the cars that broke and within minutes came locals from the bushes, murdered the passengers and robed everything. So, i asked them, how could they live in such conditions and they told me that they earned a lot of money and within a few years they can save enough money to buy a house in Israel. In Ivory Coast i remembered that at the end of the programs on TV I heard the national hymn that started with the words – soyez beni Houphouet-Boigny – be blessed Houphouet-Boigny, the leader of the country. He was commonly known as the Sage of Africa, who however moved the country's capital from Abidjan to his hometown of Yamoussoukro where he built the world's largest church – at a cost of US$300 million…, but Ivory Coast was much safer than Nigeria or Zaire. In Ghana, I saw the plane that had to take me to Ivory Coast flying over the airport without landing as it was already full, and I had to wait for another day at Accra.

In Kenya I took a safari and visited a Maasai village, in Senegal I was amazed that the business hours were only from nine to noon, as it was too hot to work in the afternoon. Lourenco Marques (Maputo) was one of the loveliest towns that I have ever seen, but I heard that the situation changed drastically after the Portuguese left, and I was impressed by Pretoria and Johannesburg, much less by the extreme poverty of the population in comparison to the wealth of the white people, that reminded me of Cairo. Communist, fascist, and colonial regimes are very bad for their population, but when they are overthrown by the population it can change the situation for

the better or worse. Poland and the Czech Republic have managed extremely well in comparison to Russia and Belarus. Israel and Singapore are among the richest countries in the world after they became independent, starting from zero, Botswana is in a much better situation than Zimbabwe. In many countries in Africa the local dictators or the civil wars deteriorated the situation of the population much more than before. After the French and the English left their colonies, in most of the Arab states there are civil wars or dictatorships and none of them has become democratic or has achieved a high standard of living (except for some segmnets of the population in the oil rich countries). Yet, Jordan, Morocco and the Gulf states are in a much better situation than Yemen, Iraq or Syria. But before condemning the populations of African and Arab countries who suffer most and are the victims of their regimes, we should bear in mind that while the poor people in the Western neoliberal countries are in a much better situation than the poors in Africa or the Arab countries, the inequality in those countries is sometimes equivalent, the gaps between rich and poor have reached umprecedented levels, and racism has sometimes increased. Although Milton Friedman boasts that there is freedom and democracy in the neoliberal countries how come that they are effectively plutocracies, with the highest levels of incarceration, and where the top 1% or 0.01 percent have most of the assets of the country?

I didn't make any business in Africa and have not visited the continent since this trip, although I am aware that some of the best tourist sites are in Africa, most of the Africans and the Egyptians are very friendly, Egypt has to offer some of the World's wonders. I haven't visited either the Arab countries since the peace agreements, as there is a lot of animosity towards Israelis tourists and endless demonstrations against Israel, there is almost no economic cooperation, the diplomatic corps is ostracised, and Jews are treated like devils in cartoons and at schools, with no criticism on the atrocities all over the world and in the Arab countries. I understand the allegations against Israel that we don't want to assimilate into the Middle East, but I wonder with which models we should assimilate – the model of civil wars, dictatorship, and suicide bombing in Lebanon, Syria, Iraq, Yemen, Sudan, Algeria, or Libya, the economic and political model of extremely poor Egypt, the model of gender inequality that doesn't allow women to drive and kill young girls who want to go to school, the fundamentalist model of Iran, or the model of Europe and Scandinavia. Is Israel a European enclave in the Middle East, should it be like its neighbors? Nevertheless, Israelis should learn Arabic and be fluent in the language, should know Arab history and folklore, music and heritage. I think that Arabs as Jews should be assimilated by the American/European/Humanist economic, democratic, tolerant, and political model, while keeping of course their own language, cultural and folkloric heritage. The Asians and Africans who did it succeeded very much, and most of all Japan, South Korea, Botswana and Singapore.

Israel is accused of Apartheid when the Arabs are fully integrated in the Israeli economy, the police forces, and the universities. They excel at the hospitals, as nurses, doctors and managers with an equal treatment to Jewish and Arab patients. It is true that there is more poverty among the Arabs and their salaries are lower than those of the Jews, and this should be treated without delay, but if their situation is so bad how come that almost none of them has relocated to Palestine? I am convinced that there should be peaceful relations between Israel and its Arab neighbors and especially the Palestinians, I had excellent relations with my Arab students who received high grades and participated enthusiastically in my classes, at the Haifa University International MBA which comprised 50% Arabs from the West Bank, 25% Israeli Arabs and 25% Israeli Jews, when my students gave me the best feedbacks. I have made a joint venture with Arabs - The Christian Heritage backed by the Arab Mayor of Nazareth and with the participation of Arab partners, which unfortunately didn't take off because of the Intifada. I live in Haifa, the most integrated city in Israel, comprising of a high percentage of Arabs – Moslems and Christians, Hassidic/Orthodox Jews and Russian secular new immigrants, who live in harmony, including in the neighborhood where I grew up in midtown, in the same streets and the

same houses. I wrote in my books about business ethics in the Quran, and after reading large parts of it in English, started to read it in Arabic as well. I am convinced that the best way to overcome the antagonism between the two peoples is by economic cooperation and cultural exchange. In one of my visits to Switzerland, I was on the Mont Blanc, and met a Swiss woman who marveled at the exotic places that I have visited, Cairo where I was born, Nigeria, Zaire, Ghana… She said that those are the places she intended to visit, as Switzerland is so boring, so clean, so perfect, so ethical and honest… I was amazed that you can be bored by perfection, but respected her choices and wished her luck, as I haven't got the answers to those questions yet, still baffled– how can we find a right balance between European progress and Oriental heritage.

3.5 TURKEY– TRAVEL, SEPHARDIC HERITAGE, SAYINGS: IN TURKISH/ENGLISH

I went for two visits to Turkey – one to Istanbul where I also met my cousin and one to Club Med in Bodrum. On the way back from Bodrum a bus took all the Club Med tourists to Bodrum's airport for their different destinations all over Europe. It was late at night, most of the people were tired or sleeping, but I noticed that the bus travels for more than a quarter of an hour, and this didn't make sense. So, I went to the bus driver and asked him why it takes so long to get to the airport. The driver answered that he was told to get us to Izmir's airport. I said that it is a mistake and they we are already late for the flights in Bodrum. But the driver didn't agree to return to Bodrum, and he continued to drive towards Izmir. He barely spoke English and I thought that maybe it is "Mektoub" that I have to visit at last the city where my father was born, but I preferred to fly back to Israel. Only, after I organized a tumult, awaking all the sleeping beauties, and after the driver threatened that he will take all of us to the police, and after we phoned Club Med, the driver consented to take us to Bodrum's airport. Luckily, the planes were late, and we got back to Israel on the same night. We'll not draw any conclusions on Israeli/Jewish suspicious characters always on the alert, European trustful characters that if the bus is planned to get them to Bodrum's airport it will take them there, as they can't figure that the driver received a wrong direction, and of course this was an exception to the otherwise perfect and warmful hospitality of the Turks during my visits, the unforgettable beauty of Istanbul, its cultural and architectural richness, and all the other sites that Ruthy and me visited.

The Turkish people are an ancient people, with a fabulous history and culture, who has suffered throughout the years of misconception from the Europeans. The Sephardic Jews will never forget how from all the people in the world the Turks were the only ones to welcome hundreds of thousands of Jewish immigrants, as they figured that it will do well for both sides. Indeed, history has proved that those relations proved benefitial to all, and the Jews lived in harmony with their Turkish hosts for hundreds of years, which was not the case in many European and Arab countries, where the Jews suffered from pogroms and anti-Semitism – in Spain, Portugal, Germany, Poland, Russia, Syria, Iraq, etc. We bring here some Turkish sayings with their equivalents in English and literal translation, proving the commonalities in popular wisdom.

Güneşte yanmayan gölgenin kıymetini bilmez.

Translation: Who has never been burned in the sun won’t know the value of shadow.

English equivalent: He knows good best who has experienced evil.

Sabır acıdır, meyvesi tatlıdır.

Translation: Patience is bitter, but its fruit is sweet.

Dost kara günde belli olur.

Translation: A friend is known on black (i. e bad days).

English equivalent: A friend is known in adversity, like gold is known in fire.

Çıkmayan candan umit kesilmez.

Translation: Hope won't be cut from the soul that has not expired.

English equivalent: As long as there is life, there is hope.

Zorla güzellik olmaz.

Translation: Forced beauty won't do.

E **Havlayan köpek ısırmaz.**

Translation: A barking dog doesn't bite.

English equivalent: Barking dogs seldom bite.

Meaning: "People who make the most or the loudest threats are the least likely to take action."

Gözden uzak olan gönülden de uzak olur.

Translation: Who is far from the eye will also be far from the heart.

English equivalent: Out of sight, out of mind.

Babası oğluna bir bağ bağışlamış, oğul babaya bir salkım üzüm vermemiş.

Translation: The father donated a vineyard to his son, the son didn't give a single bunch of grapes to the father.

Note: Used when a person does something ungrateful and selfish to another person who made good deeds for him.

English equivalent: Ingratitude is the world's reward

Ateş olmayan yerden duman çıkmaz.

Translation: No smoke will come out from a place where there is no fire.

English equivalent: Where there is smoke, there is fire.

Meaning: “There is no effect without some cause. or It is supposed that if there is a rumour, there must be some truth behind it.”

3.6 CHINESE – BUSINESS IN TAIWAN, SAYINGS IN MANDARIN AND ENGLISH

It was a pleasure conducting business with Chinese, in Taiwan and Singapore. In 1979, a few days after the birth of my youngest daughter, I conducted business negotiations in Taiwan for six long weeks on a huge contract. The Chinese decided to submit this European (actually African/Asian) businessman to Chinese torture in attrition tactics that succeeded in most of the cases. They held for a long week negotiations on the penalties clause, made long breaks, and were convinced that this young businessman will not be able to stay for such a long period in Taipei, which was not very "international" in those days. I knew that the building for the simulator system could not be ready on time and that my company would suffer from it as we wouldn't receive full payment for the delivery which was after acceptance tests. So, I tried to put in the contract a clause of reciprocity that as my company would have to pay penalties if we were late on deliveries, the Taiwanese would pay penalties if they would be late in erecting the building for the simulator. My counterparts were offended, "You don't trust us? We are never late!". I answered that if they don't fear that they would be late they shouldn't mind putting a clause of reciprocity. "But, that is a question of principle, we never can admit that we'll not fulfill our promises" they said, and I answered them "Likewise, we are also offended that you suspect us for not delivering on time". "But it is not comparable, you are the seller and we are the buyer, and we have never heard that the buyer pays to the seller penalties!" they said.

This negotiation took place for a week, and the Chinese were sure that I will break and return to my family with a minimal profit and no reciprocity. But I didn't give up and gave my counterparts the feeling that I was enjoying my stay in Taipei. Every morning I came with a new saying of Confucius which I learned in my Chinese courses and told them how I enjoyed Chinese Opera. Until, one day, after weeks of negotiations, I said: "Don't you think that if you are late in the delivery of the building we need to have at least compensation?" My counterparts smiled and answered: "Compensation - yes, but Penalties – no!". And so I got the essence of reciprocity that I wanted, without the offending terminology, but with the same amounts of compensation. The Chinese saved face and I went back to my baby Shirly, with the most profitable contract my company ever received, and with a tie result between Chinese and Jews.

As a final touch we'll bring here a Chinese saying from my book of Chinese, which I quoted in Chinese to my Taiwanese colleagues, when they complained, in one of the 20 courses meals that I was invited to, that I didn't drink and didn't talk much, as other Europeans do:

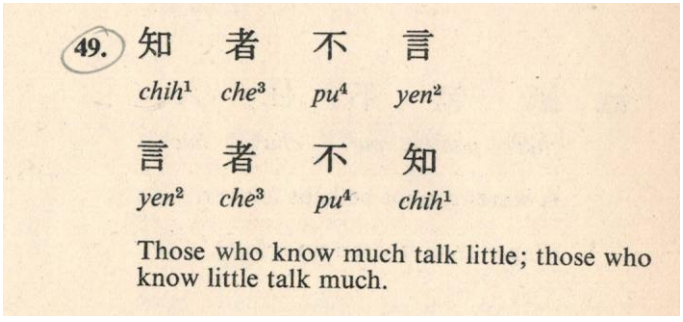

We bring here a selected collection of sayings of Chinese Sages. The Chinese are one of the wisest people, with an ancient and glorious history, philosophy and culture, recovering only now their due place in the world. For those who are not fluent in Mandarin, we bring the English counterparts and literal translation, as after all, there are many commonalities between Eastern & Western civilizations, culture, ethical precepts, sayings, proverbs. Ultimately, we are all alike.

There's no use crying over spilt milk.
覆水难收 fù shuǐ nán shōu ("Spilt water is hard to recover.")

The early bird gets the worm.
捷足先登 jié zú xiān dēng ("A fast foot is first to climb.")

We'll cross that bridge when we come to it.
船到桥头自然直 chuán dào qiáotóu zì rán zhí ("The ship will reach the end of the bridge in due course.")

What goes around, comes around.
善有善报，恶有恶报 shànyǒushànbào, èyǒu'èbào ("Kind deeds pay rich dividends, evil is repaid with evil.")
种瓜得瓜 zhòngguādéguā ("As you sow a melon, so you shall reap one.")

Like father, like son.
有其父必有其子 yǒu qí fù bì yǒu qí zǐ ("The son is like his father.")
虎父无犬子 hǔ fù wú quǎn zǐ ("A tiger does not father a dog.")

A friend in need is a friend indeed.
患难见真情 huànnàn jiàn zhēnqíng ("In adversity, true feelings are revealed.")

No pain, no gain; nothing ventured, nothing gained.
不入虎穴，焉得虎子 bù rù hǔxuè, yāndé hǔ zǐ ("If you don't enter the tiger's den, how will you get the tiger's cub?")

Don't put off until tomorrow what can be done today.
今日事，今日毕 jīnrì shì, jīnrì bì ("Today's task, today's job to complete.")

If you want something done well, do it yourself.
求人不如求己 qiúrén bùrú qiújǐ ("It's better to rely on yourself than on the help of others.")

Once bitten, twice shy.
一朝被蛇咬，十年怕井绳 yī zhāo bèi shé yǎo, shí nián pà jǐng shéng ("Bitten by a snake on one morning, afraid of the rope by the well for ten years.")

All good things come to an end.
人无千日好，花无百日红 rén wú qiān rì hǎo, huā wú bǎi rì hóng ("There is no person that has 1000 good days in a row, and no flower that stays red for 100 days.")

When in Rome, do as the Romans do.
入乡随俗 rù xiāng suí sú ("When entering a village, follow its customs.")

When it rains, it pours.
屋漏偏逢连夜雨 wū lòu piān féng lián yè yǔ (“When the roof is leaking, that’s when you get several continuous nights of rain.”)
一波未平，一波又起 yī bō wèi píng yī bō yòu qǐ (“Just as one wave subsides, another one comes.”)

Rome wasn’t built in a day.
冰冻三尺，非一日之寒 bīng dòng sān chǐ, fēi yī rì zhī hán (“Three feet of ice is not the result of one cold day.”)

Heaven helps those who help themselves.
皇天不负苦心人 huángtiān bù fù kǔxīn rén (“Heaven won’t betray people who try their best.”)

Beggars can’t be choosers.
饥不择食 jībùzéshí (“The starving can’t choose their meals.”)

Speak of the devil and he shall appear.
说曹操，曹操到 shuō Cáo Cāo, Cáo Cāo dào (“Speak of Cao Cao and he arrives.”)

The first step is the hardest.
万事起头难 wànshì qǐtóu nán (“The first step in a thousand different matters is always difficult.”)

You get what you pay for.
一分钱，一分货 yī fēn qián, yī fēn huò (“Ten *yuan* of money, ten *yuan* of goods.”)

Great minds think alike.
英雄所见略同 yīngxióng suǒjiànlüètóng (“The views of heroes are roughly alike.”)

One can’t have one’s cake and eat it too.
鱼与熊掌不可兼得 yú yǔ xióng zhǎng bù kě jiān dé (“One cannot get fish and bear’s paw at the same time.”)
又要马儿好，又要马儿不吃草 (“You want a good horse, but won’t give it grass to eat.”)

Haste makes waste.
欲速则不达 yùsù zé bùdá (“You desire speed but cannot reach your destination.”)

How time flies!
光阴似箭 guāngyīn sì jiàn (“Time is like an arrow.”)

Seeing is believing.
百闻不如一见 bǎi wén bùrú yī jiàn (“Hearing something one hundred times is not as good as seeing it once.”)

Money talks.
钱可通神 qiánkětōngshén or 钱能通神 qiánnéngtōngshén (“Money is divine.”)

Beauty is in the eye of the beholder.
情人眼里出西施 qíngrén yǎnlǐ chū Xī Shī ("In the eyes of a lover, Xi Shi [one of the renowned Four Beauties of ancient China] appears."

3.7 SINGAPORE – ONE OF THE MOST ETHICAL COUNTRIES IN THE WORLD

I made short stays in Hong Kong and Japan, and was much impressed by the megatowns of Hong Kong – so lively and interesting, and Tokyo where I saw a Kabuki performance. I took the opportunity to visit Thailand with Ruthy, as I had a vacation of 10 days for the Chinese New Year, while I was teaching a semester at Insead Singapore. Thailand is a touristic treasure, so exotic, with friendly people, with too much poverty, at very affordable prices that attract European and Asian tourists, and especially Israeli youngsters who think that it is a must to stay weeks and months at the beaches, including my daughter Shirly. Personally, I prefer by far Singapore, as for me the best countries to visit are ethical, clean, safe, even if they are less beautiful or exotic than others. Well, you can travel to Switzerland which has all the merits, but Singapore has also its special beauty, its people are much friendlier than the Swiss, and a European or Japanese can feel himself at home there, very safe, and not estranged by extreme poverty, filth and diseases. You had the feeling that the government there cared for the citizens.

I was amazed by my visit to Singapore in 2006. I had visited the country before, but I marvelled to see what a beautiful, friendly, clean, rich, ethical, and hospitable country it had become. Everything was so efficient, so sophisticated, so honest, better than in most European countries. No wonder that businessmen from the richest countries felt at home there, in spite of the harsh weather. I enjoyed less shoping, but I was aware of the perfection and good bargains that they had achieved there. The cultural achievements were also extraordinary, museums, concerts, universities. Singapore changed from third world to first, and ranks among the best countries in the world on most parameters, because of its ethical conduct and the ethical leadership of its late leader Lee Kuan Yew, and did not start to behave ethically after becoming one of the richest countries in the world, but quite the opposite. Among the ten most ethical countries, Singapore is an exception, located right near the Equator, a former UK colony with a deep British influence, with a majority of Chinese and minorities of Malayans and Indians, and with a common language – English. However, China is ranked no. 100 in Transparency International – TI's index, Malaysia – no. 50, and India – no. 85. The reason of Singapore's lack of corruption is therefore primarily because of the leadership of its founder Lee Kuan Yew, who lead and influenced Singapore since its inception, which could prove that ethical leadership is a very important indicator of ethics. Analyzing the indicators of the most ethical countries, we find that Luxembourg has a huge external debt of $2,935B, Netherlands - $2,347B, Switzerland - $1,544B and Singapore - $1,174B. But, bearing in mind that the four ethical countries, small as they are, are also financial superpowers with large banks and a very high level of financial activities, we shouldn't be surprised of those figures. But then, we put them in proportion to the gross and net government debt in % of GDP, and we find that Singapore has a gross government debt of 111%, but a net government debt of….0! So, those figures just show the level of financial activities but Singapore is a very sound economy with a AAA credit rating. I was aware that Singapore learned a lot from Israel in its early days and now it can be an example to Israel.

3.8 THE ULTIMATE TRIP TO AUSTRALIA AND NEW ZEALAND

My most enjoyable vacation was a trip for one whole month to Australia and New Zealand in 1999, which I took with my daughter Shirly, after she finished her military service, to compensate her that I abandoned her for the negotiations in Taiwan when she was a baby. The trip was planned to the minute, and luckily enough, all went exactly like planned. In Australia we

took one day or half a day organized tours and made the reservations for the hotels, commuting on our own from site to site. No Australian tour was so extensive to take us during a couple of weeks to all the sites in Sydney, Melbourne, Cairns, Darwin, Ayers Rock, etc. But in New Zealand we took a two-week organized tour that took care of everything without the headache of organizing the tour. Both tours went well, luckily. I am a very organized and efficient person, condensing to the maximum my work and my trips (also in Provence, the Balkans, Spain, Germany, US, Scandinavia…), my readings and my hobies. In the one month tour we took 21 flights, with a consecutive flight from Tel Aviv (after driving from Haifa) to Athens, to Bangkok, to Sydney and to Melbourne. We had to do it in "one" day (a very long day indeed), as in the morning after – we had our first tour to Great Ocean Road. We commuted in flights to every site: from Melbourne to Darwin, via Adelaide, from Darwin to Cairns via Gove, from Cairns to Ayers Rock, via Alice Springs, from Ayers Rock to Sydney, from Sydney to Auckland in New Zealand, from Wellington to Christchurch, from Christchurch to Mount Cook, from Christchurch to Sydney and all the way back to Tel Aviv, via Bangkok and Athens. We took flights on balloon in Cairns, with Cesna in Ayers Rock to King Canyon, with helicopter from Franz Josef Glacier, Fox Glacier to the top of Mount Cook. We took also 12 cruises in the Yellow Waters of Kakadu, Daintry River in Cape Tribulation, Pamaigiri in Cairns with an Army Duck, from Cairns to Barrier Rief to Green Island, with a Glass Boat in the island, in Waitomo Glowworm Caves in New Zealand, Milford Sound – fjord cruise, Lake Wakitpu (a 80 years old steamboat, but completely safe), Shotover Jet in Queenstown also completely safe, Showboat and Captain Cook riverboats in Sydney Harbour, Gondolas in Christchurch. Well, you get the message, Shirly was 20 but I, who wanted to visit as much as possible, was 55…

But this was only the preamble. We went to 12 tours in Australia – Melbourne City Tour, Phillip Island penguins and farms, Great Ocean Road – a whole day very hard trip just after landing in Melbourne and having a few hours sleep, we didn't have the time for a jetlag. Darwin City Tour, Kakadu National Park, Green Island forests and beaches, Cape Tribulation National Park which was also very safe, as everything else in Australia and New Zealand – jungles, deserts, caves, baloons, helicopter to the top of a snowy mountain, Cessna flight in a very narrow Canyon, Pamaigiri and Koala Parks (also the Koalas are very safe, the Kangaroos, etc.). Then we visited Ayers Rock – sunrise and sunset, Olgas, Sydney Tour and Koala Park, Blue Mountains Kangaroos. The trip was under the sign of 12 – in New Zealand also: Auckland, Mount Eden, Waitomo Caves, Rotorua, Wakarewa, Rainbow Springs, Huka Falls, Lake Taupo, Mount Tongerino, Volcanoes – Mounts Ruapalu and Ngawake (the New Zealanders live in harmony with the Maoris, the Australians try to do so with the Aborigins). Wellington, Mount Cook National Park, Mountains and lakes from Mount Cook to Queenstown, Queenstown, Fiordland National Park (every National Park is kept like a pharmacy), West Coast Haast Pass from Queenstown to Fox, Franz Josef Glacier to Greymouth, Tranzalpine Express, Christchurch.

There were also 12 shows, plays, etc. Sweeny Todd in Wellington, Turandot at Sydney Opera House (the first time Shirly got to the opera and she enjoyed it very much), Fame in Casino Sydney, A letter of resignation in Sydney, Maori and Aborigin shows, Agrodome – sheep in Rotorua, Walter Peaks – animals in Queenstown, etc. There were also 7 cable cars, 7 special dinners in the most exotic places, and finally 7 hikes just to keep in shape in Mount Cook – very high mountains, Blue Mountains – mountains and hills, Lakes and Falls – lakes and rivers, Ayers Rock – desert, bush, Snow and Glaciers, Beaches and Jungles in Kakadu and Tribulation. Well, this entire trip lasted less than a month, including two days flights in each direction. On the last day I had scheduled a tour to Canberra from Sydney - four hours in each direction just to see the capital of Australia. As I looked already green, and Shirley was afraid that I will have a heart attack on the flight back, she cancelled on her own the tour and instead we had an "easy" day in Sydney, visiting the aquarium, a harbor cruise with the showboat, some shopping, presents to the

friends and family, and theater at night. One last remark – we had a fantastic group in New Zealand, but on the first morning a couple of the tourists, a priest and his wife, asked Shirly and me very carefully what were the relations between us. Shirly and me told them that we were father and daughter, but we didn't understand the question. So, the priest told us that a few minutes before he approached another couple – a woman of 70 and a man of 30 - and told them that he was very moved how a mother took her son to a trip even at her age. But the old lady was offended, and told him that they were husband and wife and they were on their honeymoon. Shirly made friends with everybody and enjoyed being the tour "queen". She admitted that this month was much more enjoyable than the other trips that her friends made to Goa in India, Thailand Beaches, Patagonia, or Vietnam. And her father was indeed a Mensch!

This book will not describe the tours, business trips and study of me and my family in Europe. The intermediate number of countries visited is 34 (abovementioned). So, as it would take at least 100 pages to tell the story of the touring visits to Europe, and as most of the time the family spent abroad was in Europe (well, the US can count as Europe also), I studied there for my MBA and PhD, worked there for most of the time that I spent outside Israel, went to hundreds of plays and concerts over the years (some of them are mentioned in this book), we'll skip the saga of the European visits, except the Balkans, and leave the impression that I am not a Europocentrist, as I had a lot of experience in other parts of the world from Africa to Thailand, and my European experience is present all over the book anyhow, with anecdotes and stories by the dozens.

3.9 A TRIP TO THE BALKANS IN 2015

We just made with an excellent guide and good friends a fantastic trip to the Balkans. To be exact – 8 countries (or 9…) in 16 days, an average of two days for each country, to those who would condemn me for dilettantism I would say – that I have visited dozens of times Paris, the United States, and still want to visit them more, but I thought that 16 days would be enough to find the gist of the Balkans, that's why we call the trip Tastes of the Balkans. I took out Greece, that I have visited several times and am willing to visit it even more – as very few countries can offer such culture, music, scenery, lovely and friendly people, and… lousy economics! Without Greece and Slovenia which we visited a few years ago – we visited all the Balkans (last time we visited for a week the National Parks of Croatia, and this time we were only a day in Dubrovnik). We decided not to visit Kosovo, because frankly we couldn't find any interesting sites to visit. So, we visited for the first time – Serbia, Bosnia Herzegovina, Montenegro, Albania, Macedonia, Bulgaria and Romania. If we add to it Croatia (Dubrovnik) and Republika Srpska, it amounts to 9 countries, and if we add to it Greece and European Turkey that we visited before – it means that we visited all the countries in the Balkans (Kosovo is not yet recognized by the UN). Now, 99% of the readers would ask: what is Republika Srpska, is it Serbia, a renegade state or what?

To tell the truth, I didn't know either until I started to plan the trip to the Balkans. I knew that there is Serbia (Republika Srbija), which was once the core of Yugoslavia with its capital Belgrade, and now – sic transit gloria mundi – after conducting civil wars against Bosnia, Croatia and Kosovo, had to divest itself from all the republics of Yugoslavia, including Montenegro, Macedonia and Slovenia, and also from Kosovo, which was an integral part of the republic of Serbia. So, what is this republic which has an almost identical name to Serbia? Can we visit it, do we need visas, has it international borders, a different language (to Serbian, Croatian, Montenegrin, Macedonian, Slovenian and Bosnian?). Well, apparently the panacea of Bosnia Herzegovina is no more than a panacea, comprising of two so called autonomous regions but actually different and independent states: the Federation of Bosnia and Herzegovina which comprises completely autonomous Croatian and Bosnian cantons, and Republika Srpska spread on no less than half of Bosnia! This is a Serb nation bordering Serbia, that was recognized as a

separate entity, and a so-called joined ruling of the country of Bosnia and Herzegovina. After the war between Bosnia and Serbia, 50% of the houses in the Federation were damaged, while in the Serbian region only 25% were damaged. Two million people, about half of former Bosnia's population was displaced, 435,346 Serbian refugees came to Republika Srpska and 197,925 have gone to Serbia. Ethnic cleansing has considerably reduced the number of other groups.

According to Wikipedia: "Serb police, soldiers, and irregulars attacked Muslims and Croats, and burned and looted their homes. Some were killed on the spot, others were rounded up and killed elsewhere, or forced to flee." So, now, the territory of Republika Srpska is 24,857 sq km, about half of the country. The population of 1,326,991 is divided as follows: Serbs: 97%, Bosniaks 2%, Croats 1%. According to its constitution, Republika Srpska has its own president, parliament, executive government with a prime minister and several ministries, its own police force, supreme court and lower courts, customs service, and a postal service. It also has its symbols, including coat of arms, flag – a variant of the Serbian flag, and national anthem. East Sarajevo is the capital of Republika Srpska, but Banja Luka is the headquarters of most of the institutions of government, including the parliament, and is therefore the de facto capital. Bosnia and Herzegovina has a bicameral legislature and a three-member Presidency composed of a member of each major ethnic group – Serbs, Croats and Bosniaks. The central government's power is highly limited, as the country is largely decentralized and comprises two autonomous entities: the Federation of Bosnia and Herzegovina and Republika Srpska, with a third region, the Brcko District, governed under local government. The Federation of Bosnia and Herzegovina is itself complex and consists of 10 federal units – cantons: Croats and Bosniaks. In short, the artificial structure of Bosnia and Herzegovina is a panacea, and Republika Srpska acts de facto as an independent state, populated fully by Serbs, and paying only a lip service to the united Bosnia.

When you speak with locals, they tell you that this artificial structure will not continue forever. To a foreigner like me I cannot understand the reasons for the civil war in former Yugoslavia, the languages are almost identical, they look alike, the folklore is very similar, and they would have gained much more from a unified economy and country than from a divided country comprising 6 to 10 states (it depends if you include Kosovo, Republika Srpska, Brcko District, and the autonomous Croat cantons in Bosnia). But, so are buffled foreigners when they come to the Middle East as they don't understand the reasons of the conflicts. Well, we know of course what are the causes of the tensions in the Balkans as in the Middle East – if we think that Croats are the same as Serbs and Bosniaks this is not at all how they perceive themselves – completely different ethnically and religiously – Croats and Slovenians are Catholics, Serbians, Montenegrins and Macedonians are Christian Orthodox, Bosniaks and Albanian Kosovars are Muslims. If we examine the whole of the Balkans, we find of course the Greeks who are not Slavs as most of the former Yugoslavians, and the Turks who differ from all the others. The same is in the Middle East – Jews and Arabs feel that they are completely different ethnically, religiously and mentally, Sunnis and Shiites feel that they are completely different relgiously, and of course Kurds, Druzes, and other minorities differ totally from the Arabs and Jews. Only after wars of attrition like in Yugoslavia and the Middle East will terminate, the situation might improve like it did in Europe where the people perceive much more what unites them and they don't mind at all ethnic and religious differences, having reached at last the peace equlibrium. The people of former Yugoslavia should not count on UN or NATO forces, it didn't help the Muslims in the Srebrenica massacre where the UN peacekeepers could not prevent the town's capture by the Serbs and the subsequent massacre. We, in the Middle East know too well, what is the effect of demilitarisation as proposed for Palestine, what had the UN forces done in Lebanon before the Second Lebanon War, in Sinai before the Six Day War, in the Golan

Heights… The UN forces act like the old Romanian proverb – the shirt is close to the body but the skin is even closer, why should they risk their lives for Bosniaks, Serbs, Jews or Arabs?

The origins of Ruthy and me are mainly from the Balkans – Greece, Romania and Turkey (European Turkey is part of the Balkans and Smyrna was mainly European with Greeks settling in all the West Coast of Anatolia), and many of the Israelis originate from the Balkans or countries with a similar culture and Slavic language as Bulgaria and the countries of former Yugoslavia, like Poland and Russia. The Balkans has its feet in the East and its head in the West, the religion, language, and folklore are mainly from Eastern Europe, but the aspirations were always to be Western, in the case of Greece – they gave the Western world a large portion of its culture – theater, literature, democracy, philosophy, mythology. Even, when it was conquered by the Muslim Turks, the people didn't assimilate and kept their European culture and religion, and so did the Jews who continued to speak Ladino and didn't assimilate in the Turkish population. Most of the Jews who came from Arabic countries had a European culture (in the Maghreb, Egypt, Syria and Lebanon – French, in Iraq – English, and in Lybia – Italian), so Israel, like the Balkans, has a European culture and European aspirations. Part of the Balkans is already member of the EU (Slovenia, Croatia, Bulgaria and Romania) and the other countries would like very much to join the EU (Montenegro for example has set the Euro as its currency, Serbia and Bosnia's EU aspiration has contributed to their peace agreements). So, because of the affinities with the Balkans, it was very interesting for Ruthy and me to visit the Balkans, and we found many analogies between the countries, their animosities, and their mentality and folklore.

The trip to the Balkans was organized like my other trips to Provence, Australia, Spain, the US, to ten countries in Europe in the family's first trip in 1978, etc., very tightly with maximum coverage, no time for shopping, imponderable, or leisure, trying to see as much as possible in the shortest time. In the evenings we saw folklore shows or visited the towns and cities by night. However, I was completely mistaken in my planning of travel time – I thought that a distance of 100 or 200 kms between two main cities would take one to two hours, but I learned in the hard way that it took twice or thrice as much because of the condition of the roads and highways, border checks (we had 24 border checks…) and travel problems. When traveling from Mostar in Bosnia to Dubrovnik in Croatia, we had 6 border checks, as Bosnia has an enclave to the sea in the middle of the highway to Dubrovnik, every country checks all the passports, and sometimes the driver had to pay small amounts in order to speed up matters (we learned that afterwards), in one instance we didn't receive back two of the passports, in another case the policeman (who was not dressed in uniforms) told our drive that he didn't stop at a stop signal and didn't fasten his seatbelt, so the fine would be 240 Euros and he would have to go to the police station to pay, but he was ready to settle this matter if he would pay him 120 Euros. We learned that also a posteriori, and that presented to us (or to me at least) an ethical dilemma, to complain, to whom, to lose time, there were no proofs and the driver would not want to complain, the bribe was not paid by us, possibly the policemen who were waiting in their cars outside the border station cooperated with the guy who took the bribe… Ruthy and me decided not to visit anymore this country, but why should we penalize a whole country for the misdeeds of one corrupt person?

Anyhow, the driver was so shocked that he decided to return home and we had to find a local bus and guides, who were by the way excellent. I noticed throughout the trip that the drivers were extremely polite and in roads where we climbed to steep mountains where there was only one lane (for both directions) one of the drivers had to return back sometimes a whole kilometer until we found a way to continue our trip. In other countries that I know, drivers would have cursed and refuse to give way or argue who should give way first, but in the Balkans the drivers of buses, private cars or trucks behave so politely, that I couldn't believe how a few years ago their countrymen killed thousands of civilians without pity, and their politeness was only superficial

or applied only to unimportant matters. I don't want that one should get the impression that we didn't enjoy our trip, on the contrary – the trip was very successful, even if we travelled more than scheduled we had enough time to visit all the sites that we planned and were very much impressed by the beauty of those countries, all of them – Albania (visiting beautiful Tirana and the mosque, that was built from 1789 to 1821 – one of the most turbulent periods in Europe, is a perfect answer to the racists who think that all Muslims are extremists, the country was totally European, men and women dressed like in the Christian countries, it was amazing how a few years ago this country was ruled by a retrogade regime and how it returned to "normal" so fast), Montenegro (one of the few countries that didn't suffer from the civil war, we enjoyed much Kotor Bay), Macedonia (where the Cyrillic script was developed by Cyril and Methodius, we enjoyed very much Ohrid), Croatia (Dubrovnik is one of the most beautiful towns in the world), Serbia (we enjoyed much Novi Sad and strolling along the Danube), Bosnia and Herzegovina (Sarajevo and Mostar are two jems worth visiting), Bulgaria (Veliko Turnovo has one of the most beautiful fortresses that I have ever seen), and Romania (where Ruthy was born and she visited it for the first time since she was 3, Bucharest – not quite Paris, but a nice try, the extravagant parliament palace, beautiful Brasov, and Dracula's palace that is not so frightening).

In Republika Srpska we visited the ethno village Stanisici, near Bijeljina, the second largest city in the Republika Srpska, a few kilometers from the border with Serbia. The complex contains the Saint father Nicola monastery, old original barn houses, restaurants, etc. After we visited the village and took pictures with the black and white swans we lunched there and continued to Sarajevo. Back home, I looked on the Internet what happened in Bijeljina. The city was invaded by the Serbs in April 1992, non-Serbs were killed or expelled. Those who want to learn what happened during the war in the region can search it on Wikipedia. We saw in Serbia, Bosnia, Republika Srpska and a few years ago in Croatia the terrible signs of the war, buildings in ruin, bullets holes in the walls of buildings, the tunnel of hope in Sarajevo. It is incredible to see what damages the war has done to the towns, but of course it is much worse to see what has happened to the population. Now, it is summer, the sun shines, tourists are visiting, except the signs kept on purpose, all would be forgotten, but the wounds are still apparent. The Middle East and the Balkans, sites of interminable wars over the centuries, suffering of millions of peoples, but is the suffering different than what has happened during the recent wars in Poland, Russia, France, Germany, Netherlands, Ukraine, China, Japan, Vietnam, Cambodia, all over Africa? The most tragic is that those wars could have been prevented, but I cannot say if the way to prevent them would have been hawkish or dovish – we saw what the result of the dovish attitude of France and England towards Germany in 1938 was, we saw what the result of the hawkish attitude of Germany prior and during World War II was, especially to the Russian, the Jews and ultimately the Germans too. How should we behave to countries like Iran, Afghanistan, North Korea, towards organizations as Daesh, Al-Qaeda, Hamas… Who is to blame for the tragedy of the Balkans, how has Tito managed to keep a prosperous and peaceful country over dozens of years, and why have his successors failed, is the problem – in leadership, undoubtedly, but it is not the unique problem. Anyhow the trip to the Balkans was most instructing and unforgettable.

Finally, we would like to check what was the Transparency International's rating of Ethics and Lack of Corruption for the Balkans countries. We see that their ethical ranking varies between quite ethical to corrupt countries and most of them rank between 60 to 80 (1 is the most ethical country and 174 is the most corrupt country), so the Balkans countries are ranked on the average at the lower ranks of the first half of the countries. Slovenia is an exception as it is quite ethical with the rank of 39, one of the four most ethical countries among the former communist countries, with Estonia, Poland and Lithuania. All of them are members of the EU, together with more corrupt countries: Croatia (61), Bulgaria, Greece and Romania – all three are ranked 69. Macedonia is ranked 64 with Turkey, Montenegro – 76, Serbia – 78, Bosnia and Herzegovina –

80. The most corrupt countries of the Balkans are – Albania and Kosovo – 110. Yet, they are not the most corrupt countries in Europe, as Belarus, Russia and Ukraine are much more corrupt.

3.10 PLANS TO VISIT ADDITIONAL COUNTRIES

What about the plans to visit additional countries? At 70 you start to visit all the places that you hadn't time to visit when you were younger. You have the time, you have sufficient money, and health is not catastrophic, anyhow if you don't travel now health will be worse in a decade. The easiest way to travel at this age is with cruises and the ultimate cruise is the double Around The World Cruises of Oceania during six months each. In every cruise you visit about fifty countries, many of them tiny islands, and even if you visit a large country as China you visit only Shanghai, Hong Kong and possibly Beijing. This is the ideal way to travel if you don't want to suffer from the poverty and filth and you make a short visit until evening, returning to the ship soon enough to have your dinner with no stomach aches, to watch the night show, possibly with one of the local groups, and go to sleep in your clean bed. This is not exactly a muchileros trip, but it is enough to give you an idea of what you have lost by not visiting those countries when you were younger. In this way you can visit the following ports in the northern part of the globe in the cruise leaving Miami in July, as you can visit in the most convenient conditions such frozen countries as Greenland and Iceland, exotic countries as Israel, Jordan and the Persian Gulf states, Singapore, Hong Kong, and some countries in Asia and Africa that some are afraid to visit on their own. As a bonus you visit Eastern Canada, Western Europe, Southern Europe and exotic islands as Seychelles and Caribbean islands: Miami, Port Canaveral, Norfolk, New York, Boston, Bar Harbor, Saint John, Halifax, Sydney, Charlottetown, Saguenay, Quebec City, Montreal, Trois-Rivieres, Corner Brook, Nuuk, Paamiut, Qaqortoq, Isafjordur, Reykjavik, Torshavn, Bergen, Kristiansand, Oslo, Hamburg, Amsterdam, Bruges, London, Bordeaux, Biarritz, Gijon, La Coruna, Oporto, Lisbon, Seville, Barcelona, Florence, Rome, Amalfi, Taormina, Valletta, Rhodes, Limassol, Jerusalem, Aqaba, Salalah, Muscat, Abu Dhabi, Dubai, Fujairah, Mumbai, Goa, Mangalore, Cochin, Colombo, Rangoon, Phuket, Singapore, Ko Samui, Sihanoukville, Bangkok, Saigon, Hue, Hanoi, Hong Kong, Manila, Kota Kinabalu, Muara, Kuching, Penang, Male, Mahe, La Digue, Mombasa, Zanzibar, Dar Es Salaam, Nosy Be, Maputo, Richards Bay, Durban, East London, Cape Town, Luderitz, Walvis Bay, Luanda, Sao Tome, Bom Bom Island, Lome, Sekondi-Takoradi, Abidjan, Banjul, Dakar, Mindelo, Bridgetown, Fort de France, Pointe a Pitre, St. George's, Willemstad, Key West, Miami.

In the "true" around the world trip leaving Miami in January you visit also about 50 countries, but this time in the southern part of the globe, many of them tiny islands in the Caribbean and the Pacific, you visit again Singapore, some countries in Asia and Africa, but this time you visit richer countries as China – Xiamen, Shanghai and Beijing, South Korea Seoul, Japan – Hiroshima, Kyoto and Okinawa, you visit Australia and New Zealand, and also Mexico, Central America, Brazil, etc. In those cruises you don't visit most of South America - Peru, Argentina, Chile…: Miami, Oranjestad, Willemstad, Kralendijk, St. George's, Castries, Fort de France, Bridgetown, Scarborough, Devil's Island, Belem, Fortaleza, Natal, Recife, Lome, Cotonou, Sao Tome, Luanda, Walvis Bay, Luderitz, Cape Town, Port Elizabeth, East London, Durban, Richards Bay, Maputo, Nosy Be, Dar Es Salaam, Zanzibar, Mombasa, Mahe, Male, Mangalore, Cochin, Rangoon, Penang, Kuala Lumpur, Singapore, Ko Samui, Bangkok, Sihanoukville, Saigon, Hanoi, Sanya, Hong Kong, Xiamen, Shanghai, Beijing, Seoul, Hiroshima, Kyoto, Okinawa, Manila, Boracay Island, Kota Kinabalu, Muara, Kuching, Bali, Komodo, Darwin, Cooktown, Cairns, Townsville, Newcastle, Sydney, Hobart, Picton, Napier, Rotorua, Auckland, Apia, Pago Pago, Raiatea, Bora Bora, Papeete, Huahine, Rangiroa, Nuku Hiva, Hilo, Honolulu, Lahaina, Nawiliwili, Los Angeles, San Diego, Cabo San Lucas, Acapulco, Puerto Quetzal, Corinto, Puntarenas, Cartagena, Key West, Miami. This is all fine, provided that you have the time to be away from your country and your family, for six months and possibly a year, that you

have 200,000 Euros to pay for a couple in the cheapest staterooms, that you don't work at all, and your health is good enough for such a trip.

Many more countries are waiting for our visits, and first of all South America. I feel myself at home in Latin America because of the mutual culture and mentality (but not the corruption and crime – in this respect I feel more Scandinavian, Swiss and Singaporean). I devised two trips of 25 days each, one to mid South America and one to south South America, with cruises and flights, folkloric shows and trekking. The first trip is to Peru – Lima, Paracas, Nazca Lines, Ballestas Islands, Cusco, Machu Picchu, Sacred Valley of the Incas, Lake Titicaca, Puno, Uros Islands, Taquile Island. Then to Bolivia – Tiwanaku, La Paz, Salar de Uyuni and Sucre. The Amazon – Brazil – Manaus, Rio Negro, Rio Solimoes, Colombia– Leticia in a jungle lodge with trekking and canoeing, Indian villages, flora and fauna. Finally to Ecuador – Quito, Quilotoa Crater Lake, the Equator Monument, Panamerica Highway, Galapagos Islands. The second trip is to Chile and Argentina – Santiago, Valparaiso, Bariloche, Parque Nacional Vicente Perez Rosales, Cordillera de los Andes, Puerto Montt, Puerto Natales, Punta Arenas, Torres del Paine National Park, Lagos Pehoe and Grey, glaciers, Bernardo O'Higgins National Park, Lago Argentino, Parque Nacional Los Glaciares, Ushuaia, one day flight to Antarctica, Buenos Aires. In Uruguay – visit Montevideo, Colonia and in Paraguay – Itaipu Dam and Ciudad del Este. In Brazil – Iguazu Falls, Ecological Jungle Train, Devil's Throat Canyon. Salvador de Bahia, Peninsula d'Itapagipe, Cachoeira, Rio Paraguacu, Rio de Janeiro, Petropolis, The Carnival.

What other countries and sites it is worthwhile to visit? Canadian Rocky Mountains, Nashville Dixieland, Memphis, Orlando, Cape Carnaveral, Epcot, Yellowstone, Death Valley, Lake Tahoe, Grand Teton National Park, other parks in the US and Canada, Alaska cruise, in-depth visit to Central America – Mexico, Costa Rica, Guatemala, Panama, and Carribean cruise to Jamaica, Barbados, Virgin Islands. Mississipi River Cruise from New Orleans to Saint Paul with stopovers in St. Louis, Memphis, etc. A Danube Cruise from Germany to the Danube Delta in Romania. Russia – in a cruise, with the Trans Siberian, or by bus – Moscow, Volga, Astrakhan, Kazan, Rostov, Siberia. Visit to Ireland, northern Spain, west coast of France, Madeira, Canary Islands, Latvia, Lithuania, Poland, Ukraine, Crimea, Odessa, San Marino, Lichtenstein, France – Alsace, Lorraine, Bourgogne, cruises. Greece – Larissa, Olympus, monasteries, Peleponese. China, Korea, Mongolia, Tibet, Manchuria, Japan, Tasmania, Australia, Singapore, Club Med… And of course cultural visits to Paris, London, Berlin, New York, San Francisco, Madrid, Rome, Milano, Saint Petersburg, Moscow, Vienna, Prague, Copenhagen, Stockholm, Barcelone, etc. I have attented every year in the last years the Haifa Film Festival, and occasionally the film festivals in London and Vancouver, occasionally theater festivals in Israel, Edimburgh and Avignon, classical music festivals in Israel. I have seen hundreds of plays, mainly in Paris, London and New York, and of course in Israel, and I intend to see even more in the future. But my ideal trips would be to attend the film festivals in Cannes, Berlin, Venezia, etc., the theater, opera and classical music festivals all over the world, but especially in France, UK, US, Spain, Italy, Switzerland, Germany, etc. in the best rows and with the ability to hear well everything.

תיאטרון, בישראל, פריז, ניו יורק, לונדון, ברלין, היבט אישי

היו ימים בהם הייתי בן בית בכל אולמות התיאטרון בפריז, ניו יורק, לונדון, ברלין וערים אחרות. נסעתי לעשרות נסיעות עסקיות שנמשכו מאות ימים, שנים במצטבר, וכמעט תמיד הייתי מבלה בלילה אם זה רק ניתן היה מבחינה מעשית בהצגת תיאטרון, קונצרט, מופע או אופרה. לא בדיסקוטק, לא במסעדה, לא ליד הטלוויזיה, אלא בהצגה. בסופי שבוע הייתי גם רואה בנוסף לשתי הצגות ביום, סרטים מסביב לשעון, תערוכות, הייתי מטייל עם מדריך ולבד, חורש את הערים לאורכן ולרוחבן. במשך עשרות שנים נסעתי לחו״ל למכור מזגנים, למכור מערכות מחשב, לעשות הנפקות, לקנות חברות, לנהל סניפים, לבדוק נושאים שונים, לנהל, לייעץ, למכור ידע, להבריא חברות... נסעתי לעבוד, ללמוד, להשתלם, נסעתי עם אשתי, עם אחד הילדים או עם כל המשפחה לארצות אירופה, לפריז, לונדון, ז׳נבה, רומא, מדריד, ברצלונה, סביליה, ליסבון, ברלין, פרנקפורט, מילנו, אתונה, לפרובנס, לבלקן, לפסטיבל אדינבורו, לפסטיבל אביניון, לניו יורק, סן פרנסיסקו, לוס אנג׳לס, בוסטון, מינאפוליס, פורט וורת, לעשרות ממדינות ארצות הברית, ללימה, לבואנוס איירס, ריו דה ז׳נירו, לטורונטו, לסינגפור, לאוסטרליה, לניו זילנד... ראיתי את מיטב ההצגות, עם מיטב השחקנים, בתיאטרונים הטובים ביותר בכל העולם וכמובן גם בישראל. יש לי רשימות של מאות ההצגות שראיתי, שמהן אני מביא קומץ ברשימות להלן. ראיתי הצגות מופת עם הלן מירן, דסטין הופמן, אודרי טוטו, אמנואל בהאר, דניאל אוטיי, ז׳אן לואי בארו, איזבל אדג׳אני, ז׳אן פול בלמונדו, פייר ארדיטי, הופ לאנג׳, ג׳ין סטפלטון, ועוד.

כי התיאטרון עבורי הוא הרבה מעבר לבידור או לתרבות. התיאטרון הוא חלק מההוויה שלי, מהאישיות שלי, אחרי אשתי, הילדים והנכדים, הוא האהבה הגדולה ביותר שלי. כמו שאני אוהב את פריז, כך אני אוהב גם את התיאטרון, אהבה רציונלית ורגשית, אך בעיקר רגשית, אני מרגיש בן בית בכל תיאטרון, מרגיש אח לכל באי התיאטרון בכל מקום, גם כשראיתי אופרה סינית בטאיפיי, מופעים בסינגפור, קבוקי בטוקיו, פולקלור בבנקוק, מופעי טנגו בבואנוס איירס וסמבה בריו, פאדו בליסבון, פלמנקו בסביליה, כשהיינו אורחי כבוד בזכות החבר שלי גאורג היינה ואשתו השחקנית במופע הבכורה של דאלאראס בפלאקה, אבל גם במופע רמבטיקו דל משתתפים, במופע קאנטרי בפייג׳ כשהקהל היה קטן יותר ממספר הזמרים, בהצגות פרינג׳ של הפרינג׳ במרתף של כנסיה בפריז, עם נחמה הנדל ושולי נתן במתנ״ס של דניה באולם כמעט ריק, בחצר של הסורבון בהצגת סטודנטים שנמשכה שלוש שעות תחת גשם סוחף ונרטבתי עד לשד עצמותי וגם השחקנים והקהל ואף אחד לא נטש את מקומו, בהצגה של חנות קטנה ומטריפה ברומא שעה אחרי ששדדו אותנו וגנבו

את כל הכסף, כרטיסי הטיסה והדרכונים, כשהשודדים ה"חוקיים" - החברים הטובים ביותר שלי גנבו לנו את כל החסכונות ו"התנקמתי" בכתיבת מחזה מודרני המבוסס על האודיסיאה, כשאני בקושי שומע את השחקנים בגלל ההתחרשות שלי גם כשאני יושב בשורה הראשונה, בערבי שירה של אפי נצר, באולמות ואיצטדיונים של אלפי איש. לא זכיתי עד כה לראות את המחזה שלי מוצג על במת תיאטרון, הוא רק "כמעט" הועלה, אבל אין לי ספק שאם יש גן עדן אני אתקבל שם במופע מיוחד של המחזה עם שרה ברנהרדט בתפקיד נלי, ז'אן לואי בארו בתפקיד יולי, ריטה היוורת בתפקיד סימה, ופרננדל בתפקיד הדס. ואני מוותר מראש על 72 הבתולות כי ההצגה הפרטית היא הקטרזיס הנשגב ביותר שאני יכול לתאר לעצמי והגמול למעשי הטובים.

כשאני רואה הצגה אני שוכח הכל וחווה את הרגע יחד עם השחקנים. כמעט אף פעם לא יצאתי מהצגה באמצע, כי אני אוהב הצגות גם כשהן כשלונות, גם אם הן קיטשיות, גם כשהבימוי גרוע, המשחק נוראי והתפאורה מגוחכת. בכל הצגה אני רואה נקודת זכות, כמו שאמא שלי פולין הייתה רואה בכל אדם פן חיובי. אם היינו רואים אשה מכוערת להחריד היא הייתה אומרת שיש לה עור יפה, והיא התייחסה בשוויון נפש לכל עוולות העולם. אמי הייתה האישה הכי מפוכחת שאני מכיר, שום דבר לא הפליא אותה, היא הייתה אומרת לי TOUT EST INTERET DANS LA VIE JAKITO – הכל אינטרס בחיים ג'אקיטו וקיבלה כמובן מאליו את שריפת קהיר על ידי השבאב, את כל המלחמות שהיא חוותה במצרים ובישראל, את רוע הלב של הבוסים של אבי שפיטרו אותו כמה שנים לפני הפנסיה עוד בהיותו בבית החולים לאחר ניתוח קטרקט. כשאבי נפטר המטפלת שלהם העבירה אותה לחדר השני על מנת שלא תהיה עם המת עד אשר הגענו ובשביל לגנוב בשקט את כל אלפי השקלים שאבי היה מחזיק בארנקו, אבל היא לא כעסה עליה. שלוות הנפש שלה נבעה ככל הנראה מהילדות הקשה שחוותה, נערה יתומה מאב, שצריכה לכלכל את כל המשפחה. היא ראתה תמיד את חצי הכוס המלאה, והקריבה את עצמה למען הילדים. מדי בוקר היא הייתה קמה בשש על מנת לרדת לקנות לחמניות טריות לכריכים שהייתה מכינה לי לבית הספר. אם אני חושב שהאשה היא הייצור הנשגב ביותר עלי אדמות זה בראש וראשונה על כי זכיתי באם יחידה בדורה וברעיה הטובה בתבל. אני משוכנע שהנשים כככל טובות יותר מהגברים והייתה לי הערצה לנשים רבות – לבת דודתי בטי רוזן שהלכה לעולמה בטרם עת, לפאני פופליקר החותנת שלי, לאמה רוזליה כהן, לקולגות בעבודה, לידידות בחוג החברים, לרופאות, לאחיות ולפיזיותרפיסטיות, לסטודנטיות המדהימות שלי שהבינו טוב יותר מכולן על מה אני מרצה ולמי אני עמל.

וכל ההקדמה הארוכה הזאת נועדה רק להסביר כיצד אני אוהב ומעריץ בראש וראשונה שחקניות, שמצליחות לרגש אותי עד דמעות, שנכנסות לתפקיד שלהן בכל הלב, בוירטואוזיות שרק אשה יכולה לחוות. אולה שור נתנה את הופעת חייה בהצגה ביבר הזכוכית וריגשה אותי עד דמעות. אודרי טוטו הייתה נורה בכל רמ"ח

אבריה בבית הבובות, פטי לופון הייתה מבריקה במחזמר ANYTHING GOES, הלן מירן הייתה ה-PHEDRE הטובה ביותר שראיתי, גילה אלמגור הייתה מצמררת במדיאה ובקיץ של אביה, ליא קניג מצחיקה שאין כמותה בכל ההצגות שלה, יונה אליאן הייתה מעולה במירלה׳ אפרת, ג׳ין סטפלטון הצחיקה אותי עד דמעות בהצגה ARSENIC AND OLD LACE, ועוד... זאת בהחלט לא רשימה ממצה כי כשאני רואה הצגה אני מתרגש בראש וראשונה מהתפקידים הנשיים. יכולתי כמובן לבדוק מי היו השחקניות בתפקידים הראשיים בכל ההצגות שראיתי בישראל, בפריז, בלונדון או בניו יורק ולהביא עוד רשימות, אבל נדמה לי שמספר הרשימות בספרי זה רבות מספיק ובספרי האוטוביוגרפי רבות עוד יותר. די אם כן שנציין שהיו עוד עשרות אם לא מאות הופעות של שחקניות שריגשו אותי, הצחיקו אותי, או גרמו לי לדמוע בהצגות, במחזות זמר, וכמובן בסרטים. די אם נציין שאין הצגה שאני רואה ב- COMEDIE FRANCAISE וראיתי לפחות עשרות שאין בה לפחות תפקיד אחד לשחקנית משכמה ומעלה בקומדיות של מוליר, בטרגדיות של קורניי וראסין, במחזות של הוגו, רוסטאן או סארטר. בלונדון ב- ROYAL NATIONAL THEATRE במחזות של שיקספיר, ג׳ורג׳ ברנרד שואו, אוסקר ווילד, בניו יורק בלינקולן סנטר ובמחזות זמר - אני מציין בספר זה את משחקו המצויין של דסטין הופמן כווילי לומן במותו של סוכן, אך לא רבים יודעים כי אשתו במחזה לינדה - KATE REID הייתה מרגשת לא פחות וכשהיא נותנת את המונולוג שלה ליד קברו של בעלה פרצתי בבכי בעודי יושב בשורה הראשונה, כשהתרגשתי בכל פעם, כאשר הראיתי את ההצגה לסטודנטים שלי, כשאמרה:

Forgive me, dear. I can't cry. I don't know what it is, I can't cry. I don't understand it. Why did you ever do that? Help me Willy, I can't cry. It seems to me that you're just on another trip. I keep expecting you. Willy, dear, I can't cry. Why did you do it? I search and search and I search, and I can't understand it, Willy. I made the last payment on the house today. Today, dear. And there'll be nobody home. *(A sob rises in her throat.)* We're free and clear. *(Sobbing more fully, released.)* We're free. *(Biff comes slowly toward her.)* We're free... We're free... *(Biff lifts her to her feet and moves out up right with her in his arms. Linda sobs quietly. Bernard and Charley come together and follow them, followed by Happy. Only the music of the flute is left on the darkening stage as over the house the hard towers of the apartment buildings rise into sharp focus, and the curtain falls.)*

אני מקדיש אם כן פרק זה לכל השחקניות הדגולות שאני מעריץ, שאני זוכר רק את חלקן, אך שכולן ריגשו אותי בכל תפקיד שהן עשו, בחשמלית ושמה תשוקה, במי מפחד מוירג׳יניה וולף, באנטיגונה של אנוי באולם קטן בפאתי פריז, ברומיאו ויוליה בתיאטרון גלוב בלונדון, באני אוקלי אשת לפידות, בשלוש אחיות כששלושת

האחיות בהפקה יחידה במינה ב- THEATRE DU NORD-OUEST בפריז ריגשו אותי ואת אמיר בני עד דמעות, כאשר אמיר לא מבין מילה בצרפתית אבל חש את הכאב והמלנכוליה של האחיות בעמקי נשמתו.

4. THEATER - IN ISRAEL, PARIS, NEW YORK, LONDON, BERLIN, LISTS OF PLAYS SEEN IN THOSE CITIES, VIDEOS OF PLAYS, MUSICALS, OPERAS SEEN, HISTORY OF EUROPEAN THEATER, CORY'S FAMILY PERSONAL EXPERIENCE IN PLAYING

The reader can find details on the books, plays, playwrights, actors, directors, theaters, and festicals on Wikipedia, Encyclopaedias, Amazon, Local Videos & Cory's websites, Plays/Festivals/Theaters/Playwrights/Actors/Directors websites

Reading BOOKS - The Fireside Companion to the Theatre, History of Drama and the Theater, Stella Adler on Ibsen, Strindberg and Tchekhov (see also biographies of playwrights and actors). See also Broadway Digital Archive, with a list of videos of hundreds of Broadway classical plays.

I have read many books on theater, playwrights, actors and directors, and have read hundreds of plays in many languages (see Plays above). I was a member of the Board of Directors of the Haifa Theater and prepared a strategic planning for the theater, that was rejected by the Mayor. I have written a play Nelly's Choice that was published in France and extracts of it in Hebrew can be seen on Cory's website. The full play is at the Haifa University library. Nelly Doron, the first full version of the play, was published in Cory's eBook Social, Economic and Governmental Justice: Essays, Articles, and the play Nelly Doron. The eBook can be downloaded free of charge from the libraries of the University of Haifa, Carmel Academic Center, from the websites of Ometz Ethical Organization, Transparency International Israel, and Cory's website. Review of the play by Joshua Sobol, one of the greatest world's playwrights, in Hebrew, French and English is on Cory's website. The play was performed at the Hebrew University of Jerusalem on July 30, 2008. Every year I see about 20 plays, when abroad I go every night to the theater. The list of the plays seen in 2011-2013 is herebelow, and the list of videos of plays as well. I see also about 20 Lectures every year in Haifa and Tel Aviv on art, music, theater, films, poetry and literature, economics, business, social protest, politics, history, geography, philosophy, etc. For links to theater performances, plays and plays videos see the chapters: Plays, Cinema & Films.

4.1 COMMENTS ON PLAYS SEEN IN ISRAEL, LONDON, PARIS, NEW YORK & BERLIN

Israel has become a paradise for theater lovers, with at least 10 theater groups and many fringe groups, but also dozens of theater halls all over the country where the repertory groups peform, performing plays of the ancient Greeks and Latins, classics, modern, avant-garde, Israeli, European, American and International playwrights. Joshua Sobol is an Israeli playwright and one of the best playwrights in the world. He is my friend, and I have read almost all his dozen plays and wrote a review on them, and of course saw all his plays performed in the last few years. Sobol also wrote a very favorable review of my play Nelly's Choice. The hub of all the theaters is Tel Aviv, one of the most cultural cities in the world, but Haifa has also a theater (I was a director in this theater for a number of years), showing its repertory but also hosting most of the other theaters. So, I saw during the period of 2011-2013 (it is just a sample) more than 60 plays in Haifa, but also in Tel Aviv and New York – an average of at least 20 plays a year. There were times when I saw much more plays, traveling for months to Europe and the US and going to the

theater every night. I had for many years a subscription to at least two theaters for all my 5 family members with an extra seat for one of their friends, to a philharmonic orchestra – 10 concerts, to 10 folklore music performances, 10 chamber music subscription, to 20 lectures a year, watching at least 100 films a year at the cinematheque/cinemas and 50 films at the Haifa film festival, going also occasionely to jazz, fringe, ballet, opera, and of course watching TV.

I never see reality programs or TV series, almost never see the news, never watch programs with commercials, and when I am at home I see on cable TV two good films a night. During the years 2011-2013 I saw among others: The servant of two masters by Goldoni, Yerma by Lorca, A view from the bridge by Arthur Miller, Moris Shimel by Levin, Les fourberies de Scapin by Moliere, Ghetto by Sobol, The Caucasian chalk circle by Brecht, All my sons by Arthur Miller, Art by Yasmina Reza, An Ideal Husband – an adaptation by Sobol of Oscar Wilde, Revizor by Gogol, Sei personaggi in cerca d'autore by Pirandello, Ivona Princess of Burgundia by Witold Gombrowicz, Gott Mensch and Teufel by Gordin in Yiddish, L'ecole des femmes by Moliere, Caviar and lentils by Scarnicci and Tarabusi, Once there was a Hassid by Dan Almagor, Race by Mamet, Le prenom by Delaporte and de la Patteliere, The Lover by Pinter, A pigeon and a boy by Meir Shalev, Suitcase Packers by Levin, Makolet by Mittlepunkt, Richard II (I studied it at the university), Richard III by Shakespeare, Lend me a tenor by Ludwig, The merchant of Venice by Shakespeare, A doll's house by Ibsen, They shoot horses, don't they? By McCoy, Arsenic and old lace by Kesselring, Mirale Efrat by Gordin, Kazablan by Ygal Mossinsohn, The Good soldier Schweik by Hasek, and many other plays by classics and Israelis.

I have a problem with Broadway plays. In my many visits to the city in the past I went to the theater every night and paid reasonable prices for the best seats. Ie stayed at the best hotels and paid reasonable prices, a full breakfast cost in the eighties one dollar…, New York was affordable to theater lovers. However, in the last ten to fifteen years, tickets have reached the outrageous price of $500 for the best seats, a good hotel cost at least $600 per night, a visit to New York for a week or two may amount for a couple to $10,000 - $20,000, even if you don't reside in the best hotels and don't purchase the best theater seats. But, if you are resourceful, you can go to off Broadway shows at reasonable prices, and see excellent plays as I saw in 2011 - musicals on the life of Bessie Smith and Danny Kaye, Freud's Last Session by Marjorie Deane, went to a theater festival and saw Mo Lo Ra of the South Africa Theater and The Temple of the Golden Pavilion of the Japanese Theater, and saw on Broadway Rain, a Tribute to the Beatles.

To illustrate the plays that I have seen in the best theaters in London, Paris, New York and Berlin in the last few years we brought a few examples: In September 2006 in New York: The times they are a-changing – a musical on Bob Dylan's songs, The wedding singer, Losing Louie – on the assimilation of a Jewish family, Jewtopia – Jewish humor, WASPs in bed, The history boys, Arms and the Man by Shaw (in Seattle), and also La Boheme at the New York City Opera, and at Avery Fisher Hall – the New York Philharmonic Orchestra, Lorin Mazel conducting, with Mahler's symphony no. 4 recorded live. In December 2014 we saw in New York very good plays, most of them on Off Broadway – Side Show, Disenchanted, Absolution, an excellent Wiesenthal, The Oldest Boy, a very good musical Motown, A Particle of Dread, A Delicate Balance by Edward Albee with Glenn Close. On the average there is a deterioration in the quality of plays and musicals that I see in New York, although I do not travel often to New York as I used to in the past, but every few years, so my impression is not an objective impression.

In June 2009 I saw in London excellent plays, as the London theaters exceed by far their cousins in New York: at Shakespeare's Globe Theater we saw an unforgettable Romeo and Juliet, at the National Theater we saw Phedre by Racine with Helen Mirren, directed by Nicholas Hytner, we saw Stoppard's Arcadia, Sondheim's A little night music, Harwood's Collaboration on the

relations of Richard Strauss and Stephan Zweig his Jewish librettist, and Taking Sides on the denazification of Wilhelm Furtwangler. Sometimes you have excellent surprises as Duet for One, which we saw on the first row of Vaudeville Theatre with Juliet Stevenson and Henry Goodman. I enjoyed also light comedies such as England People very nice at the Olivier. 8 plays in a week, with such excellence, what a treat! I am sorry that I do not have the opportunity to see London plays as I used to in the past, but subjectively I can say that they are as good as before.

With all due respect to New York and London theaters, I enjoy the most going to the theater in Paris, as I see plays in my mother tongue and enjoy all kinds of theater. I have probably seen hundreds of plays over the years in Paris, sometimes seeing as much as three plays a night. I know practically almost all the important theaters, but go often to Fringe Theater in tiny places of 20 seats. In March 2010 for example I saw at the Theatre de Paris - Seznec, about a famous trial with my favorite director Robert Hossein – this time I didn't sit next to him as in Julius Caesar, but Hossein came after the play and talked to the audience, answering their questions. At La Pepiniere I saw two plays one after the other – Promenade de sante and a musical – Non, je ne danse pas. At the Comedie Francaise (how not) I saw one of the best comedies by Corneille – L'illusion comique, directed by Galin Stoev. Every time I go to the Comedie Francaise, I have a sense of elation. This is the theater where I feel the most in my element, everything is perfect there. Even if you can't hear well, the Comedie has special days where you can read the text in subtitles, and of course you have earphones, but even better – you pay for yourself and your companion tickets at half price in the best seats, because you are handicaped. And this isn't only at the Comedie, it is also at Chaillot Theater and all over France. There are endless stories that can be told on the theaters of Paris, the funniest is maybe, when I went to a musical on the songs of Mistinguett with Zizi Jeanmaire, one of the leading singers and dancers in France, I sat as usual at the best places and was very well dressed as I came directly from business meetings. Zizi sang the famous song – Je cherche un millionaire – I am looking for a millionaire. And so, from all the spectators, she chose me, sat on my lap, and asked me if I were a millionaire, and if I wanted her. I was exhilarated, as it was quite a long way from my humble beginnings at the vocation school in Israel, a long time ago. I enjoy all kinds of theater – classic, modern, musicals, sometimes even kitsch, concerts, ballet, jazz, standup, in large and well-known theaters as the Comedie Francaise or Le Casino de Paris, but also in tiny theaters or small ones.

I went also in 2010 to the Casino de Paris, the largest Parisian musicall to see Gala pour Haiti, a gala where the best French actors, musicians and singers came to raise money for Haiti. I saw at the Rond-Point des Champs Elysees, the closest theater from my hotel, where I used to come in the dozen times when I was in Paris in the last 20 years, at the Salle Renaud-Barrault (the same famous actors that I saw during the Students' Revolution of May 1968): a delightful comedy Les nouvelles breves du comptoir. At the Comedie des Champs Elysees (also near "home/hotel") I saw one of my favorite plays by one of my favorite playwrights – Colombe by Jean Anouilh, directed by Michel Fagadau, with the excellent actors – Anny Duperey, Sara Giraudeau and Rufus. At the Madeleine, all in a walking distance – I saw Ibsen's A Doll's House with the famous actor Audrey Tautou, which was a very moving Nora, and with Michel Fau who also directed. Nearby, at the Madeleine church although it was freezing and the church was not heated, I heard a beautiful concert with the fantastic Les violons de Paris – Vivaldi's the four seasons, Ave Maria by Schubert and Gounod, Aria by Bach, Canon by Pachelbel and Albinoni's Adagio. Finally, at the famous music hall Follies Bergere, Isaw the musical Zorro by Clark and Edmundson, with music by The Gipsy Kings. In December 2014 I saw Un chapeau de paille d'Italie, a lovely comedy by Eugene Labiche at the Comedy Francaise, a tedious musical Mistinguett about the life of one of my most beloved singers Mistinguett with a mediocre actress and a mediocre show, an exhilarating review Ca swing chez Maxim's on Les freres Jacques, excellent plays as Le rois se meurt by Ionesco at the Theatre de Paris with Michel Bouquet,

Moliere's Georges Dandin at the Comedie Francaise, La colere du tigre with Claude Brasseur and Michel Aumont at the Theatre Montparnasse, and mediocre plays although with excellent actors as Novecento with Andre Dussolier and Kinship with Isabelle Adjani. My impression is that the quality of the plays in Paris has remained as high as before since the days where I first saw plays in Paris in 1967, then occasionally in the seventies and eighties, every month or so during most of the ninetees, and quite frequently in the beginning of the new century.

Ruthy and I spent a fantastic fortnight in Berlin, one of the most beautiful and attractive cities in the world. I liked very much the city, but haven't visited it after I studied there at the Goethe Institut in 1967. On the occasion of the Insead Alumni reunion in 2010 I visited the city once more. I liked the people, the architecture, the prices for hotels, food and culture were very reasonable. After the reunion we stayed for another 10 days, and every night we went to the theater. We wrote already about the excellent Brecht and Weill's Dreigroschenoper at the Berliner Ensemble, where we saw also Mutter Courage und ihre Kinder by Brecht. We saw also Der Besuch den alten Dame by Duerenmatt at the Maxim Gorki theater (most of the cultural life was at the old East Berlin, which was now the middle of the city). At the Deutsches Theater we saw 3 plays – Faust I, by Goethe, directed by Michael Thalheimer, Krankenzimmer Nr. 6, by Tchekhov, directed by Dimiter Gotscheff, and Der Schmerz by Marguerite Duras. We saw a ballet – Shut up and Dance! at the Staatsballet Berlin, a concert at the Staatsoper Unter den Linden with the Staatskapelle Berlin conducted by Daniel Barenboim – a concert of Schumann's works – the best concert I have ever seen, everything was perfect, the concert hall, the composer, the conductor and the orchestra. The concert held on June 1, 2010, was in celebration of Schumann's 200th birthday. Young German cellist Marie-Elisabeth Hecker performed the cello concerto, and the Staatskapelle Berlin performed the first and fourth symphonies. Schumann's cello concerto was played in the past by Jacqueline du Pre, also a young cellist. She was the wife of Barenboim, who conducted. Finally, we saw a comedy on Wilhelm Busch – Helena, Max & Co., and at Dresden Opera – Verdi's Macbeth. It was an unforgettable visit! The three European capitals of culture – Paris, London and Berlin – are unbeatable, and I enjoyed every moment.

4.2 Plays seen in Israel and in New York in 2011-2013:

60+ Plays as follows:

Plays seen in Israel in 2011-2013:

The Mother-in-Law by Andrew Bergman, Habima Theater

The Servant of Two Masters by Carlo Goldoni, Cameri Theater

Yerma by Federico Garcia Lorca, Herzlya Ensemble

Alma Mahler with Adi Etzion Zak and Yonathan Zak

A View from the Bridge by Arthur Miller, Beit Lessin Theater

Moris Shimel by Hanoch Levin, Habima Theater

Les fourberies de Scapin by Moliere, the Khan Theater

Ghetto by Joshua Sobol, Cameri Theater

The Caucasian Chalk Circle by Bertolt Brecht, Cameri Theater

Tashah by Yoram Kaniuk, Haifa Theater

The Road to Damascus, by Hillel Mittelpunkt, Habima Theater

Argentina by Boaz Gaon, Haifa Theater

All My Sons by Arthur Miller, Cameri Theater

Art by Yasmina Reza, Haifa Theater

Difficult People by Yosef bar Yosef, Haifa Theater

Israel Journal by Ronny Sinai, Haifa Theater

The Aristocrats by Edna Mazia, Cameri Theater

Sof Tov (Happy End) by Anat Gov, Cameri Theater

An Ideal Husband by Joshua Sobol, adaptation of Oscar Wilde's play, Cameri Theater

Revizor by Nikolai Gogol, Gesher Theater

Six personnages en quete d'auteur by Luigi Pirandello, Gesher Theater

Ivona, Princess of Burgundia by Witold Gombrowicz, Gesher Theater

Gott, Mensch und Teufel by Yaakov Gordin, The Yiddish Theater

L'ecole des femmes by Moliere, Haifa Theater

Aharon yameyha, Her Last Day by Gadi Inbar, Beit Lessin Theater

Caviar and Lentils by Giulio Scarnicci and Renzo Tarabusi, Premiere at Habima Theatre

Next to Normal, musical by Brian Yorkey and Tom Kitt, Premiere at Habima Theatre

Once There Was a Hassid by Dan Almagor, Haifa Theater

Race by David Mamet, Haifa Theater

Le Prenom by Matthieu Delaporte and Alexandre de la Patteliere, Beit Lessin Theater

The Lover by Harold Pinter, Cameri Theater

A Pigeon and a Boy by Meir Shalev, Gesher Theater

Something to Die for/The Suicide by Nikolai Erdman, Haifa Theater

Suitcase Packers by Hanoch Levin, Cameri Theater

Makolet (Grocery Store) by Hillel Mittelpunkt, Cameri Theater

Ulysses on Bottles by Gilad Evron, Haifa Theater

Richard III by William Shakespeare, Cameri Theater

Richard II by William Shakespeare, Cameri Theater

Life is not a movie – Greta Garbo, by and with Adi Etzion

Prima Donna by Jeffrey Hatcher, Gesher Theater

Lend Me a Tenor by Ken Ludwig, Cameri Theater

The Merchant of Venice by William Shakespeare, Habima Theater

Nora/A Doll's House by Henrik Ibsen, Beer Sheva Theater

Max and Me by Hillel Mittelpunkt, Beit Lessin Theater

They Shoot Horses, Don't They? By Horace McCoy, Cameri Theater

Arsenic and Old Lace by Joseph Kesselring, Habima Theater

Kizuz (Offset) by Ilan Hatsor, Cameri Theater

'Night Mother by Marsha Norman, Herzlya Ensemble

A Family Affair by Edna Mazya, Cameri Theater

Mirale Efrat by Yaakov Gordin, Habima Theater

Horses on the Highway by Savyon Liebrecht, Beit Lessin Theater

Then, Prague by Hillel Mittelpunkt, Beit Lessin Theater

Kazablan by Ygal Mossinsohn, Cameri Theater

A Visitor's Guide to Warsaw by Hillel Mittelpunkt, Yiddishspiel, in Yiddish

Dfukim by Zadok Zemach, Haifa Theater

The Good Soldier Schweik by Jaroslav Hasek, Habima Theater

And other plays

THEATER IN NEW YORK – JULY 2011 – 6 Plays

The Devil's Music – The Life and Blues of Bessie Smith, Musical, St. Luke's Theater

Freud's Last Session, Marjorie S. Deane Little Theater

Mo Lo Ra, South Africa Theater, Ailey Citigroup Theater

The Temple of the Golden Pavilion, Japanese Theater, Rose Theater, Lincoln Center Festival

Danny (Kaye) and Sylvia, St. Luke's Theater

Rain, a Tribute to the Beatles, Atkinson Theater

4.3 A sample of plays seen in London, Paris, Berlin, New York, etc. recently:

THEATRE IN LONDON, PARIS, BERLIN, NEW YORK

(List of plays, musicals, concerts, operas, etc. seen in typical weeks)

SEPTEMBER 2006 – PLAYS SEEN IN A WEEK IN NEW YORK

1. Brooks Atkinson Theater – The Times They Are A-Changin' – Musical on Bob Dylan's songs

2. Hirschfeld Theater – The Wedding Singer, director – John Rando, with Stephen Lynch

3. Avery Fisher Hall at Lincoln Center – New York Philharmonic Orchestra, conductor – Lorin Maazel, Weber – Oberon, Mahler – Symphony no. 4 (recorded live), Mozart – Exultate jubilate

4. New York State Theater at Lincoln Center - New York City Opera – La Boheme by Puccini, James Robinson production, with Shu-Ying Li, James Valenti

5. Biltmore Theater – Losing Louie by Simon Mendes da Costa, directed by Robin Lefevre, assimilation of a Jewish family

6. 47th Street Theater – Forbidden Broadway, Special Victims Unit, Gerald Alessandrini's revue

7. Westside Theater – Jewtopia, by Brian Fogel and Sam Wolfson

8. Becket Theater – WASPs in Bed, a comedy

9. Broadhurst Theater – The History Boys by Alan Bennett, directed by Nicholas Hytner

10. In Seattle – Taproot Theater Company – Arms and the Man by George Bernard Shaw, director Karen Lund

JULY 2011 – PLAYS SEEN IN A WEEK IN NEW YORK

1. St. Luke's Theater - The Devil's Music – The Life and Blues of Bessie Smith, Musical

2. Marjorie S. Deane Little Theater - Freud's Last Session

3. Ailey Citigroup Theater - Mo Lo Ra, South Africa Theater

4. Rose Theater - The Temple of the Golden Pavilion, Japanese Theater, Lincoln Center Festival

5. St. Luke's Theater - Danny (Kaye) and Sylvia

6. Atkinson Theater - Rain, a Tribute to the Beatles

DECEMBER 2014 – PLAYS SEEN IN A WEEK IN NEW YORK

1. St. James Theater – Side Show

2. Radio City Music Hall – Christmas Spectacular

3. Theater at St. Clement - Disenchanted

4. St. Luke's Theater – Absolution

5. Acorn Theater – Wiesenthal

6. Mitzy Newhouse Theater, Lincoln Center – The Oldest Boy

7. Lunt-Fontane Theater - Motown

8. Signature Theater – A Particle of Dread, Oedipus Variations, by Sam Shepard

9. The John Golden Theater – A Delicate Balance, by Edward Albee

Subsequently in San Francisco and the Bay Area: The Nutcracker Ballet, Cirque du Soleil/Kurios…

Museums – Museum of Modern Art, Metropolitan, Frick, Guggenheim, 9/11 Memorial Museum…

JUNE 2009 – PLAYS SEEN IN A WEEK IN LONDON

1. Shakespeare's Globe – Romeo and Juliet by Shakespeare, with Adetomiwa Edun, Ellie Kendrik

2. Vaudeville Theatre – Duet For One by Tom Kempinski, with Juliet Stevenson, Henry Goodman

3. National Theatre, Olivier – England People Very Nice, a comedy on refugees in England

4. National Theatre, Lyttelton – Phedre by Racine, with Helen Mirren, directed by Nicholas Hytner

5. Garrick Theatre – A Little Night Music, a Stephen Sondheim musical, directed by Trevor Nunn

6-7. Duchess Theatre – Two plays by Ronald Harwood: Collaboration on the relationship of Richard Strauss & Stefan Zweig his Jewish librettist, directed by Philip Frank; Taking Sides, with Michael Pennington, David Horovitch, on the denazification of Wilhelm Furtwangler.

8. Duke of York's Theatre – Arcadia by Tom Stoppard

MARCH 2010 – PLAYS SEEN IN TEN DAYS IN PARIS

1. Théâtre de Paris – Seznec (procès), by Olga Vincent & Eric Rognard, directed by Robert Hossein

2-3. La Pépinière Théâtre – Promenade de santé, by Nicolas Bedos, with Melanie Laurent, Jérome Kirchner; Non, je ne danse pas, by Lydie Agaesse, music by Thierry Boulanger, Patrick Laviosa

4. Comédie Française, Salle Richelieu – L'illusion comique by Corneille, directed by Galin Stoev

5. Casino de Paris – Gala pour Haiti: Réplique en Rire(s), with Anne Roumanoff, Sandrine Alexi

6. Rond-Point, Salle Renaud-Barrault – Les nouvelles brèves du comptoir, by Jean-Marie Gourio

7. Comédie des Champs-Élysées – Colombe by Jean Anouilh, directed by Michel Fagadau, with Anny Duperey, Sara Giraudeau, Rufus

8. Madeleine – Maison de poupée by Henrik Ibsen, with Audrey Tautou, Michel Fau (also director)

9. Théâtre Musical Marsoulan – Le Barbier de Séville by Rossini, director – Christophe Tzotzis

10. Follies Bergère – Zorro, musical by Stephen Clark & Helen Edmundson, based on the novel by Isabel Allende. Music by The Gipsy Kings

11. Église de la Madeleine – Concert with Orchestre Les Violons de France: Les quatre saisons by Vivaldi, Ave Maria by Schubert & Gounod, Aria by Bach, Canon by Pachelbel, Albinoni's Adagio

DECEMBER 2014 – PLAYS SEEN IN A WEEK IN PARIS

1. Comédie Française, Salle Richelieu – Le chapeau de paille d'Italie

2. Casino de Paris – Mistinguett, Reine des années folles

3. Théâtre Maxim's – Ca swing chez Maxim's (Les Frères Jacques)

4. Théâtre de Paris – Le roi se meurt, Ionesco, with Michel Bouquet

5. Théâtre de la Gaité – Coup de Théâtre

6. Comédie Française, Théâtre du Vieux Colombier – Georges Dandin by Molière

7. Théâtre Montparnasse – La colère du tigre (about Monet et Clemenceau) with Claude Brasseur and Michel Aumont

8. Théâtre du Rond Point – Novecento, with Andre Dussolier

9. Théâtre de Paris – Kinship, with Isabelle Adjani

Museums: Musée du Luxembourg – Paul Durand-Ruel, Musée d'Orsay, Centre Pompidou, Orangerie, Louvre, Delacroix, Balzac, Musée du Moyen Age, Marmottan…

JUNE 2010 – PLAYS SEEN IN TEN DAYS IN BERLIN

1. Maxim Gorki Theater - Der Besuch den alten Dame by Duerrenmatt, directed by A. Petras

2. Berliner Ensemble – Dreigroschenoper, by Bertolt Brecht, music by Kurt Weill

3. Deutsches Theater – Faust, erster Teil, by Goethe, directed by Michael Thalheimer

4. Deutsches Theater – Der Schmerz, by Marguerite Duras, directed by Corinna Harfouch

5. Komische Oper Berlin – Shut up and dance!, Staatsballett Berlin

6. Staatsoper Unter den Linden – Staatskapelle Berlin, Sinfonien und Konzert von Schumann, conductor Daniel Barenboim

7. Deutsches Theater – Krankenzimmer Nr. 6, by Chekhov, directed by Dimiter Gotscheff

8. Berliner Ensemble – Mutter Courage und ihre Kinder by Bertolt Brecht, with C.-M. Antoni

9. Pavillon of the Berliner Ensemble - Helena, Max & Co., review on Wilhelm Busch

10. In Dresden - Dresden Oper – Macbeth by Verdi

Other plays, concerts, shows, operas, ballets, folklore, lectures, museums, films, etc. seen in more than a hundred cities and locations in all the six continents, mainly in Europe and the USA:

Los Angeles, San Francisco, Minneapolis, New Orleans, Boston, Seattle, Dallas, Fort Worth, Washington, Page, San Jose, Palo Alto, New York, Toronto, Vancouver, Victoria, Lima, Rio de Janeiro, Buenos Aires, Wellington, Sydney, Bangkok, Taipei, Tokyo, Hong Kong, Singapore, Cairo, Nairobi, Abidjan, Johannesburg, Madrid, Sevilla, Barcelona, Cordoba, Granada, Coria, Lisbon, Toledo, Montserrat, London, Edinburgh, Monte Carlo, Paris, Marseille, Avignon, Nimes, Albi, Toulouse, Giverny, Pau, Aix-en-Provence, Brussels, Amsterdam, Oslo, Copenhagen, Goteborg, Stockholm, Saint Petersburg, Tallinn, Helsinki, Frankfurt am Main, Munchen, Luebeck, Berlin, Dresden, Potsdam, Rostock, Geneve, Bern, Lucerne, Lugano, Prague, Budapest, Vienna, Rome, Milano, Napoli, Athens, Corfu, Nicosia, Istanbul, Bodrum, Haifa, Kfar Ata, Jerusalem, Tel Aviv, Zagreb, Podgorica, Belgrad, Bucharest, Veliko Tarnovo, Sarajevo, Dubrovnik, Brasov, Apolonia, Shkodra, Ohrid, Sofia, Sinaia, Novi Sad, Bran, Kotor…

4.4 VIDEOS OF PLAYS SEEN, MAINLY SINCE 2009

Videos of plays 1-32 in Hebrew are of new and old versions of All My Sons by Arthur Miller (2011, Cameri/Haifa Theater, 1999, Beit Lessin), A Working Class Hero by Joshua Sobol (2006, Cameri), A Permit to Live by Itzhak Gormezano Goren (1999, Beer Sheba Theater), Revizor by Nikolai Gogol (1993, Cameri), The Visit of the Old Lady by Friedrich Durrenmatt (2012, Habima, 1994, Cameri), The Merchant of Venice by William Shakespeare (1994, Cameri), The Dolls' House by Henrik Ibsen (2000, Cameri), The Threepenny Opera by Bertolt Brecht (2002, Gesher), Rhinoceros by Eugene Ionesco (2002, Hasifria), Glengarry Glen Ross by David Mamet (2001, Han), An Enemy of the People by Henrik Ibsen (1999, Cameri), The Glass Menagerie by Tennessee Williams (2005, Cameri), Lysistrata by Aristophanes (2001, Cameri), Three Sisters by Anton Chekhov (2005, Cameri), An Eye Witness by Joshua Sobol (2003, Cameri), Hamlet by William Shakespeare (2005, Cameri), Death of a Salesman by Arthur Miller (2007, Cameri), Mother Courage by Bertolt Brecht (2002, Cameri), Father by August Strindberg (2006, Cameri), Uncle Vanya by Anton Chekhov (1995, Haifa Theater), Ghetto by Joshua Sobol (1998, Haifa Theater), Tofrot by Elisheva Grinbaum (2002, Haifa Theater), Caucasian Chalk Circle by Bertolt Brecht (1991, Haifa Theater), L'avare by Moliere (2003, Han), Dvash by Josha Sobol (1997, Haifa Theater), Leil Haesrim by Joshua Sobol (1976, Haifa Theater), Nefesh Yehudi by Joshua Sobol (1982, Haifa Theater), The Palestinian by Joshua Sobol (1985, Haifa Theater), Hatsotsra Bavadi by Sami Michael and Shmuel Hasfari (1999, Haifa Theater), Soharei Gumi by Hanoch Levin (2005, Haifa Theater), The Caretaker by Harold Pinter (2002, Haifa Theater).

33. Antigone by Jean Anouilh, 1972, Directed by Gerald Freedman, with Genevieve Bujold, Stacy Keach, Fritz Weaver, 91 min.

34. Happy Days by Samuel Beckett, 1980, Directed by David Heeley, with Irene Worth, 90 min.

35. Awake and Sing! by Clifford Odets, 1972, Directed by Norman Lloyd and Robert Hopkins, with Walter Matthau, Martin Ritt, Ruth Storey, Felicia Farr, Leo Fuchs, Robert Lipton, 100 min.

36. The Seagull by Anton Checkov, 1975, Directed by Nikos Psacharopoulos & John Desmond, music by Arthur Rubinstein, with Frank Langella, Blythe Danner, Olympia Dukakis, Lee Grant, 117 min.

37. Three Sisters by Anton Checkov, 1970, Directed by Laurence Olivier, with Alan Bates, Laurence Olivier, Joan Plowright, Derek Jacobi, 162 min.

38. The Iceman Cometh by Eugene O'Neill, 1960, Directed by Sidney Lumet, with Jason Robards, James Broderick, Robert Redford, 210 min.

39. Alice at the Palace by Elizabeth Swados, 1981, Directed by Emile Ardolino, with Meryl Streep and Debbie Allen, 75 min.

40. The Pirates of Penzance by Gilbert & Sullivan, 1980, Directed by Wilford Leach, with Kevin Kline and Linda Rondstadt, 120 min.

41. Mourning Becomes Electra by Eugene O'Neill, 1978, Directed by Nick Havinga, Music - Maurice Jarre, with Bruce Davison, Joan Hackett, Roberta Maxwell, 290 m.

42. The Blocks in the Camino Real by Tennessee Williams, 1966, Directed by Jack Landau, with Martin Sheen, Lotte Lenya, 70 min.

43. The Rules of the Game by Luigi Pirandello, 1975, Directed by Stephen Porter & Ken Campbell, with Glenn Close, Joan Van Ark, David Dukes, John Mc Martin, 87 min.

44. A Touch of the Poet by Eugene O'Neill, 1974, Directed by Stephen Porter & Kirk Browning, with Nancy Merchand, Fritz Weaver, Roberta Maxwell, 150 min.

45. Scarecrow by Percy MacKaye, 1971, Directed by Boris Sagal, music by Mundell Lowe, with Gene Wilder, Blythe Danner, Norman Lloyd, 105 min.

46. Six Characters in Search of an Author by Luigi Pirandello, 1976, Directed by Stacy Keach, with Andy Griffith, John Houseman, Julie Adams, 90 min.

47. Paradise Lost by Clifford Odets, 1971, Directed by Glenn Jordan, with Bernadette Peters, Eli Wallach, Fred Gwyne, 160 min.

48. The Master Builder by Henrik Ibsen, 1961, Directed by John Stix and Richard Lukin, with E. G. Marshall, Lois Smith, Phyllis Love, 103 min.

49. Home by David Storey, 1971, Directed by Lindsay Anderson, with Sir John Gielgud and Sir Ralph Richardson, music by Alan Price, 90 min.

50. The Glass Menagerie by Tennessee Williams, 1973, Directed by Anthony Harvey, music by John Barry, with Katharine Hepburn, Sam Waterston, Michael Moriarty, Joanna Miles, 105 min.

51. The Shadow of a Gunman by Sean O' Casey, 1972, Directed by Joseph Hardy, with Richard Dreyfuss, Brenda Dillon, music by Robert Prince, 80 min.

52. The Cherry Orchard by Anton Checkov, 1999, Directed by Michael Cocoyannis, with Charlotte Rampling, Alan Bates, Michael Gough, 137 min.

53. The Human Voice by Jean Cocteau, 1966, Directed by Ted Kotcheff, with Ingrid Bergman, 50 min.

54. Carola by Jean Renoir, 1972, Directed by Norman Lloyd, with Leslie Caron and Mel Ferrer, music by William Goldenberg, television adaptation by James Bridges with author, 120 min.

55. Incident at Vichy by Arthur Miller, 1973, Directed by Stacy Keach, music by Lyn Murray, with Rene Auberjonois, Harris Yulin and Richard Jordan, 80 min.

56. The Eccentricities of a Nightingale by Tennessee Williams, 1976, Directed by Glenn Jordan, with Blythe Danner, Frank Langella, Tim O'Connor, 120 min.

57. Bizet - Carmen, with Placido Domingo

58. Tennessee Williams - the Glass Menagerie, with Joan Woodward

59. Moliere - Le Bourgeois Gentilhomme

60. Funny Face, Fred Astair and Audrey Hepburn

61. Funny Girl, Barbra Steisand

62. Moliere - L'ecole des Femmes, Bernard Blier

63. For me and my Girl

64. Moliere - Les Femmes Savantes

65. Moliere - Les Fourberies de Scapin

66. Jacques Offenbach - La Belle Helene

67. Lloyd Weber - Evita

68. Guys and Dolls

69. Grease, John Travolta, Olivia Newton John

70. Gentlemen Prefer Blondes, Marilyn Monroe

71. Gigi, piece avec Danielle Darieux

72. Moliere - George Dandin

73. La Touche Etoile, le Theatre Lucernaire, Satire

74. Gilbert & Sullivan - Topsy Turvy

75. Hair

76. Shakespeare - Hamlet, Mel Gibson

77. Hello Dolly, Barbra Streisand

78. Victor Hugo - Hernani

79. Tennessee Williams - A Streetcar Named Desire

80. Puccini - Tosca

81. Irma la Douce

82. The King and I, Yul Brinner and Deborah Kerr

83. William Shakespeare, King Lear

84. Kiss Me Kate, Howard Keel and Kathryn Grayson

85. Mozart - Le Nozze de Figaro

86. Oklahoma

87. Jacques Offenbach - Les Contes d'Hoffman

88. Jacques Offenbach - La Vie Parisienne

89. William Shakespeare - Othello, Orson Wells

90. Irving Berlin - Annie Get Your Gun, with Betty Hutton and Howard Keel

91. Eugene O' Neill - Long Day's Journey into Night, Kathrin Hepburn

92. The Pajama Games

93. Paint Your Wagon

94. Gershwin - Porgy and Bess

95. Puccini - La Boheme, with Andrea Boccelli

96. Leoncavallo - I Pagliacci

97. Delibes - Lakme, with Joan Sutherland

98. William Shakespeare - Richard III, with Laurence Olivier

99. William Shakespeare - Richard II

100. William Shakespeare - Romeo and Juliet, with Leslie Howard and Norma Shearer and film with Franco Zefirelli

101. Saint Saens - Samson et Dalilah

102. There is no Business Like Show Business

103. Showboat

104. William Shakespeare - Twelfth Night

105. Puccini - Turandot

106. Seven Brides for Seven Brothers, with Jane Powell and Howard Keel

107. Verdi - Aida

108. Verdi - La Traviata

109. Cabaret with Lisa Minelli

110. Victor Herbert - Naughty Marieta

111. Verdi - Un Ballo di Mascara

112. Casablan with Yehoram Gaon

113. Mascagni - Cavaleria Rusticana, with Placido Domingo

114. 42nd Street

115. Romancero Sefardi

116. Lerner and Loewe, My Fair Lady

117. Leonard Bernstein - West Side Story

118. Edmond Rostand - Cyrano de Bergerac with Gerard Depardieux

119. Cover Girl with Rita Hayworth and Gene Kelly

120. Edward Albee - Who's Afraid of Virginia Wolf

121. Calamity Jane

122. William Shakespeare - Comedy of Errors

123. William Shakespeare - A Midsummer Night's Dream

124. Gilbert and Sullivan - The Mikado

125. Puccini - Madama Butterfly

126. William Shakespeare - Macbeth, Polanski

127. William Shakespeare - Much Ado About Nothing, with Kenneth Branna, Ema Thomson, Densel Washington

128. Moliere - Le Misanthrope

129. Marivaux - On ne Badine pas avec L'amour

130. South Pacific

131. Singin' in the Rain, with Gene Kelly, Debbie Reynolds, O' Connor

132. Gershwin - Shall we Dance?, with Fred Astaire, Ginger Rogers

133. Sacha Guitry - Le Comedien

134. Voltaire – Zadig

135. Gershwin - American in Paris

136. Anchors Away with Gene Kelly and Frank Sinatra

137. Henry Rousell - Violetas Imperiales with Carmen Sevilla and Luis Mariano

138. August Strindberg, Miss Julie, 1999, 103 min., Director Mike Figgis, with Saffron Burrows & Peter Mullan

139. Wagner – Tristan und Isolde, with Siegfried Jerusalem, Waltraud Meier, Chor und Orchester der Bayreuther Festspiele, Conductor Daniel Barenboim

140. Nikos Kazantzakis – Zorba the Greek, 1964, 142 min., Director Mihalis Kakogiannis, with Anthony Quinn, Alan Bates, Irene Papas, Lila Kedrova.

4.5 THE UNBEARABLE LIGHTNESS OF SLANDERING ISRAEL IN THE THEATER

I would like to share a personal dilemma on reacting to slandering Israel in the theater. In 2014, I organized a tour to Provence with my friends. In the first five days of the tour, the group stayed in Avignon, and those who wanted attended the famous festival there. For decades, I wanted to attend this festival, and now at last I had the opportunity to do so. I ordered tickets for every night and chose plays in German, Spanish and French. The plays were under average, but I prefer not to blame the festival as perhaps I didn't choose the right plays. When I went to see the play in Spanish with young Chileans actors about the last day of Allende's life, I noticed that they did not treat too hard Pinochet, and I wondered why, because I was always a fierce opponent of Pinochet's regime, of the murder of thousands, torturing and incarcerating tens of thousands. Pinochet was the dictator of Chile from 1973 to 1990, ruling the country by terror, who introduced a neo liberal regime, implementing a la lettre all what Milton Friedman told him to do. Suddenly, before the last scene, the leading actor stops the play in Spanish and tells the audience in French that he wants to speak about the atrocities of Benjamin Netanyahu and Israel towards the Palestinians, stating bluntly that the Israeli prime minister enjoys killing Palestinian children (with the worse sexual allegations). I was astonished and couldn't believe this.

This actor does not speak about the atrocities in Chile during Pinochet's regime as this is the topic of the play, nor about Syria where hundreds of thousands of civilians were killed today, nor about the atrocities in Sudan, Iraq, Afghanistan, surely not about the atrocities that the terrorist Hamas regime does in Gaza to their own people. The actor prefers to speak about Israel (and implicitly the Jews) killing on purpose poor children. I had one of my worst dilemmas – what should I do? Stand up and refute those anti-Semite allegations, totally convinced that all the children killed in the war were not killed on purpose but because the Hamas launched thousands of rockets towards Israel trying to kill inocent civilians and Israel retaliated by firing back the sites of the launching, that Hamas has chosen to fight from civilian neighbourhoods, because they wanted to show the 'atrocities' of Israel, and of course not caring about their people's lives. To tell all that in the middle of the play in French or Spanish was impossible. I could leave the theater, but I wanted to see what would be the reaction of the public. The public didn't applaud and remained silent, but I remained in a state of outrage until the end of the play and far beyond. I wanted to complain to the management of the Festival, but didn't do it. I finally chose not do react, because it would only promote the mendacious propaganda against Israel.

And I thought of the Jews who started to hear such anti-Semitic remarks and lies in the theater, in films, on the radio, at school, at the universities, in the streets, from the officials, during the early years of the Nazi regime and couldn't react. I thought that probably the gangrene of anti-Semitism has become widespread, if in a friendly country like France, a Chilean actor coming from a friendly state to Israel, the most ethical country in Latin America, that has suffered from similar fascist lies and propagandas, dares to speak in such a manner about an Israeli prime minister elected democratically by the only democratic state in the Middle East (although I haven't voted for him but to the Labor party). Why this actor didn't speak about the atrocities of some Arab or Muslim regimes, was he afraid that his fate would be like the fate of Charlie Hebdo (a few months later), those people kill for a caricature and the democratic Israel does not react against slander, or has it become politically correct to tell lies about the Jews like the Nazis did a few decades ago. The "courageous" actor (it is interesting to learn how his parents reacted against Pinochet, were they silent as most of the Chileans, what kind of courage is needed to talk today against Pinochet, and even better against the Israelis) knew that it has become bon ton to speak so against the Jews and the Israelis, he knew that although he lies he wouldn't be sued and nothing would happen to him. He knew that the European journalists who covered the war in Gaza were afraid to tell the truth about the civilian shield of the Hamas because they would be murdered by this terrorist regime who ruled Gaza in a retrogade, fundamentalist and undemocratic regime, wanting to annihilate Israel, and investing the billions that they receive not in improving the welfare of their citizens but in a hopeless war against Israel. Hamas, the terrorist Islamic fundamentalists murdering civilians in Gaza and Israel and involved in terrorist attacks against Europeans are OK, but the democratic Europeans Israelis are murderers of children? And all this said at an international theater festival that pretends to promote humanistic ideals… I have not reacted, rightly or wrongly, have I acted cowardly, was I afraid that I would sound ridiculous, that it would only worsen the situation? What would you do in my place?

4.7 CORY'S FAMILY ON STAGE

Finally, in a much lighter tone a few words on the theatrical talents in our family. Although I enjoy most reading and seeing plays and films, and my first work was a five acts classical play, I never learned acting and never played professionally. I mentioned earlier that I didn't want to become a metalworker when I learned at the primary school. But at the end of the eighth year when we finished school I was given the leading role, not because I was very popular, being called a dissident and treated as in Soviet Union accordingly – I was not sent to Siberia but my relations with the teachers and pupils were frozen nevertheless, but because I could learn by heart all the role and not get confused with the hard words. However, the animosity was so great that a week before the premiere, they took from me the leading role and gave it to another pupil who, to say the least was not very erudite. He tried very hard to pronounce the words correctly but time and again when he had to say: "when I was a baby I sang so well that they thought that I'll be a tenor", he kept saying tanour instead of tenor. In Hebrew, if you don't write down the consonnants the vowels you can say tanour instead of tenor, with two caveats – he never heard before the word tenor, and it goes without saying that he never heard an opera, and tanour means oven in Hebrew. So, they had quite a problem and on the opening night they gave me back my role in order to save the school being the laughter of all our village. The headmaster has invited the class of the "sabras"/Israeli borns of the other school to see our play, and it was the first time that I saw the guys (and dolls) who were to be my best friends in the two first years of high school. They invited us to watch their play – The Snow Queen, which was based on the music of Grieg and Peer Gynt. When I saw their play it was for me a revelation – it was the first time that I have ever heard classical music, furthermore, not counting the first play that I saw in Cairo – L'Aiglon by Rostand, I have never seen other plays not in Cairo nor in my Israeli village,and this

time I saw a normal play (not the ridiculous caricature in which I played). I thought with envy that this was to be my future – hear classical music (which I started seriously to like only four years later) and going to the theater which I started to see only a couple of years later when we moved to Haifa. So, those were my first experiences in music, plays and musicals.

I have already mentioned that one of the plays I like the most is The Threepenny Opera, I have seen it several times on stage and in films (including Pabs' film of 1931 and the play in Berlin). In one of those times, we sat on the first row, as I like to be within a spitting distance of the actors. Before the show the actors came to me and asked me if I would like to be the priest who marries Polly Peachum to Mack the Knife. I agreed although my wife was afraid that I would do a "fadiha"/Arab word for blunder. The play begins and the actors say – "well, we have a problem, the priest has not come today and we have to marry Polly and Mack, otherwise we cannot continue with the play, who wants to be a volunteer?" They come to me and I agree, they give me a priest dress and I start to marry the actors, but I decided to make fun of them, so I asked them all kinds of personal questions, I asked for a bribe, I wanted to kiss first the bride and so on. The public was hilarious, they thought that it was part of the play, the actors were confused (they never experienced such a thing before with the other volunteers), Ruthy was flabbergasted. Finally I pitied them and returned to my place with an applause of several minutes. The actors were finally delighted and told me in the intermission that all the other priests stood there like dummies, and they asked me where have I studied acting. It was my first and last experience in acting, and luckily it was in one of the plays/musicals I love most.

I forgot to mention that until the age of fifty I had stage fright, never gave a lecture, and even when I had to greet an employee for his birthday in a reunion I was covered by cold sweat. When I organized for my wife a surprise party with a one hour show I had to ask a friend to be a conferencier as I was afraid to speak in pulic even before my friends. All that disappeared after 1994, after the traumatic experience of losing all my savings by a fraud conceived by my best friends. After they tried to intimidate me with threats on my life, flat tyres, detectives, tapping, etc., I lost all shame, had the courage to fight back all the crooks and the tycoons who stood behind them, wrote a play, a novel. I wrote a PhD dissertation, academic books, articles, giving courses at seven universities in Israel and abroad, elected as the best professor, giving lectures to the most sophisticated forums before audiences of more than a hundred persons, without one blunder, without stage fright, with a full confidence in my abilities, knowing exactly what I was going to say in Hebrew, English or French, enthusiasming my public, feeling perfectly well. I leave for the psychologists to explain how it happened, but it is a fact, and it changed my life from one end to the other, a positive change that made me a better man, so this "rabbegeld"/in Yiddish learning fee was worthwhile paying, as ultimately I earned three times more than what I have lost, accomplished in my life (in extremis) achievements that I never thought I was able to achieve, while keeping excellent ties with my family, wife and children, and starting new connections with excellent friends much better and loyal than the previous ones.

My children didn't suffer from any such inhibitions, Joseph addresses large audiences naturally and is known as one of the best professors and lecturers, Amir addresses throughout the US in English business audiences with perfect confidence, and Shirly teaches the techonology in which she excels to professionals all over the country. It all started presumably when Joseph was the playwright and director for his high school final play and Amir did the same but also act in the leading role. Both plays were very successful and the Corys brothers got quite a renown in the school in which both of them studied for 12 years. Shirly had a problem as she was measured from the beginning according to the renown of her brothers and she had to pave for her her own path. She was an excellent student like her brothers and very active socially like them, but when

she was about to finish scholl she didn't want to direct or write the final play. Another student did it quite successfully and Shirly choreographed and danced a dance of 15 minutes which was to conclude the evening. Mann tracht und Gott lacth/l'homme propose et Dieu dispose – fate or God decided otherwise. The headmaster who heard that the play made laugh of him and the teachers wanted to see the script, the students refused to comply and so the play was not shown, to the scandal of all concerned, as it was the first time in the almost hundred years of the school that the students didn't stage a play. On the last moment the headmaster came to Shirly and asked her to perform her dance with her friends instead of the play. Shirly asked her friends and when they agreed she agreed also, and thus, the tradition was kept and the three Corys staged the final show of school. Shirly thought that she should persevere in dancing, trying to dance on Broadway, but luckily she chose to study computers, and she/her bank account don't regret it.

Although I am not an actor, the reader can learn from this book how I am an an eager reader of plays, of watching plays on stage, on TV, and on DVD, and especially how the first book that I have ever written was a play "Nelly Doron", written at the advanced age of 50+. If my aunt started to paint excellent impressionistic paintings at the age of 80+, I can say that in our family we surprise ourselves with talents that are discovered when we are old, like good wine that improves over the years. I despise the companies that fire employees at the age of 50 because they are "too old", while nowadays 50 is prime age, when I started to write academic books, a novel and a play, at the age of 60 I started a very rewarding teaching career at several universities, at the age of 70 my in-law received a Nobel Prize and since then he is travelling all over the world lecturing and meeting personalities, at the age of 80+ Shimon Peres was elected President of Israel and worked around the clock successfully, at the age of 90+ our former President Yitzhak Navon lectured and travelled, and even wrote an excellent autobiography, and finally at the age of 100+ my uncle (the husband of the "painter") had a fantastic memory and I consulted him often on the history of our family. So, we continue to play on the stage of life!

MOLIERE AWARD FOR BEST ACTRESS – FRANCE
1987 **Suzanne Flon** dans Léopold le bien aimé
1988 **Jeanne Moreau** dans Le Récit de la servante Zerline
1989 **Maria Casarès** dans Hécube
1990 **Denise Gence** dans Avant la retraite
1991 **Dominique Valadié** dans La Dame de chez Maxim
1992 **Ludmila Mikaël** dans Célimène et le Cardinal
1993 **Edwige Feuillère** dans Edwige Feuillère en scène
1994 **Tsilla Chelton** dans Les Chaises
1995 **Suzanne Flon** dans La Chambre d'amis
1996 **Christiane Cohendy** dans Décadence
1997 **Myriam Boyer** dans Qui a peur de Virginia Woolf ?
1998 **Dominique Blanc** dans Une maison de poupée
1999 **Isabelle Carré** dans Mademoiselle Else
2000 **Judith Magre** dans Shirley
2001 **Corinne Jaber** dans Une bête sur la lune
2002 **Annie Girardot** dans Madame Marguerite
2003 **Danielle Darrieux** dans Oscar et la dame rose
2004 **Isabelle Carré** dans L'Hiver sous la table
2005 **Christine Murillo** dans Dis à ma fille que je pars en voyage
2006 **Judith Magre** dans Histoires d'hommes
2007 **Martine Chevallier** dans Le Retour au désert
2008 **Myriam Boyer** dans La Vie devant soi
2009 **Anne Alvaro** dans Gertrude (le cri)
2010 **Dominique Blanc** dans La Douleur
2011 **Catherine Hiegel** dans La Mère
2014 **Valérie Dréville** dans Les Revenants d'après Henrik Ibsen, mise en scène Thomas Ostermeier
2014 **Isabelle Gélinas** dans Le Père de Florian Zeller, mise en scène Ladislas Chollat
2015 **Marie Gillain** dans La Vénus à la Fourrure mise en scène Jérémie Lippmann
2015 **Emmanuelle Devos** dans Platonov mise en scène Rodolphe Dana

מוסיקה, המופעים הטובים ביותר, גרסיאס א לה וידה, איך התחלתי לאהוב מוסיקה קלאסית, אופרות ויצירות שאני אוהב

תמיד אהבתי מוסיקה, למרות שמעולם לא ניגנתי על כלי כלשהו, לא בגלל שלא רציתי, אלא בגלל שהורי לא יכלו לעמוד בהוצאה הכספית. מהבית אהבתי את השירים הצרפתים של מיטב הזמרים – אדית פיאף, איב מונטן, ז'ילבר בקו שגם ראיתי בהופעה חיה, שרל אזנבור שגם ראיתי בהופעה חיה, מולודז'י, מיסטנגט, הקומפניון דה לה שאנסון, טינו רוסי, פרננדל, גי בהאר שגם ראיתי בהופעה חיה, ז'ורז' מוסטאקי שגם ראיתי בהופעה חיה, ואבי אהב את דלידה ואנריקו מאסיאס. אבל מהסרטים והרדיו אהבתי גם זמרים אמריקאים ובריטים – את פול אנקה, פרנק סינטרה, קליף ריצ'רדס, אודטה, אלה פיצג'רלד, ברברה סטרייסנד, סיימון וגרפונקל, פיט סיגר, פיטר פול ומרי, לואי ארמסטרונג, הארי בלפונטה שגם ראיתי בהופעה חיה, ומעל כולם את ג'ואן באאז שגם ראיתי בהופעה חיה. מעצם היותנו משפחה קוסמופוליטית שחיה בסביבה קוסמופוליטית בקהיר ובישראל אהבתי זמרים מכל ארצות העולם – את מרסדס סוסה שגם ראיתי בהופעה חיה, סריטה מונטיאל, מרלן דיטריך שגם ראיתי בהופעה חיה, אמליה רודריגז, הפאראגוויוס שגם ראיתי בהופעה חיה, חריס אלקסיו שגם ראיתי בהופעה חיה, את דאלאראס שהיינו אורחי הכבוד שלו עם חברי גאורג היינה ואשתו השחקנית במועדון שלו בפלאקה, זמרי רמבטיקו, דומניקו מודוניו, ג'יליולה צ'ינקווטי, ריטה פבונה, בנימינו ג'יגלי, זמרי עם מכסיקאים, מוסיקה כלית אינדיאנית מפרו, אנטוניו קרלוס ז'ובים, ז'ילברטו ז'יל, גל קוסטה, קרלוס גרדל, מוסיקה קובנית, שירי סלסה, שירים רוסיים, שירים בלאדינו, להקת אבבא השוודית, ומדי פעם גם שירים יפנים, סינים, ערבים, תורכים, הודים, תאילנדים, אירים, אפריקאים, אוסטרלים, שנחשפתי אליהם במסעותי הרבים ברחבי העולם או מהסרטים מאותן הארצות. וכמובן, אהבתי מאוד שירים ישראלים אליהם נחשפתי בבית הספר, בתנועת הנוער, ברדיו ובמופעים ואהבתי לשירים עבריים הלכה והתגברה עם השנים ככל שהתערבתי בהוויה הישראלית, מבלי לזנוח את טעמי הקוסמופוליטים. השיא היה ההשתתפות בערבי השירה של אפי נצר במשך 14 שנה.

מהבסיס הזה איך מגיעים למוסיקה קלאסית? את התשובה מצאתי ביומן שלי המצוטט בספרי זה. בהיותי בן 17, פריק של מוסיקת פופ ושל מצעדי פזמונים, הגעתי למסקנה שהמוסיקה של שנת 1961 הייתה רועשת מדי עבורי ולכן החלטתי לשמוע מוסיקה קלאסית. הסקתי שאם אני אוהב באופן טבעי ספרות מופת מסרבנטס ועד טולסטוי, מהוגו ועד

זולא, מלורנס ועד המינגווי, שעליהם אני כותב הרבה ביומן, אם אני קורא בשקיקה מחזות של רסין, קורניי, מולייר, שיקספיר, גוגול ורוסטן, שעליהם גם אני כותב הרבה ביומן, אם אני חובב סרטי מופת שאני כותב עליהם במאותיהם ברשימות הסרטים האהובים, אם אני אוהב את מיטב האומנות מרמברנדט ועד מיכאלנג'לו, מהאימפרסיוניסטים ועד דלקרואה שגם עליהם אני כותב ביומן, מן הדין שאוהב גם מוסיקה קלאסית. כי מי שאנין טעם בספרות, דרמה, אומנות וקולנוע לא יכול להיות אדיש למוסיקה הקלאסית. לא זנחתי כמובן את אהבתי לשירים בצרפתית, בעברית ובאנגלית, את אהבתי לשירה אתנית, לפופ שקט, לקאנטרי, לגוספל, אבל הרגשתי שזה לא מספיק. וכך בהחלטה רציונלית החלטתי שעלי להכיר מוסיקה קלאסית ואופרה שלפני כן לא נחשפתי אליהם כלל בבית, בבית הספר וברדיו. וכמו שקראתי על פי תוכנית מוכנה מראש את כל הספרות הקלאסית והמחזאות העולמית (לא את כולה כמובן, אך את העיקר), התחלתי לקרוא על מוסיקה קלאסית – 100 המלחינים הטובים ביותר, 100 היצירות הטובות ביותר, 100 האופרות הטובות ביותר, התחלתי לשמוע ברדיו את התוכניות של מוסיקה קלאסית, אספתי מכל מי שרק מוכן היה לתת לי תקליטים ישנים והתחלתי לשמוע עם הפטיפון הישן שלי את מיטב היצירות. ומהחלטה רציונלית קיבלתי תוצאה רגשית כי התחלתי לאהוב בכל מאודי מוסיקה קלאסית. זה אולי נשמע מצחיק, זה כמו להחליט לאהוב בחורה עד שאתה באמת אוהב אותה, נס כזה קרה רק לדיזראלי שהתחתן עם אשתו בגלל כספה ואחרי שהיו נשואים הוא התאהב בה.

כבר התייחסתי בספר הזה למקריות כיצד רוב ההחלטות הקרדינליות בחיי, לרבות ההתאהבות שלי ברותי קרו בצורה ספונטאנית ולא מתוכננת, למרות שאני בדרך כלל אדם מאוד רציונלי. אבל הרציונליות שלי דווקא פעלה במקרה של המוסיקה הקלאסית והקשר הלך והתרחב. בתחילה אהבתי יצירות פופולריות כמו הקוצ'רטי לכינור של מנדלסון, פגניני, ברוך ובטהובן, הקונצ'רטי לפסנתר של צ'יקובסקי, בטהובן, גריג ושופן, מבוא ורונדו קפריצ'יוזו, קרנבל החיות, הפתיחה 1812, הבולרו, האופרות כרמן, סיפורי הופמן, לה בוהם ולה טרוויאטה. ולאט לאט אחרי שגם התחלתי ללכת לקונצרטים (ועל כך אני כותב גם ביומן, אבל לא אהיה מוכן להודות גם תחת עינויים איך נכנסתי לאותם קונצרטים יקרים) התחלתי לאהוב מוסיקה יותר "כבדה" – ברהמס, סיבליוס, מאהלר, דביסי, סרטווינסקי, פרוקופיף, באך, רחמנינוב, אופרות יותר "קשות" כריגולטו, נבוקו, כוחו של גורל, טורנדוט, אאידה, מאדאם בטרפליי, דון ג'ובני. לואגנר לא הגעתי, למרות שכמה מהיצירות שלו אני אוהב, ברטוק עדיין קשה לי, מוסיקת ברוק ולידרים של מלחינים גרמנים מחייבים ריכוז ולא נשמעים בקלות כמו ברמת המתחילים והמתקדמים. נתקעתי אם כך בקורס למשתלמים אבל זה לא נורא כי אני מאוד אוהב את מרבית היצירות הקלאסיות. הפלא ופלא, התחלתי לאהוב גם מוסיקה קאמרית שהיא

בהתחלה הייתה ממש זרה לי ואילו כיום אני רואה עשרות קונצרטים של מוסיקה קאמרית בהנאה רבה, מבלי לזהות בדיוק מי המלחין, למעט סונטות, שלישיות, רביעיות וחמישיות ידועות, דג השמך וסונטת קרויצר, אפסיונטה ולאליזה.

יש לי חברים טובים הטסים לראות זמרת אופרה ידועה המופיעה בלה סקאלה או במטרופוליטן, לא מפסידים אף פסטיבל מוסיקה קאמרית בישראל, בשווייץ ובגרמניה, אף פסטיבל אופרה באיטליה, משלבים כל נסיעה שלהם לוינה, סנט פטרסבורג או מדריד בביקור בקונצרטים עם סולנים ידועים, אני גם מקבל כל שנה הזמנה לסיורים מוסיקליים בשווייץ או בספרד, באיטליה או בצרפת, שבהם משולבים טיולים בנוף, תערוכות של מיטב האומנים וכל ערב קונצרט לעילא. לדרגה הזאת לא הגעתי ולא נראה שאגיע אליה בגלגול הזה. אני בהחלט רואה את עצמי, אם היו לי המשאבים הכספיים והבריאות המתאימה, הולך לכל הפסטיבלים המפורסמים ביותר לתיאטרון ולקולנוע ורואה עשר הצגות וחמישים סרטים במכה אחת. טעמתי מהפסטיבלים גם כן, בפסטיבלים לתיאטרון של אביניון ואדינבורו, בפסטיבלים לקולנוע בלונדון וונקובר, בפסטיבלים של תיאטרון וסרטים בישראל, אני לא מתעייף מתרבות במנות גדושות ורואה לא פעם כל ערב הצגה או קונצרט, כשאני בחופש בתל אביב, או בביקורים בפריז, לונדון, ניו יורק או ברלין. אני גם אוהב ג'אז ורואה לעיתים מופעי ג'אז עם אומנים מעולים בישראל ובחו"ל, בעיקר בניו יורק, בפריז ובניו אורלינס. יש לי תקליטיה גדולה מאוד עם מאות תקליטים, מאות קלטות, מאות דיסקים ומאות וידאו על מוסיקה קלאסית, קאנטרי, אופרות, ג'אז ופופ. יחד עם זאת אני לא אוהב מוסיקת מעליות סטייל חוליו איגלסיאס ושלמה ארצי. לגבי מוסיקה מזרחית כתבתי מסה שלמה המופיעה בספר זה ולא אחזור עליה, אני אוהב מוסיקה אותנטית של עופרה חזה ואביהו מדינה, ולחלוטין לא אוהב רבים מאלה שמוגדרים כיום זמרים ים תיכוניים, אבל אין לזה קשר עם המוצא, כי אני גם לא אוהב את הסגנון של פרי קומו, חוזליטו או מיריי מתיה, רוק כבד ומייקל ג'קסון. יש מוסיקה טובה ומוסיקה פחות טובה, ואני אוהב מוסיקה טובה על כל גווניה – עממית, קאנטרי, אתנית, פופ, קאמרית, קונצ'רטי, סימפוניות, אופרות...

אם הייתי צריך לקחת אתי רק תקליט אחד לאי בודד לא הייתי לוקח אתי יצירה קלאסית, אופרה, או אפילו את מבחר השירים של אדית פיאף. הייתי לוקח אתי את מיטב הלהיטים של ג'ואן באאז, ואם הייתי לוקח אתי חמישה תקליטים הייתי מצרף לג'ואן באאז תקליט של פטסי קליין, יהורם גאון בלאדינו, לוס פרגוויוס וחווה אלברשטיין בעברית. נהניתי מאוד לשמוע את יהורם גאון ואת חווה אלברשטיין מספר פעמים, אבל לצערי לא יצא לי לשמוע את פסטסי קליין ואף זמר קאנטרי ידוע. אחד המקומות הראשונים שאסע אליו כאשר אתחיל לחרוש את העולם לשלושים יעדים כפי

שכתבתי בספר זה יהיה לנשוויל. אמנם שמעתי כמה קונצ'רטי של מוסיקת קאנטרי, אבל לא של האומנים הגדולים ביותר, אם כי ראיתי הרבה מאוד סרטים על הזמרים והמלחינים הגדולים של הקאנטרי. מה שמראה שמטבעי אני טיפוס מאוד עממי שאוהב קאנטרי, אוהב מוסיקה אתנית, אוהב שירי עם בעברית, לאדינו, יידיש, איטלקית, ספרדית, פורטוגזית, גרמנית, בלקנית, יוונית, רוסית (גם את מקהלת הצבא האדום לא זכיתי לשמוע אבל בסנט פטרסבורג שמעתי להקה צבאית מאוד איכותית). שמעתי את מיטב האומנים שרים שירי עם ושירה אתנית, לעיתים לא את הכי ידועים, אך תמיד אומנים באיכות מעולה שריגשו אותי מאוד. והוא שאמרתי בכמה מקומות בספר – התחכום שלי באתיקה, בתיאטרון, בקולנוע, בספרות ובביוגרפיות לא מגיע גם לאומנות ומוסיקה, שם הטעמים שלי היו ונשארו עממיים, למרות שבמשך עשרות שנים פיתחתי אהבה רבה למוסיקה קלאסית ולאומנים מהשורה הראשונה, אך מה שמרגש אותי עד דמעות הוא לא קונצ'רטו לפסנתר של רחמנינוב וסימפוניה של מאהלר אותם אני אוהב מהראש ולא מהלב, מה שמרגש אותי עד דמעות הוא שירי עם איטלקים, יווניים, עבריים, רוסיים, בלאדינו, ביידיש, קאנטרי, טנגו. אבל זה לא מדוייק כי ריגולטו מרגש אותי עד דמעות, כמו גם הקונצ'רטו לכינור של מנדלסון, ציורים של מונק, מודיליאני, דאלי, ארנסט והרבה אומנים מודרניים. האדם הוא ייצור מורכב, לא ניתן לסווג אותו לקטגוריות, לתאים, לסטראוטיפים, לכן אני מאמין שביוגרפיה צריכה להביא בין השאר רשימת תיוג של כל הסרטים, המחזות, השירים והרומנים שהאדם אוהב, הארצות בהן ביקר, התחביבים שלו, העבודות שבהן עבד, האנשים שהוא אהב, ומכל אלפי המאפיינים האלה אנו נקבל פסיפס הרמוני, הוליסטי ואותנטי שייתן הצצה לנפש ואת זה אני משתדל לעשות בספר זה.

5. MUSIC - BEST PERFORMANCES, GRACIAS A LA VIDA (SPANISH), LIST OF SHOWS & CONCERTS 2011/13, FROM CORY'S DIARY: HOW I STARTED TO LOVE CLASSICS, THE BEST OPERAS & CONCERTS THAT I LIKE, LOVE OF MUSIC BY MY CHILDREN

The reader can find details on the books, music, composers, musicians, and festicals on Wikipedia, Encyclopaedias, Amazon, Local Music & Cory's websites, Music/Festivals/Composers/Musicians websites

Reading BOOKS - Music in all time, 100 Great Operas, The lives of the great composers, Encyclopedia of the Great Composers and their music, The Oxford History of Opera, The limelight book of Opera, Les grands createurs de Jazz, The Golden Encyclopedia of Music, Classical Music. (see also biographies of great composers, librettists, and musicians)

5.1 BEST SHOWS AND CONCERTS THAT I HAVE EVER SEEN, GRACIAS A LA VIDA

I have read dozens of books on music – classical, folk, jazz, opera, composers, etc., I have prepared an audio play comprising music and songs in 4 hours, 38 minutes, I have chosen music and songs of 1 hour and 30 minutes for my play "Nelly Doron", and have a collection of

hundreds of records, tapes, CDs, and videos on music. I have watched concerts and shows worldwide. The most remarkable were as follows: on a winter night at a small community center in Haifa, with a public of a few dozens, I was moved to tears at the performance of the two best Israeli Folk singers – Shuli Natan and Nehama Hendel. It is amazing how people spend hundreds or even thousands of dollars to see extravagant singers in huge stadiums, while two folk singers achieved perfection, with a divine inspiration all around. It was like going to heaven – impeccable voices, best songs, moving lyrics and music, top performers, and so few people who really appreciated it. I like most folk music – country, fado, tango, sambas, mariachis, Russian folklore, Napolitan songs, rembetiko, flamenco, and of course Israeli folklore which was influenced by tens of countries, including its Arab neighbors. I have seen the heroine of my youth Joan Baez, by far the best singer, at Carnegie Hall in New York, with the best English and Spanish folk songs of the century. Years have passed by and she hasn't changed, still lovely and singing directly to the heart of her audience. A special place in my heart belongs to Sephardic music which has become very trendy, with the romances sung by the best folk singers. The best show was the Sephardic Romancero by Itzhak Navon, later to become the 5th Israeli president. http://www.youtube.com/watch?v=nkUbaHbS9YA. I was born in Egypt, but I have nothing in common with the local music, as I was raised with love to my Sephardic/Spanish heritage.

And beyond the Sephardic folklore, with songs like Adio, Arvoles, La ija de la vizina, Avram Avinu, etc., comes of course the Spanish folklore, the flamenco, the Greek folklore from the rembetiko to Yorgos Dalaras and Nana Mouskouri. I had the privilege to hear Dalaras, the best singer of Greece (my mother's orgin) at the premier of his new show in the front row of a night club in Plaka, Athens, in 2000, where I was invited by my friend Georg Heine, a personal friend of Dalaras. This was one of the best performances I ever saw, for more than three hours, with the best audience one can think of, warm, enthusiastic, loving Dalaras and he loved them in return. I experienced a similar enthusiasm only in the seventies at a performance of the Preservation Hall Jazz Band from New Orleans in New York. Everybody danced in the aisles, the most sweeping performance of old people performing like teen agers. Other remarkable performances that I saw where Marlene Dietrich in Israel in 1960 at the Tamar Cinema in Haifa, just close to my home, an amazing experience for a young boy of 16. Gilbert Becaud and Charles Aznavour, the two best French performers, that I had the privilege to hear in the first rows, two legends, Becaud was Monsieur 100,000 volts and Aznavour was France's troubadour, still yong, touching my innermost soul. And there were many others – Haris Alexiou, Yehoram Gaon, Harry Belafonte, Georges Moustaki, Guy Beart, Yehuda Poliker, Arik Lavie, Yossi Banai, Moti Giladi, Hagashash Hahiver (the funniest trio I has ever seen), and the best of American Country music at Page in 1996, just after seeing the best site in the world – the Grand Canyon, in a concert with a public of 5 people, less than the number of artists, an excellent country group, a perfect performance, professional like only American performers can be, not being abashed by the ridiculous number of spectators, on the contrary being grateful that they came and giving them the best they had with all their heart.

And finally, the folk music I like most, the Latin American – Mexican, Peruvian, Argentinian, Brazilian, Paraguayan, and especially – Los Paraguayos with their moving performance of songs like Malaguenia, Pepita, Paloma, el Condor, etc., and last but not least – the best of all – Mercedes Sosa, with her unforgettable song Gracias a la vida, my most favorite song, Violeta Parra's unique song. How a woman who had such a tragic life could write such an optimistic song, with such love to her beloved, who was everything to her – who was the purpose of her life, of her sight, her hearing, her ability to walk, her laughter and her longing… I even wrote a song to my wife, based on Parra's song, and adapting it to our life as a couple. I like simple and genuine songs and poetry, like the poems by Jacques Prevert, Paul Geraldy, Zvi Aviel, I identify myself with Parra's song and my eyes too can perfectly distinguish black from white – perfecto

distingo lo negro del blanco. In my world of ethics, there are the ethical people and the corrupted, and I deny that everything is in the grey area, as most of the corrupt maintain. They say that everybody has a price and nobody can claim that he behaved ethically throughout his entire career. Therefore, we are all corrupt, some people more and some people less, and there is no point in pursuing the corrupt, as the nature of man is bad. My point of view is completely opposite, even if occasionally people have behaved unethically what counts is how they behaved most of the time and what were the unethical dids that they made. I tell my students, that a driver who drives 120 kms per hour, is breaking the law, but one thing is if he does it on the highway without any car in sight, and another thing is if he does it within the city's limit and kills an old woman. There is white and there is black, there is good and there is bad – cuando miro al bueno tan lejos del malo – and the distance between good and bad is immense, that is what comes out in my dozens of cases based on true events, that is what I have experienced in my career and my personal life, and the purpose of life should be to do good, to love not only your soulmate but your colleagues in academia and business, without cut throat competition, without street fighter mentality, with cooperation, collaboration, compassion, congeniality, congruity, and harmony.

I do not appreciate too much "academic" writing, where you restrict every sentence with ten footnotes, you base every thought on ten quotes, you are afraid to write what you think as you wouldn't sound "academic" enough, objective enough. You prefer to be precisely wrong than approximately right. I was very lucky to write my dissertation for a Jury who pardoned me for not being too academic, as I was most of my life a businessman and not a professor. They saw the intrinsic value of my ideas that were revolutionary, pioneering, the first dissertation on ethics to minority shareholders, based on experience and research, quoting my colleagues, but even more playwrights, novelists, poets, plays and films. I tried to write several times an academic paper, knowing that it takes sometimes a year or two to overcome all the hurdles of the professional academic publications. In twelve years I wrote ten books – academic books published by the best academic publishers in France, United States and Israel, a novel, a play… and when I saw that I have problems in publishing my ideas I published them in a self published eBook that was accepted by universities and organizations, I wrote dozens of articles that were published by news websites, organizations, and I gathered all of them on my website, where one could read in hundreds of hours my writings, hear my lectures, examine my courses, the lists of the films on business ethics, academic, political, historical, and personal material, and so on.

Gracias a La Vida (Thank you to Life)

Poem by Violeta Parra
English translation by William Morín

Gracias a la vida, que me ha dado tanto.	**Thank you to life, which has given me so much.**
Me dió dos luceros, que cuando los abro.	**It gave me two beams of light, that when opened,**
Perfecto distingo lo negro del blanco	**Can perfectly distinguish black from white**
Y en el alto cielo su fondo estrellado,	**And in the sky above, her starry backdrop,**
Y en las multitudes	**And from within the multitude**
el hombre que yo amo.	**The one that I love.**

Gracias a la vida, que me ha dado tanto.	**Thank you to life, which has given me so much.**
Me ha dado el oído que en todo su ancho	**It gave me an ear that, in all of its width**
Graba noche y día grillos y canarios	**Records— night and day— crickets and canaries,**
Martillos, turbinas, ladrillos, chubascos	**Hammers and turbines and bricks and storms,**
Y la voz tan tierna de mi bien amado.	**And the tender voice of my beloved.**
Gracias a la vida, que me ha dado tanto.	**Thank you to life, which has given me so much.**
Me ha dado el sonido y el abecedario.	**It gave me sound and the alphabet.**
Con él las palabras que pienso y declaro,	**With them the words that I think and declare:**
“Madre,” “amigo,”hermano,” y luz alumbrando	**“Mother,” “Friend,” “Brother” and the light shining.**
La ruta del alma del que estoy amando.	**The route of the soul from which comes love.**
Gracias a la vida, que me ha dado tanto.	**Thank you to life, which has given me so much.**
Me ha dado la marcha de mis pies cansados.	**It gave me the ability to walk with my tired feet.**
Con ellos anduve ciudades y charcos,	**With them I have traversed cities and puddles**
Valles y desiertos, montañas y llanos,	**Valleys and deserts, mountains and plains.**
Y la casa tuya, tu calle y tu patio.	**And your house, your street and your patio.**
Gracias a la vida, que me ha dado tanto.	**Thank you to life, which has given me so much.**
Me dió el corazón, que agita su marco.	**It gave me a heart, that causes my frame to shudder,**
Cuando miro el fruto del cerebro humano,	**When I see the fruit of the human brain,**
Cuando miro al bueno tan lejos del malo.	**When I see good so far from bad,**
Cuando miro el fondo de tus ojos claros.	**When I see within the clarity of your eyes…**
Gracias a la vida, que me ha dado tanto.	**Thank you to life, which has given me so much.**
Me ha dado la risa, me ha dado el llanto.	**It gave me laughter and it gave me longing.**
Así yo distingo dicha de quebranto,	**With them I distinguish happiness and pain—**
Los dos materiales que forman mi	**The two materials from which**

canto,	**my songs are formed,**
Y el canto de ustedes que es el mismo canto.	**And your song, as well, which is the same song.**
Y el canto de todos que es mi propio canto	**And everyone's song, which is my very song.**

JOAN BAEZ

The 20 best shows and concerts that Cory has ever seen:

1. Israeli Folk Songs with Shuli Natan and Nechama Hendel at the Denya (Haifa) Community Center in the nineties, with a public of a few dozens, but a divine inspiration all around.

2. Joan Baez at Carnegie Hall, New York, in the nineties, the heroine of Cory's youth, arousing in him feelings for social justice, with the best English and Spanish folk songs of the century.

3. Itzhak Navon's Sephardic Romancero, seen in 1969, and Bustan Sephardi, seen in 1970, the best shows of Cory's Sephardic heritage going back to the expulsion from Spain in 1492.

4. Los Paraguayos at a concert in Haifa, Israel, in 2011, the best South American folk music group, feeling the bit of Cory's Spanish ancestors, being at home in Spain and Latin America.

5. Mercedes Sosa from Argentina in Haifa in the 1st decade of 2000. One of the best folk performers in the world, singing Cory's favorite song Gracias a la vida, Alfonsina y el mar, etc.

6. Nana Mouskouri singing folk songs from all over the world, in Brussels in 1973, the highlight of a business trip. In Cory's business trips he has seen every night plays, concerts, shows.

7. The Best of American Country Music at Page in 1996, after seeing the best site in the world – the Grand Canyon, in a concert with a public of five people, less than the number of artists.

8. Folk Songs & Dance Shows from all over the world – Maori, Aborigins, African, Chinese, Tango, Fado, Samba, Turkish, Hungarian, Italian, Yiddish, Thai, Romanian, Russian, etc.

9. Isaac Stern with the Israeli Philharmonic Orchestra at the Ein Gev Festival in Israel in 1961, playing at a memorable concert the Violin Concertos of Mendelssohn and Beethoven.

10. June 2010 - Staatsoper Unter den Linden – Staatskapelle Berlin, Sinfonien und Konzert von Schumann, conductor Daniel Barenboim, opening for Cory a new world of the best quality.

11. The BBC Prom Concerts in London in the nineties, known as "the world's largest and most democratic musical festival", are an exhilarating celebration of popular classical music.

12. The best Chamber Music Ensembles at festivals in Israel, Paris, all over the world, with i.a. Isaac Stern, Leonard Rose, Eugene Istomin, Les Violons de France, famous quartets…

13. Preservation Hall Jazz Band in New York in the seventies, the most sweeping performance of Cory's life, making the public dancing in the aisle, seeing them also in New Orleans.

14. Yorgos Dalaras, the best singer of Greece (Cory's mother origin), at the premiere of his new show in the front row of a nightclub in Plaka, Athens, in 2000, with Cory's friend Georg Heine.

15. Marlene Dietrich singing in Israel in 1960 at the Tamar Cinema, Haifa, close to Cory's home, in an international repertoire of her best songs, an amazing experience for a young boy of 16.

16. Gilbert Becaud at a concert hall in Geneve in the eighties, one of Cory's favorite singers at last in a live concert, Monsieur 100,000 volts, one of the best performers of our time.

17. Charles Aznavour at Palais des Congres in Paris in the nineties, still young, the best singer/poet/composer of all times, making Cory laugh and cry, touching his innermost soul.

18. Other outstanding singers: Georges Moustaki, Harry Belafonte, Zizi Jeanmaire, Guy Beart, Haris Alexiou, Yehoram Gaon, Yossi Banai, David Broza, Yehuda Poliker, Arik Lavie.

19. Moti Giladi, the best Israeli performer, in the 1st and 2nd decade of the century, Singer, Mimic, Comedian, the ultimate Israeli artist, a Mentsch, touching the public's hearts and souls.

20. The Group HaGashash HaHiver, Shaike, Poli and Gavri, in the seventies and eighties, a classic of Israeli entertainment and the most influential comedy act in the history of Israel.

5.2 CLASSICAL MUSIC – THE BEGINNING OF A BEAUTIFUL FRIENDSHIP

I love most plays and theater, this is an unconditional love, and the first literature that I have written was a five acts play in a classical format. My earliest memory was a performance of the 6 acts play L'Aiglon, and I read at home all the plays by Racine, Corneille and the classics. I came to love classical music through a rational choice, not through the heart as plays but through my head. I wrote in my Diary how I started hearing classical music and we can follow this process - I didn't hear at home classical music and never went to a concert until the age of 17. I read classical literature since an early childhood and at the age of 17 I felt the urge to hear only classical music – somehow, I thought that to complement my readings of Moliere, Lamartine, Musset, Racine, Cervantes, Shakespeare, and of course my favorite writers Zola, Hugo and Dumas, I should hear also classical music. I was sick and tired of the rock music of 1961 (!) with all the noise and shout, and possibly because I was disapointed by the fact that I was not invited to the rock parties and wanted to differentiate myself from my friends (always the conscious and unconscious reasons), I decided that from now on I would hear only classical music. As usual, I prepared myself thoroughly, reading everything about the 100 best composers, the 100 best operas, the 100 best concerts, symphonies, and so on and jumped into the cold water. After reading the 100 best operas book I made a quiz, guessing the names of the Operas' composers –

the first time I knew 76, the second time – 97, and the third time – all of them. On the same day of the decision I read Moliere's Les femmes savantes, the best comedy that I have read (by then).

I started to go to concerts, to see films with ballets (The Royal Ballet with Swan Lake, The Firebird and Ondine), to hear on the radio classical music, and I started to like it, first of all with Beethoven Fifth, Mendelssohn's violin concerto, Carmen and Mozart, and later on with Mahler symphonies, Debussy, Rigoletto, Brecht/Weill, Gounod, Beethoven's Ninth, and Bach. Friends and family who didn't know what to do with their old classical records gave them to me and I heard Yascha Heifetz, Arturo Toscanini, Rudolf Serkin, Eugene Ormandy, conducting Mozart's Jupiter Symphony, Beethoven's first, Spring Sonata, 1812 by Tchaikovsky, Saint Saens, etc. I even organized a trip with two friends to the Ein Gev Festival at Lake Tiberias where we saw Isaac Stern playing the Violin Concerti of Mendelssohn and Beethoven at the same concert. This was a revelation, until now I saw concerts with second rate musicians as I couldn't afford to go to the best concerts, and heard good conductors in very old records. For the first time in my life I saw the best violonist playing the best concerti with the Israeli Philharmonic Orchestra. I felt elated, and didn't notice how the time flies in this 3 hour concert, by the Lake Tiberias.

There was only a slight problem, the concert ended at midnight, there were no more buses at this hour, and we couldn't afford to pay for a hotel. So, we got into the bus of the Philharmonic Orchestra (I wrote - "they were really unpleasant, they played cards all the time, smoke a lot, didn't open windows, this was a nightmare"). The bus brought us at 2.30 am to Tel Aviv, 100 kms from home in Haifa. But this was not the end of our ordeal, the bus driver noticed us when all the others left and threatened to take us to the police. I told him that this was a good idea as the police will take us home to Haifa and wouldn't arrest music loving youngsters who were invited by the musicians to join their bus. The bus driver took us to the Central Bus station, but as it was too early to take a bus to Haifa we hitch-hiked and arrived at home at six o'clock in the morning. I was tired as never before, but this was for me a founding experience. An everlasting pact was signed with the classical music, and from now on we would never part. Well, speaking of ordeals, I experienced another one – once at the Sorbonne's courtyard, when I was on visit to Paris for my PhD, I went to see a 3-hour modern play, and in the middle of the performance it started to rain – most of the students left, but I with a few others remained to the end, as I rationalized that if the actors got soaked I couldn't afford to leave them alone.

I love Jazz music and go to Jazz performances in Israel and abroad, I have many jazz records and like most New Orleans jazz and cool jazz. My favorite performers are/were: Louis Armstrong, Ella Fitzgerald, Ray Charles, Mahalia Jackson, Duke Ellington, Thelonious Monk, Chick Corea, Bessie Smith, B. B. King, Bennie Goodman, Dizzy Gillespie, Miles Davis, Sidney Bechet, Charlie Parker, Stan Getz, Kenny Clarke, Lionel Hampton, Charles Mingus, Jimi Hendrix, Count Basie… But in Jazz like in classical music, opera, history, poetry, philosophy, geography, travel, and art, I perceive myself as a dilletante, as my expertise is mainly in plays, films, linguistics, novels, biographies, ethics, folk songs, and in business – M&A, turnarounds, know-how transfer, business plans, international business, finance, strategic planning, sales, teaching and writing.

5.3 The 60+ concerts and shows that I have seen in 2011-2013:

60+ Concerts as follows:

Piano Recital with Adam Laloum and Dorel Golan: Mozart, Beethoven, Shumann, Chopin

Piano Recital with Boris Giltburg: Prokofiev, Bartok, Liszt, Franck

Carmel Quartet: Schumann, Britten, Borodin

Maestros Quartet: Ravel, Beethoven, Brahms

Rishonim Quartet: Mozart, Ravel, Dvorak

Alexander Gurfinkel – Clarinet, Janna Gandelman – Violin, Ron Trachtman – Piano: Poulenc, Grieg, Rossini, Schubert, Khachaturian.

Ilan Rechtman – piano, Peter Winograd – violin, Wolfram Koessel – cello in Beethoven: Spring Sonata, Piano Trio in C minor, Piano Trio in E flat Major

Lecture and Recital – Dr. Orit Wolf, Boris Giltburg – Tchaikovsky and Rachmaninoff

Other Chamber Music Concerts

30 Shows of International and Israeli Artists, including Los Paraguayos, Carmina Burana, Moti Giladi, The Gevatron, Carmel Tadmor, Tilda Rewjan, Effi Netzer, Arik Davidov, Miri Aloni, Liran Saporta, Stand-up Comedy – Guri Alfi, Modern Dance – Renana Raz – Hebrew Labor, Ladino Romances, Greek Music Program, Russian Music Program, Italian Music Program, Douze Points – Eurovision songs with Noa Levy, The Parvarim, Anna Frank – a ballet choreographed by Ofer Sachs, Yoram Teharlev Trio, Nancy Brandes, Agam Englard…

Shimon Parnas, lecturing with CDs and DVDs on Greek music and songs in Israel

The Big Band Orchestra

The Haifa Symphony Orchestra, Conductor Noam Sheriff:

Debussy, De Falla, Franck, Ravel

Opera by Bizet - Carmen, with Keren Hadar

Richard Strauss (Don Juan), Castelnuovo-Tedesco (Violin), Sibelius (Symphony 2)

Tchaikovsky (Francesca da Rimini), Yusupov (Piano), Dvorak (Symphony 8)

Rasiuk (World Premiere), Gershwin (American in Paris), Prokofiev (Violin 2), Bartok

Respighi (The Birds), Dvorak (Cello), Beethoven (Symphony 6 Pastoral)

Sheriff (Hassid's Reward), Strauss (Metamorphosen), Schumann (Symphony 4)

Debussy (Petite Suite), Beethoven (Piano 1), Bizet (Symphony)

Volniansky (Clarinet), Mendelssohn (The Hebrides), Brahms (Symphony 4)

Opera by Puccini - La Boheme

Sheriff (Akeda), Mozart (Piano), Beethoven (Symphony 3)

Mozart (Don Giovanni Overture), Rachmaninov (Rhapsody on a Theme of Paganini), Gil Shohat (conductor, The Symphony of Wine)

Opera by Verdi - Rigoletto

Debussy (La demoiselle elue), Poulenc (2 Pianos), Mendelssohn (A Midsummer Night's Dream)

Rimsky-Korsakov (Capriccio espagnol), Grieg (Piano), Shostakovich (Symphony 5)

Debussy (Prelude a l'apres-midi d'un faune), Mozart (Piano 9), Tchaikovsky (Symphony 4)

Mozart (Symphony 40), Prokofiev (Violin 1), Tchaikovsky (Symphony 6)

Smetana (Moldava), Bartok (Violin 2), Dvorak (Symphony 7)

Opera by Mozart - Die Zauberflote,

Bellini (Symphony from Norma), Tchaikovsky (Rococo, Pezzo Capriccioso), Richard Strauss (Suite from Der Rosenkavalier, Don Juan)

Rodrigo (Flute Concerto Pastoral), Montsalvatge (Chaconne), Shostakovich (Symphony 1)

Beethoven (Triple Concerto for Violin, Cello and Piano), Gluck (Suite Orphee et Eurydice), Schubert (Symphony 5)

Opera by Mozart - Die Entführung aus dem Serail

5.4 BEST CLASSICAL MUSIC/OPERA THAT I HAVE EVER WATCHED, HEARD, READ

I have to confess that I have seen a very limited number of operas in my whole life and my knowledge in this field derives mainly from reading, watching videos and TV, and hearing records. When I was a young officer in Tel Aviv in the sixties the opera which had a very limited audience opened its doors gratis to soldiers, and that is how I watched for the first time in my life operas. I see occasionally operas mainly in London, Paris and New York, and rarely in Israel, but due to the exorbitant prices I prefer to go to the theater which I enjoy more. So, the best operas are (with a V for the operas that I have seen on stage): The abduction from the Seraglio – Mozart - V, Aida – Verdi - V, Un ballo in maschera & Nabucco – Verdi, Il barbiere di Siviglia – Rossini - V, Die Fledermaus – Strauss - V, La Boheme – Puccini - V, Carmen – Bizet - V (my most preferred), Cavalleria Rusticana – Mascagni - V, Les contes d'Hoffmann – Offenbach - V, Cosi fan tutte – Mozart – V, Don Giovanni – Mozart – V, Eugene Onegin – Tchaikovsky, Falstaff – Verdi, Faust – Gounod – V, Fidelio – Beethoven, La forza del destino – Verdi, Guillaume Tell – Rossini, Hansel und Gretel – Humperdinck, Lakme – Delibes, Madama Butterfly – Puccini, The Magic flute/Die Zauberflote – Mozart – V, The Marriage of Figaro/Le nozze di Figaro – Mozart – V, Otello – Verdi – V, Macbeth – Verdi – V, Pagliacci – Leoncavallo – V, Porgy and Bess – Gershwin – V, Rigoletto – Verdi – V (my most preferred), Romeo and Juliette – Gounod, Der Rosenkavalier – Strauss, Samson et Dalila – Saint Saens, Tosca – Puccini – V, La Traviata – Verdi – V, Tristan und Isolde – Wagner, Il Trovatore – Verdi – V, Turandot –

Puccini – V. I don't think that I have seen on stage 72 or even 52 operas, compared to the hundreds or possibly more than a thousand plays that I have seen on stage in Israel, New York, Paris, London, and all over the world, thousands of films, and hundreds of classical concerts.

To this list of operas we can add operas that I have only read about them – L'africaine – Meyerbeer, Alceste – Gluck, Andrea Chenier – Giordano, Ariadne auf Naxos – Richard Strauss, The bartered bride – Smetana, Boris Godounoff – Moussorgsky, La cenerentola and Cinderella by Rossini, The clandestine marriage – Cimarosa, The consul – Menotti, Le coq d'or – Rimsky-Korsakoff, Dido and Aeneas – Purcell, Don Carlos – Verdi, Elektra – Richard Strauss, L'elisir d'amore and Don Pasquale – Donizetti, Ernani – Verdi, La fanciula del West – Puccini, Operas by Wagner – Der Fliegende Hollander, Lohengrin, Die Meistersinger von Nurnberg, Parsifal, Tannhauser, The Ring of the Nibelung: Das Rheingold, Die Walkure, Siegfried, Die gotterdammerung. Der Freischutz – Weber, Gianni Schicchi – Puccini, La gioconda – Ponchielli, Giulio Cesare – Handel, L'heure espagnole – Ravel, Les Huguenots – Meyerbeer, Knyaz Igor – Borodin, The Love for Three Oranges – Prokofieff, Lucia di Lammermoor – Donizetti, Manon – Massenet, Manon Lescaut – Puccini, Martha – Flotow, The Medium – Menotti, Mefistofele – Boito, Mignon – Thomas, Norma – Bellini, Oberon – Weber, Orpheus and Eurydice – Gluck, Pelleas et Melisande – Debussy, Peter Grimes – Britten, I puritani – Bellini, Salome – Richard Strauss, Il segreto di Susanna – Wolf-Ferrari, La serva padrona – Pergolesi, Simon Bocanegra – Verdi, The Telephone – Menotti, Thais – Massenet, Les Troyens – Berlioz, Wozzeck – Berg.

The quite best and best composers and their best works are: Jean-Baptiste Lully – Miserere, Salve regina, Alceste, Armide. Marc-Antoine Charpentier – Te Deum, Assumpta est Maria, Miserere, Action, Medee. Johann Pachelbel – Magnificat, Christ lag in Todesabend, Chacons, Canon and Gigue. Henry Purcell – Dido & Eneas, Come ye sons of art, away, Hail, Bright Cecilia, Hymns, Chacons. Archangelo Corelli – Concerti Grossi opus 6, Violin Sonata opus 5, Trio Sonatas opus 1-4. Francois Couperin– Cembalo works, Concerti, The apotheose of Lully, Lecons des tenebres. Antonio Vivaldi – The Four Seasons, Gloria in re major, Concerto in mi major, L'estro armonico, Magnificat, Stabat Mater, Orlando. Tomaso Albinoni – Adagio in sol minor, 12 Concerti opus 5, Concerti opus 7 and 9, Cliomena. Johann Sebastian Bach – Brandenburg Concerti, Mateus Passion, Violin Concerti, Concerto for two violins, The well tempered clavier, Goldberg Variations, Missa in si minor, Johannes Passion, Magnificat, The Art of Fugue. George Frideric Handel: Messiah, Giulio Cesare, Tamerlano, Rodelinda, Ode for St. Cecilia's Day, Ode for the Birthday of Queen Anne, Acis and Galatea, Hercules, Semele, Water Music, Music for the Royal Fireworks, Concerti Grossi opus 3 and 6, Judas Maccabaeus. Georg Philipp Telemann – Tafelmusik, Violin Concerti, Overture – Suite in sol major, Burlesque Don Quijote, Paris quartets. Jean-Philippe Rameau – Castor et Pollux, Zoroastre, Platee, Nais, Les indes galantes. Domenico Scarlatti – Cembalo Sonates, Salve Regina, Stabat Mater, Tetide in Sciro. Christoph Willibald Gluck – Orpheo and Euridice, Alaceste, Iphigenia in Aulis, Iphigenia in Tauris. Franz Joseph Haydn – Symphony no. 94 "Surprise", Symphony no 104 "London", The Creation, Symphonies no. 6, 7, 8, 49, 100, 101, 103. Trumpet Concerto, Cello Concerti, The Seasons, String quartets, "Nelson" mass. Luigi Boccherini – Cello Concerti in sol major and si bemol major, Symphonies in re minor, in la major, in bi bemol major, String quartets in la major, in sol major. Giacomo Meyerbeer – Les patineurs, Robert le diable, Le prophete, L'africaine. As a matter of fact Bach, Handel, and Haydn, are among the composers I like most, and the only reason that I included them in this category is that their music sounds "obsolete". I don't like so much Baroque music (Haydn is perceived more as a composer from the Classical period), but in this category I like most Bach – especially the Brandenburg concerti, the violin concerti, and I enjoyed a London performance of Mateus Passion. I acknowledge his greatness but I am not moved by his music, nor by the music of Handel, Haydn, and least of all the music of Rameau…

The best composers and their best works, which I like most, based on the monumental books The Milton Cross Encyclopedia of the Great Composers and their Music, are: Wolfgang Amadeus Mozart – Symphony no. 41 Jupiter, Don Giovanni, Symphonies no. 25, 29, 38, 39, 40. Piano Concerti no. 19, 20, 27. Sinfonia Concertante for violin and viola, String Quartets, Le nozze di Figaro, Cosi fan tutte, The Magic Flute, Requiem. The problem with Mozart is that he sounds too ornate, he has not the profoundness of Beethoven, my favorite composer. I love Mozart very much, mainly his symphonies, but after you hear them you forget them soon, they don't succeed in moving you. Mendelssohn is "accused" of being superficial, but for me Mozart is much more superficial. When I saw for the first time The Magic Flute at the Metropolitan Opera in New York (the prices were exorbitant, as we sat in the front rows) I fell asleep, as I found the opera too boring, I was also after a whole day of business meetings and I didn't have the opportunity to rest. However, the second time that I saw the opera, in the least glamorous stage of the Haifa Symphonic Orchestra, I enjoyed it much more, at least I didn't fall asleep, but I think that it cannot compare to operas like Aida, Rigoletto, or Faust, even Le nozze di Figaro and Cosi fan tutte are much better. Franz Schubert – Symphony no. 9, Die Winterreise, Symphonies no. 5 and 8, Trout quintet Die Forelle, String quartet death and the maiden, String quintet in do major, Impromptus, Piano Sonates in la major & si bemol major, The beautiful miller daughter, Songs. It is amazing how excellent composers died so young: Schubert at the age of 31, I like most his 9th Symphony, the Trout quintet Die Forelle – a masterpiece, his chamber music, Mozart at the age of 36, Bizet at the age of 37, Mendelssohn at the age of 38, Chopin at the age of 39…

Ludwig Van Beethoven – Symphony no. 9 in re minor, Apasionata sonate, Piano Concerto no. 5 The Emperor, Symphonies no. 3 Eroica, no. 5, no. 6 Pastoral, no. 7, all the other Symphonies. Piano Concerti no. 1, 2, 3 and 4. Violin Concerto. Violin Sonata no. 9 Kreutser. String quartets no. 7 and 14. Piano trio The Archiduke, Piano Sonate no. 14 Au clair de lune, and no. 32. Missa Solemnis. Beethoven is by far the composer I like most (and it was even before I turned deaf as him…), although I cannot enjoy now classical music because I hear the music distorted in concerts and at home. Beethoven is a genius, his music is divine, I like most Symphony no. 9, but also all his other symphonies and concerti. I like very much his chamber music – and most of all Kreutser Sonata, that I heard first after reading Tolstoy's novel, his piano sonates, as a matter of fact, all his works, which move me very much, and give me a sensation of unequaled elation. Niccolo Paganini – 24 Capricci opus 1, Violin Concerti no. 1 and 2, Danse des sorcieres. Gioacchino Rossini – Il Barbere di Seviglia, Overtures Tancredi, La scala di seta, Il signior Bruschino. Operas Guillaume Tell, L'italiana in Algeri, La cenerentola, Mose in Egitto, Semiramide. Felix Mendelssohn – Symphonies no. 4 Italian, no. 3 Scottish, no. 5 The Reformation, Elijah, The Hebrides, Violin Concerto in E minor, A midsummer night's dream, String Octet, Lieder ohne Worte, String Quartet no. 6, Piano Trio no. 1, *Auf Flügeln des Gesanges*/On wings of song. Hector Berlioz: Symphonie Fantastique, Harold in Italy, Benvenuto Cellini, Les Troyens, Grande Messe des Morts, La damnation de Faust, Romeo et Juliette. Rossini is excellent, especially Il Barbere di Seviglia and L'italiana in Algeri, Mendelssohn is one of the composers I like most, especially his Violin Concerto, his Symphonies, chamber music. From Berlioz I like most his Symphonie Fantastique, La damnation de Faust, and Romeo et Juliette. I like most composers from the Romantic-era, especially with the Wikipedia definition, gathering in this category quite all the composers born from 1770 to 1879. Another definition of the musical eras is - Medieval: 476-1400, Renaissance: 1400-1600, Baroque: 1600-1760, Classical era: 1730-1820, Romantic era: 1815-1910, 20th century: 1900-2000, 21st century: since 2000. The composers I like most are German/Austrian, French, Italian, Russian, Spanish.

Charles Gounod – Faust, Mireille, Petite Symphonie, Romeo et Juliette, Ave Maria. What can be better than to watch in Paris a performance of Gounod's Faust, with the music that I know by heart? Méphistophélès appears, provides the crowd with wine, and sings a rousing, irreverent

song about the Golden Calf (*Le veau d'or*). Méphistophélès maligns Marguerite, and Valentin tries to strike him with his sword, which shatters in the air. Valentin and friends use the cross-shaped hilts of their swords to fend off what they now know is an infernal power (chorus: *De l'enfer*). Marguerite enters, pondering her encounter with Faust at the city gates, and sings a melancholy ballad about the King of Thule (*Il était un roi de Thulé*). Marthe, Marguerite's neighbour, notices the jewellery and says it must be from an admirer. Marguerite tries on the jewels and is captivated by how they enhance her beauty, as she sings in the famous aria, the *Jewel Song* (*Ah! je ris de me voir si belle en ce miroir*). What a sheer delight to hear it on stage! Frederic Chopin – Piano Sonata no. 3, Piano Concerti in mi minor and fa minor, Preludes, Etudes, Balades, Valses, Mazurkas, Polonaises. Robert Schumann – Piano Concerto in la minor, Symphonies no. 1 and 4, Manfred, Cello Concerto, Violin Concerto, Piano Qaurtet, Piano Quintet, Carnaval, Kreisleriana, Fantasia. Franz Liszt – Piano Sonata in si minor, Mazeppa, Rhapsodies hongroises, Rhapsodie espagnole, Valse-impromptu, Mephisto-valse, Liebestraume, Preludes, Lieder, Piano Concerti no. 1 & 2, Poemes Symphoniques, Dante & Faust Symphonies. The Piano Concerti of Chopin, Schumann and Liszt are among the best in all the classical repertoire, and I enjoy very much hearing them at the Concert Hall in Israel and Berlin, at a Schumann Cello Concerto and Symphony concert conducted brillantly by Daniel Barenboim.

Johann Strauss - Waltzes, Polkas, Marches, Die Fledermaus, Der Zigeunerbaron. I enjoy most watching Strauss' operettas, which are so sparkling, so vivid, so beautiful. Much has been written about the Jewish origins of Mendelssohn, but few people know that Strauss' paternal great-grandfather was a Hungarian Jew – a fact which the Nazis, who lionised Strauss's music as "so German", later tried to conceal. And indeed it is so senseless to try and find clues of his Jewish ancestry in his music. I have written in this book about Jewish composers such as Gershwinn and Berlin, who wrote the most American music, and so Mendelssohn was completely German and Strauss completely Austrian. Georges Bizet – Carmen, Symphony in do major, L'arlesienne suites no. 1 and 2, Jeux d'enfants, Les pecheurs de perles, La jolie fille de Perth. It is heartbreaking, and indeed Bizet died from a heart attack, to know that you are a genius, that your works are masterpieces, but the public ignores you totally. That was the fate of Van Gogh, of Bizet and of many others who did not succeed in life but in afterlife. The production of Bizet's final opera, *Carmen*, was delayed because of fears that its themes of betrayal and murder would offend audiences. After its premiere on 3 March 1875, Bizet was convinced that the work was a failure; he died of a heart attack three months later, unaware that it would prove a spectacular and enduring success. Johannes Brahms – Symphony no. 4, German Requiem, Symphonies no 1 and 3, Piano Concerti no. 1 and 2, Violin Concerto, Double Concerto for Violin and Cello, String Sextets no. 1 and 2, String Quartets no. 1, 2, and 3. Piano Quintet, Clarinet Quintet, Violin Sonatas no. 1-3, Lieder, Song of Destiny. Brahms also was "accused" of having Jewihs Origins (Abrahms became Brahms), but Brahms wrote German music which is no less German than Wagner's. Brahms is one of my favorite composers, especially his symphonies and concerti.

Pyotr Ilyich Tchaikovsky – Symphony no. 6 Pathetique, Sleeping Beauty, Symphonies no. 4 and 5, Piano Concerto no. 1, Violin Concerto, Nutcracker, Swans Lake, Romeo and Juliet, String Serenade, Eugene Onegin, Francesca da Rimini, Marche Slave op. 31, 1812 Overture. Giuseppe Verdi – Rigoletto, Otello, La Traviata, Un ballo in maschera, La forza del destino, Don Carlos, Falstaff, Requiem, Nabucco, Aida, Macbeth. Jacques Offenbach – La belle Helene, La vie parisienne, La Grande-Duchesse de Gerolstein, La Perichole, Les contes d'Hoffmann, Ba-ta-clan. The **Bataclan** is a theatre located at 50 Boulevard Voltaire in the 11th arrondissement of Paris, France. Designed in 1864 by the architect Charles Duval, its name refers to *Ba-ta-clan*, an operetta by Jacques Offenbach. Since the early 1970s, it has been a "legendary" venue for rock music. On 13 November 2015, 89 people were killed in a coordinated terrorist attack of ISIS in the theatre. Once again Islamic fundamentalists murderers slaughtered innocent people and

Western culture. Offenbach, a Jew, one of the pillars of French and European culture was banned by the Nazis, and the theater formerly owned by Jews and named after Offenbach's operetta was chosen as the murder site of Nazis' followers – ISIS, foes of culture, France, Jews and Christians. Tchaikovsky, Verdi, and Offenbach are among my most favorite composers, I did not have the opportunity to watch Eugene Onegin in Saint Petersburg, but I am reading very slowly Pushkin's drama in Russian with an English translation. This is however for me the most difficult work of Tchaikovsky as all the others, and especially his piano and violin concerti, his ballet music, and his brilliant symphonies disolve in my body as a balmy perfume. I have written in this book much about the operas by Verdi (Rigoletto, La Traviata, Aida, Il Trovatore) and Offenbach (La belle Helene, La vie parisienne), which are among the best I have ever seen and watched.

Camille Saint-Saens – Symphony no. 3, Piano Concerti no. 2 and no. 4, Cello Concerto no. 1, The Carnival of the Animals, Samson and Delilah. Saint-Saens had many merits, he was a Renaissance man, a brilliant composer, conductor and pianist, his piano and cello concerti are excellent, and so are his symphonies, I like very much Samson and Delilah, and of course the Carnival of the animals. One of the first classical music that I have ever heard was Introduction and Rondo Capriccioso, which is probably the short music work that I enjoy most. Edvard Grieg – Piano Concerto in la minor, Peer Gynt Suites no. 1 and 2, Holberg Suite, Lyric Suite, Norewgian Melodies. Writing about first impressions from classical music, at the age of 13 I watched for the first time a play The Snow Queen based on Peer Gint's music by Grieg. It was for me a revelation, all that I aspired was condensed in this marvelous play with this enchanting music performed by my future friends who were to study with me at High School. Since then, every time that I hear Grieg's music I am deeply moved, as for me it symbolizes hope and purity.

Antonin Dvorak – Symphony no. 9 From the New World, Symphonies no. 7 and 8, Cello Concerto, Violin Concerto, Slavonic Dances, String Serenade, String Quartet no. 12, Rusalka. Luckily, not all the best composers are Germans, French or Italian. Grieg is Norwegian, Dvorak is Czech, and Sibelius in Finn. The last symphonies by Dvorak are among the best ever, he has also excellent concerti, chamber music, and dances. Giacomo Puccini – Tosca, Manon Lescaut, La Boheme, Madama Butterfly, La fanciulla del West, Turandot. Puccini, like Verdi and Offenbach, are family to me, although I did not hear classical music in my family, I heard subsequently so much their operas that they became like family for me, like Napolitan and French songs that I heard so often in my family. My brother Haiim was Menelas in Offenbach's La belle Helene at the High School play, I played Rigoletto dozens of times to the young intellectual women whom I invited to my room, and I'll never forget how I watched Turandot at the Sydney Opera with my daughter Shirly. I feel quite estranged when I hear Mahler, Bach, or Brahms, they are definitely not family, although they are among the best composers ever. They don't touch my heart, my soul, as the operas by Offenbach or Verdi, and the music by Grieg and Beethoven. Gustav Mahler – Symphony no. 9, Symphonies no. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. Das klagende Lied, Des Knaben Wunderhorn, Lieder eines fahrenden Gesellen, Das Lied von der Erde, Lieder und Gesange. Claude Debussy – La mer, Prelude a l'apres-midi d'un faune, Images, Jeux, String Quartet, Preludes, Suite Bergamasque, Le coin des enfants, Pelleas et Melisande, Nocturnes, L'enfant prodigue, Children's Corner. Jean Sibelius – Symphony no. 5, Symphonies no. 2 and 7, Finlandia, Tapiola, Violin Concerto, String Quartet in re minor. Mahler's and Sibelius' symphonies are divine, the best of the best, so profound, so serious, so tragic, they are called late Romantic, but for me they are modern. Debussy is also modern, but from a different angle, he is impressionistic like Renoir and Monet, his music is like an ocean's foam, light and sparkling.

Manuel de Falla – El amor brujo, El sombrero de tres picos, Noches en los jardines de Espana, Concerto for hapsichord, Siete canciones populares de Espana, El retablo de maese Pedro. Maurice Ravel – Daphnis et Chloe, Piano Concerto in sol major, Piano Concerto for left hand,

Rhapsodie espagnole, Bolero, Pavane pour une infante defunte, Gaspard de la nuit. Max Bruch – Violin Concerto no. 1, Violin Concerti no. 2 and 3, Scottish Fantasy, Kol Nidre, Viola and Clarinet Concerto, String Quartet no. 2. Speaking of family, de Falla and Ravel are also family, from my Spanish ancestry and French culture, Max Bruch who was not a Jew but wrote about Jewish subjects as Kol Nidre and Moses Oratorio, is family from my Jewish side. The Kol Nidre's link to a very interesting article on Bruch's Jewish music explains what I maintain all the time, that you don't have to be an African-American in order to compose Gershwin's Porgy and Bess, a Spaniard in order to compose Bizet's Carmen, you can be Jewish as Mendelssohn and Mahler and compose the most German/Austrian music ever, you can be a Russian-born Jew as Irving Berlin and compose the most patriotic and American music. Many of Berlin's songs became popular themes and anthems, including "Easter Parade", "White Christmas", "Happy Holiday", "This Is the Army, Mr. Jones", and "There's No Business Like Show Business". His Broadway musical and 1942 film, *This is the Army*, with Ronald Reagan, had Kate Smith singing Berlin's "God Bless America" which was first performed in 1938, and God Bless America has become a national anthem of the US. So, I feel very close to de Falla's El amor brujo & Spanish music, Ravel's Bolero and Rhapsodie Espagnole, and Bruch's Violin Concerti and Kol Nidre.

Sergei Prokofiev – Peter and the Wolf, Romeo and Juliet, Lieutenant Kije Suite, Symphony no. 1 Classical, Symphony no. 5, Piano Concerto no. 3, Violin Concerto no. 1, Alexander Nevsky. Sergei Rachmaninov – Piano Concerto no. 2, Symphonies no. 2 and 3, Isle of the Dead, Rhapsody on a theme of Paganini, Piano Concerto no. 3, Symphonic Dances, 24 Preludes, The Bells, Night Vigil. Bela Bartok – Concerto for Orchestra, Music for strings, percussion and celesta, Violin Concerto no. 2, Piano Concerto no. 3, Dance Suite, Bluebeard's Castle, String Quartet no. 6. George Gershwin – Porgy and Bess, An American in Paris, Rhapsody in Blue, Piano Concerto in fa major, Girl Crazy, Songs. Igor Stravinksy – Petrushka, Le sacre du printemps, L'oiseau de feu, Pulcinella Suite, Histoire du soldat, Octet, Psalms Symphony, Apolon musagete, Symphony in 3 movements. Kurt Weill – Die Dreigroschenoper, The Seven Deadly Sins, Symphony no. 2, Rise and Fall of the City of Mahagonni, The Eternal Road. Dmitri Shostakovic – Symphony no. 10, Symphonies no. 1, 4, 5 and 7, Lady Macbeth of the Mtsensk District, String Quartet no. 8, Piano Concerto no. 2, Piano, Trumpet Concerto. All those composers are 20th century composers, they have composed modern music which I like very much, maybe not as much as 19th century's music, but still Rachmaninov's piano concerti are among the best piano concerti ever composed, Prokofiev has composed some of the finest musical works as his symphonies, concerti and Peter and the Wolf. Bartok's music is not so easy to listen, yet I like very much his concerti and chamber music. Gershwin's music is the American music I like most, especially Porgy and Bess, An American in Paris, Rhapsody in Blue, and his songs and musicals. Stravinsky's ballet music is exhilerating, especially Petrushka and Le sacre du printemps. I like some of Shostakovic's symphonies and chamber music. Finally, Kurt Weill is one of the composers I like most, especially Die Dreigroschenoper, Rise & Fall of Mahagonni.

Composers whom I like moderately are: Gaetano Donizetti – Luccia di Lammermoor, Don Pasquale, L'elisir d'amore, Anna Bolena, Lucrezia Borgia, La fille du regiment, Maria Stuarda, Sinfonias, Concerti, Quartets. Vincenzo Bellini – Norma, I puritani, La sonnambula, Il pirata. Mikhail Glinka – Overture Ruslan and Lyudmila, Jota Aragonesa, Kamarinskaya, A Life for the Tsar, Symphonies. Alexander Borodin – Symphony no. 2, String Quartet no. 2, Prince Igor, In the Steppes of Central Asia. Modest Mussorgsky– Boris Godunov, Night on bald mountain, Pictures at an exhibition, Khovanshchina. Nikolai Rimsky-Korsakov – Scheherazade, Capriccio Espagnol, The golden cockerel, The snow maiden, The Russian Easter Festival Overture. Anton Bruckner – Symphony no. 8, Symphonies no. 4, 5, 7, 9. Richard Wagner - Der Fliegende Hollander, Lohengrin, Die Meistersinger von Nurnberg, Parsifal, Tannhauser, The Ring of the Nibelung: Das Rheingold, Die Walkure, Siegfried, Die gotterdammerung, Tristan und Isolde. I

have written a lot in this book about my ambivalent attitude towards Wagner's music and how I tried to listen to it. Anyhow, I believe what the experts say that he was a genius, so was Picasso, and Joyce, but I feel much closer as I have stated in this book to Verdi, Renoir, and Zola. I like Donizetti's and Bellini's operas of whom I've heard only arias and never the full operas. I like Russian music, but mainly short works and not long operas. I enjoy much Bruckner's music.

Other liked composers – Juan Arriaga, Louis Spohr, Karl Maria von Weber, Bedrich Smetana, Edouard Lalo, Leo Delibes, Hugo Wolf, Ruggero Leoncavallo, Isaac Albeniz, Gabriel Faure, Carl Nielsen, Erik Satie, Alexander Scriabin, Ferrucio Busoni, Edward Elgar, Richard Strauss, Ralph Vaughan Williams, Enrique Granados, Mily Balakirev, Henrik Wieniawski, Emmanuel Chabrier, Ernest Chausson, Amilcare Ponchielli, Pietro Mascagni, Louis Gottschalk, Leos Jauacek, Zoltan Kodaly, Frederick Delius, Gustav Holst, Charles Ives, Samuel Barber, William Walton, Ottorino Respighi, Arnold Schonberg, Alban Berg, Paul Hindemith, Heitor Villa-Lobos, Arthur Honegger, Francis Poulenc, Darius Milhaud, Frank Martin, Boguslaw Martinu, Karol Shimanovsky, Aram Khachaturian, Aaron Copland, Elliott Carter, Joaquin Rodrigo, Olivier Messiaen, Benjamin Britten, Leonard Bernstein, Pierre Boulez, Karlheinz Stockhausen. Some of those composers I like more: Spohr, Weber, Smetana, Delibes, Khachaturian, Albeniz, Richard Strauss, Granados, Chabrier, Mascagni, Respighi, Villa-Lobos, Copland, Rodrigo, Bernstein. This book comprises many references to composers and musicians, in the biographies chapter – on Verdi, Mendelssohn, Rubinstein, on Verdi's operas – Rigoletto, etc., in my diary and so on.

5.5 CORY'S FAMILY LOVE OF MUSIC AND RELATED COSMOPOLITAN ANECDOTES

Finally, a few words about my children's and granchildren's love for music. Amir was very talented in his piano lessons, and when he had to focus on his studies he ceased his lessons but still plays very well the piano for his pleasure. He even saved me from trouble when we were invited at an English colleague's dinner with many Jewish guests, who came to meet the Israeli guest of honor. It was a very "aristocratic" dinner with rich and famous persons, and some of them started to boast about their ancestors' achievements. I thought to tell them that my father worked at an English insurance company in Cairo as a human resources manager. When he decided to immigrate to Israel he had to disclose to the general manager where we were heading as he wanted to receive his severance payment in France, where we made a stopover in our way from Egypt to Israel. His boss tried to dissuade him to immigrate to Israel by telling him that all the Israelis over there were thieves. My father, who was very polite and needed the severance payment, tried to answer jokingly how can he be so sure of that, and his boss answered that he was a Major in the British army during the mandate on Palestine. But still, my father argued, all of them are thieves? Well, his boss answered not all of them, let us say half of them. You see, my father said joyously I'll deal with the other half. Don't rejoice too much, anwered him the pro-Semite boss, the other half tries to steal also in order to recuperate their money that was stolen. When I read about our prime minister who went to jail for two years of emprisonment, so many ministers including the finance minister who stole money and went to jail, a president who was forced to resign (and another one who raped his secretary), the CEO of the largest bank who was sent to jail, tycoons who don't repay their debts to the public and banks by the billions, hundreds of others who steal, and thousands who are not caught, Israel that deteriorates from the 14th place in Transparency International Ethical Ranking to the 37th place, I am afraid that the future will prove that my father's boss was not mistaken and what he said could become true. This is the main reason why I write and lecture so vehemently on business ethics. I don't want to be part of a state ruled by corruption, leaders who are thieves and rapers, as every day we hear about a new scandal of sexual harassment at the top levels of the police, embezzlement, theft and bribes in the government – civil servants and politicians, unethical conduct of businessmen… It is enough that we live in an eternal conflict with our neighbors, we suffer from terrorism, quality

of life is deteriorating, crime and violence are increasing, too many cases of tax evasion – legal but unethical or illegal, poor achievements in sustainability, it is really too much for a Zionist!

Back to London - I didn't tell them this story, fearing to offend them. Then I thought to tell them that my father studied until the age of 16 at the Scottish Mission School in Smyrna, he had a tapestry of Lord Balfour in our two room apartments in Haifa, he anglicized his name by changing the Spanish ending of Cori that all our family used to Cory with an English Y, and finally that he worshiped the Queen and her family and had photos of all the Royal family all over his apartment, more numerous than the photos of his grandchildren. But I was not sure that their British sense of humor would cope with those revelations. So, I chose to tell them about the history of our family up to the town of Coria in Spain, without emphasizing too much on our Greek, Egyptian and Turkish sojourn of a few hundreds years. And I made a mistake, Talleyrand used to say "Surtout pas de zele" – don't be too zealous, and at the last moment I added an additional chapter to our glorious family history – that after leaving Spain our family emigrated to England (that was before I "learned" of our Portuguese saga), and from there they continued to Italy, Greece and Turkey. An embarassed silence prevailed over the table, and polite coughs ensued, until finally one of the "aristocrats" told me that in 1492, when we were expelled from Spain, there were no Jews in England as they were expelled long before and returned long after. My son Amir who saw my embarassment proposed to play for them on the piano, so we left the dining room, he gave them a very nice recital, and they forgave me my blunder. Amir even adopted Richard Clayderman's gestures after I took him to his recital when he visited Israel.

Shirly loves the most music and is up-to-date with all the modern music, pop, musicals, etc. As a teenager she worshipped Michael Jackson, had all his records, photos, books, and a two meter cardboard statue of him. When he came to Israel she went to see him and even tried to meet him with hundreds of other teenagers, but to no avail. She sang and danced all his songs and dances, studied very hard dance and steps, appeared on all the shows of her dancing class and school and choreographed some of them. She even had her debut on Broadway… In one of our numerous visits to New York we took her to see Grease on Broadway, as we arrived early, the dancers of the play who were already dancing, asked teenagers from the public to come and dance on stage. Without thinking twice, Shirly jumped to the stage and danced with the other teenagers and dancers for ten minutes until the play began. So, she boasts that she has already made her debut on Broadway. She even wanted to try her luck and stay in New York for a couple of years as a friend of hers did, but we convinced her that it is better for her and her cash flow to study computers, as she excelled in mathematics besides dancing. Her husband Ronny, who plays perfectly the guitar and sings as well, but works as a banker…, gave her a concert with friends on their wedding night to the delight of Shirly and all the relatives and friends. She probably has the genes of my wife Ruthy who played the accordion and trumpet quite well, and her son Noam plays also the guitar. Amir's daughter Noga plays very well the violin which she studied from early childhood, but plays also the piano although she didn't learn it. Finally, Joseph's son Doron plays very well the guitar and sings, studying at a music high school, while his grandfather prays that it will not be his career, as he wants that his grandchildren would be like their parents – an architect like Joseph, a lawyer like Nira his wife, a businessman like me and Amir, a psychologist like his wife Ella, a programmer like Shirly, or a banker like her husband Ronny. None of us wish them to be an ethicist like me in my second career or a teacher like Ruthy. The other children of Joseph – Tomer excels in sports and Ophir is a born breakdancer, the other son of Amir Itai dances perfectly well, and the other children of Shirly Ido is a born actor who has the lead roles, and Yael who sings so well to the delight of their parents and grandparents.

פילוסופיה, אריסטו, אפיקוראים, הגות ביומן, על חופש, שוויון, אחווה וקונפורמיזם, השקפת עולם, 72 בתולות או 72 ספרים?

עוד לפני יום הולדתי ה- 18 הייתה לי כבר השקפת עולם מגובשת, המבוססת על מודל אריסטוטלי-אפיקוראי, הדוגלת בחופש, שוויון ואחווה כערכי על, השמה את האינטלקט כבסיס להוויה האנושית שלי. אני אינטלקטואל לכן אני קיים. הרבדים האינטלקטואלי היו הסרטים שראיתי מגיל אפס, ספרי המופת שקראתי כבר בגיל 11, המחזות שאהבתי אהבת נפש, המוסיקה הקלאסית שהצטרפה בגיל 17 והרובד הנוסף – הפילוסופיה היוונית שלמדתי עליה בקורס המכונן של שלמה אבינרי. כבר כתבתי והיללתי את אבינרי, אך ברום השנים, אחרי שגם אני הפכתי למרצה נערץ על אלפי סטודנטים, אני יכול להיווכח עד כמה המקריות יכולה להשפיע על תפישת עולם. אבינרי יכול היה ללמד אותי על מרקס, הגל וקאנט שהוא מומחה עולמי בכתביהם, אבל את הקורס הזה עברתי אצל המרצה המשעמם ביותר שנתקלתי בו (טוב, יש עוד אחד – המרצה שלי לתורת המחירים בכלכלה), שמפאת כבודו לא אציין את שמו, אבל לימים הוא התפרסם. אני לא זוכר דבר מהקורס שלו בעוד אני זוכר כל מילה מהקורס של אבינרי. סטודנטים רבים אמרו וכתבו לי שהקורס שלי על אתיקה עסקית היה הקורס החשוב והמשפיע ביותר שהיה להם באוניברסיטה בלימודי התואר הראשון והשני. אני חושב שהצלחתי לפצח את הסיבה לכך, שלמה אבינרי, הנרי-קלוד דה בטיני המרצה האגדי לאתיקה עסקית באינסאד, ועבדכם הנאמן נתנו את הנשמה בקורסים שלהם, האמינו בכל מה שהרצו והשקיעו ימים כלילות על מנת להפוך את הקורס ליחיד במינו. לעומת זאת המרצה שלי השני היה אדיש לחלוטין, דיבר בקול מונוטוני כאילו שהוא קורא רשימת מכולת, וכיוון שאני לא כותב את שמו אני יכול להוסיף כי אני סבור שהוא זילזל בסטודנטים שלו ומה שהיה חשוב לו זה היה רק המאמרים שהוא כותב וההתקדמות האקדמית שלו.

אחת הרעות החולות של האקדמיה היא מסלול הקידום העקום בקריירה האקדמית כאשר מה שחשוב לקריירה אלה המאמרים התפלים ברובם שאתה כותב ושברוב המקרים לא מחדשים דבר, אבל הם כתובים בעגה האקדמית הנכונה, עם ציטטות למכביר. אם מצטטים אותך כך וכך אקדמאים חשובים אתה באולימפוס, בעוד שאם הסטודנטים שלך הופכים לאנשים טובים יותר בזכותך זה חשוב כקליפת השום. הייתי בדיוק עשר שנים באקדמיה לעומת יותר משלושים שנה בעולם העסקים, ואני סבור כי האתיקה בעולם העסקים טובה לאין שיעור מהאתיקה בעולם האקדמי, לפחות במדעי הרוח והחברה שאני מכיר. מאבקי כוח, אינטריגות, קנאה, השמצות, הסתגרות מפני כל דיעה דיסידנטית, אם החוג במדע המדינה הוא יוני לא יתנו

דריסת רגל למרצה נץ, ואם החוג לכלכלה הוא ניאו ליברלי לא יתנו דריסת רגל למרצה עם השקפות חברתיות. יפסלו אותך בנימוקים טריוויאלים שאתה נותן ציונים יותר מדי טובים ולא על פי עקומת גאוס, אבל שוכחים לציין שלא הנחו אותך איך לחלק ציונים. הספרים האקדמיים שלך המתפרסמים בהוצאות הספרים היוקרתיות והחשובות ביותר כקלוור, ספרינגר ומאגנס שווים כקליפת השום כי האינדקס שלך לא מפורט מספיק, כי יש לך שגיאות דקדוק באנגלית, כי הקביעות שלך לא מבוססות מספיק. אבל במקביל יעסיקו מרצה אחר לאתיקה עסקית שבקושי סיים את הדוקטורט ומעולם לא עבד בעולם העסקים. אבל המרצה האחר לא נכנס לסוגיות של צדק חברתי והרצאותיו הן פרווה לחלוטין. לא יעזור שהסטודנטים מתחננים שתתן להם את הקורס שלך, ואומרים שהקורס האחר שקיבלו היה המשעמם ביותר והכי לא רלוונטי שלמדו. הדיקן גס הרוח המניח את רגליו על השולחן עם הסוליות המלוכלכות אל פני פרצופך מדבר אליך בשחצנות ומבטל אותך ואומר שהוא לא רוצה יותר לשמוע ממך בחיים, כשמעולם לא אמרת מילה רעה עליו וכל חטאך זה שיש לך השקפת עולם שונה משלו. אבל יש הרבה הטבות אם אתה ניאו ליברל – אתה מוזמן להיות דיקרטור בדירקטוריונים של הטייקונים ומאשר תספורות ועושק של בעלי מניות המיעוט, עושק של לקוחות, עושק של נושים, עושק של עובדים. אתה תורם אפס לאנושות והכל לכיסך. אתה יכול להיות חבר בעשרה או עשרים דירקטוריונים ולשקר לך ולקהל במצח נחושה בסימפוזיון "שאין כזה דבר". בדיעבד, אתה יכול להתנצל אחר כך במכתב שאותו אף אחד לא רואה אך את הנזק כבר עשית. אם אתה יונה, אתה מוזמן להרצות בכל העולם, וזה מתבטא בכסף, כבוד וקריירה. FOLLOW THE MONEY, אמר הגרון העמוק בפרשת ווטרגיט, וזה בדיוק מה שמנחה מרצים רבים שהם יונים או ניאו ליברלים, המדברים גבוהה גבוהה על ערכים וכל מה שחשוב להם זה הכיס שלהם. כשאני שומע על השקפות כביכול אקדמיות אני מייד מנסה לראות מה האינטרס הכספי בתמיכה בהשקפה כזאת ואז אני מבין מה מנחה את המרצה. והצביעות, זה הרבה יותר גרוע מהשקר, הצביעות של מרצים שמשחקים את יפי הנפש, אך נותנים יד לטייקונים לבצע את הפשעים הגדולים ביותר שלהם. ואם הם יפי נפש, הנשים שלהם עוד יותר יפות נפש, ואם הן מחזיקות בהשקפות יוניות נוטים כל היונים האחרים לסלוח לשחיתות של הפושע כי היוניות מרפאה כל חטא אחר, ואם אתה אתרוג אתה יכול להיות גם פושע. היה מי שאמר שלמען ארץ ישראל מותר לשקר וכל היונים התנפלו עליו, אבל כשיונים משקרים במצח נחושה אסור לבקר אותם כי הם אבירי הדמוקרטיה. כמו הניאו ליברלים שהם אבירי השוק החופשי אבל נותנים יד למונופולים של הטייקונים, לעושק כל מחזיקי העניין, בניגוד גמור לשוק החופשי.

אם קיבלתי את הדוקטורט זה היה נס ואם הרציתי עשר שנים כל כך מוצלחות (עד אשר התחרשתי ונאלצתי לפרוש) זה היה כפליים נס. אם פרסמתי את הספרים שלי במיטב הוצאות הספרים זה היה נס ואם הוזמנתי להרצות במעוזי הניאו ליברלים זה היה כפליים נס. אם כתבו עלי מאמר ענק בגלובס זה היה נס, ואם הוזמנתי

לכתוב מדור קבוע במשך שנתיים בבטאון רואי החשבון זה היה כפליים נס. אם שיניתי את השקפת עולמם של סטודנטים שלא משתייכים לאליטות זה היה נס, ואם הצלחתי להשפיע על מאות סטודנטים המשתייכים לאליטות זה היה כפליים נס. כל אלה התאפשרו בגלל צירוף נסיבות שאינן הגיוניות. כלכלת העולם הייתה צריכה להתמוטט על מנת שיכתבו עלי מאמר שנדחה במשך מחצית השנה בחודש ספטמבר 2008. אמנם הוזמנתי לכתוב במשך שנתיים בבטאון רואי החשבון על ידי עורך נאור, אבל כל החוגים לראיית חשבון סרבו לשמוע אפילו על האפשרות שארצה את הקורסים שלי אצלם. וכנ״ל גם החוגים לכלכלה. וזה לא משנה שקמה תנועה עולמית של סטודנטים לכלכלה הדורשת לשמוע קורסים על כלכלה חברתית, שמאסו בתיאורית הכזב הניאו ליברלית ששוטפים בה את מוחם, שרוצים לשמוע קורסים על נושאים אקטואליים, ואני המרצה היחידי בישראל ואולי גם בעולם שנותן קורסים בדיוק בתחומים שהם רוצים בעברית ובאנגלית. קורסים שהסטודנטים נותנים להם את המשובים הטובים ביותר. בעקבות המשבר הכלכלי העולמי שאני חזיתי כפי שמוכח בספרים שלי שהתפרסמו לפניו הוזמנתי להרצות באוניברסיטאות עם השקפות ניאו ליברליות של מיקסום הרווח, אבל רק לתקופה קצרה, כי הנסיבות השתנו ושעת הכושר חלפה. הקוראים האקדמים בהוצאות הספרים היוקרתיות שכתבתי בהן המליצו שספרי יפורסמו למרות שהם לא מסכימים להשקפותי, וזה נס, כי בדרך כלל הם לא נותנים דריסת רגל לבעלי השקפות דיסנדטיות. אך זה לא כל כך נס. אני פניתי לעשרות הוצאות ספרים עד אשר מצאתי הוצאות שיהיו מוכנות לפרסם את הספרים שלי. כך גם פניתי לעשרות אוניברסיטאות עד אשר מצאתי אוניברסיטה שתסכים לנושא התיזה שלי על אתיקה לבעלי מניות מיעוט, ולמזלי מי שהמליץ עלי היה בטיני המנטור שלי ומי שהסכים להיות המנחה שלי האמין בי ובנושא שלי. וגם זה היה רק אחרי שהתברר שהחוקיות של הונאת בעלי מניות מיעוט שמצאתי בספרים שלי שהתפרסמו לפני השערוריות של אנרון וורלדקום קיבלה ולידציה מלאה בשערוריות האלה, ועל זה כתבתי את התיזה המתוקנת שלי, כי לפני כן אף אוניברסיטה לא האמינה בחוקיות שמצאתי והפליאה לעשות זאת המנחה שלי באוניברסיטה צרפתית יוקרתית שפסלה את התיזה הגמורה שלי כי לא הייתי מוכן לסגת מהחוקיות שמצאתי.

איך הרציתי במעוזי הקפיטליזם גם זה נס – כשהרציתי בבורסה בנובמבר 2008 וגם זה רק אחרי המשבר של ספטמבר 2008, הרציתי מייד אחרי שמנכ״ל משרד האוצר ונגיד בנק ישראל בדימוס הרצו שבישראל הכל בסדר עם גרפים והרבה שביעות רצון עצמית. ואילו אני שקמתי להרצות ישר אחריהם אמרתי שהם כנראה חיים בפלנטה אחרת כי הכלכלה הישראלית אולי היא יחסית בסדר אבל רוב רובה של האוכלוסיה במצב הרבה יותר גרוע מאשר בעבר, שבמדינה שלנו טוב רק לעשירון העליון, לטייקונים ולפקידי הממשל החוצים קווים אליהם. זאת הייתה הפעם הראשונה שבבורסה היה מאן דהוא שהעז לדבר על צדק חברתי וכלכלי. הרגשתי גלים של אי נוחות ורוח קרה נושבת לעברי. ובעודי מדבר התמוטטה הבורסה, כל המסכים הפכו

אדומים ושליליים, ומאז לא הזמינו אותי יותר להרצות בבורסה. זה לא מדוייק, כי באחד האמשים התקשרה אלי מישהי שרצתה שארצה שם, אבל כשדרשתי תשלום עבור ההרצאה היא ממש נעלבה כי זה כבוד להרצות שם וקצינים פולנים לא זקוקים לכסף. את הנס הזה לא זכיתי לראות – לקבל תשלום עבור ההרצאות, כי הרי מי שמרצה על אתיקה עסקית הוא בהגדרה יפה נפש שלא זקוק לכסף. למזלי אכן לא הייתי זקוק לכסף אבל רציתי בצורה עקרונית לקבל תמורה עבור האגרה, או כדברי הפתגם התורכי העתיק – כמו שאתה נותן כסף כך אתה מקבל את צחצוח הנעליים. כך הרציתי בחינם בהנהלת הרשות לניירות ערך, בפורומים באוניברסיטאות תל אביב וחיפה, בפסגת ההיי-טק, בפורום של האיחוד האירופי בסטרזה, בשבי״ל, בהנהלה של TRANSPARENCY INTERNATIONAL בברלין, וכשכבר קיבלתי כסף עבור ההרצאות שלי באינסאד בפונטנבלו, לא שילמו עבור כרטיס הטיסה כך שבסופו של דבר ההוצאה הייתה גדולה יותר מההכנסה. אם אני זוכר טוב, זכיתי לקבל תמורה כלשהי להרצאות רק מבנק לאומי, אלביט, מגדל ועוד חברה אחת או שתיים, אבל לא בסימפוזיונים של הדירקטורים, מבקרי הפנים וכו׳. ואיך זה הגעתי לדבר על תקבולים עבור ההרצאות בחלק הספר שלי הדן על פילוסופיה? קודם כל בגלל זרם התודעה. אבל עוד יותר בשביל להוכיח כי הפילוסופיה שלי הייתה תמיד להפריד בין קיסר לאלוהים – או כדברי ישו ״תנו לקיסר את אשר לקיסר ולאלהים את אשר לאלהים״. בעסקים עבדתי למען כסף ובפילוסופיה עבדתי בחינם. אלא שגם זה לא מדויק, כי גם כשהייתי בעולם העסקים דאגתי לרווחת העובדים ולאתיקה ולמזלי נעניתי ברצון עד שלא נעניתי ואז עזבתי. וגם כשעסקתי בפילוסופיה קיבלתי תמורה עבור הקורסים שנתתי, אם כי התמורה הייתה מזערית בהשוואה למה שקיבלתי כשכיר וכעצמאי. בגדול, ניתן לאמר שכל התעסקותי בפילוסופיה הייתה לשם שמיים, חינם אין כסף, היא הסבה לי אישית וכספית נזק הרבה יותר גדול מאשר תועלת, ואם הייתה תועלת היא הייתה רק בסיפוק להשפיע על אלפי סטודנטים, לראות איך הספרים שלי מתפרסמים בכל העולם ונמצאים בלמעלה מאלף אוניברסיטאות יוקרתיות, ואיך רכשתי לעצמי חברים הרבה יותר איכותיים ואתיים מאשר חברי הקודמים.

מעבר למסה שלי על פילוסופיה יוונית ולציטוטים שלי, אני מרחיב את הדיבור בפרק זה בסוגיה של הסכסוך בין ישראל לפלשתינאים. אבל עיקר ההתיחסות לנושא זה היא במאת העמודים שבספר האוטוביוגרפי שלי באנגלית - **Cory's Cosmopolitan Cultural Credo - eBook Autobiography** בחלק על ההסטוריה בעמודים 1186-1264. מכיוון שספרי בעברית הוא גם כך עב כרס ומצטט את החלקים הכי רלבנטים מתוך הספר באנגלית בתוספת פרקים בעברית, אני מפנה את הקורא בקישור לעיל לקרוא את הגיגי ההסטוריים-פילוסופיים בנושא הסכסוך. אך פתור בלא כלום אי אפשר ואני מביא להלן את הקטעים על הסכסוך מתוך החלק של הפילוסופיה, הנותנים אף הם מושג מה אני חושב על הבעיה. בעבר לא התבטאתי בספריי ובמאמריי בסוגיה זאת. יש גבול עד כמה אתה יכול להתבטא בסוגיות מעוררות מחלוקת. העדפתי

להתמקד בסוגיות של אתיקה עסקית. התחלתי באתיקה לבעלי מניות מיעוט, משם הרחבתי לסוגיות של אתיקה עסקית בכל התחומים, לסוגיות ממשל תאגידי, לאחריות חברתית, לקיימות, איכות הסביבה, גלובליזציה, מנהיגות אתית ולא אתית, מנהל עסקים, הקפיטליזם, המשברים הכלכליים במאה העשרים, THE GREAT RECESSION OF 2007-2010 , צדק חברתי וכלכלי, אחריות ציבורית, צדק שלטוני. כל פעם התרחבו המעגלים של תחומי העניין, ההרצאות, הקורסים, הספרים והמאמרים, עד אשר הגעתי למצע של תנועת הרפובליקה השניה, שבו אני מתווה את הצורך לשנות את כל שיטת הממשל בישראל ובעולם. במקביל כתבתי רומן, מחזה בכמה גירסאות, שירת מחאה, סיפורים, סטירות, פרסמתי יומן ותכתובת עניפה.

חלק ניכר מהחומר מצוי באתר שלי, ולאחרונה פורסמו באתר שלי ובעתיד גם באוניברסיטאות וארגונים הספרים הדיגיטליים החדשים שלי על גיאוגרפיה ואתיקה באנגלית – ETHICS PAYS, האוטוביוגרפיה שלי באנגלית – CORY'S COSMOPOLITAN CULTURAL CREDO, ספר קודים אתיים, אירועים, מאמרים ומסות מקצועיים, ספר זכרונות, מאמרים ומסות בנושאים אישיים וכלליים, ספרי ילדים עם איורים של יוסי קורי והלנה גת. ומכיוון שכתבתי על תחומי העניין שלי המקיפים שפות, ספרות, דרמה, מוסיקה, אומנות, סרטים, פילוסופיה ועוד, כתבתי גם על הסכסוך הישראלי-פלשתינאי והמצב במזרח התיכון, טרור, איסלאם, יהדות, אנטישמיות, יונים, ניצים, חרם על ישראל. לא שלא היו לי דיעות מגובשות בנושאים אלה בעבר, אבל לנוכח הדרדרות מצבה של ישראל בעולם, התגברות החרם והאנטישמיות, הטרור והאיסלאם הקיצוני, מצאתי לנכון להתבטא בנושאים אלה גם בכתב באנגלית ובעברית. לצערי לא אוכל להתבטא בסוגיות אלה בהרצאות בגלל התחרשותי, ואולי טוב שכך, כי שבעתי להתבטא בפורומים עוינים על סוגיות אתיות וצדק חברתי, ויש רבים וטובים ממני המיטיבים להתבטא בסוגיות מדיניות בעל פה. יחד עם זאת, לא ראיתי ספר המקיף את הסוגיות האלה בכל צדדיהן, ואני חושב שהחיבור שלי הוא הוליסטי ומקורי. חיבור זה הוא בגודל של ספר, אם מחברים את כל החלקים המופיעים בספר האוטוביוגרפי ובספרי זה. בכלל, ניתן לעשות משני ספרי הכוללים את כל תחומי העניין הקרובים אלי בהיקף של יותר מאלפיים עמודים מספר ספרים: בנושא הסכסוך הישראלי-פלשתינאי והמצב במזרח התיכון, בנושא ספרות תוך התמקדות בספרות המודרנית, בנושא מחזות ותיאטרון, בנושא שפות ולינגוויסטיקה, בנושא ביוגרפיות של אישים דגולים, ובשאר הנושאים – תוך התמקדות בסרטים, מוסיקה, אומנות, פילוסופיה, חדשנות, הומור ועוד, הכוללים מסות ומאמרים עליהם. אני מביא להלן רשימות על המיטב שבמיטב של היצירות, 72, 360, 720 או אפילו למעלה מאלף בכל אחד מהתחומים, על פי השקפת עולמי, מתוך רשימות באינטרנט, עם העמדה זה לצד זה, איזו תרומה גדולי היוצרים והיהודים מביאים לתרבות הלאומית, ואני העני ממעש לצידם, לעומת התרומה שמביא האיסלאם הקיצוני והפונדמנטליסטי בהרס, חזרה לימי הביניים, טרור, פגיעה בנשים, ב"כופרים", באנושיות ובתרבות.

7. PHILOSOPHY, ESSAY: ARISTOTLE'S ETHICS, REFLECTIONS FROM CORY'S DIARY, ON FREEDOM, EQUALITY, BROTHERHOOD, RACISM AND CONFORMISM, MY WAY OF THE WORLD, FOCUSING ON MOST IMPORTANT ISSUES, DIVIDE ET IMPERA, 72 VIRGINS IN HEAVEN OR 72 BOOKS, 72 PLAYS, 72 FILMS… ON EARTH

The reader can find details on the books and philosophers on Wikipedia & Encyclopaedias, on Amazon/websites, on Cory's/books/philosophers websites

Reading BOOKS - Le systeme totalitaire by Hannah Arendt, Forbidden Reminiscences – A Collection of Essays by Ella Shohat, 10 Moral Paradoxes by Saul Smilanski, The Philosophers: their lives and the nature of their thought by Ben-Ami Scharfstein: Pascal, Kant, Hegel, Descartes, Montaigne, Rousseau, Spinoza, Hobbes, Locke, Leibniz, Voltaire, Hume, Schopenhauer, Kierkegaard, Nietzsche…, Yeshayahu Leibowitz – On just about everything – Talks with Michael Shashar, Farewell to Education by S. Yizhar, The Worldly Philosophers: The Lives, Times, and Ideas of the Great Economic Thinkers, by Robert L. Heilbroner, Predictably Irrational by Dan Ariely, The Upside of Irrationality by Dan Ariely, Res Publica: Lectures on Political Thought by Shlomo Avineri. (see also biographies of philosophers, psychologists, etc.)

I have read dozens of philosophy books. About 50 books on the philosophy and theory of business, economics, ethics, etc., and especially on the Philosophy of Capitalism, can be seen in the lists of professional books in the document Cultural Activities of Cory in 2011-2013 on Cory's website, as well as in the bibliography of Cory's Courses. Some of the books deal also on sociological and anthropological issues related to economics and political sciences.

7.1 ESSAY ON ARISTOTLE'S BOOK "ETHICS"

I have dealt at length in my books on philosophical issues, and we chose to bring here an essay that I wrote on Aristotle's philosophy and its relevance to business ethics throughout history:

After the Bible, Aristotle is the founder of the philosophy of ethics in his book 'Ethics' or 'The Nicomachean Ethics'. According to Aristotle man aspires to be happy, in the sense of eudaimonia, happiness, as the summum bonum of his existence. Happiness is not identical to pleasure, and the ethical man will aspire to live a happy life but not necessarily a pleasurable life. Happiness is not the end of each action, but it is nevertheless the supreme goal of life. “For even if the good of the community coincides with that of the individual, it is clearly a greater and more perfect thing to achieve and preserve that of a community; for while it is desirable to secure what is good in the case of an individual, to do so in the case of a people or a state is something finer and more sublime.” (Aristotle, Ethics, p.64) Aristotle maintains that wealth is certainly not the happiness that we are looking for, as it is only a means to obtain other goods. Money does not bring happiness, but it helps to obtain it. Man is by nature a social creature and his good should include his parents, his wife, his children, his friends, and his compatriots. “The conclusion is that the good for man is an activity of soul in accordance with virtue, or if there are more kinds of virtue than one, in accordance with the best and most perfect kind.” (Aristotle, Ethics, p.76) “And if, as we said, the quality of a life is determined by its activities, no man who is truly happy can become miserable; because he will never do things that are hateful and mean. For we believe that the truly good and wise man bears all his fortunes with dignity, and always takes the most honourable course that circumstances permit.” (Aristotle, Ethics, p.84)

Virtue has two faces – intellectual and moral. The intellectual virtue is acquired by education and experience. But the moral virtue is acquired by habit and ethos. “The moral virtues, then, are engendered in us either by nor contrary to nature; we are constituted by nature to receive them,

but their full development in us is due to habit. Again, of all those faculties with which nature endows us we first acquire the potentialities, and only later effect their actualization." (Aristotle, Ethics, p.91) A man is not ethical or unethical by nature, he can become so by habit, and the social role of humanity is to develop the ethical aptitudes of all humankind. One cannot be wholly happy without being wholly ethical and moral, and if we could inculcate these notions to the business world, and prove that it is not only a philosophical theory, but also a reality, which is proved in many cases, we could change the aptitudes of a large number of businessmen. As the businessmen at the start of their career are not good or bad, it is circumstances, milieu, ambiance of their companies, example of their superiors, influence of their families, which make them more or less ethical. The businessmen who remain ethical in spite of an unethical environment are very rare. A very strong character is needed, serious convictions and a vast intellectuality.

The good conduct is incompatible with excess, one has to be moderate in order to preserve his moral qualities. An excessive or insufficient sportive activity is harmful, and it is the same with food, drink, courage, pleasure, and all other human activities. Moderation is not equal to everybody and everybody has to aspire to find his equilibrium in the moderation that suits him. Aristotle treats ethical ignorance with indulgence "When a man repents of an act done through ignorance, he is considered to have acted involuntarily." (Aristotle, Ethics, p.113)

According to Aristotle, the unjust men have chosen deliberately to be so, and now that they are so, they cannot change. This theory is in contradiction to Christian theory, which enables followers to repent even at their dying breath. It would be interesting to analyze how the modern unethical businessmen tend to repent or not. We only know that the robber barons have founded philanthropic institutions, the bankers who were condemned recently for insider trading have engaged in community activities, etc. But what is the conduct of those who were not apprehended, or those who do not think that they are rich enough to contribute money to society? Here again, if we would disclose their ethical wrongdoing, it would increase the probability of their penance, and activist business ethics would prevail!

We can reach truth according to Aristotle in five ways: through science – episteme, art – techne, prudence – phronesis, intelligence – nous, and wisdom – sophia. How many business administration faculties give courses or try to develop those qualities? They teach mathematical models, which are almost never applied in practice and are completely irrelevant, but who gives courses or case studies, which could develop those qualities that are so necessary to businessmen? One of the most striking features of modern businessmen is the intellectual superficiality of many of them. How many businessmen read classic literature, philosophical dissertations and poetry? How many go to the theater, to concerts, to museums? A business dinner consists almost always of talking about business matters, or often about the best restaurants in New York, Dallas, London or Singapore. With such a limited scope of interests, how can we wonder that some businessmen are not ethical, do not seek truth, moderation or wisdom? Are those qualities incompetent to businessmen? But the fact that this situation prevails in some cases does not mean that it should be so. Furthermore, we cannot allow ourselves to leave any domain of business without ethics even if it is difficult today to converge ethics and business. We are dealing with the salvation of the modern world, and all the world economy depends on it. This is the reason why it is necessary to inculcate ethics actively by all means at all levels.

In the same way that many people state that ethics in business is an oxymoron, we could state another one - that friendship in business is an oxymoron. Aristotle describes three kinds of friendship – friendship based on interests, friendship based on pleasure, and friendship based on goodness. The first two friendships are quite common in the business world, but the third is very

rare, in spite of the maxims 'love thy neighbor as yourself'. Friendship based on goodness is like love, as it accepts the others as they are, they want their good in all cases, even if they do not derive utility or pleasure from the friendship. It is 'for better and for worse', even if the businessman loses his job, his high level and his influence, or he gets sick or becomes poor. This friendship is permanent; they like to remain with each other, and they have complete trust in the friend. How is it possible that the Germans can be friends with the French, after centuries of animosity, and that unethical businessmen cannot establish true friendships and behave ethically towards their stakeholders and colleagues?

According to Aristotle, fortune is desirable but not if it is obtained at the price of treason. If we analyze the conditions of happiness in Aristotle's Ethics, we have to conclude that most businessmen cannot be happy, as "it is evident that self-sufficiency and leisuredness and such freedom from fatigue as is humanly possible, together with all the other attributes assigned to the supremely happy man, are those that accord with this activity; then this activity will be the perfect happiness for man." (Aristotle, Ethics, p.330) It is very difficult in the modern and competitive business world to possess the virtues required by Aristotle in order to achieve happiness, live a moderate life, without excessive fatigue and 15-hour work days, be content with what you possess, and have enough time to enjoy life and develop your intellect and culture.

Aristotle like Marcus Aurelius understood the value of detachment from day to day life and proposed examining periodically the chosen path and the price that we have to pay in order to pursue it. We need to obtain a psychological, emotional and spiritual equilibrium in order to be happy. There are very few businessmen who can find such equilibrium and find the time to examine the cost of doing it 'my way'. In the excessive way of life that most of us live it is impossible to think and examine the ethical values. At the high speed that we travel in the modern business world we cannot stop and try to obtain the peace of mind necessary to be happy. And if businessmen will not be happy they could never conduct themselves equitably toward others, as it is very difficult to be good to others if your own life is miserable. According to Solon only those who possess moderate goods could be happy, and they will accomplish the best actions in living a moderate life, as it is possible for those who have an average wealth to be just.

How do we follow the precepts of Solon and Aristotle nowadays? According to American statistics stated in the "The Hungry Spirit" of Handy, 69% of Americans would like to conduct a more relaxed life, the per capita consumption has increased by 45% in the last 20 years, but the quality of life, as measured by the Index of Social Health, has deteriorated by 51%. Only 21% of the youth think that they have a good life, compared to 41% 20 years ago. In Great Britain, in a poll conducted in 1993 – 77% have considered their working hours as stressful, 77% were preoccupied with the effect that their working conditions had on their families. The stress costs in 1996 - 40 million working days and $10 billion in social security costs. The costs of nervous breakdowns in the U.S. are according to a study of MIT $47 billion, identical to the costs of cardiac diseases. We have therefore completely departed from the model of a happy life developed by Aristotle!

Furthermore, the richest one percent in the U.S. earned in 1989 - $600,000 per person, and as a group they earn more than the income of the poorest 40 percent of the population. The 1,000 best paid CEOs in 1992 earn on the average 157 times more than the average salary. The 400 richest men in the world have according to Forbes in 1993 a capital that is equal to the combined GNP of India, Bangladesh, Nepal and Sri Lanka. Seventy percent of international trade is conducted by 500 companies. Can we imagine that such an inequality and such a stressed population could

subsist in the long term? Le Monde Diplomatique comments on the pessimism that prevails in France, where 80 percent of the French do not think that the economy can improve. Unemployment augments, especially among the youth, the nation does not have any more trust in the elites, who are often guilty of corruption, and there is much hostility toward the technostructure. Ironically, the French economy has improved, but nobody feels better about it; they do not even believe the statistics. There is therefore a large gap between the theories of Aristotle on ethics, happiness and welfare, and the actual condition of the world, which is much richer and more developed than Aristotle's world.

7.2 PROFESSOR SHLOMO AVINERI AND MY EPICUREAN THOUGHT

I remember very well every lecture of Professor Shlomo Avineri in his excellent course on Greek Philosophy (1961/1962, in my 18th year) at the Political Sciences department of the Hebrew University of Jerusalem. He taught us Aristotle, Plato, Socrates, Heraclitus, Epicurus, and he opened for me a world that guided me throughout all my life. Rarely did I have the privilege to have such an excellent professor – as a matter of fact he was the only remarkable one who taught me at the University, at Insead – Professor Henri-Claude de Bettignies, and at CNAM – Yvon Pesqueux. 3 professors throughout all my academic studies – BA, MBA, PhD is not much, although I had some good ones, average ones, and some bad ones, especially in Economics. An excellent professor is one who influences your life, whom you remember forever as well as what he taught. That is why the best compliments that I have ever received were when my students whom I taught Business Ethics and many more subjects gave me time and again the highest grades and I was even nominated the best lecturer of all the University of Haifa, Israel. What is satisfaction in life – excessive wealth, nomination as a CEO of a large company, the most beautiful wife? For many people the answer would be – Yes, but not for me, and the reason for that is partly because of what Avineri has taught me when I was less than 18, and partly because what I thought about the meaning of life before that as I learned from my diary. I have an Aristotelian philosophy of life which influenced my ethical beliefs, and an Epicurean thought, not hedonism, as many would think, but the true Epicurean "*lathe biōsas* (λάθε βιώσας)", meaning "live in obscurity", "get through life without drawing attention to yourself", i.e., live without pursuing glory or wealth or power, but anonymously, which I have applied in my life.

The Epicureans did have an innovative theory of justice as a social contract. Justice, Epicurus said, is an agreement neither to harm nor be harmed (which is exactly the basis of ethics which guided me all my life and which I taught my students), and we need to have such a contract in order to enjoy fully the benefits of living together in a well-ordered society. Laws and punishments are needed to keep misguided fools in line who would otherwise break the contract. But the wise person sees the usefulness of justice, and because of his limited desires, he has no need to engage in the conduct prohibited by the laws in any case. Laws that are useful for promoting happiness are just, but those that are not useful are not just. (Principal Doctrines 31-40). As a matter of fact, I have met in my life many very rich people and many CEOs of large companies, and most of them were miserable and/or despicable, they were not happy, they were envious, ruthless, without scruples, with a lamentable family life, without love, with unworthy or ungrateful children, sometimes even they committed criminal acts which were not divulged. Marrying extremely beautiful women, models, or rich women because of their money did not bring them either happiness in most of the cases that I know. Being in the spotlight does not bring happiness, people get envious, they disclose or invent wrongs that you have done in the kindergarten, every thing that you do is scrutinized with a magnifying glass. I know how they feel as when I blew the whistle on some important issues the "crooks" tried to find some skeletons in my closet to no avail, and they had to resort to intimidation, threats and sabotage.

Epicurus (Greek: Ἐπίκουρος, *Epíkouros*, "ally, comrade"; 341–270 BC) was an ancient Greek philosopher as well as the founder of the school of philosophy called Epicureanism. Only a few fragments and letters of Epicurus's 300 written works remain. Much of what is known about Epicurean philosophy derives from later followers and commentators. For Epicurus, the purpose of philosophy was to attain the happy, tranquil life, characterized by *ataraxia*—peace and freedom from fear—and *aponia*—the absence of pain—and by living a self-sufficient life surrounded by friends. He taught that pleasure and pain are measures of what is good and evil; death is the end of both body and soul and should therefore not be feared; the gods neither reward nor punish humans; the universe is infinite and eternal; and events in the world are ultimately based on the motions and interactions of atoms moving in empty space. At the age of seventy-two, and despite the prolonged pains from which he suffered, he wrote to Idomeneus: "I have written this letter to you on a happy day to me, which is also the last day of my life. For I have been attacked by a painful inability to …, and also …, so violent that nothing can be added to the violence of my sufferings. But the cheerfulness of my mind, which comes from the recollection of all my philosophical contemplation, counterbalances all these afflictions." This is probably the ultimate case of bibliotherapy, commented throughout my book - as the soothing of his illness was his intellectual satisfaction, his philosophy, his optimism and happiness.

Epicurus is a key figure in the development of science and scientific methodology because of his insistence that nothing should be believed, except that which was tested through direct observation and logical deduction. His statement of the Ethic of Reciprocity as the foundation of ethics is the earliest in Ancient Greece, and he differs from the formulation of utilitarianism by Jeremy Bentham and John Stuart Mill by emphasizing the minimization of harm to oneself and others as the way to maximize happiness, which is exactly what I think also as I oppose strongly the utilitarianism in my books and courses. Epicurus believed that the pleasure of the soul is greater than the pleasure of the body: the body is effective at present while the soul are more durable; also the pleasures of the soul can eliminate or reduce body aches. Epicurus regularly admitted women and slaves into his school and was one of the first Greeks to break from the god-fearing and god-worshiping tradition common at the time, by maintaining that the gods do not punish the bad and reward the good as the common man believes. Gods in reality, do not concern themselves at all with human beings. What a modern way of thinking more than 2,000 years ago, when even today billions of people believe that God has a balance for weighing the good and bad deeds of humans – sending the good ones to paradise and the bad ones to hell, rewarding the shahids with 72 virgins, deciding on Yom Kippur who will live and who will die.

Epicurus' philosophy is based on the theory that all good and bad derive from the sensations of what he defined as pleasure and pain: What is good is what is pleasurable, and what is bad is what is painful. His ideas of pleasure and pain were ultimately, for Epicurus, the basis for the moral distinction between good and evil. If pain is chosen over pleasure in some cases it is only because it leads to a greater pleasure. (If you study or work very hard in order to succeed in life and you suffer from privation and stress – it brings you ultimately a greater pleasure). Although Epicurus has been commonly misunderstood to advocate the rampant pursuit of pleasure, his teachings were more about striving for an absence of pain and suffering, both physical and mental, and a state of satiation and tranquility that was free of the fear of death and the retribution of the gods. Epicurus argued that when we do not suffer pain, we are no longer in need of pleasure, and we enter a state of *ataraxia*, "tranquility of soul" or "imperturbability". You obtain this tranquility of soul with intellectual pleasure mainly. This state of ataraxia can be achieved through philosophical contemplation rather than through pursuit of crass physical pleasures. He also believed, contrary to Aristotle, that death was not to be feared. When a man dies, he does not feel the pain of death because he no longer is and therefore feels nothing.

Therefore, as Epicurus famously said, "death is nothing to us." When we exist, death is not; and when death exists, we are not. All sensation and consciousness ends with death and therefore in death there is neither pleasure nor pain. The fear of death arises from the belief that in death, there is awareness. From this doctrine arose the Epicurean epitaph: *Non fui, fui, non sum, non curo* ("I was not; I was; I am not; I do not care"), which is inscribed on the gravestones of his followers and seen on many ancient gravestones of the Roman Empire. This quotation is often used today at humanist funerals. As an ethical guideline, Epicurus emphasized minimizing harm and maximizing happiness of oneself and others: It is impossible to live a pleasant life without living wisely and well and justly, and it is impossible to live wisely and well and justly without living pleasantly. So modern and right! What a pity that most of the politicians and businessmen did not have a course on Greek philosophy with great professors as Shlomo Avineri, were not influenced by philosophers as Epicurus and Aristotle, and have not adopted their precepts…

Epicurus maintains that vain desires include desires for power, wealth, fame, and the like. They are difficult to satisfy, in part because they have no natural limit. If one desires wealth or power, no matter how much one gets, it is always possible to get more, and the more one gets, the more one wants. These desires are not natural to human beings, but inculcated by society and by false beliefs about what we need; e.g., believing that having power will bring us security from others. Epicurus thinks that these desires should be eliminated. Epicurus insists that courage, moderation, and the other virtues are needed in order to attain happiness. However, the virtues for Epicurus are all purely instrumental goods--that is, they are valuable solely for the sake of the happiness that they can bring oneself, not for their own sake. Epicurus says that all of the virtues are ultimately forms of prudence, of calculating what is in one's own best interest. In this, Epicurus goes against the majority of Greek ethical theorists, such as the Stoics, who identify happiness with virtue, and Aristotle, who identifies happiness with a life of virtuous activity. Epicurus thinks that natural science and philosophy itself also are instrumental goods. Natural science is needed in order to give mechanistic explanations of natural phenomena and thus dispel the fear of the gods, while philosophy helps to show us the natural limits of our desires and to dispel the fear of death. And I say that it really does not matter what is the reason for living a virtuous life as long as you live a virtuous life, I don't even see a difference if you should seek virtue per se or that philosophy and virtue are showing us the natural limits of our desires. Like the virtues, justice is valued entirely on instrumental grounds, because of its utility for each of the members of society. Epicurus says that the main reason not to be unjust is that one will be punished if one gets caught, and that even if one does not get caught, the fear of being caught will still cause pain. However, he adds that the fear of punishment is needed mainly to keep fools in line, who otherwise would kill, steal, etc. The Epicurean wise man recognizes the usefulness of the laws, and since he does not desire great wealth, luxury goods, political power, or the like, he sees that he has no reason to engage in the conduct prohibited by the laws in any case.

Epicurus consistently maintains that friendship is valuable because it is one of the greatest means of attaining pleasure. Friends, he says, are able to provide one another the greatest security, whereas a life without friends is solitary and beset with perils. In order for there to be friendship, Epicurus says, there must be trust between friends, and friends have to treat each other as well as they treat themselves. The communities of Epicureans can be seen as embodying these ideals, and these are ideals that ultimately promote *ataraxia.* Epicurus' emphasis on minimizing harm and maximizing happiness in his formulation of the Ethic of Reciprocity was later picked up by the democratic thinkers of the French Revolution, and others, like John Locke, who wrote that people had a right to "life, liberty, and property." To Locke, one's own body was part of their property, and thus one's right to property would theoretically guarantee safety for their persons, as well as their possessions. This triad, as well as the egalitarianism of Epicurus, was carried

forward into the American freedom movement and Declaration of Independence, by the American founding father, Thomas Jefferson, as "all men are created equal" and endowed with certain "unalienable rights," such as "life, liberty, and the pursuit of happiness." Jefferson considered himself an Epicurean. Karl Marx's doctoral thesis was on *The Difference Between the Democritean and Epicurean Philosophy of Nature*. And you cannot mention Epicureanism without mentioning Stoicism, which was also taught by Avineri and which guided my philosophy of life as the former two philosophies of Epicurus and Aristotle. To those I would add the ethical principles of Kant, the old and new testament of the Bible, and the Quran.

7.3 ON STOICISM

Stoicism is a school of Hellenistic philosophy founded in Athens by Zeno of Citium in the early 3rd century BC. The Stoics taught that destructive emotions resulted from errors in judgment, and the active relationship between cosmic determinism and human freedom, and the belief that it is virtuous to maintain a will (called *prohairesis*) that is in accord with nature. Because of this, the Stoics presented their philosophy as a way of life, and they thought that the best indication of an individual's philosophy was not what a person said but how that person behaved. To live a good life, one had to understand the rules of the natural order since they taught that everything was rooted in nature. Later Stoics—such as Seneca and Epictetus—emphasized that, because "virtue is sufficient for happiness", a sage was immune to misfortune. This belief is similar to the meaning of the phrase "stoic calm", though the phrase does not include the "radical ethical" Stoic views that only a sage can be considered truly free, and that all moral corruptions are equally vicious. So true, as I think that I am truly free because I did not succumb to any moral and pecuniary corruption, to any vice, to greed, to betrayal, to causing harm, to excessive conduct. The Stoics provided a unified account of the world, consisting of formal logic, monistic physics and naturalistic ethics. Of these, they emphasized ethics as the main focus of human knowledge, though their logical theories were of more interest for later philosophers.

Stoicism teaches the development of self-control and fortitude as a means of overcoming destructive emotions; the philosophy holds that becoming a clear and unbiased thinker allows one to understand the universal reason (*logos*). A primary aspect of Stoicism involves improving the individual's ethical and moral well-being: "*Virtue* consists in a *will* that is in agreement with Nature." This principle also applies to the realm of interpersonal relationships; "to be free from anger, envy, and jealousy," and to accept even slaves as "equals of other men, because all men alike are products of nature." And indeed, I was never envious or jealous and very seldom angry, I believe that all humans are equal, regardless of race, religion, sex, wealth, as stipulated in the UN Universal Declaration of Human Rights which guide me through all my life, which I read in more than 60 languages, and which I initiated, partly translated, and edited the translation into my mother tongue – Ladino. The Stoic ethic espouses a deterministic perspective; in regard to those who lack Stoic virtue, Cleanthes once opined that the wicked man is "like a dog tied to a cart, and compelled to go wherever it goes." A Stoic of virtue, by contrast, would amend his will to suit the world and remain, in the words of Epictetus, "sick and yet happy, in peril and yet happy, dying and yet happy, in exile and happy, in disgrace and happy," thus positing a "completely autonomous" individual will, and at the same time a universe that is "a rigidly deterministic single whole". This viewpoint was later described as "Classical Pantheism" (and was adopted by Dutch philosopher Baruch Spinoza). Spinoza as we know was a Jew who was banned by the Jewish religious authorities, that issued a *cherem* (Hebrew: חרם, a kind of ban, shunning, ostracism, expulsion, or excommunication) against him, effectively excluding him from Jewish society at age 23. His books were also later put on the Catholic Church's *Index of Forbidden Books*. Spinoza lived an outwardly simple life as a lens grinder, turning down rewards

and honours throughout his life, including prestigious teaching positions. Scholars find many differences between Stoicism, Pantheism, Aristotelianism, and Epicureanism, but in this chapter I refer to their common principles, to which I adhere, that are much more than the differences.

You can achieve your peace of mind, your stoicism, by being virtuous, with a clean conscience, and it soothes all your sickness, perils, ostracizing and disgrace, loss of money, betrayal of friends, and fear of death as well. How true this is and how it helped me to overcome all the hurdles and mishaps in my life. Stoicism became the foremost popular philosophy among the educated elite in the Hellenistic world and the Roman Empire. The Stoics propounded that knowledge can be attained through the use of reason. Truth can be distinguished from fallacy—even if, in practice, only an approximation can be made. According to the Stoics, the senses constantly receive sensations: pulsations that pass from objects through the senses to the mind, where they leave an impression in the imagination (phantasia) (an impression arising from the mind was called a phantasma). The mind has the ability to judge (συγκατάθεσις, *synkatathesis*)—approve or reject—an impression, enabling it to distinguish a true representation of reality from one that is false. Some impressions can be assented to immediately, but others can only achieve varying degrees of hesitant approval, which can be labeled belief or opinion (*doxa*). It is only through reason that we achieve clear comprehension and conviction (*katalepsis*). Certain and true knowledge (*episteme*), achievable by the Stoic sage, can be attained only by verifying the conviction with the expertise of one's peers and the collective judgment of humankind. A parting thought that summarizes it all: “Let no one be slow to seek wisdom when he is young nor weary in the search of it when he has grown old. For no age is too early or too late for the health of the soul. And to say that the season for studying philosophy has not yet come, or that it is past and gone, is like saying that the season for happiness is not yet or that it is now no more. Therefore, both old and young alike ought to seek wisdom, the former in order that, as age comes over him, he may be young in good things because of the grace of what has been, and the latter in order that, while he is young, he may at the same time be old, because he has no fear of the things which are to come. So we must exercise ourselves in the things which bring happiness, since, if that be present, we have everything, and, if that be absent, all our actions are directed towards attaining it.” — Epicurus, *Letter to Menoeceus*.

7.4 CORY'S PHILOSOPHICAL THOUGHT AT THE AGE OF 17

In my Diary, at the age of 17, I wrote a lot about philosophical, cultural and religious issues. "Belief in God is something simple, but showing cowardice. A coward is someone who does not believe in himself but in others. A coward is someone who does not believe in himself, that without Divine Providence and the fear of punishment from God he cannot live a virtuous life. The greatness of man is in doing good and pursuing the truth, even without the fear of punishment, just because a self conviction that it is the right way to act. The problem is that most of the world will return to its primitive stage if they would know that there is no God. That is why religion is good, it is good to believe in God, because without that humanity would not survive. The best achievement of humanity would be when without fearing punishment of the state or God all mankind will live peacefully and in serenity, and will do only good while seeking the truth.

This is my prophecy for the messianic age, as I am 17. Is it normal for someone of my age? I think so. When I'll grow old I shall probably believe in God, because then I'll fear from death and the void that insues death. But there is plenty of time yet. In times of misfortune I believe in God and pray, and that gives me encouragement. God is a psychological mean and no more. Always in time of misfortune, the son adresses his parents, the people – his leaders, the man – his God.

I shall not be remembered in future generations. I'll not contribute to the world any oustanding thing. That is why I'll not be remembered a lot of time after my death. If I will not surpass myself extraordinarily or I'll not humiliate myself too much and will always keep a proper level, I will say that I've lived my life successfully and I'll be glad to die, even if my name will not be remembered forever. Posterity is sheer nonsense that does not bring to a man any satisfaction. I don't want that people will praise me after my death, nor denigrate me. If people will praise me during my life time – all the better, but it is not plausible.

I have read The Death of Ivan Ilyich by Tolstoy in French and I arrive to the conclusion that the most important thing in life is health. Now, when I am more or less healthy I am not talking about this issue, but I shouldn't forget my sufferings during my sicknesses and pains. The intelectual torments are important, but the physical pains have no value. That is why I pray and hope that I'll be healthy all my life, even if I'll not succeed in my career, as the most important thing in life is health. Tolstoy starts to torment me, he is too much right. Those types of men are dangerous to society, it is dangerous to hear or read them. It is therefore good that society caused him troubles when he was alive. The greatest tragedy with him is that he is right and tells the truth. Truth tellers are dangerous to society, which is why they should be denounced. That is what Johnson states in his essy On Toleration. Society will condemn those types without my intervention. **In the film "Me against Myself", I, at the age of 17, condemn/denounce Tolstoy and all those who stand for social justice and say that society is right when it persecutes him. So why should the 69-year old man be surprised that society (and he himself as a youngster) denounce him as a whistleblower?**

Would I want to reform the ethics of modern society, like Tolstoy does, but why should I do it? Why should I tell society what not to do? Should I believe in Tolstoy? Epicurus said long before him that a man should enjoy life and why should I believe Tolstoy and not Epicurus? It is true that my inner voice tells me that this life is negative, but I shouldn't forget that this inner voice stems from the education that I have received but who says that my parents are right? Nobody can state who is right. Ehad Haam brings two assumptions in "Flesh and Spirit", but he doesn't state which one is right. I will do something only when I will be sure that I should do it, or as Johnson states: If I have a particular delegation from heaven. This will be only if I'll be rich or I'll have an important position, or I'll be very erudite, or anything similar. As a simple clerk I'll do nothing. Should I be a prophet but I have nothing to prophetize. I lack for prophesy the Celestial Mission and until then I should try to make a career. It will occupy my thoughts most of the time and I'll not have the time for soul searching, and even if I'll have the time – as long as I don't have a specific mission for improving the spirit, I'll do anything to improve the flesh!!! I'll do anything to improve my material conditions. I'll live complacent material life in order to be ultimately a philosopher and instruct humanity what should be its path. Only through the elevation of the flesh I would be able to achieve elevation of the soul. Strange, not?! But logical.

That is why I'll not continue to read Tolstoy and the other philosophers. If I'll achieve satisfactorily my education – plays, poetry, music, art, classic literature, etc. – then, I'll find time once again for Tolstoy and his friends and will decide if I'll follow their path. Besides, it is the only thing that I can do today, because even if I agree with Tolstoy's way, what can I do when I'm only 17? I have to be much more adult in order to influence even moderately society. And besides, it is well known that you have to taste sin in order to know what virtue is! And I've never tasted sin and I already know or presume to know what virtue is?! All that, of course, if I'll agree with Tolstoy that you should live in abstinence (after he had already 11 children and he arrived to this conclusion only at the age of 59).

I will not enter now to the world of philosphy, it is too early!! And it is harmful to think now serious thoughts. But perhaps those thoughts would save my life from being hollow. Even if I'll think serious thoughts I can nevertheless achieve nothing. I'll torture myself, as I'll know that my thoughts are just and I can do nothing to implement them, and why I should I suffer? It is better to live in blurring until I grow up and I'll be ready to act, at the age of 55-60. It is logical also that half of my life I'll live for the flesh and half of my life, the more adult, I'll live for my spirit. There is a merit for those pages in the future. That is why this diary is very important. I don't think that many boys think like me, but I shouldn't receive superiority complexes.

I haven't read for more than 50 years my diary and it is chilling to see how the 17-year old boy has set the conduct of the 57-year old man, without being aware of that at all, while first of all he has achieved his material success and afterwards in his old age he has turned to achieve social justice.

My dear diary, it was nice to talk to you after more than fifty years that I haven't read you. In some areas I haven't changed much and in others there was a complete turnabout, especially in the emotional facets after I met my wife and my children were born, after I received an ethical consciousness, after I was burned up from the wrongdoings. This diary, which I have brought up here only a small segment of it, is my 12th book, but as a matter of fact it is my first book and from it, I should start to count my works, this is therefore my Opus 1 - A portrait of the idealist as a young man."

7.5 ON CORY'S PREFERENCE OF FREEDOM & TRUTH AS MOST IMPORTANT TRAITS

I am one of the few individuals who are completely free, as freedom is the trait that I appreciate most. If I have to chose between Liberte, Egalite, Fraternite, and I don't want to chose as I want all of them, together with love, a sound family life, self-fulfillment, adequate wealth, and of course health and peace…, but if I have to chose I prefer Liberte over Egalite, and Egalite over Fraternite. I would not be able to live even a day in a totalitarian or theocratic country, even visit them. I was flabergasted when I visited East Berlin in 1967 and renounced all my socialist convictions, I suffered a lot when I visited some African countries in 1972 that were totalitarian, and of course it was a nightmare for me to live in the totalitarian Egypt until 1953. If, God forbids, Israel would become totalitarian I would not be able to live in my homeland even one day, although I chose to live there in spite of the fact that in the last twenty years it has become much less egalitarian, and even less fraternal with many segments of the population hating or at least not appreciating the other segments: hawks and doves, ultra orthodox and secular, Jews and Arabs, Israelis and Palestinians, rich and poor, Right and Left, neoliberals/tycoons and humane capitalists, Israelis and peaceloving anti-Semite Europeans, Orientals and Ashekenazis, but at least in this category the fraternity has improved in the last twenty years with much more intra marriages, Arab states and Israel, here also the situation has improved over what it was until 1977, with cold peace agreements with Egypt, Jordan, and unofficial contacts with most of the other Arab states, but "new" enemies have emerged – Iran, ISIS, al-Qaeda, etc.

And why am I free? I do not abide to the norms of society, although I abide of course the law. Most of the Israeli and the neoliberal societies are complacent towards their neoliberal governments – in the US and the UK since 1980, in Israel with the Likud and Labor governments since 1996. I am one of the fews coming from the business world, at least in Israel, who dared opposing the neoliberals and was ostracised, losing 90% of my income. But I thought that it was worth the price as I do appreciate all the three cornerstones of France and all the free world – Liberte/Liberty, Egalite/Equality, Fraternite/Brotherhood. Liberty without Equality and Fraternity is like using a third of your potential. I worked in a high tech company since the age of 30 where I felt completely free and where egalite and fraternite were part of their cornerstones.

When I noticed that it is no more prevailing I left my company and became a free lancer with a total freedom to chose my clients and projects, working with companies with whom I felt at ease. When I did not want to compromise I started an academic career, publishing ethical books since 2001 and teaching business ethics since 2004. I worked at universities that gave me full academic freedom to teach whatever I liked and denouncing the unethical conduct of tycoons and corporations. When some of the universities did not approve my credo I left them without wanting to compromise although they paid the best salaries, being funded by tycoons. I wrote in my books all what I wanted and when publishers refused to publish my book on social and economic justice I published it on the Internet free of charge as well as in the libraries of universities and organizations that were not afraid of publishing my "subversive" contents.

But also within society – I ceased my relations with all the colleagues whom I discovered cooperated with the tycoons and neoliberal regimes and denounced my "socialist" ideas. Too many citizens are "slaves" to social norms, unethical corporations, and corrupt regimes. I act, write and speak whatever I like, refused to be a Director in unethical corporations or organizations, and resigned from Boards of Directors when I noticed that they do not behave ethically. Even in chosing a car we bought one Prius eco friendly car instead of two much less eco friendly cars, although "noblesse oblige" most of my colleagues would not dare to drive such a "low-cost car" and continue to drive Mercedes, Audi and expensive American cars. As my income was reduced by 90% I tried to match my new income to my standard of living, cutting most of the excessive expenses – in cars, travel, costly cultural shows… So, as stated before, we own one eco friendly car (most of my colleagues have two expensive cars), but we also travel only once a year abroad (while my colleagues travel at leat 4-6 times a year), go to the theater at reduced prices tickets (my colleagues go to the opera and concerts costing hundreds of dollars), and what is for me much more painful ceasing almost completely to see plays abroad at exorbitant prices especially on Broadway. It goes without saying that we don't own additional houses in Israel, Europe, the US…, we do not stay at boutique hotels abroad costing hundreds of dollars a night. If we really wanted we could maybe afford adhering to the social norms of my colleagues, but as we are completely free from "show-off" constraints (and I don't want to judge my colleagues, as everyone is entitled to his opinions, even the conformists) we do whatever we like, live according to our income, and are respected by friends who condone our conduct. But we still live in a beautiful house (although it was built 30 years ago, we have not renovated it or bought new furniture but we keep them in working condition), we have a very rewarding cultural life, I purchased hundreds of books (although I couldn't afford to purchase my own books at the exorbitant prices of $150…), and we help as much as we can our children, even more than some of our richer colleagues in Israel and abroad. I am not afraid to express my opinions although they may vary too much from what is conventional in society. If I see a play or read a book that I don't like I say so overtly, although they were praised by all the critics – many colleagues wouldn't dare to express an opinion that is not a common opinion as they are much more conformists. I am not at all a conformist, this is for sure, as one can learn by reading my book and my ethical idelolgy. The same applies to art, films, politics, and opinions in general.

7.6 ON CORY'S ANTIRACIST PRACTICE

I hesitate to write the following sentences, as my critics would slander, after reading my views on the Israeli-Palestinian conflict that I am a racist which is completely false, or would use my criticism on Israel, Jews, and my colleagues as a proof that we are racists. Israel is no more racist than France, the US, the UK, and is much less racist than the Palestinian Authority, Gaza, Hizballah, many Arab and Muslim countries that publish slander and defamate Israel and the Jews. Actually, bearing in mind that Israel is in war for the last hundred years with the Muslims, the Arabs and the Palestinians, I am surprised how racism against the Arabs is contained, even in

comparison to the West when they were at war in the first half of the Twentieth Century and before. In all my book we cannot find even one racist remark, and if I have criticism it is against fundamental Muslims, the Palestinian leaders, and anti-Semitism in general, but not against Islam which I respect as prooved in many chapters, the Palestinian people whom I appreciate as well as their culture, and the Europeans who condemn anti-Semitism in their countries. I do not try to "prove" my anti-racist attitude, but I'll just bring here some examples on my conduct, which do not prove either that my country or my people are racists, but some racist conduct is exposed here, much less than Arab racism, and no more than European racism.

If some colleagues are shocked by the fact that an Arab has bought or rented a house in our neighborhood I call it a racist conduct, as it is exactly what anti-Semites did a hundred years ago towards Jews in Europe and the US. If a bank charges interests to my Arab client which are twice more expensive than interests to Jews (they have of course "financial" reasons for that) I call it a racist conduct and complain about it to the management of the bank who lowers them by half because they are afraid from the negative publicity. Many colleagues, and also Doves, would not dare to establish a start-up with Arabs (they like Arabs very much but far away from them…) in Nazareth, as I did with the Christian Heritage, which however did not take off because of the Intifada. But on the other hand I am not afraid to express my moderate Hawkish opinions, together with my anti neoliberal opinions, and my anti-racist opinions, which makes me a member of a club of five or ten people in Israel who are both Hawks and humane capitalists, when all the others are either Doves and Leftist humane capitalists or even socialists, or Hawks and Rightist neoliberals. So, here again I am not a conformist, but rather a free thinker individualist, one of the few really free men, as almost all of the others are "slaves" to the norms, to their organizations, to their parties, part of a hierarchy. Maybe ten tycoons are as free as me, do not envy anybody and can do whatever they want, as well as ten homeless people who do whatever they want, but live in misery. While I am free, but still lives a decent and well-off life with family and friends, and in this aspect I am not moderate as with the others.

7.7 CORY'S MAIN PHILOSOPHY – SECULAR HUMANISM, ETHICS, UNIVERSALITY, COSMOPOLITANISM, INTELLECTUALISM

So, what is my life philosophy? Epicurean, Aristotlean, secular, humanist? I think that the most adequate term is that I am a cosmopolitan intellectual secular humanist. The philosophy or life stance of **secular humanism** (alternatively known by some adherents as **Humanism**, specifically with a capital H to distinguish it from other forms of humanism) embraces human reason, ethics, and philosophical naturalism while specifically rejecting religious dogma, supernaturalism, pseudoscience, and superstition as the bases of morality and decision making. Secular humanism posits that human beings are capable of being ethical and moral without religion or a god. It does not, however, assume that humans are either inherently evil or innately good, nor does it present humans as being superior to nature. Rather, the humanist life stance emphasizes the unique responsibility facing humanity and the ethical consequences of human decisions. Fundamental to the concept of secular humanism is the strongly held viewpoint that ideology—be it religious or political—must be thoroughly examined by each individual and not simply accepted or rejected on faith. Along with this, an essential part of secular humanism is a continually adapting search for truth, primarily through science and philosophy. Many Humanists derive their moral codes from a philosophy of utilitarianism, ethical naturalism, or evolutionary ethics, and some, such as Sam Harris, advocate a science of morality. The International Humanist and Ethical Union (IHEU) is the world union of more than one hundred Humanist, rationalist, irreligious, atheistic, Bright, secular, Ethical Culture, and freethought organizations in more than 40 countries. The "Happy Human" is the official symbol of the IHEU as well as being regarded as a universally recognised symbol for those who call themselves

Humanists. Secular humanist organizations are found in all parts of the world. Those who call themselves humanists are estimated to number between four and five million people worldwide.

It was from the Renaissance that modern Secular Humanism grew, with the development of an important split between reason and religion. This occurred as the church's complacent authority was exposed in two vital areas. In science, Galileo's support of the Copernican revolution upset the church's adherence to the theories of Aristotle, exposing them as false. In theology, the Dutch scholar Erasmus with his new Greek text showed that the Roman Catholic adherence to Jerome's Vulgate was frequently in error. A tiny wedge was thus forced between reason and authority, as both of them were then understood. Secular humanist organizations are found nowadays in all parts of the world. Those who call themselves humanists are estimated to number between four and five million people worldwide in 31 countries, but there is uncertainty because of the lack of universal definition throughout censuses. Humanism is a non-theistic belief system and, as such, it could be a sub-category of "Religion" only if that term is defined to mean "Religion and (any) belief system". This is the case in the International Covenant on Civil and Political Rights on freedom of religion *and* beliefs. Many national censuses contentiously define Humanism as a further sub-category of the sub-category "No Religion", which typically includes atheist, rationalist and agnostic thought. In England, Wales 25% of people specify that they have 'No religion' up from 15% in 2001 and in Australia, around 15% of the population specifies "No Religion" in the national census. However, in its 2006 and 2011 census Australia used Humanism as an example of "other religions". In the USA, the decennial census does not inquire about religious affiliation or its lack; surveys report the figure at roughly 13%. In the 2001 Canadian census, 16.5% of the populace reported having no religious affiliation. In Scotland, the figure is 28%. One of the largest Humanist organizations in the world (relative to population) is Norway's *Human-Etisk Forbund*, which had over 86,000 members out of a population of around 4.6 million in 2013 - approximately 1.9% of the population. The International Humanist and Ethical Union (IHEU) is the worldwide umbrella organization for those adhering to the Humanist life stance. It represents the views of over three million Humanists organized in over 100 national organizations in 30 countries. Originally based in the Netherlands, the IHEU now operates from London. Some regional groups that adhere to variants of the Humanist life stance, such as the humanist subgroup of the Unitarian Universalist Association, do not belong to the IHEU. Although the European Humanist Federation is also separate from IHEU, the two organizations work together and share an agreed protocol.

Humanism is a philosophical and ethical stance that emphasizes the value and agency of human beings, individually and collectively, and generally prefers critical thinking and evidence (rationalism, empiricism) over acceptance of dogma or superstition. The meaning of the term *humanism* has fluctuated according to the successive intellectual movements which have identified with it. Generally, however, humanism refers to a perspective that affirms some notion of human freedom and progress. In modern times, humanist movements are typically aligned with secularism, and as of 2015 "Humanism" typically refers to a non-theistic life stance centred on human agency and looking to science rather than revelation from a supernatural source to understand the world. Renaissance humanism was an activity of cultural and educational reform engaged in by civic and ecclesiastical chancellors, book collectors, educators, and writers, who by the late fifteenth century began to be referred to as *umanisti* – "humanists". It developed during the fourteenth and the beginning of the fifteenth centuries, and was a response to the challenge of scholastic university education, which was then dominated by Aristotelian philosophy and logic. Scholasticism focused on preparing men to be doctors, lawyers or professional theologians, and was taught from approved textbooks in logic, natural philosophy, medicine, law and theology. There were important centres of humanism at Florence, Naples,

Rome, Venice, Mantua, Ferrara, and Urbino. Humanists reacted against this utilitarian approach and the narrow pedantry associated with it. They sought to create a citizenry (frequently including women) able to speak and write with eloquence and clarity and thus capable of engaging the civic life of their communities and persuading others to virtuous and prudent actions. This was to be accomplished through the study of the *studia humanitatis*, today known as the humanities: grammar, rhetoric, history, poetry and moral philosophy. As a program to revive the cultural – and particularly the literary – legacy and moral philosophy of classical antiquity, Humanism was a pervasive cultural mode and not the program of a few isolated geniuses like Rabelais or Erasmus as is still sometimes popularly believed. Humanistic psychology is a psychological perspective which rose to prominence in the mid-20th century in response to Sigmund Freud's psychoanalytic theory and B. F. Skinner's Behaviorism. The approach emphasizes an individual's inherent drive towards self-actualization and creativity. Psychologists Carl Rogers and Abraham Maslow introduced a positive, humanistic psychology in response to what they viewed as the overly pessimistic view of psychoanalysis in the early 1960s. Other sources include the philosophies of existentialism and phenomenology.

The Atheists' New Ten Commandments

The ten winning beliefs of the Rethink Prize: a crowdsourcing competition to rethink the Ten Commandments. The contest drew more than 2,800 submissions from 18 countries and 27 U.S. states. Winners were selected by a panel of judges.

1. Be open-minded and be willing to alter your beliefs with new evidence.
2. Strive to understand what is most likely to be true, not to believe what you wish to be true.
3. The scientific method is the most reliable way of understanding the natural world.
4. Every person has the right to control of their body.
5. God is not necessary to be a good person or to live a full and meaningful life.
6. Be mindful of the consequences of all your actions and recognize that you must take responsibility for them.
7. Treat others as you would want them to treat you, and can reasonably expect them to want to be treated. Think about their perspective.
8. We have the responsibility to consider others, including future generations.
9. There is no one right way to live.
10. Leave the world a better place than you found it.

The list of the most important secular humanists include great personalities. I prefer to be "A Tail to Lions rather than a head to Foxes", and instead to be as all the masses a conformist adhering without hesitation to all the prevalent social norms, I prefer to judge and decide what should be my norms, even if I am in a small minority including however such illustruous people: Issac Asimov, Margaret Atwood, Leonard Bernstein, Niels Bohr, Johannes Brahms, Noam Chomsky (although I disagree to his views on the Middle East conflict), Aaron Copland, Umberto Eco, Albert Einstein, Friedrich Engels, Joseph Fourier, Sigmund Freud, John Kenneth Galbraight, Katharine Hepburn, Aldous Huxley, John Lennon, Abraham Maslow, Karl Popper, Bertrand Russell, Andrei Sakharov, Jean-Paul Sartre, Benjamin Spock, Andrei Tarkovsky, Mark Twain, Nikola Tesla, Peter Ustinov, James D. Watson, Walth Whitman, Howard Zinn.

And if we expanded (with the assistance of Wikipedia) on humanism, we have to add a few lines on secularism. **Secularism** is the principle of the separation of government institutions and persons mandated to represent the state from religious institutions and religious dignitaries. One

manifestation of secularism is asserting the right to be free from religious rule and teachings, or, in a state declared to be neutral on matters of belief, from the imposition by government of religion or religious practices upon its people. Another manifestation of secularism is the view that public activities and decisions, especially political ones, should be uninfluenced by religious beliefs and/or practices. Secularism draws its intellectual roots from Greek and Roman philosophers such as Epicurus and Marcus Aurelius; from Enlightenment thinkers such as John Locke, Denis Diderot, Voltaire, Baruch Spinoza, James Madison, Thomas Jefferson, and Thomas Paine; and from more recent freethinkers and atheists such as Robert Ingersoll and Bertrand Russell. The purposes and arguments in support of secularism vary widely. In European laicism, it has been argued that secularism is a movement toward modernization, and away from traditional religious values (also known as secularization). This type of secularism, on a social or philosophical level, has often occurred while maintaining an official state church or other state support of religion. In the United States, some argue that state secularism has served to a greater extent to protect religion and the religious from governmental interference, while secularism on a social level is less prevalent. Within countries as well, differing political movements support secularism for varying reasons. In political terms, secularism is a movement towards the separation of religion and government (often termed the separation of church and state). This can refer to reducing ties between a government and a state religion, replacing laws based on scripture (such as Halakha and Sharia law) with civil laws, and eliminating discrimination on the basis of religion. This is said to add to democracy by protecting the rights of religious minorities.

How can I be a supporter of Israel as a Jewish state and reduce the ties between the Israeli government and the Jewish religion? First of all, Israel is a Jewish and democratic state, a Jewish state means according to me the country of the Jewish people not the Jewish religion, and religion should be separated from state, no religious parties should be allowed to operate, no activities to encourage "reborn" or missionary efforts should be allowed, all religious men and women should go to the army exactly on the same terms as the secular youngsters, the government will not finance any religious education whasoever and all the education from age 0 to the docotorate should be secular and for free, and finally Israel should be called the state of the Jewish people ***and*** all its citizens, including Arabs, Muslims, Christians, atheists, and others.

I refer to cosmopolitanism several times in this book. In this philosophy chapter, I would add the definition from Wikipedia - **Cosmopolitanism** is the ideology that all human beings belong to a single community, based on a shared morality. A person who adheres to the idea of cosmopolitanism in any of its forms is called a **cosmopolitan** or **cosmopolite**. A cosmopolitan community might be based on an inclusive morality, a shared economic relationship, or a political structure that encompasses different nations. In a cosmopolitan community individuals from different places (e.g. nation-states) form relationships of mutual respect. A further state of cosmopolitanism occurred after the Second World War. As a reaction to the Holocaust and the other massacres, the concept of crimes against humanity became a generally accepted category in international law. This clearly shows the appearance and acceptance of a notion of individual responsibility that is considered to exist toward all of humankind. Philosophical cosmopolitans are moral universalists: they believe that all humans, and not merely compatriots or fellow-citizens, come under the same moral standards. The boundaries between nations, states, cultures or societies are therefore morally irrelevant. This is what I wrote also in my books and taught my students, that morality does not varry from country to country but is universal.

Another term which I use extensively in my book is intellectualism. What does it mean? **Intellectualism** denotes the use, development, and exercise of the intellect; the practice of being an intellectual; and the Life of the Mind. In the field of philosophy, “intellectualism”

occasionally is synonymous with "rationalism", that is, knowledge mostly derived from reason and ratiocination. In the view of Socrates (469–399 BC), intellectualism allows that "one will do what is right or best just as soon as one truly understands what is right or best"; that virtue is a purely intellectual matter, since virtue and knowledge are familial relatives, which a person accrues and improves with dedication to reason. So defined, **Socratic intellectualism** became a key philosophic doctrine of Stoicism. The apparent, problematic consequences of this view are "Socratic paradoxes", such as the view that there is no weakness of will — that no one knowingly does, or seeks to do, evil (moral wrong); that anyone who does, or seeks to do, moral wrong does so involuntarily; and that virtue is knowledge, that there are not many virtues, but that all virtues are one. Contemporary philosophers dispute that Socrates's conceptions of knowing truth, and of ethical conduct, can be equated with modern, post–Cartesian conceptions of knowledge and of rational intellectualism. As such, Michel Foucault demonstrated, with detailed historical study, that in Classical Antiquity (800 BC – AD 1000), "knowing the truth" is akin to "spiritual knowledge", in the contemporarily understanding of the concept. Hence, without exclusively concerning the rational intellect, spiritual knowledge is integral to the broader principle of "caring for the self". Typically, such care of the self-involved specific ascetic exercises meant to ensure that not only was knowledge of truth memorized, but learned, and then integrated to the self, in the course of transforming oneself into a good person. Therefore, to understand truth meant "intellectual knowledge" requiring one's integration to the (universal) truth, and authentically living it in one's speech, heart, and conduct. Achieving that difficult task required continual care of the self, but also meant being someone who embodies truth, and so can readily practice the Classical-era rhetorical device of parrhesia: "to speak candidly, and to ask forgiveness for so speaking"; and, by extension, practice the moral obligation to speak the truth for the common good, even at personal risk. This ancient, Socratic moral philosophic perspective contradicts the contemporary understanding of truth and knowledge as rational undertakings. And from intellectualism we'll try to define an intellectual.

An **intellectual,** according to Wikipedia, is a person who engages in critical study, thought, and reflection about the reality of society, and proposes solutions for the normative problems of that society, and, by such discourse in the public sphere, he or she gains authority within the public opinion. Coming from the world of culture, either as a creator or as a mediator, the intellectual participates in politics, either to defend a concrete proposition or to denounce an injustice, usually by producing or by extending an ideology, and by defending a system of values. Socially, intellectuals constitute the intelligentsia, a status class organised either by ideology (conservative, fascist, socialist, liberal, reactionary, revolutionary, democratic, communist intellectuals, *et al.*) or nationality (American intellectuals, French intellectuals, Ibero–American intellectuals, *et al.*). The contemporary intellectual class originated from the *intelligentsiya* of Tsarist Russia (ca. 1860s–70s), the social stratum of those possessing intellectual formation (schooling, education, Enlightenment), and who were Russian society's counterpart to the German *Bildungsbürgertum* and to the French *bourgeoisie éclairée*, the enlightened middle classes of those realms. During the late 19th century, amidst the Dreyfus Affair (1894–1906), an identity crisis of Anti-semitic nationalism for the French Third Republic (1870–1940), the reactionary anti–Dreyfusards (Maurice Barrès, Ferdinand Brunetière, *et al.*) used the terms *intellectual* and *the intellectuals* to deride the liberal Dreyfusards (Émile Zola, Octave Mirbeau, Anatole France, *et al.*) as political dilettantes from the realms of French culture, art, and science, who had become involved in politics, by publicly advocating for the exoneration and liberation of Alfred Dreyfus, the Jewish captain of artillery falsely condemned of betraying France to Germany. It is no wonder that all the reactionaries, as the anti-Dreyfusards or neoliberals abhore intellectuals, abhor actually everybody who does not think like them, they advocate freedom but

only for them and when they govern a state, a university, or a company, they do not allow anyone else freedom of speech, to teach, to work, or to rule in their organizations.

In the 20th century, the term Intellectual acquired positive connotations of social prestige, derived from possessing intellect and intelligence, especially when the intellectual's activities exerted positive consequences in the public sphere, in order to increase the intellectual understanding of the public, by means of moral responsibility, altruism, and solidarity, without resorting to the manipulations of populism, paternalism, and condescension. Hence, for the educated person of a society, participating in the public sphere — the political affairs of the city-state — is a civic responsibility dating from the Græco–Latin Classical era: I am a man; I reckon nothing human to be foreign to me. (Homo sum: humani nihil a me alienum puto.) - *The Self-Tormentor (163 BC), Terence*. The determining factor for **a thinker** (historian, philosopher, scientist, writer, artist, *et al.*) to be considered a public intellectual is the degree to which he or she is implicated and engaged with the vital reality of the contemporary world; that is to say, participation in the public affairs of society. Consequently, being designated as a public intellectual is determined by the degree of influence of the designator's motivations, opinions, and options of action (social, political, ideological), and by affinity with the given thinker; therefore: The Intellectual is someone who meddles in what does not concern him. (L'intellectuel est quelqu'un qui se mêle de ce qui ne le regarde pas.) - *Jean-Paul Sartre*. Well, my dear Sartre this is brilliant, it is exactly what we the intellectuals do nowadays and in the past.

The intellectual is a specific variety of the intelligent, which unlike the general property, is strictly associated with reason and thinking. Many everyday roles require the application of intelligence to skills that may have a psychomotor component, for example, in the fields of medicine or the arts, but these do not necessarily involve the practitioner in the "world of ideas". The distinctive quality of the intellectual person is that the mental skills, which one demonstrates, are not simply intelligent, but even more, they focus on thinking about the abstract, philosophical and esoteric aspects of human inquiry and the value of their thinking. The intellectual and the scholarly classes are related; the intellectual usually is not a teacher involved in the production of scholarship, but has an academic background, and works in a profession, practices an art, or a science. The intellectual person is one who applies critical thinking and reason in either a professional or a personal capacity, and so has authority in the public sphere of their society; the term *intellectual* identifies three types of person, one who:

1. is erudite, and develops abstract ideas and theories
2. a professional who produces cultural capital, as in philosophy, literary criticism, sociology, law, medicine, science or
3. an artist who writes, composes, paints, etc.

The English term "Man of Letters" derives from the French term *belletrist*, but is not synonymous with "An academic". The term Man of Letters distinguished the literate man ("able to read and write") from the illiterate man ("unable to read and write"), in a time when literacy was a rare form of cultural capital. In the 17th and 18th centuries the term *Belletrist* identified the *literati*, the French "citizens of the Republic of Letters", which evolved into the salon, a social institution, usually run by a hostess, meant for the edification, education, and cultural refinement of the participants. In English the term *intellectual* identifies a "literate thinker"; its earlier usage, as in the book title *The Evolution of an Intellectual* (1920), by John Middleton Murry, denotes literary activity, rather than the activities of the public intellectual. Addressing their role as a social class, Jean-Paul Sartre said that intellectuals are the moral conscience of their age; that their moral and ethical responsibilities are to observe the socio-political moment,

and to freely speak to their society, in accordance with their consciences. Like Sartre and Noam Chomsky, public intellectuals usually are polymaths, knowledgeable of the international order of the world, the political and economic organization of contemporary society, the institutions and laws that regulate the lives of the layman citizen, the educational systems, and the private networks of mass communication media that control the broadcasting of information to the public. Whereas, intellectuals (political scientists and sociologists), liberals, and democratic socialists usually hold, advocate, and support the principles of democracy (liberty, equality, fraternity, human rights, social justice, social welfare, environmental conservation), and the improvement of socio-political relations in domestic and international politics, the conservative public-intellectuals usually defend the social, economic, and political *status quo* as the realisation of the "perfect ideals" of Platonism, and present a static dominant ideology, in which utopias are unattainable and politically destabilizing of society.

In Marxist philosophy, the social-class function of the intellectuals (the intelligentsia) is to be the source of progressive ideas for the transformation of society; to provide advice and counsel to the political leaders; to interpret the country's politics to the mass of the population (urban workers and peasants); and, as required, to provide leaders. As I stated before, it is no wonder that the neoliberal dictatorship/plutocracy is the enemy of intellectuals and of all those who think an independent thinking and are not willing to be the puppets of the tycoons and their lackeys, as the economics and business professors, the corporations executives and the politicians and civil servants. In "An Interview with Milton Friedman" (1974), the neoliberal American economist Milton Friedman said that businessmen and the intellectuals are enemies of capitalism; the intellectuals, because most believed in socialism, while the businessman expected economic privileges: "The two, chief enemies of the free society or free enterprise are intellectuals, on the one hand, and businessmen, on the other, for opposite reasons. Every intellectual believes in freedom for himself, but he's opposed to freedom for others. . . . He thinks . . . [that] there ought to be a central planning board that will establish social priorities. . . . The businessmen are just the opposite — every businessman is in favor of freedom for everybody else, but, when it comes to himself that's a different question. He's always "the special case". He ought to get special privileges from the government, a tariff, this, that, and the other thing. . . . Well, Friedman accuses the intellectuals of what he and the neoliberals do (read also the brilliant book by Naomi Klein: The Shock Doctrine, the Rise of Disaster Capitalism to understand how it is done).

The British historian Norman Stone said that the intellectual social class misunderstand the reality of society, and so are doomed to the errors of logical fallacy and [Ideological] stupidity; poor planning hampered by ideology. Another "brilliant" follower of Milton Friedman's neoliberal ideology, Margaret Thatcher writes in her memoirs, that the anti-monarchical French Revolution (1789–99) was "a utopian attempt to overthrow a traditional order . . . in the name of abstract ideas, formulated by vain intellectuals". Yet, as Prime Minister, Thatcher asked Britain's academics to help her government resolve the social problems of British society — whilst she retained the populist opinion of "The Intellectual" as being a man of un-British character, a thinker, not a doer; Thatcher's anti-intellectual perspective was shared by the mass media. especially *The Spectator* and *The Sunday Telegraph* newspapers, whose reportage documented a "lack of intellectuals" in Britain. So, the enemy of the people is this time the intellectual, she cannot say as usually in such cases the Jew, as Milton Friedman was Jewish..., but he has also many Jewish counterparts with an opposite ideology such as Joseph Stiglitz and Naomi Klein. Thatcher hates so much the intellectuals that she blames them of abstract ideas (they should be at least beheaded), of causing the French Revolution against the monarchy, the traditional order, they are vain, un-British, thinkers, not doers... She forgets of course that because of the fear from the French revolution the UK was forced to become democratic and adopt social reforms, and

because of the fear from Russian communism (yes, Ronald Reagan, another notorious neoliberal) the US were forced to adopt the New Deal and become a welfare state. In the absolute monarchy that Thatcher likes so much, she would probably remain illiterate as most of the class where she was born, Reagan would have remained a second-rate actor, and Milton Friedman would have never received civil rights as a Jew, that were awarded to Jews only by the French revolution. We would all remain in the 99% oppressed masses if it were not because of the intellectuals – Voltaire, Rousseau, et al, and if we let the neoliberals pursue their crusades against the intellectuals and the 99% oppressed, we'll return very soon to the conditions of 1788.

We'll not refer in this chapter to all the terms employed in my book, we'll add only two more. The first one is universality and moral universalism, that were discussed extensively in my books and we bring here the Wikipedia definitions of the terms. It goes without saying that I favor universality and especially moral universalism, as ethics and morality are not relative but absolute, and the UN Universal Declaration of Human Rights is the best example of it. In philosophy, **universality** is the notion that universal facts can be discovered and is therefore understood as being in opposition to relativism. In certain religions, universalism is the quality ascribed to an entity whose existence is consistent throughout the universe. When used in the context of ethics, the meaning of *universal* refers to that which is true for "all similarly situated individuals." Rights, for example in natural rights, or in the 1791 United States Bill of Rights, for those heavily influenced by the philosophy of the Enlightenment and its conception of a human nature, could be considered universal. The 1948 Universal Declaration of Human Rights is inspired by such principles. In logic, or the consideration of valid arguments, a proposition is said to have universality if it can be conceived as being true in all possible contexts without creating a contradiction. Some philosophers have referred to such propositions as universalizable. Truth is considered to be universal if it is valid in all times and places. In this case, it is seen as eternal or as absolute. The relativist conception denies the existence of some or all universal truths, particularly ethical ones (through moral relativism). Mathematics is a field in which those truths discovered, in relation to the field of mathematics, are typically considered of universal scope. Though usage of the word *truth* has various domains of application, relativism does not necessarily apply to all of them. This is not to say that universality is limited to mathematics, for there exists a large number of people who apply the standard to philosophy, theology and beyond. In metaphysics, a **universal** is a type, a property, or a relation. The noun *universal* contrasts with *individual*, while the adjective *universal* contrasts with *particular* or sometimes with *concrete*. The latter meaning, however, may be confusing since Hegelian and neo-Hegelian (e.g. British idealist) philosophies speak of *concrete universals*.

Platonic realism holds universals to be the referents of general terms, i.e. the *abstract*, nonphysical entities to which words like "doghood", "redness", and "betweenness" refer. By contrast, particulars are the referents of proper names, like "Fido", or of definite descriptions that identify single objects, like the phrase, "that apple on the table". By contrast, other metaphysical theories merely use the terminology of universals to describe physical entities. *The problem of universals* is an ancient problem in metaphysics concerning the nature of universals, or whether they exist. Part of the problem involves the implications of language use and the complexity of relating language to ontological theory. Most ontological frameworks do not consider classes to be universals, although some prominent philosophers, such as John Bigelow, do. "What is absolutely true is always correct, everywhere, all the time, under any condition. An entity's ability to discern these things is irrelevant to that state of truth." —Steven Robiner.

Moral universalism (also called **moral objectivism** or **universal morality**) is the meta-ethical position that some system of ethics, or a universal ethic, applies universally, that is, for "all

similarly situated individuals", regardless of culture, race, sex, religion, nationality, sexual orientation, or any other distinguishing feature.[1] Moral universalism is opposed to moral nihilism and moral relativism. However, not all forms of moral universalism are absolutist, nor are they necessarily value monist; many forms of universalism, such as utilitarianism, are non-absolutist, and some forms, such as that of Isaiah Berlin, may be value pluralist. In addition to the theories of moral realism, moral universalism includes other cognitivist moral theories, such as the subjectivist ideal observer theory and the divine command theory, and also the non-cognitivist moral theory of universal prescriptivism. Linguist and political theorist Noam Chomsky states: "if we adopt the principle of universality: if an action is right (or wrong) for others, it is right (or wrong) for us. Those who do not rise to the minimal moral level of applying to themselves the standards they apply to others—more stringent ones, in fact—plainly cannot be taken seriously when they speak of appropriateness of response; or of right and wrong, good and evil." The United Nations' Universal Declaration of Human Rights can be read as assuming a kind of moral universalism. The drafting committee of the Universal Declaration did assume, or at least aspired to, a "universal" approach to articulating international human rights. Although the Declaration has undeniably come to be accepted throughout the world as a cornerstone of the international system for the protection of human rights, a belief among some that the Universal Declaration does not adequately reflect certain important worldviews has given rise to more than one supplementary declaration, such as the Cairo Declaration on Human Rights in Islam and the Bangkok Declaration. According to R. W Hepburn, "To move towards the objectivist pole is to argue that moral judgements can be rationally defensible, true or false, that there are rational procedural tests for identifying morally impermissible actions, or that moral values exist independently of the feeling-states of individuals at particular times."

The last term is quite ambiguous: **Multiculturalism** describes the existence, acceptance, or promotion of multiple cultural traditions within a single jurisdiction, usually considered in terms of the culture associated with an ethnic group. This can happen when a jurisdiction is created or expanded by amalgamating areas with two or more different cultures (e.g. French Canada and English Canada) or through immigration from different jurisdictions around the world (e.g. Australia, United States, United Kingdom, and many other countries). So, what is better - Egypt until the revolution when hundreds of thousands of Italians, Greeks, Armenians, Jews, English and French co-existed with millions of Muslim ethnic Egyptians, while the Copts were caught in the middle? Now Egypt is 99% Egyptian, with 90% Muslims and 9% Coptic Christians, and almost all of the population speaks Arabic. So, what is better for Egypt and the majority of Egyptians, or maybe multiculturalism was irrelevant to the progress of the country? I have dealt extensively on those issues in this book, with the examples of Switzerland, Canada, Belgium, and other states. Turkey is now 99% Muslim – but a century ago they had large minorities of Greeks, Armenians and Jews, Algeria is 99% Muslim but half a century ago they had large minorities of Frenchmen, Italians and Jews, are they better off now? They have to decide about that because it was their decision to get rid of all the Europeans that apparently were obstructing the progress of the local populations. Singapore is an ideal multicultural state, the government has great respect to the Chinese, Malayan and Tamil cultures, but all three segments of the population learn at school English and receive mostly the same education. There never was such a minority that was assimilated so fully with the local culture as the German/Austrian Jews – Heine, Mendelssohn, Mahler, Freud, Einstein, Feuchtwanger, Werfel, Schnitzler, Zweig, etc.

The Nazis have exterminated all the German and Austrian Jews, as well as most of the European Jews who were also assimilated in the cultures of Poland, Russia, France, Belgium, Netherlands, Italy, Norway, Ukraine, Czechoslovakia, Hungary, Yugoslavia, and Greece. Now Europe tries to integrate other minorities, that some of them do not want to assimilate, they want to keep their

culture, their language, their norms, their women rights or no rights, not only their religion as the Jews did, and even many of them converted to Christianity – Heine, Mendelssohn, Marx, Mahler... Because of the choices of those minorities it is more difficult for them to integrate, they don't know the language too well, they dress differently, women do not integrate in many cases, so is it positive or not to enable multiculturalism? I personally, believe that minorities should be able to maintain their culture only if it does not disrupt the economy (by not allowing women to work for example), if it does not put in question their loyalty to their new countries (by inciting them to terrorism by their religious leaders), if it does not force them to a life of poverty (if they don't want to learn at secular schools and receive only a religious education). Multiculturalism should be – to keep their language as a second language while the first language should be the state's language, to keep their folklore with dances, stories and songs, to keep their norms only if they don't contradict the norms of the state where they live.

Multicultural ideologies and policies vary widely, ranging from the advocacy of equal respect to the various cultures in a society, to a policy of promoting the maintenance of cultural diversity, to policies in which people of various ethnic and religious groups are addressed by the authorities as defined by the group to which they belong. Multiculturalism that promotes maintaining the distinctiveness of multiple cultures is often contrasted to other settlement policies such as social integration, cultural assimilation and racial segregation. Multiculturalism has been described as a "salad bowl" and "cultural mosaic". Is it better than the melting pot? Do we need in a country only one culture, or maybe we can preserve many cultures but maintain only one set of norms, like Western democracy, ethics, innovation, tolerance? Do we allow in France to have schools financed by the state that teach in Arabic, that teach Islam, or allow only secular education for free? Two different and seemingly inconsistent strategies have developed through different government policies and strategies. The first focuses on interaction and communication between different cultures; this approach is also often known as interculturalism. The second centers on diversity and cultural uniqueness which can sometimes result in intercultural competition. Cultural isolation can protect the uniqueness of the local culture of a nation or area and also contribute to global cultural diversity. A common aspect of many policies following the second approach is that they avoid presenting any specific ethnic, religious, or cultural community values as central.

Multiculturalism centers on the thought in political philosophy about the way to respond to cultural and religious differences. It is closely associated with “identity politics,” “the politics of difference,” and “the politics of recognition.” It is also a matter of economic interests and political power. (Stanford Encyclopedia of Philosophy). Despite the fact that multiculturalism has mainly been used as a term to define disadvantaged groups, including African Americans, gays and lesbians, and the disabled, many theorists tend to focus their arguments on immigrants who are ethnic and religious minorities, minority nations, and indigenous peoples. Multiculturalism can refer to a demographic fact, a particular set of philosophical ideas, or a specific orientation by government or institutions toward a diverse population. Most of the debate over multiculturalism centers around whether or not public multiculturalism is the appropriate way to deal with diversity and immigrant integration. Recognition in the context of multicultural education is a demand not just for recognition of aspects of a group's actual culture but also for the history of group subordination and its entire experience. The term multiculturalism is most often used in reference to Western nation-states, which had seemingly achieved a de facto single national identity during the 18th and/or 19th centuries. Multiculturalism has been official policy in several Western nations since the 1970s, for reasons that varied from country to country, including the fact that many of the great cities of the Western world are increasingly made of a mosaic of cultures.

The Canadian government has often been described as the instigator of multicultural ideology because of its public emphasis on the social importance of immigration. The Canadian Royal Commission on Bilingualism and Biculturalism is often referred to as the origins of modern political awareness of multiculturalism. In the Western English-speaking countries, multiculturalism as an official national policy started in Canada in 1971, followed by Australia in 1973 where it is maintained today. It was quickly adopted as official policy by most member-states of the European Union. Recently, right-of-center governments in several European states—notably the Netherlands and Denmark— have reversed the national policy and returned to an official monoculturalism. A similar reversal is the subject of debate in the United Kingdom, among others, due to evidence of incipient segregation and anxieties over "home-grown" terrorism. Several heads-of-state have expressed doubts about the success of multicultural policies: The United Kingdom's Prime Minister David Cameron, German Chancellor Angela Merkel, Australia's ex-prime minister John Howard, Spanish ex-prime minister Jose Maria Aznar and French ex-president Nicolas Sarkozy have voiced concerns about the effectiveness of their multicultural policies for integrating immigrants. Many nation-states in Africa, Asia, and the Americas are culturally diverse, and are 'multicultural' in a descriptive sense. In some, communalism is a major political issue. The policies adopted by these states often have parallels with multicultural policies in the Western world, but the historical background is different, and the goal may be a mono-cultural or mono-ethnic nation-building - for instance in the Malaysian government's attempt to create a 'Malaysian race' by 2020.

The European Union is facing unprecedented demographic changes (an ageing population, low birth rates, changing family structures and migration). According to the European Commission, it is important, both at EU and national level, to review and adapt existing policies. Following a public debate, a 2006 EU policy paper identified five key policy responses to manage demographic change, among them receiving and integrating migrants into Europe. Historically, Europe has always been a mixture of Latin, Slavic, Germanic, Uralic, Celtic, Hellenic, Illyrian, Thracian and other cultures influenced by the importation of Hebraic, Christian, Muslim and other belief systems; although the continent was supposedly unified by the super-position of Imperial Roman Christianity, it is accepted that geographic and cultural differences continued from antiquity into the modern age. In the 19th century, the ideology of nationalism transformed the way Europeans thought about the state. Existing states were broken up and new ones created; the new nation-states were founded on the principle that each nation is entitled to its own sovereignty and to engender, protect, and preserve its own unique culture and history. Unity, under this ideology, is seen as an essential feature of the nation and the nation-state—unity of descent, unity of culture, unity of language, and often unity of religion. The nation-state constitutes a culturally homogeneous society, although some national movements recognized regional differences.

Where cultural unity was insufficient, it was encouraged and enforced by the state. The 19th-century nation-states developed an array of policies—the most important was compulsory primary education in the national language. The language itself was often standardized by a linguistic academy, and regional languages were ignored or suppressed. Some nation-states pursued violent policies of cultural assimilation and even ethnic cleansing. Some European Union countries have introduced policies for "social cohesion", "integration", and (sometimes) "assimilation". The policies include:

- compulsory courses and/or tests on national history, on the constitution and the legal system (e.g., the computer-based test for individuals seeking naturalization in the UK named Life in the United Kingdom test)

- introduction of an official national history, such as the national canon defined for the Netherlands by the van Oostrom Commission, and promotion of that history (e.g., by exhibitions about national heroes)
- tests designed to elicit "unacceptable" values. In Baden-Württemberg immigrants are asked what they would do if their son says he is a homosexual (the desired answer is that they would accept it).

Other countries have instituted policies which encourage cultural separation. The concept of "Cultural exception" proposed by France in the General Agreement on Tariffs and Trade (GATT) negotiations in 1993 was an example of a measure aimed at protecting local cultures. Multiculturalism is seen by its supporters as a fairer system that allows people to truly express who they are within a society, that is more tolerant and that adapts better to social issues. They argue that culture is not one definable thing based on one race or religion, but rather the result of multiple factors that change as the world changes. Historically, support for modern multiculturalism stems from the changes in Western societies after World War II, in what Susanne Wessendorf calls the "human rights revolution", in which the horrors of institutionalized racism and ethnic cleansing became almost impossible to ignore in the wake of the Holocaust; with the collapse of the European colonial system, as colonized nations in Africa and Asia successfully fought for their independence and pointed out the discriminatory underpinnings of the colonial system; and, in the United States in particular, with the rise of the Civil Rights Movement, which criticized ideals of assimilation that often led to prejudices against those who did not act according to Anglo-American standards and which led to the development of academic ethnic studies programs as a way to counteract the neglect of contributions by racial minorities in classrooms. As this history shows, multiculturalism in Western countries was seen as a useful set of strategies to combat racism, to protect minority communities of all types, and to undo policies that had prevented minorities from having full access to the opportunities for freedom and equality promised by the liberalism that has been the hallmark of Western societies since the Age of Enlightenment. The contact hypothesis in sociology is a well documented phenomenon in which cooperative interactions with those from a different group than one's own reduce prejudice and inter-group hostility.

Critics of multiculturalism often debate whether the multicultural ideal of benignly co-existing cultures that interrelate and influence one another, and yet remain distinct, is sustainable, paradoxical, or even desirable. It is argued that nation states, who would previously have been synonymous with a distinctive cultural identity of their own, lose out to enforced multiculturalism and that this ultimately erodes the host nations' distinct culture. Trying to protect a certain culture may privilege some version of it, which hinders adjustment to changing environment. Philosopher Jeremy Waldron also rejects that the options of an individual should depend on the individual's culture. Protecting a group may allow its powerful members undermine the liberties of its weaker members, such as dissenters, women, children and sexual minorities. Many feminists have argued that special protection of patriarchal cultural communities may violate women's rights. Harvard professor of political science Robert D. Putnam conducted a nearly decade-long study on how multiculturalism affects social trust. He surveyed 26,200 people in 40 American communities, finding that when the data were adjusted for class, income and other factors, the more racially diverse a community is, the greater the loss of trust. People in diverse communities "don't trust the local mayor, they don't trust the local paper, they don't trust other people and they don't trust institutions," writes Putnam. In the presence of such ethnic diversity, Putnam maintains that "[W]e hunker down. We act like turtles. The effect of diversity is worse than had been imagined. And it's not just that we don't trust people who are not like us. In diverse communities, we don't trust people who do look like us.

7.8 CORY'S PHILOSOPHICAL INSIGHT ON THE WAY OF THE WORLD

I would like to present here a philosophical insight on The Way of the World, which makes me wonder if there is not a huge conspiracy to keep us away from the most important issues, threats, and dangers, while focusing on the minor issues. When I read the newspapers or I listen to radio and watch TV, one can get the impression that the most important issue is whether the wife of a prime minister has ordered bonzo for her dog at the expense of the taxpayer, whether a president cheats his mistress with a younger actress, whether another president was born in Hawaii or in Kenya, and if a peaceloving called the prime minister Nazi. Let me say clearly that I am against slander but in favor of freedom of speech, that the civil servants have to pay for all their personal expenses, and that nobody should be forgiven on cheating his/her spouse. But those issues should be published in page 13 of the newspaper or after 28 minutes of the TV news. The front page should deal with such issues as the privatization of the countries' minerals and banks at ridiculous valuations to rich tycoons who are friends and contributors to the ministers and prime ministers, that a country has become the most unequal or the most corrupt of the OECD, that our city has the highest pollution and the highest cancer ratios in all the Middle East or in all the country. When you deal with lesser issues and not on the most important issues it makes you penny wise and pound foolish, and it is similar to caring of a toothache on the Judgement Day. But the media – the newspapers, TV channels and even on the Internet – belongs to the tycoons who want to divert our attention from the most burning problems. The media decides to ignore activists demonstrations, civil unrest, but if one of the demonstrators has broken the window of a shop or hit a policeman – it shows it as the beginning of a revolution and paints all the protesters as anarchists and communists. However, the blame can be attributed also to the weaker parties who paint all the hawks as murderers if one of them has murdered a prime minister, and all the army as war criminals if a soldier has hit a prisoner. Instead of trying to convince the hawks or the Republicans or the Nationalists that they are wrong and show them why, they prefer to paint them as criminals or morrons or primitives and lose by that the chance to win the elections. Each side is motivated by emotions or cool calculation and thus diverts us from the important issues.

I often wonder why (and I can't blame the tycoons for it) the environmentalists cry havoc when a building project for poor workers is detrimental to the birds' migration and don't take into consideration also the welfare of the underpriviledged. But their mission is the environment and not social issues, so let the social workers deal on those issues. I started my involvement with ethics by writing for the first time in the world a PhD dissertation and academic books on ethics to the minority shareholders. But soon enough I learned that this issue is linked with corporate governance, so I wrote books and rules on corporate governance, then on other business ethics issues, then on corporate social responsibility, globalization, social, economic, ecologic, and governmental justice issues, environment and sustainability, capitalism and neoliberalism, and I saw that all those issues are interrelated and you cannot deal on one of them without referring to the others. In Israel I arrived to the conclusion that a new regime, a second republic, should be established in order to deal with all those issues. All over the world I believe that a new form of capitalism should be adopted, closer to the Scandinavian model. Let us continue with the example of the birds migration, but it can also be the safeguard of a frog species, and keeping a wood intact. Because of those problems, important but not as wider problems, you don’t build a highway that would link the peripherial towns to the large city and the citizens cannot find work in the city, cannot attend the university, they die often because there is no hospital there, as it takes two hours for an ambulance to reach the city. So, what is more important – the birds, or a father who dies because he couldn't get to the hospital leaving a widow and five children with no breadwinner? And a question to the environmentalists – why do you care so much for the birds,

the foxes and the snails, and you don't put all your efforts to demonstrate against the pollution of the petrochemical factories that causes every year thousands of deaths, not birds – human beings!

Well, I have against me the tycoons, the corrupted governments, the Muslim fundamentalists, now the ennvironmentalists are going to write against me a fatwa as well. I do care for the birds and frogs and I know what damages can bring fewer species, but my point is that you have to weigh all the issues at stake, not just the environment. This is the job of the government but they don't deal with the important issues anyway, they are motivated by interests, political considerations, and the short run, and first and foremost - they have to take care of the welfare of the tycoons who finance them. So, I come back to the environmentalists, my friends, - we are in the same boat, and if the government does not do what they should do, you should be mature and responsible enough to take into consideration all the parameters – economic, social, environmental, housing, employment, peripheries, transportation, and cultural. Is it too much to ask for that? I don't think so, I have done it myself and found the harmony that takes into consideration the interest of all the stakeholders, because all of us are an interrelated structure, and I think that progress and humans are more important than wilderness and beasts, which should be taken into consideration but in the right proportions, not because of the welfare of the birds, but because of the impact that a damage on the welfare of the birds could cause to humanity. I appreciate much more a mother (and a father) who takes care of her children, educate them, provide for them everything that they need (and Ruthy is my model) than a mother who devotes most of her free time to help sick people in hospitals or young girls who are abused, neglecting her children, their education, and their health. Charity begins at home – it is my motto, it is not selfishness, as I believe that there should be governmental organizations that take care of sick people and abused girls, and that is why I pay so much taxes, but if the neoliberal government has murdered the welfare state it is not my responsibility to remedy it and establish thousands of NGOs replacing the governments. I devote my time to change the system and not fight a specific case of corruption, starvation, abuse or sickness, because we should deal on the most important issues, otherwise we fall into the pit that the corrupt governments want us to fall into, we deal in micro instead of dealing in macro. Lenin was right when he said that the worse it gets the sooner we'll find a solution. If we establish thousands of NGOs we find an interim and unsatisfactory solution but we postpone the Judgement Day of the system. This is true with charity to the needies and is also true with macro economy, as is the case of lowering the interest rate to zero in order to make artificial respiration to the economy and thus postponing a drastic solution to a crisis that will occur once again within a few years and this time will be fatal to all.

7.9 – JEWS AND ISRAEL ARE TODAY AS IN THE PAST THE USUAL SCAPEGOATS

And let us not forget the policies of finding scapegoats and divide et impera. It is amazing how those policies worked thousands of years ago and are still effectie nowadays. The Jews (and today – Israel) are the most common scapegoats in the Black Death plague, the Dreyfus affair, the Nazi propaganda, the United Nations, the Palestinian leaders, the Muslim fundamentalists. When young Palestinian boys and girls are taught that on their way to school they should stab women, old people, children - why? Because they are Jewish. When millions of Germans were brainwashed that Jews were the cause of all their troubles and therefore should be exterminated. When leaders of friendly nations maintain that all the problems of the Middle East are caused by Israel and the frustration of the Palestinians – 9/11 in the US, 13/11 in Paris, aggregate millions of deaths in Algeria, Syria, Libya, Yemen, Iraq, Lebanon, Afghanistan, because of the killing of one or four children in Gaza, because of the "blockade" of Gaza, the "Wall" in the West Bank, the checkpoints, the Jewish terrorists who have killed since Israel was established less than a hundred victims, because of the use of "excessive" force by Israel – meaning that you should politely ask a Palestinian trying to stab you if he could stop it por favor and not kill him right

away (and those who give us such friendly suggestions kill much more innocent civilians in their wars), murders of Jews because they are Jews in Argentina, Toulouse, Paris, Turkey, Germany. The Jews and Israel are the "usual suspects" and not the criminal fundamentalists, terrorist leaders who incite murders and deny the Holocaust, who are nice people according to some foreign ministers in a country that is afraid to deal with the fundamentalist Islam in its cities.

There are some Israelis who are on the side of these foreign ministers, prime ministers, presidents, leaders, professors, intellectuals, priests, and other persons who blame Israel and favor the Hamas, Abu Mazen "the nice guy", the terrorist and Holocaust denier, and part of the Palestinians who want to annihilate Israel with terror, incitement, boycott, or with the Right of Return. All of them should be reminded of the saying "Tell me who your friends are and I'll tell you who you are", do you want to be associated by history with those terrorists, you, the leaders of the most advanced countries in the world, of the most peaceful countries in the world, of the most cultural countries of the world, you want to associate with them instead of being associated with Israel, Jews and Israelis who contributed so much to the world, think what was the contribution of each side to the world and make the right decision! This antagonism between Jews, Christians and Muslims is a tragedy as there should be cooperation between the believers in those three glorious religions, preconized by the Pope, Israeli Chief Rabbis, and a few brave Muslim Imams. We should not put this dilemma as an either or equation, but as a this and this and this equation. It was so in the past, when the Muslims contributed extensively to the World culture in Spain, in the Ottoman Empire, in the Islamic world, in pre-1952 Egypt, in Lebanon, and of course the Persian/Iranian culture – one of the oldest and most glorious cultures in the world – in astronomy, medicine, science, mathematics, art, literature, especially in poetry, architecture, films… - in cooperation with Jews and Christians, as there is no difference in the potential of the believers in those three religions, only in their state of mind. The Christians knew also dark ages in the Middle Ages, in periods of fanatism, of Inquisition, in World War II, colonialism, but they overcame those dark ages and have become the most advanced people in the world. The Jews started their Golden Age since the end of the 18th century, although in the Middle Ages in Spain and Germany they had also periods of positive effervescence, not forgetting of course the glorious periods of the Bible. Fundamentalism is the enemy of progress in all three religions as we have learned in the past, and it is a pity that in a period when Christians and Jews have liberated themselves from the vestiges of fundamentalism, many Muslims are becoming more and more fundamentalists and invest all their energies in terrorism, religion wars, hatred to Chritians, Jews, and Muslims who are not fundamentalists as they are, Sunnis as they are, Shiites as they are. Instead of contributing to the world culture, economy and progress, many Muslims contribute to fanatism, war and terror, or build golden palaces instead of solving once and for all the problems of the refugees. The change of attitude has to come from the Muslims, giving equal rights to all and especially to women, sending their children to universities and not to become Shahids, hoping that in Heaven they would devote their time to purification and not to rape 72 virgins like they rape thousands of Christian/Yazidi women in the Islamic State. A new era has to begin to enlarge the existing cooperation between Christians Catholic/Protestant/Orthodox, Jews, with Muslims too, liberal minded and not fanatics, progressive and not retrograde, wanting to live well and not to die!

I learned in my BA studies Political Sciences and especially Europe between the two world wars, I read also dozens of books on those issues, and I see a direct analogy between the permissive and forgiving attitude towards fundamentalist Islam and terrorist Palestinian leaders and the attitude towards Herr Hitler who was also very nice, you have to understand his problems, put yourself in his situation, maybe the Jews are really guilty as there is no smoke without fire, look how he strokes young girls who give him flowers, look what a nice smile he has, he is really a very nice man, and Abu Mazen is also a very nice man, they are all honorable men, and let them

kill Jews who are natural scapegoats while they leave us in peace, let Hitler have Austria, Czechoslovakia, Poland, USSR, Norway, Denmark, Netherlands, Belgium, France, Greece, Yugoslavia… as long as he leaves us in peace, as he is really a very nice man, we saw the films on the concentration camps that prove that they are convalescence camps, we don't believe the exaggerate news on the Jewish casualties, we even ban the libellous film of Charlie Chaplin "The Great Dictator" because he criticizes the leader of a friendly nation. Don't make waves, maybe the storm will evaporate and not hit us, maybe if we don't interfere in the content of the Madrasahs at the Mosques, if we don't arrest potential terrorists, if we don't send policemen to Muslim neighborhoods, they'll not kill us, they'll just continue to kill Jews, don't make waves Herr Hitler, don't make waves fundamentalist Muslims, we'll find a peaceful solution, we'll continue to blame Israel for using excessive force when thousands Israeli civilians are being murdered by Islamic terrorists since 2000, why can't those Jews behave like their grandfathers in the Holocaust who went peacefully to the gaz chambers, they are causing all the problems in the world, who needs Israel anyhow, let us boycott it, boycott their products until they let five million Palestinian so-called refugees return to their homeland, where they never lived, but not Heaven forbids let the German, Greek or Hindu refugees return to their homeland, the poor Palestinian refugees living for 70 years in camps, while all the other refugees including much more Jewish refugees from Arab countries (as me and my family) have been integrated in their new countries within a few years. All these are based only on one ground – anti-Semitism…

7.10 DIVIDE ET IMPERA, PERSECUTION OF CHRISTIANS BY MUSLIMS, WHO MAKES ETHNIC CLEANSING – MUSLIMS OR JEWS?

And there is Divide et Impera – it happened in India between the Hindus and the Muslims, it happened in Palestine between the Jews and the Arabs. It happened in Lebanon between the Shiites and the Sunnis, the Christians and the Druzes. It happened in Iraq between the Kurds, the Christians, the Shiites and the Sunnis. It happens in all Africa – in Rwanda between the Tutsi and the Hutu, in Congo, in Nigeria, in so many African countries between Christians and Muslims, and between the different tribes. It is amazing how most of the 50 countries that persecute Christians are Muslims, according to "Open Doors – serving persecuted Christians worldwide", while the world, the UN, the peacelovings, the Human Rights organizations, Abu Mazen/Mahmoud Abbas who does not miss any opportunity to incite against Israel with notorious lies, even Israeli and Jews self-haters, accuse Israel and the Jews of persecuting Christians, never mind that Israel is not at all in this list, and preserves the rights of Christians much more than most of the non-Christian countries. Persecution of Christians by Muslims throughout the Middle East is severe and has been progressively increasing in intensity. In the early 20th century, Christians accounted for about 20% of the Middle East population. At present, this figure is estimated at around 4%. A few among many more examples of persecution and discrimination of Christians in the Palestinian territories illustrate their varied nature: In 4/2013, the Christian Holy Family School in Gaza was set on fire. Several months later, in June, five Christian schools in Gaza were closed after a Hamas government order that prohibited mixed-gender schooling. Nominally, the regulation concerned all schools in Gaza, yet the five Christian schools were the only such co-ed schools there. The Christian minority in Gaza is tiny and consists of between one and two thousand individuals. According to the Greek Orthodox Church in Gaza, 5 Christians were kidnapped in 7/2012 and forced to convert to Islam. In a press release, the Church stated that the police refused to intervene as Salam Salameh, a Hamas member of the Palestinian Parliament, headed the organization that was responsible for the conversion.

Palestinian Authority President Mahmoud Abbas issued a Christmas 2015 message in which he suggested Israel persecutes Christians and claimed Jesus was a “Palestinian messenger.” Despite the confrontational tone of his message, he maintains he is committed to negotiations with Israel.

This is the summum of hypocrisy – Abbas who denies the Holocaust, who incites his youngsters to kill Jews, maintains that he wants peace, without mentioning to the innocent Europeans and Israelis who still believe him that "his peace" entails the right of return of five million refugees to Israel, thus making Israel another Palestinian state with an Arab majority, a land connection to Gaza that will cut Israel in two, division of Jerusalem in two cities like in Nicosia and formerly in Berlin, and he denies recognition of Israel as a Jewish state. Abbas was critical of Israel, saying: "this Christmas Eve, our hearts and prayers will be with the millions who are being denied their right to worship in their homeland", another lie - as Muslims and Christians can worship in their mosques and churches without any impediment. Only the Jews cannot worship in their holiest place as the Israeli authorities deny them this right in order to prevent friction with the Muslims. And Abbas continues with his lies: "We are thinking of our people in Gaza, trapped under siege, and of those who are prevented from worshiping in Bethlehem". He probably forgets that the Hamas/Gaza is a terrorist organization that persecutes and kills Christians, as well as Fatah members, and that the only reason that Abbas cooperates with Israelis is that otherwise Hamas would have conquered the West Bank as it did in Gaza. The only reason for the so-called siege of Gaza is to prevent them to receive thousands of rockets in addition to the thousands that they have launched against Israel after Israel has withdrawn from Gaza. And Abbas continues with his mantra about the refugees, because he knows that it appeals to peacelovings in Europe and Israel, although the Palestinian refugees are the only ones in the world who did not settle in their new countries, like the Germans, the Turks, the Indians, and the Oriental Jews: "Our hearts and prayers are with the people of Al Dbayeh Refugee Camp in Beirut, along with all of our Palestinian refugees — Christians and Muslims uprooted from their hometowns in 1948 and who, since that time, have suffered the vicissitudes of a forced exile."

Abbas went on to express solidarity with his Christian constituents, claiming, "Christians are not a minority here, they are an integral part of the Palestinian people. Orthodox, Catholics, Armenians, Assyrians, Lutherans, Anglicans, Copts, Melkites, Protestants and others are all part of the rich mosaic of this free, sovereign, democratic and pluralistic Palestine we aspire to have and as established in our declaration of independence and draft constitution." As heart-warming as such a description may be, it flies in the face of reality, as Christian populations throughout Muslim-controlled areas across the Middle East dwindle. Israel is the only country in the region whose Christian population is growing. In Bethlehem, birthplace of Jesus, where Christians used to make up the majority, they are now in the minority. Israeli officials scoffed at Abbas' comments. Foreign Ministry spokesman Yigal Palmor told The Times of Israel, "He should have read the Gospel before uttering such offensive nonsense, but we will forgive him because he doesn't know what he's doing." He referred to Abbas' statement as an "outrageous rewriting of Christian history." He called Abbas' harsh words, "not exactly in the spirit of Christmas," and joked, "Maybe he needs a hug from Santa?" Another Israeli official took offense to Abbas' implication that Israeli policy is responsible for the mass Christian departure from the Holy Land. "The exodus of Christians from Bethlehem turned into a flood the moment the PA took control," the official said. Abbas claims also that Israel practitions ethnic cleansing. After having visited several times the Balkans, and seen there the atrocities of ethnic cleansing, it is sheer nonsense to maintain that Israel practitions ethnic cleansing. Yet the innocent Europeans and Israelis who believe the lies of Abbas and accuse Israel of everything, swallow this lie as the other lies. Abbas claims that the Israelis are responsible of massive destruction of Arab houses in Jerusalem, uprooting their original inhabitants. While it is true that the Jerusalem Municipality occasionally demolishes a few Arab homes, it does so because those structure were built without proper permits. The reality is that Jerusalem only demolishes a small fraction of the illegally-built houses for fear of international backlash, and that many local Arabs are getting away with breaking the law simply because of their ethnicity. Abbas continued by regurgitating the

conspiracy theory that Israel is targeting the Al-Aqsa Mosque that sits atop the Temple Mount and that it is "trying to make Muslims and Christians flee the city by imposing heavy taxes, a policy which can only be called ethnic cleansing." The tax rates on Muslims, Christians and Jews in Israel are the same, in spite of the allegations of apartheid, so here again is another lie.

The truth is that since Israel took control of the eastern half of Jerusalem in 1967, the local Arab population has grown by an amazing 257 percent, far faster than the growth rate of the city's Jewish population at 140 percent. Even in recent years, which is presumably what Abbas was focusing on, the Arab population's growth rate has far outstripped the Jewish growth rate. For instance, in 2009 there were approximately 285,000 Arabs living in Jerusalem. A year later, that number had grown to over 293,000. Officials speculated that by 2035, Arabs would constitute 50 percent of the city's population. (Numbers provided by the Central Bureau of Statistics). Again, if Israel is what Abbas says it is, then it is the most incompetent ethnic-cleanser in history, and Jerusalem's Arabs have little to fear. But that won't stop Abbas, who knows well by this point that the international media laps up negative accusations made by himself and others of Israel's antagonists with little or no reservation. Back to the World Watch List: Somalia is no. 2 in the list with a score of 90% extreme persecution of Christians, Iraq is no. 3 with 86%, 4. Syria – 83%, 5. Afghanistan – 81%, 6. Sudan – 80%, 7. Iran – 80%, 8. Pakistan – 79%, 10. Nigeria – 78%, 12. Saudi Arabia – 77%, 13. Libya – 76%, 14. Yemen – 76%, 18. Qatar – 64%, 23. Egypt – 61%, 26. Palestinian Territories – 58%, 30. Jordan – 56%, 33. Tanzania – 56%, 34. Algeria – 55%, 36. Tunisia – 55%, 37. Malaysia – 55%, 39. Oman – 55%, 40. Mali – 52%, 41. Turkey – 52%, 43. Bangladesh – 51%, 47. Indonesia – 50%, 48. Mauritania – 50%. 49. UAE – 49%, 50. Kuwait – 49%. Israel does not appear in this natorious list, but Palestine both Hamas Gaza and PLO Mahmud Abbas West Bank appears there with a very high rate of persecution – 58%. In the list we can find many more Muslim states, but also North Korea, no. 1 with 92%, Vietnam no. 16 with 68%, 21. India – 62%, 25. Myanmar – 60%, 29. China – 57%, and other African and Asian countries, most of them are not democratic, but the absolute majority are Muslim countries.

7. 11 A FEW QUESTIONS TO THE CHRISTIANS WHO BLAME ISRAEL

And a few questions to the Christian countries – especially Ireland, Scandinavia, Spain, UK, and France, to the Christian presidents in the US and Europe, prime ministers in France et al, foreign ministers in Sweden et al, human rights organizations, peacelovings, the United Nations and its organizations, Christian priests and bishops, Christian media, and all the Christian citizens who resent from the persecution of other Christians: If almost all the countries and people who persecute Christians are Muslims – not only fundamentalists, millions of Muslims, why don't you denounce it overtly, why do you denounce terrorism but are afraid to say Islamic Fundamentalist Terrorism, how will you be able to counter the terrorism and persecution if you don't denounce specifically those who commit it? Do you think that by doing that they will spare you, they will not kill your citizens, they will not persecute your brothers? You can of course restrict your blame to the extremists/fundamentalists Muslims, but if you don't recognize the fact that almost all the terrorists are Muslims, and most of the Christian persecutors are Muslims, you are perpetuating the terrorism and persecution, and you will be blamed by history that you did not cope effectively with the worst threat ever to humankind, you will be remembered like Chamberlain and all those who treated mildly Nazism's threat - that caused tens of millions of casualties. Islamic fundamentalist terror could cause hundreds of million of casualties, do you want to be responsible for that? Or is it simply because you have millions of Muslim citizens in your countries and you don't want to lose their votes? Are you willing to put in jeopardy the security of your nations uniquely because you want to be elected once more?

And finally, why are many of you accusing Jews and Israel for all the problems on earth – while they don't persecute Christians, they are not terrorists, they are the only ones who fight bravely against Islamic terror, this is more than anti-Semitism, it is pure nonsense. You give by denouncing wrongly Israel and the Jews a license to kill to all the Islamic Fundamentalist murderers, to kill with immunity, as the blame is put on the wrong people, on the wrong country, while the criminals act overtly. ISIS admits openly that they want to conquer Europe, and so are many Imams, countries and organizations, not 0.1% of Muslims as a friendly president said, but hundreds of thousands who are terrorists, and millions or more who support them, finance them, and give them asylum. Are you making a cinic calculation that counts the large number of Muslims in your countries, the violence of their reactions against any opposition and caricatures, in comparison to the small number of Jews and their mild reactions against anti-Semitic articles, speeches, incitements at Universities, in newspapers, TV and films? Jews will not murder you if you blame them wrongly of crimes that they have never committed but if you publish a caricature of Muhammad you are slaughtered in Paris, so it is safer to blame the Jews and Israelis on all the crimes on earth instead of blaming those who really commit the crimes. It reminds me of the famous fable by La Fontaine – The Animals Sick of the Plague, who find the ass responsible of the plague not because he was guilty but because he was the weakest: "Thus human courts acquit the strong, And doom the weak, as therefore wrong." It is safer not to blame the Muslim terrorism that are responsible of 9/11, 13/11, and thousands of atrocious murders, but instead to blame Israel's aggression, that never killed even one American or European, and if they killed Arabs it was only as a reaction to their terrorism and wars. Hugo has pointed the finger at the criminals but had to leave France, as also did Zola after writing his famous article "J'accuse". Churchill was not afraid to denounce Nazism long before World War II. Brave Muslim leaders dare oppose extremism and are put to jail or murdered, and even if they do so in France they have to receive protection of the police to protect them from their extremist murderous fellow Muslims. Are the politicians and journalists condemning Israel and the Jews, who have contributed so much to humanity, instead of Muslim fundamentalism (what was their contribution – terror, wars?) because they are afraid, because they receive generous contributions from Muslims, because there are more Muslim inhabitants in their country and more Muslim countries, some of them very rich and with huge reserves of oil, and markets in the world? If you want to be remembered by history as the leaders who saved the world, as Churchill, or FDR, now is the time to act against those terrorists and call them by their names, now is the time to back Israel and the Jews who are your allies, who almost never persecuted Christians or were terrorists, who are being slaughtered day and night by those fundamentalists while you don't condemn them overtly, who attack today the Jews, like Hitler and Nazis started with Jews in the thirties, but tomorrow will attack even more fiercely the Christians, the Japanese, the Hindus, and all humanity who is striving for progress, culture, peace and life.

7.12 DIVIDE ET IMPERA IN ISRAEL, RIGHT OF RETURN OF JEWS OUT OF ISRAEL, ALL SEGMENTS OF ISRAEL SHOULD JOIN FORCES

Divide et Impera? I would not call the cultural/linguistic conflicts in Belgium, Switzerland, Canada described at length in this book as divide et impera, but this maxim applies more to Israel. It happens in the economic, social and political conflicts of Israel between ultra-orthodox and seculars, Jews and Arabs, Orientals and Ashkenazis, right and left, hawks and doves. Who benefits from those conflicts? Are they really so important? My view is that there should be if any only one conflict of interests between the 1% who have it "all" and the 99% who have it less and less and have reached the level of the roaring twenties, heading down to the Victorian

inequality and Dickens poverty. All the others are exploited by those 1% who mostly don't create anything, just owning assets, that is why I preconize in my books and Second Republic movement an alliance between all the factions of the 99%. I don't see any problem between the hawks and the doves – the Palestinians will kill any peace proposals as they have proved since 1947 and as they refused the Clinton, Barak and Olmert proposals. If we withdraw from all the West Bank they'll demand a connection to Gaza dividing Israel in two. If we'll agree to that they'll demand the right of return to 5 million "refugees", making Israel a de facto Palestine.

If we agree to that they'll demand that all those who were not in Palestine in 1948 will be repatriated with their children and grandchildren to their homelands: In Poland, where Poles will be delighted to receive so many of us as they were delighted to receive the few Holocaust survivors (the Kielce Pogrom) and restitute to them all their prorperties. In Egypt – the Egyptian parliament as I've stated in this book declined such an eventuality (we say in Yiddish – Moyhel Toyves – I don't need your help). In Iraq, Syria, Lebanon, Libya, and Yemen – we'll be delighted to participate in all the civil wars there, we'll have to decide whom to rally – the Sunnis, Shiites, Kurds, Druzes or Christians. In Russia and Ukraine, the Jews fought so hard to escape from there that they would not return there at any cost. In Romania – first of all they'll have to find the birth certificate of my wife that they are searching for a few years. In France – the Muslim French who some of them persecute so many Jews, occasionally murdering them, and often harrassing the religious Jews, will be delighted. The same applies to Belgium. I wonder what will be the attitude of the Scandinavian countries if they will have to receive so many Jews. I saw a few days ago a debate in the Swedish parliament, where a Jewish MP (probably the only Jewish MP) answered the allegations of the Swedish Foreign Minister calling her a liar or an ignorant in front of an empty hall. I sent it to all my Scandinavian friends and have not received any answer. So, who'll receive us? Maybe Germany who is very hospitable to more than a hundred thousands Jewish refugees most of them from Russia, but how will the German Muslims who outnumber by millions the number of Jews will receive us? Last time that I was in Berlin I saw a demonstration of thousands Muslims calling to kill Israelis. What about Spain and Portugal? Since 1932 Spain has laws that enable Sephardic Jews to return to Spain after the expulsion of 1492. But the conditions are so difficult to comply that only a few have succeeded in receiving the Spanish nationality. It goes without saying that Switzerland will say "the boat is full", like they said during World War II, and if somebody will raise an objection they'll answer: "have you Israelis agreed to take tens of thousands of African refugees? So don't patronize us". Ultimately, we'll have to resort to our Anglo-Saxon friends who integrated with great success millions of Jews, mainly the US, but also Australia and Canada. There, we'll be relatively safe as all the terrorist attacks until now by fundamentalist Muslims were aimed against Americans without any discrimination of race and color, they kill by the tousands with airplanes and riffles and are not racists, as everything goes in their murders – WASP, Catholics, Afro-Americans, Jews, Mexicans, other Latin Americans, Asians, even Muslims, as the American Muslims are not religious enough anyhow. The Doves dream of a peace agreement, but it is fata morgana, as the Palestinian leaders will never agree to any peace with Israel, they never recognized us as a Jewish State (remember the farce of "caduc" by Arafat and the tragic fate of the Oslo agreements ending in a bloddbath of more than a thousand Israelis), so really the conflict between doves and hawks benefit only one group: the neoliberal Likud party obliging the tycoons with all our assets.

There should be no conflict either between seculars and ultra-orthodox Jews. If we solve the conflict on the assets of our country and get back the privatized assets, we'll have hundreds of billions dollars distributed generously to the tycoons (only the Gas Roadmap can add to Israeli GDP tens of billions dollars), so there will be no need to a conscription army and we'll have an army like in the US where the soldiers will receive high salaries. The orthodox will not have to go to the army, they will be able to join the workforce or will continue to study as we'll have so

much money that they could do whatever they like. Most of the seculars will go sooner to the university or join the workforce as they'll not serve for three years in the army, and this also will add billions to our GDP. We'll not have problems with the Israeli Arabs who complain that they don't receive enough budgets, as there will be so much money that we'll be able to oblige the Arabs and the Jews equally and we'll not have to decide on larger or smaller amounts for education and infrastructure to Arabs and Jews. If there is a problem of inequality it is only in those issues, as in health, welfare, and many other issues there is no inequality. The same applies to the problems between the Orientals and the Ashkenazis, as the gaps are narrowing anyhow, and with all those billions will disappear. There will not be any problem with the settlements either, as if the peace agreement that I stipulate will be achieved they'll be an integral part of Israel (and the Palestinians will be citizens of the Jordan-Palestine kingdom), and will receive equal allocations to all the other citizens. The gaps between the different segments of the population will narrow to Scandinavian levels (like in Norway where they know what to do with the Gas and how to distribute if for the benefit of the population and not of the tycoons), and there will be no more excessive poverty in Israel. All what I have written about the neoliberal economy of Israel applies also to the US and to all the other countries where the divide et impera is beneficiary only to the tycoons. The 99% in the US comprise Afro-Americans, Hispanics, Whites, Jews, Protestants and Catholics, gays and straits, men and women, all of them are exploited by the 1% who have it all, and if the US will have an economic regime as the Scandinavians they'll have the same excellent achievements in all the parameters of quality of life, health, education, safety, infrastructure, culture, poverty, social progress, equality, ethics…

7.13 FOCUS ON THE MOST IMPORTANT ISSUES IN PRIVATE/PUBLIC LIFE

In a word, we have to focus on the most important issues in all fields. I am doing it since I was a kid, being efficient and focusing, and achieving excellent results at work, at school, and even in my readings and writing of books. Otherwise I would not have achieved so much, read so much, and wrote so much. If I would have squander my efforts, if I was not focused, if I would have employed my time to see idiotic programs on TV, or write SMS and Facebook posts, or reading them from so many "friends", I would not have achieved anything worthy, nor received my PhD, nor taught so many students, written so many books, nor succeeded to be an excellent manager with a clean table, not even seeing so many plays and visiting so many museums in my trips abroad or in Israel. One should be able to focus on the most important issues in private life and in public life, and the same applies for the populations and countries. That is how the US and UK won the Second World War, that is how the most successful companies excel, and the best countries prosper. Stick to the knitting, specialize in what you know, do your utmost for the most important issues. You can devote part of your time to trifles, but only in your excess time, while 90% of your time should be devoted to the most important issues efficiently. This is also how I manage to write this book while everyday I have another idea how to improve it and I don't know when I'll be able to finish it. But I know that sooner or later I'll decide that this is it, and will stop improving my book, as the enemy of the very good is the excellent, which is never achieved in a lifetime, so I'd rather be aproximately right than precisely wrong, or write a very good book instead of not finishing an excellent book. So, this is how I perceive harmony in all fields of life, with all individuals, companies, organizations and countries. This is my life philosophy which helped me overcome all my problems, and prosper and succeed in life.

Actually, I am torn between pessimism and optimism. In the world there is the fundamentalist Islam's threat that if the European and American governments and the moderate Muslim leaders in those countries will not take preemptive measures against them could sweep the youngsters, millions of them, as we see from surveys and more and more terrorist events. Police is afraid to enter the Muslim neighborhoods and the governments would have to request alegiance of all the

refugees to their new countries and norms – not only social benefits and jobs – but also preventing the population from backing subversive organizations, boycotting the countries and organizations who back terror providing them weapons and funds, including Iran and extremist Arab states, and emprisoning all the Imams who favor terror and civil unrest. But I am also very pessimist about the economic regimes of neoliberal countries and the huge gaps that are not narrowing but expanding, the 1% who have it all, and the 99% who have less and less. As the governments don't do anything to prevent the next recessions, being afraid to annoy the tycoons who finance their parties and parliament members, and as the derivatives which are not controlled amount now to hundreds of trillions dollars, the next crisis which may happen soon even before 2020 will be a "doomsday depression" ruining all the Western economies because at such orders of magnitude, far beyond the GDP of the rich nations, no measures will be effective, especially not the ridiculous and harmful reduction of interest rates to 0%. Because of those two threats the extreme right parties become more and more predominant, which is another threat that might destroy democracy, cause civil unrest with the huge Muslim populations of the West, even the moderate ones, destroy the European Union, bringing us back to isolation and anti-globalization. So, what will happen first – probably the three threats might occur together soon.

In Israel I am very pessimistic too. With innocent civilians being killed every day from terrorists, we see that the policies of the hawks have failed. The hawks blame the Israeli Arabs when only a few of them have resorted to terrorism, while the doves blame the hawks of the Jewish terrorism and the murder of Rabin while only a few of them have resorted to terrorism. Almost all terrorism comes from the Palestinian territories – the murderous regimes of Hamas and the PLO. But it is convenient to blame the hawks, the doves, the Israeli Arabs, the peacelovings, the warmongers, divide et impera. Israel is ruled by the Likud and its offsprings since 1977 with only a few years of the Labour party rule, so they should be blamed for all what is happening now. All of a sudden they remember that there are too much illegal weapons in the Israeli Arab population, but that is exactly the complaint of the Arab leaders who ask the government to take drastic measures against this situation, which causes crime and vendettas between families, towards "sinnful" women, and only very rarely terror. So, if this is the situation the Israeli government can blame only itself. They accuse the Europeans to be too soft towards terror and being afraid to enter Muslim neighborhoods, while the Israeli police and justice are also too lenient towards crime and civil offences in the Arab sectors but in the Jewish sectors as well. The terror will not disappear if we withdraw from all the territories as the withdrawal from Gaza, Lebanon, and most of the West Bank, the Oslo agreements (it only aggravated after them), and strong sanctions against the Palestinian, dovish and hawkish policies, have proven too well.

7.14 ISRAEL SHOULD ASSUME TOTAL RESPONSIBILITY FOR THE SITUATION

But what is even worse is that we are blamed for the situation, while we are not the agressors. It reminds me of the story about the king who sent his servant to buy a fish. The servant returned with a fish that stank. In fury the king gave the servant a choice of three punishments: “Eat the fish, get whipped for the fish, or pay for the fish.” In common with most people, the servant chose not to reach into his pocket and he decided to eat the stinking fish but after two bites the stench made him give up and he decided to get whipped for it. The pain of the lashes, however, made him stop that, too, and he cried out, “I will pay for the fish!” And so the fool ate the fish, got whipped for the fish and, in the end, had to pay for it, anyhow. Finally the servant was expelled from the city as well. This is exactly what happens now with Israel. We are accused of all the crimes in the world that we do not commit because of our policy in the occupied territories, we are the first ones to suffer from it – we are accused of Apartheid, ethnic cleansing, murdering children, we are boycotted, blamed by the universities, the media, friendly governments, unfriendly governments, the Palestinian leaders, and we do not succeed to counter

all those allegations, we are blamed by definition, and ultimately we eat the stinking fish, get whipped, pay for the fish, and are expelled from everywhere. As I believe in absolute responsibility the main responsibility is with the Israeli government, as we cannot accuse indefinitely everyone of anti-Semitism, even if most of our opponents are indeed so.

In my career when I assumed total responsibility I managed to find solutions for the most intricate problems, and that is what I expect from my leaders as well. Not throw the blame on the Arabs, the European and American leaders, the Palestinians, et al, maybe "blind" followers of the Likud buy this, but I am too sober for that. I am responsible if my clients don't pay me, I am responsible if my boss blames me unjustly, I am responsible if my children are not obedient (not mine of course – others), I am even responsible if the operations that I had did not succeed – as it is irrelevant who is to blame, as the problems affect me, and I have to find a positive solution instead of spending my time to find culprits. It applies to me, it applied to my employees, and it applies most to my government. We are responsible that the Iranians might get nuclear weapons, we are responsible of the terrorist attacks, we are responsible that too many friendly nations and individuals are disgusted with us, we are responsible that Abu Mazen fools the whole world, incites his population to kill us, that he is the aggressor and is perceived as Mother Theresa, while we are the victims but are perceived as Blue Beard. And of course we are responsible of all the antagonism between the Jews and the Arabs, the seculars and the ultra-orthodox, the hawks and the doves, right and left, rich and poor, the extreme gaps, poverty, corruption and crimes. I want to clarify – we are responsible although it is not our fault, if we assume responsibility it does not mean that we assume guilt. It is like a minister assuming responsibility although he was not guilty of the mishap. Only when our leaders, and it applies also to the leaders of the world, will assume total responsibility of what happens in their countries, they will be able to find the right solutions for the most intricate problems. Charity begins at home, don't blame others, if you are poor, unsuccessful, misfit, unfaithful, unloved, despised, sick, if you have lost your money, you can only blame yourself for that, even if it is not your fault, as you must find a solution how to get out from the impass, how to climb from the pit, don't rely on God, aide toi et le ciel t'aidera - rely only on yourself, and you'll find tremendous energies how to cope with the most difficult crises once you assume full responsibiltiy, once you stand up to fight the adverse winds.

7.15 – THE CAUSES AND SOLUTIONS TO ISRAEL'S AND THE WORLD'S MOST ACCUTE ECONOMIC PROBLEMS

I don't understand why we invest tens of billions in weapons and sophisticated aircrafts, and we do not invest billions in information/propaganda, why we divest from our minerals, from our banks and our gas, why we lower extremely the taxes for the tycoons, the rich, and the corporations, losing by that tens of billions that could have solved all the problems of poverty, gap increase, education, health, infrastructure, welfare, and equalling the proportionate budgets for the Arab and Jewih populations, we could have even solved the "refugees" problem in the West Bank as well. Why are the tycoons more important than 99% of the Israeli citizens, Jews and Arabs, is it because of bribes that they pay to ministers and prime ministers directly and indirectly, in cash envelopes, in money to the secretary, the brother, the lawyer of the politicians (everybody knows that this is bribe, except our Supreme Court judges), to the party, to the welfare organizations that they support, money in Israel, in Switzerland, in tax heavens, positions in the tycoons' companies rewarded by the millions, a moment after the politician and the civil servant who have accommodated the tycoons have retired? In France people are killed by terrorists, not thousands like in Israel since 2000 but a few hundreds, but they have a welfare state, they are not blamed and ostracized as Israel, they have tens of millions of tourists. Similar considerations and even better ones apply also to Germany, UK, US, Canada and Australia, so how can we stop the hundreds of thousands of Israelis who have relocated to America or

Europe? You have to give your youth hope – what hope have given the left and right governments of Israel in the last decades? It is not only the occupation of Palestine with millions of Arabs, which is detrimental both to the Palestinians and the Israelis, it is the economic and social injustice, the corruption which has lowered the ranking of Israel in the TI surveys from the 14th rank to the 37th, sexual harrassment at the highest levels in the police and government, billions going to finance the settlements and utlra-orthodox yeshivas, while there is not enough money for most of us. We have now/yesterday/tomorrow in prison a president, a prime minister, ministers, Rabbis, CEO of the largest bank, mayors, but almost no tycoons (they are too clever). That is why I preconize that only a drastic solution should be adopted, a second republic, otherwise the only ethnic cleansing that will occur is the hundreds of thousands of Israelis who will leave their homeland, the only Apartheid that will exist is between the 1% who have it all, who live in penthouses worth tens of millions, drive cars that costs hundreds of thousands, eat every night in the best restaurants, travel every month to exclusive resorts, staying in boutique hotels costing $600 to $1,000 per night, with annual salaries of millions, no inheritance tax, much lower effective tax rates, in a word the elites who live completely separated apartheided from the masses, who struggle to subsist with minimal salaries, who are fed up of the situation!

If I have to chose one factor that has brought us in the world in general, and more specifically in the neoliberal countries such as the US and Israel, to such a precarious situation that seems hopeless, what is the root of our acute problems – pollution, hunger, extreme income inequality, high unemployment, poverty, corruption, lack of ethics… - there is only one answer: the raison d'etre of a company is maximization of profits to the shareholders or even maximization of valuation of a company for the controlling shareholders. This is the main cause of most of our problems, and the ethical criminals who preconize this mantra should be judged by world history. You cannot see the knife of Mack the Knife as you can see the teeth of the sharks or the bombs of the terrorists, but be not mistaken – the knife of Mack the Knife is much more dangerous than the teeth of the sharks. The prevalent neoliberal ideology in most of business schools educates our businessmen to mazimize profits – and this abomination causes maximization of risks with the more and more frequent economic crises bringing us to the brink of the world bankruptcy, after the worse recession of 2008 did not bring any change and the criminals who caused it remained unpunished. I believe that companies shoud see profitability as a viability precondition and not as their only reason for existence, as corporations also employ people, sell products, and contribute to society. You cannot maximize profits without wrongdoing of the other stakeholders of the companies – employees, customers, ecology, community, government, creditors, suppliers, and ultimately all the 99% population of a country, quite all humankind, and planet earth. Maximization of profits brings to extreme lack of financial moderation, with an acute inbalanced leverage, insufficient owners' equity, high indebtedness, negative cash flow, lack of integrity of the financial management, and unregulated derivatives.

The CEOs of the companies are rewarded by the controlling shareholders (holding often only a few percentages of the equity) for laying off thousands of employees, lowering their salaries to the strict minimum, as they are no more "manpower", they have no more power, they have become "human resources" or even worse "human capital", just a resource as oil and iron, a capital as money and machines. by immoral salaries of tens of millions dollars, while income inequality raises to unprecedented levels, like in the times of the Roaring Twenties that preceded the Great Depression. The employees are no more loyal to the companies as there are no more sentiments between the management and the workforce or rather workweakness. They have become expendable and if the company can earn one percent more by laying off thousands it doest it with pleasure. The CEOs who preconize such strategies are ethical criminals because they ruin the families of the employees not because the financial situation of the companies need that but just because of their greed and the greed of their omnipotent masters – the controlling

shareholders. This conduct causes high rates of unemployemnt, jobs become precarious, employees work only part time, for much lower salaries, they have to sell their houses, or take second mortgages, they cannot pay anymore for health insurance, for pensions, they cannot save anymore, while very few people – 1% or even one thousandth of the population own most of the country's assets, receive huge salaries and bonuses, and we have plutocrats who are richer than the aristocrats in the worst moments of capitalism in Victorian England or during the reign of Louis XVI and Marie Antoinette in France. This crime of maximization of profits brings about much more misery and ruin than terrorism, earthquakes, tsunamis, and even contemporary wars.

You cannot maximize profits without doing haircuts to the creditors or the owners of the companies' debentures, and those who make the haircuts are never punished although their ethical crimes are worse than those of thieves – they do it lawfully and unethically and instead of making harakiri because they are bankrupt, they are not ashamed and they even boast on how they fooled everybody and were finally bailed out by their governments. The ruin that they cause with their unscrupulous and reckless conduct towards banks, holders of debentures, with their speculative derivatives – weapons of mass destruction according to Warren Buffett, amounts to trillions of dollars and in the Doomsday Depression that will inevitably occur in the recent future no bailouts will be effective anymore, no vaudou cures of zero interest rate, not even bribing politicians and civil servants will assist us as the scope of the ruin will be so large that it will cause the bankrupt of the whole world economy. If you want to maximize your profits – you don't pay taxes to your country, or to any other country as well, and hide your profits in tax heavens. Companies who don't pay taxes are ethical criminals, as they receive all the services from their country and give nothing in return. This is theft as you don't pay for what you take.

They pollute the environment as much as possible in order to maximize their profits and force the countries to clean after them without paying them any taxes of course. Those who pollute are ecological criminals as they are endangering the environment, causing deaths in global terms of millions inhabitants, endangering even the existence of humanity and our earth. Maximizing thier profits force them to deliver defective products, make cartels, become monopols, to bribe government officials legally and unlegally by offering them salaries of millions after they leave their offices where they gave them benefits worth tens of millions, they privatized to them at low prices government assets. Even if this is legal – those who do it on both sides are nevertheless criminals against society which is wronged, against their communities where they live, against their countries, against humanity. There is a tribunal that judges countries and individuals who committed crimes against humanity killing thousands civilians, torturing prisoners, but who is going to judge the ethical criminals that ruined the world economy, caused the death of millions due to pollution and poverty that could be averted if the companies and the economies would have been managed ethically, without corruption, without maximizing profits regardless of the consequences. Neoliberal systems are by definition ethical criminal systems as they ruin their countries, and instead of promoting so-called "free markets" they make their utmost to create biased corrupt markets, that are far from being free. Companies and tycoons corrupt the politicians by giving them generous contributions that have a return on investment of thousands percents, by lobying on behalf of their companies to the crooked politicians who were bribed.

I have written extensively in this book and in my other books what should be done to prevent such perverse situations – prohibiting government officials to work in the private sector, banning contributions to politicians, forcing companies to pay taxes of at least 40% on their profits regardless of tax heavens, allowing free unions, prohibiting massive layoffs of employees if the company is profitable, allowing a maximum annual salary, including bonuses and options, of one million dollars for the highest paid employee in the company, banning the bailout of companies and banks by the governmens and their agencies, forcing the central banks to give a real price to

money and banning a too low interest rate, and finding a way to send ethically corrupt businessmen to twenty years in prison, as they don't differ much from Bernie Madoff. We have to tax wealthy people up to 70% of their salaries and profits on their assets as well as a similar inheritance tax of more than 5 million dollars. This is not a communist agenda, as I want to safeguard the capitalist system and I do believe that communist regimes were even more corrupt than the most corrupt and neolibeal capitalist regimes. I want to bring back the capitalist economic regimes to their ethical roots, and achieve at least the social justice, ethical conduct and economic progress of the Scandinavian regimes, and to a lesser extent German, Dutch, Swiss and French economic regimes. If the world economy will adopt the measures that I preconize in this and other books it will eradicate poverty, save earth and ecology, and originate huge funds for welfare state, education, health, infrastructure, defense and all the other expenses of countries. We can solve the problem of all the refugees on earth, have full employment, obtain a reasonable inequality level similar to the Scandinavian standards, maintain the most rigorous ethical standards, eliminate corruption and bribing, achieve the highest levels of education, welfare and health, reducing pollution to minimum, and achieve the highest rates of progress if only we could eradicate once and for all the fallacious mantra of maximizing profits.

7.16 THE MUSLIM SHAHIDS' SEXUAL PHANTASY ON THE 72 VIRGINS IN PARADISE

But if I am pessimistic of the situation in the world and in Israel, I am much more optimistic with the cultural and innovative achievements of the world, this is my consolation, my therapy, this is what differentiates me and the intellectuals from all those who are threathening the world's peace and economy, this makes me think about the purpose of life beyond economy and security. So, what is the purpose of life? Should we be able to achieve it in our life time or in "heaven"? Is the purpose of life – to die, as absurd as it seems, but that is what is expected from Muslim shahids? This could happen if the shahids are offered 72 virgins in paradise. So, you get your rewards in paradise, not on earth, where you have to kill Jews, Europeans, non-believers, and mostly Muslims, as we see now everyday occurring in Iraq, Afghanistan, Syria, Israel, and more and more in the West, in the US, France, Belgium, and in the future in most European countries. The Houri - in Islamic mythology, the **houris** or ***ḥūr*** (plural of ***ḥaurāʾ***, "gazelle-eyed (woman)") or ***ḥūrīyah*** (Arabic: حورية) are commonly translated as "(splendid) companions of equal age (well-matched)", "lovely eyed", of "modest gaze", "pure beings" or "companions pure" of paradise, denoting humans and jinn who enter Jannah (paradise) after being recreated anew in the hereafter. The idea of 72 virgins in Islam refers to an aspect of paradise. In a collection by Abu `Isa Muhammad ibn `Isa at-Tirmidhi in his *Jami` at-Tirmidhi* and also quoted by Ibn Kathir in his *Tafsir ibn Kathir* of sura 55 it is stated: It was mentioned by Daraj Ibn Abi Hatim, that Abu al-Haytham 'Adullah Ibn Wahb narrated from Abu Sa'id al-Khudhri, who heard Muhammad saying, 'The smallest reward for the people of Heaven is an abode where there are eighty thousand servants and seventy-two houri, over which stands a dome decorated with pearls, aquamarine, and ruby, as wide as the distance from al-Jabiyyah to San'a. In the same collection of hadiths, the following is judged strong (*hasan sahih*): That the Messenger of Allah said: "There are six things with Allah for the martyr. He is forgiven with the first flow of blood (he suffers), he is shown his place in Paradise, he is protected from punishment in the grave, secured from the greatest terror, the crown of dignity is placed upon his head—and its gems are better than the world and what is in it—he is married to seventy two wives among Al-Huril-'Ayn of Paradise, and he may intercede for seventy of his close relatives." We have noticed several times in this book the ambiguity and double meaning of many terms: jihad is not necessarily a holy war, shahid is not necessarily a martyr warrior/terrorist, Arafat exceled in double meanings but so are many Palestinian leaders claiming that the obligation to anihilate Israel is caduc in English but valid in Arabic. So, here again the concept of the 72 virgins is a Zionist conspiracy, does not appear in the Quran, which strongly opposes suicide, etc. But it really does not matter, as there is

strong evidence that many of the terrorists really belived that they will be awarded 72 virgins – Houris/gazelle-eyed women, pure and modest, and it was a strong motivation for their actions.

7.17 THE CORY THEORY ON PARADISE ON EARTH FOR THE JUSTS – READING THE BOOKS OF THE 720 BEST AUTHORS, 72 BIOGRAPHIES OF THE MOST PROMINENT PERSONS, WATCHING 72 BEST PLAYS/OPERAS/MUSICALS/CLASSICAL CONCERTS, 360 BEST FILMS, 72 BEST SINGERS' PERFORMANCES, 72 BEST PAINTERS, KNOWLEDGE OF 72 LANGUAGES, 72 FIELDS OF INTERESTS, ETC.

In contrast to "The Houri" theory I propose "The Cory" theory, which maintains that the justs will be awarded on earth, and if there is a paradise also in paradise, with 72 complete works by the favorite authors of the justs or the works of the 720 best authors in the modern literature, 72 best plays on earth, 72 best operas, 360 best films ever, 72 best performances of the best singers, 72 best musicals, 72 best classical music works, 72 best painters and sculptors' works, 72 best academic books, 72 best humoristic TV series and performances, knowledge of 72 languages, biographies, lectures and conversations with the 72 most prominent persons in history, visit of 72 countries, 72 best poets works, etc. – in a nutshell in all the 72 fields of interests of the justs they will be exposed to the 72 best works in every field. No need to wait for heaven, you can reach such "paradise" of knowledge, fun and harmony in your life, as I was exposed to as explained at length in this book. Why 72? 72 is a lucky number. The word Chai in Hebrew means life. This word If you take the two letters that compose the word chai in Hebrew you are left with the number 18. Therefore this number 18 is a very lucky number among the Jewish as it relates to the word life. From a traditional standpoint the number 18 and multiples of it are common in gift giving in the Jewish community, e.g. 36, 72, 720, etc. So, you do not need to die and commit suicide in order to get your reward in paradise as for the shahids in the Islam, you can be rewarded in your lifetime as the Jewish religion sanctifies life, education and being an intelectual. If life is sacrosanct you do your utmost to succeed in life as you do not rely on the rewards in heaven, as written in Psalm 92: "The righteous will flourish like a palm tree, they will grow like a cedar of Lebanon; planted in the house of the LORD, they will flourish in the courts of our God. They will still bear fruit in old age, they will stay fresh and green." The house of the world is on earth where the righteous will flourish in old age, fresh and green like a palm tree, like a cedar, and no need of virgins, as it is very difficult to imagine paradise with licentious sex.

Another reason for the 72 best of the 72 best is that I am now in my 72th year. I would not mind to maintain the wisdom and experience of my 72 years together with the health and stamina of my age of 27, but in order to achieve that - no virgins are needed, a monogamy is more than enough. I also strongly oppose the sanctification of virginity, as the most admirable women are the loving mothers, loving wives, who fulfill their ambitions in life. The only admirable virgin woman whom I can think of is Jeanne d'Arc, while most of all outstanding women in history were mothers/wives – from Dona Gracia to Queen Victoria, from Marie Curie to Angela Merkel.

I do not intend to encumber on this book another 72 lists of 72 persons in every list. The book is full with lists and those who are not interested are invited to skip them, but I have introduced all those lists for those who intend to use my book as a "guide for the perplexed", if they would want to read authors, hear music, watch plays and films, study business ethics, or visit the world. We can also link every entry of authors, composers, plays, novels, operas, personalities… to Wikipedia, YouTube, etc. So, I'll refer in every item of the following topics to the relevant list and will cite only some of the details. We start with 72 languages, and will take from the chapter "Languages learned by Jacques Cory" the first 50 languages learned or the first 60 languages that I can read at least with a translation, mainly Latin, German, and Slavic languages, Greek, Arabic, Hebrew, and add to them 12 important languages that I would like to learn if I was younger or in

paradise if there is paradise. My reader may know already that I am an atheist who does not believe in God or paradise, but as I really don't know (being a potential agnostic), if there is a paradise (so many people say there is, so maybe I am wrong…), I would like to do all those things that I did not have the time to do in this life, and in paradise it will be much easier. So, and forgive me if the celebrities spoke a more ancient language, I would learn Chinese/Mandarin in two seconds of infinity as Confucius, whom I admire so much, would teach me. My teacher in Hindi or Sanscrit would be Buddha, whom I also admire. I would learn Japanese from Tajima Mori, Persian from the Queen Esther, Amhari from the Queen of Sheba, Swahili from Ali Mazrui who would explain to me in Swahili why Israel is an apartheid country and the sharia law is democratic as he maintains in his writings, Indonesian from Suharto, Malay from Tunku Abdul Rahman, Tagalog from Ferdinand Marcos, Quechua from Pachacuti, Hungarian from Bela Bartok, and Turkish from Mustafa Kemal Ataturk. But the paradise citizens would also assist me in mastering the other 60 languages as in heaven it takes only a few seconds for each. If Confucius or Buddha will not be available in heaven because of their tight schedule, I would be satisfied with the 72 languages that I can understand (although I have learned only 50+ languages) in the UN Universal Declaration of Human Rights, as specified in the chapter on this topic. This book analyses also most of those languages, and bring extracts of the languages' texts.

For the 72 best authors that I would read their complete works, I would not repeat here the name of my beloved authors of modern literature in my Survey on Modern World Literature. I'll just mention the names of some best of the best: Emile Zola, Victor Hugo, Alexandre Dumas, Jean-Paul Sartre, Franz Kafka, Thomas Mann, Erich Maria Remarque, Jose Saramago, Albert Cohen, Vicente Blasco Ibanez, Mario Vargas Llosa, Jorge Amado, Shai Agnon, Haim Nahman Bialiq, Sholom Aleichem, Amos Oz, Charles Dickens, D. H. Lawrence, James Joyce, Virginia Woolf, Sinclair Lewis, Alberto Moravia, Tolstoy, Dostoievski, as well as authors from earlier periods, such as Honore de Balzac, Goethe, Cervantes, Homer, Stendhal, Thackeray, the sisters Bronte, Dante, One Thousand and One Nights, The Bible, New Testament, Quran, The Bhagavad Gita. For the 72 best plays I would rather refer to the complete works of the 72 best playwrights: Jean Racine, Arthur Miller, Joshua Sobol, Tennessee Williams, Sean O'Casey, Marcel Pagnol, Henrik Ibsen, Eschyle, Clifford Odets, Sophocles, Euripides, Corneille, Moliere, Eugene O'Neil, Anton Tchekhov, August Strindberg, William Shakespeare, Federico Garcia Lorca, Jean Anouilh, Jean Giraudoux, Bertolt Brecht, Luigi Pirandello, George Bernard Shaw, Oscar Wilde, Aristophanes, Jean-Paul Sartre and so many others in many languages. All of them are in the chapter Plays and list of the best plays, in the lists Films of Cory's Lectures, and in the chapter Theater – lists of the best plays seen in Israel, New York, Paris, London, Berlin, best videos of plays in English, French, and Hebrew. All those exceed by far 72 and amount to much more than a hundred plays. This book includes also an analysis of some of the novels and plays of those authors. The 72 best poets are part of the lists of best authors in modern literature, I would just mention a few of the best of the best: Heine, Prevert, Garcia Lorca, Jimenez, Pessoa, Neruda, Geraldy, Zvi Aviel, Bialiq, Amihai, Rachel, Schiller, Goethe, Holderlin, Novalis, Brentano, Wordsworth, Shelley, Lord Byron, Ronsard, Baudelaire, Lope de Vega, Becquer, Castro, Rimbaud, Musset, Vigny, Hugo, Lamartine, Haitian poets, Gautier, La Fontaine, Cendrars, Mallarme, Verlaine.

The 72 best authors in busines ethics, capitalism, social justice, sustainability, and corporate social responsibility are mentioned at length in my lists and bibliographies in this book in the chapter of academic ebook in English in progress – The Future of Capitalism in a Sustainable Society: Joseph Stiglitz, Naomi Klein, Charles Ferguson, Thomas Friedman, Michael Mandelbaum, Milton Friedman, John Maynard Keynes, Paul Krugman, Andrew Ross Sorkin, Erin Arvedlund, Barbara Ehrenreich, John Kenneth Galbraith, Charles Gasparino, Paul Hawken, Daniel Kahneman, Nassim Taleb, Dave Kansas, Michael Lewis, Roger Lowenstein, James

Stewart, George Soros, Muhammad Yunus, Gregory Zuckerman, Akio Morita, Henry Paulson, Bryan Burrough, Alice Schroeder, Joel Bakan, Jagdish Bhagwati, John Cassidy, William Cohan, Harry Dent, Kenneth Goodpaster, Laura Nash, Henri-Claude de Bettignies, Al Gore, Justin Fox, Hyman Minsky, Charles Ellis, David Wessel, Richard Posner, Gary Stern, David Cay Johnston, Jonathan Harr, Lee Kuan Yew, Robert Hagstrom, Robert Monks, Joseph Badaracco, Richard De George, Charles Derber, Thomas Donaldson, Amitai Etzioni, Francis Fukuyama, Ron Grover, Harvey Hornstein, Robert Jackall, Peters and Waterman, Meir Tamari, Manuel Velasquez, Ben Cohen, Ernest Wallwork, Barry Eichengreen, Jeremy Rifkin, David Coates, Jonas Pontusson, T.R. Ried, Eric Einhorn, Nouriel Roubini, Stephen Mihm, Matthew Bishop, Suzanne McGee, Duff McDonald, Matthew Lynn, Sanjay Anand, Robert Pozen, Raghuram G. Rajan, Larry Bartels, Wilhelm Hankel, Robert Isaak, Carmen Reinhart, Kenneth Rogoff, Michael Roberts, Robert Shiller, George Akerlof, George F. DeMartino, Fareed Zakaria, Gordon Brown, Todd Gitlin, Matt Taibbi, Noam Chomsky, Sheila Bair, Gretchen Morgenson, Joshua Rosner, Costas Lapavitsas, Chrystia Freeland, Robert Reich, Dan Ariely, Robert L. Heilbroner, Abhijit Banerjee, Bastasin Carlo, Esther Duflo, Jeffrey Sachs, Les Leopold, Olivier Blanchard, Tyler Cowen, John Mackey, Anat Admati, Martin Hellwig, Thomas Piketty, as well as the books by Nick Leeson, Brian Cruver, Bill Bamber, Lawrence McDonald, Jacques Cory, and the best videos on those subjects, such as The Ascent of Money with Niall Ferguson, Capitalism: a Love Story by Michael Moore, The Corporation by Jennifer Abbott/Mark Achbar, The Flaw by David Sington, Collapse based on a book by Michael Ruppert, and Inside Job by Charles Ferguson. This book includes also an analysis of some of the books of those authors and some of the films.

The best 72/360/830/1000+ films are in my lists in the chapter of Cinema & Films, as well as an analysis of some of those films. Those lists include mainly films on business ethics and social responsibility, lists of film festivals best films, and lists of some of the best films in the history of cinema. Some of the films are based on plays, some on novels, and some on original screenplays: "All My Sons", "Death of a Salesman", "An Enemy of the People", "Glengarry Glen Ross", "Executive Suite", "F.I.S.T." Wall Street on the scandals of the eighties, Rogue Trader on the collapse of Barings Bank, Barbarians at the Gate on leverage buyouts and RJR Nabisco, hostile takeovers, wrongdoing to minority shareholders, etc. Films on the victims of corruption - Jean de Florette, corruption in Medicare - Damaged Care, corruption in State administration - Marie: a True Story, wrongdoing of stakeholders in mega corporations - Class Action and the Ford Pinto case, corruption and bribery in government – Revizor, and The Threepenny Opera on business, government & crime. Films on Enron, transparency in the media - The Insider - about Dr. Jeffrey Wigand and the tobacco industry, law, fairness and ethics - The Merchant of Venice, The Great Gatsby on wealth, fairness and ethics, Emile Zola (L'Argent) the ultimate ethicist, films on ethical activism - Erin Brockovich, conformism in society - Rhinoceros, CSR in community - It's a Wonderful Life, Ecology - A Civil Action, education and society - Topaze, sustainability documentaries such as Al Gore's An Inconvenient Truth, Who Killed the Electric Car?, Paul Hawken, and social responsibility of modern tycoons - Warren Buffett. The Visit in its European and African versions, labor rights in the global context - The Take, ethical dilemmas of multinationals and stakeholders – McDonald's and McLibel, globalization models of Nike and other multinationals and Michael Moore's film The Big One, and some of his other films.

The 72 best classical works and concerts, best musicals, best operas, and best performances that I have ever seen can be found in the chapter of Music in this book, as well as a description on how I started to hear and love classical music when I was a teenager from my diary. I read books on the 100 best operas, 100 best composers, 100 best classical works, and so on. The best operas are (with a V for the operas that I have seen on stage): The abduction from the Seraglio – Mozart - V, Aida – Verdi - V, Un ballo in maschera & Nabucco – Verdi, Il barbiere di Siviglia – Rossini

- V, Die Fledermaus – Strauss - V, La Boheme – Puccini - V, Carmen – Bizet - V (my most preferred), Cavalleria Rusticana – Mascagni - V, Les contes d'Hoffmann – Offenbach - V, Cosi fan tutte – Mozart – V, Don Giovanni – Mozart – V, Eugene Onegin – Tchaikovsky, Falstaff – Verdi, Faust – Gounod – V, Fidelio – Beethoven, La forza del destino – Verdi, Guillaume Tell – Rossini, Hansel und Gretel – Humperdinck, Lakme – Delibes, Madama Butterfly – Puccini, The Magic flute/Die Zauberflote – Mozart – V, The Marriage of Figaro/Le nozze di Figaro – Mozart – V, Otello – Verdi – V, Macbeth – Verdi – V, Pagliacci – Leoncavallo – V, Porgy and Bess – Gershwin – V, Rigoletto – Verdi – V (my most preferred), Romeo and Juliette – Gounod, Der Rosenkavalier – Strauss, Samson et Dalila – Saint Saens, Tosca – Puccini – V, La Traviata – Verdi – V, Tristan und Isolde – Wagner, Il Trovatore – Verdi – V, Turandot – Puccini – V. More detailed lists of the best operas can be found in the Music chapter. Lists of the best musicals, TV comical series, plays and film comedies can be found in the chapter on Humor.

The best composers and their best works, which I like most, based on the monumental books The Milton Cross Encyclopedia of the Great Composers and their Music, are: Wolfgang Amadeus Mozart – Symphony no. 41 Jupiter, Don Giovanni, Symphonies no. 25, 29, 38, 39, 40. Piano Concerti no. 19, 20, 27. Sinfonia Concertante for violin and viola, String Quartets, Le nozze di Figaro, Cosi fan tutte, The Magic Flute, Requiem. Franz Schubert – Symphony no. 9, Die Winterreise, Symphonies no. 5 and 8, Trout quintet Die Forelle, String quartet death and the maiden, String quintet in do major, Impromptus, Piano Sonates in la major and si bemol major, The beautiful miller daughter, Songs. Ludwig Van Beethoven – Symphony no. 9 in re minor, Apasionata sonate, Piano Concerto no. 5 The Emperor, Symphonies no. 3 Eroica, no. 5, no. 6 Pastoral, no. 7. Piano Concerti no. 1, 2, 3 and 4. Violin Concerto. Violin Sonata no. 9 Kreutser. String quartets no. 7 and 14. Piano trio The Archiduke, Piano Sonate no. 14 Au clair de lune, and no. 32. Missa Solemnis. Niccolo Paganini – 24 Capricci opus 1, Violin Concerti no. 1 and 2, Danse des sorcieres. Gioacchino Rossini – Il Barbere di Seviglia, Overtures Tancredi, La scala di seta, Il signior Bruschino. Operas Guillaume Tell, L'italiana in Algeri, La cenerentola, Mose in Egitto, Semiramide. Felix Mendelssohn – Symphonies no. 4 Italian, no. 3 Scottish, no. 5 The Reformation, Elijah, The Hebrides, Violin Concerto in E minor, A midsummer night's dream, String Octet, Lieder ohne Worte, String Quartet no. 6, Piano Trio no. 1, *Auf Flügeln des Gesanges*/On wings of song. Hector Berlioz: Symphonie Fantastique, Harold in Italy, Benvenuto Cellini, Les Troyens, Grande Messe des Morts, La damnation de Faust, Romeo et Juliette.

Charles Gounod – Faust, Mireille, Petite Symphonie, Romeo et Juliette, Ave Maria. Frederic Chopin – Piano Sonata no. 3, Piano Concerti in mi minor and fa minor, Preludes, Etudes, Balades, Valses, Mazurkas, Polonaises. Robert Schumann – Piano Concerto in la minor, Symphonies no. 1 and 4, Manfred, Cello Concerto, Violin Concerto, Piano Qaurtet, Piano Quintet, Carnaval, Kreisleriana, Fantasia. Franz Liszt – Piano Sonata in si minor, Mazeppa, Rhapsodies hongroises, Rhapsodie espagnole, Valse-impromptu, Mephisto-valse, Liebestraume, Preludes, Lieder, Piano Concerti no. 1 & 2, Poemes Symphoniques, Dante & Faust Symphonies. Johann Strauss - Waltzes, Polkas, Marches, Die Fledermaus, Der Zigeunerbaron. Georges Bizet – Carmen, Symphony in do major, L'arlesienne suites no. 1 and 2, Jeux d'enfants, Les pecheurs de perles, La jolie fille de Perth. Johannes Brahms – Symphony no. 4, German Requiem, Symphonies no 1 and 3, Piano Concerti no. 1 and 2, Violin Concerto, Double Concerto for Violin and Cello, String Sextets no. 1 and 2, String Quartets no. 1, 2, and 3. Piano Quintet, Clarinet Quintet, Violin Sonatas no. 1-3, Lieder, Song of Destiny.

Pyotr Ilyich Tchaikovsky – Symphony no. 6 Pathetique, Sleeping Beauty, Symphonies no. 4 and 5, Piano Concerto no. 1, Violin Concerto, Nutcracker, Swans Lak, Romeo and Juliet, String Serenade, Eugene Onegin, Francesca da Rimini, Marche Slave op. 31, 1812 Overture. Giuseppe Verdi – Rigoletto, Otello, La Traviata, Un ballo in maschera, La forza del destino, Don Carlos,

Falstaff, Requiem, Nabucco, Aida, Macbeth. Jacques Offenbach – La belle Helene, La vie parisienne, La Grande-Duchesse de Gerolstein, La Perichole, Les contes d'Hoffmann, Ba-ta-clan. The **Bataclan** is a theatre located at 50 Boulevard Voltaire in the 11th arrondissement of Paris, France. Designed in 1864 by the architect Charles Duval, its name refers to *Ba-ta-clan*, an operetta by Jacques Offenbach. Since the early 1970s, it has been a "legendary" venue for rock music. On 13 November 2015, 89 people were killed in a coordinated terrorist attack of ISIS in the theatre. Once again Islamic fundamentalists murderers slaughtered innocent people and Western culture. Offenbach, a Jew, one of the pillars of French and European culture was banned by the Nazis, and the theater formerly owned by Jews and named after Offenbach's operetta was chosen as the murder site of Nazis' followers – ISIS, foes of culture, France, Jews and Christians.

Camille Saint-Saens – Symphony no. 3, Piano Concerti no. 2 and no. 4, Cello Concerto no. 1, The Carnival of the Animals, Samson and Delilah. Edvard Grieg – Piano Concerto in la minor, Peer Gynt Suites no. 1 and 2, Holberg Suite, Lyric Suite, Norewgian Melodies. Antonin Dvorak – Symphony no. 9 From the New World, Symphonies no. 7 and 8, Cello Concerto, Violin Concerto, Slavonic Dances, String Serenade, String Quartet no. 12, Rusalka. Giacomo Puccini – Tosca, Manon Lescaut, La Boheme, Madama Butterfly, La fanciulla del West, Turandot. Gustav Mahler – Symphony no. 9, Symphonies no. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. Das klagende Lied, Des Knaben Wunderhorn, Lieder eines fahrenden Gesellen, Das Lied von der Erde, Lieder und Gesange. Claude Debussy – La mer, Prelude a l'apres-midi d'un faune, Images, Jeux, String Quartet, Preludes, Suite Bergamasque, Le coin des enfants, Pelleas et Melisande, Nocturnes, L'enfant prodigue, Children's Corner. Jean Sibelius – Symphony no. 5, Symphonies no. 2 and 7, Finlandia, Tapiola, Violin Concerto, String Quartet in re minor. Manuel de Falla – El amor brujo, El sombrero de tres picos, Noches en los jardines de Espana, Concerto for hapsichord, Siete canciones populares de Espana, El retablo de maese Pedro. Maurice Ravel – Daphnis et Chloe, Piano Concerto in sol major, Piano Concerto for left hand, Rhapsodie espagnole, Bolero. Max Bruch – Violin Concerto no. 1, Violin Concerti no. 2 and 3, Scottish Fantasy, Kol Nidre, Viola and Clarinet Concerto. Sergei Prokofiev – Peter and the Wolf, Symphony no. 1 Classical, Symphony no. 5, Piano Concerto no. 3, Violin Concerto no. 1, Alexander Nevsky. Sergei Rachmaninov – Piano Concerto no. 2, Symphonies no. 2 and 3, Piano Concerto no. 3, Symphonic Dances, 24 Preludes, The Bells, Night Vigil. Bela Bartok – Concerto for Orchestra, Violin Concerto no. 2, Piano Concerto no. 3, Dance Suite, Bluebeard's Castle. George Gershwin – Porgy and Bess, An American in Paris, Rhapsody in Blue, Piano Concerto in fa major, Girl Crazy, Songs. Igor Stravinksy – Petrushka, Le sacre du printemps, L'oiseau de feu, Pulcinella Suite, Symphony in 3 movements. Kurt Weill – Die Dreigroschenoper, Symphony no. 2, Rise & Fall of the City of Mahagonni, The Eternal Road. Dmitri Shostakovic – symphonies, concerti…

This book has hundreds of links to the best songs, the best artists, the best operas, the best concerts, the best books, the best poetry, the best plays and shows, the best musicals, in the chapters on the proposal of learning languages at school, music, literature, linguistics, plays, theater, films, humor and humorous scenes from films, plays and musicals, and so on. Oklahoma, Hello Dolly!, The Wizard of Oz, Mary Popins, Oliver, Little Shop of Horrors, Meet Me in St Louis, How to Succeed in Business Without Really Trying, Porgy and Bess, Fame, Gigi, Kiss Me Kate, Hair, Grease, On the Town, Show Boat, The Band Wagon, Easter Parade, Gentlemen Prefer Blondes, Mamma Mia, Yentl, Seven Brides for Seven Brothers, White Christmas, and the films Gilda, Top Hat, Blue Skies. Singing in the rain, the Marx's Brothers - A Night At The Opera: Crowded Cabin Scene, Danny Kaye in The Inspector General (Revizor by Gogol) - The Gypsy drinking song. From South Pacific - I'm Gonna Wash That Man Right Out Of My Hair, There Is Nothing Like a Dame. From Annie Get Your Gun - Doin' What Comes Natur'lly, with Betty Hutton, Make 'em laugh, I'm an Indian Too, with Judy Garland, You Can't Get a Man with a Gun, with Megan Mullally, from West Side Story - Gee Officer Krupke!, from

My Fair Lady – With a Little Bit of Luck. And finally the song Anything Goes with Patty LuPone on Broadway, the performance that I saw. Some of the most hilarious comic operas were made by Gilbert and Sullivan - here The Pirates of Penzance with the scene of Hold Monsters Major General, and in The Mikado – Behold the Lord High Executioner in the hilarious Act I. Offenbach's operas, which are the most famous and hilarious comic operas – here La Belle Helene, Orphee aux enfers, La vie parisienne. I'll just mention also Mozart's Le Nozze di Figaro, and Verdi's Falstaff. Charlie Chaplin, in Modern Times, especially in Factory Scene, The Gold Rush, especially the scene of eating his shoe, Monsieur Verdoux, especially the trial scene, The Great Dictator, with the very funny barber scene and the globe scene, The Kid, The Immigrant, The Idle Class, The Tramp, Police, A Dog's Life, Limelight. The General by Buster Keaton. The best comic plays – Moliere's plays at the Comedie Francaise: L'Avare, part I and part II, Le Bourgeois Gentilhomme, L'Ecole des Femmes, Les Precieuses Ridicules, Georges Dandin. Le Misanthrope, Tartuffe, part I, part II, Les Femmes Savantes, Les Fourberies de Scapin, Le Malade Imaginaire.

I was moved to tears at the performance of the two best Israeli Folk singers – Shuli Natan and Nehama Hendel. I like most folk music – country, fado, tango, sambas, mariachis, Russian folklore, Napolitan songs, rembetiko, flamenco, and of course Israeli folklore which was influenced by tens of countries, including its Arab neighbors. I have seen the heroine of my youth Joan Baez, by far the best singer, at Carnegie Hall in New York, with the best English and Spanish folk songs of the century. A special place in my heart belongs to Sephardic music which has become very trendy, with the romances sung by the best folk singers. The best show was the Sephardic Romancero by Itzhak Navon, later to become the 5th Israeli president. http://www.youtube.com/watch?v=nkUbaHbS9YA. And beyond the Sephardic folklore, with songs like Adio, Arvoles, La ija de la vizina, Avram Avinu, etc., comes of course the Spanish folklore, the flamenco, the Greek folklore from the rembetiko to Yorgos Dalaras and Nana Mouskouri. A performance of the Preservation Hall Jazz Band from New Orleans in New York. Everybody danced in the aisles, the most sweeping performance of old people performing like teen agers. Other remarkable performances that I saw where Marlene Dietrich in Israel in 1960 at the Tamar Cinema in Haifa, Gilbert Becaud and Charles Aznavour, the two best French performers, that I had the privilege to hear in the first rows, two legends, Becaud was Monsieur 100,000 volts and Aznavour was France's troubadour, still yong, touching my innermost soul. And there were many others – Haris Alexiou, Yehoram Gaon, Harry Belafonte, Georges Moustaki, Guy Beart, Yehuda Poliker, Arik Lavie, Yossi Banai, Moti Giladi, Hagashash Hahiver (the funniest trio I has ever seen), and the best of American Country music at Page in 1996, the folk music I like most, the Latin American – Mexican, Peruvian, Argentinian, Brazilian, Paraguayan, and especially – Los Paraguayos with their moving performance of songs like Malaguenia, Pepita, Paloma, el Condor, etc., and last but not least – the best of all – Mercedes Sosa, with Violeta Parra's unforgettable song Gracias a la vida, my most favorite song.

Detailed lists of the 100 best painters, 220 best paintings, even 1000 best paintings are given in the Arts chapter of this book with links to the Wikipedia entries of the painters, to beautiful photos of the paintings, and so on. If 72 paintings, 100 or 220 are not enough we have here a list of the 1000 best Western paintings of all times. They are indeed beautiful and strongly recommend to see them all. The list of the 87 main painters with links to their main works, biography, bibliography is also very interesting. List of best museums gives another angle. The 100 best paintings in New York, the 100 best paintings in London, Most famous paintings of all times, greatest paintings of all times, etc. The 72 best artists that I have chosen are given here: Jan Van Eyck, Paolo Uccello, Rogier Van der Weyden, Filippo Lippi, Piero della Francesca, Andrea Mantegna, Giovanni Bellini, Hans Memling, Sandro Boticelli, Pietro Perugino, Domenico Ghirlandaio, Hieronymus Bosch, Leonardo da Vinci, Filippino Lippi, Vittore

Carpaccio, Albrecht Durer, Lucas Cranach, Michelangelo Buonarroti, Raffaello Sanzio, Hans Holbein, Paolo Veronese, El Greco, Michelangelo Caravaggio, Pieter Paul Rubens, Frans Hals, Francisco Zurbaran, Antonie Van Dyck, Diego Velasquez, Rembrandt Van Rijn, Bartolome Murillo, Jan Steen, Jan Vermeer, Jean Watteau, Gianbattista Tiepolo, William Hogarth, Francisco Goya, Theodore Gericault, Eugene Delacroix, Jean Millet, Camille Pissarro, Edouard Manet, Edgar Degas, Paul Cezanne, Claude Monet, Auguste Renoir, Henri Rousseau, Paul Gauguin, Vincent Van Gogh, Georges Seurat, James Ensor, Gustav Klimt, Edvard Munch, Henri Toulouse-Lautrec, Wassily Kandinsky, Henri Matisse, Paul Klee, Fernand Leger, Pablo Picasso, Umberto Boccioni, Georges Braque, Amadeo Modigliani, Robert Delaunay, Oskar Kokoschka, Marc Chagall, Juan Gris, Marcel Duchamp, Giorgio de Chirico, Egon Schiele, Max Ernst, Juan Miro, Rene Magritte, Salvador Dali. More artists can be found in Arts chapter of this book.

We can find the lists of the 100 best sculptors and greatest sculptures ever, another list of the 250 best paintings greatest paintings by old Masters between 800 to 1800, list of the 200 greatest modern paintings 1800-1900, greatest 300 20th century paintings, greatest renaissance paintings, greatest portrait paintings, greatest genre paintings, the 100 world famous architects in history. In the Geography and Travel chapter of this book we can find the list of the 60 countries visited by me and lists of many other countries that I intend to visit, but I also intend to visit more thoroughly countries that I have visited, such as the US, Argentina (I've visited only 2 days), Brazil (only a few days), Peru, Canada, South Africa (only 2 days), China (I've visited only Hong Kong), Japan (only 2 days), Greece, Russia (only 2 days). I will add here only 12 more countries to the 60 I have visited: Mexico, Chile, Bolivia, Costa Rica, Ecuador, Poland, Ukraine, India, Vietnam, Indonesia, Fiji, Mianmar. Assuming that there is no paradise as stated earlier I intend to study thoroughly the biographies of the 72 personalities that I admire most. The list of the biographies that I have started reading appear in the Biographies Chapter. I'll not refer to the biographies of musicians, authors, film directors, playwrights, poets, painters, sculptors, composers, film actors, etc. that I read, start reading or intend to read. I have dealt about them at length in this book. I'll refer here only to historical personages. So, I would like to read and learn about them more, and if there is after all a paradise I'd like in due course to have serious conversations with them or to hear them – if they give lectures over there as too many people are interested to talk to them (I hope that the reader will notice that I am just kidding, as he shouldn't take this digression about paradise seriously, I don't go to mediums and I am an atheist…).

One more remark I read biographies of negative persons such as Hitler, Stalin, Franco or Mussolini, as I am interested to understand how they behaved in history, but of course not taking them as a model. In this chapter I'll refer only to positive persons that I'd like to take them as a model, and if I could (if there is heaven) I would like very much to meet them as I admire what they have done. This does not mean of course that I agree to all that they have done. People could say how can you admire Napoleon who caused the deaths of millions in the battlefield and was a dictator, but this Napoleon also liberated people from the yoke of corrupted aristocracy, including the Jews who received for the first time in Europe equal rights, established in 1804 the Napoleonic Code, that forbade privileges based on birth, allowed freedom of religion, and specified that government jobs should go to the most qualified. Queen Victoria was an imperialist ruler but an admirable queen and person, Le Baron Haussmann destroyed half of Paris but built the most beautiful city in the world, David killed Uria but was one of the best kings in the world, Salomon had a thousand wives but was the wisest man on earth, Gregory Pincus invented the pill which is anathema for many religious people, but liberated women and enabled them to control their body and career. Finally, Charles de Gaulle was the only French leader who dared oppose the German rulers, ended the Algerian war, established modern France, but I together with thousands of fellow students demonstrated against his conservatism. So, I admire their positive achievements, taking into consideration that (except us) nobody is perfect.

Winston Churchill, Charles de Gaulle, Sigmund Freud, Albert Einstein, Isaac Newton, Napoleon Bonaparte, Queen Victoria, Franklin Delano Roosevelt, Baron Edmond de Rothschild of the 19th century, Don Isaac Abravanel, Dona Gracia, Don Joseph Nasi, David Ben Gurion, Brutus, Coco Chanel, Marcel Dassault, Le Baron Haussmann, Theodor Herzl, Lee Kuan Yew, Karl Marx, Mahatma Gandhi, Henri IV, from the Bible – Moses, Jacob, Joseph, David, Salomon, Jeremiah, Isaiah, Amos, Ezekiel, Daniel, Ruth, Esther. Also Jesus, Muhammad, Cicero, Plato, Aristotle, Socrates, Disraeli, Montefiore, Marie Curie, Abraham Lincoln, Martin Luther King, Buddha, Confucius, Johannes Gutenberg, Christopher Columbus, Louis Pasteur, Galileo Galilei, Charles Darwin, George Washington, Alexander the Great, Thomas Edison, Guglielmo Marconi, Alexander Graham Bell, Simon Bolivar, Rene Descartes, Ernest Rutherford, Thomas Jefferson, Jean-Jacques Rousseau, Voltaire, Charlemagne, Alexander Fleming, Antoine Laurent Lavoisier, James Watt, Michael Faraday, Louis Daguerre, Wilhelm Conrad Roentgen, Benjamin Franklin, Gregory Pincus. This list is not a list of the 72 most influential people, but a list of the 72 most admired persons for their contribution to humankind as statesmen, scientists, founders of religions, philosophers, industrialists, inventors of vaccines, printing, electricity, the pill, atom… In the Biographies chapter we can find a list of the 36 best biographies of the best personalities that I have ever read, and a list of the biographies of another 36 best personalities that I have started reading, altogether 72 best biographies of the best 72 personalities that I read/reading.

I have 72 fields of interest and activities, this is of course a metaphore, as I have many fields of interest/activities, 50 to 100, and 72 is just a "lucky" number in between. I probably could have achieved much more if I had only one or two fields of interest. But I admire the renaissance geniuses, as Leonardo da Vinci, who had dozens of fields of interest but not like me excelled in all of them, Emile Zola who was the best author ever, but also wrote J'accuse and fought for the under privileged and against anti-Jewish racism (how tragic it is that today there is not even one of his caliber to fight modern anti-Semitism and Islamic fundamentalism). Benjamin Franklin was one of the Founding Fathers of the United States. A renowned polymath, Franklin was a leading author, printer, political theorist, politician, freemason, postmaster, scientist, inventor, civic activist, statesman, and diplomat. As a scientist, he was a major figure in the American Enlightenment and the history of physics for his discoveries and theories regarding electricity. As an inventor, he is known for the lightning rod, bifocals, and the Franklin stove, among other inventions. He facilitated many civic organizations, including Philadelphia's fire department and a university. So, what kind of Polymath am I, what kind of Renaissance Man, if at all am I?

My 72 fields of interest/activities in the present and past, as a professional or dilettante/amateur are (**details on most of the items of this section might be found in this book and in my CV**):

1. Linguistics – learning and knowing Latin, Germanic, Slavic, etc. languages. Fluent in English, French (mother tongue), Spanish, Ladino, Hebrew. Fair knowledge of Italian, German, Portuguese, Romanian, Interlingua. Reading capabilities in more than 40 other languages.

2. Ladino research– initiating, co-translating & editing Ladino UN Declaration of Human Rights.

3. Literature – reading and researching novels, mostly modern since 1860, in many languages.

4. Drama – reading and researching plays, since the ancient Greeks to the modern French.

5. Theater – watching hundreds or more plays in Paris, London, New York, Israel, other cities.

6. Biographies – reading and researching lives of the most influential personalities in the world.

7. Author– writing plays, stories, novel, articles, essays, correspondence, diary, on general topics. Novel in Hebrew **"Beware of Greeks' Presents"**, Bimat Kedem, Israel, 2001, a modern

Odyssey on Business Ethics, with the essay "**Business Ethics in Israel – the Dream and the Calamity**", one of the first essays on this topic. Used as textbook. A Play in Hebrew - "**Nelly's Choice**", Jacques Cory with Amalia Eyal, in 2005 (at the library of the University of Haifa). Used as textbook. Reading of the play was performed at the Hebrew University of Jerusalem on July 30, 2008. Translated into French in 2008 by Saskia Cohen - "**Le choix de Nelly**", published in 2012 in France by Edilivre. A Play in Hebrew "**Nelly Doron**" by Jacques Cory, written in 1997, articles, stories, and essays on general topics, published on Cory's website, University of Haifa, Transparency International Israel, Ometz, Carmel Academic Center websites, etc. in 2012. Diary and correspondence with Ruthy Cory, managers, academics, published on Cory's website.

8. Films – watching in cinemas, cinematheques, festivals, thousands of classic and other films.

9. Geography – learning geography, countries, cities, physical, atlases, parameters' statistics.

10. Writing a book on Geography "Ethics Pays", focusing on data and parameters of all states. **2015 – "Ethics Pays: A Comprehensive Atlas of Salient Parameters in the 300 Countries of the World Proving that Ethics Pays"** in English, book in progress, in the final stages of writing. The eBook proves that the most ethical countries obtain the best results in all the parameters - GDP per capita, democracy, peace, equality, freedom, happiness, social progress, efficiency, globalization, competitiveness, etc., and the most corrupt countries obtain the worst results. The book is also a geography book describing the 18 - 55 most salient parameters of the world's countries, and comparing the achievements of all the 300 countries of the world.

11. Arts– watching thousands of paintings, sculptures, reading about the painters & the paintings.

12. Museums – visiting hundreds of times the best museums in the world, mainly Arts museums.

13. History – learning and researching history, focusing on European modern history since 1789.

14. Middle East Conflict – writing substantial part of book on topic of the Middle East conflict.

15. Music – hearing classical music, opera, country, folk, pop music, reading about composers.

16. Concerts – watching hundreds of classical concerts, opera, folk, pop concerts in the world.

17. Philosophy – reading and researching philosophy, focusing on philosophy in ancient times.

18. Philosophic Essays – writing philosophic essays in many books, mainly cosmopolitan essays.

19. Religion – reading & researching religions, focusing on Judaism, the Bible, modern research. Quotes about Jews by Churchill, Mark Twain, Goethe, John Adams, Kennedy, Tolstoy, Hoffer. In a 2015 speech explaining the Australian government's measures against ISIS, Julie Bishop compared the psychological underpinnings of ISIS with that of Nazism. Citing Eric Hoffer's seminal work *The True Believer*, she argued that the declared Caliphate drew from the same source that drove the masses to support Hitler: "Invincibility was – until the US-led airstrikes – all part of its attraction." In May 1968, about a year after the Six Day War, Eric Hoffer wrote an article for the *Los Angeles Times* titled "Israel's Peculiar Position: "The Jews are a peculiar people: things permitted to other nations are forbidden to the Jews. Other nations drive out thousands, even millions of people and there is no refugee problem. Russia did it, Poland and Czechoslovakia did it. Turkey threw out a million Greeks and Algeria a million Frenchman. Indonesia threw out heaven knows how many Chinese and no one says a word about refugees. But in the case of Israel, the displaced Arabs have become eternal refugees. Everyone insists that

Israel must take back every single one." Hoffer asks why "everyone expects the Jews to be the only real Christians in this world" and why Israel should sue for peace after its victory.

20. Innovation – reading about innovation and inventors, focusing on high tech inventions.

21. Ethics – reading hundreds of books/articles on business ethics, CSR, corporate governance…

22. Capitalism– reading hundreds of books and articles, watching videos, writing on capitalism. **2010 -** "**The Future of Capitalism in a Sustainable Society**" in English, based on The Great Recession of 2007-2010: book in progress, along an outline on Cory's website. Bibliography of 120 books, a similar number of videos, and hundreds of articles, was read and hundreds of notes were prepared as basis for writing the book upon receipt of adequate financing. The book calls into question the conduct of corporations, leaders, executives and regulators before, during and after the Recession and shows how the invisible hand, minimal regulation and maximization of profits have a perverse impact on the world economy, society, stakeholders, business and profitability. Finally, the book suggests a new political economy of the state, new strategy for the private and public sectors, new economy of income and wealth distribution, in the context of a proper humane policy bringing sustainable development. Possibly - Hebrew version of the book.

23. Lecturing – lectures on business ethics, CSR, corporate governance, business administration. **2011 -**Organization of Symposium on Social & Economic Justice with the University of Haifa & Ometz in Haifa, Israel**.** Lecture by Cory, Participation of Leading Professors, Businessmen, Social Activists, NGO Leaders & Daphni Leef. Symposium filmed by the Academic Channel.
Participation in the Forums of the Israeli Social Protest Movement and Others for Enhancing Social Justice in Israel, Transparency, Ethics, & Reducing Business & Government Relations.
2001 - Lectures at Conferences, Universities, Organizations, Companies, Governmental Forums, in the U.S., Europe and Israel. Transcripts, Films & Articles on Lectures – on Cory's website.
Transparency International, Berlin – Drawing Lessons from the Great 2008 Recession - 2010
Insead, Fontainebleau, France - Lectures and Workshops at Ethics Days – 2001/2003
European Union - Stresa, Italy, Lecture on Trends in M&A - 2001
Ethics & Management - Symposium of Paris' high ranking executives - 2003
In Europe – meetings for promoting Cory's books in Paris, London, Frankfurt, Amsterdam and Copenhagen, with collaboration of Kluwer – 2001
In the USA – meetings for promoting Cory's books in Washington, Boston and New York, participating at the annual meeting of Society for Business Ethics in Washington – 2001
Israel: Keynote Speaker - Top Management of Israeli Bank Leumi, Transparency International, Israeli SEC, the Israeli Electric Company, Elbit, IAI, Apax & Insead Anciens Association, Ernst & Young. Magnes Launching of Book – ZOA hall, Tel Aviv, Bimat Kedem Launching of Book – Suzan Dalal hall, Tel Aviv. Speaker at the Hi-Tech Summit (Technology & People), Directors' Convention, Ethics Center at the Israeli Stock Exchange, Internal Auditors Convention, Mishkenot Shaananim Ethics Center, Ethics & Engineering, BDO, Migdal Insurance Group, Izraeli Ethics Center, Ometz, forums of the Technion and the University of Haifa, Reali High School, and on Israeli radio & TV.

24. Sustainability– reading and writing (see academic books/articles) on sustainability, ecology...

25. Globalization, multinational companies - Reading and writing (see academic books/articles).

26. Dissertation and PhD – writing the first PhD dissertation on business ethics to minority shareholders. Ph.D Business Administration (with distinction), CNAM - Conservatoire National des Arts et Metiers, Paris, France, 2004. Doctoral Dissertation in French - 'Business Ethics and

the Minority Shareholders'. Book "**L'ethique des affaires et les actionnaires minoritaires**", published by Editions Universitaires Europeennes in France in 2012. Used as textbook.

27. Academic Books – writing academic books in English, Hebrew, French, on business ethics. "**Business Ethics for a Sustainable Society: Conquering the Corporate Frankenstein"**, The Edwin Mellen Press, US, 2009. An academic book in English, focusing on the Economic Whirl, starting in the eighties with damages of billions and culminating in the Great Economic Crisis of 2008 with damages of trillions, its origins, analysis and potential solutions. The book comprises of theoretical issues, cases based on business experience, and works: on business ethics, sustainability, globalization, corporate governance, & social responsibility. Hard cover - 2009, soft cover - 2010, used as textbook. **"Selected Issues in Business Ethics and Social Responsibility"**, published in Hebrew by Magnes Publishers, the Hebrew University of Jerusalem, Israel, in July 2008: Analysis of theoretical issues and ethical dilemmas in original cases, films, plays & novels, forecasting the world economic crisis & presenting practical vehicles to overcome the crisis. Received an outstanding acclaim and used as textbook.

Two books - **"Business Ethics: The Ethical Revolution of Minority Shareholders"** and **"Activist Business Ethics"**, published by Kluwer Academic Publishers Boston, US, in 2001 (now Springer). Paperback Editions by Springer, US, 2004. Pioneer research, based on case studies of U.S., French & Israeli companies and extensive business experience, with a modern approach on activism in business ethics. The books found the rules that govern unethical conduct towards minority shareholders, which were validated by the Enron scandal. Activist Business Ethics is quoted on Wikipedia & other websites, is quoted several times in the entry "Business Ethics" of Wikipedia, is recommended in Wikipedia and Answers.com for "Further Reading", and is treated as a standard text/source book in Talk: Business Ethics in Wikipedia. The book is in about one thousand university libraries all over the world (USA – 750, Germany – 41, Canada – 36, France, UK, Netherlands, Belgium, Norway, Denmark, Poland, Italy, Switzerland, Romania, Slovenia, Spain, Mexico, Colombia, Lebanon, Israel, Saudi Arabia, United Arab Emirates, Turkey, Qatar, South Korea, South Africa, Malaysia, Singapore, China, etc.), and sells also in Russia, India, Japan, Greece, Thailand, Brazil, & many other countries all over the world.

Chapters in Edited Books – "**Une maniere originale d'enseigner la RSE**" (An original method to teach CSR), in the book "La RSE – La responsabilite sociale des entreprises – Theories et pratiques", by Francois Lepineux, Jean-Jacques Rose, Carole Bonanni, Sarah Hudson, published by Dunod in France in 2010. "**In the Name of Citizens, Business or Officials? Insights on the Public Responsibility of the Government and Public Administration**" by Eran Vigoda Gadot and Jacques Cory, in the book "Public Responsibility in Israel" by Raphael Cohen-Almagor, Ori Arbel-Ganz, Asa Kasher, published by Hakibbutz Hameuchad Publishing House & The Jerusalem Center for Ethics, in Hebrew, in Israel, 2012. One of the first essays on Business & Government & Social Justice in Israel. The book received an outstanding acclaim in Israel.

28. Academic Articles – writing articles and essays on academic topics, mainly business ethics.
2013 – Articles in Walla Business and Ethics Center Mishkenot Shaananim Bulletin
2010 - Publicist, News First Class, NFC, News 1, a leading Israeli News Website
2009-2011 – Columnist, "Ethics and You" – The Israeli CPA Review
2008- Articles in Transparency International Israel and Ometz
2006 - Member of the Editorial Advisory Board, Society and Business Review, Emerald.
2001 - Israel: Essays and Articles on Social & Economic Justice, Business Ethics, Business & Government.

29. Writing of an ebook and articles, on social, economic, and governmental justice in Israel. **2012 - "Social, Economic & Governmental Justice: Essays, Articles & the Play "Nelly Doron""** free ebook in Hebrew, published on the Internet at Jacques Cory's website in HOME, BOOKS and HEBREW, at the University of Haifa's Library website - **http://lib.haifa.ac.il** (search by name of author or book), Transparency International Israel, Ometz, Carmel Academic Center websites, etc. Includes also short stories: "Baruch Ashem", "Rain Fairy", correspondence, appreciation letters, social justice projects, satires, Ladino activities, case studies... Based on "**Essays & Articles on Social & Economic Justice, Business & Government in Israel**", published since 2010 on journals & websites. Additional essays, articles, case studies and a code of ethics appear on Cory's websites and might be part of 2 new eBooks. The updated eBook is split in two eBooks: a professional book – **2016 – "Ethical Codes and Case Studies, Essays and Articles on Social, Economic and Governmental Justice"**, and a book on general and personal topics – **2016 – "Essays, Memoirs and Articles on General and Personal Topics"**.

30. Travel – planning travels, travelling, studying 60+ countries, mainly in Europe and the US.

31. Science – studying at high school physics, chemistry, biology, reading about those topics.

32. Photographer – of thousands photos, hundreds of hours films, mainly on travel and family.

33. Pro Bono Activities – Director in Boards of Directors of Haifa Theater, Film Festival, etc.

34. Ethical Organizations – active management in Transparency International Israel, Ometz… Received the highest award of Ethics in Israel in 2015. 2012 - Initiating a proposal for the Award of Sustainable Justice Prizes in Israel and in other countries (which has not materialized yet), member of the Prize Committee with well-known ethical experts in the award fields of: Social Justice, Economic Justice, Governmental Justice, Environmental Justice, Media Justice, Educational Justice and Cultural Justice, including Nobel Prize laureate Professor Dan Shechtman, famous playwright Joshua Sobol, and leading professors, journalists and activists.

35. Poetry – reading hundreds books on poetry in many languages, writing occasionally poetry.

36. Satire and Humor – reading and watching satire and humor, occasionally writing as well.

37. Zionism – reading Zionist authors and writing on Zionism topics, focusing on ethical issues.

38. Non-Fiction Reading: Reading of books and essays on theater, cinema, medicine, law, etc.

39. Architecture – reading, watching and visiting state-of-the-art and historic buildings and architecture, churches, mosques, synagogues, parliaments, public buildings, palaces, theaters…

40. Sociology – reading and studying books and articles on sociological issues.

41. Anthropology – reading and studying books and articles on anthropoligical issues.

42. Economics – reading and studying books and articles on economics issues - BA Economics, Hebrew University of Jerusalem, Israel, 1966 (attented courses in 1961-1964).

43. Political Sciences– reading and studying books and articles on political sciences issues – BA Political Sciences, Hebrew University of Jerusalem, Israel, 1966 (attented courses in 1961-1964).

44. Business Administration– reading and studying books and articles on business issues – MBA, INSEAD, Fontainebleau, France, 1968 (attented courses in 1967-1968). An International MBA in a trilingual program: English, French and German (1967 – Goethe Institute, Berlin).

45. Children Books – reading hundreds of classic children books and writing two children books.

46. Sephardic Heritage – reading, writing and researching Sephardic Heritage, Coria, Spain, etc.

47. Sayings and Proverbs – reading & studying sayings in Ladino, Yidish, Chinese, Turkish, etc.

48. Cosmopolitan Credo – reading, studying, writing on cosmopolitan credo on all topics.

49. Encyclopaedias– reading, studying encyclopaedias in English, French, Hebrew, Wikipedia…

50. Anti-Semitism and Holocaust – reading, studying, writing on Anti-Semitic, Holocaust issues.

51. Ebook Links – chosing thousands of links in autobiography/geographic/ethics ebooks to books, authors, plays, poetry, languages, painters, paintings, classical music works and composers, folk music and writers, pop music, songs, operas, musicals, personalities, cities, countries, buildings, history, philosophy, religions, business ethics, films, performances, shows...

52. Politics – writing platform of the Second Republic of Israel, articles and essays on politics.

53. Establishment of Christian Heritage startup (not materialized), reading, writing on startups.

54. Turnaround Plans and successful implementation of Elbit (1981-1982), Elscint's subsidiaries (1987-1988), NBase (1995-1996), and other companies, in hi-tech and low-tech, in France, the US and Israel, increasing in several cases valuation by more than 1,000%.

55. Mergers and Acquisitions, Joint Ventures - Negotiations with Israeli, U.S., Canadian, French, German, and Spanish companies in the computer, Internet, data communication, telecom, imaging, semi-conductor, and aerospace industries. Due diligence on the companies.

56. Writing of 100 business plans and strategic plannings, implementation on a large number.

57. Technology Transfer: negotiations and agreements, manufacturing/marketing rights, between large European, American and Israeli companies, such as Nixdorf, Alcatel, Hon and Global.

58. Management of a Satellite Communications Consortium (1991-1993) comprised of some of the largest Israeli companies: IAI, Rafael/Galram, Elisra, Gilat, Technion.

59. Management: (1981-1987) Vice President in charge of business activities, sales and finance of Elbit, one of the largest Israeli hi-tech companies. Was directly responsible for the transition from heavy losses to peak profits, M&A, and international business breakthrough. Managed U.S. and Israeli public offerings. Member of U.S. and Israeli Boards of Directors.

60. 1973-1980: Sales Manager and Head of the Defense Sales Department at Elbit, Israel.

61. 1970-1973: Export Manager and Assistant to the Executive CEO at Electra, Israel.

62. 1968-1970: Assistant to the Strategic Planning VP of Israel Aircraft Industries, Israel.

63. International Consulting – free-lance consulting on ethical codes, business ethics, advisory boards, business administration, international business, management, finance and marketing.

64. Management/Board of Directors of Subsidiaries in France, UK, Germany, and the US.

65. 2004-2013 - Teaching at the MBA, International MBA, MA, BA programs, and 17 classes of the Naval Academy, at The University of Haifa, Israel, on: Corporate Governance, Business Administration, Social & Economic Justice, Business Ethics, CSR - Corporate Social Responsibility, Sustainability, Globalization, M&A - Mergers & Acquisitions, Business and Government, Leadership and Stakeholders, NGOs and the Public Sector. Elected in 2005 as the Best Lecturer of the University of Haifa, received appreciation letters from deans and students.

66. 2010-2011 - Lecturer at the International MBA program in English, at The Tel Aviv University, Israel, on: The Future of Capitalism in a Sustainable Society, a Contemporary Course in the Context of the Great Recession of 2007-2010; and a Course on Business Ethics.

67. 2009-2010 - Lecturer at the Executive MBA, The Technion Israel Institute of Technology, Tel Aviv, Israel, on: Business Ethics & the Future of Capitalism in a Sustainable Society.

68. 2006 - Visiting Professor, INSEAD, Singapore, on: Semestrial Course of Business Ethics - 'Individual, Business & Society: The Ethical Dilemma'. Lectures and Workshops on Ethics Days at Insead, Fontainebleau, France, in 2001, 2003 & Symposium of Paris' high ranking executives.

69. 2010-2014 - Lecturer at the Carmel Academic Center in English/Hebrew on Business Ethics & the Future of Capitalism. 2005 - Lecturer at the Ruppin Academic Center on Business Ethics,

70. Friendship – Maintaining friendship relations with at least 72 friends in Israel and abroad.

71. Family – Maintaing excellent family relations with children, grandchildren and relatives.

72. Couplehood – Maintaining excellent couplehood relations with my wife Ruthy since 1969.

Finally, I think that I've found paradise on earth and I have achieved most of my 72 goals during my 72 years. The intellectual exercise of comparing the paradise with 72 virgins to the paradise with 72 authors, composers, most admired personalities, plays, films, operas, etc. was meant uniquely to make my point on what is truly important in life – in this world and in heaven according to what many religious people believe, and I reiterate that I don't believe in heaven. Actually, the most important people for me are the 72 members of my family and 72 friends – my wife, children, grandchildren, close family at present or in the past, my close friends, and so on. When I received the Ometz highest prize for ethics in 2015 – 36 friends came to the ceremony which was held in Tel Aviv coming especially from everywhere to congratulate me. 36 more friends could not come for various reasons, most of them are not living in Israel but in Europe or the US. So, I am very pleased to have such excellent 72 friends in Israel and abroad. I have mentioned most of this close family and close friends in the present and in the past in the acknowlegements of this book. Of all the 72 categories of the 72 – including those that I have not mentioned but can be found in this book or in my scopes of interests the dearest ones and the most beloved are first of all my family and then my friends. But I extend my love also to all my students and readers who were influenced by me, all my workers, colleagues and managers who collaborated ethically during my business and academic careers, to the people of my city Haifa, my country Israel, and humanity in general – the ethical peace loving people on earth who desire to live peacefully, a meaningful life, an intellectual life, a just, free, equal, and fraternal life.

בלשנות, כישרון לשפות, איך להפוך לפוליגלוט

מעניין מי מהקוראים נשאר אתי לאורך הספר, גם עכשיו כשאנו מתקרבים לעמוד האלף. מה עוד שזה לא רומן, לא מחזה, לא ספר עיוני, אפילו לא ביוגרפיה תקנית, אלא שעטנז של כולם, בעשרות שפות. זה אולי החלק הקשה ביותר, כי יהיה מי שיתעניין בתחום הספרותי, במחזות, בביוגרפיות, בפילוסופיה, במוסיקה, בסרטים ובאומנות. אבל שפות? את מי זה בכלל מעניין בעולם שבו כולם מדברים רק שפה אחת או שתיים – שפת האם ואנגלית, וכשאנגלית היא שפת האם אז רק אנגלית. מי בכלל דובר שלוש שפות, חמש שפות, עשר שפות, חמישים שפות? מה זה חשוב לדעת להגיד "העולם הופך לגלובלי, אבל לא שטוח כי אם שטחי" בחמישים שפות? אני משתעשע בהמשך הפרק בפיענוח הוראות שימוש של איקאה בעשרות שפות. את מי זה בכלל מעניין? הסיבה שאני לא מוציא לאור את הספר שלי בהוצאת ספרים אלא כספר דיגיטלי באתר שלי היא שייתכן מאוד שהוא יעניין רק אדם אחד – אותי. כי מי חוץ ממני מתפרס על כל כך הרבה תחומי עניין? היום פוליגלוט זה סטודנט אמריקאי שלומד בתיכון ספרדית וכשהוא נוסע למכסיקו הוא מגמגם בספרדית בסיסית כמה עולה הסומבררו. בימינו אינטלקטואל הוא סטודנט צרפתי שלומד בבית הספר מחזה של שיקספיר. חובב ספרות הוא זה שקונה ארבעה ספרים במאה שקל, נותן במתנה שלושה ומשאיר אצלו ספר אחד בשביל לקשט את הספריה. וכבר היה מי שאמר לי שהספריה שלי נראית איום ונורא כי כל הספרים לא מסודרים לפי הגובה אלא לפי השפות והאלפבית, לרובם אין כריכה עבה, ואוי לעיניים הקוראות - במאות ספרים יש סימניה בעמוד שבו הפסקתי לקרוא את הספר, כי אני קורא במקביל חמש מאות ספרים בחמישים שפות. ואילו חובב דרמה זה אזרח שיש לו מנוי באולם המופעים בעירו להצגות של "מיטב הרפרטואר" והוא רואה שש הצגות של שעה ועשרים בשנה, על מצביא דגול שיצא לתרבות רעה, על ניצולת שואה שנזכרת בעברה, על פלשתינאי המבקר בבית בו גרו אבותיו לפני ש"גורש", הכל על פי אותו מתכון של כתיבה בנושא פופולרי מבלי להרגיז יותר מדי אף אחד, לא לעייף אף אחת, כי אם ההצגה נמשכת פחות משעה וחצי תוכל להספיק לחזור הביתה לפני עשר וחצי וללכת לישון באחת עשרה.

אני כותב בספריי שיש ללמוד עד סיום התיכון חמש שפות ברמה של שפת אם. ואני זוכר את הפתגם החביב בלאדינו – **LO KE LA VIEJA KERIA EN EL SUENIO SE LO VIA** מה שהזקנה רצתה בחלום היא ראתה. נו,

באמת, ללמוד חמש שפות? עברית הם יודעים? להבדיל בין זכר לנקבה יודעים? למי יש זמן ללמוד חמש שפות? מי יענה לעשרות המסרים שאתה מקבל בפייסבוק ובטלפון הסלולרי? איך תוכל לשחק כמו אוטומט את משחקי הטלוויזיה הדבילים? מתי כבר תספיק לראות את האח הגדול ולנחש מי יודח היום – טרונצ'ו או בוצ'וקצ'ולוקה? וחוץ מזה, איזה כיף זה ללמוד שפה? ומי בכלל צריך עוד שפה? הרי בקרוב תהיה רק שפה עולמית אחת – אנגלית. זה סתם בזבוז זמן. אנחנו ממילא לומדים כל כך קשה, כך שבזמן הפנוי נראה איזה סיטקום, נלך למשחק כדורגל, נקשיב לרוק כבד, נלך לים, או נצפה בסרט על בטמן נגד סופרמן נגד וונדרוומן נגד אנטמן, ואת כולם מנצח האח הגדול והראש הקטן.

אז יש לי חדשות לכל המלעיזים נגד לימוד שפה. קודם כל, ללמוד שפה זה כיף שאין כדוגמתו. אולי קשה בחודש הראשון או השני אך כמו בכל לימוד שמתחיל קשה ככל שההתחלה יותר קשה כך ההמשך יותר כיפי. ובכוונה אני משתמש במילה כיף ולא תענוג, כי בשפה שלנו נכנסו מילים מכל שפות תבל, דבר שיכול לעזור לנו בלימוד שפות. להלן רשימות של מילים ב- 16 שפות שנכנסו לעברית, ובראשן ארמית, יידיש, ערבית, רוסית, אנגלית וצרפתית:

- מאכדית
- מאנגלית
- מארמית
- מגרמנית
- מטורקית
- מיידיש
- מיוונית
- מלאדינו
- מלועזית
- מלטינית
- ממצרית
- מערבית
- מפולנית
- מפרסית
- מצרפתית
- מרוסית

וזה יפה. כי מי שיודע עברית ובמיוחד סלנג עברי כבר נהנה מ"פור" בלימוד שפות ויודע קצת אנגלית, צרפתית, ערבית ורוסית. או כמו ששאלו את טרונצ'ו אם הוא יודע אנגלית והוא אמר שבטח – הוא מכיר שלוש מילים מטרו גולדווין מאייר, וכשביקשו ממנו עוד מילה הוא שאג כאריה "וואאוו". אבל זאת בדיחה שניה בזמנים שעוד ראו סרטים של **MGM**, כיום אפילו את זה לא עושים ורואים רק קליפים של דקה וחצי. אני שלטתי בשתי שפות אם – צרפתית ולאדינו וזה סייע לי ללמוד אנגלית, ספרדית, איטלקית, פורטוגזית, רומנית, קטלנית, אוקסיטנית, גלגו, אינטרלינגווה, קריאולית, גסקונית, האיטיאנית, אסטורינית, וולונית, ניבים ועוד. אני עוד זוכר איזה תענוג היה ללמוד שפות באפס מאמץ, כמו אינטרלינגווה המושתתת כולה על שפות רומניות, פורטוגזית הדומה כמעט בכל לספרדית פרט להיגוי שונה אבל לקריאה אתה מקבל במתנה עוד שפה ונחשף לשתי תרבויות מדהימות – פורטוגל וברזיל, עם סופרים דגולים המוכרים רק לדוברי פורטוגזית למרות שהם לא פחות טובים מסופרים צרפתים ואנגלים. באותה מתכונת קטלנית מבוססת על ספרדית וצרפתית, גלגו על פורטוגזית וספרדית. קצת יותר קשה עם שפה כמו רומנית שיש בה גם יסודות סלביים שהיו זרים לי לחלוטין כשלמדתי אותה. אבל מכיוון שרותי אשתי נולדה ברומניה ושלטה בשפה ומכיוון שהיה

חשוב לי לדבר עם החותנים בשפתם, כמו שרותי דיברה עם ההורים שלי צרפתית ונהנתה יחד אתי ממחזותיו של יצחק נבון המבוססים על הלאדינו. אבל השתלטתי די מהר עם ספר לימוד עב כרס על הרומנית. ומה רבה הייתה הפתעתי כאשר עשינו מנוי בכבלים לשני הערוצים ברומנית בשביל אמה של רותי שבילתה הרבה בביתנו והתברר שאני לא מבין כלום. ואז הוחוור לי שהרומנית שאני הכרתי הייתה בליל של רומנית ושל עברית, כך אשתי אמרה שהיא לבושה "קו חלוקו" עם סיומת ומילת קישור "עם" ברומנית, אבל המילה העיקרית היא חלוק בעברית, או "חיתולימו" שהם חיתולים, או "מסהכנסווה" שזה מס הכנסה, או "קו כובע" עם כובע. משהו כמו השפה שמדברים הרבה ערבים שהיא תערובת של עברית וערבית. הייתי צריך ללמוד מחדש את השפה וכשביקרנו ברומניה אשתקד דווקא הסתדרתי לא רע.

לקרוא יידיש הלך לי בקלות רבה, אחרי שלמדתי את השפה עם ספר וקלטת, עם מילון ותרגום עברי. הספר הראשון שקראתי היה כמובן טוביה החולב של שלום עליכם. קודם כל גיליתי שזה ספר מצחיק מאין כמותו שהתרגום התפל לעברית הוציא ממנו את כל הלחלוחית. וגיליתי להפתעתי שעשרות אחוזים מהיידיש הם מילים עבריות. מכיוון שכשלמדתי יידיש כבר ידעתי גרמנית קיבלתי גם את השפה הזאת במתנה. בלאדינו רק מילות קודש הן בעברית וכל כולה ספרדית עתיקה, עם תוספות תורכיות, יווניות וצרפתיות. ואילו יידיש היא שפה המבוססת במידה רבה על עברית. לכן כל דובר ספרדית יכול להבין כמעט הכל בלאדינו (בתנאי שמדברים בחלופות הספרדיות ולא הטורקיות במילים רבות) ואילו דובר גרמנית יתקשה מאוד להבין יידיש. ומה הכיף בלימוד שפה? קודם כל זו התעמלות מדהימה לשכל, להגיון, לאינטואיציה. הראש שלך מסיק תוך כדי קריאה או שמיעה מה משמעות המילים כשהוא קורא לעזרה את כל השפות שאתה כבר מכיר. לא צריך סודוקו, תשבצים או משחקי הגיון – תלמד שפה ואתה מפעיל את ההגיון ובתור בונוס אתה מקבל גם שפה במתנה. למה זה טוב? אני מרחיב את הדיבור בספרי, די אם אומר שזה עושה אותך קוסמופוליט, אזרח העולם הגדול, שאתה נחשף לעולם קסום של עם אחר או כמה עמים אחרים במקרה של שפה כמו ספרדית שמדברים בה מאות מיליונים של אנשים בעשרות ארצות. אתה לומד על התרבות, הספרות, השירה, המחזות, האנשים הדגולים, אתה יכול לתקשר בעסקים, עם ידידים חדשים, עם בחורות למי שעוד רווק. חוץ מזה כל שפה חדשה שאתה לומד גורמת לכך שהשפה הבאה תלך לך יותר בקלות, כי שפות הן כמו פאזל שככל שאתה מכיר יותר שפות כך חלקי הפאזל הולכים ומסתדרים. אבל אני תמיד מחפש אתגרים חדשים וכך כטוב ליבי לא ביין אלא במים החלטתי ללמוד רוסית כשלא היה לי שום בסיס בשפות סלביות – ומה בא לעזרי? הרומנית שחלק ניכר ממנה בנוי על שפות סלביות והעברית שחלק קטן ממנה בנוי על רוסית. חוץ מזה, ברגע שאתה חי עם מיליון רוסים בישראל ושומע את

השפה בכל מקום ובכל זמן משהו שוקע בכל זאת והשפה לא נשארת לגמרי זרה. כזכור, התחלתי ללמוד את השפה כשהייתי מובטל בתחילת 1967 לפני שנסעית לאינסאד ולמדתי אז כבר חצי ספר ושני שירי לכת. תוסיף לזה אמביציה גדולה ללמוד שפה כה חשובה ותגיע לכך שתוך כמה חודשים רכשתי לי ידיעה בסיסית ברוסית. ומרוסית כבר היה לי יותר קל עם פולנית ואוקראינית, שפות שעוד למדתי עם ספרים וקלטות, אך גם עם בולגרית, סרבית, קרואטית ובוסנית, שפות שכבר לא למדתי בצורה מסודרת אלא רק עשיתי ניסיונות להבנתן בקריאת מגילת רות, הנסיך הקטן, תפילות ותנ"ך, הצהרת זכויות האדם, וכשביקרתי בבלקן יכולתי להיווכח עד כמה אני מבין מעט אבל בכל זאת השפות הן לא זרות לחלוטין. כך אני מכסה כמעט את כל אירופה עם הבסיס שלי בשפות הרומניות, הגרמניות והסלביות, ואני רק מרגיש זרות בהונגריה שעוד דוברים בה גרמנית או רוסית, בפינלנד שעוד דוברים בה שוודית, או באסטוניה.

המצחיק ביותר הוא שיחה שהייתה לי עם בחורה צעירה שנולדה בישראל להורים רוסיים שדיברו בבית רוסית והיא שלטה היטב בדיבור ובהבנת הרוסית, כמובן לאין ערוך יותר ממני. אולם כשביקשתי ממנה הבהרה לגבי טקסט ברוסית היא גילתה לי שהיא לא יודעת לקרוא ולכתוב ברוסית. זאת, כי רוסית כתובה באלפבית קירילי שהיא לא מכירה. וזה ממש מצחיק כי אני השתלטתי על האלפבית הקירילי בשעתיים (ועל ההדפסה העיוורת בעברית ובאנגלית בשעתיים גם כן) ואני קורא רוסית מבלי להבין אך אין לי בעיה בקריאה, והבחורה ששפת אמה רוסית והיא מבינה הכל לא מסוגלת לקרוא את שפת אמה, כי היא מעולם לא הקדישה שעתיים ללימוד האלפבית הקירילי. לזכותם של ההורים של רותי ייאמר שהם לימדו את בנותיהם לקרוא ולכתוב ברומנית (הן עלו ארצה כשהיו בנות שלוש ומעולם לא למדו בבית ספר רומני) וכך הן שולטות בקריאה, כתיבה, הבנה ודיבור ברומנית. בכל השפות החדשות שלמדתי אני מוותר מראש על הכתיבה כי זה בכלל מבלבל כשאתה יודע עשרים שפות רומניות ואתה צריך לכתוב בגלגו. אני גם מוותר על דקדוק, אני למעשה מצטמצם רק בקריאה, כי גם דיבור כשאתה דובר כל כך הרבה שפות דומות הוא משימה בלתי אפשרית. אני מסוגל לקרוא בלי תרגום כעשר שפות, ועם תרגום בעוד למעלה מארבעים שפות שלמדתי, שבעים שפות שלמדתי או הדומות לשפות שלמדתי, מאתיים ושישים שפות ודיאלקטים בשפות הקשורות לשפות שבהן למדתי. לכתוב טוב אני יכול רק בחמש שפות, פחות טוב בעוד חמש, להבין אני מסוגל בכעשרים שפות ולא לעשות שגיאות כתיב ודקדוק אני יכול בקושי רק בעברית. בכל שאר השפות יש לי בעיה עם הדקדוק – בעיה קטנה בצרפתית ובאנגלית, בעיה יותר גדולה בגרמנית ורומנית, ואני בכלל מרים ידיים בשפות כמו רוסית ולטינית שיש להן דקדוק קשה מאין כמותו. האמת היא שגם בצרפתית וספרדית יש דקדוק מסובך, אבל למזלי הדקדוק בא לי בקלות כי אלה כמעט שפות אם. אני עד

היום מצטער שאני עושה טעויות דקדוק באנגלית כי למדתי בבית ספר תיכון לא מהמשובחים שכיום הפך למגרש חניה ובעוד המורה לאנגלית לימד אותנו מצויין את יוליוס קיסר הוא לא ממש שלט בדקדוק. יש גם בעיה עם הגיל. כך נוכחתי לדעת שבשנה האחרונה אני עושה הרבה שגיאות של החלפת אותיות כשאני מדפיס בעברית ובאנגלית. זה לא היה לי קודם כשקראו לי "עין הנץ" ויכולתי להבחין בשגיאה בכתיב או בחשבון בין מאות עמודים של חוזה או תשקיף.

אני עושה לעצמי אם כן הנחה בגין הגיל ומראש מוותר על שגיאות דקדוק או הדפסה ומקווה שהקורא יתגבר על זה ויתעלה ליהנות מהטקסט ולא מהעטיפה של הטקסט. וכאמור, המלעיזים ייתפשו דווקא לשגיאות הדקדוק, ההדפסה או האינדקס. וכמו שנתפסו על ג'פרי וויגנד (המקור) וקראו לו גנב כי הוא ביטל פעם שיק של $39.99 על פותחן קופסאות שהיה מקולקל, כך אם אכתוב שהייתי מתפלח לקונצרטים ויושב במקומות הפנויים כי ידי לא הייתה משגת לרכוש כרטיס יקר, כי גם כך הלכתי עם נעליים בלויות וסוודרים מטולאים, יקראו לי גנב, פורע חוק וניאנדרטל, ולכן איני נותן להם את התענוג ולא מוכן לגלות איך ראיתי קונצרטים עם אייזק שטרן, כי לא פעם סדרנים היו מכניסים נערים לקונצרט, ולא פעם היו מכניסים בחינם חיילים לאופרות. וגם לא אגלה מה היה מקור האבטיחים לקומזיצים שלנו בתנועה המאוחדת, כי עלולים לקרוא לי קומוניסט שלא מכבד את רכוש הקיבוץ על אלפי האבטיחים שלו. כי מי שגנב אבטיח מחר יגנוב מיליון ולא יעזור הטיעון שגדולי הגנבים של וול סטריט, הגנבים החוקיים שגונבים את רכוש הכלל אבל לא נותנים את הדין, גונבים במילירדים, וכל הפוליטיקאים המושחתים שנכנסו לבית סוהר וכל הטייקונים הגנבים החוקיים שעשו תספורות בעשרות אחוזים כנראה לא גנבו מעולם אבטיח, כי בילו בישיבות כל היום, או שלא היו בתנועת נוער, או שלא אהבו עד כדי כך קונצרטים שהיו מוכנים להתפלח לאולם דרך חלון השירותים. זה נכון, מי שגנב פעם אבטיח מחר יוכל לגנוב מיליון אלא שהוא לא עושה זאת, בעוד שמי שלא גנב אבטיח ישר גונב מיליון כי בשביל מה להתכלך בשביל אבטיח בקומזיץ? אם "מסתכנים" עדיף לעשות זאת עבור מיליון או כמה מיליונים, בתנאי כמובן שאתה שם כפרונט את המזכירה שלך, את עורך הדין שלך או את אח שלך וממילא תופשים אותך רק על זוטות.

זמן הוא אלטרנטיבה. אתה מחליט מה אתה עושה עם הזמן כי יש לך כמה אלטרנטיבות. באוניברסיטה העדפתי ללמוד שפות, פילוסופיה, אמנות ותיאטרון, לקרוא את כל הקלסיקונים באנגלית, צרפתית, ספרדית, עברית וגרמנית, במקום להתעמק בלימודי הכלכלה ומדע המדינה ולכן הציונים שלי היו נמוכים למדי פרט למקצועות שממש עניינו אותי. ולא הפסדתי שום דבר. ממילא לא עסקתי בכלכלה ומדע המדינה כי המקצועות היו משעממים למדי וגם לא בחרתי בקריירה

דיפלומטית, נסעתי ללמוד מנהל עסקים ו"מחלו" לי על הציונים הנמוכים כי היו לי ציונים גבוהים בבחינה הפסיכומטרית באנגלית וגם שלטתי בשלושת השפות שבהן למדו באינסאד – אנגלית, צרפתית וגרמנית. אם לא הייתי לומד גרמנית ובמקום זה הייתי מוציא ציון גבוה יותר בכלכלה לא הייתי מתקבל לאינסאד עם מילגה מלאה וכל הקריירה שלי היתה הרבה פחות מוצלחת. השפות עזרו לי בלימודים, עזרו לי בעולם העסקים כאשר ניהלתי משא ומתן בספרד, בפרו, בגרמניה, באיטליה, וכמובן בארצות דוברות צרפתית ואנגלית. השפות נתנו לי תענוג עילאי בקריאת מיטב הספרות בכל השפות שלמדתי, וכדרכי בקודש הסיסמה שלי היא – **AIM HIGH** , כוון גבוה ועם סיום לימוד כל שפה מייד קפצתי למים הקרים וקראתי ספרים וסיפורים של טולסטוי, גוגול וטורגניב ברוסית, את האודיסיאה וזורבה היווני ביוונית, ואת נגיב מחפוז והקוראן בערבית. קראתי את איבסן וסטרינדברג, אנדרסן והוגו קלאוס, שלום עליכם ורומנסות בלאדינו במקור, סרבנטס, ורגאס ליוסה, לורקה, אמאדו ואסה דה קירוס, מורביה ומנצוני במקור. ואין תענוג גדול יותר מאשר לקרוא שירה ספרדית של לורקה במקור, מחזה של איבסן במקור, ואפילו את המיגנגווי בתרגום לרומנית, הרצל בתרגום ללאדינו עם כתב רש"י, בלזק באספרנטו ופירנדלו באינטרלינגווה, ואני מרשה לעצמי לגלוש לקיטש למען לימוד שפות וכך קראתי לראשונה ספר של הארי פוטר בגלגו, ג'ון גרישם בהולנדית ואת האישה בשחור בערבית. שמעתי שירים ולמדתי אותם במרבית השפות שלמדתי ואני שוזר אותם לאורך הספרים שלי, בספרדית, פורטוגזית, יידיש, איטלקית, גרמנית, פולנית ורוסית. מה יותר יפה מלהבין שירי קרנבל מברזיל, את שיריה של מרסדס סוסה מארגנטינה, מרשים רוסיים, שירים של היינה בגרמנית, שירי ילדים בפולנית, שירים קומוניסטים באיטלקית וספרדית, ובכלל לשמוע את האינטרנציונל במאה שפות, לקרוא את הנסיך הקטן במאתיים שפות, את הצהרת זכויות האדם של האו"ם בדיוק ב- 72 שפות בהן אני מסוגל להבין את ההצהרה, ובתור בונוס את התנ"ך, את מגילות אסתר ורות בעשרות שפות, את הסיפורים של אנדרסן באיסלנדית ובפלטדויטש, ואת זולא בקטלנית ויוונית.

8. LINGUISTICS – APTITUDE – ROMANCE, BULGARIAN, POLISH, MOZARABIC

The reader can find details on the books and the languages on Wikipedia & Encyclopaedias, on Amazon/Local Books websites, on Cory/books/language websites

Reading BOOKS - The languages of the world by Kenneth Katzner, The Cambridge Encyclopedia of Language by David Crystal, I dialetti delle regioni d'Italia by Devoto and Giacomelli, Language and Culture by Shaul and Furbee, International Languages, a matter for interlingua by F.P. Gopsill, The Power of Babel: A natural history of language by John McWhorter.

I have read many books on linguistics, and have learned more than 50 languages, with reading capabilities of 200+ more (**see above in Linguistic Activities**). In linguistics, I specialize in research on the Ladino language, I read fluently Ladino books with Rashi writing, I initiated, partially translated, and edited the UN Declaration of Human Rights in Ladino. I am a member of several forums on research of Ladino and attend occasionally symposiums on those subjects, Sephardic history and folklore. I wrote in 5 languages an article on the discovery of Coria's synagogue – Spanish, Ladino, French, English and Hebrew, published in more than 20 journals and websites all over the world. I have translated from German a story on Zvi Aviel.

LEARNING OF NEW LANGUAGES

In 2012 – Learning Polish, Ukrainian, thus bringing the number of Languages learned with books, dictionaries, CDs, etc. to 50+, and reading books with limited reading capabilities.

Testing reading capabilities also in Czech, Bulgarian & Croatian. Reading the UN Universal Declaration of Human Rights (UDHR) in 60+ languages. Reading extracts of The Little Prince in 130+ languages and extracts of the Old & New Testament in 250+ languages.

Previously learned the following languages and started reading books in those languages:
Russian, Greek, Arabic (also spoken), Swedish, Norwegian, Danish, Dutch, Afrikaans, etc.

See Details on Studies in those Languages on Cory's Website in About Jacques Cory.
See Details on Translation of the UN UDHR into Ladino on Cory's Website in Articles.

8.1 HOW TO BECOME A POLYGLOT?

How can someone become a polyglot? I think that first of all you have to possess an aptitude for languages, which is similar to an aptitude for music, painting or soccer. Otherwise, how can you explain that in the same family one brother speaks perfectly a language spoken occasionally by his parents between themselves while another brother doesn't learn the language? Another condition is of course – the number of languages spoken at home or learned at school. But, here again – two friends whose parents spoke Polish at home until the age of ten – one remembers the language while the other forgets it. Even, when you live in France until the age of 8 and study two years at primary school, and then immigrate to another country – one girl remembers the language while her friend forgets it completely. Or if you study five years Arabic at school, one boy remembers the language or at least some sentences and the alphabet while his friends forgets completely the language, even if they had the same grades at school. But also psychological factors are important – if you love the language or the people who speak it you'll remember it, but if you want to forget the language or had a traumatic experience connected with the language or the people who speak it you'll forget it for sure. If you want to assimilate among the Sabras (native Israelis) you'll forget the Hungarian or the Arabic that you spoke until the age of ten and speak only Hebrew, even if your parents still speak the language among themselves but you forbid them to speak it with you, as you don't want that your friends will categorize you as having a ghetto mentality. Or if you have a southern Provencal French accent and you come as a youngster to Paris, you may do your utmost in order to acquire a Parisian accent, and not be perceived as a "meridional", or a "pied noir" if you happen to come from Algeria, or a "Pole" if you emigrate to New York. Everybody knows the joke about the Pole who came to an English school in order to polish his English and the teacher tells him that he doesn't need to do so, as his English is Polish enough… I never had complexes about my mother tongues and although I immigrated to Israel at the age of nine I continued to speak French with my parents and family, even when my friends visited me, but many friends "dumped" their Yiddish or Arabic…

So, residing in a foreign country, learning languages at school, hearing your parents or grandparents speak a foreign language, all are excellent reasons to know many languages, but the most important reason is aptitude! That is how I know perfectly well Ladino, although my parents spoke the language only occasionally between themselves and I've never learned the language at school or with books. Friends who studied more years than me at a French school in Egypt or elsewhere have forgotten most of the language, although I never continued to learn French when I came to Israel, but on my own I kept reading my grammar books and reading classic literature in French – Racine, Corneille, Moliere, Hugo, Zola, and of course more popular novels by Dumas and Verne. Aptitude means that you can find the syllogism between words and expressions from language to language, if French stands at the base of Romance languages, it is much easier for me to learn Spanish (also because of my Ladino), Italian or Romanian.

Aptitude is when you come to a country where you never visited you can find the characteristics of the language very quickly. This is what happened to me when I visited Portugal for the first time and I understood quite well Portuguese before I ever learned it, because the guide used to tell every comment in the languages I knew – English, French, Spanish and Italian – before ending with Portuguese in favor of the Brazilians that were in our group. That is how I understood quite well Catalan immediately after visiting Barcelona for the first time in the ninetees. When I visit mosques, I read the verses from the Quran on the wall, when I visit churches I read the quotes in Latin, I learned Ladino in Rashi letters almost instantly in 1962, when I read a translation of Romeo and Juliet, because I had to link my knowledge of Rashi letters with my knowledge of Ladino. I cannot understand how children of Russian immigrants in Israel who speak from childhood Russian with their parents, cannot read Russian because it is too complicate for them to decifer the Cyrillic script. I, who never knew Russian learned without problems the Cyrill script and the Greek and Arabic, but to tell the truth, it takes me more time to decipher the content than it takes me to read the same text in Latin script. I noticed the difference when I visited the Balkans, it was much easier for me to read the same texts in Croatian, Bosnian and Slovenian written in Latin alphabet than texts in Serbian, Montenegrin and Macedonian written in Cyrill script. But, the languages of the Balkans are so similar that our Israeli guide who was born in Bulgaria spoke to our driver in **Bulgarian** and the driver answered in Montenegrin. They understood each other perfectly well during the two weeks of the trip, but I noticed that our guide uses frequently words such as Siga (now) and Tuka (here), which I knew were different in the Russian that I learned. Because they were used so much I noticed the discrepancy and the guide told me that effectively those are specific Bulgarian words that don't appear in Russian. This is what I mean by aptitude. I didn't understand most of what they said, but I noticed that those two words are different in the two languages, and indeed I was right.

8.2 ON BULGARIA, BULGARIAN, AND BULGARIAN AUTHORS

Bulgarian was the first "Slavic" language attested in writing. As Slavic linguistic unity lasted into late antiquity, in the oldest manuscripts this language was initially referred to as языкъ словяньскъ, "the Slavic language". In the Middle Bulgarian period this name was gradually replaced by the name языкъ блъгарьскъ, the "Bulgarian language". In some cases, the name языкъ блъгарьскъ was used not only with regard to the contemporary Middle Bulgarian language of the copyist but also to the period of Old Bulgarian. A most notable example of anachronism is the Service of St. Cyril from Skopje (Скопски миней), a 13th-century Middle Bulgarian manuscript from northern Macedonia according to which St. Cyril preached with "Bulgarian" books among the Moravian Slavs. The first mention of the language as the "Bulgarian language" instead of the "Slavonic language" comes in the work of the Greek clergy

of the Bulgarian Archbishopric of Ohrid in the 11th century, for example in the Greek hagiography of Saint Clement of Ohrid by Theophylact of Ohrid (late 11th century).

Hristo Botev (1848-1976) was a Bulgarian poet and national revolutionary. Botev is widely considered by Bulgarians to be a symbolic historical figure and national hero. The whole Bulgarian revolutionary movement was put in danger with the capture of Vasil Levski by Ottoman authorities at the end of 1872. At the time Levski was the indisputable leader of the Bulgarian insurgency. He had established an enormous net of revolutionary committees, supervised by the Bulgarian Central Revolutionary Committee located in Romania, which had the task of preparing the Bulgarian revolutionaries for the future general uprising against the Ottoman rule. Levski was brought to trial, sentenced to death by hanging and executed on 19 February 1873. His death was a serious blow to the morale of the revolutionary movement.

We bring a poem of Christo Botev with its English translation, on the hanging of Vasil Levski.

ОБЕСВАНЕТО НА ВАСИЛ ЛЕВСКИ

О, майко моя, родино мила,
защо тъй жално, тъй милно плачеш?
Гарване и ти, птицо проклета,
на чий гроб там тъй грозно грачеш ?
Ох, зная, зная, ти плачеш, майко,
затуй, че ти си черна робиня,
затуй, че твоят свещен глас, майко,
е глас без помощ, глас във пустиня.
Плачи! Там близо край град София
стърчи, аз видях, черно бесило,
и твой един син, Българийо,
виси на него със страшна сила.
Гарванът грачи грозно, зловещо,
псета и вълци вият в полята,
старци се молят богу горещо,
жените плачат, пищят децата.
Зимата пее свойта зла песен,
вихрове гонят тръни в полето,
и студ, и мраз, и плач без надежда
навяват на теб скръб на сърцето.

The Hanging of Vassil Levski

O you, my Mother, my Native Land,
Why is your cry so sad and heart-rending!
And you, O Raven, accursed bird,
On whose grave croak you of ill impending?

I know, ah I know, you weep, my Mother,
Because you're a slave in bondage lying,
You weep because your sacred voice
Is a helpless voice in a desert crying.

Weep on, weep on! Near Sofia town
A ghastly gallows I have seen standing,
And your own son, Bulgaria,
There with dreadful force is hanging.

The raven gives its grim hoarse croak,
Dogs yelp, wolves howl, the sky is bleak,
Old men in prayers their God invoke,
Women shed tears, the children shriek.

The winter sings its evil song,
Squalls chase the thistles in the plain,
And cold and frost and hopeless tears
Wring and twist your heart with pain.

Bulgaria was the only European country (with Denmark) which saved all its Jewish citizens from the Holocaust. Bulgaria's 48,000 Jews were saved from deportation to Nazi concentration camps with the help of Dimitar Peshev, leaders of the Bulgarian Church, led by Metropolitan Stefan of Sofia, Tsar Boris, and ordinary citizens. Denmark also saved its Jews - the community's population peaked prior to the Holocaust at which time the Danish resistance movement (with the assistance of many ordinary Danish citizens) took part in a collective effort to evacuate about 8,000 Jews and their families from Denmark by sea to nearby neutral Sweden, an act which ensured the safety of almost all the Danish Jews. I have a great admiration for the Bulgarian nation and people, and especially for the Bulgarian Israelis who were integrated so well in Israeli society. When we arrived to Israel in 1953 we managed to buy a small two-family house in Shikun Habulgarim – the Bulgarian neighborhood which was founded by Bulgarian Jews who have emigrated to Israel a few years ago. The Bulgarian Jews were integrated very well in Israel and contribute, in spite of their small number of about 44,000, a substantial added value to medicine, theater, army, academics, politics, industry, music, economy, culture, and government. Our neighbors were Bulgarians and so were most of the residents in our neighborhood, we communicated with them in Ladino as they are Sephardic. I spoke basic Bulgarian during the six years when we resided there but we left in 1959 for Haifa. Nevertheless, when we visited Sofia, Veliko Turnovo and other towns in 2015, I understood some of the conversations, not as in Romania, as I've never learned Bulgarian per se, but Russian, which is close but quite different. We enjoyed very much our visit, meeting the people, our guide was born in Bulgaria and spoke fluently the language, the folklore show, and most of all the beautiful city of Sofia. We even prayed on Shabat/Saturday at the Sofia synagogue. The Bulgarians are open-hearted, very industrious, very cultural, with an excellent health (our guide was 70 but he looked and operated like a youngster of 40), with an excellent sense of humor, always optimistic, with no racist complexes– in Bulgaria or in Israel, which explains how the people of Bulgaria saved their Jews.

8.3 TRIFLES ABOUT NEW LANGUAGES

Anyhow, our Montenegrin driver understood our Bulgarian/Israeli guide, but in other cases – in restaurants or parks – the locals could not understand his language, as they did not have the aptitude to overcome the ten, twenty or thirty percents differences in the languages and complement the analogy or syllogism of the languages. The same rule applies also with Scandinavian languages that are very similar, some people can feel at home in Denmark, Norway and Sweden, even if they speak only one of the simlar languages, but some other people can understand only their native language and cannot make the effort to try and understand the

other similar languages. That is how, for me, when I read languages the walls come tumbling down, once I speak fluently two or three Romance languages – French, Spanish and Ladino, it wouldn't be difficult to overcome the language barriers when I study Portuguese, Catalan or Italian. Romanian is more difficult as it comprises many Slavic words which I don't understand, but on the other side it comprises Turkish words as Tavan – Ceiling, Zarzavat – Vegetables, or Capac – Lid, which are exactly the same words as in Ladino… So, if you figure the world's languages as a puzzle, the more languages you know – the more you'll be able to understand, at least in the same family of languages. The breakthrough in Romance languages came naturally because of my mother tongues, in the Germanic Languages it was difficult to learn German (although many words are similar to English and French), but afterwards it was much easier to learn Dutch or Swedish. The most difficult was to learn Russian, but when you learned it, it was much easier to understand Ukrainian, Bulgarian or Croatian. As I am alergic to Lactose, I had to say in every restaurant the same ritual – that I cannot eat butter, cheese or dairy products. As I can't say it in Serbian, I needed the assistance of the guide, and indeed when he was not there, I suffered from that because they can't understand English in most of the restaurants, but when I arrived to Bucharest, what a relief it was to say the same sentence with the same words that I learned from my mother in law – eating her excellent meals for more than forty years (m-am saturat – I am full after meal). Well, I could practice the differences in saying that sentence in 30 languages exactly like I read the comparison of an extract of The Little Prince on the Internet.

But you don't need only an aptitude in order to learn languages. You need also a very good memory. Dozens of years ago, a relative of Ruthy my wife, Miron, had his Bar Mitzva, and he said in his speech in Romanian (they were new immigrants) – Eu sint Mironica fara frica, sint Mironel frumosel. I am Mironica without fear, Mironel the beautiful (In Romanian it rhimes). Recently, we met Miron and Ruthy asked me if I remember him, so I answered: "How can I forget you, as you said in your Bar Mitzva's speech – Eu sint Mironica fara frica, sint Mironel frumosel". I remember the words of poems that I learned in my German courses before I was 20 (as Heine's Das Fraulein stand am Meere). Songs that I learned in my Russian teach yourself books and records (Kipuchaia maguchaia nikiem nie pamiedimaia, strana maia Maskva maia ti samaia lubimaia). Songs that I learned in my youth in Spanish (Malaguena, especially the second verse – si por pobre me desprecias yo the concedo razon, no te ofresco riqueza te ofresco mi coracon a cambio de mi pobreza – if you deprecate me because I am poor I give you reason, I don't offer you riches, I offer you my heart in return of my poverty, which was very actual for me in those times), in Ladino (la ija de la vizina oy sasa oy sasa, ke se yama karolina, en koriendo se kayo la tripa se le unflo – the neighbor's daughter Karolina fell when running and since then her belly is inflated – as in Ladino you can't even figure pregnancy out of wedlock). Proverbs about the fickelness of the world are so similar throughout the ages and cultures: in Latin "Sic transit gloria mundi" - "Thus passes the glory of the world." It has been interpreted as "Worldly things are fleeting." But in Latin we can hear/read also requiems and the immortable Carmina Burana, in this version conducted by Andre Rieu. In Ladino: "El mundo es un shuflete, ken lo tanya i ken lo siente" – The world is a whistle, some people blow it, some people just hear it. We continue with a proverb in Arabic that I learned from friends - Dunya zil hiyar, yaoum fi idak… - the world is like a cucumber, one day it is in your hand, and I prefer not to continue. And a Turkish proverb that I learned from my father, now almost forgotten in Turkey: "Dünya felek, çarkifelek, kiimisi ağlar, kimisi güler." - World of fortune, wheel of fortune, some cry, some laugh.

When I was two years old, I sang perfectly well the sad French love song "Mon amant de Saint Jean": "Car l'on croit toujours aux doux mots d'amour quand ils sont dits avec les yeux. Moi qui l'aimais tant, mon bel amour, mon amant de Saint-Jean, il ne m'aime plus, c'est du passe, n'en parlons plus" – As you always believe in the sweet love words when they are said with the eyes. I, who loved him so, my beautiful love, my lover of Saint-Jean, he doesn't love me anymore, it is

the past, don't speak of it anymore. My aunts told me, when I was much older, that I looked so pathetically serious when, at the age of two, I sang this song about the betrayal of men, and about the past of love, that my listeners thought that I have experienced all the sorrows of love in a previous reincarnation. And who knows, if more than a billion Indians believe in reincarnation maybe they are right? I have a friend who even believes in reincarnation from trees…

8.4 ON POLISH, CHILDREN SONGS, PAN TADEUSZ

Well, when I was singing such tragic love songs at the age of two, other babies were singing children songs in **Polish**, which I learned 20 years afterwards from a friend, long before I learned Polish by myself:

Miała baba koguta, koguta, koguta,
wsadziła go do buta, do buta, hej!
O mój miły kogucie, kogucie, kogucie
kogucie, kogucie, kogucie.
Czy ci dobrze w tym bucie, w tym bucie,
w tym bucie, w tym bucie jest?
Grandma had a rooster cute, rooster cute, rooster cute.
Put it in an old brown boot, old brown boot, hey!
Oh my lovely rooster-roo, my lovely rooster-roo, my lovely rooster-roo, I love you.
Are you happy in that boot my dearest, in that boot my dearest dear!

The first book that I started reading in Polish is Pan Tadeusz and this maybe explains how I got stucked in the first pages of this beuatiful epic poem, as it is very difficult to read even for a Pole. I had a far better success with Miala baba, but what is the point of learning a language if not to be able to read its classics, even with a translation? For learning a children song it is not worthwhile all the trouble of learning such a difficult language. Or maybe the hidden reason for learning Polish is to transcend the anti-Semitic conduct of the Poles in the last century and the anti-oriental conduct of many Israeli Poles, from which I suffered also? If I can read Pan Tadeusz it means that I am as good as you, I beat you in your own home field. Pan Tadeusz is an epic poem by the Polish poet, writer and philosopher Adam Mickiewicz. The book was first published in June 1834 in Paris, and is considered to be the last great epic poem in European literature. It is recognized as the national epic of Poland, it is a compulsory reading in Polish schools, and a film based on the poem was made in 1999 by Andrzej Wajda. *Pan Tadeusz* recounts the story of two feuding noble families, and the love between Tadeusz Soplica (the title character) of one family, and Zosia of the other. Another sub-plot involves a spontaneous revolt of the local inhabitants against the occupying Russian garrison. Since Mickiewicz published his poem as an exile in Paris, he was free of the Russian censors to talk openly about the occupation.

We bring below the first page of the poem in rhymes in Polish, with an English translation.

Litwo! Ojczyzno moja! ty jesteś jak zdrowie;
Ile cię trzeba cenić, ten tylko się dowie
Kto cię stracił. Dziś piękność twą w całéj ozdobie
Widzę i opisuję, bo tęsknię po tobie.

Panno święta, co jasnéj bronisz Częstochowy
I w Ostréj świecisz Bramie! Ty, co gród zamkowy
[8] Nowogródzki ochraniasz z jego wiernym ludem!
Jak mnie dziecko do zdrowia powróciłaś cudem,

(Gdy od płaczącéj matki, pod Twoję opiekę
Ofiarowany, martwą podniosłem powiekę;
I zaraz mogłem pieszo, do Twych świątyń progu
Iść za wrócone życie podziękować Bogu;)
Tak nas powrócisz cudem na Ojczyzny łono.
Tymczasem przenoś moję duszę utęsknioną
Do tych pagórków leśnych, do tych łąk zielonych,
Szeroko nad błękitnym Niemnem rosciągnionych;
Do tych pól malowanych zbożem rozmaitém,
Wyzłacanych pszenicą, posrebrzanych żytem;
Gdzie bursztynowy świerzop, gryka jak śnieg biała,
Gdzie panieńskim rumieńcem dzięcielina pała,
A wszystko przepasane jakby wstęgą, miedzą
Zieloną, na niéj zrzadka ciche grusze siedzą.

LITHUANIA, my country, thou art like health; how much thou shouldst be prized only he can learn who has lost thee. To-day thy beauty in all its splendour I see and describe, for I yearn for thee.

Holy Virgin, who protectest bright Czenstochowa and shinest above the Ostra Gate in Wilno![2] Thou who dost shelter the castle of Nowogrodek with its faithful folk! As by miracle thou didst restore me to health in my childhood—when, offered by my weeping mother to thy protection, I raised my dead eyelids, and could straightway walk to the threshold of thy shrine to thank God for the life returned me—so by miracle thou wilt return us to the bosom of our country. Meanwhile bear my grief-stricken soul to those wooded hills, to those green meadows stretched far and wide along the blue Niemen; to those fields painted with various grain, gilded with wheat, silvered with rye; where grows the amber mustard, the buckwheat white as snow, where the clover glows with a maiden's blush, where all is girdled as with a ribbon by a strip of green turf on which here and there rest quiet pear-trees.

8.5 COSMOPOLITAN SONGS FROM ALL OVER THE WORLD THAT I'VE LEARNED

Spirituals in Aramaic and English, songs in Hebrew, Hindi and Greek – linguistics through songs! We sing every Seder in Passover in Aramaic Had Gadia, here in a beautiful performance of the children of Kibbutz Ein Harod, and for those who don't understand Aramaic (they don't know what they are losing...) we bring a translation from the Wikipedia. Nowadays, when you sing in community singing you can read the words projected on the screen, but when I was young there were no screens and we knew by heart all the folk songs in Hebrew (Shir hareut, Shirat hanoded, Etz harimon – etz harimon natan reiho bein yam hamelah li Yeriho), and in English (If I had a hammer, We shall overcome, Give me that old time religion – Give me that old time religion, give me that old time religion, Give me that old time religion, It's good enough for me. It was good for Paul and Silas...). We saw in the movies Aliki singing her famous cat song: "Niaou niaou, vre gatoula, me ti roz mitoola, gatoola moo mikri. Niaou, se ehoone mi staxi, ki ine apo metaxi, I gouna soo i gri". Νιάου νιάου, βρε γατούλα με τη ροζ μυτούλα γατούλα μου μικρή Νιάου, σε έχουνε μη στάξει κι είναι από μετάξι η γούνα σου η γκρι. But of course, nothing compares to the unforgettable Melina Mercouri singing Ta Pedia Tou Pirea in the famous film Never on Sunday "Πώς ήθελα να είχα ένα και δύο και τρία και τέσσερα παιδιά - Pos ithela na icha ena ke dyo ke tria ke tessera pedia - How would I want to have one and two And three and four children". And Raj Kapoor singing in Hindi his famous song: "Ichak Dana Bichak Dana Dane Upar Dana Ichak Dana" in Shree 420. Actually, most of the song is sung by Lata Mangeshkar and his part of the song was sung by Mukesh, but

everybody knew that Raj Kapoor was the singer and Nargis was his female counterpart, and don't confuse us with facts. Singing Indian and Greek songs make us much closer to them.

The song in Yiddish that my wife loves most, actually as it describes her perfectly, as also many Jewish mothers from all over the world, is A Yiddishe Mame – about the Jewish mother who sacrifices herself for her children - A Yiddishe Mame, Es gibt nisht besser oif der velt, A Yiddishe Mame, Oy vey vi bitter ven zi felt. Vi shayn in likhtig iz in hoiz ven di mame iz do. Vi troyerig finster vert ven Got nemt ir oif Olam Haboh. In vasser in fayer volt zi gelofn far ihr kind, nisht halten ihr tayer, dos iz gevis di gresten zind. Oy, vi gliklekh un raykh iz der mentsh vos hot, Aza shayne matuneh geshenkt foon Got, Nor ayn altichke Yiddishe Mame, Oy, Mame Mayn! - A Yiddishe Mame, It doesn't get better on this earth, A Yiddishe Mame, How bitter when she is missing. How nice and bright it is at home, when the Mame is here. How sad and dark it becomes, when God takes her to Olam Haba (The World to Come). In water, through fire, she would have run for her child, Not to hold her dear, is surely the greatest sin. How lucky and rich is the one who has, Such a beautiful gift presented from God, Like an old Yiddishe Mame, My Yiddishe Mame! Here the well-known Regine (on Wikipedia in English) sings the song, I have met her at her famous discotheque in Paris in the early eighties (the only time that I went to a discotheque in my dozens of visits to Paris, the other nights I used to go to the theater).

I felt very close to the Portuguese long before I learned that probably our family comes from the Portuguese Marranos. And we sang the happy and sad songs of the carnival in Portuguese: "Manhã, tão bonita manhã, Na vida, uma nova canção, Cantando só teus olhos, Teu riso, tuas mãos, Pois há de haver um dia, Em que virás. Das cordas do meu violão, Que só teu amor procurou, Vem uma voz, Falar dos beijos perdidos, Nos lábios teus. Canta o meu coração, Alegria voltou, Tão feliz a manhã Deste amor." Morning, such a beautiful morning of carnival, In life, a new song, Only your eyes sing, your laugh, your hands, as there must be a day, when you'll come. From the cords of my guitar, that only your love has searched, comes out a voice, speaking about the lost kisses, on your lips. My heart sings, joy has returned, so happy is the morning, of this love. Actually, I learned by heart the words of dozens of more songs in more languages, or proverbs and sayings in about 12 languages, not counting the songs in the languages I knew most: French, Hebrew, English, Spanish, Italian and Ladino. I tried to give a gist of some of those songs, proverbs and poems, throughout this book in hundreds of examples.

And last but not least, a song that I learned when I was a small boy, a song that my mother Pauline taught me in Italian, used to correct me until I sang it perfectly in the right accent, also a love song – so fitting small boys, instead of learning lullabies, that I remember word by word, and that I sing now and then with all my international "repertoire". But I was not the only one in Israel who knew most of those songs and many more by heart, we were a cosmopolitan society, a society of immigrants where everybody brought his contribution, his culture, his songs – in French, Hebrew, Spanish, Portuguese, German, Polish, Russian, Arabic, Amhari, English, Italian, Hindi, Hungarian, Romanian, Bulgarian, Turkish, and 100 more languages. On the radio we heard most of the songs mentioned in this book and we saw films from most of those countries. Unfortunately, this doesn't happen anymore. Israel has become a one culture country – Hebrew, maybe also English, a language that most of the population speaks. That is what our forefathers intended by the melting pot, like in the US or Australia, but we lost also a lot, as nothing can compare to being cosmopolitan, without losing of course your Israeli, American or Australian roots. Before presenting the Italian song with Gigliola Cinquetti, I enjoy to present another immortal song Mamma with Beniamino Gigli (I link it also to the lyrics in Italian and English and another performance by Luciano Pavarotti) that my father Albert loved so much, as it reminded him of his mamma, as it reminds me of my mamma and papa, and so does Ruthy, and I hope that all our children and granchildren will remember us with songs, stories and how

we loved them so much. Here I feel Italian when I sing it, as a matter of fact I feel also Afro-American when I sing spirituals, Portuguese, Greek, Polish, Ashkenazi when I sing in Yiddish, Sephardic when I sing in Ladino, and of course Israeli when I sing in Hebrew, a polyglot!

Il tango delle capinere	The Lark's Tango
Laggiù nell'Arizona, terra di sogni e di chimere, se una chitarra suona cantano mille capinere.	Down there in Arizona, land of dreams and chimeras, if a guitar sounds thousands of lark sing.
Hanno la chioma bruna, hanno la febbre in cuor, chi va cercar fortuna incontrerà l'amor.	They have brown hair, they have the fever in their heart, who goes looking for fortune will find love.
A mezzanotte va la ronda del piacere e nell'oscurità ognuno vuol godere.	At midnight is the turn of pleasure and in the darkness everyone wants to enjoy.
Son baci di passion, l'amor non sa tacere e questa è la canzon di mille capinere.	They're kisses of passion love doesn't know how to keep silent and this is the song of a thousand larks.

8.6 DECIPHERING IKEA'S INSTRUCTIONS IN 30 LANGUAGES

Everyone who receives instructions in many languages read them in his language and doesn't even look at the other languages. But only "crazy" polyglots like me when they receive instructions of Ikea in 30 languages, make the comparison between Deutsch (not so difficult to begin with), Dansk (how it differs from German), Suomi (no way, but I can understand by way of analogy at least 20%), Espanol (no problems), Polski (how it differs from Russian), Francais (this is my anchor), Islenska (the most difficult of all the Scandinavian languages), Svenska (and see the difference between voksen in Dansk, vuxna in Svenska and voxne in Norsk), Italiano (so simple). Lietuviu (no way, but a priori I give away), English (another anchor), Nederlands (volwassene compared to Deutsch – Erwachsenen), Norsk (I can't understand how it is so difficult to find the analogies between voxne and vuxna), Cesky (quite different from Polski), Magyar (sorry, I like your music, but no way that I would ever learn your difficult language). Portugues (if my ancestors and my Brazilian uncles learned the language so fast, why shouldn't I?), Bulgarski (quite far away from Russki), Russki (it is difficult to understand even when compared to the French text), Turkce (I don't understand a word, probably they don't include the proverbs and expressions that I learned from my Turkish father). Chinese, Japanese, Korean – Well, I have a problem here, I don't understand of course a word – but at least I can locate what are Chinese and Japanese, as they have similar signs, Korean have distinctive signs and to be on the safe side I verify on Wikipedia how you write Korean in Korean – and bingo! I was right.

But, still I haven't resolved a problem – I found Japanese and checked how it is written, but there are two kinds of Chinese writings that are written very similar and I couldn't discern if it was

Mandarin, Cantonese or another language, anyhow Hindi it is not, but none of the headings means Chinese or Cantonese, although they are very similar. Now, next to it, I can see Thai, as it helps to visit Thailand several times. We continue – I heard that Bahasa Malaysia and Bahasa Indonesia are quite identical, and indeed they are very similar. Still further – Romana (mother tongue of my wife – piece of cake…), Hrvatski (the first time that I was in Croatia it took me a whole day until I figured that Hrvatski means Croatian, and for a Latin like me it means breaking my teeth. In Spanish actually you cannot even say statistics starting with two consonants and you have to say estadistica, but our Croatian friends have three consonants Hrv and pronounce it without problems). Srpski (Serbian, almost identical to Croatian, so why do you need to make a civil war and separate the Croatians from the Serbs? But anything the Croatians can do – 3 starting consonants, their brothers Serbs can do better – with 5 consonants – Srpski…). Arabic (not too difficult, if you read it with the translation), Slovensky (you think that it is Slovenian, but you are wrong – it means Slovak language), Slovenscina (this is Slovene, why make life so complicate, couldn't everybody speak English or Interlingua…). Ellinika (my mother's father tongue, I tried to learn it several times, but I still can barely decipher the alphabet, and hardly can follow with a translation). How many languages altogether? 33, it took me a couple of hours to decipher all those languages and try to make sense. In this time I could have learned better a language or read 50 pages in French, 10 in Portuguese or 2 in Russian, and instead I continue to be a dilettante, knowing badly 50 languages instead of knowing well 10, and having to look in the dictionary if dilettante is written with two l or two t, or two l and two 2, or one l and two t…

8.7 ON ROMANCE LANGUAGES – MAINLY FRENCH, SPANISH AND DIALECTS

How to illustrate this chapter on linguistics? By giving for example the UN Universal Declaration of Human Rights in 72 languages or so in which I have some reading capabilities – a few lines for every language starting from French, my mother tongue, and continuing on the basis of similarity from language to language (with the English original first on all those segments) in the Romance Languages, then in the Germanic Languages, Slavic Languages, Hebrew, Arabic, Greek, Constructed Languages, until we come back to French, thus showing the universality of the languages, and that the Declaration means the same in all the languages? But, we have given a similar example with The Little Prince in 120 languages in which I have some reading capabilities. So, we have chosen ultimately to give a partial survey on the Romance Languages from the Encycolpaedia Britannica, which is the best website on the fascinating story of Linguistics. One can of course find all the detailed survey on those languages, as well as on the other languages and family of languages that I have learned or other languages as well.

Romance languages, group of related languages all derived from Vulgar Latin within historical times and forming a subgroup of the Italic branch of the Indo-European language family. The major languages of the family include French, Italian, Spanish, Portuguese, and Romanian, all national languages. Catalan also has taken on a political and cultural significance; among the Romance languages that now have less political or literary significance or both are the Occitan and Rhaetian dialects, Sardinian, and Dalmatian (extinct), among others. Of all the so-called families of languages, the Romance group is perhaps the simplest to identify and the easiest to account for historically. Not only do Romance languages share a good proportion of basic vocabulary—still recognizably the same in spite of some phonological changes—and a number of similar grammatical forms, but they can be traced back, with but few breaks in continuity, to the language of the Roman Empire. So close is the similarity of each of the Romance languages to Latin as currently known from a rich literature and continuous religious and scholarly tradition that no one doubts the relationship. For the nonspecialist, the testimony of history is even more convincing than the linguistic evidence: Roman occupation of Italy, the Iberian Peninsula, Gaul,

and the Balkans accounts for the "Roman" character of the major Romance languages. Later European colonial and commercial contacts with parts of the Americas, of Africa, and of Asia readily explain the French, Spanish, and Portuguese spoken in those regions.

Origins and distribution

The name Romance indeed suggests the ultimate connection of these languages with Rome: the English word is derived from an Old French form of Latin *Romanicus*, used in the Middle Ages to designate a vernacular type of Latin speech (as distinct from the more learned form used by clerics) as well as literature written in the vernacular. The fact that the Romance languages share features not found in contemporary Latin textbooks suggests, however, that the version of Latin they continue is not identical with that of Classical Latin as known from literature. Nonetheless, although it is sometimes claimed that the other Italic languages (the Indo-European language group to which Latin belonged, spoken in Italy) did contribute features to Romance, it is fairly certain that it is specifically Latin itself, perhaps in a popular form, that is the precursor of the Romance languages.

By the beginning of the 21st century some 920 million people claimed a Romance language as their mother tongue, 300 million people as a second language. To this number may be added the not-inconsiderable number of Romance creole speakers (a creole is a simplified or pidgin form of a language that has become the native language of a community) scattered around the world. French creoles are spoken by more than 9.2 million people in the West Indies, North America, and islands of the Indian Ocean (e.g., Mauritius, Réunion, Rodrigues Island, the Seychelles); Portuguese creoles are spoken in Cape Verde, Guinea-Bissau, Sao Tome and Principe, India, and Malaysia (probably some 690,000 speakers); and Spanish creoles (including Palenquero and Chavacano, as well as Papiamentu [based on Portuguese but heavily influenced by Spanish]) are spoken by some 500,000 people in the West Indies and the Philippines. Many speakers use creole for informal purposes and the standard language for formal occasions. Romance languages are also used formally in some countries where one or more non-Romance languages are used by most speakers for everyday purposes. French, for example, is used alongside Arabic in Tunisia, Morocco, and Algeria, and it is an (or the) official language of 18 countries—Benin, Burkina Faso, Burundi, Cameroon, the Central African Republic, Chad, the Republic of the Congo, Côte d'Ivoire, the Democratic Republic of the Congo, Djibouti, Equatorial Guinea, Gabon, Guinea, Mali, Niger, Rwanda, Senegal, and Togo—on the continent of Africa and of Madagascar and several other islands off the coast of Africa. Portuguese is the official language of Angola, Cape Verde, Guinea-Bissau, Mozambique, and Sao Tome and Principe.

Although its influence has waned before the growing popularity of English as an international language, French is still widely used today as a second language in many parts of the world. The wealth of French literary tradition, its precisely formulated grammar bequeathed by 17th- and 18th-century grammarians, and the pride of the French in their language may ensure it a lasting importance among languages of the world. By virtue of the vast territories in which Spanish and Portuguese hold sway, those languages will continue to be of prime importance. Even though territorially it has comparatively little extension, the Italian language, associated with Italy's great cultural heritage, is still popular with students.

Judeo-Spanish/Ladino/Judezmo/Dzhudezmo/Spaniolit is the continuation of an archaic form of Castilian, reflecting the state of the language before 16th-century standardization. The expulsion of the Jews from the Iberian Peninsula in 1492 affected mainly the humbler classes, with the rich preferring "conversion," but the latter often later chose voluntary exile to settle in England and

the Netherlands, where their Sephardic tongue precariously survives as a religious language in a few communities. Earlier refugees fled to the Middle East and, once settled, continued to produce learned works in a literary archaic form of Castilian written in an adapted Hebrew script. Ladino, otherwise known as Judeo-Spanish, is the spoken and written Hispanic language of Jews of Spanish origin. Ladino did not become a specifically Jewish language until after the expulsion from Spain in 1492 - it was merely the language of their province.

When the Jews were expelled from Spain and Portugal they were cut off from the further development of the language, but they continued to speak it in the communities and countries to which they emigrated. Ladino therefore reflects the grammar and vocabulary of 14th and 15th century Spanish. The further away from Spain the emigrants went, the more cut off they were from developments in the language, and the more Ladino began to diverge from mainstream Castilian Spanish. In Amsterdam, England and Italy, those Jews who continued to speak 'Ladino' were in constant contact with Spain and therefore they basically continued to speak the Castilian Spanish of the time. However, in the Sephardi communities of the Ottoman Empire, the language not only retained the older forms of Spanish, but borrowed so many words from Hebrew, Arabic, Greek, Turkish, and even French, that it became more and more distorted. Ladino was nowhere near as diverse as the various forms of Yiddish, but there were still two different dialects, which corresponded to the different origins of the speakers. 'Oriental' Ladino was spoken in Turkey and Rhodes and reflected Castilian Spanish, whereas 'Western' Ladino was spoken in Greece, Macedonia, Bosnia, Serbia and Romania, and preserved the characteristics of northern Spanish and Portuguese. The vocabulary of Ladino includes hundreds of archaic Spanish words which have disappeared from modern day Spanish, and also includes many words from different languages that have been substituted for the original Spanish word, from the various places Ladino speaking Jews settled. So, you can say in Ladino shans, mazal, ventura, meaning luck.

Some terms were actually transferred from one community to another through commercial or cultural relations, whereas others remained peculiar to particular communities. These foreign words derive mainly from Hebrew, Arabic, Turkish, Greek, French, and to a lesser extent from Portuguese and Italian. In the Ladino spoken in Israel, several words have been borrowed from Yiddish. For most of its lifetime, Ladino was written in the Hebrew alphabet, in Rashi script, or in Solitro, a cursive method of writting letters. It was only in the 20th century that Ladino was ever written using the Latin alphabet. In fact, what is known as 'rashi script' was originally a Ladino script which became used centuries after Rashi's death in printed books to differentiate Rashi's commentary from the text of the Torah. At various times Ladino has been spoken in North Africa, Egypt, Greece, Turkey, Yugoslavia, Bulgaria, Romania, France, Israel, and, to a lesser extent, in the United States (the highest populations being in Seattle, Los Angeles, New York, and south Florida) and Latin America. By the beginning of this century, with the spread of compulsory education in the language of the land, Ladino began to disintegrate. Emigration to Israel from the Balkans hastened the decline of Ladino in Eastern Europe and Turkey. The Nazis destroyed most of the communities in Europe where Ladino had been the first language among Jews. Ladino speakers who survived the Holocaust and emigrated to Latin America tended to pick up regular Spanish very quickly, whilst others adopted the language of whichever country they ended up in. Israel is now the country with the greatest number of Ladino speakers, with about 200,000 people who still speak or understand the language, but even they only know a very limited and basic Ladino. It is important to note that Ladino is not modern Spanish.

חדשנות, מדע וטכנולוגיה – ישראל, משפחת קורי, דני שכטמן

לקראת סוף הספר אני מרשה לעצמי להתעטף בנוצות של אחרים. כי עם כל הצניעות התרומה שלי לחדשנות, מדע וטכנולוגיה הייתה מוגבלת למדי, בעוד התרומה של בני המשפחה המורחבת שלי הייתה הרבה יותר נרחבת. ההשכלה הבסיסית שלי הייתה ריאלית – סיימתי מגמה ריאלית בבגרות עם ציונים גבוהים במקצועות הריאליים. היה ברור שאמשיך ללמוד בטכניון ואלך בדרכי אחי שהיה פרופסור בטכניון בתחילה בפיזיקה ואחר כך בחשמל. אלא שרציתי להיות דיפלומט ועל כך הרחבתי את הדיבור בספר ולכן הרחקתי עד האוניברסיטה העברית בירושלים על מנת ללמוד כלכלה ומדע המדינה. לאבי זה היה מאוד קשה כי במקום לשלם שכר לימוד נמוך למדי בטכניון ששכן בחיפה ליד הבית, וכנראה גם הייתי מקבל מילגה ללימודים בטכניון כי הם כבר העניקו לי מילגה לבית הספר התיכון בתקווה שאמשיך ללמוד בטכניון, היה על אבי לממן את הלימודים שלי באוניברסיטה העברית ללא מילגה, את המגורים והכלכלה. לזכותם של הורי ייאמר שהם כיבדו את החלטתי ובדיעבד איני מצטער על כך כי נהניתי הרבה יותר מהלימודים במדעי הרוח והחברה מאשר הייתי נהנה בטכניון. אמנם כלכלה ומדע המדינה התבררו לי כמקצועות די משעממים אבל היו בחוגים האלה גם לימודים מעניינים למדי כמבוא לכלכלה, הסטוריה כלכלית, כלכלת המזרח התיכון, כלכלת ישראל וסטטיסטיקה, פילוסופיה מדינית ביוון העתיקה, תורת המשטרים, אירופה בין שתי מלחמות עולם, מדינות אפריקה ויחסים בינלאומיים. וכאמור, גם למדתי ספרדית, גרמנית, מחזות שיקספיר, שירה אנגלית, פילוסופיה, תיאטרון, אומנות ועוד. רציתי להיות אינטלקטואל והאוניברסיטה הפכה אותי לאינטלקטואל, כאשר בעיתות הפנאי והן היו רבות חרשתי את הספריה הלאומית וקראתי את רוב היצירות הקלסיות בעולם.

אבל מה שהחסרתי בלימודים השלמתי בקריאה וקראתי הרבה על חדשנות ומדע. זאת ועוד, התמזל מזלי וכמעט כל הקריירה שלי הייתה בעבודה בחברות היי טק ועם חברות היי טק בתעשיה האווירית, באלביט, כמנהל פרויקטים באלסינט, פיברוניקס, AG, NBASE, זייקור, ובשיתוף פעולה עם אלקטל, ניקסדורף, אלישרא, הטכניון, רפאל/גלרם וגילת. ומה תרמתי בחדשנות? קודם כל סייעתי לחברות טכנולוגיות וסטארטאפים בגיוס כספים – הנפקות במניות ובאגרות חוב למו״פ, תכנון אסטרטגי, הבראת חברות, מכירה וקניית ידע. סייעתי גם בתוכניות, ייצור ומחקר ופיתוח – במכירות, ניהול פרויקטים, חברות בנות, קבלת מענקי מחקר ופיתוח של המדען הראשי של משרד התעשיה. הייתי גורם מרכזי בהפיכת אלביט לחברה גדולה ומובילה בישראל ובעולם, הכנסתי לחברה את תודעת הרווחיות, התמחיר והתקציב, ובתקופה שלי אלביט

הפכה לחברה הכי רווחית מבין חברות ההיי טק, עם מכירות של מאות מליוני דולר, ועם הפיכת היצוא למכירות העיקריות של החברה, רכישת חברות טכנולוגיות בחו״ל ובישראל, הנפקות בוול סטריט. חדשנות זה טוב ויפה, אבל יש אינספור חברות חדשניות עם טכנולוגיה מעולה שפשטו את הרגל ונעלמו ואילו החברות שעבדתי איתן שגשגו והרוויחו, כל עוד הן שמרו על תודעה אתית, לא מיקסמו את הרווח בכל מחיר ולא נפלו קורבן לבעלי שליטה תאווי בצע. אני יכול לקבוע בגאווה שבכל הקריירה שלי שמרתי על האתיקה העסקית ולא עשקתי את מחזיקי העניין, אם כי היו מקרים שחברות לא אתיות המשיכו לשגשג ודרך רשעים צלחה.

בני המשפחה המורחבת תרמו הרבה יותר ממני בתחום החדשנות ובראש וראשונה המחותן שלי פרופסור דני שכטמן שזכה בפרס נובל לכימיה בשנת 2011. בני ד״ר יוסי קורי הוא אחד הארכיטקטים המובילים בארכיטקטורה בת-קיימא ולזכותו תכנון מספר פרויקטים שהם בחזית הטכנולוגיה הירוקה כבנין פורטר באוניברסיטת תל אביב. בני אמיר קורי הוציא כעשרה פטנטים ועושה חיל בחברות היי טק בעמק הסיליקון בארצות הברית – חברות גדולות וסטארטאפים. בתי שירלי קורי עובדת בכירה בחברת הזנק גלובלית ומתמחה במדעי המחשב. בפרק להלן אני סוקר את הפעילות של קרובי המשפחה שלי, ואם נוסיף להם גם את אחי פרופסור חיים קורי שהיה פרופסור בטכניון, את גיסי איתן ציילר שניהל פרויקטים מאוד חשובים ברפא״ל וגם עשה חיל בחברות הטכנולוגיות שעבד בהן אחרי שעזב את רפא״ל, ואת רוב החברים שלי שעבדו בחברות טכנולוגיות כרפא״ל, חברות בישראל ובחו״ל, ניתן לאמר שאני מוקף במשפחה וחברים העוסקים בחדשנות ובטכנולוגיה, כמה מהם כמו מתי קרפ עשו במיוחד חיל, וגם אם התרומה שלי הייתה צנועה למדי בתחום זה, השפעתי והסביבה שלי השפיעה עוד יותר בהפיכת ישראל למדינת היי טק ולסטארטאפ ניישון.

9. INNOVATION, SCIENCE AND FUTUROLOGY, ISRAEL – START-UP NATION

The reader can find details on the books and inovation/scientific/futurology topics on Wikipedia & Encyclopaedias, on Amazon websites, on Israel Innovation websites, and on Cory's books/science/futurology websites

Reading BOOKS - The World in 2050 by Laurence C. Smith, The Selfish Gene by Richard Dawkins, A Brief History of Mankind by Yuval Noah Harari, Atlas of the Human Body, Comment ca marche – How Does It Work, Encyclopedia of the family's health. (see also biographies of scientists, inventors). Read recently: Senor Dan & Singer Saul, *Start-Up Nation: The Story of Israel's Economic Miracle*, Twelve Hachette Book Group, 2011

My high school education was mainly in science, biology, physics, chemistry and mathematics. However, I decided to pursue my academic studies in social sciences, with avocations in humanities and linguistics. During the years, I continued to read books on innovation, science and futurology, and most of my career was in the high-tech industry, first at Israel Aircraft Industries, and after that at Elbit, the leading non-governmental high tech company in Israel and one of the world's leading companies in some of the defense high tech systems and products. I

was VP Sales and Finance at Elbit, where I worked from 1973 to 1987, and I focused my activities in innovation in the critical period of global breakthrough to the United States (joint ventures with leading defense industries, M&A and IPO), Asia and Latin America. I was also responsible (at least partly) of Marketing, Strategic Planning, Data Processing, R&D grants from the Israeli Chief Scientist programs, commercial applications to the defense technology, and was instrumental in Elbit's innovation breakthrough in the eighties, including by raising large funds through R&D debentures, IPO based primarily on Elbit's innovation activities, and very large grants from the Chief Scientist. When working at Elbit, but especially when I worked as a project manager from 1987 to 2000, I specialized in **Technology Transfer** - conducting of negotiations and agreements, including development, manufacturing and marketing rights, between large European, American and Israeli companies, such as Nixdorf, Alcatel, Hon and Global. One of my most important achievements in innovation was as the manager of a Satellite Communications Consortium (1991-1993), comprising of some of the largest Israeli companies: Israel Aircraft Industries, Rafael/Galram, Elisra, Gilat, Technion, obtaining for them very large R&D grants form the Israeli Chief Scientist.

9.1 ON THE HIGH TECH COMPANY ELBIT SYSTEMS WHERE CORY WORKED

We hereby give some details on Elbit Systems, when I worked there until 1987 and today. Elbit's competence is mainly in defense electronics, first for the Israeli Defense Forces, but during the period that I was VP Sales and Finance, the company achieved a major breakthrough in its international activities, Elbit became a multi-national company, a leader in innovation, with exports of more than 50% of its sales – mainly to the United States, and was the most profitable high tech company in Israel, in spite of an annual inflation rate of up to 500%. Today (from Wikipedia): **Elbit Systems Ltd**. is an Israel-based international defense electronics company engaged in a wide range of programs throughout the world. The Company, which includes Elbit Systems and its subsidiaries, operates in the areas of aerospace, land and naval systems, command, control, communications, computers, intelligence surveillance and reconnaissance ("C4ISR"), unmanned aircraft systems ("UAS"), advanced electro-optics, electro-optic space systems, EW suites, signal intelligence ("SIGINT") systems, data links and communications systems and radios. The Company also focuses on the upgrading of existing military platforms, developing new technologies for defense, homeland security and commercial aviation applications and providing a range of support services, including training and simulation systems. Elbit's Revenues in 2014 were about $3 billion, with a Net Income of about 6%.

Elbit Systems has approximately 12,000 employees, the majority of whom are engaged in engineering, research and development, and other technical areas. Elbit Systems' shares are traded on the Tel Aviv Stock Exchange and OTC in the United States (NASDAQ:ESLT). **Elbit's business ethics**: Conducting our business ethically is one of Elbit Systems' core values. Our policy is to follow best practice compliance standards applicable to the broad range of our global activities. Because of the significance we place on ethical business conduct, our Code of Conduct and Business Ethics, our Anti-Bribery Compliance Policy and our Supplier Code of Conduct are all publicly available as provided below. **Code of Conduct and Business Ethics -** As part of our ongoing Ethics compliance program, and consistent with legal requirements applicable to publicly traded companies, we are pleased to attach our updated Code of Conduct and Business Ethics as approved by Elbit Systems Board of Directors. (English version) (Hebrew version). Because of the importance we place on conducting our activities in an ethical manner, our employees, officers and directors are committed to following the Code as well as our other ethics and compliance related procedures and policies. The Code contains a "whistleblower" process to facilitate reporting of Code violations. **Anti-Bribery Compliance**

Policy - The international nature of our business and our work with governmental customers and end users around the world require us to be compliant with anti-bribery laws, regulations and standards. Our employees, officers and directors are committed to anti-bribery compliance as set forth in our Anti-Bribery Compliance Policy, which also describes our policy on business entertainment and gifts. (English version) (Hebrew version).

9.2 ACTIVITIES IN INNOVATION OF CORY'S CHILDREN JOSEPH, AMIR & SHIRLY, CORY'S IN-LAW DAN SCHECHTMAN, 2011 NOBEL PRIZE IN CHEMISTRY - ARTICLE

My children are very active in innovation: Joseph is one of the most innovative in the pioneering field of sustainable architecture, building the Porter School of Environmental Studies Building at the Tel Aviv University, ranking among the 17 most sustainable buildings in the world! See also his lecture at TEDx on green architecture. Amir is one of the most innovative marketing directors in the field of Internet advertising in the US, working in Yahoo, AdapTV, AOL and Verizon, thinking outside the box, finding innovative ways to reach new market segments that nobody before has found. Amir registered many innovative patents with Yahoo!, AdapTV/AOL. Shirly (Cory) Garfunkel works as a business development manager of a high tech innovative company Plarium in the field of strategic games & tries to find investors for innovative startups.

JOSEPH CORY - Geotectura studio is an award winning design practice that offers comprehensive services including architecture, interiors and environmental simulations. Established by Architect Dr. Joseph Cory, Geotectura is known for being creative and innovative while integrating sustainable design principles within each project. Geotectura's projects are based on multi-disciplinary research using an open source design approach and BIM in order to optimize the best results for each challenge. The office design buildings that are aiming to reduce the impact of natural resource consumption and green house emission, reduce operating costs, optimize life-cycle economic performance and enhance occupant comfort and health. The research and experiment approach are well integrated within each design challenge taking into consideration how the design will improve comfort, usability and productivity. The projects Geotectura designed for the academic world has delivered a sophisticated and economical result that established a new benchmark for academic buildings in Israel.

Scope of service:
•Sustainable evaluation and analysis in the preliminary design phase
•BIM (Building Information Modeling) integration
•Detailed Design: Conceptual design, Design Development, Tender documentation, Construction Drawing, Design Coordination
•Interior Design

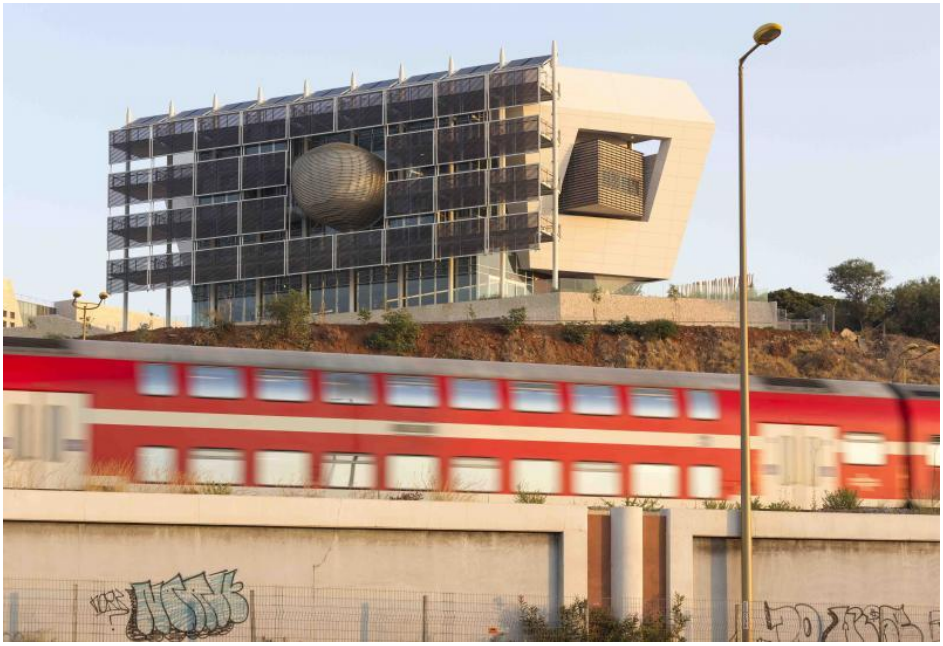

The Porter School of Environmental Studies - Completed (2014)

Solar Decathlon - Completed (2013)

Shenkar College - Under Construction (2015-2017)

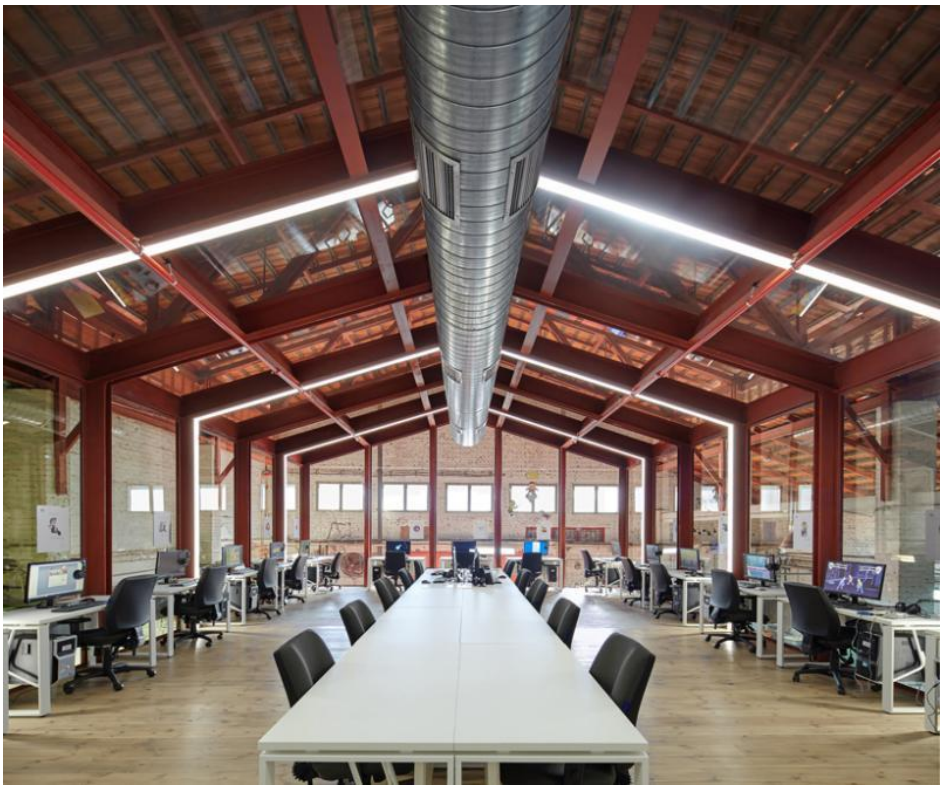

Media and Computer Games Labs in Shenkar - Completed (2015)

AMIR CORY - • Product management and marketing professional specializing in video advertising, targeting, brand centric optimization, data partnerships and closed-loop solutions
• Extensive experience conceptualizing, developing, launching and scaling innovative advertising products
• Revenue motivated leader with proven track record of growing and mentoring product teams and managing diverse cross-functional and complex initiatives
• Strong communicator, with experience working with senior management, sales, agencies, advertisers and partners
• Inventor of several non-provisional patent applications regarding mechanisms for anonymous targeting, ad effectiveness and data attribution

Specialties: Product marketing, product management, online advertising, behavioral targeting, closed-loop marketing, market research, search, ad effectiveness, marketing ROI, analytics, search syndication, financial modeling & analysis, deal negotiation, data partnerships, business development

Patents

Method and system for anonymous measurement of online advertisement using offline sales

United States 8935177
Issued January 15, 2015

Evaluating Third Party Targeting Data

United States 20130024269
Filed July 19, 2011

Systems and Methods for Dynamic Optimization of Data Element Utilization According to Objectives

United States 14/754,102
Filed June 29, 2015

Optimization of Data Element Utilization According to Multi-Touch Attribution

United States 14/861,800
Filed September 22, 2015

Optimization of Data Element Utilization Using Demographic Data

United States 14/861,939
Filed September 22, 2015

Priority-Based Optimization of Data Element Utilization

United States 14/861,888
Filed September 22, 2015

Systems and Methods of Dynamic Opitmization of Viewability Rate Utilizing Pre-Bid Client-Side Detection

United States 14/843,456
Filed September 2, 2015

SHIRLY (CORY) GARFUNKEL - Experience

HRIS Project Manager of SuccessFactors system

Plarium
June 2015 – Present (9 months)

BI Business Analyst and Developer

Amdocs
June 2014 – June 2015 (1 year 1 month)

- BI analytic consultant.
- Implementation in Success Factors system.
- BO developer.
- Data Architecture.
- Writhing Business Design of all the user needs: Technical and business ones Source To Target.
- Implementation and QA.
- Expertise in HR module.
- Meeting schedule of Gants.
- Participation in design review of the business needs.
- Knowledge in SQL.

Senior SAP BI BW Consultant

Matrix
August 2013 – January 2014 (6 months)

Senior SAP BW Consultant

Advanced Solutions, An HP Company
January 2009 – February 2013 (4 years 2 months)

SAP BW Consultant

Advantech
February 2006 – January 2009 (3 years)

SAP BW Consultant

israel aircraft industries
December 2004 – February 2006 (1 year 3 months)

SAP BW Consultant

DAN SHECHTMAN

Last but not least, Dan Shechtman, my in-law, father of Ella, my son Amir's wife, was awarded the 2011 Nobel Prize in Chemistry for the discovery of quasicrystals. Shechtman is a professor of Material Science at the Technion – Israel Institute of Technology, an Associate of the US Department of Energy's Ames Laboratory, and Profesor at Iowa State University and other universities. We hereby present a summary of Shechtman's innovation activities with a link to his lecture on this topic (I also gave a lecture at Shechtman's course on innovation).

DAN SHECHTMAN (Hebrew: דן שכטמן; born January 24, 1941) is the Philip Tobias Professor of Materials Science at the Technion – Israel Institute of Technology, an Associate of the US Department of Energy's Ames Laboratory, and Professor of Materials Science at Iowa State University. On April 8, 1982, while on sabbatical at the U.S. National Bureau of Standards in Washington, D.C., Shechtman discovered the icosahedral phase, which opened the new field of quasiperiodic crystals. Shechtman was awarded the 2011 Nobel Prize in Chemistry for the discovery of quasicrystals, making him one of six Israelis who have won the Nobel Prize in Chemistry. Dan Shechtman was born in 1941 in Tel Aviv, in what was then Mandatory Palestine; the city became part of the new state of Israel in 1948. He is married to Prof. Tzipora Shechtman, Head of the Department of Counseling and Human Development at Haifa University, and author of two books on psychotherapy. They have a son Yoav Shechtman (a postdoctoral researcher in the lab of W. E. Moerner) and three daughters: Tamar Finkelstein (an organizational psychologist at the Israeli police leadership center), Ella Shechtman-Cory (a PhD in clinical psychology), and Ruth Dougoud-Nevo (also a PhD in clinical psychology).

After receiving his Ph.D. in Materials Engineering from the Technion in 1972, where he also obtained his B.Sc. in Mechanical Engineering in 1966 and M.Sc. in Materials Engineering in 1968, Prof. Shechtman was an NRC fellow at the Aerospace Research Laboratories at Wright Patterson AFB, Ohio, where he studied for three years the microstructure and physical metallurgy of titanium aluminides. In 1975 he joined the department of materials engineering at Technion. In 1981–1983 he was on Sabbatical at Johns Hopkins University, where he studied rapidly solidified aluminum transition metal alloys, in a joint program with NBS. During this study he discovered the Icosahedral Phase which opened the new field of quasiperiodic crystals.

In 1992–1994 he was on sabbatical at National Institute of Standards and Technology (NIST), where he studied the effect of the defect structure of CVD diamond on its growth and properties. Shechtman's Technion research is conducted in the Louis Edelstein Center, and in the Wolfson Centre which is headed by him. He served on several Technion Senate Committees and headed one of them. Shechtman joined the Iowa State faculty in 2004. He currently spends about five months a year in Ames on a part-time appointment. Since 2014 he has been the head of the International Scientific Council of Tomsk Polytechnic University.

From the day Shechtman published his findings on quasicrystals in 1984 to the day Linus Pauling died (1994), Shechtman experienced hostility from him toward the non-periodic interpretation. "For a long time it was me against the world," he said. "I was a subject of ridicule and lectures about the basics of crystallography. The leader of the opposition to my findings was the two-time Nobel Laureate Linus Pauling, the idol of the American Chemical Society and one of the most famous scientists in the world. For years, 'til his last day, he fought against quasi-periodicity in crystals. He was wrong, and after a while, I enjoyed every moment of this

scientific battle, knowing that he was wrong." Linus Pauling is noted saying "There is no such thing as quasicrystals, only quasi-scientists."[1] Pauling was apparently unaware of a paper in 1981 by H. Kleinert and K. Maki which had pointed out the possibility of a non-periodic Icosahedral Phase in quasicrystals (see the historical notes). The head of Shechtman's research group told him to "go back and read the textbook" and a couple of days later "asked him to leave for 'bringing disgrace' on the team." Shechtman felt dejected. On publication of his paper, other scientists began to confirm and accept empirical findings of the existence of quasicrystals.

The Nobel Committee at the Royal Swedish Academy of Sciences said that "his discovery was extremely controversial," but that his work "eventually forced scientists to reconsider their conception of the very nature of matter." Through Shechtman's discovery, several other groups were able to form similar quasicrystals,[1] finding these materials to have low thermal and electrical conductivity, while possessing high structural stability.[1] Quasicrystals have also been found naturally. A quasiperiodic crystal, or, in short, quasicrystal, is a structure that is ordered but not periodic. A quasicrystalline pattern can continuously fill all available space, but it lacks translational symmetry. "Aperiodic mosaics, such as those found in the medieval Islamic mosaics of the Alhambra palace in Spain and the Darb-i Imam shrine in Iran, have helped scientists understand what quasicrystals look like at the atomic level. In those mosaics, as in quasicrystals, the patterns are regular -- they follow mathematical rules -- but they never repeat themselves." "An intriguing feature of such patterns, [which are] also found in Arab mosaics, is that the mathematical constant known as the Greek letter tau, or the "golden ratio", occurs over and over again. Underlying it is a sequence worked out by Fibonacci in the 13th century, where each number is the sum of the preceding two." Quasicrystalline materials could beused in a large number of applications, including the formation of durable steel used for fine instrumentation, and non-stick insulation for electrical wires and cooking equipment., but presently have no technological applications. The Nobel prize was 10 million Swedish krona (approximately US$1.5 million).

Awards

- 2011 Nobel Prize in Chemistry for the discovery of quasicrystals
- 2008 European Materials Research Society (E-MRS) 25th Anniversary Award
- 2002 EMET Prize in Chemistry
- 2000 Muriel & David Jacknow Technion Award for Excellence in Teaching
- 2000 Gregori Aminoff Prize of the Royal Swedish Academy of Sciences
- 1999 Wolf Prize in Physics.
- 1998 Israel Prize, for Physics.
- 1993 Weizmann Science Award
- 1990 Rothschild Prize in Engineering
- 1988 New England Academic Award of the Technion
- 1988 International Award for New Materials of the American Physical Society
- 1986 Physics Award of the Friedenberg Fund for the Advancement of Science and Education

הומור, בדיחות פרטיות, עסקיות ויהודיות, הומור קוסמופוליטי, במחזות, בסרטים ובמחזות זמר

איך ניתן לשרוד בעולמנו בלי הומור? איך אתה יכול להתגבר על הקשיים, המשברים והבגידות בלי הומור? ואכן, היהודים שהם העם שסבל הכי הרבה בתולדות האנושות פיתחו לעצמם חוש הומור מיוחד במינו הידוע בתור הומור יהודי. גדולי המצחיקנים היו יהודים – בקולנוע, בתיאטרון, קומדיות ביידיש, סיפורי עם מצחיקים בלאדינו, הומור עירקי, הומור ישראלי, הגשש החיוור, מוטי גלעדי, שייקה אופיר, אפרים קישון, דני קיי, וודי אלן, טופול, אורי זוהר, חנה לסלאו, ליא קניג, רבקה מיכאלי, דזיגן ושומכר, שימון שימון, יוסי בנאי, יהורם גאון, רביעיית מועדון התיאטרון... אבל אין לנו כמובן מונופול על ההומור, הבדיחות והקומדיות, אני נהנה במיוחד מההומור הקוסמופוליטי, מכל העמים, בכל התקופות. באוניברסיטה למדתי קורס שלם על קומדיות בתיאטרון, והתחוור לנו כי קשה לכתוב טרגדיה, אבל עוד יותר קשה לכתוב קומדיה. גדולי המחזאים הקומיים לדעתי הם – אריסטופנס, מולייר, ניל סיימון, אוסקר ווילד, גוגול, ג׳ורג׳ ברנרד שאו, מרסל פניול. חלקם כתבו קומדיות וטרגדיות, חלקם כתבו רק קומדיות, וחלקם לא מזוהים כמחזאים קומיים, אבל לדעתי המחזות שלהם שנונים ומצחיקים. פיגמליון, ARMS AND THE MAN, MAN & SUPERMAN, THE IMPORTANCE OF BEING EARNEST, ואפילו מחזות של צ׳כוב יש להם יסודות קומיים. האם יש מחזות מצחיקים יותר מהקמצן, גם הוא באצילים, בית ספר לנשים, רופא בעל כורחו, מריוס, סזר, פאני, טופז, רביזור, הציפורים, ליזיסטרטה – כל אלה מחזות מצחיקים, אך הרבה יותר מכך – הם מחזות עם מסר על טבע האדם – הקמצנות, ההתרברבות, הסנוביזם, השחיתות, האלימות, הטפשות. וכמובן, המחזות של שיקספיר המהווים קטגוריה בפני עצמה, אם כי אני מעדיף בהרבה את הטרגדיות ואת המחזות ההסטוריים של שיקספיר, מה לעשות אין אף אדם מושלם בכל התחומים, אפילו לא שיקספיר. בדרך כלל יש מחזאים המתמחים בטרגדיות או בקומדיות. קורניי כתב גם קומדיות אך הוא ידוע ואהוב בזכות הטרגדיות שלו, ורק מביני עניין והקומדי פרנסז מכירים ומעלים את הקומדיות שלו. מרסל פניול הוא בראש וראשונה מחזאי קומי אם כי הוא כתב גם מחזות אחרים – מי בכלל מכיר את JUDAS שלו, למרות שהוא מחזאי מצויין. מכיוון שאני מכסה אצל כל סופר את כל תחומי הכתיבה שלו וכשאני קורא את יצירותיו אני קורא את כולן, נחשפתי לקומדיות של קורניי, לטרגדיות של מרסל פניול. וגם אצל גדולי המחזאים הקומיים

יש מחזות שהם כמעט טרגדיות למרות שהם גם מצחיקים אבל צחוק ציני, כמו טרטיף של מולייר, רביזור של גוגול, טופז של פניול, וכמה מהקומדיות של ברנרד שאו הן מאוד רציניות כפיגמליון או דון ג׳ואן בגהינום.

נחזור לשיקספיר ולקומדיות:

1. *The Tempest*
2. *Two Gentlemen of Verona*
3. *The Merry Wives of Windsor*
4. *Measure for Measure*
5. *The Comedy of Errors*
6. *Much Ado About Nothing*
7. *Love's Labour's Lost*
8. *A Midsummer Night's Dream*
9. *As You Like It*
10. *The Taming of the Shrew*
11. *All's Well That Ends Well*
12. *Twelfth Night*

יש כמה קומדיות קלילות כמו רוב מהומה על לא דבר, אבל יש קומדיות הרבה יותר רציניות כמו אילוף הסוררת, הלילה השנים עשר, ונשות וינדזור העליזות. קראתי או ראיתי כמעט את כל הקומדיות של המחזאים שציינתי, ובעוד שבקריאה זה תלוי בך אם אתה צוחק או לא, בתיאטרון זה תלוי בשחקנים ובבימוי. ראיתי אולי עשר פעמים את רביזור של גוגול בקומדי פרנסז, בישראל בכמה ביצועים, בסרטים וגם נבחנתי על המחזה בבגרות ואני לימדתי את המחזה בקורסים שלי באתיקה עסקית. בכמה מההפקות התפקעתי מצחוק, אבל כמה מהן לא העלו אפילו בדל חיוך על שפתי. שלא לדבר על מחזות כסוחר מונציה שמחברי הערך של מחזות שיקספיר בויקיפדיה חמדו להם לצון וכללו אותו בקטגוריה של הקומדיות. אמנם בטרגדיה של שיקספיר כולם מתים בסוף – באותלו, ברומיאו ויוליה, בהמלט, המלך ליר ומקבת, אבל לקרוא לסוחר מונציה קומדיה רק בגלל שאף אחד לא מת בסוף זה ממש מצחיק ומראה כיצד לא ניתן לסווג מחזות לפי נושאים. אודה ולא אבוש, מעולם לא צחקתי בסוחר מונציה, וראיתי את המחזה עשרות פעמים בעצמי או עם הסטודנטים כי הוא היה כלול בתוכנית הלימודים שלי. זה אחד המחזות הכי טרגיים שנכתבו, עטוף אולי ברוח קלילה פה ושם, אבל רוצחים את שיילוק לא פחות מאשר את דסדמונה, למרות שהוא נותר בחיים בלי כבוד ובלי משפחה.

יש מחזאים שלא מתיימרים להציג נושאים ברומו של עולם כמו קורטלין, פיידו, גולדוני – אתה בא לראות אותם בשביל לצחוק ותו לא. אבל כשאתה רואה מחזה של מולייר הוא מוסיף לך נדבך ועוד נדבך על הטבע האנושי, לא בכולם ובטח לא בפארסות, אך ברובם. כך גם אצל שיקספיר, אריסטופנס ומרסל פניול, שהם ענקים ומציגים את הטבע האנושי בכל כיעורו ובכל הגיחוך שלו. טופז הוא אולי קומדיה, אבל גיבור המחזה

טופז הוא דמות טרגית הבוגד בערכים שלו ומאבד את נשמתו לדעת, לא פחות מאשר פאוסט של גתה. ודון ג׳ואן בגהינום של ג׳ורג׳ ברנרד שאו הוא אחד המחזות המעמיקים ביותר שקראתי וראיתי. האם סירנו דה ברז׳רק הוא קומדיה, טרגדיה או מחזה הסטורי, או שלושתם? קשה לענות, אם כי יש בו הרבה מאוד יסודות קומיים והגיבור גם מת בסוף – תנאי הכרחי לטרגדיה, המחזה מבוסס על דמות הסטורית ואנו נחשפים לתקופה בצורה מבריקה על ידי אדמונד רוסטן. בפרק להלן אני מתייחס בהרחבה גם לסרטים קומיים – האם סרטיו של צ׳רלי צ׳פלין הם קומדיה או טרגדיה? האם אתה צוחק או בוכה כשאתה רואה את זמנים מודרניים או את THE KID? והאם IT'S A WONDERFUL LIFE הוא קומדיה או טרגדיה? או שילוב של שניהם? וזה אחד הסרטים הגדולים בכל הזמנים עם הרבה רגעים קומיים, אבל הוא סיפור מופלא על טבע האדם על כל היפה והמכוער שבו, וגם על כל המצחיק שבו. אני מתייחס גם למחזות זמר, ואין לי ספק שאני נהנה הרבה יותר ממחזות זמר קומיים מאשר טרגיים. כשאני סוקר סיטקום אני מגלה שכמו בציור, במחזות זמר, בפופ, או במוסיקה קלאסית – הטעם שלי נעצר אי שם בסוף המאה התשע עשרה בציור, בשנות השישים במחזות הזמר, בשנות השבעים בפופ, ובשנות השמונים בסיטקום. סיינפלד וחברים לא מצחיקים אותי ומשאירים אותי אדיש בעוד אני צוחק בלי סוף מבנות הזהב וממי משרת אותך, אני אוהב את פרוקופיף – ורק עד אליו, ושיינברג כבר מחוץ לתחום, המחזות זמר של לויד ובר לא מרגשים אותי כלל, בעוד אני מתמוגג מדרום פסיפיק, המלך ואני, אוקלהומה, ANYTHING GOES, ומגבירתי הנאווה. רק במחזות, בספרות, בסרטים, וכמובן באתיקה – אני UP TO DATE ואוהב מאוד את היצירות האחרונות שאני רואה בתיאטרון העולמי והישראלי, בפסטיבלי סרטים מדי שנה, ובספרים שנכתבו על המשבר הכלכלי של 2008. כבר התייחסתי בהרחבה לסוגיה: האם זה מצביע על כך שאין לי טעם משובח או מתוחכם בתחומים בהם אני פחות מומחה כמו מוסיקה ואומנות. או שאתה יכול להיות עדכני בתחום אחד ולהיות OLD FASHIONED בתחום אחר.

אני כותב בהרחבה בספר על ביבליותרפיה, תרפיה באמצעות כתיבה, מוסיקה, קריאה, לימוד, עבודה וכו׳. אבל נדמה לי שהתרפיה האפקטיבית ביותר היא תרפיה באמצעות הומור. ולא בכדי יש כיום ליצנים רפואיים המצחיקים את החולים בבתי החולים ומסייעים להם להתגבר על הסבל והטראומות. למזלי לא חוויתי יותר מדי משברים ובעיות רפואיות, אם כי בהשוואה להרבה חברים אירופאיים שלי – הם סבורים שאני בבוץ. הכל יחסי בחיים, לא חוויתי את מלחמות האזרחים בסוריה, לא הייתי חייל קרבי ומעולם לא סיכנתי את חיי – אם כי כל ישראלי היוצא לרחוב ועלול להיפגש עם סכינאי, פושע או מחבל מתאבד, או גר בארץ בזמן התקפות של אלפי טילים, מסכן את חייו. מעולם לא שרקו כדורים ליד אוזני, אם כי במצב החרשות שלי ספק אם הייתי שומע אותם. מה שעזר לי לצאת מאותם המשברים שחוויתי היה חוש הומור מאוד מפותח ואופטימיות נטולת רסן והגיון שכל דבר יסתדר ומה שלא הורג אותך מחסן אותך. בפרק זה אני מתייחס לכמה בדיחות פרטיות

המשותפות לאשתי, לקרובים ולי. וחוש ההומור היה ללא ספק תרפיה מעולה כמוצא מהמשברים, בוודאי מהבעיות הרפואיות, כאשר אמרתי שהחמיאו לאשתי בבית החולים איך היא מטפלת יפה באביה הזקן.

10. HUMOR, COSMOPOLITAN PRIVATE JOKES AND SAYINGS, HUMOROUS SCENES IN PLAYS, FILMS AND MUSICALS, CROSS CULTURAL AND BUSINESS JOKES

The reader can find details on the books and topics on Wikipedia & Encyclopaedias, on Amazon/Local Books websites, on Cory's/books/topics websites

Reading - Jewtopia, A Husband is a Funny Matter by Tammar Avidar-Ettinger, The humor of the Jewish people in history by Adir Cohen, Humor in Business by Shalom Luz.

I may prefer drama, tragedies, and documentaries, but I like as well to read dozens of humoristic books in many languages, finding that it is very difficult to translate humor. So, for me it was a revelation reading Shalom Aleikhem's Tevye the Dairyman in Yiddish, laughing non stop, while I read tens of years ago the book in its Hebrew translation which managed to lose all its humor. Comedies by Moliere are so funny, but their translation is seldom so good. The same applies to Shakespeare, although I lose a lot of his humor as I don't understand perfectly Shakespeare's language, but still it is much better than to read a translation. The same applies to Vargas Llosa in Spanish, Jorge Amado in Portuguese, Il barbiere de Sivigla in Italian, and even Brecht has a special acerbic sense of humor, best perceived in German. In German too I have in my library and we can read Max und Moritz by Wilhelm Busch in 9 Germanic dialects, in Letzebuergesch, and in Hochdeutsch (it has been translated also to many other languages and I tell the story to my grandchildren who are delighted by their naughtiness in Hebrew): Plattduetsch, Koelsch, Hessisch, Schwaebisch, Bairisch, Berlinerisch, Saechsisch, Wienerisch, Schwyzerduetsch. It goes without saying that Jerome K. Jerome's Three Men in a Boat is one of the funniest books ever written but especially in its English version, Hanoch Levin's plays sound funny in Hebrew, but they are performed in China and all over the world with a great success. Finally, Djoha's stories in Ladino are as funny as the best funny stories and comedies, as Ladino's language is exceptionally comic, sometimes because of reiteration of words. Charlie Chaplin's silent movies were so funny, that the Ladino's ads in Smyrna where my father Albert grew up, a hundred years ago, and that was populated mainly by Greeks, Jews, and Armeninans called them "komik, muncho de reir", meaning the same – comic, a lot of laughing. I also wrote satires and comic texts that can be found on my website, & a vast correspondence, with humor in many languages.

10.1 AMERICAN AND BRITISH SITCOMS I LIKE BEST

I used to laugh a lot at comedies and sitcoms, however, in the last twenty years almost nothing makes me laugh, but also almost nothing makes me cry either. The problem is that I used to laugh a lot from funny films, musicals, and plays and from sitcoms. Still, I saw recently Victor Borge and Dean Martin's Musical Phonetic Punctuation, and it made me laugh as in the good old days. I remain completely indifferent to the humor of Seinfeld and Friends, to modern musicals and comedies, and the same applies to standup actors and Israeli sitcoms that don't make me laugh. The best sitcoms of all times, in my opinion anyhow, were: 1. The Golden Girls, with Beatrice Arthur (Dorothy Zbornak), Rue Mc Clanahan (Blanche Devereaux), Betty White (Rose Nylund) and Estella Getty (Sophia Petrillo). I know that it is a silly sitcom, although to make a silly sitcom that makes you laugh so much requires talent as in the best productions. What is really genial is that although all 4 actresses play stereotypes and you know exactly how they

would behave, they are such good actresses, that make you laugh in spite of that. Each of the four stars received an Emmy Award, and the series ranked among the top ten highest-rated programs for six out of its seven seasons. 2. All in the Family, with Carol O'Connor (Archie Bunker), Jean Stapleton (Edith his wife, I saw her on Broadway in Arsenic and Old Lace, and she was even better), and Rob Reiner (Meathead, that had a fantastic career as Director). The best way to eradicate prejudices and racism is through plays, films and even sitcoms. I think that "light" racists (not member of the Ku Klux Klan of course) saw in this sitcom how they were ridicule with their prejudices and probably changed their attitude towards minorities, gays, and strangers. Archie Bunker was named TV's greatest character of all time, All in the Family was ranked the fourth best written TV series ever and fourth greatest show of all time. 3. Dear John (John Lacey) with Judd Hirsch, the eternal loser who has a golden heart, this sitcom is so realistic that its realsim trascended its satire, and John Lacey is an almost tragic character. It was based on the British sitcom of the same name. As the American sitcoms that we see occasionally are not funny, and we don't enjoy reality or TV programs in general, I see only films on TV, and Ruthy sees also actuality programs and news, which I avoid seeing as they ruin my day. I don't read either newspapers or periodicals as they are a waste of time, as in the meantime I can write a book, read a novel, see a play or a film, or travel to the Balkans, Provence, Paris or New York.

The British Sitcoms that we enjoyed the most were: 1. Fawlty Towers, named the best British television of all time, with John Cleese, is by far the most funny of all sitcoms. It shows also the salient difference between British and American sitcoms, which are much more sophisticated, with excellent directors, screenwrites and actors, in short – works of art. 2. Yes, Prime Minister with Paul Edington (James Hacker) and Nigel Hawthorne (Sir Humphrey Appleby), not only did I read the book, but also I introduced one of the episodes (about the smokers who die from cancer) into my curriculum and thousands of students saw for the first time this sophisticated (and almost true) sitcom and were amazed how funny it was. Here, again, through humor you can convince people to be more ethical, and show the grotesque and dangerous facets of corruption and the double standards of British and Global politics. Some situations were conceived as fiction, but were later revealed to have real-life counterparts. Yes, Prime Minister is a sequel of Yes Minister, both were written by Antony Jay and Jonathan Lynn, and transmitted by BBC Television. 3. Last but not least, the British sitcom and the sitcom in general that I enjoyed most – Are You Being Served? With Mollie Sugden (Betty Slocombe), Frank Thornton (Captain Stephen Peacock) and Harold Bennett (Young Mr. Grace). I only saw the credits that I started to laugh and I couldn't stop even half an hour later. In short, it made my night and I went to sleep with a big smile on my face, and so my wife Ruthy, who enjoyed all the sitcoms mentioned above, and doesn't like either the new sitcoms. Unfortunately, we don't share the same sense of humor with our children or grandchildren, who say that I, as an Egyptian, still live in the Pharaohs epoch, and maybe beyond our back they call us "overbutel"/passe in Yiddish/French, that is if they knew Yiddish or French, oldies from the last century as all our grandchildren were born in the new century while I started school in the first half of the past century. But, still, they love us very much and forgive us our lack of taste and sense of humor, as we overlook the scratches of an antique furniture, bearing in mind that it was manufactured in the Victorian area.

10.2 FAMILY PRIVATE JOKES

Ruthy and me laughed together a lot when we met and during our almost 50 years of marriage we continue to laugh, even when we encounter serious problems. I make many jokes in several languages with words having different meanings, and Ruthy who speaks also those languages laugh a lot from them. It is enough to say a word in one of the languages to understand the funny situation that we encounter. We have sayings for false poets (in Romanian – la mini su pat, nonsense in rhyme), for a woman staying all the time close to her husband (in Ladino – Hanah

detras/after de Muhulu), for pompous people (in Arabic – Nefsi Kebir/big nose, in Italian – siamo o non siamo – we are or we are not… high society). For false intellectuals (in Aramaic – Istra balagina kish kish karia/empty jar makes a lot of noise even with one coin), for cheap rich people (in Yiddish – Mehr Oisher Mehr Hazer/more riches more piggish conduct). For stupid old people (in Hebrew – Baa Zikna Baa Tipshut/when you grow old you become stupid – although in the last 20 years we have stopped to use it). We call a woman heavily made-up Bubulina like the heroine of Zorba the Greek, and Ruthy calls all my girlfriends prior to her Godzilas, if she is dressed very chic I call her in German Ausgeputzt, but if she doesn't like my sweater she says in Ladino that it is zurzuvi/multicolored, and a woman dressed without taste is Hastrapula or Tchloha. When we want to say mockingly that the situation is excellent we say in Turkish that it is birlanbir, and if we see a man, who cannot appreciate the opera where he goes and leaves in the intermission or art in a museum, we say – vender Djoyas a Bahchavanes/sell jewelry to a gardener in Turkish Ladino. A woman who complains all the time is called viven los yoradores/long live those who cry, in Ladino/Spanish, social climbers are nouveaux riches in French or es passt nicht – it is not fit in German, the crooked tycoons who poison the population with their factories' emissions but donate a cancer department at the hospital is called by us in Ladino – rova pitas i beza mezuzot/steal bread and kisses mezuzah. When we notice that someone spends a lot of money that we don't know where are his sources we ask in Romanian: "De unde ari/from where to they have" (of course we are not jealous…). If we spend too much beyond our means we say in Turkish – Paras chok, we have plenty of money. However, if we pay a small amount of money and get a lousy job done, we say in Turkish: "bu kadar para, bu kadar boya/you get the shoeshine in proportion to what you pay", or in Ladino: "Lo karo es barato i lo barato es karo/the cheap is expensive and the expensive is cheap". This proverb exists in many other languages, and was invented by the boutiques who sell you expensive stuff trying to convince you that because you pay a lot it is also worth a lot. Experience has shown us that in many instances we buy the best products at a low price and we pay an outrageous price for a lousy service. We gave in this book examples to that axiom, inter alia when we related the expensive tour in Saint Petersburg that was of the lowest quality. When a husband treats his wife badly we call her in Ladino "La pare basha/the low wall… on which you can throw whateve you like". And when we want to say that there is no need to rush we say in Italian Chi va piano va sano e va lontano, in German Langsam aber Sicher, in Romanian Nu Fugi Trenu, in French Rien ne sert de courir il faut partir a point, in English It is never too late, in Hebrew and Arabic – Hahipazon min hasatan/alajala min alshaitan... All of those proverbs mean the same, as it is amazing to notice how human society arrived to the same conclusions in all the cultures and languages. In short we have a funny expression for everything, in about ten languages…

Caricatures are another vehicle of humor and I am fond of caricatures even today, as at least in this medium I am not old fashioned as in the other vehicles of humor. I tried to find a caricature on the political issues of the Middle East, but most of them were anti-Semitic and anti-Israeli, inspired by Der Stuermer's ideology. On the other hand I didn't opt for a caricature that would be anti-Arab, as I am against any racism. So, this caricature is probably the only one that is politically correct, and I hope that I'll not be condemned by a fatwa, as it has nothing against the Islam, which I respect, against Muhammad, who understood and honored business ethics, being himself merchant, it is just a caricature against the world hypocrisy and the naivety of Europe.

Above is a picture taken during the Balkans trip in June 2015, with Ruthy laughing of my joke, and another picture taken in Nahariya, Israel, in June 1969, a few weeks after I met Ruthy.

10.3 COMIC MUSICALS, FILMS AND PLAYS

We enjoyed the most humorous scenes in the films, musicals, and plays that we saw: Make 'em laugh from Singing in the rain, which I have seen several times in film and on the stage, the Marx's Brothers - A Night At The Opera: Crowded Cabin Scene, Danny Kaye in The Inspector General (Revizor by Gogol), which was part of my courses on Business Ethics, here in a memorable scene – The Gypsy drinking song. From South Pacific - I'm Gonna Wash That Man Right Out Of My Hair, There Is Nothing Like a Dame. South Pacific was one of the first musicals that I've ever seen and I enjoy every time that I see the film or the musical. From Annie Get Your Gun - Doin' What Comes Natur'lly, with Betty Hutton, I'm an Indian Too, with Judy

Garland, You Can't Get a Man with a Gun, with Megan Mullally. Irving Berlin's Annie Get Your Gun is by far the best musical that I've ever seen, I have seen it several times, the movie and the DVD, on stage in two performances – one in Los Angeles where I drove for an hour thru Watts right after the riots to see it, and one on Broadway with my favorite actress Bernadette Peters. This the perfect musical where everything is perfect – the music, the lyrics, acting, directing, it is first of all very funny, the funniest musical as well, it is so good that it brings me tears into my eyes, when I watch the movie on DVD or see the play on Broadway. And, frankly, there is only one scene that brings me tears also – this is the final scene of It's a Wonderful Life, which I have seen at least fifty times, as it is part of my business ethics courses. Other humorous scenes are: from West Side Story - Gee Officer Krupke!, from My Fair Lady – With a Little Bit of Luck. West Side Story was the first musical that I've seen live in New York in 1968, at a school trip of all our Insead class that lasted about a month and was financed by David Rockfeller who gave us our diplomas. It was a revelation for me in a year that opened for me the world – first in Berlin where I studied German, then at Insead near Paris, and finally in the US with the school trip. I went for the first time to the best theaters, saw plays and musicals, and finally saw West Side Story, at the location where it happens – New York. People use to forget that in such a tragic play of Romeo and Juliet there is a funny scene as Officer Krupke, but it is one of the funniest scenes in the history of musicals. My Fair Lady is another story, it started with Pygmalion by George Bernard Shaw, one of my favorite playwrights which I read several times, then of course there was the movie, I saw the musical several times in London and in Israel, every time I enjoy it, as it is the most sophisticated musical, a masterpiece in all its aspects, so British, so true…

Another British musical is The King and I, well half British and half Siamese, with the humorous scene of the March of the Siamese Children. I have seen it several times, in the film, on Broadway, and it is a wonderful fairy tale about overcoming prejudices. Speaking of prejudices, another brilliant musical is Fiddler on the Roof, which showed for the first time to the general public that Jews are not "always" rich, and had a very important contribution to eradicate anti-Semitic prejudices. One of the most humorous scenes is of course If I Were a Richman, here in the film with Topol, but also on Broadway with Zero Mostel, one of the best actors, whom I have seen also at least fifty times, as I teach Rhinoceros in my business ethics courses and he gave an unforgettable performance in this play, especially when he becomes a rhinoceros, in the transformation scene. The Sound of Music is probably the most popular musical, at least "old fashioned" musical, and not tasteless musicals as Cats or Evita, Chorus Line or Jersey Boys. Here we can see the humorous song "do re mi fa" with Julie Andrews and the von Trapp children in the film. I have seen it many times in film, DVD and on stage, and every time, I get excited and delighted by this wonderful musical. Cabaret is a different kind of musical, very acerbic, not a l'eau de rose, as many other musicals. I have seen it many times on stage and in film, in Israel and in Europe, here we can see from the film Liza Minnelli and Joel Grey in the humorous Money. I didn't include the musical or the song in my courses, but it fits quite well with their contents. I enjoyed also very much the following excellent musicals, some of which I have seen on stage and all of them I saw in films: Oklahoma, Hello Dolly!, The Wizard of Oz, Mary Popins, Oliver, Little Shop of Horrors, Meet Me in St Louis, How to Succeed in Business Without Really Trying, Porgy and Bess, Fame, Gigi, Kiss Me Kate, Hair, Grease, On the Town, Show Boat, The Band Wagon, Easter Parade, Gentlemen Prefer Blondes, Mamma Mia, Yentl, Seven Brides for Seven Brothers, White Christmas, and the films Gilda, Top Hat, Blue Skies.

Anything Goes is one of the best musicals I've ever seen, with music and lyrics by Cole Porter. I've seen it several times in films and also once on Broadway with Patty LuPone in an excellent performance. I love all the songs and here we bring You're the Top, from a 1956 film "Anything Goes", with Bing Crosby, Donald O'Connor, Mitzi Gaynor and Zizi Jeanmaire (who sat on my knees in Paris when singing "Je cherche un millionaire" asking me if I was a millionaire). The

song has outstanding lyrics, relating about symbiosis in a couple. We give also as a bonus the excellent performance of Frank Sinatra and Ethel Merman in a film from 1936. "You're the top! You're a dance in Bali. You're the top! You're a hot tamale. You're an angel, you, Simply too, too, too diveen, You're a Boticcelli, You're Keats, You're Shelly! You're Ovaltine! You're a boom, You're the dam at Boulder, You're the moon, Over Mae West's shoulder, I'm the nominee of the G. O. P. Or gop! But if, baby, I'm the bottom, You're the top!" Ruthy and I think the highest on each other and we continue saying how beautiful or smart he/she is. The second song Friendship, here sung at a rehearsal on Broadway with Sutton Foster and Joel Grey: "If you're ever in a jam, here I am. If you're ever in a mess, S. O. S. If you ever feel so happy, you land in jail. I'm your bail. That's friendship, friendship. Just a perfect blendship. When other friendships have been forgot. Ours will still be hot." Beyond esteem stands also friendship, experiencing together life, counting on each other. The third song is I get a kick out of you, sung by Frank Sinatra and Natalie Cole, and the lyrics are also outsanding. "I get no kick from champagne. Mere alcohol doesn't thrill me at all. So tell me why should it be true That I get a kick out of you?". Well, in our case it is also true as Ruthy and me don't drink alcohol and we get no kick in a plane too. As I don't drink alcohol, coffee or Cola, don't smoke, don't drive speedy cars, and don't get excited by food, clothes or houses, I center all my kicks on Ruthy and vice versa (well, in my case also on plays, films, reading, writing, ethics, but only after Ruthy). That is why I included the three songs in my Audio Play to Ruthy in 1989, and I called them the ingredients of love – having the highest esteem on each other/you're the top – the head, having friendship as pals – the heart, and most of all having the kick out of you, the chemistry, the guts between the couple. And finally the song Anything Goes with Patty LuPone on Broadway, the performance that I saw. Here also the lyrics are very actual, although not as acerbic as in Tango Cambalache, well, it is a comedy, not a satire, the musical excels as one of the best comic musicals ever made. "The world has gone mad today And good's bad today, And black's white today, And day's night today. When most guys today That women prize today Are just silly gigolos. And though I'm not a great romancer I know that I'm bound to answer When you propose, Anything goes."

Some of the most hilarious comic operas were made by Gilbert and Sullivan - here The Pirates of Penzance with the scene of Hold Monsters Major General, and in The Mikado – Behold the Lord High Executioner in the hilarious Act I. I have seen many times on stage and in films those operas, as also Offenbach's operas, which are the most famous and hilarious comic operas – here La Belle Helene, Orphee aux enfers, La vie parisienne. I'll just mention also Mozart's Le Nozze di Figaro, and Verdi's Falstaff, as two more examples of hilarious operas. And we cannot finish this chapter on comic plays, films and musicals, without refering to the best comedian of the twentieth century who was a true cosmopolitan, who fought for social justice, whose films are cornerstone on the fight for workers recognition – Charlie Chaplin, in Modern Times, especially in Factory Scene, The Gold Rush, especially the scene of eating his shoe, Monsieur Verdoux, especially the trial scene, The Great Dictator, with the very funny barber scene and the globe scene, The Kid, The Immigrant, The Idle Class, The Tramp, Police, A Dog's Life, Limelight. It goes without saying that films of the best comedians that I enjoyed much can be watched on the Internet, such as The General by Buster Keaton. The best comic plays – Moliere's plays at the Comedie Francaise: L'Avare, part I and part II, Le Bourgeois Gentilhomme, L'Ecole des Femmes, Les Precieuses Ridicules, Georges Dandin. Le Misanthrope, part I and part II, Tartuffe, part I, part II, Les Femmes Savantes, Les Fourberies de Scapin, Le Malade Imaginaire. It is amazing how these ten plays, the best of Moliere and many more, played by the Comedie Francaise, the best theater on earth, can be watched on the Internet free of charge, as most of the plays, concerts, some of the best films and TV series as well. If you cannot afford to go to the theater because you don't live in Paris or you don't have enough money you can watch the plays at home whenever you wish so. And those are the best plays with the best actors at the best theaters. Because we deal here with comedies we didn't linked the book with tragedies, but most

of them can be watched on the Internet as well free of charge. For those who cannot understand French (I strongly recommend them to study the language without delay) they can watch the plays in English, Spanish or Italian on the Internet free of charge as well. Such as Tartuffe or the Imposter by the Royal Shakespeare Company with Nigel Hawthorne, L'Avare or El Avaro in Spanish, Le bourgeois gentilhomme or Buerger als Edelmann in German, Le Misanthrope or Il Misantropo in Italian, L'ecole des femmes or Beit sefer lenashim in Hebrew, and so on. We have of course other excellent comedies by Aristophanes – Lysistrata and The Birds, by George Bernard Shaw – Man and Superman, Arms and the Man, Oscar Wilde – Lady Windermere's Fan, An Ideal Husband and The Importance of Being Earnest, Plautus – Amphitryo, Ephraim Kishon – Ho, ho, Yulia, Haktuva, Salah Shabati, Taalat Blaumlich, Hashoter Azulay, and others.

10.4 TOPAZE & LES MARCHANDS DE GLOIRE BY PAGNOL, YES MINISTER

I have quoted many comedies and comic scenes in my books, which is completely uncommon in academic books and dissertations, but as I received my PhD at the age of 60, I felt free enough to do what I like and what was fit to do according to my ideas. That's how in my academic books we can find texts of plays by Marcel Pagnol and scenes from the TV's Yes Minister, as follows:

"At the third act of Marcel Pagnol's Topaze we discover that the honest teacher was transfigured and has become corrupted. He is sitting behind a desk, while on the walls we can read: 'Soyez brefs' – be brief, 'Le temps, c'est de l'argent' – time is money, 'Parlez de chiffres' – speak in numbers. Topaze is a frontman, a man of straw. He feels soiled and cannot suffer the look of an honest man. He tries to maintain still that money does not bring happiness, but Suzy, the woman he loves answers him 'No, but it buys it from those who make it'. In the corrupted environment he starts to prove himself and becomes much more competent than his colleagues. In confrontation with his old friend he justifies himself: 'Tout ce que j'ai fait jusqu'ici tombe sous le coup de la loi. Si la societe etait bien faite, je serais en prison.' – 'All that I have done is legal. If society was just, I would have been in prison.'

And he concludes: "Regarde ces billets de banque, ils peuvent tenir dans ma poche mais ils prendront la forme et la couleur de mon desir. Confort, beaute, sante, amour, honneurs, puissance, je tiens tout cela dans ma main… Tu t'effares, mon pauvre Tamise, mais je vais te dire un secret: malgre les reveurs, malgre les poetes et peut-etre malgre mon coeur, j'ai appris la grande lecon: Tamise, les hommes ne sont pas bons. C'est la force qui gouverne le monde, et ces petits rectangles de papier bruissant, voila la forme moderne de la force. (Pagnol, Oeuvres Completes I, Topaze, p. 453) "Look at those banknotes, they can fit in my pocket but they will soon take form and color of my desire. Comfort, beauty, health, love, honors, power, I hold all this in my hand… You are bewildered, my poor Tamise, but I will tell you a secret: in spite of the dreamers, in spite of the poets and maybe in spite of my heart, I have learned the big lesson: Tamise, men are not good. It is power which governs the world, and this small rectangles of noisy paper, this is the modern structure of power."

Pagnol, alternatively pessimist and optimist, describes to us admirably the dilemmas of all of us and how many of us resolve them. If Topaze would have remained in his environment, as a teacher with an honest headmaster, he would have remained the most honest man. But it is because he has suffered injustice and has joined a corrupted society that he has been corrupted himself and has sold his soul, while being convinced that he is on the right track. He becomes much more corrupt than his mentors, as he thinks that this is the only way to survive, and he finds justifications that manage to convince him as well. This is therefore the predominant role of the moral environment, which succeeds in most of the cases, especially with men who do not have a strong and well-formed character, to fashion its member into its image. Tell me who your friends are, and I will tell you who you are."

"But even the members of the Supervision Board can be corrupted and behave like men of straw. Berlureau needs a man of straw for a fishy business in Corsica, and he contemplates sending Henri in order to get rid of him. Henri, who had scruples prior to then, plays the game and sells himself to the highest bidder.

"Henri – Mais puisque je vends mon ame au diable, j'ai besoin de deux mille francs pour apaiser mes scrupules.

Berlureau – Ils sont un peu chers vos scrupules.

Henri – C'est qu'ils sont grands, et assez douloureux… Le scrupule, mon cher Ferdinand, est une maladie pénible dont tu n'as probablement jamais souffert. Mais c'est aussi cruel qu'une sciatique. Par bonheur, il existe un très vieux remède, mais dont l'effet est immédiat: c'est le cataplasme d'oseille.

Berlureau (joyeux) – Les remèdes de bonne femme ont toujours été les meilleurs. D'accord.

Bachelet – Il ne faudrait tout de même pas abuser…

Henri – Tu trouves que ce n'est pas MORAL?

Berlureau – Edouard, ne sois pas confus, parce que moi, ça me rassure. Je craignais que l'amnésie ne l'ait rendu inutilisable, et je l'envoyais la-bas pour l'escamoter… Mais puisqu'il a toute sa tête, et qu'il a compris la musique, il peut me rendre de grands services. C'est une affaire très délicate. Les deux mille francs, il les vaut."

(Pagnol, Les Marchands de Gloire, Oeuvres Completes I, p. 153)

"Henri – But if I sell my soul to the devil, I need two thousand francs to appease my scruples.

Berlureau – Your scruples are a little bit expensive.

Henri – It is because they are huge, and quite aching… The scruple, my dear Ferdinand, is a painful sickness from which you have probably never suffered. But it is as painful as sciatica. Luckily, there exists a very old cure, with an immediate effect, the poultice of dough.

Berlureau (happily) – The old women cures were always the best. I agree.

Bachelet – You should nevertheless not exploit the situation…

Henri – You think that it is not MORAL?

Berlureau – Edouard, don't be confused, because I am reassured. I was afraid that the amnesia has made him unusable, and I was sending him there to make him disappear… But as he has got all his senses, and he has understood the tune, he can render me valuable services. It is a very delicate matter. He is worth the two thousand francs."

So, even in the Supervision Board nothing prevents its members from abusing their rights and working as men of straw of the majority shareholders. The independent directors in the Board of Directors are already tempted in many cases to act in favor of the majority shareholders, and this scenario can repeat itself also in the Supervision Board. We should therefore elect to this board members with a reputation of incorruptibility. The organism that will take care of electing most

of the members of the Supervision Board and will verify their integrity is therefore the Institute of Ethics."

"The English treat the same subject in a humorous manner in the TV series Yes Minister, which describes the trials of the British minister James Hacker and his chief of cabinet, Sir Humphrey Appleby. The minister discovers that the British government has received a contract from an Arab country by paying bribes. He is scandalized by his discovery and tries to clarify the facts with Sir Humphrey.

“Humphrey. Are you telling me that BES got the contract through bribery?’

He looked pained. ‘I wish you wouldn’t use words like ‘bribery’, Minister.’

I asked if he’d prefer that I use words like slush fund, sweeteners, or brown envelopes.

He patronisingly informed me that these are, in his view, extremely crude and unworthy expressions for what is no more than creative negotiation.

‘It is the general practice’, he asserted.

I asked him if he realised just what he was saying. After all, I ratified this contract myself, in good faith.

‘And in that communique I announced to the press a British success in a fair fight.’

‘Yes,’ he mused, ‘I did wonder about that bit.’

‘And now,’ I fumed, ‘you are telling me we got it by bribery?’

‘No, Minister,’ he replied firmly.

There seemed to be a light at the end of the tunnel. My spirits lifted.

‘Ah,’ I said, ‘we didn’t get it by bribery.’

‘That’s not what I said,’ he said carefully.

‘Well what did you say?’

‘I said I am not telling you we got it by bribery.”

(Lynn and Jay, Yes Minister, p. 412)

Will the Europeans implement the new norms or will they find ways to get around them? The eternal dialogue between Don Quixote/Hacker the idealist, and Sancho Panza/Humphrey the practical man, will probably continue endlessly, with much humor and sarcasm…

10.5 BUSINESS HUMOR AND JOKES

Here is some humoristic material on international business and ethics, focusing on cross-cultural differences, we hope that nobody will be offended and apologize in advance on the stereotypes.

How International Corporations Work

Explained with the Help of Cows

Traditional Capitalism
You have two cows.
You sell one and buy a bull.
Your herd multiplies, and the economy grows.
You sell them and retire on the income.

An American Corporation
You have two cows.

You sell three of them to your publicly listed company, using letters of credit opened by your brother-in-law at the band, then execute a debt/equity swap with an associated general offer so that you get all four cows back, with a tax exemption for five cows.

The milk rights of the six cows are transferred via an intermediary to a Cayman Island company secretly owned by the majority shareholder who sells the rights to all seven cows back to your listed company. The annual report says the company owns eight cows, with an option on one more.

Sell one cow to buy a new president of the United States, leaving you with nine cows. No balance sheet provided with the release.

The public buys your bull.

A French Corporation
You have two cows.
You go on strike because you want three cows.

A Japanese Corporation
You have two cows. You redesign them so they are one-tenth the size of an ordinary cow and produce twenty times the milk.

You then create clever cow cartoon images called 'Cowkimon' and market them World-Wide.

A German Corporation
You have two cows.
You reengineer them so they live for 100 years, eat once a month, and milk themselves.

An Italian Corporation
You have two cows, but you don't know where they are.
So you break for lunch.

A Swiss Corporation
You have 5000 cows, none of which belong to you.
You charge others for storing them.

An Indian Corporation
You have two cows.
You worship them.

Only in Britain ?
Can a pizza get to your house faster than an ambulance
Do supermarkets make sick people walk all the way to the back of the shop to get their prescriptions while healthy people can buy cigarettes at the front.
Do people order double cheeseburgers, large fries, and a DIET coke.
Do banks leave both doors open and chain the pens to the counters.
Do we leave cars worth thousands of pounds on the drive and lock our junk and cheap lawn mower in the garage.
Do we use answering machines to screen calls and then have call waiting so we won't miss a call

from someone we didn't want to talk to in the first place.
Are there disabled parking places in front of a skating rink.

Japanese management lecture

Four corporate presidents, one English, one French, one Japanese and one American, were on their way to an international business conference when they were kidnapped by terrorists and taken to a secret hideout.

"You, your companies, and you countries are enemies of the Revolution," screamed the terrorist leader, "and you're going to be executed! Do you have any last requests?"

The Englishman spoke first.

"Before I die, I want to honor my country and protest this barbaric act by singing "God Save The Queen" to all your men."

"That can be arranged," said the terrorist.

The Frenchman said, "And I want to honor my country before I die by singing The Marseillaise to your men."

The Japanese said, "Before I die, I wish to honor my country by giving the lecture I was going to present on the Japanese style of industrial management."

The terrorist turned finally to the American.

"What is your last request?"

The American replied, "I want you to kill me right now so I don't have to listen to another lecture on the Japanese style of industrial management!"

Job Interview Question

You are driving along in your car on a wild, stormy night. You pass by a bus stop, and you see three people waiting for the bus:

1. An old lady who looks as if she is about to die.
2. An old friend who once saved your life.
3. The perfect man (or) woman you have been dreaming about.

Which one would you choose to offer a ride to, knowing that there could only be one passenger in your car?

Think before you continue reading. This is a moral/ethical dilemma that was once actually used as part of a job application.

You could pick up the old lady, because she is going to die, and thus you should save her first; or you could take the old friend because he once saved your life, and this would be the perfect chance to pay him back. However, you may never be able to find your perfect dream lover again.

The candidate who was hired (out of 200 applicants) had no trouble coming up with his answer. He simply answered: "I would give the car keys to my old friend, and let him take the lady to the hospital. I would stay behind and wait for the bus with the woman of my dreams."
Never forget to "Think Outside of the Box."

Before going to Europe on business, a man drives his Rolls-Royce to a downtown New York City bank and asks for an immediate loan of $5,000. The loan officer, taken aback, requests collateral. "Well then, here are the keys to my Rolls-Royce," the man says. The loan officer promptly has the car driven into the bank's underground parking for safe keeping and gives the man the $5,000. Two weeks later, the man walks through the bank's doors and asks to settle up his loan and get his car back. "That will be $5,000 in principal, and $15.40 in interest," the loan officer says. The man writes out a check and starts to walk away. "Wait, sir," the loan officer says. "You are a millionaire. Why in the world would you need to borrow $5,000?" The man smiles, "Where else could I find a safer place to park my Rolls-Royce in Manhattan for two weeks and pay only $15.40?"

Three businessmen were having dinner at a club. When it came time to pay the check, each grabbed for it.
"It's a business expense," said one.
"I'll pay," said the second. "I'm on cost plus."
"Let me have it, "argued the third. "I'm filing for bankruptcy next week

10.6 JEWISH HUMOR

And we cannot finish this humoristic chapter without a joke on anti-Semtism. Actually, as we say in Yiddish: "Es ist weit von gelaechter" – it is far from being funny, as it illustrates the fact that all the anti-Semites, the UN resolutions outrageous double-standards, the boycott only-Israel organizations, and all the hard-core extreme left and right organizations continue to blame the Jews and Israel on all the troubles in this world, they are afraid to blame the fundamentalist Muslims as they don't understand "jokes and caricatures", they are afraid to blame the agression of super powers against small states and their own citizens, it is not politically correct to blame retrogade countries who infringe human rights, so they have their "donkey" that they can kick with impunity as they are too democratic and fair to respond – the Jews and Israel are responsible for all the troubles in the world – killing Jesus, spreading the Black Plague, causing bankruptcies of states, poverty, famine, World War I, World War II, even 9/11 is a conspiracy of the Jews, and of course we are responsible for all the civil wars in Iraq, Afghanistan, Egypt, Syria, Lebanon, Yemen, Lybia, Algeria, Sudan, and so on. As a matter of fact, it has become so outrageous that it is really a joke and should be treated in the humor section of the book…

An anti-Semite meets a Jew and asks him what his name is.

The Jew responds: Eisenberg.

The anti-Semite punches him on his face, saying: This is because you sank the Titanic.

Eisenberg responds: But, this was because of an iceberg.

And the anti-Semite concludes: Iceberg, Eisenberg, Goldberg, it is always your fault…

10.7 ROSSINI'S LARGO AL FACTOTUM FROM IL BARBIERE DI SIVIGLIA

To illustrate the hopeless attempt to tranlate a funny text, we bring here the courageous translation of Ellen H. Bleiler to Sterbini/Rossini's Largo al Factotum/MakeWay For the Handyman from Il Barbiere di Siviglia. Read the original in Italian and the English translation:

Largo al factotum della città.
Presto a bottega che l'alba è già.
Ah, che bel vivere, che bel piacere
per un barbiere di qualità! di qualità!

Make way for the handyman of the city.
Hurrying to his shop now that it is already dawn.
Ah, what a fine life, what a fine pleasure
For a barber of quality! Of quality!

Ah, bravo Figaro!
Bravo, bravissimo!
Fortunatissimo per verità!

Ah, well done Figaro!
Well done, very good!
Very fortunate indeed!

Pronto a far tutto,
la notte e il giorno
sempre d'intorno in giro sta.
Miglior cuccagna per un barbiere,
vita più nobile, no, non si da.

Ready to do everything,
Night and day
He is always on the move
A more plentiful fate for a barber,
A more noble life, no, it cannot be had.

Rasoi e pettini
lancette e forbici,
al mio comando
tutto qui sta.
V'è la risorsa,
poi, del mestiere
colla donnetta... col cavaliere...

Razors and combs
Lancets and scissors,
At my command
Everything is here.
There are the tools,
Then, of the trade
With the ladies... with the gentlemen...

Tutti mi chiedono, tutti mi vogliono,
donne, ragazzi, vecchi, fanciulle:
Qua la parrucca... Presto la barba...
Qua la sanguigna...
Presto il biglietto...
Qua la parrucca, presto la barba,
Presto il biglietto, ehi!

Everyone asks for me, everyone wants me,
Ladies, children, elders, young girls;
Here is the wig... The beard is ready...
Here is the blood...
The ticket is ready...
Here is the wig, the beard is ready,
The ticket is ready, hey!

Ahimè, che furia!
Ahimè, che folla!
Uno alla volta, per carità!
Ehi, Figaro! Son qua.
Figaro qua, Figaro là,
Figaro su, Figaro giù,

Figaro! Figaro! Figaro!, etc.
Alas, what a fury!
Alas, what a crowd!
One at a time, please!
Hey, Figaro! I am here.
Figaro here, Figaro there,
Figaro up, Figaro down,

Pronto prontissimo son come il fulmine:
sono il factotum della città.
Ah, bravo Figaro! Bravo, bravissimo;
a te fortuna non mancherà

Quicker and quicker I am like lightning:
I am the handyman of the city.
Ah, well done Figaro! Well done, very good;
You will never lack for luck!

חלק ההקדמה ורשימת הפרמטרים בספר "האתיקה משתלמת"

ספר הגיאוגרפיה "האתיקה משתלמת" – ETHICS PAYS, כולל 55 פרמטרים – 18 קבועים ו- 37 משתנים, שניתוחם מוכיח כי הארצות האתיות ביותר הן גם הכי מצליחות בכל הפרמטרים בעוד הארצות הכי מושחתות תופשות את המקומות האחרונים בכל הפרמטרים. 55 פרמטרים נותנים מושג כמעט מלא על מצבה של כל מדינה בעולם, פרט לאוכלוסיה, שטח, ערי בירה, שפות, דתות, עמים, דגלים, חברות בארגונים, מפות וכדומה, אנו מביאים תמ"ג, תמ"ג לנפש, מדדי דמוקרטיה, אי שוויון ופערים בהכנסות, קיימות ואיכות הסביבה, אבטלה ותעסוקה, שלום ובטחון, גלובליזציה, תחרותיות, חובות וחיסכון, אושר, איכות חיים, וכדומה. והנה, מתברר לי מה שניחשתי אבל לא יכולתי להוכיח עד כה כי כל המדינות הכי אתיות תופשות מקומות ראשונים בכל הפרמטרים (דנמרק, ניו זילנד, פינלנד, שוודיה, נורווגיה, שווייץ, סינגפור, הולנד, לוקסמבורג, קנדה, אוסטרליה, גרמניה, איסלנד, בריטניה, בלגיה, יפן, ברבדוס, הונג קונג, אירלנד, ארצות הברית, צ'ילה, אורוגוואי, אוסטריה, בהאמאס), וכל המדינות הכי מושחתות תופשות את המקומות האחרונים בכל הפרמטרים (קונגו ברזוויל, טג'יקטסן, צ'אד, קונגו קינשאסה, קמבודיה, מיאנמר, זימבאבווה, בורונדי, סוריה, אנגולה, גיניאה ביסאו, האיטי, ונצואלה, תימן, אריתריאה, לוב, אוזבקיסטן, טורקמניסטן, עיראק, דרום סודן, אפגניסטן, סודן, צפון קוריאה וסומליה). בדירוג הביניים החוק הזה אינו כה מובהק, אבל תופש במרבית המקרים, עם כמה שינויים הנובעים מגורמים אחרים כמו זה שרבות ממדינות דרום אמריקה הן די מאושרות למרות שעל פי מדדי האתיקה הן מאוד מושחתות – מקסיקו, פנמה, ונצואלה, ארגנטינה וברזיל הן בין 30 המדינות הכי מאושרות בעולם, אך זאת מסיבות אחרות שאולי תלויות במזג ובמנטליות. חלק ההקדמה מתאר אם כן את הסוגיות האלה בהרחבה ומפרט מה הם ה- 55 פרמטרים שכל מדינה בספר נבחנת בהם.

PART I – INTRODUCTION AND PARAMETERS

INTRODUCTION

This geographic book encompasses all the countries of the world – independent countries, dependencies and disputed de facto independent states, sorted by the following 55 parameters. Every country in the book comprises 18 characteristic fixed parameters: name of the country, full name of the country, local name of the country, status of sovereignty, the region, a link to maps, a link to up to 18 of the best websites with hundreds of additional essential data entries, membership in organizations, a brief description of the country, capital, language, religion, ethnic groups, system of government, population, area, population density, flag of the states.

37 variable parameters are given in lists by country comparison with mention of sources, after the list of countries with the fixed parameters, as they vary each year (most of the data entries are recent) – GDP – Gross Domestic Product, GDP Per Capita, GDP Real Growth Rate, Gross National Saving, Industrial Production Growth Rate, Unemployment Rate, Average Wage – Gross Income/Compulsory Deducion in %/Disposable Income, Median Household and Per Capita Income, Annual Median Equivalized Disposable Household Income, Income Inequality Gini Index, Population Shares of the Bottom, Middle and Top Income Groups – Middle Class Size, Taxes and Other Revenues, Size of the Shadow Economy, Budget Surplus or Deficit, External Debt, Gross and Net Government Debt as % of GDP, Inflation Rate, Central Bank Discount Rate, Commercial Bank Prime Landing Rate, Market Value of Public Traded Shares, Current Account Balance, Reserves of Foreign Exchange and Gold, Internet Penetration, Currency and Exchange Rate to the US$, GDP per Hour Worked Index, Human Development Index - HDI, IHDI – Inequality adjusted human development index, Gender Inequality Index, Newsweek's World Best Countries, Poverty Indexes under national poverty line, under $1.25 and $2 PPP a day, Happiness Index, Transparency International's Corruption Perceptions Index and Global Corruption Barometer, Where to Be Born/Life Quality Index, Freedom in the World, Economic Freedom & Press Freedom Indices, Democracy Index, Social Progress Index, Global Peace Index, List of Countries by Incarceration Rate, Global Competitiveness Index, Financial Development Index, GNI – Gross National Income Per Capita, Total Health Expenditure, Credit Rating, Education & Higher Education Indices, Distribution of Wealth, Environmental Performance Index, and Index of Globalization.

All these 55 parameters in 60+ tables/lists and 180+ links/books, characterize in a salient way all the countries of the world. In total, there are 55 parameters for each country, and links to hundreds more. Additional data on those entries can be found in Part V. We prefer not to give all the parameters and especially the variable ones to all the 300 countries, like the bulky CIA's World Factbook does. Therefore, we have chosen to give all the parameters only to a reperesentative sample of 30 countries, about 15% of the world's inhabited countries (excluding microstates with a population of less than 250,000), which represent large, medium-sized and small countries, rich and poor, sovereign, dependencies and de facto countries, from all the continents, economic and political regimes, high growth and least developed countries, very ethical, ethical, very corrupt & corrupt states, but with an emphasis on ethical countries and on the largest economic powers, as we want to learn what makes the ethical countries so successful, and what are the parameters of the most influential economies.

The sample includes half of the most ethical (5) and very ethical countries (5), 4 ethical countries, 1 quite ethical, 3 quite corrupt, 5 corrupt, 4 very corrupt and 2 of the most corrupt countries, 1 is not surveyed by Transparency International. All the G8 and three quarters of the G20 members, 40% of the OECD members and 9 European countries with the largest economies, 8 Asian and 5 American countries with the largest economies, 6 African and 2 Oceania countries. 11 Protestant countries, but today some of them have a large Catholic and unaffiliated population, 6 Catholic with unaffiliated population countries, 1 Orthodox and unaffiliated state, 6 Muslim states but many of the other countries have a large Muslim minority, 1 Hindu, 1 Indigenous belief, 1 Buddhist, 1 Shintoist, 1 mostly atheist, 1 Jewish country. 8 countries members of the European Union, 9 members of the Commonwealth, 4 Anglo-Saxon countries but with large minorities, 4 former Communist countries, 1 Scandinavian, 1 Benelux country. 11 countries with English as the official language, 2 French, 2 Spanish, 1 German, 1 Portuguese, 1 Dutch, 1 Danish, 2 Arabic, 1 Mandarin, 1 Somali, 1 Uzbek, 1 Hungarian, 1 Russian, 1 Japanese, 1 Hebrew, 1 Italian, 1 Indonesian. The sample of the representative countries comprise: *Algeria, Argentina, Australia, Barbados, Botswana, Brazil, Canada, China, Denmark, France, French Polynesia, Germany, Hungary, India, Indonesia, Israel, Italy, Japan,*

Netherlands, Nigeria, Palestine/Gaza Strip/West Bank, Russia, Singapore, Spain, Somalia, South Africa, UK, United States, Uzbekistan, Zimbabwe.

The uniqueness, relevance and actuality of this book lie in the fact that it includes enough characteristic parameters on each country (in the text and Part IV) and links to the best sources on other data that one might need. The book is holistic and accurate, encompassing all the countries and all the information – economic, social or geographical – in the book or in the links. If the readers want to read about Albania or Tajikistan they read the few lines in the book with the 18 most salient and fixed parameters and search with find (Albania) the additional information in the tables of the variable parameters in Part IV. Within a few minutes the readers can find all the relevant data on the country, its maps, flag, population, area, but also in the tables - the GDP, exchange rates, external debt, budget surplus, unemployment, or even corruption perceptions and quality of life indices. If the readers want even more data – they can with one click visit the best Internet's websites on those countries.

But the book has also a message – it proves that "Ethics Pays" as the most ethical and least corrupt countries score the highest ranks in quite all the parameters examined in this book. Transparency International's Corruption Perceptions Index is therefore the backbone of this book. According to this index, 11 countries: Scandinavia – 1. Denmark (scoring 92), 3. Finland (89), 4. Sweden (87) and 5. Norway (86), with 2. New Zealand (91), 5. Switzerland (86), 7. Singapore (84), 8. the Netherlands (83), 9. Luxembourg (82), 10. Canada (81) and 11. Australia (scoring 80), are in most of the years among the 10-12 most ethical and least corrupt countries, scoring 80 to 90+ in TI's index. We also analyze in most of the cases all 20 most and very ethical states, including the very ethical states (12-20) scoring 74-79 in TI's index: 12. Germany (scoring 79), 12. Iceland, 14. United Kingdom, 15. Belgium, 15. Japan, Barbados, Hong Kong, Ireland and United States, all 4 ranking 17 (TI- 17-20) and scoring 74.

Namely, the 10-20 most/very ethical countries in the world score the best grades in quite all the parameters, proving that there is a direct causal connection between ethics, wealth, efficiency, happiness, democracy, lowest inequality and poverty, human development, quality of life, social progress, education, health and freedom. We highlight the most ethical countries in all the lists of Part IV, thus enabling the reader to see how those countries obtain outsdanding results in quite all the parameters. Occasionally, we mention other ethical countries (ranking 21-38, scoring 60-73) and quite ethical countries (ranking 39-54, scoring 50-59), as countries are perceived quite ethical from the borderline of 50 out of 100, and in 2014 there were 54 such countries, less than one third of the total number of countries surveyed – 175. We also mention quite corrupt countries (ranking 55-79, scoring 40-49), corrupt countries (ranking 80-125, scoring 30-39), very corrupt countries (ranking 126-160, scoring 20-29) and the 15 most corrupt countries (ranking 161-175, scoring 0-19).

The ethical countries have in many cases a high ranking in most parameters, though not as high as the top 20 most and very ethical countries: Chile and Uruguay (TI – 21) scoring 73, 23. Austria, 24. Bahamas, 25. United Arab Emirates, 26. Estonia, 26. France, 26. Qatar, 29. St. Vincent and the Grenadines, 30. Bhutan, 31. Botswana, 31. Cyprus, 31. Portugal, 31 Puerto Rico, 35. Poland, 35. Taiwan, Israel and Spain (TI – 37) scoring 60. The symmetry between the ethical ranking and the achievements in the other parameters is less and less accurate in the lower ethical rankings. The quite ethical countries in 2014 are: Dominica, Lithuania and Slovenia (TI – 39) scoring 58, 42. Cape Verde, 43. South Korea (55), 43. Latvia, 43. Malta, 43. Seychelles, 47. Costa Rica, 47. Hungary, 47. Mauritius, 50. Georgia, 50. Malaysia, 50. Samoa (new in the survey), 53. Czech Republic, 54. Slovakia scoring 50.

We also analyze countries by an increasing level of corruption: the quite corrupt countries – 55. Saudi Arabia, 63. Cuba, 64. Turkey, 67. South Africa, 69. Brazil, Bulgaria, Greece, Italy, Romania, Senegal and Swaziland, all 7 of them scoring 43, 78. Serbia, 79. Tunisia. The corrupt countries: 80. Morocco, 85. India, Peru, Philippines, Thailand, all 4 of them scoring 38, 94. Colombia and Egypt, 100. China and Algeria, 103. Mexico, 107. Argentina and Indonesia, 110. Ethiopia, 115. Mali, 119. Tanzania and Vietnam, scoring 31. The very corrupt countries – 126. Kazakhstan, Nepal and Pakistan, 133. Madagascar, the 40 very and most corrupt countries: 136. Cameroon/Iran/Kyrgyzstan/Lebanon/Nigeria/Russia – scoring 27, 142. Comoros, Uganda and Ukraine, the 31 very and most corrupt countries 145. Bangladesh, Guinea, Kenya, Laos, Papua New Guinea, all 5 of them scoring 25, 150. Central African Republic, 150. Paraguay, 152. Republic of the Congo, 152. Tajikistan, 154. Chad and Democratic Republic of the Congo, the 20 most corrupt countries: 156. Cambodia, Myanmar and Zimbabwe – all 3 of them scoring 21, 159. Burundi and Syria, scoring 20 out of 100.

The 15 most corrupt countries are: 161. Angola, Guinea-Bissau, Haiti, Venezuela and Yemen, all of them scoring 19, and finally the 10 most corrupt countries in the world (rank 174-166 from the most corrupt and up): 174. Somalia and North Korea - scoring 8, 173. Sudan, 172. Afghanistan, 171. South Sudan, 170. Iraq, 169. Turkmenistan, 166. Uzbekistan, Libya and Eritrea – all 3 of them scoring 18, 161. Yemen, Venezuela, Haiti, Guinea-Bissau, Angola, all 5 of them scoring 19. We show in this book that in the same manner that the most ethical countries score the best results in almost all the parameters, the most corrupt countries score the worst results in the same parameters, and we try to find what are the common denominators of the most ethical and most corrupt countries that affect their parameter scores.

However, in most of the cases, the law that Ethics Pays is applicable mainly to the 11 - 20 most and very ethical countries, scoring in TI's index 80-90+ and the law that Corruption Doesn't Pay is applicable mainly to the 15-31 most and very corrupt countries, scoring in TI's index 8-25. In the middle, between those two extremes of about 50 countries, the situation is not often clearcut, there are many mixed cases where more ethical countries perform worse than more corrupt countries, but we find also cases that more ethical countries perform better than most corrupt countries, although as a general rule most of the ethical states perform better than most of the corrupt states, and ethics causes the best performance in all the parameters and not vice versa. However, ethics is more influential in the ethical countries ranking 21-38 like Chile, Austria, and Poland, than in the quite ethical countries ranking 39-54, like Malaysia, Hungary and Czech Republic, although even in those states a moderate ethical conduct cause them to achieve better results than in more corrupt countries. In the very corrupt countries – the very corrupt conduct causes countries like 142. Ukraine, 136, Nigeria or 126. Pakistan to achieve worse results in most parameters than in corrupt countries like 110. Ethiopia, 107. Argentina, 85. Philippines, while quite corrupt countries - 69. Romania & Greece, 64. Turkey - achieve in most parameters better results than in corrupt countries.

Singapore changed from third world to first because of its ethical conduct and the ethical leadership of its late leader Lee Kuan Yew, and did not start to behave ethically after becoming one of the richest countries in the world. Nevertheless, in the middle between the two extremes, other parameters as the order of magnitude of the large countries – France, Russia, Brazil, China, Italy or South Korea, or the excessive wealth of oil rich countries as Saudi Arabia, Kuwait or Bahrain, is sometimes more dominant than the ethical impact. But all those considerations do not apply in the most ethical countries where the correlation between ethical conduct and best achievements is the strongest, thus giving a strong incentive to be a most/very ethical country, as only then we get the best results in the other parameters, while in the less ethical countries – the impact of ethics is not so strong as in the more ethical states.

55 MAIN CHARACTERISTIC PARAMETERS OF THE WORLD'S COUNTRIES

18 FIXED PARAMETERS

See sources in the links of Part V.

1. **Name of the Country**, as it appears in most publications, for example – Afghanistan.

2. **Full Name of the Country**, as the country describes itself, for example – Islamic Republic of Afghanistan.

3. **Local Name of the Country**, in the language of the country, for example – Afghanestan.

4. **Status of Sovereignty**, an independent country, as most of the countries, a dependency describing the kind of dependency and to whom it is dependent, a de facto independent state.

There are about 300 countries in the world:

4.1 **197 Independent States** – 193 members of the UN – United Nations, as well as Taiwan, Vatican City, Niue, Cook Islands. See also lists and links of the states at the end of the book.

4.2 **80+ Dependencies** inhabited and uninhabited of 15 countries, mostly from the United Kingdom, France and the USA, but also from the Netherlands, Denmark, Norway, Finland, New Zealand, Australia, Greece, Argentine, Chile, Spain, Portugal and China. See also lists and links of the dependencies – inhabited and uninhabited - at the end of the book. Most of the inhabited dependencies are microstates with a population of less than 100,000.

4.3 **20 Disputed De Facto Independent States** - South Ossetia, Abkhazia, Nagorno Karabakh, Transnistria, Gaza Strip, Palestinian National Authority/State, ISIL – The Islamic State of Iraq and the Levant (Syria), Iraqi Kurdistan, Syrian Kurdistan, The National Coalition for Syrian Revolutionary and Opposition Forces, Republika Srpska, Brcko District, Kosovo, Novorossiya Confederation, Republic of Crimea and Sevastopol, Northern Cyprus, Galmudug, Puntland, Somaliland, Western Sahara. See lists and links at the end of the book.

5. **Region of the Country** – Region and continent of the country.

6. **Link to a Map of the Country.**

7**. Link to up to 15 Websites with Essential Data on Hundreds of Additional Entries of the Country. Namely: The CIA World Factbook, Encyclopaedia Britannica, Wikipedia, Nations Online, UN Data, BBC Country Profiles, World Atlas, Maps of the World, etc.**

7.1 CIA- The World Factbook: Flags, Maps & Data on Independent and Dependent Countries

7.2 Encyclopaedia Britannica – Independent States - Populated Dependent States

7.3 Wikipedia: Countries - Independent (UN) – Dependent – De Facto Independent

7.4 Nations Online – Independent and Dependent Countries

7.5 UN Data – Countries – Independent and Dependent, World Statistics Pocketbook

7.6 UN Statistical Yearbook – Independent and Dependent Countries

7.7 BBC – Countries Profiles – Independent, Dependent, and De Facto Independent

7.8 World Atlas – Independent and Dependent States

7.9 Maps of World, Basic Data on Independent and Dependent Countries

7.10 Countries of the World – Independent and Dependent

7.11 List of Independent and Dependent Countries of the World

7.12 Index Mundi – Independent and Dependent States

7.13 Operation World – Independent and Dependent States

7.14 Internet World Stats, Basic data on Independent and Dependent Countries

7.15 Larousse Encyclopaedia in French

And dozens of additional sources listed in Parts IV and V.

Abbreviation in Countries entries: Independent (1), Dependent (2), De Facto Independent

Link to essential data 1 CIA Factbook, Enc. Britannica, Wikipedia, Nations Online, UN Data, BBC, World Atlas, Countries/World, List/Countries, Index Mundi, Oper/World, Internet/Stats

Link to essential data 2 Enc. Brittanica, Wikipedia, CIA Factbook, Nations Online, UN Data, BBC, World Atlas, Countries/World, List/Countries, Index Mundi, Oper/World, Internet/Stats

Link to essential data on de facto independent countries: Wikipedia, BBC, Quora, Polgeonow

Countries can be found in the alphabetical order lists or using find at the top right location or find the name of the country highlighting its position in each of the lists above and below.

8. **Membership in Organizations** - In the book are mentioned the **28 Countries Members of the EU - European Union**, the **53 Members of the CW - Commonwealth**, and lands belonging to no one – **Terra Nullius Entities**. However, there are hundreds of additional international organizations - see a comprehensive list of them at the end of Part IV.

9. **A Brief Description of Every Country**.

10. **Capital of the Country** – Capital of independent countries and dependencies.

11. **Official Language** – Language. The official language or central language commonly used by government, if there are some – all the official languages.

12. **Religions** – The main religions of the countries are mentioned.

13. **Ethnic Groups** – Ethnics. An ethnicity, or ethnic group, is a socially-defined category of people who identify with each other based on common ancestral, social, cultural or national experience. Membership of an ethnic group tends to be defined by a shared cultural heritage, ancestry, myth of origins, history, homeland, language (dialect), or even ideology, and manifests itself through symbolic systems such as religion, mythology and ritual, cuisine, dressing style, physical appearance, etc. The main ethnic groups of the country are mentioned.

14. **System of Government** – Government, head of state, parliament of the country. See also links to list of countries by system of government, heads of states and governments, colonial

governors, list of females heads of government and heads of states in Part V, and the democracy index, ranking the democracy level of all countries, the corruption perceptions index, where to be born/quality of life index, list of freedom indices, global peace index, and social progress index in Part IV, as well as in the links to the 15 additional websites.

15. **Population** (rank) in 2014 – Population of every country– independent, de facto, and dependencies. See also list of Country Comparison at the beginning of Part IV below.

16. **Area** in sq.km. (rank) – Area of every country – independent, de facto, and dependencies. See also the full list of Country Comparison at the beginning of Part IV below.

17. **Population Density** (rank), Population Divided by Area in sq.km., the Number of Inhabitants per square kilometer – Density. See also links to density lists in Part V.

18. **Flag** of the Country. See also links to flags of all the countries in Part V.

37 VARIABLE PARAMETERS

See sources in the lists in Part IV. CIA World Factbook is the source for parameters no. 19 to 34, with most of the data for 2013. In some cases the parameters have several sources and tables.

19. **Gross Domestic Product** Derived from Purchasing Power Parity GDP PPP (rank) – GDP The value of all final goods and services produced within a state in a given year. The GDP dollar estimates given in this list are derived from purchasing power parity (PPP) calculations. The PPP takes into account the relative costs and the inflation rates of the countries, rather than using just exchange rates which may distort the real differences in income.

20. **GDP Per Capita** (rank) – GDP per person. Explanations of GDP PPP: see GDP.

21. **GDP Real Growth Rate**, adjusted for inflation, in %.

22. **Gross National Saving** – Gross National disposable income less final consumption expenditure. Consists of Personal, Business and Government Savings, excluding Foreign Savings. Data in % of GDP.

23. **Industrial Production Growth Rate** – annual increase in manufacturing, mining and construction production.

24. **Unemployment Rate, Average Wage, Compulsory Deductions, Median Income** – This parameter has 5 tables encompassing the whole relevant gamut of employment. Unemployment rate is a most salient data on economic condition. It compares the percent of the labor force that is without jobs. Another related important indicator is the average wage in the country, which is a measure for the financial well-being of a country's inhabitants, and is adjusted to living expenses. Wage distribution is right-skewed, a majority of people earn less than average wage. We compare the OECD statistics of Gross Income, Compulsory Deduction in % and Disposable Income in PPP US$. The International Labour Organization ILO computes monthly average wage adjusted to reflext variations in the cost of living.

Median household income is the amount that divides the income distribution into two equal groups, half having income above that amount, and half having income below that amount. Mean income (average) is the amount obtained by dividing the total aggregate income of a group by the number of units in that group. Household income is often the combination of two income earners pooling their resources and should therefore not be confused with an individual's earnings. In 2013, Gallup published a list of countries with median household income. Using

median, rather than mean income, results in a much more accurate picture of the average income of the middle class since the data will not be skewed by gains and abnormalities in the extreme ends. Figures are before deduction of taxes/social contributions. Finally, we compare OECD's annual median equivalised disposable household income.

25. **Income Inequality (rank) – Inequality. Distribution of Family Income – GINI Index, Population Shares of the Bottom, Middle and Top Income Groups.** List of countries or dependencies by income inequality metrics, including Gini coefficients, according to the United Nations, the World Bank, etc. The Gini index or coefficient is a quantified representation of a nation's Lorenz curve number between 0 and 1, where 0 corresponds with perfect equality, where everyone has the same income, and 1 or 100% corresponds with perfect inequality, where one person has all the income and everyone else has zero income. We also compare the percentage of the middle class in various countries – bottom, middle and top income groups, based on Luxembourg Income Study Working Papers.

26. **Taxes and Other Revenues. Ranking of 151 Countries According to the Size of the Shadow Economy**. Taxes and Other Revenues received by the National Government during the time period indicated, in % of GDP. Taxes include personal taxes, corporate income taxes, value added taxes, excise taxes and tariffs. Other Revenues include social contribution, such as payment for social security and hospital insurance, grants and net revenues from public enterprises. Ranking of 151 countries according to the size of the Shadow Economy – Shadow Economies all over the world – new estimates for 162 countries from 1999 to 2007 and average of the years, as a % of GDP, by Friedrich Schneider, Andreas Buehn, Claudio E. Montenegro, World Bank Development Research Group – Poverty and Inequality Team and Europe and Central Asian Region – Human Development Economic Unit – Policy Research Working Paper 5356, July 2010. The authors of the working paper find a clear negative trend in the size of the shadow economy. The unweighted average of the 162 countries in 1999 was 34.0% and in 2007 31.0%, hence a reduction of 3%. The driving forces of the shadow economy are an increased burden of taxation – both direct and indirect – combined with labor market regulations and the quality of public goods and services, as well as the state of the "official" economy, and avoidance of complying with certain administrative procedures.

27. **Budget Surplus(+) or Deficit (-)** – the difference between national government revenues and expenditures expressed as a % of GDP. Surplus indicates that revenues exceeded expenditures. Deficit indicates the reverse.

28. **External Debt and Gross and Net Government Debt as % of GDP** – compares the total public and private debt owed to nonresidents repayable in foreign currency goods or services, calculated on an exchange rate basis. Second Table – Gross and Net Government Debt as % of GDP (source – IMF – 2012). The Gross Government Debt as % of GDP is often perceived as the most relevant data for discussions of government default and debt ceilings. It is different from external debt, which instead reflects the foreign currency liabilities of both the private and public sector. One should bear in mind also the Net Government Debt, which can be zero or even negative, while the Gross Government Debt might be very high (f.e. - Singapore). In this case the country has an excellent financial position with a rating of AAA.

29. **Inflation Rate** (consumer prices) – compares the annual percent change in consumer prices with the previous year's consumer prices.

30. **Central Bank Discount Rate** – compares the annualized interest rate a country's central bank charges commercial depository banks for loans to meet temporary shortages of funds.

31. **Commercial Bank Prime Lending Rate** – compares a simple average of annualized interest rates commercial banks charge on new loans, denominated in the national currency to their most credit-worthy customers.

32. **Market Value of Public Trades Shares** – compares the value of shares issued by publicly traded companies at a price determined in the national stock markets on the final day of the period indicated – the latest price per share multiplied by the total number of outstanding shares cumulated over all companies listed on the particular exchange.

33. **Current Account Balance** – compares a country's net trade in goods and services, plus net earnings and net transfer payments to and from the rest of the world during the period specified. These figures are calculated on an exchange rate basis.

34. **Reserves of Foreign Exchange and Gold** – compares the dollar value for the stock of all financial assets that are available to the central monetary authority for use in meeting a country's balance of payments needs as of the end-date of the period specified.

35. **HDI – Human Development Index (rank) – HDI, Newsweek's World Best Countries, IHDI – Inequality Adjusted Human Development Index and Gender Inequality Index**. The Human Development Index or HDI is published in the United Nations Development Programme's Human Development Report, as released in 2014 based on 2013 figures. HDI is a comparative measure of life expectancy, literacy, education, standards of living, and quality of life. It is used to distinguish whether the country is developed, a developing or an underdeveloped country. The index was developed in 1990 by Pakistani economist Mahbub ul Haq and Indian economist Amartya Sen. The highest HDI, most developed country, is ranked no. 1, with an index close to 1. We compare also Newsweek's World Best Countries measuring various parameters as well. We show also a table of IHDI – Inequality adjusted human development index, based on 2013 and 2011 estimates. The IHDI is the actual level of human development, taking into account inequality, while the HDI can be viewed as an index of the potential human development that could be achieved if there is no inequality. The greater the difference between them, greater is the inequality. In perfect equality HDI=IHDI. Finally we show a table of Gender Inequality Index prepared by the United Nations Development Programme – Human Development Reports, by rank and score of equality (no. 1 is the most equal with a score close to 0 – no inequality), and share of seats in parliament.

36. **Poverty Indices** (rank) – Poverty. Poverty is defined as an economic condition of lacking both money and basic necessities needed to successfully live, such as food, water, education, healthcare, and shelter. Lack of income security, economic stability and the predictability of one's continued means to meet basic needs all serve as absolute indicators of poverty. The data refers to the most recent year available during the period 1992-2011 – percentage of population living below national poverty line, which varies widely between rich and poor countries. Also, percentage of population living below the international poverty line of $2 PPP (purchasing power parity) a day. Source – World Bank and CIA. Also, percentage of population below national poverty line, source – Index Mundi based on CIA's World Factbook, 2012.

37. **Internet Penetration** (rank)– Internet. Internet penetration rate (IPR) is the no. of Internet users divided by the population, and expressed in %. The highest % – the best penetration. Source – Internet World Stats, 2013-2014.

38. **Happiness Index** (rank) – Happiness. 2010-2012. The World Happiness Report is a measure of happiness published by the UN Sustainable Development Solutions Network. The report outlined the state of world happiness, causes of happiness and misery, and policy implications.

The index is based on economics, psychology, survey analysis, national statistics, progress, mental illness, objective benefits of happiness, the importance of ethics, policy implications, subjective well-being and the Human Development Report. Six key variables explain three-quarters of the variation in annual national average scores over time and among countries: real GDP per capita, healthy life expectancy, having someone to count on, perceived freedom to make life choices, freedom from corruption, and generosity. The scale runs from 0 to 10, while 10 is perfect happiness, and the highest ratio ranks no. 1.

39. **Currency and Exchange Rate to the US$** – Currency of every country – independent and dependencies, and exchange rate to the US$ at a specific date. Sources – Wall Street Journal – February 13, 2015, XE Currency Encyclopaedia and Wall Street Journal – current.

40. **Corruption Perceptions Index – Transparency International - TI –** 2014 rank, 2012-2014, 2005, 1996/95 scores. **Global Corruption Barometer – Transparency International** - % of People who Paid Bribes – 2013. Each year countries are scored on how corrupt their public sectors are perceived. It is a combination of surveys and assessments of corruption, collected by a variety of reputable institutions. The CPI is the most widely used indicator of corruption worldwide. Corruption comprises illegal activities, which are delibarately hidden and only come to light through scandals, investigations or prosecutions. There is no meaningful way to assess absolute levels of corruption in countries or territories on the basis of hard empirical data. Capturing perceptions of corruption of those in a position to offer assessments of public sector corruption is the most reliable method of comparing relative corruption levels in countries. The Global Corruption Barometer is based on people being surveyed whether they have paid a bribe to a public body during the last year, with a margin of error for each country of 3%. Yet, for a small number of countries, including Brazil and Russia, data on particular questions has been excluded because of concerns about validity and reliability. Apparently, people may be afraid to tell the truth on paying bribes to the surveyor.

Transparency International (TI) maintains that corruption is a major threat facing humanity, it destroys lives and communities and undermines countries and institutions. It generates popular anger that threatens to further destabilise societies and exacerbate violent conflicts. The Corruption Perception Index (CPI) scores countries on a scale from 0 – highly corrupt – to 100 – very clean. While no country has a perfect score, two-thirds of the countries score below 50, indicating a serious corruption problem. Corruption translates into human suffering, with poor families being extorted for bribes to see doctors or to get access to clean drinking water. It leads to failure in the delivery of basic services like education or health care. It derails the building of essential infrastructure, as corrupt leaders skim funds. Corruption amounts to a dirty tax, and the poor, weak, and most vulnerable are its primary victims.

Governments need to integrate anti-corruption actions into all aspects of decision-making. They must prioritise better rules on lobbying and political financing, make public spending and contracting more transparent, and make public bodies more accountable. But corruption is not limited only to the public sectors, as examined in the surveys of TI. It spills over to all the segments of activities in the country, first of all to business, but also to the relations with all the stakeholders in society – customers, environment, employees, community, suppliers, creditors, shareholders and especially minority shareholders, all levels of society, the media, education, welfare, hospitals, schools, universities, culture, and so on. Those problems are the leitmotive in all the research, courses, books, lectures and articles of Dr. Jacques Cory, who was also a member of TI's Board in Israel, and were presented to the management of Transparency International in Berlin in 2010.

41. **Where to Be Born Index – The Economist Intelligence Unit**, 2013 – measuring quality of life, material well being – GDP per capita, life expectancy at birth, family life, political freedoms, job security – unemployment rate, climate, personal physical security ratings, community life, governance – ratings for corruption, gender equality in paliament seats.

42. **List of Freedom Indices – Wikipedia**, 2014 – freedom in the world index, index of economic freedom, press freedom index. Sources – Freedom House, Wall Street Journal, Reporters Without Borders.

43. **Democracy Index – The Economist Intelligence Unit**, 2014 – rank, overall score, electoral process and pluralism, functioning of government, political participation, political culture, civil liberties.

44. **Social Progress Index** – published by Social Progress Imperative, based on the writings of Amartya Sen, Douglas North and Joseph Stiglitz – 2014 – based on 52 indicators of basic human needs, foundations of wellbeing and opportunity to progress, providing for the social and environmental needs of citizens, rather than economic factors, including ecosystem sustainability, health, wellness, shelter, sanitation, equity, personal freedom and safety.

45. **GDP (PPP) per Hour Worked** – 2013 – GDP Gross Domestic Product normalized to PPP Purchasing Power Parity, measures the productivity of a country when not taking into account unmemployment or hours worked per week. Work is measured as hours actually worked during the year in employee and self-employment jobs. Source – The Conference Board and Eurostat.

46. **Global Peace Index and Incarceration Rate** – 2014-2010 – GPI – measures the relative position of nation's and region's peacefulness. It is the product of the Institute for Economics and Peace (IEP). It ranks 162 countries, excluding micro-states and countries having either less than a population of 1 million people or an area of less than 20,000 sq.km. GPI investigates the extent in which countries are involved in ongoing domestic and international conflicts, the level of harmony or discord within a nation, safety and security in society.

The 22 indicators of Peace are – no. of external and internal conflicts fought, no. of deaths from organized conflict: external and internal, level of internal organized conflict, relations with neighbouring countries, level of perceived criminality in society, no. of refugees and displaced persons as % of population, political instability, terrorist activity, political terror scale, no. of homicides per 100,000 people, level of violent crime, likelihood of violent demonstrations, no. of jailed persons per 100,000 people, no. of internal security officers and police per 100,000 people, military expenditure as a % of GDP, no of armed-services personnel, volume of transfers of major conventional weapons as recipient (imports)/supplier (exports) per 100,000 people, financial contribution to UN peacekeeping missions, nuclear and heavy weapons capability, ease of access to small arms and light weapons. The most peaceful countries get a score closer to 1.

Another list – The List of Incarceration Rate – 2014 – Source World Prison Brief, International Center for Prison Studies, gives the list of all the countries of the world with their rank and no. of prisoners per 100,000 population, this is one of the most important parameters of the Global Peace Index, and a salient indicator from the 22 indicators of Peace.

47. **Global Competitiveness Index** – Global Competitiveness Report 2014/2015 – World Economic Forum. Competitiveness is the set of institutions, policies & factors that determine the level of productivity of a country, setting the level of prosperity that can be reached by an economy, & determining the rates of return obtained by investments in an economy and the growth rates. Methodology - the 12 pillars of competitiveness are: 1. Institutions – protection of

property rights, efficiency and transparency of public administration, independence of the judiciary, physical security, business ethics and corporate governance in public and private institutions. 2. Infrastructure – quality and availability of transport, electricity and communication infrastructures. 3. Macroeconomic Environment – fiscal and monetary indicators, savings rate and sovereign debt rating.

4. Health and Primary Education – state of public health, quality and quantity of basic education. 5. Higher Education and Training – quality & quantity of higher education and of on-the-job training. 6. Goods Market Efficiency – intensity of domestic & foreign competition, quality of demand conditions. 7. Labour Market Efficiency – labour market efficiency & flexibility, meritocracy & gender parity in the workplace. 8. Finacial Market Development – efficiency, stability & trustworthiness of the financial and banking system. 9. Technological Readiness. 10. Domestic & Foreign Market Size. 11. Business Sophistication & Efficiency. 12. Innovation. Score 1-7 (7 is the best).

48. **Financial Development Index** – 2012 – Overall Index – The Financial Development Report 2012 – World Economic Forum. Measures the institutional environment, busines environment, financial stability, banking financial services, non-banking financial services, financial markets, and financial access. Score is 1-7, 7 is the best score.

49. **Gross National Income – GNI – Per Capita** – in 2013 at nominal value, according to the Atlas Method, an indicator of income developed by the World Bank. It is the dollar value of a country's final income in a year, divided by its population. It reflects the average income of a country's citizens, and gives the general standard of living enjoyed by the average citizen.

50. **Total Health Expenditure** – PPP per capita in in International dollars, in % of GDP, 2010 – List of Countries. Source – WHO – World Health Organization.

51. **Credit Rating** – 2012-2014 - by Standard & Poors et al. – List of Countries - For S&P, a bond is considered investment grade if its credit rating is BBB – or higher. Bonds rated BB+ and below are considered to be speculative or "junk" bonds.

52. **Education Index** – 2014 – The Learning Curve – Pearson Global Report on Education. The best education systems in the world in 2014 and 2012. The Index combines national data and a number of international ranking, including PISA – Programme of International Student Assessment, TIMSS – Trends in International Mathematics and Sciences Studies, PIRLS – Progress on International Reading Study – to provide an interpretation of how countries are performing relative to each other. Other indices – World Top 20 Poll Ranking Education Systems and U21 Ranking of National Higher Education Systems.

53. **Distribution of Wealth** – List of Countries – compares the wealth of various members or groups in a society. It looks at the distribution of ownership of the assets in a society. Wealth=Assets-Liabilities, a person's Net Worth. Data is for 2000, based on Purchasing Power Parity PPP$, based on a 2008 working paper published by the National Bureau of Economic Research. Higher Gini coefficients signify greater inequality in wealth distribution, with 1 being complete inequality, and 0 being complete equality. The top 10% owned 71% of World Wealth. Breakdown – Wealth per Capita, Wealth per Adult, Wealth Gini.

54. **Environmental Performance Index** – EPI – Yale University – 2014 – Indicators: Health Impacts, Air Quality, Water and Sanitation, Water Resources, Agriculture, Forest, Fisheries, Biodiversity and Habitat, Climate and Energy. Highest score is closest to 100.

55. **Index of Globalization - KOF** – 2013 – source KOF (ETH) Swiss Economic Institute. Measures economic, social and political dimensions of globalization referring to actual economic flows, economic restrictions, data on information flows, data on personal contact and data on cultural proximity. Highest score is closest to 100.

At the end of the book we can find a detailed bibliography, Internet links, references, further reading and watching, on countries of the world's data, as well as on the future of capitalism and ethic, a list of works on those subjects, Cory's CV and List of Publications. The Appendix comprises some of the best cosmopolitan and ethical works that Cory has ever written: an essay about the French book and film L'Argent – Money by Emile Zola, case studies and analysis of plays and films on bribes, trust, banking, corruption, whistleblowing, mentality gaps - from Israel, France, North and South America, United States, United Kingdom, Singapore, Argentina, Russia, Africa, Switzerland – Revizor, An Enemy of the People, The Visit, reviews on Joseph Stiglitz, Paul Hawken and Warren Buffett, ten components in ten languages on sustainable justice, quotes on business ethics, the UN"s Universal Declaration of Human Rights. Finally, this book proves that Ethics Pays in the short and long run.

תמונות של יעקב קורי ומשפחתו

תמונה של יעקב קורי מהאתר שלו: www.businessethics.co.il

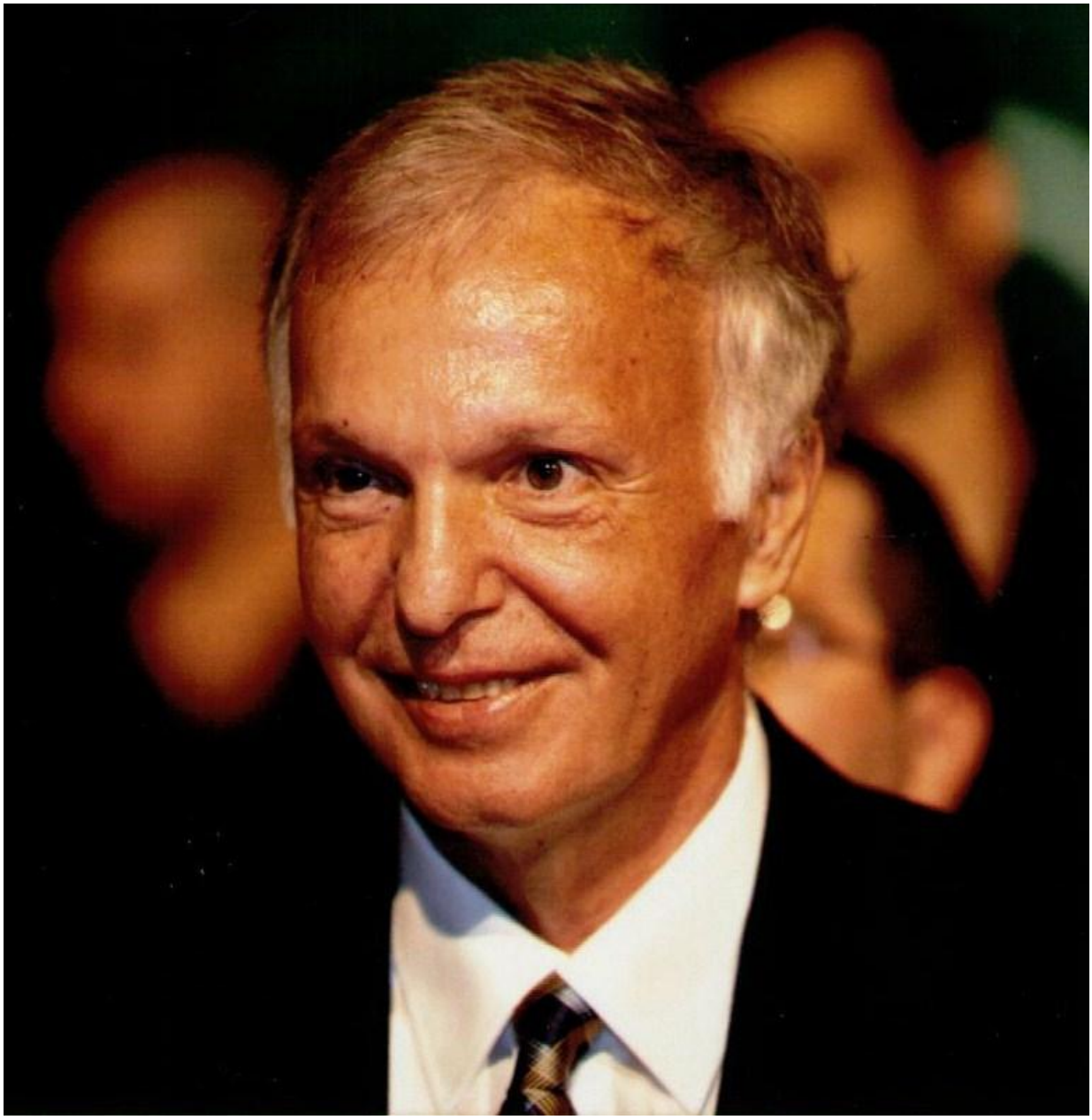

FILMS OF JACQUES CORY'S LECTURES

FILM BY ISRAELI ACADEMIC CHANNEL OF THE SYMPOSIUM ON SOCIAL & ECONOMIC JUSTICE, ORGANIZED BY JACQUES CORY WITH THE HAIFA UNIVERSITY & OMETZ ON SEPTEMBER 25, 2011, INCLUDING CORY'S LECTURE & TEXT OF LECTURE/ATTACHMENT
http://actv.haifa.ac.il/programs/Item.aspx?it=2179

KEYNOTE SPEAKER AT TRANSPARENCY INTERNATIONAL ISRAEL'S SEMINAR ON JANUARY 18, 2009: "THE CHALLENGES OF ETHICS AND PROFITABILITY IN THE BUSINESS WORLD IN THE CONTEXT OF THE ETHICAL FAILURES OF THE WORLD ECONOMIC CRISIS", IN PRESENCE OF PROFESSOR JOSEPH GROSS, CHAIRMAN TI ISRAEL, ARIEH AVNERI, CHAIRMAN OMETZ, GALIA SAGUY, CEO TI ISRAEL, DANIEL MILO, CEO ETHICS CENTER MISHKENOT SHAANANIM, PROFESSOR RAN LACHMAN, SHUKI STAUBER..., AT THE UNIVERSITY OF TEL AVIV

FILM OF 50 MINUTES OF LECTURE AT TI ISRAEL ON JANUARY 18, 2009 (ALSO ON TI ISRAEL'S SITE AND OMETZ'S SITE)

SUMMARY OF LECTURE AND PANEL AT TI ISRAEL ON 1. 18. 09

mms://vod4.haifa.ac.il/p/ac/cory1.wmv

TELEVISION INTERVIEW WITH AMIR GILAT, ISRAELI'S CHAIRMAN OF THE ISRAELI BROADCASTING AUTHORITY SINCE 2010, ON THE ACADEMIC CHANNEL OF ISRAEL ON FEBRUARY 13, 2007, IN HEBREW, ON BUSINESS ETHICS mms://vod4.haifa.ac.il/p/ac/1807B.wmv

FILM OF 2 HOURS OF THE LAUNCHING OF THE NOVEL "BEWARE OF GREEKS' PRESENTS" AT SUZAN DALAL HALL IN TEL AVIV ON JULY 29, 2001, WITH LECTURE AND INTERVIEW OF JACQUES CORY BY ITZHAK GOREN, EDITOR & PUBLISHER OF THE NOVEL, READING OF OF EXTRACTS BY THE ACTORS LELIA ABARUH & RAANAN LEVY, AND A PANEL ON BUSINESS ETHICS IN ISRAEL WITH THE JOURNALIST AND AUTHOR ARIEH AVNERI, PROFESSOR PERETZ LAVIE, ENTREPRENEUR JONATHAN ADERETH & JACQUES CORY

mms://vod4.haifa.ac.il/p/ac/cory2.wmv

Screenplay/Direction of 1'20" Film by Jacques on Ruthy's 45th Birthday in 1992, *Summary, List of Clips/Songs*, Video 1, *2*

Audioplay (4'38") of Program by Jacques on 20th wedding anniversary, 1989, written & read by Cory, Letters of Jacques & Ruthy in 69, prior to marriage, text, music, play & songs in 12 languages, *Summary*, Albums 1, *2*, 3, *4*, 5, *6*

Clip on Jacques Cory's 70th Birthday: Presentation, *Greetings*

Jacques Cory telling a story to his grandson Ido

A Felicidade, a Brazilian carnival song, sung by in-law Vera Shaham with Jacques Cory, 6/2012

Forever Young - Ruthy Cory Clip on YouTube

Summary of the Play "Nelly's Choice", in English / *Review by the great Israeli playwright Joshua Sobol on the play, in English/* List of 1'30" Music of the play in English Audio of Music Part 1, *Part 2*

Greetings on June 13, 2014, to Professor Danny Shechtman, in-law of Cory and Chemistry Nobel Prize winner 2011, on his President Candidacy, with the Second Republic Platform, Text and Partial Video

Jacques Cory's website: home page, with photos of the signing of Sibat's (Israeli International Defense Cooperation Agency) ethical code by its general manager, management and employees, portrait photo of Cory, photo of Cory lecturing at the Israeli Internal Auditors Conference – short CV of Cory, News of Cory 2011-2014 with links

Photo of Cory, the ethical officer of Sibat and The Ethical Code

Photo of Cory and Shahar Horev, the initiator and promoter of the Ethical Code, who won the first prize of the Israeli Ministry of Defense.

Photo of The Economic Whirl – more detailed CV of Cory, News of Cory 2009-2010, with links

About Jacques Cory on Cory's website, with photos of Cory's family in December 2013, portrait photos of Cory in 1987 and 2009, Appreciation certificate for conducting Elbit's IPO on Wall Street – July 1, 1987, Panel on Business Ethics in Israel – July 29, 2001, with Jacques Cory, Jonathan Adereth (former CEO of Elscint), Arieh Avneri (Chairman of Ometz ethical organization), and Peretz Lavie (subsequently President of the Technion university, Israel) – links to CVs of Cory, appreciation letters, cultural and linguistics activities by Cory.

Jacques Cory in his family photo, from left to right: Amir Cory - son, Itai Cory – son of Amir, Jacques Cory, Noga Cory – daughter of Amir, Ruthy Cory (formerly Popliker) – Jacques' wife, Yael Garfunkel – daughter of Shirly, Shirly Garfunkel (formerly Cory) – daughter, Joseph/Yossi Cory – son, Tomer Cory – son of Joseph. In front of them – Ophir Cory – son of Joseph, Doron Cory – son of Joseph, Noam David Garfunkel – son of Shirly, Ido Garfunkel – son of Shirly. Other members of the family, not in this picture but in other pictures: Ronny Garfunkel – Shirly's husband, Ella Shechtman Cory (formerly Shechtman) – Amir's wife, Nira Cory (formerly Shaham) – Joseph's wife, Haim Cory – Jacques' brother, Rachel Zeiler – Ruthy's twin sister.

Informal photos of Cory's family – 12/2013

Photo of ten business cards of Cory since 1985 – additional details about Cory

Photo of Cory with Amos Gitai, the famous Israeli film director, and Joseph, on the inauguration reception of Joseph's sustainable architecture works at the Gitai museum in Haifa, Israel, 2015

Books on Cory's website - Photo of Cory at his library and photos of Cory's Kluwer/Springer books, Magnes book, Mellen book, and his novel – Links to Cory's books

Photo of Cory's French academic book

Photo of Cory's book on Social Justice

Cory at a meeting of the Advisory Board of I.Q.L. – The Israeli Directors' Forum Ltd.

Photo of Cory at his library, the cover of Cory's book Business Ethics: The Ethical Revolutin of Minority Shareholders, and Jacques Cory at a celebration in Heidelberg, Germany, congratulating a friend on his sixtieth birthday, giving a speech in 18 languages, including proverbs in: English, German, French, Spanish, Catalan, Ladino, Italian, Greek, Latin, Hebrew, Arabic, Turkish, Yiddish, Romanian, Portuguese, Aramaic, Russian and Chinese (see speech).

Ruthy and Rachel at the age of 18 looking like Siamese twins with 2 heads, 1 body and 2 arms

Ruthy and Jacques at a synagogue in Portugal

Cory in East Berlin (August 1967) with French and German friends

Photos of Cory at his library, the cover of Cory's book Activist Business Ethics, and photo of Baron Edmond de Rothschild, with the Israeli grantees of Insead MBA's studies

Ruthy Cory in Prague

Cory at the gardens of Fontainebleau Palace (1967)

Photo of Baron Edmond de Rothschild, 7th from right, with the Israeli grantees of Insead MBA's studies, in front of the Palace of Fontainebleau, where Insead was located originally. Professor Teddy Weinshal is 6th from right and Jacques Cory is 2nd from right.

Cory's dissertation: Jacques Cory at his library, in front of CNAM, Paris, at the Celebration of the award of the PhD on March 23, 2004, with the members of the Jury: Professors Henri-Claude De Bettignies - Cory's Academic Mentor, Henk Van Luijk - the Best Man Cory has ever known *(see correspondence about his death)* , Gregory Katz Benichou, Yvon Pesqueux, Aldo Levy.

Jacques as a very young boy with his mother Pauline and his grandfather Jakob (papou)

Itai as a very young boy

Jacques Cory answering to the Jury's questions at CNAM's hall, March 23, 2004

Amir at the reception of the Nobel Prize in Chemistry by his father-in-law Dan Shechtman in Stockholm, Sweden, 2011

Amir and his wife Ella at the reception of the Nobel Prize in Chemistry by Ella's father Dan Shechtman in Stockholm, Sweden, 2011

Ella's family – Dan Shechtman - father, Ziporah - mother, Amir - husband, Yoav - brother, Ella, at the Nobel Prize reception hall in Stockholm, Sweden, 2011

Cory at his library, cover of the book Selected Issues in Business Ethics and Social Responsibility, and photo of Israeli's president Itzhak Navon, with Cory, as VP Sales of Elbit, demonstrating to Navon Elbit's pioneering minicomputer.

Cory, as VP Sales of Elbit, (left), demonstrating to Yitzhak Navon, Israeli President & author of Sephardic plays, Elbit's pioneering minicomputer, writing the text of a poem "En el vergel de la reina", in Ladino & Hebrew.

Ruthy with her cellular phone

Ruthy laughing with hands up

Beware of Greeks' Presents - Cory at his library, lecturing at the Launching of his Novel, interviewed by Itzhak Goren, with the actors who played some scenes of his novel, and the Panel on Business Ethics in Israel with Jacques Cory, Jonathan Adereth, Arieh Avneri - Cory's Activist Mentor, Peretz Lavie - all at Suzan Dalal Hall in Tel Aviv on 7/29/01

Cory in Corfu, Greece

Itai as a young boy

Jacques and Ruthy at Club Med in Bodrum, Turkey

Jacques in Prague on a bridge over the Moldau river

Jacques and Ruthy by the museum/mosque/basilica Hagia Sophia in Istanbul, Turkey

Jacques as a young man of 25 by the beach in Tel Aviv

Nelly's Choice - Cory at his library, with the actors who played some scenes of his novel/play at Suzan Dalal Hall in Tel Aviv on July 29, 2001, painting by Angelika Kauffmann Penelope von Eurykleia geweckt 1772 – detail, Wikipedia Commons, photo of Uri Levit.

Uri Levit, Jacques Cory's Business Mentor, the most ethical businessman Cory has ever known and collaborated with. Levit was CEO of Poalim Investments from 1981 to 1997, he founded with Cory who was VP of Elbit a 50%-50% subsidiary Eldor, collaborated with him on the purchase of Hazera, AG & other ventures, with integrity & ethics. All that, while Israel's business ethics deteriorated, as described in Cory's play "Nelly's Choice".

Ruthy and Jacques, with Ruthy's grandmother baba – Rosalia Cohen – at their wedding.

Ruthy and Jacques on bycicles in Naharyia, Israel

Ruthy in Naharyia prior to her wedding

Ruthy and Jacques in Naharyia prior to their wedding

Cory at his library, The Economic Whirl drawing/cover of book, cover of Business Ethics for a Sustainable Society

The Economic Whirl, cover of book Business Ethics for a Sustainable Society

Photos of Cory at his library and with his books – Links to articles by Cory

Amir, Noga and Itai at a lunch in our home

Noga playing the violin

Noga watching a piano concerto

Cory and Noga watching classical music

Lectures on Cory's website - Photos of Cory lecturing at the High Tech Summit (2001), the Internal Auditors Conference (2006), in Israel. Cory (1987) leading Elbit's NASDAQ IPO due diligence – details in writing on lectures, videos of lectures – see above in videos.

Lecture, Keynote Speaker at Transparency International, Berlin, 6. 4. 2010, on "Drawing Lessons from the Recession", with German Leitmotives based on "The Threepenny Opera"

Photos of Ruthy Cory at the Champs Elysees in Paris, viewing San Francisco, in Switzerland, at a museum and in Israel. Ruthy Cory with Amir and Joseph in Brussels, Belgium, Cambridge and Windermere, England.

Jacques as a boy with his brother Haim with a view of the Nile in Cairo

Ruthy shopping in Singapore

Jacques and Ruthy at a Buddha temple in Thailand

Ruthy, Joseph, Amir and Shirly at the beach in Tel Aviv

Jacques as a baby with his parents in the streets of Cairo

Ruthy, Shirly and Joseph, at his Bar Mitzva lunch

Fanny and David Popliker, Ruthy's parents, with Joseph on the day of his Bar Mitzvah

Pauline and Albert Cory, Jacques' parents, with Joseph, Amir and Shirly

Rhuty (left) with her twin sister Rachel as very young women

Amir with his grandfather David

Ruthy and Jacques as a young couple, hugging

Jacques and Shirly on a jet boat in New Zealand, on a balloon in Cairns, Australia, Jacques at a celebration in Elbit, with his mother Pauline at his Mt. Carmel house, in San Fracisco, at home. (click on the left photo to see 3 photos of Jacques' cousin Betty)

Pauline and Jacques, as a baby, at the balcony of their apartment in Cairo

Shirly with Aborigins in Australia

Cory with his colleagues at a business trip in Texas

Shirly as a very young girl doing her homework

Cory's mother Pauline as a young woman

Cory's parents Pauline and Albert, when they were very old

Cory touring Singapore

Pauline Cory and David Popliker, shortly before they passed away

Shirly, Amir and Joseph in Israel, Oslo and Copenhagen

Jacques at a balcony near the garden at his appartment in Tel Aviv

Shirly, Joseph and Amir, as young children

Albert, Pauline and Haim, Jacques' brother, at the ceremony of Haim's PhD graduation

Amir and Noga as a baby

Shirly smiling at a wedding

Joseph smiling, a few years ago

Amir talking, a few years ago

Amir and Ella Cory at their wedding in 2004, Joseph Cory (center) and Nira (Shaham) Cory at their wedding in 1998 with Shirly, Ruthy, Jacques and Amir. Shirly and Ronny Garfunkel at their wedding in 2006 with Jacques and Ruthy. Ruthy and Jacques Cory on one of their trips. Ruthy Cory with her children Amir, Joseph and Shirly at the celebration of her 60th birthday. Cory's family at a summer resort on Mount Carmel.

Ruthy and Jacques in Nahariya in June, 1969, a few weeks after they met

Fanny Popliker as the guest of honor at Amir's wedding, with Amir and Ella

Joseph and Nira at their wedding

Jacques and Shirly dancing at her wedding

Ruthy and Rachel at Ruthy's wedding

Jacques as a young boy disguised in Purim as Peter Pan, at the garden of their Kfar Ata house

Shirly and Ronny at their wedding

Ruthy smiling at her garden in the Mt. Carmel house

Ruthy's portrait at the age of 17

Ruthy Cory in Berlin, Paris, Italy, Spain, at an hotel and in Israel

Jacques with his father Albert at the balcony of their apartment in Cairo

Ruthy at Joseph's wedding

Ruthy and her in-law Danny Shecthman, shortly after he was awarded the Nobel Prize

Albert Cory near his library, with a map of Israel, large tapestries of Herzl/Herbert Samuel, large photos of Ben Gurion, Greta Garbo, his parents – Jakob and Sultana, and photos of the family

Fanny Popliker at her house, smiling

Ruthy Cory in Spain

Cory laughing with his grandchildren Tomer, Doron, Ophir and Noam

Ruthy, Jacques, Noga and Itai at Amir's Palo Alto house

Jacques as a young boy with his brother Haim – a portrait

Ruthy and Jacques Cory at their wedding in 1969, Naharyia, Israel, Ruthy at school in Haifa, where she taught for 28 years, at a trip with her school, with her high school band playing the trumpet, and at home, with her children Shirly, Amir and Joseph.

Cory near the Reading Tower of Tel Aviv

Noam laughing

Ido laughing

Ophir laughing

Yael as a baby smiling

Doron as a young boy smiling

Haim and Jacques in Cairo, Egypt, smiling

Tomer smiling

Noga smiling

Itai smiling

Cory on a stormy winter in Haifa, Israel, on a sunset in Darwin, Australia, in Germany, viewing Bryce Canyon, US, at Arc de Triomphe, Paris, with Shirly on top of Mount Cook, New Zealand

Ruthy as a groom, Rachel as a bride, disguised as young girls, in Purim, in Naharyia, Israel

Cory shopping in Singapore

Cory sightseeing in Taiwan

Cory as a small boy sitting on a lion statue between his brother and cousin in a Cairo Park

Cory sightseeing in Tokyo

Cory sightseeing in Johannesburg

Cory sightseeing in the Amazon, Iquitos, Peru

Cory with his best Insead friend Georg Heine and his wife Marianna in Athens, Greece, 12/2000

Ruthy and her father David Popliker

Jacques Cory and Dan Shechtman at the wedding of their children: Amir Cory and Ella Shechtman. Ruthy and Jacques at the wedding of Shirly and of Joseph. Jacques Cory discovering the synagogue of Coria with Mrs. Castaniera, the owner of the house/synagogue, and the archeologist of Coria. Jacques, Amir and Shirly at home in Israel.

Ruthy and her cat at Botosan, Romania, when she was two years old

Cory speaking with in-law Nobel Prize winner Dan Shechtman at a dinner at Cory's home, with from left - Rachel Zeiler, David Golan, Dalia Golan, Zippi Shechtman.

Itai Cory in Israel as a young boy

Itai dancing on a table with his laughing father Amir in Cory's Haifa house (watching - Nira, Ido)

Cory and the Coria archeologist watching the synagogue's entrance

Jacques as a young boy between his parents Pauline and Albert in Cairo

Noga as a young girl with a smile of Mona Lisa

Coria's archeologist and Cory examining ancient books at Mrs. Castaniera's library/synagogue

Ruthy and Jacques hugging and smiling in Nahariya - 1969

Cory's Courses - Cory lecturing in one of the large halls of the University of Haifa, with students of the International MBA at the University of Haifa, receiving an appreciation letter by his class, with Ruthy in front of Insead's Main Building at Fontainebleau, France

Joseph and his son Ophir reading a book

Cory telling his grandchild Ido the story of Ulysses with a French illustrated book

Ido with a red shirt laughing

Shirly with her son Noam

Shirly with her sons Noam and Ido

Cory's Links with photos of Jacques at Shirly's wedding and the cover page of the Magnes book

Noam with a green shirt smiling

Yael with a red dress

Jacques Cory celebrating his 70th anniversary

Cory's Links II with photos of Jacques at Shirly's wedding, the cover page of the Magnes book, Baron Edmond de Rothschild with Jacques and Ruthy Cory

Ruthy crying at Jacques' 70th anniversary celebration and Jacques' hand calming her

Ruthy and Jacques smiling at Jacques' 70th anniversary celebration

Ruthy laughing at Jacques' 70th anniversary celebration

Harry Recanati, one of the most ethical international bankers, and Cory's mentor

Hebrew on Cory's website: CV, Appreciation Letters, Cory's academic books, novel and play in Hebrew, Audio of Cory's play music, ethical code, Hebrew Courses, links to Articles, Lectures. With photos of Cory at sunset in Darwin, Australia, 1999, Diary, covers of novel, Magnes book.

"Fight" with Tomer, Noam, Ophir and Noga

Article in Hebrew, with photos, on Joseph Cory's Porter Building

Interview with photos, with Joseph Cory, son of Jacques Cory, on his architecture works

Article in English, with photos, on Joseph Cory's Porter Building

Contact Us with Jacques Cory's contact details, with photos: Cory's portrait, Cory giving a lecture at the Tel Aviv Stock Exchange on the ethical failures of the stock exchange and the economic crisis on November 20, 2008 (Ethics Center of Jerusalem's Seminar, photo), when about all the shares' prices collapsed, the screens turned red & negative, the trade was suspended. Jacques Cory (1973, as Exports Manager of Electra Israel) demonstrating Electra's Airconditioners to the Minister of Industry and Trade General (Reserve) Haiim Barlev. Daphni Leef (the leader of the social justice movement of 2011) and Jacques Cory at the Symposium on Social Justice in Israel organized by Cory, with the University of Haifa and Ometz, on 9. 25, 2011. Dr. Jacques Cory (Business Ethics, CNAM) with his son Dr. Joseph Cory (Geotectura, Sustainable Architecture, Technion), 2008, at the award of the PhD to Joseph at the Technion.

Jacques Cory with Tomer and Doron, 2015

Jacques, Ruthy, viewing Kotor Bay in Montenegro, on the Balkans tour organized by Cory, 2015

Shirly and Ido, 2015

Ophir, 2015

Yael, alias Shirley Temple, 2015

Noga and Itai laughing

Hebrew II on Cory's website: Appreciation Letters, Hebrew Courses, Case studies, Haifa Theater Strategic Planning, Export's Prize, the play Nelly Doron, Stories, Children books, List of plays, Screenplay with videos, Audio play with Albums, Correspondence, links to Articles, Ometz. With photos of Cory at sunset in Darwin, Australia, 1999, covers of novel and Magnes book.

Yael running 2015

Ido, aged 5, in a leading role, surrounded by beauties, 2015

Noam at Shirly's Office 2015

Ruthy laughing from Jacques' joke, Balkans, 2015

Hebrew Articles I – links to articles and essays. With photos of Cory at sunset in Darwin, Australia, 1999, covers of novel and Magnes book.

Yael smiling 2014

Yael eating 2014

Itai reclining on hand 2014

Yael with sun glasses, 2015

Hebrew Articles II – links to articles and essays, poems, satires, letters, speeches, eulogies, initiation and translation of the UN Universal Declaration of Human Rights into Ladino.

Yael laughing, 2015

Amir, Noga, Itai, helping needy old people, 2015

Ruthy, Rachel, Itzik Bsor – Balkans Guide, Romania, 2015

Cory congratulating Balkans' guide, 2015, with guide Itzik Bsor, Rachel, Arnon Gat, the Lazars

Hebrew Lectures I – links to videos on Lectures and Interviews of Cory, Panels and Symposiums with Cory, Transcript of lectures, details on lectures.

Jacques at Calanques on a trip to Provence organized by Cory in 2014

Jacques and his group dancing 'sur le pont d'Avignon' on the bridge in Avignon, Provence, 2014

Jacques and Ruthy in the Pyrenees on a trip organized by Cory in 2014

Ruthy at Apolonia, Albania, Balkans Tour, 2015

Hebrew Lectures II – links to lectures, interviews, videos on Cory, Insead Group trips, travel, list of films, plays, DVDs, eulogy and translation.

Ruthy in Toulouse on a trip to Provence organized by Cory, in 2014

Ruthy near Henri IV's bed at his Pau palace, south of France, on a trip organized by Cory, 2014

Ruthy laughing at St. Remi, Provence, on a trip organized by Cory in 2014

Cory at the Sophia synagogue, Bulgaria, Balkans Tour, 2015

Award of Ometz Highest Ethical Prize by Arieh Avneri 2015

Award of Ometz Highest Ethical Prize 2015

Grandson Ido Garfunkel aged 6, 2015

Granddaughter Yael Garfunkel aged 3, 2015

יעקב קורי בדרווין, אוסטרליה - 1999

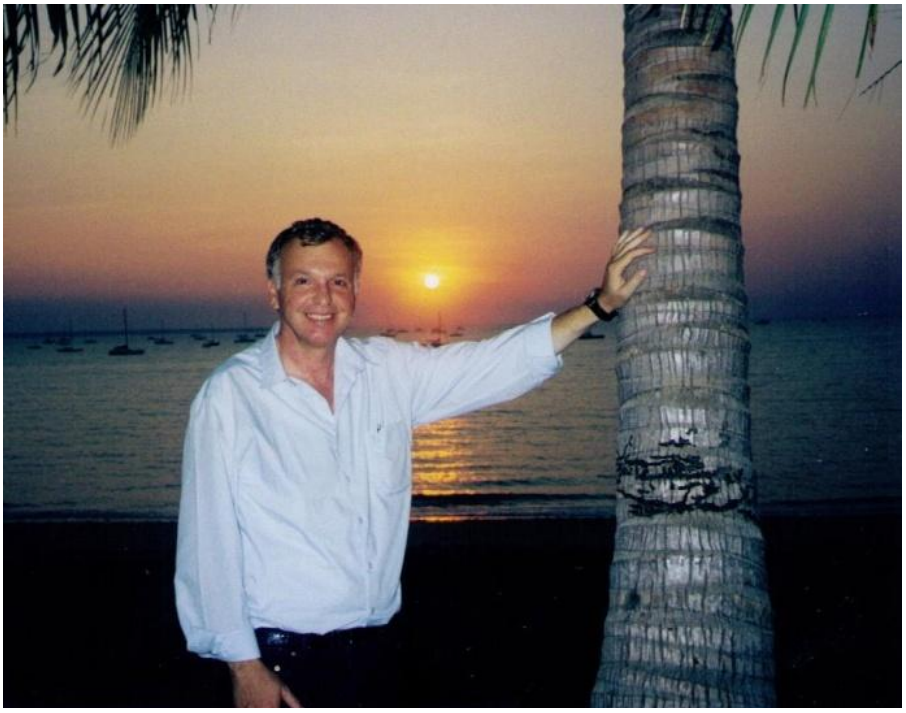

רותי קורי באפולוניה, אלבניה, 2015

יעקב ורותי קורי עם חברים, רוקדים על הגשר באביניון SUR LE PONT D'AVIGNON, ב- 2014

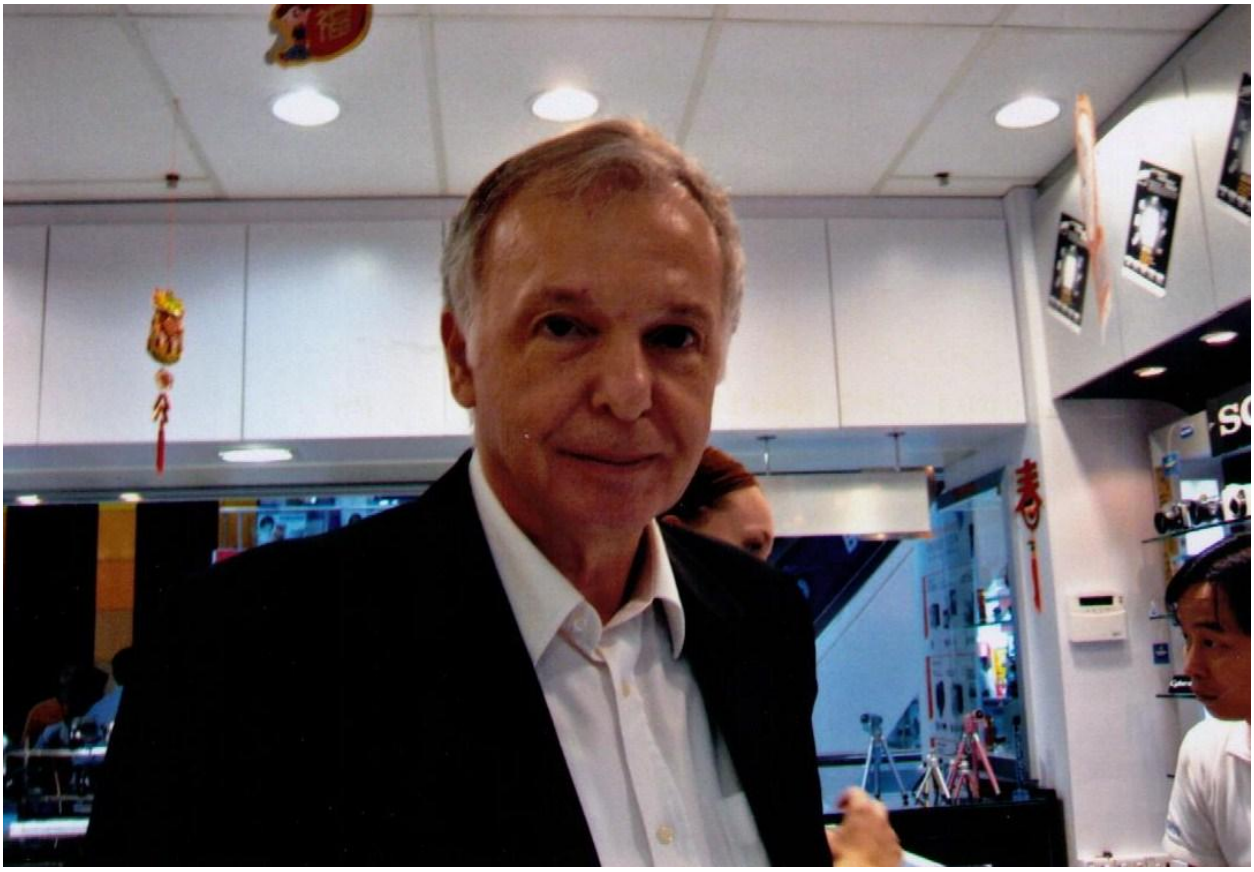

תמונה עליונה - יעקב קורי בסינגפור בה לימד באינסאד, 2006.
תמונה תחתונה – רותי קורי והמחותן חתן פרס נובל דני שכטמן

מימין - רותי קורי בארמון הנרי הרביעי בפו ב- 2014 משמאל - רותי קורי בטולוז ב- 2014

תמונה תחתונה - יעקב קורי וחברו הטוב גיאורג היינה ואשתו מריאנה בארוחת חג המולד באתונה ב- 2000

יעקב קורי ומשפחתו בחיפה, דצמבר 2013. אשתו רותי קורי, בדיוק במרכז. מימין לשמאל – שורה אחורית: תומר הבן של יוסי קורי, יוסי הבן הבכור של יעקב ורותי, שירלי הבת הקטנה של יעקב ורותי, יעל הבת של שירלי גרפונקל, נוגה הבת של אמיר קורי, יעקב קורי, אמיר הבן האמצעי של יעקב ורותי, איתי הבן של אמיר קורי. שורה קדמית: עידו הבן של שירלי גרפונקל, נועם דוד הבן של שירלי גרפונקל, דורון הבן של יוסי קורי, אופיר הבן של יוסי קורי.

רותי ויעקב קורי צוחקים – בצד ימין בנהריה, 1969, בצד שמאל בבלקן, 2015

יעקב קורי ונכדו עידו גרפונקל. קורי מספר לעידו בעברית את הסיפור של הומרוס היווני "האודיסיאה" מספר צרפתי מאוייר, עם אודיסיאוס או יוליסס בלטינית, אשתו פנלופי, בנו טלמקוס, קאליפסו, קירקה, פוסידון אל הים, הקיקלופ פוליפמוס, אאולוס אל הרוח, אוכלי הלוטוס, אתינה אלת החוכמה, ועידו זכר את כל העלילה ואת כל השמות הקשים.

יעקב קורי בחזית חלק מהספריה שלו בשנת 2008 – תמונה של חגי אהרון שצולמה עבור כתבת השער על יעקב קורי במאגאזין השבועי של גלובס. לקורי יש בספריתו אלפי ספרים: רומנים, מחזות, ביוגרפיות, ספרי עיון, בלשנות, קולנוע, אומנות, מוסיקה, אתיקה, עסקים, אנציקלופדיות, מילונים, ספרים ללימוד כחמישים שפות. הספרים הם בעיקר בשפות: עברית, אנגלית, צרפתית, ספרדית, גרמנית, איטלקית, פורטוגזית, לאדינו, רוסית, יוונית, ערבית, שוודית, נורווגית, דנית, הולנדית, אינטרלינגווה, רומנית, אספרנטו, קטלנית, גלגו, אסטוריאנית, פרובנסאלית, יידיש, לטינית...